IOANNIS ALBERTI FABRICII

THEOL. D. ET PROF. PVBL. HAMBVRG

BIBLIOTHECA GRAECA

SIVE NOTITIA

SCRIPTORVM VETERVM GRAECORVM

QVORVMCVMQVE

MONVMENTA INTEGRA AVT FRAGMENTA EDITA EXSTANT

TVM PLERORVMQVE E MSS. AC DEPERDITIS

AB AVCTORE RECOGNITA

EDITIO TERTIA

VARIORVM CVRIS EMENDATIOR ATQVE AVCTIOR

CVRANTE

GOTTLIEB CHRISTOPHORO HARLES

CONS. AVL. ET P. P. O. IN VNIVERS. LITTER. ERLANG

ACCEDVNT

CHRISTOPHORI AVGVSTI HEVMANNI

SVPPLEMENTA INEDITA

VOLVMEN QVINTVM

HAMBVRGI

APVD CAROLVM ERNESTVM BOHN

A. C. MDCCLXXXXVI

LIPSIAE, EX OFFICINA BREITKOPFIA ET HAERTELIA.

AVGVSTISSIMO

AC

POTENTISSIMO

REGI ET DOMINO

DOMINO

FERDINANDO IIII

REGI VTRIVSQVE SICILIAE ET HIEROSOLYM

ETC. ETC. ETC

DOMINO LONGE INDVLGENTISSIMO

HOC VOLVMEN BIBLIOTHECAE GRAECAE

SACRVM ESSE IVBET

THEOPHILVS CHRISTOPHORVS HARLES

Nomini TVO REGIO,

REX AVGVSTISSIME

vt hoc volumen inſcriberem, TVAMque adorarem purpuram, et generis TVI TVARVMque virtutum ſplendor, qui longe lateque ſpargit radios ſuos, et inſignis, qua optimas litteras meque beaſti, munificentia ac liberalitas excitarunt me atque impulerunt. Vix enim ex Illuſtriſſimo DE MARCO, quem honoris cauſſa nomino, aliisque audieras, me valde optare, vt notitiam quamdam codicum graecorum, qui in regia amplaque TVA bibliotheca cuſtodiuntur, ad locupletandam ornandamque nouam bibliothecae graecae Fabricianae editionem nanciſcar, quum actutum adnueres precibus votisque meis, et iuberes, plenum illorum codicum manu exaratorum catalogum conficere mihique mittere. Quem quum diligentia cura-

que BAFFII V. C. ſcite compoſitum et regia veluti veſte indutum acciperem, atque indicem MSStorum, a multitudine et varietate non minus quam ab vtilitate atque praeſtantia inſignium contemplarer: dici non poteſt, qua laetitia animi et qua admiratione tum mirae indulgentiae TVAE tum egregii adparatus litterarii perfuſus, munus illud ſplendidum atque acceptiſſimum tractarim. Atque vt alii theſaurum illum melius cognoſcerent, TVAMque munificentiam et TVVM litterarum iuuandarum ardorem mecum religioſe venerarentur, integrum illum codicem calci huius voluminis commode, reor, adiunxi. Ego vero mihi ipſe viderer ingratus et durus, niſi TIBI

REX POTENTISSIME

qui me hominem TIBI plane ignotum nec ciuem TVVM tanto

honore

honore et tam eximio munere ornasses, gratias agerem deuotissimas mentemque piam animique submissionem palam declararem. TVIS quidem virtutibus rite celebrandis quamquam me imparem sentio, fore tamen, vt TV pro ea, quae in animo TVO residet, lenitate atque indulgentia, meae tum imbecillitati dicendi ad TE iustis debitisque laudibus venerandum, tum audaciae, hoc volumine nomini TVO AVGVSTISSIMO inscripto, facile ignoscas, blanda spe ducor et fere auguror. Saltem id vt facias, et, quum vires desint, vt meam voluntatem, religiosi gratique mei animi TIBI testificandi, atque hoc volumen, NOMINI TVO REGIO sacrum, indulgentissime accipias, oro TE rogoque submisse. Equidem, qui nulla oratione magnitudinem et virtutum TVARVM et munificentiae adsequi, nedum aequare possem, balbutire malui, quam quae TVAE de-

beam

beam beneficentiae ac liberalitati, omnino reticere. Deus vero TE cum DOMO TVA AVGVSTISSIMA incolumem ſeruet quam diutiſſime, et TE TVAque regna florentiſſima ab omni vi et iniuria hoſtium tuta atque ſecura praeſtet. Sum

NOMINIS TVI AVGVSTISSIMI AC POTENTISSIMI

Scr.
Erlangae, die XXII. Septembr.
cIↃIↃCCLXXXXVI.

CLIENS DEVOTVS

THEOPHILVS CHRISTOPHOR. HARLES

PRAEFATIO

En! LECTOR BENEVOLE! quintum bibliothecae graecae Fabricianae volumen, quod continet reliquam eamque maximam voluminis tertii partem, et priora capita vol. IV. edit. vet. In hoc autem volumine locupletando adiuuerunt me ven. OBERTHÜR et cell. ACKERMANN atque BECKIVS. Primo autem debes vberiorem de FLAVIO IOSEPHO narrationem. Alter fuetam fatisque celebratam eruditionem atque diligentiam in elaborando capite de Galeno praeftitit. Quod vero vir optimus mihique amicissimus temporis anguftiis aliisque laboribus impeditus curatiorem pleniorem que, quam Fabricius confecerat, catalogum fcriptorum, a Galeno citatorum, nondum potuit abfoluere atque digerere: eum alio dabit tempore. Cel. denique BECKIVS non modo cum cel. KÜNOELIO omnem operam adhibuit, vt plagulae a vitiis typographicis, quantum fieri potuit, purgarentur; fed etiam pro ea, quae in illo eft, infinita litterarum copia hinc inde haud pauca, eaque egregia varii generis inferuit fupplementa. Reliquis capitibus meas qualescunque addidi obferuationes. In iftis autem quod ordinem Fabricianum aliquoties deferui, id temporis aetatisque, qua fcriptores vixerunt, rationibus motus feci: atque, id fi commode fieri femper potuiffet, faepius alium inftituiffem ordinem. In fequenti tamen volumine, quoniam Fabricius in altera tomi quarti parte vet. edit. de Grammaticis atque Lexicographis graecis agere coepit, ego, fi deus vitam viresque concefferit, neque ingratum videbitur lectoribus, maiore vfurus libertate notitiam aliorum antiquiorum veterum Grammaticorum et auctorum, qui vocantur, profanorum ftatim fubnectam; capita autem de fcriptoribus ecclefiafticis pertractanda poftea refumam.

Praeter ea in hoc volumine pag. 119 ſqq. indicem recentiorum de prouerbiis ſcriptorum valde contraxi: contra pag. 165 ſqq. e codice Veneto addidi pleniorem LAMPRIAE de ſcriptis patris ſui, Plutarchi, catalogum, quem debui humanitati atque liberalitati SIEBENKEESII, praematura morte nuper d. 25. Iun. abrepti, cuius tamen editionis STRABONIS tomus I. hoc anno prelo exiit. — In cap. de PTOLEMAEO libr. de adparentiis fixarum e cod. Sauiliano gr. editum ſupplementorum volumini reſeruabo. — In capite de ATHENAEO catalogum ſcriptorum, ab illo laudatorum, Fabricianum valde mancum in praeſenti omittere coactus, alio tempore, amici cuiusdam opera adiutus b. c. d. dabo pleniorem. — In capite de PLOTINO maximam partem vitae Plotini, a Porphyrio ſcriptae, et in ſequenti capite de PORPHYRIO integram HOLSTENII diſſ. de vita ſcriptisque illius excluſi; fragmenta autem Anatolii et Democriti cum verſione et notis Io. Rentdorfii, a Fabricio capiti de Iamblicho ſubiecta, in ſupplementorum volumen coniicere, ſatius fore iudicaui. Loco tamen illorum ſubſtituere malui catalogum *codicum graecorum bibliothecae regiae Neapolitanae*, de quo in praefatione ad ſuperius volumen egi, et alium *codicum graecorum*, qui in bibliotheca Neapolitana *Auguſtinenſium S. Ioannis ad Carbonariam* cuſtodiuntur, quem debeo ſingulari humanitati cl. CAIETANI DE ANCORA. Poſterioris quidem bibliothecae codd. mentionem, ſed neque plenam neque adcuratam, fecerat MONTFAVCON in Diario italico, Pariſ. 1702. 4. cap. XXI. pag. 308 ſqq. Nec vero pleniorem codd. graecorum, in vtraque illa bibliotheca adſeruatorum, commemorationem, quia in ſuperioribus voluminibus edendis, duo illos catalogos nondum nactus, illorum mentionem nullam iniicere potueram, harum deliciarum cupidis ingratam fore, nec a conſilio inſtitutoque noſtro alienam arbitror: in longius autem tempus differre, rebus vitae humanae incertis, haud tutum videbatur.

In praeſenti tamen poſtliminio quaſi adhuc reducam pauca, (plura enim collecta alio tempore bono cum deo ſuppeditabo,) ſcripta, quae demum poſt plagulas, typographo iam traditas, lucem viderunt, aut in meam venerunt notitiam.

Ad

Ad pag. 66. FRANZ BEYER, ord. Prof. der Geschichte und Beredsamkeit zu Herborn, *über Epictet* und sein Handbuch der stoischen Moral, in biographischer und literarischer Rücksicht. Marburg. 1795. 8. Inter alia composuit V. D. indicem librorum de vita Epicteti atque editionum ac versionum enchiridii; praecipue editionem Haloandrinam a. 1529. 8. (de qua iam egi in Introd. in hist. L. Gr. II. 1. pag. 60.) vberius descripsit.

Ad pag. 208. Editionis HVTTENIANAE *Opp. Plutarchi volumen septimum* et *octauum* hoc anno (1796.) lucem viderunt. Ea continent Plutarchi Operum moralium et philosophicorum partem primam et in praef. vol. VII. agit cel. HVTTEN de tribus editionibus libelli de educatione *Coloniensibus*, quarum duae sine anni mentione, altera in forma quarta, altera in 8. ex officina Eucharii Ceruicorni cum programmate Melanchthonis prodierunt; tertia 1530. 8. apud Io. Soter. qui eodem anno simul GVARINI, Veronensis, interpretationem illius libelli latinam vulgauit: (iis potest catalogus editionum, quem dedi p. 216. huius vol. locupletari.) Tum disputat de editione Wyttenbachiana et de codice msto Noribergensi, qui varia Plutarchi opuscula, latine versa, continet, et subiunxit indicem editionum, quibus vsus est in curandis opusculis Plutarchi philosophicis. In praef. vol. VIII. commemorat libellorum nonnullorum Steph. editionem: Apophthegmata Graeca Regum et Ducum, philosophorum item, aliorumque quorundam: ex Plutarcho et Diogene Laertio. Cum lat. interpretatione. Loci aliquot in Gr. contextu emendati fuerunt etc. A. MDLXVIII. Excud. Henr. Stephanus. 12. PHILELPHI versione Apophth. Reg et Imp. in codice Norib. vsus est HVTTENIVS.

Editio WYTTENBACHIANA iam superiore anno prelum relinquere coepit, et est inscripta: Πλȣτάρχȣ τȣ Χαιρωνεως τα Ἠθικα. *Plutarchi Chaeronensis Moralia, i. e. Opera, exceptis vitis, reliqua. Graeca emendauit, notationem emendationum et latinam Xylandri interpretationem castigatam subiunxit, animaduers. explicandis rebus ac verbis, item indices copiosos adiecit Dan. Wyttenbach, histor. eloquent. litter. gr. et lat. in ill. Athenaeo Amstelod. Prof.* Oxoniae e typogr. Clarendon. 1795. mai. 8. tomi I. partt. I et II. et tomi II. partt. I et II. 1796. (Sunt quoque exempla in mai. 4. tom. I et II. excusa.) Est noua recensio, ita, vt edit. Aldina sit fundus.

 v. ephem.

v. ephem. litter. Gottingenſ. a. 1796. m. Febr. plag. 22. p. 206 ſqq. In prolegomenis Wyttenb. dedit quoque hiſtoriam criticam codd. msst. atque editionum. Illa editio Lipſiae typis renouabitur, et primus tomus iam ſub prelo ſudat.

Ad pag. 253. Ex Schweighäuſeriana editione vt plurimum ducta eſt TEVCHERIANA: *Appiani Alexandrini romanarum hiſtoriarum quae ſuperſunt. Graece edidit, notis variorum ſelectis et ſuis illuſtrauit ac temporum rationem et indicem rerum adiecit Ludou. Henr. Teucherus.* Lemgou. 1796. 8. Huc vsque ſunt excuſae, quantum ſcio, voluminis I. partes duae, quae textum gr. voluminis primi Schweighäuſeriani complectuntur.

Ad pag. 280. Iis, quae in Introd. in hiſt. L. Gr. II. 2. in addendis pag. 350. ſcripſi de verſione Frobenii, mathematici Hamburgenſis, latina *Almageſti*, initio ſuperioris ſaeculi facta, et meliore, quam Trapezuntii, et quam poſſidet cl. BÜSCH, adde ipſius BÜSCHII teſtimonium in illius *Encyclopaedie der mathematiſchen Wiſſenſchaften*, edit. II. Hamburgi, 1795. 8.

Per hanc occaſionem ad pag. 749. vol. IV. adnotabo, editionis PFEIFFERIANAE *Philonis* Iudaei volumen *quintum* Erlangae 1792. iam exiiſſe prelo. Id autem continet libros II. de ſomniis et librum de Abrahamo.

Sed haec ſufficiant. TV vero, L. B. vale, meisque conatibus faueas, et erroribus, ſiue a me, ſiue a typotheta commiſſis, humaniſſime ignoſcas quaeſo. Scr. Erlangae d. XXVI. Sept. cIↃIↃCCLXXXXVI.

[I. A.

[*I. A. FABRICII PRAEFATIO* *) *AD VOLVMEN QVARTVM VETERIS EDITIONIS.*]

A D   L E C T O R E M

Vereor, Lector optime, promiſſi mei, ſi qua fuit, gratiam exſpectatione iam triennii conſumtam: cum Auſonio tamen in ſecundis habeo, non feſelliſſe. Ecce igitur partem Tibi alteram libri quarti Bibliothecae Graecae, quantam perficere temporis rationes mihi permiſerunt. Hac ſi tuliſſent, conſtitueram ſane nonnulla adiungere, quae in librum quintum vel ſextum iam a me reiici oportuit, vel ſeparatim a me edi in lucem erit fortaſſe ſatius. Nimirum Theologumena Arithmeticae Iamblichi, (vt mihi perſuaſi,) auctoris, latina verſione mea et notis illuſtrata annectere volebam, quae ſeorſim nunc vulgaturum me ſpero. Quinto autem vel ſexto libro haec inſerentur capita, quae ab hoc quarto diuulſa eſſe fateor:

1. *De magno Suidae Lexico, et de aliis lexicis Hiſtoricis aliusque generis, tum deperditis, tum ineditis, vt Photii, Zonarae, etc.*

2. *De Lexicis Etymologicis, Magno, aliisque. De Io. Philoponi et aliorum ſyllogis ad calcem theſauri H. Stephani et aliorum Lexicorum Graecolatinorum ſubiici ſolitis. De Gloſſariis Graecis et Graecolatinis editis atque ineditis. De lexico Nucerini,*

*) Haec ſcripta eſt, (vti ex praemiſſa dedicatione, diei annique ſignis notata, colligere licet,) VI. cal. April. CIↃIↃCCXI. Primam autem lucem adſpexit id vol. 1711. iterum 1722.

cerimi, episcopi, Varini Phauorini Camertis, et praecipuis recentioribus Lexicis atque Glossariis tum Graecis tam Graecobarbaris et hodiernae Graeciae idiomata illustrantibus.

3. *De Grammaticis Graecis, ab Aldo editis, Apollonio Dyscolo, Herodiano aliisque, tum de Hephaestione. De Herodiano item Historico, qui a Grammatico diuersus fuisse probatur.*

4. *De Dionysii, Thracis, arte Grammatica MS. et commentariis in illam Graecorum ineditis. Catalogus Grammaticorum ineditorum. Ex deperditis Grammaticis quorum infinitus numerus, centuriae aliquot ordine litterarum recensitae.*

5. *De scriptoribus Graecis vsque ad Constantinum M. Christianis, et indices scriptorum, in vniuersis illis quotquot editi exstant, citatorum.*

In indicibus scriptorum, quos in hoc etiam volumine non paucos habes, quaedam interdum admisi, vbi proprie scriptum nullum auctoris citatur, sed quae ad notitiam litterariam mihi tamen facere videbantur, licet alioqui fatear, rectius ea ad indices rerum spectasse, sed quales exhibere a meo instituto alienum fuit. Illam igitur qualemcunque, siue libertatem siue culpam vt feras, vel condones mihi, ab aequitate tua peto. Equidem omnem opto operam impendere, vt quam primum, quae restant, operis partes typis exscriptae subsequantur, et confido intra breuius tempus duos reliquos libros me daturum, quam altera haec libri quarti pars editionem morata est. Tu interim, faue laboribus nostris, optime Lector, et Vale.

INDEX

INDEX CAPITVM

LIBRI QVARTI

CAPVT VIII (olim VI)

De FLAVII IOSEPHI *vita, scriptis editis ac perditis, codd. msst. vulgatorumque editionibus atque versionibus. Testimonium de Christo.* IOSEPHVS PSEVDOGORONIDES *eiusque interpretes et editiones. Alii Iosephi, qui graece scripserunt. Scriptores deperditi de rebus Iudaeorum. Index scriptorum, a Iosepho citatorum. Studio* FRANC. OBERTHÜR *). pag. 1

CAPVT IX (olim VII)

De EPICTETO, *philosopho, eius vita, Enchiridii interpretibus,* ARRIANO, SIMPLICIO, S. NILO, *qui graecam paraphrasin christianam condidit; de codd. msst. et editionibus. Dicta Epicteti, quae in Arriano et in enchiridio non leguntur.* pag. 64

CAPVT X (olim VIII)

De FLAVIO ARRIANO *eiusque scriptis editis ac deperditis, eorumque, quae exstant editionibus ac MSStis.* pag. 89

CAPVT XI (olim IX)

De ZENOBIO, DIOGENIANO *et aliis prouerbiorum scriptoribus graecis, cum indice auctorum, ab illis citatorum. Catalogus scriptorum deperditorum et multorum recentiorum in colligendis prouerbiis, graecis potissimum, versatorum.* pag. 109

CAPVT

*) Hic semel notabo, a me, exceptis hoc capite et cap. XIX. *de Galeno*, cetera, quae in hoc reperiuntur volumine, supplementis esse locupletata. Quare illis nomen meum breuitatis studio in hoc indice non adscripsi. *Harl.*

CAPVT XII (olim X)

De DIONE CHRYSOSTOMO *eiusque orationum ac dissertationum argumentis, codd. atque editt. De* DIONIS CASSII *historia romana eiusque epitomatore* XIPHILINO, *de codd. et editt. et de vita Alexandri Seueri, quam, velut ex graeco Encolpii versam, confinxit et anglice edidit Tho. Elyotus. Alii* DIONES. pag. 124

CAPVT XIII (olim XI)

De PLVTARCHI, CHAERONENSIS, *vita et scriptis editis ac deperditis cum variis obseruatt.* LAMPRIAE *libellus de Plutarchi scriptis, gr. et lat. idem plenior ex cod. Veneto gr. Alii* PLVTARCHI. *Codd. et editt. Index scriptorum, a Plutarcho citatorum.* pag. 153

CAPVT XIV (olim XII)

De APPIANI, ALEXANDRINI, *libris editis atque deperditis, eorumque, quae exstant, codd. interpretibus atque editionibus.* pag. 244

CAPVT XV (olim XIII)

De PHLEGONTE TRALLIANO *eiusque scriptis editis ac deperditis, libro item de Nilo, quem ei tribuit Menagius. De* ARTEMIDORO, ASTRAMPSYCHO, NICEPHORO, ACHMETE *et aliis Onirocriticis. Indices scriptorum, a Phlegonte et Artemidoro laudatorum.* ARTEMIDORI *varii.* pag. 255

CAPVT XVI (olim XIV)

De CLAVDIO PTOLEMAEO *eiusque geographia, magna Syntaxi, libro de iudicandi facultate animique principatu, et aliis scriptis editis, suppositis ac deperditis, eorumque, quae exstant, codd. msstis editionibusque. Alii* PTOLEMAEI. *De globis coelestibus veterum et similibus instrumentis astronomicis.* pag. 270

CAPVT XVII (olim XV)

De PAVSANIAE *et* POLYAENI *scriptis editis ac deperditis, eorumque codd. et index scriptorum, a Pausania laudatorum.* pag. 307

CAPVT XVIII (olim XVI)

LVCIANI *vita et scriptorum catalogus, ordine litterarum digestus, cum variis obseruatt. de Luciani codd. et editt. aliisque hoc nomine. Index scriptorum, a Luciano memoratorum.* pag. 325

CAPVT

CAPVT XIX (olim XVII)

GALENI vita et libri tam genuini, quam suspecti et spurii, editi et inediti aut deperditi, codd. editiones et interpretes. (Studio I. C. G. ACKERMANNI.) pag. 377

CAPVT XX (olim XXIII in vol. IV)

De M. AVRELIO ANTONINO, MAXIMO TYRIO et ALCINOO, eorum libris, horumque codd msstis atque editt. et versionibus. Indices scriptorum et illustrium virorum, quorum M. Antoninus et Max. Tyrius meminerunt. pag. 500

CAPVT XXI (olim XVIII)

De SEXTO EMPIRICO, et eius scriptis, codd. atque editionibus, et scriptis deperditis; addito indice scriptorum, ab eo citatorum. pag. 527

CAPVT XXII (olim XXIV in vol. IV.)

De PHILOSTRATIS et CALLISTRATIS variis, itemque de APOLLONIO, TYANENSI, horumque scriptis. Auctores a Philostrato laudati. pag. 540

CAPVT XXIII (olim XIX)

De DIOGENE LAERTIO eiusque Pammetro et opere de vitis philosophorum illiusque interpretibus, codicibus atque editionibus. Index scriptorum, a Diogene Laertio citatorum. pag. 564

CAPVT XXIV (olim XX)

De OPPIANI scriptis, scholiaste, paraphrasi EVTECNII, interpretibus, codd. et editionibus. pag. 590

CAPVT XXV (olim altera pars capitis XX)

De ATHENAEO pluribusque hoc nomine. Athenaei Dipnosophistica; eorum epitome. ATHEN. interpretes, codd. mssti, editt. pag. 602

CAPVT XXVI (olim XXI)

De AELIANI vnius, an duorum scriptis editis, manu exaratis, deperditis et epistolis rusticis, cum indice scriptorum, in historia et varia et animalium citatorum. pag. 609

CAPVT XXVII (olim XX. a quo inceperat vol. IV. vet. edit.)

De NICOMACHO GERASENO *et pluribus* NICOMACHIS; *de auctore Theologumenon Arithmeticae; de* DIOPHANTO *atque aliis scriptoribus graecis editis, ineditis ac deperditis, qui disciplinam numerorum tradiderunt. Index scriptorum, a Nicomacho et in Theologumenis arithmeticae citatorum.* pag. 629

CAPVT XXVIII (olim XXV)

De ALEXANDRO APHRODISIENSI, *eiusque scriptis editis, ineditis ac deperditis, atque index scriptorum, in vniuersis editis ipsius monumentis laudatorum.* pag. 650

CAPVT XXIX (olim XXVI)

De PLOTINO, DEXIPPO *et* AMMONIIS *variis. Scripta Plotini ex vita illius, a Porphyrio scripta, gr. et lat. excerpta, praemisso conspectu chronologico. Indices scriptorum, ab illis laudatorum.* pag. 676

CAPVT XXX (olim XXVII)

De PORPHYRIO *eius scriptis editis, ineditis ac deperditis. Index auctorum in omnibus editis Porphyrii scriptis memoratorum.* pag. 725

CAPVT XXXI (olim XXVIII)

De IAMBLICHO *eiusque scriptis editis, ineditis ac deperditis cum indice scriptorum, in Iamblichi libris editis laudatorum.* pag. 758

Catalogus codicum MSS. graec. in biblioth. REGIA NEAPOLITANA. pag. 774

Alius codicum gr. MSS. in biblioth. S. IOANNIS DE CARBONARIA, *PP. Augustinianorum, Neapolitana.* pag. 796

IO. ALB. FABRICII
BIBLIOTHECAE GRAECAE
LIBER IV.

CAPVT VIII (olim VI)
DE FLAVIO IOSEPHO.

[Studio *Francisci Oberthür*, Canonici capitularis, Theol. et I. V. Doctoris, et Theologiae in Vniuersitate Wirceburgensi Prof. Publ. Ord. *a*)]

Mei in Iosephum Flauium vberioris post Fabricium, Hudsonum et Hauercampium commentarii hoc ecce interim in Fabriciana bibliotheca congruum huic instituto, compendium duobus summis capitibus, singulis in tres sectiones distinctis, comprehensum, atque hoc ordine modoque repraesentatum: I. Ios. Flauii A) vita, B) scripta, C) scriptorum virtutes et vitia. II. Notitia litteraria Flauianorum operum. A) Elenchus Codd. MSS. α) graecorum, β) latinorum, γ) codicum, qui num graeci, an latini sint, mihi non constat. δ) Iosephina opera in hebraicam, et arabicam linguam translata. B) Historia chronologica editionum graecarum, latinarum, et versionum vernacularum. C) Index lucubrationum in Flauiana opera, adhuc editarum, quas quidem mihi innotuere.

I. A.

Illustrissimo apud Iudaeos quippe sacerdotali primi ordinis paterno *b*), et regio Assamonaeorum materno genere oriundus *Iosephus*, Hierosolymis natus est, vrbe gentis totius primaria, anno regni Caii Caligulae primo. Patri, omnium ore ob virtutes celebrato, *Mathiae* *c*) nomen fuit. Eminuit in puero, cum Mathia, fratre germano, iisdem, quae apud Iudaeos ad solidum profundumque legis mosaicae studium vnice pertinebant, litteris instituto,

a) Ven. *Oberthür*, qui a multis annis omnia, quae ad historiam Iosephi eiusque librorum rite pleneque concinnandam facerent, diligenter conquisiuit, ideoque multas perlustrauit bibliothecas, multaque congessit subsidia, me rogante, ex amplissimis, quos conscripsit, suae Iosephi editioni aliquando subiuncturus, commentariis ea, quae sequuntur, et quae respondèrent consilio et instituto nostro, sollerter delegit. Quibus ego et pluscula, a Fabricio nostro olim adnotata, ne ea in nostra desiderarentur editione, et pauca alia, quae haud incommoda videbantur, hine inde adieci, iis tamen omissis, quae ego in Introduct. in historiam L. Gr. tom. II. part. I. pag. 41 sqq. edit. adae scripsi. *Harl.*

b) Genus suum ipse recenset Iosephus in vita, e publicis tabulis, (δημοσίαις δέλτοις) pag. 998. Conf. de his *Perizon.* in triade diss. I. Tales fuere δημοσίαι κύρβεις, e quibus genus suum refert *Synes.* epist. 57. *Fabric.*

c) De Matthiae nomine vid. Valef. ad Euseb. pag. 47.

instituto, praeter docilitatem ingenii altior indoles, maiorque iudicii et memoriae vis, nobilium virorum laudes et admirationem ipsi concilians. Vt inter tres Iudaeorum, tunc de religione philosophantium, sectas optimam posset sequi, sexdecim annorum adolescens, cuiusvis doctrinas et praecepta noscere sedulo studuit; imo ad *Banum* [d]) quemdam eremitam se contulit, cuius ea fuit in cultu, virtuteque simplicitas, vt ex arborum foliis vestes sibi pararet, nec nisi alimentis sponte prouenientibus, crebrisque noctu et interdiu lauacris frigidis in vitae sanctimoniam vteretur, futurus certo alius nouae sectae auctor, nisi plane singulari et paradoxa viuendi ratione potius, quam dogmatibus a vulgo distingui maluisset.

Tribus annis in Bani contubernio exactis domum redux Iosephus, Pharisaeorum partibus se addixit. Quod, ne Iosepho inuidiae sit, cum Pharisaei pessimi plerumque scurrae audiant, meminisse iuuat, a Iosepho statui [e]), eorum virtutis studium, praecepta, moresque Stoicorum apud Graecos doctrinae vt plurimum conuenire. Etsi hoc nil aliud fuisse videatur, nisi doctum quoddam figmentum Iudaei, suos inter Graecosque analogiam omni studio quaerentis, quo facilius ii, quorum gratia scripsit, magnam quandam pharisaismi ideam mente conciperent: nihilo tamen minus Iosephum morum probitas, atque in gerendis rebus dexteritas virtusque, omnibus summopere commendabit. Excusare quoque ea de caussa eum licet, quod admodum iuuenis latentem in angue herbam, Pharisaeorum hypocrisin, — quod tamen non omnium, sed tantum multorum fuit vitium, — praestantia dogmatum, et boni amore abreptus, forsan detegere nequiuerit vti hypocrisis id habet peculiare, vti nonnisi a perspicaci iamque perito et experto humanarum rerum obseruatore, atque ab hoc ne primo quidem obtutu detegi possit. Indignari certo, si aequus esse iudex velit, nemo poterit, iuueni, magnum gestanti animum, magnaque sectanti, nec minus prudenti, cuius praeterea aetas in tam difficilia tempora inciderat, quod tempori seruire, et sectam illam profiteri maluerit, quae populari fauore ita fruebatur, vt fere solis eius adseclis ad publicos honores accessus pateret; atque, si vmquam Sadducaeorum quis magistratum gereret, inuitus licet, et necessitate coactus eius opinionibus adsentiri debuerit, ne ea, quae diceret, populo minus probarentur.

Annos nouendecim natus Iosephus primum reipublicae gradum capessit. Cum Procurator Iudaeae, Felix, sacerdotes quosdam, viros honestos, et bonos ob rem minimi, et nullius fere momenti, vinctos Romam misisset, caussam suam apud Neronem dicturos, Iosephus, eis perquam familiariter antea vsus, atque eorum religiosam in carcere a cibis gentium abstinentiam miratus, Romam proficiscitur, eorum libertatem et salutem vt auctoritate sua et precibus efficiat, anno regni Neronis fere vndecimo, mari adriatico se committit, vbi parum absuit, quin Iosephi in ciues et amicos pietas suae ipsius vitae fieret periculosa. Poppaeae tamen, quae Caesaris coniux erat, fauorem atque amicitiam nactus, non obtinuit solum id, quod voluit, sed et magnis muneribus ornatus, iuuenis 26 annorum, in patriam reuertit.

Hic nouandarum rerum studia gliscere, primaque motuum contra Romanos initia aduertens, omni, qua valuit, eloquentiae vi seditiosos in officio continere, sed incassum, studet, et eadem cum hostibus romanis sentire, et patriae proditionem moliri, suis visus, occupato

d) Apud Fabricium dicitur *Banunus*.

e) Iosephus in vita, pag. 999.

cupato iam castello, Antonia, in interiora templi semet subducere cogitur. Iam bellum flagrat, et Cestius Syriae Praefectus profligatur.

Quum etiam in Galilaea, adhuc tranquilla, sensim et clandestine, quietem perturbari intelligerent Hierosolymitarum primores, Iosephum cum duobus sacerdotibus eo miserunt, vt seditiosos comprimeret. Omnibus bene gestis, eas prudentiae, virtutis imperatoriae, aequitatis et iustitiae, imo et abstinentiae laudes tulit, vt publice a Senatu Hierosolymitano vniuersae Galilaearum terrae praetor constitueretur: (de bello Iudaico II. 25. p. 822.)

Mitem, vacuumque ab ira et immoderatis affectibus, et aeque sapientem et prudentem fuisse eum, vel vnum hoc illustri documento est, quod, Pharisaeus licet, obstitit, ne duo Trachonitae, quos gentiles sui nisi hac conditione apud se tolerare voluerant, inuiti circumciderentur, dum oportere dicebat hominem quemque minime coactum, sed sua sponte Deum colere f), neque faciendum quid, vnde eos, qui salutis quaerendae caussa ad Galilaeos confugerint, sui consilii poeniteat; quodque sine vlla ciuium caede toties commotum Galilaeae populum iterum composuit, atque semet a praesenti, in quo non raro versabatur, vitae periculo, semper saluum vindicauit. Ipsam inimicorum suorum inuidiam, callidamque ad ipsum perdendum fraudem variam, strategematis effugit feliciter.

Cestio ingenti clade in Galilaea profligato, Nero Vespasianum, rei militaris peritissimum, in Palaestinam mittit. Iosepho duce et auctore Iudaei summa pertinacia Romanis resistunt, maxime in defendenda Iotapata. Capta tandem vrbe quum Romani ob vires paene omnes in ea expugnanda consumtas exasperati in omnes cuiuscumque aetatis et conditionis incolas desaeuirent, Iosephus desiliit in puteum, vbi quadraginta viros ingentemque in dies non paucos rerum necessariarum copiam offendit. Detectum proditumque a muliere Vespasianus tanti ducis videndi desiderio motus, mittit tribunos tandemque Nicanorem, Iosepho olim familiarem, qui datis dextris, ingentibusque promissis vt se dederet, tandem persuaderent, quod tamen non sine nouo vitae periculo, sibi a suis tunc contubernalibus parato, atque capto ex arena consilio, et praesenti Numinis ope, tandem feliciter superato, peragi potuit g).

Viuum captiuorum more vinculis teneri atque diligenter custodiri iubet Vespasianus, cuius, vti et Titi, gratiam et beneuolentiam sibi tum indole egregia et moribus praeclaris, tum vel maxime vaticinio, quo vtrumque romanum adepturum imperium praedixit, breui conciliauit h); hisque permotus virginem, Caesareae captam eiusque loci indigenam, in matrimonium duxit. Vespasianus, biennio post Imperator demum factus, vaticinii memor, se-

 curi

f) pag. 1007. ἐκ εἴασα βιασθῆναι, φάσκων, δεῖν ἕκαστον ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἑαυτῦ προαίρεσιν τὸν θεὸν εὐσεβεῖν, ἀλλὰ μὴ κατὰ βίαν.

g) Ioseph. III de B. Iud. cap. 14. (in graeco, 24 sq.)

h) *Ios.* III. de B. I. 14. et V 12. pag. 854. 901. 961 *Sueton.* Vespas cap 5. *Xiphil.* p. 203. Suid. in Ἰώσηπος. De hoc vaticinio Iosephi lectu digna et erudita extat *Gotfridi Olearii* diss. edita Lipsiae 1699. qua hoc totum callidae prudentiae tribuit. *Fabric.* — Quidam in Bibl. raif. tom 26. p. 114. negat, hoc vere factum esse, totamque hanc historiam habet pro fabula. *Heum* — M. *Theodor. Ambros. Strohbach* in diss de Iosepho, Vespasiano imperium praedicente, vere num diuinauerit, Lipsiae 1748 4. vere quidem accidisse putat, vt a Iosepho summa imperii praediceretur Vespasiano, illum vero callide conicientem, admodum versute vatem se professum esse. *Harl.*

curi vincula Iosephi, quasi iniuria vincti, frangi iubet; solutum muneribus auget et honoribus; Iosephus vero, in grati animi signum, atque ad conciliandam sibi magis totius Flauiae gentis beneuolentiam Flauii cognomen adsumit; idemque perpetuus Tito Hierosolyma oppugnanti, a latere comes. Res autem suae gentis desperatas cernens ipse e Romanorum castris ad patria moenia progressus ciues suos per Deum obtestatur, se victori vt dedant; qui hac ratione eum, quem sub Iotapatae ruinis sepultum opinati communi totius gentis luctu fuerant prosequuti, adhuc viuere et cum Romanis esse certiores facti, caput eius, tanquam proditoris, petunt telis lapidibusque.

Expugnatis tandem Hierosolymis, monitus a Tito Iosephus, ex patriae ruinis quidquid vellet, vt sibi sumeret, libros sacros, libertatem captiuorum nobilium, fratris, quinquaginta amicorum, et centum circiter ac nonaginta feminarum ac liberorum rogauit. Cuius votis ita adnuit Imperatorum humanissimus, vt etiam iam cruci adfixos solui et Iosepho ac medicorum curae tradi iuberet. Recipit bona amissa, additis nouis in Iudaea, Romae vero ius ciuitatis, et hospitii in aedibus Flauiae gentis, quae beneficia beneficiis addere non destitit, irrita semper popularium suorum in eum inuidia et ira.

Matrimonium ter iniit. Praeter caesareensem illam, quae mox ab eo discessit, cum vinculis solutus Vespasianum comitaretur Alexandriam; alteram hic ducit vxorem, repudiatque iam tertium puerperam, ob mores parum probatos. Tertia, Iudaea genere, Cretensis patria, gente nobilis, moribus egregia, filios duos, Iustum et Agrippam, marito gignit. Sors liberorum incerta; vti et ipsius Iosephi fata postrema. [Forte tamen, ait Fabricius, haud diu superfuit patrono suo Epaphrodito, cuius casum, (interfectus autem est a. Chr. XCV. a Domitiano,) in ipsius etiam Iosephi perniciem ab inimicis versum, suspicatur *H. Dodwellus* diss. VI. ad Irenaeum pag. 468.]

B.

Quae exstant Iosephi opera, graeco sermone conscripta sunt omnia [i]) atque hoc quidem temporis ordine: *L. VII. de Bello Iudaico.* Belli huius, ipse eius testis, et magnam partem actor, historiam in gratiam popularium suorum patria primum lingua, syrochaldaica, perscripsit. Hanc in Gorionide adhuc superstitem esse, nonnulli minus recte sunt opinati. Sed quum videret, idem bellum a multis, eius parum gnaris, vel partium studio ductis, describi, ipse, Romae plus otii et maiorem graecae linguae facultatem nactus, eius historiam, patrio primum a se sermone scriptam, graece reddidit; ac in septem libros. hosque in capita ipse diuisit [k]). In codicibus antiquis et apud patres [l]) hi libri etiam *ἰουδαικη ἱστορια περι*

i) De scriptis Iosephi vid. *Eusebius* hist. eccl. III. cap. 9 et 10. *Heum.*

k) Iosephus prooemio: *Προὐθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώσσῃ μεταβαλὼν, ἃ τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ συντάξας, ἀνέπεμψα πρότερον, ἀφηγήσασθαι.* Quinam sint illi *οἱ ἄνω βάρβαροι*, docet idem paucis interiectis, *Πάρθας μὲν καὶ Βαβυλωνίους, Ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνούς τε γνῶναι διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς* etc. Nec mirum, Iudaeos a Iudaeo homine barbaros adpellari, quum Christiani etiam hoc nomine adpellent interdum Christianos, diuersa lingua vtentes. Vide *Cotelerium* ad homiliam IV. Clementin. tom. I. patrum apostol. pag. 563. Quaenam vero sit lingua Iosephi patria, non aeque perspicuo testimonio eius constat. Itaque alii syro-chaldaice Iosephum prius libros de B. I. scripsisse adfirmant.

[Ioseph.

περι της ἁλωσεως inſcribuntur, atque apud Suidam ὑπομνηματα της αιχμαλωσιας vocantur. Neque ſumtibus, neque laboribus in componenda commendandaque hac hiſtoria pepercit, vt veritate et ſcriptione omnibus aliis de hoc bello commentariis anteceIleret. In hoc ſane omnes conſentiunt, quod ſine his de B. I. libris illorum temporum, illius terrae ac populi, illorum factorum notitia careremus, quae tamen in ſ. bibliorum ſtudio multum iuuat. Vbi enim biblica iudaicae gentis hiſtoria deſinit, ibi ſuae hiſtoriae initium Ioſephus ſumit ſic, vt res, aetate ſua antiquiores, ſummatim breuiterque percurrat, eas vero, quae ſuis temporibus gerebantur, vberius fuſiusque maxima diligentia referat. Cauendum iterum, ne hic Ioſephum cum Hegeſippo, vt ibi cum Gorionide, confundas.

Archaeologiae Iud., ſiue Antiquitatum Iud. Libri XX. m) A. 56. vitae Ioſephi, et 13. regni Domitiani conſcripti, vniuerſam gentis iud. hiſtoriam, a primis originibus ad nouiſſima vsque tempora, complectuntur. Eiusmodi opus conſcribere iam tum in animo habuit Ioſephus, quum iudaici belli hiſtoriam meditaretur; rei magnitudine deterritus, bellique recentiorem hiſtoriam pluribus gratiorem fore ratus, tunc abſtinuit; reſumſit vero opus, quum ſuos de B. I. libros Graecis Romanisque probari, multosque eſſe reliquarum rerum, ad hanc gentem pertinentium, non parum curioſos, intelligeret. Maxime vero ad ſcribendum illum permouit tum magnus in gentem ſuam amor, ſuam apud Graecos ac Romanos minus ſpectatam gentem in propria, tum antiquitate, tum inſtitutis ſuis ſibi parta gloria repraeſentandi, peropportunam ſic occaſionem nactus, tum amici Epaphroditi n) auctoritas.

Hebraice

[Ioſeph. libr. V. de B. I. cap. 9. §. 2. ſcribit, ſe iudaica lingua loqui potuiſſe: it. libr. VI. cap. 2. §. 1. *Heum.* —] vid. *Sam. Basnagii* exercit. ad Baronium pag. 388. vbi Ioſephum hebraice calluiſſe negat, quod mihi de Iudaeo, legis ſtudioſiſſimo, et qui ex hebraicis libris antiquitates hebraicas condidit, nullo modo credibile videtur, licet puro hebraismo vſum in ſcribenda hiſtoria nolim contendere. Argumentis plerisque, quibus hebraismi imperitum nonnulli audacter faciunt ob violentiores aliquas hebraicorum nominum interpretationes, (quas e Ioſepho collegit *Io. Martianaeus* tom. II. Hieronymi pag. 170 — 175.) reſpondit *Iſ. Voſſius* libro de LXX. interpretibus. Conf. *Paulli Pezronii* antiquitatem temporum reſtitutam pag. 49. et *Humfredum Hody* de bibliis original. pag. 223 ſqq. *Fabric.* — *Wolf.* Bibl hebr. pag. 547. not. p. Ioſephum hebraice calluiſſe, negant quoque *Andr. Maſius* comm. ad Ioſ. X. 1. p. 1662. et ad cap. XVIII. 16. p. 1838. ac *Vorſtius* de Hebraism. N. T. part I. pag. 37. et *Pfeifferus* crit. S. pag. 321. *Heum.* — Contra *Erneſti* in Obſſ. in Flauii A. I. p. 59. ex eo, quod Ioſephus prooem. § 2. dicit, ſe antiquitat. hebr. interpretari ἐκ τῶν ἑβραϊκῶν γραμμάτων ex *hebraicis* libris, graecam autem linguam vocat ξένην διάλεκτον, colligit, illum hebraice ſciuiſſe, nec e LXX. hauſiſſe ſua. *Harl.*

l) *Euſebius* III. 9. hiſt. eccleſ. ἱστορίαν τοῦ κατ' αὐτὸν Ἰουδαϊκοῦ πολέμου vocat, atque ita Ioſephus ipſe, non vno in loco et Stephan. in Φασαηλίς. *Iſidorus Peluſ.* IV. ep. 75. Ἰωσήπῳ (ἀνδρὸς Ἰουδαίου μὲν, φιλαλήθους δὲ,) περὶ τῆς ἁλώσεως ἱστορίαν. In codice Bodleiano: περὶ ἁλώσεως Ἰουδαίας καὶ τῆς μεγάλης πόλεως. *Fabric.*

m) *Iuſtinus Martyr* cohortat. ad Graecos p. 19. ὁ γοῦν Ἰώσηππος τὸ ἀρχαῖον καὶ τὸ παλαιὸν τῆς ἱστορίας καὶ διὰ τῆς ἐπιγραφῆς τῶν βιβλίων σημῆναι βουλόμενος, ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας οὕτω γέγραφε. Φλαβίου Ἰωσήπου ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογίας. *Fabric.* — Vid. *Fabric.* de ſcriptor. de veritate relig. chriſtianae cap. 2. pag. 141 ſq. *Heum.*

n) Videtur intelligi *Epaphroditus*, libertus Neronis, quem memorat *Arrianus* libro primo Epictetearum diſſ. cap. 1 et 26. Interfectum a Domitiano, (a. Chr. 95.) tradit Dio lib. 67. p. 766. Conf. *Io. Pearſonii* opera poſtuma pag. 172. Alius *Epaphroditus* Chaeronenſis grammaticus librorum helluo, quorum vltra 30,000 collegerat, clarus circa eadem tempora et ſub Nerua Imp. hydrope exſtinctus, de quo Suidas. *Fabric.*

Hebraice primum fcriptos a Iofepho hofce libros fuiffe, verofimile non eft [o]). In capitum diftinctionibus nimium differunt codices ms. graeci, latinique, et: Num Iofephus ipfe indicis, fingulis libris praemiffi, auctor fit? adhuc dubitatur. *Harduini* [p]) audaciffima, qua Iofephum inter fcriptores memorat, quorum opera impoftoribus monachis 13 poft Chriftum natum faeculi auctoribus tribuit, fententia, vix referri, nedum refutari meretur.

Liber de vita fua. Adpendix eft et fupplementum librorum antiquitatis, atque cum hisce vno plerumque filo editus, fcriptus procul dubio etiam poft Archaeologiam [q]), ac proinde poft libros de B. I. fiquidem vtrobique de Agrippa, fed ibi de eo, adhuc viuo, hic de eo, iam mortuo, loquitur.

De antiquitate Iudaeorum, fiue contra Apionem libri II.

Fuerunt, qui hiftoricam Iofephi auctoritatem infringere niterentur, dicentes eum vel in hiftoria confcribenda non aliter, ac pueros in fcholis fuum modo ingenium exercuiffe, illamque dein in publicum propofuiffe: vel in archaeologiae libris multa de gentis fuae antiquitate mentiri et fabulari, ex hac inprimis ratione, quod nulla Iudaeorum mentio fiat apud celebres Graecorum hiftoricos. Fuerunt etiam graeculi nonnulli, qui, fcriptis publicis de Iudaeorum hiftoria, inftitutis et ritibus facris fine iufta rerum cognitione fcribentes, multa falfa retulerunt, atque vt odium, quo gens iam tum premebatur, augerent, varia illis crimina adfinxerunt, et vniuerfae genti iam omni ab hinc aeuo quandam infamiae notam inhaefiffe funt calumniati. Hos inter eminuerunt Apion grammaticus, et Apollonius ὁ Μολων, quorum ille III. fuo rerum aegyptiacarum libro facras templi hierofolymi ceremonias aliosque Iudaeorum ritus criminatus eft; alter vero, quis qualisque fuerit fcriptor, atque qua ratione Iofephum fibi aduerfarium excitarit, non conftat. [Iofephus facrorum codicum fidem bonam mala faepe fide fequutus videtur, inquit *Mafius* ad Iof. VIII. 30. pag. 1017. e *Tolandus* in Liuio Adeifidaemone §. 16. pag. 43. Iofephum vocat perfonatum Iudaeum. *Heum.*]

Contra hos male fentientes fcribentesque Iofephus fibi temperare non potuit, quin ipfe, iuftiffimus fimul maiorum fuorum gloriae vindex, fuum veritatis ftudium defenderet. Duos igitur libros *de antiquitate gentis iudaicae* ob argumenti cum archaeologia adfinitatem eidem Epaphrodito infcripfit. Diftincti funt omnino ab archaeologia, cuius tamquam vindiciae habendi, atque poft iftam fcripti. Infcriptio, *Contra Apionem* recentior videtur, quum plures aduerfarios hoc opere refutare Iofephus conftituerit. In primo enim docet, quare hiftoriographi quidam mentionem non fecerint Iudaeorum; difputat de graecorum hiftoricorum fide, de auctoritate librorum ff. queis tamquam annalibus contineatur omnis gentis iud. hiftoria; deinde ex profanis et maxime graecis auctoribus vndique loca adfert, quae vel confirment res Iudaeo-

o) Hebraice antiquitatum libros primum fcripfiffe, legas in Bibliotheca *Sixti Senenfis* lib. IV. pag. 273. fed hoc recte refellit *Thomas Ittigius* in eruditis ad Iofephum prolegomenis; confutata etiam alterius viri docti opinione, qui Antiquitates hebraice primum, ftante adhuc templo, fcriptas colligebat e loco libri VII cap. 11. p. 249. quo Iofephus adfirmat fortitionem familiarum facerdotalium obtinere ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας. *Fabric.*

p) *Vignolius Maruillius* tom. I. mifcell. hiftor. et litterar. pag. 78.

q) Clariffime hoc teftatur *Iofephus* XX. 9. p. 703 et p. 1032. conf. *Thomae Ittigii* prolegomena ad Iofephum b. 3. *Valef.* ad Eufebii III. 10. hiftor. ecclef. et *Tillemont* hiftor. imperatorum tom. I. p. 978. *Le Moyne* ad varia facra p. 339. *Fabric.*

Iudaeorum gestas, vel dissentiant inter se, aut a diuinorum librorum narratione; errantes corrigit, et refellit tanta quidem eruditione, vt magna *Hieronymum* r), haec legentem, admiratio subierit, quum a viro hebraeo et ab infantia in S. S. litteris instituto, cunctam Graecorum bibliothecam tam studiose euolutam animaduerteret.

Eousque in vindicanda gentis iud. et maiorum suorum gloria progreditur Iosephus, vt Graecos locis magis, quam moribus et institutis a Iudaeis disiunctos adfirmare, et genuinos, dubiosque pariter nullo discrimine et examine graecorum auctorum libros in rem suam proferre non dubitet. Seueram tamen crisin exercet in eos scriptores graecos, vt Apionem, Manethonem, ac Molonem, qui rebus iudaicis minus fauebant.

In codd. antiquis hi libri inscribuntur vel περι της των Ἰουδαιων ἀρχαιοτητος, vel βιβλια προς τους Ἑλληνας, vel denique contra Manethonem s), aliosque, qui in illis refutantur.

Ceterum magnam adhuc dolemus esse graeci textus lacunam in lib. II. a medio §. 5. vsque ad primos §. 9. versus. Forsan dies aliquando supplebit.

Liber de Maccabaeis siue de rationis imperio t). Eusebius, Hieronymus, Photius, et recentiores paene omnes Iosepho hoc opus vindicant; ab aliis quam plurimis ei abiudicari, Caueus ait.

r) Epist. 84. ad Magnum oratorem.

s) In editionibus quibusdam, vt latina Paris. 1514. fol. min. per Albert. Goullet, Prof. Theol. emendata, liber prior inscribitur *de antiquitate contra Manethonem Aegyptium*, liber posterior, *de antiquitate contra Apionem et fautores*. *Labbeus* pag. 275. bibl. nouae MSS. testatur, in cod. MSto CCCXLIX. reg. exstare *Iosephum contra Manethonem et alios Stoicos*, (Chaeremonem, puta,) latine. Sane magna pars libri prioris occupatur in confutandis iis, quae Manetho de Iudaeis tradiderat. vide pag 1039 sq. 1042 et 1052 sq. et sub initium libri secundi, ait, se respondisse priore libro Manethoni, Chaeremoni, et aliis quibusdam. Auctor autem ipse in titulo libri nullum nomen aduersarii posuerat; sed tantum inscripserat περὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιότητος, vt ab Origene, Eusebio et aliis veteribus citatur. — De *Appiano* Plistonice, Posidonii fil. Oasitano, qui ob ius ciuitatis acceptum malebat audire Alexandrinus, consuli poterunt [*Eudocia* in Violario pag. 63.] *Coteletius* ad patres apostolicos tom. I. pag. 592. *Vossius* de historicis graecis, *Meursius* in biblioth. graeca, *Baelius* tom. I. Diction. et *Tillemontius* hist imperator. tom. I pag. 775 sqq. *Fabric.*

t) *In laudem septem Maccabaeorum*, qui vna cum patre Eleazaro et matre sub persequutione Antiochi Epiphanis martyrium pro lege alacriter subierunt. In Erasmi versione et in Menologiis I. August. mater illa vocatur Salomone, Genebrardo Salome, Gorionidi Anna. Conf. *Frontonem Ducaeum* ad Chrysost. tom. I. pag. 95. Eosdem martyres celebrant auctor libri secundi Maccabaeorum siue Epitomator Iasonis Cyrenaei cap. 6 et 7. et ex antiquis Ecclesiae doctoribus Greg. Nazianzenus, Io. Chrysostomus, Augustinus, Gaudentius Brixiensis, Leo Magnus, Maximus Taurinensis, Eusebius Emisenus, et Poëtae Victorinus, Prudentius etc. Vide Baronium ad Martyrolog. Calendis Augusti, et Bibliothecam Concionatoriam Combefisii. Caeterum similem narrationem de septem filiis et matre, martyrium libenter passis, vt idololatriam effugerent, referunt Iudaei in libro Chorban Beth Hammikdasch, qui, latine versus, prodiit Helmstadii 1654. 4. Iosepho autem nostro ille liber diserte tribuitur ab *Eusebio* III. 10. hist. eccles. πεπόνηται δὲ καὶ ἄλλο οὐκ ἀγεννὲς σπούδασμα τῷ ἀνδρὶ περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, ὅ τινες Μακκαβαϊκὸν ἐπέγραψαν. *Hieron. Alius quoque liber eius, qui inscribitur* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ *(de potentia rationis*, vertit Honorius Augustod. lib. I. de luminaribus ecclesiae cap. 13.) *valde elegans habetur, in quo et Maccabaeorum digesta sunt martyria.* Idem lib. II. aduersus Pelagianos: *Vnde et Iosephus Maccabaeorum scriptor historiae, frangi et regi dicit perturbationes animi, non eradicari. Photius* e Philostorgii lib. I. hist. eccles. post enumeratos tres Maccabaeorum libros; τὸ μέντοιγε τέταρτον

ait. Quidquid est, communi et antiquiorum et recentiorum suffragio laudatur, atque tamquam quartus liber Maccab. quibusdam graecis bibliorum codicibus vel MSS. vel editis adiunctus quondam fuit.

Hassaeus in vniuersitate Regiomontana, in Borussia professoris, in lib. II. Maccab. commentatus et *Michaelis* in comment. super Pauli ad Hebr. epist. cap. XI. §. 35. atque in praefat. german. suae versionis lib. I. Maccab. Iosephi opus hoc dignis exornant laudibus, et iusta crisi diiudicant.

Paraenesis ad Graecos, siue sermo de causa Vniuersi praecipue aduersus Platonem: περὶ τȣ̃ παντός. Spurium hoc opus est, nec licet in posterioribus Iosephi editionibus recusum, et ab antiquioribus non tantum scriptoribus nonnullis, sed a Whistone etiam, nouissimo Iosephinorum operum editore, Anglo, Iosepho sit vindicatum, a me in recentissima huius scriptoris recensione adoptatum, et repetitum; tamque sunt cuiuis lectori obuiae νοθείας notae, vt superfluum sit, eas hic referre. Qui autem factum sit, vt Iosepho hoc opus adscriberetur? paucis habe: Ioan. Philoponus, saec. a Christo nato VII. scriptor, locum quendam e tractatu περι της τȣ παντος αιτιας, hebraei Iosephi, vt illi visum est, opere, citat: quem integrum se possedisse, ac legisse in suae biblioth. cod. XLVIII. *Photius* testatur, vbi refert, in quibusdam exemplaribus sic inscriptum: περι της τȣ παντος αιτιας, in aliis περι της τȣ παντος ȣσιας, atque in duos libellos (λογίδια) fuisse distinctum, quibus auctor, de quo tamen, quis fuerit, omnino dubitat, Platonem secum pugnare docuerit, Alcinoum quoque de anima, materia, et resurrectione vt absurda falsaque differentem, reprehenderit, et Iudaeorum nationem, quam graecorum antiquiorem fuisse, tradiderit [u]). Post Photii de vero operis auctore dubitationes, alii Irenaeo, alii Iustino M. alii *Caio*, presbytero rom. [v]) alii *Hippolyto Portuensi* [w]), alii adhuc Iosepho tribuerunt. Zonaras, Arnoldus Peraxylus Arlenius,

τον ὑπὸ Ἰωσήπȣ γεγράφθαι καὶ αὐτὸς συνομολογῶν ἀχ ἱστορίαν μᾶλλον ἢ ἐγκώμιον ὄντα φησὶ τὸ περὶ τὸ Ἐλεάζαρον καὶ τὰς ἑπτὰ παῖδας τὰς Μακκαβαίȣς διηγάμενον. Laudat hunc librum etiam *Nazianzenus* orat. XXXII. sed Iosephi nomen reticet. Ita et *Syncellus* pag. 293 et 279. ὡς ἐν τετάρτῃ βίβλῳ τῶν Μακκαβαϊκῶν. Idem pag. 24. laudat Iosephum ἐν τοῖς Μακκαβαϊκοῖς: confer graecum scholion in margine pag. 273. *Hugo Grotius* vero ad Lucae XVI. 19. praesentis libri auctorem vocat Iosephum, sed ab eo, de quo in praesenti agimus, diuersum. *Iosephum virum sane disertum, quisquis ille fuit, historiarum enim scriptorem hunc esse non puto.* MSti codices huius libri plurimum inter se differunt, vt patet, si conferantur latina *Erasmi* paraphrasis, in qua liber dedicatur nescio cui *Polybio Megalopolitano*, et nomina matris martyrumque referantur, multaque aliter se habent, quam in Graecis editis, tum MS:us codex bibliothecae Paulinae, ex quo nouam editionem huius libri moliebatur Bosius, vt ipse adfirmat in diss. de νεωτερικαῖς ἐπιθυμίαις pag. 9. et ex quo varias lectiones a *Io. Frid. Fellero* excerptae leguntur ad calcem edit. Iosephi Lipsiensis. Tum cod. mstus bibl. Caesareae, de quo *Lambecius* lib. V. commentar. p. 104. et *Ittigius* in prolegg. ad Iosephum b. 3. b. *Fabric.* adde Act. erud. Lips. 1721. pag. 480. *Heum.*

u) Vid. *Fabric.* de scriptor. de verit. relig. christ. cap. 2. §. 13. pag. 62. *Heum.*

v) Circa a. Chr. 120. claro, quem e Iosepho, Iustino, Irenaeo illud scriptum collegisse, suspicatur *Dodwellus* diss. 6. in Irenaeum pag. 464. *Fabric.*

w) Sub cuius nomine fragmentum illud, (quod graece, a Max Margunio acceptum, edidit Dau. Hoeschelius notis ad Photium.) graece et lat. cum versione sua recudi curauit *Stephan. le Moyne* tom. I. varr sacrorum pag. 53. et ad calcem Iosephi sui reposuerunt Lipsienses. conf. *Ittigii* prolegom. sub extremum. *Fabric.*

nius, quique praeterea alii Iosepho hoc opus tribuunt, Photii dubitationes conformitate eludere sibi videntur, quae hic cum famoso illo Iosephi de Christo testimonio, quaeque cum Pharisaeorum περι αδε opinione intercedat. *Whistonio* vero facilius fuit illud Iosepho vindicare, quod, ipsum, statuit, Roma Hierosolyma migrasse, et Christianorum ibi episcopum factum, genusque scribendi atticum ex frequenti librorum Noui Test. cum Hellenistico, quod hic deprehenditur, commutasse.

Praeter libros de bello iud. patria lingua compositos quibusdam caremus operibus, quorum vel ipse Iosephus lectoribus spem iniecit et desiderium, vel, quos exstare fidem nobis alii graues auctores facere volunt.

Sic in archaeologiae libris *) Iosephus pollicetur, se hoc opere absoluto philosophicam legum iudaicarum theoriam et quandam institutorum rerumque omnium αἰτιολογιαν singulari libro expositurum. Quatuor etiam libros de Deo, deque eius substantia ex opinione Iudaeorum conscribere, bellique iud. historiam κατα περιδρομην denuo recensere, et nouissima, quae Iudaeis acciderunt, fata persequi sibi proposuerat. Nemo tamen veterum hoc Iosephum fuisse, aut se haec eius scripta legisse, testatur, nisi forsan fidem habere lubeat Pseudogorionidi, qui memorat librum *sapientiae* Iosephi, in quo nullam bellorum fecerit mentionem, sed solum sapientiam virorum praeclarorum exposuerit, et de templo tractauerit.

Opus de legibus conscribere peculiare sibi certo quidem proposuerat Iosephus, si ad verba ipsa lib. antiq. III. cap. 8. et XX. cap. 11. §. 2. curatius adtendatur; neutiquam vero propositum suum fuisse exsequutum, indicat locus lib. II. cont. Apion. §§. 40. 41. vbi aliquam eius mentionem facere non potuisset supersedere.

Αἰτιολογιαν, qua haud aegre se carere *Cunaeus* III. 1. de republ. Hebr. et *Boeclerus* exercit. ad lib. I. cap. 1. Iosephi, ex rationibus a priori petitis temere dicunt, magni cum Fabricio, si ad nos peruenisset, faciendam esse crediderim, quum haud dubie inter quasdam vanas frigidasque ingenii iudaici argutationes complura egregia et vtilia nos docuisset Iosephus, quae fortasse nemo hodie Iudaeorum Christianorumue nos docere possit.

Ex Hieronymi ad XI. commentariorum in Iesaiam librum praefatione collegere nonnulli, scriptum fuisse a Iosepho librum de LXX. hebdomadibus Danielis. Sed quum, nec quis fuerit, quem ibi nominat, Iosephus ille, nec vbi de hoc disserat argumento significet, fallax et incerta est ista conclusio.

Cyrillus Alex. e Clementis Alex. Stromatibus refert, Sanchuniathonem a Iosepho e lingua phoenicia graece versum. Quod autem in Clementis libris editis incassum quaeris, suspicatur Fabricius, de Philone Clementem scripsisse initio primi Stromatum libri, quod nusquam extat, in editis certe desideratur, atque Cyrillum facili memoriae lapsu pro Philone Iosephum nominasse.

C. In

x) *Iosephus* prooem. pag. 4. et lib. XX. cap. 9. pag. 703.

C.

In laudes Iosephi Flauii, tamquam scriptoris, in paucis clari, qui et delectet, et doceat, paene omnes consentiunt veteres, recentioresque, quibuscunque de eo loquendi occasio fuit. Recensere hic ista encomia pro instituti ratione supersedeo, vt de virtutibus historicis Iosephi mei, de stilo, fontibus, et, qua iis vsus sit, fide, de auctoritate, et vtilitate ad criticum imprimis atque exegeticum, in V. et N. T. textu vel restituendo, vel illustrando, vsum paulo copiosius differendi, locum ampliorem nanciscar.

Graecitatem et historicum scribendi genus in Iosepho summopere laudat *Ioannes Aug. Ernesti*, cuius in hac re iudicio nemo erit, qui non adsentiatur, in Exercit. Flau. I. Lips. 1756. 4. pura, et attica adeo graecitate illum vti ait, ita, vt si quid in eius scriptis occurrat minus purum, atque ex Hebraismo ductum, quod *Wernsdorfius* in epist. ad Reiskium, Gedani 1759. data, saepius contingere dicit, suspectum esse debeat, videndumque sit, an per libros scriptos, editosue emendari possit; siquidem multa exempla, in omnibus fere antiq. libris facile obuia, doceant, librarios Iosephi graeca non raro ad versionem septuagintaniralem refinxisse, vbi exquisitius quid, ac non saepe obuium, occurreret, aut vbi hebraismus τὼν ὁ bene graece a Iosepho expressus esset. Ceterum, addit Ernestius, Iosephum quam maxime imitari Thucydidem, Polybium deinde, nec minus Platonem, Xenophontem, Demosthenem, Aristophanem, Euripidemque non raro referre. Interim verosimile non est, Iosephi stilum vbiuis a vitiis immunem esse, siue proprias vocum significationes, siue earum structuram spectes cum graecus sermo ipsi patrius non esset nec etiam omnes scriptores patriam ceteroquin linguam semper ab omni naeuo puram scribant.

Quaecumque tamen vitia admiserit contra graecae linguae puritatem, leuia sint, necesse est, quod Photius idoneus hac in re iudex ea non animaduertat, sed scribendi genus, quo in libris de B. I. vtitur, copiose laudat. Adfectatam hinc inde nonnihil graecitatis et sermonis elegantiam ipse Ernestius in Iosepho carpere videtur, atque Apionis in eum censuram, iusto quidem acerbiorem, ex hoc capite excusare. Alii alia vituperant, sed vel minutiora, vel minus aeque et iuste, si grauiora. Recte omnino Sebastianus Castellio operibus Iosephinis, siue res in illis relatas, siue stilum, dictionemque graecam spectaueris, eandem, ac scriptoribus graecis profanis auctoritatem classicam tribuit, ad quos scholis extrudendos Moysis institutionem graecolatinam ex Iosepho decerptam ediderat, et magno, tum graecarum nostrarum scholarum commodo, tum de classica Iosephi graecitate, et dictione, documento *Ioannes Georgius Trendelenburg* graecae et O. O. linguarum in Gedan. gymnasio professor, 1789. Lipsiae edidit Chrestomathiam Flauianam, siue locos illustres praecipue ex lib. de B. I. collectos, ex quibus vel solis constat, suum Iosepho inter optimos historicos graecos locum deberi.

Quodsi de fide et auctoritate historica Iosephi quaeritur, facile summam ei libros de B. I. scribenti, quilibet tribuet, qui meminerit, sui illum temporis res, quibus ipse testis et actor interfuit, ante popularium suorum atque Romanorum oculos scripsisse, et quae scripserat, virorum iudicio subiecisse, quorum testimonio magnum sane suis scriptis auctoritatis pondus accessit. Difficilius est, iustum archaeologiae Iosephinae pretium statuere. Quod vt recte fiat, explorandum prius, quibus, et qua fide fontibus vsus sit? Num hebraicum bibliorum codicem, an versionem septuagintauiralem, in componenda vniuersa gentis suae historia

hiſtoria ante oculos habuerit? Qua ex ratione ab vtroque, et hebraico, et graeco textu diſſentiat etc.

Fontem primarium in exponendis gentis iud. antiquitatibus Ioſepho ſacrum Hebraeorum codicem, quem per *ἱερα γραμματα*, *ἱερες βιβλες*, vel *βιβλια ἱερα* denotat, fuiſſe, vel ipſo tacente pronum eſt cuiuis illius operis lectori videre. Quot qualesque autem huius ſacri codicis libros admittat, vel quem, vt more noſtri temporis loquar, ſacrorum librorum apud Iudaeos Palaeſtinenſes canonem ſtatuat? an, et quanam ratione ab hebraico differentem ſacrorum librorum canonem Iudaei Helleniſtae habuerint? hic disquirere compendii ratio non patitur. In lib. I. contra Apion. §. 8. aliquando commentaturo proprius haec diſcutiendi locus dabitur. *Eichhornius* interim Introd. in V. T. part. I. edit. II. pag. 99—119. Repertor. litterat. biblicae et orient. part. V. pag. 252. et *Chriſt. Frid. Schmidius* binis deſuper orationibus acad. Wittenbergae 1777. habitis, plura hac de re ſciendi cupidis, conſulti ſatisfacient.

Vtrum ipſo hebraico bibliorum codice, an graeca, quam Alexandrinorum vocamus, verſione Ioſephus vſus ſit? in duas partes diſceſſerunt eruditi huius rei curioſi; alii hac ſolum, alii nonniſi illo vſum eſſe contendentes; quam quidem litem non licet hic loci omnino intactam praeterire, quod propius ad praeſens inſtitutum atque argumentum pertineat.

Prima quidem opinio paene vulgaris olim fuit, vt perpaucis de eius veritate dubitare in mentem venerit. Id ipſum, quod graece ſcripſerat, iam primo intuitu multos in hanc opinionem duxit; atque quod de Philone Alexandrino conſtitit, in Ioſephum etiam conuenire viſum eſt. Maxime autem hanc opinionem multorum animis inſinuauit Ioſephi cum verſione graeca in tam multis rebus conſenſus. Fuerunt adeo, qui Ioſephum hebraicae linguae imperitum, et plane *αναλφαβητον*, ob violentiores quasdam, quas ex Ioſepho Io. Marcianaeus collegit, hebraicorum nominum interpretationes, audacius iudicarunt. Altera Erneſtio inprimis placuit, vt multis eam argumentis in ſpeciali de fontibus archaeologiae commentario vindicaret. Huc autem recidunt: 1) Ioſephum non potuiſſe graecam verſionem ſequi quod haud dubie pluribus in locis cum hebraicis exemplis conſentit contra graeca; 2) quod locis multis diſſentit a graeca verſione ſententiis et quidem ita, vt aut melius conſentiant cum hebraica veritate, aut certe ſint eiusmodi, vt adpareat, eas ex hebraicorum, non graecorum in verſione Alexandrina verborum interpretatione natas eſſe; 3) quod non eo in honore verſio graeca fuit apud Iudaeos, in Palaeſtina natos, educatosque et phariſaicae, h. e. ſeueriori diſciplinae deditos, qualem Ioſephum fuiſſe, nemo ignorat, qui iſta vel leuiter curat, vt credibile ſit, Ioſephum eam praepoſuiſſe hebraicis exemplis, quae a puero intelligere ſtuduerat, et quorum copia theologo, nobili genere nato, et in re tanta agenti, deeſſe non poterat: vel tantum ea omnino vti voluiſſe, niſi forte eo modo, quo graeci libri doctus interpres conſulit ſubinde eius verſionem latinam qualemcunque; 4) quod Ioſephi cum Alexandrina conſenſum adtinet, auctor ipſe in ſcriptis et editis [y]) eſt admodum interpolatus. Fuit

enim

y) Addam, quae Fabricius hac de re ſcripſerat: „In libris ipſis (Archaeologiae) Ioſephi paſſim tempora ſupputantur, et numeri annorum traduntur; ſed ita fere, vt nec inter ſe ſatis, nec cum Graeca LXX. interpretum verſione, nec cum externis ſcriptoribus conueniant, vt pluribus exemplis nuper admodum oſtendit Petrus Brinch Danus in chronologiae Ioſephi examine, edito Hafniae a. 1701. 4. et Fridericus Spanhemius in chronologia ſacra part. II. cap. 3. tom. I. Opp. pag. 151 ſq.

Non

enim maxime olim lectus a Christianis graecis doctoribus, iisque in magno pretio habitus; atque etiam exempla Iosephi graeca omnia, quae mst. exstant, a Christianis librariis esse, nemo dubitabit, cum antiquissimorum aetas non superet illud tempus, quo tota Graecia, tum Europaea, tum Asiatica, Christiana facta est. Sed illi ipsi graeci Christiani vsurpabant versionem graecam librorum S. S. quam, quia hebraica exempla nec habebant, nec intelligebant, θεοπνευςον et fallere nesciam putabant. In quo haud pauci, sed ex iis omnes, qui hebraica ignorabant, eo progressi sunt, vt Iudaeos codicem hebraicum corrupisse stultissime adfirmarent. Inde intelligitur, non modo non incredibile, sed etiam probabile esse, Christianos D. D. in margine, et vero etiam Monachos, dum libros Ios. describerent, quae discreparent a versione graeca, ad eam correxisse, vt Iosephum in concordiam cum ea redigerent. Omnium autem maxime videntur hoc egisse interpolatores, vt Iosephi chronologiam, praesertim in interuallo eo, quod ab origine rerum ad diluuium Noachicum effluxit, et a Semo vsque ad Abrahami natales, cum graeca versione in concordiam redigerent. Litem noua hypothesi componere adgressus est *Olaus Gerhardus Tychsen*, philos. et litt. O. O. olim apud Buzouienses, nunc apud Rostochienses professor, in tentamine de variis codicum hebraeor. mst. generibus, qui putat, Iosephum et hebraicum calluisse et nihilominus facile in nominum interpretatione errare potuisse, quod vsus sit codice non genuino, sacris hebraicis characteribus scripto, sed tali, quem hebraeo-graecum adpellamus, in quo nimirum hebraica verba graecis litteris fuerant expressa. At, quominus coniecturae huic, meique Flauii apologiae, ceteroquin facili et minime adfectatae, adsentiar, facit, quod aegre persuadere mihi possim, hominem Iudaeum, tam litteris excultum, atque adeo sacerdotem, non vsum fuisse genuino hebraico codice. Genuinos certo fuisse credere nos oportet, quos Titi, imp. munificentia ex templi hierosolym. parietinis nactus fuerat. Michaelis et Hezelius credunt, Iosephum saepe alia in suis legisse codicibus hebraicis, ac nos in nostris, iam significationes verbis hebraicis subiecisse, lexicis nostris ignotas, vsu tamen reliquarum linguarum O. O. confirmatas; hinc accidisse, vt bonus Flauius doctis istis viris, qui hebraica sua omnia in lexicis

Non dubium est, in multis deprauatos codices esse in culpa, vt Is. Vossio, Boniourio aliisque obseruatum, in nonnullis forte Iosephi quoque negligentiam. Capitum distinctio in graecis alia, alia est in latinis: et in latinis quoque ipsis editionibus varia ac diuersa, nulla a Iosepho, incertum itidem, num ipse sit indicis, ante singulos libros praemissi, auctor, an alius aliquis iunior. Ceterum MStorum Iosephi codicum in antiquitatum libris tanta est discrepantia, vt Emericus Bigotius non dubitauerit, Iosephum binas illius operis editiones adornasse. Ita enim ille in litteris *), datis Rhotomago 21. Febr. 1669. *Libros decem priores Antiquitatum contuli cum MSto codice praestantissimo bibliothecae regiae, cuius meminit in exercitationibus aduersus Baronium Casaubonus. Posteriorum decem librorum nullum potui reperire MStum codicem bonae notae; vniuersi enim, quos inspexi, ita differunt ab impressis, vt conferri plane non possint. Iampridem credidi, atque etiam nunc mihi persuadeo, Iosephum dupplici vice antiquitates suas vulgasse. Prima editio continebat contextum primum decem librorum, qualis exstat in impressis, posteriorum autem, qualis occurrit in codicibus MSS. quos consului. In secunda editione priores decem libri ita legebantur, vt occurrunt in MSto regio; posteriores vero, quales sunt in editis. Nec leuiter hoc, quod coniicio de duabus editionibus, confirmatur a Iosepho ipso, adfirmante, quod scripta sua **) Graecis emendanda permiserit.*"

*) Latina feci ex Gallicis, quae leguntur ad calcem epistolarum Reinesii ad Bosium p. 351.

**) Lib. I. contra Apionem pag. 1037.

cis commentariisque haberent, de lectionis autem varietate nihil suspicarentur, valde indoctus visus esset, aliquando etiam plane mentiri, historiamque sine auctore confingere; vel potuisse etiam Iosephum, vtut textu hebraico tamquam primario fonte vteretur, interpretes Alex. subinde consulere. Nostris diebus Spittlerus et Scharfenbergius, a Iosepho interpretes Alex. non tantum adiumenti loco habitos, sed tamquam primarium et vnicum fontem consultos fuisse, contra Ernestium et Michaelem, in prolusionibus academicis contenderunt; quibus et Eichhornius eatenus accedit, vt Flauium aeque ac alios ineuntis aerae christianae scriptores, qui V. T. libris vsi sunt, versionem Alexandr. sequutum, atque hanc ex illo interpolatam esse, vt rem certam, variis suae in V. T. introductionis locis adfirmare malit, licet maxime sensisse videatur difficultates, quae dirimendae aliquando grauis huius ad Iosephi opera rite aestimanda quaestionis, vix vllam spem nostrae aetati relinquant. Mihi quidem adhuc, donec forsan post plures hanc in rem aliquando instituendas disquisitiones, post iteratam Iosephinorum operum lectionem et cum hebraico fonte aeque ac cum Alexandrina versione collationem, aliter sensero — videtur Iosephus hebraico inprimis archetypo vsus esse, verum ita, vt non adeo religiose eius vestigiis insisteret; sed libere res, in eo relatas, graece interpretaretur graecis hominibus; quod libros sacros a se quidem dicat ἑρμηνεύεσθαι, pro hac tamen voce etiam vocabulo μεταφράζειν vtatur, et ex omni operis eius habitu adpareat, paraphrasin potius, siue metaphrasin sacrorum librorum eum scribere voluisse, atque de adornanda litterali hebraici textus versione minime cogitasse. Videtur quoque mihi ad confirmandam et ampliandam rerum gentis suae historiam alios scriptores graecos, libros suae gentis, quos apocryphos vocant, et inprimis etiam septuaginta graecos S. S. librorum interpretes in facilioris et rerum, et verborum interpretationis subsidium vocasse.

Quodcunque exemplum, siue hebraicum siue graecum sequutus sit Iosephus, in multis ab vtroque dissentire debet, quod vtrumque iam illo tempore non omnibus vitiis caruerit, et tam libri S. S. vtroque sermone conscripti, quam ipsa Iosephi opera multas adhuc mutationes successu temporis subierint. Praeterea facile Iosepho, quod tot aliis rerum scriptoribus, contingere potuit, vt humani aliquid in perficiendo tam immenso opere pateretur. Neque verosimile est, illi, quotiescunque ad scribendum mentem adplicaret, ante oculos semper fuisse S. S. librorum exemplar. Sacerdos quum esset, plurimam rerum in illis relatarum partem memoria adcurate tenuisse, ingenioque suo confisus multa quoque memoriter litteris mandasse, et in vniuersum iam adquieuisse, dummodo rerum summam eleganti graecitate expressam et rite digestam, redderet; demum, quum Graecis maxime res gentis suae exponere secum constituisset, in minutioribus etiam rebus adcuratius exprimendis, minus curae posuisse, nec tamen negligentiae crimen et suspicionem timuisse videtur.

Ceterum, Iosephi narrationem cum sacris bibliis, siue hebraicis, siue graecis comparantes primo statim obtutu tot, tamque grauibus rerum momentis discedere eum deprehendimus, vt dubium sit, num vere, et qua fide libros sacros suae gentis tanquam fontem primarium sequutus fuerit, vel quo sensu ex iis se hausisse ipse dicat?

Quae omnia, vt recte diiudicari possint, iuuat primo verum et genuinum Iosephi, archaeologiam scribentis, consilium nosse, et singula diuersitatum, hanc inter et sacra biblia,

 genera.

genera ſpeciatim perpendere; qua demum via reliquos, vnde Ioſephus hauſiſſe videtur, fontes aperire licebit.

Ioſephus archaeologiae opus neutiquàm in gratiam popularium ſuorum, aut in vſum Iudaeorum helleniſtarum compoſuit, adeoque ab adornanda S. S. librorum verſione graeca quam longiſſime abſuit. Sed quum ſuos de B. I. libros Graecis Romaniſque probatos laudatosque eſſe intellexiſſet; et quum multi cognoſcendarum antiquiorum etiam rerum iudaicarum curioſi eum ad has quoque ipſis eadem ratione exponendas hortarentur, lubens omnino hunc laborem ſuſcepit Iudaeus, ingenii ſui laude excitatus, atque maiorum ſuorum gloria elatus. Ad perſcribendas quidem res gentis ſuae antiquiores, in archaeologiae prooemio, ratione maxime laudanda ſe permotum eſſe dicit, magnitudine ſcilicet rerum vtilium in obſcuro latentium, cum Graecis Romaniſque, litterarum barbararum ignaris, authentici rerum hebraicarum fontes eſſent recluſi, operae ſe pretium facturum putauit, ſi earum notitiam deſiderantibus Graecis, magni pontificis Eleazari exemplum imitatus, communicaret, atque rerum bonarum et honeſtarum vtilitatem non inuideret. Hoc tamen etiam hic praeterea videtur ſequutus eſſe conſilium, vt, vniuerſas maiorum ſuorum res expoſiturus, Graecis atque Romanis, illis ſaltem, qui vltra vulgus ſaperent, magis commendaret gentem ſuam, eo maiori contemtu odioque habitam, quo durioribus illo tempore miſeriis fuerat agitata. Iudaeis autem hoc maxime fuit inuidioſum, quod eos maleuoli barbaros, ſuperſtitioſos, peruicaces, ſeditioſos, infidos, ſtupidos, artium denique et ſcientiarum rudes calumniarentur. Haec enim vitia nationi ſuae per iniuriam infligi, vel e mendaciorum ſtudio, vel ex rerum iudaicarum ignorantia, Ioſephus in lib. contra Ap. euincere ſtudet. Correcta vero Graecorum et Romanorum ignorantia ſperauit, ipſam rerum iud. veritatem emerſuram, illosque ad fidem eis habendam proniores fore, ſi a Iudaeo rerum atque litterarum peritiſſimo rite expoſitas intelligerent. Optime igitur de natione ſua ſe meriturum putauit, ſi eam Graecis Romaniſque magis commendauerit oſtendendo ſummam illi eſſe antiquitatem, et praeclaram animi ingeniique indolem, optimos mores, et religioſa in ciuitatibus inſtituta vigere, nec non multa ſane ſingularia a maioribus ſuis diuino numine adiutis fuiſſe praeclare geſta. Quocumque etiam conſilio magnum hocce opus adgreſſus fuerit Ioſephus, Graecis certo atque Romanis vniuerſam gentis ſuae hiſtoriam e libris hebraicis hauſtam graece expoſiturus, eorum etiam genio et iudicio, quantum ſalua ſua religione potuit, ſe totum fere adcommodauit. Illis enim ſuum ſcribendi inſtitutum probari voluit adeo, vt ipſe hebraeus et ingenii ſui magnitudine, et eruditorum quorumdam opera adiutus, in graecae editionis elegantia, et in pragmatica rerum narrandarum ratione egregie, graecae romanaeque hiſtoriae ſcriptores optimos aemularetur. Hinc, ne ipſe in ſuperſtitionis ſuſpicionem veniret, auſus eſt primus, librorum S. S. minus religioſam, quam hiſtoricam habere rationem, eosque omnino hiſtoriae potius, quam religionis iud. fontes ſpectari voluit, vt ex ipſius operis inſcriptione, totoque habitu elucet. Et quum non ſuae fidei conſortibus, ſed iis hiſtoriam iud. traderet, qui hebraeorum librorum auctoritatem omnem facile negare poterant, legentes, quam multa in his commemorentur mira, quae primo intuitu profanae et minus religioſae menti ſuperſtitioſis fabulis ſimillima viderentur; praeteriri tamen a ſe ſi qua ipſi religio, ſi quod veri ſtudium nequirent, prima ſane Ioſephi cura in eo verſari debuit, vt Graecis Romaniſque perſuaderet, libros ſuos hebraicos, et ſacros, quos vocant, authenticos, omnique fide dignos rerum gentis ſuae fontes eſſe; nihilo tamen minus omnes cauillationes et a ſe et a libris hiſce gentis ſuae

ſacris

ſacris praeuerteret; quod prudenter omnino hac ratione effecit, vt in ipſo ſtatim operis limine declararet, idque in ipſo ſcriptionis curſu ſaepius repeteret, omnia, in libris S. S. tradita, a ſe ita relatum iri, vt ipſe nec addat quid, nec detrahat illis; et ſi quid mire geſtum memorandum fuerit, vel ad alios cum libris S. S. conſentientes fontes prouocaret, vel, Lucianeum conſilium ſequutus, rem non omnino adſeueraret; ſed ſuum cuiuis iudicium integrum relinqueret, his adeo verbis plerumque adpoſitis: „ Iudicet quisque hac de re, vt ipſi lubitum vel viſum fuerit."

Diuerſitatum autem, quibus Ioſephus a libris S. S. diſcedit, tria potiſſimum genera conſtitui poſſe videntur. Sunt enim alia loca, in quibus ſummam exhibet hiſtoriae, ſed additamentis quibusdam exornatam et amplificatam; alia, vbi plane diuerſam habet narrationem; alia, in quibus omittit res, in hebraicis traditas, aut integras addit hiſtorias, aut ita enuntiat, vt de rebus ipſis dubitare videatur.

Primi generis diuerſitates eiusmodi ſunt, vt ſcriptoris fidem nullatenus eleuare queant, qui non ſacros libros ad verbum conuertere, ſed iuſtam hiſtoriam liberali ſtilo conſcribere voluit, Xenophontem, Thucydidem, aliosque hiſtoricos imitatus, qui, annalium et commentariorum tenuitatem deſerentes, res vberius explicant, rationes addunt, ſententiis, iudiciis et orationibus narrationem diſtinguendo delectare volunt, et prodeſſe. Quaedam etiam non propria ſunt Ioſepho, ſed e communi ſaeculi ſui interpretatione ducta, quae a Iudaeis tam graecis, quam palaeſtinis mirum in modum exornata ſunt, vt contra horum ineptias valde ſobrius ſit Ioſephus noſter. Multa ex interpretatione coniecturali addita, vero ſimile eſt; quo traditionum apud Rabbinos et Targumiſtas quae occurrunt, magna pars pertinet, quas vix dubium eſt, ex interpretationibus ortas eſſe, et, dum a Talmudicis, aliisque in commentarios ſcriptos referrentur coniecturarum loco primo fuiſſe habitas.

Alterum genus eſt diuerſitatum, vbi rem ipſam a S. S. ſcriptoribus traditam ita immutat, vt alia efficiatur hiſtoria, plane diſſentiens a libris S. S. quo illas etiam diuerſitates refero, vbi Ioſephus a libris S. S. diſſentit, nimio analogiam Iudaeos inter et Graecos quaerendi ſtudio deceptus. Non tamen omnes huiusmodi diuerſitates e conſilio ſtudioque Ioſephi, ſed multa etiam e codicum, quos legit, vitiis ortae videntur.

Tertium eſt, quod integras hiſtorias aut plane omittat, aut nouas addat, quarum ne veſtigium quidem exſtat in S. S. libris, nec vlla vllibi auctoritas. Ratio huius eſt: Omiſit, quae ſibi et nationi ſuae inuidioſa apud Graecos Romanosque fore putabat; addidit autem, quibus ſe ſperabat illi gratiam et exiſtimationem conciliaturum. Probe tamen hic diſtinguenda, quae contra, quaeque praeter S. S. librorum auctoritatem adfert.

Interim, licet de ipſis, vnde haec additamenta hauſerit Ioſephus, fontibus nobis non conſtet; omnia confinxiſſe dici nequit. Citat enim in fauorem gentis ſuae multos ſcriptores, Aegyptios praecipue, Syros atque Damaſcenos, qui vel obiter ſubinde mentionem fecerant, vt ex horum teſtimonio S. S. librorum ſuorum fidem et auctoritatem commendaret. Quin etiam ad Tyriorum publica tabularia prouocat, ea ſolemnitate et fiducia verborum, quae lib. VIII. cap. 2. §. 7. 8. legi mereantur. Praeterea librorum S. S. nomen apud Ioſephum non iisdem, quibus apud nos, finibus circumſcriptum eſt. Nimis enim alias impudens, ac prope inſanus fuerit, qui omnia ſua ex illis eum hauſiſſe iactauerit, inter quae tam multa ſunt, quorum vix veſtigium in noſtris hebraicis θεοπνευστοις libris impreſſum reperitur. Intellexerit

ergo

ergo S. S. librorum nomine non modo hos nostros, sed etiam alios, quorum ad nos nihil peruenerit. Libros sacros apud Iudaeos non modo eas adpellatos credibile est, qui in canone essent *τῶν θεοπνεύστων* Esdrino, sed in gazophylaciis et scriniis doctorum seruantur, patentque adeo doctis modo hominibus. Eiusmodi libros nihil vetabat adhibere Iosephum, et inde decerpere, quae a doctissimo quoque gentis suae probarentur, et nemini essent suspecta, et, quod partim a viris prophetiae vel sacerdotalis dignitatis priuilegio ornatis scripta, partim quod multa complecterentur, in *θεοπνεύστοις* iam libris contenta, ex libris sacris ea hausta dicere. Forsitan inter libros S. S. quos e templi parietinis auferendi potestatem Titi Vespas. indulgentia sibi datam esse memorat, etiam eiusmodi de rebus iudaicis commentarii fuerint, quorum auctores super rebus, a se notatis, etiam hinc inde philosophari ausos fuisse, probabile est; sacerdotibus enim eos veluti suae gentis acta custodire incumbebat, quod nusquam alibi, quam in templo, securius fieri potuit; ita vt potuerint a loci, vbi adseruati, sanctitate, sancti cognominari.

Ceterum et hoc mihi persuasum est, Iosephum, maxime in exponendis rebus, post exsilium babylonicum gestis, sequutum quoque esse, suaeque archaeologiae primum vt veras inseruisse meras in scholis et in ore vulgi frequentes traditiones, quae, vtut a vero alienae, fabulisque simillimae nobis videantur, e rebus tamen veris originem traxerint, atque suo tempore pro veris sint habitae, necesse est, quod sine vlla dubitatione veris immisceat historiis, cum nonuumquam res adeo, ex ipso codice sacro deriuatas, admodum dubitanter referat.

Multa denique ex ingenio suo addidisse Iosephum, non dubito, praecipue, vbi rerum caussas, atque rationes profert, queis de magna graecorum ac iudaicorum morum analogia, et de summa rerum hebraicarum veritate lectoribus, saniori philosophia et ampliori eruditione excultis, persuaderi posse putauit. Si qua horum additamentorum nostri aeui lectori minus probantur, imo absurda videntur, si aequus esse voluerit, non tam fidem, quam iudicium eius, imo non tam viri, quam temporis, quo vixit, ingenium, accusabit; tantumque aberit, vt de religionis iudaicae sincera apud Iosephum professione, quod nonnulli fecerunt, dubitet; vt potius, vti totius patriae, ita religionis etiam gentilitiae studiosissimum, liberalioris tamen hic prae vulgo iudicii fuisse dicat.

[Iuuat addere, quae collegit *Fabricius*, testimonia et iudicia aliorum, et quae ipse sensit: „Fidem Iosephi, ait, plerique veteres et recentes celebrant, quibus velut proprio nomine adpellatur *φιλαλήθης*. *Theodorus Meliteniota* in prooemio astronomiae: *Καὶ μέντοι καὶ Ἰώσηπος φιλαλήθης ἀνὴρ ἐν τῇ πρώτῃ ἱστοριῶν ἀρχαιολογίᾳ συγγράφεται.* *Suidas*: *Ἰώσηπος Ἰουδαῖος φιλαλήθης λέγων περὶ τοῦ προδρόμου* etc. *Isidorus Pelusiota* IV. epist 75. *Ἰωσήπου ἀνδρὸς Ἰουδαίου μὲν, φιλαλήθους δέ.* *Sozomenus* historiae libro et capite primo *Ἰώσηπος — ἀξιόχρεως ἂν εἴη μάρτυς τῆς περὶ Θεοῦ ἀληθείας.* *Iornandes* de rebus Geticis cap. 4. *Iosephus quoque annalium relator verissimus, dum vbique veritatis conseruat regulam, et origines caussarum a principio reuoluit.* Iosepho Scaligero *diligentissimus et φιλαληθέστατος omnium scriptorum* praef. ad opus de emendatione temporum. Sane Iosephus ipse optime intellexit, nihil in historico magis esse necessarium, quam studium veritatis. *Τῷ γὰρ ἱστορίαν ἀναγράφοντι τὸ μὲν ἀληθεύειν ἀναγκαῖον*, pag. 1024. vitae suae. Testatus etiam est, se ea, quae de gentis suae antiquitatibus tradit, non aliunde, quam ex sacris libris Moysis ac Prophetarum et ex hebraicis litteris diligenter transtulisse. *Μέλλει γὰρ περιέξειν ἅπασαν τὴν παρ'*

ἡμῖν

ἡμῖν ἀρχαιολογίαν καὶ τὴν διάταξιν τȣ͂ πολιτεύματος ἐκ τῶν ἑβραϊκῶν μεθερμηνευομένην γραμμάτων pag. 1. prooem. et pag. 3. *Τὰ μὲν ȣ͂ν ἀκριβῆ τῶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς προϊὼν ὁ λόγος κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν σημανεῖ, τȣ͂το γὰρ διὰ ταύτης ποιήσειν τῆς πραγματείας ἐπηγγειλάμην, ȣ̓δὲν προσθεὶς ȣ̓δ᾽ αὖ παραλιπών*, pag. 4. *Ταῦτα δ᾽ ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις εὗρον ἀναγεγραμμένα, ἔχει δὲ ȣ͂τως.* et lib. X. cap. 11. pag. 349. clariſſime ait, ſe tantum metaphraſtem agere librorum ſacrorum, neque addere illis quidpiam de ſuo, nec detrahere: *καὶ γὰρ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας πρὸς τȣ̀ς ἐπιζητήσοντάς τι τῶν πραγμάτων ἢ μεμψομένȣς ἠσφαλισάμην μόνον τε μεταφράζειν τὰς ἑβραίων βίβλȣς, εἰπὼν εἰς τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν, καὶ ταῦτα δηλώσειν μήτε προστιθεὶς τι τοῖς πράγμασιν αὐτὸς ἴδιον, μήτ᾽ ἀφαιρεῖν ὑπεσχημένος.* At ſiquis Ioſephi antiquitates cum ſacris litteris non indiligenter conferat, magna paſſim et hinc inde vix ferenda libertate vel negligentia vſum deprehendet; nam non modo omittit complura et adiungit vel ſecus interpretatur, deteritque narrando, (miracula praecipue, quo fidem apud Ethnicos inuenirent: conf. Io. Gregorii diſſ. anglice editam de LXX. interpretibus pag. 33 ſq.) ſed et aliter non pauca commemorat, vt aduerſa fronte cum Moyſe ac Prophetis in narratione rerum quarumdam concurrat. Hoc non Iacobo Saliano tantum in annalibus V. T. qui Ioſepho iniquiorem (fateor) aliquando ſe praebet, et Antonio Poſſeuinio in apparatu ſacro, ſed innumeris praeterea aliis viris doctis obſeruatum, e quibus *Iacobus Vſſerius* in Epiſtola ad Lud. Cappellum pag. 42. *De ipſo quoque Ioſepho,* inquit, *non eſt praetereundum, quod ex ſacris Hebraeorum litteris Origines ſuas translaturum ſe eſt pollicitus, neque ſubtrahendo quicquam neque addendo, id eum pari fide non praeſtitiſſe. Eodem conſilio, quo Perſis nuper Hieronymus Xauerius, Ieſuita, interpolatam a ſe euangelicam dedit hiſtoriam, etiam Graecis ille rerum, in V. Teſtamento geſtarum, tranſmiſit memoriam: nonnulla, quae erant in canone, ſupprimens, alia (vt quum Salomoni verbi gratia pro XL. regni annis* [z]*) LXXX. tribuit, et in numero talentorum argenti, ad templi vſum a Dauide relicto, 1 Chron. XXII, 14. centum millia pro mille millibus ſubſtituit,) immutans, atque ex ſcriptis apocryphis non pauca adiiciens, vti in eius de Moyſe trienni, de eodem iuuene cum Aethiopibus bellum gerente, de Tharbi, regis Aethiopum, filia, connubium eius expetente et aliis eiusdem farinae narrationibus licet perſpicere.* Plura exempla hiſtoriarum ſacrarum, a Ioſepho non optima fide relatarum, collegit *Antonius Vandalen* libro aduerſus hiſtoriam Ariſteae cap. X et XI. et pag. 500. tum in libro de origine ac progreſſu idololatriae cap. VII. *Petrus Baylius* tomo primo dictionarii, vbi de Abimelecho agit: *Il y a long temps que je ſuis indigné contre Ioſephe et contre ceux qui l'épargnent ſur ce ſujet. Un homme qui faiſoit profeſſion ouverte du Iudaiſme dont la foi étoit fondée ſur la divinité de l'Ecriture, oſe raconter les choſes autrement qu'il ne les lit dans la Geneſe, il change, il ajoute, il ſuprime des circonſtances, en un mot il ſe met en oppoſition avec Moiſe de telle ſorte, qu'il fait que l'un de deux ſoit un faux Hiſtorien. Cela eſt-il ſuffrable, et n'en faut il pas conclure ou qu'il ne s'eſt gueres ſoucié de ſcandaliſer ſa nation, ou qu'il à cru que le ſentiment particulier qu'il avoit ſur la fallibilité* [aa]*) et par conſequent ſur la non inſpiration de Moiſe étoit commun parmi*

z) Similia librariis forte rectius imputantur, quam Ioſepho.

aa) Hoc nullo pacto veriſimile eſt de Ioſepho, et perſpicuis eius teſtimoniis reuincitur. Potius dixerim, Ioſephum, Phariſaeum, non putaſſe, contradicere ſe ſacris ſcriptoribus, cum maxime eos interpolauit ſecundum traditiones gentis ſuae, vel etiam pugnantia ſcripſit. Quot ſunt inter Chriſtianos,

parmi les Iuifs? Ie croy, que tous les anciens Historiens ont pris la même licence à l'égard des vieux memoires qu'ils consultoient. Ils y ont cousu des supplémens, et n'y trouvans pas les faits developpez et embellis à leur fantasie, ils les ont étendus et habillez comme il leur à plu, et aujourdhui nous prenons cela pour histoire. Cotelerius in Chrysost. ad Danielem pag. 225. *Idem Iosephus in fine libri decimi refert hoc visum (Dan. VIII.) sed confuse ac, vti solet, parum accurate.* Sunt et alia, quae in Iosepho reprehendunt viri docti: nam in his etiam, quae ex ethnicis scriptoribus produxit testimoniis, fidem eius desiderant, vt *Antonius Vandalen* lib. de Aristea pag. 211. praeterea multorum parachronismorum reum et in narratione rerum suae aetatis vel affectu vel errore abreptum arguunt. Vide *Petri Possini* diss. de genere Herodis pag. 34 sq. *Harduinum* Chronolog. V. T. pag. 259. *Papebrochii* apparatum ad propylaeum, actis sanctorum Maii praemissum, p. 18. *Iobo Ludolfo* commentar. ad historiam Aethiop. pag. 230. Iosephus dicitur *Antiquitatum Iudaicarum fabulator saepius quam historicus.* Etiam *Richardus Simonius* tomo III. epist. selectarum epistola octaua notat, Iosephum non dubitasse Iudaeorum subinde *Agadoth*, siue fabulosas narrationes, v. g. de Moysis victoria, ab Aethiopibus reportata, historiae suae adspergere. Adde eumdem *Simonium* tom. II. epist. 1. pag. 6 sq. Alii hallucinationes in Iosepho castigant geographicas, vt *Bochartus* tom. I. Opp. pag. 1197 sq. Errores quosdam morales et theologicos notat Ittigius in laudatis prolegomenis cap. 5 sq. Historicos alios errores *Petrus Brinch* in historiae Iosephi examine, Hafniae 1701. 4.

Vtcunque autem ista se habeant; nihilominus in rebus, quae circa ipsius tempora atque iam inde gesta sunt, vbi historia biblica desinit, et vniuerse de rebus gentis suae, ne de aliis in praesenti dicam, plurima adnotauit, scitu dignissima: et quis cordatus propter aetatem, eruditionem, iudiciumque non libenter ei plus, quam multorum Rabbinorum testimoniis tribueret? Errores autem, vt, non admisit nullos, (homo enim fuit,) attamen tot tantique illi non sunt, vt velut intestabilis, propterea de ponte sit deiiciendus. *Nullam occasionem,* (verba *Casauboni* sunt Exerc. XII. nr. 2.) *praetermittit Baronius, siue iustam, siue iniustam, detrahendi Iosepho, historico nobilissimo, quicquid ingrati Iosiphomastiges imaginentur. — — Si omnes Iosephi errores, hallucinationes, aut ablepsiae, (de iis non loquor, in quibus discedit a Bibliis, in quo excusari non potest) in vnam summam contrahantur, vix centesima ea pars fuerit culparum, ob uno Eusebio admissarum, siue in Chronico, siue in aliis scriptis. Cur igitur tanta cura et tanta cum iniquitate Iosepho insultabimus? cuius libros nisi prouidentia Dei singularis ad nostra seruasset tempora, in quantis rerum Iudaicarum tenebris hodie versaremur? Quot fabulas, quot mendacia iubar historiae Iosephi discutit?* Euangelicam quoque et apostolicam historiam Iosephus confirmat in multis; etiamsi vel maxime ponamus, dubitandum esse de γνησιότητι locorum de Christo, seruatore [bb]), lib. XVIII. antiq. cap. 4. pag. 621. de Iohanne

stianos, qui libros sacros tractando secundum suas opiniones praeconceptas idem fecerunt, faciuntque, nec tamen de sacrorum scriptorum Θεοπνευστίᾳ dubitant. Neque Petrum Comestorem, auctorem historiae scholasticae, nec Xaueriuni euangeliorum interpolatorem crediderim de fide diuinorum scriptorum dubitasse, aut ex suis hisce scriptis de illa sententia posse conuinci, qui tamen neutiquam sunt Iosepho in referenda historia sacra accuratiores.

bb) Hoc Iosephi loco non vtuntur Iustinus, Tertullianus, Chrysostomus; aliique complures, quando contra Iudaeos disputant. Non produxit Origenes, alia Iosephi laudans, in libris contra Celsum.

ſum. Ne *Photius* quidem, tanto iunior, meminit, in cuius bibl. antiquitates Ioſephi bis recenſentur, cod. LXXVI et CCXXXVIII. Ante Euſebium tamen lib. I. cap. 11. hiſt. eccleſ. et lib III. demonſtrat. cap. 5. citauerit illum Macarius quidam, cubiculi imperatorii praefectus, ſiquidem genuinus ſit huius ad Diocletianum ſermo, qui refertur in Actis Sanctorum Maii tom. V. pag. 149. Locum Macarii, a *W. E. Tenzelio* primum in dialogis menſtruis, germanice editis a. 1697. pag. 556. obſeruatum, hic adſcribere integrum non dubitaui: Ἰώσηπος ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεὺς γενόμενος καὶ ἔκφρων μετ' ἀληθείας τὰ κατὰ Ἰουδαίας μαρτυρεῖ τὸν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν γεγονότα ἐνανθρωπήσαντά τε καὶ σταυρωθέντα καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθέντα, οὗ τὰ συγγράμματα ἐν τῇ δημοσίᾳ ἀπόκειται βιβλιοθήκῃ, λέγει δὲ οὕτως. Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν Ἰησοῦς σοφὸς ἀνήρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή· ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ ἀληθῆ δεχομένων. Καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίων, πολλοὺς δὲ τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐπήγετο. Ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. Καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον ἀγαπήσαντες. Ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων, καὶ ἔτι νῦν τὸ Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένον οὐκ ἐπέλιπε φῦλον. Ταῦτα οὖν τοῦ τῶν Ἑβραίων γραμματέως πάλαι τοῖς ἑαυτοῦ βίβλοις ἐγχαράξαντος περὶ τοῦ δεσπότου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, ποία ἄρα ἀπολογία τοῖς ἀπίστοις ὑπολειφθήσεται; Sed merito exiſtimandum, haec acta martyrii Macariani, ſi non longe poſt Diocletianum plane conficta, ſaltem interpolata atque locum Ioſephi inſertum a recentiore manu eſſe. Poſt Euſebium laudatur Ioſephi teſtimonium ab *Iſidoro* Peluſ. IV. epiſt. 225. *Sozomeno* lib. I. hiſt. cap. 1. *Sophronio*, interprete catalogi Hieronymiani, Georgio Hamartolo, Cedreno, Zonara et Glyca, quem ſub Theodori Metochitae nomine Meurſius edidit, in Chronicis: *Suida* in Ἰώσηπος et *Nicephoro* lib. I. hiſt. eccleſ. cap. 39. e quibus varias lectiones notauit *Io. Andreas Boſius* in exercitatione ad Periocham Ioſephi de Ieſu Chriſto cap. 2. (Ienae 1673. 4.) Latine praeter Ioſephi interpretem, Caſſiodori aequalem, et *Hegeſippum* lib. II. de excidio Hieroſol. cap. 12. atque in anacephalaeoſi pag. 685. citat *Hieronymus* catalogo ſcriptorum eccleſ. cap. 13. et *Ioh. Sariſberienſis* lib. II. Policratici cap. 9. ac Chronographi et Hiſtorici recentiores bene multi, *Haymo* lib. I. cap. 13. hiſt. eccleſ. Anonymus Bambergenſis MS. in academia Ienenſi et Boſio inſpectus, Cunradus Vrſpergenſis, Freculfus, Albertus Stadenſis etc. His teſtimoniis accedit conſenſus, non modo editorum codicum, ſed etiam manu exaratorum graecorum latinorumque, quos euoluerunt Boſius, Bigotius et *Lambecius*, quem vide in epiſtola ad Auguſtum, Luneburgenſium ducem, de VII. MSS. codicibus Ioſephi, qui exſtant in bibl. Caeſarea (edit. Vindobonae a 1666. 4.) et libro VIII. comment. de eadem bibl. pag 3 ſqq. Sed et in *Hebraica* Ioſephi verſione fuiſſe iſtud teſtimonium in peruetuſto codice MS. Vaticanae bibl. ſed abraſum a Iudaeis, teſtatur *Baronius* ad a. Chriſti XXXIV. nr. 226. quod licet aliena fide narratum *Caſaubono* videtur p. 677. Exerc. tamen confirmatur ab *Huetio* demonſtrat. Euangel. propoſ. 3. §. 13. et Theophilo, comite de Windiſchgraetz, qui codicem illum, Romae ſibi demonſtratum, Wagenſeilio adfirmauit, vt legas in *Chriſtoph. Arnoldi* collectione epiſtolarum de teſtimonio Ioſephi pag. 249 ſq. (Norimb. 1661. 12.) Cui addendum, quod ex inedito Gyraldi Cambrenſis libro de inſtitutione principis adfert praeſtantiſſimus Caueus: *Robertus* (Canutus, qui circa A. C. 1170. claruit) *Prior ſ. Fridiswidae apud Oxoniam Hebraice doctus in duobus exemplaribus Ioſephi hebraice ſcriptis inuenit teſtimonium de Chriſto in aliis nuper eraſum, quod et Iudaeis Oxoniae degentibus oſtenſum fuit.* Omitto, quae contra *Tanaq. Fabrum* (lib. I. epiſt. 45.) pro fide huius loci disputant *H. Valeſius* pag. 16 et 20. ad Euſeb. *Huetius* propoſit. 3. §. 11 ſqq. *Antonius Pagi* ad A. C. XXXII. nr. 15. *Guil. Bonjour* dialogo tertio triduanae de canonae ſacrorum librorum concertationis (Rom. 1704. 4.) *Caueus* part. II. hiſt. literariae ad A. C. LXVII. *Franciſcus de Roye*, et *Conr. Daniel Frick*, Vlmenſis, ſingulari diſſ. Lipſ. 1698. 4. *Natalis Alex.* tom. VI. hiſt. eccleſ. V. T. diſſ. 10. *Eſtrangius* in prolegom. ad anglicam Ioſephi verſionem, et *Cherubinus de S. Ioſepho*, Carmelita, tom. III. bibliothecae crit. ſ. diſſ. 1. part. III. et *Carolus Daubuſius* libris duobus, de hoc teſtimonio editis, Lond. 1706. 8. Nec Lambecii probo ſententiam, qui verba huius teſtimonii ita explicat, vt in ignominiam Chriſti ſcripta ſint a Ioſepho: nec illis adſentior, qui plane intruſum eſſe aiunt a Chriſtianis, quum mihi non videatur Ioſephus potuiſſe mentionem Chriſti Chriſtianorumque in hiſtoria illius aetatis prorſus praetermittere, ſed interpolatum ſuſpicor cum viris doctiſſimis *Stephano Lemoyne* notis ad varia ſacra p. 931. *Wagenſeilio* IV. perae libr. iuuenil. p. 189. et *Ittigio* prolegom. ad Ioſephum. Parauit de hoc argumento peculiarem exercitationem quoque Fridericus

Iohanne, baptista [cc]) lib. XVIII. cap. 7. p. 626. De Iacobo lib. XX. cap. 8. et quae de dirutis propter Iacobi necem iniustam Hierosolymis, de Iohanne baptista propheta et de Christo, cum sacerdotibus adolente in templo, ex iisdem Iosephi libris laudant *Origenes* I. contra Celsum pag. 35. lib. II. pag. 69. et in Matthaei XIII. pag. 223. *Eusebius* II. 23. hist. *Hieronymus* catalogo script. eccles. cap. 2 et 13. *Suidas* Ἰώσηπος et Ἰησοῦς, hodie vero in Iosephi libris non [dd]) reperiuntur." *Fabric.*]

De Iosephinorum operum in sacrorum vtriusque foederis bibliorum studio, disquisitio superest, quid inter tot, tamque varias virorum clarissimorum de hoc argumento disputationes sentiendum sit? et primo quidem, — duplex est enim quaestionis status: — An et quatenus illa inseruiant V. Test. vel graeco vel hebraico textui emendando, atque critice restituendo? Dein, quantum illis adiuuetur et philologica et exegetica S. S. bibliorum interpretatio? statuatur; vel potius ex omni hactenus exposito de virtutibus vitiisque Iosephinorum operum commentario concludatur. Interpretationem quidem S. S. bibliorum mire iuuari a Iosepho, aequus rerum arbiter ex sequentibus momentis facile iudicabit, quod, sui temporis historiam quum scribat, biblicam historiam continuat, multa, in N. T. historicis libris contenta, magis dilucidat, quorum paene sensum ignoraret posteritas, nisi Iosepho hoc posset vti interprete: quodque omnem remotiorem a suo aeuo biblicam historiam repetit, multis additamentis auctam, quae, fide bona ex fontibus, nequaquam contemnendis, hausta, non parum lucis adferunt simpliciori S. S. scriptorum narrationi. Sententiam suam: Emendando textui V. T. graeco vel hebraico seruire inprimis Iosephum posse, e hypothesibus, necdum extra omne dubium positis, superstruxere *Whiston*, in dissertatione II. anglicae suae operum Iosephinorum versioni praefixae, et *Alexander Geddes*, in adornandae a se anglicanae S. S. Bibliorum

dericus Spanhemius, fil. at, quia imperfecta ab auctore relicta est, lucem non vidit, sed in tomo secundo eius operum desideratur. *Fabric.* Ab homine quodam christiano, haud mala mente; locum esse interpolatum; censet quoque; et quae margini ab illo fuerint adscripta verba, quae autem a Iosepho profecta, acute ostendit *Villoison*. in Anecdotis graecis tom. II. pag. 69—71. adde eumdem in epistolis Vinariens. pag. 88 sq. item *Knittelii* acroasin, germanice scriptam, in qua noua illius loci emendatio tentatur, ex qua plurima excerpta et latine reddita leguntur in *Volborthi* noua bibliotheca philolog. vol. I. fasc. I. Gottingae 1782. 8. pag. 118—136. vbi pag. 135. insertae sunt coniecturae ex quadam *Iac. Serenii*, Nykoepingensis, in Suecia praepositi, qui pluribus defendit Iosephiani de Christo testimonii authentiam, scriptiuncula, cura *Murray* in sermonem germanicum Gottingae 1758. 8. translata. In eodem Vollb. fasciculo pag. 178 sqq. est coniectura critica ad Iosephi de Christo testimonium ex Petauii cod. MSto. Ibid. pag. 180 sq § 2. in vita Iosephi emendatur. Ea, quae in Introd. in hist. L. Gr. tom. II. part. I. pag. 56 sq. de loco illo scripsi, nolo hic repetere. *Harl.* Add. *Godofr. Less* commentatt. duae, quibus testimonium Iosephi de Christo examinatur. Gott. 1789 sq.

cc) *Chrysostomus* in Iohannis cap. 1. homil. 12. pag. 82. Καὶ γὰρ καὶ ὁ Ἰώσηπος τῇ τούτου (Ἰωάννου) τελευτῇ τὸν πόλεμον λογίζεται, δι' αὐτόν τε δείκνυσι μηδὲ πόλιν εἶναι τὴν ποτὲ μητρόπολιν οὖσαν, καὶ μακροὺς συνείρει περὶ αὐτοῦ λόγους ἐγκωμίων. Herodis exercitum deletum, non Hierosolymam ob Ioannis caedem euersam scribit illo loco Iosephus.

dd) *Huetius* propos. 3. §. 10. contendit, illa a Iudaeis fuisse erasa; at *Blondellus* lib. I. de Sibyllis cap. 7. eadem a Christianis in libros Iosephi inserta. Neutrum crediderim. Sed videmus passim, ab iis, qui scriptores laudant, sententias illorum malo exemplo mutari et interpolari. Etiam *Orosius* VII. 6. ex Iosepho refert expulsos Roma a Claudio, imp. vniuersos Christianos, quod in editis frustra quaeres. [Orosii tamen locum laborare mendo, in diss. de Chresto Suetonii §. VIII. ostendi. *Heum.*] Sed et Is. Vossius libro de LXX. interpretibus hinc inde quaedam profert e Syncello vel e codicibus Iosephi MSS. quae in editis haud exstant.

Bibliorum verſionis proſpectu. Ille quidem quod crederet, Ioſephum vſum eſſe illo Bibliorum hebr. exemplo, quod ſub Xerxe, et Artaxerxe a Nehemia compoſitum in Herodis templo adſeruatum fuit, longe diuerſum a vulgari noſtro textu hebraico ex ſua quidem opinione, interpolato, atque ex Pentateucho Samaritano, verſione Alex. et Ioſephinis operibus, reſtituendo: Iſte, quod adſumeret, Ioſephum Archaeologiae opus maximam partem hebraice primum ſcripſiſſe, librorumque canonicorum hebraicis vſum codicibus; ſed, quum dein graece idem retexeret, verſionem Alex. adhibuiſſe, nec tamen archetypo hebraico eam praetuliſſe; neque ex eo, quod, a textu hebraico noſtro interdum diſſentiens, cum verſione ſeptuagintauirali conſentiat, aliud quid colligi licere, niſi hoc vnum, textum noſtrum hebr. iam non eumdem eſſe, qui in Ioſephi codice fuit, illumque iam corruptum ſuſpicari licere, vbicumque Ioſephum ab eo in fauorem verſionis Alex. diſſentientem deprehendamus. Ego quidem Scharfenbergii de hac quaeſtione ſententiae, in proluſione de Ioſephi et verſionis Alex. conſenſu patefactae, ſubſcribere nullus dubito. „Quo diutius, ait ille, ac diligentius libros Flauianos legi, et cum hebraicis contuli, eo magis mihi intellexiſſe videor, maiorem illorum vſum eſſe in interpretatione, quam re critica V. T. Quem qui nullis propemodum finibus circumſcribunt, aut non vident, aut videre nolunt, Ioſephum, quum non verſionem librorum S. S. ſed hiſtoriam rerum iud. componere vellet, in narrando ita ſe illorum auctoritati adſtrinxiſſe, vt more hiſtoricorum περιστασεις, quae ſummam rei non adtingunt, mutaret ſine diſſenſu vero, non pauca quoque hauſiſſe ex libris aliis, quam quos vulgo vocant canonicos, multiſque locis, vbi ab hebraeo diſſidet, ſatis probabiles huius rei cauſas adferri poſſe. Etiamſi porro non nego, Ioſephum et hebraice doctum fuiſſe, — modo ſcientiam litterarum hebr. non ex opinione noſtrae aetatis aeſtimes — et libros hebr. conſuluiſſe: tamen etiam hoc vſu edoctus ſcio, in indagandis lectionibus diſcrepantibus ab hebraeo maximopere cauendum eſſe, ne non tam Ioſephi, quam interpretum Alex. quos ille ſequutus eſt, diſſenſum a ſcriptura vulgari cod. hebr. animaduertas, atque adeo illius auctoritate in hac emendanda abutaris." Quamquam haud negauerim, in emendanda, et reſtituenda veriore S. S. librorum lectione, e multis Ioſephi locis quantumcunque etiam diſſentientibus a ſacri codicis lectionibus egregie interdum adiuuari criticas, quas vocant, coniecturas; his tamen propter ſolam Ioſephi auctoritatem nimium indulgere, ſanioris critices praecepta aequum quemlibet iudicem vetant. Et ſicubi etiam animaduerteris, Ioſephum fidelius ſequutum eſſe interpretes Alex. ſiue ſcripturam hebr., in verbis autem, rebusue nonnihil tantum diſcrepare Ioſephinam lectionem, quam vel pro graeca verſione Alex. vel pro textu hebr. iuſtum variantis lectionis valorem habere putaueris; caueas tamen neceſſe eſt, ne iuſto maiorem Flauio fidem tribuas. Verae ſcriptorum Ioſ. indolis nunquam immemor, tibi perſuaſum ſemper habebis, Archaeologiae iud. opus totum quantum abeſſe ab ea auctoritate, qua in tali cauſſa valent verſiones; neque ex auctoris huius qualicunque a bibliis ſiue graecis, ſiue hebraicis, diſſenſu rite colligi poſſe, variantem vllam lectionem, niſi eidem ex aliis quoque codicibus, aliisque iuſtis rationibus probabilitatis quaedam ſpecies acceſſerit. Ante omnia vero ſemper tibi circumſpiciendum erit, an haec ipſa Ioſephi lectio, ex qua variantem pro graeco, vel hebraico S. S. librorum textu arguere non dubitaueris, genuina etiam ſit profecta ab auctoris manu, non interpolata, aut a librariis deprauata? Quod niſi conſtiterit, non minus in S. codice e Flauii ſcriptis emendando peccares, quam qui e verſione Alex. eius opera interpolaſſe ac deprauaſſe dicuntur. Ioſephi namque libros adhuc

egregia cura critica egere, constat inter peritos omnes. Librarios graecos ob ignorantiam bonae graecitatis subinde Iosephi bene Graeca corrupisse, repositis vel facilioribus verbis vel interpolationibus versionis Alex. Ernestius existimauit.

Quae autem huius restituendi ratio recta mihi videatur, quaeque optima praeter codd. mss. versionesque in hoc negotio subsidia credam, tum quidem exponam, quum in omnem contextum commentari, atque huic continuo commentario praefari posse, opportunum mihi aliquando otium Deus dederit.

II. Quam hic in compendio Fabricianae Bibliothecae lectoribus reddo, litterariam codicum et editionum, queis Iosephina opera continentur, notitiam, potissimum ex catalogis hausi bibliothecarum, quotquot nancisci potui, diligenter a me perlustratis excerptisque. Plurimam horum partem academiae Goettingensis locupletissima bibliotheca mihi subministrauit, cuius custos, humanissimus et amicissimus *Reussius*, id beneficii addidit, vt excerpta perlustraret, iterumque cum illis catalogis conferret, atque sic maiorem meo labori fidem conciliaret. Per litteras etiam amici, quos in Italia atque in diuersis Germaniae ciuitatibus habeo, non paruam rerum, huc pertinentium, copiam contribuerunt. Ittigii prolegomenis, Fabricii de Iosepho relatione, ad Hauercampium transmissa, longe, quam in bibliotheca, locupletiore, atque bibliotheca historica, nouis post Struuium et Buderum curis a Meuselio digesta, me vsum etiam fuisse, vix est, cur moneam. Codicum mss. duplicem ex hisce documentis mihi elenchum confeci, graecorum scilicet et latinorum. Hos dico, qui antiquissimam operum Iof. versionem latinam, vel a Cassiodoro, vel Epiphanio, vel Ambrosio, vel, quod plurimis placet, et vulgo dicitur, a *Rufino* *) adornatam, continent. Quiscun-

*) „*Rufino*, ait Fabricius, etiam adscribit codex antiquissimus Mediolanensis in biblioth. Ambrosiana, de quo *Erycius Puteanus* IV. 41. epist. *Io. Mabillonius* tom. I. itinerar. ital. p. 12. *Guil. Burnetus* epist. 2. itin. ital. pag. 229. edit. Germanicae, *I. H. Hottingerus* biblioth. quadripart. pag. 33. et *G. Hieron. Welschius* in epist. ad Bosium post Reinesianas pag. 470." His addatur *Björnstdhl* in Briefen auf seinen ausländischen Reisen etc. vol. II. pag. 253. qui tradit, in papyro aegyptiaca esse scriptum codicem, et incipere a cap. X. libri V. et desinere in cap. XII. libri X. Sed de illa versione et controuersia variorumque de Iosephi antiquissimo codice Mediolanensi, editionibus etc. plenius differit, atque illam versionem Rufino abiudicat *Iustus Fontaninus* in histor. litteraria Aquileiensi, (Romae 1742. 4.) cap. XVI. pag. 392 — 403. Pauca liceat hic excerpere, aut potius memorare. In bibl. Ambrosiana ipsum Rufini autographum vel saltem apographum, longe antiquissimum, in cortice Aegyptio descriptum seruari, iam dudum increbuit rumor. Primus, quem reperit ille eius meminisse initio saeculi XVI. est *Ponticus Virunius* in vita Emman. Chrysolorae ante illius *declarationes* in Chrysolorae erotemata a Guarino contracta *tumultuarias*, Ferrariae 1509. 8. qui opinatur, illam translationem ab Hieronymo circa a. D. 350. ipsius Hieronymi manu esse descriptam. *Petrus Paullus Boscha* libro I. de origine et statu bibliothecae Ambrosianae pag. 10. codicem illum Mediolanensem, non Hieronymi, sed *Rufini* manu annis abhinc mille et trecentis (et vltra) scriptum narrat: vterque tamen egregie errauit. *Io. Mabillon*, qui codicem contrectauit, in Museo italico tom. I. pag 12. scriptum testatur ante annos mille et centum, haud multum post Rufini aetatem: cui etiam librum adsignat, et ait, *contineri aliquot libros Flauii Iosephi de antiquitatibus iudaicis, Rufino interprete.* Sunt autem fragmenta librorum VI. VII. VIII. IX et X. ab imperito compactore male disposita. Codicem vero ab editis non discrepare, nec praeter ea vsquam Rufini nomen comparere, tradit Fontaninus et ostendit ex Cassiodori verbis cap. XVII. de institut. diuinarum litt. codicem Ambrosianum ipsa aetate Cassiodori, Iustiniano imperante, latine exaratum,

Quiscunque fuerit vetus interpres, — quod hic discutere a scopo et instituto alienum foret — innumeris quidem scatet vitiis haec translatio, siue ille corruptos habuerit codices, siue bonos malo sensu corruperit, graeca vel plane non intelligens, vel animo parum adtento minus adcurate exprimens latine, non parui tamen in eritico Iosephi studio momenti esse illam posse, ac propterea mss. quoque illius codices non omnino praetereundos iudicaui. Ne tamen in hoccemet in Iosephum commentarii compendio eorum elenchum referam, impedit huius bibliothecae ratio, breuitatem potius mandans, quam copiam et abundantiam patiens; vnde etiam catalogorum, quos consului, aliumque codicum mss. ibi repertorum, de quibus num graeci, num latini sint? non satis compertum habeo, elenchum a me adornatum, huc non refero, praesertim quum omnium, de Iosepho curiosorum virorum, tam minutam rerum, ad ipsum pertinentium, notitiam habere, paucorum, nec adeo multum intersit. Tanto autem liberalior in recensendis Iosephinorum operum, quocunque idiomate editionibus, ero, quod quibuscunque bibliophilis rem gratam me facturum sciam. De codicum mss. graecorum, quorum elenchum daturus sum, valore, doleo, quod necdum liceat, iudicium addere; plures enim, quam graecum vnum, Schleusingensem, oculis posse perlustrare, non mihi contigit, et variantes ex optimae notae codicibus collectae lectiones, non satis concinne in Hudsoni et Hauercampii editionibus sunt repraesentatae.

A.

Elenchus codicum graecorum.

α) Codices graeci, qui libros Antiqu. continent.

In bibliotheca Caes. Vindob. sunt: a) cod. II. olim inter codices MSS. historicos graecos XLVIII. Sambucianus, membranaceus, peruetustus, optimae notae, in fol. continet lib. X. priores. b) cod. III. Viennensis Caes. olim inter cod. MSS. historicos XV. chartaceus, antiquus, bonae notae, in fol. continet libros XX. ob magnam lectionum diuersitatem iam collatus, et adhuc consideratu dignissimus. vid. *Petri Lambecii* commentarii de bibl. Caes. Vind. edit. altera. lib. VIII.

In bibl. nation. Parisiensi, a) cod. MCCCCXVIII. membr. saec. fere XI. exaratus, continet libros X. priores. b) cod. MCCCCXVIII. b. membran. saec. XIV. continet libros XIII. cum XIV. initio. c) cod. MCCCCXIX. membr. saec. XI. continet libros X. priores. d) cod. MCCCCXX. chartaceus, saec. fere XVI. continet libros X. posteriores. e) cod. MCCCCXXI. chartac. saec. vt videtur, XIV. continet libros X. f) cod. MDCII. chartac. saec. vt videtur, XV. continet libros IX. necdum collatus. vid. Catalogus MSS. bibliothece reg. Paris. 1739. tom. II. g) cod. MMDCCCLXXV. in 4. continet libros X. vid. *Montefalconium* in bibliotheca biblioth. noua, Parisiis 1739. h) idem hoc eodem opere MSS. cod. regios aliosque Parisienses et Francogallicas recensens memorat inter libros hist. graecos ex bibl. Card. Radulphi N. T. codicem, qui continet libros X. initio et fine mutilos. i) cod. XXV. qui continet libros XIII. cum initio libri XIV. k) cod. LIII. in capsa XXI. qui continet libros X. l) cod. XV. inter

exaratum, ab amicis Cassiodori prodiisse. Tum late disputat et inquirit, num Hieronymus et Ambrosius Iosephum in sermonem conuerterint latinum, et Egesippum, docet, esse Iosephum de B. iudaico ab Ambrosio latine contractum, Rufino autem versionem Iosephi esse abiudicandam. *Harl.*

inter cod. graecos, ex oriente adlatos, ab abbate Seruin, in charta damafcena fiue bombycina faec. XIII. fcriptum. m) cod. CCLXVI. S. Germanenf. a pratis e bibliotheca Coisliniana, qui continet libros IX. tandem n) codd. MMLII. MMLIII. MMLIV. MMLV. MMLVI. MMLVII. ex quibus procul dubio hauftae funt variae lectiones illae, quas Salierius Parifiis ad Hauercamp. transmiferat, ille vero ad adpendicem tomi II. fuae operum Iofeph. editionis reiecerat; vbi a pag. 424 — 479. leguntur.

In bibl. Epifcopi Montifpeffulani, eodem Montefalconio tefte, p. 1198. liber XI et omnes XX. inueniuntur, vti etiam Iofephus de bello iud. et de capta Hierofolyma; opus initio mutilum.

In bibl. Lugd. Bataua cod. chartaceus, notae, vt Hauercamp. iudicat, valde bonae et antiquae, continet libros IX. pofteriores, iterum poft Voffium ab Hauercampio collatus. vid. catalog. eiusdem bibliothecae.

In bibliotheca Laurentiana, quae Florentiae eft, a) cod. fimilis omnino, vt Bandinius teftatur, editioni Amftelod. continet libros XVI. b) cod. initio faec. XIV. fcriptus continet libros XX. et Iofephi de vita fua libellum. c) cod. libros continet XX. vid. catalogus, a Bandinio editus, tom. II. pag. 640. 629. 642.

In bibl. S. Marci Venetiis a) cod. papyraceus nr. XVII. continet libros XX. b) cod. nr. XXVIII. continet libros XX. et Iofephi vitam. c) cod. iuffu Cardin. Beffarionis Romae 1469. fcriptus, continet omnia Iofephi opera.

In bibl. Ambrof. Mediolanenfi cod. membr. continet lib. X. pofteriores, vitam Iofephi et duos libros contra Apionem. Montefalconio videtur pars effe fecunda codicis regiae bibliothecae Parif. priores X. libros complectentis; fuitque idem, quem Hauercamp. pag. 2. praef. ex Lud. Ant. Muratorii litteris, ad fe datis, dicit effe fignatum F. nr. 128. folio min.

In bibl. Paulina Lipfiae codex ille eft, ex quo Bofius Iofephum reftituere meditabatur, quique plerumque Lipfienfis nominatur.

In bibl. elect. Palatina fuit cod. nr. XIV. complexus lib. XI — XVIII.

In bibliothecae Vat. catalogo nullum Iofephi codicem MS. reperire potui. Interim Nicolaus Fabricius Peirefcius per Lucam Holftenium variorum locorum collationem cum tribus codicibus MSS. Vaticanis obtinuerat Samueli Petito; et Hauercampius, tum Hudfonus Vaticanas dederunt lectiones. Roganti igitur per litteras amicos, vt, quid Iofephinorum codicum in Vaticana bibl. inueniretur, fignificarent, id folum Roma refcriptum, omnes iam fuiffe olim in poftremorum editorum, Hudfoni et Hauercampii vfum collatos excerptosque, nec effe, quod illorum amplius forem curiofus.

Bibliothecae Schleufingenfis, alias etiam, vt verofimillimum eft, Hennebergicus dictus, cod. chart. aetatis annorum fere 400, non tanti, quanti alias creditur, valoris, a Bofio primum, dein a me quoque infpectus atque in fubfidium adhibitus fuit.

In bibliotheca Efcorialenfi eft cum aliis Hurtadi Mendozae codicibus, etiam ille Iofephi, e quo praecipue editio princeps Bafileae adornata eft, ϒI fignatus, cuius notitiam cl. apud *Goettingenfes profeffori, Tychfenio*, debeo. [In Pliieri itinerario per Hifpan. p. 178. citantur *Fl. Iofephi* iudaicarum antiquitatum libri XX. cum eiusdem vita.]

β) *Codices*

β) Codices qui libros de B. I. continent.

In bibl. Caes. Vindob. cod. IV. olim inter historicos graecos XXIV. chartaceus, antiquus, bonae notae, a Busbeckio Constantinopoli comparatus, continet historiam belli iud. a cap. 17. lib. I. §. 6 — 8. cap. 1. libri VI.

In bibl. nation. Paris. sunt codices plures, et e quibusdam iam collatis varietates lectionum Hauercampius acceperat; quas inuenire est in adpendice p. 1 — 50. vol. II. edit. Hauercamp. sed numeris codicum non adpositis. Quare, quinam e sequentibus iam collati sint, non possum constituere. Addit Hauercampius, inter eos, quorum collationes habuit, vnum fuisse saec. vndecimi, cuius mentionem in nullo adhuc catalogo inueni. • Sunt autem a) cod. MCCCCXXIII. membran. saec. vt videtur, XIII. b) cod. MCCCCXXV. membran. saec. fere X. vetustate insignis, dignissimus, qui cum editis conferatur Constantinopoli in bibliothecam regiam illatus. c) cod. MCCCCXXVI. bombycinus, saec. XIII. d) cod. MCCCCXXVII. membran. saec. forsan XIII. desiderantur liber VI. integer, quinti finis, et initium septimi. e) cod. MCCCCXXVIII. chartaceus, saec. vt videtur, XV. regii cuiusdam codicis saec. XIV. scripti collationem habuit Hauercampius sed codicis numerum non adposuit. f) cod. MCCCCXXIX. membr. saec. vt videtur, XII. Constantinopoli adlatus, continet librum de B. I. secundum ferme integrum, tertium integrum, quarti paginas 4. g) cod. MCCCCXXVIII. A. membran. saec. vt videtur, XII. continet libros I — IV. inclus. In secundo pauca ab initio et sub finem desiderantur. In tertio index et paucae tantum paginae supersunt. Quartus integer est, si quasdam paginas laceratas exceperis.

Montefalconius refert, esse in bibl. regia Paris. a) ex bibl. Coisliniana S. Germanensi a pratis cod. CCXXVIII. partim membran. partim bombycinum, cuius variae partes, diuersae aetatis esse videntur: b) inter codices, ex Oriente a Seruinio adlatos, cod. LXX. egregium, et saec. X. vel XI. scriptum: c) codd. MMCCLVIII. MMCCLIX. MMCCLX. MMCCLXI. in fol. min. praeter historiam Iudaeorum etiam de excidio Hierosolymi. historiam continentes.

In adpend. tom. II. Hauercampianae editionis exstant a pag. 176 — 180. varietates in capitula librorum de B. I. haustae e codicibus regiis, quorum primus MMCCLVIII. saec. XI. alter MMCCLIX. saec. XIV. et tertius MMCCLXI. saec. XIV. exaratus esse dicitur.

In bibl. Lugduno Batava cod. in 4. in charta serica scriptus, initio et fine paulo mutilus ex bibl. quondam Vossiana, exstat.

Inter libros et codd. MSS. Isaaci Vossii etiam memoratur codex quidam de B. I. sub nr. LXIV.

In bibl. Laurentiana Florentiae est codex cum notis marginalibus, qui conferri meretur, vt video ex datis ad me litteris viri eruditissimi et amicissimi, Francisci Fontani, Riccardianae ibidem bibl. praefecti.

In bibl. Frederici Rostgardi, teste catalogo librorum eius, sub hasta venditorum, Hafniae 1726. fuit cod. chartaceus, optimae notae, 400 circiter annorum in vsum Hauercampii, et Hudsoni, qui eum abbreuiato nomine Rost. citare solet, collatus.

Codex Episcopi Montis Pessulani, alias Colbertinus, et apud Montefalconium nr. MMCXLV. signatus, iamque nuper a me nominatus, libros quoque de B. I. continet.

In bibl. S. Marci Venetiis duo sunt codd. pergameni, bellum iud. continentas, quod et in codice, archaeologiam complexo, ac nuper nominato, inuenitur, [*Villoison.* in Anecd. graec. tom. II. pag. 248. supplet cod. Venet. DCXLIV. qui Iosephi de B. I. libr. VII. continet.]

In bibl. Paulina Lips. codex singularis libros de excidio vrbis Hierosolymae continet.

In bibl. quondam electorali Palatina fuit cod. vetus, nec malae notae, in 4.

Georgius Hieronym. Welschius scribit 1667. „Iosephi tres codices praecipuae dignationis in Italia quondam videre memini, quorum vnus in Vaticana, ex scholiis, nisi insigniter fallor, Palatinis: alter Florentiae in Medicea ad S. Laurentii, vterque graecus, tertius Mediolani in bibl. Ambr. latinus." vid. Th. Reinesii et I. And. Bosii epist.

In catalogo bibl. Coislinianae, olim Seguerianae, a Montefalconio edito, cod. CXXXI. olim CXLIX. bombycinus, saec. XIV. passim, partim recentiore manu exaratus, copiose describitur. Vt ex variantibus lectt. in adpendice Hauercampianae edit. positis, constat, fuit quidem collatum insigne exemplar huius bibliothecae; sed cum vlterius non describatur, adhuc operae pretium esset, nouo editori ad Montefalconium, specimen aliquod lectionum proferentem, vel, si liceret, ad totum codicem, a Montefalconio adprime laudatum, et ex hoc specimine iam satis commendatum, denuo recurrere.

Ex Bjornståhlii epistolis constat, codicem chartaceum *Graeciae*, 400 ab hinc annis scriptum in *monasterio; Meteoron* dicto, in puluere latentem, continere praeter Iosephum de B. I. Hesiodi et Sophoclis fragmenta. Quae *Bjornståhlius* de eo refert, non faciunt lectorem eius videndi valde curiosum. In vniuersum, nisi Villoisonio sors melior contigerit, paucos bonae frugis codices ex Graecia exspectare licet, quum Romam quippe, et in alias Europae oras dudum inde sit transportatum, quidquid ibi bonorum codicum haberi potuit.

Passim etiam memoratur atque nouissime apud Knittelium, de testimonio Iosephi disquirentem, cod. *Alexandri Petauii;* idem forte, quem ex bibl. Vossiana in Lugduno Batauam venisse, et Samueli Petito a Claudio Sarrauio conciliatum fuisse in eiusdem Sarrauii epistolis legimus.

γ) *Codices qui libros contra Apionem continent.*

Singularem horum librorum codicem relatum inueni vnum in catal. codd. graec. bibliothecae Laurentianae, a Bandinio Florentiae edito. Hauercampio Ioannes Grammius variantes lectiones librorum contra Ap. propria manu e suis MSS. excerptas, transmisit, quae sub nomine *codicis Hafniensis* citantur; cuius excerpta a D. Wandalino iam Hudsonus habuerat, sed paucissima. In Hauercampiana adpendice etiam collatio inuenitur cum codice MMDLXXIII. regio Paris. instituta.

δ) *Codices qui librum de Maccabaeis continent.*

In bibl. Caesarea Vindob. a) cod. CCXL. nr. XIV. continet hunc libellum vsque ad finem prooemii §. 3. b) cod. XIV. nr. IV. membran. peruetustus, et optimae notae, fol. in fine mutilus, a Busbeckio Constantinopoli fuit comparatus.

In

In bibl. Parif. quondam *regia* a) cod. I. bombycinus, olim Colbertinus, faec. XIII. praeter plurium librorum S. S. feptuagintauiralem interpretationem, etiam hunc libellum continet. b) cod. X. membr. olim Mediceus, faec. X. continet Tobiam, et Maccabaeorum libros IV. quorum poftremus idem prorfus eft cum hoc Iofephi libello. c) cod. DXLVIII. membr. ex Oriente adlatus, faec. XII. d) cod. MLIII. membr. e) cod. MCLXXVI. membr. olim Mazarinaeus. f) cod. MCLXXVII. faec. XII. g) cod. MCCCCLXXV. nr. VII. membr. olim Colbert. faec. XI. h) cod. MDXVI. nr. VIII. faec. XII. i) cod. MDXXVII. nr. IX. membr. faec. XII. k) cod. MDXXVIII. nr. XI. membran. olim Mediceus, faec. XII. l) cod. MDXLVIII. nr. IX. membran. faec. XIII. m) cod. MMMX. nr. XI. bombycin. olim Ioa. Pini, faec. XIV. hunc libellum referunt. Ex Hauercampiana adpendice quatuor codd. Parif. fuiffe collatos intelligo, minus autem, quinam ex mox recenfitis fuerint?

In biblioth. Synodi ecclefiae Roffìcae cod. IX. membran. faec. XI. nr. IX. hunc libellum continet.

In bibl. regia Taurinenfis, Athenaei codd. CIV et CXXXVIII. membran. faec. XI et XII. exarati praeter alia hunc libellum referunt; vti etiam *in bibl. S. Marci Veneta* codd. III. IV. nr. IV et XVI. pergamenus alter, alter chartaceus, faec. XI.

In bibl. Ambrof. Mediol. codd. duo, alter pergam. alter bombycinus.

In bibl. Laurent. Flor. codex vnus in catalogi tom. I. pag. 455. nr. XXIII. et cod. vitas Martyrum continens, vt litteris me edocuit cl. vir Francifcus Fontani.

In bibl. Coislinianа cod. IV. olim CCCLXXXI. bombycinus, Iofephi de Maccabaeis tractatum vt quartum librum Maccabaeorum referens; iam collatus, vt videtur, adpendicem Hauercampianam legenti.

Vti elenchum codicum latinorum, ita etiam alium elenchum codicum, breuitatis cauffa, et quod minus interfit eorum notitiam habere, hic praetereo, qui vnius alteriusue Iofephini operis epitomas vel fragmenta continent.

B.

Hiftoria chronologica editionum latinarum, graecarum, et verfionum vernacularum, operum Iofephi Flauii.

Aetas I.

Rufiniana annorum fere 100.

Editiones latinae.

Aetas prima circa medium faec. XV. incipit, pergitque ad medium faec. XVI. vbi primum a. 1544. textus graecus operum Iofeph. comparuit. Rufinianam eam dico, quod nonnifi ex latina Rufini, vt vulgo audit, verfione Iofephina opera innotuerunt.

Sine loci, annique nota editiones. a) antiquiffima primaque fuiffe videtur ea, quae fol. maximo et fractis paginarum columnis, inter annos 1462—1470. impreffa, hunc titulum prae fe fert: *Flauii Iofephi hiftoriar. antiquitatis iudaicae liber primus incipit: qui continet tempus annorum trium millium ducentorum quinquaginta fex. Conftitutio mundi et elementorum. Caput I.*

Caput I. etc. Vidi in acad. Ienensi bibliotheca. b) Cornelius Beughemius, in Incunabilis typographiae pag. 178. et Philippus Labbeus, in Noua bibliotheca librorum, aliam editionem, anni locique, quo sit impressa, nota carentem, quae libros VII. de B. I. per Platinam castigatos complectatur, laudant. Fabricius in bibl. graeca scripserat olim, hos libros, per Platinam castigatos, Romae 1470. fuisse editos, [vid. Acta erud. Francon. p. 87 sq. tom. II. *Heum.*] simul ad calcem hoc Neandri in praefat. ad Bernardi et Tauleri theologiam, de hac Iosephi et Turnebiana Philonis editione, elogium adiiciens: „Iosephi et Philonis, Iudaeorum, graeca luculentissima et eloquentissima scripta adeo pulcris typis et characteribus in Gallia et Germania excusa, vt, si Angelis tales litterae pingendae essent, non sint picturi et effecturi pulcriores." Forsan diuersae non sunt ab hac editione illae, quas in folio, impressionis anno et loco non memorato, 1475. comparuisse Meuselius in bibl. hist. suspicatur. [De hac *Romana* editione 1475. fol. typis Arnoldi Pannartz emendante Barthol. *Platyna* (sic enim, non *Platina*, in primis editt. et in epitaphio scribitur,) vid. *Iust. Fontanin.* in histor. litt. Aquileiensi pag. 402. et *Audiffred.* catal. editt. roman. saec. XV. pag. 188. *Harl.*]

Editiones, impressionis annum prae se ferentes: 1400. *Venetiis* in fol. per *Raynaldum de Nouiomago*, Iosephi historia impressa memoratur in catalogo bibl. S. Petri de Selincurte; sed in anni nota mendum esse, iam aduertit *Montefalconius* in bibl. bibliothecarum [ff]). — 1470. *Augustae Vind.* prodierunt in fol. mai. *Antiq. iud.* libri XX. per Ioannem Schüssler. coniunguntur VII. libri de B. iud. Editio elegans, rarissima, nec Gesnero, nec Fabricio, nec Maittairo nota: occurrit in catalogo bibl. Smithii, consulis Angli, Venetiis 1755. impresso, in specimine historico litterario originis et incrementi bibliothecae elect. Monachiensis Rom. 1785. in catal. bibl. Schwarzianae Altorfinae, exstat in monasterio Buxheimensi, apud PP. Benedictinos Herbipoli, et ad S. Michaelis Bambergae. — 1480. *Veronae* per M. Petrum Maufer, gallicum prodierunt, in fol. *Machaciae* (Mathatiae) filii hebraei, genere sacerdotis ex Hierosolymis de B. I. libri V. et libri II. de Antiq. Iud. contra Apion. Corrector editionis *Ludouicus Cendrata* [gg]) in dedicatione ad Antonium Donatum, Patritium Venetum, scripta, ait, se longa vigilia elaborasse super exemplaria Iosephi adportata, e Bononia, et aliunde. Rarissima sunt huius editionis exemplaria, inprimis membranacea. — 1481. [hh]) Hoc anno editos esse apud *Raynaldum de Nouimagio* libros VI. de B. I. et de Antiq. iud. contra Apion. indicat nota quaedam ad editionem sequentem in adpendice catalogi bibliothecae codd. MSS. monasterii S. Michaelis Venetiarum prope Murianum. — 1486. *Venetiis* per *Ioannem Vercellensem*, fol. min. nitidis characteribus impressi sunt Antiq. iud. et de B. I. libri [ii]). Si notae paulo ante memoratae fides, est ista editionis a Raynaldo de Nouiom. 1481. repetitio. — 1499. *Albertinus Vercellensis Venetiis* impressit in fol. nitidis formis et characteribus, Antiq. iud. de B. iud. et contra Apionem libros [kk]). Viderunt editionem hanc Ittigius et Conr. Gesnerus.

ff) Cel. *Panzer* in Ann. typogr. vol. III. p. 16[illegible]. refert hanc editionem ad an. 1481. eamque ita excitat: *Flauii Iosephi* libri antiqq. iudaicarum in fine: *Impressum Venetiis per Raynaldum de nouimagio. Anno domini. M CCCC.* (omissis decadibus,) *decimo die may.* Sequitur epistola Hieron. Squarzafici ad impressorem. Idem laudat Denis Supplem. pag. 135. Laire indic II. p. 47. Bolong. Creu. IV. pag 39. Catal. Baduel III. pag 6. *Harl.*

gg) Vid. *Iust. Fontanin.* pag. 4[illegible]2. *Harl.*

hh) Eadem est editio, quae paullo ante in nota ff) est memorata. *Harl.*

ii) Vid. *Panzeri* A. T. vol. III. p. 237. *Harl.*

kk) Vid. Panzer l. c. pag. 451. *Harl.*

nerus. — 1502. *Venetiis* apud Bernard. Vercellenſ. ſumtibus Andr. Aſulani noua prodiit *Ioſephin.* operum editio, cum ſuperiori in omnibus fere conſentiens. Quae enim catalogi codd. MSS. bibl. S. Michaelis Venet. prope Murianum editor Mittarellius de illa, haec Ittigius, et Fabricius de iſta praedicant. — 1510. libros Antiq. de B. iud. et contra Apion. diligentius emendatos *Venetiis* in fol. formis excudit *Gregorius de Gregoriis.* Editio nec Fabricio, nec Maittairio cognita. Reineſius epiſt. 22. ad Adolphum Vorſtium eius meminit. — 1511. *Pariſiis* in fol. min. libri antiquit. de B. I. et contra Apion. per Rufinum traducti prodierunt impreſſi per Nicol. de Pratis, expenſis Ponceti probi, vulgo le Preux. Vidi editionem hanc in Herbipolit. S. I. collegio. — 1513. 1514. *Mediolani* apud Alexandr. Minutianum in fol. prodiit Ioſephinorum operum editio, hoc titulo: *Periocha XX. libr. antiq. iud. ab ipſo Flauio compoſita 1511. 10. Ian.* et Periocha altera librorum VII. de B. iud. 1513. Forſan has easdem editiones intellexit cl. Meuſelius in bibl. hiſt. dum vol. I. part. II. pag. 213. de Mediolanenſi horum annorum per Alex. Minutianum editione loquitur. — 1513 — 1514. prodierunt Ioſephina opera, titulo ampliſſimo *Pariſiis* in vico diui Iacobi ſub interſignio S. Claudii, ſtudio *Roberti Goullet*, typis Ioannis Barbier, impenſis Franciſci Regnault et Ioa. Petit, librariorum. Editio haec exſtat in bibl. Vindob. Caeſ. Fuldenſi, et Langheimenſis monaſt. in Franconia, vnde mihi in vſum meum fuit perhumaniter ſponte transmiſſa. — [Hiſtoria, ſub nomine Hegeſippi, ab *Ambroſio*, Camaldulenſi, latine reddita. Pariſ. 1516. fol. vid. *Pinelli* catal. tom. II. pag. 45. *Harl.*] — 1519. repetita fuit prior editio fol. min. vid. Freytagii adparatus litt. tom. I. pag. 611 — 623. et Meuſelii bibl. hiſt. exſtat in bibl. acad. Ien. cum variantibus aliquot, exiguis, vt leuiter percurrenti viſum eſt, lectionibus, manu Boſii notatis. — 1520. *Venetiis* Ioſephi libros de antiq. ad de B. I. in folio prodiiſſe, Ottius dicit, Lipenium teſtem citans. — 1523. *Baſileae* in fol. opera quaedam Ioſephina prodiiſſe, idem Ottius refert; veroſimilius Frobenianam anni 1524. intelligens ll), ſphalmatis reus. — 1523. *Coloniae* editum Ioſephum Boſius dicit, ſimile vt Ottius, ſi recte ſuſpicor, ſphalma committens, eamque intelligens, quae 1524. ibidem in aedibus Eucharii Ceruicorni, impendio Gotfridi Hittorpii, cum praefatione *Iacobi Lobii* prodiit. vidi eam in collegio S. I. quod Herbipoli fuit. conf. Georgii Pray index rariorum lib. biblioth. vniuerſitatis regiae Budenſis. part. I. pag. 549. etc. — 1524. *Baſileae* apud Frobenium poſt aliquot menſes inſecuta eſt editio, Colonienſi multo correctior et praeſtantior, cura ipſius typographi eruditiſſimi. — 1527. Ioſephi opera in octonis prodierunt *Lugduni* apud Sebaſt. Gryphium. Aliam eiusdem loci et typographi editionem anni 1528. referunt bibliographi. Tantum abeſt, vt poſſim eorum auctoritate duplicem credere, vt potius ſphalma ſuſpicer mm). — 1534. Eucharius Cernicornus *Colon.* Ioſephum, iam ante decennium a ſe editum, labore et induſtria maiori recognitum, repetiit, additis etiam monumentis, quae ſub Beroſi, Manethonis et Metaſthenis nomine, I. Annius Viterbienſis orbe litterario venditarat. — 1534. iterum cum Colonia de Ioſepho certauit *Baſilea* nn), vbi ex officina Froben. denuo prodiit, *Sigism. Gelenii* ſtudio recognitus,

ll) Vid. *Iuſtum Fontaninum* in hiſtoria litterar. Aquileienſi pag. 401. vbi quaedam excitantur editiones. *Harl.*

mm) *Ioſephi Opera* — Antiqq. iudaic. libri XX. de B. I. libri VI. contra Apion. — libri II. interprete *Rufino*, Presbytero. De inſigni Maccabaeorum martyrio liber vnus, caſtigatus ab *Eraſmo*, numquam antehac praedictis additus. Pariſ. 1528. fol. vid. (Hummel.) bibl. libr. rar. Norib. 1791. 8. pag. 127. *Harl.*

nn) Vid. *Iuſt. Fontanin.* l. c. p. 401 ſq. *Harl.*

cognitus, qui verſionem lat. librorum de antiq. iud. ob codicum graec. penuriam tantum cum nonnullis codd. MSS. latinis contulit; hiſtoriae autem B. iud. verſionem ex duobus graecis codd. emendauit, quorum vnum Georg. Arminiacus, Ruthenorum epiſcopus, alterum Ioan. Crotus obtulerant. Editionem hanc bibl. Fuld. poſſidet. — 1537. Ioſephina opera per *Erasmum Roterod.* latine edita ſunt *Baſil.* apud Froben. editio perrara. — 1539. *Lugduni* apud Sebaſt. Gryphium eadem prodierunt III. volumin. formae octaua. — 1540. Antiq. iud. libri XX. ad vetera exemplaria recogniti, ex editione Geleniana prodierunt fol. *Baſileae* apud Frobenium, qui monet, librorum de B. iud. et contra Apion. exemplaria graeca ex Gallia, Germania et Polonia corrogata fuiſſe, et cum latinis collata, atque in libris contra Apion. circa finem primi et initium ſecundi libri plus, quam centenos verſus hactenus omiſſos, fuiſſe additos. — 1540. Editionis, per Erasmum Roder. *Baſileae* in folio curatae, mentio fit p. 109. in Memorabilibus bibl. Ienenſis, a Chriſtophoro Mylio concinnatis, Ienae 1746. editis. — 1517. Libellum de Maccabaeis, inſcriptum de imperatrice ratione, *Coloniae* in 4. editum a *Mydalo Iacobo,* Gandenſi, ord. praedicatorum, non interprete quidem illo, ſed Erasmo, licet verſio Iacobo tribuatur, in nouiſſima bibliotheca ſcriptorum Dominicanorum tom. II. pag. 336. memorat Fabricius.

Aetatis I.

Verſiones vernaculae, ex Ruffiniana adornatae.

Francogallicae. 1480. Ioſephus de la bataille judaique translaté de latin en françois par Antoine *Vedard* à Paris, fol. memoratur apud Fabricium, atque in *Gilati* praefat. ad verſionem ſuam francogallicam recentiſſimam; vti et alia anni — 1492. in fol. ſine interpretis nomine. Editionis huius meminit Cornelius a Beughem in typographiae incunabulis, et Philippus Labbeus in noua bibl. pag. 310. nr. 96. pag. 340. nr. 100. — 1516. huius anni editionem *Pariſienſem* in fol. Fabricius citat, penes quem de eius veritate fides ſit. — 1534. vulgata eſt editio, hodie rara, *Pariſiis* in fol. hoc titulo: De l'Antiquité jud. translaté ſur la verſion latine de Rufin en vulgaire François par Guillaume Michel.

Italicae. Antiquiſſima, puto, iſta eſt omnium italicarum verſionum, quae 1493. Florentiae facta eſt, per *Bartholom.* [oo]) P. (presbyterum ſcilicet Florentinum,) qui etiam 1500. Auguſtini Papienſis ſcrutinium tripartitum, et 1492. Poggii hiſtoriam Florentinam impreſſerat. Titulus eſt: Hiſtoria della guerra, ch'ebbero i giudei con i Romani [pp]). — 1524. *Venetiis* in folio prima, vt alii volunt, italica prodiit translatio librorum de B. I. cuius meminit Cotta in praefat. ad theotiſcum ſuum Ioſephum. — Eiusdem anni *Florentinam* eorundem librorum, forſan eiusdem etiam interpretis, editionem Fabricius indicat [qq]). — 1535. *Venetiis* in 8. forma

oo) Qui ex Platynae editione ſuam expreſſit, ideoque *Rufini* nomen recte omiſit, adnotante *Iuſto Fontanino*, l. c. pag. 402 ſq. *Harl.*

pp) *Mittarellius* eius notitiam dat in adpendice catal. codd. MSS. bibl. S. Michaelis Venet. prope Murianum. [add. *Paiton.* Bibl. degli autori-volgariz. tom. II. pag. 96. vbi multo plures Ioſeph. operum verſiones, quarum omnium commemorationem repetere nolo, italicae recenſentur: item *Audifredi* ſpecimen editionum italicarum ſaeculi XV. Romae 1794. 4. pag. 356 ſq. *Harl.*]

qq) Neque Florentinae, neque Venetae illius anni mentionem facit Paiton. Contra meminit edit. Florentinae an. 1511. in fol. per Phil. Iuntam. Hanc eiusdem anni edit. Florentin. memorat *Bandini* in Iuntinar. typogr. Annal. part. II. pag. 41. illa

forma etiam antiquitates iud. prodierunt. Refert hanc editionem Cotta [ac Paitonius] et Ottius pro eâ catalogum Bodleianae bibl. citat. Ille etiam verſionis auctorem nominat *Petrum Laurum Mutinenſem.* Ego quidem in anni nota mendum irrepſiſſe ſuſpicor. — 1541. eadem editio repetita eſt. [Petri Lauri verſio prodiit demum Venet. 1544. 1549. 1564. 8. vid. Paiton.]

Verſiones hiſpanicae. Primam, eamque rariſſimam, ſed in hac periodo vnicam habemus, quae 1536. in fol. prodiit, ſic inſcripta: Los ſiete libros, que el autentico hiſtoriador Flauio Ioſepho eſcriuio della guerra, que tuvieron les judeos con los Romanos, y la deſtruycion de Ieruſalem, fecha por Veſpaſiano.

Theotiſcae verſiones. 1531. *Argentinae*, fol. interprete D. *Caſpare Hedione*, typis Michaelis Meyer, et Balthaſaris Beck, theotiſca primum veſte indutus Ioſephus comparuit [rr]). Praemiſſa eſt explicatio vocabulorum linguae hebraicae, chaldaicae, graecae et latinae, quae in ſcriptis Ioſephi partim occurrunt. Subiunguntur, quae Guilelm. Budaeus in libris de aſſe et eius partibus ad loca quaedam in Ioſephi contra Apionem libris occurrunt. *Henricus Bohn* L. L. O. O. Ienae quondam Prof. in lib. ſuper 1 Samuel. VI, 19. ad Haſſencampium 1770 dato, dicit, Hedionem in verſione ſua ſequutum eſſe Mediolanenſem 1514. editionem. Queritur ipſe Hedio, graecos ſibi codd. defuiſſe, vt non ſine magno labore multisque vigiliis loca quaedam reſtituere eorumque ſenſum adſequi potuerit, qua in re etiam Melchiorem Amerbachium et Wolfgangum Muſculum auxilio ſibi fuiſſe non diſſimulat; nec dubitat, quin improbo ſuo labore effecerit, vt ex ſua Germanica verſione exemplaria latina, ſi prelo iterum ſubiicerentur, plurimis in locis emendari poſſint. — 1535. nouis typis eadem editio repetita eſt, et rurſus poſt nouennium — 1544. fol. ibid.

Aetas II.

Ab a. 1544. quo primum graeca originaria *Ioſephi* prodierunt, vsquê ad annum 1700.

Editiones graecae et graecolatinae.

1524. Originarium textum graecum adhuc deperditum eſſe, ſuſpicabatur *Iacobus Sobius*, et 1534. *Sigismundus Gelenius* de penuria graeci textus, librorum Archaeol. queritur, quorum verſionem latinam recenſuit ex nonnullis MSS. latinis, quum in emendandis de B. I. libris duos ſaltem codd. graecos conferre potuerit. Tandem 1544. graecus Ioſephus adparuit, ſqualore licet adhuc obrutus, cura et ſtudio *Arnoldi Peraxyli Arlenii*, typis Hieronymi Frobenii et Nicolai Epiſcopii, Baſileae, titulo graeco, et latino. Graecum ſolum textum haec editio princeps, paginis 967. litteris maiuſculis e codice Mendozae continet. Dicata eſt Diego Hurtado Mendozae, Caroli V. apud Venetos tum legato, egregio bonarum litterarum promotori, et multorum veterum auctorum e Graeciae latebris in vſum Europae, vindici. Magnam codd., quos habuit, graecorum copiam Hiſpaniae regi moriens legauit, quos

illa verſio eſt repetita typis hered. Iuntae Flor. 1526. fol. vid. *Paiton.* l. c. et *Bandini* l. mem. II. pag. 209. *Harl.*

rr) Conf. *Maſch.* in Beyträgen zur Geſchichte merkwurdiger Bucher, partic. VIII. pag. 592 ſqq. vbi prima haec eaque rariſſima editio vberius recenſetur. adde Beyträge zur critiſchen Hiſtorie der teutſchen Sprache part. X. p 224. et *Schummelii* Ueberſetzer Bibliothek pag. 63 ſqq. qui quidem primam illam ignorarunt editionem. *Harl.*

quos inter etiam Iosephini codices, huius editionis fontes, Escurialensi bibliothecae illati fuere. Quo autem labore sit Arlenius in edendo graeco Iosepho perfunctus, ipse in praefatione nos docet, scilicet posteriorum Archaeologiae librorum codices deprauatos admodum fuisse, et deformatos vel incuria, vel imperitia librarii, vt ad veram restituendam lectionem nullum laborem sufficere expertus fuisset nisi epitomen, nescio quo auctore adornatam, quam Roma secum deportauerat, adhibuisset, ex cuius collatione multa suae dignitati reddidisset, nonnulla, quae praetermissa fuerant, restituisset beneficio inprimis ac opera Sigism. Gelenii adiutus. In historia B. I. et ceteris Iosephi scriptis minus negotii se habuisse, quum et sua exemplaria satis adcurate scripta essent, et alia insuper Ioan. Crotus, et Petrus Gillius suppeditarent. Inter huius editionis exempla, Vinariensia inprimis memoranda, quod vni notas adposuerit *Iosephus Scaliger*, quas *Villoisonius* in epistolis Vinariensibus [ss]) profert simul coniunctas cum praecipuis obseruationibus et emendationibus *Samuelis Schurzfleischii*, alterius exemplaris margini adscriptis. Monendi hic sunt rei litterariae Iosephinae curiosi, ne quodam Christophori Arnoldi, in praef. ad testimonium Iosephinum, sphalmate inducantur, vt credant, exstare antiquiorem hac graeci Iosephi recensionem et editionem Aldinam. Mentionem enim facit primae editionis graecae Aldinae, cuius exemplar in Anglia apud Seldenum se vidisse dixit, ad quod Casaubonus sua manu multa e codd. regiis adnotasset. Sed sphalma commisisse virum bonum, obseruante iam Ittigio, inde adparet, quod Casauboni ipsa verba statim subiicit, in quibus editio illa graeca cum Parisiensibus codd. collata, Basileensis dicitur. Igitur loco *Aldina* substituendum: *Arnoldina.* — Eiusdem anni *Lugdunensem* quamdam graecam Iosephi editionem in quodam catalogo notari, Ottius refert, sphalma tamen subesse ipse ratus. — 1591. Opera *Iosephi* graece et latine prodierunt in fol. *Aureliae Allobrog.* typis de la Rouiere, antiquitates iud. Iosephi vita et libri contra Apionem secundum Gelenianam; libri autem de B. I. secundum Rufinianam versionem, liber de Maccab. ex Erasmi interpretatione. Contextus graecus recusus est ex editione Arnoldina, qui vt emendatior prodiret, MSS. quidam codd. bibliothecae palat. sunt allati. In dedicatione ad Frid. V. comitem palatinum, typographus dicit, in excudenda sua editione iam longius operas processisse, cum istae membranae ex electorali bibl. ad se transmitterentur: adeoque pollicitus quidem est, se virorum quorumdam doctorum notas et varias lectiones eius, qui MSS. ista palatina excussit, studio collectas propediem peculiari volumine luce publica donaturum: sed vt euentus docuit, promissis tantum diues fuit. — 1634. ipsa haec Roueriana editio sine vlla mutatione apud Ioan. Crispinum, *Geneuae* in fol. repetita fuit, multo tamen priori deterior, non solum quod ad litteras et chartam spectat; sed etiam, quod mendis adeo scateat, vt inquinatissimam omnium, quotquot fuerunt, eam vocare non dubitaret *Tanaquillus Faber* ad Luciani Timonem, tom. I. pag. 1053. Exstat eius exemplar in biblioth. Lugduno Bataua, nonnullis notis a viro docto adscriptis. Eadem vsus est Vignoles, cuius exemplar Halae apud possessorem, cl. Eberhard, vidi, qui et MSS. schedulas Vignolii, ibi repertas, mecum communicauit. Quae in margine libri scripsit Vignolius, chronologiam respiciunt; nec magni esse momenti videntur. — Nonnulla etiam exempla-
ria

ss) Tiguri 1783. 4. pag. 80 sqq. Ex eodem tamen exemplari emendationes *Scaligeri* mssias antea euulgauit *Io. Christoph. Coler* in Anthologia etc. tomi I. fasc. V. Lipsiae 1727. 8. p. 319 sqq. *Harl.*

ria, quale eſt illud Ienenſis bibl. acad. annum 1635. prae ſe ferunt. Neutiquam autem aliam hanc a priori editionem eſſe, ſuſpicantur, qui vtriusque anni exemplaria contulerunt ad invicem. — 1691. ſub Coloniae ſcil. nomine, *Lipſiae* Mauritius Georgius Weidmannus ſuis typis edidit Ioſephum, diu deſideratum, graecolatinum, fol. alphabet. 14. Editioni praefuit *Thomas Ittigius*, qui eruditiſſima praemittebat de Ioſephi operibus, horumque MSS. codd. et editionibus, prolegomena. *Fabricius*, Ittigii diſcipulus, et in edendo Ioſepho tum collaborator huius editionis hiſtoriam ſic narrat: „Repraeſentat ita editionem Geneuenſem, vt paginae eius ſeruatae ſint, ſed errores multi caſtigati, praecipuae in libris de B. I. Dein praeter laudata Ittigii prolegomena copioſa acceſſit, me curante, tunc admodum iuuene, adpendix, in qua lectori exhibentur *Ariſteae* liber de LXX. interp. cum verſione Mathiae Garbitii, et variis lectionibus, meisque ad Ioſephi XII. antiq. libr. cap. 2. quo ſummam libri Ariſteae refert, breuibus notis. Librorum de B. I. et de Maccab. variae lectiones e cod. MS. graeco non contemnendae notae, qui ſeruatur Lipſiae in bibl. Paulina, a *I. F. Feltero* collectae. Libelli de Maccab. verſio latina auctore F. Combefiſio cum eiusdem animaduerſionibus, ac denique fragmentum ex libris περι παντος ſub Ioſephi nomine ab Hoeſchelio in notis ad Photium vulgatum, cum verſione latina Stephani le Moyne."

Liber de Maccabaeis vel cum S. S. bibliis, vel ſeorſim fuit hac aetate editus. — 1526. in editione S. S. bibl. *Argentinenſi*, typis Wolfianis a *Lonicero* procurata, vbi tertio Maccab. libro adiectus eſt primum, quod irreligioſe factum eſſe, Morinus arguit, exerc. bibl. libro I. exercit. 9. cap. 1. vbi plures bibliorum graec. editiones recenſet, in quibus Ioſephi de Maccab. liber apocryphus inſertus legitur, nempe duas *Baſileenſes*, quarum vna 1540. ex Heruagii officina, altera 1550. typis Nicolai Brylingeri prodiit, et *Francofurtenſem* 1597. typis Wechelianis editam; quibus addi poteſt editio apocryphorum graecolatina *Baſileae* 1582. et forte plures aliae. Conf. Monteſalconius in bibl. Coisliniana pag. 40. 62. — 1672. a *Fr. Combefiſio*, in nouiſſimo bibl. P. P. auctario graece et latine *Pariſiis*, fol. nouiter latinitate, et notis donatus. Is dum ita ſe contra Eraſmum gerit, quaſi nemo hunc Ioſephi libellum ante ſe ita interpretatus fuerit, vt latina graecis reſpondeant, ignoraſſe videtur, quod in nonnullis latinis Ioſephi editionibus, nempe in Baſil. 1567. in Colon. 1593. et aliis, non Eraſmi paraphraſis, ſed alia neſcio cuius interpretis verſio legatur, quae teſte Ittigio ad graecum textum propius accedit. — 1690. *Oxonii*, MS. codicis ope auctior et emendatior cum verſione et notis *Ioan. Lloydii*, quod Fabricius ex Antonii Wood antiquit. Oxonienſ. tom. II. pag. 140. b. ſe didiciſſe teſtatur, ipſe tamen libellum non vidit. *Ittigius* porro vult conferri Witte in diario biographico. Ceterum et alicubi me legiſſe, in meis ad Ioſephum aduerſariis notaui, libellum de Maccab. MS. codicis ope longe quam antehac emendatiorem et auctiorem cum latina interpretatione ac notis *Ioan. Luidii*, Oxonii editum eſſe a Ioſua Barneſio, 1590 in octonis; quod tamen in anni nota aperte falſum eſt, quippe Barneſius tum nondum natus erat, et ex ratione deprauati Lloydii nominis, eadem editio eſſe videtur, ac illa, cuius Fabricius meminit ff).

Verſio-

ff) In catal. tamen bibl. Askew pag. 83. exſtat *Flauius Ioſephius* (ſic) de Maccabaeis; ſeu de rationis imperio, gr. et lat. Oxon. 1590. 8. In *Hamberg.* vero Z. N. tom. II. pag. 165. ſic citatur: Φλαβιυ etc. *Flauii Ioſeph* de Maccabaeis; ſeu de rationis imperio liber. MSti codicis ope, longe,

Verſiones latinae 1546. Edito iam graeco *Ioſephi* textu *Lugduni* repetiit Sebaſt. Gryphius tribus volum. 8. ſuam operum Ioſephin. editionem latinam, ex vulgata antiqua verſione, 1539. factam, nec tamen ad textum graecum collatam, aut correctam. — 1548. *Inſ.* opera latine prodierunt *Baſileae* fol. vbi *Sigismundus Gelenius* antiq. iud. e graeco idiomate denuo latine reddidit. • Reliqua Ioſephi opera ſecundum verſionem latinam veterem exhibita ſunt; ex Erasmi tamen paraphraſi lib. de Maccabaeis, et hactenus in editionibus latinis necdum viſus uu), lib. de vita ſua, ab eodem Gelenio latine verſus, prima vice hic reliquis operibus adiectus eſt, cuius licet Ioſephus antiquitatibus iud. ſubiunxerat, veterem tamen interpretationem nusquam ſe reperire potuiſſe, teſtatur Bigotius. Gelenium quidem multo functum labore et laude non minori dignum, atque verſionis latinitatem placere, multisque locis alias obſcuris adfuſam lucem, fatentur iudices aequi omnes. Dicunt tamen, non omni errore hanc Gelenii verſionem carere, locis quippe non paucis ſine emendatione, qua indiguere, relictis, aliqua etiam a vera Ioſephi mente frequentius hic, quam in veteri translatione Rufiniana, aberrare. — 1554. repetita fuit haec editio primum *Baſileae* apud Froben. fol. — Sequutae ſunt duae *Lugduuenſes* apud Gryphium, 1555. in duodenis, et 1557. in fol. — 1559. *Baſileenſis* per Hieronym. Froben. et Nicol. Epiſcop. fol. perquam nitida et correcta, quamque 1567. recudit *Baſileae* Frobenius fol. Loco tamen paraphraſeos libri de Maccab. ab Erasmo confectae, hucusque tum in aliis, tum ipſius editionibus repetitae, aliam hic verſionem exhibet. — 1569. *Pariſiis* in fol. editum Ioſephum dicit Fabricius, vernaculam forſan francogallicam verſionem intelligens. — 1580. *Francofurti* ad Moenum impenſis Sigismundi Feyerabend fol. cum figuris ligno inciſis edita ſunt opera Ioſephi omnia, hoc porro locupletiſſimo, ac totam editionis oeconomiam repraeſentante titulo: de Antiquitatibus Iud. lib. XX. quibus in fine loco adpendicis vita Ioſephi, per ipſum conſcripta, eſt adiecta: de B. Iud. lib. II. pro corruptiſſimis antea iam ex graeco itidem non ſolum emendati, ſed etiam ſuppleti ac integritati priſtinae reſtituti: de imperio rationis, ſiue de Maccabaeis lib. I. denuo recognitus antehac a linguae graecae peritiſſimo, ac hiſtoriarum ſtudioſiſſimo viro in latinum ſermonem translata, et ad exemplum graeci cod adcurate diſtincta, nunc vero ſumma cum diligentia chronologia ad caput vniuscuiusque folii cum ex lib. vet. tum ex recentiorum ſcriptorum commentariis, tumque ſcholiis neceſſariis per doctum quemdam virum, in communem rei litterariae vtilitatem recens concinnata: cum indice locupletiſſimo etc. vidi exemplar Bambergae in monte S. Michaelis. — 1582. rurſus *Baſileae* ex officina Frobeniana, fol. vulgatus eſt Ioſephus, ad graecorum exemplarium fidem recognitus et emendatus, chronologia itidem, et aliis ſcholiis marginalibus illuſtratus. vidi exemplar in monaſterio Schwarzacenſi prope Moenum. — 1588. Sigism. Feyerabend *Francofurti*, Ioſephi opera, in octonis, noſtro quondam *Erasmo Neuſtettero*, cognomento *Sturmero*, equiti franco, et meae eccleſiae Hauſenſis praepoſito, dicata, ſuis typis repetiit. vidi in Herbipolitano

longe, quam antehac, et emendatior et auctior, cum lat. interpretat ac notis *Io. Hudſ.* Oxon. *I. Barneſ.* 1590. 8. Ex hoc Hamb. libro forſan notauerat ven. Oberthür: at *Hudſ*ii nomen vitioſum eſſe videtur: *Barneſii* autem nomen non eſt clari illius philologi, multo poſt nati; ſed nomen typographi, aut librarii. Ex Ioſepho Moſis inſtituto reipubl edente *Sebaſt. Caſtalione;* gr. et lat. Baſil. (1546.) 8. vid. *Pinelli* Catal. II. p. 45. *Harl*

uu) At tamen antea in edit. Pariſ. 1528. vid. ad editt. ſuperioris aetatis. *Harl.*

ktano S. I. collegio. — 1593. *Coloniae* apud Io. Gymnicum ſub Monocerote, in duodenis Ioſephus prodiit. — 1595. *Argentorati* duobus volum. in 12. prodierunt Ioſ. opera omnia ex codd. Graec. collatione latine expreſſa, cum notis, annorum ſerie, et indice locupletiſſimo. — Eiusdem anni editionem *Geneuenſem*, a *Iacobo Stoerio* factam, memorat Ittigius. — 1597. 1599. *Francofurti* apud Feyerabend, in forma 8. editus perhibetur Ioſephus. Pro poſteriore quidem editione Ottius ad Draudium prouocat, alias adhuc diuerſorum annorum, ſed dubiae fidei editiones citantem. — 1611. *Geneuae* II. volum. 8. et — 1617. *Francofurti* apud Feyerabend vltima, quantum ſcio, vice, latino ſolo ſermone, vulgatus eſt Ioſephus. *Singularia* Ioſephi opera, hac aetate edita, ſunt *latino* ſermone ſequentia: 1548. — *Baſileae* Gelenius cum reliquo Ioſepho vitam eius, a ſe translatam, edidit: et *Godefrid. Tillemannus* Carthuſiae Pariſ. monachus, eamdem vitam, pariter a ſe translatam, cum praefatione *Dominici Wannerii*, *Pariſiis*, 8. typis Michaelis Fezaudat, imprimi curauit, vid. Lambecii ad princip. Auguſt. epiſtola [et (*Hummelii*) bibl. libror. rariorum etc. pag. 127.] — 1550. B. I. hiſtoria, per *Dauidem Kyberum* translata, *Argentorati* in octonis prodiit. Editio perrara. — 1551. E Ioſepho ſupplementum hiſtoriae bibl. ab Esdra ad Maccabaeos latine vertit, et ſuis bibliis inſeruit *Sebaſt. Caſtellio*, *Baſil.* fol. — 1552. Compendioſiſſimam belli Iud. deſcriptionem, ex Ioſepho collectam, Colon. edidiſſe *Georgium Vicelium*, Ittigius docet in proleg. — 1562. *Wittenbergae* prodiit hiſtoriarum Ioſephi compendium, complectens acta LXX. Interp. geſta Maccab., facta Herodum, excidium Hieroſolym. et decem Iud. captiuitates, *Sebaſt. Münſtero* interprete. — Breuis hiſtoria populi Iud. a reditu ex Babylon. excidio vsque ad vltimum excidium Hieroſolymae etc. auctore *Paulo Ebero*, Kittingeuſi. conf. catal. bibl. Auguſtanae. — 1564. *Coloniae* prodierunt *Nicolai Aſclepii Barbati* periochae et argumenta antiquitatum, et librorum de B. iud. tetraſtichis comprehenſa, 8. cum *Barthol. Steni* hiſtoria ducum, iudicum, regumque populi Iſraelitici.

Nec praetereunda hic eſt cenſura *Budaei*, in ſuo de aſſe libro lata: Libros contra Apion. refutatorios latine ita verſos legimus, vt praeſtabilius fuiſſet, numquam fuiſſe editos. Adeo corrupti fuerunt librariorum vitio, et interpretis ignorantia.

Verſiones francogallicae. Teſtibus Fabricio et Cotta *Pariſiis* 1553. comparuit Hiſtoire des Iuifs etc. par *Nic. de Herberay*, Sieur des Eſſarts, qui et celebris libri, Amadis de Gaule inſcripti, interpres eſt. — 1557. eodem auctore in francogallicam traducti linguam libri de B. I. comparuerunt in fol. *Pariſiis*, vt Ittigius; Lugduni, vt Fabricius; ſimul vtrobique, vt Cotta, dicunt. Ex Graeco hanc interpretationem eſſe factam, libri titulus prae ſe fert. — 1562. *Lugduni* Francogallicam Ioſephi verſionem prodiiſſe dicunt. *Iean le Frere* in praefatione ad editionem Pariſienſem anni 1569. ait, francogallicae Lugdunenſis verſionis anni 1562. reuiſionem demandatam fuiſſe cuidam viro, eumque proceſſiſſe iam vsque ad quintum antiq. et ad tertium B. I. librum ea diligentia, vt labori ſuo immortuus ſit: ſuos in humeros laborem morte viri huius intercepti reiectum: verſionem latinam eſſe Gelenii: multos naeuos et locos obſcuros ſe correxiſſe: corrupto adeo originali graeco ſe vſum, vt nolens volens, ſaepius diuinare ſe videret: adiutum tamen opera Gilberti Genebrardi, Ioannis Maldonati, et Nicolai Cleri. Haec autem Pariſienſis editio ſic inſcribitur: L'hiſtoire de Flave Ioſeph, latin françois, chacune verſion correſpondante l'une a l'autre, verſet a verſet. Nouvellement revue et corrigée ſur l'exemplaire grec par M. *Iean le Frere, de la Val.* fol. II. voll. ch z

Claude

Claude Fremy. en la Rue S. Iaques a l'enſeigne S. Martin etc. Additum eſt hiſtoriae de excidio iud. compendium, quod ſtudio *David. Kyberi* — (non, vt quidam ſcribunt, *Xileri*, aut *Killeri* —) ex hebraico Ioſepho latine concinnatum *Franciſc. Belleforeſt* in gallicam linguam tranſtulit. Ceterum obſeruandum, minus recte editorem vocari a Fabricio *Fierium de la Valle*, et a Cotta *Ican le Frere de Laval*. — 1573. *Lugduni* et *Pariſiis* apud Claudium Micraeum, II. voll. in octaua forma, alia priorem excepit editio, ſi tamen alia, et non potius, vt Ottio videtur, noua prioris recenſio dicenda ſit. Auctorem habet *Francois Bourgoin, Niuernois*, ſieur de Dagnon. Eadem Burgundi verſio et Lugduni apud Ioan. Temporalem, et poſtea apud heredes Iacobi Iunti edita dicitur ab Ittigio. Interim iam *Burgundi* verſionem ad textum quidem graecum emendatum vna cum verſione latina edidit *I. Frere de la Val* eodem anno, *Pariſiis*, vel, vt alii volunt, 1570. Ittigius citat la bibliotheque d'Antoine du Verdier, pag. 368. — 1597. Antonius Fayus, theol. Doctor, et reformatorum in eccleſia Vltraiectina Britannia V. D. miniſter, qui Linium gallici ſermonis habitu donauit, Ioſephum quoque Graecum, vt Hieronymus eum vocat, Liuium, eodem honore dignatus eſt. Verſio de nouo facta fuit ex Graeco, impreſſa per Iehan le Preux. fol. vidi Ienae, et Herbip. in bibl. Scotorum Benedictin.

Pleraſque haſce verſiones, etſi a popularibus ſuis factas, Galli parum aeſtimarunt; alias ob ſtili barbariem, alias vt minus curate factas, nonnullas quaſi ſuſpectas de haereſi. Felicius res ceſſit *Gilberto Genebrardo*, hebraicae primum linguae apud Pariſienſes profeſſori, Aquenſium poſtea in prouincia archiepiſcopo, ob varias lucubrationes in litteraria ciuitate claro. Quum ante ipſum intra 50 annorum ſpatium 5 aut 6 Ioſephi verſiones francogallicae prodiiſſent, poſtea vel 100 anni elapſi ſunt, antequam quis de noua verſione cogitaret. Lucem vidit eius verſio primum 1578. *Pariſiis* apud Michaelem Sonnium, fol. — 1588. *Pariſ.* apud Claudium Rogerium, 8. — 1604. apud Lucam Bruneau, 8. — 1609. 1627. 1639. 1646. fol. Neque tamen praeter ſtili barbariem naeuis ſuis caruit verſio Genebrardi, quos paſſim a doctis notari videas. — Demum omnibus francogallicis Ioſephi interpretibus palmam praeripuit *Arnauld d'Andilly* ſiue dictionis puritatem ſpectes, et elegantiam, ſiue interpretis facultatem et fidem, ſiue typorum munditiem et figurarum aeri inciſarum tum venuſtatem, tum multitudinem. 1567. [vv]) primum *Pariſiis* apud Petrum Petitum, II. tom. fol. antiquitates Iud. 1669. etiam hiſtoria B. I. vita Ioſephi, libri contra Apion. atque de Maccab. tractatus, vna cum Philonis ad Caium Caligulam legatione prodierunt hoc interprete. In vertendo libello de Maccab. non Eraſmi paraphraſin, vt Genebrardus, ſed graecum textum, Ittigio ſi credimus, eſt ſequutus. Sunt, qui verſionem hanc ratione ſtili prioribus meliorem, ſed archetypi ſenſum ſaepe deformatum eſſe iudicent, quum ipſe etiam interpres in antiquitatum verſione fateatur ſe a graeco textu nonnihil diſſentire, praeſertim in locis, vbi graeci textus corruptio corrigendi neceſſitatem ſibi impoſuerit. — 1668. 1676 et 1677. *Pariſiis*, V. tom. 8. repetita eſt Andillyana haec verſio, 1681. Amſtelodami, fol. cum figuris aeri inciſis, vt Ittigio videbantur, elegantiſſimis, ſed bibl. hiſtoricae a Meuſelio editae auctoris iudicio, valde deturpatis. — 1693. 1694. *Bruxellis*, V. voll. 8. — 1700. Amſtelod. fol. cum

vv) An 1667?

cum chartis et multis figuris, vt in catalogo nescio quo notatum vidi [ww]). [adde editt. sequentis aetatis.]

Versiones italicae [xx]). 1544. *Petrus Laurus*, Mutinensis, antiquitates iud. italice Venetiis 8. edidit. vid. italicam primae aetatis versionem quartam, 1535. editam. — 1548. vel potius secundum Fabricium [et Paiton.] 1549. et saepius repetita est haec versio *Venetiis*, 8. apud Balthasarem Constantini. — [1552 et] 1555. *Venetiis* etiam 8. prodierunt libri de B. I. [sed vid. Paiton. qui etiam 1564. 1574. aliasque, quas breuitatis caussa memorare nolo, editt. et versiones recenset] — 1581. *Venetiis*, II. voll. 4. prodiit di Flavio Giofeppe dell' antichità de Giudei l. XX. tradotti per *Francesco Baldelli*, et — 1582. ibidem in 4. libri VII. de B. I. et II. contra Ap. eodem interprete. — 1583. *Venetiis* in 4. repetita est haec versio teste biblioth. hist. Meuselii, Fabricius vero annum nominat 1589. [Paiton. citat duas editt. a. 1585 et 1589.] Ab Italis haec versio tanti fuit aestimata, vt eam Collanae, quam adpellant, optimorum patriae suae historicorum seriei insererent. — 1604. *Venetiis* in 4. libri antiquit. et de B. I. prodierunt. De interprete non constat. Forsan est versio Baldelliana, aut editoris, Alexandri Vergusi, qui illam Tadeo Tirabosco inscripsit. — [Omnia opera ex variorum versione, Venetiis, *appresso Alessandro Vecchi*, 1608. 4. — ibid. apud Io. Albert. à Santa Foscha. 1618 et 1619. II. tom. — interprete *Andrea Berna*, Venet. 1620. — repetita versio *Petri Lauri*, ibid. 1638. 4. 1661. 4. — B. I. et Antiqq. ex Bernae versione 1670. 4. ibid.] — 1653. Venetiis, IV. voll. in 12. versus Iosephus prodiit, auctore Giovane Francesco Loredano. — 1671. Venetiis in 4. Petri Lauri versionem repetitam exstare, catalogus bibl. S. Angeli ad nidum, Neapoli 1750. editus n. II. lit. M. 59. [Opp. ex versione *Franc. Baldelli*, 1581—1583. — Petri Lauri versio rec. est Venet. 1711. 4.]

Versiones hispanicae. 1554. *Antwerpiae*, fol. — Fabricio teste etiam, 4. ex latino, incerto interprete, typis Martini Nucis prodierunt Antiq. iud. lib. de vita, et de Maccabaeis. Rari libri huius exemplar possidet bibliotheca ciuica tigurina. — 1557. *Io. Martinus Corderus* de Valenzia, qui multa vet. et recentiorum scriptorum monumenta in sermonem castellae proprium transtulerat, Iosephi quoque lib. VII. de B. Iud. secundum veterem ei minus probatam catholicorum regum chronographi interpretationem hispanice edidit *Antwerpiae*, 8. — 1608. 1616. *Antwerpiae* primum, dein *Madriti* Corderiana versio in 8. repetita fuit. — 1687. *Amstelodami*, 8. libri antiq. et contra Apion. a *Iosepho Simah Arias* traducti prodierunt, teste Fabricio.

Versiones anglicae. Primus Anglis Iosephi antiquitates vernaculas dedisse dicitur *Thomas Lodge*, in arte poetica et medica doctor, 1625. pestilentia exstinctus. Quo anno prodierint, incertum. Sunt, qui 1602 et 1609 sunt etiam, qui 1620. statuant. In bibl. Meuselii refertur, primam huius versionis editionem Oxonii in 8. prodiisse dici, quem annum etiam Ottius post Lipenium statuit. Suspicor, diuersis hisce annis illam fuisse repetitam. — 1676 Fabricio et Meuselio testibus, noua prodiit Oxonii versio anlgicana, ad gallicam, quod ipse interpres fatetur, Andillyi versionem adornata cum locis scripturae parallelis, tabula geographica

ww) In catalog. *Pinelliano*, tom. V. pag. 147. *Harl.*

xx) Conf. *Paiton.* bibl. etc. tom. II. p. 96 sqq. qui plura de iis disputat, et quae ego scripsi in Introd. in hist. L. Gr. tom. II. part. I. pag. 51 sq. *Harl.*

graphica Palaestinae, aliisque imaginibus aeri incisis ad illustrandam Iosephi historiam facientibus. — 1683. *Londini*, nisi citati testes in anni nota errarunt, haec editio repetita fuit.

Versiones theodiscae. 1545. *Constantiae* non quidem graeci nostri Iosephi, Gorionidis tamen de B. I. VI. libros, capp. 97. distinctos, germanice vertit, et characteribus hebr. descriptos edidit *Michael Adam*, Iudaeus, ad Christum conuersus, ciuis Tigurinus, qui 1546. etiam Tiguri illos edidit, teste Gesnero, in appendice suae bibl. Exstat haec versio in bibl. Bodleiana. — 1552. *Iosephi* de B. I. libri VII. in theodiscum sermonem versi prodierunt in fol. *Francofurti* apud Christoph. Eginolphum, et — 1560. *Erfurti* in octenis. — 1561. *Argentinensibus* typis in fol. prodiit *Casp. Hedionis* versio, ad graecum textum recognita, emendata, et aucta. — 1569. *Francofurti* edita sunt Ios. opera theodisce per *M. Io. Spreng*, et *Zachar. Minzer*, impensis Georgii Rabi. vid. catalogus rarissimus bibl. August. p. 142. — 1571. *Conrad. Lautenbach*, plerumque *Lauterbach* dictus, Flauii opera omnia, ex graeco a se germanice reddita, primum, teste Fabricio, *Francofurti*, fol. dein — 1575. *Argentinae* per Theodor. Rihel, fol. vulgauit. Inuenis ibi summaria librorum et capitum, concordantias, vt vocant, biblicas, tabulas chronologicas, indices, atque aeneis tabulis incisas figuras. Iudice Ottio Lauterbachius praeclare ceteroquin de Iosepho meritus, magis latinam Gelenii versionem, quam originarium textum graecum sequutus. — 1581. Bibliopolae quidam *Francofurtenses* per *M. Ioan. Spreng*, et *Zachar. Münzer* ex textu graeco Iosephi opera in germanicam linguam transferri curarunt, quorum versionem Ioan. Feyerabend prelo iterum commisit, in fol. quum primae editionis exemplaria nulla amplius superesse intelligeret. — Eodem etiam anno, et, teste Fabricio, 1587. nec non 1590. cum Egesippo repetita est *Argentorati* Lauterbachiana versio, fol. — 1591. Theodiscam Iosephi editionem prodiisse, Ottius, sine vlteriori tamen eius iudicio, testatur. — 1594 et 1595. Lauterbachiana versio denuo *Argentorati* in fol. recusa est; vti etiam — 1601. *Argentorati* per Theodos. Rihel. — 1609. vel potius, testibus Ittigio et Fabricio, aliis similitudine Romanorum numerorum deceptis, 1611. 1617 et 1619. teste Draudio in vniuersali librorum catalogo. — 1630. teste Ottio, — 1676 et 1687. Francofurti prius in 4. dein in fol. — denique 1602. *Erfurti*, teste Fabricio, in 8. prodiit: Haus Rogels Zerstörung Ierusalems aus Iosepho gereimet.

Versiones belgicae. 1593. teste Fabricio, *Lugduni Batau.* fol. vernaculo Belgarum sermone prodiit, saepius dein eadem semper forma repetitus, scilicet 1607. ibidem, teste eodem: 1652. *Dordraci.* Sed ex theodisca potius versione, non ex originario Iosephi sermone cum illa recensio fuerit adornata, *Lambertus Bosius* nouam dedit ex graeco textu versionem belgicam, quae primum 1665. *Dordraci*, dein 1678. teste Ittigio et bibl. hist. Meus. in 4. Amstelodami comparuit. Adnexus est Hegesippus ex theodisco in belgicam versus dialectum a *Sim. de Vries.* Praefixa sunt singulis libris et capitt. summaria. Accedunt 250 icones aeneae elegantissimae, tabula chronologica, indicesque chronologici et biblici non impressi. Figuras tamen, notat Ottius, non sibi videri genium antiquitatis prae se ferre; sed ad recentiorem ideam effictas. Fabricius quidem annum editionis huius statuit saec. XVII. octuagesimum septimum, sed sphalma subesse, facile est coniicere.

Versiones bohemicae. Bohemi in suam vernaculam Iosephum a *Paulo Aquilinate* Hardeceno translatum *Pragae* in fol. ediderunt anno, vt Fabricius habet, 1553. cui autem bibliotheca Meuselii 1594. substituit, quo Pragae Bohemica quaedam versio in fol. prodierit.

Aetas III.

Ab anno 1700 — 1788.

Editiones graecae, et graecolatinae.

Pluribus abhinc annis multa excellentia ingenia operum Iosephin. editionem parturierunt; sed nescio, quo fato factum sit, vt foetum, animo conceptum et saepe iam partui maturum, in lucem edere non potuerint. Omnibus enim, qui vtilissimo huic labori manum admouerunt, vel morte, antequam absoluerent, praeuentis, vel ob alias causas a coepto reuocatis, litteratus orbis diuturna exspectatione suspensus et noui Iosephi desiderio paene adflictus, spem tandem et vota sua per integrum saeculum delusa sensit.

Anno 1588. *Bonauent. Cornelius Bertramus* in lucubrationibus suis Frankenthalensibus cap. III. pag. 53. profitebatur, se iam pridem in omnes Iosephi libros notas meditatum, et aliquando editurum esse. Verum sexennio post Lausanni, quo a Bernatum republica euocatus fuerat, mortuus, spem factam fefellit. Hanc iacturam *Iosephus Iust. Scaliger* abunde reparaturus videbatur. Vix enim thesaurum temporum in lucem publicam emiserat, quum plerique eruditorum, Casaubono, in epist. 496 edit. Graen. teste, non dubitarent, quin Iosephum ab omnibus mendis expurgaturus, doctisque suis animaduersionibus illustraturus esset. Promiserat enim Carolo Labbeo per litteras, nonis Febr. 1607. scriptas, se de Iosepho, dummodo amicorum ope MSS. codd. lectiones nancisci possit, bene meriturum; et morti iam vicinus, ad exsequendum hoc propositum, aetati suae triennii spatium superaddi exoptauerat vid. *Patini* epist. 67. edit. Paris. Verum mors istam Iosephi recensionem rei litterariae inuidit. Exstat vero in bibliotheca Vinariensi editio Iosephi Basil. prima, cui adpositae sunt notae manu Scaligeri, teste *Villoisonio* in epist. Vinar. p. 80. Post Scaligeri mortem parum aberat, quin non poenitendam Iosephi recensionem *Isaacus Casaubonus* dedisset, qui iam Caroli Labbei opera adiutus regios Paris. codd. ad vulgatam Iosephi editionem conferre instituerat, vt Scaligeri conatus adiuuaret. Verum, quum neque aetas prouectior tantae molis operi ferendo par, neque loci, vbi extrema vitae tempora ducebat, conditio huic negotio satis commoda videretur, nihil certa fide de Iosepho promittere est ausus. Vid. epist. 717. In apothecae Casaubonianae excussione, curante *Richardo Parkero*, habentur eius in Iosephum ex codicis, quo vsus est, oris excerpta. Vid. catal. bibl. Bodlei. *Petrus Cunaeus* in litteris ad Franconem Duykium, siue in praefat. ad libr. III. de Republ. Hebr. commentarios in vniuersa Iosephi opera polliceri minime dubitauit, cuius exspectatio maximos etiam viros, domesticos, extraneosque, teste Adolpho Vorstio, in orat. funebri Cunaeo dicta, suspensos tenuit. Verum ante quam fidem liberasset, viuis excessit, omnibus adeo suis, Hauercampio teste, in Iosephum adnotationibus comburi iussis. Idem *Samueli Petito* accidit; qui, 1643. morte interceptus postumas tantum, imperfectasque nec ad vmbilicum perductas in Iosephum lucubrationes reliquit, postmodum in bibl Bodleianam ex Gallia transuectas yy); parum tamen, vt post multos alios, qui inspexere, Thomas Smithus in vita Eduardi Bernardi iudicat, ad illustrandum Iosephum subsidii adlaturas. Interim, vt erat litteratissimus, cum fama passim spargeret, eum in noua scriptoris huius interpretatione, et edendis, quae interpretationem

yy) Vid. praefat. ad Sorberiana, et epistolam *Sorberii* ad Barlaeum, in collect. Brantii nr. 59. et Bayle epist. pag. 120. *Harl.*

tionem illustrarent, notis occupatum, non mediocriter eo nomine gaudebant, quotquot Iosepho bene cupiebant, multasque multi symbolas contribuebant zz). Post Petitum, in Iosepho explicando occupatur *Bigotius*. In litteris Argentorati ad Christoph. Forstnerum 1661. datis, de eo scribit Boeclerus: „ Iuuit plurium mensium consuetudine perspicere ingenium Emerici Bigotii, mores, doctrinam exquisitissimae praestantiae. Admiranda sunt certe, quae in Iosephum, Suidam, Hesychium, scriptores raros et plerisque inaccessos confecta habet." vid. Epist. diuersi argumenti, maximam partem a variis ad Lucam Lossium exaratas, quas edidit A. H Lockmannus, Hamb 1728. 8. pag. 463. Fuerunt tamen Bigotii in Ios. notae nil nisi variantes lectiones ex collatis II. regiae Paris. bibl. codd. haustae, quae dein iu plurium venerunt manus. Habuerunt eas Cocceius, Bernardus, Hudsonus, Hauercampius. Hic eas reperit diligenter adscriptas ad marginem edit. Basil. quam ab Abrahamo Allardino acceperat. Consentiunt non semper cum iis lectionum varietatibus, quas e codd. Paris. decerptas ad Hauercamp. Sallierus miserat. In Hudsoni inde a lib V. antiq. iud. notis mentio quoque fit coniecturarum sub nomine: *Tar. Big.* a minus felici ingenio profectarum. Illud: *Tar Big.* quid sit, mihi non liquet. Coniecturae tamen in schedis Bigotianis repertae, siue sint Bigotio propriae, siue alterius cuiuscunque viri eruditi, a Bigotio tantum ad Bernardum missae, significari videntur. Bernardus illarum auctorem dicit infelicissimum coniectatorem, atque Hudsonus non aliter, ac *Quend m*, vel *Aliquem* nominat. Per litteras hac de re amicissimum Reussium, Goetting. bibl. praefectum, rogaui, sed nusquam certi quid reperiri respondit, multis libris, vnde eruendae veritatis quaedam spes adfulgebat, frustra perlectis Nec vlteriori disquisitione tempus esse perdendum putaui. Ioan. Boeclerus, Argentor. acad. quondam decus, et Ittigii praeceptor, Iosepho perquam familiariter vsus, instantibus Gotofredi Spanhemii, Forstneri, aliorumque amicorum, illum scriptorem vt ederet, illustraretque hortantium precibus nil aliud concessit, nisi vt, quippe multis aliis negotiis distractus priora archaeologiae capita peculiari dissertatione illustraret, quae inter varias eius dissertationes plus vna vice recusas exstat Argentorati 1658 et 1701. in octaua forma. *Christianus Noldius*, Danus, historiam idumaeam, siue de vita et gestis Herodum, diatriben Franeckerae 1660. 12. edidit notas in quaedam Iosephi loca, vindiciasque pro eo continentem; quam Hauercamp. in adpend. vol. II. suae Iosephinae recensionis repraesentauit. In diatribes huius praefatione Noldius primum eorum, qui de Iosepho emendando cogitarunt, mentionem facit, atque hos inter Vossii quoque, cui constat fuisse MSS. Iosephi codd. graecos, et quidem vnum, qui libros IX. archaeol. posteriores, et alterum, qui libros de B. Iud contineret. Basil. editionis, quo vtebatur, exemplari varietates, conferendo codices inuentas, adnotauit Vossius, quod catalogus MSS. Angliae et Hiberniae inter libros et codd. MSS. Isaaci Vossii memorat. Hauercampius etiam praefationis pag. 3. praedicat, Vossianum thesaurum in bibliotheca Lugdun. Batava adseruatum sibi in adornanda noua

zz) In eam enim rem *Peirescius* ipsi ab Holstenio trium MSS. Vatican. perlustrationem impetrauit. (vid. *Gassendum* in vita Peirescii pag. 195.) *Claudius Sarrauius* Petauianum illi codicem conciliauit: (*Sarrau.* epist 20 sq. edit. primae) et *Hugo Grotius* omnes pollicitus est suppetias (epist. 1564. conf. *Riueti* epist. ad Vossium, inter Vossianas, 362.) *Fabric.* — [Boineburgius in epist 95. ad Dietericum facit mentionem sacerdotis alicuius ruralis, in Thuringia, qui temere se adcinxerit ad edendum Iosephum. *Heum*]

noua Iosephi editione, vsui fuisse. Refert quoque I. Henricus Vrsinus in epistolis Reinesii et Bosii pag. 468. Chronologiam S. ad Iosephi mentem, Hagae Comitum 1661. a Vossio editam. Fecit idem ibidem Noldius litteratos sperare, post Scaligeri, Vossii, et Petiti mortem I. Cocceium et Christianum Schotanum in hunc laborem successuros; imo sibimet etiam ipsi ad arduum hoc opus adgrediendum animos non defuisse significat. At Noldium et spes de Cocceio atque Schotano fefellit, nisi huius bibliothecam historiae S. V. T. siue commentarium vberiorem ad Seuerum Sulpicium, ob nonnulla Iosephi loca illustrata referre huc velimus; et ipse quoque orbi litterato ereptus est ante quam efficere posset, quod proposuerat. Cocceius ad oram exemplaris Basileensis edition. collationes MSStorum adspersit, Bigotianas scilicet ad libros X. priores Antiq. Vossianas vero ad reliquos, vti et ad lib. de B. I. multas praeterea coniecturas, sed meo quidem iudicio inuita plerumque Minerua factas. Has Cocceianas reliquias Hauercampius postea publicauit, qui plura desuper pagg. VI et VII. praefationis suae loquitur. *Ioan. Andr. Bosius* Iosephinis operibus e codice bibl. Paulinae Lips. edendis diu ab erudito orbe desideratis animum 1662. adplicuit, ab amico veteri per Deum et omnes Musas rogatus. In epist. ad Reinesium pag. 351. totum suum in adornando Iosepho consilium describit. Augustus Brunsuic. et Luneb. dux ab Imp. Bosio impetrauerat codd. Ioseph. Vindobon. Vsus quoque fuerat membranis perantiquis et emendatissimis gymnasii Portensis, et cod. Schleusingensi, cod. graeco de B. I. bibl. Rhedigerianae, quae Vratislauiae est, variis lectt. ab Emerico Bigotio ex regio Paris. cod. et duobus Florentinis, et 2 Norimbergensibus excerptis. Vt omnibus numeris absolutum daret Iosephum, iuuenes etiam συνεργὺς eo fine peregrinari iussit, vt conferrent codd. et colligerent, quidquid suo seruire consilio posset. Quum eodem, quo Bosium de Iosepho laborare fama per orbem sparserat, tempore, etiam Oxonienses nouam illius scriptoris editionem pararent, per Legatum regium rogarunt eum, suos in Iosephum labores vt Anglis excudendos relinqueret. Recusauit vero Bosius, correctionis quoque a se suscipiendam curam caussatus. Alii vero, vt ex I. Gezelii epistola, quae in Philocalia epist. a Ioa. Henr. a Seelen, Lubecae 1728. edita, pag. 366. exstat, intelligo, nondum absoluisse Bosium suos labores, sunt opinati; Hauercamp. vero praefat. pag. 2. Bosii editionem, eo inprimis dicit retardatam fuisse, quod integrum nouem poster. archaeolog. librorum, maxime corruptorum codicem nancisci non potuerit, atque codicis Lugduno Bataui excerpta plurimum desiderarit. Vtcunque fuerit: medios inter in Iosephum labores, morte opprimitur, nonnisi duas historico-criticas, in periocham de I. Ch. exercitationes, Ienae 1673 et 1674. editas, et postmodum I. Bapt. Ottii spicilegio, siue excerptis ex Ios. ad N. T. illustrationem cura Sigeb. Hauercamp. Lugd. Batau. 1741. adnexas, post se relinquens. Gotefrid. Olearius Iosephum quoque sibi illustrandum sumserat; eius tamen lucubrationum vna superest fratris, vaticinium Ios. de euehenda ad summum imperium gente Flauia vaticinium expendentis, illo praeside publicato dissertatio. Plus superesse posse ab amicis monitus, eius heredem nobilem virum Koernerum Lipsiensem per litteras adii, vt mecum communicaret, quidquid ex schedis Olearii meum Iosephum adtineret, rogans. Sed intellexi, Olearii iam morti proximi iussu a famulo quendam schedarum fasciculum igni fuisse datum, atque heredibus post Olearii mortem, cuius in Iosephum multas lucubrationes desiderabant, postulabantque, famulum vrgentibus, ipsum quidem fateri primo nihil voluisse, tandem illa tamen, quae retuli, confessum esse; vnde suspicari licuit, schedas quoque Iosephinas flamma periisse. Interim cl. apud Noricos Prof. Iaegerus, [nuper

d. 31. Maii 1795. mortuus] pro sua maxima humanitate, exscripta mihi vltro ad vsum transmisit, quae in sui nunc, Ittigianae edition. exemplaris margine olim Olearius adnotauerat, non ista quidem possessoris propria, sed omnia ex aliis libris collecta. Iacobum Gronouium in vniuersa Iosephi scripta commentarios fuisse meditatum, coniicere licet ex iis, quae Hauercampius pag. 9. praefat. de eo refert; verum in vsus publicos nihil typis edidit, nisi decreta Romana et Asiatica pro Iudaeis ad cultum diuinum per Asiae minoris vrbes secure obeundum, a Iosepho, in lib. XIV. archaeol. collecta, sed male interuersa et expuncta, quae restituit, ediditque Lugd. Batau. 1712. ex Vossii codd. in bibl. Lugd. Bat. translatis. Interim non hic ad summae criticae limam Gronouius omnia absoluit; insigniter nihilominus hoc suo labore de Iosepho et bonis litteris meritus; faciunt quippe haec decreta ad magnam historiae iud. sub Maccab. imperio et sequentium temporum partem rite cognoscendam. *Stephanus le Moyne*, siue Monachius, Bosio semel iterumque per litteras significauit, se Bocharti hortatu parare, iamque adfectam habere nouam Iosephi editionem, quibus et rogauit eum, vt suas in Ios. lucubrationes secum communicaret. Praeclara de Monachii Iosepho spes eruditos omnes tenebat. „Spes et exspectationes nostrae, inquit Wagenseilius in praef. ad tela ignea Satanae, in Stephanum le Moyne conuersae sunt, quem nihil profundioris doctrinae latet, quique iis adminiculis, quibus ad Iosephum emaculandum illustrandumque opus est, abundat, proindeque huic operi pridem feliciter manum admouit." Totus in Iosephum edendum dum Monachius esset, rumor de illo in Anglia edendo eius aures perculit, coepto destitit, et, quidquid paratum in Iosephum habuit, in libros detulit, Variorum sacrorum titulo editos. Reuerso postmodum ad antiquum propositum, mors superuenit, opus imperfectum linquere iubens. Vid. porro Hauercampiana praefat. pag. 8. *Thomas Smithus* in Bernardi vita vna cum epistolis Roberti Huttingtoni, episcopi Rapotens. Lond. 1704. edita memorat, etiam Ioan. Fellum, episcopum Oxon. secum constituisse, nouam eamque ceteris emendatiorem Iosephi editionem typis Sheldonianis adornare. Ab hac tamen prouincia sese abdicauit, nescio, vtrum subsidiis ad id opus complendum destitutus, an ex fama, de Andr. Bosii eruditissimis in hunc scriptorem lucubrationibus vbicunque sparsa, an labore, vel quacunque alia caussa deterritus. Tandem 1691. *Oxonii* e theatro Sheld. Antiquitt. Iud. libri IV. priores, et pars magna quinti, graece et latine, cum exemplaribus MSS. collati et illustrati notis amplissimis *Eduardi Bernardi*, item hist. de B. I. liber I. et pars secundi, graece et latine, ad MSS. itidem recogniti et emendati, in fol. prodierunt.

Sed et haec editio nitida, castigata, eruditissimis stipata notis, mutila est, et in medio cursu intercepta. „Vnde vero contigerit, — ait Thomas Smithus — quod opus istud desideratissimum et tanto molimine elaboratum, quasi in medio abruptum, pro deplorato relinqueretur, hic paucis indicabo. Multi, versionem Epiphanii tanquam imperfectam, indoctam, et graeco textui in quam plurimis parum respondentem, redarguentes, nouam, vel saltem Gelenii interpretationem recognitam et emendatam, vbi iste vir doctissimus prae festinatione aut oscitantia sensum auctoris non rite fuisset adsequutus, importune, et paene ingestis conuiciis desiderarunt, et de variantium lectionum, in molem vix tolerandam excrescentium, copia acriter questi sunt. — Maxime vero displicuit commentariorum magnitudo, in quibus integrae dissertationes, ad calcem operis meliori iure reiiciendae, aut iusto volumine seorsim edendae, extra omnem, vt hi putabant censores, necessitatem inseruntur. Hinc inter Curatores, et Bernardum primo ortae simultates, deinde mutua displicentia,

centia, et apertae lites, vtrisque pro diuersa, quam sequuti sunt, sententia, argumentis vltro citroque agitatis, tenacissime inhaerentibus. Hoc vssit animum Bernardi, aegerrime ferentis, aliam methodum, contra quam ipse statuisset, sibi iuberi ineundam. Cessant operae typographicae, nec amplius iam, democraticis, schismaticisque rem publicam litterariam pariter ac ciuilem et ecclesiasticam turbantibus, praesertim post Felleri, praecipui huius editionis fundi, animam in coelis receptam, de edendo integro Iosepho, sumtibus vniuersitatis Oxon. erat cogitatum. Post sex, septemue annos Bernardus importunis trium bibliopolarum Oxon. precibus victus, opus illud denuo in manus sumsit, iam contractiori forma ad modulum noui speciminis publicandum. Quum vero, flagrante bello, tanto oneri ferendo vix essent, paucis schedis impressis, iam suae temeritatis conuicti, et ipsi quoque destiterunt. Quantum vero in omni litterarum genere excelluerit Bernardus, qualem polyhistora, et criticum, quanta subtilitate ingenii, quam solerti pollentem iudicio, quam intricatissimis temporum supputationibus adcuratum, quam in scriptoribus omnium generum latinis, graecis, chaldaicis, syriacis, arabicis, armeniacis, copticis legendis familiarem, quam antiquitatum sacrarum profanarumque probe callentem, in scholiis, adnotationibus, et dissertationibus in IV. libros archaeol. et partem quinti, se praestiterit, superuacanei erit laboris, hic pluribus ostendere, quum id iam omnes, distractis exemplaribus, norint, et vbiuis sit testatissimum." Ego quidem, vt, quid sentiam tot inter virorum litteratissimorum diuersa de Bernardina Iosephi recensione iudicia, modeste aperiam, diligentiam, et immensam Bernardi doctrinam reuereor, effudisse tamen in Iosephum quaecunque sciuit, sine sano delectu, dignaque subtilitate, non diffiteor, nec talia fuisse libri fata miror. Ceterum *Bernardina* editio, annum MDCC. qui vt verus a Fabricio et in bibl. hist. a Meuselio edita, statuitur, prae se ferens, nouo tantum frontispicio venum fuit a bibliopolis exposita; namque iam 1691. Ittigio, quo sua in Ios. prolegomena scripserat, prima iam Bernardinae editionis folia fuerunt visa.

Tandem aliquando omnium desideriis fecit satis, omnemque omnium, de Iosepho merentium et contendentium, superauit ausus fortunamque Bernardi gentilis, *Ioannes Hudsonus*, qui praeter alia in rem litterariam merita, etiam Iosephi opera ad perfectissimam multorum annorum sudore limam reuocata 1720. dedit *Oxonii* e theatro Sheldoniano. Grati animi testificandi caussa hanc editionem Iacobo Bruges, duci de Chandos, marchioni et comiti de Carnaruon et baroni Chandos de Sudeley dedicauit. Post diuturnum languorem, hydrope exstinctus discessit ad superos d. 27. Nouem. 1719. aetat. circiter 57. dum suprema manus operi imponitur, et in excudendo indice typi versantur, praefandi quoque prouincia aliis derelicta, quam pro sua in defunctum pietate suscepit *Antonius Hallius*. Hudsonio ad manus erant omnes vet. Iosephi interpretum, et textus graeci editiones. Codd. MSS. itidem fere omnes vel ipse oculis lustrauerat, vel lectiones ex iis, ab aliis collectas, possidebat. Criticorum etiam post litteras instauratas praestantissimorum scrinia diligenter excusserat, et si quid lucis inde ad Iosephum suum illustrandum hauriri posse videbatur, id omne in notas suas transtulerat. Textum graecum diligentissime recognouit, et ad codd. correxit, errores typographicos, qui in priores editiones irrepserant, studiose sustulit; nonnullos tamen aut ipse reliquit, aut fortasse etiam admisit, qui nihilominus omnes, quanta fieri potuit, cura, ad finem operis emendati exhibentur. Et, cum vetus Iosephi interpres imperitissimus a Iosepho Scaligero adpellatus esset, neque Sigism. Gelenius omni ex parte eruditis satisfecisset,

 nouam

nouam addidit latinam versionem adcuratam, elegantemque Geleniana longe meliorem, quae auctorem prodit vtriusque linguae, graecae et latinae, adprime gnarum, sic vt latinus Hudsoni Iosephus cum scriptis huius generis praestantissimis merito conferri possit. In singulis tamen locis emendationes patitur, quas, si meos in hunc scriptorem commentarios prosequi potero, censor modestus, aliquando suggesturus sum. In notis, animaduersionibus, et variis lectionibus concinnandis methodo vsus est, Bernardinae omnino contraria. Quaecunque habuit subsidia, in vsum suum adhibuit; sed frugalem, sobriumque. Temperamento vbique iusto nihil in seriem notarum admisit, nisi quod directe aperteque in rem Iosephi faceret. Reliquae huius editionis praerogatiuae sunt: Quod desiderata eo vsque in aliis editionibus Romanorum pro Iudaeis decreta, a Gronouio collecta, publicataque, suo quaeque loco addita referat: Quod quatuor indices, licet non omni numero absolutos, quos inter primus et maximi momenti est Vocum Graecarum index alphabet. multas complectens Flauianas phrases in lexicon Flauianum redigendas, contineat: Quod hic retenta librorum antiqua et vulgata diuisione, aliae capitum et paragraphorum diuisiones, sint adhibitae, ita tamen, vt ad marginem veterem, atque vulgatam diuisionem in commodum eorum exhibeat, qui Ittigianae editioni adhuc erant adsueti. Communi orbis litterati plausu fuit excepta Hudsoniana Iosephi recensio; sed in eorum tantum, qui eam redemturi sua ipsorum nomina fuerant professi, manus perlata, nec facile ab aliis ob exemplarium inopiam et maius pretium comparanda. Inde *Sigebertus Hauercampius* nouam editionem *Amstelodami* parauit, quae etiam 1726. ibidem typis Wettsteinianis, et sumtibus bibliopolarum trigae, nimirum Amstelodamensium Wettsteiniorum, Lugdunensis Samuelis Luchtmans, et Vltraiectini Iacobi Bredelet, duobus voll. in fol. prodiit, tanto magis ab eruditis iam ab inde, vbi primum nunciabatur, desiderata, quo maior tum fuerat Belgii in recensendis et illustrandis veteribus scriptoribus auctoritas. Collegit editor quaecunque ab aliis in Iosephum cogitata et elaborata reperire potuit, contulitque denuo ipse duos, qui in bibliotheca Lugduno Bataua adseruantur codices, et Basileensem editionem, Vossii et Coccei notas ad marginem referentem. Codicis Hafniensis et Rostgardiensis collationem acceperat a Ioan. Grammio, linguae graecae in acad. Hafniensi professore. De hac Hauercampiana editione, paene vt Hudsoniana rara, ego quidem cum omnibus qui penitius norunt, ita sentio, editoris in Iosephum lucubrationes parum studii, et iudicii critici, nihil iusta meditatione elaborati prae se ferre: Vnam eius curam fuisse, vt farragine notarum et libellorum, inconcinne ex multorum aliorum scriptis collecta, duo aequalia impleret volumina, quod ipse in praefat. fateri non dubitat: quin et id refugisse laboris, vt capitum et paragraphorum numeros, quos alii ad veterem et in antiquis editionibus receptum ordinem ei citauerant, ad Hudsonianam, quam ipse tamen retinuit, diuisionem semper refingeret: vitiis typographicis prae Hudsoniana maculatam et hinc inde integris omissis commatibus hiulcam editionem, in vniuersum, opus dedisse tumultuarium, quod nostris temporibus nil aliud, quam mercantile, quaestus caussa susceptum bibliopolae molimen, fuisset.

Ego, quum iam ab eo tempore, quo primum docendae theologiae munus in academia patria adirem, de parandis omnibus, quibus instructi possent facilius et liberalius haec sacra studia tractare, tirones aeque ac magistri theologi, etiam de recudendo Iosepho Flauio, non tam facile obuio, et parabili, cogitare coepi, Philonem quoque forsan iterum editurus, nisi cl. apud Erlangenses prof. Pfeifferus occupasset laborem. Hoc etiam titulo: Iosephi opera

opera omnia graece et latine excusa ad editionem Lugduno Batauam Sigeberti Hauercampii, cum Oxoniensi Ioannis Hudsoni collatam, primum volumen 1782. tertium idque postremum, 1788. *Lipsiae* apud Schwickertum absolui. Quas autem in hoc opere suscepto rationes sequi decreuerim, in dedicatoria ad Em. cardin. Ioannettum epistola exposui. Praemisso quidem, cuius hac in bibliotheca compendium exhibeo, prodromo aliquo, in hunc scriptorem libello, perpetuum in omnia eius opera commentarium scribere mecum proposueram. Quo minus autem adhuc a proposito, promissisque stetissem, non vna obstitit caussa. Dum enim intra pomoeria sacratissimae scientiae, in parandis subsidiis occupor, genius me meus intro in eius intimius sacrarium vocat, atque vt potius de ipsa theologia vniuersa cogitem, natiua sua luce, qua nostri temporis hominibus placeat et quam plurimum prosit, repraesentanda, iubet. Sequor vocantem lubens, quod operae hic maius sit pretium, et iucundius sit propria eniti, quam alienos partus iuuare, fouere, vel ornare. Interim ne coeptum opus omnino destituam mihi, qui vtrique solus par non sim, adscisco laboris, Iosepho impendendi, socium clarissimum, et graece eruditissimum virum *M. A. Koelium*, tum ab omni adhuc publico munere vacuum, vt potuerit sibi adhuc solum et musis canere. In hunc laborem quum aliquamdiu simul incumbimus, multasque in rem nostram colligimus, ecce iste in academiam vocatur, historiam vt doceat humanitatis, ac philosophiae, simulque litterarias ephemerides edat. Me vero alia in forum et mediam rempublicam negotia frequentius a domesticis studiis, iisque iam copiosis et variis auocant, quam vt Iosepho etiam vacare licuerit hactenus. Opto vero summopere, tantum adhuc mihi Deus indulgeat vitae et otii, vt, quae Iosephi Manibus, scriptis ac meritis decreui, iusta possim exsoluere, quin proinde debeam a coeptis iam operibus desistere, queis religionis et humanitatis studium magis adhuc, quam locupletissimis et eruditissimis in Iosephum commentariis iuuari scio.

Eodem, quo ego ad edendum Iosephum animum, calamumque, et prelum adplicui, tempore, *Frider. Iacobus Schoder*, ministerii sacri apud Sueuos candidatus, paulo post fatis functus, graecam Ios. editionem meditatum se esse, easdemque quas ego in hoc opere, rationes sequi, versionem tamen latinam omittere, quippe ob indicem graecitatis Iosephinae adiiciendum, minus necessariam sibi visam, voluisse, sed admotis vix operi manibus, quum iam me rem adgressum esse cognouisset, se ab incepto destitisse, litteris me postea edocuit. — 1781. iam Lipsiae in octenis graece prodierat Iud. Antiq. libr. I. cura *I. Gottfrid. Scharfenbergii*, in vsum praelectionum suarum. Possideo iam illum cum multis notis mss. singularum vocum plerumque significatum spectantibus, I. Caroli Zeune, qui graec. litt. professor, 1789. Wittembergae obiit. — 1786. *Henr. Phil. Conr. Hencke*, ad lapidem diui Michaelis abbas et theol. apud Helmstadienses professor, Iosephi de vita sua librum graece edidit Brunouici in 8. mihi peramice dedicatum. Ex Hauercampiana editione textum repeti curauit, ita tamen, vt operarum vitia leuiora, ibi deprehensa, nihil monens in ipso statim textu corrigeret; crassiora notaret; lectiones quasdam sine caussa, sine legitima auctoritate, ex mera coniectura ab Hudsono potissimum receptas, loco moueret, et veriores ex antiquis scripturis vel editionibus acuta simul, et modesta crisi restitueret. Addidit etiam variantes lectiones, animaduersionesque et proprias passim coniecturas criticas. — *Viennae* apud Trattnerum collectio scriptorum Graecorum, quorum theodiscae exstant versiones, subscriptionis lege, per professorem *Alter*, ciuitati litteratorum oblata est, quas inter etiam Iosephus ex editione mea repetendus adiuncta turicensi Ottii versione theodisca annuntiatur. Sed

 nec,

nec, cui prudentiori antiqua illa, et vere barbara versio probari, nec, qua ratione tali subsidio studium litterarum iuuari possit, video. — 1730. *Altonae* in 8. graece et latine cum notis I. Scaligeri, et perpetuo *P. Zornii*, Hamburgensis, commentario seorsim prodierunt, quae apud Iosephum contra Apion. I. §. 22. II. §. 4. adhuc exstant, Hecataei Abderitae fragmenta; atque — 1768. *Lipsiae* in 8. Decreta Rom. pro Iudaeis facta, e Iosepho collecta, et commentario illustrata, simul cum Atheniensium pro Hyrcano, Hebraeorum pontifice, decreto, commentario illustrata a *I. Tobia Krebsio*. Post Gronouium, primum horum decretorum editorem, multum adhuc sudandum fuit Krebsio in illis suo loco apte collocandis, et ad temporis ordinem disponendis, quum ea in Hauercampiana etiam editione peruerso saepe atque praepostero ordine videret exhibita. Num vero haecce decreta ab ipso Iosepho non tam confuse et permixte, nulla temporis habita ratione, sint reddita eo consilio, vt, quam bene voluerint Romani Iudaeorum genti, ostenderet? non satis considerasse mihi Krebsius videtur, cui ceteroquin id laudis debetur, quod multis locis deprauatis, maleque adfectis, suam integritatem, sanitatemque reddiderit, atque cum indolem graecae linguae, tum res, ad chronologiam, historiam, ritusque romanos, spectantes, magis dilucide, ac copiose exposuerit, quam Gronouius, cuius tamen prima hac in re merita in longa sua ad I. Aug. Ernestium praefatione, ne memorare quidem dignatus est. — Eodem anno liber Ruth ex versione LXX. interpr. secundum exemplar Vatican. recognitus a *L. Bos.* prodiit in 8. in vsum scholarum Ienae apud Cunonis haered. Accessit periocha, in qua Iosephus de Ruthae historia exponit. Nil nisi textus e Bosio et Hauercamp. nec satis correcte hic exprimitur. — 1789. *Lipsiae* in 8. prodiit chrestomathia Flauiana, siue loci illustres ex Flauio Iof. delecti et animaduersionibus illustrati a *Io. Georg. Trendelenburg*, de qua in ephemerid. litt. Herbip. 1790. copiose fuit relatum.

Versiones vernaculae.

Francogallicae. Versio Andillyana repetita fuit 1703. Amstelod. in 8. vol. V. 1708. ibidem in fol. 1738. Bruxellis in 8. vol. V. [Paris. 1744. VI. tom. 12. vid. Iourn. des Sav. 1745. part. II. pag. 379 sqq.] Denique 1756 et 1757. Parisiis prodiit Nouvelle traduction de l'historien Ioseph faite sur le grec, avec des notes critiques et historiques, pour en corriger le texte, dans les endroits ou il paroit alteré, l'expliquer dans ceux, ou il est obscur, fixer les temps et les circonstances de quelques evenements, qui ne sont pas assez developpés, eclaircir les sentiments de l'auteur, et en donner une juste idée, par le R. P. *Gillet*, Chanoine regul. de St. Augustin etc. bibliothecaire de L'Abbaye de St. Genevieve. vol. IV. in 4. Vsus sum tribus primis voll. ex bibl. Goetting. quartum, quod Meuselius 1757. prodiisse refert, necdum videre licuit. Morte praeuentus opus suum ipse prelo subiicere non potuit. Goettingenses anni 1758. ephemerides litt. Gilletum accusant, eum ne textum quidem Iosephi intellexisse, multo minus explicasse, adeoque impostorem fuisse, et spem emtorum operis, opera typographica se commendantis, et sumtuosi, turpiter delusisse. Ego quidem, eum maius quam interpretis, officium suscepisse, textum interdum mutasse, etiam vbi summi critici nihil in auctore corruptum fuerant suspicati, ideoque neo coniecturas maxime audaces, quin adduceret, dubitasse, nec tamen ab vllo, qui nouos in Iosephum commentarios meditatus, omnino praetereundum esse deprehendi.

Italicae.

Italicae. 1779 et 1780. *Veronae* prodiit IV. volum. in 4. italica ex graeco textu verſio, notis illuſtrata, ab Abb. *Franceſco Angiolini*, Piacentino, facta. Goetting. anni 1782. ephemerides cenſent, Germaniam facile carere poſſe hac translatione: et dicunt, tenuem fuiſſe auctoris notitiam Ioſephi, quum vſus ſit Geneuenſi anni 1611. editione, ſeuerae eum critices laborem fugiſſe, in nonnullis tamen, at paucilſimis locis, coniecturas haud infelices proferre, notas addidiſſe I. vol. vberrimas, ſed plerumque ſuperuacaneas, geographiam tamen quae ſpectant, et calendarii collationem popularibus eius nonniſi vernaculas verſiones adhibentibus, poſſe ſatisfacere.

Anglicanae. 1700. *Oxonii*, in fol. prodiit noua verſio anglicana, auctore *Rogerio l'Eſtrange*, 1702. Londini in fol. repetita. Eam cum graeco a I. Hudſono collatam fuiſſe, dicit Fabricius. conf. bibliotheca geographica (geographiſcher Büicherſaal) Hageri tom. I. pag. 488 etc. — 1708. Londini, II. voll. in 8. prodiit Iohn Crulls jewiſch hiſtory from the creation of the World to his preſent time. Compendium hic exhibetur Ioſephi ſecundum verſionem Rogerii l'Eſtrange. Duae praemittuntur diſſertationes, in quarum priori vitam, et religionem Flau. Ioſephi, perſequitur et de Chriſto teſtimonium expendit auctor. In poſteriori chronologiam Ioſ. qua in libris ſuis vſus eſt, cum illa codicis hebraei et τῶν ό confert. Vid. Acta erudit. Lipſ. 1709. Iournal des Savans 1710. — *Londini* 1725. in fol. prodierunt: the Worcks of Ioſephus, translated by *l'Eſtrange*, with maps and plates. vid. Wm. Chreech's ſale catalogue of Boocks for 1784. — Ibidem 1733. repetitam eſſe verſionem quamdam anglicanam in fol. docet Meuſelii bibl. hiſtorica. — 1737. Londini in fol. nouiſſimam verſionem Angl. dedit *Wilhelm. Whiſton*, Cambrigae olim mathematices profeſſor, ob multa, quae ex ampliſſimae doctrinae penu, in ſcriptis ſuis, paradoxa theologis dixit, celeberrimus. Titulus copioſus eſt, ipſa omnis editio, anglicano more nitidiſſima, et ſplendidiſſima, mihi ex Goett. bibliotheca commodata. Magnus praefixus eorum, qui emturi ſua nomina erant profeſſi numerus, ducentos et quinquaginta excedens, argumento eſt, quo plauſu ſit excepta. Pfaffius verſioni theodiſcae, a Cotta factae, praefatus, Whiſtonem, cuius ibi diſſertationes recenſet, criticum fanaticum adpellat. Occaſionem enim opportunam nactus, Whiſton, ſua de V. T. chronologia, de textu hebr. deprauato et interpolato, de rebus aliis quamplurimis paradoxa, in animaduerſionibus atque diſſertationibus venditare eſt adnixus. Nihilo tamen minus ea Whiſtono laus debetur, inter omnes fere omnium gentium Ioſephi interpretes, nullum tanta ingenii, et iudicii acie, tantoque ſtudio in vertendis huius ſcriptoris operibus verſatum eſſe. Conf. Baumgartenii Nachrichten von einer Halliſchen Biblioth. vol. VI. pag. 21. et bibliotheque Britannique vol. V. — 1741. eadem *Whiſtonis* verſio, Dublini, V. voll. in 8. vulgata dicitur in Meuſelii bibl. hiſtorica. 1751. Edinburgi in 12. expreſſae anglicanae Ioſephi verſionis tomi III. IV. V. VI. venum exponuntur in Wm. Creech's ſale catalogue of Boocks for 1784. pag. 143. nr. MMMMCCXLIX. — Ex ephemeridibus Gothanis, quae de rebus nouis litterariis exterorum retulerunt, plag. IV. pag. 32. didici, Clarkium Londini anglicanam omnium Ioſephi operum verſionem parare, cuius ſplendori nihil deſit, nec imagines aeri inciſae, nec chartae geographicae coloribus variegatae, nec notae hiſtoricae et exegeticae, nec quidquid aliud lector deſideraverit: iamque opus adfectum eſſe, et per 6. ſcidas, quarum quaelibet tres plagulas, et picturae linearis aliquid haberet, ſucceſſiue proditurum. Sed ne ſpecimen quidem adhuc vidi, totumque conamen optato

optato successu destitutum esse videtur; cum in iisdem ephemeridibus Gothanis, 22. Ian. 1791. legatur, Londini apud librarium Cooke, anglicam omnium Iosephi operum versionem, historiaeque iud. vsque ad nostra tempora continuationem, a *Maynardo* adnunciatam, singulisque hebdomadibus tres plagulas in fol. maior. cum iconibus prodituras esse, atque totum opus post 60 hebdomadas absolutum iri.

Belgicae. 1704. noua belgica versio Amstelodami prodiit ex francogallica Andillyi a *Wilhelmo Sewel* transsumta, in fol. teste catalogo bibl. Lugd. Batauae. — 1721. eadem ibidem repetita est vna cum Hegesippo, et Philonis ad Cai. Calig. legatione. Incisae sunt aeri 240. imagines nitidae. Vid. bibl. Bremens. vol. VII. pag. 762. Fabricius etiam testes adpellat, qua nescio ratione? Boecksal van Europe, an. 1703. vol. II. pag. 389. Uyttrekfels an. 1704. tom. I. pag. 389. — 1722. Amstelodami in fol. recusam *W. Sewelii* versionem memorat catalogus biblioth. Roseanae 1786. Francofurti ad Moen. vulgatus. nr. DCCLXXXIX. — 1736. hanc versionem repetitam fuisse, meis in schedis notaui; sed vnde? mente excidit. — 1784. Hagae Comit. in 8. cum figuris aeneis prodierunt Alle de Werken van Flavius Ios. met Aanmerkungen door *I. F. Martinet*, I. Deel.

Sueticae. 1713. vt Fabricius, 1750. vt in bibl. hist. Meuselius vult, foemina illustrissima e gente comitum Gyllenstierna, vestigiis Andillyanae versionis insistens, suae patriae Iosephum vernaculo sermone expressum dedit, et Holmiae in 4. vulgauit. Conf. Baumgart. Nachrichten von einer Hallischen Bibl. fasc. XIX. pag. 79.

Russicae. 1779. Petropoli in 4. prodiit cura ac studio *Michaelis Samujlow* versionis russicae ex Hudsoni interpretatione latina tom. I. continens VII. priores libros antiquit.

Theodiscae. 1711. Francofurti in 4. Lauterbachii interpretatio vltima vice et multo deterioribus, quam antea, typis repetita est. — 1735. Tiguri *I. Baptista Ott*, archidiaconus Turicensis, primam nouae versionis partem in 8. dedit, Hegesippo, notis, figuris, et nummis auctam ornatamque. Lauterbachianam sequitur, stilo tamen, si velis, elegantiori, et textu ad graecum nonnumquam magis emendato. In longa praefatione literariam Iosephinorum operum historiam sistit. — 1736. *Ottius* versionem suam VI. voll. in 8. et vno vol. in fol. omnem absoluit. — Eodem etiam anno *I. Frid. Cotta*, Theol. et L. L. O. O. Goettingae prof. de Ottii consilio et opere certior factus, suam versionem *Tubingae* in fol. edidit. Quum, vt Helueti conatus anteuerteret, plus iusto properaret, persunctorie rem suam egit. Vsus est Hauercampiano textu, ita tamen, vt et Hedionem, et Lauterbachium, latinasque plures, praecipue Hudsonianam, consuleret. Ceterum haec, licet adhuc nouissima omnium Iosephi operum versio theodisca, suae aetatis ingenium redolet, multo ab eo, quod nostri est aeui, diuersum. Notae, et figurae aeneae, superfluae sunt. Praefatus est Pfaffius, Tubingensis acad. cancellarius. — 1782. *Lipsiae* edidit theodiscam vitae Ios. versionem, textum Ittigianum sequutus *I. Frid. Eckard*, Isenacensis gymnasii quondam director, cum animaduersionibus criticis, et philologicis, sic vt, licet passim negligentior fuerit interpres, desiderium nobis faciat, nouam omnium Iosephin. operum versionem theodiscam ab aeque intelligente interprete tandem accipiendi. Nam quae eodem anno in catalogo nundinarum Lipsiensium, quae a festo D. Michaelis haberi solent, indicebatur noua theodisca omnium Iosephinorum operum versio, Tiguri in 8. proditura, nondum adparuit, mihique per litteras Orellium et Gesnerum,

Gesnerum, promissi operis conductores, sciscitanti, datae fuerunt responsoriae huius fere sententiae: versionis Ottianae exemplis diuenditis, recudere eam se voluisse, omissis tamen notis, vt quae nullius plerumque momenti essent. Nouam versionem curatam, et ad textum graecum institutam ab auctore historiae Chiliasmi; sed ab eo, mox aliis laboribus distracto, iam destitutam esse, suique se consilii euentum ipsos nescire, timere etiam, ne damno ipsa futura sit, aucto pretio, noua editio, quam alias, si tanti, quanti pristinam versionem Ottianam, vendere vellent, non tanta possent cum elegantia adornare.

C.

Elenchus variarum in Iosephum lucubrationum mihi hucusque notarum.

Libelli anonymorum. A dissertation upon the account suppos'd to have been given of Iesus Christ by Iosephus being an attempt to shew that this celebrated passage, some slight corruptions only excepted, may reasonably be esteem'd genuine. Oxford 1749. 8. auctor dicitur *Nathanael Forster*, Platonicorum quorundam dialogorum editor. — Vindiciae Flauianae: or a vindication of the testimony given by Iosephus concerning our saviour Iesus Christ. London 1777. 8. — Evidence that the relation of Iosephus concerning Herod's having new built the temple at Ierusalem is either false, or misinterpreted. Oxford 1786. 8. et — continuation of the evidence that etc. Vid. Critical Review for Iun. 1789. pag. 429 — 433. Doederleinii auserlesene theolog. Bibl. vol. IV. fasc. IV. Lipsiae 1788. pag. 312 — 316. Nomen authoris a littera *S.* incipit.

Alanidet. In vol. II. pag. 484. annalium litt. Helmstad. 1783. editorum, hoc epist. *I. F. Winckleri*, theologi, Hamb. 1700. Oxoniae exaratae, fragmentum, Bernardinam Iosephi editionem spectans, lego: „Cum nuper D. Grabius me conueniret, sermo incidit de editione Iosephi, quae Oxonii intercepta fuit. Priorem partem de Antiquitatibus ind. D. Alanidet susceepit, et pensum suum absoluit. Alterum D. Bernard susceperat etc." *Aldrichium* intelligi suspicor succinctarum atque eruditarum in Iosephum notarum, quas in Bernardina editione legere est, auctorem, virum, vt Hauercamp. in praefat. pag. 7. vocat, omnibus humanioribus studiis egregie excultum, musices gnarum, et musarum amicum; parcum ceteroquin scriptorem, factis magis, quam scriptis clarum.

Melchior. Amerbachium Hedioni in vertendo Iosepho coadiutorem cum *Wolfg. Musculo* fuisse, in superioribus iam retuli.

Arnoldi cura 30 epistolae philologicae et historicae plurium eorumque celebriorum in litteris virorum, de Fl. Iosephi testimonio agentes, 1661. form. min. Norimbergae editae, ab Hauercampio in suum adparatum vol. II. sui Iosephi transsumtae sunt.

Baronius in annalib. eccl. ad an. Chr. 34. de Iosepho paulo iniquius loquitur, vt Casaubonus in exercitationibus Antibaronianis, XVI. ad eundem annum, nobilissimum scriptorem acerrime contra illum vindicet, atque inter alia haec quoque addat: „Potuitne Baronius oblinuisci, omnes homines errare, omnes venia opus habere? Quis autem magis ipso, cuius annales tot futiles fabulas, tot omnis generis errores continent? etc."

Francisc. Maria Biacca scripsit: Trattenimento istorico, e cronologico in tre libri diviso, opposto al trattenimento istorico e cronologico del P. Cesare Calino S. I. in Neapoli 1728. II. voll.

II. voll. in 4. Calinus Iosephum atro passim carbone notat, impostoribus adeo, ac falsariis eum adnumerans, eiusque de gente iudaica historiam e diametro S. S. litteris repugnare contendens. Biacca autem in eo est totus, vt illam diuiniori codici congruere persuadeat lectori. conf. Supplementa ad noua acta erudit. vol. IV. pag. 1 sq.

I. Boeclerus, apud Argentorat. p. professor priora Ιυδαικης αρχαιολογιας capita peculiari dissertatione 1642. illustrauit, quae inter varias eius dissertationes plus vna vice recusas exstat Argentorati 1658 et 1701. in 8.

Boineburgius epistolarum pag. 163. agit de requisitis editoris atque illustratoris operum Iosephinorum.

Andreae Bosii exstant duae exercitationes historico-criticae in periocham de I. C. Ienae 1673 et 1674. in 4. editae; et epistolae cum Reinesianis coniunctae.

Petri Brinchii, collegii medici apud Danos inspectoris, exstat examen chronologiae et historiae Iosephi, Hafniae 1701. in 4. editum et ab Hauercamp. in suo adparatu repraesentatum.

Ludouici Cappelli exstat τριτταγιον, siue triplex templi delineatio, vna ex scriptura iuxta Vilalpaldi descriptionem, cum templi Salomonis fabrica et partibus aeri incisis, tribus tabulis comprehensa, altera ex Iosephi mente et descriptione, tertia ex Iudaeorum Talmud. descriptione, in Briani Waltoni Adparatu bibl. praemisso Bibl. Polyglott. tom. I. et separatim 1673. in fol. editum, et inter Criticos S. vol. VIII. pag. 2974. edit. Francof.

I. Bened. Carpzouius Helmstadii 1738. in 4. edidit Διορθωσεως Ιωσηπικης αποσπασματια, siue Flauian. stricturas, atque paulo post earundem vindicias et δευτερας φροντιδας.

Isaaci Casauboni mentionem paulo ante feci, de Baronio loquutus.

Cassiodorus sua de Iosepho merita in lib. de institutione diuin. cap. 17. ipse exponit.

Sebastianum Castellionem Mosis institutionem graecolatinam ex Iosepho decerptam edidisse, et historiae biblicae inde ab Esdra ad Maccabaeos vsque e Iosepho supplementum suis bibliis inseruisse, in superioribus indicaui.

Christoph. Cellarius contra Hardouini obiectiones, qui in Herodum historia fidem Iosephi sollicitare non dubitauit, erudite vindicauit hunc scriptorem, et narrationes eius, a νοθειας suspicione liberatas, cum antiquis nummis conciliauit, in singulari dissert. Halae Sax. 1696. primum edita, iterum 1700. denique inter eius exercitationes acad. Lipsiae 1712. in 8. iunctim vulgatas, vndecima, atque ad calcem Hudsoniani et Hauercampiani Iosephi recusa.

Carolus Daubuz pro testimonio Iosephi de I. C. libros duos scripsit, cum praefat. *I. Ern. Grabii*, et 30. similis argumenti epistolis philologicis et historicis plurium eorumque celebriorum in litteris virorum, minori olim forma, Norimbergae 1661. cura *Christoph. Arnoldi* editos, et ab Hauercampio in vol. II. Iof. Opp. repraesentatos.

Iustus Christ. Ditmarus, hist. et polit. Francof. ad Viadr. professor, 1715. in 4. edidit dissert. in Iof. testim. de Christo.

Humfroi

Humfroi Ditton Iosephi testimonium in libro, qui, ex anglicana in francogallicam linguam conuersus, Amstelod. 1728. typis descriptus fuit hoc titulo: La religion chretienne demontrée par la resurrection de notre S. I. Ch. examinauit, suoque auctori vindicauit.

I. Frid. Eckardus, gymnasii Isenacensis prof. scripsit vindicias Flau. Ios. a P. Baelio in negatae librorum S. S. θεοπνευστιας suspicionem vocati, prolus. scholast. Isen. 1781. Prolusionem in §. 5. cap. 16. lib. II. Ant. Isenaci 1786. Flau. Iosephus errore pharisaico imbutus, quem Christus reprehendit apud Matth. IV. Isen. 1782. Flau. Iosephus, de Ioanne bapt. testatus, Antiq. Iud. XVIII. cap. 7. Isen. 1785. Prolusionem scholast. qua a Iosepho depellit criminationem fictae legis mos. qua maledictio Deorum, falso creditorum, prohibeatur 1787. Vitam Iosephi esse theodisce redditam ab Eckardo, in superioribus indicaui.

*Eichhorn*ii Isagoge in S. S. V. T. biblia, repertorium et promtuarium biblicum vti et, quam proxime exspectamus, in libros apocryphos V. T. introductio, multa suppeditant in Iosephum commentantibus subsidia.

I. August. Ernesti, non perpetuo quidem commentario, sed variis exercitationibus academicis Iosephi scripta illustrauit. Instituti sui rationem in praefat. ad exercit. primam, p. 6. his verbis exponit. „Erit nobis res ita descripta, vt primum de capitibus quibusdam vniuersis, iisque grauioribus disputemus, vt de fontibus antiquitatum Flauian. de interpolationibus, de dogmatibus, et iis, quibus orthodoxia antiqua iud. et christiana firmatur, similibusque: deinde corrupta, et vitiosa et obscuriora vel corrigamus, vel illustremus. Sed quoniam posterior haec pars critica non satis apta est exercitationibus talibus: vel quia perpauci hanc partem eruditionis adtingunt, cuius necessitatem et praestantiam quia non capiunt, vel reformidant, eam temere, vel imperite contemnunt: vel quia est aridior natura et tenuior, fatigatque lectores etiam non alienos ab arte nostra; placuit eam coniungere cum quaestionibus vniversis hoc modo, vt singulis exercitationibus aliquam castigationis criticae partem subiiciamus, atque ita paullatim doctorum hominum de correctionibus nostris iudicia cognoscamus." Quantum scio, plures non edidit, quam exercitationum Flau. primam de fontibus archaeol. cum corollariis duobus de stilo Ios. atque de odio Iudaeorum vet. aduersus litteras graecas, quae coniunctim exstant in eius opusculis philolog. criticis, iterum editis Lugd. Batau. 1776. in 8. vbi in praefat. ait: „Nec consultum duximus, addere, quae tantum initia quaedam habent instituti alicuius nostri, vt, quae de Iosepho coepimus scribere, vel ad argumentum archaeologiae, vel ad orationem pertinentia, quae si nobis contigerit absoluere, proprium volumen explebunt." Lego etiam in Saxii onomastico, nouissima, de odio Iudaeorum aduersus litt. graecas, disputatione, Ernestium simul respondisse *Io. Salom. Semleri* spicilegio-critico theologico de auctoritate archaeologiae ad Flauianam exercitationem Lipsiensem primam, Halae Magdeb. 1757. edito. [Hoc anno 1795. a *I. Ch. Theoph. Ernesti* editae sunt ex schedis patrui, *Io. Aug. Ernesti*, Obseruatt. philologico-criticae in Aristophanis Nubes et *Flau. Iosephi antiq. iud.* Accesserunt Godofredi Olearii notae ad Suidam. Lipsiae, mai. 8. Obss. Flauianae a pag. 57 — 186. sunt maximam partem criticae. Saepe quoque de vi et potestate vocabulorum et formularum, de sensu locorum difficiliorum atque obscuriorum et de interpolationibus disputatur. Editor in praefatione pag. V. nescio, inquit, an vllo in alio scriptorum genere luculentiora sagacissimi iudicii, acuminis critici eruditionisque grammaticae documenta (Ernesti) exhibuerit.]

Tanaquillus Faber in notis ad Luciani Timonem tom. I. pag. 1053. postqu m locum Iosephi emendasset, „atque vtinam, inquit, praestantioribus ingeniis luberet aliquando, t. nti scriptoris emendationem suscipere, symbola certe daremus: 400. amplius locos ex ingenio emendatos, conferre possemus. Plura facere esset sane perfacile; sed doctioribus, et qui Lutetiae vitam agunt, et codd. regiae bibl. frui possent. Nobis non licet esse tam beatis."

Ioan. Alb. Fabricius erudite et copiose de Iosepho iam in biblioth. graeca differuerat; auctiorem tamen de eo commentarium ad Hauercampium, quem suo adparatui insereret, transmisit. [Adde *Fabricii* vitam a *Reimaro* scriptam pag. 183. 185 et 256.]

F. Vincent. Fassinius, Ord. Praedicator. in Pisano Athenaeo S. S. litter. prof. in dissert. 1780. apud Caiet. Cambiagi, de Alexandro M. ingresso Hierosolyma, antequam se ad Hammonis oraculum transferret, in 8. edita, defendit narrationem Fl. Ios. et de eius regis imperii diuisione ad cap. I. lib. I. Maccab. agit.

Francisc. Fontani Riccardianae, quae Florentiae est, bibliothecae praefectus, latinam super Iosephi de Christo testimonium dissertationem scripsit ab ipso auctore ad me, num typis editam, an manuscriptam? nunc non recordor, humanissime transmissam.

Andreas Frankenberger in Institutionibus Antiquitatis et historiarum primum Wittenbergae 1586. editis, de Iosephi vita, scriptis, eorum ad N. et V. T. vsu, de stilo etc. agit; quae Hauercamp. excerpsit.

Frid. Gotth. Freytag singulari programmate codicem latinum bibl. scholae portensis describit, 1727. Naumb. 4. Codicem hunc, licet peruetustas ac emendatissimas membranas esse dicat Bosius in exercit. παρασκευαστικη, pag. 9. non magni tamen faciendum esse, desuper consultus literis me edocuit Ill. Geislerus, eiusdem scholae fere per decennium nunc Gothanae bibl. ephorus.

Conradus Daniel Frick, Lips. 1692. in 4. edidit exercitationem historicam in Flau. Ios. testimonium de Christo.

Iacobus Gronouius, 1712. Lugduni Batau. Decreta Romana et Asiatica pro Iudaeis ad cultum diuin. per Asiae min. vrbes secure obeundum etc. de quo Gronouii in Iosephum merito iam supra sum loquutus.

Ex *Hermolai Barbari*, et Scipionis Catoromachi libris descriptae lectiones Flauianae exstant in bibl. Lugduno Bataua; quas tamen cum Flauio nostro quid commune habere, negat Hauercamp. praefat. pag. 3.

I. Iac. Hess sacrorum apud Tigurinos antistes, bibliothecae, quam historiae sacrae dedicauit, et Tiguri 179?. edere coepit, locum aliquem specialem Iosepho ita dedicauit, vt, siquid ad eum illustrandum faceret, hoc illuc velit referre. Necdum tamen Iosephini aliquid ibi comparuit; interim necdum etiam vltra alterum volumen progressum opus est.

Io. Frid. Hirtius, theol. prof. prim. apud Wittemberg. 1781. in 4. edidit meditationem de tertio templo Hierosolymitano, per testimonium Flauii Ios. haud probato, quae, vti et altera dissertatio de Vaticinio Haggaei II. 9. ad splendorem insignem templo Hierosolymit. ab Herode M. tempore Christi additum non restringendo, exstant in eius opusculis nouissimis argumenti historici, exegetici, atque theologici, quae 1783. in 4. prodierunt.

Carolus

Carolus Gottlob Hofmann Wittenb. 1741. programma edidit, quo ad quaestionem, cur Iosephus caedem infantum Bethlehemit. tacuerit? respondet, eum de industria silentio praeterire omnia, quae Messiam adtinent, ne Iudaei, se Romanorum imperio liberatum iri, sperare viderentur, quin ipsum fateri, se multa Herodis facinora reticere. Haec ignota manus dissertationi Mich. Reisii, quam possideo, et infra recensebo, adscripsit.

I. Casp. Huldrici dissertatio philol. historica de vite aurea, qua Herodes templum Hierosolym. adornauit, ad illustrationem locorum ex Fl. Iosepho Antiq. iud. XV. 2. et de B. I. V. 5, 4. exstat in Satura dissertationum, orationum, epistolarum et obseruationum theologico-historico-philologicarum. part. II. Tiguri 1742.

I. Iacob. Ienfenius, Ienae 1688. in 4. edidit *Ασκημα* historicum de Herodianis.

Iortiniana typis excudi, atque in iis a *Iortino* Iosephi de B. I. libros ex hebraico non recte vbique translatos, iam vero ex illo emendandos censeri, legitur in Museo theodisco (teutsches Museum) 1777. mense Nouemb. pag. 474. Idem forsan Iortinus intelligitur, dum incerti etiam cuiusdam inter Anglos viri eruditi Iosephum, h. e. Iosephi de Christo testimonium, exhibent miscellaneae obseruationes vol. II. tom. III. pag. 376—380.

Ittigiana in Iosephum prolegomena in rem suam iam adhibuerunt posteriores eius editores.

Memoratur in catalogo biblioth. Lugd. Batau. pag. 20. Iosephi editio anni 1544. hic illic conscripta a *Francisco Iunio*.

Franciscus Ant. Knittel, ecclef. Brunosuicenf. superint. gener. scripsit: Neue Kritiken über das weltberühmte Zeugnifs des alten Iuden Flav. Iof. von I. Ch. Brunouici et Hildesii. 1779.

Tobias Krebfius edidit Lipf. in 8. 1755. Obseruationes in nouum Test. e Flauio Iosepho, et ibid. 1768. Decreta Romanorum pro Iudaeis e Iof. collecta, et commentatio illustrata.

Petr. Lambecius, bibl. caef. praefectus, in epist. ad princip. Brunosuic. Augustum, Vindob. 1666. edita, codices Iosephinos ibi adferuatos describit. Pertinent huc commentarii eius de biblioth. caes. Vind. a Kollario recusi; inprimis etiam qui de Iosephi testimonio inquirunt.

De *Wilhelmo Langio*, iudice prouinciali in Iutia, Ioa. Mothius in epist. ad I. A. Bosium 3. Iul. 1666. data, sic loquitur: „Eo ferme nihil doctius nouit Dania.“ Is multa meditata habet in Iosephum. Adcurate enim codices optimos quosque MSS. etiam Florentinos, et Parisiensem consuluit.

Latini Latinii ad quaedam Iof. loca obseruationes leguntur in eius bibl. sacro-profana, pag. 188 sq.

Gothofrid. Lessius, sacrorum in aula Hannouerana praeses, 1781. 1782. adhuc Theologiae apud Goett. professor, edidit in 4. prolusiones duas super Iosephi testimonio de Christo. Idem, ni fallor, disquisitionem de Iosephi auctoritate et vsu in explicandis libris S. S. V. T. Goettingae 1786. editam, scripsit.

I. Lightfootus, vir in literis S. S. et scriptoribus Talmudicis longe versatissimus, in Iosepho non quidem edendo, sed illustrando, multum desudarat. Is quam diligens et adsiduus in

in legendo Iosepho, et in explicandis ex eo S. geographiae obscuris locis fuerit, satis demonstrant ea, quae cum republica litter. communicauit, scriptaque alia et chorographica praesertim collectanea, quae horis suis Talmudicis in Euangelia praemisit. Lightfotiana ingenti pretio redemerat Bernardus.

I. Georg. Meusel bibliothecam historicam a Struuio instructam, et a Budero auctam noua ratione digerendo, amplificando, et emendando, vberrimam simul de Iosepho notitiam nobis dedit.

Ioa. Dav. Michaelis opera quam plurima excutienda sunt nouo Iosephi editori et interpreti.

Christianus Noldius, Danus, scripsit historiam idumaeam, siue de vita et gestis Herodum diatriben, Franequerae Fris. 1660. 12. vbi notas vindiciasque in quaedam Ios. loca profert. Repetiit Hauercampius.

Gotefrido Oleario praeside, frater eius, *Georgius Philipp. Olearius*, in dissertatione historico-critica expendit Iosephi de Vespasianis, ad summum imperii fastigium euehendis, vaticinium. Lips. 1699.

I. Adam. Osiander, linguae graecae in acad. Tubing. prof. 1744. scripsit de Zachariae filio, in Flav. Iosepho inueniendo.

Ioa. Bapt. Ottii spicilegium, siue excerpta ex Fl. Ios. ad N. T. illustrationem. Lugduni Batau. edi curauit Sigeb. Hauercampius, primum quidem in adpendice ad suum Ios. dein longe vberius in peculiari libro, 1741. 8.

I. Nicol. Paulizky, Francof. 1781. edidit in 4. Drei kleine chronologische Untersuchungen nebst der Gröſse des alten Ierusalems nach Iosephi 60 und 90 Thürmen.

Ioa. Rainoldus in prael. siue censura de libris apocryphis pluscula in Iosephum notauit.

Ioa. Eberhardus Rauius in Exercitat. acad. pro nube gloriosa super arca foederis, per particulas editis, dein 1760. vno volumine Traiecti ad Rhen. in Dissertationibus S. S. antiquariis, recusis, cum aliis Iosephum accusat interpolatae veritatis biblicae reum.

Hadrianus Relandus L. L. O. O. et antiquitatum eccles. prof. apud Vltraiectenses in classico suo de Palaestina opere, post Bochartum de locis Ios. geographicis iam egregie meritus, etiam inserta suae Iosephin. operum editioni charta pura, vbique notas suas et animadversiones seminauerat, in numerum molemque maiorem excreturas, si per fata licuisset. Sunt tamen illae tales, vt Hauercampius adfirmare ausit, iis plurimam auctori maximo lucem adfundi, atque ingenium scribentis doctrinamque mirifice commendari.

M. *Michael Reis* dissertationem historico-theolog. scripsit, qua Iosephi silentium euangel. historiae non noxium esse quinque capp. ostendit. Altorf. 1730.

Ioa. Henr. Ress Archidiaconus Quelpherbyt. libellum edidit, Ueber des Iosephus Erwänung von Christo. Bruuosuic. 1775. 8.

Ios. Scaliger in praef. ad opus de emend. temp. vti et in notis ad Euseb. Chronicon multa abstergit a Iosepho crimina, ab imperitis illi impacta. Nec in elencho trihaereseos Iosephi obliuiscitur, cuius etiam nouam recensionem meditabatur. vid. *Patini* epist. 67. pag. 186. edit. Paris.

Henrici

Henrici Scharbeau obſeruationes Basnagianas in Flau. Ioſephum, quibus varia illuſtris ſcriptoris loca illuſtrantur, vindicantur, emendantur, vid. in biblioth. Lubec. vol. X. pag. 202 ſq. vol. XII. pag. 560—597.

Ioan. Gottfrid. Scharfenberg edidit proluſionem de Ioſephi et verſionis Alexandr. conſenſu, Lipſ. 1780. vbi obſeruationes etiam promiſit ad V. T. libros ex Ioſepho illuſtrandos, quod tamen propoſitum mors praeuertit praematura.

Chriſt. Frid. Schmidii exſtat enarratio ſententiae Flau. Ioſ. de libris V. T. ſectio I. publico nomine propoſita in vigiliis paſchalibus Viteb. 1777. Sectio altera, continuato pagin. numero, eodem anno emiſſa.

Chriſt. Schottanus in biblioth. hiſtoriae S. V. T. ſiue commentario vberiori ad Seuerum Sulpit. nonnulla Ioſephi loca illuſtrat.

Conr. Samuel Schurzfleiſchius obſeruationes et emendationes margini ſui exemplaris Ioſephini adſcripſit. Hoc in biblioth. Vinar. adſeruatur; illas Villoiſonius in epiſt. Vinar. repraeſentauit.

I. Salom. Semlerum ſpicilegium crit. theologicum de auctoritate Archaeolog. ad Flauianam exercitationem Lipſienſ. Halae Magd. 1757. edidiſſe, de Erneſtio loquens iam indicaui.

Iacobus Serenius, Nykoepingenſis in Suecia praepoſit. et paſt. Holmiae 1752. edidit: Chriſtendomens Styrka of Hedningarnas, Särdeles Flau. Ioſephi omdommen om Chriſto. Hunc libellum, in quo collecta ſunt teſtimonia gentilium, et Flau. Ioſ. de Ieſu, Celeb. Murrayus, Goettingenſis prof. e ſuecico in germanicum tranſtulit, vel transferendum curauit. Goett. 1758. 8.

Ezechiel Spanhemius egregias varii generis notas ſuo Ioſephino exemplari adſcripſit, quae ad ſcriptoris huius intellectum plurimum faciunt. Chartas quoque ſolutas plures inſeruit, ſua manu deſcriptas, quae praeter alia multa indicem quoque geographicum pulcherrimum, atque alios continebant indices, Chronologica item, aeras, apud Ioſephum in hiſtoria S. et externa obſeruatas, rectores Syriae et Iudaeae, Iudaeae praeſides et procuratores, obſeruationes de Ioſepho ipſo, loca et verba in Ioſepho ſuſpecta et notanda, verba denique Ioſephi, apud Heſychium obſeruata. Exemplar hoc, chartasque iſtas Hauercampius nactus, ſed paulo ſerius, in appendice repraeſentauit.

Lud. Timoth. Spittler proluſionem acad. ſcripſit de vſu verſionis Alex. apud Ioſ. Goettingae 1779.

Frid. Hannibal Stempel ſcripſit Ienae 1706. diſſertationem ad locum Flav. Ioſ. antiquit. iud. I. cap. 3. de columnis antediluuianis.

Chriſt. Georg. Steuber, Rintelii 1754. praeſ. *Hermanno Furſtenau* edidit disquiſitionem de ſcriptis Flau. Ioſ. et fide, quam merentur.

Theod. Ambr. Strohbach 1748 Lipſ. edidit diſſertationem de Ioſepho, Veſpaſiano imperium praedicente, vere num diuinauerit?

Chriſt. Guilelm. Thalemann ſcripſit Lipſ. 1781. tractatum de nube ſuper arca foederis, commento iudaico, cui adiecta eſt disquiſitio de Philonis et Ioſephi auctoritate in hiſtoria rituum SS.

Io.

Io. Bapt. Casp. d'Ansse de Villoison edidit Venetiis Anecdota graeca 1787. in quorum tom. II. pag. 69. quaedam dicit in Iosephi testimon. de Iesu Ch. et epistolas Vinarienses Turici 1783. vbi pag. 80—92. notas Ios. Scaligeri, exemplari bibl. Vinar. adscriptas, profert, simul coniunctas cum praecipuis obseruationibus et emendationibus, a Schurzfleischio alteri eiusdem bibl. exemplari adscriptis, profert.

Vollborthius, haud ita pridem prof. et pastor Gott. eum aliquando festa pentecostalia ciuibus acad. indiceret, in Matth. II, 16. commentatus, infanticidii Bethlehem. historiam veram esse vindicauit, non obstante Iosephi silentio. 1788. 4.

I. Isaac. Vossium nouam chronologiam S. ad Iosephi mentem, Hagae Comit. 1661. edidisse, refert I. Henr. Vrsinus in epist. Reinesii et Bosii pag. 468.

Christoph. Wagenseil commentario Talmudico de vxore, adulterii suspecta, obseruationes quasdam circa Iosephum inseruit.

I. Wassei specimen examinis variarum lectionum Hudsonianarum, Hauercampius in adpendice protulit.

Whistonem varias in Iosephum dissertationes anglicanae suae versioni adiecisse, nouo huius scriptoris interpreti neutiquam praetereundas, iterum monendum duxi.

Franc. Woekenius Sedini 1720. in 4. edidit specimen de vsu, qui ex Iosepho eiusque dictione ad illustrandas S. S. litteras, et singillatim N. T. hauriri insignis potest.

Wirceburgi pridie Calendas Iun. 1795.

Franciscus Oberthür.

I. *De Iosepho Pseudo-Gorionide* [a]).

Reliquum est, vt nonnihil etiam dicam de *Iosepho Hebraico*, qui in Iuchasin vocatur Iosephus ben Matthatiae, sacerdos ben Gorion, vt vnum sit familiae nomen, alterum patris. At Flauius Iosephus, Matthiae filius, II. 25. de bello Iudaico pag. 822. diserte distinguit se a Iosepho, filio Γωρίωνος [b]), et a tertio Iosepho, filio Simonis [c]). Equidem Iudaeis liber hebraicus,

a) Subieci ea, quae *Fabricius* I) de *Iosepho Pseudo-Gorionide*, II) de illius editionibus, III) de aliis Iosephis, qui graece scripserunt, atque IV) de scriptoribus quibusdam veteribus deperditis de rebus Iudaeorum congesserat, additis quibusdam supplementis. Denique adieci indicem scriptorum a *Iosepho* citatorum, ex editione Hauercampiana. — De Iosepho Gorionide eiusque editionibus plura dabunt *Io. Christoph Wolfius* in bibliotheca hebraica tom. I. pag. 508—525. et tom. III. pag. 387 sqq. ac M *Hermann Frider. Koecher* in noua bibliotheca hebraica secundum ordinem bibl. hebr. — Wolfii, parte I. Ienae 1783. 4. pag. 53 sq. vbi quoque *Koecher* multus est de *Flauio Iosepho*, praesertim de eius editionibus ac versionibus aliisque, quae ad historiam illius litterariam pertinent, rebus et controuersiis post Fabricii labores largum collegit spicilegium: quod superioribus, a cel. Oberthürio adnotatis, addere iuuat. *Harl.*

b) *Gorionis* mortem commemorat Iosephus libro V. de bello Iudaico cap. 1. pag. 885.

c) *Io. Mollerus* in Homonymoscopia, Hamburgi 1697. 8. p. 232 sqq. hunc scriptorem esse, ait, Gallum, ex agro, (quem reliquis Galliae tractibus saepius memorat,) Turonensi, saec. VI. posteriorem, *Ioseph. Scaliger*. (in elencho Trihaeresii, cap. 4 et 5.) ex mentione Francorum et Gothorum nominumque, Galliae vrbibus, post saeculum istud, demum impositorum, cum *Casaubono*

cus, qui sub isto nomine stilo facili et eleganti scriptus exstat, pro vero Flauii Iosephi ac genuino foetu habetur, et primus eius meminit Abraham Leuita ben Dior, (qui scripsit anno Christi 1160.) notante *Ioanne Morino.* Magnis eum elogiis mactarunt *R. Dauid Ganz.* p. 95. edit. Vorstii, *R. Abraham Conat*, curator primae editionis CPolitanae, posteriorisque probator, *R. Tam ben Iechaia:* laudat et David Kimchi, qui A. C. 1380. vixit, ad Haggaei a Zach. 11. et in libro radicum in כבד, quibus adsentitur *Munsterus* in praefat. [?] Ex ipsis vero Iudaeis grauiter in eum inuehitur R. Abarbanel [d]) in Majene Hajeschua pag. 65. plurimaque aliena a veritate scripsisse contendit prae metu et adulandi Romanis studio. Ceterum eruditis hodie Christianis plerisque dubium non est, Iosephum huncce Hebraicum ex Graeco vel potius latina Iosephi graeci versione esse expressum vel excerptum potius, nec Iosephum ipsum auctorem, sed longe recentiorem aliquem esse, qui pro lubitu digessit, addidit, (v. g. fabulas de Alexandro M. e Pseudo-Callisthene) interpolauit, omisit, vt ipsi videbatur. Vid. *Io. Morini* exercitat. bibl. pag. 235 sq. et part. III. de sacris ordinatt. pag. 147. *Drusium* lib. I. de tribus sectis Hebraeorum cap. 8. *Io. Rainoldum* tom. I. praelect. de Apocryphis p. 1242 sq. *Scaligerum* elencho trihaeresii cap. 4 sq. *Bartoloccium* tom. III. bibl. Rabbinicae, Romae 1683. nr. DCCXXXII. pag. 799. [e]) et *Iacobum Basnage* in hist. Iudaeorum, gallice edita, lib. VII. cap. 6. tom. V. pag. 1540 sq. *Io. Picus Mirandulanus* in epist. pag. 261. Opp. *Quod petis de Iosepho, scias iustum Iosephum apud Hebraeos non reperiri, sed Iosephi epitoma, i. e. breuiarium quoddam, in quo et multa sunt commentitia, et quae de decem tribubus ibi leguntur, quae post Babylonicam captiuitatem postliminio non redierunt: ea esse notha et adulterina, ex Hebraeis mihi plures confessi sunt.* Munsterus quoque et Breithauptius, qui Gorionidem latine verterunt et pro genuino audent venditare, tamen eum valde interpolatum a recentioribus Iudaeis haud diffitentur. Vide *Breithauptii* praefat. et notas p. 222. 309. etc. *Fabric.* Multo plures VV. DD. in vtramque partem disputantes, excitant *Wolfius* B. H. l. c. et *Mollerus* l. cit. idemque Moller. ostendit, scriptorem istum non modo esse ψευδώνυμον, neque adeo Iosephi nomen habuisse proprium, neque Gorionis fuisse filium vel Gorionidarum saltem, gentis iudaicae antiquiorum, aliquem; sed etiam impostorem, nugatorem omnium mendacissimum, fabularum architectum, qui dolo malo nomen adoptasset antiquioris Iosephi Gorionidis. *Wolf.* in B. H. I. pag. 512. ait, scriptum esse suppositititium et medii aeui, nec habere dissentientes idonea opinionis suae praesidia, illorumque argumenta late examinat refutatque. Add. *Struuii* diss. de doctis impostoribus, §. 4. 5. *Gagnerii* animaduerss. ad Breithauptii edit. Gorio-

no (exerc. XVI. contra Baronium ad a. Ch. 34. nr. 221. pag. 677.) atque *Vossio* (lib. II. de histor. graec. cap. 8. pag. 196. 197.) collegit." Consentiunt alii, quibus adsentitur censor in Actis erudit. Lips. a. 1690. mens. Iunio pag. 301 sq. vbi de mala Iosephi Gorionidis fide quaedam sunt adlata. — *Petrus Alixius* in diss. de natali Christi pag. 142. ait, eum vixisse post a Chr. 800. et ante a. 873. — Cum Morino, post an. millesimum illius historiam innotuisse, contendente facit *Iac. Basnage* in hist. iudaica, tom. IX pag. 150 sqq. — *Saxius* in Onom. in part. VII. f. indice communi pag. 366. aetatem illius architecti historiae iudaicae hebraice scriptae, cum *Oudino* (cuius vide comment. de S. S. eccles. tom. II p. 1033 sqq.) adligat a. Chr. circ. 1110. eumque in Francia vixisse ac scripsisse ex Oudino refert. *Harl.*

d) Vide Acta eruditor. tom. II. supplementi pag. 300. Non adsentior Iosepho de Voisin, qui pag. 302. ad Raym. Martini pugionem, Ganzium et Abarbanelem de Graeco Iosepho loqui existimant.

e) Locum excerptum leges in Act. erud. Lips. l. c. pag. 302. *Harl.*

Gorionidae, in *Clerici* bibl. selecta, tom. XXV. part. I. pag. 43. Breithauptius quidem in praefat. ad Raschii comment. latine versum in libros histor. Gothae 1714. 4. caussam suam tueri adgressus est; sed *Wolf.* B. H. I. pag. 514 sq. argumenta eius noua diluit fregitque, fontesque, ex quibus compilator iste sua hausit, diligenter aperuit. *Harl.*

II. *Editiones Iosephi Gorionidis.*

Hebraicae. Constantinopolitanae duae, vna decurtata a R. *Abraham Chonath*, medico CPol. prodiit A. M. 5250. (Christi 1490. [f]) et altera integra A. M. 5270. (Christi 1510.) recusa Venetiis A. M. 5304. (Christi 1544.) Cracouiae A. M. 5355. (Christi 1595.)

Francofurtensis A. M. 5449. (Christi 1690.) 12. Venetae vestigiis insistens [g]).

Hebraico-latinae, *Seb. Munsteri* prima editione CPol. decurtata [h]) vsi; cum eius latina versione, separatim excusa, et notis, Basil. 1541. fol. Haec editio nec admodum emendata nec integra est; incipit enim a folio editionis Venetae septimo et definit pagina posteriore folii XCII. quum editio Veneta constet foliis CLV. Integriorem hebraico-latinum Gorionidem ex Veneta, et, quae eam sequitur, Francofurtensi [?] editione typis nitidis cum perspicua versione latina dedit *Io. Fridericus Breithauptius*, Consiliarius Saxonicus, Gothae 1707. 4. libris sex Gorionidis diuisis in capita minora, et additis per singulas paginas breuibus notis, quibus non modo CPolitanam et Munsterianam editionem sed et Iosephum graecum et Hegesippum latinum contulit, pollicitus notas alias prolixiores [i]). Aliam editionem latinam Gorionidis cum eruditis prolegomenis, notisque debemus *Ioanni Gagnier*, Oxon. 1706. 4 [k]) Idem *Munsterus* Wormatiae a. 1529. 8. ap. Petrum Schaeferum edidit cum versione sua compendium Gorionidis [l]) a Iudaeo Hispano, Abraamo ben Dior, a. Chr. 1161. concinnatum, ad cuius differentiam liber totus Gorionidis vocatur *liber Gorionidae longus*, obseruante Scaligero. Idem compendium *Sebastianus Lepusculus* vulgauit Basileae 1559. 8. latine e Munsteri versione, cum accessionibus variis.

Arabice sub Gorionidis nomine exstat in Polyglottis Londinensibus et Parisiens. interpolata librorum Maccabaicorum versio. Vide *Antonii Vandale* librum de Aristea pag. 136. et *Barthol. Herbelotum* in biblioth. orientali pag. 863. a.

Gallica

f) *Derossi* in disquisitione de hebraicae typographiae origine et primitiis, cap. V. §. 16. pag. 55 sqq. vbi de hac editione differit, eam, suspicatur, non *Constantinopoli*, quod inscriptio suadeat, sed alio prorsus in loco formulis fuisse descriptam typographicis. conf. *Prideaux* praef. ad connexionem hist. V. et N. T. — *Cracouiensem* edit. non prodiisse a. 1595. sed a. C. 1589. apud Isaac Prostitz, monet Wolf. B. H. III. p. 387 sq. adde *Moller*. l. c. pag. 233 sq. *Harl.*

g) Vide Act. Erudit. Lipf. 1690. pag. 301 sq. vbi vero perperam dicitur R *Tam*, tum iam ante duo fere saecula mortuus, Francofurtanae editionis curam gessisse, notante *Wolf.* B. H. I. p. 516. Inchoata autem illa est 1689. et a. sequenti ad vmbilicum perducta. — Nouissimam, Amstelodam. 1724. 12. apud Salomon Probs, memorat Wolf. III. pag. 388. *Harl.*

h) Sed dubitat *Wolf.* B. H. I. pag. 517. adde eumdem tom. III pag. 388. *Harl.*

i) Vid. *Reimmanni* catal. bibl. theol. pag. 867 et 877. atque *Cleric.* biblioth. select. gall. tom. 23. part. I. pag. 171 sqq. *Harl.*

k) Vid supplem. act. erud. Lipf. tom. IV. pag. 12 sqq. *Harl.*

l) In hoc compendio alia quaedam etiam addita esse, quae in Gorionide non exstant, obseruat *Io. Morinus* pag. 313. exerc. bibl.

Gallica verſio Epitomes Dauidis Kiberi, per *Franciſcum Belleforeſtum* concinnata in antiquis gallicis Ioſephi editionibus legitur. *Kiberi* verſio latina lucem vidit Argentor. 1550. 8. m)

Germanica verſio. Michaelis Adami Iudaei ad Chriſtum conuerſi prodiit Tiguri 1546. 4. litteris hebraicis.

Alia interpretatio litteris itidem hebraicis excuſa Pragae, 4. ſine anni mentione: tum Amſtel. 1661. cum commentario.

Georgii Wolfii, Paſtoris Grimmenſis, verſio charactere etiam germanico expreſſa Vrſellis 1577. 4. [Magdeburgi 1561. 4. vid. Wolf. III. pag. 388.] Francof. 1613. tantummodo compendium Gorionidis exhibet, quod a Munſtero et Lepuſculo editum retuli.

[Dialecto iudaeo-germanica prodiit Francof. ad M. 1692. 8. et 1708. 8. cum expoſitione locorum quorumdam breui. vid. *Wolf.* I. pag. 519. et III. pag. 388. — Compendium hebraeo-german. per feminam iudaicam אירל filiam Moſis R. Mendel. Cracou. 1670. 4. vid. *Wolf.* I. pag. 520. *Harl.*]

De verſione hebraica Ioſephi, quam in bibl. Vaticana MStam haberi teſtatus eſt Baronius, dixi ſupra nota *b.* [quam adieci Oberthürianae narrationi.] Quod vero in Siphte Ieſchinim pag. 66. legas Flauii Ioſephi antiquitates bellumque iudaicum hebraice conuerſa exſtare, ſed tantum MSta: hoc in Actis Erud. anni 1690. pag. 302. non alio argumento niti creditur, quam quod R. Azarias in Meor Enaiim Ioſephi teſtimoniis plus ſimplici vice eſt vſus, qui tamen vt latinae linguae non imperitus fuit, latinam Ioſephi verſionem euoluere potuit. [ℙ]

III. *Alii Ioſephi, qui Graece ſcripſerunt.*

Ioſephus, Alexandrinae eccleſiae archidiaconus, cuius oratio breuis panegyrica ad Synodum CPol. in qua vicarium Michaelis patriarchae geſſit habita a. Chr. 869. exſtat tom. VIII. Concil. pag. 114.

Ioſephus, Arimathaeus, ſub cuius nomine confictae iam pridem epiſtolae, de quibus Tho. Ittigius in exerc. de patribus apoſtolicis pag. 24 ſq.

Ioſephus Bryennius circa a. 1400. clarus. De cuius ſcriptis aduerſus latinos, aliisque multa Allatius, de libris eccleſiaſticis graecorum pag. 136. 143. 237 ſq. 311. 339 ſqq et in aliis ſuis operibus. Vide vtramque partem, ſiue potius adpendicem vtramque hiſt. litterariae eruditiſſimi Cauei. [vid. *Fabric.* B. Gr. vol. X. pag. 525. et alibi: *Saxii* Onom. II. pag. 394.]

Ioſephi, Cretenſis, florilegium ſiue hortum ſententiarum MS. poſſidet bibliotheca publica Auguſtae Vindelicorum. Vide Reiſeri catalogum pag. 40.

Ioſephus, CPolitanus patriarcha. latinis cedere coactus et in Florentino Concilio a. 1439. mortuus. Vide *Warthoni* adpendicem ad Cauei hiſt. litterariam a. 1416. vbi ſcripta eius recenſentur.

m) Sub titulo: *Hiſtoria belli iudaici ex Ioſepho Hebraeo, quem Iudaei hodie vocant Ioſephon.* Eſt vero tantummodo poſtrema pars quam Münſterus in edit. Baſil. 1541. omiſerat. *Harl.*

[*Iosephus*, f. *Iosaphatus Cucuzeles*. Allatius de libr. ecclef. gr. p. 99 fq. — *Iosephus Diaconus*. Fabr. vol. X. B. Gr. pag. 134.]

Iofephus Genefius ad Conftantinum Porphyrogennetum medio faeculi decimi graece fcripfit vitas Imperatorum Byzantinorum, Leonis Armenii, Mich. Balbi, Theophili, Michaelis filii, Michaelis Theophili filii et Bafilii Macedonis. Codex graecus MS. feruatur Lipfiae in bibl. Paulina, cuius editionem moliti praeclari viri Io. Andreas Bofius et Chriftianus Wagnerus, ambo Lipfienfes, eruditiffimi ambo et vita longiore digniffimi. Vide Caveum parte fecunda hift. litterariae. [Editus eft liber cum verfione et notis *Steph. Bergleri*. Venet. 1733. fol. vid. quae fcripfi in Introd. in hift. L. Gr. II. part. I. pag. 476 fq. Fabr. B. Gr. VI. pag. 620. etc. *Harl.*]

Iofephi, hymnographi, qui faeculo IX. floruit, et fub Ignatio, patriarcha CPolitano, fcevophylax fuit, Mariale, e graecis MSS. collectum, latine redditum et notis illuftratum ab Hippolyto Marraccio, lucem vidit Romae 1662. 8.

Iofephus, hypomneftici auctor, Iofepho, Tiberienfi, de quo infra, iunior, circa a. Chr. 420. claruit, vt parte fecunda hiftoriae litterariae variis argumentis colligit *Caueus*, qui de hoc fcriptore agit diligentiffime, et parte I. ad a. Chr. 668. refert, Theodorum Cantuarienfem [?] iam tum illo libro bibliothecam fuam inftruxiffe. Opus ipfum hactenus ineditum et in quinque libros diuifum, varias res facras tractat et dubia circa facras litteras refoluit. Plurima e Flauio Iofepho repetit, vsque adeo, vt Iofephi nomen inde fcriptori haefiffe idem Caueus fufpicetur. Ex codice MS. Cantabrigienfi apographum huius libri habuit Tho. Galeus, qui ex illo quaedam affert in notis ad Iamblichum de Myfteriis Aegyptiorum pag. 215. Citatur etiam a Patricio Iunio in notis ad epift. Clementis Romani, ab If. Voffio contra Rich. Simonem, a Cangio, Seldeno, Cotelerio, denique a Godfrido Oleario in acutis ad Matthaeum obferuationibus. [Sed vid. *Fabric.* B. Gr. cap. 41. libri V. tom. X. p. 109. tum in calce vol. II. codicis pfeudo-epigraphi V. T. vbi Hypomnefticon etc. cum verfione ac notis edidit. *Harl.*]

Iofephus, Methonenfis epifcopus, latinis fauens, claruit circa a. Chr. 1440. et apologiam fcripfit pro fynodo Florentina aduerfus Marcum Ephefinum. Exftat ad calcem fynodi Florentinae Rom. 1557. 4. et tom. XIII. Concil. pag. 677. graece et lat.

Iofephi Metropolitae Gani epiftola, qua Ioannem Calecam, patriarcham, accufat apud Annam, imperatricem a. Chr. 1346. habetur MSta in bibl. Vindobonenfi.

Iofephi Rhacendytae epitome rhetorices MSta exftat in eadem bibl. Vindobonenfi.

Iofephus Studita, Theodori frater, Theffalonicenfis archiepifc. et, quod imaginum cauffa exfilium fubiiffet, *Confeffor* dictus, circa a. Chr. 809. Eius oratio in exaltationem crucis apud *Gretferum* tom. II. de cruce pag. 1200. Epiftola ad Simeonem monachum apud *Baron.* ad a. Chr. 808. nr. 22. [adde infra, vol. X. pag. 134.]

[*Iofephus*, Theffal. archiepifcopus, κανόνων ποιητής. vid. *Fabric.* B. Gr. V. cap. 32. vol. IX. pag. 91. 92. 93. 129. vol. X. pag. 134. etc. *Harl.*]

Iofephus, Tiberienfis, ex Iudaeo Chriftianus, laudatus Epiphanio haerefi XXX. nr. 4 fq. qui ab eo hofpitio exceptum fe teftatur. Hunc If. Voffius exiftimauit effe auctorem Hypomne-

Hypomuestici, de quo antea dixi, sed refragante, vt iam notatum a me est, doctissimo Caueo.

Denique in Iohannis Nicaeni epistola de festo die natali apud Combefisium in historia Monothelitarum pag. 302. memoratur Iulius, romanus episcopus, reperisse σύγγραμμά τι Ἰωσήπȣ τȣ̃ χρονογράφȣ συγγραφθὲν παρ' αὐτȣ̃, in quo scriptum fuerit, quod mense septimo in solennitate tabernaculorum ac die expiationis apparuerit dei angelus sacerdosque mutus manserit, vsque dum Elizabet, eius vxor, in senectute concepit.

IV. *Scriptores quidam veteres deperditi de rebus Iudaeorum.*

Alexander, Polyhistor, ἐν τῇ περὶ Ἰȣδαίων συντάξει. Euseb. IX. 17. praeparat. Euangelicae. Eadem est ἡ Ἀλεξάνδρȣ τȣ̃ Πολυΐςορος γραφὴ pag. 426. vbi miror eruditum interpretem, qui vertit: *Atque haec omnia ex Alexandri, Polyhistoris, Annalibus.* Vide et pag. 454. [supra in vol. I. pag. 829.]

Antonius Iulianus, Minucius Felix cap. 33. nr. 5. *Scripta eorum relege, vel si Romanis magis gaudes, vt transeamus veteres, Flauii Iosephi vel Antonini Iuliani de Iudaeis require.*

Apion Plistonices, de quo supra hoc capite not. ad notit. Ioseph. libr. de antiquit. gent. iud.

Apollonius Molo. Infra in *Melo*.

Aristaeus ἐν τῷ περὶ Ἰȣδαίων. *Euseb.* IX. 25. praeparat. Idem cuius βιβλίον περὶ τῆς ἑρμηνείας τȣ̃ τῶν Ἰȣδαίων νόμȣ laudat cap. 38. et quod etiamnum habemus, vt dixi lib. III. [cap. 13. vol. III. pag. 660 sq.]

Artabanus ἐν τοῖς Ἰȣδαϊκοῖς. *Euseb.* IX. 18. praeparat. et 23 et 27.

[*Castor*, chorographus, adtigit res iudaicas. Ioseph. tom. II. edit. Hauerc. 455. 475. *Harl.*]

Cleodemus Malchus. Vide Iosephum pag. 24.

Eupolemus ἔν τινι περὶ τῆς Ἡλίȣ προφητείας. Idem IX. 30.

Ezechiel ὁ τῶν Ἰȣδαϊκῶν τραγῳδιῶν ποιητὴς, de quo vide, si iuuat, quae dixi lib. II. cap. 19. [vol. II. pag. 305 sq.]

Hecataeus καὶ βιβλίον ἔγραψε περὶ ἡμῶν inquit Iosephus Iudaeus I. contra Apion. pag. 1050. [vid. *Prideaux* hist. V. T. pag. 685. 686. 687. *Heum.* — *Zornii* Eclogae Hecat. Abderitae. Alton. 1730. 8. *Harl.*]

Iustus, Tiberiensis, Pisti Nobilis filius, Flauii Iosephi aequalis. scripsit περὶ Ἰȣδαίων βασιλέων τῶν ἐν τοῖς ςέμμασιν a Moyse vsque ad Agrippam, regem vltimum. *Laert.* II. 41. Vide Phot. cod. XXXIII. qui chronicon adpellat. Etiam separatim, vt videtur, scripsit *de bello Iudaico.* Steph. in Τιβεριάς. Iosephus pag. 1000. vbi ait, hunc Iustum fere caussam euersae reip. iudaicae cum [illegible] fuisse, neque eius historiam mereri fidem. Conf. *Vossium* II. 8. de Hist. Graec. [*Fabric.* [illegible] vol. IX. pag. 385.]

Melo, ὁ τὴν συσκευὴν τὴν κατὰ Ἰουδαίων γράψας Μήλων. Apud *Euſeb.* IX. 19. praeparat. ſed legendum Μόλων, vt intelligatur Apollonius Molo, de quo Ioſephus. Idque miror Vigero, erudito Euſebii interpreti, non ſuboluiſſe.

Philo, poeta, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα. *Euſeb.* IX. 20. de praeparat. Liber decimus quartus eiusdem operis citatur cap. 24. Ex eodem opere proferuntur nonnulla cap. 37.

Theodotus, Phoenicius poeta, ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων. *Euſeb.* IX. 22. Praeparat. Dixi de hoc lib. II. cap. 19. [vol. II. pag. 324.]

De *Ariſtobulo*, *Clearcho*, *Demetrio Democrito*, *Herennio Philone*, *Nicarcho*, Ammonii f. et *Teucro*, Cyziceno, alibi. [P]

[Adde *Trogum*, quem Iuſtinus in compendium contraxit. Huc quoque pertinent, qui de Herode ſcripſerunt, vt *Ptolemaeus Mendeſius*. vid. infra cap. de Ptolemaeo, §. XV. in catalogo variorum Ptolemaeorum. *Heum.*]

V. *Index Scriptorum a Ioſepho citatorum, ad paginas editionis Hauercamp.* n)

Acuſilaus, pag. 18. a. Argiuus 439. b. o)
Agatharchides 457. b. — Cnidius 585. a. 457. b.
— ἐν ταῖς διαδόχων πράξεσι 585. a.
Alexander, Polyhiſtor, 44. a.
Anaxagoras 482. b. Clazomenius 493. b.
Andreas 472. b.
Antiochus de Siculis 439. b.
Apion, grammaticus, 468. b. 469. b. 470. b. 495. b. etc.
— Apionis Αἰγυπτιακὰ ſeu rerum aegyptiacarum tertius, 469. b.
Apollodorus 475. b.
Apollonius Molon *vel* Molo, 475. b. 480. b. 492. b. 495. b.
— Molonis fil. 475. b. 480. b.
Argolicon ſeu Argolicorum ſcriptores, 439. b.
Ariphanes vid. *Ariſtophanes*.
Ariſtaeus 593. a. 472. b.
Ariſtophanes, rectius forſan *Ariphanes*, (hiſtoricus,) 458. b. [Male, inquit Fabricius, *Ariſtophanes* apud *Euſebium* IX. 42. praeparat.]
Ariſtoteles 454. b. — eius Rhetorica, 454. b. ſq.
Aſinius 697. a.
Beroſus 28. a. 331. b. 349. b. 450. b.
— Chaldaeus, 18. a. 449. b. ſq. rerum chaldaicarum auctor, 18. a. 513. a. — in tertio hiſtor. chaldaïcae libro, 536. a. — in tertio Chaldaïcorum libro, 451. b.
Cadmus, Mileſius, 439. b.
Callias 439. b.
Caſtor, chorographus, res iudaicas adtigit, 455. b. 475. b.
Chaeremon, eiusque hiſtoria aegyptiaca, 465. b.
Choerilus, poeta, 453. b. ſq.
Clearchus, Ariſtotelis diſcipulus, libro primo de ſomno 453. b. ſq.
Cleodemus, vid. *Malchus*.
Conon, hiſtoricus, 458. b. [Male *Comon* apud Euſeb. pag. 458. praeparat. ait Fabric.]

Demetrius,

n) Fabricius confecerat hunc ad paginas editt. Geneuenſ. et Lipſienſ. Ego vero ſubſtitui eum, quem Hauercampius vol. II. ſuae editionis ſubiunxit, paginis ſuae editionis adcommodatum. *Harl.*

o) *a* tomum denotat primum, *b* ſecundum.

Demetrius, Phalereus, regiis bibliothecis praefectus, 585. a. 595. a. sq. 458. b. 472. b.
Diagoras Melius, 493. b.
Diocles in secundo rerum Persicarum, 538. a.
Dius, historicus, eiusque historia Phoenicum, 435. a. 448. b.
Draconis Leges 440. b.
Epaphroditus 39. b. 468. b. 495. b.
Ephorus, historicus, 18. a. 439. b. 444. b.
Euemerus 458. b.
Eupolemus 458. b.
Hecataeus 18. b. 456. b. sq. 472. b.
— Abderita, 588. a. 455. b.
— eius liber de Iudaeis, 455. b. sq. 458. b.
Hellanicus 18. a. 439. b.
Hermippus in primo de Pythagora libro, 453. b.
Hermogenes 458. b.
Herodis commentarii 756. a.
Herodotus 436. a. 449. a. 439. b. 444. b. 453. b. 480. b. in secundo hist. libro, 512. a.
Hesiodus 18. a. 439. b.
Hestiaeus 18. a. 19. a.
Hieronymi, Aegyptii, antiquitates Phoeniciae 16. a. 18. a.
— liber περὶ διαδόχων, seu de successoribus Alexandri 458. b.
Homerus 371. a. 438. b. 469. b. 481. b. 492. b.
Iustus, Iudaeus; historia belli iudaici 5. b. 31. b. sq. et alibi.
T. Livius 689. a.
Lysimachus 466. b. 470. b. 480. b. 490. b.
Manetho 18. a. 446. b. 447. b. sq. 459. b. 464. b. 465. b. 468. b. 469. b. — Αἰγυπτιακά, 444. b.
Megasthenes in quarto rerum indicarum, 538. a. 451. a.
Menandri Tyriorum Annales, seu *Menander*, Ephesius, [ὁ μεταφράσας ἀπὸ τῶν Φοινίκων διαλέκτου ... Τυρίων ἀρχεῖα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φωνήν, p. 267. edit. Lipsiens.] 434. a. 458. a. 506. a. 448. b. [vbi vid. Spanheim, et vbi, aut in edit. Lips. pag. 1042. leguntur haec: γέγραφε δὲ ἔτος τὰς ἐφ' ἑκάστου βασιλέως πράξεις παρὰ τοῖς Ἕλλησιν καὶ Βαρβάροις γενομένας ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ἐπιχωρίων γραμμάτων σπουδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν.]
Menedemus, philosophus, 594. a.
Messala 721. a.
Mnaseas, Damascenus, 16. a. 458. b.
Molon 469. b. vid. *Apollonius.*
Mochus 18. a.
Nicolaus, Damascenus, 16. a. 18. a. 597. a. 658. a. 668. a. 683. a. 689. a. 693. a. 813. a. 816. a. 837. a.
— — in quarto historiarum libro, 29. a. 375. a. 375. b.
Pherecydes, Syrus, 439. b.
Philistus 439. b.
Philo, senior, 458. b.
Philostephanus ὁ Τακτικός, 668. a.
Philostrati Indorum et Phoenicum historiae, seu Philostratus in Indicis et Phoeniciis, 538. a. — in Historiis, 451. b.
Polybius 475. b. — Megalopolites seu Megapolitanus 598. a. 621. a.
Polycrates 459. b.
Posidonius 475. b.
Protagoras 493. b.
Pythagoras 439. b. 453. b. 482. b.
Scriptores incerti, 667. a.
Sibylla 19. a.
Socrates 493. b.
Stoici 482.
Strabo, Cappadox, 662. a. 666. a. 668. a. 686. a. 689. a. 693. a. 694. a. 697. a. 741. a. 475. b.
Thales 439. b.
Theodectes, poeta tragicus, 595. a.
Theodotus 458. b.
Theophilus 458. b.
Theophrastus περὶ νόμων, 453. b.

Theopom-

Theopompus 595. a. 459. b. non eſt auctor Τριπολιτικϐ.
Thucydides 439. b. 444. b.
Timaeus 439. b. 459. b.
Timagenes 475. b.
Τριπολιτικόν. Tripolitici auctor, 459. b.
Zopyrion 458. b.

CAPVT IX

DE EPICTETO, PHILOSOPHO.

I. *Epicteti aetas et vita.* II. *Num aliquid ſcripſerit, et de Enchiridio, quod ex eius dictis ſcriptis conſignauit Arrianus.* III—VI. *Enchiridii codices MSS. et editiones.* VII *Arabica editio nulla.* VIII *Verſiones.* IX. *Editiones promiſſae.* X. *Dicta Epicteti, quae in Arriani IV. libris et in Enchiridio non leguntur.*

[Cum Supplementis *G. C. Harles.*]

[PRAEMONENDA.

Epicteti vita et philoſophandi ratio, praeter Fabricium, eſt etiam ab aliis, iisque bene multis, expoſita.

Vt *Suidam* voc. Ἐπίκτητος, tom. II. pag. 817. (vbi Küſteri notas conferes,) et *Eudociam* pag. 172. aliosque paſſim poſtea citatos praetermittam, hic memorandi veniunt

Paullus Antonius, (poſtea theologus Halenſis,) in diſſ. praeſ. M. *Io. Dauide Schwertnero*, idea philoſophiae Epicteticae, Epicteti Enchiridio delineata. Lipſiae 1681. 4.

Epicteti vita ex variis depromta, et *Angeli Politiani* defenſio pro Epicteto: praemiſſa Epicteti enchiridio, Delphis, 1723. 8.

Giles Boileau Vie d'Epictete et ſa Philoſophie. II. Edit. revue et augmentée, à Paris. 1657. 12. et praefixa *Bellegardii* Caracteres d'Epictete. 1709. 12. vid. infra in catal. editionum ac verſionum.

The Life and Philoſophy of Epictetus, with the Emblem of humane Life by Cebes, rendred into Engliſh by *Iohn Dauies*. London by T. R. 1670. 12. — german. verſa et praefixa verſioni Epicteti germanicae, Lipſiae et Goerlitz. 1747. 8.

Michael Roſſal disquiſitio de Epicteto, philoſopho ſtoico, qua probatur, eum non fuiſſe Chriſtianum. Acceſſit eiusdem oratio de praeſtantia graecae linguae, Groeningae 1708. 8. conf. Acta erudit. Suppl. tom. IV. pag. 309 ſq.

Dan. Müller progr. de Epicteti Chriſtianiſmo, Chemnicii 1724. 4.

Vitam et placita curate copioſeque perſequitur M. *Chriſtoph Aug. Heumann.* in diſp. de philoſophia Epicteti, reſpondente IOANNE ADAMO SCHIRNECKIO. (h. e. 1703.) Ienae. 4.

Tillemont. hiſt. des Emper. II. pag. 270.

Iac. Brucker. in hiſtoria crit. philoſophiae vol. II. pag. 568—574. et in adpendice ſiue vol. VI. pag. 391. vt Stanleium aliosque hiſtoriae philoſophiae conditores praetermittam.

I. G.

I. G. Chaufepié Diction. hist. et crit. h. v. tom. II. — *I. F. Mieg* über Epictets Character und Denkungs-Art, in Pfälzischen Museum tom. I. fasc. 4.

Hos adeat, qui plura de Epicteto eiusque philosophia scire cupiat. adde infra in catal. editionum et versionum, in fine. *Harl.*]

I. EPICTETUS, Hierapolitanus, Phryx, Epaphroditi [a]), qui libertus et cubicularius Neronis, imperatoris, fuit, seruus [b]). Hic, fracto (heri sui iussu) crure [c]), claudus, quum

a) *Suidas:* Ἐπίκτητος Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγίας φιλόσοφος, δοῦλος δὲ Ἐπαφροδίτου τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως Νέρωνος. Neronis libertus vocatur ille *Epaphroditus* apud Tacitum lib. XV. cap. 55. Annal. et apud Arrianum in Epicteteis lib. I. cap. 1. Mentio eiusdem lib. I. cap. 19 et 26. Neque alius videtur, cui Flauius Iosephus libros suos inscripsit, vt sentit etiam *Tillemontius* in historia imperatorum tom. II. pag. 471. [vid. *Car. Daubuz* part. III. lib. I. pro testimonio Fl. Iosephi de I. Chr. *Hudson.* et *Spanhem.* ad Iosephi vitam, tom. II. pag. 39. edit. *Hauercamp.* qui tamen ad Iof. contra Apionem I. init. pag. 437. non intelligit Epaphroditum illum, sed alium, Traiani, (vt inquit Grotius ad Lucam cap. I. v. 3.) libertum ac procuratorem. *Harl.*] At enim, quod *Abrahamo Berkelio* praefat. in Epictetum et *Guil. Saldeno* in Otiis theolog. pag. 43. in mentem venit, eumdem Epaphroditum celebrari a Paulo Apostolo, procul est a veritate repulsum. Quomodo enim minister imperatoris ethnici, isque, vt variis argumentis constat, ambitiosus, adulator, crudelis, timidus, esset vel esse posset Apostolus Philippensium, Pauli frater, συνεργὸς, συστρατιώτης, λειτουργὸς τῆς χρείας αὐτοῦ et dilectus σύνδουλος, qui se a Paulo ad Philippenses euangelii causa mitti pateretur Philipp. II. 25. et Coloss. I. 7. Non magis exploratum est, quod sententiae illi superstruitur, Epictetum ex Pauli ore frequenter pependisse, animumque eius *coelesti et matutino Christianae religionis rore quodammodo fuisse adspersum.* Nihil sane Epicteti fertur, quod non a Stoico philosopho proficisci potuerit, nonnulla, quae haud potuere proficisci a Christiano: vt de Christianismo eius vel ad Christianismum propensione vanissima sit suspicio, licet S. Augustinus, Epicteti virtute captus optauerit, eum inter aeternae vitae consortes esse adscitum. [*Guil. Caueus* in Christ. primit. I. pag. 64. *Casp. Barth.* Aduers. LIII. 10. (quem *Rossal* l. c. pag. 5 sqq. copiose refutauit,) *Io. Gottl. Heineccius* in disp. de philosophis Semichristianis, Halae 1714. 4. §. XV. pag. 32 sq. arbitrantur, Epictetum e Christianorum potius consuetudine, quam in Zenonis porticu profecisse, aut, vt Heineccius, quamquam Epictetum nominare Christianum non audet, nostrum tamen Fabricium refutaturus ex locis, quae adducit, colligit, illum, incredibili Christianorum aemulatione incensum, decreta atque instituta illorum curiosius inuestigasse. At enim Epictetus, quamuis multa praeclare docuisset, et saepe discessisset a placitis Stoae, vitamque egisset sobriam suisque praeceptis aptam: immiscuit tamen haud pauca, quae a puriore Christianorum doctrina essent aliena, aut infirmo niterentur talo. conf. praeter Rossali et Heumanni disquiss. laudatas, *Ludou. Christiani Crellii* II. diss. in quibus τὰ τοῦ Ἐπικτήτου ὑπέρσοφα καὶ ἄσοφα, et in priore quidem disp. Lipsiae 1711. habita, in iis, quae ad deum pertinent; in posteriore autem, 1716. ventilata, circa hominis officia erga se, quod ad animum pertinet excolendum, dilucide commonstrat. *Brucker.* in hist. etc. I. p. 574. et in diss. de Stoicis, subdolis Christianorum imitatoribus, in Tempe heluet. tom. III. sect. 2. pag. 260. censet quidem Epictetum neque Christianum fuisse, neque Semichristianum; quae vero elegantius sonarent, ea esse ex subdola Christianorum imitatione profecta: quod equidem vix crediderim. *Harl.*] Nescio etiam, vnde hauserit Lud. Morerius, quod *Epaphroditum*, Epicteti dominum, adfirmat fuisse praefectum praetorianorum militum, (Capitaine des Gardes des Neron.) Nihil eiusmodi tradit Suidas, qui ait fuisse τῶν σωματοφυλάκων Neronis, ex cubiculariis aliquem; non ἔπαρχον; eumdem nempe Epaphroditum, qui Neroni a libellis fuit, eumque in adipiscenda morte adiuuit, et ideo a Domitiano est interfectus, teste *Suetonio* Neron cap. 49. et Domit. cap. 14. *Plinio* Panegyr. cap 53. *Xiphilino* pag. 766.

b) Notum distichon, quod Epicteto ipsi auctori tribuit *Gellius* lib. II. cap. 18. Δοῦλος Ἐπίκτητος γενόμην

quum fortiter illud tulisset [d]), [P] philosophiae à domino suo datus [e]), omnem vitam in paupertate duxit, ita, vt eius casa siue domuncula Romae nullis vnquam claustris eguerit, vacua rebus omnibus, lectum praeter et culcitam, quibus indormiret [f]). Philosophus Stoicorum vel maximus [g]) ac propter integritatem vitae, alienam a fuco et arrogantia [h]), sapientiamque singularem paucis comparandus. Magnam aetatis partem solus sine seruo exegit; sero tandem muliercula nutrice [i]) adscita, puero, quem ab amico quodam suo propter inopiam

γενόμην καὶ σῶμ' ἀνάπηρος, καὶ πενίην Ἶρος, καὶ φίλος ἀθανάτοις. Hoc Epicteti esse negant Salmasius ad Simplic. et interpres Gellii, Antonius Thysius: citra causam quidem, meo iudicio; nam particulam posteriorem capitis Gelliani ab aliquo sciolo adtextam haud esse, locuples auctor est Macrobius, qui illam vna cum praecedentibus ex Gellio descripsit, et versus duos itidem Epicteti auctoris nomine exhibuit lib. I. Saturnal. cap. 11. Iidem versiculi adferuntur etiam a Ioanne Chrysostomo. Ceterum in Anthologia Maximi Planudis lib. III. pag. 427. [et in cod. Bernensi, teste *Sinnero* in catalog. codd. pag. 273.] idem distichon perperam refertur ad Leonidem, poetam, Epicteto antiquiorem, vt eidem Salmasio obseruatum. Ex variis illius metaphrasibus latinis vnam adscribam hanc *Iacobi Tollii* cap. 25. fortuitorum pag. 220.

Natus Epictetus claudo cum corpore seruus,
Iro pauperior diis in amore fui.

[*Gottl. Wernsdorf.* ita vertit in nota msta:

Seruus Epictetus fueram, quoque corpore claudus.
Irus pauperie, iunctus amore diis.

Heumann. vero in disp. pag. 7.

Seruus eram, claudus quoque corpore, pauperis alter
Irus, at hacc inter diues amore deûm.]

Verba postrema eleganter illustrat et cum Pf. XL. vlt. confert in sua Epicteti editione Mericus Casaubonus.

c) *Celsus* apud Origenem lib. VII. pag. 368. et *Caesarius* dialogo 4. licet a teneris claudicasse Epictetum tradat et *Simplicius* ad Enchirid. p. 102. et ex defluxione pedum debilitatum refert Suidas. *Nonnus* vero hist. 13. ad Nazianzeni inuectiuas in Iulianum adfirmat, Epicteti crus, a tyranno quodam vinculis atque catenis constrictum, claudicasse. Porro claudicantis *χωλοῦ* Epicteti mentio non vno in loco, vt apud *Simplicium* pag. 128. *Nazianzenum* [epigr. in *Muratorii* anecd. graecis, Patau. 1709. 4. pag. 180. ibique Muratorii not.] epist. 64. ad Philagrium et orat. in Iulianum pag. 37. edit. Montacutii.

d) *Celsus* apud *Origenem* lib. VII. pag. 386. *Ἐπίκτητος τοῦ δεσπότου στρεβλοῦντος αὐτοῦ τὸ σκέλος, ὑπομειδιῶν ἀνεκπλήκτως ἔλεγε, κατάξεις. Καὶ κατάξαντος, οὐκ ἔλεγον, ὅτι κατάξεις;* *Epictetus, cum herus torqueret crus, subridens imperterrite, perfringes inquit. Cumque ille fregisset, nonne praedicebam, inquit, quod perfringes.*

e) Idem *Origenes* lib. III. pag. 144.

f) Simplicius pag. 102.

g) Elogium petitum ex *Gellio* lib. I. cap. 2. Quamquam Epictetum Cynicum vocat Erasmus in Apophthegmatis pag. 950. fortasse, quod familiaris ei fuerit Demonax Cynicus, vt testatur *Lucianus* tom. I. pag. 858. qui huius responsum Epicteto coelibi, illum ad vxorem ducendam hortanti, redditum refert in Demonacte tom I. pag. 870. vel quod Cynici et Stoici in pluribus congruerent, quorum haereses tunica tantum distare dixit *Iuuenalis* XIII. 122. vel quod Epictetus quaedam diceret interdum apertius et *κυνικώτερον*, vt est apud *Gellium* lib. XVII. cap. 19. et quod Diogenem ac Demetrium, Cynicos, valde probaret, quorum dicta plus simplici vice laudauit. [conf. *Pope-Blount* censur. pag. 123 — 125.]

h) *Ioannes Franciscus Buddeus* dialogo de moribus philosophorum, Ienae an. 1695. 12. edito, in quo nullis facile parcit, pag. 103. fatetur, si quis vnquam philosophus fuit, cuius accurate cum doctrina et verbis vita moresque conspirarunt, Epictetum hanc promereri laudem, certe prope ab ista gloria, quae summa vtique est et excellens, cum abfuisse plane iudicat atque contendit. Vide et Mottani *Vayeri* diss. de libertate tom. II. Opp. pag. 348. vbi inter alia testatur, Carolum Borromaeum nullius magis libri lectione captum, quam dissertationum Epicteti.

i) *Simplicius* pag. 272. *Καὶ ὁ θαυμαστὸς ἔτοι Ἐπίκτητος μόνος τὸν πολὺν χρόνον διατελέσας, ὀψὲ ποτε γυναῖκα προσελάβετο παιδὸς τροφὸν, ὅπερ ἐκτίθεσθαι*

piam exponendum, ipse susceptum educauit. Sub Domitiano circa a. Chr. 98. pulsis Roma et Italia per SCtum [k]) philosophis, decessit Nicopolin [l]), ibique sub Traiano, (cuius mentio lib. IV. cap. 5.) durante bello aduersus [P] Getas siue Dacos (lib. II. cap. 22.) et pace deinde composita, quam Imperatori gratulatur lib. III. cap. 13 et 22. illas dissertationes habuit, quas in litteras deinde, ipso defuncto, retulit Arrianus [m]), testatus, tantam fuisse dictis eius vim, tantam efficaciam, vt auditores suos, quocunque vellet, permoueret [n]): quamobrem homines, qui illis non adficiuntur, Simplicio visi sunt vix ac ne vix quidem apud inferos corrigi posse et emendari [o]). Origenis certe iudicio, ipsum Platonem antecelluit Epictetus [p]), cuius simplex et ponderosum dicendi genus non tantum doctos ducit mouetque, sed et indoctos. Galenum quoque reliquis philosophandi rationibus vniuersis Epicteteam praetulisse, disertius constaret nobis, siquidem aetatem tulisset eius liber [q]) pro Epicteto ad Fauorinum. Summa familiaritate fuisse Hadriano, imperatori, a *Spartiano* [r]) traditur: quod si verum est, nec de exiguo tempore, quo Hadrianus in Graeciam excurrit, intelligendum, Romam iterum Nicopoli reuersum esse oportuerit, non, vt videbatur viris incomparabilis doctrinae [s]), Nicopoli ad mortem vsque perseuerasse. Oratorie etiam magis, quam

I 2 vere

σθαι μέλλον ὑπό τινος τῶν αὐτοῦ φίλων διὰ πενίαν, αὐτὸς λαβὼν ἀνεθρέψατο.

k) Vide, quae notant viri docti ad Suetonium in Domitiano cap. 10.

l) *Gellius* lib. XV. cap. 11. et intellige Nicopolin apud Actium, conditam ab Augusto, imp. hodie *Preueza* siue *Priuiso*.

m) *Salmasius* ad Simplic. *Et profecto omnes Epicteti sermones et dissertationes, quas scripto mandauit Arrianus, quaeque hodie exstant, Nicopoli habitae sunt. Quod pluribus testimoniis ex ipsis illis dissertationibus possit probari, si quis in dubium hoc vocaret. Ibi se habitare clare dicit lib. II. cap. 6.* Conf. lib. I. cap 19 et 25. et lib. IV. cap 1 vbi refert vocem Nicopolitarum. Romae se tum non fuisse, docet lib. I. cap. 10. [Cleric. hist. eccl. saec. II. pag. 540. §. 1. *Heum.*]

n) *Arrianus*, praef. Epictetear. diss. ἀλλ' ἐκεῖνο ἴστωσαν οἱ ἐντυγχάνοντες, ὅτι αὐτὸς, ὁπότε ἔλεγεν λόγους τούτους, ἀνάγκη ἦν τοῦτο πάσχειν τὸν ἀκροώμενον αὐτῶν, ὅπερ ἐκεῖνος αὐτὸν παθεῖν ἠβούλετο.

o) *Simplicius* praefat. ad comment in Enchirid. Καὶ ὅτις ὑπὸ τούτων μὴ πάσχῃ τῶν λόγων, ὑπὸ μόνων ἂν τῶν ἐν ᾅδου δικαστηρίων ὑπευθυνθείη. Dixi hac de re in *oratione de Eloquentia Epicteti*, quam habui in gymnasio Hamburgensi, quum Professionem Publicam Eloquentiae et Philosophiae Moralis Deo propitio auspicarer 3. Cal Iul. A. C. 1699. [Excusa legitur vol. VII memoriarum Hamburg p. 175.]

p) *Origenes* lib. VI. contra Celsum sub init

q) *Galenus* libro de scriptis suis tom. IV. Opp. edit. Basileensis pag. 376. v. 43. memorat περὶ τῆς ἀρίστης διδασκαλίας πρὸς Φαβωρῖνον, ὑπὲρ Ἐπικτήτου πρὸς Φαβωρῖνον ἕν. Ab hoc Fauorino auditum Epictetum, docet nos *Gellius*, Fauorini auditor, lib. XVII. cap. 19.

r) *Spartianus* in Adriano cap. 16.

s) *Salmasio* ad Simpl. et *H. Dodwello* de aetate peripli Ponti Eux. pag. 116. [*Heumannus* in disp. de Epicteto pag. 7 sq. negat, Epictetum ad Marci Antonini tempora produxisse vitam; negat contra *Gatackerum*, adnot ad M. Antonin. lib. VIII. §. 31. pag. 306. illum iam sub Nerone magna existimatione floruisse: e contrario contendit, Epictetum adhuc sub Hadriano philosophari perrexisse, non imminuta nominis gloria: Salmasio tamen subscribit, illum Nicopoli Romam redisse non videri: hinc dubitat, num Spartiano fides sit habenda in vita Hadriani, hunc in summa familiaritate habuisse Epictetum philosophum: praecipue quum Casaubonus animaduertat, esse codicem, qui *Epycetum* legat. Spartiani narratio eo magis Heumanno videtur dubia, quia Spartianus tradat eodem loco, Fauorinum in deliciis fuisse Hadriano, et hunc tamen secundum Dionem Cassium, conatum esse, Fauorinum atque alios tollere. Hinc colloquium istud, siue, vt dicitur, *altercatio Hadriani Augusti et Epicteti philosophi* iure adnumeratur libellis commenticiis vide supra in vol. I. pag. 867 not. *bb*. et *Heumannum* in actis philosoph. vol. I. pag. 734 sqq. qui arbitratur et acute docet, id opusculum, ingenio Epicteti ineptum, a nullo antiquo commemorari au-

ctore,

vere ſcriptum eſſe a Themiſtio [t]) exiſtimo, quod Epicteto, (niſi poſt obitum fortaſſis,) plurimum tribuerint duo Antonini: neque adſentio Suidae [u]), adfirmanti, [P] Epictetum vivendo adtigiſſe Marci Antonini imperium. Nam vt ſaeculi ferme ſpatium, inter Neronis et Marci Antonini aetatem intercedens, praeteream, Marcus Iunium Ruſticum, Epicteti diſcipulum, audiuit, ex cuius domo Epicteti commentarios vtendos ſibi conceſſos refert in parte beneficii [v]). De vita Epicteti et morte quae commentatus fuerat Arrianus [w]), hodie non exſtant. Quanta exſtiterit philoſophi illius admiratio, coniecturam facies vel ex eo, quod Lucianus [x]) aduerſus indoctum, multos coementem libros, narrat, non deſ iiſſe, qui demortui

ctore, et a monacho chriſtiano, qui, Spartiano auctore, ſciebat, ab Hadriano philoſophos ſemper fuiſſe quaeſtionibus agitatos, et Hadrianum familiariter vſum Epicteto, eſſe confictum. Hinc gencit Thomaſii ſuſpicionem, a Fabricio l. c. laudatam. Heumanni iudicium confirmat *Brucker.* I m. I. pag. 571 ſq. Altercationem, quae incipit, *Quid erit nobis, ſi cinctum ſoluas* etc. inſeruit Wolfius tom. II. Epicteti etc. pag. 231 ſq edit. Colon. 1595. Altercationem, quae incipit, *primum eſt, quid ſit mundus*, ex Lindenbrogii editione recudi fecerat I. A. Fabricius infra in vol. XIII. pag 557 ſqq. *Altercatio Adriani Auguſti et Epictici* (ſic.) eſt in libro, inſcripto: *Beroſus Babylonicus de his, quae praeceſſerunt inundationem mundi. Item Myrſilus de origine Turrhenorum. Cato in fragmentis. — Corn. Taciti de origine et ſitu Germanorum opuſc C. C.* (Conr. Celtis) *de ſitu et moribus Germanorum.* 1511. 4. *Harl.*]

t) *Themiſtius* Oratione V. ad Iouianum imp. pag. 63. edit. Harduini: οὕτω καὶ οἱ πατέρες τῆς σῆς βασιλείας τοὺς προγόνους ταύτης τῆς τύχης, (Petau. τέχνης,) προῆγον, τὸν Ἄρειον ἐκεῖνον ὁ Σεβαστὸς, ὁ Τιβέριος τὸν Θράσυλλον, Τραϊανὸς ὁ μέγας Δίωνα τὸν χρυσοῦν τὴν γλῶτταν, τὸν Ἐπίκτητον τὼ δύο Ἀντωνίνω. Sub Antonino Pio Epictetum etiam refert *Syncellus* pag. 351.

u) Suidae fidem denegat *Salmaſius* [not. ad Simplic. pag. 2. 3. 4.] Kuſterus et *Gatackerus* ad Antonin. I. § 7 et VII § 21. Themiſtio etiam *Ionſius* de ſcriptoribus hiſt. philoſ pag. 243. et *Henricus Dodwellus* pag. 88. et pag 114 diſſ. de aetate peripli Ponti Euxini in tom I. Geographorum minorum Io. Hudſoni: [atque *Heumann* in diſp. mem pag 0 ſq.] Scio, in diuerſa abire Menagium in [illegible] nutarum ad Laërtium, et Io. Harduinum notis ad Themiſtium; ſed quum neuter ſati faciat obiectionibus, per viros doctos motis, fas erit, ab illorum ſententia diſcedere, praecipue quum Themiſtium fallere potuerit memoria, Suidas fortaſſe deceptus ſit vel ex Themiſtii loco, vel quod animaduertiſſet, in M Antonini libris ſubinde ad dicta Epicteti prouocari, vt lib. IV. cap. 41. lib. XI. cap. 34 et 36 et 37. Ambiguus ſuper Suidae fide haeſit etiam Lipſius lib. I. manuductionis ad Philoſophiam Stoicam diſſ. 19. [adde *Brucker.* hiſt. etc I. pag. 572 ſqq. *Boileau* Vie d'Epictete pag. 28 ſqq. et *Chaufepié* Diction. voc. Epictete, not. *E. Harl.*] Ceterum perſpicue hallucinatus eſt vir doctus Mericus Caſaubonus, qui in ſua M. Antonini editione exiſtimauit, Theoſebium, de quo agit Suidas in Ἐπίκτητος, non alium eſſe quam M. Antoninum, imperatorem. Vt enim alia argumenta, quae huic opponi opinioni poſſunt, in praeſenti omittam, rem plane conficiunt excerpta Photii ex vita Iſidori, ſcripta a Damaſcio, pag. 551. 552. edit. Hoeſchelii, ex qua Suidas integr. locum depromſit, et ex qua conſtat, fuiſſe quendam philoſophum Theoſebii nomine Iſidori aequalem, Marco autem Antonino longe iuniorem, et Platonis praecipue ſtudioſum, quamquam Epictetea etiam dogmata imbutum et prae ſe ferentem.

v) *M. Antoninus* lib. I. cap. 7 Παρὰ Ῥουστίκου, τὸ ἐντυχεῖν τοῖς Ἐπικτητείοις ὑπομνήμασιν, ὧν οἴκοθεν μετέδωκεν. Epicteti, vt iam defuncti, meminit praeter *Antoninum* lib. VII. cap. 19. etiam *Gellius* lib. II. cap. 18. lib. XVII. cap. 19. quamuis e. *venerandum ſenem* vocet lib. I. cap. 2 quod facit etiam Lucianus, iisdem de mortuo Epicteto agens in loco mox afferendo.

w) Incertum, an ſingulari opere, vt putat Henricus Dodwellus: an in diſſertationum Epictetearum libris deperditis, de quibus dicetur paulo poſt. En *Simplicii* verba praefat commentar. in Enchirid. περὶ μὲν τοῦ βίου τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς Ἀρριανὸς γέγραφεν ὁ τὰς Ἐπικτήτου διατριβὰς ἐν πολυστίχοις διατάξας βιβλίοις.

x) *Lucianus* tom II pag. 386. καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτὰς ἐγένετό τις καὶ ἔτι ἐστὶν, οἶμαι, ὃς τὸν Ἐπικτή-

τα

demortui Epicteti lucernam fictilem pretio ter mille drachmarum, siue trecentis scutatis sibi comparauit, perridicule sperans, quod ad illam lucubranti sibi, sapientia Epicteti per somnum sese oblatura esset, futuro mox simili admirandi illius senis. [P]

II. Si Suidam audimus, multa ab Epicteto scripta sunt. Perinde, ni fallor, atque a Pythagora et Socrate. Nam et ex illorum dissertationibus multa litteris consignauere discipuli: licet ab ipsis Magistris nulla fere scripta fuisse relicta editaque in vulgus, praestantissimi quique auctores consentiant. Nihil quidem celebrius est *Enchiridio* siue *manuali* y) Epicteti, quo aphorismi praecipui doctrinae Stoicae moralis, velut πρόχειρα βοηθήματα z) animo et memoria inscribenda continentur. Sed et hoc *Simplicius* aa) testatur ex Epicteti dogmatibus collectum fuisse ab Arriano, praefixa illi epistola dedicatoria ad Messalinum bb), quae, iam diu est, quod intercidit. [P] [Vnde non *Epicteti Enchiridion*, *sed Enchiridium Arriani Epictetium* vocandum censet *Menagius* ad Laertii X. 135. *Heum.* — conf. *Chaufepié* l. c. nota *F.*]

[Inter Athanasii opera reperitur illius epistola ad Epictetum Corinthi, a nostro igitur diuersum. *Harl.*]

τε λύχνον τοῦ Στωϊκοῦ κεραμεοῦν ὄντα τρισχιλίων δραχμῶν ἐπρίατο. Ἤλπιζε γάρ, οἶμαι, κἀκεῖνος εἰ τῶν νυκτῶν ὑπ' ἐκείνῳ τῷ λύχνῳ ἀναγινώσκοι, αὐτίκα μάλα καὶ τὴν Ἐπικτήτου σοφίαν ὄναρ ἐπισήσεσθαι, καὶ ὅμοιος ἔσεσθαι τῷ θαυμαστῷ ἐκείνῳ γέροντι.

y) *Simplicius* praefat. Ἐγχειρίδιον δὲ αὐτὸ ἐπιγέγραπται, διὰ τὸ πρόχειρον ἀεὶ αὐτὸ δεῖν καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῖς βουλομένοις εὖ ζῆν. Καὶ γὰρ τὸ στρατιωτικὸν ἐγχειρίδιον ξίφος ἐστί, πρόχειρον ἀεὶ τοῖς χρωμένοις ὀφεῖλον εἶναι. (Ita Erasmus libellum, christiana praecepta complexum, inscripsit enchiridion militis Christiani.) Addam et haec Eustathii ad Odysseae ω. pag. 832. Ἐγχειρίδιον οὐ μόνον τὸ ξιφίδιον καὶ τὸ μαχαίριον, ἀλλ' ὡς ὁ Ἀθήναιος δηλοῖ, καὶ τὸ τῆς θαλασσίας κώπης κράτημα. Etiam pro sudario, siue orario, quod manibus tenetur, vocabulum ἐγχειρίδιον occurrit in vita S. Stephani Iunioris tom. I. Analect. Graec. pag 510 520. et apud alios, quorum loca notauit Cangius in glossario. [Hoeschelius ex cod August. descripsit, et distincta capitib 43. inscriptaque *Epicteti Enchiridion secundum*, Theosebii nomine, Antonini, antequam de eo auctore constaret, libros εἰς ἑαυτὸν edere voluit. vid. infra lib. IV. cap. 33. 2. pag. 24. vol. IV vet edit. *Harl*]

z) Vide *Gatackerum* ad M. Antonini lib. III. cap. 13.

aa) *Simplicius* praefat. Τὸ δὲ βιβλίον τοῦτο τὸ Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον ἐπιγεγραμμένον καὶ τοῦτο αὐτὸς συνέταξεν ὁ Ἀρριανός, τὰ καιριώτατα καὶ ἀναγκαιότατα ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ κινητικώτατα τῶν ψυχῶν ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν Ἐπικτήτου λόγων, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Μασσαλῖνον Ἐπιστολῇ ἔγραψεν ὁ Ἀρριανός, ᾧ καὶ τὸ σύνταγμα προσεφώνησεν, ὡς ἑαυτῷ μὲν φιλτάτῳ, μάλιστα δὲ τὸν Ἐπίκτητον τεθαυμακότι. Addit Simplicius, quod lectio vtriusque operis verum esse testatur, pleraque enchiridii capita iisdem verbis occurrere sparsim in dissertationibus eiusdem Arriani Epicteteis: Τὰ δὲ αὐτὰ σχεδὸν καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ὀνομάτων σποράδην ἐν τοῖς Ἀρριανοῦ περὶ τῶν Ἐπικτήτου διατριβῶν γεγραμμένοις εὑρίσκεται.

bb) Salmasio videtur hic esse Valerius Messalinus, qui Cos. fuit cum M. Valerio Largo A. V. C. 900. Antonini Pii X. Porro Epicteti enchiridion hoc tristicho commendatur lib. I. Anthologiae pag. 170.

> Μήτιν Ἐπικτήτοιο τεῷ ἐνὶ κάτθεο θυμῷ
> Ὄφρα κεν ἀσπαφίκην καὶ ἀρνείης κοτεῶσας
> Ψυχὴν ὑψικέλευθον ἐλαφρίζων ἀπὸ γαίης.

Ad idem respicit *Procopius* epist. 45. Μέμνησο τοίνυν, ὡς Ἐπικτήτῳ δοκεῖ, ὡς ὑποκριτὴς εἶ δράματος, οἷον ἂν θέλῃ ὁ ποιητής. Vide Enchiridion cap. 23. *Fabric.* — Hic in B. Gr. libr. V. cap 29. nr. 1. pag. 621. Simplicii commentarium magnifice laudat: *Arriani* autem dissertationes male vocat commentarium in Epicteti enchiridion *Morhof.* Polyhist. tom. II. lib. I. cap. 3. §. 3. et cap. 4. §. 5. *Heum.* Adde ad cap. seq. de Arriano §. II. *Harl.*

In Stobaei Florilegio frequenter laudatur Epicteti Enchiridion, licet ex illo producta loca quaedam vel plane non legantur in libello, qualis hodie exstat et qualis a Simplicio exponitur, vel aliter scripta habeantur. Vnde Salmasio aliquando in mentem venit suspicari, duas editiones enchiridii diuersas ab Arriano factas esse, quarum in aliam Simplicius, in aliam Stobaeus inciderit. Vtcunque ista se habent, editiones et interpretationes libelli eximii sunt propemodum innumerabiles. *Fabric.* — Cel. *Heyne* in proleg. ad suam edit. II. Epicteti pag. XXVIII sqq. non vult stare a partibus Salmasii, et duplicem, vnde mira illa lectionum diuersitas manarit, fontem inuestigando detegit. Primum orta est illa varietas ex eo, quod, quum hoc enchiridion pro libro esset memoriali, quod circumferrent homines, quodque summa doctrinae stoicae contineret capita, multi multa in margine adleuerunt, quae mox a librariis, qui exemplar describebant, in ipsa philosophi verba sunt recepta; vnde, aliis resectis, aliis rursus additis, mira discrepantia orta, facile intelligi potest. Itaque in Ioanne Stobaeo nonnulla laudantur aliter, ac in vulgata lectione habentur, et Epicteto tribuuntur alia, quae nec in Arriano, nec in Epicteto reperiuntur: quae sub sententiarum Epictetearum nomine bene ex eo post alios collegit Blancardus, tum Meibomius, repetiitque Vptonus. Alter diuersae lectionis fons ortus est ex sedulitate hominum christianorum, qui ad puriorem doctrinam refingere voluerunt hoc enchiridion. Ex eo genere est *S. Nili* enchiridion cc) et is, quem *Paraphrasten* adpellant, hoc est: ipsum Enchiridion, ad christianae doctrinae formulam adcommodatum. Insuper in bibl. Medicea, Parisiensi aliisque exstant exemplaria, aliis modis a christianis hominibus concinnata. Hinc non necesse est, vt cum Salmasio duplicem editionem ab Arriano factam fingamus. *Harl.*

III — VI. *Codices MSSti et Editiones Enchiridii Epicteti.*

[In codd. msstis, vt iam adnotauit cl. *Heyne*, solet fere hoc enchiridion adscriptum esse ad calcem Arriani aliorumque scriptorum, aut latet in syllogis variorum opusculorum, vno volumine comprehensorum, aut seruatum est in Simplicii expositione, cuius codices exstant bene multi. Quare omnium codicum enumeratio h. l. institui nequit. Mitto etiam, quae Montfaucon in biblioth. MSS. memorauit, quoniam ei non semper certa fides est habenda, et liber ipse facile potest reperiri.

In biblioth. Laurent. *Florentiae*, teste Bandinio in catal. MSS. graec. in cod. XXXVII. plut. 31. nr. 8. (tom. II. pag. 115 sq.) Ex enchiridio excerpta capita XXXV. nec omnia integra: — in cod. IV. plut. 55. nr. 25. Enchiridii paraphrasis graeca, auctore christiano quodam homine, saeculi, vt videtur, quinti, asceta. Concordare eam, scribit Bandin. II. pag. 233. cum edita a Nicolao Blancardo post Epictetum pag. 327 — 367. — Ibidem enarratio in Enchiridium, a Christiano scripta, necdum, vt videtur, edita. — Eiusmodi enarratio paullo vberior, in cod. XIII. plut. 74. nr. 6. (vol. III. pag. 103.) — Epicteti enchir. et Simplicii in illud commentarius, cum iconibus duorum philosophorum in cod. XXII. plut. 81. (vol. III. pag. 234 sq. vbi multus est Bandin. de Simplicio.) — Sententiae selectae ex Democrito, Epicteto et aliis, in cod. IV. plut. 58. nr. 7. (vol. II. pag. 442.) — Citatur in

cc) Quod alii ad Barlaamum veluti auctorem referre maluerunt. vid. *Heumanni* acta philosoph. tom. I. p. 739. et *Fabric.* B. Gr. V. 43, 22. vol. X. pag. 432.

in florileg. sentent. (vol. I. pag. 254.) et in viol. compos. (vol. I. pag. 549.) — *Arriani* dissertatt. Epicteti libri IV. qui hodie supersunt, in cod. V. plut. 60. nr. 1. (vol. II. pag. 589.)

In *Veneta* bibl. D. Marci in codd. CCLI. CCLII. CCLIII. ter insunt Arriani diss. Epicteti libri IV. et in cod. CCLIII. etiam Simplicii commentarius in Epicteti enchir. (vid. catal. MSS. gr. pag. 126.)

In Ambrosiana *Mediolani* Epicteti enchir. teste Montfaucon. in diario italico pag. 16. et *Arriani* diss. Epicteti.

In *Taurinensi*, catal. codd. graec. pag. 473. cod. CCCXLIX. Arriani expositio Enchiridii Epicteti: verba textus scripta sunt in margine, semicirculis inclusa. — Inter codd. *latinos* (p. 167. catal.) Epicteti enchir. ab Angelo Politiano in linguam latinam translatum.

In bibl. *Parisiensi* teste catal. vol. II. in cod. CCCLXII. nr. 12. et cod. MLIII. nr. 10. Enchir. nonnullis in locis interpolatum. — cod. DCCCLVIII. nr. 16. enchir. a Nilo monacho interpolatum. — cod. MLIII. nr. 11. Epicteti enchiridii expositio. — cod. MCCXX. nr. 21. Enchir. compluribus in locis a Christiano quodam interpolatum. — cod. MCCCII. nr. 17. paraphrasis Epicteti et nr. 18. expositio enchiridii, adcommodata ad doctrinae christianae dogmata. — cod. MMLXXII. Epicteti enchirid. et Simplicii commentarius. — codd. MMCXXII. MMCXXIII. MMCXXIV. ter Epict. enchiridion. — In bibl. *Coislininana*, auctore Montfaucon. in catal. p. 413 sq. in cod. CCXCVI. testimonia ex Epicteto aliisque. p. 574—579. in cod. CCCLXXI. in S. Maximi operibus frequenter citantur Epicteti loca.

In bibl. caesarea *Vindobonensi* apud *Lambec.* tom. VII. cod. LXX et LXXI. pag. 251 sq. et 254 sq. apud Nesselium autem part. IV. catal. pag. 26. cod. XXXVII. iterum pag. 129. cod. CXXIV. Epicteti enchirid. et Simplicii commentarius.

In bibl. *Leidensi*, in catal. pag. 398. inter codd. Vossianos, nr. 54. Enchiridion, quod plane incipit, vt Epictetus. At, num genuinus sit textus, an interpolatus, aut paraphrasis, id non memoratur. — pag. 494. inter codd. Perizonianos nr. 5. Epicteti enchiridion ex bibl. Iosephi Scaligeri et Daniel. Heinsii, in 8.

In biblioth. *Neapolitana* regia cod. CXIX. chart. saec. XV. Epicteti Enchiridion cum comment. Simplicii.

In bibl. *Bononiae*, Simplic. in Epictetum.

Patauii in Museo Nic. Triuisani, *Arrian.* in Epictetum. — Idem in bibl. *Veronensi.*

Oxonii inter MSS. collegii noui. nr. 1211. 1212. bis Simplicii commentar. et nr. 1212. Epicteti enchiridion. (catal. pag. 36.) — In bibl. *Bodleiana* inter codd. Baroccianos, cod. L. Apophthegmata Democriti, *Epicteti*, Isocratis etc. — inter codd. Laudi, cod. DCLXXXVIII. nr. 21. Epicteti enchiridion. — Inter codd. *Edu. Bernardi* cod. MMMMMMMCCCCXIV. Epictetus cum Simplicio. — inter codd. *Ioan. Mori*, episcopi Noruic. cod. MMMMMMMMMDCCCXLV.

In bibl. *Bernensi*, (teste Sinnero in catal. codd. bibl. Bern. pag. 371 sqq.) 1) Ep. enchir. gr. olim Bongarsii, saec. XVI. immixta sunt varia a christiano quodam auctore, et pro cap. 73. vulgato aliud substituitur. Sequuntur variae sententiae, et paraphrasis primi capitis.

pitis. 2) Enchir. gr. saec. XVI. praemittuntur vita Epicteti, a recentiore quodam auctore, et tria in Epictetum epigrammata.

In bibl. quondam *Heidelbergensi* nr. 100. (Sylburg. catal.) Epictetus cum Simplicio. — nr. 276. Simplic. in Epictetum.

In bibl. *Augustana* Vindelicorum inter codd. medicos, pag. 64. catal. Reiseri, Epicteti Enchir. cum scholiis: et inter codd. historicos etc. pag. 80. in subsellio sexto, Epicteti enchiridion.

Dresdae in bibl. electorali cod. cum scholiis gr. descriptus esse videtur e cod. Mediceo XXXVII. supra memorato, si contuleris ea, quae Bandinius II. pag. 116. de illo notauit, cum iis, quae cel. Heynius, qui cod. Dresdensi vsus est et scholia ex eo euulgauit, in praef. ad editionem I. de Dresdensi exemplari obseruauit.

Ex codice *Gerdesiano* et *Hafniensi*, (vno ex illorum numero, qui a Christianis interpolati sunt atque immutati,) excerpta habuit Meibomius. vid. Relandi praefationem.

Editiones.

Epictetus cum Cebete saepius est iunctim editus. Quare permultas editiones iam in vol. II. pag. 705. recensui. Catalogum editionum contexuit *Relandus* in fronte editionis suae. At eruditam de editionibus secundum classes narrationem composuit *Heyne* V. C. in praefat. ad suas editiones. — Epicteti vero enchiridion, anteaquam graece prodiisset, latine ab *Angelo Politiano* versum lucem vidit.

Enchiridion e Graeco interpretatum ab Angelo Politiano, cum eiusdem versione lat. Herodiani, sine omni typographica adnotatione. Praemissa est Politiani epistola altera ad Laurentium Medicem; altera ad Bartholom. Schalam (s. Scalam) scripta Fesulis, Kalend. sextil. 1479. in qua Epictetum contra Scalae obiectiones defendit, quibus illum obscura, supra hominis vires, et falsa praecepisse pronunciauerat. vid. Adpendicem libror. saec. XV. ad Mittarelli biblioth. codd. MSS. monasterii S. Michaelis Venetiarum prope Murianum, pag. 146.

Censorinus de die natali; tabula *Cebetis* e graeco in lat. conuersa per Ludou. Odaxium, Patauinum; *Luciani* dialogus — a Carolo Aretino e graeco in latinum traductus; *Epicteti Enchiridion ab Ang. Politiano e graeco interpretatum*, *Basilius* de liberal. studiis per L. Aretin. et de inuidia per Perottum conuersus. *Plutarchi* lib. de differentia inter odium et inuidiam. In calce, *Bononiae per me Benedictum hectoris bouoniensis adhibita — solertia et diligentia.* Anno salutis MCCCCLXXXXVII. (1497.) fol. vid. *Audiffredi* specimen editt. italicarum saec. XV. Romae 1794. 4. pag. 112 sq. et *Fossii* catalog. codd. saec. XV. impressorum. — in bibl. Magliabechiana. tom. I. pag. 512 sq. et 637. — seorsim excusa est Politiani versio Epicteti, Argentorati 1519 et 1520. 4. apud Relandum. — Basileae 1553. 4. — Argentor. 1642. 16. — Roterod. 1651. 4. In *Politiani* operibus Venetiis in aedibus Aldi Romani, M.IID. (1498.) fol. nr. 4 et 5. (de qua splendida raraque editione ac de Politiano. vid. *Phil. Masson* in histoire critique de la Republ. des Lettres, tom. III. p. 233 sqq. tom. IV. pag. 252 sqq. *Frid. Otto Mencken.* in historia vitae — Angeli Politiani, Lipsiae 1736. 4. *Freytag.* in adparatu litterar. tom. I. pag. 666—675. atque *Denis* in Mem. bibl. Garellian. pag. 182 sq.)

pag. 182 sq.) — Parif. ab Afcenfio 1519. fol. — Bafil. 1553. fol. — a Gryphio Lugduni 1537. 8. tom. II. pag. 195. item poft Arrianum, Amftel. 1683. 8. pag. 369 fqq. et cum Catonis Diftichis. Argentor. 1520. 8. et 1519. 4.

Graecarum editionum praecipuae claffes funt duae Venetae, Holoandri Noribergenfis, et Thom. Naogeorgii, Hier. Wolfii, Heinfii ac Salmafii, atque Heynii recenfiones.

Epicteti Euchiridium cum Simplicii expofitione, graece per Ioan. Antonium et fratres de Sabio. Venetiis, 1528. 4.

Vid. *Maittaire* A. T. II. pag. 704. Cum hac conuenit Salmafiana recenfio. Extrema tamen capita valde mutila funt mancaque. Exemplar cum cod. msto optimae notae, a viro docto collatum, exftat in bibl. Ioannea Hamburgenfi. At Wolf. in fua Epicteti etc. editione tom. II. pag. 23. conqueritur, graecum Simplicii contextum effe perquam deprauatum. In bibl. Bodlei. funt duo exempla cum V. L. et not. MSSt.

Berkelius in Actis erudit. Lipf. a. 1711. pag. 378. commemorat editionem *Epicteti et Cebetis*, quam fe vidiffe fcribit *Coronae* in Tranfiluania impreffam in octuplici forma, curaute *Ioanne Hontero*, Coronienfi, viro doctiffimo, tempore reformationis Lutheri. Quo autem anno illa lucem adfpexerit, non fignificauit: neque ego illam vidi vnquam.

Ἐγχειρίδιον Ἐπικτήτȣ. *Idem latine per Angelum Politianum.* Εἰς Ἐπίκτητον Λεωνίδȣ. Δȣ̃λος Ἐπίκτητος γενόμην etc. Norenbergae apud Io. Petreium. Anno M.D.XXIX. (1529.) 8.

Summa eft huius editionis, multis incognitae, a paucis vifae, raritas. Exemplum, quod in manibus habeo, ex bibliotheca Moerlii, (qui notitiam illius dedit in: Litterarifches Wochenblatt. tom. I. pag. 33 fqq.) venit in ampliffimam cel. Panzeri, qui id mecum beneuole communicauit. *Gregorius* autem *Haloander*, quum apud Noricos ageret, curauit illam editionem, atque, quum Venetam, modo memoratam, ignoraret, in epiftola ad D. Iulium Pflugk nuncupatoria fcribit, fe in gratiam ftudioforum de bibliotheca fua libellum, qui breues quasdam ex numerofis Epicteti Stoici voluminibus, ab Arriano in vnum congeftas, fententiolas continet, *primum in lucem proferre.* Poftquam de hoc enchiridio, quod copiofis Platonis acutisque Ariftotelis difputationibus anteferendum cenfet, et de philofophia Epicteti pauca differuit, addit, fe, Pflugkio praemonftratore atque interceffore, vfum, copiam huius libelli nactum effe, et in calce adieciffe Politiani verfionem, in qua tamen conqueritur multa effe admiffa, quae veniam vix mererentur. In vltima pagina duo loca valde corrupta notat. Ex quonam vero codice Haloander excudi fecerit fuam editionem, haud indicauit. *Georg. Laur. Hausfriz* in Memoria Gregorii Haloandri, ICti. Norimbergae 1736. 8. in praef. fatetur, fe numquam vidiffe Epicteti enchiridion ab Haloandro editum. Sed exftat quoque Noribergae exemplar in bibl. Ebneriana; vid. *Hirfchii* Millenarium librorum etc. IV. pag. 48. nr. 608. Differt interdum, quantum comparatis aliquot capitibus intellexi, a Veneta fuperiore; fic cap. 3. Haloander, quem reliqui funt fequuti, edidit ἂν χύτραν στέργῃς, ὅτι χύτραν στέργεις, vbi Veneta a. 1528. dedit ἂν Χ. σείεις, ὅτι Χ. σείεις. At Naogeorg. et Wolfium hanc aut fequentem edit. ante oculos habuiffe, aut maximam partem reddidiffe, ex pluribus locis coniicio; e. g. cap. IV. Heyne ex edit. Venet. 1535. Naog. et Wolf. reuocauit lectionem, iam ab Haloandro refcriptam, τȣ̀ς ἀποῤῥέοντας, τȣ̀ς ἐγκειμένȣς. cap. II. Hal. ante Wolfium vulgauit ἐμπεσεῖν, quod Heyne cum

 Salmafio

Salmasio mutauit in περιπεσεῖν. cap. II. 2. ante Wolfium edidit Haloander οὐδὲν, (a Salmasio repositum,) ante οὐδέπω. sed ibidem Haloand. dedit ὅσων ὀρέγεσθαι, vbi Wolf. ὅσον posuit. cap. XXXI. 1. ante Wolf. male iam scripsit Haloand. τὴν πρᾶξιν loco melioris lectionis τάξιν. ibid. §. 3. ante ed. Argent. τεθαυμακέναι scriptum est, et, vti in Argent. τῷ ante βλάβῃ excidit. ibid. §. 4. edit. Hal. ante Argent. verum voc. ἔνθεν loco ὅθεν habet. Ita plura proferre possim, si opus sit, exempla: neque ea adtulissem, si editoribus haec recensio fuisset cognita: quum tamen ad historiam textus atque editionum multum faciat. Fit enim admodum probabile, illam praeter Venetas fuisse multarum editionum insequentium basin: quod facilius fieri potuit, quoniam illa Basileae ad verbum recusa est huius sententiae:

Ἐπικτήτου Ἐγχειρίδιον. *Idem Latine, Angelo Politiano interprete.* Basileae apud Andr. Cratandrum an. M.D.XXXI. (1531.) 8. hoc tamen leui discrimine, vt epistola Haloandri male omitteretur, et, quae Hal. de duobus locis vitiosis post versionem latinam monuerat, ea Cratander post textum graecum poneret; verum, ne fraus cognosceretur, initium notae partim resecaret, partim paullisper mutaret. Ipse vero Cratander nullam praemisit praefationem. Haec editio, quam etiam cel. Panzerus mecum communicauit, quamquam parum cognita est, tamen superiore notior esse potuit insequentibus interpretibus.

Ἀῤῥιανοῦ — *Arriani Epictetus*, siue *Epicteti Enchiridium Arriani commentariis*, graece. Venetiis, in aedibus Bartholomaei Zanetti, Casterzagensis, aere vero et diligentia Io. Franc. Trincauelli. 1535. 8.

Vid. Reland. Maittaire A. T. II. pag. 822. Hamberger zuverlässige Nachrichten etc. II. pag. 177. *Victor Trincauellus* curauit hanc editionem ex cod. msto, depromto e bibliotheca Gregorii a Selua, Vaurensis episcopi, et regis Galliarum apud Venetos oratoris. Illam editionem, ait cel. Heyne, (qui Haloandrina caruit editione,) Wolfius sequutus est, adeoque ea pro fundo vulgatae lectionis est habenda.

Epicteti Enchiridium, graece, mille in locis castigatum: per Conr. Neobarium, regi a graeca typographia. Paris. 1540. 4. — Idem latine, *Politiano* interprete, ibid. eod. anno.

Vid. Maittaire A. T. III. pag. 314. si verum in fronte scripsit Neobarius; haec editio principibus est adnumeranda.

Simplicii commentarius in enchiridion Epicteti. Latine, *Angelo Caninio* interprete. Venetiis apud Hieronym. Scotum. 1546. fol. — repet. Venetiis, 1569. fol.

Epicteti — graece; cui accessit magna pars ex Graecanicis Ioannis Stobaei collectaneis, per *Hieronym. Verlenium*. in sole aureo, Louanii, ex officina Barthol. Grauii. 1550. 8.

Maitt. A. T. in indice pag. 365.

Epictet. graece. Louan. 1550. 8.

Epicteti — ex *Iac. Tusani* castigatione. Paris. 1552. 4. graece.

Moralis philosophiae medulla, seu Epicteti enchiridion cum explanatione *Thomae Naogeorgii*. Argentor. apud Wendelin. Rihelium, gr. et lat. 1554. 8.

Heyne

Heyne V. C. obferuat, Naogeorgium habuiffe codicem adcuratius fcriptum, adeoque hanc editionem inter principes effe referendam. Forfan vero ducta eft ex Haloandrina aut Cratandrina.

Arriani Nicomedienfis de Epicteti philofophi, praeceptoris fui differtationibus libri IV. — nunc primum in lucem editi. *Iacobo Schegpio*, medico phyfico Tubingenfi interprete. Acceffit *Epicteti enchiridion*, *Angelo Politiano interprete.* Gr. et lat. Bafileae per Io. Oporinum, menfe Martio 1554. 4.

Vid. *Goetzii* Mem. bibl. Dresd. II. pag. 84 fq. — Haec Schegkii editio, ex edit. Veneta ita ducta, vt interdum viri docti induftria fieret caftigatior, repetita eft Salmanticae 1555. 8. — Geneuae apud heredes Euftathii Vignon, 1595. (al. 1594.) 8. quae multis vitiis typographicis commaculata effe dicitur. — Lugduni 1600. 8. et ibid. 1660. 8.

Epict. Enchiridion eiusd. Altercatio cum Adriano et Cebet. tabula lat. Brixiae 1562. 12.

Hieron. Wolfius Epicteti enchiridion, *Arriani* differtationes et *Simplicii* commentar. in Epictetum latine vertit et abfoluit 1560. et anno fequente Bafileae Oporinus cum graeco Epicteti et Cebetis textu excudit: *Epicteti Enchiridion et Cebetis tabulam* gr. et lat. *Simplicii* et *Arriani* in Epictetum commentaria, latine, tres tom. in 8. — Quidam tomi praeferunt a. 1563. de quibus mox copiofior ero.

Wolfius vulgatam enchiridii lectionem primum conftituit, quinque codicibus, fiue rectius, editionibus, a. Venetis 1528 et 1531. Bafileenf. tum Cratandrina, tum a. 1554. atque Argent. 1554. vfus. In primis autem fequutus effe mihi videtur Cratandrinam edit. adeoque Haloandrinam recenfionem; tum Venetam a. 1535. reliquas ab eo non nifi paucis in locis adhibitas fuiffe, animaduertit cl. Heyne. — Ex recognitione Wolfiana plures fluxerunt editiones, quae modo folum Epicteti enchiridion exhibent, modo Arrianum gr. et lat. et Simplicium lat. habent additos. vid. fupra in vol. II. pag. 707 et 708 fq. Sed quoniam differt editio I. Wolfiana ab Colonienfi 1594. nec discrimen ab aliis clare notatum reperi; paucis de illis differam. Prima igitur Wolf. editio infcripta eft:

Epicteti enchiridion, h. e. pugio, fiue ars humanae vitae correctrix, vna cum *Cebetis Thebani tabula*, qua vitae humanae prudenter inftituendae ratio continetur: *graece et latine.* Quibus nunc demum acceflerunt e Graeco translata, *Simplicii* in eumdem Epicteti libellum doctiffima *fcholia.* *Arriani commentariorum* de Epicteti disputationibus libri III. Item alia eiusdem argumenti, in ftudioforum gratiam et fcholarum vfum. *Hieronymo Wolfio interprete*, vna cum annotationibus eiusdem. Cum indice etc. Bafileae, per Io. Oporinum, fine anni nota. in 8. tres tomi. Praefatio fcripta eft *Auguftae* Vindelicor. 7. Cal. Iun. M. D. LX. (1560.)

In primo tomo reperiuntur 1) Epicteti enchiridion. Capitum diftinctio non eft eadem, quae in fuperioribus editionibus. Singulis capitibus fubiecta eft verfio latina, et huic fubftratae funt adnotationes cum criticae tum grammaticae: praeter ea comparantur et examinantur verfiones Politiani atque Naogeorgi, nec non verba et fententiae e fchola Stoicorum explicantur. In margine ad textum graecum adpofitae funt variae lectiones, faltem praecipuae, ex fu[periori]bus, praefertim Argentina Naogeorgii, adeoque Cratandrina, editionibus. 2) *Cebetis* tabula cum Wolfii verfione. In fine libelli adiectae funt breues, eaeque maximam par-

tem criticae, Wolfii adnotationes. 3) Platonica fabula de fortitione animarum, ex libro de republica decimo, graece. 4) Verfio Ioch. Camerarii latina. 5) Quaedam Hefiodi aliaque, cum Cebete comparanda. 6) *Prodici* de Hercule biuio narratio ex Xenoph. M. S. graece, cum verfione Budaei ac Beffarionis lat. et poetica Ioach. Camerarii imitatione, etc. — In II. tomo exftat 1) *Epicteti* enchiridion — cum Simplicii fcholiis, lat. e verfione Wolfii. Praefatio exarata eft Nonis Martii 1561. Commentarius in particulas, quarum fingulis fubiiciuntur Wolfii adnotationes, magnam partem criticae in verba Simplicii graeca, eft diffectus. — 2) Epicteti fententiae aliquot ex Stobaei collectaneis, ex libris Arriani deperditis reliquae. — 3) Adnotatio locorum aliquot, Oporinianae edit. a. 1554. quae emendationem poftulare videntur. — 4) Altercatio Hadriani Aug. et Epicteti. — 5) Quorumdam philofophorum problemata. — 6) Plutarchi libellus, quo deridet Stoicos etc. et eiusdem lib. Gryllus, etc. lat. ex interpretatione Hier. Wolfii. additur locus fimilis ex Theodori Gazae praefat. in hiftoriam animalium. — 7) H. Wolfii elegia paraenetica. In calce: *Bafileae, ex officina Io. Oporini.* a. M.D.LXIII. (1563.) *menfe Martio.* — Tomus *tertius* continet *Arriani* commentar. lib. IV. lat. ex interpretatione et cum adnotationibus Wolfii. Praefatio fcripta eft Auguftae Vindelic. Idibus Aug. a. M. D. LX. (1560.) Quamquam textus graecus abeft, adnotationes tamen, fingulis capitibus fubiectae, maxime pertinent ad orationem graecam emendandam. — Editio Colon.

Epicteti — *Enchiridion*, — *Cebetis tabula*, — *Simplicii* — *fcholia* — *Arriani comment.* — omnia *Hieron. Wolfio* interprete, cum eiusdem annotationibus. Coloniae, in offic. Birckmannica, fumtibus Arnoldi Mylii. 1595. 8. (in quibusdam exemplis aut tomis a. 1596. eft praefixus: et vtriusque anni exempla funt in bibl. Bodleiana; de exempl. 1596. vid. *Io. Fabric.* hift. bibl. fuae, part. VI. pag. 283.) omnia quidem fuppeditat: at hoc difcrimine. Nitore typorum et chartae haec editio cedit Bafileenfi. Defunt cumprimis longae, nec fpernendae Wolfii praefationes, et varietas lectionis, textui Epicteti graeco in margine Bafil. edit. adfcripta. Tum graeci textus, cui ab altera columna oppofita eft verfio latina, oratio eft perpetua, contra adnotatt. in fine fingulorum tomorum locum occuparunt. Denique in tomo III. verfioni latinae oppofitus eft contextus Arriani graecus: quod omnino bene factum eft. — In catal. bibl. Fabricianae part. I. fect. II. pag. 245. fuit exemplar cum collat. Gudii, et emendatt. Salmaf. msstis.

Epicteti enchir. gr. Parif. apud Andr. Wechel. 1564. 4. Hanc mire raram editionem et capitum diftinctione, et hinc inde lectione a fuperioribus differre, notat *Stolle* in notitia fuae bibl. vol. I. pag. 328 fq.

Epicteti enchir. et *Ceb.* tabula gr. et lat. ex offic. Chriftoph. Plantin. Antwerp. 1578. 8. — 1585. 8. — Lugd. Batau. 1585. 24. — Amftel. 1627. 24. — Lugd. Batau. eodem anno: 24. — cum aliis, Cothen. Anhaltinor. 1620. 8. — it. cum *Theophr.* Charact. Lugduni 1599. 8. — Epict. gr. et lat. Lugd. 1606. 8.

Epicteti Enchiridon —. Claudiopoli, 1585. 8. quam admodum raram edit. memorant *Pray* in indice rarior. libr. bibl. Budenfis. Budae part. I. 1780. pag. 363. et ex eo *Hummel.* in Bibl. libror. rarior. fuppl. III. pag. 71.

Thefaurus

Thesaurus philosophiae moralis, *Epicteti* enchiridion, *Cebetis* tabula, *Theophrasti* charact. ethici, *Pythagoreorum* fragmenta. gr. et lat. Coloniae Allobrogum, 1612. 12. (1613. 16. in Pinelli catal.)

Epictet. Enchir. gr. et lat. per *Io. Stobaeum*, s. a. et l. in catal. bibl. Thottian. tom. IV. pag. 82. nr. 106.

Enchiridion *Epicteti* cum comment. *Simplicii*, graece. Venetiis, 1628. 4. teste Relando. — gr. et lat. Lugd. Batau. 1627. 8. vid. Bibl. Bodlei. catal. I. pag. 397.

Epicteti, philosophi eximii et viri prorsus boni, sententiae CXVI. e Ioannis Stobaei, Antonii et Maximi collectaneis excerptae, hactenus seorsum numquam editae; quibus adiuncta est vita T. Pomponii Attici. Hafniae, sumt. Ioach. Moltkenii. 1629. 12. latine.

Henr. Ernst in epistola nuncupatoria ait, se ethicas hasce et politicas Epicteti sententias, quas ante aliquot annos e Io. Stobaei, Antonii et Maximi collectaneis, a Conrado Gesnero editis, excerpsisse et partim suis, vbi opus visum fuerit, partim vero Gesneri et Wolfii verbis expressisse.

Epicteti etc. gr. et lat. Rostoch. 1631. 12. — Hamburgi 1634. 12.

Eodem anno, 1634. prodiit „Lugd. Bat. ex officina Io. Maire, cum notis *Io. Dan. Suecani*, forma minore. Haec editio, ait Fabric. frequentissime repetita est [dd]) in Belgio et Germania, habens additam tabulam Cebetis et narrationem Eris Pamphylii ex decimo Platonis de Rep. et Hipparchi, Pythagorei, fragmentum ex *Stobaei* serm. 106. Notas ex Wolfio fere vniuersas transscriptas monet Mericus Casaubonus ad Epictetum pag. 71. easdemque castigat pag. 15 et 45. ad Antoninum. *Isaacus Vossius* in epist. ad Salmasium 23. Ian. 1634. *Prodiit aliquando Epictetus apud Lamerium cum notulis eius, in quem morientis Scaligeri animam transmigrasse iactatur. Certe ne Scaliger tale quid vnquam somniauerit, ac hic ibi scripsit. Nihil praestitit, quod non e triuio possint Magistelli. Vnus tantum est locus, cuius vulgatam sollicitat lectionem.* Cap. XVII. Καὶ οὐχ οὕτως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς, ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ᾖ τὸ σὲ ταραχθῆναι. Non ita ei bene est, vt tuarum perturbationum ille habeat potestatem. *Ille legit* ἔξω *vel* ἐὰν, *cum vulgata lectio Crotone sanior sit.*"

Simplicii commentarius in enchiridion Epicteti, ex libris veteribus emendatus. Cum versione Hieronymi Wolfii et Cl. Salmasii animaduersionibus et notis, quibus philosophia Stoica passim explicatur et illustratur. Quae accesserunt, sequens pagina indicabit. Lugduni Batau. typis Io. Maire. 1640. 4.

Accesserunt Dan. Heinsii praefat. et in altero tomo Cebetis tabula, gr. lat. arabice: Aurea carm. Pythagorae, cum paraphrasi arabica, quam recensuit et in latinum conuertit Io. Elichmannus; praefat. Salmasii in Cebetis tab. arabicam et Pythag. carmina aurea, arabice versa. Illi editioni principio *Dan. Heinsius* praefuerat, qui nouam editionum constituit classem. Basin vero fecerat exemplar Venetum a. 1528. emendatum tamen, et ad fidem MS.

 Nausiani

dd) Leidae 1651. forma min. Paris. 1653. Amstelod. 1670. 12. etc. *Heumanno* in nota msta, videtur *Daniel* esse nomen gentile auctoris, et *Suecanus* nomen patriae. Nam etiam Petrus Moll Suecanus, I. V. D. edidit Longi Pastoralia. *Harl.*

Nansiani suppletum: quo factum est, vt huius editionis textus ab eo, qui antea in vulgatis erat, valde dissentiret. Postea ad Salmasium, qui absoluerat, negotium venit. Vnde illa editio a viris eruditis modo Salmasiana adpellatur, modo, idque rectius. Heinsiana. Salmasius gloriatur, se Epictetum cum scriptis codd. comparasse, et viginti aliquot locos, nondum intellectos ceteris interpretibus, explicuisse, multosque alios, parum hactenus explicatos, elucidauisse: at id minime praestitum fuisse ab illo, adseuerant Mer. Casaubonus et Berkelius in praefationibus ad suas editt. At enim non Salmasius, sed Heinsius Epictetum ac Simplicium gr. et lat. typis fecerat describi: Salmasius tantum praefationem et partem commentariorum in Simplicium conscripserat. Salmasius igitur forsan intellexit adnotationes suas atque emendationes, quas diu posthaec Relandus suae primus inseruit editioni. Salmasius autem sub exitum praefationis Heinsium grauiter incusat furti litterarii. Inter alia, „vsus est, inquit, Nansiano codice, ab ipso Nansio cum scripto exemplari collato. Quaecumque ad oram sui libri notauerat *Nansius*, ea in textum recipienda curauit cl. *Heinsius*, vbique deleta Nansii manu, et sua reposita. Correctiones et coniecturas omnes Nansii suas fecit bonas malasque, quas textui donauit. Aliquando, sed rarius, vere suas inseruit; sed omnes falsissimas et ineptissimas, vt suis locis significabimus." etc. — Contra Berkelius in praefat. valde carpit edit. Heinsio-Salmasianam, et adnotat, se, praeter innumera typothetarum vitia, multa etiam, in ipso textu praetermissa, et alio transposita, inuenisse. — Ipse tamen Salmasius in Simplicio emendando adiutus est lectionibus codicis msti, exemplo Vossiano adscriptis, nec raro ex coniecturis suis dedit locum. In Epicteto, opinor, nactus codicis, Nansiano melioris, lectiones varias, se, gloriatus, pleraque ab Heinsio omissa addidisse, male ab eodem correcta restituisse, nec pauca hiulca in Veneta illa editione suppleuisse. In amplo commentario, quae tamen est tantum pars, omnia critice persequitur, Wolfium saepe laudat, nec raro culpat, et potissimum dogmata Stoicorum aliorumque veterum philosophorum latius docteque explicat. Reliquam vero partem post reditum ex Galliis editurus erat et prolegomena vberiora, instar manuductionis ad philosophiam stoicam praemissurus. Sed fidem non praestitit Salmasius, aut illa, nisi periit, adhuc latet in scriniis. — Copiose de hac edit. disserit *Stolle* in notitia libror. bibl. suae, vol. I. pag. 337—342. — Recusa est illa editio, cum Arriani commentariis, *Londini* 1670. apud Reland. P. Pinell. aliosque (at 1679. teste Heynio, pag. XXXIII.) 8. — „Salmasius autem, vt notauit Fabricius, a Stephano Ioanne Stephanio acceperat Simplicium, Meursii manu ad MStum codicem diligenter emendatum, vt ex eius epistola ad Vossium docet Colomesius pag. 193 Galliae Orientalis. *Horschelius* quoque meliorem dare Simplicium fuit molitus, teste *Andrea Schotto* lib. II. obs. humanar. cap. 9. vt omittam *Gesnerum*, qui in bibl. quum memorasset editionem Venetam anni 1528. (perperam in Gesnero et eius epitomatoribus excusum est a. 1538.) addit: *Sed multa in illa editione corrupta sunt et non pauca desiderantur, quae ego Bononiae et Venetiis ad Politiani et alterius cuiusdam docti exemplaria castigaui et expleui in meo codice, qui fortassis aliquando committetur praelo.*"

Epicteti Philosophi Enchir. et *Cebetis* Theb. tabula. (latine.) Quibus acc. *Senecae* liber vnus de tranquillitate animi, ac sententiae aliquot selectiss. philosophorum. Colon. apud Wilh. Friessem. 1642. forma minima.

Epict. Enchir. gr. et lat. Lugd. Bat. 1646. 24. — cum *Cebetis* tabula, latine, Genuae, typis Benedicti Guaschi. 1653. 24. — *Enchir.* gr. et lat. *cum versione latina accuratius et fidelius*

Eue examinata et cum notis grammaticis. Parif. apud Sebaft. et Gabrielem Cramoify. 1653. 12. Wolfii tamen verfionem locis haud paucis ex ignorantia tam rerum, quam verborum turpiffime deprauatam effe, docet Mer. Cafaub. in notis ad fuam editionem pag. 77 fq. — *Epictetus*, gr. Lugd. Batau. 1657. 32. — *Epict.* cum Cebete, Roterodami 1654. 12. gr. et lat.

Epict. Enchiridion et *Cebetis* tabula cum *Arriani* commentariis Epictetcis. Gr. et lat. ex interpretat. lat. et cum notis *Hier. Wolfii*. *Porphyrius* de abftinentia ab efu animalium: vita Pythagorae: fententiae etc. Editio noua, prioribus correctior. Cantabrigiae. 1655. 8. Ex edit. Wolfii haec ducta eft.

Epicteti Enchiridion, vna cum Cebetis tabula. Graece et lat. cum notis Merici Cafauboni, If. F. Eiusdem Enchiridii paraphrafis graeca, ex qua non pauci in Enchiridio loci reftituti; numquam ante hac edita. Item paraphrafeos verfio, cum notis eiusdem. Londini: typis Tho. Roycroft, impenfis Io. Schirley. 1659. 8.

In verborum contextu Wolfium fequutus eft Mer. Cafaubonus, qui in praef. tamen fcribit, fe textum graecum Amftelodamenfis recentioris (fed, cuius anni, non addidit,) editionis, quam in plerisque cum Salmafiana congruere deprehendiffet; fed et verfionem latinam fideliter exhibuiffe. In eadem vero praefatione iactitat, fe Enchiridium hoc dare abfolutiffimum, et ita ab omnibus naeuis et maculis purum, vt vix vllus, aut nullus omnino certe, in illo locus fit reliquus, in quo vel mediocriter doctus impediri poffit. Multa quidem praeftitit, aut contulit in Epictetum. In notis eruditis de locis dubiis aut vexatis interdum difputat, paraphrafte gr. et Wolfii Salmafiique editionibus potiffimum collatis, maxime vero verfionem Politiani ac Wolfii examinat, et rerum verborumque fenfum explicat. — In paraphrafi, ait Fabricius, miror, a Chriftiano homine, afceta quinti, vt videtur, a Chrifto nato faeculi, omiffum caput 44: quo Epictetus fuadet, iusiurandum recufandum, fi fieri poteft, omnino; fin minus, faltem quantum fieri poteft. In biblioth. Fabricii noftri fuit exemplar cum illius et Dobleri obff. mstis.

Epicteti Enchir. et *Seneca* de tranquillitate animae. Coloniae 1660. 18. In calce fignatus eft ille annus: fed tantummodo eft repetita editio Colon. eiusdem bibliopolae a. 1642. omiffis tamen fub finem fententiis fel. philofophor. et fubftituto catalogo librorum, quos e prelo fuo exire iufferat librarius. — Enchir. gr. et lat. cum notis, Hanouerae, 1662. 12. — gr. et lat. Cellis. 1666. 18. — ex verfione Angeli Politiani. Rintelii 1666. 18. — gr. et lat. recognitum et notis illuftratum. Oxonii 1670. 8. — *Epictetus* et *Cebes*, gr. et lat. Leidae eod. anno. 12. — Amftelod. ap. Boom, eod. anno. 24.

Epicteti Enchiridium. Vna cum Cebetis Thebani tabula, gr. et lat. ex recenfione Abrahami Berkelii, cum eiusdem animaduerfionibus et notis. Quibus accedunt notae Wolfii, Cafauboni, Cafelii et aliorum, cum graeca paraphrafi. Lugd. Batau. et Amftel. ex offic. Daniel. — à Gaasbeek 1670. 8.

E Snecani notis eas delegit, quas ille non compilauerat ex Wolfianis et Cafelianis. In textu conftituendo ita fequutus eft Wolfium, vt quaedam ex Heinfiana lectione emendaret. Praeter paraphrafin Enchiridii cum Cafauboni verfione et notis, et Cebetis tabulam cum

cum Wolfii verfione et notis variorum adiecit commentitiam *altercationem* ee), fiue interrogationes Hadriani, imperatoris, et refponfiones *Epicteti*, lat. difputationem *Pipini* cum Albino, lat. *Nicarii* interrogationes et refponfiones, gr. et lat. *Carphilidis* item et refponfa virorum fapientum Alexandro reddita, graece et lat.

Recufa eft *Delphis*, Batau. a. 1683. 8. illa edit. Berkeliana, aucta *Iac. Gronouii* notis fiue caftigationibus ad graecam Enchiridii paraphrafin, ex cod. msto mediceo. — Wolfiana lectio ex Heinfiana eft quoque emendata in exemplis Oxonienfibus:

Epicteti enchir. Cebetis tabula, *Theophrafti* charact. ethici, *Prodici* Hercules, cum verfione lat. et *Ciceronis* de exfilio dialogus a *C. Aldrich.* Oxonii 1680. 8. — 1702. 1707. 8. — et 1740. de qua fuo loco plura diximus.

Epicteti enchir. gr. et lat. interprete Hier. Wolfio. *Nicol. Blancardus* graeca recenfuit: varias codicum lectiones et paucas animaduerfiones adiecit. Accedunt notae *Hier. Wolfii* et *Merici Cafauboni.* Item paraphrafis graeca, quam idem *Cafaubonus* primus vulgauit, vertit et notis illuftrauit. Subiiciuntur *Epicteti* Enchiridion ab Ang. Politiano e graeco verfum, *Epicteti* apophthegmata et fragmenta. — Cum *Arriani* Opp. per *Nic. Blancardum.* Amftel. 1683. 8. (apud Reland. Amftel. 1686. 8.) — Textus eft is, quem Wolfius et Berkel. concinnarunt. Adiuncta funt dicta et fententiae Epicteti, collecta ex Stobaeo, Gellio, et M. Antonio.

Epict. enchir. cum Cebetis tabula, gr. et lat. Guelferbyti, 1686. 12.

Epicteti Manuale — cura Hadriani Relandi. Traiecti Batau. 1711. 4. cum Meibomii (qui in oratione graeca Salmafianam f. potius Heinfianam fequitur recenfionem,) verfione et adnotationibus, Salmafii emendationibus, ad marginem edit. 1595. notatis, atque varia lectione ex codd. Hafnienfi ac Gerdefiano. Pag. 90 fqq. adhaerent Epicteti fententiae ex Io. Stobaeo, gr. et lat. Enimuero non omnes fententiae funt ex Stobaeo: nam illae a nr. 93 — 123. feruatae funt ab Antonio Meliff. et Maximo. — pag. 153. eft Acceffio notarum Salmafianarum, (vt Relandus in praefatione oftendit,) ad emendationes Meibomianas in differtationes Arriani. Adde fupra in vol. II. pag. 711. *Io. Fabric.* hiftor. bibl. Fabricianae, part. V. pag. 535 fqq. Acta erudit. Lipf. a. 1711. menf. Aug. pag. 373 — 378. Iourn. des Sav. a. 1711. menf. Aug. pag. 123 fqq. — *Reland.* in fine catal. editt. ait, eodem anno, n. 1711. nouam Enchiridii Epictetei editionem in 8. prodiiffe *Geneuae*, cura *Anton. Mauricii*, humaniorum litterar. et ciu. hift. ibidem Profefforis: quae num prelo reuera exierit, equidem ignoro.

Epict. Enchir. graece, latinisque verfibus adumbratum, per *Eduardum Ivie.* Oxon. e theatro Sheldon. 1715. 8. mai. vid. Catal. bibl. Bunau. I. pag. 160. — edit. II. 1723. 8. lat. cum *Vidae* libris III. de arte poetica. vid. Republyk der Geleerden, menf. Nou. et Dec. a. 1724. nr. 8. — — Flores ex *Epicteto* collecti a *C. W. Lundio*, Hafniae 1719. 4.

Epict.

ee) De gallica huius fcripti verfione, a *Io. Corrafio*, Parif. 1558. 8. edita, vide *Verdierii* bibl. gallicam pag. 682 fq. Verfio Anglo-Saxonica, msta, eft in bibl. Bodleiana: adde *Heumanni* acta phil. I. pag. 734 fqq.

Epict. — vna cum *Cebetis* tabula, gr. et lat. eum notis Hieron. Wolfii, If. Cafauboni, Io. Cafelii et aliorum. Quibus accedit graeca enchiridii paraphrafis, lacunis omnibus, cod. Medicei ope, a Iac. Gronouio repletis. Recenfuit, a pluribus mendis repurgavit, ac notis quibusdam et animaduerfionibus illuftrauit *Io. Cafpar Schroederus.* Delphis ap. Adr. Bemann. 1723. 8. — Eft repetitio Berkelianae editionis. — cum verf. lat. et german. notisque *I. H. Reitz.* Idften. 1721. 12.

Epicteti Manuale, *Cebetis* Thebt tabula, et *Prodici* Hercules, *Theophrafti* characteres ethici. Graeca recognouit, verfionem latinam reformauit, notas Wolfii, Cafauboni, Cafelii, Duporti, aliorumque recenfuit et caftigauit, fuisque obferuationibus auxit et illuftrauit *Iofephus Simfon*, A. M. Oxonii e theatro Sheldoniano, impenfis Iac. Fletcher. etc. 1740. 8.

Conf. noua acta erudit. Lipf. a. 1744. menfe Sep. pag. 487—490. — edit. III. Londini 1744. — tum auctior, ita, vt pleraque ex notis Heynianis transferrentur, Londini 1758 et 1762. 8.

Epicteti, *quae fuperfunt*, *differtationes ab Arriano collectae*, *nec non Enchiridion et fragm.* graece et lat. in duos tomos diftributa cum integris Iac. Schegkii et H. Wolfii felectisque aliorum doctorum adnotationibus. Recenfuit, notis et indice illuftrauit *Io. Vptonus*, Praef. Rollenf. Londini. II. voll. 1739—1741. 4.

Enchiridion cum fragmentis, variis lection. et fuis aliorumque notis voluminі II. inferuit. Expreffus eft textus e lectione Meibomiana: fed ab Vptono emendatus. Praeter ea enim ille contulit edit. Venet. a. 1535. Wolfianam ac Schegkianam; et ex iis aliisque lect. varietatem comparauit, atque, quod ab aliis fere neglectum erat, ex ipfo Arriano plura enotauit. Ab Harrifio acceperat exemplar Venetae edit. cuius orae adfcriptae erant lectiones codicis boni, qui olim in Carpi, patris purpurati, bibliotheca fuit, et alius, tum aliud exemplar, cui comes Schaftsbury notas adfcripferat criticas. Copiofum et perutilem adiecit indicem. Plura leges de hac editione in Bibl. brit. tom. XX. part. II. p. 1 fqq. Zuverläffigen Nachrichten part. LXI. pag. 1 fqq. et *Windheim* Bemühungen der Weltweifen vom Iahr 1700—1750. vol. III. pag. 160 fqq.

Ex edit. Vpton. deriuata eft edit. *Epicteti* cum Cebete etc. gr. et lat. Glasguae, 1744. 8. 1747 et 1748. 12. — *Epictet.* graece. ibid. 1751. 32. — gr. et lat. ibid. 1775. 12. (al. 8.)

Ex Meibomiano vel Vptoniano exemplari transfcripta eft editio *Lucenfis.* 1749. 8. — gr. et lat. Amftel. ap. Wetftein. 1750. 12.

Epicteti enchiridion gr. et lat. cum fcholiis graecis nunc primum e bibl. regia Dresdenfi vulgatis, et nouis animaduerfionibus. Dresdae et Lipfiae, impenfis Mich. Gröll. 1756 8. In priore editione in dedicatione; in altera autem eaque *emendatiore et auctiore* Varfauiae et Dresdae apud Groellium. 1776. 8. in fronte libri nomen fuum eft profeffus *Chr. Gottl. Heyne*, V. C. [titulo tantum mutato, 1782. 8.]

Hanc praeftantem et, fiue artem criticam, fiue interpretationem rerum ac verborum fpectes, optimam editionem, vir cel adcommodauit quidem ad exemplar Vptonianum; at in locis haud paucis emendatum. Nam diligenter contendit edd. Venetam vtramque, Wol-

ſii primam, Naogeorgii et Dan. Heinſii, etc. vna cum adparatu variae lectionis in editt. Meibom. et Vptoniana; tum codicem Dresdenſ. elector. ex quo ſcholia graeca primus vulgauit. Praeter ea paraphraſten chriſtianum, ac, quod ab reliquis omiſſum erat, S. Nili, quod vocant, enchiridion, nec non Simplicium atque Arrianum ſollertius, quam alii fecerant, excuſſit. In praef. ac prolegom. de enchiridio eiusque in codd., praecipue in editionibus fatis acute intelligenterque diſſeruit. Caruit tamen edd. Haloandr. et Cratandrina. In prolegg. pag. XXIX. ſpem facit alius editionis, in qua ad eum fere morem, quem in Virgilio ſequutus eſt, varia lectio ſecernatur ab iis notis, quae philoſophi verba interpretantur; aliaque addere promittit.

Epict. Enchir. et *Cebetis* tabula, gr. et lat. Guelferbyt. 1756. 12. etc.

Ἐπικτητȣ — *Epicteti enchiridion in vſum ſtudioſae iuuentutis ex recenſione et cum notis Nic. Schwebelii.* Norimbergae 1771. 8.

In conſtituendo textu ſequutus eſt editionem priorem Heynianam; at in notis, haud ſpernendis, interdum diſceſſiſſe videtur. In praefatione nudum dedit plurimarum editionum, in his Holoandrin. et Wechel., catalogum.

Ἐπικτήτȣ Ἐγχειρίδιον, *curante I. B. Leſebure de Ville-Brune.* Pariſ. 1782. form. min. (cum verſione gallica. ib. 1783. 8. in Diction. bibliograph. tom. I. Pariſ. 1790. p. 412.)

Editor multa iactitauit de ſua opera. „En, ait in praefatione, tuis ſe votis offert caſtigatiſſima totius philoſophiae moralis epitome. Mendis erroribusque, quibus ſcatebat auro contra carum opus, mea diligentiſſima quidem cura repurgatum deprehendes. — Certum tibi ſit, me, quidquid variatum in ſcriptis vel ab ipſomet Arriano, vel a librariis, excuſſiſſe, compoſuiſſe, vt hinc, quantum fieri poſſet, verum textum extunderem." Atque multa praeſtare debuerat, ſi iis, quae habuit, ſubſidiis rite vſus fuiſſet. Adhibuit enim, vt is quidem ait, quatuor codd. bibl. Pariſ. nondum collatos, de quibus autem haud adcurate egit, tum varias lectiones, orae exempli Haloandr. adſcriptas, et varias lectiones, quas ante XI. annos Berger, Germanus natione, e duobus italicis edd. enotauerat: porro tres Nili enchiridii codd. et duo codd. interpretationis, a Politiano confectae. Sed codd. graeci firmant plerumque lectiones, ex aliis codd. iam notas. Heynianam ignorauit editionem, et parum curauit rerum ac ſententiarum interpretationem; ſaepius, interdum praeter neceſſitatem, mutauit interpunctionem; lectiones, ab Heynio iam reiectas, retinuit frequenter; et in ſectionibus ſiue paragraphis ab ordine ſueto diſceſſit. vide grauem cenſuram atque iactantiae adcuſationem in ephem. litterar. Lipſienſ. an. 1785. plag. 40. pag. 633 ſqq. vbi etiam multa contra Lefebure emendationes receptasque lectiones diſputantur.

Cebes Gemälde u. *Epictets* Handbuch, griechiſch für Anfänger. Herausgegeben von *Io. Heinr. Iacobi.* Hamburg. 1784. 8. cum praef. Semleri.

De Arriano et editione, quam paraturus erat Fabricius, hic ipſe haec ſcripſit:

„*Iſaacus Caſaubonus* epiſt. 9. ad Thuanum ſcripta Geneuae 6. Cal. Nou. 1593. *Eſt in manibus etiam Arriani Epictetus, liber, vt noſti, aureolus, quem Iacobus Schegkius magni apud ſuos nominis homo ſic latinum fecit, quaſi iuraſſet omnia non vertere ſed peruertere.* Epiſtola 13. ad Rich. Thomaſonum data ibid. Calend. Maii 1594. *Ego nunc Arriani diſſertationes publice*

publice expono, cuius aurei libri neque Schegkius neque Wolfius umbram viderunt. O philosophum! o dignum excellenti tuo ingenio campum, quare, si me audis, rape mihi hanc palmam dum adhuc in medio est posita etc. Vide eumdem epist. 21. 23. etc. Andreas Schottus lib. V. Obs. Humanar. cap. 22. insignem traiectionem indicans et hiatum lib. III. cap. 26. Arriani explens, testatur, se adiutum regis christianissimi membranis, *quas inspexit diligenter in sua interpretatione religiosus vir Nicolaus, Nicolai Gullonii, Regii Professoris F. et cum Alberto Miraeo V. C. communicauit.* Posui et ipse nonnihil temporis in elegantissimo hoc opere castigando et illustrando, Salmasii quoque emendationes quasdam et alius viri docti collationes nactus. Itaque spero, me longe meliores Arriani pariter libros redditurum et Epicteti enchiridion locis quibusdam illustraturum esse, siue in noua, quod malim, Arriani editione, siue in lectionibus ad Arrianum Epicteteis." *Fabric.* — Hic quoque, vt postea videbimus, ad Schlichtium notas quasdam mstas misit. *Harl.*

De *Nilo* haec notarat Fabricius. „Non praetereundum etiam, quod Epicteti Enchiridion a *S. Nilo, monacho*, contractum et ad sensus christianos interpolatum; sed ab illo, quod Mericus Casaubonus edidit, multis locis diuersum. Graece et latine editum est inter varia *Nili* opuscula a *Iosepho Maria Suaresio*, Romae 1673. fol. — latine a *Theoph. Spicelio* post tractatum de pio litterati hominis secessu; gallice, a *Michaele Mourgues*, vt paullo post dicam." Conf. *Heynii* praef. pag. XVII sq. et *Leon. Allatium* de Nilis, in Fabricii B. Gr. vol. V. pag. 41 sqq. *Harl.*

VII. *Arabica editio Epicteti nulla.*

Falluntur *Ioannes Hallervordus* in bibliotheca curiosa pag. 56. et *Martinus Lipenius* in bibl. philosophica pag. 442. adfirmantes, Enchiridion Epicteti arabice editum esse ex bibliotheca Io. Elichmanni. Nam Cebetis tabulam et aurea Pythagorae carmina, non Enchiridion Epicteti ex bibliotheca Elichmanniana arabice edidit *Salmasius*, Lugd. Batau. 1640. 8.

VIII. *Versiones Enchiridii gallicae, hispanicae, anglicae, italicae, belgicae, germanicae ff).*

Gallice per *Antonium du Moulin*. Lugd. 1544. 16. [et in fine litterarum Phalar. et Isocratis a Gruget versarum, Anvers. 1558. 8.]

1) Interprete monacho *Ioanne de S. Francisco:* les Propos d'Epictete recueillis par Arrian etc. gg) Paris. 1630. 8. — [— Interprete *Andr. Rinaudeau*, Poitiers, (Augustoriti Limonum) 1567. cum notis, quas laudat Casaubon. in praefat. *Harl.*]

2) Interprete *Guilelmo du Vair*, parte quarta opusculorum, post alias editiones vulgatorum Rothomagi a. 1636. 8. [et in edit. Opp. Rothomagi, 1612. 8. pag. 777 sqq.] Laudat hanc

ff) De latinis versionibus iam in recensu editt. egimus. In Heidenr. autem Pandectis brandenburgicis error committitur, *Arriani* diss. Epicteteas latine translatas esse a Barthol. Facio et Angelo Politiano. Is vero inde ortus est, quod Politianus Enchiridion, Facius Arriani libros de rebus Alexandri latine vertit. *Harl.*

gg) Citatur haec editio a *Casaubono* in notis ad Epictet. p. 35. adde *Bayle* Diction. voc. (Jean) Gouiu, not. *C. Heum.*

hanc versionem Mericus *Casaubonus* in notis pag. 68. 70. 81 sq.] At in praefat. idem scribit, editam esse Lutet. Paris. 1606.]

[Paris. a. 1655. apud Guil. de Luyne; quam haud probat Mer. Casaubon. in praef. *Harl.*]

[*Arriani* dispp. per *Io. de St. François, dit le P. Goulu.* Paris. 1630.]

3) Interprete *Aegidio* hh) *Boileauio*, qui vitam Epicteti eleganter scriptam praefixit, Cebetisque tabulam subiunxit. Rothomagi 1667. quae tertia est editio. Vide librum *Baelii*, cui titulus: reponse aux questions d'un Provincial. tom. I. pag. 129 sq.

4) Cum obseruationibus moralibus et christianis, auctore *Coquelino*, academiae Paris. cancellario. Paris. 1688. 12.

5) Ex versione Abbatis *Bellegardei*, vna cum Altercatione Adriani et Epicteti, Cebetisque tabula, gallice reddita, sub titulo: les *Caracteres d'Epictete.* Triuultii 1700. 12. [1701. apud Reland. — Amstelod. 1709. 12. — Hagae Comit. 1734. 12.]

6) Enchiridion gallice vertit et per singula capita doctrinam moralem stoicam et christianam inter se contulit, additis obseruationibus, *Michael Mourgues*, soc. Iesu, sub titulo: *Parallele de la* ii) *Morale Chretienne avec celle des anciens Philosophes.* Paris. 1702. 12. Paraphrasin christiani scriptoris, cuius illa solum loca retulit, quibus ab Epicteti verbis [?] auctor recedit, putat, esse factam in vsum Anachoretarum, (qui vocati sunt Hesychastae) kk), ante annos ad minimum mille et ducentos. *Fabric.* [Le Manuel d'*Epictete*, et les Commentaires de *Simplicius*, traduits en François, avec des Remarques, par Monf. *Dacier.* Paris. 1715. voll. II. 12. cum vita Epicteti. In praefat. defendit Platonem atque Epictetum a crimine superbiae atque arrogantiae, contra Pascalis libr. *Entretien de Mr. Pascal et de Mr. de Sacy, sur la Lecture d'Epictete et de Montagne*, in: Continuation des Memoires de Litterature de Mr. *de Salengre*, tom. V. pag. 239 sqq. conf. Iourn. des Sav. a. 1716. Iun. pag. 649 sqq. et Iul. p. 12 sqq. ac *Windheim* in: Bemühungen der Weltweisen etc. vol. III. pag. 147 sqq. — Correcte venusteque recusa est, cum praef. Lud. Dutens, Paris. apud Didot senior. 1775. 18. — Dresdae 1780. 8. — tum, inscripta: Manuel d'Epictete, traduit du Grec, avec les Commentaires de Simplicius. Le nouveau Manuel et le tableau de Cébes. Nouv. edit. Paris. apud Bastien. 1789. cum fig.

Manuel d'Epictete traduit par M. N. Paris. 1782. 12. Praemissa est diss. de philosophia Zenonis et Epicteti. Versio est valde libera, ita, vt quaedam, quae tamen essent necessaria, omitterentur. *Harl.*]

Hispanice, *Franciscus de Queuedo.* [Bruxellis 1661. 8. Barcell. 1635. 8.] tom. II. Opp. pag. 518 sq. enchiridion elegantissima metaphrasi poetica expressit. *Fabric.*

[Doctrina del Estoico Filosofo *Epicteto*, que se llama comunmente Enchiridion, traducido de Griego, por el Maestro *Francisco Sanchez*, Cathedratico de Rhetorica, i Griego en

hh) *Guilelmo* Boileauio, patri celebris *Nicolai Boil.* tribuitur in vita huius, a Maizaeo scripta, Amstel. 1712 12. vid. Acta erud. a. 1713. p. 55. *Harl.*

ii) Vide si placet Memorias Triuultinas de artibus et scientiis a. 1704. I. pag. 92 sq.

kk) De Hesychastis illis Cangius in glossario graeco. *Fabric.* — Atque *Hesychastae* diserta fit mentio in hac paraphrasi cap. 60. *Heum.*

en la Vniverſidad de Salamanca. Impreſſo en Pamplona per Carlos la Buyen. 1612. 12. cum adnotationibus. vid. Specimen bibliothecae Hiſpano-Maianſianae — ex Muſeo Dauidis Clementis, pag. 99 ſq. Epicteti, ait Maianſius, ſententiam optime Sanctius expreſſit, etiamſi aliquando verba ponderauit potius, quam numerauit. — Illa editio, teſte Maianſio l. c. repetita eſt cum aliis opuſculis, ſic inſcriptis: *Las coplas de Don Iorge Manrique — — la Dotrina del Eſtoica Filoſofo Epicteto, traducida de Griego por el Maeſtro Franc. Sanchez* —. Madrid. 1632. 12. — Ibid. pag. 138. *Queuedi* iudicium in epiſtola ad Io. de Herrera, praefixa illius Epicteto, adfertur de alia verſione: *verterunt Enchiridion — in noſtrum idioma Doct. Fr. Sanctius, Brocenſis; et paulla poſt* Doctor Gundiſaluus Correas *aliquo rigore magis aptato prototypo, ideoque minus grato.* — *Correae* autem, Prof. Salmant. verſio eſt in libro, ibi citato: *Ortografia Kaſtellana, nueva, — — i el Manual de Epicteto, i la Tabla de Kebes —. Traduzidos de Griego en Kaſtellano por el Maeſtro Gonzalo Korreas — Konforme al orixinal Grieko Latino, Korreto, i traduzido por el mesmo.* — en Salamanka. a. 1630. 8.

In linguam *Portugallicam* ſ. *Luſitan.* translatum eſt *Epicteti Enchiridion per Franc. Anton. de Souza.* Coimbrae 1594. 12. — Oliſipi ſ. Liſſabon. 1595. 12. *Harl.*]

Anglice, [Londin. 1670. 8. per Dauies. — The Morals of Epict. made Engl. in a poetic paraphr. by *Ellis Walker.* Lond. 1764. 8.] Enchiridion cum Simplicii commentario, per *G. Stanhope*, praemiſſa vita Epicteti ex Gallico *Aegidii Boileau.* Lond. 1700. 8. edit. II. 1704. 8. [ab Eliſ. Carter. edit. II.' 1759. II. voll. 4.]

Germanice cum Cebete, Agapeto etc. Cothenis 1620. 8. *Fabric.* — In: Vollſtändige Sammlung aller Ueberſetzungen der Griechen und Römer etc. Francof. et Lipſiae 1785. 8. pag. 113 ſq. nominantur verſiones ſqq. germanicae: ab anonymo, in der Griechiſchen Sprachübung. (n. quam citauit Fabr. Cothen. 1620. 8.) — a *Gerdeſio*, cum Cebete, Holmiae, 1649. 12. — a *Brigitta Tott*, Hafniae. 1661. 12. — ab anonymo: des Epictetus politiſche Sittenlehre in vier Sprachen, 1694. — a *Weiſſio* in: Drey klügſten Leute: — ab anonymo, ex verſione Politiani latina, Epicteti Hand-Büchlein, Deſſau. 1716. 8. — ab *Rathian*, Noribergae 1718. 8. — a *Pracopio*, verſibus german. Berolin. 1718. 8. — a *L. E. von Faramund*, (h. e. *de Schütz.*) cum adnotatt. ethicis. Lipſiae 1719 8. (vid. *Stolle* de libris in bibl. ſua, vol. II. p. 260 ſq.) — a *Rühlen*, gr. lat. et german. Idſtein. 1721. 12. — ex verſione Bellegardii gallica, ab *A. B. C.* Lipſ et Goerlit. 1747. 8. (conf. einige Schriften der Altdorf. deutſchen Geſellſchaft. Altd. 1760. 8. p. 128 ſq.) — a *I. G. Schulteſio*, Arrians Epictet. Tiguri 1766 8. qui etiam addidit Epicteti ſententias, a Stobaeo aliisque ſeruatas; — ab anonymo, Francof. 1781. 8. (vna cum vita Epicteti, a Daciero gallice quondam ſcripta, in hoc libello germanice verſa. Ipſa verſio non fida eſt, et notae additae ſunt lingua quoque anglica, gallica et lat. conſcriptae.) — a *G. C. K. Link*, cum animaduerſionibus, Noribergae 1783. 8. — Illis addantur verſiones, confectae a *Motzio*, cum adnotatt. Halae Sax. 1790. 8. — *Epiktets Handbuch*, neu überſetzt, und bearbeitet, nebſt zwey Abhandlungen *über Uebersetzungen* aus den Griechiſchen, und über das Stoiſche Lehrgebäude von M. *I. Georg Philipp Thiele.* Francof. am Mayn. 1790. 8. Quaedam notantur et emendantur in ephem. litter. Tubing. 1791. pag. 79. pag. 626 ſqq. — Ab *Erneſtina Chriſtina Reiske* in libro: Zur Moral etc. inſcripto, Lipſiae 1782. 8. pag. 149 ſqq.

Italice, auctore *Paitonio* in bibliotheca degli autori — volgarizzati, tom. II. p. 9 sqq. saepe versum est Enchiridion a *Iul. Bal.ino*, cum duobus Aristotelis et Plutarchi opusculis, Venet. per Io. Andr. Valuassor. 1544. (al. 1545.) 8. et 1565. 8. (teste *Fontanino*, *della eloquenza italiana*, edit. Venet. 1737. 4. pag. 642. et *Osmont* I. pag. 260.) — Romae 1689. 8. — Simplicii commentar. in Epictetum, per *Matthaeum Franceschi Venetum*. Venet. 1582. 8. apud Angel. Bonfad. (fuit quoque in bibl. Thottiana, vol. IV. p. 254.) — ibid. apud Franc. Zimetti, 1583. 8. (vid. *Fontanin.* l. c.) et 1587. 8. — Epict. Enchir. cum adnotatt. per *Steph. Malfatum*. Romae 1655. 12. — et, vt videtur, recuf. Venetiis 1704. 16. — *Sancti Conti* Sapientia degli Stoici col Manuale d'Epicteto. Romae 1647. 1653. 8. — in linguas italicam, hispanicam, gallicam et teutonicam translatum, Einsiedel in Heluet. 1694. 12. — Adhaeret libro inscripto: Paralello della Morale Christiana, con quella degl' antichi Filosofi del *P. Mich Mourgues*. Venet. 1709. — Ex lingua gallica, italice versum a *Nic. Fellcti*. Venet. 1714. 12. cum Cebete. (vid. tom. I. voc. *Cebes*, pag. 207 sq.) — Manuale d'Epitteto, in *Saluini* discorsi accademici, tom. III. pag. 131. Venet. 1735. 4. — cum variis obseruatt. per *Valer. Zanum*, teste Argellato. — *Il Manuale d'Epitteto*, tradotto e commentato da *Orazio Maria Pagani*, Vicent. 1786. med. 8. Enimuero nec versio est neque commentarius; sed meditationes ethicae in Epicteti enchiridion. *Harl.*

Danice per Brigittam Tott. Hafniae 1661. 12.

Belgice, [ab *Anton. Gillis*, Antwerp. ex offic. Plantin. 1564. 8. *Harl.*] Lugd. Batau. 1617. forma minore, cum Cebetis tabula. [cum Arriani dispp. et Cebetis tab. per *I. H. Glazemaker*. Amstel. 1658. 8. — cum Cebete et Isocratis or. ad Demonic. Amstel. 1632. 12.]

IX. *Editiones promissae.*

Dauid Hoeschelius ad Iungermannum 7. Cal. Sept. 1608. ***Animus erat, dare Epictetea, Enchiridio cum tribus MSS. codicibus, Simplicio cum duobus collatis, emendata hinc inde ab ipsomet Wolfio, interpretatione notisque auctioribus. Sed idem cogitare*** Heinsium ***ex D. Bongarsii litteris intellexi, vt iam totus haeream. Exspecto tamen responsum, si dignabitur dare, illustris Scaligeri.***

Idem Ioanni Meursio 5. Cal. Nou. 1614. ***Salutem plurimam adscribo etiam Clarissimo Domino Heinsio, cui ex litteris Fed. Morelli, professoris regii, haec ad me, ni molestum, significa, et quidem ipsa eius verba:*** Audio etiam, penes Dan. Heinsium, clarissimum doctissimumque virum, esse MS. Epictetum, qui Iosephi Scaligeri τȣ̃ μακαρίτȣ fuerat, emendatiorem amplioremque. Ego humanitate illius viri, cum singulari eruditione iuncta, plane perspecta, non dubito, quin tibi publico bono peculium istud conferat vel vltro. ***Haec ille, qui etiam ad Arrianum nonnullas emendationes sponte misit.*** Claudius Salmasius praef. ad Simplicium: „Ipsum Epicteti Enchiridion, quod semper nobis in deliciis fuit, cum scriptis codd. comparauimus, et viginti aliquot locos, in tantulo opere nondum intellectos, ceteris interpretibus explicauimus, multosque, alios parum hactenus explicatos, elucidauimus. *Fabric.* — *Ge.* quoque *Raphelius* editurus erat Epictetum: latine quidem versum ab eo Enchiridion ab C. A. Schmidio acceperat cl. Heyne. vid. eius prolegg. pag. XXXV. not.

Bern. Pezius in biblioth. ascetica antiqua noua, tom. V. pag. 409 — 452. Ratisbonae 1724. 8. edidit *Mittueri Enchiridion Cartusianum;* ad instar Enchiridii Epictetici sunt 50 aphorismi,

rifimi, ad conferuandam animi pacem vtiles cum paraphrafi: priores vero 35 praecepta continent, ex Epicteti enchir. ad verbum defcripta, paucis mutatis infertisque: accedit p. 453 fqq. Mittneri paraphrafis in formulam profeffionis Cartufianae. vid. Acta erudit. Lipf. a. 1736. m. Iun. pag. 264.

[Nouae editionis Epicteti fpem nuperrime fecit *Ioh. Schweighäufer*, Argentinenfis, V. C.]

Per hanc occafionem alia fcripta, quae ad Epicteteum pertinent enchiridion, memorabo:

Dan. Heinfius oration. XXIV. pag. 293 fqq. de Epicteto.

Philofophorum fententiae de fato, et de eo, quod in noftra eft poteftate, collectae partim, partim de Graeco verfae per *Hugonem Grotium*. Amftelod. 1648. 12. p. 295 fqq. — *Zach. Hemmingeri* paraphrafis iambica in Epict. Enchir. Bafil. 1711. 12.

Cph. Henr. Ritmeieri fpecimen philofophiae *Epicteti*, fiue Enchiridii eius priora capita, rabbinice verfa, et animaduerfionibus illuftrata. Helmftad. 1709. 4.

Leuini Io. Schlichtii Obferuationes felectae in Epicteti enchiridion et Cebetis tabulam. — I. A. Fabricio — facratae. Hal. Magd. 1712. 12. Erat fpecimen futurae, at in herbis arefcentis, editionis cum Schlichtii et aliorum excerptis, atque *Zenophili*, (fub quo nomine nefcio quis? latere voluit,) notis. vid. Neuen Bücherfaal, tom. III. pag. 638. et *Windheim* Bemühungen etc. l. c. pag. 158 fqq. Act. erudit. Suppl. tom. V. pag. 418.

Gottlieb Stolle in: Hiftorie der heidnifchen Moral. Ienae 1714. 4. pag. 510—525. de Epicteto egit, eiusque doctrinam de moribus redegit in compendium.

Les Morales de Plutarche, Seneque et *Epictete*. Parif. 1667. 12. tefte Heumanno. — Idem liber effe videtur, qui raris libris adnumeratur in Dictionaire bibliograph. Parif. tom. I. a. 1790. p. 364. Les Morales d'Epictete, de Socrate etc. (par *I. Desmarets de Saint-Sorlin.*) Parif. 1653. 8.

M Io. Erdmanni Walteri, Vfenhem. Franci, diff. fuper vita regenda fecundum Epictetum praecipua quaedam. Lipfiae 1747. 4.

Fuit quoque *Epictetus*, Centumcellenfis epifcopus, Arrianus, et Athanafii hoftis. vid. *Iufti Fontanini* hiftor. literar. Aquileienf. Romae 1742. 4. pag. 112 fq. adde fupra ad §. II. notatum. *Harl.* — *S. Epicteti*, presbyteri, vita exftat in *Rosweydi* vitis Sanctorum, libr. I. — Alius *Epictetus* apud *Symmachum* lib. V. epift. 41. et lib. IX. epift. 31. *Heumann.* — lib. X. epift. 47. archiater Theodofii M. *Harl.*

X. *De Epicteti dictis, quae in Arriani quatuor libris et in Enchiridio non leguntur.*

Gellius lib. I. cap. 2. ex libro primo Epicteti differtationum, digeftarum ab Arriano, profert locum, qui iisdem verbis legitur in Arriani lib. II. cap. 19. vnde recentiores Gellii editiones pro primo fecundum reponunt, iubente id *Lipfio* lib II. cap. 3. elector. Sed et idem *Gellius* lib. XVII. cap. 19 libros Arriani de Epicteti differtationibus memorat et ex [?] iis quaedam profert, quae in Arriani opere, quale fupereft, fruftra quaefieris. Et lib. XIX. cap. 1. laudat librum Epicteti, philofophi, quintum διαλέξεων. quas, ab Arriano digeftas, congruere fcriptis Zenonis et Chryfippi non dubitat. Neque ῥῆσις bene longa, quam ibidem profert

CAPVT X

DE FLAVIO ARRIANO.

I. *Arriani aetas et vita, atque alii nouem hoc nomine.* II. *Eius scriptorum editorum et perditorum catalogus, illorumque quae exstant editiones, cum variis obseruationibus, per numeros septendecim.*

[Cum auctario *G. C. Harles.*]

I.

Epicteto non incommode iungetur discipulus [a]) eius celeberrimus, FLAVIUS [b]) ARRIANVS [c]), Nicomediensis [d]) [?] Bithynus, qui propter eruditionem Atheniensi et Romana

a) Ἀῤῥιανὸς εἷς ὁμιλητῶν Ἐπικτήτου *Phot.* cod. LVIII. *Fabric.* — De *Arriano* praeter ea consuli possunt *G. I. Vossius* de histor. graec. lib. II. cap. 11. pag. 174 sqq. et de scientiis mathemat. cap. 48. §. 13. pag. 292 sqq. *Ionsius* de scriptor. hist. philos. lib. III. cap. 7. §. 6. pag. 35. *Pope-Blount* censurae authorum etc. pag. 165 sqq. *Le Nain Tillemont* Hist. des Emper. tom. II. pag. 273 sq. Biographia classica, ex Germanica *Mursinnae* versione, tom. II. pag. 91 sqq. *Giles Boileau* in vita Epicteti, gallice scripta, Paris. 1657. [?] edit. II. (conf. ad caput antecedens notata.) *Henr. Dodwell* diss. V et VI. tom. I. Geograph. minor. graec. p. 106 sqq. *I. G. de Chausepie* in nouo Diction. hist. et crit. tom. I. h. v. p. 497 sqq. *Harl.*

b) Flauii praenomen ei tribuitur in Dionis loco infra adducendo.

c) Alii ab hoc, et ante nostrum fuere 1) *Arrianus*, cuius librum de meteoris memorat Ioannes Philoponus in Aristotelis Meteorologica: Ἀῤῥιανὸς δὲ ἐν τῷ περὶ μετεώρων, ὡς Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναῖος ἰσχυρίζεται, ἄλλοσι καὶ πέντε μυριάδας σταδίων ἔχειν τὴν περίμετρον τοῦ μεγίστου τῆς γῆς κύκλου. Idem fuit auctor libelli, quo probauit, *Cometas* nihil neque boni neque mali portendere, teste *Agatharchide*, Cnidio, apud Photium cod. CL. p. 549. edit. Hoeschelii. Vt adeo falsus sit Posseuinus, qui eum Arriano nostro Nicomediensi adscribit in bibl. selecta parte II. pag. 356. 2) *Arrianus* Ἐποποιός, cuius metaphrasin graecam Georgicon Virgilii, libros XXIV. Alexandreidos et poemata in regem Attalum Pergamenum laudat Suidas. [vid. supra, vol. III. pag. 35.] Huius et nostri scripta confundit *Io. Meursius* in bibl. graeca. Liber primus Ἡρακλείας Arriani citatur ab *Athenaeo* lib. III. pag. 82. sed legendum *Rhiani*, vt constat e Suida Ῥιανός, et Etymologico M. in Ἀεθλῆμα: Ita apud eundem *Athenaeum* lib. XI. pag. 499. Rhiani laudantur epigrammata, etsi et ibi codices quidam habeant *Arriani*, vti etiam apud *Suetonium* in Tiberio cap. 70, et *Eustathium* ad Dionysium 414 et 525. 3) *Coelius Arrianus, medicus*, qui ab aliis dicitur Coelius Aurelianus, Galeno antiquior, de quo dictum a me est in bibl. lat. 4) *Arrianus Maturius*, Altinatium praestantissimus, de quo *Plinius* lib. III. epist. 2. et ad quem aliquot eius exstant epistolae. Hunc eumdem cum nostro perperam statuunt *Guil. Stuckius* ad periplum Ponti Euxini et *G. I. Vossius* lib. II. hist. graec. cap. 11. confutati a *Tillemontio* tom. II. hist. imperator. pag. 474. et *Dodwello* in diss. de auctore Peripli Ponti Euxini. Post nostrum floruerunt 5) *Arrianus, grammaticus*, quem confabulantem inducit *Athenaeus* lib. III. dipnosophist. pag. 113. 6) *Arrianus, ICtus*, sub Alex. Seuero clarus, cuius in Pandectis mentio. 7) *Arrianus Seuerus*, praefectus aerario, sub Antonino Pio, auctor librorum de edictis. 8) *Arrianus*, Cos. sub Gordiano imp. A. V. C 995. idem forte, qui graece scripsit de imperatoribus Maximino iuniore, Gordianis, Maximo Albino, in quorum vitis eius meminit Iulius Capitolinus, nisi pro *Arriano* legendum *Arabianus*, vt apud *Liuium* XXVII. 6. [vbi vid. Drackenb. tom. IV. pag. 19.] pro C. et L. Arriano, *Arennium* legunt libri meliores. 9) *Arrianus*, consularis Liguriae sub Honorio imp. memoratus in codice Theodos.

d) *Eusebius* in Chron. Olympiade CCXXXI. *Arrianus philosophus Nicomediensis agnoscitur.* Suidas [et *Eudocia* pag 71.] Ἀῤῥιανὸς Νικομηδεὺς φιλόσοφος Ἐπικτήτειος. In patriae itaque honorem Bithynica scripsisse, notat *Photius* cod. XCIII et LVIII.

Romana ciuitate [e]) donatus, dignitatibusque auctus est. Hadriano Caesari, admiratori Epicteti, carus ab eo a. Chr. 134. praefectus prouinciae armatae, Cappadociae [f]) et Xenophontis prisci non minus industria rerum gerendarum, quam studio sapientiae [g]), scriptis et nomine ipso [h]) aemulus, bellauit contra Alanos et Massagetas, euectus etiam ad honores vrbis senatorios [271] ipsumque consulatum [i]), et in patria sacerdotio Cereris et Proserpinae [k]) functus. Adrigit tempora Pii et Marci Antoninorum [l]), relictis post se variis scriptis, quae secundum ordinem temporis, quo elaborata videntur, maxime ex sententia Chronologi nostra aetate clarissimi

e) *Lucianus* in Pseudomante tom. I. pag. 747. [tom. II. p. 209. edit. Reitz. vbi vid. M. du Soul.] *Καὶ Ἀῤῥιανὸς γὰρ ὁ τοῦ Ἐπικτήτου μαθητὴς ἀνὴρ Ῥωμαίων ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ παιδείᾳ παρ' ὅλον τὸν βίον συγγενόμενος.* En Romanum Arrianum, non patria, sed iure ciuitatis! perinde vt libro de venatione cap. 1. Atheniensem se innuit, (itidem non a loco natiuitatis, sed ciuitate,) adfirmans Xenophonti, Atheniensi, se esse *ὁμώνυμον καὶ πόλεως τῆς αὐτῆς.* Quod vero propter eruditionem hoc illi ius vna cum dignitatibus contigerit, Dodwellus obseruat ex his Arriani verbis lib. I. expedit. Alexandri pag. 26. edit. Gronou. quae secus intellexere Arriani interpretes, Gronouius ac Vulcanius: *ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαί, οἱ δὲ οἱ λόγοι εἰσί τε καὶ ἀπὸ νέου ἔτι ἐγένοντο.*

f) *Dio* in rebus Hadriani imp. lib. LXIX pag. 794. [vol. II. pag. 1163. edit. Reimari, cuius notas consules, praecipue de voc. *Albanorum*, vti legendum docet, et de *Parasmane*,] *Confecto ad hunc modum bello Iudaico*, (a Barcochba concito) *bellum Alanorum*, (hi sunt Massagetae,) *Pharasmanes mouit, Mediamque vexata Armenia atque Cappadocia vastauit. Post Alani, partim adducti Vologaesi muneribus, partim φλάβιον Ἀῤῥιανὸν τὸν τῆς Καππαδοκίας ἄρχοντα φοβηθέντες, timore Flauii Arriani, qui Cappadociae praeerat, quieuerunt.*

g) Stoicis igitur eum adnumerauit Fabric. supra in vol. III. pag. 542. *Harl.*

h) *Νέος Ξενοφῶν* dicitur Arrianus noster Photio, Suidae, [et Eudociae,] et Arrianus ipse se homonymum Xenophonti et Xenophontem vocare non dubitat cap. 1 et 17. libri de venatione, qui in MSS. Xenophonti inscribitur, et propterea diu neglectus iacuit, quod in eum, qui inciderent, putarent, se non librum tunc adhuc ineditum Xenophontis iunioris, sed pridem editum prisci Xenophontis de venatione librum videre. Stilo etiam *μιμητὴς ἀληθῶς Ξενοφῶντος* fuit Arrianus, vt agnoscit *Photius* cod. LVIII. quod de quibusdam scriptis eius, non de omnibus intelligendum. In argumentis praeterea librorum Xenophontem imitatus est: nam vt ille scripsit *ἀπομνημονεύματα* Socratis; ita hic libros de dissertationibus Epicteti: vt ille libros septem *περὶ ἀναβάσεως Κύρου*, ita hic libros totidem *περὶ ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου*: vt ille *Ἑλληνικά*, ita hic *Βιθυνικά*, *Παρθικά*, *Ἰνδικά*, *Ἀλανικά* etc. vt ille Tactica librumque de venatione, ita et Arrianus, gloriatus, se a teneris cum Socratico illo Xenophonte studiose incubuisse, *ἀμφὶ ταὐτὰ* (ita scribendum, non *ταῦτα*) *ἀπὸ νέου ἐσπουδακότα κυνηγέσια, καὶ στρατηγίαν, καὶ σοφίαν.* Pariter enim vt ille, ita et hic, strenue functus est officio ducis bellici. Conf. *Dodwelli* diss. de aetate periipli Euxini §. 6. pag. 112 sq. [Eodem modo aemulum Xenophontis fuisse Onesicritum, docet *Diogenes Laert.* VI. 84. *Heum*]

i) *Photius* cod. LVIII. *Διὰ δὲ τὸ τῆς παιδείας ἐπίσημον ἄλλας τε πολιτικὰς ἀρχὰς ἐπιστεύθη, καὶ ἐς τὸ τῶν ὑπάτων ἀνέβη τέλος.* Suidas: *καὶ ἀξιωμάτων μεταλαβὼν καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ὑπατεῦσαι, καθά φησιν Ἑλικώνιος, διὰ τὴν τῆς παιδείας δεξιότητα.* *Heliconium* hunc, Byzantium, sophistam christianum, Suidas alibi [et ex eo *Eudocia* pag. 165.] testantur, Chronicon [*Χρονικὴν ἐπιτομήν*,] contexuisse libris decem ab Adamo vsque ad tempora magni Theodosii. *Arriani, consulis*, mentio apud *Galenum* XI. 12. de vsu partium tom. I. edit. Basil. pag. 492.

k) *Photius* cod. XCIII. ex Arriani ipsius Bithynicis: *ἐν αὐτῇ τε (Νικομηδείᾳ) γεννηθῆναι καὶ τραφῆναι καὶ παιδευθῆναι, καὶ ἱερέα τῆς Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς αὐτῆς, αἷς καὶ τὴν πόλιν ἀνακεῖσθαί φησι, χρηματίσαι.*

l) Idem *Photius* cod. LVIII. *κατὰ δὲ τοὺς χρόνους Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου τοῦ Πίου καὶ Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου ἤκμαζεν.* Idem traditum Suidae in *Ἀῤῥιανός.*

rissimi *Henrici Dodwelli* m) recensebo, ita vt illis, quae interciderunt, praefixum videas asteriscum: interim dolebis mecum, praeter tot Arriani monumenta periisse etiam huius philosophi vitam, quam a Dione Cassio compositam fuisse Suidas n) auctor est.

II. 1. ΔΙΑΤΡΙΒΩ͂Ν ἘΠΙΚΤΉΤΟΥ βιβλία ὀκτώ. *Dissertationum Epicteti libri* * *octo*, memorati *Photio* cod. LVIII. Hi sunt, ni fallor, *libri de Epicteti dissertationibus*, quos ab Arriano compositos adfirmat *Gellius* lib. I. cap. 2. [vbi vid. not. in edit. Conradi, tom. I. pag. 46 sq.] lib. XVII. cap. 19. Epicteti librum vocat Augustinus IX. 4. de ciuitate Dei, Ἐπικτήτȣ λόγȣς ipse Arrianus, et paulo post ὑπομνήματα in praefatione ad Lucium Gellium. Persuadeo enim mihi, ex his octo libris διατριβῶν superesse hodie priores quatuor, de quorum editionibus atque interpretibus dixi capite superiore. *Fabric.* — Falluntur autem, qui putant, IV. libros superstites esse commentarium in Epicteti Enchiridion. Male perinde *Huetius* eos vocat *Arriani in Epictetum lucubrationes*. Quaest. Aln. lib. II. cap. 2. §. 16. pag. 112. Ibid. cap. 10. pag. 169. Arrianum vocat *explicatorem Epicteti. Heumann.* — *La Mothe le Vayer* in Iugemens sur les Anciens principaux Historiens etc. Paris. 1684. pag. 77 sq. putat, difficile esse iudicatu, num Arrianus illas disputationes ante historiam de expeditione Alexandri, an post illam conscripserit. Enimuero probabilius videtur, eum, dum adhuc ab ore pependisset Epicteti, aut non ita multo post, quam serius, aut in senectute, scripto consignasse disputationes: praecipue quum ipse aegre ferret, illas, se inuito, fuisse euulgatas. adde *Chaufepié* pag. 498. not. *B.* *Reiskium* in Obseruatt. miscell. vol. IX. tom. III. pag. 380. qui corrigit locum lib. II. cap. 24. — *Zanobi Perelli* comment. ad locum diss. Epictet. II. 9. de proselytis Iudaeorum, qui post lauacrum sacrum acceptum in societatem sunt recepti, (τὸ πάθος τὸ τȣ͂ βεβαμμένȣ καὶ ᾑρημένȣ.) in Saggi di Dissertazioni accadem. pubblicamente lette nella nobile Accademia Etrusca dell' antichiss. Città di Cortona. vol. VII. Florent. 1783. 4. Nr. III. — Nouveau Manuel d'Epictete, extrait des Commentaires d'Arrien et nouvellement traduit du Grec en François. II. voll. Paris. 1785. — Ex deperditis libris locum Arriani inuenit *Heeren* in Stobaei eclogis physicis. *Harl.*

2. * ὉΜΙΛΙΩ͂Ν ἘΠΙΚΤΉΤΟΥ βιβλία δώδεκα, *Familiarium* o) *Epicteti sermonum libri duodecim.* Hi, vt existimo, a *Gellio* lib. XIX. cap. 1. [vbi tamen vid. interpret. pag. 457. edit. cit.] vocantur διαλέξεων libri, vbi ex quinto nonnulla graece producit. Ex homilia Arriani protreptica quaedam proferuntur apud *Stobaeum* sermone 95. pag. 521. qui alibi passim multa ex Arriani Epicteteis profert, [P] quorum pleraque in quatuor, quos habemus, dissertationum Epicteti libris non exstant. Sed de his iam in Epicteto lectorem monui.

3. * ΠΕΡΙ͂ ΤΟΥ͂ ΒΊΟΥ ΤΟΥ͂ ἘΠΙΚΤΉΤΟΥ ΚΑΙ͂ ΤΗ͂Σ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΤΕΛΕΥΤΗ͂Σ. *De vita et morte Epicteti.* Memorat Simplicius praefat. ad Enchiridion: περὶ μὲν τȣ͂ βίȣ τȣ͂ Ἐπικτήτȣ καὶ τῆς αὐτȣ͂ τελευτῆς Ἀῤῥιανὸς γέγραφεν ὁ τὰς

m) In laudata diss. de aetate peripli maris Euxini, tom. I. Geographorum graecorum minorum Io Hudsoni

n) Suidas in Δίων.

o) Ita malim reddere, quam cum *Tillemontio* tom II. Historiae imperatorum pag. 47.. *harangues* siue orationes. [*Chaufepié* etiam p. 498. vertit *Discours ou Harangues.*]

Ἐπικτήτου διατριβὰς ἐν πολυστίχοις διατάξας βιβλίοις. Idem innuit *Lucianus* in pseudomante, tom. I. pag. 747. Quamquam professus iam supra sum, non penitus esse exploratum, virum de magistri sui vita et morte singularem librum Arrianus composuerit, vt opinati sunt Ionsius, Tillemontius, Dodwellus; an id argumentum adtexuerit libris dissertationum, familiariumue Epicteti sermonum, quod vtrumque opus communi *διατριβῶν* nomine complecti Simplicius videtur.

4. ἘΓΧΕΙΡΊΔΙΟΝ ἘΠΙΚΤΗ͂ΤΟΥ *Manualis libellus philosophiae Epicteteae* cum * praefatione ad Messalinum, quae intercidit. Vide supra in Epicteto.

5. * ΠΑΡΘΙΚΑ' ἐν βιβλίοις ιζ'. *De Romanorum bellis et rebus a Traiano feliciter gestis aduersus Parthos libri XVII.* Vide *Photium* cod. LVIII. *Suidam* in Γνῶσις. *Stephanum* Byz. in Γάζακα, vbi quintum, et in Ἄτραι, vbi septimum decimum huius operis librum laudat. [*Fabr.* B. Gr. vol. IX. lib. V. cap. 38. pag. 394 sq.]

6. * ΤΙΛΛΙΒΟ'ΡΟΥ ΒΙ'ΟΣ. *Vita Tillibori*, latronis Asiae celeberrimi. Meminit *Lucianus* in Pseudomante tom. I. pag. 747. [tom. II. pag. 208 sq. edit. Reitzii.]

7. ἹΣΤΟΡΙΩ͂Ν ἈΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ ἈΛΕΞΑ'ΝΔΡΟΥ βιβλία ζ'. *De expeditione Alexandri libri VII.* Attice [p]) scripti ad imitationem Xenophontis, cuius exstant totidem libri *περὶ ἀναβάσεως Κύρου*. Suidas in Πίνδαρος laudat Arrianum *ἐν πρώτῃ ἀναβάσει Ἀλεξάνδρου*. *Arrianus* ipse lib. VII. pag. 276. edit. Gronou. *ταῦτα ἐγὼ ἀνέγραψα, ὅτι καὶ ὑπὲρ Καλάνου ἐχρῆν εἰπεῖν ἐν τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου ξυγγραφῇ*. *Photio* cod XCI. vbi hoc Arriani opus recenset, inscribuntur *τὰ κατ' Ἀλέξανδρον, ἐν λόγοις ἑπτά*. *Eustathius* ad Dionys. vs. 976. *Καὶ εὕρηται τοιαύτη γραφὴ παρά τε τῷ Ἰουλιανῷ* [? *καὶ παρὰ Ἀῤῥιανῷ δὲ ἐν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου. Πολλὰ γὰρ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν οὕτω.*] Idem ad vs. 1097. *ὡς παρεμφαίνει Ἀῤῥιανὸς ἐν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου* *Palladius* de Bragmanibus pag. 11. *Ἀῤῥιανοῦ μέντοι τοῦ μαθητοῦ τοῦ Φιλοσόφου καὶ δούλου γεγενημένου δι' εὐφυίαν δὲ φύσεως εἰς φιλοσοφίαν, ἐν τοῖς καιροῖς Νέρωνος τοῦ βασιλέως τοῦ κολάσαντος τοὺς ἀοιδίμους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, τούτου τὰ κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἰσορήσαντος, ὃ ἐκεκτήμην, ποιημάτιον ἀπέστειλα τῇ ἀνδρείᾳ τῆς σῆς καλοκαγαθίας, ὑποτάξας μου τῷ ὑπομνηματικῷ κ. τ. λ.* Eodem *Photio* iudice cod. XCII. nemini eorum, qui historias optime contexuerunt, postponendus est, quale quid, vel amplius etiam ipse de se adfirmat Arrianus, dum libro I. de rebus Alexandri pag. 13. non minus se numerari postulat *τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ ἑλλάδι*, quam Alexandrum Magnum *τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις*. Veritatis studiosum prae ceteris commendat *Aeneas Gazaeus* in Theophrasto pag. 23. et *φιλαλήθους* cogno-

p) *Arrianus* ipse in Indicis pag. 314. edit. Gronou. *πάντα ταῦτα λέλεκταί μοι ἤδη ἐν τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφῇ.* Ceterum in veneta editione graeca et aliquot MSS codicibus, quos Iacobus Gronouius euoluit, liber sextus et septimus vnum librum constituunt, et Indica, de quibus paulo post ago, occupant locum libri septimi. Sed hoc a Facio ac deinceps ab aliis recte est immutatum, licet Indica male habentibus pro libro octauo, quum sit singulare opus. Etiam in MSto codice vno Mediceo, quem reliquis praestantem omnique auro omnibus numis pretiosiorem celebrat idem Gronouius, liber septimus a sexto probe est diuisus; vtrumque vero excipit liber singularis sub titulo Ἀῤῥιανοῦ Ἰνδική. *Fabric.* In Excerptis Peirescianis citantur Ἀῤῥιανοῦ Ἀλεξ . . . ια. vid. infra, lib. V. cap. 5, 9. pag. 492. vol. VI. *Harl.*

cognomentum ei tribui in libris, notat *Coelius Rhodiginus* lib. I. Antiquar. lectionum cap. 22. *Fabric.* *Arrianum limatissimi iudicii scriptorem* vocat Freinshemius ad Curtii III. 12. 15. et *acerrimi virum iudicii* ad Curtii VI. 6. 4. *Heumann.* Ex multis, qui res ab Alexandro M. gestas diuersa ratione ac fortuna exposuerunt, potissimum sequutus est et Aristobulum et vero Ptolemaeum Lagum, ῳ μάλιςα ἐγὼ ἕπομαι, ait libro VI. cap. 2. atque, si historiae fidem spectes, vtplurimum praestat Curtio, qui tamen nitore et facundia illum superat; neque tamen Arrianus omnino caret et dictionis et rerum vitiis. Sed de scribendi narrandique genere, quo vsus est Arrianus, copiosius egerunt *La Mothe le Vayer* jugemens etc. pag. 60. 82 sqq. *Degoreus Whear* in Relectionibus hyemalibus sect. XII. p. 58 sqq. et *Io. Christian. Neuius* in accessionibus ad illas, pag. 105 sq. *Chaufepié* l. c. not. *C.* et *Saint Croix* in Examen critique des anciens Historiens d'Alexandre-Le-Grand. Paris. 1775. 4. pag. 22 — 28. p. 191. 197. supra in vol. III. p. 35. [et ex vers. anglica libri Santacrocii per *Rich. Clayton*, Bath. 1793. 4. p. 30 sqq. add. *Frid. Schmieder.* Not. Crit. in Arrian. specimen I. p. 8 sqq.]

Codices msstos Perusinum et quatuor Mediceos adhibuit *Iac. Gronou.* In bibl. autem *Laurent. medicea* sunt, (vt per hanc occasionem omnes Arriani libros, dissertationibus Epicteteis exceptis, in libris manu exaratis mihique notis seruatos enumerem,) auctore *Bandinio* in catal. codd. graec. sequentes codd. msti: Arriani ἀναβάσεως Ἀλεξ. libri VII. et historia indica, tom. I. pag. 443. in cod. XXVII. plut. IX. nr. 2 et 3. — De *expeditione Alex.* libri VI. (libri autem VI et VII. nulla prorsus fit distinctio neque in hoc neque in tribus aliis codd.) et separatim Ἀῤῥιανῦ ἀνάβασις Ἀλεξάνδρε ἑβδόμη. Ἰνδική. tom. II. pag. 653 sq. in cod. I. plut. 70. — Iidem libri, ibid. pag. 669. cod. IX. plut. 70. et pag. 688. bis, cod. XXVIII. atque cod. XXX. — De expedit. libri VII. nam liber VI. a septimo hic, (vt in cod. XXXII. plut. 9.) recte disiungitur: abest vero historia indica, quod opus est singulare: in cod. XXIV. pag. 684. — Excerpta ex Arriano de expedit. tom. III. pag. 325 sq. in cod. VIII. plut. 86. — In tom. II. pag. 231. cod. IV. plut. 55. nr. 20. Arriani *ars tactica* siue de acie instruenda; in hoc cod. liber in duas diuisus est partes, quarum prior agit de exercitationibus equestribus veterum Graecorum; posterior de exercitiis veterum Romanorum: nr. autem 21. *instructio aciei aduersus Alanos.*

In bibl. *Veneta* D. Marci, cod. CCCLXIX. (catal. pag. 176.) de Alex. M. expeditione et rerum indicarum liber.

In bibl. *Mediolanensi*, instructio aciei aduersus Alanos, et de acie instruenda liber. vide nr. 11 et 12.

Neapoli in biblioth. Augustinensium S. Ioannis ad Carbonariam, ἀναβάσεων ἱςοριῶν βιβλία ζ. cod. bombyc. saec. XV. Ita in catal. msto codicum. Montfaucon vero in diario italico pag. 310. duo illius historiae codices recentes memorat.

Lugduni Batav. pars de expeditione Alex. cod. chart. (catal. pag. 335. nr. 35) — inter codd. Vossianos cynegeticus [q]), nonnullis locis addita est versio latina: item periplus Maeotidis

q) In catal. MSSt. Angliae et Hiberniae, Oxon. 1697. tom. II. inter codd Vossianos pag. 62. ita citatur „Arriani, Xenophontis iunioris dicti, Cynegeticus. De hoc auctore diximus in dissertatione de dubiis aliquot scriptoribus."

tidis paludis; ibi quidem Arriano adſcribitur. (catal. pag. 399. nr. 71.) — inter codd. Perizonianos, Arriani hiſtoria. (catal. pag. 493. nr. 6.)

Pariſiis in bibl. regia ſunt teſte catalog. *nouem* codices, qui continent libr. de expeditione Alexandri, et, vno excepto, hiſtoriam indicam, et in *tribus* codd. eſt ars Tactica.

In bibl. *Bodleiana*, Oxonii, inter codd. Barioc. (catal. pag. 10. nr. 82.) Arrian. de expeditione Alex. M. partic. Namque non procedit vltra pag. 57 edit Vulcanii. et nr. 1.7. (catal. pag. 18.) de expedit. libr. I et II. ſed lib III. vltra dimidium mutilatus; libri IV. fragmenta: inter Bodlei. codd. nr. 2283. (catal. pag. 118.) de expedit. libri VIII.

In biblioth. *Eſcorialenſi*, teſte Ant. Auguſtino, in bibliotheca etc. Tarracon. 1587. 4. nr. 141. hiſtoria Alex.

In bibl. *Bernenſi* cod chart. ſaec. XVI. olim Bongarſii, Arrian. de arte militari, ſiue Tactica, eiusdemque expeditio aduerſus Alanos. cum aliis auctoribus tacticis graecis, de quibus multus eſt *Sinner*, in catal. codd. gr. bibl. Bernenſ. pag. 598—611.

In bibl. quondam *Heidelbergenſi*, auctore Sylburgio, in catal. codd. gr. nr. 256. hiſtoria Alex. — nr. 398. Arriani periplus, cum periplo ponti Euxini et Xenoph cynegetico.

In bibl. *Auguſtana* Vindel. Arriani de expedit. Alexandri M. VIII. libri. In fine legitur adſcriptum. „Hunc codicem B. V. (h. e. Bonauentura Vulcanius,) cum ſuo contulit, et quam plurimis locis emendauit, Baſil. 1576." teſte Reiſero, in catal. pag. 67.

In bibl. *Gieſſenſi* ſunt notae msstae Steinheilii et Maii ad Arrian. de expedit. Alex. Indica et artem tacticam.

In bibl. *Guelferbyt.* Adolphi Vorſtii notae msstae ad Arriani hiſt. Alex.

In bibl. *Vindobonenſi* Caeſarea ſecundum Neſſelium part. V. catal. pag. 12 ſq. cod IV. peruetuſtus et optimae notae, in fol. Hiſtoriarum libri VII. de expeditione Alex. et Ἰνδικὴ ſiue hiſtoria rerum indicarum. At multo curatius ſolleriusque disputat de hoc codice Kollarius in ſupplem. I. ad Lambecii commentar. cod. XCII. pag. 582 ſqq et docet, ex hoc codice reliquos fere manaſſe; et in omnibus codicibus antiquis, (quibuscum bini alii Caeſarei conſpirant.) Gronou. libr. VII. pag. 290. ſuae edit. animaduertiſſe interuallum ſcripturae vacuum ſatis amplum relictum, nulla vero eius originis notitia adſcripta. In hoc quidem codice id interuallum non eſt: at fol. 125 pag. altera, plene perfecteque finita, vetuſta quidem manu, ſed a librarii diuerſa, adſcripta ſunt haec: ἐνταῦθα λείπει φύλλον α΄ *Hic deſideratur folium vnum.* Eiusdem alterius paginae verba vltima ſunt: εἶναι αὐτῷ πρὸς θυμοῦ αὐτί... quae ſigna in cauſſa fuiſſe videntur Kollario, cur reliqui codices, ex illo Caeſareo deſcripti, lacunam, quam odoratus eſt Gronouius, maiorem indicare coeperint. In eodem codice eſt Arriani hiſtoria rerum Indicarum, ſeparatim poſita et inſcripta Ἰνδικὴ· de qua copioſius eſt Kollarius, et contendit, ab Arriano hoc opuſculum Ἰνδικὴ, fuiſſe inſcriptum; non, Ἰνδικά. — Ibid. apud Kollarium pag. 590 ſqq. cod. XCIII. (apud Neſſel. cod. LXXXIX. p. 145. et cod. III. pag. 158) Arriani de expeditione Alex. M. (vbi libri non recte ſunt diſtincti, et ſeptimus cum ſexto coniunctus continuoque ordine ſcriptus,) et Indica, quae in hoc cod. falſo pro ἀναβάσεως libro ſeptimo habita eſt. — cod. XCIV. de expeditione Alex. et Indica. — In *Lambecii* comment. tom. V. in cod. CCXCII. nr. 29. pag. 533. ſunt ex Arriani periplo ponti Euxini

excerpta

excerpta nonnulla: at titulus atque principium deest in edit. Basil. 1533. Froben. et in Stuckii edit. Geneu. 1577. Kollarius, (qui remittit lectorem ad Analecta tom. I. pag. 1092 sqq. vbi ille Holstenii dedit epistolam etc.) notat, fragmentum istud, ab Hudsono quoque in Geogr. vet. scriptor. min. etc. vol. I. peripli Arrianei pag. 12. neglectum, totidem sententiis, ac multo correctius legi in Anonymi periplo ponti Euxini, ab Hudsono post Marcianum Heracleotam edito pag. 69.

Editiones.

Latine prius, quam graece, editi sunt libri de expeditione Alex. M. Antiquissima, quae innotuit, est editio, interprete *Carolo Valgulio*, *Brixiensi*, absque vlla nota, in fol. saec. XVI. inscriptio est vltimae paginae adposita; „Arriani historici ac philosophi clarissimi libri octo de rebus gestis Alexandri Macedonis, e graeco in latinum sermonem a *Charolo Valgulio* nouissime traducti: ad Bartholomaeum Liuianum Buclani ducem felicissimi exercitus Venetorum Gubernatorem generalem." vid. catal. bibl. *Pinell.* tom. II. pag. 31. nr. 2473. ibique not. cl. Morelli.

Petrus quidem *Paullus Vergerius*, Iustinopolitanus, qui a. 1404. doctoris lauream consequutus est, in Hungaria autem tempore concilii Basileensis circ. a. 1428. obiit, latine vertit [r]), idque, vt ait Fabricius, de industria inculto sermone, vt a Sigismundo imperatore intelligi posset, testante *Barthol. Facio*, Genuensi, qui eam, vt barbaram, Germanis incultioribus relinquere se praedicat. Fabricius, quem Clement aliique omnino sequuti sunt, dubitat, an lucem viderit illa *Vergerii* translatio, (non minus, quam altera *Nicolai Sagundini*, Thaddaeo Vgoleto, Parmensi, memorata,) quia nec bibliothecarum editores commemorant, neque illam se vsquam reperire potuisse testentur, qui Arrianum postea edidere, Vulcanius, Blancardus, Gronouius. Enimuero *Apost. Zenus* in Voss. dissertaz. I. pag. 53 sqq. multus de illa versione, docet, eam ab Aenea Siluio de Piccolomini fuisse regi Alphonso commendatam, exstare illam, nondum typis excusam, in cod. Vaticano, nec esse incomtam atque inelegantem; cuius iudicii veritatem comprobat praefatione ad Sigismundum, imperatorem, quam formulis typographicis describendam curauit. — Ipse Facius Arriani historiam in sermonem transtulit latinum, et in dedicatione ad Alphonsum regem Arragoniae de Vergerii interpretatione minus benigne sensit. Inscriptio autem haec est:

Arrianus de rebus gestis Alexandri, latine, Bartholomaeo Facio interprete. Impressus est opera et impensa Hieronym. de Soncino. Pisauri 1508. fol.

Vid. *Maittaire* A. T. II. pag. 188. qui trium V. D. epistolas, illi editioni insertas, et ad diligentiam atque dexteritatem Facii laudandam scriptas, in nota maximam partem excerptas exhibuit. Ex Golphi, Pergulani, litteris intelligimus, Facii versionem esse a Ludouico Odaxio emendatam; Curulus narrat in epistola ad Arnaldum Fenolcdam, equitem Hispanum, se vna saepius adfuisse, quum Facius Nicolaum Sagundinum et Theodorum Thessalonicensem,

r) Vid. *Vossium* de histor. latin. lib. III. pag. 552 sq. coll. *Zeni* diss. Vossiane tom. I. p. 51 sqq. et *Io. Dominic. Mansium* ad Fabricii B. L. med. et inf. aet. tom. VI. pag. 289 sq. *Fabric.* infra de Photio, in vol. IX. pag. 403.

Ionicensem, viros gr. et latine doctos, conueniret, et ab illis multarum rerum explanationem exquireret; sed illum, quum quartam vix partem pressisset, reliquis tribus nondum satis elimatis, morte praeuentum, opus, multis lituris abolitum et vulneribus paene confossum reliquisse; se igitur librum paene exstiuctum restituisse, et, vt potuit, emendatum exscripsisse. Ita Facii interpretatio librorum VII. de expeditione et libri rerum indicarum, a Iac. Curlo f. Currulo suppleta et expolita primum Pisauris 1508. tum graecis subiecta, Basileae apud Robertum Winter 1539. 8. atque iterum separatim, apud Sebast. Gryphium, Lugduni 1552. 12. ac Bernae 1554. 8. prodiit. Illam quidem, quamquam pluribus mendis scatere, et hiatibus atque interpolationibus scriptorem deformare, ostendit Vulcanius, (qui multa melius reddidit atque adcuratius,) in sua ad Arrianum praefatione: tamen elegantem certe esse, et Facium loca nonnulla Arriani rectius, quam Vulcanium, expressisse, notauit Iac. Gronouius.

Graece primum prodiit

Arriani Historiae de ascensu Alexandri. graece. Venetiis in aedibus Barthol. Zanetti, Casterzagensis, aere vero ac diligentia Io. Franc. Trincaueli. 1535. mense Sept. 8.

Hanc editionem a *Victore Trincauellio* curatam esse, liquet ex epistola Io. Bapt. Egnatii ad Andr. Frauciseum, Venet. Cancellar. 1535. data. vid. *Maitt.* A. T. tom. II. pag. 825.

Arriani de expeditione Alexandri libri octo, nuper et reperti, et quam diligentissime in lucem editi. Historiam quoque eamdem, olim quidem a Barthol. Facio latinitate donatam, nunc vero innumeris, quibus scatebat, mendis repurgatam, hic adiungi curauimus, vt et conferri a linguae graecae studiosis possit, et quid in vtraque a nobis praestitum sit, facilius adpareat. Basileae. II. vol. *Nicolai Gerbelii* praefatio ad Iac. Sturmium, in qua laudatur Io. Oporinus. 1539. 8.

Maitt. A. T. tom. V. pag. 84. et *Clement* bibl. curieuse etc. II. pag. 138. *Wedekind* von rar. Büchern pag. 218.

Ex libro primo de expeditione Alex. gr. et lat. per *B. Facium.* Tiguri 1556. vid. Catal. bibl. Bodleian. tom. I. voc. *Arrian.* pag. 76.

Prior liber lat. *Facio* interprete. Bernae in Heluetia, apud Matth. Apiarium, sumt. Io. Oporini. 1554. 8. vid. Catal. bibl. Thottianae IV. pag. 265.

Arriani (qui alter Xenophon vocatus fuit,) de expeditione Alexandri M. historiarum libri VII. Ex Bonauent. Vulcanii Brug. noua interpretatione. Ab eodem quam plurimi loci ope veteris exemplaris restituti. Cum indice copiosissimo. Alexandri vita, ex *Plutarcho, Eiusdem* libri II. de fortuna vel virtute Alexandri. a. 1575. (Geneuae) excud. Henr. Stephanus. fol.

Vulcanius graecam editionem Gerbelianam cum vetusto codice MSto, quem ab Henr. Stephano, huic Constantinopoli missum, acceperat, contulit, nouam instituit recensionem Arrianique libros edidit emendatiores, et nouam, de qua paullo ante sermo fuit, adiunxit versionem. Confer praeter *Maitt.* III. pag. 765. *Clement* Biblioth. curieuse etc. tom. II. pag. 137 sq.

Orationes

Orationes ex Arriano collectae, gr. lat. 1570. in catal. bibl. Bodleianae l. c. Enimuero non separatim editae sunt, sed cum aliis *Concionibus* seu *orationibus*, *ex graecis latinisque historicis excerptis*, — *ab Henr. Steph.* 1570. fol. — *Meursius* in edit. Aeliani et Leonis Tacticorum etc. Lugd. Bat. 1613. 4. ex Arriano proeliorum aliquot descriptiones gr. et lat. recepit.

Arriani, *Nicom. de expeditione Alex. M.* libri VII. et *historia indica*, gr. et lat. interprete Bon. Vulcanio, *Nic. Blancardus* e veteribus libris recensuit, versionem latinam emendauit, octo libros animaduersionum adiecit. Amstel. 1668. 8.

Conf. *Bure* bibliogr. instruct. Histoire etc. tom. I. nr. 4770. pag. 507 sq. Idem in catal. bibl. Vallerianae tom. III. pag. 124. ita citat editionem, vt *Tacticam* quoque aliaque inesse, II. voll. scribat. „Blancardus, ait Fabricius, Vulcanii editionem graeco latinam recudi curauit, qui et ipse duobus MSS. codicibus Richeliano et Gandauensi vsus est, et notas addidit haud plane contemnendas, neque dignas, [✝] vt tam inhumane acciperentur a *Iacobo Gronouio* [s]) in *supplementis lacunarum in Aenea Tactico*, *Dione Cassio et Arriano*, Lugd. Bat. 1675. 12. pag. 160 sq. tamquam aliena et praecipue Vulcanio, Freinshemioque surrepta, ac nullius pretii. Nempe vir clarissimus, qui in his supplementis trium vel quatuor locorum Arriani, ex Mediceo MS. vidit rectiorem lectionem, ideo solus sapit, reliqui volitant velut vmbrae. Blancardi editioni etiam subiectus index scriptorum, ab Arriano laudatorum, qui sunt Androsthenes Callistrati Cretensis, Aristobulus, Aristus, Asclepiades, Callisthenes, Cimon, Ctesias, Eratosthenes, Euripides, Herodotus, Hecataeus, Homerus, Megasthenes, Nearchus, Onesicritus, Ptolemaeus Lagi et Xenophon. Ex his Aristobulus, Asclepiades, Callisthenes, Hecataeus Eretriensis, Megasthenes et Ptolemaeus Lagi ante Arrianum scripserant de rebus Alexandri Magni. Nearchus et Onesicritus nauigationes iussu Alexandri susceptas scriptis tradiderunt, memorati Straboni, Plinio, Curtio, Plutarcho. Ex his Nearchi paraplum ab Indis in Persicum vsque sinum, late persequitur in Indicis, (de quibus mox,) Arrianus, breuius ex Iuba Plinius lib. VI. cap. 23. hist. nat. — Post Blancardum denique idem *Iacobus Gronouius* hos Arriani libros atque Indica ex MS. Perusino et quatuor codicibus mediceis emendatos in capita diuisit et cum versione Vulcanii, MSto Augustano postea vsi, ex ipsius autographo recensita et interpolata, suisque animaduersionibus edidit.“

[Inscriptio criticae huius editionis haec est:

'Αῤῥιανȣ — *Arriani Nicomed. expeditionis Alexandri libri septem et historia indica*, ex Bonau. Vulcanii interpretatione latina, post variam aliorum industriam, ita lacunis vel cognitis, vel ignotis etiamnum et obscuris suppletis, ita auctoris in graecae linguae natiuo vsu, praestantia et facultate restituta ex plurium MSStorum et praesertim vnius optimi collatione, vt nunc demum prodire hic auctor videri debeat, opera *Iacobi Gronouii.* Lugduni Batau. Excudit Petrus Vander Aa. 1704. fol.]

Ac

s) Exstat et eiusdem *Gronouii* Epistola de Pallacopa amne, (de quo Arrianus lib. VII.) ad Io. Georg. Graeuium, Lugd. Bat. 1686. 8. aduersus Isaaci Vossii expositionem in adpendice obseruationum ad Melam. Lond. 1686. 4. Nonnulla Arriani loca illustrat etiam praeter Curtii interpretes, (Freinshemium praecipue,) *Palmerius* in exercitationibus ad scriptores Graecos.

Ac Praefationem quidem et notas viri doctiſſimi ſcatere inuectiuis in Blancardum, Freinshemium et alios viros doctos quoscumque, et magnum aliorum contemtum ac minutiarum viciſſim venditationem ac depraedicationem vbique referre, non mirabitur, qui alia illius ſcripta ſimilis farinae omnia viderit. Ad calcem operis recuſa eſt ipſius exercitatio de Pallacopa, ſiue foſſa ex Euphrate, aduerſus Iſ. Voſſium.

[Eruditas obſeruatt. in Arriani libros criticas, in quibus haud raro Gronouius refellitur, ſcripſit *Petrus Horreus* in Obſeruatt. criticis in ſcriptores quosdam graec. hiſtoricos etc. Leoward. 1736. 8. pag. 533—561.

Arriani Nicomed. expeditionis Alexandri libri VII. et hiſtoria indica. gr. et lat. cum annotationibus et indice graeco locupletiſſimo *Georgii Raphelii.* Accedunt *Eclogae Photii* ad Arrianum pertinentes, cum lectionibus variantibus *Dav. Hoeſchelii:* ſummaria librorum diſtincta et emendata: index rerum accuratiſſimus, nec non tabula geographica expeditionis Alexandri. Amſtelaedami 1757. 8.

Raphelius iam a. 1709. parauerat hanc admodum probabilem editionem, quam demum diu poſt illius obitum eius gener, Conrad. Arnold. Schmid, in lucem protulit. Raphelius autem textum Gronouianum reddidit adcurate caſtigatum, capitibus in minores ſectiones diuiſis. In notis potiores Iac. Gronouii animaduerſiones criticas repetiit, et difficiliora loca hiſtoricis atque grammaticis bene illuſtrauit obſeruationibus. Idem verſionem caſtigauit, et in infima ora perpetuo indicauit loca Curtii comparanda. — In Miſcell. obſeruatt. vol. IV. tom. II. pag. 270—272. a. 1734. iam ſcripſerat, ſe ante hos plusquam XX annos Arriani libros de expeditione Alex. praelo paraſſe, conſilium exponit, et coniecturam de loco in hiſt. indica cap. 13. nr. 6. corrupto profert. Idem *Raphelius* edidit praeclaras *Annotationes philologicas in nouum teſtamentum ex Polybio et* Arriano *collectas.* Hamburgi 1715. 8. poſtea in Belgio recuſ.

Nouiſſima editio, ex editionibus Trincauell. Stephaniana, Gronouiana, Rapheliana quodammodo concinnata, eſt Borhekiana:

Flauii Arriani Nicom. Opera, graece, ad optimas editiones collata; ſtudio *Aug. Chriſtiani Borhek*, in regia Duisburg. acad. hiſtor. et eloquentiae P. P. O. vol. I. *Expeditio Alexandri M.* Lemgou. 1792. 8. ſingulis capitibus argumentum eſt praefixum. Alter tomus comprehendet Indica, Periplum, Tactica, indices et notitiam litterar. de Alexandro iisque, qui de Alexandro M. ſcripſerunt.

Germanice expeditionem Alexandri vertit laudatus *Borhek*, Francof. ad Moen. 1792. 8. II. tom. (vid. Ien. Allgem. Litteraturz. a. 1791. 20. Allgem. deutſche Bibl. vol. 103. part. I. pag. 257.) et antea cum indica hiſtoria, et notis *Gebhard Chriſtoph. Ludouic. Timaeus*, Lipſ. atque Erford. 1765. 8. vid. Berol. bibl. vniuerſ. vol. II. part. I. In bibl. Thottiana IV. p. 351. citatur verſio hiſt. de expedit. Hamburg. 1710. 12. niſi illa ſit verſio hiſt. indicae Rapheliana.

Anglice, *Rooke*, cum notis criticis, geographicis et hiſtoricis, additis Clerici disquiſitione de Curtio, et Perizonii vindiciis Curtii, 1729. II. voll. 8. vid. *Chaufepié* lib. mem. not. C. fin. pag. 499. *Harl.*]

Gallice

Gallice hi Arriani libri prodierunt interprete *Claudio Witardo* [t]), Pariſ. 1581. 4. tum *Nic. Perroto Ablancourtio* ibid. 1646. 8. praeter quam editionem in pandectis Braudenburgicis memorantur aliae tres anni 1652. 1661. 1665. [?] [Pariſ. 1664. 8. in cat. bibl. Bernenſis tom. I. p. 250. et in *Bure* bibl. inſtruct. I. nr. 4773. p. 508. vbi forma in 12. dicitur. In cat. bibl. Bruhlianae, tom. I. p. 141. citatur I. edit. Pariſ. 1646. 4. cum indica hiſt. et edit. a. 1654. 4. cum Plutarchi vita Alex. et apophthegm. ab eodem verſis. Exemplar, Pariſ. 1664. 12. eſt in bibl. Erlangenſi.]

Italicam verſionem eorumdem librorum vidi in 8. *Fabric.* — Eſſe illam *Io. Bapt. Ramuſii*, Venet. 1558. ipſe ſignificarat in vol. IX. B. Gr. pag. 403. — In linguam italicam translati ſunt libri de expeditione Alexandri, (*nuovamente* di Greco tradotto in Italiano,) a *Petro Lauro*, Modenenſi. Venet. 1544. 8. vid. *Fontanini* della eloquenza italiana pag. 612. qui addit, *queſto è l' Anello* XI. *della Collana*, et *Paitoni* bibl. degli autori — volgarizzati, I. p. 130. *Freytag* in Analectis pag. 54. citat illam, *Nic. Franc. Haym* nella notizia de' libri rari p. 10. inter libros rariores refert. Paitoni vero, *non ſo*, inquit, *il fondamento.* Idem tamen Paitonius ex Argellato memorat: *Arriano* etc. e queſto è l'undecimo Anello della collona iſtorica del Giolito. Verona per *Dioniſio Romanzini*, 1730. 4. Exſtat in catal. bibl. Bunau. I, pag. 161. in *Clement*. Bibl. cur. II. pag. 139. ex Novelle della Republ. della Lettere a. 1729. indicatur a. 1729. Et apud *Clement* et in Novelle etc. a. 1726. p. 366. atque a. 1730. pag. 172. agitur de *Lauri* verſione et editione admodum rara. *Harl.*

[Verſio *Petri Lauri* (Pier Lauro Modaneſe, La Guerre di Aleſſandro Magno, di Arriano da Nicomedia) repetita eſt Romae per Gio. Deſiderj 1793. 4.

Notarum criticarum in Arriani Nicom. de Alexandri M. expeditione libros VII. Specimen primum et ſecundum. auct. *Frieder. Schmieder.* Hal. Sax. 1795. 8. *Beck.*]

In hiſtoria eccleſiaſtica *Socratis* lib. III. cap. 23. in latina verſione Henrici Valeſii videas memorari ſingularem librum (μονόβιβλον,) quem Arrianus de Alexandri vita compoſuit. Sed in graeco eſt ὁ Ἀνδρέας nomen corruptum; et antecedentia arguunt, ibi potius agi de Alexandro impoſtore, cuius vitam ſcripſit Lucianus.

8. Ἡ ἸΝΔΙΚΗ, vt *Photius* cod. XCII. et *Euſtathius* ad Iliad. δ'. pag. 474. ſiue vt Stephanus Byz. in Μάσσακα vocat ἸΝΔΙΚΑ, *De rebus Indicis liber vnus.* Hic, cum libris ſeptem de rebus Alexandri ſolitus edi, a clariſſ. viro ad Soloeciſtam Luciani pag. 104. et ab aliis quibusdam citatus eſt pro libro octauo hiſtoriae Alexandri, ita, vt Guilhelmus Stuckius [u]) putauerit, Indica Arriani intercidiſſe. At licet et iſte liber res Alexandri perſequatur: tamen peculiariter ab auctore ſcriptus et publicatus eſt, ſtilo etiam peculiari, Ionica ſcilicet dialecto, quum ſeptem libri priores atticam eloquentiam referant. [quum tamen aetate eius nec Atticismus, nec Ionismus, qualem adfectabant ſcriptores, in vſu foret, ait *Salmaſ.* de ling. hellen. pag. 83.] Quae, vtpote ſatis teſtata et ex lectione vtriusque operis et Arriano [v]) ipſo auctore, Photioque ac Stephano Byz. certa, copioſius demonſtrare ſuperſedeo. Vide *Blancardi* notas pag. 507 ſq. [*Kollarii* ſupplem. ad Lambec. comm. ſupra in catal.

t) Vocatur quoque ab aliis *Vattier*, *Wattier*, *de l'Isuard.* vid. Chaufepié l. c. not. *C.* in margine, pag. 468. *Harl.*

u) In periplum ponti Euxini pag. 2. [conf. *Iac. Gronon.* not. ad Arrian. pag. 312 ſq.]

v) Arrianus lib. VI. pag. 270. edit. Gronouii, de Indica expeditione agens, ταῦτα, inquit, *ἰδίᾳ ἀναγράψω αὐτῷ Νεάρχῳ ἑπόμενος ὡς καὶ τήνδε ἄνω ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου Ἑλληνικὴν ξυγγραφήν. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ὑστέρῳ ἔσται τυχὸν ὅκοτε θυμός τε με καὶ ὁ δαίμων ἄγῃ ταύτῃ.*

catal. codd. mstor. laudatum.] *Nearchi Cretensis* w) *Paraplus* ex Arriani Indicis petitus graece et latine cum breuibus notis editus est in tom. I. Geographorum minorum Io. Hudsoni, praefixa H. Dodwelli dissertatione, qua illum, suspectum sibi et sub postremorum Ptolemaeorum tempora confictum, non ab ipso Alexandri M. aequali Nearcho compositum testatur, argumentis nescio, an coniecturis potius, ad hanc sententiam adductus. Meminit *Nearchi* praeter alios Philostratus in vita Apollonii III. 15. *Fabric.* — Conf. supra in vol. III. pag. 46. voc. *Nearchus.* Germanice vertit indicam Arriani historiam *Raphel.* Hamburg. 1710. 8. sed eius gener, *C. A. Schmid* dedit versionem locupletiorem, addito Dodwelliano examine: *Arrians indische Merkwürdigkeiten und Hannonis Seereisen.* Nebst Herrn Heinr. Dodwells Prüfung der Seereise des Nearch, und Herrn von Bougainville Abhandlung von der Seereise des Hanno und den Carthagin. Handelsplätzen, die er an der Küste von Africa angelegt hat. Mit Landcharten, auch einem Register. Brunsuic. et Guelferb. 1764. mai. 8. — italice: La navigazione di Nearco — la quale scrisse Arriano, scrittor greco, tradotta dalla sua storia di lingua greca nella Toscana, in Viaggi di *Giambatista Ramusio*, vol. I. pag. 269. edit. Iuntinae 1588. fol. teste Paitonio, loco citato: saepius autem illa itinera fuerunt edita. v. Bandini Iuntarum typographiae annales, part. I. pag. 22. Fabric. in vol. IX. pag. 402. et auctor catal. Bodleiani I. pag. 76. memorant edit. Venet. 1558. — edit. Venet. 1563. citatur in catal. bibl. Barber. I. pag. 78. *Harl.*

9. ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ἈΔΡΙΑΝῸΝ ἐν ᾗ καὶ ΠΕΡΊΠΛΟΥΣ ΕΥ̓ΞΕΊΝΟΥ ΠΌΝΤΟΥ *epistola ad Hadrianum imp.* (quem a Traiano, qui eum adoptauerat, *Traianum Adrianum* Augustum vocat,) *in qua periplus ponti Euxini* a Trapezunte vsque ad Dioscuriada atque inde ad Bosporum Cimmerium indeque ad Thracium et ipsam Byzantium vrbem. Hic periplus scriptus ab Arriano, Cappadociae iam praefecto, in vsum imperatoris, circa annum eius vicesimum paulo ante bellum cum Alanis, vt ostendit *Dodwellus* pag. 109. In eodem periplo testatur Arrianus, se de [ꝑ] rebus pluribus sententiam suam accuratius exposuisse ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν, * *litteris latine scriptis*, quae in archiuis reconditae perierunt. Memorat istum Arriani periplum *Stephanus Byz.* in Ἀλμήνη, Ἀψίλαι, Θόανα. Respicit et in Ἀθῆναι. Neque cum *If. Vossio* pag. 38. ad anonymi periplum ponti Euxini et Maeotidis paludis, crediderim, epitomen tantum hodie superesse. Idque recte negat *Dodwellus* pag. 160. Graece primus edidit *Sigismundus Gelenius* cum periplo maris Erythraei, periplo Hannonis, Plutarcho de fluminibus et montibus, ac Strabonis epitome, Basileae apud Frobenium 1533. 4. [textus multis in locis mancus est, et mutilus, plurimisque mendis deformatus, notante Stuckio in praefat. *Harl.*] *Latine* vertit post *Adrianum Turnebum* [in Operibus, Argentorati 1600. fol. tom. II. nr. 13.] et tum hunc ponti Euxini tum Erythraei maris, (de quo mox,) periplum graece et latine edidit commentarioque et tabulis geographicis Abrahami Ortelii additis illustrauit *Io. Guilhelmus Stuckius*, Tigurinus, Lugd. 1577. fol. [Commentarius et doctus et amplus, et praecipue ad illustrandam geographiam et historiam antiquam facit; praemissa est vita Arriani. Inscriptio autem huius editionis, cuius exemplar seruatur in bibl. Erlangensi publica, haec est:

Arriani

w) Vide *Gronou.* ad Arrian. 332. et *Berkelium* ad Steph. in Αἴγη. [Quod, notante *Plinio* H. N. VI. cap. 26. tom. I. pag. 326. nr. 2. opinatur, Arrianum in Indica hist. commenta iactitasse. Sed conf. *Gosselin* in Geographie des Grecs analysée, Paris. 1790. 4. pag. 25 sq. de *Nearcho* potissimum differentem. *Harl.*]

Arriani historici et philosophi Ponti Euxini et maris Erythraei Periplus, ad Adrianum Caesarem. Nunc primum e graeco sermone in latinum versus, plurimisque mendis repurgatus. Accesserunt et scholia, quae luculentam regionum, gentium, insularum, oppidorum, fluminum, mercium, ceterarumque rerum memorabilium vtriusque peripli descriptionem continent, ex accurata veterum ac recentiorum authorum collatione. — Addita est praeter loca, quae solers Lusitanorum penetrauit nauigatio, omnium cum oppidorum, quae Danubius irrigat; tum fluuiorum, qui in eum deuoluuntur, diligens et iucunda obseruatio. Praeterea ipsius Ponti chorographica tabula. *Io. Guil. Stuckio, Tigurino, authore* etc. Geneuae apud Eustathium Vignon. 1577. fol. Alia exempla eiusdem editionis dicuntur edita *Lugduni apud Bartholom. Vincentium.* 1577. vid. Clement Bibl. curieuse etc. tom. II. p. 137. Wedekind von raren Büchern pag. 217.

Periplus maris erythraei, locis pluribus a Stuckio, cui cod. mstus vel emendatius aliquod exemplar deesset, in graecis ex ingenio hinc inde emendatis, habet peculiarem quoque titulum, qui cum generali inscriptione, excepta Ponti Euxini mentione, plane conspirat, suamque satis longam praefationem, seu epistolam ad Hieronymum Manuelem, reipublicae Bernensis quaestorem. Paullo ante *Rhamusius* id opusculum italice verterat, et notis illustrarat, in Viaggi, apud Iuntam 1559. item 1588. vol. II. pag. 193. et est prima pars peripli Arriani, teste Paitonio loco mem. Stuckius primum induxerat in animum, vt versionem illam in latinum sermonem converteret, scholiisque paullo vberioribus explicaret. Postea graecum textum addidit. Adnotationes autem geographiae atque historiae antiquae admodum vtiles esse possunt. Ille tamen optat, vt hic periplus, qui ad multa loca in veterum geographorum atque medicorum libris illustranda adprime conducat, adcuratius, quam factum sit, a doctis examinetur. *Harl.*]

Ab eo tempore graece cum Stuckii versione inter alia Arriani scripta vtrumque periplum edidit atque itidem tabulam ponti chorographicam addidit *Nicolaus Blancardus*, Amstelodami 1683. 8. [de qua edit. vide ad nr. 12.] Denique *Io. Hudsonus*, additis breuibus notis et Stuckii translatione seruata, praemissisque eruditis *Henrici Dodwelli* dissertationibus chronologicis, ambos periplos graece ac latine recudendos dedit in geographiae veteris scriptoribus graecis minoribus tomo I. Oxoniae 1698. 8. In quo volumine [de quo vide supra, cap. de Dionysio et al. geographis,] exstat etiam *periplus* eiusdem *Euxini maris* et Maeotidis paludis graece primum editus ex bibl. Claudii Salmasii, latine versus et notis illustratus ab *Is. Vossio*, Amst. 1639. 4. et recusus in Geographicis antiquis *Iacobi Gronouii*, Lugd. Batau. 1697. 4. Hunc Arriano iuniorem demonstrat, antiquiorem Constantino imper. coniicit in diss. de illius aetate ab Hudsono praefixa, *H. Dodwellus.* Certe ex Scymno Chio, Arriano et Martiano Heraclcota pleraque sua collegit, et nominetenus meminit Xenophontis τῦ πρεσβυτέρυ ita dicti respectu iunioris Xenophontis Arriani. Misi praeterea ad eumdem praestantissimum Hudsonum tertio geographorum minorum volumini inferendam, aliam *Anonymi descriptionem graecam ineditam ponti Euxini,* collectam ex iisdem scriptoribus; sed nonnulla vel in illis non obuia vel obscurius aut inemendatius tradita explicantem, quam euulgare olim promiserat *Holstenius* in syntagmate geographorum graecorum, de quo *Lambecius* lib. I. commentar. de bibl. Vindobonensi pag. 113. 114. Vide et quae de manu exaratis ex periplo Arriani excerptis tradit idem *Lambecius* lib. I. pag. 10?. lib. V. pag. 153. [et quae supra de Hudsoni

ſoni edit. min. geogr. graec. in capite II. huius libri et vol. IV. ſunt adnotata. Italice quoque in collectione etc. Ramuſii II. fol. pag. 137. Venet. vid. catal. bibl. Tigurinae, tom. I. p. 70. — Venet. 1559. fol. in catal. bibl. Barberin. I. pag. 79.. *Harl.*]

10. ΠΕΡΙ'ΠΛΟΥΣ ΤΗ͂Σ 'ΕΡΥΘΡΑ͂Σ ΘΑΛΑ'ΣΣΗΣ, *Periplus maris Erythraei* [¶] ſuperiori maris Euxini periplo adiungi in editionibus ſolitus atque Arriano noſtro vulgo tributus; ſed et cum variis nauigationum deſcriptionibus italice editus atque illuſtratus a *Io. Baptiſta Ramuſio*, Venet. [1563. in catal. bibl. Tigurinae, tom. I. pag. 70. et in catal. bibl. Barber. I. pag. 79.] 1588 fol. *) In ſe ipſe libellus nullas habet notas certas, quibus Arriano noſtro adſcribatur, nullius etiam veteris ſcriptoris teſtimonio, hanc ſententiam confirmante. Cum tamen in codice, quo Gelenus eſt vſus, Arriani nomen prae ſe ferat, neque certa ſint argumenta, quibus ei abiudicetur, neque illius ingenio, curioſitate atque eruditione ſit indignus, inter Arriani noſtri ſcripta ei locum dare non dubitaui. Quamquam non probo libertatem Stuckii, qui praeter MSS. codicum et editionis Gelenianae fidem huic quoque periplo praefixit inſcriptionem: ad *Adrianum Traianum imperatorem Caeſarem Auguſtum.* Quod vero argumenta, quae obiiciuntur, chronologica, non ſint tam euidentia, vt propterea alius auctor ſit nobis quaerendus, vel ex eo capias licet coniecturam, quod eadem illa, ex quibus *Salmaſius* in exercitationibus Plinianis p. 1186. edit. Pariſienſis probare voluit, eum Arriano longe antiquiorem eſſe, adſentientibus *Voſſio* lib. II. de hiſt. graecis cap. 7. et *Io. Harduino* ad Plinii lib. VI. cap. 23. eadem illa argumenta vrgentur a doctiſſimo *Dodwello* in diſſertatione de aetate et auctore peripli maris Erythraei pag. 87 ſq. vt illum Arriano fuiſſe iuniorem, atque ſub Marco ac Vero ſcripſiſſe oſtendat ac confirmet. Neque vero neceſſe eſt, Αὐτοκράτορας, quos donis et legationibus dicitur amicos ſibi ſeruaſſe Charibaël, Homeritarum ac Sabaitarum in Arabia regulus, de binis in imperio ſociis potius, quam de duobus ſibi ſuccedentibus intelligere imperatoribus; Traiano v. g. et Hadriano, vel Hadriano et Antonino Pio, ſiquidem et huius aetatem adtigit noſter Arrianus. Ad diuerſitatem, quam Abraham Ortelius obiicit, inter hunc periplum et deſcriptionem eiusdem orae, in Arriani Indicis occurrentem, poſſit reſponderi, Arrianum prius in Indicis ſuis oram illam deſcripſiſſe ex Nearchi, vt ipſe teſtatur, libro, deinde ex recentiore obſeruatione, quam a Nearchi illa differre nihil profecto mirum. Sed de hac re ſtatuet quisque, vt volet: mihi ad alia Arriani ſcripta eſt progrediendum. [*St. Croix* in Examen critique des Hiſtor. d'Alex. pag. 197. abnegat Arriano.]

11. * 'ΑΛΑΝΙΚΗ', ἢ ΤΑ' ΚΑΤ' 'ΑΛΑΝΟΥ'Σ, *De bello aduerſus Alanos (Hadriano Imperante geſto) liber.* Hoc bellum ipſe patrauit Arrianus, Alanosque, vt teſtatur Dio lib. LXIX. pag. 794. [tom. II. p. 1163. edit. Reimari, cuius not. conſules,] compeſcuit. Memorat 'Αλανικὴν eius *Photius* cod. LVIII. et eius fragmentum eſſe videtur ἔκταξις κατὰ 'Αλανῶν, *inſtructio aciei aduerſus Alanos*, quam graece ex MS. Mediolanenſi, cuius ab Emerico Bigotio apographum acceperat, cum verſione latina [¶] et notis ſuis edidit et Tacticae Arriani ſubiecit *Ioannes Scheferus*, Vpſaliae 1664 8. pag. 69 ſqq. Scheferi editionem recudi curauit *Nicolaus Blancardus*, Amſtelod. 1683. 8.

12 ΛΟ'ΓΟΣ

*) *Theod. Haſaeus* in bibl Bremenſi, claſſ. ad locum peripli maris Erythraei de vocab. *Eite*- VI. faſc. I. pag. 189 ſqq. ſcripſit Obſeruationem [illegible]

12. ΛΟΓΟΣ ΤΑΚΤΙΚΟΣ y) Ἡ ΤΕΧΝΗ ΤΑΚΤΙΚΗ, *De acie instruenda liber*, vicesimo Hadriani, imp. anno scriptus, vt auctor ipse sub extremum testatur, et adcurate inter alia agens de exercitiis equestribus veterum Romanorum. Hunc ex eodem codice Mediolanensi, paucis, vt videtur, verbis, ab initio mutilum edidit, vertit et notis illustravit idem Scheferus vna cum *Mauritii*, imp. libris XII. artis militaris, (de quibus suo loco dicetur.) Vpsaliae apud Henr. Curion. 1664. 8. *Nicolaus* deinde *Blancardus* Tacticam ex Scheferi editione vna cum aliis Arriani opusculis prelo iterum subiecit et iconismis quibusdam auxit, Amstelodami eo, quem dixi, anno 1683. 8. professus, (nescio quam vere, vix enim vllum huius rei in recensione libri vestigium,) se vsum codice MS. Claudii Salmasii, qui pridem Arriani Tactica legisse se testatus est, in tractatu de militia Romana. *Fabric.* [Inscriptio editionis huius haud frequentis haec est:

Ἀῤῥιανοῦ — *Arriani ars tactica, acies contra Alanos, Periplus ponti Euxini, Periplus maris erythraei, liber de venatione, Epicteti enchiridion, eiusdem apophthegmata et fragmenta, quae in Ioannis Stobaei florilegio et in Agellii noctibus atticis supersunt, cum interpretibus latinis* [n. *Io. Scheffero, I. G. Stuckio ac L. Holstenio,*] *et notis. Ex recensione et museo Nicol. Blancardi.*. Amstel. apud Iansson. Waesberg. 1683. 8.

Praeter memorata opuscula in hoc volumine reperiuntur quoque Enchiridii Epictetei paraphrasis graeca ex edit. Mer. Casauboni, et Politiani versio enchiridii latina. Praemisit Blancard. editionum, quas in singulis consuluit, catalogum. Auctor dictionarii bibliograph. historici et critici etc. Paris. tom. I. a. 1790. pag. 64. memorat edit. a. 1750. Amstelod. in 8. sed exempla priscae edit. Blancardianae nouum tantum titulum in fronte libri acceperunt. — In cod. medic. teste *Bandinio* tom. II. catal. codd. gr. pag. 231. libellus tacticus in duas diuiditur partes. vid. supra in indice codicum msst. — Tacticam gallo-francice interpretatus est *Car. Guischardus* in Mémoir. militaires, tom. II. pag. 107—156. — *Montfaucon* in bibl. Coislin. pag. 505. laudat codicem antiquum, qui continet opusculum breue de Tacticis: in quibusdam, ait, consonans cum Aeliani et Arriani Tacticis: sed diuerso prorsus ordine, ac non pauca proferens, quae a neutro illorum adlata sunt. — quae de varietate nominum hic habentur, plerumque in Arriani et Aeliani opusculis non exstant; *multaque in Arriano corrupta, ex his resarciri possunt.* idem ibidem et pag. 510. in specimine duo ex eo loca Arriani producit. *Harl.*]

13. * ΤΑ ΜΕΤΑ ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ἐν λόγοις ι. *Historiarum de rebus post Alexandrum gestis libri decem.* Memorantur a *Photio* cod. LVIII. et prolixius recensentur cod. XCII. [infra in vol. IX. pag. 404.]

14. * ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΑ ΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΟΝ. *De rebus a Timoleonte Corinthio in Sicilia aduersus* Dionysium *gestis.* Meminit *Photius* cod. XCIII. ex ipsius Arriani Bithynicis. [vid. *Fabr.* B. Gr. vol. IX. pag. 404. XCIII.]

15. * ΤΑ ΚΑΤΑ ΔΙΩΝΑ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΟΝ. *De rebus gestis Dionis Syracusii aduersus eundem Dionysium secundum*, Dionysii f. tyrannum. *Photius*, vbi de Arriani Bithynicis

y) Arriani nomen inter eos, quorum scriptis vsus est *Leo*, imperator, praefigitur huius tacticis in cod. MS. de quo Lambecius lib. VII. pag. 213.

Bithynicis pag. 130. Μέμνηται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ συγγραφῇ (ὁ Ἀῤῥιανὸς) καὶ ἑτέρων πραγματειῶν, ὧν ἡ μὲν, ὅσα Τιμολέοντι τῷ Κορινθίῳ κατὰ Σικελίαν ἐπράχθη, διαλαμβάνει. ἡ δὲ τὰ Δίωνι τῷ Συρακουσίῳ, ὅσα ἀξιαφήγητα ἔργα ἐπετελέσθη, ἡνίκα τὰς Συρακούσας καὶ πᾶσαν Σικελίαν ἀπὸ τοῦ δευτέρου Διονυσίου, ὃς ἦν παῖς τοῦ προτέρου ἠλευθέρου, καὶ τῶν βαρβάρων, οὓς ὑπὲρ τοῦ βεβαίως τυραννεῖν Διονύσιος ἐπηγάγετο.

16. * ΒΙΘΥΝΙΚΑ ἐν βιβλίοις ὀκτώ. *Origines et Historia Bithyniae, patriae suae*, a temporibus vsque mythicis ad excessum Nicomedis, postremi regis, qui regnum suum Romanis testamento legauit, libris VIII. Vide *Photium* cod. XCIII. Meminit huius operis *Stephanus Byz.* in Ἀμαζόνιον, Ἄστακος, Βιθυνόπολις: Etymologicum Magnum in Ἀφέσιος, *Eustathius* ad Iliad. Δ. pag. 373. E. pag. 429. H. pag. 569. O. pag. 1020. *Io. Tzetzes* [P] Chiliad. III. hist. 155. vers. 987. In catalogo MSS. Scipionis Tertii apud *Labbeum* bibl. nou. MSS. pag. 385. tamquam adhuc in Italiae bibliothecis exstantia memorantur Arriani Parthica, Alanica, historiae de rebus post Alexandrum et Bithynica. [vide infra de Photio, vol. IX. pag. 394 sq.]

17. ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ, *De venatione liber* ad imitationem Xenophontis scriptus et supplens ea, quae in prisci Xenophontis z) libro de venatione desiderantur. *Primus e recentioribus hunc librum, ineditum adhuc, lectitauit et quaedam illius illustrauit *Henricus Stephanus* lib. IV. schediasmatum cap. 1 sq. et lib. V. cap. 16 — 18. aa) Deinde editionem eius molitum Rigaltium, testatur Maussacus ad Plutarchum de fluminibus, cuius verba adscribam: *Arriani* Κυνηγετικὸν, *nescio* [P] *cur hactenus non vulgatum fuerit. Hoc tantum scio, illud opus ab ornatissimo et omni virtutum genere cumulatissimo Claudio Salmasio descriptum fuisse ex cod. MS. bibl. Palatinae, et huc vsque fuisse neglectum, quod Xenophontis nomen vetus illa membrana proferret, quodque, qui in eam inciderant, non animaduertissent. Arrianum etiam Xenophonta vocari. Eruditissimus Rigaltius, amicus noster, dum curaret scriptores de re accipitraria et de cura canum excudi, in animo quidem habuit* κυνηγετικὸν *illud Arriani simul edere, quod a Salmasio habebat: sed, credo, typographi eius spem fefellerunt: nam quia graecum erat, sine versione latina, quae hodierna est supinitas, noluerunt hoc opus typis mandare.* — Ab illo tempore primus graece vulgauit et eleganti versione latina *Arriani Cynegeticum* donauit *Lucas Holstenius*, Romae et Parisiis apud Cramoisium a. 1644. 4. Holstenii editionem postea inter alia Arriani opuscula repetiit *Nic. Blancardus* et Henrici Stephani obseruationes ex eius schediasmatum libris adiecit; sed et loca quaedam ipse emendauit ex graeco codice MS. quem Roma Octauius Falconerius ad eum transmiserat; tum loca quaedam versionis Holstenianae in ora libri subinde reddidit meliora. Amst. 1683. 8.

[Ex Holstenii et Blancardi editionibus ac Stephani schediasmate nouam quoddammodo instituit recensionem *Zeune* in edit. quorumdam opusculorum Xenophonteorum:

Xenophontis

z) Ita de se Xenophon iunior, siue Arrianus: ταῦτα λέξω ὁμώνυμός τε ὢν αὐτῷ καὶ πόλεως τῆς αὐτῆς (donatus ciuitate Atheniensi) καὶ ἀμφὶ ταὐτὰ ἀπὸ νέου ἐσπουδακώς, κυνηγέσια καὶ στρατηγίας καὶ σοφίαν. *Fabric.* — *Arriano* cuidam iuniori, Atheniensi, hunc librum adserit *Neuius* in accession. ad Whear relect. hiemal. pag. 106. *Harl.*

aa) Exstat in tomo quinto facis artium Iani Gruteri.

Xenophontis opuscula politica, equestria et venatica, cum *Arriani libello* de *venatione* recensuit et explicauit *Io. Car. Zeune*, Prof. gr. litt. Viteb. Lipsiae 1778. 8.

Arriani cynegeticum, *anglice* versum a *William Blane*, Londini 1788. 8. cum Xenophonte. vid. supra, vol. III. pag. 19. *Harl.*] — Idem libellus *gallice* [bb]) versus est, nescio, quo auctore, et Parisiis a. 1690. 12. editus cum Oppiani cynegeticis, Synesiique epistola et Basilii homilia eiusdem argumenti. [?] *Fabric.*

[In cod. Coisliniano CCCLXXXVII. saec. X. est tabula eorum, qui artes inuenerunt, aut in illis claruerunt: in illa, (teste *Montfaucon* in catal. codd. bibl. Coisl. pag. 598) dicuntur *Aristotelem* commentariis illustrasse plures, quorum vtiliores sint Porphyrius Phoenix, Alexander Aphrodis., Ammonius, *Arrianus*, Atocius etc. *Harl.*]

CAPVT XI

DE ZENOBIO, DIOGENIANO ET ALIIS PROVERBIORVM SCRIPTORIBVS.

I. *Catalogus scriptorum deperditorum de prouerbiis.* II. *Prouerbia edita sub nomine Plutarchi.* III. *Zenobii.* IV. *Diogeniani.* V. *Appendix Vaticana.* VI. *Prouerbia ab Aldo edita.* VII. *Prouerbia in Hesychio.* VIII. *Suida.* IX. *Prouerbia Mich. Apostolii.* X. *Georgii Cyprii et Hermodori Rhegii.* XI. *Index scriptorum in prouerbiorum Graecorum scriptoribus citatorum.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

In prouerbiis graecis [a]), siue congerendis siue exponendis multi olim operam posuerunt suam, quorum scripta interciderunt. Ex his incertum est, quis designetur a Marcello Ancyrano apud *Eusebium* in libris aduersus eum scriptis lib. I. cap. 3. vbi refert, virum quemdam e Graecis sapientem duobus libris explicasse prouerbia *ἔμμετρα*, at *ἄμετρα* libris quatuor. *διὸ καί τις τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν συναγαγὼν τὰς ἀπὸ πολλῶν καὶ διαφόρως λεχθείσας παροιμίας εἰς αὐτὰς γεγραφέναι βιβλία, δύο μὲν τῶν ἐμμέτρων, τῶν δὲ ἀμέτρων τέσσαρα.* Forte intelligitur Aristophanes, grammaticus, cuius *ἄμετροι παροιμίαι* videntur laudari in scholiis graecis ad aues *Aristophanis*, comici, vs. 1292.

Ὁ *εἰς τὰς παρὰ* Πλάτωνι *παροιμίας γράψας* laudatur in Anonymi libello de incredibilibus cap. IX.

Aeschylum

bb) Vide ephemerides eruditorum Parisienses. a. 1690. pag. 357 sq.

a) Quae saepe testantur initia et vero infantiam linguae atque sapientiae, viam monstrant, quam antiquissimi populi praecepta morum aut prudentiae tradiderunt, aut facta memorabilia prodiderunt, adeoque multum faciunt ad historiam ingenii humani. Atque prouerbiorum vsus frequentior esse solet apud gentes hominesque, quorum sermo nondum excultus est, aut qui ingenio abundant, aut subtiliore philosophandi ratione et sapientiae arcanis nondum imbuti sunt. Scriptores prouerbiorum veteres recenset *Erasmus* Adag. pag. 6. *Harl.*

Aeschylum ἐν τοῖς περὶ παροιμιῶν citat *Zenobius* V. 85. Intelligit forte Aeschylum, Alexandrinum, vt Meursio etiam visum in libro de tragoediis Aeschyli poetae.

[*Aesopi* prouerbia, in cod. Laurent. vid. *Bandin.* catal. codd. II. pag. 466.

Anonymi collectio prouerbiorum, ordine alphabetico: in cod. Vindobon. CXXXIII. nr. 28. Hanc prouerbiorum collectionem a Zenobii, Diogeniani, Suidae et Mich. Apostolii prouerbiis aliquantum differre, ideoque eorum collationem fore haud inutilem, adseuerat *Lambecius* in commentar. de bibl. Caesar. tom. VII. pag. 535 sq. Aliae anonymorum collectiones in codd. Laurent. medic. teste Bandin. in catal. codd. gr. tom. II. pag. 466. bis tom. III. pag. 203. nr. 14. et 204. nr. 18. III. pag. 430. nr. 17. etc. *Harl.*]

Antiphanis, comici, drama, παροιμίαι. Athenaeus lib. II. pag. 60.

Apollonides, Nicaenus, περὶ παροιμιῶν. Stephanus Byzantius in Τέρινα.

Aristides ἐν τρίτῳ περὶ παροιμιῶν. *Athenaeus* XIV. pag. 641. Vide et Apostolium IX. 16. [?]

Aristotelis inter scripta Laertius V. 26. memorat Παροιμίας, de quibus dixi supra lib. III. cap. 5. vbi et de *Cephisodoro*, qui Aristotelem reprehendit, quod exiguum fecisset operae pretium in congerendis prouerbiis, cum Antiphanes, comicus, integrum drama illis impleuerit. Ita enim intelligendus locus *Athenaei* lib. II. pag. 60.

Attalus περὶ παροιμιῶν. Hesych. in Κορίνθοι. Incertum est, quem Attalum intelligat, plures enim fuere, vt dixi lib. III. cap. 10. [vol. III. pag. 544.] Stoicum tamen intelligi suspicor.

Chrysippus, stoicus et ipse philosophus, [de quo vid. in vol. III. pag. 546 sqq. notata,] περὶ παροιμιῶν libros duos scripsit ad Zenodotum, teste *Laertio* VII. 200. Priorem laudat idem VII. 1. Citat hoc Chrysippi opus et Zenobius II. 18. III. 40. V. 32. Schol. comici ad Equites vs. 980. Pindarique Od. 2. Isthm. Respicit *Plutarchus* in limine vitae Arati.

Cleander (Κλέανδρος) ἐν δευτέρῳ παροιμιῶν, schol. Theocriti Idyll. 5, 21. Apostolius XV. 8.

Clearchus περὶ παροιμιῶν saepius laudatur ab Athenaeo. Vide et *Zenobium* V. 44. 47. 48. [et *Ionsium* de script. hist. philos. I. 18, 2. pag. 114. edit. Dornii.]

Damo siue *Demo* περὶ παροιμιῶν. Plutarch. Theseo, *Zenobius* V. 52. *Stephanus Byz.* fragmento de Dodone, Harpocrat. [in Μυσῶν λεία,] *Apostolius*, schol. comici ad Plutum, [vbi scribitur Δάμων et Hemsterhus. in nota pag. 352. multus est, praesertim de scriptura nominis.] et Pindari ad Nem. 7. 155. *Apostolius* (qui XIII. 36. primum librum citat,) aliique apud *Meursium* pag. 1352. bibl. graecae, quem, si placet, vide.

Didymus, Alexandrinus, tredecim de prouerbiis libros scripserat sub titulo πρὸς τοὺς περὶ παροιμιῶν συντεταχότας, teste Helladio apud *Photium* cod. CCLXXIX. p. 865. Citatur iterum pag. 872. Vide et *Zenobium* II. 31. IV. 20. et *Tzetzam* Chil. VIII. versu 19. Ex hoc Didymo et Tarrhaeo collecta esse, quae hodie habemus Zenobii prouerbia, titulus ipse profitetur.

Mylo, ὁ Μύλων ὁ παροιμιογράφος. *Zenobio* II. 45. Conf. *Menagium* ad Laertii III. 40.

Seleucus,

Seleucus, *Alexandrinus*, περὶ τῶν παρ' Ἀλεξανδρεῦσι παροιμιῶν. *Suid.* in Σέλευκος.

Lucillus Tarrhaeus [b]). *Tzetzes* Chil. VIII. vſ. 19. laudat Didymum et Ταῤῥαῖον ἐν παροιμίαις. Librum primum περὶ παροιμιῶν citat *Apoſtolius* praefat. Ex hoc Tarrhaeo et Didymo collecta ſunt, quae exſtant prouerbia Zenobii, vt infra dicam.

Theaetetus ἐν τῷ περὶ παροιμίας. *Suid.* in οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον.

Theophraſtus περὶ παροιμιῶν, α'. *Laertius* V. 45. *Harpocration* in ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι, *Apoſtolius* IV. 5. VI. 36. Stobaeus. [?]

Ariſtarchum quoque et *Cleanthem* adagia ſcripſiſſe, notauit vir doctus *Andreas Schottus*; ſed ex Suida in Ὄϊς πόκας non magis probari poteſt, Ariſtarchum ſingulari opere prouerbia explicaſſe, quam *Dicaearchum* e *Zenobii* II. 15. III. 65. IV. 26. et VI. 16. vel *Philonem* e *Laertii* III. 40. Neque adeo veteris ſcriptoris locus mihi occurrit, ex quo Cleanthem de prouerbiis ſcripſiſſe conſtaret [c]). E latinis *Apuleii*, Platonici, liber ſecundus prouerbiorum citatur a *Chariſio* lib. II. Gramm. pag. 214.

Quae exſtant ſcripta eiusdem argumenti graeca vel integra, vel ex parte, ea hoc capite deinceps breuiter perſequar.

II. PLVTARCHI inter monumenta Lamprias memorat παροιμιῶν βιβλία β'. libros duos prouerbiorum, qui interciderunt. Graeca tamen prouerbiorum ſub Plutarchi nomine collectanea graece legit Eraſmus, citatque in praefat. ad Adagia ſua, in *feſtina lente* et alibi. Laudat etiam (ex Eraſmo fortaſſis) *Gyraldus* dialogo II. de poetis pag. 119. *Plutarchus in Paroemiarum libello, ſi modo is Plutarchi eſt.* Illa graeca Plutarchi collectanea ſibi quoque videre contigiſſe, teſtatur *Schottus* ad Zenobii Centur. 1. prou. 67. ex quo loco adparet, diuerſa illa fuiſſe ab adpendice prouerbiorum Vaticana, eiusdem Schotti beneficio edita, quam ab Eraſmo tributam Plutarcho indigne fert idem Schottus praef. et pag. 311. Sed et *Vulcanius* epiſtola ad Theod. Canterum centuria III. earum, quas Gabbema vulgauit p. 714. Collectanea quaedam graecorum prouerbiorum, titulo Plutarchi edita, habere ſe eſt teſtatus. Denique a. 1701. Lugduni Bat. *Iacobus Gronouius* e codice [d]) Florentino graece ſub *Plutarchi*

 nomine

b) In cod. Matrit. LXXXI. nr. 60. eſt, teſte *Iriarto* in catal. codd. gr. pag. 296 alphabetum ex multiformibus litteris partim minus vſitatis, partim antiquis et obſoletis, partim denique arcanis conflatum, praefixa inſcriptione: Ταῦτα λέκιος ὁ ταῤῥαῖος παρατίθεται, i. e. *Haec Lucius Tarrhaeus confecit.* Idem fuit Apollonii Rhodii ſcholiaſtes, auctore grammatico vet. ad *Ariſtoph.* Nub. vſ. 397.. *Harl.*

c) In cod. Coislin. ſunt, teſte Montfaucon. in catal. pag. 494. λέξεις τῶν παροιμιῶν. it. pag. 602. in cod. CCCXCIV. fol. 27. et p. 503. cod. CCCXLVII. fol. 23. In bibl. Lugdun. ſecundum catal. p. 468. cod. MCCCCLVIII. vltra 500. prouerbia graecobarbara cum paraphraſi Warneri: ibid. multae aliae prouerbiorum arabicorum, turcicorum et perſicorum collectiones mſtae recenſentur. In bibl. *Vindob.* apud Lambec. vol VII. pag. 536. nr. 28. collectio prouerbiorum a Zenobii aliorumque prouerbiis aliquantum diuerſorum ib. vol. V. pag. 14. cod. CCV. nr. 2. ſylloge ethica prouerbiorum etc. de aliis vid. ad §. ſeq. *Harl.*

d) Cod. XIII. plut. 80. nr. 13. in quo etiam nr. 14 et 18. aliae ſunt prouerbiorum collectiones, teſte *Bandin.* catal. codd. III. pag. 203 ſq. — In cod. Matrit. auctore *Iriarto*, catal. pag. 381. eſt collectio 171. prouerbiorum, a *Conſtant. Laſcari* e variis auctoribus delectorum et litterarum digeſtorum ordine. *Harl.*

nomine edidit prouerbia CXXXI. addita latina sua versione, in praef. ad tomum decimum thesauri antiq. graecarum. Ad calcem legas: Πλετάρχε παροιμίαι, αἷς Ἀλεξανδρεῖς ἐχρῶντο. *Plutarchi prouerbia, quibus vsi sunt Alexand. ini.* Gronouius suspicatur, esse potius prouerbia ab Alexandrino aliquo collecta. Certe leguntur in his pleraque minime propria Alexandrinis. Erasmus sub Plutarchi nomine quaedam adfert, quae in his Gronouianis neutiquam leguntur; at obuia sunt in adpendice Vaticana. Codice Florentino ante Gronouium vsus est vir acutissimus Alexander Morus, et ex eo quaedam produxit in notis ad quaedam loca noui foederis ad Hebr. II. 1.

III. ZENOBIVS, quem scholiastes e) Comici et plerisque in locis Erasmus *Zenodotum* f) adpellat g), sophista fuit, Suida teste; [?] in Ζηνόβιος, Adrianique, imp. h) temporibus versatus est Romae, et libris tribus scripsit epitomen adagiorum Lucilli Tarrhaei i), et Didymi, Alexandrini. Ζηνόβιος σοφιστὴς, παιδεύσας ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀδριανοῦ Καίσαρος ἔγραψεν ἐπιτομὴν παροιμιῶν Διδύμε καὶ Ταῤῥαίε ἐν βιβλίοις τρισί. Anonymus in scholiis ad Aristotelis Rhetorica lib. II. pag. 42. ὡς ὁ Κρατερός φησιν, ἢ Δῦρις ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν παροιμιῶν Ζηνοβίε ἀπὸ τῦ Ταῤῥαίε, ita enim legendus ille locus, et respicitur *Zenobii* II. 28. vbi Craterus et Duris laudantur. [MSSt. exstant in biblioth. Paris. publica cod. MMDCCCCXLIV. nr. 2. et tres alii in indice citantur. — in bibl. Vindobon. caesarea teste *Nesselio* in catal. part. IV. cod. CCLXXXIV. nr. 1. et cod. CCLXXXVIII. pag. 142 et 143. in *Lambecii* comment. de bibl. caesar. tom. IV. pag. 506. *Harl.*] Hanc epitomen, ordine litterarum decurrentem, sed libris tribus neutiquam distinctam graece [primum editam fuisse *Florentiae* impensis ac cura Philippi de Iunta, Florentini 1497. 4. testantur *Bandini* in Annalibus typogr. Iuntarum part. II. pag. 1. (vbi quidem vitiose excusum est MCCCCLXXXVII. sed iam correctum in meo exemplo,) et alii, a cel. *Panzero* A. T. I. pag. 427. citati: tum post Aldum] vulgauit *Vincentius Obsopaeus*, per Brubach. Haganoae 1535. 8. Ζηνοβίε ἐπιτομὴ τῶν Ταῤῥαίε καὶ Διδύμε παροιμιῶν. Latine vertit *Gilbertus Cognatus*, Erasmi per sex annos amanuensis, sub titulo: *Sylloge Paroemiarum, quas Erasmus in suas Chiliades* non

e) Schol. *Aristophanis* ad nubes, V. 133. Ζηνόδοτος δὲ ὁ τὰς Ταῤῥαίε καὶ Διδύμε παροιμίας ἐπιτεμὼν, Βοιωτοῖς, φησὶν etc. Conf. *Zenobii* Centur. 3. prou. 87. Sic et *Zenodotum*, grammaticum Ephesium, quem notat Ammonius in Οὐδὲν, A. Schotto obseruante. *Fabric. Zenodoti Philetaeri* opusc. de differentia vocum animalium, quod ex cod. Escur. edidit *Iriart.* de codd. gr. Matrit. p. 307 sqq. *Harl.*

f) Etymologici M. auctor in Οὐδεὶς videtur vocare Zenobium. De variis Zenodotis dixi lib. II. cap 2. §. 16. [vol. I. pag 364.] quibus adde, quod ad Zenodotum, (siue aduersus Zenobium,) antiquiorem longe Zenobio nostro, libros duos de prouerbiis scripsi. Chrysippus. *Laert.* VII. 200.

g) Id cur faciat, rationem reddit Adag pag. 6. Idem Erasmus in praefat. ad sua adagia, nihil, ait, exstat de prouerbiis praeter ieiunam congeriem Zenobii, ieiuniorem Diogeniani, et hac rursum ieiuniorem Plutarchi, si modo non fallit inscriptio; tum Apostolii Byzantini copiosiorem, aut, vt verius dicam, numerosiorem aliquanto; sed omnibus his et indoctiorem et mendosiorem. Nam quod Hesychius Alexandrinus praefatione sua pollicetur, se copiosius explicaturum adagia, quae Diogenianus nuda modo recensuisset; res ipsa clamitat, non esse eiusdem auctoris prologum ac librum, quum ille copiam polliceatur, in hoc reperias omnia τῦ παντάλε γυμνότερα. Haec Erasmus. *Heum.*

h) Mirum hoc possit videri, cum Zenobius II. 1. et III. 68. laudet Lucianum, qui scripsit M. Antonino iam defuncto. Alia temporis nota II. 35.

i) Citatur in fragmento Steph. Byzant. in catal. Coislin. Montfaucon. pag. 286. *Harl.*

non retulit, exceptis paucis, quarum varia est et lectio et interpretatio. Basil. 1559. [al. 1560.] et inter *Cognati* opera iunctim excusa, [Basil. 1562.] fol. Denique *Andreas Schottus,* Antwerpianus, societatis Iesu presbyter, Zenobii prouerbia cum noua versione et notis eruditis edidit atque in centurias distribuit, (sunt autem prouerbia DLII.) Antwerpiae 1612. 4. cum Diogeniano aliisque, de quibus mox. [conf. *Goetz.* memor. Bibl. Dresd. II. pag. 131 sq. et introduct. meam in hist. L. Gr. tom. II. part. I. pag. 224 sq.] Alius fuit *Zenobius*, cui Augustinus libros de ordine inscripsit, a quo ad hoc argumentum suscipiendum carmine inuitatus fuerat, vt refert lib. I. cap. 7. [Alius *Zenobius*, sophista antiochenus, Libanii praeceptor, de quo *Reiske* peculiarem scripsit comment. Lipsiae 1759. 4. *Harl.*]

IV. DIOGENIANVS non videtur singulare opus de prouerbiis scripsisse, igitur nolim adsentiri praestantissimo Schotto, qui apud eumdem Suidam in Διογ. pro *περὶ ποταμῶν* legit *περὶ παροιμιῶν*. Sane ex Hesychii Alex. praefat. ad glossarium patet, Diogenianum prouerbia explicasse, nonnulla etiam sine explicatione posuisse: (hoc enim sibi volunt Hesychii verba, *ἐβουλόμην δὲ αὐτὸν μήτε τὰς πλείους τῶν παροιμιῶν ψιλὰς καὶ ἄνευ τῶν ὑποθέσεων τεθεικέναι*,) in magno suo lexico, quo Suidas etiam gnauiter est vsus, et de quo alibi dixi [k]). Idem fecisse in lexico suo Eudemum coniicio ex Apostolii V. 96. Ex hoc Diogeniani dictionario, nescio quis, (perinde vt Schottus e Suida,) singulari libello paroemias collegit. Sane quem Schottus primus ex codice MS. Petri Pantini et altero Palatino cum versione sua et notis edidit, Zenobioque, de quo iam dixi, subiunxit, inscribitur sic: *Παροιμίαι δημώδεις* [l]) *ἐκ τῆς Διογενιανοῦ* [?] *συναγωγῆς*. Eadem plane inscriptio codicis caesarei apud Lambecium lib. VII. commentar. pag. 253. [s. 542. edit. Kollarii.] Decurrit ordine alphabetico et complectitur prouerbia DCCLXXV. in centurias a Schotto digesta. Visum se Diogeniano MS. testatur Erasmus, vti postea Zenobio quoque (XXVI. 63. epist.) sed admodum mutilo atque inemendato. Diogenianum hunc Heracleotam ponticum fuisse Suidas [et ex eo Eudocia in violar. pag. 133.] refert et Hadriani, imp. temporibus vixisse. Mox ipse dubitat, vtrum Heracleam Ponti an Cariae patriam habuerit? Medicum enim celebrem itidem fuisse ex Heraclea Albace Cariae Diogenianum. Liceat etiam addubitare de aetate. Iunior enim Zenobio videtur, et II. 98. V. 32. citat Lucianum. Fuit et *Diogenianus*, Pergamenus, quem confabulantem secum inducit *Plutarchus* VIII, 1. sympos. Nescio, idemne sit *Diogenianus*, philosophus, ex quo locum de oraculorum vanitate adfert *Eusebius* IV. 3. praeparat. *Theodoritus* X. therapeut. pag. 138. *Diogenianum* praeterea sine Diogenem, Cyzicenum, grammaticum, memorat Suidas, quem, si placet, vide. *Diogeniani* epitome *τῶν Οὐτεξίνου Ἑλληνικῶν* citatur in scholio graeco ad Nazianzen. apud *Montfauconum* pag. 214. Diarii Italici.

V. ADPENDIX VATICANA siue collectio prouerbiorum CCCLIII. similiter ordine litterarum decurrens, quam beneficio Scipionis Cobellucii acceptam Schottus cum versione et notis primus edidit. Christianum fuisse auctorem, qui illa collegit, probe obser-

k) Vide vol. VII. lib. V. cap. 7. pag. 57. *Ruhnken.* praefat. ed. [illegible] tom. II. p. X. *Villoison.* Proleg. in Homer. pag. 29. *Harl.*

l) Alio sensu *δημώδης παροιμία* apud Apostolium VI. 7. VIII. 8. etc.

vat Schottus, e centur. III. adagio 87. vt adeo errauerit Erasmus, si eadem sylloge prouerbiorum fuit, quam ille subinde laudat, sub nomine Plutarchi.

VI. EDITIO PROVERBIORVM ALDINA siue collectio paroemiarum alphabetica Schotto, vt opinor, haud visa, quam *Aldus Manutius* fabulis Aesopi, Phurnuto, et aliis quibusdam Venet. 1505. fol. graece subiunxit sub titulo: *συναγωγὴ τῶν Ταῤῥαίῳ καὶ τῶν παρὰ Σύιδᾳ καὶ ἄλλοις διαφόροις παροιμιῶν συντεθεισῶν κατὰ στοιχεῖον*, complectitur Zenobium et prouerbia e Suida excerpta, tum ex Apostolio quaedam.

VII. HESYCHIVS in prooemio lexici, conquestus inter alia, Diogenianum paroemias non paucas sine explicatione in dictionario suo posuisse, promittit, se industria sua, vt alios, ita hunc quoque defectum suppleturum. Hodie tamen in glossario eius perpauca huius argumenti leguntur, quae sparsim suis in Diogenianum et Vaticanum adpendicem notis idem Schottus intexuit. Itaque eruditi existimant, Hesychii epitomen tantum, non integrum opus, ad nos peruenisse: qua de re cum de illius glossario acturus sum, dicam. [P]

VIII. SVIDAS longe plura prouerbia lexico suo m) inseruit eademque explicauit, ita, vt ex illo MCCCC. collegerit Schottus, quae cum versione sua et notis Zenobio, Diogeniano et Vaticanae adpendici subiecit, addito Iosephi Scaligeri stromateo prouerbiorum graecorum, versibus Hexametricis CCCCXIX. et Iambicis DCCCCXXVI. quem et ipsum versione metrica, (ita, vt versus versui respondeat,) ac subinde notis illustrauit, subiuncto toti operi indice graeco alteroque latino adagiorum. Antwerp. 1612. 4. Lucem viderat Scaligeri *στρωματεὺς παροιμιῶν ἐμμέτρων*, Paris. 1593. 4. et cum latina vers. ibid. 1594. apud Morellum 8. donatus a. 1584. Claudio Puteano, et recusus postea inter Scaligeri poemata, a *Petro Scriuerio* collecta et edita Lugd. Bat. 1615. 12.

IX. MICHAEL APOSTOLIVS, Byzantinus, medio saeculo decimo quinto clarus, de quo infra libro quinto dicendi locus erit, copiosissimam fecit paroemiarum *συναγωγήν*. Ab eo enim collecta et explicata habemus prouerbia bis mille et viginti septem, inscripta Caspari Vxamae siue Osmi, in hispania episcopo, Romae tum versanti, vbi et ipse scripsit, patria a Turcis occupata exsulans Apostolius. Horum epitomen, (explicatione fere rescisa,) edidit graece Heruagius Basileae a 1538. 8. Eadem postea plus vice simplici recusa est cum claui Homerica Georgii Perkinsi, in 8. Integram ac pleniorem editionem promisit Robertus Constantinus, dedit *Petrus Pantinus*, cum cuius versione et notis hoc opus vndique non mediocri studio ab Apostolio collectum vidit lucem Lugd. Bat. 1619. 4. ex qua editione tres vel quatuor praeter rem fingit auctor pandectarum Brandenburgicarum n). Quaedam Apostolii emendat illustratque Reinesius lib. I. var. lect. cap. 24. Ceterum

m) Forte et aliud opus singulare de prouerbiis scripserat atque ordine litterarum digesserat. Sane hoc suspicari aliquis possit ex his verbis in Ἔρωτ. τέθειται δὲ ἐν τῷ περὶ παροιμιῶν ἐν τῷ ε στοιχείῳ.

n) At tamen in bibl. Wernsdorfii Dantiscani editio Lugd. 1634. 4. fuisse dicitur; (in catalogo tamen librorum Wernsdorf. patris et filii m. Sept. h. a (1795.) vendendorum pag. 50. edit. a. 1653, non illa, venum exponitur.) ego habeo edit. cum duplici titulo, cuius interior prae se fert a. 1619. exterior autem isque plenior a. 1653. (non, an. 1654. vti per errorem typographicum in mea Introductione

rum fallitur Pantinus, quum in notis pag. 377. Apostolii Ἰωνιὰν nihil aliud putat continuisse, quam hanc ipsam συναγωγὴν παροιμιῶν. Nam in bibliothecis quibusdam adhuc superest illa Ἰωνιὰ, in qua (similiter, vt in edito opere prouerbia,) congestae sunt gnomae, apophthegmata et varia praecepta veterum sapientum. [vid. *Bandin.* catal. codd. gr. medic. vol. I. pag. 549. et *Villoison* aneed. gr. tom. II. pag. 4.]

X. GREGORIVS, CYPRIVS, quoque, patriarcha CPolitanus, non omittendus, Apostolio antiquior, cuius paroemiae, (sed graece tantum,) Apostolio Pantini subiectae sunt pag. 273 — 281. Non adeo multa sunt haec a Gregorio annotata prouerbia, et apud iam memoratos scriptores fere obuia, breuis quoque est, quam subinde addidit, expositio. [P] De aliis huius Gregorii scriptis consulendus *Leo Allatius* de Georgiis p. 422 sq. Guilielmus Caueus in historia litteraria ad annum Christi (quo floruit Gregorius) MCCLXXXIV. [Infra in vol. VI. pag. 579 sqq. lib. V. 5. *Saxius* in Onom. II. pag. 322 sq.]

Denique *Hermodori Regii*, scriptoris recentis, Adagia laudat et apud se fuisse testatur Cangius in glossario graeco.

XI. *Index Scriptorum, in Prouerbiis Graecis memoratorum, a Schotto praetermissus.*

A. Apostolium, D. Diogenianum, Pl. Plutarchum, Vat. appendicem Vaticanam, Z. Zenobium, maior numerus centuriam, minor prouerbium denotat.

Acesias, medicus, A. II. 23.

Ἀδμήτου μέλος A. IV. 33.

Aelianus A. XII. 14. XIX. 61. XX. 58. passim nomine Aeliani praeterito Apostolius ex eius historia animalium capita integra depromsit. Loca subinde adnotavit Pantinus in notis.

Aeschines, Sardianus, in Iambis A. XI. 24.

Aeschines, orator, A. XVIII. 48. ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου A. XVI. 63. Tragicus Theocrines a Demosthene dictus XIX. 49.

Aeschines, Selli f. A. XVII. 34.

Aeschylus Z. V. 70. 79. A. VI. 56. X. 38. XI. 3. XX. 65.

Αἴαντι Λοκρῷ Z. VI. 14.

Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις Z. V. 43.

Ὁ παρ' Αἰσχύλῳ Φιλοκτήτης A. VIII. 30.

Aeschylus ἐν τοῖς περὶ παροιμιῶν Z. V. 85.

[Aesopus, Delphis interfectus. Vat. III. 99. D. I. 64. A. II. 1 et 5. Mentio Aesopi A. VIII. 85. ex Aristophanis auibus et XII. 41. vbi responsum, Croeso datum. Citatur Aesopus A. IX. 16.

(Agatho tibicen Z. I. 2. A. I. 9.

Agatho, (comicus) A. VI. 38.

(Agyrrhius poetarum mercedem accidens. οὗτος στρατηγὸς ὢν ἐν Λήμνῳ καὶ τὸν μισθὸν τῶν ποιητῶν συνέτεμε καὶ πρῶτος ἐκκλησιαστικὸν δέδωκεν A. I. 22.

Alcaeus Z. II. 18. V. 30. 61. VI. 43. A. XV. 83. ἐν κωμῳδιοτραγῳδίᾳ A. I. 51.

Alcini apologus, A. I. 84. D. II. 86.

Alcmaeon A. XVIII. 56.

Alcman,

troductione in hist. L. Gr. tom. II. part. I. p. 552. excusum est, vbi de illa Prouerbiorum sylloge, editt. de Mich. Apostolio plura notauit) edit. an 1653. signata est quoque in catal. Thott. IV. p. 96. et in bibl. Leidensi, teste catal. pag. 245. ibidemque aliud exemplar, ab Isaaco Vossio hic illic notatum. Sola autem tituli frons mutata fuisse videtur. *Harl.*

Alcman, Lyricus, A. II. 54. XIV. 87.
Alexander, (forte Alexis,) *ἐν αἰπόλοις* Z. VI. 11.
Alexis Z. II. 17. A. XVII. 44.
Ammonius A. XIX. 82.
Amphis A. XIV. 74.
Anacharsis A. XVIII. 55.
Anacreon Z. V. 20. 81. *ἐν τρίτῃ* A. XVIII. 14.
Anaxandrides, *ἐν πρώτῃ περὶ συληθέντων ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων* Vat. I. 5. [?]
Anaxarchus A. XVI. 92.
Anaximenes A. IV. 30. *ἐν ά Ἑλληνικῶν* III. 4.
Androcides, Pythagoreus, A. XVII. 33. Male editum Andocydes.
Andron, (comicus,) *ἐν τρίποδι* A. XVII. 25. Andron, Halicarnassensis, A. XVIII. 18.
Epistola, ab Antagora Boeotiis praelecta, A. V. 82.
Antigonus, Carystius, Z. V. 82.
Antimachus *μελῶν ποιητής*, *ψεκὰς* dictus D. VIII. 71. A. XXI. 4. quatuor eius hexametri de Nemesi Adrastea A. I. 40.
Antiphanes Z. VI. 34. A. IV. 14. XII. 2. XIX. 44. Ephesius A. VIII. 37.
Apollodorus A. XI. 76. XVIII. 23. *ἐν τοῖς περὶ Θεῶν* Z. V. 22.
Apollonius A. XIX. 76.
Apollonius, Macedo, A. XVIII. 45.
Apostolii *Ἰωνιὰ* A. XX. 13.
Arabes A. I. 82.
Archidami epistola ad Philippum A. VII. 64.
Archilochus Z. IV. 48. A. IV. 52. et in praef. et XI. 44. *ἐπωδῇ* Z. V. 68.
Archytas D. II. 98.
Archippi comoedia *ὄνε σκιὰ* Z. VI. 28.
Aristarchus, (grammaticus,) A. XVI. 60. XVIII. 22.
Aristides A. VIII. 16. XIII. 12.
Aristii *Κύκλωψ*, drama satyricum, A. IV. 7.
Aristoclea, Pythagorae soror, sacerdos Pythia A. XVII. 86.

Aristophanes Z. I. 54. II. 57. 95. VI. 40. D. II. 3. III. 74. VII. 3. Vat. IV. 44. A. II. 23. 31. III. 73. 82. IV. 1. VI. 47. XII. 35. XIV. 40. 50. XV. 59. 74. 93. XVIII. 39.
ἐν Ἀμφιαράῳ A. XX. 39.
Βαβυλωνίοις Z. II. 22. A. XVII. 25.
Βατράχοις Z. III. 8.
Γεωργοῖς Z. II. 27.
Ἱππεῦσιν Vat. IV. 49.
Κωκάλῳ Z. VI. 47.
Λυσιστράτῃ Z. 55.
Νεφέλαις A. I. 51. IV. 68.
Ὄρνισι A. I. 61. VIII. 85. XVII. 53.
Πλάτῳ A. VII. 22.
Πολυΐδῳ A. IX. 9.
Σφηξὶ A. VII. 48.
Ταγηνισταῖς A. XV. 60.
ὅλην δὲ παροιμίαν Ἀριστοφάνης ἐν τετραμέτροις ἐκφέρει Z. I. 52.
Aristophanes, grammaticus, Z. III. 63.
Aristoteles Z. IV. 49. 83. V. 95. VI. 17. Vat. III. 4. A. V. 13. VII. 44. 72. IX. 16. XIII. 58. XVIII. 89.
ἐν ά περὶ δικαιοσύνης A. IX. 33.
Ἀθηναίων πολιτείᾳ Z. VI. 29.
Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ Z. II. 24.
Ὀρχομενίων Vat. IV. 3.
Σαμίων πολιτείᾳ Z. IV. 12. A. XVII. 25.
Τενεδίων A. XVIII. 28.
Περὶ Ζώων Z. IV. 52. A. II. 51. III. 39. IX. 41. X. 64. XV. 56. 93.
ἐν τοῖς προβλήμασι A. XII. 68. [?]
ἐν ἑβδόμῳ παραδόξων A. XIV. 30. Aristotelis *ἐντελέχεια* A. XVII. 9.
Aristoteles, Battus, A. XVII. 43.
Aristoxenus Z. II. 85. Vat. I. 29.
Aristus, Salaminius, Z. VI. 50.
Asclepiades Vat. I. 71. *ἐν τραγῳδουμένοις* A. VI. 46. XI. 98. Epigramma A. XIX. 77.
Astydamas, tragicus, Morsimi fil. Z. V. 100. A. XVII. 29.
Atticismus A. V. 4. Atheniensium *νόμος* siue consuetudo A. XV. 98.

Bacchyli-

Bacchylides Z. III. 25. A. III. 82. παιᾶσιν Z. II. 36.
(Bayn malos e disciplina sua emittens discipulos A. XIX. 35.)
Bellerophonteae litterae A. VI. 46.
Bias, Prienensis, A. V. 58. VI. 36.
Boeotica Sphingis aenigmata A. V. 80.
Brachmanum fabula de Epope A. VIII. 85.
Cadmus Z. IV. 45.
Callias.
ἐν Ἀτελεσῆ (forte Ἀταλάντῃ) Z. IV. 67.
Callimachus Z. V. 66. A. I. 55. et in praef. et XX. 14.
Ἰάμβοις Z. I. 31.
Callipides Τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς A. XV. 39.
Callisthenes δευτέρῳ μεταμορφώσεως A. I. 79. ἐν δευτέρᾳ τῶν Περσικῶν A. XVII. 26.
Callistratus, rhetor, Athen. Z. IV. 34.
Alius Callistratus Parnytes Vat. III. 35.
Κάμων ἐν δευτέρᾳ τῶν εὑρημάτων A. XX. 29. Clementi Alex. dicitur Σκάμων.
Cantharus ἐν Μηδείᾳ A. IV. 22.
Carica Musa A. X. 85.
Cato A. X. 100.
Caucasus de Lemniis A. XI. 69.
Cephison, de qualibet re per totum diem verba facere se posse gloriatus A. XVIII. 90.
Chalcidamantis dictum (nomine tacito) A. IV. 36.
Chamaeleon περὶ σατύρων (de dramatibus satyricis) A. IV. 7. ἐν τῷ περὶ Θέσπιδος A. XV. 13.
(Chares, Thebanus, tibicen A. XX. 63.
Charoudas A. VIII. 14.
Chelidon, theologus, et τερατοσκόπος A. XVII. 2.
Chilo, Lacedaemonius, A. VI. 36. 78. XIX. 48. XX. 74.
Chrestodemus ἐν Θηβαϊκοῖς A. XVIII. 42.
Chromius augur, qui Mysis siue Bulgaris imperauit A. XIII. 43.
Chrysippus Z. II. 18. III. 40. Vat. III. 36. ἐν τῷ περὶ χρησμῶν A. XIII. 68.

Cicero A. XVI. 69. de officiis Panaetium reprehendens A. in praef.
Cleander ἐν δευτέρῳ παροιμιῶν A. XV. 8.
Cleanthes A. XI. 1. [?]
Clearchus Z. V. 44. 47. VI. 29. A. VI. 36.
περὶ βίων Z. IV. 77. VI. 18.
Πέμπτῳ περὶ βίων Z. III. 41.
ἐξηγούμενος τὴν παροιμίαν Z. V. 48.
(Clitarchus XX. 22.)
Clitodemus A. VIII. 42.
Παρὰ τῷ Κωμικῷ (Aristophane) A. XVIII. 14. Alterius Comici versus A. XX. 90.
Comicorum quinque iudices Z. III. 64. Chorus comicis et tragicis eximiis datus A. I. 92. XX. 79.
Comoedia Vat. III. 66. 80. IV. 48. A. I. 92. XX. 36.
Κωμῳδικὴ χάρις A. I. 23.
Corax, Syracusius rhetor, Z. IV. 82. A. X. 64.
Corcyraei Mineruam vocant Gorgonem A. VI. 44.
Crates, Atheniensis, ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθήνησι θυσιῶν A. XXI. 24.
Crates, comicus,
Σαμίοις Z. IV. 41.
Crates, grammaticus, Vat. II. 12. Cynicus A. XI. 58. et forte XX. 6 et 10.
Craterus Z. II. 28.
Cratinus, comicus, Z. I. 26. III. 81. V. 7. 81. Vat. I. 91. A. VIII. 80. IX. 58. XII. 70. XV. 69.
Ἀρχιλόχοις A. VII. 20.
Δραπέτισιν Z. V. 67. VI. 24. A. X. 77.
Κλεοβουλίναις Z. V. 14.
Νόμοις A. II. 48.
Χείρωσι Z. II. 66. V. 9.
Crato A. XI. 2.
Cretenses Dianam vocant Δίκτυνναν A. VI. 44.
Ctesias A. XX. 6.
Demades A. XIX. 46.
Demagoras A. II. 51.

Demetrius, Halicarnaff. Z. VI. 22.
Demetrius, Scepfius, A. I. 40.
Demo Z. V. 52. Vat. IV. 20. A. VII. 44. XVII. 28. XX. 27. ἐν πρώτῃ παροιμιῶν XIII. 36.
Democratis γνῶμαι A. II. 92. VIII. 29. X. 16.
Democritus A. V. 59. VII. 14. XII. 63. 64. 89. XIX. 10. XX. 5. 4. 9. Phyficus A. XX. 77.
Demofthenes, rhetor, Z. VI. 28. A. II. 82. XX. 4. ἐν τῷ περὶ Κτησιφῶντος A. XV. 28. XIX. 49. Demofthenes fiue Dinarchus ἐν τῷ κατὰ Θεοκρίνȣ ibid. 49.
Diagoras, Atheus, A. VII. 1.
Dicaearchus, Meffenius, Z. II. 15. III. 65. IV. 26. VI. 16. Vat. II. 6. ἐν τοῖς περὶ ἑλλάδος Z. V. 23.
Didymus Z. II. 31. IV. 20. A. XVIII. 40. XIX. 41.
Dinarchus fiue Demofthenes ἐν τῷ κατὰ Θεοκρίνȣ A. XIX. 49.
Dio, Alexandrinus, philof. Z. V. 54. A. XIX. 24.
Dio ἐν δευτέρᾳ τῆς δευτέρας συντάξεως A. XV. 3.
Dio ἐν Ῥωμαϊκοῖς A. IX. 42.
Dionis γρῦ A. VI. 51. Z. V. 54.
Δεινόλοχος Vat. IV. 27. A. XX. 5. [?]
Diogenes, Cynicus, D. IV. 98. A. IX. 59.
Diogenianus A. II. 39. IX. 39. XVI. 28. (XVII. 28.)
Dionyfius, Chalcidenfis, Z. V. 74. ἐν κτίσεσι A. XVIII. 25.
Dionyfii, Syracufani, tyranni, tragoediae, a Philoxeno contemtae, Vat. IV. 37. A. XIX. 26.
Dionyfius (Thrax) Z. V. 71.
Diotimus ἐν Ἡρακλέȣς ἄθλοις A. IX. 33. vbi tres ex illo poemate Hexametri.
Diphilus A. X. 96. XIII. 68. ἐν ἡμέραισιν Z. IV. 18.
Diphthera Iouis A. IV. 47. IX. 53. D. III. 2.
Diffocritus (nifi leg. Δημοκρίτȣ) A. VI. 19.
Dithyrambici poetae, A. VII. 16.
Dores trutinam vocant ςαχάνην A. VI. 7.
Dorotheus ἐν τῇ πρώτῃ Σικελικῶν A. XX. 13.
Draco, medicus, A. VI. 32.
Duris Z. II. 26. 28. V. 64. ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ Ἀγαθοκλέα A. IX. 33. ἐν τῷ περὶ ἀγώνων A. XVII. 30. ἐν δευτέρᾳ Λιβυκῶν A. XI. 75.
Enyo Προφῆτις Delphica A. XIV. 40.
Empedocles A. XIV. 84. Empedoclis inimicitia A. VIII. 21.
Epeus Z. III. 81. ἐπειὸς D. IV. 61. A. VIII. 80.
Ephefiae litterae A. IX. 39. D. IV. 78. Vat. I. 95. A. XII. 72.
Ephorus A. IV. 30. VIII. 95. IX. 33. ἐν δευτέρῳ III. 47. ἐν τετάρτῳ VI. 74. ἐν πέμπτῳ VII. 37. ἱςορεῖ ἐν τρίτῃ XV. 98.
Epicharmus Z. III. 64. IV. 40. V. 84. D. II. 47. A. I. 49. 44. 53. Τρωσὶν Z. IV. 7.
Epicrates A. X. 77.
Epicurus ἔν τινι τῶν πρὸς Ἰδομενέα ἐπιςολῶν A. XVI. 95.
Epictetus IV. 63.
Epigenis, Sicyonii, tragoedia de Baccho A. XV. 13.
Epigramma in Hefiodum Vat. IV. 3.
Epigramma A. XVII. 37. XIX. 92. verfibus iambicis Z. III. 23. A. XIX. 77.
Epimenidis pellis et alia de ipfo A. VIII. 84. XIX. 37. D. VIII. 28. Vat. III. 97. vbi annos CLVII. vixiffe traditur e Theopompo.
Εὔανδρος Z. V. 78. D. VII. 28.
Εὐβοϊκὰ συγγράψαντες Z. VI. 50.
Eubulus, comicus, A. X. 29. XX. 91.
 Διονύσῳ Z. IV. 66.
 Κυβευταῖς Vat. II. 69.
Euclide opus non eft araneae A. X. 58.
Eudemus A. V. 96. IX. 27. XII. 9. XX. 39.
Eudoxus Z. V. 56. Vat. I. 11.
 ὑποβολιμαίῳ Z. I. 1.
Euphorion A. XI. 21.
Eupolis Z. II. 57.

χρυσο-

χρυσογενεῖ Z. II. 19. IV. 2.
Euripides Z. V. 70. 72. 93. 98. Vat. I. 29. II. 57. A. II. 4. III. 15. 42. VI. 38. X. 6. 12. 94. XIII. 56. XIV. 1. 7. XVI. 29. XIX. 74. 75. [?] 82, XX. 26. 38. 92. a Promeri canibus direptus D. VII. 52. Vat. III. 43. A. XVI. 70.
σκανδοπόλης dictus D. VIII. 20. Vat. III. 86. A. XVII. 48.
Eius (siue Aristii, Philoxeniue,) Cyclops Z. II. 16. D. II. 32. A. IV. 7.
Erechtheus Vat. II. 67. ἐν Τραγῳδίᾳ Ἐρεχθειδῶν A. XIX. 98.
Medea Z. III. 4.
Phoenissae Z. II. 68,
Φοῖνιξ A. XI. 41.
Telephus Z. III. 4.
Euthycles ἐν Ἀταλάντῃ A. V. 76.
Glauco A. X. 98.
Harmodius σκολιῶν ποιητής D. II. 68. A. IV. 33.
Harpocratio A. II. 31.
Hegesander ἐν τοῖς περὶ ὑπομνημάτων A. II. 51.
Hellanicus Z. V. 61.
Heraclides Z. II. 84. responsio Dionysio (tyranno) data A. VI. 12.
Comicus Z. VI. 34.
Heraclides, ponticus, A. XII. 35.
Heraclitus Z. II. 19.
Hermaphroditus, (nisi nomen corruptum,) A. XIX. 80.
Hermippus
στρατιώταις Z. II. 23.
Hermodorus, Platonis auditor, Z. V. 6.
Hermogenes quintodecimo aetatis anno rhetoricam scribere adgressus A. VIII. 36.
Herodes ἰαμβοποιός Z. VI. 10.
Herodis, Attici, dictum ad fratrem Regillae A. XVII. 76.
Herodianus, (grammaticus.) A. XII. 50.
Herodotus Z. VI. 47. Vat. II. 7. III. 67. A. VI. 22. (VIII. 28.) XV. 59. XVI. 25. XX. 25. (XXI. 27.) ἐν τῇ πρώτῃ Z. VI. 35.
Hesiodus Z. III. 86. D. II. 32. 97. Vat. III. 3. IV. 3. A. IV. 46. VI. 28. IX. 6. XII. 88. XV. 51. XX. 13. 80. 82. Homero praelatus a Panide, rege, A. XV. 88.
Hierocles ἐν δευτέρᾳ φιλοσοφουμένων παρὰ τῶν φιλοσόφων A. VIII. 20. ἐν πρώτῃ φιλοσοφουμένων XI. 90.
Hieronymus, Rhodius, ἐν τῷ περὶ Τραγῳδοποιῶν A. XI. 41.
Hipparchion, citharoedus, Z. II. 35.
Hippeus (ἱππεύς.)
ἐν τῷ περὶ χρόνων Z. III. 42.
Hippocomus A. XVI. 41.
Hippocratis, regis, epistola ad Mindarum, ἔῤῥει τὰ καλά. D. IV. 89. A. IX. 2.
Homerus Z. I. 93. II. 87. III. 64. 94. V. 7. 68. Vat. II. 12. A. praef. et I. 51. 82. 97. II. 6. 12. III. 82. VIII. 34. 91. IX. 67. XI. 31. XII. 21. XIV. 95. XVI. 28. XVII. 12. XX. 21. 63.
Hyperides A. XVI. 2. ἐν τῷ περὶ ταρίχου πρώτῳ A. V. 8. ἐν τῷ κατ' Ἀντοκλέους A. IX. 6. forte Αὐτοκλέους. [?] Ἐν τῷ κατὰ Εὐθυνογένους δευτέρῳ XVIII. 11. forte Ἀθηνογένους.
Hypseus A. X. 18.
Ἰάλεμος Θρῆνος A. VI. 54.
Iamblichus A. IX. 72.
Ibycus Z. II. 45. D. II. 71. V. 12. A. I. 14. III. 35.
Ἰόβας (Iuba) Vat. I. 14.
Ion, tragicus, Z. V. 68.
Isaeus A. I. 47. ἐν τῷ πρὸς Καλυδῶνα V. 20. ἐν τῇ ὑπὲρ Εὐμαθοῦς εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρέσει A. VIII. 20.
Isocrates A. XIX. 41. lege Socrates, qui Θρᾳκικῶν libros scripserat, teste Plutarcho cap. 18. parallel.
Ister A. XVIII. 23. ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῆς συναγωγῆς A. XIV. 40 ἐν τοῖς Ἀττικοῖς XVI. 1. ἐν πρώτῃ Ἀττικῶν XVIII. 77.

Lacedaemonii Dianam vocant Οὖπιν A. VI. 44.
Lacedaemoniorum chori A. III. 6. hymni VI. 56.
Leucippus A. XV. 54.
Leonides, Byzantius, A. XIX. 61.
Λευκώματα siue albi Athenis, inscribendis ciuium nominibus et negotiis Vat. I. 80.
Libanius A. XVII. 3.
Lucianus D. II. 89. V. 23. A. III. 22. 93. X. 38. (Philopseude) Z. II. 1.
μυίας ἐγκωμίῳ Z. III. 68.
Lucius, Tarrhaeus, *ἐν πρώτῳ παροιμιῶν* A. praef.
Lycophron A. XVII. 34. XVIII. 40.
Lycurgus A. IX. 69.
Lycurgus *ἐν τῷ κατὰ Λυκόφρονος* A. VIII. 20.
Lycus, Rheginus, A. XI. 76.
Lydiorum dialectus A. V. 54.
Lysias D. IV. 77. A. V. 85. VIII. 21. *ἐν τῷ περὶ ἀμβλώσεως* A. II. 89. *κατὰ Ἀνδροτίωνος* IV. 30. Πυθίῳ ξενίας id.
Lysimachus *ἐν δευτέρῳ νόστων* A. XVII. 25.
(Μάξιμος D. 46.
Maximus, Tyrius, A. XIII. 19.
Μεγαρικὴ Κωμῳδία D. III. 88. A. VI. 2.
Menander Z. II. 12. 17. III. 87. IV. 63. VI. 15. Vat. I. 64. II. 71. A. II. 4. 59. IV. 16. VII. 60. XIII. 77. XIX. 83. XX. 43. XXI. 16.
ἀνατιθεμένῃ A. II. 42. ἢ Μεσσηνίᾳ IV. 21.
ἀνδρογύνῳ A. XI. 75.
ἀῤῥηφόρῳ Z. VI. 5.
ἐγχειριδίῳ Z. VI. 75. VI. 28.
ἐπικλήρῳ *ά.* Z. IV. 32.
ἐφεσίῳ Z. VI. 9.
Εὐνούχοις Z. V. 95.
Ἱερείᾳ Z. V. 39.
Κανηφόρῳ A. I. 92.
Λευκαδίῳ Z. VI. 13.
Λοκροῖς Z. VI. 27.
Μεσσηνίᾳ A. IV. 21 et 22.
Ὀλυνθίᾳ Z. VI. 51.
Πλοκίῳ Z. VI. 8.
συνεφήβοις Z. V. 60.
Χαλκηδονίῳ A. XII. 7.
Menecrates, Tyrius, Z. IV. 38.
Methon, astrologus Atheniensis, Vat. I. 92.
Metrodorus A. XIII. 60. [P]
Mnaseas Z. II. 67. V. 74. Patarensis Vat. II. 94. *ἐν τῷ περίπλῳ* A. XVII. 2.
Moschion A. X. 11.
(Moschus *Φαῦλος κιθαρῳδὸς* A. XIII. 27.
Morsimus A. XI. 86.
Mylo *ὁ παροιμιογράφος* Z. II. 45.
Mylus *κωμῳδιῶν ποιητὴς* Z. V. 14. A. XIII. 38.
Myrtilas vates Z. II. 84.
aliis Myrtias vel Myrtides Pl. 9.
Neoclides A. XIII. 58. (alius 61.)
Nicander A. IX. 33.
Olympiodorus A. XIX. 82.
Oraculum Trophonium A. XIX. 59.
Oracula Z. II. 24. III. 42. V. 19. 74. 75. 80. VI. 3. D. II. 81. VIII. 4. 11. Vat. III. 76. A. I. 40. 79. II. 26. IV. 34. 42. V. 11. VI. 36. IX. 16. 22. 27. X. 8. XII. 74. 77. XIII. 36. 45. 46. XV. 65. 66. XVI. 95. XVII. 17. 77. XVIII. 7. 20. 93.
Orpheus a Libethriis interfectus Z. I. 79. amatus a quercu A. XI. 10. XVIII. 62.
Palaephatus A. II. 86. et nomine praeterito IV. 71. VI. 31. 32. 33. 44. 71. VII. 15. XI. 33. 57. XII. 13. 61. XIII. 8. 19. 46. 73. XIV. 49. 96. XVI. 10. XVIII. 52. 62. XIX. 64. 85. XXI. 25.
Panaetius de officiis A. praefat.
(Pases Magus D. VIII. 40. Vat. IV. 17. A. XIX. 27.
Periander, bonus medicus, malus poeta A. III. 16. alius Periander sapiens, de quo A. XX. 47.
Phallicum poema A. XX. 12.
Phalaris D. II. 50. VIII. 65. Vat. IV. 35. A. I. 60. XX. 13. Epistola ad Athenienses ib.
Phanodemus A. VIII. 42. XV. 84.
Pherecrates Z. V. 3. Vat. III. 85. A. III. 26.
μυρμηκανθρώποις Z. IV. 23.

Phere-

Pherecydes A. XX. 87.
Philarchus Z. VI. 13.
Philemon Vat. II. 93. A. I. 56. 75. X. 77. XIII. 78. 79. XVI. 50. XVII. 29. XIX. 19.
Ἥρωσιν Z. VI. 25.
Philepsius μεταξὺ τῶν δημηγοριῶν μύθους λέγων A. XX. 24.
Philistus A. I. 51.
Philochorus Z. V. 75. A. II. 51. XVIII. 34. XIX. 51. ἐν τρίτῃ περὶ μαντικῆς A. VII. 48. XVII. 32. ἐν τετραπόλει XVIII. 77.
Philoxeni, Cytherei, responsum Dionysio datum, D. VIII. 54. Vat. IV. 37. A. XIX. 26. Dithyramborum scriptor A. VII. 70. Eius drama Cyclops Z. V. 45. forte et II. 16. D. II. 32.
Phocylides V. 55.
(Phryx Phrygii cantus repertor A. XIII. 27.
Pindarus Z. II. 18. V. 59. VI. 43. D. VII. 12. A. III. 30. XIV. 88.
ἐν τοῖς περὶ Ἡρακλέους Z. VI. 49.
ἐν Νεμεονίκαις Z. V. 20.
Pittaci Apophthegmata A. III. 92. XVI. 12. 13. XVIII. 61. XX. 47. 48.
Plato, philosophus, Z. I. 59. III. 9. 34. V. 69. 98. VI. 28. 38. D. II. 9. VI. 32. Vat. II. 70. III. 72. A. II. 32. 54. III. 19. VII. 48. VIII. 20. [P] IX. 78. X. 50. XII. 31. (XIII. 54.) XIV. 84. XVII. 3. XVIII. 40. XIX. 69. 85. XX. 91.
(Alcibiade) D. I. 37.
ἐν τῷ περὶ ἀνδρείας (Lachete) A. I. 92.
Hippia Z. IV. 16.
Legibus A. IV. 1. sexto A. X. 60.
Phaedone A. IV. 73.
Phaedro Z. I. 49.
Politia Z. V. 55. XIX. 55. ἐν ταῖς πολιτείαις A. XVII. 83.
Symposio Z. II. 19.
Theaeteto Z. V. 55.
Academia Platonis A. II. 31.
Plato, comicus, Z. II. 27. VI. 7. Vat. II. 35.
Κρυφίοις Z. II. 31.
Μενελάῳ Z. VI. 17.
Πισάνδρῳ A. IV. 25.
Φάωνι A. VI. 33.
Plutarchus A. V. 30. VI. 29. XVIII. 39.
ὑγιεινὰ ἀποφθέγματα IX. 38.
Οἱ Ποιηταὶ A. V. 22. 99. Ὁ ποιητὴς (Homerus) A. XX. 13.
Τὸ ποιητικὸν A. XIV. 57.
Polemo A. XVIII. 25. in epist. ad Diophilum Z. V. 13.
Polyidus, medicus, VI. 32.
Polyzelus ἐν Μουσῶν γοναῖς Z. VI. 50.
Praxilla D. V. 12. Sicyonia μελοποιὸς Z. IV. 21. A. IX. 81.
Procopius A. XII. 83.
Prodicus, Chius, A. XVI. 62.
Proxenus A. XI. 76.
Pyrrhichus, Cydonius Cretensis, carminis Pyrrhichii inuentor, A. XVII. 6.
Pythagoricorum aenigmata A. XVI. 98.
Pythagoras A. VII. 72. IX. 99. X. 61. XX. 86. 87.
Pythermon auctor σκολιοῦ carminis Vat. III. 14.
Rhadamanthi iusiurandum A. XVII. 7. Z. V. 81.
Ῥαψῳδοί. Z. V. 99.
Rufinus citharoedus Z. II. 53. Sappho Z. III. 3. Vat. III. 67.
Sappho poetria et altera Lesbia Phaonis amoribus ardens, A. XX. 14.
Sardanapali epitaphium Vat. III. 91.
Satyrica in Bacchum dramata A. XV. 13.
Scamon. Vide supra Camon.
Scolium carmen in pugnam ad Lipsydrium A. VIII. 81.
Simonides Z. V. 85. A. XV. 68. περὶ Αἰτύλου A. XV. 97. ἐν πεντάθλοις II. 51.
Sitias. Vide infra Tisias.
Socrates. Vide Isocrates.
Socrates δευτέρῳ κτητικῶν Z. V. 81. leg. Sosicrates ἐν β'. Κρητικῶν, agitur enim de Rhadamantho, Cretensium legislatore.
Socratis, philosophi, iusiurandum A. XVII. 7. apophthegma XIX. 4. XX. 61.

Solon A. VIII. 14.
Solonis elegiae Z. III. 4. D. II. 99. [¶] A. I. 53. ἐν τοῖς ἄξοσι νόμος Vat. I. 24.
dictum ad Croesum D. VIII. 51. eius *nosce te ipsum* Vat. I. 37. ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι A. IV. 51. aliud dictum XVII. 64. 82. XVIII. 27. XX. 47. Σεισάχθεια A. XVII. 32.
Sophocles Z. II. 14. 65. III. 63. VI. 19. D. IV. 75. 82. Vat. II. 49. III. 36. IV. 44. A. I. 89. II. 28. III. 28. VI. 37. 63. VII. 48. 83. IX. 45. X. 23. 97. XIII. 13. 31. 46. XIV. 10.
Αἴαντι μαστιγοφόρῳ Z. IV. 4.
Ἀντιγόνῃ Vat. I. 93.
Ἀχιλλεῖ Λοκρῷ Z. V. 98.
Ἀχιλλέως ἐρασταῖς Z. V. 98.
Ἠλέκτρα A. XII. 42.
Καμικοῖς (forte leg. Καμικοῖς) A. XV. 96.
Σατύροις Z. VI. 80.
Τρωΐλῳ A. XII. 42.
Sophron Z. II. 17.
Sosibius Z. I. 54.
Sosicrates ἐν τῇ α. Κρητικῶν A. VII. 37. Confer supra in Socrates.
Σώστρατος ἐν β'. κυνηγετικῶν A. XI. 83.
Sotades A. VII. 55.
Staphilus Naucratites Z. V. 76.
Stasimus, poeta, A. X. 50.
Stesichorus D. VII. 14. Vat. III. 28. eius sepulcrum A. XV. 67.
Stesimbrotus A. XIX. 65.
Io. Stobaeus A. XVI. 28.
Stratis Z. II. 93. V. 35. Σκώπτων τὸν Εὐριπίδην A. XIV. 89.
Sibyllae Erythraeae oraculum Z. IV. 78.
Synesius A. XX. 44.
Lucius Tarrhaeus ἐν πρώτῳ παροιμιῶν A. praefat.
Taurus (philos.) A. II. 98.
(Teleclidis dictum A. XVIII. 1.)
Tellen tibicen Z. I. 45. reliquit παίγνια χάριν ἔχοντα A. I. 34.

Tenediorum lex de securi percutiendis adulteris D. VIII. 58.
Terpander Z. V. 9. A. XII. 70. XIII. 27.
Terpsion Z. IV. 19. A. IX. 68.
Thaletis *nosce te ipsum* Vat. I. 37. δεινὸν τὸ συνιδεῖν τὸ μέλλον A. VI. 92. ἐγγύην φεύγειν VII. 50. μικρὰ ἐλαττούμενος τὸν φίλον κακῶς μὴ λέγε XIII. 11.
Theaetetus ἐν τῷ περὶ παροιμίας A. XV. 13.
Theaeteti epigramma A. XIX. 77.
Οἱ τὰ Θηβαϊκὰ γεγραφότες A. XVIII. 42.
Theano A. XVIII. 39.
Theocritus A. IX. 57. X. 15. XVIII. 71. XX. 8.
Theophrastus A. XIII. 38.
ἐν τῷ περὶ νόμων Z. IV. 36. ἱστορεῖ ἐν τοῖς πρώτοις καιροῖς IV. 31. ἐν τῷ περὶ παροιμιῶν IV. 51. VI. 36.
Theopompus (historicus) ἐν η'. A. III. 4. ἐν γ'. Φιλιππικῶν A. VI. 74. ἐν ιγ'. VII. 37.
Theopompus Z. VI. 33. Vat. III. 97. XVII. 25. καπηλίσιν Z. IV. 44.
Thespides A. I. 53.
Thessalus, machinarum repertor A. X. 17.
Thraces Dianam vocant Βένδειαν A. VI. 44.
Thucydides Z. IV. 94. Vat. III. 4. [¶] A. III. 29. XI. 80. XVII. 24. ἐν ὀγδόῃ A. VIII. 20.
Tiberii, imp. dictum A. XIX. 18.
Timaeus Z. I. 31. IV. 79. V. 85.
Tiresias Z. VI. 15.
Tisias Z. VI. 82. male Sitias dicitur A. X. 64.
Topsius, philos. Z. V. 54. (an Terpsion?)
ὁ Τραγῳδὸς A. II. 58. III. 86. X. 57. tragicis et comicis eximiis chorus datus A. XX. 79.
Μῦθος Τραγικώδης de Alcestide A. II. 72.
Xenarchus Sophronis F. Z. V. 83. A. XVII. 15.
(Xenocratis caseus A. XVIII. 88.
Xenophon A. X. 77. (XIV. 46.) ἐν πρώτῳ Κυροπαιδείας A. XIII. 44.
Zaleucus, Locrensium legislator severissimus Z. IV. 10. D. IV. 94. A. VIII. 14. IX. 56.
Zenonis (Citiei) continentia A. IX. 55.
Zeno, Myndius, Z. II. 30.

[Fabricius

[Fabricius subiecerat notitiam satis amplam, scriptorum recentiorum, qui prouerbia collegerunt atque interpretati sunt. Quoniam vero admodum pauci prouerbia graeca congesserunt et exposuerunt, reliquis in alio, a nostro instituto alieno, versatis genere et sermone, quorum notitia, necessario amplificanda, plus, quam commodum ac par esset, temporis et chartae absumeret: paucorum tantummodo eorumque memorabilium laudeque dignorum, qui graeca prouerbia explicuerunt, nomina hic repetere malui. — Catalogus scriptorum de adagiis exhibetur in Nouis litterariis maris Balthici, a. 1702. pag. 51 sq. — *Io. Henr. Bartels* disp. de prouerbiorum fontibus. Wittebergae 1725. *Harl.*]

Hadr. Barlandus confecit epitomen chiliadum Erasmi, Colon. 1524. 8. Idem versus prouerbiales e Virgilio collegit, quod factum et ab Hieronymo Clocio, Val. Rotmaro etc. [?]

Io. Antonius Berlucius edidit adagia selecta graeca et latina sub titulis magna cura dispositis, Geneu. 1632. 8. Vide *Morhofium* I. polyhist. pag. 253.

Io. Alexander Brassicanus prouerbia post Erasmum scripsit siue symmicta prouerbiorum edita Paris. 1530. apud Wechelum, et postea Erasmi chiliadibus, in locos communes digestis, adiuncta. Vide quae ad Brassicanum Erasmus lib. XXVI. epist. 63.

Isaacus Casaubonus librum de prouerbiis promittit in commentario ad Athenaeum p. 10. et in epistolis suis non vno in loco.

Gilbertus Cognatus. Vide supra §. 3. in Zenobio.

Tho. Draxe in bibliotheca sua scholastica, Lond. 1616. 8. latina, *graeca*, gallica adagia et versus gnomicos ac prouerbiales sub titulis apte disposuit. [?]

Io. Drusius edidit prouerbiorum hebraicorum e Salomone praesertim ac Siracide collectas classes duas, cum notis. Franeq. 1590. 4. Recusus est liber hic perutilis, ad calcem adparatus sacri Waltoniani, separatim praelis iterum commissi Tiguri in folio. Habetur praeterea in tomo postremo criticorum sacrorum, qui in Anglia primum editi deinde in Belgio et Germania iterum prodierunt. Eidem Drusio debemus apophthegmata Hebraeorum atque Arabum latine reddita cum scholiis. Franeq. 1591. 4.

Desiderius Erasmus, summa cum laude in hoc genere scribendi versatus, in prima [o]) editione anni 1500. Paris. apud Io. Philippum Germanum adagia fere octingenta exhibet, quibus in editione anni 1506. accedunt prouerbia plus minus viginti. In editione Aldina anni 1508. fol. iam congeruntur chiliades tres, totidemque centuriae. Exstat et editio [Basil. 1515. 1520. 1539. Hagenoae 1519.] Argentoratensis a. 1517. [et aliae multae.] Luculentissima et emendatissima editio est postrema Frobeniana, complexa numerum adagiorum 4151. Haec recusa deinde sunt inter Erasmi opera tomo secundo, Basileae a. 1540. fol. Et cum Henrici Stephani annotationibus ad quaedam loca 1558. 1571. fol. Denique mutato auctoris ordine et digesta in locos communes, additis prouerbiis aliorum, Adriani Iunii, Io. Alex. Brassicani, Io. Vlpil,

o) Conf. *A. Chevillierium* de origine typographiae Paris. pag. 254. *Fabric.* *E. C. Am Ende* Versuch einer Nachricht von den ersten Ausgaben der Sprüchwörter Erasmi: in *I. G. Schelhornii* Sammlung für die Geschichte, vornehmlich zur Kirchen- und Gel. Geschichte. Nordlingae 1779. 8. pag. 399 sqq. vbi quoque de controuersia agitur, quae inter Erasmum et Polydorum Virgilium, non sine animorum contentione agitata est. *Harl.*

Vlpii, Gilb. Cognati, Coelii Rhodigini, Polydori Virgilii p), Petri Gothofredi, Caroli Bovilli, Adriani Turnebi etc. [Basileae ex officina Episcopiana, 1574. fol.] Hanouiae 1599. 1617 et 1643. fol. In hac editione duo potissimum reprehendi possunt. Primum quod parum emendata est, deinde, quod, ordine Erasmi turbato, saepius verba prima adagii non possunt intelligi, quae ad proxime praecedens respiciebant, quod hac in editione procul est reiectum. v. g. pag. 7. in prouerbio *extra calcem. Idem libro XXI.* praecesserat in Erasmo Ammianus, qui hoc ipso loco intelligitur. Sed in praesentibus editionibus praecedit locus Horatii. Epitomen chiliadum, (a quo opere Erasmum subinde *Chiliastam* vocat praestantissimus Schottus) concinnatam ab Hadriano Barlando, iam supra memoraui. Vide etiam, si placet, quae paulo post in Manutio, et Erasmum ipsum in prouerbio *Herculei labores*. In noua editione luculenta operum Erasmi, Lugd. Batau. 1706. quam Ioanni Clerico, viro doctissimo, debent studiosi, adagia Erasmi recusa sunt tomo secundo, subiectis in calce paginarum [?] Henrici Stephani et Pauli Leopardi quibusdam, et nonnullis ipsius Clerici animaduersionibus.

Claudius Espencaeus edidit similium et adagiorum e Io. Chrysostomo centurias IV. Paris. 1569. 8.

Io. Fungeri noua prouerbiorum farrago ex optimis auctoribus, Lugd. Bat. 1585. 8.

Guil. Gentius Nouiomagus adagia quinquaginta e iure ciuili collegit, quae cum chiliadibus Erasmi prodierunt Paris. 1571. fol. et Antwerpiae [?] cum Giselinianis. Nonnulla prouerbia, veteribus ICtis vsurpata, refert etiam *Scipio Gentilis* lib. I. parergon cap. 20.

Petrus Gothofredus. Vide supra in Erasmo.

Ianus Gruterus in florilegio Ethico politico, Francof. 1610—1611. 8. duabus partibus, quarum prior in duas separatas particulas est dissecta, exhibet praeter P. Syri ac L. Senecae sententias et graecos diuersorum auctorum μονοστίχους, cum doctis animadu. prouerbia quam plurima alphabetico ordine digesta, Anglica, Belgica ex Henr. Laur. Spigelio, Gallica e Solone Vogaeo, Gabr. Meurerio, Io. Aegidio Nucerino: Germanica e Seb. Franckio, Hispanica e Caesare Oudino. Italica denique e Io. Florido, Oriando Pescetti etc.

Adrianus Iunius nouem centurias adagiorum edidit et illustrauit, quae lucem viderunt Basil. 1588. 8. e Frobeniana officina, deinde Erasmi chiliadibus in locos communes digestis adiunctae sunt, vt supra in Erasmo dixi. [?]

Io. Langston in poeseos graecae medulla Lond. 1679. 8. alphabeti ordine collegit versus graecos prouerbiales et gnomicos.

Adagia quaecunque ad illam diem exierunt, *Pauli Manutii* studio, (vt habet titulus,) a mendis vindicata, sublatis falsis interpretationibus, et nonnullis, quae parum ad rem faciebant. Florent. 1575. fol. Venet. 1578 et 1609. 4. Hunc laborem, concilii Tridentini auctoritate Manutio iniunctum, Gregorius XIII. pontifex, ita probauit, vt reliquas adagiorum editiones prohiberet ac condemnaret. Quamquam dubitant eruditi, an Manutius, vir longe doctissimus, sub cuius nomine editum est, reuera manum operi admouerit. Quinimo hoc diserte negari

p) Qui ante Erasmum prouerbiorum libellum edidit. Venetiis per M. Christoph. de Pensis 1498. 4. vid. *Freytag.* adpar. litter. II. pag. 1241 sqq. *Harl.*

negari video ab elegantiſſimo Mureto, quem vide ſis lib. XII. var. lect. cap. 16. Barthol. Keckermannus in praecognitis logicis pag. 157. *Illud*, inquit, *eſt memorabile, quod in Eraſmi adagiis tentatum fuit non ita pridem. Namque hoc incomparabile opus cum Eraſmo inuiderent Itali, alibi recuderunt, ſub alieno nomine.* Similiter Eraſmi apophthegmata quoque deleto ipſius nomine edita ſunt hoc titulo Venet. 1590. et Colon. 1666. 12. *Apophthegmatum ex optimis vtriusque linguae ſcriptoribus libri VIII. Pauli Manutii ſtudio et induſtria, doctiſſimorum theologorum conſilio atque ope ab omnibus mendis vindicati, quae pium et veritatis catholicae lectorem poterant offendere.* Et haec quoque editio facta eſt pontifice maximo approbante, vt in praefat. teſtatur idem Manutius. [?]

Melchior Neipius Bredanus adagia aliquot congeſſit poſt Eraſmum Iuniumque. Prodierunt cum Eraſmi chiliadibus, Pariſ. 1571. fol. et cum Giſelianis Antwerpiae apud Plantinum.

Aloyſius Nouarinus adagia e priſcis eccleſiae doctoribus collecta digeſſit et illuſtrauit duobus in folio voluminibus. Lugduni 1637. et Veronae 1651. [?]

Caelius Rhodiginus eodem, quo Eraſmus, tempore paroemiarum libros edere molitus eſt, ſed ab illo praeuentum ſe videns antiquas lectiones concinnauit ediditque et in his nonnullas etiam adagiones noua perfudit luce. Vide *Coelii* epiſtolam ad Eraſmum poſt Gudianas pag. 117. 118. et Baelii dictionarium in Eraſmo nota (CC).

Ioſephus Scaliger collectionem graecorum prouerbiorum ἐμμέτρων compoſuit, de qua ſupra §. 8. et prouerbia quaedam arabica latine tranſtulit, ab Erpenio arabice cum ſuis et Scal. notis edita, Lugd. Bat. 1614. 4. et 1623. in 8.

Andreas Schottus praeter editionem luculentam prouerbiorum graecorum, de qua ſupra §. 3 ſq. vulgauit adagia ſacra noui teſtamenti a ſe illuſtrata, Antwerp. 1629. 4. [?]

[*Ge. Th. Serz* vernaculo ſermone Prouerbia gr. et lat. expoſuit: *Handbuch der griech. und lat. Sprüchwörter*, L. 1792. 8.]

Henricus Stephanus praeter notas in Eraſmi chiliades, de quibus ſupra in Eraſmo, edidit prouerbia epigrammatica ſiue epigrammata prouerbialia.

Eberhardus Tappius adagia latina DCC. contulit cum totidem graecis et germanicis, Argentorati ap. Rihelium 1539. in 8.

Polydorus Virgilius eodem, quo Eraſmus, tempore adagia congeſſit ediditque a. 1500. [Prodierunt etiam Argentor. 1509 4. Baſil. 1521. fol. Baſil. 1541. 8. *Heum.* vide ſupra ad Eraſmum. *Harl.*] Sed ſubſiſtunt intra numerum ducenteſimum, et tribus vulgata ſunt menſibus poſt primam Eraſmi editionem. Vide Eraſmi epiſt. XVII. 3. et XXVI. 63.

Ioannes Vlpius, Friſius, prouerbiorum farraginem congeſſit poſt Eraſmum, cuius chiliadibus iuncta prodiit. Pariſ. 1574. fol.

Ioannes Vorſtius adagia noui teſtamenti illuſtrauit, Coloniae Brandenburgicae 1669. 4. edita, et ſaepius alibi, etiam cura Thomae Creuii in Belgio recuſa, etc.

Bonauentura Vulcanius graecos prouerbiorum ſcriptores iunctim edere inſtituit. Vide epiſtolas editas a Gabbema pag. 714. [?]

ex his, quem solum putat sufficere viro, remp. gerenti, Xenophontem, eiusque orationes, historiae insertas, imitari.

XIX. (69.) Περὶ τῆς αὐτῦ φιληκοΐας, quod libentius alios auscultet rhetoras, quam auscultari se ab aliis patiatur.

XX. (70.) περὶ ἀναχωρήσεως, secessu non indigere sapientem, alios non iuuari.

XXI. (71.) περὶ κάλλυς, de pulchritudine virili, male in muliebrem mutata mollitiem, dissertatio, siue dialogus, vt personis adpositis monstrauit Casaubonus.

XXII. (72.) Περὶ πολέμυ καὶ εἰρήνης. De bello et pace, vti de aliis, plerisque differere et philosophos et rhetores; sed philosophos rectius.

XXIII. (73.) Ὅτι εὐδαίμων ὁ σοφός. Dialogus, quo probatur, hominem sapientem, qui bono genio obsequitur, eumdem quoque esse felicem; de malis autem valere illud Homeri, quod ex omnibus animalibus nullum sit homine miserius.

XXIV. (74.) περὶ εὐδαιμονίας, quod plerique de aliis rebus solliciti verae felicitatis studium negligant.

XXV. (75.) Περὶ τῦ δαίμονος, dialogus, (extrema parte, vt videtur, mutilus,) de genio, vtrum extra hominem sit et homo alius, vti qui fuerunt genii rerump. Lacedaemoniis, v. g. Lycurgus, Athenarum Pisistratus, Romanorum Numa, Carthaginiensium Hanno et Hannibal, Macedonum Alexander, Persarum Darius et Cambyses.

XXVI. (76.) Περὶ τῦ βυλεύεσθαι. De consultatione, quod ad eam peritia rerum sit opus.

XXVII. (77.) Διατριβὴ περὶ τῶν ἐν συμποσίῳ, vti in conuiuio et publica panegyri; ita in vita vix audiri eos, qui recta suadent.

XXVIII. (78.) Μελαγκόμας πρῶτος (τῇ τάξει β'.)

XXIX. (79) Μελαγκόμας δεύτερος siue ἐπιτάφιος, (τῇ τάξει α'.) ambo hi sermones, florente aetate a Dione compositi, (vide pag. 292.) celebrant defunctum nobilem athletam, Tito imp. carum, *Melancomam*, Iatroclis aduersarium non minus pulcritudine, quam robore ac virtute difficilique cestuum certamine praestantem: [de quo v. *Themistium* p. 139. edit. Harduini.]

XXX. (80.) Χαρίδημος. Consolatio super obitu Charidemi, iuuenis egregii, anno aetatis 22. exstincti, ad Timarchum patrem, et fratrem minorem [?] natu, patri cognominem. Inducitur autem Charidemus ipse, paullo ante mortem oratione duplici suos excitans, cuius prioris argumentum petitum a miseria praesentis vitae veluti carceris, in quem a diis intrusi et catenae ex voluptate et aegritudine compositae alligati simus poenae loco, vtpote e titanico sanguine omnes procreati, (pag. 300.) adeoque illis inimici, atque vnde per mortem demum liberemur. Hanc orationem mox refellit altera, quam, ait, se accepisse ab agricola quodam ἐν ἀγροίκῳ τινὶ ῥυθμῷ καὶ μέλει. In hac confertur vita cum conuiuio, in quo deorum nos excipit bonitas, conuiuarum stoliditas multos miseros facit, bonos per mortem deus ad se vocat, potandos nectare.

XXXI.

XXXI. (14.) Ῥοδιακὸς ad Rhodios oratio disertissima, Photio vehementer et ex merito laudata, pluribus argumentis dissuadens sordidum et ingratum illorum ᶜᶜ) (et Atheniensium pag. 346.) morem, quo statuam si cui recens decernerent, non ponebant nouam, sed veteris alicuius deleta inscriptione, iussu praetoris nomen nouum insculpebant pag. 312. Confer, si placet, *Edmundum Figrelium* de statuis cap. 28. p. 238 sq. Ex hac oratione constat, Rhodios illo tempore formam reip. popularem habuisse pag. 328. sub strategо seu praetore pag. 312. 332. 337. 340. 351. 353. et tributariam tenuisse Cariam, partemque Lyciae et alias praeterea ciuitates pag. 341. Romanis libertatem Rhodiorum reip. relinquentibus pag. 344 sq. E legibus Rhodiorum pag. 348. commemoratur haec, quod carnifici numquam liceret ingredi ciuitatem. Dissertationem suam de eo, quod malam consuetudinem non possit defendere diuturnitas temporis, citat pag. 354. *Fabric. Henr. Vales.* l. c. pag. 57. omnium, ait, Dionis orationum, vt longissima, ita etiam excellentissima est *Rhodiaca*. Mirabilis in ea tum subtilitas, tum vis et copia argumentorum, vt Demosthenem in hac parte aequasse merito videatur Dio. *Harl.*

XXXII. (15.) Πρὸς Ἀλεξανδρεῖς, ad populum Alexandrinum, cuius indolem, veri impatientem et ad nugas, voluptates et scommata pronam, pluribus verbis perstringit, atque inprimis carpit, quod spectaculis, saltationibus et lasciuis cantibus veluti ebrii et in stadio indecore se gererent et immodicis indulgerent clamoribus plausibusque. Vrbem ipsam pag. 372. laudat his verbis: ἡ γὰρ πόλις ὑμῶν τῷ μεγέθει καὶ τῷ τόπῳ πλεῖστον ὅσον διαφέρει τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ἥτε γὰρ Αἴγυπτος ὑμῶν, τηλικοῦτον ἔθνος, σῶμα τῆς πόλεώς ἐστι, μᾶλλον δὲ προσθήκη. Sub Tito scripsisse hanc orationem, colligas ex p. 380. vbi opponit τὸν νῦν ἄρχοντα παιδείᾳ καὶ λόγῳ προσέχοντα Neroni, qui musicus scitus et aurigator optimus videri volebat, atque perfectissimus saltator. De eodem Nerone pag. 383. vti de altero p. 391 sq. In hac oratione pag. 392 sq. Dio celebrat Theophilum [?] quemdam, virum sapientem, qui Alexandrinorum stultitiam pertinaci vltus fuerat silentio.

XXXIII. (16.) Ταρσικὸς πρῶτος ad Tarsenses, a quibus inuitatum se ad dicendum ait, dicturum ea, quae ipsi fortassis male sint laturi: neque enim adulaturum illis, aut celebraturum externa eorum bona, quae sine virtute ciuium et modestia nullius sint momenti. Praecipue exagitat molles narium strepitus, quos in loquendo et canendo frequentasse illos et indecore adfectasse refert.

XXXIV. (17.) Ταρσικὸς δεύτερος, ad ᵈᵈ) Tarsenses eosdem, praetori suo infestos, et Mallotis, Solensibus, Adanensibus atque Aegaeensibus exosos, neque inter se concordes. Pagina 423. ἐγὼ δὲ τὸν σύμβουλον etc. *Ego vero bonum*, inquit, *senatorem quique dignus sit praeesse ciuitati, oportere aio omnia simplici animo excipere, quae difficilia ac molesta occurrunt, maxime autem conuitia et plebis iram, et similem esse promontoriis, portum efficientibus, quae omnem pelagi excipiunt vim, interiora autem immota et tranquilla conseruant:* ita

cc) De Corinthiis vide infra orat. XXXVII.

dd) Obseruanda illorum temporum est consuetudo, per quam licuit philosophis, vel sophistis, cum in aliquam Graecorum vrbem venissent, non solum de iis, quae ad mores pertinerent, pro concione verba facere, verum etiam publicis se immiscere interdum negotiis, et quod e re ciuium iudicarent suadere. Sunt eius argumenti aliquot e Dioneis orationes. *If. Casaub.* pag. 65. ad *Dion. Chrysost.*

ita et illum expositum esse plebi, etiamsi aliquando irasci voluerit, etiamsi maledicere, etiamsi quidlibet facere: nihil autem adfici ab iis tumultibus, neque si quis laudibus extollat propterea adtolli, neque, si contumelia adfici videatur, de animi deiici magnitudine. Pagina 425. non vult, vt Tarsenses exemplo Ionum sanciant plebiscito, ne vllam ob rem magistratus adcusare liceat; at vicissim inconsultum esse doeet, eos, qui remp. gerunt, temere aut ob delicta leuia exacerbare et ad iram aduersus ciuitatem impellere. *Fabric. Valesius* l. c. p. 63. hanc inter orationes Dionis subtilissimam habet, et maximo artificio scriptam. Idem ibidem per totum caput XIII. orationem cum illustrat emendatue, tum maxime contra Casaubonum de argumento orationis disputat. *Harl.*

XXXV. (18.) Ἐν Κελαίναις τῆς Φρυγίας, oratio dicta Celaenis, oppido Phrygiae; in qua quum praefatus esset nonnulla de habitu philosophi et coma, quod non faciant virum sapientem, laudat Celaenas pag. 433. praelata tamen illis Indorum felicitate, quos fabulatur e fontibus mellis, olei, lactis et vini potatos viuere quadringentos annos, praecipue vero Brachmanum, haurientium e fonte limpidissimo veritatis.

XXXVI. (19.) Βορυσθενιτικὸς λόγος, ὃν ἀνέγνω ἐν τῇ πατρίδι. Sermo elegans, recitatus in patria apud Prusaeos, de iis, quae in exsilio ante oppidum Borysthenitarum, (cuius res paucis perstringit,) deambulans loquutus est cum Callistrato, rei bellicae, philosophiae et artis dicendi perito, atque, vt omnes Borysthenitae, Homeri amantissimo, et cum altero [?] quodam eiusdem oppidi ciue Rhosone. Differit autem de diuina gubernatione siue aurigatione, et de ciuitate diuina, deûm hominesque consociante, per occasionem horum versuum Phocylidis:

— — πόλις ἐν σκοπέλῳ κατὰ κόσμον
Οἰκεῦσα σμικρὴ κρέσσων Νίνου ἀφραινούσης.

XXXVII. (20.) Κορινθιακὸς, sermo ad Corinthios, qui ante vndecim annos sermonibus Dionis capti statuam ei posuerant, et postea nescio ob quam criminationem iterum deiecerant, siue (sicut a Rhodiis [ee]) et Atheniensibus non raro factum,) alii consecrauerant.

XXXVIII. (24.) Πρὸς Νικομηδεῖς περὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς Νικαεῖς. Ad Nicomedienses, (a quibus ciuitate donatus fuerat,) oratio, qua suadet, vt vel propter communes deos (pag. 475. 481.) concordiam cum Nicaeensibus colant, neque diutius cum illis de [ff]) primatu (pag. 475.) Bithyniae, vti Athenae olim et Sparta de Graeciae primatu decertent; sed potius benefaciendo ostendant, se primam ciuitatum esse, neque per dissidia dent ansam optimatibus iniuriarum impune exercendarum, aut Romanis graecanica delicta ridendi. Sufficere

ee) Supra orat. XXXI. Rhodiaca.

ff) Nicaea primatus dignitatem obtinuisse videtur sub Domitiano, vt viri eruditi colligunt e numo, in cuius altera parte legitur Νικαιεῖς πρῶτοι τῆς ἐπαρχίας. Vide Tristan. tom. I. pag. 334. Neque tamen Nicomediae, vtpote metropoli, hunc primatum negabant Nicaeenses; sed tantum eiusdem volebant et ipsi esse participes, vt vtriusque ciuitatis ille esset communis. Sed Nicaeni apud senatum romanum, contra agentibus Nicomediensibus, caussa deinde decidisse videntur: nam vt Ioannes Valens obseruat, in nullis postea numis hunc titulum sibi arrogauit Nicaea, quem passim Nicomedia Μητρόπολις καὶ πρώτη Πόντου καὶ Βιθυνίας gerit etiam in Domitiani numo apud Patin. pag. 165. et in pluribus aliis iuniorum imperatorum apud *Io. Harduinum* in numis vrbium illustratis pag. 356 sq.

cere autem debere Nicomediae, quod ſola metropolis adpelletur, primatum vero cum Nicaea habeat communem. pag. 479.

XXXIX. (22.) *Περὶ ὁμονοίας ἐν Νικαίᾳ, πεπαυμένης τῆς ϛάσεως.* Ad Nicaeenſes, (a quibus et ipſe adfectum ſe honore praedicat,) oratio, a Dione dicta, cum valetudine minus integra vteretur, adeoque breuior, qua eos poſt ceſſantem iam ſeditionem grauiter monet de concordia firmiter ſeruanda inter ſe. Claudit ſermonem voto ad deos, ciuitatis conditores et amicitiae ac concordiae praeſides: *Εὔχομαι δὴ τῷ τε Διονύσῳ τῷ προπάτορι τῆς πόλεως, καὶ Ἡρακλεῖ τῷ κτίσαντι τήνδε την πόλιν, καὶ Διῒ πολιεῖ, καὶ Ἀθηνᾷ καὶ Ἀφροδίτῃ καὶ Φιλίᾳ καὶ Ὁμονοίᾳ καὶ Νεμέσει καὶ τοῖς ἄλλοις Θεοῖς ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας τῇδε τῇ πόλει πόθον ἑαυτῆς ἐμβαλεῖν καὶ ἔρωτα [?] καὶ μίαν γνώμην, καὶ ταὐτὰ βȣ́λεσθαι καὶ φρονεῖν, ϛάσιν δὲ καὶ ἔριδα καὶ φιλονεικίαν ἐκβαλεῖν, ὡς ἂν ἐν ταῖς εὐδαιμονεϛάταις καὶ ἀρίϛαις ᾖ πόλεσι τὸ λοιπόν.*

XL. (23.) *Ἐν τῇ πατρίδι περὶ τῆς πρὸς Ἀπαμεῖς ὁμονοίας.* Ad ciues ſuos Pruſaeenſes, (dicta poſt plurium annorum exſilium,) vt cum Apameenſibus vicinis, hoc deſiderantibus, et quorum portu Pruſaei vtebantur, pacem et amicitiam alant. Neruae, ſiue Traiani benignitatem praedicat pag. 490. *ἀλλ᾽ ὅμως φιλανθρωπότατος ὢν αὐτοκράτωρ καὶ συνετώτατος ἁπάντων ἔμοιγε παρέσχεν ὧν ἐγὼ ἐδεόμην, καὶ ἄλλοις ὧν ἐκεῖνοι ἐδέοντο.* Domitiani tyrannis perſtringitur pag. 489. *καὶ γὰρ ἦν γελοῖον μετὰ φυλὴν ἔτως μακρὰν καὶ πράγματα τοσαῦτα καὶ Τύραννον ἐχθρὸν δεῦρο ἀφικομένῳ* etc.

XLI. (24.) Πρὸς Ἀπαμεῖς περὶ ὁμονοίας. Ad Senatum populumque Apameenſem, (qui miſſis legatis reditum Dioni ab exſilio gratulati fuerant eumque ad ſe inuitarant.) Oratio breuis, ſuadens amicitiam cum ſuis Pruſaeenſibus. [conf. de Apamea *Valeſ.* l. c. pag. 69. et *Burm.* not. pag. 70.]

XLII. (25.) *Διάλεξις ἐν τῇ πατρίδι.* Sermo breuis in patria, Pruſa, dictus, quo ait, ſe mirari, quod orationes ſuas multi tam libenter audiant, et fere ediſcant, quum ipſe nihil in his agnoſcat praeclari.

XLIII. (26.) Πολιτικὸς *ἐν τῇ πατρίδι.* Apologia ſiue exordium potius apologiae aduerſus inimicos, qui ipſum perinde, vt Socratem olim et Epaminondam, calumniis in patria petierant.

XLIV. (27.) *Φιλοφρονητικὸς πρὸς τὴν πατρίδα εἰσηγȣμένην αὐτῷ τιμάς.* Oratio, qua teſtatur, nihil ſibi iucundius eſſe, quam a patria amari, quae honoribus, vt patrem [gg]) *ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ ὅσον ἔζη χρόνον δικαίως προεϛῶτα τῆσδε τῆς πόλεως* pag. 509. et matrem et fratres cognatos ac maiores, ita Dionem quoque auxerat. Diſerte autem pag. 510. teſtatur, ſibi etiam exſuli ab aliis ciuitatibus oblata ampla munera et dignitates, (confer XLI. pag. 498.) ſed prae patria nihil fuiſſe gratum nec acceptum, in qua vnice gaudet filium et patruelem et alios cognatos adoleſcentes ad laudem ſuccreſcere, et ad hanc virtute atque ſtudio conſequendam alios quoque ciues adhortatur. Epiſtola ad Neruam, imp. in extremo huius

gg) Confer, quae de patre ſuo refert XLVI. pag 518. 519. et de auo pag. 543 Filii et vxoris mentio pag. 522. filii iterum pag. 542 et 543. vbi iam remp. in patria ille gerebat. Sororis mortem commemorat XLVII. pag. 528.

huius orat. memorata, qua remitti ſe in patriam rogauit, cum imperatoris reſponſione non exſtat.

XLV. (28.) Ἀπελογισμὸς, ὅπως ἔσχηκε πρὸς τὴν πατρίδα. Quod [¶] poſt mortem Domitiani [hh]) ab exſilio reuocatus amicitia Neruae imp., quantum per morbum licuit, et deinceps Traiani vſus ſit in patriae commodum et amplitudinem, idque vnice ſe quaerere, licet maleuolis aliud videatur. Pag. 515. docet, ſenatum Pruſaeenſium illo tempore conſtitiſſe ex delectis viris centum. [Quid ſit διοίκησις in hac oratione, et διοικητὴς, docent *Valeſ.* et in nota *Burmann.* l. c. pag. 73.]

XLVI. (29.) Πρὸ τοῦ φιλοσοφεῖν ἐν τῇ πατρίδι, *antequam in patria philoſopharetur:* ita enim haec oratio recte inſcribitur apud Photium, dicta a Dione, antequam exſularet, ad leniendos ciuium ſuorum animos, quorum aliqui orto ob caritatem annonae tumultu lapidibus eum petere atque interficere et cremare aedes eius voluerunt. *Fabric.* — In editione quoque Reiskiana inſcripta eſt oratio περὶ τοῦ φιλοσοφεῖν ἐν τῇ πατρίδι, ſed in indice orationum redditur, *antequam philoſophiae incumberet, in patria.* Reiske autem in notis, tom. II. pag. 212. poſt Caſaubonum docet, orationem hanc a Dione, adhuc iuuene, ſcriptam eſſe. *Harl.*

XLVII. (30.) Δημηγορία ἐν τῇ πατρίδι. Oratio, qua ſe in patria purgat aduerſus criminantes, quod porticum et amplam domum aedificaret ornandae ciuitati, non magis enim hoc eſſe tyrannicum, quam quod indueretur purpura, comam aleret barbamque. Sic nec Stagiram voluiſſe vti beneficio Ariſtotelis, qui e tenui vico felicem et nobilem ciuitatem facere volebat; et viros quosque excellentiſſimos Homerum, Pythagoram, Zenonem, Chryſippum, Cleanthem patria excedere maluiſſe, quam patriae iniurias, vt Socrates, experiri.

XLVIII. (31.) Πολιτικὸς ἐν ἐκκλησίᾳ. Oratio ciuilis, dicta a Dione ad ciues Pruſaeenſes, permittente Varino [ii]), (procuratore Bithyniae, vt videtur,) congregatos, ſuadensque concordiam. Hic eſt λόγος Ἐκκλησιαστικὸς, quem memorat Syneſius.

XLIX. (32.) Παραίτησις ἀρχῆς ἐν βουλῇ, recuſatio magiſtratus in ſenatu patrio. Quoniam non ſibi, nec forte Pruſaeenſibus expediat, diutius ſe apud illos verſari, licet non diffiteatur, philoſopho dignum eſſe officium imperare hominibus, et philoſophos optime ſemper remp. tractaſſe, quod multis exemplis docet.

L. (33.) Περὶ τῶν ἔργων ἐν βουλῇ, *de adminiſtrationibus in ſenatu.* Oratio, laudes ſenatus patrii complexa, quas ita procul eſſe contendit ab adulatione, vt, ſi falſae ſint, dicentis vituperationem referre non diſſiteatur. Simul etiam filii ſui, tamquam in magiſtratu veſtigia maiorum

hh) Domitianum ſibi infeſtum habuiſſe et reddidiſſe infeſtiorem, teſtatur *Dio* pag. 512. his verbis: πρὸς δὲ τούτοις ἅπασιν ἐχθρὸν ἀνεχόμενος αὐτὸν δῆνα, οὐδὲ τὸν δῆνα τῶν ἴσων τινὰ καὶ δεσπότην ὀνομαζόμενον καὶ Θεὸν παρὰ πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, τὸ δὲ ἀληθὲς ὄντα δαίμονα πονηρόν, καὶ ταῦτα οὐ θωπεύων αὐτὸς οὐδὲ τὴν ἔχθραν παραιτούμενος, ἀλλὰ ὑβρίζων ἄντικρυς καίπερ ὄντα κακόν, μὰ Δί᾽ οὐ μέλλων νῦν ἐρεῖν ἢ γράφειν, ἀλλὰ εἰρηκὼς ἤδη καὶ γεγραφώς.

ii) κράτιστον vocat pag. 530. et pag. 535. ἡγεμόνα. *Fabric.* „Varenus Rufus, ait Reiske in nota pag. 230. tom. II. praefectus Bithyniae fuit ab an. Chr. 99. ad 102. vid. *Tillemont* Hiſtoire des Empereurs tom. II. pag. 177 et 501. Ergo circa haec tempora dicta fuit haec oratio.“ *Harl.*

maiorum legentis, meminit, eumque proprio [?] iudi io, non patris auctoritate, remp. gerere testatur. Hic est λόγος Dionis βελευτικὸς, Synesio laudatus.

LI. (34.) Πρὸς Διόδωρον, in Diodorum, quem ita optime laudare se existimat, si cives suos, a quibus in magistratus dignitatem euectus ille erat, praedicet.

LII. (35.) Περὶ Αἰσχύλε καὶ Σοφοκλέες καὶ Εὐριπίδε. ἢ περὶ τῶν Φιλοκτήτε τόξων. Censura et comparatio tragoediae triplicis, eiusdem argumenti, quas Aeschylus, Sophocles et Euripides composuerant super Philoctetae arcu, quem ipsi eripuit Vlysses.

LIII. (36.) Περὶ Ὁμήρε. Laus Homeri, poetae, quam H. Stephanus etiam graece praefixit luculento operi suo, quo Homerum et alios poetas principes heroici carminis exhibuit.

LIV. (37) Περὶ Σωκράτες. Socratis, philosophi, breue encomium.

LV. (38.) Περὶ Ὁμήρε καὶ Σωκράτες. Dialogus de Socrate, quod Homeri fuerit discipulus atque imitator.

LVI. (39.) Ἀγαμέμνων, ἢ περὶ βασιλείας. Dialogus de regno, quod optime administretur, si reges sapientum, vt Agamemnon Nestoris, vtantur consilio.

LVII. (40.) Νέστωρ, siue de Nestoris magnificis dictis, quibus ad Agamemnonem et Achillem vsus ab Homero inducitur Iliad. α. vers. 260 sq.

LVIII. (41.) Ἀχιλλεύς, de Achille, Chironis consilium temere adspernante, qui in bello prudentia potius, quam robore et celeritate vtendum esse suasit.

LIX. (42.) Φιλοκτήτης. Paraphrasis versuum quorumdam ex Philoctete Aeschyli vel Euripidis, quibus Vlysses Lemnum delatus ad Philoctetem accedit, Herculis arcum ei erepturus, sine quo Troia capi non poterat.

LX. (43.) Νέσσος ἢ Δηιάνειρα. Dialogus de Nesso Centauro et Deianira, quomodo illa fabula ab Architocho et Sophocle tradita recte intelligi debeat.

LXI. (44) Χρυσηΐς. Dialogus de Chryseidis descriptione apud Homerum, ex qua encomium eius nectit Dio.

LXII. (45.) Περὶ βασιλείας καὶ Τυραννίδος. Tyranni et boni regis inter se collatio, scripta ad quemdam bonum principem, siue magistratum, quem ita adloquitur pag. 588. ὁ δὲ ἀγαθὸς ἄρχων, ὥσπερ σὺ, τἀναντία ἐπιτηδεύει. [?]

LXIII—LXV. (46—48.) Περὶ τύχης λόγοι γ'. Tres dissertationes de fortuna, quarum *prima* disputat, fortunam omnia posse in vita humana, *secunda* et *tertia*, peruerse ac praeter rem ab hominibus fortunam accusari.

LXVI—LXVIII. (49—51.) Περὶ δόξης λόγοι γ'. Dissertationes totidem de gloria, quarum prima docet, vanum et plenum sollicitudinis esse studium gloriae, qua vulgo placere cupimus; altera dialogi more scripta velut inanem vmbram merito a sapientibus negligi iubet. Tertia potius agit περὶ δόξης, quatenus opinionem sonat illud vocabulum, quae inter homines vt mirifice varia, sic fallax omnis et incerta est, nisi prudentia verum bonum amplecti suaserit.

LXIX. (52.) Περὶ ἀρετῆς. Virtutem plerosque omnes laudare et admirari, paucos colere, nisi metu legum fortasse adactos et impulsos.

LXX. (53.) Περὶ φιλοσοφίας. Philoſophiam non conſiſtere in ſplendidis ſermonibus, ſed in vita et actione ſerioque ſapientiae ſtudio.

LXXI. (54.) Περὶ φιλοσόφου. Philoſophum eſſe, qui antecellat reliquos homines cognitione et vſu rerum, non quarumcunque, ſed praeclararum et vtilium ad vitam felicem atque honeſtam.

LXXII. (55.) Περὶ τοῦ σχήματος. *Habitum* philoſophi multos, rem ipſam paucos habere, licet ob σχῆμα iſtud vulgus ad illos velut ceterae aues ad noctuam aduolitent.

LXXIII. (56.) Περὶ πίστεως. Quod multis exitio fuerit, res magnas ipſis creditas inſignemque fidem in illis poſitam fuiſſe.

LXXIV. (57.) Περὶ ἀπιστίας, *de incredulitate.* Dialogus, oſtendens, quam periculoſum ſit, aliis habere temere fidem, et amicos adſciſcere: neque quicquam eſſe tam ſacroſanctum in vita, quod non perfida hominum malitia violet.

LXXV. (58.) Περὶ νόμου. Legum encomium, quod in editione graecolatina Pariſ. exhibetur, non vt reliqua cum verſione Naogeorgi, ſed cum Fed. Morelli interpretatione, cum qua ſeparatim prodierat ibid. 1598. 8.

LXXVI. (59.) Περὶ ἔθους, *de conſuetudine*, quam confert cum lege ſcripta, imo ei praeſert.

LXXVII ſq. (60. 61.) Περὶ φθόνου λόγοι β'. Dialogo priore docet, figulum figulo et alios artifices mutuo inuidere; non, genuinos philoſophos: poſteriore, philoſophi hominis humanitatem et ſtudium plures iuuandi a liuore alienum vberius perſequitur. [¶]

LXXIX. (62.) Περὶ πλούτου (τῶν ἐν Κιλικίᾳ [kk])). Diuitias neque gentem neque vrbem, neque hominem felicem reddere poſſe.

LXXX. (63.) Περὶ ἐλευθερίας. Pleroſque de libertate gloriari, qui, voluptatis, auaritiae aut ambitionis compedibus vincti, ſeruitutem ſeruiant.

III. *Dionis Chryſoſtomi codd. MSSti et editiones.*

[Codices MSSti, quorum equidem notitiam habui, hi fere ſunt. In bibl. *Mediceo-Florent.* teſte *Bandinio* in catal. codd. gr. tom. I. pag. 555. plut. IV. cod. XXII. nr. 4. decem orationes. — tom. II. pag. 126. plut. XXXII. cod. IV. cum Homero Dionis orat. 53. de Homero. — eadem ibid. pag. 604. nr. 4. plut. LX. cod. XIV. — ibid. pag. 352. plut. LVII. cod. XII. nr. 21. Dionis quinque *epiſtolae*, quae non occurrunt in collectione Cuiaciana, et quas Bandinius opinatur eſſe Dionis Chryſoſtomi, cuius epiſtolae ad Rufum, Euſebium et Sabinianum reperiuntur in codice MMMIII. bibliothecae Pariſ. catal. tom. II. pag. 591. — in eodem cod. Medic. nr. 30. ibid. pag. 353. ſermo Troicus, quod Ilium non ſit captum. — ibid. pag. 538 ſqq. plut. LIX. cod. XXII. Μελέται ſiue orationes LXXX. praemiſſa Dionis vita et comm. de illo eiusque operibus ac de illius orationis ἰδέᾳ ſ. ſtilo, tum ſingulis ferme breui praemiſſo

kk) Verba tituli τῶν ἐν Κιλικίᾳ hic deſunt in Veneta. Contra titulum orationis vltimae, 80 ſcil. auſpicantur ibi, hoc modo conceptum: τῶν ἐν Κιλικίᾳ περὶ ἐλευθερίας, et hoc cum Photio quoque congruit: *Reiske* in nota p. 432. tom. II. *Harl.*

praemisso argumento, in margine adposito, et scholiis antiquis hinc inde, rarius vero, adscriptis. — Eaedem, omissis tamen graecis prolegomenis, sed praemissis inter indicem et initium orationum problematibus rhetoricis εἰς τὰς στάσεις seu quaestiones rhetoricas, tom. III. pag. 221. plut. LXXXI. cod. II. — tom. II. pag. 568. plut. LIX. cod. XXXVII. sex orationes, nempe XI. XIII. XVIII. XIX. XXI. XXII. — ibid. pag. 646. plut. LIX. cod. XXX. excerpta ex orat. I et II. de regno.

In bibl. *Veneta* D. Marci. (catal. pag. 205 sq.) cod. CCCCXXI. orationes LXXX. et cod. CCCCXXII. oration. XXVII. et post alia scripta, iterum oratt. IX. — In Macarii Chrysocephali Ῥοδωνιᾷ, in cod. Veneto sunt pag. 19. — 30 excerpta ex pluribus Dionis Chrysost. orationibus, teste *Villoisonio* in anecdotis graec. tom. II. pag. 9. — *Florentiae* inter codd. monasterii, (*Montfaucon* in diario ital. pag. 367.) oratt. LXXX. manu Theodori Dociani, filii Simeonis, a. 1328. exaratae.

In bibl. regia *Neapolitana* in cod. chartac. saec. XV. dissertatt. septem; et in cod. chartac. saec. XVI. tres priores oratt.

In bibl. regia *Matritensi*, (teste *Iriarto* pag. 132.) cod. XXXI. fol. 272. ex orat. (LIII.) de Homero. — (pag. 394.) cod. C. fol. 126 et 136. II. oratt. de regno. — *Marinerii* versio orationis de Homero latina msta, (pag. 307.)

In bibl. publica *Paris.* (teste catal.) in codd. MDCLIII. MMCMXXIV. MMCMXXX. MMCMLVIII. MMCMLIX. MMCMLX et MMMIX. modo plures, modo pauciores insunt oratt. et in cod. MMMII. *epistolae* supra e cod. Florent. laudatae.

In bibl. *Monaco-Bauarica* cod. CXXIX. quatuor oratt. de regno, et cod. CCXLVIII. septem oratt. priores. (catal. pag. 54 et 83.)

In bibl. quondam *Heidelbergensi*, teste Sylburgio. CXVII. CCC. etc. qui, num adhuc exstent in bibl. Vaticana, equidem ignoro.

In bibl. caesarea *Vindobonensi*, *Lambecio* teste in comment. de illa, tom. VII. p. 26 sqq. cod. V. nr. 9—12. in catal. *Nesselii* part. IV. cod. CIX. p. 64 sq. — orationes XIX. et excerpta ex reliquis Dionis Chrysost. scriptis. Sed secundum *Nesselii* catal. part. IV. cod. XII. pag. 10. adhuc oratt. sed declamationes rhetoricae, et in cod. CCXXIII. ibid. pag. 121. duae orationes.

Editiones, ad has vt progrediamur, ante textum graecum promulgatum, *latinae* antiquiores sunt paucae. Princeps, sine l. et a. sed si fides habenda est *Maittairio* A. T. IV. part. I. pag. 283. et *Lairio* in specimine typogr. roman. XV. saec. pag. 132 sq. ex epistola Cardin. Senensis scripta Kal. Ian. 1469. coniicientibus, *Romana* orat. de regno ex versione *Francisci de Piccolomineis*, 1469. 4. typis Vlrici Han. sed dubitant de vrbis et anni veritate *Bure* in Bibliogr. instruct. B. L. tom. I. nr. 2354. pag. 100 sq. et *Audiffredus* in catal. edd. roman. saec. XV. pag. 31 sq. qui duas alias eiusdem versionis refert; *aliam* s. l. et a. aliisque notis in 8. vel vt alii dicunt in 4. quod opus fuisse opinatur typographi alicuius vel Veneti, vel Florentini, *aliam*, quae mera est prioris repetitio, *Bononiae* 1493. 4. per Platonem de Benedictis, typographum. — quam vltimam recenset quoque *Audiffredus* in specim. edd. italic. saec. XV. pag. 84 sq. et citat eam *Maittaire* l. c. pag. 441. et aliam edit. versionis eius-

dem lat. *Venetiis* per Platonem de Benedictis, typographum 1483. 4. — de Ilio non capto, e graeco in latin. vertit *Franciscus Philelphus*, Cremonae 1492. 4. — et cum fragmentis Petronii Arbitri, Venetiis 1499. 4. vid. *Fossi* catal. bibl. Maglebech. tom. I. pag. 617 sq. de vtraque editione, *Pinelli* catal. tom. II. pag. 176 sq. et de priore *Audiffred.* spec. edd. italic. pag. 222.

Dionis opera, graece per Dionysium Parauisinum. Mediolani. 1476. 4.

Rarissimam hanc edit. reperit Comes Anton. Simoneta in bibl. Comitis de Pembrok Londini, vt refert *Saxius* in histor. typogr. litterar. Mediol. praef. p. 4. in primis p. DLXVI. et ex eo *Bure* Bibl. instruct. B. L. tom. I. pag. 99 item *Osmont.* in Diction. typographique, tom. I. pag. 235.

Dionis — orat. de Homero, gr. cum Homero, edit. Florent. 1488. fol. vid. *Bure* l. c. pag. 204.

Διωνος — περὶ ἀπιςίας. *Dionis — non temere credendum.* Per *Ioach. Camerarium* latine versum, cum *Plutarchi* libello ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή. Norimbergae ap. Io. Petreium, 1531. 8. rec. cum apophthegmat. et dictis VII. sapientum gr. et lat. cum not. Leonh. Lycii, Lips 1562. 8. vid. *Freytag.* adpar. litter. tom. III. pag. 588 sqq. — libel i II. contra tyrannidem et de gloria, gr. et lat. Lipsiae in offic. Val. Papae, (cum praef. Barth. Amantii,) 1545. 8 vid. bibl. Roloffian. I. nr. 253. pag. 46.

Orationes LXXX. graece. Apposita est in extremo libro varietas lectionum, cum orationum indice. Venetiis apud *Fed. Turrisanum.* sub signo Aldi. 8. praemissa praefat. ad Rodulphum Pium Carpensem, Cardinalem. *Reiske* in praef. ad suam edit. p. XVI. vbi laudat illam edit. *Hamberger* in zuverl. Nachr. II. p 181. (vbi de Dione nostro agit,) et *Pinelli* (vid. catal. II. p. 176.) etc. in suis exemplaribus nullam anni significationem repererunt. Contra Fabricius noster, auctor catal. Bunauiani I. pag. 162. *Revitzky* in catalogo p. 56. editionem hanc a. 1551. adsignant. *Maittaire* in A. T. III. p. 603. habuit quidem exemplum, anni nota destitutum; sed opinatur, suo forsan exemplo ad calcem deesse aliquot plagellas. Denique in Serie dell' edizioni Aldine citantur *Dionis — oratt.* gr. apud Aldi filios, 1551. 8. et pag. 158. Dio Chrysostomus. orationes XXX. (leg. LXXX.) cum praefat. Feder. Turrisani, Venet. apud Fed. Turrisanum. gr foliis constat 451. *sine anni inditio.* in 8. Nisi auctor illius seriei errauerit, forsan ex Aldina offic. eodem anno bis exiit Dio Chrysost. — Turrisani edit. cum Bonau. Vulcanii castigationibus fuisse in bibl. Petri Francii, notat Fabric.

Dionis, *Prusaeensis*, non temere credendum: item *Plutarchi* opusculum, quod docenda sit virtus. graece. excud. Ch. Wechel. 1549. 4. (in Thott. catal. IV. pag 82.) — Orationes V. de lege, de consuetudine, de fortuna III. gr. Paris. apud Wechel. 1553. 4. In Pinelli catal. II. pag. 176. A Maittario autem citantur *earundem orationum* editiones, graece apud Christ. Wechel. ibid. 1553. 4. et apud Andr. Wechel. ibid. 1556. 4. — latin. interprete *Renat. Guillon*, ib. 1554. 4. — oratt. septem, scil. de regno quatuor, Agamemnon, Diogenes et de consultatione. gr. apud Andr. Wechel. Paris. 1554. 4. [ll]) — oratt. quatuor, scil.

ll) Titulus quidem promittit octoginta orationes: sed liber ipse tantum continet quatuor oratt. memoratas. vid. *Maittaire* III. pag. 644. Forsan Wechel. editurus erat omnes orationes.

ſcil. de ſeruitute et libertate, vna de libertate, vna de ſeruis. gr. apud Andr. Wechel. Pariſ. 1555. 4. — orat. de Ilii captiuitate. Pariſ. apud Andr. Wechel. 1555. 4.

Dionis orationes LXXX. lat. interprete *Thoma Naogeorgo* Baſil. 1555. fol.teſte Fabricio et catal. Thott. tom. IV. p. 15. — et Venet. per Henr. Zenarum. 1585. (catal. Bodleian. I. pag. 278. et catal. bibl. Barber. I. pag. 269.)

Dionis oratiunculae quaedam, gr. latin. *Th. Naogeorgo* interprete. Pariſ. per *Henr. Stephan.* in huius Epiſtoliis, dialogis breuibus, oratiunculis, poematiis, ex variis vtriusque linguae ſcriptoribus. 1577. 8. (*Fabric.* B. Gr. XIII. pag. 622.)

Dionis oratt. IV. de regno, lat. per *Andr. Mylium.* Roſtoch. 1578. 4. — et cum fabula Libyca, graece, cum notis breuibus a *Io. Caſelio.* ibid. 1584. 8. ap. St. Myliandr.

Dionis de regno et tyrannide oratio: gr. a *Feder. Morello* — caſtigata, ope vetuſti cod. — et eiusdem notis illuſtrata. Ex typographia Steph. Prevoſteau. Pariſ. 1589. 8. *Maittaire* III. pag. 801. — de lege oratio, latine; ex interpretatione, emendat. et coniecturis *Fed. Morelli.* Lutetiae ap. Fed. Morell. 1598. 8. — et graece cum *Fed. Morelli* notis et coniecturis. ibid. 1599. 8.

Dionis de Ilio non capto, gr. ac lat. interprete *Laur. Rhodomanno* et cum eius notis ad Q. Calabri Paralipom. Hom. Hanou. 1604. 8. pag. 134.

Dionis, diu neglecti, curam ſuſcepit *Fed. Morellus,* qui, cod. regio, ſcholiis ſtipato, nec non bibl. Ieſuitarum ac I. Foxii, graecaque edit. Veneta, cum II. codd. ab H. Steph. et Lindenbruchio collata vſus textum recenſuit Philoſtrati vitam Dionis, (quam latine vertit *Ian. Cornarius,* Baſil. 1560.) aliaque addidit, nouamque parauit editionem, inſcriptam:

Dionis orationes LXXX. cum vetuſtis codd. msstis regiae bibl. ſedulo collatae, eorumque ope ab innumeris mendis liberatae, reſtitutae, auctae. *Photii* excerptis *Syneſiique* cenſura illuſtratae. Ex interpretatione *Thomae Naogeorgii,* accurate recognita, recentata, et emendata *Fed. Morelli* opera. Cum *Iſ. Caſauboni* diatriba et eiusdem *Morelli* ſcholiis, animaduerſſ. et coniectaneis. Acc. rerum et verborum index locupl. Lutetiae, ex typographia Claudii Morelli. typis regiis. 1604. fol. — Rec. eſt haec edit. aut nouo duntaxat titulo per fraudem librarii inſtructa, ibid. 1623. fol. — Alii laudarunt hanc editionem; at Reiske, faſſus quidem, haud paucos a Morellio ſanatos fuiſſe locos, iudicat, eum Dioni perſanandô eiusque interpretationi emaculandae non magis parem fuiſſe, quam Libanio edendo atque interpretando: Iſaaci tamen Caſauboni diatriben, parente ſuo digniſſimam et optimae notae animaduerſionibus refertam, praedicat.

Poſtea conſilium nouae editionis ceperunt *Guil. Piers,* collegii Emanuel's, quod Cantabrigiae eſt, ſocius, ac *Io. Chriſtophor. Wolfius.* At neuter rem perfecit. Priorem quidem voluiſſe graeca diligenter recenſere, verſionem Naogeorgi emendare ſcholiaque graeca et notas adiicere, nec imparem fore huic inſtituto, ex ſpecimine intellexiſſe ſibi viſus eſt Fabricius. Poſteriorem vero ab expoliendo Dione haud alienum fuiſſe, cognoſcimus ex eius epiſtolis ad de la Croze pag. 20 et 21. m. Ian. 1711. ſcriptis, (tom. II. theſ. epiſtolici.) Habuerat enim adnotationes neſcio cuius, ex cod. Seldeniano in Bodleiana bibl. obuio deſcriptas, quas deinde in tomo I. Anecdotorum graecorum, Hamburgi 1722. 8. p. 271 ſqq. publicavit,

vit, et valde probauit. vid. quoque eius praefat. ad Anecdota et in de la Croze thef. epift. II. pag 171 et 174. Contra Reiske in praef. eas, iudicauit, maximam partem effe malas, et auctori fuo relinquendas, longeque infra Cafauboni et Valefii doctrinam atque acumen fubfidere. Spanhemium quoque reliquiffe notas in Dion. Chryfoft. ex litteris Wolfii l. c. pag. 186 et 187. difcimus. — *Reiske* in tomo III. voluminis IX. obff. mifcell. Amftel. p. 375—379. animaduerfiones criticas ad orationem XXXIII. fcripferat; at poftea ipfe in praef. pag. XXI. tamquam inculium abortum et deformem foetum repudiauit. Perfectiora autem et magis maturata, vt ipfe ait, dedit in primo volumine animaduerfionum ad graecos auctores, (Lipfiae 1757. 8.) in quibus omnes Dionis orationes critice pertractauit. Denique a. 1767. de nouo tractandum et recenfendum idem fumfit Dionem, et textum vniuerfum ita recognouit, vt animaduerfiones, quas decennio ante edidiffet, retractaret, locupletaret, omniaque ad edendum oratorem parata et maturata haberet. At demum poft mortem viri doctiffimi cura egregiae vxoris lucem vidit editio, infcripta:

Dionis Chryfoftomi orationes ex recenfione *Io. Iacobi Reiske*, cum eiusdem animaduerfionibus, vol. I. II. Lipfiae, impenfis viduae Reiskii. 1784. mai. 8. Alteri tomo fubiuncta funt Cafauboni diatriba et Morelli fcholia atque coniectanea.

Egregia eft editio, et, quae Valefius atque Cafaubonus iam adtulerant ad textum Dionis fanandum, bene funt adhibita: nec tamen pauca Reiske futuro cuidam editori reliquit et emendanda, et vero loca difficiliora, quae multa funt, praecipue ex mythologia atque antiquitate, ad quas Dion frequenter adlufit, diligentius explicanda, nec non ad poetarum fragmenta, quae occurrunt, fub examen vocanda corrigendaue. conf. cenforem in ephem. Lipfienf. litt. a. 1784. plag. 70. atque a. 1785. nr. I vbi quaedam is loca excutit. Quae Wesfeling. atque Valcknar. in notis ad Herodotum, horumque pofterior ad Euripidem paffim, ac Toupius in emendationibus in Suidam atque Hefychium aliique recentiores critici contulerunt ad plura Dionis loca fananda meliusque intelligenda, iis Reiskius tum, quum paraffet editionem, vti nondum potuit. Praeter ea *Gisb. Koen* ad Gregor. Corinthi metropolitam, *Lamb. Bos* in Animaduerff. in fcriptores graecos, Franecker. 1715 8. pag. 19—21. *W. ffeling.* in Obff. var. Traiecti ad Rhen. 1740. 8. pag. 46 225—227. et *Io. Bernh. Koehler*, tum in Obff. philol. in loca felecta facri codicis, Lugd. Batau. 1765. 8. tum in prolusf. academ. ad orationes Dionis Tarficas, Gottingae 1770. 4. *Frid. Iacobs* in Animaduu. in Euripid. tragoedias, Gothae 1790. m. 8. pag. 25 fq. et 39. plura oratoris noftri loca tentarunt aut expofuerunt.

Dionis orat. de Homero, gr. cum notis *Io. Davies*, praemiffa eft opp. Homeri, a Iof. Barnefio edit. tom. I. pag. 124. Cantabr. 1711. 4.

Dionis orat. de lege, gallice verfa a *Fed. Morello*, Parif. 1598. 8. — 1608. 8. (Maittaire A. T. ind. pag. 342 fq.)

Dionis oratt. I, VII et XI. gallice verfae ab anonymo in vitis oratorum graecorum, vol. II. 1751. notante Reiskio in praefat. pag. XX.

Dionis Chryf. Diogenes fiue de virtute, in *Io. Patufas* Encyclopaedia philolog. vol. III. pag. 372 fqq.

Ifocratis,

Isocratis, Demetrii Cydone et Mich. Glycae aliquot epistolae, nec non *Dionis Chryſ. ſoſt.* *oratio* περὶ λόγυ ἀσκήσεως. Partim ex cod. Helmſtad. partim ex codd. Mosquenſ. edidit et animaduerſſ. adiecit *C. F. Matthaei.* Mosquae 1776. 8. — XIII. oratt. germanice vertit *Erneſtina Chriſtina Reiske* in lib. inſcripto: *Hellas*, tom. I. Mitau. 1778. p. 1—100. *Harl.*]

IV. *Scripta deperdita Dionis ſunt.*

Κόμης ἐγκώμιον, cui Synesius laudem caluitii oppoſuit.

Diſſertationes ſiue λόγοι πολλοὶ καὶ ποικίλοι, quos negat Photius ad ſe perueniſſe. In his fuere quaedam ex compluribus illis, quas in patria habuiſſe [?] ſe teſtatur *Dio* orat. XLIII. pag. 504. Tum illa κατὰ τῶν φιλοσόφων et altera πρὸς Μυσώνιον, quas memorat *Syneſius* in Dione pag. 40 et 37. Illa item, in qua laudauit Eſſenos, id. pag. 39. Oratio ad Pruſaeenſes, cuius meminit *Dio* ipſe XL. pag. 487. (niſi intelligitur XLIII vel ſq.) Diſſertatio, quod malae conſuetudini non ſuffragatur temporis, quo recepta eſt, diuturnitas XXXI. pag. 354.

Περὶ τῶν Ἀλεξάνδρυ ἀρετῶν. *De Alexandri virtutibus*, libri VIII. Suid.

Ὑπὲρ Ὁμήρυ πρὸς Πλάτωνα. *Pro Homero aduerſus Platonem*, libri IV. Suid.

Ἐγκώμιον Ἡρακλέυς καὶ Πλάτωνος. *Herculis et Platonis Encomium*, idem [mm]).

Εἰ φθαρτὸς ὁ κόσμος; *an mundus interire poſſit?* idem.

Γετικά· quae Dioni Caſſio adſcribit Suidas; ſed noſtro rectius Philoſtratus, et, qui de illis tamquam exſtantibus, loquitur Antonius Bonfinius in hiſtoria Hungarica.

Oratio, in patria habita pro homine infelici, quem aduerſus cognatorum tutorumque iniurias apud Pruſaeenſes Dio defenſitauit XLIII. pag. 506.

Oratio, cui titulus Μέμνων, et altera, qua *Tempe* deſcripſit, atque item tertia κώνωπος ἔπαινος *laus culicis.* Syneſ.

Epiſtola ad imperatorem, Neruam, cum imperatoris reſponſione. XLIV. pag. 512. adde XL. pag. 487.

Auum Dionis libenter voluiſſe Pruſaeenſi ciuitati libertatem ab imperatore impetrare et ea de cauſſa iam ποιήσασθαι λόγον, teſtatur XLIII. pag. 509. Confer, quae de eodem auo ſuo pag. 519.

V. Dioni

mm) An pars fuit συντάξεως? *Suidas* quidem in Οὐδὲ Ἡρακλῆς πρὸς δύο Dion, inquit, *libr. II. Syntaxeos II.* ait, Herculem Idaeum Dactylum, qui Olympia inſtituerat, cum duobus pugilibus certantem, victum fuiſſe: add. Apoſtol. Prouerb. Cent. XV. Atqui *Reimar.* in ſpicilegio fragment. Dionis Caſſii (tom. II. Hiſt. Dionis pag. 1521.) vbi illud Suidae refert, in nota, dubium, inquit, annon *Dio Chryſoſtomus.* Caſſius enim Dio in decades quidem ſuos libros diſtribuit, ſed non in συντάξεις. — praeter ea prouerbium iſtud, vel potius fabula illa, magis Chryſoſtomum ſapit. A ſcholiaſte Nicandri citatur ἐν τῷ πρώτῳ τῆς τρίτης συντάξεως. vid. *Reimar.* de vita Caſſii Dion. §. 2. pag. 1533. vbi Reimarum in eamdem incidiſſe ſuſpicionem, prouerbium poſitum eſſe ex orat. deperdita memorata, poſtea demum animaduerti. Atque Dionis Chryſoſt. λόγοι π'. in συντάξεις, vt Dionis Caſſii libri in Decades, diſtributi fuiſſe videntur *Reimaro* l. c. §. 16. pag. 1538. *Harl.*

V. Dioni huic Chrysostomo opportune subiungetur, licet aliquanto iunior alius huius nominis, et illius, de quo iam dixi, fortassis nepos, DIO CASSIVS [nn]). Hic cognomine, vt est apud Suidam, Photiumque, itidem *Cocceius*, siue rectius *Coccetanus* [oo]), e Nicaea [pp]) Bithynus fuit, genere nobili, Prisci, mechanici, conterraneus [qq]), quamquam Ioanni Xiphilino [rr]) Dionem Chrysostomum cum nostro, vt videtur, confundenti, [?] a Prusa, altero Bithyniae oppido, vocatur Prusaeus, siue Prusaensis. [Natus est, (Reimaro §. 7. vbi de prima Dionis aetate vsque ad Pertinacem agit, calculos subducente,) A. V. C. 908. an. Chr. 155.] Patrem habuit Apronianum [ss]), qui sub Traiano et Hadriano, imperatoribus, veluti legatus imperatoris, praefuit prouinciae Ciliciae [tt]) et Dalmatiae [uu]) quoque. Cum hoc in Cilicia versatus est [vv]), postea in Italiam venit et caussas in foro egit [ww]), variosque honores gessit, a Commodi vsque temporibus a. fere V. C. 933. a. Chr. 180. senator vrbis Romae [xx]), hinc a. C. 193. V. C. 946. sub Pertinace, apud quem cumprimis gratia valuit, etiam designatus Strategus siue praetor [yy]); ad consulatum primum euectus sub Septimio Seuero [zz]); postea

nn) *Dionis Cassii* vitam scriptaque plures iam persequuti sunt. Nam praeter *Vossium* de histor. gr. lib. II. 2. cap. 15. aliosque ab *Hambergero* Z. N. tom. II. pag. 527 sq. et *Saxio* Onom. I. pag. 357. citatos conferri possunt *Degor. Whear* in Relection. hiemal. sect. XX. pag. 81 sq. et *Neu* in Accession. ad illas relectiones p. 123 sq. Omnium tamen diligentiam superauit *Herm. Sam. Reimarus* in commentario de vita et scriptis Dionis, tom. II. edit. pag. 1533—1544. ex quo Fabricii narratio valde suppleri potest. Ego quoque in Introd. in histor. L. Gr. tom. II. part. I. p. 255—262. de Dione, scriptis eius et editionibus notatu memorabilia adtuli. *Harl.*

oo) Huius meminit et Io. Tzetzes in allegorica fabularum Homericarum expositione: *ταύτην τὴν ῥάβδον Πλέταρχος λύτιον ὀνομάζει, Λιτάας δὲ Κοκκειανὸς Κάσσιος Δίων λέγει.* Fortasse Cocceianus dicitur ab auo suo materno, (ita enim mihi persuadeo,) Dione Chrysostomo, de quo iam dixi. Casticii Cocceiani mentio in veteri inscriptione apud Fabrettum p. 255. [Plura vid. apud Reimar. l. c. §. 3 et 4.]

pp) *Dio* ipse lib. 75. pag. 857. et *Suidas* ac Photius cod. LXXI.

qq) *Dio* lib. 74. pag. 845. D.

rr) *Io. Xiphilinus* in Epitome lib. 53. pag. 596. *λέγω δὲ τοῦτο ἐκεῖνο ὡς ὁ Δίων ὁ Προυσαεὺς ὁ ἐπὶ τοῦ Σευήρου καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν Αὐτοκρατόρων γενόμενος, ἀλλ' ὡς Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος.* [de quo loco et confusione vtriusque *Dionis* ac *Dinonis* vberius disputat *Reimarus* in comment. de vita etc. Dionis §. 1 et 5. pag. 1533 et 1534.]

ss) Nescio, quo auctore scribit *Vossius* de histor. gr. II. 15. Cassium Apronianum gessisse consulatum sexto imp. Hadriani anno V. C. 875. [876. vid. Reimar.] Nam in fastis Cassius Apronianus consul legitur duodecimo anno Commodi V. C. 944. *Fabric.* Hunc *Relandus* in Fastis ad eum annum facit Dionis parentem. At perperam. Namque incertum est, num ille nomen gentilicium Cassii habuerit, et num pater nostri peruenerit ad consularis dignitatis fastigium. Plura vid. apud Reimar. §. 5. pag. 1535. *Harl.*

tt) *Dio* lib 69. pag. 788. A. 820. B. Fallitur enim *Tillemontius*, qui tom. III. hist. imperatorum pag. 235. edit. Paris. Dionis nostri patrem sub Commodo demum circa A. C. 183. Ciliciae praefuisse scribit. Sane pag. 820. Dio refert quidem, se in Cilicia audiuisse oraculum, Sexto redditum, cuius euentum obseruauit sub Commodo. Sed oraculum ipsum longe prius Sexto redditum fuerat. *Fabric.* Reimar. §. 6. non solum Tillemontii rationes; sed Fabricii quoque sententiam, patrem nostri prouinciae Ciliciae sub Hadriano praefuisse, commode refutat, et sic concludit; „Ergo factus est Dio senator, antequam Romam venisset, h. e. extremo fere anno Marci A. V. 933. a. Chr. 180. vel viuente adhuc Marco, vel certe statim post obitum eius." *Harl.*

uu) Lib. 49. pag. 413.

vv) Lib. 72. pag. 820.

ww) Lib. 73. pag. 835.

xx) Lib. 72. pag. 818 et 827.

yy) Lib. 73. pag. 835.

zz) Lib. 76. pag. 869. [Sed sub Seuero consulem factum esse Dionem, negat *Reimar.* §. 11.]

poſtea ſub Auito praefuit Aſiae [aaa]): Pergamo ac Smyrnae ſub Macrino [bbb]): [a. C. 975. vel 976. poſt illam praefecturam abſentem conſulatu ornatum fuiſſe Dionem, ſuſpicatur *Reimar.* §. 13.] Africae, Dalmatiae, ac ſuperiori Pannoniae [ccc]) ſub Alexandro Seuero, Mammaeae fil. Denique Romae eiusdem Alexandri octauo anno V. C. 982. ſecundum conſul, anno Chriſti 228. [229.]

VI. Ad hiſtoriam ſcribendam impulſum ſe refert ſomnio, in eoque inſtituto confirmatum ſe per aliud itemque aliud ſomnium, ita vt eius fide ſomnii immortalitatem quoque promittere operi ſuo non dubitet. Βιβλίον τι περὶ τῶν ὀνειράτων καὶ τῶν σημείων, δι' ὧν ὁ Σεβῆρος τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤλπισε, γράψας ἐδημοσίευσα κ. τ. λ. *Quum librum* [ddd]), inquit, *de ſomniis et prodigiis ſcripſiſſem, quorum cauſſa Septimius Seuerus principatum ſperabat* [eee]), *eumque editum in lucem miſiſſem ad Seuerum, illeque legiſſet, et multis atque praeclaris verbis ad me reſcripſiſſet* [fff]), *litteris ſub veſperam acceptis, obdormiui.* [P] *Tum dormienti mihi imperatum eſt diuinitus, vt hiſtoriam conficerem, quamobrem ea, de quibus nunc ago, (de rebus Commodi imp.) ſcripſi. Quae quum ipſi Seuero et ceteris placerent maxime, ſtatui illico cetera omnia, quae ſpectarent ad populum Rom. perſcribere: ac propterea non amplius illa ſeorſim relinquenda, ſed huic hiſtoriae viſa ſunt inſerenda, vt a principio cuncta, quousque fortuna fineret, vno opere perſcripta relinquerem. Nam quum ego grauate hanc confectionem hiſtoriae reciperem, omninoque labori cedens eam recuſarem, iſthaec dea* (fortuna) *me confirmavit in ſomniis et recreauit, ſpemque bonam de tempore ſecuturo fecit, veluti quod ſuperſtitem hiſtoriam meam relicturum minimeque abolitūrum eſſet. Quam ego deam vitae meae ſortitus ſum, vt videtur, inſpectricem, eique me propterea conſecraui.* Huic adde, quae alio loco narrat referens extrema Antonini Caracallae: Ἐμοὶ δὲ καὶ πρὶν κ. τ. λ. *Mihi vero* [ggg]), *antequam imperium adipiſceretur (Antoninus Caracalla,) praeſignificatum eſt, quodammodo a patre eius (Seuero) futurum, vt haec conſcriberem. Nam eo iam mortuo viſus ſum videre omnem exercitum pop. romani armatum in magna planitie, atque ipſum Seuerum illic ſedentem in colle atque in excelſo tribunali concionari apud milites, meque ante conſpectum ſtare eius, vt audirem, quae diceret. Quem quum ille vidiſſet, Huc, inquit, propius accede Dion, vt omnia, quae dicuntur, fiuntque, diligenter intelligere et perſcribere poſſis.* Hiſtoriam ſuam fere compoſuit Capuae [hhh]), quam vrbem ſeceſſum ſibi elegit, eoque, quum vacaret, diuertit, a negotiis vrbis remotus futurus. Materiam hiſtoriae ſcribendae collegit [iii]) per annos decem, in componenda vero hiſtoria alios duodecim annos inſumſit, ſcribens ea [kkk]), quae vel vidit ipſe, vel audiuit, vel legit: nonnumquam etiam ſuam interponens ſententiam, licet ab aliorum

S 2 relatione

aaa) Lib. 79. pag. 915. [id ex h. l. exſculpi poſſe, negat Reimar. §. 12.]

bbb) Photius cod. LXXI.

ccc) Lib. 49. pag. 413. et lib. 80. pag. 917. Photius cod. LXXI.

ddd) Pro Dione perperam Dionyſium hoc anno habent quidam faſti. Adde Tillemont. pag. 217.

eee) Lib. 73. pag. 828 ſq. [conf. Reimar. §. 9. pag. 1536.]

fff) Ita puto reddenda verba; πολλά μοι καὶ καλὰ ἀντεπέστειλε, non, vt interpres *et ad multa reſcripſiſſet commode*. Facile autem credo, eiusmodi ſomnium obtigiſſe Dioni, nec minus credo, ſomnium illud fuiſſe naturale, quum Dio laetus et imperatoris litteras et ſcriptum ſuum recogitans obdormiiſſet.

ggg) Lib. 78. pag. 884.

hhh) Lib. 76. pag. 860.

iii) Lib. 73. pag. 829.

kkk) Lib. 53. pag. 510.

relatione diuersam. Post consulatum suum secundum [lll]), in cuius temporis narratione etiam historiae suae colophonem imposuit, ab imperatore, Alexandro Seuero, Mammaeae fil. dimissus est, quia pedibus laborabat, veniamque impetrauit, vt reliquum vitae in patria exigeret, in qua, (incertum, quoto anno post,) diem videtur obiisse supremum septuagenario aut propior, aut maior, vtpote qui per quadraginta circiter annos senatoriam dignitatem gessit. [Ŧ]

VII. Scripsit libros LXXX. Ῥωμαϊκῶν [mmm]) ἱστοριῶν, *Romanas historias* ab Aeneae [nnn]) in Italiam aduentu, vsque ad annum V. C. 982. Christi 228. [229.] quo ipse secundum, Alexander Seuerus imp. tertium consul fuit. A Commodi praecipue temporibus [ooo]) testatur se singula accuratius perscripsisse, quod iis ipse interfuerit ac singula rectius perspecta habuerit. Interciderunt autem libri primores XXXIV. [praeter fragmenta, ab Vrsino et Valesio (vid. §. XI.) collecta,] cum priore parte libri XXXV. [quod tamen potius ad librum XXXVI. pertinet, notante Reimaro.] Desiderantur itidem libri triginta postremi ab LXI. vsque ad LXXX. exceptis, de quibus statim dicam, fragmentis et epitome. Et iam Xiphilini aetate [ppp]) desiderabatur maior pars eorum, quae de Antonino Pio et Marco Vero noster scripserat. Exstat hodie, pars posterior libri XXXV. quae incipit ab expeditione Luculli contra Mithridatem, Ponti, ac Tiridatem, Armeniae regem susceptam, anno V. C. 684. tum libri proximi integri vnus ac viginti, a XXXVI. ad LIV. Proximi quatuor admodum manci et ante Xiphilini aetatem iam contracti, a LV. [qqq]) ad LX. qui desinit in morte Caesaris Claudii anno V. C. 806.

VIII. Ex-

lll) Lib. 80. pag. 918. vbi Dio narrat, somnio sibi illam dimissionem deum significasse ex Iliad. λ'. vss. 163. 164.

mmm) Suidas in Δίων, ἔγραψε Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν ἐν βιβλίοις π', διαιροῦνται δὲ κατὰ δεκάδας. Idem in ὡς ἐπίπαν. Δίων ὁ συγγραφεὺς ἐν Ῥωμαϊκῶν ιζ'. *Iornandi* cap. 2. de rebus Geticis, *Dio celeberrimus scriptor annalium.* Quamquam Iornandes videtur Dionem Chrysostomum, qui Getica scripsit cum Dione Cassio confudisse. [conf. *Reimar.* §. 16.]

nnn) *Photius* cod. LXXI.

ooo) *Dio* lib. LXXII. pag. 826.

ppp) *Xiphilinus* pag. 361. Ἰστέον ὅτι τὰ περὶ τοῦ Ἀντωνίνου τοῦ εὐσεβοῦς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Δίωνος οὐχ εὑρίσκεται, παθόντων τι ὡς εἰκὸς τῶν βιβλίων, ὥστε ἀγνοεῖσθαι τὴν κατ' αὐτὸν ἱστορίαν σχεδὸν σύμπασαν. Idem pag. 362. οὐ σώζεται δὲ οὐδὲ τὰ μετὰ Ἀντωνῖνον ἄρξαντος Μάρκου Βήρου τὰ πρῶτα τῶν ἱστορημένων, ὅσα περὶ τὸν Λούκιον, τὸν τοῦ Κομμόδου υἱὸν, ὃν ὁ Μάρκος γαμβρὸν ἐποιήσατο, ἔπραξεν αὐτὸς, καὶ ὅσα αὐτὸς εἰς τὸν κατὰ Οὐολογαίσου πόλεμον ὑπὸ τοῦ πενθεροῦ πεμφθεὶς ἔδρασε. [Xiphilini tamen exemplar, si etiam is habuerit mutilum, nostris hodiernis fuit plenius. Libros praeter ea priores, saltem in nonnullis codd. Xiphilini, Zonarae atque adeo serioribus temporibus superfuisse, patet ex fragmentis in collectaneis Constantini Porphyrogen. et a Zonara seruatis ab interitu: quod Reimarus, contra Falconem disputans, pluribus ostendit docteque explanat: idem monet, Aelianum vidisse integram Dionis historiam, vid. *Reim.* pag. 1519. not. contra Falconem. *Harl.*] Addam his *Sam. Petiti* locum lib. II. obseru. cap. 3. pag. 185. „R. Dauid Gans, referens narrationem de matre, quae circa Antonini Pii tempora quiuionem enixa est liberorum, laudat auctorem קאסיאס; is autem est, meo quidem iudicio, Dio Cassius, quem etiam in rebus Titi citat testem. Sed credat Iudaeus Apella, non ego: nam vides, pleraque ista paene ad verbum e Iulio Capitolino esse descripta. Adde, quod diu est, cum Dionis Cassii libri, in quibus Antonini Pii res gestae referebantur, desiderantur. Neque enim Xiphilinus, Constantinus Porphyrogeneta aut Zonaras eos habuerunt.“

qqq) Sub cuius libri initium est ingens lacuna annorum spatio ab A. V. C. 747. ad 757. quae non animaduersa Salianum decepit, notante Norisio; nec tamen X. omnino annorum esse lacunam, docet *Reimar.* §. 17. fin. *Harl.*

VIII. Exſtat etiam librorum a XXXV. vſque ad LXXX. epitome, ipſis fere Dionis verbis compoſita a IOANNE XIPHILINO, Trapezuntio, ſub imperatore, Michaele Duca, qui imperio ceſſit a. Chr. 1070. Hic *Xiphilinus*, non *rrr*) patriarcha CPolitanus a. Chr. 1075. 2. [¶] Auguſti vita functus *sss*), ſed Ioannis Xiphilini, patriarchae, fratris filius *ttt*), atque, ſi Mottanum Vayerum audimus, monachus CPolitanus fuit *uuu*), vt iam pridem ante Caueum Guil. Blanco, latino Xiphilini interpreti, fuit obſeruatum, nec librorum Dionis diſtinctiones ſeruauit, ſed ſingulis imperatoribus *vvv*) Τμήματα tribuit ſingula. Omiſit etiam plerumque, quod dolendum, notationem temporum per conſules, Dioni in libris, quos habemus integros, diligenter obſeruatam, nec dubitat, Dionem interdum reprehendere, cui iam obiicit, quod aduletur imperatores *www*), iam eum accuſat, quod, contra Polybii exemplum frequens nimis ſit in prodigiis commemorandis *xxx*), iam ſuper legione fulminatrice arguit mendacii *yyy*). Ex aliis itidem ſcriptoribus aliquando vel ſupplere, vel emendare conatur Dionem, vt ex Plutarchi parallelis *zzz*), Euſebio ac *a*) Quadrato.

IX. Praeter Xiphilinum *Zonaras* quoque in annalibus ſuis epitomen quamdam Dionis exhibere videtur; nam in imperatorum romanorum geſtis hunc vniee ſequitur, et nonnulla etiam Xiphilino omiſſa nos docet, vt iam a Voſſio *b*) ac Tillemontio *c*) obſeruatum. Non mediocriter vero ad Dionis exiſtimationem facit, quod hiſtoria romana a temporibus, quibus ille deſinit, ad Conſtantinum vſque longe eſt incertior perplexiorque *d*). *Nam Herodiani hiſtoria elegantiſſima quidem, ſed parum exacta eſt, praecipue in temporum notatione. Lampridius et reliqui, qui hiſtoriam Auguſtam ſub initium ſaeculi a Chriſto quarti compoſuere, vix digni ſunt nomine hiſtoricorum. Aurelius Victor et Eutropius nihil fere egerunt aliud, quam vt hos circa eiusdem ſaeculi extrema in compendium mitterent. Zoſimus denique, qui circa finem quinti ſcripſit, propter aetatem, qua vixit, indignior eſt fide, magisque* [¶] *propter errores, quibus vel malis ſe commentariis, vel bonis male vſum demonſtrat.* Dio contra diligenter tempora adnotauit et res ipſas cum iudicio digeſſit, ſed et adcuratus eſt in deſcribendis comitiis *e*), conſtitutione magiſtratuum aliisque, ad ius publicum romanum

S 3

rrr) Ita Tillemontius, ne dicam de H. Stephano, G. Voſſio et aliis, quos reprehendit eo nomine Couſinus, gallicus Xiphilini interpres et *Guil. Caueus* hiſtor. litterar. ſcriptor. eccleſ. ad a. C. 1066. [vide, quos bene multos citat *Saxius* in Onom. II. pag. 188 ſq.]

sss) Ab a. 1066—1080. ſcribit Saxius l. cit. *Harl.*

ttt) *Xiphilinus* in Auguſto pag. 196. λέγω γὰρ τοῦτο οὐκέτι ὡς ὁ Δίων, ἀλλ' ὡς Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος ἀδελφόπαις ὢν Ἰωάννου τοῦ Πατριάρχου, ἐπὶ δὲ Μιχαὴλ Αὐτοκράτορος τοῦ Δούκα τὴν ἐπιτομὴν ταύτην τῶν βιβλίων τοῦ Δίωνος συνταττόμενος.

uuu) tom. I. Opp. pag. 324. edit. in fol.

vvv) Id. pag. 160.

www) Id. in Caeſare pag. 157 ſq.

xxx) Id. pag. 171. et pag. 186.

yyy) In M. Antonino pag. 366 ſq.

zzz) In Caeſare pag. 157.

a) In Antonino Pio pag. 361.

b) *Voſſius* hiſt. gr. lib. II. cap. 27.

c) *Tillemont.* tom. III. hiſt. imperator. p. 239. [adde *Reimar.* praef. ad tom. I. §. 13. p. XXI ſq.].

d) *Tillemont.* ibid. qui Dionem Herodiano iterum praefert pag. 602. nota 20. ad vitam L. Septimii Seueri et pag. 614. nota 2 et 4. in vitam Macrini. *Fabric.* Herodianum vero praefert noſtro, et multis conultiis lacerat Dionem eiusque fidem valde imminuere, atque ambiguam reddere ſtuduit (*Schirach*) in: hiſtoriſchen Zweifeln und Beobachtungen part. I. Halae Sax. 1768. 8. ab epiſtola IV. vsque ad XI. *Harl.*

e) Confer Mottanum Vayerum in iudicio de hiſtoricis tom. I. pag. 325 ſq.

num spectantibus, tum pompa imperatorum funebri et apotheosi: arcanorum praeterea imperii industrius et gnarus obseruator. In rebus tamen Traiani non magna fide dignum esse et maligno in Traiani memoriam auctore vsum, contendit *H. Dodwellus*, quem vide praelect. Cambdeniana IV. Citatur ὁ Δίων ἐν τοῖς περὶ Σευήρε a *Zonara* tom. III. pag. 7. *Fabric.* — [et aliis locis. vid. *Reimar.* ad fragm. Dionis, tom. II. pag. 1527. fin. — Multorum tamen aequa et iniqua, ac dextra sinistraque de nostro iudicia collegerunt *Pope-Blount* in Censuris etc. pag. 194. *Hanckius* de romanar. rerum scriptoribus part. I. cap. 20. atque *Nicol. Carminius Falco* in prolegomenis ad Dionem suum cap. VI. et ego quaedam de eius fide, auctoritate stiloque congessi in Introduct. l. c. pag. 260 sqq. Nemo tamen plenius, sollertius adcuratiusque iudicauit, quam *Reimarus* in commentario etc. §. 19—23. vbi, adlatis quoque et interdum examinatis aliorum VV. DD. sententiis, primum de stilo, virtutibus naeuisque historiae Dionis erudite aperteque disputauit, tum Dionem in nonnullis defendit aut excusauit: denique iudicia de Dione collegit. *Harl.*]

X. Excerpta e Dionis libris posterioribus XIX. a *Theodosio* quodam, qui se μικρὸν vocat, seruata et a Leunclauio graece ac latine cum Dione edita sunt, et perinde, vt Zonaras, ostendunt, Xiphilinum quaedam notatu digna sicco pede praeteriisse, quod magis ex Peirescianis, de quibus mox, excerptis et integris Dionis libris superstitibus patet. Quinam sit iste *Theodosius*, incertum est, forte idem cum Theodosio, Alexandrino, grammatico, cuius scholia inedita legi ad Dionysium, Thracem. In Friderici quidem Sylburgii codice excerptorum MSS. nomen eius notatum fuit his verbis: Θεοδόσιος ὁ μικρὸς ὁ ἐρανίσας ταῦτα. *Fabric.* Sed Fabricius noster Leunclauium securius est sequutus. Nulla enim est ex omnibus istis eclogis, quas, Theodosio tribuens, Leunclauius diuersas statuit ab excerptis de legationibus, quin in continua Eclogarum de Legationibus serie apud Vrsinum eadem legatur, et longe plurimae in Bauarico pariter codice de legationibus insunt: vt notauit *Schweighäuserus* in praef. ad tom. II. Polybii pag. XXI. §. II. in quo toto a pag. XIV—XXVII. copiose disputat de codice *Bauarico* (in quo nomen collectoris Eclogarum nusquam memoratum vidit,) Excerptorum de legationibus, vel legatis, tum de codice et edit. Vrsini, de Theodosianis eclogis, quas pag. XIX sq. sensit ex vno eodemque codice et ex eadem Excerptorum collectione ductas esse, vnde depromtae erant lectiones atque emendationes ad Eclogas Vrsinianas: atque easdem simul cum reliquis arbitratur etiam complexum esse Vrsini codicem; quas quidem, iam antea in lucem emissas, praetermisit Vrsinus in sua editione. Sic in excerptis ex Dione Cassio, quae in cod. Bauar. locum XIV. obtinent, complura sunt in cod. Bauarico, (ante illud, quod est nr. XXXVIII. apud Vrsinum,) ex libris superstitibus desumta, quae eamdem ob caussam praetermisit Vrsinus. Plura vid. apud Schweighäus. de codd. Vrsini aliorumque late differentem. Sed de *Ioanne, EPilitano*, a quo Vrsinus, sua excerpta, dicit, fuisse collecta, et de *Theodosio Paruo*, cui codd. Schotti, Sylburgianus et Thuaneus illam tribuunt collectionem, res plane incerta est. Ioannes quidem iste non est Ioannes, Antiochenus, siue Io. Malelas, (quod putabat *Reinesius* epist. LXVI. ad Rupertum pag. 584 sq. sed iam refellit Rupertus pag. 599.) quippe quum Io. Antiochenus et Io. Malelas diserte in iis excerptis distinguantur. vid. *Reimar.* in comment. pag. 1543. et in praef. ad tom. I. §. 8. pag. 14. Forsan ex antiquiore codice aliud exemplar descripserat *Ioannes* quidam *Constant.* aliud, vnde alia fluxerant, *Theodosius* iste *Paruus* et suum cuique

que nomen praefixerat. Isti igitur homines librarii, non collectores eclogarum fuerant; homines alioquin ignobiles. Hinc intelligi potest caussa, cur antiquiori codici Bauarico nullius nomen sit adscriptum. *Harl.*]

XI. Alia excerpta e prioribus libris XXXIV. iussu Constantini, Porphyrogeniti, confecta, graece cum notis edidit *Fuluius Vrsinus* inter excerpta de legationibus, Antwerp. 1582. 4. graece et latine cum versione sua Dioni subiecit *Io. Leunclauius* pag. 919—932. [et in versione sua, latine tantum edita, Francof. 1592. 8. pag. 931—995.] Altera excerpta quamplurima ex prioribus et posterioribus petita libris et eiusdem Constantini auspiciis selecta cum versione et notis suis edidit *Henr. Valesius* in excerptis Peirescianis de virtutibus et vitiis Paris. 1634. 4. pag. 569—769. His doctissimus editor pag. 770. varia fragmenta Dionis e glossario veteri nomico, Suida, Zonara, Cedreno, Tzetza in Lycophronem et Tzetzae chiliadibus a se collecta graece subiungit. Nonnulla excerptorum a Valesio editorum loca illustrat *Iacobus Palmerius* in exercitationibus ad optimos auctores graecos. *Fabric.* De vtraque collectione et Vrsini et Valesii, vid. *Schweighäuser* ad Polybium praef. tom. I. pag. IX. et XII. et XVIII sq. atque tom. II. pag. XVI sqq. ac pag. XXVII sqq. nec non *Reimar.* praef. ad Cassium Dion. vol. I. pag. XIV sq. §. 8 et 9. atque vol. II. in commentario p. 1543. Idem *Reimar.* Vrsini excerpta priorum 34 Dionis librorum in sua editione dedit vol. I. pag. 58—75. cum Vrsini adnotationibus; reliquorum suis inseruit locis. Peiresciana autem excerpta, quae ad libros priores 34 pertinent, reddidit vol. I. pag. 1—57. subiectis vbique Valesii adnotatt. quae autem ad libros posteriores spectant, suis quaeque locis inseruit. — In *Iac. Gronouii* supplementis lacunarum in Aenea Tactico, *Dione Cassio* et Arriano de expeditione Alexandri, Lugd. Bat. 1675. 8. plurimi Dionis hiatus feliciter expleti leguntur pag. 41—159. plerique ex cod. mediceo membranaceo, ad libri L. Dionis initium pertinentes: Pauca quaedam addita sunt ex altero cod. medic. chartaceo.

Noua extremorum III. librorum supplementa reperisse sibi visus est *Nicolaus Carminius Falco*, prespyter quondam et I. V. ac theologiae doctor, et metropolita ecclesiae S. Seuerinae in Bruttiis vlterioribus. Is enim, resumto Vrsini codice, in Vaticanam bibliothecam delato, cum cetera rursus edidit, tum dimidiatos cultro versus, sensum vel suspensum vel nullum relinquentes, quos omnino praeterierat Vrsinus, partim explicuit, partim certe laceratos exhibuit, sub titulo:

Κασσιs — *Cassii Dionis* romanae historiae vltimi libri tres, reperti restitutique studio ac labore *Nic. Carm. Falconii.* — Romae 1724. 4. cum adnotatt. At enim nihil restitutum hic exhibetur, quod non vel Vrsinus iam vulgasset, vel apud Xiphilinum aut in excerptis Peirescianis, vel in eclogis legationum productum in lucem legissemus. Reliqua sunt adhuc scopae dissolutae, vt ait *Reimar.* in praef. ad vol. I. §. 9. qui tamen laudandam esse censet Falconis diligentiam, quatenus eorum, quae iam habebamus, lectiones ex Vaticano isto codice seu confirmasset, seu emendasset, idemque ostendisset, qui et quanti hiatus inter singula intercedant. — conf. Act. erudit. 1726. pag. 435. — Idem *Falco* post longum temporis spatium edidit Dionem quasi restitutum et tamquam nouum inuentum cum doctis quidem prolegomenis; at iniustus in Dionem, quem furem litterarium, qui integros Plutarchi libros exscripsisset, atro calculo notauit. Inscriptio operis, cuius prior tantum tomus prodiit, haec est:

Kασσ.

Kυιν. Κασσίυ — *Cassii Dionis Cocceiani* romanae historiae tomus primus, continens priores libros XXI. ab V. C. vsque ad a. V. C. DCX. post euersam Carthaginem et Corinthum. Nunc primum detectos, restitutos concinnatosque, et noua fere versione et perpetuis suis variorumque notis auctos studio et labore *Nic. Carm. Falconii.* — Neapoli 1747. fol. Enimvero, quae pro Dione venditantur, ex Plutarcho et Zonara verbotenus exscripta esse, docet *Reimarus* in praef. ad vol. I. §. 12 — 14. qui Quirini, patris purpurati et Scipionis Maffei epistolas, in quibus Falconii temeritas castigatur, vol. II. adiecit. Idem a. 1746. in epistola ad Quirinum nonnullas ad Falconis editionem animaduersiones iam scripserat: adde Reimar. vol. II. p. 1542 sq. et Beyträge zur Historie der Gelahrheit, part. III. Hamburg. 1749. p. 63. *Freytag.* in adparatu litter. tom. II. pag. 1318 sqq. et quos laudaui in Introd. in hist. L. Gr. I. c. pag. 258 sq. *Harl.*

XII. Scripserat itidem Dio noster 1) librum *de somniis et prodigiis, quae Septimio Severo imperium portenderunt*, de quo vide, quae supra §. 2. 2) De rebus Commodi imp. librum, cuius ibidem mentio facta est. 3) Librum *de rebus Traiani imperat.* τὰ κατὰ Τραϊανόν· cuius meminit Suidas. [P] Sed haec tria opuscula non dubito ab auctore postea inserta fuisse maiori operi historiae Romanae [f]). Notat praeterea Suidas, Dionem nostrum scripsisse 4) *Persica* [g]), 5) Ἐνόδια siue, quae in itinere sibi contigerunt; (H. Wolfius legit διοδικὰ itineraria,) et 6) *Getica:* sed in Geticis lapsus memoria fuit Suidas: nam Dioni, Prusaeo, Getica tribuit *Philostratus* lib. I. de sophist. pag. 491. [pag. 487. edit. Olearii, cuius not. conferes,] ὡς δὲ καὶ ἱστορίαν ἱκανὸς ἦν συγγράφειν, δηλοῖ τὰ [h]) Γετικά. Quibus verbis Βορυσθενικὸν λόγον respici, putat Casaubonus, diatrib. I. in Dion. Chrysostomum, qui inter Dionis Chrysostomi orationes est XXXVI. Sed aliud opus fuisse, innuit *Iornandes* lib. de rebus Geticis cap. 5. *vt refert Dio, qui historias eorum* (Gothorum) *annales graeco stilo composuit,* et cap. 9. *Dio, historicus et antiquitatum diligentissimus inquisitor, qui operi suo Getica titulum dedit, regem Getis post tempora multa commemorat, nomine Telephum.* [vid. supra §. IV et VII. not. *mmm.*]

Denique Suidas inter scripta nostri refert vitam *philosophi Arriani*, quam exstare cum primis optem, licet Senecae, Bruti, Ciceronis [i]) parum aequum se praestet Dio censorem in scriptis, quae habemus: vnde vapulat Francisco Pithoeo in Pithoeanis, Iusto Lipsio [k]) aliisque.

XIII. *Codi-*

f) Enimuero libri de somniis nihil fere superest, et duobus tantum locis pag. 828. D. et 840. C. §. 16. (vbi vid. *Reimar.* et in commentar. p. 1538.) obiter tantum et paucis Seueri tangit prodigia. Si librum de rebus Traiani scripsit: praecipua eius pars in continenti illius historia hodie legi, credibile videtur Reimaro. *Harl.*

g) At enim *Falco* prolegom. cap. II. §. 23. et *Reimar.* comm. §. 1. et §. 15. (vbi scripta, Dioni tributa, enumerat,) a Suida censent, confusum esse Dionem eum *Dinone*, cuius Persica a multis veterum laudantur. — Idem *Reimar.* l. c. Ἐνόδια, suspicatur, Dioni Chrysostomo, quem per varias gentes peregrinatum esse constet, rectius competere. Enimuero noster quoque Dio fecit itinera et in praefectura sua varias vidit gentes terrasque. *Harl.*

h) Anton. Bonfinius decad. I. rer. Hungaricar. lib. II. pag. 23. *Dion, qui Getica scripsit, multo post tempore Gothos Telephum, Herculis filium, quem ex Auge, sorore Priami, tulerat, non modo Geticae, sed Mysiae quoque Europicae regem habuisse tradit.*

i) *Klotzius*, admodum iuuenis, scripsit diss. pro M. T. Cicerone aduersus Dionem Cassium et Plutarchum. Goerlitzii. 1758. 4. *Harl.*

k) Vid. *Martin. Hanckium* de Rom. rerum scriptoribus lib. I. pag. 126 sq.

XIII. *Codices MSSti et editiones Dionis Cassii.*

[De codicibus, qui admodum pauci ſuperſunt, atque editionibus verſionibusque quoniam *Reimarus* et in praefat. ad I. vol. et in commentario de vita Dionis, vol. II. p. 1542 ſq. iam intelligenter copioſeque diſſeruit: mihi eo breuiori eſſe licebit in illis enumerandis atque recenſendis.

In bibl. *Pariſina* publica teſte catal. II. pag. 389. cod. MDCLXXXIX. mendoſus, nec ſatis caſtigatus, ſub finem ſaeculi XV. ſcriptus, quo vnico vſus eſt Stephanus in excudendis Dionis Caſſii libris et ex quo reliquae editt. (exceptis eclogis Vrſini ac Valeſii atque in cod. Bauarico repertis, de quibus ſupra iam egimus,) fluxerunt vsque ad Reimarum. — In cod. MDCXC. ſaec. XVI. chartaceo, olim Mediceo, continentur libri XVIII. a triceſimo ſexto ad quinquageſimum quartum. Initium XXXVI. et finis LIV. deſiderantur: eaedemque prorſus lacunae, quae in edit. Stephani reſtant. — cod. MDCXCI. a. 1548. a Chriſtoph. Auuero exaratus, complectitur *Io. Xiphilini* epitomen: denique cod. MDCXCII. faec. XVI. Pompeii, Iulii Caeſaris, Auguſti et Tiberii res geſtas: Tiberii tamen dimidia fere pars deſideratur. — In cod. MCCCX. nr. 17. ſunt excerpta e Dionis hiſt. rom. ſiue potius *Xiphilini* epitome.

In cod. *Coislin.* CCCLXXI. (Montfaucon catal. pag. 375.) in S. Maximi opp. Dionis loca citantur: ſed num noſtri, an Chryſoſtomi, neſcio: clarius in lexico quodam ſ. cod. CCCXLV. pag. 471. catal.

Neapoli in bibl. S. Ioan. de Carbonario Auguſtinianorum, Dionis Caſſii cod. recens bombycinus, teſte *Montfaucon* in Diario italico, pag. 310. — In bibl. regia cod. chartac. ſaec. XV. *Xiphilini* epitome.

Romae in bibl. Vatic. cod. antiq. CXLIV. membran. praeſtans, vsque ad libri LIV. fin. — cod. DCCCCXCIII. chart. ad libri LX. fin. porrigens. Ex vtroque Reimarus beneficio Quirini primus protulit varias lectt. vid. eius praefat. ad vol. I. §. 15. et vol. II. pag. 1545 ſqq.

In bibl. *Veneta* D. Marci, (catal. pag. 195 ſq.) cod. CCCXCV. ſaec. circiter XI. a libro XLIV. initio mutilo ad LVIII. incluſiue. Atque ex lib. XLV. variarum lectionum profertur ſpecimen. — cod. CCCXCVI. ſaec. XV. continet libros, quotquot exſtant in editis.

Florentiae in bibl. Medicea, (*Bandini* catal. tom. II. p. 668 ſqq.) plut. LXX. cod. VIII. membran. ſaec. XI. hiſtor. a fragmento libri XXXVI. vsque ad L. non expletum; et cod. X. membranac. ſaec. XV. hiſtor. a libro XLII. ad LX. incluſ. libri autem LVII et LVIII. nec non libri LIX et LX. ſunt coniuncti, adeoque perpetui. Quare errauit Montfaucon, qui in ſuo catalogo pag. 377. coll. II. lit. D. ſcripſit, illum codicem deſinere in libro LVIII. — In eodem cod. eſt fragmentum vnius circiter paginae cum dimidia ex libro XXXVIII. — In cod. XLV. plut. LVII. nr. 28. in vltimo folio legitur breuiſſimum ex Dione, (noſtro ne, an alio?) excerptum de Nili adſcenſu tempore aeſtiuo. — In tom. I. pag. 254. cod. XVI. in florilegio quodam, et cod. XXVI. in Arſenii violar. pag. 549. citantur Dionis loca.

Taurini in bibl. regia, (catal. pag. 170 ſq.) libri, adhuc in editt. ſuperſtites, initio facto a libro XXXVII. in cod. LXXVI. chartac. ſaec. XVI.

In biblioth. *Eſcurial.* *Xiphilini* epitome a Pompeio vsque ad Alex. Mammaeae filium, de capite autem XXXVII. vsque ad LVIII. hiatus eſt: teſte *Clark.* in: Briefen von

dem — Zustande — Spaniens etc. e versione I. T. Koehleri germanica, Lemgo 1765. 8. pag. 400.

Antea, quam typis graece excuderetur, historia Dionis, *italica* versio, a *Nic. Leoniceno* facta, lucem vidit Venetiis, 1526. 8. tum secundum Falconem et alios, a. 1532. 4. secundum Paiton. in Bibliot. degli — volgarizzati etc. (tom. I. p. 300 sq.) a. 1533. scilicet a. 1532. prelo subiecta, et m. Mart. a. 1533. absoluta editio exiit prelo: rec. ibid. 1542 et 1548. 8. *Harl.*]

Graeca. Paris. 1548. fol. per *Robertum Stephanum*, vnico eoque mendoso [l]), vt queritur, codice vsum, cum castigationibus ipsius et *H. Stephani* filii. In hac nitida editione non desunt liber LIX et LX. sed tantummodo ex libris LVII et LVIII. vnus factus est, quinquagesimus septimus, et ex LIX ac LX. itidem vnus, quinquagesimus octauus, vt [est in cod. Florent. et] obseruatum Xylandro, qui hos quatuor libros admodum vtiles ad nos peruenisse notauit. [Praefat. et castigatt. Rob. Steph. recudi fecit Reimar. vol. II. pag. 1375 sqq.]

Latinae. Cornelius Beughem in incunabulis typographicis pag. 53. memorat Dionis historiae Romanae libros XLVI. latine factos per *Franciscum Piccolomineum* — — 1489. 4. Piccolominei huius mentio in Politiani epistolis, sed versio ista mihi nunquam visa est, pro XLVI. autem puto legendum XXVI. [m]) *Antonius Teisserius* in elogiis Thuaneis tom. I. pag. 203. inter scripta edita *Arnoldi Peraxyli* primo loco memorat Dionis Cocceii Romanae historiae libros XXII. Sed eam versionem Gesnerus in bibl. pag. 92. b. a Peraxylo exspectare iubet; vtrum vnquam [?] edita sit, merito dubitat Baylius in lexico, vbi de Peraxylo agit. [*Bonifacius Bembus*, sub fin. saeculi XV. edidit *Romae* s. a. (probabiliter 1493. primo enim folio legitur epistola auctoris ad lectorem, data Romae die VII. Aug. 1493.) *Vitam Neruae et Traiani*, *ex Dionis reliquiis*, fol. 8. plagulis. vid. *Iac. Gronou.* in epist. claror. Belgar. ad Magliabechium tom. II. *Mazzuchelli* scrittori d'Ittalia, vol. II. part. II. pag. 728. cl. *Fossium* in catal. codd. editt. saec. XV. — bibl. Magliabech. vol. I. pag. 282. et *Audiffredi* specim. rom. editt. saec. XV. pag. 325.

Io. Aurispa, Netinus, Siculus, vertit Consolatoriam Philisci ad Ciceronem, ed. Paris. 1510. 8. cum Probo de interpretandis Romanorum litteris aliisque opusculis. vid. *Fabric.* ad Dion. vol. I. pag. 172. §. 122. et *Mongitor.* Bibl. Sicul. tom. I. pag. 323. — *Coelius Secundus Curio* in selectis epistolis etc. Basil. per Io. Oporin. 1553. 8. pag. 135 — 182. vertit Agrippae contra Monarchiam et Maecenatis pro monarchia aduersarias orationes ex *Dionis* libro LII. et in *Dionis* IV. orationes ac Philippicas Ciceronis scripsit commentarios. Basil. 1551. fol. — Oratt. Cic. Phil. vna cum IV. orationibus ex Dione, quas Curio vertit in latinum et explicuit, recusae sunt Basil. 1564. fol. vid. Athenas Rauricas etc. Basil. 1778. 8. pag. 292. fin. *Harl.*]

1) E *Guil. Xylandri* versione cum eius [n]) notis libri XXVI. Dionis prodiere Basil. apud Io. Oporinum 1558. fol. [o]) et Lugd. 1559. 8.

2) E

l) De hoc codice MS. Dionis qui exstat in bibliotheca regis christianissimi, vide *Antonii Pagi* criticam annalium Baronii ad a. C. 1. nr. 1. *Fabric.* — De ipsa Rob. Stephani edit. copiose disserit *Freytag.* in Adpar. litter. tom. II. p. 1310 sqq.

m) Beughem. confudit *Piccolom.* versionem *Dionis Chrysostomi* orat. de regno latinam, Bononiae 1493. 4. *Harl.*

n) Vignolius Maruillius tom. I. misc. pag. 191. *Xylander fauant Grec vendoit pour un peu de soupe ses notes sur Dion Cassius.*

o) In exemplo Reimari nulla anni nota additur;

2) E versione eiusdem *Xylandri a Io. Leunclauio* emendata Francof. ad Moen. 1592. 8. apud A. Wecheli heredes. *Fabric.* — Leunclauii notas dedit recusas *Reimar.* II. pag. 1453. vol. I. §. 6 et 10. vide de Leuncl. edit. *Harl.*

Georgius quoque *Merula* historiam de conflagratione Vesuuii montis e Dione transtulit, vt notauit Gesnerus: [vid. ad §. seq.] et Dionis Traianum *Franciscus* Philelphus latine vertit. Vide Vossium de hist. latinis pag. 602. *Fabric.* — *Alb. Frid. Melmannus*, vertit ex Dione duas Augusti, imp. orationes, ad maritos alteram, alteram ad coelibes: ad calcem poemat. Berol. 1591. 4. — *Io. Pinus*, Tolosanus episcopus, dicitur decem Dionis libros a duumviratu Augusti ad mortem Neronis vertisse, apud Petr. Alcyon. praef. ad libros IV. Meteorol. Aristotel. a se versos, Venet. 1521. *Harl.*

Graecolatinae, 1) cum *Xylandri* versione, addito Xiphilino cum translatione Blanci, Geneu. 1592. p) fol. apud *Henr. Stephanum*, cum eius castigationibus. *Fabric.* [Praeter Reimar. l. c. conf. *Freytag.* adpar. litt. II. pag. 1314 sqq. *Harl.*]

2) Cum Xylandri versione a *Io. Leunclauio* emendata, et *Xiphilini* epitome (sed omissis reliquis, eorum tantum librorum Dionis, qui interciderunt) cum Blanci translatione castigata per eumdem Leunclauium, tum excerptis *Theodosii exigui*, et excerptis de legationibus cum Leunclauii versione, notisque ac castigationibus in Dionem quidem Rob. Stephani ac Xylandri: in Xiphilinum eiusdem Xylandri, H. Stephani et Frid. Sylburgii, in vtrumque Io. Leunclauii, in eclogas legationum Fuluii Vrsini. Praemisit Leunclauius etiam chronologiam consulumque notationem libris singulis ex Onufrio. Confer H. Norisii epistolam consularem. Prodiit haec eximia scriptoris egregii editio Hanouiae typis Wechel. 1606. fol. [*Reimar.* I. §. 6 et 10. nr. III et V.]

Noua ἔκδοσις, quam pararant *Hugustani* in Belgio (vid. Act. erudit. 1701. pag. 430.) in herba ipsa periit. [?] *Fabric.* — De *Falconis* studio et edit. iam supra egi. *Fabricius* noster animum quoque adpulerat ad nouam editionem curandam, atque *Scipio Maffeius*, Marchio, qui in Istoria diplomatica Mantuae 1727. 4. pag. 18. nouam editionem nouamque interpretationem se, scripserat, cogitasse in lucem proferre, consilio Fabricii cognito, suum sponte abiecit. Adde *Maffei* epistolam primam italicam ad Hieron. Lagomarsinum, Veronae 1748. 4. a *Reimaro* vol. II. edit. pag. 1549. repetitam, thesaur. epistol. La Crozian. tom. II. pag 184. pag. 222. vbi Wolfius ad Iablonskium scribit, Fabricium curas suas in Dionem Cassium, si Xiphilinum excipias, penitus absoluisse, it. pag. 224. Tum pag. 232. a. 1729. scribit, Wettstenios sub initium anni proximi Dionem Fabricii curis recognitum operis esse tradituros; an. autem 1736. prodit, ob moras et cunctationes Wetstenii, librarii supercilios, Fabricium

tur: nisi vt praefatio data sit *Basileae* Cal. Nou. vnde hoc aut sequenti anno prodierit. Additum est *Xiphilini* e Dione compendium, ex interpretatione Guil. Blanci Albiensis, a Xylandro emendata: cum Xylandri adnotatt. in Dionem Xiphilinumque, (quas Reimar. reddidit tom. II. p. 1384.) Iidem tamen Dionis ac Xiphilini libri, qui in titulo libri graece quoque seorsum editi et emendati dicuntur, non editi videntur, consilio quacumque de caussa interuerso. vid. Reimar. de hac et sequenti edit. vol. I. §. 4. vol. II. p. 1542. *Harl.*

p) Hoc anno 1592. signatum quoque est meum exemplar. At in catal. Bunau. I. pag. 163. ab Freytag. l. c. et Reimaro I. §. 5. et II. p. 1542. anni 1591. nota insignitur haec editio.

Fabricium propoſito deſtitiſſe. Fabricius ipſe reliquerat tantum notas a libro XXXV. vsque ad finem libri LX. iam a. 1726. d. 9. Sept. abſolutas. conf. *Reimari* vitam Fabricii p. 203 ſq. (vbi praeterea pag. 215. et pag. 273. ab Albertio et Hemſterhuſio in epiſt. ad Fabric. duo Caſſii loca emendantur,) et praef. ad Dionem I. §. 21. pag. XXVIII.

Poſt Fabricii obitum eius gener, *Hermann Samuel Reimarus*, Prof. Gymnaſii Hamburg. curam Dionis Fabriciani ſuſcepit, et in epiſtola ad Angelum Mariam Quirinum, patrem purpuratum, Hamburgi 1746. 4. ſuum aperuit Dionis edendi conſilium, idemque ad Nic. Carminii Falconis editionem trium vltimorum Dionis locorum, ex antiquiſſimo codice reſtitutorum, animaduerſiones nonnullas adiecit. *Quirinus* in Epiſtola ad Reimarum, Brixiae 1746. 4. edita, recenſet quasdam illius emendationes et Falconem ad ſuos in Dionem labores tandem euulgandos incitat. Poſt longum temporis ſpatium, Reimarus, omnibus ingenii atque eruditionis praeſidiis et librorum aliorumque ſubſidiorum adparatu inſtructus, rem perfecit atque eam parauit editionem, quae ſuperiores multis modis ſuperaret, et aliis, in hoc litterarum genere verſantibus, eſſet exemplum. Praeter V. enim L. codd. adhibuit exemplum R. Stephani, quod Turnebi olim fuit et cui adſcriptae ſunt duorum aut trium V. D. notae. Tum collegit in ſuamque rem conuertit, quae Obadias Oddey, Anglus, edit. H. Stephani manu adleuerat, et quae Palmer. L. Bos, Hemſterhuſius, Weſſelingius aliique tam antiquiores quam recentiores critici paſſim notarant ad meliorem Dionis intelligentiam aut emendationem. Ex Vrſini et Valeſii eclogis ea, quae ad Dionem ſpectarent, delegit et repoſuit. Dionis denique fragmenta diligenter congeſſit et explicuit. Notas Fabricii, interſperſis ſuis, et nonnullis Xylandri ac Leunclauii adnotationibus, retinuit, verſionem emendauit; libros autem poſteriores ex Xiphilino doctis illuſtrauit animaduerſionibus et ſuis inſeruit locis, quae Valeſius, Vrſinus ceterique huc pertinentia reliquerunt. Ad *Xiphilinum* autem reſtituendum non modo ſuperiores conſuluit editiones, ſed etiam contulit cod. *Breslauienſem*, chartaceum quidem et recentiorem; ſed cum melioribus *Palatino*, quo vſus eſt Sylburgius, atque *Coisliniano*, cuius varr. lectiones *Montfaucon* in biblioth. Coislin. pag. 430 ſqq. adtulit, valde conſpirat. De quibus omnibus diligenter diſputauit in praef. ad vol. I. ſplendidae et egregiae ſuae editionis, cuius haec eſt inſcriptio:

Των Διωνος — ἱςοριων τα σωζομενα. *Caſſii Dionis Cocceiani hiſtoriae romanae quae ſuperſunt, volumen I. quod complectitur fragmenta librorum, cum adnotationibus maxime Henr. Valeſii; libros XXXVI—LIV. integros, cum annotatt. I. A. Fabricii ac paucis aliorum. Graeca ex codd. msstis et fragmentis ſuppleuit, emendauit, latinam verſionem Xylandro-Leunclauianam limauit; varias lectiones, notas doctorum et ſuas cum apparatu et indicibus adiecit Herm. Sam. Reimarus.* Hamburgi ſumtibus Chriſtiani Heroldi. 1750. fol. — — *Vol. II. quod complectitur libr. Dionis LV—LX. paſſim mutilos et breuiatos, cum annotatt. I. A. Fabricii et nonnullis aliorum; libros item Dionis LXI—LXXX. ex compendio Io. Xiphilini. Cum annotatt. H. S. Reimari, qui et vbiuis fragmenta reperta ſuis locis inſeruit, varias lectiones et annott. ſubiecit, verſionem caſtigauit; apparatum annotatt. et emendatt. cum indice graeco et latino adiunxit.* Ibid. 1752. Textum graecum excipiunt in tomo II. vtriusque Stephani, Xylandri, Sylburgii, Leunclauii Vrſinique praefatt. et adnott. ad Dionem aut Xiphilinum: *Palmerii* exercitt. ad Dionem, (ex eius exercitatt. in optimos fere auctores gr. pag. 242 ſqq.) *Lamb. Boſii* notae (ex eius animaduerſſ. ad ſcriptor. quosdam graecos,

graecos, cap. VI. pag. 26.) *Wesselingii* paucae; vberiores *Reiskii* [q]) animaduerss. tum praeter alia Reimari comm. de vita et scriptis Dionis. Conf. *Freytag.* l. c. pag. 1316 sqq. noua Acta erudit. a. 1746. pag. 321 sqq. et Relationes de libris nouis, Gottingae, tom. I. fasc. III. pag. 32 sqq. et fasc. IV. pag. 437 sqq. Cl. *Krohn* habet exemplum, cui additae sunt copiosae Reimari curae posteriores mstae.

Versiones Dionis ac Xiphilini *italicae*, praeter memoratam *Leoniceni* sunt *Franc. Baldelli*, Venet. 1562. 1567. 1584. 1585. 4. et saepius, de quibus editt. multus est *Paitoni* l. c. pag. 301 sqq. et *Pinelli* catal. tom. IV. pag. 143. — ac *Viniani*, quae prodire coepit 1790. 4. — *Gallice* verterunt Dion. Cassium *Claud. Roserius* ex italico Nic. Leoniceni: Paris. 1542. fol. et orationes XI. *Francisc. Belleforestus*, cum multis aliis graecorum latinorumque oratt. gallice versis. Paris. 1572. fol. recus. 1588. fol. — *Germanice*, partem quandam, scil. libros XXXVI—XLIV. historiam Iulii Caesaris continentes cum permultis adnotatt. *Abrah. Iac. Penzel*, (qui, ni fallor, nouam parare dicitur editionem graecolat.) Lipsiae 1786. mai. 8. vol. I. siue, vt alter titulus habet, vol. II. sect. I. et melius, *Io. Augustin. Wagner*, Conrect. Gymnasii Martisburgensis, Francof. ad Moenum 1784—1786. IV. voll. 8. — Ineditam *Andreae Iuliani* versionem latinam ex aliis memorat *Villoison* in Anecd. gr. vol. II. pag. 226. not.

Praeter laudatos V. D. illustrarunt aut exposuerunt Dionis quaedam loca *I. H. Boeclerus*, de Maecenatis consultatione in singulari diatriba, inter eius diss. iunctim editas, Argentor. 1710. 4. tom. II. p. 710—756. — *I. Seobald. Fabricius*, Prof. Heidelberg. in libro: *C. Iul. Caesar nomismaticus*; s. diss. histor. *Dionis Cassii — selectiora commata*, C. I. Caesaris ortum, dignitates — complexa, nomismatum demonstratione illustrans. Londini 1678. 8. de quo libro, qui ad Dionem nihil adfert illustrationis, vid. *Reimar.* comm. pag. 1544. — *Philib. Bernard Moreau de Mautour* Correction de deux Passages de *Dion* lib. 59. et d'un passage de Sueton, à l'occasion d'une Medaille de Caligule, in Mem. de Trevoux, pag. 2121. m. Nou. 1728. et pag. 557. m. Mart. 1729. — *Toupius* in tom. I et II. Emendatt. in Suidam et Hesychium passim emendat illustratue loca Dionis Cassii. — *Bouhier* in Histor. acad. Paris. Inscr. tom. IV. pag. 315 sq. (version. germ.) de loco quodam lib. 53. pag. 508. num vnus tantum, si plures simul fuerunt imperatores, munere Pontificis sit functus. Cum Bouhierio facit *Elsner* in schediasmate critico pag. 160 sq. secus autem sentit *de Bimard de la Bastie* Hist. acad. Paris. Inscr. tom. XVIII. p. 571. (vid. *Reimar.* ad Dion. locum p. 712. §. 119.) Ibid. tom. V. p. 302 sqq. *de la Bastie* monet, Dionem lib. LI. p. 457. errasse, narrantem, Alexandrinos vi senatus consulti inchoasse aeram suam a die, quo Augustus Alexandria sit potitus: sed vid. *Reimar.* ad tom. I. p. 650. §. 139. — adde *Menselii* bibl. hist. vol. I. part. I. p. 319 sqq.

XIV. *Editiones Xiphilini.*

Princeps [r]) editio est Roberti Stephani: Ἐκ τῶν Δίωνος —. *Dionis Nicaei rerum romanarum a Pompeio Magno ad Alexandrum Mamaeae, epitome authore Ioanne Xiphilino;* ex

q) Hic postea retractauit omnia, tertiis curis percensuit et Dionem cum fragmentis et Xiphilinum, notasque scripsit vberiores in vol. I. Animaduersionum ad gr. auctores, Lipsiae 1757. 8.

r) *Fabric.* in B. Gr. vol. XIII. in recens. editt. Stephan. pag. 620. tradit, ex offic. Rob. Stephani 1544. 8. prodiisse Historiae rom. scriptores graecos sex, *Xiphilinum* et Herodianum, *graece* et lat. et sex lat. scriptores hist. Aug. etc. De *graeco Xiphilino* dubito, nec Reimar. eius edition. gr. meminit.

ex *bibliotheca regia.* Lutetiae, ex officina Roberti Stephani —, regiis typis. 1551. 4. graece. sine vlla praefatione. Ad calcem haerent variae lectiones, quae maxime respicere videntur Blanci versionem. Nam eodem fere tempore *Guil. Blancus*, quum in Ge. Armeniaci cardinalis, Romae versantis, domum receptus, Xiphilini codicem vidisset, eum interpretari coepit, et absoluit 1550. anno autem sequenti versionem Lutetiae, sine dubio ex officina Rob. Stephani, cuius quidem oliuam in fronte gerit, in lucem emisit: *Dionis — epitome, Io. Xiphilino authore, et Guil. Blanco, Albiensi, interprete.* Lutetiae 1551. 4. conf. *Maittaire* A. T. III. pag. 602. not. Leunclauius (ad pag. 917. fin.) animaduertisse sibi visus est, Blancum suis in libris quaedam integriora reperisse, quam ea sint, quae in nostris leguntur. Blanci versionem deinde recognouit Xylander in suo Xiphilino, latino Dioni subiuncto, Basil. 1558. et Lugduni 1559. 8. cum quibusdam in Xiphilinum adnotationibus.

Dionis Cassii, Nicaei Nerua Cocceius, *Traianus Nerua*, *Hadrianus* et conflagratio Vesuui montis ex Dione, *Georgio Merula*, Alexandrino, interprete: inter scriptores historiae Augustae latinos, *Venetiis*, in aedibus Aldi, 1516. 1519. 8. *Florent.* per her. Ph. Iuntae 1519. 8. *Colon.* in aedib. Eucharii Ceruicorni 1527. fol. apud *Rob. Stephan.* 1544. 8. III. voll. etc. teste *Reimar.* comment. l. c. *Denis* Memor. bibl. Garell. pag. 533 sq. Haec *latina* Steph. editio esse videtur, cui, vti in nota paullo ante animaduerti, Fabric. graecum textum esse additum scripserat.

Graecum Xiphil. textum cum *Blanci* versione, separatim excusa, ex Roberti Stephani officina, 1552. 4. prodiisse, fides sit penes Fabricium et Falcônem. — De editt. Xylandri ac Leunclauii cum Dione iam supra egimus. — *Xiphil.* gr. et lat. cum Blanci interpret. a Xylandro recognita, et H. Stephani notis. Exc. H. Stephanus. (Geneuae) 1592. fol. Quam editionem curatius descripsit *Freytag* in adparatu litter. II. pag. 1321 sqq. — Est quoque gr. et lat. in vol. II. scriptor. histor. Aug. apud H. Stephan. 1568. 8. [s]) et inter scriptores hist. rom. minores edit. *Sylburgii*, graece, cum versione latina Blanci emendata. *Francof.* 1590. fol. tom. III. pag. 134 sqq. cum notis Sylburgii, qui vsus est cod. Palat. nec non variis lectionibus ex cod. Ge. Merulae ab Andr. Schotto missis, adnotatt. Guil. Xylandri, Ioach. Camerarii, Dauid. Hoeschelii et Hier. Wolfii mstis, et aliis, quas apud Brodaeum, Turnebum, Leopardum, Stephanum, Lipsium, aliosque criticos reperit; vid. *Reimari* praef. I. §. 6 et 7. — A *Reimaro* editioni Cassii Dionis additum esse *Xiphilinum*, notis illustratum, iam supra adnotatum est: vbi quoque *Baldelli* versio italica, Venet. 1562. 4. 1585. 4. etc. est memorata.

Gallice verterunt *Anton. de Bandole*, *e latino*, additis notis et aphorismis politicis, Paris. 1610. 4. — *Ludou. Cousin*, ibid. 1678. 8. et Amstelod. 1685. II. voll. 2. Balduini et Dauilae version. gallicas memorat Falco §. 21. — *Anglice*, *Maning.* Londini. 1704. 8. II. voll. *Harl.*

XV. Dionis Cassii aetate vixit ENCOLPIVS, quo familiarissime vsum imperatorem, Alexandrum Seuerum, testatur *Lampridius* cap. 17. eumque inter eos, qui Alex. Seueri vitam scripserunt,

s) Huic anno adsignant ipse Fabric. vol. XIII. pag. 620. et auctor cat. Bunau. I. pag. 163, sed an. 1564. Fabric. et Reimar.

fcripferunt, refert cap. 48. Hinc inter hiftoricos latinos Encolpium celebrauit Voffius. At fi credimus Elioto, equiti Anglo, graece fcripfit, non latine. Prodiit enim anno 1549. Londini libellus Anglicanus, infcriptus: *Imago Imperii*, fiue *the image of Governance*, quem in epiftola ad proceres anglicanos dedicatoria e graeco fermone transtuliffe fe ait, *Thomas Eliotus*, eques auratus, atque exemplar graecum commodato accepiffe a clariffimo quodam Neapolitano, cui nomen Pudericus. Auctorem libelli adferit [¶] fuiffe Encolpium, Alexandro Seuero a commentariis. *Sed Graeculi alicuius recentioris commentum libellum iftum fuiffe, vtcunque fane Lampridio fubinde fatis concordem, non dubito*, inquit *Seldenus*, in notis ad Eutychium pag. 174. At Humfredus Hody ab ipfo Elioto totum fcriptum fuppofitum et confictum fufpicatur. Ita enim ille lib. I. de bibliis originalibus pag. 108. *Hiftoria Encolpii, quam citamus, prorfus ignota eft viris litteratis, neque multis inter noftrates* (Anglos), *quorum lingua fola habetur, nota, forfan vni tantum aut alteri. Ex graeco vero in fermonem anglicanum translata eft, (fi ipfi titulo fides,) a Thoma Elyoto, medico, et edita anno 1549. Sed non eft, cur doleant viri eruditi, lingua folum anglicana hiftoriam iftam exftare. Quamuis enim ex Lampridio adpareat, exftitiffe olim hiftoriam vitae Alexandri Seueri ab Encolpio fcriptam, tamen fidem dederim, non illius hanc effe, fed ab aliquo Chriftiano eius nomini fuppofitam. Neque orationes, quae in ea multae habentur, ex codice graeco conuerfae funt, fed ab ipfo, crede mihi, Elyoto compofitae. Scio ego hominis ingenium, et orationes confingendi morem ex aliis eius fcriptis. Imo totum librum ab ipfo Elyoto compofitum fuiffe, mihi ego facile perfuadeo, quamuis praetendat, a nobili quodam Neapolitano exemplar graecum fe mutuo accepiffe. De hiftoria hac plane nos alibi.* Sed fatis citius conceffit vir longiore vita digniffimus anno 1707. itaque antiquitates eius Alexandrinas et alia praeclara ingenii monumenta incaffum fortaffe exfpectamus.

XVI. Praeter *Dionem Caffium*, de quo iam dixi, et *Dionem Chryfoftomum*, cuius quoque meminit *M. Antoninus* lib. I. fect. 14. et *Arrianus* Epictetearum diff. lib. III. cap. 23. fuere et alii Diones, [*Dio incertus* f)], accufator Polemocratis, apud *Ciceron.* pro Flacco cap. 30.]

[*Dion*, rex Laconiae, in hiftoria fabulofa commemoratur. vid. *Seruium* ad Virgil. eclog. VIII. 30.]

Dio, quem apud *Platonem* in Menexeno, init. Socrati Menexenus dicit, forte eligendum effe ad habendum λόγον ἐπιτάφιον, videtur diuerfus effe a Dione, Syracufano, eoque, vtpote difcipulo Platonis, longe antiquior. (Plura vide apud Reimarum.)

Dio Alexandrinus, academicus, princeps legationis Alexandrinorum ad Romanos, contra Ptolemaeum Auleten, ab hoc poftea per dolum necatus. *Dio* pag. 98. A. *Strabo* XVII. pag. 796. *Cicero* pro M. Coelio cap. 10 et 21. a quo diuerfum et antiquiorem effe puto *Dionem Alexandrinum*, quem Cicero inducit acad. quaeft. lib. IV. cap. 4.

Dio Alexandrinus, philofophus, de quo *Zenob.* in Prouerb. V. 54. et *Apoftolius* XIX. 24. *Suidas* tom. III. pag. 483. in τὸ Δίωνος γέν. (Idem videtur Fabricio etiam ab *Apoftolio* XV. 3.

f) Loco Fabriciani indicis Dionum variorum recepi catalogum, quem *Reimarus* in vol. II. pag. 1533 fq. duce Fabricio noftro dedit, pleniorem. *Harl.*

XV. 3. et *Suida* in οὐδὲ Ἡρακλῆς laudari ἐν δευτέρῳ δευτέρας συντάξεως et in scholiis ad Nicandrum ἐν τῷ πρώτῳ τῆς τρίτης συντάξεως. de qua re iam supra disputare me memini. Adde indicem scriptorum in Prouerbiis graecis citatorum voc. *Dio*, ad cap. superius.)

Dio Atheniensium legatus ad Teribazum, apud *Xenophontem* hist. gr. lib. IV. pag. 537. E. edit. Wechel. 1596. fol.

Dio Cassius, Cos. A. V. C. 1044. Chr. 291. et praefectus vrbi.

Dio Chius tibicen, primus Bacchicum spondeum tibia cecinit. *Athenaeus* XIV. p. 638. A.

Dio Colophonius, inter scriptores rei rusticae laudatur a Varrone, Columella, Plinio.

Dio Diapyrus, Timocli, comico, memoratur apud *Athenaeum* IX. pag. 407.

Dio Ephesius, philosophus, inscription. apud *Spon.* pag. 126. Miscell.

Dio Epidaurius, de quo *Pausanias* X. pag. 820.

Dio Halesius, apud *Ciceron.* in Verrem I. 10. II. 7. idem, qui *Siculus*, ibid. cap. 8. Q. Caecilius dictus, quod beneficio Q. Metelli ciuis romanus factus esset.

Dio Hipparini fil. Syracusanus. vid. infra, *Syracusanus.*

Dio Iatraliptes. vid. infra, vol. XIII. pag. 142.

Dio, medicus, apud Aetium et Galenum. infra, vol. XIII. pag. 142.

Dio Neapolites, astronomus. vide supra, lib. III. cap. 18. §. 21. pag. 34. vol. IV.

Dio philosophus, nescio quis, apud *Cicer.* epist. IX. 26. famil.

Dio, πραγμάτων καὶ λόγων ἔμπειρος, quem velut amicum suum laudat *Aristides* orat. aegyptiaca tom. III. pag. 558. vel edit. Iebbii tom. II. pag. 334. Iunior fuerit Dione Chrysostomo, adeoque ab eo diuersus.

Dio Siculus, idem, qui *Halesius.*

Dio Stoicus apud Ciceron. de Legg. III. 5.

Dio Syracusanus, Hipparini filius, Platonis discipulus, notissimus ob euersam Dionysii iunioris tyrannidem. Vitam eius scripsit *Plutarchus* tom. I. pag. 958. et *Cornel. Nepos* X. vbi vid. Staueren in maiore ac minore editt. adde Reimar. et supra, vol. III. pag. 171. — *Dionis* Syracusani epistola ad Perdiccam, graece, Venetiis 1499. Exstat cum Platonis epistolis, gr. cum Synesii et aliorum epistolis. Florent. 1499. conf. *Fossii* catal. bibl. Magliabech. II. pag. 895. *Harl.*

CAPVT

CAPVT XIII

DE PLVTARCHO CHAERONENSI ET LAMPRIA

I. Plutarchi aetas et vita. II. *Lampriae liber de eius scriptis.* III. *Plutarchi vitae parallelae.* IV. *Scripta moralia ordine recensita.* V. *Scripta deperdita.* VI. *Alii Plutarchi.* VII. *Editiones. Index scriptorum, a Plutarcho citatorum, longe quam in editione Parisiensi plenior.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

PLVTARCHVS e Chaeronea [a]) Boeotiae, philosophus, [natus [b]), autem est secundum *Rualdum*, quem ipse Fabricius paullo post laudat, *Corsinium* [c]), *Saxium* [d]), circ. A. V. C. 803. a. Chr. 50.] a Neronis temporibus ad Hadrianum vsque claruit, sub quo iam senex constitutus est [e]) procurator Graeciae: consularibus antea ornamentis auctus a Traiano [f]), quem etiam instituisse [g]), sunt, qui referant, et Illyrio praepositus. Praeceptorem habuit Ammonium [h]), qui Athenis vita excessit. Huius magistri sui et suam ipsius vitam Plutarchum sparsim in scriptis suis exposuisse, notat *Eunapius* [i]) in prooemio. Sed de Ammonio

a) Iuxta hanc vrbem sepulta fuit libertas Graeciae. vid. *Iustin.* hist. IX. 3, 9—11. *Heum.*

b) Qualis fuerit philosophus, ipse declarat lib. de educat. liber. cap. X. Iudicium de Plutarcho et eius scriptis vid. in *Chr. Thomasii* oratt. p. 421—433. *Heum.*

c) In Plutarchi vita, edit. Plutarchi libr. de placitis philosophorum praemissa, pag. III.

d) In Onomast. litter. part. I. p. 286. vbi praeter ea, vitas, ait, parallelas ad *Sosium Senecionem* scripsit, qui, si idem est, atque *Caius Sosius Senecio*, Cos. A. V. 860. adeoque Chr. 107. certissimam sane claritatis eius notam secum adfert, etc. Nec differt *Hambergerus*, qui in: Zuverl. Nachr. tom. II. pag. 292. diem Plutarchi natalem ponit in an. Chr. $\frac{49}{50}$. *Harl.*

e) *Syncellus* pag. 349. *Πλούταρχος Χαιρωνεὺς φιλόσοφος ἐπιτροπεύειν Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος κατεστάθη γηραιός.* [*Corsini* vit. §. X. de honoribus et muneribus Plutarchi plura dabit.]

f) *Suid.* [et *Eudocia* pag. 362] *μεταδοὺς δὲ αὐτῷ Τραϊανὸς τῆς τῶν ὑπάτων ἀξίας, προσέταξε μηδένα τῶν κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα ἀρχόντων παρὲξ τῆς αὐτοῦ γνώμης τι διαπράττεσθαι.* Hinc Plutarchum Hypatae in Thessalia larem fixisse, [male, censente *Corsin.* pag. XI. vitae.] coniiciebat *Sam. Petitus* II. 10. Obseru. Archontis se munere functum testatur *Plutarchus* ipse VI. 8. sympos. pag. 693. et II. quaest. 10.

g) Io. Sarisberiensis V. 1. Policratici, de Plutarcho: *Fidelis in sententiis, in verbis luculentus, et in sacrario morum tantus arbiter, vt facile Traiani praeceptorem possis agnoscere.* Ibidem epistolam eius ad Traianum refert, sed quae supposita esse videtur, vt infra dicam. Vide *Rualdum* in vita Plutarchi cap. 15. *Fabric.* Hadriani fuit praeceptor. Sed quod ille, postquam erat a Traiano adoptatus, Traianus Hadrianus dicebatur; factum est, vt alii, nomine Traiani Hadriani decepti, perperam scriberent, Plutarchum fuisse Traiani praeceptorem: atque id fictum esse, pronuntiat *Corsini* in vita Plut. §. VIII. fin. post Tillemontium autem clarius ostendit auctor commentarii ad Marmora Taurinensia, part. I. Augustae Taurinorum, 1743. 4. pag. 210. *Harl.*

h) Vid. *Plutarch.* in Sympos. lib. III. quaest. 1. et lib. IX. quaest. 1. lib. de adul. discern. p. 70 sq. *Harl.*

i) Eunapii verba sunt: *αὐτίκα οὖν θεσπέσιος Πλούταρχος τόν τε ἑαυτοῦ βίον ἀναγράφει τοῖς βιβλίοις ἐνδιεσπαρμένως, καὶ τὸν τοῦ διδασκάλου, καὶ ὅτι γε Ἀμμώνιος Ἀθήνησιν ἐτελεύτα τὸν βίον προσαπτών. Καίτοιγε τὸ κάλλιστον αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων ἐστὶν οἱ καλούμενοι παράλληλοι βίοι τῶν ἀρίστων κατὰ ἔργα καὶ πράξεις ἀνδρῶν, ἀλλὰ τὸν ἴδιον καὶ τὸν τοῦ διδασκάλου καθ᾽ ἕκαστον τῶν βιβλίων ἐγκατέσπαρκεν, ὥστε ἄν τις ἐξυδερκοίη περὶ ταῦτα καὶ ἀνιχνεύων κατὰ τὸ προσπῖπτον καὶ φαινόμενον, καὶ σωφρόνως τὰ κατὰ μέρος ἀναλέγοιτο, δύνασθαι τὰ πλεῖστα τῶν βεβιωμένων αὐτοῖς εἰδέναι.* *Fabric.* Infra libr. IV. cap. 26. de Ammoniis variis pag. 171 sq. vol. IV. edit. vet. putat Fabric. Ammonium, Plutarchi praeceptorem, quem Hadrianus

monio pleraque nos fugiunt, quia [?] interciderunt Plutarchi multa et in his liber, cui erat titulus Ἀμμώνιος ἢ περὶ τοῦ μὴ ἡδέως τῇ κακίᾳ συνεῖναι. De Plutarcho ipso, quae in scriptis eius superstitibus potuit indagare, non indiligenter collegit *Ioannes Rualdus* in erudito libro de Plutarchi vita, quae Parisiensi huius operum editioni a. 1624. fol. adiungi solet. Videndi praeterea *Martinus Hanckius* libro vtroque de Romanarum rerum scriptoribus cap. 12. *Decius Celer* libro de vita Plutarchi, Patau. 1617. 8. et *Ioannes Ionsius* III. 6. de scriptoribus hist. philosophicae [p. 22 sqq. edit. Dorn. vbi is vitam Plutarchi ex ipsius scriptis exponere adgreditur,] *Vossius* item libro II. de hist. graecis cap. 10. et *Tillemontius* tom. II. hist. imperatorum pag. 475 sq. [Quibus addes praeter Corsinium et Dacerium, iam memoratos, Iourn. des Scav. tom. 99. pag. 119 sqq. et tom. 71. pag. 484 sqq. *Brucker.* in histor. critica philos. tom. II. pag. 178—183. et adpendic. s. tom. VI. pag. 357—359. *Agatopist. Cromazian.*, (h. e. *Buonafede*) in historia philosophiae, italice scripta, vol. IV. edit. Venet. 1783. 8. cap. 65. pag. 316 sqq. aliosque, quos *Hambergerus* et *Saxius* ll. citatis laudarunt; et ego in Introd. in hist. L. Gr. tom. II. part. I. p. 98 sqq. memoraui. *Harl.*] Vt omittam editores vel interpretes, Xylandrum, H. Stephanum, Amiotum et A. Dacerium. Proauus Plutarchi fuit Nicarchus [k]), auus Lamprias: vxor Timoxena, filii Lamprias, Autobulus, Plutarchus et Chaeron, siue Charon [l]), filia Timoxena et fortassis [m]) Eurydice, cui, et Polliano, illius marito,

drianus Iunius ad Eunapium cum Ammonio Sacca, integro saeculo posteriore, male confudisset, diuersum fuisse ab Ammonio, qui cognominatur Λαμπρεύς, siue, vt rectius in scholiis ad Hermogenem pag. 407. Λαμπρεύς, e Lampris Atticae pago, et plures περὶ βωμῶν καὶ θυσιῶν libros, a veteribus grammaticis laudatos, conscripsit, sed *Corsinius* in vita etc. pag. VI sq. demonstrare adnititur, vnum eumdemque fuisse Ammonium, qui ab Eunapio quidem *Aegyptius*, a ceteris autem *Lamprensis* vocetur; quod ille in Aegypto quidem editus fuerit; Athenis tamen fixerit lares, ibique in Lamprensem populum, adeoque Erechtheidem tribum, adscitus fuerit. Caussa, cur ita iudicet, haec est: quia Plutarchus non solum Ammonii sui eruditionem in Sympofiacis (libr. III. quaest. 1.) et alibi commendet; sed ipsum quoque de oraculis, de diuinatione, de sacris ritibus, de ludis, de Bacchi, deorumque nominibus in Sympofiacis ipsis, (lib. IX. quaest. 15.) in libro de defectu oraculorum et libro de EI differentem inducat. Quare haud dubitandum esse existimat Corsinius, opera, quae ab Ammonio Lamprensi edita memorantur, posse Ammonio, Plutarchi magistro, adscribi. Immo vero probabile ipsi videtur, Plutarchum subtiliorem aegyptiarum rerum, sacrorum, deorum, rituumque cognitionem, quam ille in libro *de Iside atque Osiride* exposuit vberrime, ex Ammonii ipsius, Aegyptii virique doctissimi, fontibus hausisse, quamuis Plutarchus ipse se Aegyptum inuisisse dicat, (Sympofiac. libr. V. quaest. 5.) ex quo idem *Corsinius* refutat *Dacerium*, in vita Plutarchi, (in tom. V. versionis gallicae vitarum etc.) negantem, Plutarchum fuisse in Aegypto. *Harl.*

k) Eius meminit *Plutarchus* in Antonio p. 848. Illum igitur, proauum, actiacae victoriae temporibus, h. e. A. V. C. 723. adhuc fuisse superstitem, concludit, et, patrem Plutarchi, ab auo suo, etiam *Nicarchi* nomen inditum accepisse more Graecorum, suspicatur *Corsinius* in vita Plut. pag. 2. *Harl.*

l) Filium Chaerona Bruckerus omisit, et *Suhl* in comm. supra EI in Apollinis templo, pag. 7. not. 10. suspicatur, nomen, *Chaeron*, decurtatum respexisse patriam, *Chaeroneam*. *Harl.*

m) Vide *Ionsium* pag. 238. licet, hoc vnde collegerit ille, nescire se fateatur *Menagius* in hist. mulierum philosophar. pag. 19. Et sane fateor, haud esse verisimilem Ionsii coniecturam; nam cum consolationem ad vxorem scriberet Plutarchus, tantum quatuor filios susceperat, nullam filiam, nisi vnam bimulam, cuius mortem ibi solatur, Timoxenam, matri cognominem. Oportuit igitur a scripta hac consolatione ad coniugalia praecepta intercessisse spatium viginti plus minus annorum, si Eurydicen Plutarchi filiam esse statuamus. *Fabric.* — Neque Ionsii opinioni subscribunt *Dornius* in not. ad Ionf. part. II. pag. 29. *Corsin.*

marito, coniugalia praecepta inscripsit. Patris nomen, qui apud Chaeronenses magistratum gessit, ignoratur: Socer Alexion: fratris vel sororis filii siue nepotes Sextus Chaeroneus et Cornelius Fronto, qui M. Antoninum erudiuerunt: filius Frontonidis, (quae Frontonis soror,) atque adeo Plutarchi pronepos, Longinus n). Etiam Apuleius e posteris se Plutarchi esse praedicat lib. I. metamorphos. Adfinitate iuncti fuere Craton, Patrocles, Firmus o). Amici complures, in his C. Sossius Senecio, apud Traianum gratiosus et quater consul, cui vitas parallelas inscripsit, et philosophus Fauorinus, multitudinem scriptorum eius aemulatus p). Seruum habuit Onesimum, vt e Galeno viri docti obseruarunt. Romae docentem audiuit inter alios L. Iunius Arulenus Rusticus, quem deinde Domitianus sustulit. Quanta quamque varia eruditione, quam libero candidoque, quam vicissim graui ac limato iudicio et qua cognitione philosophiae q), non sophisticae illius, sed ad vitam comparatae, instructus fuerit Plutarchus, scripta eius abunde loquuntur, quae complura aetatem tulisse in tanto bonorum auctorum naufragio, arbitror, multos mecum gaudere. Sectam philosophorum nullam ita coluit, vt non ex aliis lubenter arriperet, si quid verius meliusque ipsi videretur. Non ferens Stoicorum paradoxa; sed magis etiam inimicus Epicureorum [P] irreligiositati, in multis rebus Aristotelem sequitur, Platonem in plerisque, et in rebus difficillimis intellectu cum academicorum r) schola non infrequenter cohibet adsensum. De Christianorum s) rebus et dogmatis, quum toties se offerret occasio, nihil scribere maluit, quam vel in ea, quae non satis nosset, inuehi, vel ea laudare, quae videbat reiici ab omnibus et displicere principibus viris. Equidem ex Apostolicorum librorum lectione profecisse,

V 2

Corsin. pag. X. et *Heumannus* in diss. de Eurydice Plutarchi, (in fine libelli de educat. liberorum laudata,) quae subiuncta est Heusinger. editioni illius opusculi pag. 184. vbi plures enumerat Eurydices, in Plutarchi loco intelligit *Audatam*, natione Illyriam, quae adscito nomine graeco postea vocata est Eurydice. *Heusingerus* in subiecta diss. pag. 187 sqq. de eadem, cum auget catalogum illustrium feminarum, quae Eurydices nomine inclaruerunt, tum suspicatur, a Plutarcho innui famosam illam Eurydicam, ex qua Amyntas, Macedoniae rex, tres filios sustulit, Alexandrum, Perdiccam et Philippum, Alexandri M. patrem, ac filiam Euryonem. Vterque autem emendat atque interpretatur illius mulieris epigramma, tabulae votiuae inscriptum et a Plutarcho seruatum. *Harl.*

n) Sed Fabricio errorem Sarisberiensis nominisque similitudinem imposuisse, docet *Corsinius* in vita §. V. p. 5. vtpote quum *M. Cornelius Fronto*, Antonini Verique praeceptor, a Capitolino, in M. Anton. (cap. 2.) A. Gellio (lib. II. cap. 26.), aliisque memoratus, a Frontone, graeco rhetore, qui, Emesa oriundus, Athenis docuit, ibique moriens Longinum sororis filium heredem instituit, certissime sit distinguendus, adeoque Cornelius Fronto dici nequeat Plutarchi nepos. Nec Fronto, s. Phronto, Emisenus, Longini auunculus, ad Plutarchi genus spectat. Atque *Corsini* rationes comprobat *Ruhnken*. in diss. de Longino, §. III. *Harl.*

o) De his singulis *Rualdus* cap. V et VI. [et *Corsin.* in vita §. VIII et IX.]

p) Vide, quae de Fauorino supra lib. III. [cap. 4. in catalogo Platonicorum, vol. III. pag. 173 sqq.]

q) Errat, et errat vehementer, quisquis Plutarchum non recenset inter philosophos, inquit, *Pag. Gaudentius* lib. de philos. rom. cap. 32. pag. 172. conf. idem cap. 89 et 90. *Heum.*

r) Academicorum placitis eum maxime addictum fuisse, colligi potest vel ex seq. §. II. vbi exstat catal. scriptorum Plutarchi, nr. 43. 61. 62. 69. 128. 131. 198. *Heum.*

s) *Tillemontius* tom. II. hist. imperat. p. 477. de Plutarcho: *Il ne parle jamais de la religion Chrestienne, n'osant peut-estre en dire du bien, et ne voulant pas en dire mal, comme S. Augustin le dit de Seneque. Fabric.* lib. VI. August. de ciuit. dei cap. XI. vide tamen *Vitring.* Obss. sacr. lib. IV. cap. 7. §. XXI. pag. 972. *Heum.*

fecisse, quod visum Theodorito [t]), vix crediderim: nam licet praeclara nonnulla [u]) doceat de deo et rebus diuinis, et quamuis nonnulla ex eius scriptis opportune ethnicis obiectarint idem Theodoritus, Eusebius et alii veteres christiani: nihil tamen habet, quod non rationis vsus et lectio Platonis atque aliorum philosophorum ipsi potuerit suppeditare [v]). Quemadmodum vero fuerunt, qui, omnibus veterum scriptis si sit carendum, Plutarcho quam aegerrime carituros [w]) se sunt professi, vel, si omnes in mare [x]) abiiciendi sint, Plutarchum se postremo loco seruaturos adfirmarunt, vel qui solum Plutarchum cum duobus vel tribus aliis perfectae bibliothecae [y]) instruendae existimarunt sufficere: ita *Ioannes Mauropus*, *Metropolita* Euchaitensium, sub Constantini Monomachi et Comnenorum imperio clarus [z]), testatus est, si cuiquam ex omnibus ethnicorum sapientibus venia sempiternorum suppliciorum speranda restet, eam nemini magis a Christo expetere se, quam Platoni ac Plutarcho. Versus eius hi sunt:

> Εἴπερ τινὰς βέλοιο τῶν ἀλλοτρίων
> Τῆς σῆς ἀπειλῆς ἐξελέσθαι, Χριστέ μου,
> Πλάτωνα καὶ Πλούταρχον ἐξέλοιό μοι.
> Ἄμφω γάρ εἰσι καὶ τὸν λόγον καὶ τὸν τρόπον
> Τοῖς σοῖς νόμοις ἔγγιστα προσπεφυκότες,
> Εἰ δ' ἠγνόησαν ὡς Θεὸς σὺ τῶν ὅλων,
> Ἐνταῦθα τῆς σῆς χρηστότητος δεῖ μόνον
> Δι' ἣν ἅπαντας δωρεὰν σώζειν θέλεις. [P]

Quos sic vtcumque transtuli:

> *Si quos auerni liberare nexibus*
> *Tibi constitutum est, Christe, non credentium,*
> *Precibus Platonem redde ac Plutarchum meis,*
> *Vterque quorum moribus, sententia,*
> *Accessit ad leges Tuas quam proxime.*
> *Quod si deum esse Te vniuersi, pridem eos*
> *Latuit, modo hos nunc experiri gratiam*
> *Concede, qua gratis beare omnes cupis.*

[*Werns-*

t) Lib. II. Therapeut. pag. 33.

u) Vide *Eugubinum* de perenni philos. VI. 6. 7. 8 et 9. *Rualdum* in Plutarchi vita cap. 9.

v) Late disputat de religione Plutarchi *I. I. Zimmermann*. in Museo heluetico, tom. IV. partic. XV. pag. 379—423. *Harl.*

w) Confer *Gassendum* lib. III. de vita Epicuri cap. 7. *Fabric.* pag. 99. Lugdun. 1647. Enimuero *Fabricius*, et, qui eum sequitur, *Brucker*. l. c. pag. 181. *Gassendum* male antestati sunt. Gassendus enim l. c. „illud tantummodo, ait, praetermitto, nullum authorem omni memoria exstare, quem cum viro illo eximio comparandum existimem: ita videtur vbique mihi insignem morum suauitatem cum eruditione maxima testari," adnotante *Suklio* l. m. pag. 4. not. 3. *Harl.*

x) *Theodorus Gaza* apud Artum Vigelium praefat. bibl. historicae, *Rolandus Maresius* lib. I. epist. 24. *Gabr. Naudaeus* apologia pro eruditis magiae accusatis pag. 194. *Whear* I. relect. hiemal. cap. 17.

y) *Cornelius Agrippa* III. 31. epist. et *Ouid. Patinus* epistola VI. edit. primae.

z) De quo vide infra, vol. VII. pag. 718 sq. et vol. X. pag. 133. *Harl.*

[*Wernsdorf*, prof. quondam Dantiscanus, hanc suo exemplari adscripserat versionem:

Si, Christe, iustis a minis velles tuis
Extraneorum liberare quospiam;
Rogo Platonem mique, Plutarchum eximas.
Vterque nam dictis probisque moribus
Ab legibus quam proxime afuit tuis.
(Accessit ad leges tuas quam proxime.)
Si nesciant, quod vniuersi sis deus,
Solum benignitatis indigent tuae,
Saluare gratis qua cupis tu quoslibet.]

Reprehendunt nonnulli in Plutarcho dictionem duriusculam [aa]); et quod in antiquitatibus Romanorum non raro lapsus sit [bb]) linguae latinae, quam in vita Demosthenis [cc]), et Catonis Maioris confitetur, ignoratione: Graecisque suis nimium tribuat [dd]) et nonnulla nunc memoriae errore [ee]), nunc, quod ipsi ita commodum et opportunum videretur [ff]), diuersis locis diuersimode commemoret. Quae singula etiamsi quis largiatur acerrimis censoribus, excepto eo, quod contra historiae veritatem de industria finxerit nonnulla [gg]), quod non temere mihi de eo persuadeo, (non magis, quam quod in atheismum propendisse vir quidam doctus [hh]) scripsit, aliis ipsi vicissim obiicientibus [ii]) superstitionem et frigidas [kk]) allegorias,)

V 3

aa) *Bodinus* cap. 4. methodi histor. *Vossius* de histor. graecis p. 209. et *Petrus Victorius* XXIII. 21. var. lect. Vide censuras celebrium scriptorum collectas a Thoma Pope-Blount. *Fabric.* Et virtutes et vitia operum Plutarchi adducit *Alcyonius* lib. II. de exsilio pag. 154. 155. *Heum.*

bb) *Paulus Manutius* ad Cic. in epist. II. 1 et 5. ad Q. Fratrem. Confer *Io. Rualdi* animaduersiones in Plutarch.

cc) In Demosthene p. 846. et in Catone Maiore pag. 340.

dd) *Bodinus* loco laudato et *Claudius Verderius* censura scriptor.

ee) *Baelius* Lexico in Mucia, nota B.

ff) Idem in Euripide, nota O.

gg) Melch. Canus XI. 6. loc. theol. *vt vel Plutarchus scriptor alioqui verax in rebus Graecorum illustrandis et coecutire et fingere interdum etiam videatur.*

hh) *Petrus Molinaeus* de cognitione dei p. 81. *Plutarchus in Atheismum videtur fuisse propensior, quippe libro in eam rem edito probare conatur, Atheismum tolerabiliorem esse superstitione.* Confer, si placet, quae infra dixi inter Plutarchi scripta, nr. 63. *Fabric.* Qui de deo magnifice sentit, et prouidam dei curam (quam quidem alicubi ab eo negatam fuisse, nonnulli contendunt, et notauit *Baelius* in Diction. voc. Anaxagoras, not. D.) saepe praedicat, quod a Plutarcho factum esse, vberrime docuit Zimmermannus l. c., ille impietatis reus peragi nequit: quamquam a multis erroribus, Stoicorum praecipue communibus, immunem haud fuisse, non negandum est. Plura hanc in rem collegerunt et disputarunt *Cudworth* eiusque interpres *Moshemius*, (qui Plutarchum saepe vindicat ab Cudworthi aliorumque iniuria, multosque laudat VV. DD.) in systemate intellectuali tom. I. pag. 274. 298 sqq. 300 sqq. 649 sqq. tom. II. pag. 235 sqq. 405. et aliis locis. Praeter ea *Buddeus* in thesibus de atheismo cap. 1. §. 21. not. ** pag. 90. et *Reimmannus* in historia atheismi cap. 32. §. 2. pag. 223 sq. aliique crimen atheismi a nomine illius depellere studuerunt. Atque bene discernendum est, num libri, ex quibus alii eum temere adcusarunt impietatis aut nimiae superstitionis, genuini sint nec ne? et num ipse dicat sententiam aut aliorum recenseat indicia atque opiniones. Iudicii autem acie vastaque scriptorum lectione, plus, quam ingenii splendore Plutarchus valuisse videtur. De stilo Plutarchi vario, haud aequali, maculoso et saepe obscuro, de vitiis et virtutibus illius grauiter iudicat *Reiske* in historia soc. Inscr. Parif. tom. XI. pag. 115 sqq. ex interpretat. german. contra *Gedoyn*, qui ibid. tom. V. pag. 175.

allegorias,) quum longe plurima niteant in Plutarchi ſcriptis, nemo ſanus ideo negabit, eum lectione eſſe digniſſimum. [❡] [Leo imperator in Tacticis Plutarchi quoque auctoritatem ſequutus eſt. vid. ſchol. graec. in *Lambecii* comm. de bibl. caeſ. Vindob. tom. VII. pag. 456. *Harl.*]

Obiiſſe videtur Plutarchus anno aet. circ. 70. et quarto vel quinto Hadriani, imp. circa a. Chr. CXX. quum natus eſſet circa decimum Claudii imp. annum, qui reſpondet anno Chriſti quinquageſimo [ll]). Sacerdotio Apollinis Pythii admodum ſenem functum ſe [h. e. explicante *Corſinio* pag. XI. ſolo Pythiorum feſtorum tempore, curatorem delectum, feſtis ipſis praeſediſſe,] teſtatur libro: an ſeni gerenda reſp. p. 792. Morti vicinus ſomniauit [mm]), in coelum ſe adſcendere duce Mercurio, et proxima nocte per ſomnium hoc ipſi quemdam interpretantem et pollicitum, fore *felicem* [nn]), h. e. moriturum.

II. Catalogum ſcriptorum parentis ſui Plutarchi compoſuit *Lamprias* filius teſte Suida [oo]), compoſuitque in gratiam amici, vt praefixa epiſtola teſtatur, licet nomen amici exciderit. Huius *πίνακος* ſiue catalogi parte vſus eſt H. Stephanus in ſua Plutarchi editione, vulgauit eum deinde, ſed extrema parte adhuc mutilum, graece et latine Dauid Hoeſchelius, neſcio e qua Italiae bibliotheca, Auguſtae Vindel. 1597. [1598.] 4. Deinde praemiſſus eſt editioni Plutarchi Francof. 1620. et inde Pariſienſi graecolatinae a. 1624. fol. Quoniam vero in aliis editionibus haud exſtat, et breuis eſt, integrum eum hoc loco exhibere volui, adpoſito iis ſcriptis, quae interciderunt, aſteriſco. [❡]

ΛΑΜΠΡΊΑΣ

pag. 175. languidum nec amoenum ſcribendi genus in Plut. operibus culpauit. Latinis verbis ſuam Reiske tulit aut repetiit ſententiam in Animaduerſſ. ad graec. auctores, vol. II. pag. 119 ſqq. *Harl.*

ii) *Rich. Simon* lib. I. epiſt. ſelect. 22. p. 167.

kk) *Sam. Parkerus* lib. de deo pag. 22. *in libro de Iſide atque Oſiride, quam frigidas allegoriae.*

ll) *Dacerius*, Plutarchi mortem ante Hadriani Caeſaris imperium, h. e. ante annum Chr. 117. eueniſſe, ideoque eum vel 62. vel 65. aetatis annos vixiſſe, putauit. Contra *Corſinius* §. XI. pag. XII ſq. ex quibusdam Plutarchi locis ratiocinatur, eum duodeuiceſimum quoque Hadriani Caeſaris annum h. e. V. C. 887. a Chr. nato 134. adtigiſſe, adeoque annum vitae octogeſimum ſuperaſſe. Saxius facit cum Fabricio. *Harl.*

mm) *Artemidorus* IV. 47. Onirocrit. p. 245. ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνειν ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἀγόμενος ἔδοξε, καὶ τῇ ἐπιούσῃ ὄναρ ἐπεκρίνατό τις αὐτῷ τὸν ὄνειρον, καὶ ἔφη, μακάριον ἔσεσθαι αὐτὸν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτὸν ἀναβαίνειν, τὴν ὑπερβάλλουσαν εὐδαιμονίαν. Ἔτυχε δὲ νοσῶν, καὶ ὑπὸ τῆς νόσου κακῶς διακείμενος, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανε.

nn) Μακάριος et *μακαρίτης* vti apud Latinos *felix* et *beatus* pro defuncto. Heſych. *μακαρίτης ὁ τεθνεώς, ὁ μακάριος ὁ νεκρός.* Horat. lib. I. ſat. 9. *Omnes compoſui felices, nunc ego reſto.* Ammianus XXV. 3. *quem cum beatum fuiſſe Salluſtius reſpondiſſet praefectus, intellexit occiſum.*

oo) Suidas: Λαμπρίας Πλουτάρχου τοῦ Χαιρωνέως υἱὸς, ἔγραψε πίνακα ὧν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔγραψε περὶ πάσης Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαικῆς ἱστορίας. Alius *Lamprias* Plutarchi auus IX. 2. ſympoſ. alius item eius frater IX. 5. ſympoſ. etc.

ΛΑΜΠΡΙΆΣ
περὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν Πλουτάρχου βιβλίων.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ΄.

Οὐδ᾽ ἄλλοτέ ποτε τῆς γενομένης ἡμῖν ἐπὶ τῆς Ἀσίας πρὸς ἀλλήλους συνουσίας ἐκλαθόμενος, οὐδὲ τῆς σῆς περὶ παιδείαν καὶ περὶ τοὺς φίλους σπουδῆς καὶ προθυμίας, καὶ νῦν εὐθέως, δεξάμενός σου τὴν ἐπιστολὴν, ἐγνώριτα τοὔνομα, καὶ ἡδιαίτατα pp) διετέθην, ἐῤῥωμένον ἐπιγνούς σε, καὶ ἡμῶν μεμνημένον. καὶ ἡδέως ἐν μέρει πάλιν ἀσπάζομαί σε, καὶ τὴν γραφὴν qq), ὧν ἠθέλησας τῶν τοῦ πατρὸς βιβλίων ἔπεμψά σοι· ἐῤῥῶσθαι εὔχομαι.

Πλουτάρχου βιβλίων πίναξ rr).

α΄. Θησεὺς καὶ Ῥωμύλος.
β΄. Λυκοῦργος καὶ Νούμας.
γ΄. Θεμιστοκλῆς καὶ Κάμιλλος.
δ΄. Σόλων καὶ Ποπλικόλας.
ε΄. Περικλῆς καὶ Φάβιος Μάξιμος.
ς΄. Ἀλκιβιάδης καὶ Μάρκος Κορνήλιος ss).
ζ΄. Ἐπαμινώνδας καὶ Σκηπίων.
η΄. Φωκίων καὶ Κάτων.
θ΄. Ἆγις καὶ Κλεομένης.
ι΄. Τιβέριος καὶ Γάϊος Γράκχοι.
ια΄. Τιμολέων καὶ Παῦλος Αἰμίλιος.
ιβ΄. Εὐμενὴς καὶ Σερτώριος.
ιγ΄. Ἀριστείδης καὶ Κάτων.
ιδ΄. Πελοπίδης καὶ Μάρκελλος.
ιε΄. Λύσανδρος καὶ Σύλλας.
ις΄. Πύῤῥος καὶ Μάριος.
ιζ΄. Φιλοποίμην καὶ Τῖτος.
ιη΄. Νικίας καὶ Κράσσος.
ιθ΄. Κίμων καὶ Λούκουλλος.
κ΄. Δίων καὶ Βροῦτος.
κα΄. Ἀγη-

LAMPRIAS
De scriptis Plutarchi Chaeronensis.

EPISTOLA.

Neque alias vmquam veteris illius, quae mihi tecum in Asia fuit, familiaritatis oblitus; neque in tui erga disciplinas et amicos studii ac propensionis ignarus: redditis mihi litteris tuis, nomen statim agnoui; summa adhaec animi voluptate sum perfusus, quod te valere, nostrique memoriam conseruare intelligerem. Saluto itaque te vicissim; et quam patris mei Plutarchi optasti librorum exscriptionem ad te mitto. Vale.

Librorum Plutarchi Index.

1. Theseus et Romulus.
2. Lycurgus et Numa.
3. Themistocles et Camillus.
4. Solon et Poplicola.
5. Pericles et Fabius Maximus.
6. Alcibiades et M. Coriolanus.
7. Epaminondas et Scipio. *
8. Phocio et Cato (minor).
9. Agis et Cleomenes.
10. Tiberius et Caius Gracchi.
11. Timoleon et Aemilius Paulus.
12. Eumenes et Sertorius.
13. Aristides et Cato (maior). [❡]
14. Pelopidas et Marcellus.
15. Lysander et Sulla.
16. Pyrrhus et Marius.
17. Philopoemen et Titus.
18. Nicias et Crassus.
19. Cimon et Lucullus.
20. Dion et M. Brutus.
21. Age-

pp) ἐν ἄλλῳ γραφ. ἡδιαίτερον Ful. Vrsin. ἴσως, ἥδιον.

qq) ἴσ. ἀναγραφήν.

rr) Ad hunc Lampriae catalogum conf. *Ionsius* lib. III, cap. 6. Hunc tamen catalogum, qui iam Suidae aetate exstitit, ita comparatum censet cel. *Beck* in epist. suae editioni praemissa, pag. XV. vt nec eum genuinum censere posset. *Harl.*

ss) Κοριολάνος. [deest in cod. Ven.]

κά. Ἀγησίλαος καὶ Πομπήϊος.
κβ΄. Ἀλέξανδρος καὶ Καῖσαρ.
κγ΄. Δημοσθένης καὶ Κικέρων.
κδ΄. Ἄρατος καὶ Ἀρτοξέρξης.
κέ. Δημήτριος καὶ Ἀντώνιος.
κς΄. Αὐγούστου βίος.
κζ΄. Τιβέριος.
κή. Σκηπίων Ἀφρικανός.
κθ΄. Κλαύδιος.
λ΄. Νέρωνος βίος.
λά. Γαΐος Καῖσαρ.
λβ΄. Γάλβας καὶ Ὦθων.
λγ΄. Βιτέλλιος.
λδ΄. Ἡρακλέους βίος.
λέ. Ἡσιόδου.
λς΄. Πινδάρου.
λζ΄. Κράτητος καὶ Δαΐφαντος [tt]).

λή. Ἀριστομένους.
λθ΄. Ἀράτου [uu]).
μ΄. βίος τῶν δέκα ῥητόρων.
μά. Ὁμηρικῶν μελετῶν, βιβλία δ΄.
μβ΄. εἰς Ἐμπεδοκλέα περὶ τῆς ε΄ οὐσίας βιβλία ε΄.
μγ΄. περὶ τῆς [ww]) εἰς ἑκάτερον ἐπιχειρὴ [xx]) βιβλία ε΄.
μδ΄. . . . θῶ [yy]) βιβλία γ΄.
μέ. περὶ ῥητορικῆς, βιβλία γ΄.
μς΄. περὶ ψυχῆς εἰσαγωγῆς, βιβλία γ΄.
μζ΄. περὶ αἰσθήσεων, βιβλία γ΄.
μή. ἐκλογὴ φιλοσόφων, βιβλία β΄.
μθ΄. πόλεων εὐεργεσίαι, βιβλία γ΄.
ν΄. πολιτικῶν, βιβλία β΄.
νά. περὶ Θεοφράστου πρὸς τοὺς καιροὺς [zz]).
νβ΄. περὶ παρειμένου [aaa]) ἱστορίας, βιβλία δ΄.
νγ΄. Παροι-

21. Agesilaus et Pompeius.
22. Alexander et Caesar.
23. Demosthenes et Cicero.
24. Aratus et Artaxerxes.
25. Demetrius et Antonius.
26. Augusti Caesaris vita. *
27. Tiberius. *
28. Scipio Africanus. *
29. Claudius. *
30. Neronis vita. *
31. C. Caesar. *
32. Galba et Otho. [deest in Veneto cod.]
33. Vitellius.
34. Herculis vita. *
35. Hesiodi. *
36. Pindari. * [deest in Ven. cod.]
37. Cratetis et Daiphantis (al. Deiphanti, rectius.) vitae
38. Aristomenis. *
39. Arati. *
40. Decem oratorum Graeciae.
41. Homericarum declamationum libri IV. *
42. In Empedoclem, de quinta [vv]) essentia libri V. *
43. De concertatione in vtramque partem libri V. * [?]
44. Fabularum libri III. *
45. De Rhetorica libri III. *
46. De animae introductione libri III. *
47. De sensibus libri III. *
48. Excerpta philosophorum libri II. *
49. Vrbium res praeclare gestae libri III. *
50. Politicorum libri II. *
51. Ad Theophrastum de occasione. *
52. De his, quae historiae adiacent. *
53. Ada-

tt) [Sic in cod. Ven.] ἐν ἄλλῳ, Δαιφάντου. Ful. Vrsin.
uu) πλεονάζει ἴσως.
vv) In cod. Ven. sunt nr. 101. 102. duo diuersa opuscula: Ἐμπεδοκλέους βιβλία δέκα, et περὶ τῆς ε΄ οὐσίας βιβλία ε΄. *Harl.*
ww) ἐν ἄλλῳ, τῶν.

xx) ἴσ. ἐπιχειρήσεως ἢ ἐπιχειρημάτων. [in cod. Ven. τῆς εἰς ἑκατ. ἐπιχειρησίας.]
yy) ἴσ. μύθων. [sic plene in cod. Ven. nr. 104]
zz) [Sic cod. Venet.] ἴσ. πρὸς Θεόφραστον περὶ τοῦ καιροῦ.
aaa) ἐν ἄλλῳ, παρακειμένου Ful. Vrsin. [παρειμένης, cod. Venet.]

νγ'. Παροιμιῶν, βιβλία β'. bbb).
νδ'. τῶν Ἀριστοτέλους τοπικῶν ccc), βιβλία η'.
νε'. Σωσικλῆς, βιβλία β'.
νς'. περὶ εἱμαρμένης, βιβλία β'.
νζ'. περὶ δικαιοσύνης πρὸς Χρύσιππον, [ὅτι Πλάτων cod. Ven.] βιβλία γ'.
νη'. περὶ ποιητικῆς.
νθ'. περὶ τῶν ἀρεσκόντων φιλοσόφοις φυσικῆς ἐπιτομῆς, βιβλία ε'.
ξ'. Στρωματεῖς ἱστορικοὶ, ποιητικοὶ ddd), ξβ'.

ξα'. περὶ τοῦ μὴ eee) εἶναι τὴν ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος Ἀκαδημίαν.
ξβ'. περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Πυῤῥωνίων, καὶ Ἀκαδημαϊκῶν.
ξγ'. περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας.
ξδ'. περὶ τοῦ γεγονέναι κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον.
ξε'. ποῦ εἰσὶν αἱ ἰδέαι;
ξς'. πῶς ἡ ὕλη τῶν ἰδεῶν μετείληφεν, ὅτι τὰ σώματα ποιεῖ fff);
ξζ'. περὶ Σωκράτους Δαιμονίου. [πρὸς Ἀλκιδάμαντα additur in cod. Ven.]
ξη'. ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνος Θεαγένους ggg).
ξθ'. περὶ μαντικῆς, ὅτι σώζεται κατὰ τοὺς Ἀκαδημαϊκούς.
ο'. περὶ τῆς [τῆς abest cod. Ven. nr. 71.] ἠθικῆς ἀρετῆς.
οα'. περὶ τοῦ ἐν τῇ σελήνῃ φαινομένου προσώπου.
οβ'. πότερον ὁ περισσὸς ἀριθμὸς ἢ ὁ ἄρτιος ἀμείνων;

ογ'. εἰ

53. Adagiorum libri II.
54. Aristoteleorum Topicorum libri VIII. *
55. Sosicles libri II.
56. De Fato libri II.
57. Ad Chrysippi librum de Iustitia libri III. *
58. De poetica. *
59. De placitis philosophorum in physicis, epitomes lib. V.
60. Stromateis (Eusebius lib. I, Euang. praepar. I. [cap. 4 et 5. quae multo contractius occurrunt in libro III. de Placitis cap. 10.]) historici, poetici, LXII. (al. LXVI.) *
61. Non esse academiam a Platone profectam. *
62. De repugnantia Pyrrhoniorum et academicorum. *
63. De animae, quae in Timaeo Platonis describitur, procreatione.
64. Mundum conditum, ex Platonis sententia. *
65. Vbi sint ideae? * [?]
66. Quomodo idearum materia assumsit, vt incorporea gignat. *
67. De Socratis genio.
68. Super Platonis Theage. *
69. De vaticinatione, saluam esse eam secundum academicos. * Vid. nr. 128.
70. De virtute morum.
71. De facie, quae in luna adparet.
72. Vtrum impar numerus, an par, sit praestantior? *

73. An

bbb) Vide supra, libr. IV. cap. 11. de adagiis etc. §. 2. *Harl.*

ccc) Πολιτικῶν, cod. Venet. *Harl.*

ddd) ἔνιοι δὲ ξς'. [Vtrumque cod Venet. *Corsin.* pag. XIX. suspicatur, titulum esse mutilum atque imperfectum, et libros quoque fuisse philosophicos ac physicos.]

eee) Περὶ τοῦ μίαν εἶναι etc. cod. Venet. et μίαν cum Stephano legerat *Ionsius* l. c. pag. 25. *Harl.*

fff) Ὅτι τὰ πρῶτα σώματα ποιεῖ tamquam peculiaris libellus signatur et legitur in cod. Veneto. *Harl.*

ggg) ἐν ἄλλῳ, [et sic in cod. Venet.] Θεαγένους Ful. Vrsin.

ογ'. εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον;
οδ'. περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων.
οε'. περὶ ἐννοιῶν πρὸς τὲς Στωϊκὲς [hhh]).
ος'. περὶ συνηθείας, πρὸς τὲς Στωϊκές.
οζ' ὅτι παραδοξότατα [iii]) *οἱ Στωϊκοὶ τῶν ποιητῶν λέγουσι.*
οη'. πρὸς τὴν τῦ Ἐπικέρυ ἀκρόασιν.
οθ'. περὶ Θεῶν.
π'. πρὸς Κολώτην ὑπὲρ τῶν ἄλλων φιλοσόφων.
πα'. ὅτι ὐδὲ ζῆν ἐςὶν ἡδέως κατὰ Ἐπίκερον.
πβ'. πρὸς Βιθυνικὸν [Βιθυνὸν cod. Ven.] *περὶ φιλίας.*
πγ'. Ἀμμώνιος, ἢ περὶ τῦ μὴ ἡδέως τῇ κακίᾳ συνεῖναι.
πδ'. πῶς ἄν τις ἑαυτὸν ἐπαινέσειεν ἀνεπιφθόνως.
πε'. εἰ ἀρετὴ ἡ Ῥητορική;
πς'. πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτῦ προκόπτοντος πρὸς ἀρετήν.
πζ'. περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηςηρίων.
πη'. πῶς διακρίνομεν τῦ φίλυ τὸν κόλακα.
πθ'. περὶ τῦ πρώτυ ψυχρῦ.
υ'. περὶ βραδέως κολαζομένων, ὑπὸ τῦ Θείυ.
υα'. περὶ ἀδολεσχίας.
υβ'. περὶ ὀργῆς.
υγ'. ὑγιεινὰ παραγγέλματα.
υδ'. περὶ εὐθυμίας.
υε'. περὶ δυσωπίας.
υς'. περὶ πολυπραγμοσύνης.
υζ'. περὶ φιλαδελφίας.
υη'. περὶ κομητῶν [kkk]) *ποῖον . . καὶ* Κύριον.
υθ'. περὶ φυγῆς.
ρ'. περὶ τῦ ἀκύειν τῶν φιλοσόφων.
ρα'. . . . [lll]) *ἀκύειν.*
ρβ'. πολιτικὰ παραγγέλματα.

ργ'. πε-

73. An seni gerenda sit republica?
74. De Stoicis repugnantiis.
75. De communibus notitiis, aduersus Stoicos.
76. De consuetudine ad Stoicos. *
77. Stoicos, quam poetas absurdiora dicere.
78. De Epicuri auditione. *
79. De diis. * –
80. Aduersus Colotem, de aliis philosophis.
81. Ne suauiter quidem viui posse, secundum Epicuri decreta.
82. Ad Bithynicum de amicitia. *
83. Ammonius, siue, non iucunde cum vitio vitam traduci. *
84. Quomodo se quis citra inuidiam laudare possit.
85. Sitne virtus rhetorica? *
86. Quomodo quis in virtute se profecisse sentiat.
87. De oraculorum defectu.
88. De discrimine amici et adulatoris. [¶]
89. De primo frigido.
90. De his, qui sero a numine puniuntur.
91. De garrulitate.
92. De ira (cohibenda.)
93. Praecepta tuendae valetudinis.
94. De animi tranquillitate.
95. De inutili verecundia.
96. De curiositate.
97. De amore fraterno.
98. De cometis. *
99. De exsilio.
100. De auditione philosophorum.
101. De poetis audiendis.
102. Reip. gerendae praecepta.

103. De

hhh) Vid. nr. 83. in cod. Venet. *Harl.*
iii) *ἴσ. παραδοξότερα.* [sic in cod. Venet.]
kkk) *ἐν ἄλλῳ, κομήτων* Ful. Vrsin. [et in cod. Venet.]

lll) *ἴσ. πῶς δεῖ ποιημάτων.* [*πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκύειν.* Ven.]

ϱγ΄. περὶ βίων. (ἐν ἄλλῳ δὲ, περὶ τὸν βίον mmm) . . . κυβείᾳ.)

ϱδ΄. πῶς δεῖ τοῖς σχολαστικοῖς [σχολικοῖς, Ven.] γυμνάσμασι χρῆσθαι.

ϱε΄. ἐρωτικός.

ϱϛ΄. ἀποφθέγματα ἡγεμονικὰ, στρατηγικὰ, τυραννικά.

ϱζ΄. περὶ ἰδίου σώματος.

ϱη΄. συμπόσιον τῶν ζ΄ σοφῶν.

ϱθ΄. παραμυθητικὸς πρὸς Ἀσκληπιάδην nnn).

ϱι΄. παραμυθητικὸς πρὸς τὴν γυναῖκα.

ϱια΄. περὶ φιλοκόσμου. [φιλοκοσμίας, Ven. cod.]

ϱιβ΄. τιθευτικός.

ϱιγ΄. Γαμικὰ παραγγέλματα.

ϱιδ΄. περὶ τοῦ μὴ χρᾶν νῦν ἔμμετρα τὴν Πυθίαν.

ϱιε΄. περὶ τοῦ ΕΙ τοῦ ἐν Δελφοῖς.

ϱιϛ΄. περὶ τοῦ κατ᾽ Ἶσιν λόγου καὶ Σάραπιν.

ϱιζ΄. αἰτίαι τῶν Ἀράτου διοσημείων.

ϱιη΄. εἰς τὰ Νικάνδρου Θηριακά. [ϱψα. Ven.]

ϱιθ΄. Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου σύγκρισις.

ϱκ΄. περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας.

ϱκα΄. περὶ τοῦ χρόνου τῆς Ἰλιάδος.

ϱκβ΄. πῶς κρινοῦμεν [κρινῶμεν, Ven.] τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν.

ϱκγ΄. ἀπομνημονεύματα.

ϱκδ΄. Γυναικῶν ἀρεταί. (ἐν ἄλλῳ δὲ, περὶ τοῦ πῶς δεῖ ζῆν γυναῖκα πρὸς ἄνδρα.)

ϱκε΄. περὶ ζώων ἀλόγων ποιητικός. [ζ. ἀλ. ποιητικά, cod. Ven.]

ϱκϛ΄. διηγήσεις παράλληλοι Ἑλληνικαὶ καὶ Ῥωμαϊκαὶ (Ἐπικουρείων ἐναντιωμάτων.) [περὶ Ἐπικ. ἐναντ. prioribus omiſſis, cod. Ven. ſed nr. 80. περὶ παραλλήλων ἑλλην. καὶ ῥωμ.]

ϱκζ πῶς

103. De vitarum . . in alio, vitam ſeſe habere inſtar luſus aleae. *

104. Qua ratione otioſis gymnaſii exercitationibus vtendum. *

105. Amatorius ſermo.

106. Apophthegmata imperatorum, militum, regum.

107. De ſuo corpore. *

108. Conuiuium ſeptem Sapientum (Graeciae.)

109. Conſolatorius ad Aſclepiadem. * (P. Apollonium.

110. Conſolatio ad vxorem ſuam.

111. De cultus corporis ſtudio. *

112. Nutricator.

113. Coniugalia praecepta.

114. Non reddere nunc Pythiam verſibus oracula. [?]

115. De EI Delphis (inſcripto.)

116. De Iſide et Serapide (al. Oſiride.)

117. Cauſae ſignorum (ſeu prodigiorum) Arati. *

118. In Nicandri Theriaca. *

119. Ariſtophanis et Menandri comparatio.

120. De Herodoti malignitate (ſeu verſutia).

121. De tempore Iliados. *

122. Qua ratione veram hiſtoriam diſcernere liceat. *

123. Memorabilia. *

124. Mulierum virtutes, vel de officio vxoris erga maritum.

125. De animalibus, rationis expertibus, poeticus ſermo. *

126. Narrationes comparatae Graecorum et Romanorum. (Epicureorum repugnantiae. *

X 2 127. Qua

mmm) ἴσ. ἐοικέναι. [in cod. Venet. περὶ τοῦ τὸν ἐοικέναι κυβείᾳ.]

nnn) ἴσ. Ἀπολλώνιον.

ρκζ. πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο.

127. Qua quis ratione ex hostibus vtilitatem capiat.

ρκή. περὶ τοῦ μὴ μάχεσθαι τῇ μαντικῇ τὸν Ἀκαδημαϊκὸν λόγον.

128. Non aduersari diuinationi doctrinam academicorum. *

ρκθ'. ἐπιστολὴ πρὸς * Φαβωρῖνον ooo).

129. Epistola ad Phauorinum. *

ρλ'. περὶ φιλίας ppp). (ἐν ἄλλῳ δὲ περὶ φίλων χρήσεως.)

130. De amicitia. * (F. de amicorum multitudine seu de amicorum vsu.)

ρλά. περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν, [εὐφημεῖν, cod. Ven.] πρὸς Ἐπίκουρον, σχολαὶ Ἀκαδημαϊκαί. [sunt duo separatim posita opusc. in cod. Ven.]

131. De iis, quae in nostra potestate, academicae scholae aduersus Epicurum. *

ρλβ'. εἰ λόγον ἔχει τὰ ζῶα;

132. An bruta ratione praedita?

ρλγ'. Πλατωνικὰ ζητήματα.

133. Platonicae quaestiones.

ρλδ'. πῶς ἄν τις ἐν πράγματι φιλοπραγμοσύνην δόξαν διαφύγοι.

134. Quomodo quis in negotiis curiositatis opinionem effugiat? * [ꝑ]

ρλέ. αἰτίαι ῥωμαϊκαί.

135. Caussae, seu quaestiones romanae.

ρλϛ'. αἰτίαι βαρβαρικαί.

136. Item barbaricae. *

ρλζ'. περὶ τῆς κεστοῦ τῆς μητρὸς τῶν Θεῶν.

137. De cestu matris deorum. *

ρλη. Πρωταγόρου περὶ τῶν πρώτων.

138. Protagorae de principiis. *

ρλθ'. περὶ τῶν παρ' Ἀλεξανδρεῦσι παροιμιῶν.

139. De Alexandrinorum prouerbiis. *

ρμ'. ὅτι παραδοξότερα οἱ Ἐπικούρειοι τῶν ποιητῶν λέγουσι.

140. Epicureos absurdiora quam poetas tradere. *

ρμά. τί τὸ συνιέναι;

141. Quid sit intelligere? *

ρμβ'. περὶ τοῦ οὐδὲν καὶ μηδὲν, ὅτι οὐδὲν ἐστι συνιέναι. [sunt duo diuersa opusc. in cod. Ven.]

142. Nihil intelligi posse. *

ρμγ'. [περὶ στοϊκῶν ἐναντιωμάτων πότερα etc. cod. Ven.] πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα, τὰ χερσαῖα ἢ τὰ ἔνυδρα;

143. Vtra animalium, terrestriane an aquatilia, prudentiora?

ρμδ'. Στωϊκῶν καὶ Ἐπικουρείων ἐκλογαὶ καὶ ἔλεγχοι.

144. Stoicarum et Epicurearum sententiarum collectio et reprehensiones. *

ρμέ. αἰτίαι τῶν περιφερομένων Στωϊκῶν περὶ ἡμερῶν.

145. Caussae de iis, quae circumferuntur Stoicarum opinionum de diebus. *

ρμϛ'. περὶ περιεργίας.

146. De superflua sedulitate, siue de curiositate. *

ρμζ'. περὶ τοῦ πρώτου ἑπομένου, πρὸς Χρύσιππον.

147. De prima illatione, aduersus Chrysippum. *

ρμή. ὑποθετικὸν ἢ περὶ ἀρχῆς.

148. Admonitorium seu de imperio. *

ρμθ'. πε-

149. De

ooo) [Sic in cod. Ven.] ἐν ἄλλῳ, Φαβωρῖνον, F. Vrsin.

ppp) ἐν. πολυφιλίας. [sic cod. Ven. sed nr. 156. aliud opusculum, vt *Fabric.* dedit.]

ρμθʹ. περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν qqq), πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
ρνʹ. περὶ δεισιδαιμονίας, (πρὸς Ἐπίκουρον.)
ρναʹ. εἰ πᾶσι συνηγορητέον;
ρνβʹ. πρὸς Φηστίαν παραμυθητικός.
ρνγʹ. περὶ τῶν Πύῤῥωνος δέκα τόπων — — αἰτίαι καὶ τόποι.
αἰτίαι ἀλλαγῶν rrr).
ρνδʹ. περὶ μονάδων.
ρνεʹ. εἰ δώσει γνώμην ὁ πολίτης προειδὼς ὅτι sss) οὐ πείσει;
ρνϛʹ. περὶ δοξῶν τῶν καθ' ttt).
ρνζʹ. αἰτίαι Ἑλλήνων.
ρνηʹ. αἰτίαι γυναικῶν.
ρνθʹ. περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν.
ρξʹ. ἀποφθέγματα Λάκωνος uuu).
ρξαʹ. ἀποριῶν λύσεις.
ρξβʹ. χρησμῶν συναγωγή.
ρξγʹ. περὶ ἀλυπίας.
ρξδʹ. περὶ γυμνασμάτων.
ρξεʹ. περὶ Ῥωμαίων τύχης.
ρξϛʹ. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης.
ρξζʹ. περὶ τοῦ, Γνῶθι σεαυτόν, (καὶ εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχή.)
ρξηʹ. περὶ τοῦ Λάθε βιώσας.
ρξθʹ. περὶ ἀταραξίας.
ροʹ. περὶ ἀρετῆς (εἰ διδακτὸν ἡ ἀρετή;)

ροαʹ. περὶ τῆς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως.
ροβʹ. Ἱκέτης.
ρογʹ. Φυσικὴ ἐπιτομή.
ροδʹ. περὶ τῶν πρώτων φιλοσοφησάντων καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν.
ροεʹ. περὶ ὕλης.
ροϛʹ. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου ἀρετῆς.
ροζʹ. Ἀχιλ-

149. De iis, quae in noſtra poteſtate, ad Stoicos. *
150. De ſuperſtitione ad Epicurum.
151. An omnibus patrocinandum? *
152. Ad Pheſtiam conſolatio. *
153. De Pyrrhonis decem locis — cauſae et loci. *
Cauſae viciſſitudinum. *
154. De vnitatibus. * [?]
155. An ſit ſententia dicenda ciui, prouidenti, ſe non eſſe perſuaſurum? *
156. De opinionibus inter ſe contrariis. *
157. Quaeſtiones Graecorum.
158. Quaeſtiones mulierum. *
159. De illuſtribus viris. *
160. Apophthegmata Laconum.
161. Difficilium quaeſtionum ſolutio. *
162. Oraculorum collectio. *
163. De indolentia. *
164. De gymnaſticis exercitationibus. *
165. De fortuna Romanorum.
166. De fortuna Alexandri.
167. De illo, Noſce te ipſum et An anima ſit immortalis? (vt in aliis eſt.) *
168. De illo, Latenter viuendum.
169. De ſtatu animi imperturbati. *
170. De virtute, vel (vt in aliis) An doceri virtus queat?
171. De deſcenſu in Trophonii ſpecum. *
172. Supplex. *
173. Phyſicum compendium vvv). *
174. De primis philoſophis, eorumque ſucceſſoribus. *
175. De materia. *
176. De virtute Alexandri.

177. Achil-

qqq) [εὐφημιῶν, cod. Ven.]
rrr) In cod. Ven. poſt τόπων ſeparatim ponuntur et alia ſequuntur:
περὶ βίων πρὸς Ἐπίκουρον.
αἰτίαι καὶ τύποι.
αἰτίαι ἀλλαγῶν. etc. vid. nr. 183 ſqq. *Harl.*
sss) al. οὐ ποιήσει.

ttt) ἴσ. καταλλήλων ἐναντίων.
uuu) Λακωνικὰ γραφ. ἐν ἄλλῳ F. Vrſ. [et Λακωνικά cod. Ven.]
vvv) *Corſinius* in vita pag. XVIII. ſuſpicatur, Plutarchum in hoc opus pleraque tranſtuliſſe, quae in quinque libris Placitorum expreſſiſſet. *Harl.*

ροζ. Ἀχιλλέως παιδεία.
ροη. περὶ Κυρηναίων.

ροθ'. Ἀπολογία ὑπὲρ Σωκράτους.
ρπ'. περὶ Σωκράτους καταψηφίσεως.
ρπά. περὶ γεοφάγων www).
ρπβ'. διαλέξεις περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν.
ρπγ'. περὶ προβλημάτων.
ρπδ'. περὶ χαρακτήρων.
ρπέ. περὶ πόλεων κτίσεως, (καὶ Φυσικῶν ἀρεσκόντων xxx).
ρπς'. κατὰ τί ἔνδοξοι Ἀθηναῖοι;
ρπζ. περὶ τῶν συνηγορούντων.
ρπη. τίς ἄριστος βίος;
ρπθ'. περὶ ἡμερῶν μελετῶν Φυσικῶν καὶ πανηγυρικῶν.
ρύ. περὶ τῶν ἐν Πλαταιαῖς δαιδάλων Φιλολόγων yyy).

ρυά. περὶ σκευῶν.
ρυβ'. περὶ εὐγενείας.
ρυγ'. ὁ πρὸς Δίωνα ῥηθεὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ zzz).
ρυδ'. ὅτι ἔδοξεν Ἡρακλείτῳ πρότερον a) χρησιμώτερον πῦρ ἢ ὕδωρ.
ρυέ. προτρεπτικὴ πρὸς νέον πλούσιον.
ρυς'. πότερον τὰ ψυχῆς ἢ σώματος πάθη χείρονα.
ρυζ. περὶ ψυχῆς.
ρυή. εἰ ἄπρακτος ὁ περὶ πάντων ἐπέχων. [ἀπέχων cod. Ven.]
ρυθ'. περὶ Φιλοπλουτίας.
σ'. περὶ σεισμῶν.
σά. πῶς δεῖ Λάκωνα μάχεσθαι.

σβ'. προ-

177. Achillis institutio. * [ꝑ]
178. De Cyrenaeis, * i. e. philosophis Cyrenaicis, duce Aristippo.
179. Apologia Socratis. *
180. De Socratis damnatione. *
181. De his, quae terram vorant. *
182. Dissertationes de X. categoriis. *
183. De problematis.
184. De formis dicendi. *
185. De vrbium aedificatione, * et Physicorum placitis.
186. Quibus rebus clari Athenienses?
187. De patrocinantibus. *
188. Quae optima vita? *
189. De dierum exercitationibus naturalibus et panegyricis. *
190. De artificiosis orationibus, doctisque viris apud Plataeenses. * [vid. *Ionsius* l. c. nr. 17.]
191. De vasis, seu instrumentis. *
192. De nobilitate.
193. Ad Dionem oratio habita in Olympia. *
194. Prius visum esse Heraclito, ignem vtiliorem esse quam aquam.
195. Hortatoria ad diuitem adolescentem. *
196. Vtrum grauiores corporis an animi affectiones?
197. De anima.
198. An sit inutilis, qui in rebus omnibus assensum suspendit. *
199. De cupiditate diuitiarum.
200. De terrae motibus. *
201. Quomodo Laconem pugnare deceat. * [ꝑ]

202. Ad-

www) γεωφ. γεωφάγων, [γεωγράφων forte, vid. *Ious.* III. 6. nr. 17.] Ful. Vrsin. [γεωφάγων cod. Venet.]

xxx) Verba haec, signis parentheseos inclusa, Corsin. p. XVIII sq. haud arbitratur per errorem irrepsisse in textum, quod Plutarchus in illo opere, praeter commemorationem originis et nouae veluti aedificationis quarumdam vrbium, simul physicorum placita de vrbium ipsarum situ natiuisque adfectionibus sit persequutus. In cod. Venet. sunt nr. 207 et 208. duo diuersa opuscula, et distinguit *Ionsius* l. c. pag. 27. quem confer. *Harl.*

yyy) In cod. Ven. nr. 212 et 213. sunt duo diversa opuscula. *Harl.*

zzz) Sic quoque in cod. Venet. 215. sed iterum nr. 235. διάλεξις πρὸς Δίωνα. *Harl.*

a) ἢ. πότερον. [vid. nr. 216. in cod. Ven.]

σβ΄. προτρεπτικὴ b) εἰς Ἀσκλήπιον Περγαμηνόν.
σγ΄. περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι.
σδ΄. περὶ κυνηγητικῆς.
σε΄. πρὸς τοὺς ἐξαπατᾷν πειρωμένους.
σς΄. αἰτίαι φυσικαί.
σζ΄. πρὸς τοὺς διὰ τὸ ῥητορεύειν μὴ φιλοσοφοῦντας.
ση΄. περὶ ποιημάτων c) τίς ἡ αὐτῶν ἐπιμέλεια;
σθ΄. τί d) κατὰ Πλάτωνα τέλος.
σι΄. ἐρωτικαὶ διηγήσεις e).

τὰ ἑξῆς λείπει ἐν τῷ ἀντιγράφῳ.

202. Adhortatio ad Asclepium, Pergamenum. *
203. Foenerandum non esse.
204. De venatione. *
205. Aduersus eos, qui fallere conantur. *
206. Physicae quaestiones.
207. Ad eos, qui propter oratoriam artem non philosophantur. *
208. De poetis, quae illorum cura. *
209. Quis ex Platonis sententia finis. *
210. Amatoriae narrationes seu (vt alii) Ad amantes.

Cetera in autographo desiderantur, vnde e silentio huius catalogi haud licet colligere scriptum aliquod Plutarchi non esse. [Atque mancum esse hunc catalogum, videre licet ex sequenti indice, quem e cod. Veneto descriptum, cl. *Siebenkees*, dignissimus et cl. Professor in vniuersitate Altdorfina, quum adhuc Venetiis versaretur, mihi beneuole communicarat; quem hic typis excudi, iis, quorum intererit eum comparare cum vulgato, haud ingratum fore arbitror. Sed ordo est diuersus, et aliquot opuscula diuisa in plura designantur.]

Βίοι παράλληλοι Πλουτάρχου.

Θησεὺς Ῥώμυλος. . . . ων Ποπλικόλως. Θεμιστοκλῆς Κάμιλλος. Ἀριστείδης Κάττων. Κίμων Λούκουλλος. Περικλῆς, Φάβιος Μάξιμος. Νικίας, Κράσσος. Μάρκιος Ἀλκιβιάδης. Δημοσθένης, Κικέρων. Φωκίων, Κάτων, Δίων Βροῦτος. Αἰμίλιος Τιμολέων. Σερτώριος, Εὐμένης, Φιλοποίμην, Τίτος. Πελοπίδας Μάρκελλος. Ἀλέξανδρος, Καῖσαρ. Δημήτριος Ἀντώνιος. Πύρρος, Μάριος, Ἄρατος, Ἀρταξέρξης. Ἄγις καὶ Κλεομένης. Τιβέριος ὁ Γάϊος Γράγχος. Λυκοῦργος Νουμας. Λυσάνδης Σύλλας. Ἀγησίλαος Πομπήϊος.

Πίναξ τῶν λόγων τοῦ Πλουτάρχου. ἀρχὴ τῶν ἠθικῶν.
περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. περὶ παίδων ἀγωγῆς. (mentio illius infra iteratur.)
πῶς ἄν τις αἴσθαιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ᾽ ἀρετῇ;
περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων.
πῶς ἄν τις ὑπ᾽ ἐχθρῶν ὠφελοῖτο;

πῶς

b) προτρεπτικὸς cod. Venet. *Harl.*
c) [Sic cod. Venet. reliquis omissis.] ποιητῶν.
d) τί τὸ cod. Venet. *Harl.*
e) ἐν ἄλλῳ, πρὸς τοὺς ἐρῶντας. [sic in cod. Veneto nr. 230. sed nr. 67. occurrit titulus; ἐρωτικαὶ διηγήσεις. *Harl.*]

πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν.
πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου.
περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως.
περὶ δυσωπίας.
περὶ φιλαδελφίας.
περὶ ἀδολεσχίας.
περὶ τοῦ ἀκούειν.
περὶ πολυφιλίας.
περὶ φιλοπλουσίας.
περὶ τύχης.
πότερον τὰ ψυχῆς ἢ τὰ σώματος πάθη χείρονα;
πότερον τὸ ὕδωρ ἢ τὸ πῦρ χρησιμώτερον;
περὶ δεισιδαιμονίας, τέλος τῶν ἠθικῶν.
παραμυθητικὸς πρὸς Ἀπολλώνιον.
παραμυθητικὸς πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα.
περὶ φυγῆς.
γαλβᾶς.
ὅταν... (an Ὄθων Othonis vita? Galba enim et Otho iunctim quoque in cod. Flor. V. plut. LV. *Harl.*)
πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ φιλοσοφίαν ἐνδοξότεροι;
ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι.
ὑγιεινὰ παραγγέλματα.
εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον;
συμπόσιον φιλοσόφων, ἐν ἄλλῳ τῶν ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον.
περὶ Ἴσιδος καὶ Σεράπιδος.
γυναικῶν ἀρεταί.
γαμικὰ παραγγέλματα.
πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον.
περὶ σαρκοφαγίας βιβλία δύο.
περὶ εἱμαρμένης.
περὶ μουσικῆς.
ὅτι οὐδὲ ζῆν ἔστιν ἡδέως κατ' Ἐπίκουρον.
εἰ καλλῶς εἴρηται τὸ λάθε βιώσας;
εἰ ἀντ' ἀρετῆς ἡ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν;
περὶ τῆς εἰς τὰ ἔκγονα φιλοστοργίας.
περὶ φθόνου καὶ μίσους.
περὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας, καὶ ὀλιγαρχίας.
ἐρωτικαὶ διηγήσεις.
αἰτίαι φυσικαί.
περὶ ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις βιβλία ε΄.
περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς.
περὶ τοῦ πρώτου ψυχροῦ.
περὶ Ὁμήρου.
ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή.
περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης ἢ ἀρετῆς.
περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς βιβλία β΄.
πολιτικὰ παραγγέλματα.
ἀποφθέγματα βασιλέων καὶ στρατηγῶν.
λακωνικὰ ἀποφθέγματα.
περὶ παραλλήλων ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαίων.
κεφαλαίων καταγραφή. [vid. in rec. codd. ex Lambec. et Kollario notata.]
βίοι τῶν δέκα ῥητόρων, Ἀντιφῶντος, Ἀνδοκίδου, Λυσίου, Ἰσοκράτους, Ἰσαίου, Αἰσχίνου, Λυκούργου, Δημοσθένους, Ὑπερίδου καὶ Δεινάρχου. σὺν τούτοις καὶ ψηφίσματα τρία ὑπὲρ Δημοσθένους.
περὶ τοῦ τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆσθαι. περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι.
περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα, τὰ χερσαῖα, ἢ τὰ ἔνυδρα.
περὶ τοῦ ΕΙ τοῦ ἐν Δελφοῖς.
περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων.
ταῦτα πάντα εὑρεθήσεις, καὶ αἱ συνόψεις τῶν κατωτέρω σημειωθέντων τῶδε τῷ σημείῳ. θ
Αὐγούστου βίος. Τιβέριος. Σκηπίων Ἀφρικανός, Κλαύδιος, Νέρωνος βίος, Γάιος καῖσαρ. Βιτέλλιος. Ἡρακλέους βίος. Ἡσιόδου βίος. Κράτητος βίος. Δαΐφαντος. Ἀριστομένης. Ἄρατος.
Ὁμηρικῶν μελετῶν βιβλία δ΄.
Ἐμπεδοκλέους βιβλία δέκα.
περὶ τῆς ε οὐσίας βιβλία ε΄.
περὶ τῆς εἰς ἑκάτερον ἐπιχειρησίας βιβλ. ε΄.
μύθων βιβλία γ΄.
περὶ Θεοφράστου πρὸς τοὺς καιρούς.
πόλεων εὐεργεσίαι βιβλία γ΄.

πολιτι-

πολιτικῶν βιβλία β΄.
περὶ παρειμένης ἱστορίας, βιβλία δ΄.
παροιμιῶν βιβλία β΄.
τῶν Ἀριστοτέλους πολιτικῶν βιβλία η΄.
Σωσικλῆς βιβλία β΄.
περὶ εἱμαρμένης βιβλία β΄.
περὶ δικαιοσύνης πρὸς Χρύσιππον, ὅτι Πλάτων βιβλία γ΄.
περὶ ποιητικῆς.
στρωματεῖς ἱστορικοὶ ποιητικοὶ ξβ΄. ἔνιοι δὲ ξς΄.
περὶ τοῦ μίαν εἶναι τὴν ἀπὸ Πλάτωνος ἀκαδημίαν.
περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Πυῤῥωνείων καὶ Ἀκαδημαϊκῶν.
περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας.
περὶ τοῦ γεγονέναι κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον.
ποῦ εἰσιν αἱ ἰδέαι.
πῶς ἡ ὕλη τῶν ἰδεῶν μετείληφεν.
ὅτι τὰ πρῶτα σώματα ποιεῖ.
περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου πρὸς Ἀλκιδάμαντα.
ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνος Θεαγένους.
περὶ μαντικῆς, ὅτι σώζεται κατὰ τοὺς Ἀκαδημαϊκούς.
περὶ τοῦ ἐν σελήνῃ φαινομένου προσώπου.
πότερον ὁ περιττὸς ἀριθμὸς ἢ ὁ ἄρτιος ἀμείνων.
περὶ ἐννοιῶν πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
περὶ συνηθείας πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
ὅτι παραδοξότερα τῶν ποιητῶν οἱ Στωϊκοὶ λέγουσιν.
πρὸς τὴν τοῦ Ἐπικούρου ἀκρόασιν.
περὶ θεῶν.
πρὸς Κολώτην ὑπὲρ τῶν ἄλλων φιλοσόφων.
πρὸς Βιθυνὸν περὶ φιλίας.
Ἀμμώνιος, ἢ περὶ τοῦ μὴ ἡδέως τῇ κακίᾳ συνεῖναι.
εἰ ἀρετὴ ἡ ῥητορική;
περὶ κομητῶν.
περὶ τῶν τριῶν ὀνομάτων τί κύριον;
περὶ βίων, ἐν ἄλλῳ περὶ τοῦ τὸν ἐοικέναι κυβεία.
πῶς δεῖ τοῖς σχολικοῖς γυμνάσμασι χρῆσθαι.

περὶ τοῦ ἰδίου σώματος.
παραμυθητικὸς πρὸς Ἀσκληπιάδην.
περὶ φιλοκοσμίας.
τιθευτικός.
περὶ τοῦ μὴ χρᾶν νῦν ἔμμετρα τὴν πυθίαν.
αἰτίαι τῶν Ἀράτου διοσημειῶν.
εἰς τὰ Νικάνδρου θηριακὰ ῥψά.
Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου συγκρίσεις.
περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας.
περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἰλιάδος.
πῶς κρινῶμεν τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν.
ζώων ἀλόγων ποιητικά.
περὶ Ἐπικουρείων ἐναντιωμάτων.
περὶ τοῦ μάχεσθαι τῇ μαντικῇ τὸν Ἀκαδημαϊκῶν νόμον.
ἐπιστολὴ πρὸς Φαβωρῖνον.
περὶ φιλίας, ἐν ἄλλῳ περὶ φίλων χρήσεως.
περὶ τοῦ εὐφημεῖν.
πρὸς Ἐπίκουρον, σχολαὶ Ἀκαδημαϊκαί.
πλατωνικὰ ζητήματα.
πῶς ἄν τις ἐν πράγμασιν φιλοπραγμόνων δόξαν διαφύγοι.
αἰτίαι ῥωμαϊκαί.
αἰτίαι βαρβαρικαί.
περὶ τοῦ κεστοῦ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν.
Πρωταγόρου περὶ τῶν πρώτων.
περὶ τῶν παρ' Ἀλεξανδρεῦσιν παροιμιῶν. [in cod. Florent. medic. XIV. nr. 13. plut. 80.]
ὅτι παραδοξότερα οἱ Ἐπικούρειοι τῶν ποιητῶν λέγουσιν.
τί τὸ συνιέναι;
περὶ τοῦ οὐδὲν καὶ μηδέν.
ὅτι οὐκ ἔστιν συνιέναι.
Στωϊκῶν καὶ Ἐπικουρείων ἐκλογαὶ καὶ ἔλεγχοι.
αἰτίαι τῶν περιφερομένων Στωϊκῶν περὶ ἡμερῶν.
περὶ περιεργίας.
περὶ τοῦ πρώτου ἑπομένου πρὸς Χρύσιππον.
ὑποθετικὸς ἢ περὶ ἀρχῆς.
περὶ τοῦ εὐφημεῖν πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
περὶ δεισιδαιμονίας πρὸς Ἐπίκουρον.

πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν.
πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου.
περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως.
περὶ δυσωπίας.
περὶ φιλαδελφίας.
περὶ ἀδολεσχίας.
περὶ τοῦ ἀκούειν.
περὶ πολυφιλίας.
περὶ φιλοπλουσίας.
περὶ τύχης.
πότερον τὰ ψυχῆς ἢ τὰ σώματος πάθη χείρονα;
πότερον τὸ ὕδωρ ἢ τὸ πῦρ χρησιμώτερον;
περὶ δεισιδαιμονίας, τέλος τῶν ἠθικῶν.
παραμυθητικὸς πρὸς Ἀπολλώνιον.
παραμυθητικὸς πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα.
περὶ φυγῆς.
γαλβᾶς.
ὅτων... (an Ὄθων Othonis vita? Galba enim et Otho iunctim quoque in cod. Flor. V. plut. LV. *Harl.*)
πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ φιλοσοφίαν ἐνδοξότεροι;
ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι.
ὑγίεινα παραγγέλματα.
εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον;
συμπόσιον φιλοσόφων, ἐν ἄλλῳ τῶν ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον.
περὶ Ἴσιδος καὶ Σεράπιδος.
γυναικῶν ἀρεταί.
γαμικὰ παραγγέλματα.
πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον.
περὶ σαρκοφαγίας βιβλία δύο.
περὶ εἱμαρμένης.
περὶ μουσικῆς.
ὅτι οὐδὲ ζῆν ἐστιν ἡδέως κατ' Ἐπίκουρον.
εἰ καλλῶς εἴρηται τὸ λάθε βιώσας;
εἰ αὐτ' ἀρετῆς ἡ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν;
περὶ τῆς εἰς τὰ ἔκγονα φιλοστοργίας.
περὶ φθόνου καὶ μίσους.
περὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας, καὶ ὀλιγαρχίας.
ἐρωτικαὶ διηγήσεις.
αἰτίαι φυσικαί.
περὶ ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις βιβλία ε.
περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς.
περὶ τοῦ πρώτου ψυχροῦ.
περὶ Ὁμήρου.
ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή.
περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης ἢ ἀρετῆς.
περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς βιβλία β'.
πολιτικὰ παραγγέλματα.
ἀποφθέγματα βασιλέων καὶ στρατηγῶν.
λακωνικὰ ἀποφθέγματα.
περὶ παραλλήλων ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαίων.
κεφαλαίων καταγραφή. [vid. in rec. codd. ex Lambec. et Kollario notata.]
βίοι τῶν δέκα ῥητόρων, Ἀντιφῶντος, Ἀνδοκίδου, Λυσίου, Ἰσοκράτους, Ἰσαίου, Αἰσχίνου, Λυκούργου, Δημοσθένους, Ὑπερίδου καὶ Δεινάρχου. σὺν τούτοις καὶ ψηφίσματα τρία ὑπὲρ Δημοσθένους.
περὶ τοῦ τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆσθαι. περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανίζεσθαι.
περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα, τὰ χερσαῖα, ἢ τὰ ἔνυδρα.
περὶ τοῦ ΕΙ τοῦ ἐν Δέλφοις.
περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων.
ταῦτα πάντα εὑρεθήσεις, καὶ αἱ συνόψεις τῶν κατωτέρω σημειωθέντων τῷδε τῷ σημείῳ. θ
Αὐγούστου βίος. Τιβέριος. Σκηπίων Ἀφρικανος, Κλαύδιος, Νέρωνος βίος, Γάϊος καῖσαρ. Βιτέλλιος. Ἡρακλέους βίος. Ἡσιόδου βίος. Κράτητος βίος. Δαΐφαντος. Ἀριστομένης. Ἄρατος.
Ὁμηρικῶν μελετῶν βιβλία δ'.
Ἐμπεδόκλους βιβλία δέκα.
περὶ τῆς ε οὐσίας βιβλία ε.
περὶ τῆς εἰς ἑκάτερον ἐπιχειρησίας βιβλ. ε.
μύθων βιβλία γ'.
περὶ Θεοφράστου πρὸς τοὺς καιρούς.
πόλεων εὐεργεσίαι βιβλία γ'.

πολιτικῶν βιβλία β′.
περὶ παρειμένης ἱστορίας, βιβλία δ′.
παροιμιῶν βιβλία β′.
τῶν Ἀριστοτέλους πολιτικῶν βιβλία ή.
Σωσικλῆς βιβλία β′.
περὶ εἱμαρμένης βιβλία β′.
περὶ δικαιοσύνης πρὸς Χρύσιππον, ὅτι Πλάτων βιβλία γ′.
περὶ ποιητικῆς.
στρωματεῖς ἱστορικοὶ ποιητικοὶ ξβ′. ἔνιοι δὲ ξς′.
περὶ τοῦ μίαν εἶναι τὴν ἀπὸ Πλάτωνος ἀκαδημίαν.
περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Πυῤῥωνείων καὶ Ἀκαδημαϊκῶν.
περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας.
περὶ τοῦ γεγονέναι κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον.
ποῦ εἰσιν αἱ ἰδέαι.
πῶς ἡ ὕλη τῶν ἰδεῶν μετείληφεν.
ὅτι τὰ πρῶτα σώματα ποιεῖ.
περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου πρὸς Ἀλκιδάμαντα.
ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνος Θεαγένους.
περὶ μαντικῆς, ὅτι σώζεται κατὰ τοὺς Ἀκαδημαϊκούς.
περὶ τοῦ ἐν σελήνῃ φαινομένου προσώπου.
πότερον ὁ περισσὸς ἀριθμὸς ἢ ὁ ἄρτιος ἀμείνων.
περὶ ἐννοιῶν πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
περὶ συνηθείας πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
ὅτι παραδοξότερα τῶν ποιητῶν οἱ Στωϊκοὶ λέγουσιν.
πρὸς τὴν τοῦ Ἐπικούρου ἀκρόασιν.
περὶ θεῶν.
πρὸς Κολώτην ὑπὲρ τῶν ἄλλων φιλοσόφων.
πρὸς Βιθυνὸν περὶ φιλίας.
Ἀμμώνιος, ἢ περὶ τοῦ μὴ ἡδέως τῇ κακίᾳ συνεῖναι.
εἰ ἀρετὴ ἡ ῥητορική;
περὶ κομητῶν.
περὶ τῶν τριῶν ὀνομάτων τί κύριον;
περὶ βίων, ἐν ἄλλῳ περὶ τοῦ τὸν ἐοικέναι κυβεία.
πῶς δεῖ τοῖς σχολικοῖς γυμνάσμασι χρῆσθαι.
περὶ τοῦ ἰδίου σώματος.
παραμυθητικὸς πρὸς Ἀσκληπιάδην.
περὶ φιλοκοσμίας.
τιθευτικός.
περὶ τοῦ μὴ χρᾶν νῦν ἔμμετρα τὴν πυθίαν.
αἰτίαι τῶν Ἀράτου διοσημείων.
εἰς τὰ Νικάνδρου θηριακὰ ῥψά.
Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου συγκρίσεις.
περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας.
περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἰλιάδος.
πῶς κρινῶμεν τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν.
ζώων ἀλόγων ποιητικά.
περὶ Ἐπικουρείων ἐναντιωμάτων.
περὶ τοῦ μάχεσθαι τῇ μαντικῇ τὸν Ἀκαδημαϊκῶν νόμον.
ἐπιστολὴ πρὸς Φαβωρῖνον.
περὶ φιλίας, ἐν ἄλλῳ περὶ φίλων χρήσεως.
περὶ τοῦ εὐφημεῖν.
πρὸς Ἐπίκουρον, σχολαὶ Ἀκαδημαϊκαί.
πλατωνικὰ ζητήματα.
πῶς ἄν τις ἐν πράγμασιν φιλοπραγμόνων δόξαν διαφύγοι.
αἰτίαι ῥωμαικαί.
αἰτίαι βαρβαρικαί.
περὶ τοῦ κεστοῦ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν.
Πρωταγόρου περὶ τῶν πρώτων.
περὶ τῶν παρ᾽ Ἀλεξανδρεῦσιν παροιμιῶν. [in cod. Florent. medic. XIV. nr. 13. plut. 80.]
ὅτι παραδοξότερα οἱ Ἐπικούρειοι τῶν ποιητῶν λέγουσιν.
τί τὸ συνιέναι;
περὶ τοῦ οὐδὲν καὶ μηδέν.
ὅτι οὐκ ἔστιν συνιέναι.
Στωϊκῶν καὶ Ἐπικουρείων ἐκλογαὶ καὶ ἔλεγχοι.
αἰτίαι τῶν περιφερομένων Στωϊκῶν περὶ ἡμερῶν.
περὶ περιεργίας.
περὶ τοῦ πρώτου ἑπομένου πρὸς Χρύσιππον.
ὑποθετικὸς ἢ περὶ ἀρχῆς.
περὶ τοῦ εὐφημεῖν πρὸς τοὺς Στωϊκούς.
περὶ δεισιδαιμονίας πρὸς Ἐπίκουρον.

εἰ πᾶσιν συνηγορητέον.
πρὸς Φησίαν παραμυθητικός.
περὶ τοῦ Πύῤῥωνος δέκα τόπων.
περὶ βίων πρὸς Ἐπίκουρον.
αἰτίαι καὶ τύποι.
αἰτίαι ἀλλαγῶν.
περὶ ταυτολογίας.
περὶ τοῦ ἀκούειν τῶν φιλοσόφων.
περὶ μονάδων.
αἰτίαι γυναικῶν.
περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν.
χρησμῶν συναγωγή.
περὶ ἀλυπίας.
περὶ γυμνασμάτων.
περὶ ἐπιθυμίας.
περὶ τοῦ γνῶθι σαυτόν, καὶ εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχή.
περὶ ἀταραξίας.
περὶ τῆς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως.
ἱκέτης.
φυσικὴ ἐπιτομή.
περὶ τῶν πρώτων φιλοσοφησάντων καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν.
Ἀχιλλέως παιδεία.
περὶ Κυρηναίων.
περὶ ὕλης.
ἀπολογία ὑπὲρ Σωκράτους.
περὶ τῆς Σωκράτους καταψηφίσεως.
περὶ γεωφάγων.
διάλεξις περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν.
περὶ προβλημάτων.
περὶ χαρακτήρων.
πολέων κτίσεις.
φυσικῶν ἀρεσκόντων.
περὶ τῶν συνηγορούντων.
τίς ἄριστος βίος;
περὶ ἡμερῶν μελετῶν φυσικῶν καὶ πανηγυρικῶν.
περὶ τῶν ἐν Πλαταιαῖς δαιδάλων.
περὶ φιλολόγων παρασκευῶν.
περὶ εὐγενείας.
ὁ πρὸς Δίωνα ῥηθεὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ.
περὶ τοῦ τί ἔδοξεν Ἡρακλείτῳ.
προτρεπτικὸς εἰς νέον πλούσιον.
εἰ ἄπρακτος ὁ περὶ πάντων ἀπέχων.
περὶ ψυχῆς.
περὶ σεισμῶν.
πῶς δεῖ Λάκωνα μάχεσθαι.
προτρεπτικὸς εἰς Ἀσκλήπιον Περγαμηνόν.
περὶ κυνηγετικῆς.
πρὸς τοὺς ἐξαπατᾶν πειρωμένους.
ἀπορειῶν λύσεις.
περὶ ποιημάτων.
πρὸς τοὺς διὰ τὸ ῥητορεύειν μὴ φιλοσοφοῦντας.
τίς ἡ αὐτοῦ ἐπιμέλεια;
τί τὸ κατὰ Πλάτωνα τέλος;
πρὸς τοὺς ἐρῶντας.
περὶ φιλοσόφων παρασκευῶν.
περὶ Εὐριπίδου.
πῶς κρινῶμεν τὴν ἀλήθειαν;
ὅτι ἄφθαρτος ἡ ψυχή.
διάλεξις πρὸς Δίωνα.

[Summa circiter, 235.]

οἱ ἐγκείμενοι τῷ τεύχει λόγοι τοῦ Πλουτάρχου ἠθικοί.

α'. περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. τὰ ἱμάτια δοκεῖ θερμαίνειν.
β'. περὶ παίδων ἀγωγῆς. τί τις ἂν ἔχοι εἰπεῖν.
γ'. πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ. τίς τῶν ἐννοῶν ὦ Σόσσιε.
δ'. περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων. τοιαῦτα μὲν ὁ Ἐπίκουρος εἰπών.
ε'. πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο. ὁρῶμεν ὅτι τὸν πρᾳότατον.
ς'. πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν. εἰ μὲν ὡς Φιλόξενος ὁ ποιητής.
ζ'. πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου; τῷ σφόδρα φιλῶ ἑαυτόν.
η'. περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως. τὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν.
θ'. περὶ ἀοργησίας, καλῶς μοι δοκοῦσιν ὦ Φάνδανε.

ι. περὶ

ι. περὶ πολυπραγμοσύνης, ἄπνυν ἢ σκοτεινὴν ἢ δυσχείμερον.

ιά. περὶ ἀθυμίας, Πλέταρχος. . . . εὖ πράττειν.

ιβ΄. περὶ δυσωπίας. ἔνια τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων.

ιγ΄. περὶ φιλαδελφίας. τὰ παλαιὰ τῶν διοσκέρων.

ιδ΄. περὶ ἀδολεσχίας. δύσκολον μὲν ἀναλαμβάνει.

ιέ. περὶ τε ἀκέειν τὴν γενομένην μοι σχολήν.

ιϛ΄. περὶ πολυφιλίας. Μένωνα τὸν Θετταλόν.

ιζ. περὶ φιλοπλέντι. Ἱππόμαχος ὁ ἀλείπτης.

ιή. περὶ τύχης. τύχη τὰ θνητῶν πράγματα.

ιθ΄. πότερον τὰ ψυχῆς ἢ τὰ σώματος πάθη χείρονα. Ὅμηρος μὲν ἐπιβλέψας.

κ΄. πότερον τὸ ὕδωρ ἢ τὸ πῦρ χρησιμώτερον; ἄριστον μὲν ὕδωρ ὁ δὲ χρυσός.

κά. περὶ δεισιδαιμονίας. τῆς περὶ θεῶν ἀμαθείας.

κβ΄. ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι. Σορκανὸν ἐγκολπίζεσθαι.

κγ΄. πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον. Πλάτωνα Κυρηναῖοι παρεκάλεν.

κδ΄. περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς. περὶ τῆς ἠθικῆς λεγομένης.

κέ. εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον. ὅτι μὲν ὦ Σύφανες.

κϛ΄. ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον. ἦ πε προϊὼν ὁ χρόνος.

κζ΄. ὑγιεινὰ παραγγέλματα. σύ δη γλαυκὸν χθές.

κή. γαμικὰ παραγγέλματα. Πλέταρχος Πολλιανῷ.

κθ΄. περὶ τε μὴ δεῖν δανείζεσθαι. ὁ Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις ἐκ ἐᾷ.

λ΄. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρε τύχης ἢ ἀρετῆς, λόγος ά. ἕτος ὁ τῆς τύχης λόγος ἐστιν.

λά. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρε τύχης ἢ ἀρετῆς λόγος β΄. διέφυγεν ἡμᾶς ὡς ἔοικε χθές.

λβ΄. περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης ἢ ἀρετῆς. αἱ πολλὲς πολλάκις.

λγ΄. περὶ τε τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆσθαι. ταῦτα μὲν ὦ Κίρκη μεμαθηκέναι.

λδ΄. πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα, τὰ χερσαῖα ἢ τὰ ἔνυδρα; Τὸν Τυρταῖον ὁ Λεωνίδας ἐρωτηθείς.

λέ. παραμυθητικὸς πρὸς Ἀπολλώνιον. καὶ πάλαι σοι συνήλγησα.

λϛ΄. πολιτικὰ παραγγέλματα. εἰ πρὸς ἄλλο τι χρήσασθαι.

λζ΄. ἀποφθέγματα βασιλέων καὶ στρατηγῶν. Ἀρταξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεύς.

λή. ἀποφθέγματα λακωνικά. Πασικλῆς ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεύς.

λθ΄. περὶ παραλλήλων ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαικῶν. τὰς ἀρχαίας ἱστορίας διὰ τὰ παράδοξα.

μ΄. περὶ τε ά. ψυχρε, ἔστι τις ἄρα τε ψυχρε δύναμις.

μά. εἰ καλῶς εἴρηται τὸ λάθε βιώσας; ἀλλ᾽ ἐδὲ τετὸ εἰπὼν λαθεῖν ἠθέλησεν.

μβ΄. εἰ αὐτάρκης ἡ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν. πονεῖ τὸ σῶμα πεπραγμένον.

μγ΄. περὶ τῆς εἰς τὰ ἔγγονα φιλοστοργίας. ἔκκλητοι κρίσεις καὶ ξενικῶν.

μδ΄. περὶ τε εἰ τε ἐν Δέλφοις. στιχιδίοις τισιν ἐ φαύλως.

μέ. περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων. πρῶτον ἀξιῶ τὴν τῶν δογμάτων.

μϛ΄. περὶ σαρκοφαγίας λόγος ά. ἀλλά σὺ μὲν ἐρωτᾷς τίνι λόγῳ;

μζ. περὶ σαρκοφαγίας λόγος β΄. ἐπὶ τὰ ἕωλα τῆς σαρκοφαγίας.

μή. πλατωνικὰ ζητήματα. τί δή ποτε τὸν Σωκράτην ὁ θεός;

μθ΄. περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων. ἀετές τινας ἢ κύκνες ὦ Τερέντις.

ν΄. ὅτι ἐδὲ ἡδέως ζῆν ἐστι κατ᾽ Ἐπίκερον. Κολώτης ὁ Ἐπικέρε συνήθης.

[Summa cum ſuperioribus circ. 285. plura bis numerata ſunt.]

III. Opus Plutarchi pulcherrimum sunt *vitae* quas vocat *parallelae*, in quibus viros, virtute, rebus gestis, doctrina vel etiam fortunae ludibrio illustres Graecos cum totidem Romanis contulit et vtrorumque mores ac fata descripsit tanta industria, vt viro, praesertim in rep. versanti, vel etiam duci exercitus, (ne de aliis in praesenti dicam,) nihil possit eius esse lectione vtilius, nihil amoenius quoque propter incredibilem rerum varietatem, copiam exemplorum, iudicium denique ac probitatem scriptoris. *Agathiae* quidem scholastico hac in parte merito visus est prorsus incomparabilis; vnde in epigrammate lib. V. Antholog. p. 518. negat, vitae ipsius Plutarchi in hoc opere locum fuisse, quod Plutarchi nusquam occurrat similis, siue παράλληλος.

Σεῖο πολυκλήεντα τύπον στήσαντο Χερωνεῦ
Πλούταρχε κρατερῶν υἷες Αὐσονίων.
Ὅττι παραλλήλοισι βίοις Ἕλληνας ἀρίστους
Ῥώμης εὐπολέμοις ἥρμοσας ἐνναέταις.
Ἀλλὰ τεοῦ βιότοιο παράλληλον βίον ἄλλον
Οὐδὲ σύγ᾽ ἂν γράψαις, οὐ γὰρ ὅμοιον ἔχεις. [?]

[*Wernsdorf.* in nota msta hoc Agathiae epigr. sic reddidit latinis versibus:

Illustrem *Chaeronee* / *Boeote* } *tuam Plutarche figuram*
Ausoniae fortes constituêre viri.
Quando parallelis vitis coniungis Achiuos
Eximios claris agmine Romulidis.
Tute tuae posses aliam non scribere vitam
Ipse parallelam; nam similem non habes.

Harl.]

Exstant ex illo opere, quod in aliorum prius gratiam susceptum, deinde propriae vtilitatis [f]) et incitamenti ad virtutem causa a se productum ac continuatum profitetur:

1) Vita *Thesei*, ad Sossium Senecionem, cui videtur totum opus inscripsisse. (Vide infra nr. 39. 43.) Latine vertit hanc vitam ante Xylandrum et Cruserium Io. Lapus Florentinus. [Castelliunculus. vid. cod. Taurinens. inter latinos, p. 175. vbi tres codices recensentur, qui versiones antiquas lat. cum indice singulorum interpretum continent. Index vero interdum ab elencho Campani discedit. adde *Zeni* diss. Voss. I. pag. 87 sq. de *Aretino* interprete. *Harl.*] Gallice praeter Amiotum et Tallemantium, *Tan. Faber* Salmur. 1665. et *Andreas Dacerius* cum Anna, coniuge. Paris. 1695. et Amst. 12. additis notis. etc.

2) *Romuli*, quae citatur in Camillo pag. 146. Latine verterunt idem Lapus et Franciscus Philelphus. Gallice Dacerius.

Comparatio Romuli et Thesei pag. 37.

3) Vita

f) Plutarch. in vita Pauli Aemilii p. 255. Ἐμοὶ τῆς τῶν βίων ἅψασθαι γραφῆς συνέβη δι᾽ ἑτέρους, ἐπιμένειν δὲ καὶ φιλοχωρεῖν ἤδη καὶ δι᾽ ἐμαυτὸν ὥσπερ ἐν ἐσόπτρῳ τῇ ἱστορίᾳ πειρώμενον ἁμωσγέπως κοσμεῖν καὶ ἀφομοιοῦν πρὸς τὰς ἐκείνων ἀρετὰς τὸν βίον.

3) Vita *Lycurgi.* Latine vertit Lapus. Gallice Dacerius, adiunctis notis.

4) *Numae Pompilii*, quam citat Plutarchus in Coriolano pag. 235. Interpretes iidem. [Lycurgi et Numae vitas vertit *Philelphus*, ipso teste. vid. *Zeni* diss. cit. I. pag. 293.]

Numae cum Lycurgo comparatio pag. 75.

5) Vita *Solonis.* Vertit idem Lapus.

6) *Valerii Poplicolae*, quae citatur in Coriolano pag. 229. Latine idem Lapus est interpretatus. Gallice Dacerius.

Comparatio Poplicolae et Solonis pag. 109.

7) Vita *Themistoclis.* Latine vertit Lapus Florentinus. [*Guarinus* dicitur in cod. Taurinens. DCXLV.]

8) *M. Furii Camilli*, qui pestilentiali lue correptus periit anno V. C. 388. octogenario maior M. Aemilio et L. Sextio Coss. Hanc quoque *Lapus* transtulit. [*Omnibono Leonicensi* tribuitur in cod. Taurinens. DCXLV.]

* Comparatio Camilli ac Themistoclis desideratur.

9) Vita *Periclis.* Vertit latine Lapus.

10) *Q. Fabii Maximi*, qui Verrucosus etiam et Ouicula dictus est. Vertit latine Guarinus Veronensis.

Comparatio Fabii et Periclis pag. 190. Hae duae vitae constituerunt olim *librum decimum* g) totius operis, vt patet ex his verbis Plutarchi [¶] pag. 153. *Καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον δέκατον συντετάχαμεν, τὸν Περικλέους βίον καὶ τὸν Φαβίου Μαξίμου τοῦ διαπολεμήσαντος πρὸς Ἀννίβαν.*

11) Vita *Alcibiadis*, de quo Nepos, Iustinus libro V. etc. Latine vertit Donatus h) Acciaiolus.

12) *C. Marcii* qui a captis Coriolis fortissima Volscorum vrbe dictus est *Coriolanus.* Latine vertit Guarinus Veronensis.

Comparatio Alcibiadis et Coriolani pag. 233.

13) Vita *Timoleontis*, ducis felicissimi. Latine vertit Antonius Tudertinus: [de cuius versione vid. *Zeni* diss. Voss. tom. I. pag. 359 sq.]

14) *L. Pauli Aemilii.* Transtulit latine Leonardus Aretinus.

Comparatio Aemilii ac Timoleontis pag. 276.

 15) Vim

g) Certum est, longe alio ordine quam temporis Plutarchum olim has parallelas digessisse, nam vita Demosth. et Ciceronis constituebat librum quintum; Periclis et Fabii Maximi decimum. Dionis et Bruti duodecimum. Alius quoque ordo obseruatur in Lampriae catalogo. [etiam in cod. Ven.] alius apud Photium, alius in Graecis et Graecolatinis, alius in veteribus latinis Plutarchi occurrit editionibus. Veteres, quando hoc opus citant, duas simul vitas nominant, vt Laertius IV. 4. aliquid referens e vita Syllae: *Πλούταρχος δέ φησιν ἐν τῷ Λυσάνδρου βίῳ καὶ Σύλλα.*

h) *Angelus* Accinjuoli dicitur. vid. Mazzucheli Scrittori d'Italia II. part. I. pag. 39. *Harl.*

15) Vita *Pelopidae.* Latine vertit Antoninus Beccaria.

16) *M. Claudii Marcelli.* Vertit Guarinus Veronensis.

Comparatio Marcelli cum Pelopida pag. 316.

17) Vita *Aristidis*, cognomento iusti. Vertit Franciscus Barbarus. [conf. *Zeni* diss. Voss. tom. II. pag. 352 sqq. vbi multa de illo Francisco, qui distinguendus est ab eius nepote, *Hermolao Barbaro*, erudite disputantur.]

18) *M. Catonis Maioris*, Censorii. Idem.

Comparatio Catonis et Aristidis pag. 353.

19) Vita *Philopoemenis.* Vertit latine Guarinus.

20) *T. Quinti Flaminii*, quae citatur in Catone Maiore p. 343. Vertit idem Guarinus.

Comparatio Flaminii et Philopoemenis pag. 381.

21) Vita *Pyrrhi.* Vertit Leonardus Aretinus.

22) *C. Marii.* Vertit latine Guarinus Veronensis.

Comparatio Marii ac Pyrrhi desideratur.

23) Vita *Lysandri.* Vertit Guarinus Veronensis.

24) *L. Cornelii Syllae.* Vertit idem Guarinus.

Lysandri cum Sylla comparatio pag. 475.

25) Vita *Cimonis.* Transtulit Leonardus Iustinianus. [vid. *Apost. Zeni* diss. Vossiane I. pag. 50 sq.]

26) *Luculli.* Idem.

Comparatio Luculli et Cimonis pag. 521.

27) Vita *Niciae.* Vertit *Guarinus* [i]), et Alamannus Rinuccinus.

28) *M. Crassi.* Iidem.

Comparatio Crassi et Niciae pag. 565.

29) Vita *Eumenis Cardiani.* Vertit Guarinus.

30) *Q. Sertorii.* Vertit Leonardus Aretinus.

Comparatio Eumenis ac Sertorii pag. 596. [?]

31) Vita *Agesilai*, qui cum XLI. annos regnasset, annos natus LXXXIV. decessit [k]). Vertit latine Simon Grynaeus.

32) *Cn.*

i) Errauit Campanus, *Guarino* attribuens versionem, cuius auctor esset Alam. Rinuccinus. vid. *Fossii* monumenta ad vitam Alam. Rinuccini, Florent. 1791. 4. pag. 116. qui pag. 114 sqq. Rinucc. praefation. in editione Ienfoniana omissam, recudi fecit. In cod. Taurinensi lat. *Rinuccinus* disertis verbis dicitur interpres. *Harl.*

k) In edit. Campani romana loco vitae ex Plutarcho exstat laus eiusdem Agesilai ex Xenophonte, et *Antonius Tudertinus* interpres declaratur, quum

32) *Cn. Pompeii.* Vertit Antonius Tudertinus. [Hanc versionem improbat Muretus comm. in Cicer. Catil. III. 10. *Heum.* In codd. Taurinensib. DCXLII et DCXLIV. *Iacob. Angelus* dicitur interpres. adde *Zeni* diss. I. pag. 359.]

Comparatio Pompeii et Agesilai pag. 660.

33) Vita *Alexandri* Magni. [vid. *De St. Croix* Examen critiq. des Historiens d'Alexandre, Paris. 1775. 4. pag. 29 sqq.] Vertit Guarinus.

34) *C. Iulii Caesaris.* Vertit Iacobus Angelus de Scarparia.

* Comparatio Caesaris et Alexandri desideratur.

35) Vita *Phocionis.* Vertit Lapus Florentinus. [Non Lapus, sed Leon. Iustinian. vertisse dicitur. vid. *Zeni* diss. Voss. I. pag. 50.]

36) *Catonis Minoris*, Vticensis. Idem.

* Comparatio Catonis ac Phocionis periit.

37) Vita *Agidis* et *Cleomenis.* Vertit latine *Antonius Tudertinus* l), et Alamannus Rinuccinus.

38) *Tiberii* et *Caii*, *Gracchorum* fratrum. Vertit Leonardus Aretinus: [sed liberalius, multa addens a Plutarcho praetermissa. vid. *Zen.* l. c. pag. 88.]

Comparatio Gracchorum cum Agide et Cleomene pag. 843.

39) Vita *Demosthenis* ad Sossium Senecionem. Vertit idem Aretinus, et Hieron. Wolfius in sua Demosthenis editione.

40) *M. Tullii Ciceronis.* Vertit Achilles Philerus Bochus, Bononiensis. *Fabric.* In cod. Taurinens. DCXLIV. est *Leon. Aretini* prooem. in vitam Ciceron. ab ipso compilatam. *Harl.*

Comparatio Ciceronis et Demosthenis pag. 886. Hae Demosthenis et Ciceronis vitae constituebant librum παραλλήλων quintum, vt Plutarchus ipse testatur. [Vitae Ciceronis num Plutarchus sit auctor, dubitare videtur *Corradus* in Quaestura etc. pag. 378. at non dubitat *Weguelin* in: Les nouveaux Mémoires de l'Acad. royale de Berlin pour l'Année 1780. pag. 504 sq. et quae ego scripsi in Introduct. etc. II. part. I. pag. 79 sq. *Harl.*

41) Vita *Demetrii* Poliorcetae. Vertit Donatus m) Acciaiolus.

42) *M. Antonii.* Vertit Leonardus Aretinus.

Comparatio Demetrii et Antonii pag. 956.

43) Vita

quum sit *Guarinus* iunior, quod manifestum fecit *Ferdin. Fossius* in Monument. laudatis pag. 121. Rinucc. autem Plutarchi Agesilaum latine vertit, atque praefationem illius publicauit *Fossius* ibid. pag. 118 sqq. In cod. Taurin. DCXLVI. est *Rinucc.* versio vitae Agesilai. adde ipsum Rinucc. in *Zeni* diss. Voss. tom. II. pag. 208 sq. *Harl.*

l) Male huic tribuitur, monente *Fossio*, qui in monum. cit. p. 116 sqq. *Rinuccini* praefat. in Agidis et Cleomenis vitas, in editt. Romana et Veneta omissam, promulgauit: et in cod. Taurin. Alam. Rinuccin. nominatur interpres. *Harl.*

m) *Angelus Acciaj.* dicitur. vid. *Mazzuchelli* Scritt. d'Ital. I. part. I. pag. 39. de codd. vid. ibid. pag. 43. *Harl.*

43) Vita *Dionis* Syracuſani, ad Senecionem. Vertit Guarinus Veronenſis.

44) *M. Bruti*, quae citatur in Caeſaris vita pag. 740. et fuit cum Dione totius operis liber duodecimus, pag. 958. ἐν τέτῳ δὲ τῷ δωδεκάτῳ τῶν παραλλήλων ὄντι βίῳ. Tranſtulit latine idem *Guarinus*. [in cod. Taurinenſ. DCXLIII. dicitur interpres *Iacob. Angelus*.] Hiſpanice Queuedo illuſtrauit, vnde Belgice recuſa eſt.

Comparatio Bruti et Dionis pag. 1009.

Vitae extra parallelas.

45) Vita *Artaxerxis* Mnemonis pag. 1011. Vertit Lapus Florentinus.

46) Vita *Arati*, Cliniae fil. Sicyonii, Tyrannorum hoſtis iurati et decies ſepties praetoris Achaeorum, ſcripta ad Polycratem Sicyonium ex Arato genus ducentem, cuius filios Polycratem et Pythoclem, [?] domeſtico hoc exemplo ad virtutem accendere Plutarchus voluit. Latine interpretatus eſt idem Lapus.

47) Vita *Galbae*. [In vita Galbae et Othonis Plutarchus multa verbotenus deſcripſit ex Tacito, obſeruante *Lipſio* in comm. in Tacitum pag. 484 et 490. *Heum*.]

48) Vita *Othonis* imp. Huius et ſuperioris verſio latina incerto interprete in antiquis editionibus occurrit. Tranſtulit Franciſcus Philelphus.

49) Vita *Homeri*, Plutarcho auctori vulgo tributa, et cum Homero atque alibi ſaepius edita, in editionibus Plutarchi plerisque hactenus deſideratur. De ea vide, ſi placet, quae dixi lib. II. cap. I. §. IV.

Euagoras, qui vitis parallelis in editione graeca Plutarchi ſubiicitur, non Plutarchi eſt, ſed Iſocratis. Exſtat et in antiquis latinis Plutarchi editionibus e verſione Guarini Veronenſis.

Hannibalis et *Scipionis* Africani vitae, quae in antiquis latinis editionibus Plutarchi exſtant, a *Donato Acciaiolo* compoſitae, non, vt fingit titulus, e graeco verſae ſunt. [vid. quae notaui in Introd. in Hiſt. L. Gr. II. part. I. pag. 80. *Mazzuchelli* Scritt. d'Italia I. part. I. p. 43. et errorem Campani, qui illas vitas, e Plutarcho graeco ab Acciaiolo verſas, recenſet, vberius demonſtrat *Foſſius* in Monumentis ad Alam. Rinucc. vitam pag. 151 ſq. *Harl.*]

Perierunt autem a Plutarcho ſcriptae, et iam Photii n), vt videtur, tempore periiſſe videntur:

Vita *Herculis*, Lampr. et *Plutarch.* in Theſeo pag. 14.

Epami-

n) *Photius* cod. CCXLV. refert nonnulla e Plutarchi vitis Dionis et Bruti, Demoſthenis et Ciceronis, Phocionis et Catonis minoris, Alexandri et Caeſaris, Eumenis et Sertorii, Demetrii et Antonii, Pyrrhi et Marii, Arati et Artaxerxis, Agidis et Titi, quae omnes exſtant. Sopater vero apud eumdem *Photium* cod. CLXI. pag. 177 ſq. in decimo eclogarum libro vſus eſt Plutarcho de vita Niciae, Alcibiadis, Themiſtoclis, Theſei, Lycurgi, Solonis, Alexandri, Cimonis, Lyſandri, Demoſthenis, Periclis, Pelopidae, Phocionis et Ariſtidis: inque libro vndecimo vita Epaminondae, Dionis, Ageſilai, Agidis et Cleomenis, Eumenis, Philopoemenis, Timoleontis, Arati, et Pyrrhi quae itidem omnes editae circumferuntur. At in nono praeter vitas Demetrii et Bruti, quas habemus, adhibuit vitas Cratetis, Daiphanti et Pindari, quae interciderunt.

Epaminondae, *Plutarch.* in Pyrrho pag. 387. et Lampr.

Scipionis, quam memorat *Plutarchus* in Gracchis pag. 834 et 839. [Lamprias in catal. Ven.]

Augusti, *Tiberii*, *Claudii*, *Caii Caesaris* (e qua videntur petita, quae de Iulio Cano, amicos de statu animae post mortem monente, refert *Syncellus* pag. 330.) *Neronis* ac *Vitellii*. Lampr.

Hesiodi Lampr. *Pindari*. Lampr. et Sopater apud Phot.

Cratetis Cynici, vt praeter Lampriam testatur Sopater apud Phot. et *Iulianus* orat. VI. pag. 200. et *Daiphanti* praetoris Phocensium quam allegat Plutarchus ipse de virtutibus mulierum pag. 244. vsus etiam Sopater apud Photium cod. CLXI. [¶]

Aristomenis. Lampr.

Arati (poetae fortassis). Lampr.

Franciscus Petrarcha quoque testatus est, Plutarchum in vitis parallelis *Platoni* et *Aristoteli* contulisse *M. Varronem* et *Homero Virgilium*, quod vnde hauserit nescire se fatetur Rualdus in Plutarchi vita pag. 66. quem de vitis Plutarchi differentem vide cap. 17 sq. 19 et 25 sq. Equidem Platonis et Aristotelis vitae in antiquis Plutarchi editionibus latinis exstant; sed scriptae a Guarino, vti vita Caroli M. ab Acciaiolo composita, et Cornelii Nepotis Atticus.

Promisit etiam Plutarchus vitam *Leonidae* Spartanorum regis lib. de Herodoti malignitate pag. 866.

Metelli in Mario pag. 423.

Plutarchi exemplo alii etiam parallela eiusmodi scripsere, vt *Amyntianus*, qui M. Antonini temporibus floruit, et Photio cod. VI. teste scripsit vitas parallelas Dionysii et Domitiani, Philippi Macedonis et Augusti imp. Nostra aetate *Antonius Varillasius* contulit Carolum V. cum Francisco I. Galliae rege, et Ludouicum XI. Galliae cum Ferdinando catholico rege Hispaniarum: *Euremonius* Alexandrum cum Caesare, Condeum Ducem cum Turennio, et Tragicos cum Cornelio Racinum. *Renatus Rapinus* comparauit inter se Ciceronem et Demosthenem, Homerum et Virgilium, Thucydidem Liuiumque: *Franciscus Blondellus* Pindarum cum Horatio, et nuper denique *Richardus* o), abbas Gallus Ximenium ac Richelium cardinales etc. *Fabric.* De consilio Plutarchi, quod in conscribendis vitis habuit, et de totius operis norma atque descriptione bene iudicat *Barton* in praef. ad Plut. vitas Demosthenis et Ciceronis parallelas pag. V sqq. edit. Oxon. *Harl.*

IV. Vt tomus prior operum Plutarchi editionum graecolatinarum vitas cum versione Herm. Cruserii, ita posterior moralia cum versione Guil. Xylandri, complectitur, hoc ordine:

50) Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς siue de libris educandis, quod opusculum praeter rem spuriis accenset *Rualdus* cap. 20. vitae Plutarchi. [Spuriis quoque accenseat *Muretus* varr. lect. lib. 14.

o) Confer Acta erud. a. 1706. pag. 85 sq.

lib. 14. cap. 1. et, quos ille auctoritate sua ad dubitandum permouit, *Andr. Schottus* in Quaest. Tullian. lib. IV. pag. 277. ac *Dan. Heinsius* in prolegom. ad suum Aristarchum pag. 683. *Heum.* — Illis accedit vir quidam doctus in bibl. critica part. III. Amstel. 1778. 8. pag. 46. qui id opusculum non Plutarchi, sed hominis inepti et ieiuni esse censet. *Harl.*] Frequentissime seorsim excusum, a variis translatum notisque illustratum prodiit, et cum orationibus quibusdam Isocratis editum, vt dixi lib. II. cap. XXVI. [?] [vol. II. pag. 781. 783 sqq.]

51) Πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν, siue de ratione audiendorum vtiliter vel legendorum poetarum pag. 14. ad M. Sedatum, liber scriptus in gratiam Soclari sui et Cleandri, qui Sedati filius erat. Meminit inter Plutarchi scripta Sopater apud Photium cod. CLXI. In Lampriae catalogo non memorantur nisi fortassis nr. 101. vbi post librum περὶ τοῦ ἀκούειν τῶν φιλοσόφων in msto vacuum spatium est — — ἀκούειν. supplendum sit πῶς δεῖ ποιημάτων, [in cod. Veneto clare et plene scriptum est,] vel in eod. indice nr. 208. Περὶ ποιημάτων τίς ἡ αὐτῶν ἐπιμέλεια.

52) Περὶ τοῦ ἀκούειν, siue, quomodo audiendi sint, qui recta praecipiunt pag. 37. liber vtilissimus ad Nicandrum, iuuenem, qui iam virilem togam sumserat, quod fiebat initio anni duodeuigesimi aetatis. Integer titulus apud Lampriam nr. 100. est περὶ τοῦ ἀκούειν τῶν φιλοσόφων. *Fabric.* — Hic liber inscribendus erat *de recitatione.* Agitur enim in eo de veterum recitationibus, et quod in iis agendum sit auditori. *Heum.* In cod. Ven. opusc. περὶ τοῦ ἀκούειν et πῶς δεῖ τὸν νέον ποιήματα ἀκούειν diuersa, et longo interuallo disiuncta sunt posita, et nr. 184. περὶ τοῦ ἀκούειν τῶν φιλοσόφων. *Reiske* in animadu. ad nr. 74. laudatis pag. 112. docet, illum libr. prius editum fuisse, quam libr. quo animalium terrestrium et aquatilium virtutes inter se contendit, vtrumque autem a sene Plutarcho videri profectum. *Harl.*

53) Πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου, quomodo adulator ab amico internosci possit, ad Antiochum Philopappum. Sopater apud Photium cod. CLXI. Lampr. nr. 88. *Fabric.* — Hunc librum *nobilissimum Plutarchi opus* vocat *Freinshemius* ad Curtii VIII. 5, 6. et paullo post ad nr. 7. sapientissimum opus. *Heum.* — Acutas plurium locorum emendationes scripsit *Io. Frid. Heusinger* in nouis miscell. Lipsiens. tom. X. pag. 292 sqq. et ex inscriptione apud Gruterum pag. 421. docet, *Antiochum Philopappum*, ad quem libellum misit Plutarchus, fuisse cos. fratrem arualem adlectum etc. de cuius genere et patria plura dabit *Wheler* in itinere in Graeciam pag. 449 sq. *Harl.*

54) Πῶς ἄν τις αἴσθοιτο προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ, quomodo quis suos in virtute profectus sentire queat pag. 75. *Lampr.* nr. 86. et Sopater loco laudato. Liber, Sossio Senecioni inscriptus disputat aduersus Stoicorum sententiam peccata non esse aequalia.

55) Πῶς τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο, illustrando dicto Xenophontis, quod sapiens debeat ex inimicis etiam vtilitatem capere. Ad Cornelium Pulchrum. pag. 86. Lampr. nr. 127. Sopater apud Photium cod. CLXI. Hunc librum laudat Cardanus lib. III. cap. 13. de vtilitate ex aduersis capienda. [?] De eodem argumento adeundus *Chrysostomus* homilia III. de Dauide et Saule tom. II. pag. 869. *Augustinus* lib. I. contra academicos cap. 1. *Boethius* consolatione philos. lib. II. prosa 8. *Rogeri de Rabutin* liber, gallice editus, Paris. 1694. 12. *Io. Christophori Becmanni* exercitatio, cui titulus: *felices iniuriae.*

56) Περὶ

56) Περὶ πολυφιλίας, siue non esse expetendam multitudinem amicorum pag. 93. [vid. nr. 251. cod. Ven.] In Lampria nr. 82. memoratur liber περὶ φιλίας ad Bithynicum, et nr. 130. [vbi vid. not.] περὶ φίλων χρήσεως. Sed ab vtroque videtur hic diuersus fuisse, in quo πολυφίλους confert scorto, quod, vt est apud Ennium,

Alium tenet, alii nutat; alibi manus
Est occupata, alii perpellit pedem,
Alii anulum dat spectandum a labris.

Scythae apud *Lucian.* in Toxari pag. 58. tom. II. ἐστὶν ἂν πολύφιλος ἢ ὅμοιος ἡμῖν δοκεῖ ταῖς κοιναῖς ταύταις καὶ μοιχευομέναις γυναιξί. *Aristoteles* IX. 10. Nicomach. οἱ πολύφιλοι καὶ πᾶσιν οἰκείως ἐντυγχάνοντες οὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι. Latine vertit hunc Plutarchi librum ante Xylandrum Luscinius.

57) Περὶ τύχης, siue de fortuna libellus pag. 97. refellit dictum Theophrasti, a Cicerone etiam memoratum quinto Tusc. *Vitam regit fortuna, non sapientia*, Τύχη τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία. [*Sallier* scripsit obss. in hunc librum, in Mem. de l'Acad. — des I. et B. L. vol. X. pag. 338 sqq. edit. Paris.]

58) Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, siue de virtute et vitio, siue de perpetua malorum miseria et proborum felicitate pag. 100.

59) Πρὸς Ἀπολλώνιον παραμυθητικός, [sic in cod. Ven. altera part. nr. λέ.] siue consolatio pulcherrima ad Apollonium, filio orbatum. pag. 100. [vertit Alam. Rinuccin. vid. *Fossii* monum. ad vitam A. Rin. pag. 33. ex cod. pag. 36. et 151. *Harl.*] Diuersa ab hac est consolatio, quae in Lampriae catalogo memoratur nr. 109. [nr. 142. cod. Ven.] πρὸς Ἀσκληπιάδην. *Fabric.* Hanc consolationem Plutarchum suppilasse e Crantore, obseruat Alcyonius lib. II. de exsilio, pag. 147. *Heum.*

60) Ὑγιεινὰ παραγγέλματα, siue de sanitate tuenda dialogus, post Titi, imp. obitum scriptus, in quo colloquuntur Moschion et Zeuxippus pag. 122. Sopater apud Phot. cod. CLXI. et Lampr. nr. 93. [?] *Fabric.* scr. post Titi imper. obitum, vt patet ex pag. 123, 37. monente Reiskio. *Harl.*

61) Γαμικὰ παραγγέλματα, siue coniugalia praecepta ad Pollianum et p) Eurydicen pag. 138. Lampr. nr. 113. et Sopater loco laudato pag. 177.

62) Ἑπτὰ σοφῶν συμπόσιον, siue conuiuium VII. sapientum pag. 146. Lampr. nr. 108. [*Meiners.* suppositititium esse iudicat; sed refutatur a censore Batauo. vid. quae notaui in Introd. etc. II. 1. pag. 81.]

63) Περὶ δεισιδαιμονίας, siue de superstitione, quod Atheismus illa tolerabilior sit. Apud Lampriam nr. 150. [et in cod. Ven. 176. et contra Epicurum plura scripsit Plut.] περὶ δεισιδαιμονίας πρὸς Ἐπίκουρον. Sed videntur separanda esse verba πρὸς Ἐπίκουρον. Ex hoc libro Plutarchum in atheismum propensiorem fuisse dubito, an satis aeque collegerit *Petrus Molinaeus* libro de dei cognitione pag. 81 sq. Sane atheismum quemlibet q) in se super-

p) Hanc Erydicen Plutarchi filiam fuisse suspicabatur Ionsius, qua de sententia vide sis, quae dixi supra §. 1. nota e.

q) *Bodinus* Colloqu. Heptaplomere MS. libro V. *Superstitio quantacunque sit, quouis atheismo tolerabilior est. Nam qui superstitione aliqua*

superstitione quacumque meliorem esse, nemo sanus dixerit: neque hoc vsquam facit Plutarchus, qui contrarium disertis verbis docet libro, quod non suauiter possit viui secundum Epicurum pag. 1101 et 1104. Quum enim et superstitio et atheismus ambae res sint pessimae et turpissimae, et superstitionis praesertim sint quodammodo innumerabiles gradus; saltem non fert Plutarchus eos, qui atheismum faciant *ἀπολόγημα δεισιδαιμονίας*, vt loquitur libro de discrimine amici et adulatoris pag. 66. Sunt enim genera quaedam superstitionis tam flagitiosa, vt in deum aeque iniuria sint, quam atheismus ipse, et grauius bellum etiam indicant honestati, virtuti et societati humanae, non quam atheismus vniuerse ex principiis suis deducens consequutiones omnes, malitiamque suam exserens, sed quam atheismus nonnullorum hominum, in sola speculatione falsissima acquiescentium, et naturae bonitate non admittentium, errorem hunc in actiones integrum suas influere. Ita *κακοπιστίαν χείρονα τῆς ἀπιστίας* pronunciauit *Epiphanius* tom. II. p. 13. et *Arnobius* lib. V. p. 151. *rectius multo, deos non credere quam tales.* adde lib. IV. pag. 148. et innumera huius [?] generis a Baelio collecta feruido sententiae Plutarchi latius etiam acceptae martyre in Cogitationibus de cometis, earumque continuatione et in Voluminibus quaestionum prouincialium.

64) Ἀποφθέγματα βασιλέων καὶ στρατηγῶν, [sic cod. Ven. nr. 78. et in altera parte λζ'.] ad Traianum imp. pag. 172. Lampr. nr. 106. *ἀποφθέγματα ἡγεμονικά, στρατηγικά, τυραννικά.* Memorat et Sopater apud *Phot.* cod. CLXI, qui haec apophthegmata *βασιλέων καὶ στρατηγῶν* distinguit ab alio Plutarchi libro cui titulus *ἀνδρῶν ἐνδόξων ἀποφθέγματα.* Praefixum apophthegmatis anteloquium et opus ipsum *κίβδηλον* esse putat *Rualdus* in vita cap. 21. nec vmquam Plutarchi neruos vel sanguinem ne dum colorem deprehendi in illo, itaque videri vel *προγύμνασμα* filii Plutarchi, vel ex variis pannis consutum. [Sed iuniori Plutarcho ea adscribi non posse, docet contra Vossium ac Rualdum *Corsinius* in vita Plut. §. VIII. pag. IX. Haec et Laconica apophth. vertit *Philelphus.* vid. *Zeni* diss. Voss. I. pag. 294. *Harl.*] De Machiauello *Menagius* in Menagianis tom. II. pag. 96. *un Manuscrit des Apophthegmes des anciens de Plutarque étant tombé entre les mains de Machiavel, il en prit ce qui lui plût d'avântage, et ne croyant pas qu'une simple traduction lui fit assez d'honneur dane le monde, il entreprit la vie de* Castruccio Castracani, *et là il mit dans la bouche de son heros la plus part des bonnes choses que Plutarque rapporte des anciens.*

65) Apophthegmata Laconica ordine alphabetico digesta pag. 208. et instituta Laconica pag. 236. Lacaenarum apophthegmata pag. 240. Ἀποφθέγματα καὶ ἐπιτηδεύματα Λακωνικά. Lampr. nr. 160. r)

66) Γυναι-

qua obligatur, hunc numinis metus in officio quodammodo et naturae legibus continet, Atheum vero, qui nihil nisi testem metuit aut iudicem, ad omnia scelera procliui lapsu ruere oportet. Ac tametsi actionum humanarum praestantiam sapientissimus quisque non solum finibus ipsis metitur, verum etiam omnibus partibus et causis, scilicet efficienti, forma, subiecto, fine: summam tamen ac praecipuam causam omnium actionum ipso fine diiudicat. Fabric. De hac quaestione vid. Beytrag zur gel. Zeitung. tom. IV. pag. 190. De Plutarchi autem libello iudicium fert *Baelius* lib. de cometis pag. 193. vid. *Fabric.* de scriptor. de veritate relig. christianae, cap. XI. §. 4. *Heum.*

r) Erasmus in praef. ad apophthegmata, ab ipso collecta, textum putat esse librariorum manu misere corruptum et interpolatum; Xylander autem in not. ad apophth. Lacon. pag. 808. edit. Reiskii, Vossius de histor. graec. lib. II. cap. 10. pag. 209.

66) Γυναικῶν ἀρεταί· pag. 242. f. de virtutibus mulierum ad Cleam, eruditam feminam, atque, vt pag. 243. ait Plutarchus, πολλοῖς βιβλίοις ἐντυχȣ̃σαν. Lampr. nr. 124. ἐν ἄλλῳ δὲ, πῶς δεῖ ζῆν γυναῖκα πρὸς ἄνδρα. Huius magnam partem Polyaenus ſuo ſtrategematum operi inſeruit. Laudat et anonymus περὶ ἀπίϛων ſcriptor cap. VIII. *Fabric.* *Freretus* in hiſt. acad. Pariſ. Inſcr. tom. IX. p. 296. videtur id opuſc. Plutarcho abiudicare. *Harl.*

67) Ῥωμαϊκά· ſiue quaeſtiones romanae pag. 263. quibus rationem reddit Plutarchus de variis ritibus priſcis, apud Romanos olim receptis. [De fide et num genuinae ſint Plutarchi, vacillat Dodwell. in diſſ. ad Plut. libell. de flumin. tomo II. geograph. min. Hudſoni.] Κεφάλαια ῥωμαϊκὰ a Plutarcho in Camillo αἰτίαι [?] ῥωμαϊκαὶ dicuntur pag. 138. [Opp. tom. I. pag. 539. edit. Reiske.] ταῦτα μὲν ȣ̃ν ἐν τῷ περὶ αἰτιῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπιμελέϛερον διήρηται, [vbi reſpicit locum in quaeſt. roman. tom. VII. pag. 92 ſq. Reiske;] ita et Lamprias nr. 135. [r]) Meminit quoque Plutarchus in Romulo pag. 26. [tom. I. Opp. pag. 107. Reiske.] περὶ ὧν ἐπιπλέον ἐν τοῖς αἰτίοις εἰρήκαμεν, [Loca exſtant quaeſt. rom. Opp. tom. VII. pag. 101 ſq. pag. 98 ſq. et 148. Reisk.] et in parallelis minoribus pag. 315. ὡς ἐν δευτέρῳ αἰτιῶν. Meminiſſe videtur et *Arnobius* lib. V. pag. 168. *nec myrteas fas ſit inferre verbenas, ſicut ſuis ſcribit in cauſalibus Plutarchus.* Ita enim legunt nonnulli pro *Putas*, quod habent codices vetuſti. Et ſane *Plutarchus* pag. 268. rationem reddit, cur matronae ſacello bonae deae myrtum non iuferrent. Sed potuit eadem tradere quoque *Butas* quidam, quem non minus atque Callimachum, Dionyſium Corinthium, aliosque αἴτια huiusmodi ſcripſiſſe notaui lib. III. cap. 17. [vol. III. pag. 816. Latine exſtant ſub nomine: *Problemata Plutarchi*, cum Problematibus Ariſtotelis. vid. ſupra, vol. III. cap. V. p. 355. et *Heumann.* acta philoſ. tom. II. pag. 110 ſq. De vocabulo et poteſtate αἰτιῶν et de *Buta* vid. infra in catal. editt. τῶν Ἑλληνικῶν. *Harl.*

68) Ἑλληνικὰ ſiue quaeſtiones graecae pag. 291. In Lampriae catalogo [etiam in cod. Ven.] poſt αἰτίας ῥωμαϊκὰς memorantur αἰτίαι non Ἑλληνικαὶ, ſed Βαρβαρικαὶ nr. 136. Memorantur tamen etiam αἰτίαι Ἑλλήνων nr. 157. [et αἰτίαι τῶν Ἀράτȣ διοσημείων deperditae. item αἰτίαι γυναικῶν] [Ad has Plutarchi Quaeſtiones Graecas Commentationem I. Helmſtad. a. 1795. 4. edidit V. Cl. *Chriſtian. Gottlieb Wernsdorf*, qua etiam oſtendit inſcriptionem, Κεφαλαίων καταγραφὴ, non eſſe ab auctore profectam. *Beck.*]

69) Περὶ παραλλήλων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν, ſiue parallela hiſtoriarum gr. et romanar. pag. 305. [vid. nr. 80. cod. Ven.] Alius cuiusdam Plutarchi multo recentioris eſſe ait *Iſ. Voſſius* lib. I. cap. 8. pag. 46. ad Melam, [et *Sallier*, quem iam citaui in Introd. l. c. pag. 78.] ſed memorat etiam Lamprias nr. 126. διηγήσεις παραλλήλȣς Ἑλληνικὰς καὶ Ῥωμαϊκάς. Et αἴτια ſina laudat auctor p. 315. [in codd. etiam apud Kollar. l. c. p. 565. nr. X. inſcribitur συναγωγὴ ἱϛοριῶν παραλλήλων ῥωμαϊκῶν καὶ ἑλληνικῶν. De Lampr. indice in cod. Ven. vid. ſupra ad nr. 126. ind.] Quod vero ex numerorum ratione Voſſius probare conatur,

pag. 209. et Rualdus in vita Plut. cap. 21. illos libros omnino ſpurios eſſe ſuſpicantur. De apophthegm. et inſtitutis Lacon. e vitis maxime Plutarchicis ad verbum paene deſcriptis, adſentit, pluribus argumentis vſus, *Gierig.* in praef. ad ſuam edit. *Harl.*

r) Vid. *Lambec.* in catal. Vindob. infra notato, et *Kollar.* ſuppl. I. pag. 563. nr. III. atque infra in catal. editt. ad nr. 68. *Harl.*

tur, Lampriae libello titulum διηγήσεων esse intrusum, probaret aliquid, si doceret, numeros esse ab ipso Lampria, non a librario vel editore. Meminit etiam Stobaeus. [*Sellier Reflexions generales* in hunc Plut. libellum leguntur in Mem. de l'Acad. des Inscr. tom. VI. pag. 52 sq.]

70) Περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης, siue de fortuna Romanorum pag. 316. Lampr. nr. 165. multum virtuti, sed fortunae etiam plurimum debere res Romanorum disputat.

71) Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρυ τύχης ἢ ἀρετῆς λόγοι α', β', pag. 326. libri II. de Alexandri M. fortuna et virtute. Lampr. nr. 166 et 176. Cum versione Guil. Budaei Arriano de expeditione Alex. subiecti sunt in editione Vulcaniana. Duabus hisce dissertationibus, (in extremo, vt videtur, mutilis,) ostendit, non fortuna, sed virtute magnum fuisse Alexandrum. Dissertatio vna vel plures a Plutarcho praemissae de eo, quod fortuna Alexander magnus fuerit, perierunt. *Fabric.* Posteriorem lib. insipidum et a sophista quodam, priorem libellum imitaturo, confectum opus esse, iudicat *De St. Croix* in Exam. cit. *Harl.*

72) Πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι, siue de gloria Atheniensium pag. 345. Lampr. nr. 186. κατὰ τί ἔνδοξοι οἱ Ἀθηναῖοι; Liber, initio mutilus, quo rerum gestarum potius gloria quam scriptorum Athenienses efferuntur. [₱]

73) Περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος ad Cleam [t]), eruditam feminam. Lampr. nr. 116. περὶ τῶ κατ' Ἶσιν λόγυ καὶ Σάραπιν. [περὶ Ἴσιδος καὶ Σεράπιδος cod. Ven. nr. 55] Frigidas in hoc libro allegorias reprehendit Samuel Parkerus de deo pag. 22. Ad hunc librum illustrandum operae pretium est conferre Laurentii Pignorii mensam Isiacam, Marshami canonem chronicum et Oedipum Aegyptiacum Athanasii Kircheri, etsi in hoc plurima sunt obelo digna, vti pluribus ostendere instituit *Iacobus Vindetus* in notis ad hunc librum, sed quae lucem publicam non adspexerunt. *Fabric.* Inscriptionem Mineruae Saitanae, in hoc libello occurrentem, enodare conatur *Hardtius* in singulari diss. Helmstadii 1722. edita. *Heum.*

74) Περὶ τῶ ΕΙ [u]) τῶ ἐν Δελφοῖς, p. 384. Lampr. nr. 115. siue de EI apud Delphos ad amicum, Serapionem, eumdem, ni fallor, quem poetam Atheniensem memorat Plutarchus libro proximo pag. 396. adfirmatque, poemata scribere τοῖς μὲν πράγμασι φιλοσόφως καὶ αὐστηρῶς, δυνάμει δὲ καὶ χάριτι καὶ κατασκευῇ περὶ λέξιν ἐοικότα τοῖς Ὁμήρυ καὶ Ἡσιόδυ. Et pag. 402. διὰ σῦ δὲ αὖθις εἰς φιλοσοφίαν ποιητικὴ κάτεισιν. Stoicus fuit, vt colligas e pag. 400. *Fabric.* — Vid. *Maius* iun. obss. sacr. lib. I. cap. 34. *Vokerodius* diss. de S. S. notitia inter gentes, cap. 3. §. 6 et 7. *Huetius* demonstr. euang. Prop. IV. cap. 8. §. 3. pag. 183. *Schukford* harmon. hist. tom. II. pag. 274. *Dikinson.* Delph. Phoenic. cap. 10. *Sagittarius* de oraculo Apollinis Delphico, cap. 3. §. 7. *Heum.* — Quibus addatur *Ludou. Suhlii* comm. Ueber das EI am Apollo Tempel zu Delphi. Lubec. 1780. 4. V. D. ita explicat, eum, qui introeat templum deum adoraturus, admirabundum exclamare EI, *tu es* et deum quasi respondere, *cognosce teniet ipsum:* tum suspicatur, (qua me quidem in opinione haud habebit consentientem,) Ammonium, aut Platonem, aut alium philosophum id sumsisse ex libris Mosaicis. Verum secus sentit censor in ephemer. litterar. Gotting. a. 1781. plag. 33. pag. 262.

t) Vide supra nr. *66.*

u) Eustathius ad Iliad. ἰ. ἰείον, ὅτι τὸ ἰ στοιχεῖον εἰ ἔλεγον οἱ παλαιοί, προσθέντες τὸ ἰ. [Idem confirmat *Montfaucon* Palaeogr. gr. libr. IV. cap. 7. pag. 312. quod scilicet τὸ E olim pronuntiatum fuerit per Eι. *Heum.*] Vide et *Plutarchum* de orac. defectu pag. 426.

pag. 262. arbitrans, vel interpretationem apud Plutarchum esse tantummodo ingeniose excogitatam, quae tum demum probabilitatis quamdam habeat speciem, si *τὸ εἰ* post Platonis aetatem, notione dei subtilius et abstrusius sumta, nec diu ante, consona *ει* per simplicem litteram E exarata, scriptum existimetur; vel casu duas tantummodo illas totius inscriptionis litteras, post haec adeo religiose expositas, remansisse. Plut. autem iam senex scripsit librum: nam pag. 385. 6. liberos iam natu grandes et Neronis aetatem, (v. 11.) vt vetustate obsoletam, memorat indice *Reiskio* in animadu. ad graecos auct. vol. II. pag. 111 sq. vbi in aetates quorumdam opuscul. inquirit. *Harl.*

75) *Περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν*, pag. 394. Lampr. nr. 114. siue de vilitate et vitiositate versuum in plerisque oraculis, et quare oracula Pythia non amplius reddat carmine. Dialogus, quo Philinus Basilocli narrat colloquium Theonis cum Boëtho, geometra, ab Epicuri partibus stante, Zoo, Diogeniano, Serapione poeta, et interpretibus oraculorum habitum. Neque antiquioribus aetatibus omnia oracula versibus v) edita, neque suo tempore plane desiisse Pythiam oracula reddere versibus, diserte Plutarchus testatur pag. 403. *ἔνιοι δὲ χρησμοὶ καὶ νῦν κατὰ μέτρων ἐκτρέχουσι.* Ceterum negat Plutarchus, deum ipsum esse versuum auctorem, sed Pythiam eiusque interpretes. Deum tantum visa suggerere et animum ad futura videnda illustrare. *Καὶ γὰρ εἰ γράφειν ἔδει, μὴ λέγειν τοὺς χρησμοὺς, οὐκ ἂν οἶμαι τοῦ Θεοῦ τὰ γράμματα νομίζοντες ἐψέγομεν, ὅτι λείπεται καλλιγραφίᾳ τῶν βασιλικῶν. Etenim si scribenda fuissent, non enuncianda oracula, non puto, nos litteras deo imputaturos fuisse, ac reprehensuros, quod elegantia regias non aequarent* pag. 397. adde p. 404. Ter mille annos viguisse Delphicum illud oraculum, scribit *Plutarchus* pag. 408. [P]

76) *Περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων*, siue de oraculorum defectu pag. 408. Dialogus inter Demetrium grammaticum, Cleombrotum Lacedaemonium, Ammonium, Plutarchum, Heracleonem Megarensem, Didymum Cynicum et Philippum, dicatus Terentio Prisco. Lampr. nr. 87. Non omnia tum oracula defecisse, ex ipso Plutarcho et superiore eius libro perspicuum est, et variis testimoniis ostendit *Antonius van Dalen* libro de oraculis part. II. cap. 1. pag. 433 sqq. Sed sensim iam illa, propagato per orbem euangelio Christi dilabebantur, ac cessabant, licet haec Plutarchum w) ratio penitus fugerit. *Fabric.* — In hoc dialogo narratur historiola de morte magni Panis, quam falsi coarguit *Wagnerus* in Miscell. Lipsiens. tom. IV. pag. 143 sqq. item *Honoratus de S. Maria* in Reflexionibus suis criticis tom. III. diss. VII. pag. 452 sqq. acta erudit. Lips. a. 1724. pag. 183. *Weismannus* hist. eccl. tom. I. pag. 19. acta erudit. Lips. supplem. tom. VIII. pag. 331. *van Dalen* lib. mem. Pro vera habet *Huetius* demonstr. euang. prop. IX. cap. 136. §. 4. *Heum.*

77) *Ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή*, siue virtutem doceri posse, pag. 439. [sic cod. Ven. nr. 73.] Lampr. nr. 170. *περὶ ἀρετῆς* vel *εἰ διδακτὸν ἡ ἀρετή.* Vertit et H. Stephanus: spuriis accenset *Rualdus* cap. 20. vitae Plutarchi. Praeter rem, ni fallor, virtutem doceri non posse, disputauerat Plato in Menone. *Fabric.* — Plato ad sophistas irridendos et contundendos ironice potius disputasse videtur. *Harl.* — Epicrisin ad quaestionem hanc exhibet *Clericus* in notis ad Aeschinis dial. I. pag. 3. *Heum.*

78) Περὶ

v) Cic. II. de diuinat. *Pyrrhi temporibus iam Apollo versus facere desierat.*

w) Confer *Io. Lightfooti* opera postuma p. 158.

78) Περὶ τῆς ἀρετῆς, siue de virtute morali quod in affectuum rationabili moderatione, non exstirpatione, consistat, pag. 440. Lampr. nr. 70. [ἐπ' ἀρετῇ cod. Venet. et nr. 71. περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς.] *Fabric.* Conf. *Bayle* Diction. voc. Aquaviva, not. A. *Heum.*

79) Περὶ ἀοργησίας, siue de ira cohibenda, Fundano x) inscriptus liber pag. 452. quem pulcherrimum vocat *Gellius* lib. I. cap. 26. Apud Lampriam nr. 92. liber περὶ ὀργῆς [in cod. Venet. part. II. nr. ϑ'. περὶ ἀοργησίας etc.] memoratur. Similiter apud *Photium* cod. CLXI. e Sopatri eclogis. Vertit et Erasmus tom. VIII. Opp.

80) Περὶ εὐθυμίας, siue de animi tranquillitate ad Paccium, quem improbitas ministrorum suorum perturbauerat, pag. 464. Lampr. nr. 94. Vertit Guil. Budaeus.

81) Περὶ φιλαδελφίας, siue de fraterno amore ad Nigrinum et Quintum fratres, qui mutuo se inuicem amore prosequebantur, pag. 478. Lampr. nr. 97. Vertit et Guil. Plantius, Francof. 1574. 4. et Thomas Naogeorgus.

82) Περὶ τῆς εἰς τὰ ἔκγονα φιλοστοργίας, siue de amore prolis a natura ipsa brutis animantibus, longe vero magis homini, commendata, pag. 493. Vertit et Gilbertus Longolius.

83) Εἰ αὐτάρκης ἡ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν, siue, quod vitiositas ad infelicitatem sufficiat pag. 498. Vertit et Ottomarus Luscinius. [₱]

84) Πότερον τὰ τῆς y) ψυχῆς ἢ τὰ τοῦ σώματος πάθη χείρονα, quod animi, quam corporis longe peiores sint morbi, pag. 500. Lampr. nr. 196. male a Rualdo pag. 38. cap. 19. vitae Plutarchi nr. 123. refertur inter ea, quae Lamprias memorat, Plutarchi deperdita.

85) Περὶ ἀδολεσχίας, siue de garrulitate pag. 502. Lampr. nr. 91. Sopater apud Phot. cod. CLXI. vertit et Thomas Naogeorgus. Praeterea Ludouicus Russardus, Lugd. 1554. 8. testatus, hunc librum adeo probatum viro eximio Francisco Hospitalio, vt penitus ediscendum et nunquam de manibus deponendum iudicaret.

86) Περὶ πολυπραγμοσύνης, de cuius vocabuli significatione vide Gellium XI. 16. vbi huius libri meminit. Meminit etiam Lamprias nr. 96. Memorat praeterea Lamprias nr. 146. [nr. 172. cod. Venet.] librum Plutarchi περὶ περιεργίας, quod est genus curiositatis ineptae atque inutilis, vti πολυπραγμοσύνη exitiosae ac molestae. [in cod. Venet. πῶς ἄν τις ἐν πράγμασιν φιλοπραγμόνων δόξαν διαφύγοι. in altera indicis parte nr. ί. περὶ πολυπραγμοσύνης etc.] .

87) Περὶ φιλοπλουτίας, siue de diuitiarum cupiditate pag. 523. Lampr. nr. 199. A Sopatro apud *Photium* cod. CLXI. memoratur liber Plutarchi περὶ πλούτου.

88) Περὶ δυσωπίας Lampr. nr. 95. et Sopater apud *Photium* cod. CLXI. vbi inscribitur περὶ δυσωπίας λόγου, de immoderata et vitiosa verecundia, qua vel ab vtilibus aut honestis impediri, aut ad noxias et inhonestas actiones compelli nos temere patimur, pag. 528.

89) Περὶ

x) Hic fortassis *Minicius Fundanus*, pro Cos. Asiae sub Hadriano, de quo Marq. Gudius ad vet. inscript. Gruteri p. MXIV. 6.

y) τῆς — τοῦ omittitur in cod. Venet. *Harl.*

89) Περὶ φθόνȣ καὶ μίσȣς, de odio et inuidia et vtriusque differentia, pag. 536. Vertit et H. Stephanus.

90) Περὶ τȣ̃ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως, siue ad Herculanum liber, qua quis ratione se ipsum citra [z]) inuidiam laudare possit, pag. 539. Lamprias nr. 84. vertit et Thomas Naogeorgus. [¶]

91) Περὶ τῶν ὑπὸ τȣ̃ θείȣ βραδέως τιμωρȣμένων. Sopater apud Phot. cod. CLXI. Lamprias nr. 90. De sera Numinis vindicta dialogus, Cynio inscriptus et initio mutilus [aa]), in quo colloquuntur Patrocles, Timon, Olympianus et Plutarchus pag. 548. Initio pro ὁ ἐπίκȣρος malim legere ὁ ἐπικȣ́ρειος. [*Erasmus* Chil. I. cent. 6. nr. 42. suspicatur, hunc librum non esse Plutarchi, ob stili diuersitatem. *Heum.*] Ceterum in hoc dialogo, siue libro, si pro diis deum rescribas, plurima inuenies, digna, quae a Christiano dicantur, vt ait Grotius pag. 128. de satisfactione Christi aduersus Socinum. Vertit et Bilibaldus Pirckeimerus. De eodem argumento conferes, vbi lubebit, Casparis Barthii aduersaria pag. 2906 sq. et Acacii Enenkelii Seianum.

92) Περὶ εἱμαρμένης, siue de fato liber, (extrema parte mutilus,) ad Pisonem, quem φίλτατον vocat pag. 568. Differit autem de fato ex mente Platonis, non quatenus ȣ̓σία, sed quatenus ἐνέργεια est, et res non particulatim, sed καθόλȣ instar legis dirigit et sub certis conditionibus definit, ita, vt contingentibus et libero arbitrio locum relinquat et casui fortunaeque: tota vero diuinae subsit prouidentiae. E versione Hugonis Grotii hic liber exstat in philosophorum sententiis de fato, quas magnus hic vir congessit. Libros II. huius argumenti memorat Lamprias. nr. 56. [nr. 112. cod. Ven.]

93) Περὶ τȣ̃ Σωκράτȣς δαιμονίȣ [bb]), dialogus de genio Socratis p. 575. 580 sq. Lampr. nr. 67. [in cod. Ven. nr. 123. additur πρὸς Ἀλκιδάμαντα.] Vertit praeter Xylandrum Thomas Naogeorgus.

94) Περὶ φυγῆς, de exsilio aequa mente tolerando, ad amicum, qui Sardibus, patria sua, exsulabat. pag. 599. Lampr. nr. 99. Vertit et Angelus Barbatus. [¶]

95) Παρα-

z) Cicero de haruspicum responsis: *Potest quisquam vir, in rebus magnis cum inuidia versatus, satis grauiter contra inimici contumeliam sine sua laude respondere?*

aa) Secus sentit et Fabricium refutat *Wyttenbach* in initio notarum ad editionem suam huius opusculi; contra cum Reiskio suspicatur, hunc dialogum esse alterius disputationis deperditae, qua, teste Lampria filio, Epicureos oppugnarat, continuationem. Idem vocab. Ἐπίκȣρον initio incommodo positum, existimat, vel cum Fabricio in ὁ Ἐπικȣ́ρειος mutandum esse, vel potius aliud nomen proprium requirendum. *Harl.*

bb) δαιμόνιον vocant itidem alii, vt Aristides tom. III. pag. 36. Apuleius *Deum*, Platone ipso praeeunte. Atque vt vel e Polluce notum est, δαίμονες graecis scriptoribus sunt spiritus etiam boni, et Platoni summus deus μέγιστος Δαίμων. Bonum angelum fuisse illum Socratis genium, praeter Plutarchum, Proclum, aliosque veteres vix dubitarunt e Christianis Ficinus, Campanella, Augustinus Steuchus et in hist. philosophica, anglice edita, Tho. Stanleius, quibus suffragatus est amicus noster, Godfridus Olearius, in pererudita diatriba de hoc argumento, edita Lipsiae 1702. Fateor tamen, verisimillimam mihi videri eorum sententiam, quibus mens prouida Socratis eius fuisse genius creditus fuit. Nam vt Plato in Timaeo, τὸ δὴ περὶ τȣ̃ κυριωτάτȣ παρ᾽ ἡμῖν ψυχῆς εἴδȣς διανοεῖσθαι δεῖ τῇδε, ὡς ἄρα αὐτὸ δαίμονα Θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε τȣ̃το. *Dio Chrysost.* IV. de regno pag. 71. ὁ δὲ ἴδιος ἑκάστῳ νȣ̃ς ȣ̓͂τός ἐστι δαίμων τȣ̃ ἔχοντος ἀνδρός.

95) Παραμυθητικὸς πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα, siue consolatio ad vxorem, Timoxenam, morte filiolae cognominis adflictam, quam post filios duos, vnum, natu maximum et alterum, Chaeronem, amiserat altero, postquam nata fuisset, anno, pag. 608. Lampr. nr. 110. Vertit et latine *Robertus Britannus.*

96) Συμποσιακῶν προβλημάτων, siue conuiualium quaestionum libri IX. ad Sossium Senecionem, ciuem suum Chaeronensem, pag. 612. Lampr. nr. 183. [nr. 105. cod. Ven.] περὶ προβλημάτων. [*Corsin.* in vita Plut. pag. IX. negat, conuiuales sermon. ante a. Chr. 90. fuisse editos: *Reiske* in obss. II. pag. 111. putat, docetque, scriptos esse, circa a. 120.] Octo libros memorat Sopater apud *Phot.* cod. CLXI. sed octo prioribus, qui singuli decades singulas quaestionum continent, (vide pag. 697 et 736.) nonum denique librum subiunxit Plutarchus, quindecim quaestiones et sermones, Athenis in Museis habitos, complexum. Citat hos libros Gellius. Macrobius quoque pleraque ex his in librum septimum retulit suorum Saturnalium. Decades *quinque problematum* Plutarchi ex Hadriani Iunii versione cum eius scholiis lucem viderunt Lugd. in 8. et in H. Stephani editione latina Plutarchi. *Fabric.* Ex libro VIII. aliquid latine vertit *Melanchthon.* Vide eius Declamatt. tom. II. pag. 766. Errare autem eos, qui libro IV. caput sextum deesse putent, docet *Casaubonus* ad Theophrasti char. cap. 5. pag. 50. *Heum.*

In quaestionibus Conuiualibus colloquentes inducuntur.

Agemachus.
Agias.
Alexander, Epicureus.
Alexio, Plutarchi socer, pag. 701. D.
Ammonius, στρατηγὸς Athenis.
Antipater.
Apollonides ὁ τακτικὸς, pag. 650. F.
Apollophanes, grammaticus, pag. 684. E.
Aristaenetus, Nicaenus, pag. 656. A.
Aristo (Ἀρίστων et Ἀριστίων scriptum inuenio.)
Aristodemus, Cyprius.
Athryilatus, Thasius, medicus, pag. 651. A.
Autobulus, (Plutarchi F.) cuius nuptiae memorantur, pag. 666. D.
Boethus, Epicureus, pag. 673. C.
Caesernius, Flori γαμβρὸς, 702. E.
Caius, Flori γαμβρὸς, 682. F.
Callistratus, Amphictyonum ἐπιμελητὴς in Pythiis, 704. C. filius Leonis, 705. B. sophista, 667. D.
Caphisus, Theonis F.
Chaeremonianus, Trallianus, pag. 641. B.
Cleomenes, medicus, pag. 694. F.
Crates, Thessalus, pag. 639. B.
Crato, Plutarchi γαμβρὸς, pag. 620. A.
Diogenianus, Pergamenus.
Dionysius, Melitensis, pag. 744. F.
Dorotheus, rhetor, pag. 665. A.
Empedocles, pag. 728. D. [¶]
Erato, ἁρμονικὸς, pag. 654. D. 736. 743.
Eustrophus, Atheniensis.
Euthydemus, Plutarchi συνιερεὺς, p. 700. F. Sudiensis, 657. F.
Fauorinus, philosophus.

Firmus

[Conf. supra in vol. II. pag. 681 sq. *Maximi Tyrii* diss. 26 et 27.] Porro Socratis exemplo genios sibi adesse gloriati sunt Constantinus, imp. apud *Ammian.* XXI. 14. ac recentiore aetate Cardanus, Campanella, Niphus, Postellus, Hermolaus Barbarus, Io. Picus, Ascolus, Bodinique quidam amicus, teste H. Moro in antidoto aduersus atheismum, et Bodinus ipse, vt traditum Francisco Pithoeo in Pithoeanis.

Firmus Plutarchi γαμβρός, pag. 636. A.
Florus (Μέτριος Φλῶρος p. 680. C. 626. E.) antiquitatis amans, 702. D.
Glaucias, rhetor, pag. 628. B.
Hermeias, geometra.
Herodes, rhetor. Hunc innuere videtur etiam pag. 676. C. vbi introducitur ῥητόρων ὁ μάλιστα δοκῶν, ἀναγνωσμάτων ἐντυγχάνειν ἐλευθερίων.
Hylas, grammaticus, pag. 739. E.
Lamprias, Plutarchi auus, p. 678. E. 684. A.
Lamprias, Plutarchi frater.
Lucianus pontifex Corinthi.
Lucius, Pythagoricus, Flori F. pag. 702. F. 704. B. Tyrrhenus, Moderati discipulus, pag. 727. B.
Marcion.
Marcus, grammaticus.
Maximus, rhetor.
Menephyllus, peripateticus.
Meniscus, paedotriba.
Milo, Plutarchi amicus, pag. 628. B.
Moeragenes, Atheniensis, 671. C.
Moschio, medicus, pag. 658. A.
Nestor.
Nicias Nicopolita medicus, pag. 698. A.
Nicostratus, pag. 714. A. D. 715. B.
Nicrus (Νίκρος, an pro Νικόστρατος) Chaeroneus pag. 692. B.
Olympicus, pag. 654. B.
Onesicrates.
Patrocles, Plutarchi γαμβρός, pag. 642. C. 681. D. 700. F.
Petraeus, in Pythiis ἀγωνοθέτης.
Philinus.
Philippus, pag. 711. C. pag. 712. D.
Philo, medicus.
Φιλοπάππος, βασιλεὺς (mensae), p. 628. A.
Plutarchus.
Plutarchi pater, pag. 655. F. minime praeceps in loquendo, pag. 641. C.
Plutarchi filii.
Polycharmus.
Polycrates.
Praxiteles, ὁ περιηγητής.
Protogenes, grammaticus.
Satyrus, pag. 658. A.
Serapion, epinicia celebrans, pag. 628. A.
Soclarus, pag. 640.
Sospis, rhetor.
Sossius Senecio.
Sylla, Carthaginiensis: Σύλλας, pag. 650. A. Σύλλας ὁ ἑταῖρος, pag. 636. A.
Symmachus.
Themistocles, stoicus, pag. 626. E.
Theo, grammaticus, pag. 626. E. 728. F. ὁ ἑταῖρος, pag. 620. A.
Theonis filii.
Thrasybulus.
Thrasyllus, Ammonii F. [ꝑ]
Timo, frater Plutarchi, pag. 615. D.
Trypho, medicus, pag. 646. A. 683. C.
Tyndares, Lacedaemonius.
Xenocles, Plutarchi frater, pag. 635. A.
Zopyrio, grammaticus.
Zopyrus, epicureus, medicus, p. 653. C.

97) Ἐρωτικός, amatorius dialogus de honesto amore coniugali, praeferendo turpibus paederastarum libidinibus, pag. 748. Lampr. nr. 105. In hoc libro verecundiam, per alia scripta tam diligenter a Plutarcho seruatam, desiderat Rualdus in eius vita cap. XXVIII.

98) Ἐρωτικαὶ διηγήσεις, siue quinque amatoriae narrationes pag. 771. quae latine etiam versae exstant ab Angelo Politiano tom. II. Opp. Lampr. nr. 210. ἐν ἄλλω, πρὸς τοὺς ἐρῶντας, qui posterior titulus praesenti libro minus congruit. [duo diuersa fuisse videntur opuscula; vid. ad Lampriae indic. nr. 210. notata.] Μυθικὰ διηγήματα, vocat *Iulianus* orat. VII. pag. 227.

99) Ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι, quod maxime cum principibus viris philosopho sit disserendum, s. principi cum philosopho frequentissime colloquendum esse, pag. 776. A Rualdo capite 20. vitae Plutarchi inter dubia vel spuria scripta refertur.

100) Πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον, de principe indocto, siue de doctrina principum p. 779.

101) Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον, num seni et quomodo gerenda sit resp. ad Euphanem, amicum, aetate iam prouectum et muneribus publicis fungentem pag. 783. Lampr. nr. 73.

102) Πολιτικὰ παραγγέλματα, siue praecepta regendae reipublicae ad Menemachum, virum nobilem, pag. 798. [In codd. Vindobon. e Lambecio et Kollario infra in indice codd. memoratis, inscribitur περὶ τῦ πῶς χρὴ τὸν φιλόσοφον πολιτεύεσθαι aut πομπεύεσθαι. *Harl.*] Sopater apud *Phot.* cod. CLXI. et Lampr. nr. 102. valde laudantur a Naudaeo in bibliograph. polit. Meminit Plutarchus ipse in limine scripti de vsu capiendo ex inimicis. Vertit praeter Guil. Xylandrum Nicolaus Saguntinus, cuius versio occurrit in edit. latina H. Stephani.

103) Περὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας καὶ ὀλιγαρχίας, breuis disputatio, pag. 826. Vertit Gisbertus Longolius.

104) Περὶ τῦ μὴ δεῖν δανίζεσθαι, siue de vitando aere alieno, pag. 827. Lampr. nr. 203. [P]

105) Vitae X. oratorum: Antiphontis pag. 832. Andocidis, 834. Lysiae, 835. Isocratis, 836. (haec quibusdam ὑποβολιμαία videtur, quia nonnulla aliter narrat, quam Plutarchus in aliis scriptis: vide Rualdum in vita cap. 20.) Aeschinis, Isaei, 839. Lycurgi, 841. Demosthenis, 844. Hyperidis, 848. et Dinarchi 850. [In cod. Venet. nr. 81. nominum rhetorum X. indici additur: σὺν τύτοις καὶ ψηφίσματα τρία ὑπὲρ Δημοσθένυς.] Conferendae cum *Photii* excerptis cod. CCLIX sqq. ex quibus non pauca suppleri et corrigi poterunt. Ceterum oratorum illorum omnium fere orationes saltem aliquae aetatem tulerunt, quarum editionibus vita vnius cuiusque ex Plutarcho praefigi solet. Vide, si placet, quae dixi lib. II. [cap. 26.]. Plutarchi esse, negat *Gaddius* tom. I. pag. 175. leuibus quibusdam argumentis: [grauiora adfert argumenta *Ionsius* III. 6. nr. 4. pag. 22 sqq. quibus euincitur, decem rhetorum vitas, quas quidem legimus, esse suppofititias, et, si Lampriae catalogo fides omnino adhibenda sit, eas, quas Lamprias tribuit Plutarcho, interiisse. Indignum esse Plutarchi opus iudicant quoque Ricard, Taylor, Ruhnken et alii, quos iam laudaui in Introduct. l. c. pag. 78 sq. et *Reiske* in not. ad initium opusculi tom. IX. pag. 307. opp. Plut. libellum esse suspicatur Plutarchi cuiusdam recentioris et ignobilioris, non illius Chaeronensis: adde eumdem in animadu. ad gr. auct. pag. 114 et 497. Demosthenis vitam esse opus Vlpiani, contendit *Chapman* in obss. ad Vlpiano vulgo tributos ad Demosthenem commentar. edit. Demosth. Philipp. a Montencyo, Cantabrig. 1731. curatae praemissis. *Harl.*] Memorantur a Lampria nr. 40. Vertit Robertus Britannus.

106) Ἐπιτομὴ τῆς συγκρίσεως Μενάνδρυ καὶ Ἀριστοφάνυς pag. 853. Lampr. nr. 119. Menandrum Aristophani longe praefert Plutarchus. Phrynichus vero Plutarchum reprehendit,

dit, quod vſus ſit voce attica cc) *συγκρίσεως*, licet conſtet, nec Dionyſium, Halicarnaſſeum, nec alios optimos ſcriptores ab illa abſtinuiſſe. Ariſtophanem aduerſus Plutarchi criminationes in ſingulari diatriba defendit Nicodemus Friſchlinus, quae comoediis Ariſtophanis cum latina Friſchlini metaphraſi, Francof. 1586. 8. editis praemittitur. [*Ricard* negat eſſe genuinum Plut. foetum l. c.]

107) *Περὶ τῆς Ἡροδότȣ κακοηθείας*, ſiue de Herodoti malignitate ad Alexandrum quemdam pag. 854. Lampr. nr. 120. Hoc libro vltus eſt Plutarchus ignominiam patriae ſuae Boeotiae ab Herodoto inuſtam. [Herodotum vero defendit Ricard.]

108) *Περὶ τῶν ἀρεσκόντων τοῖς Φιλοσόφοις* pag. 874. de placitis philoſophorum phyſicis, vtile et ſuccinctum compendium libris V. licet, *inſaniunt*, inquit Xylander, *qui his libris lectis ſcire ſe putant, quid de quaque in iis propoſita re ſenſerint philoſophi* dd). Lampr. *περὶ τῶν ἀρεσκόντων Φιλοσόφοις Φυσικῆς ἐπιτομῆς βιβλία έ.* nr. 59. [in cod. Ven. nr. 70. *περὶ ἀρεσκόντων τοῖς Φιλοσόφοις βιβλία έ.*] et *περὶ Φυσικῶν ἀρεσκόντων* nr. 185. [nr. 208. cod. Ven.] et *Φυσικὴ ἐπιτομὴ* 173. [nr. 197. cod. Ven.] Hi libri conferendi ſunt cum opere, quod exſtat ſub titulo hiſtoriae philoſophicae *Galeni*. Vnum enim idemque ſcriptum eſt, ſed neutrum integrum. Alterum vero ex altero emendari et ſuppleri poteſt, vt notauit *Io. Ionſius* [lib. III. cap. 11, 3. pag. 62. edit. Dorn.] de ſcriptoribus hiſtoriae philoſophicae [vid. quoque pag. 24 et 27. edit. Dorn. nr. 6 et 17.]. *περὶ τῶν ἀρεσκόντων Φιλοσόφοις Φυσικῶν δογμάτων* citatur ab *Euſebio* lib. XIV. praepar. pag. 747. 753. et XV. pag. 836—852. ee) *Cyrillus* II. contra Iulian. pag. 51. *ἔφη γὰρ περὶ αὐτῶν ἰσχυρὸς ὢν ἄγαν* [?] *ὁ Πλȣ́ταρχος ἐν πρώτῳ βιβλίῳ Φυσικῶν δογμάτων συναγωγῆς*, et pag. 46. *Πλȣ́ταρχος τοίνυν ἀνὴρ τῶν παρ' αὐτοῖς ȣ̓κ ἄσημος γεγονὼς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς τῶν Φυσικῶν δογμάτων συναγωγῆς.* Aetium, Plutarchum et Porphyrium *περὶ ἀρεσκόντων τοῖς Φιλοσόφοις* citat *Theodoritus* II. Therapeut. *Fabric.* — Simeonis quoque liber exſtat de placitis philoſophor. vid. *Fabric.* B. Gr. V. 42. pag. 322. *Heum.*

109) *Αἰτίαι Φυσικαὶ*, ſiue liber naturalium quaeſtionum pag. 931. Lampr. nr. 206. Vertit Gisbertus Longolius.

110) *Περὶ τȣ̃ ἐμφαινομένȣ προσώπȣ τῷ κύκλῳ τῆς σελήνης*, ſiue de facie in orbe lunae pag. 920. Dialogus, initio mutilus et hinc inde mancus, in quo colloquuntur Sylla Carthag., Apollonides, Lucius Pythag., Pharnaces, Theon, Ariſtoteles iunior, Menelaus, mathemat. et Lampr. Plutarchi frater. Meminit filius Lamprias nr. 71. [nr. 126. in cod. Ven.] *περὶ τȣ̃ ἐν τῇ σελήνῃ Φαινομένȣ προσώπȣ.* Confer magni *Kepleri* aſtronomiam lunarem, Francof. 1634. 4. editam pag. 87. In hoc libro Antipodes eſſe, inficiatus eſt Plutarchus,

cc) Confer *Graeuii* notas ad Soloeciſtam Luciani tom. II. pag. 743 ſq.

dd) Multus eſt de hoc opere, idque Plutarcho vindicat, neque tamen ante A. V. C. 843. a. Chr. 90. exaratum cenſet *Corſin.* in vita Plut. §. 2. pag. XV ſqq. Adde tamen elegantiſſimam mihique inſcriptam epiſtolam cel. *Beckii*, huius operis editioni praemiſſam, pag. VIII ſqq. *Harl.*

ee) [Atque ex *Euſebii* praep. euang. hoc opuſc. poſſe emendari, ait *Andr. Schottus* bibl. Hiſp. tom. II. pag. 330. vid. *Mollerus* Homonymoſc. pag. 333. Sed id opus Plutarcho abiudicat, adlatis argumentis, *Ionſius* III. 6. nr. 6. cum Voſſio. *Grotius* etiam de verit. rel. chriſt. lib. I. §. 16. pag. 37. not. 16. citat *ſcriptorem*, (non, Plutarchum,) de placitis philoſophorum. — In horum libro V. cap. 1. locus aliquis emendatur a *Caſaubono* libro de Enthuſiasmo cap. 2. p. 15. *Heum.*]

tarchus, vt notauit vir illuſtris doctrinae *Iobus Ludolfus* p. 559. commentarii ad hiſt. aethiopicam ὁμοψήφους ei producens Aethiopas ſuos et veteres pleroſque Chriſtianos, vt Lactantium, Auguſtinum etc.

111) Περὶ τοῦ πρώτου ψυχροῦ, de primo frigido, ſiue prima frigoris cauſa, ad Fauorinum pag. 945. Lampr. nr. 89. [ſcript. ſub expeditione Traiani Dacica, circa a. Chr. 101.] *Fundamenta ſimilis Parmenidianae de principiis opinionis in hoc libro iacta' videntur, qui videtur ex aliquo tractatu, qui Plutarchi tempore exſtabat deſcriptus et deſumtus. Habet enim non pauca et acutiora et firmiora, quam ſolent eſſe auctoris ipſius, qui ea vulgauit.* Haec Baco de Verulamia in philoſophia Parmenidis, Teleſii et Democriti pag. 238. Vertit Hadrianus Turnebus.

112) Περὶ τοῦ πότερον ὕδωρ ἢ πῦρ χρησιμώτερον, aquane an ignis ſit vtilior? pag. 955. Lampr. [in cod. Ven. nr. 43. et in ind. altero, κ. πότερον τὸ ὕδωρ ἢ τὸ πῦρ χρησιμώτερον;] nr. 194. ὅτι ἔδοξεν Ἡρακλείτῳ πρότερον (πότερον) χρησιμώτερον πῦρ ἢ ὕδωρ, vnde hoc male a Rualdo inter deperdita refertur cap. 19. pag. 38. Idem cap. 20. vitae Plutarchi, non valde grauibus motus argumentis, librum de aqua et igne ſpuriis accenſet.

113) Πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα, τὰ χερσαῖα ἢ τὰ ἐνύδρια; Dialogus de ſolertia animalium, probans, aquatilia hac in parte terreſtribus neutiquam cedere p. 959. Lampr. nr. 143. [vid. nr. 84. in cod. Ven.] Colloquuntur Autobulus et Soclarus, tum Ariſtotimus ff), qui χερσαῖα, ſiue terreſtria defendit, ſuffragantibus Eubioto, Ariſtone, Plutarchi ἀνεψιῷ, Aeacide Dionyſii Delphici, [❡] et Nicandro, Euthydami F. praeterea Phaedimus, pugnans pro aquatilibus, adſentiente Heracleone Megarenſi et Philoſtrato Euboeenſi, et Optatus, neutras partes praeferens.

114) Περὶ τοῦ τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆσθαι p. 984. [ſic in altero ind. in cod. Ven. nr. λγ΄. et in ind. priore nr. 82.] *Gryllus* dialogus, qui rectius inſcribitur ὅτι ὁ ἥττων τῶν ἑαυτοῦ ἐπιθυμιῶν ἥττων ἐστὶ καὶ τῶν ἀλόγων ζώων, vt ait *Vauaſſor* pag. 215. de ludicra dictione. Lampriae videtur nr. 125. innui hoc titulo: περὶ ζώων ἀλόγων ποιητικός. [nr. 152. in cod. Ven. ζώων ἀλόγων ποιητικά· diuerſa opuſcula fuiſſe videntur.] Sed idem nr. 132. memorat et aliud: εἰ λόγον ἔχει τὰ ζῶα. Colloquuntur in hoc dialogo Vlyſſes, Circe et Gryllus, in ſuem μεταμορφωθεὶς, neque volens iterum Vlyſſis precibus humanam formam induere. Deeſt huic libro pars poſterior de prudentia et iuſtitia brutorum.

115) Περὶ σαρκοφαγίας λόγοι, ſiue diſſertationes duae, (quarum poſterior extrema parte eſt trunca,) pro ſententia Pythagorae, qui carnium eſu abſtinere iubebat, p. 993. 996. [in altero indice cod. Ven. nr. μζ΄. et in priore, nr. 60.]

116) Πλατωνικὰ ζητήματα, ſiue Platonicae quaeſtiones pag. 999. Lampr. nr. 133.

117) Περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας, ſiue de animae procreatione e Timaeo, ad filios Autobulum et Plutarchum pag. 1012. Lampr. nr. 63. Ex eodem libro excerpta, (fortaſſis a Photio) pag. 1030. Etiam Paccius a Plutarcho deſiderauerat, ſibi ſcribi περὶ τῶν ἐν Τιμαίῳ δεομένων ἐπιμελεστέρας ἐξηγήσεως, vt teſtatur noſter in limine libri de animi tranquillitate.

118) Περὶ

ff) Ἀριστόδημος pag. 959.

118) Περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, commentarius de repugnantiis stoicorum dogmatum inter se et cum philosophorum illorum vita, pag. 1033. Lampr. nr. 74.

119) Σύνοψις τοῦ ὅτι παραδοξότεροι οἱ Στωϊκοὶ τῶν ποιητῶν λέγουσι. Compendium commentarii, quo ostenditur, Stoicos quam poetas absurdiora docere, pag. 1057. Lampr. nr. 77.

120) Περὶ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν πρὸς τοὺς Στωϊκοὺς, siue de communibus notitiis aduersus Stoicos eorumque paradoxa moralia pag. 1058. et physica pag. 1073 sq. Dialogus, in quo colloquuntur Lamprias, Plutarchi frater, et Diadumenus, academicus. Meminit filius Lamprias nr. 75. [❡]

121) Ὅτι οὐδὲ ζῆν ἐστιν ἡδέως κατ' Ἐπίκουρον siue non posse suauiter viui secundum Epicuri decreta. Dialogus lectu dignissimus, in quo colloquuntur Zeuxippus, Theo, adhuc νέος, Aristoteles quidam, Aristodemus et Plutarchus pag. 1086. Lampr. nr. 81.

122) Πρὸς Κολώτην, siue aduersus Colotae, Epicurei, librum, Ptolemaeo dicatum, quo contendebat, ὅτι κατὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα οὐδὲ ζῆν ἐστιν, quod secundum aliorum philosophorum decreta ne viui quidem possit, pag. 1105. Hic liber, siue dialogus, Saturnino inscriptus, in quo colloquuntur Aristodemus, Aegiensis, academicus et Plutarchus, superiori libro ab auctore fuit praemissus, vt ex eiusdem exordio perspicue patet. Lampr. nr. 80. [et in cod. Ven. nr. 133.] πρὸς Κολώτην ὑπὲρ τῶν ἄλλων φιλοσόφων.

123) Εἰ καλῶς εἴρηται τὸ λάθε βιώσας contra dictum Epicuri [gg]), *qui bene latuit, bene vixit*, pag. 1128. Lampr. nr. 168. confer *Gassendum* de philosophia Epicuri pag. 1207 sq. et *Petrum Petitum* lib. III. Miscell. cap. 30. [et *Alcyonium* lib. I. de exsilio pag. 139. 140. et lib. II. pag. 145. vbi et pag. 156 — 178. illum Plutarchi librum copiose confutat. *Heum.*]

124) Περὶ Μουσικῆς, siue de musica dialogus, in quo colloquuntur Onesicrates, Soterichus, Alexandrinus, (de quo pag. 1135.) et Lysias pag. 1131. Iam pridem est, quod Marcus Meibomius praefat. ad veteres musicos testatus est, quinquaginta amplius loca, ad musicam spectantia in Plutarcho restituere versionesque latinam et gallicam emendare se posse.

125) Denique in hac editione anni 1620 et 1624. sequitur eum Maussaei [hh]) versione et notis, Plutarchi liber περὶ ποταμῶν καὶ ὀρῶν ἐπωνυμίας καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς εὑρισκομένων pag. 1149 — 1164. de fluuiorum appellationibus siue cognominibus Hydaspe, Ismeno, Hebro, Gange, Phasi, Arare, Pactolo, Lycorma, Maeandro, Marsya, Strymone, Sagari, Scamandro, Tanai, Thermodonte, Nilo, Eurota, Inacho, Alpheo, Euphrate, Caico, Acheloo, Araxe, Tigride et Indo. Graece primus edidit Simon Gelenius. [❡] Sub *Plutarchi* nomine citatur ab *Eustathio* ad Iliad. γ'. pag. 381. et Odyss. τ'. pag. 1854. edit. romanae, quae loca Maussacum fugerunt, indicauit vero *Menagius* in amoenitatibus iuris cap. 3. sed alterius *Plutarchi* esse, contendit *Is. Vossius* ad Melam p. 46. et *Reinesius* III. 13. var. lectt. pag. 556. Diuersum

gg) Neocli tribuit Suid. in Νεοκλῆς.

hh) Eiusdem Maussaci iudicium siue dissertatio de Plutarchi scriptis praemittitur in his duabus editionibus tomo priori operum Plutarchi. Edidit quoque librum de fluminibus cum versione Maussaci et notis Io. Hudson. tom. II. Geographor. minor. graecorum, Oxon. 1703. 8. *Fabric.* Conf. *Bayle* Diction. voc. *Vergerius* not. S. pag. 2954. *Heum.*

Diuersum in hoc opere stilum ab aliis notasse sibi visi sunt viri quidam docti. *Parthenio* itaque, cuius amatoriae narrationes exstant, liber ille tribuitur a *Iano Cornario* in praefat. ad Marcellum Empiricum. *Plutarchus iunior* in fragmento de fluminibus vocatur ab *Is. Vossio* pag. 140. ad periplum ponti Euxini. [vid. eumdem *Vossium* ad Melae lib. I. cap. 8 et cap. 16. ac libr. II. cap. 2. pag. 432. *Heum.*] Ab aliis *Aeliano*, ab aliis *Antonino Liberali* tributum refert Maussacus, qui recte, ni fallor, Plutarcho Chaeronensi vindicat. Huic tribuit etiam Sopater apud *Photium* cod. CLXI. et vnum eumdemque esse scriptorem parallelorum minorum et libri de fluminibus, multa suadent argumenta. Atqui illius libri auctor ad αἴτια sua prouocat, quae Plutarcho Chaeronensi, cur abiudicanda sint, nemo dicet causam, cum αἴτια haec sua citet Plutarchus ipse in Romulo.

126) De *prouerbiis*, sub Plutarchi nomine editis a *Gronouio* in praef. ad tomum decimum thesauri antiquitatum graecarum, dixi supra cap. XI. §. 2. *Fabric.* In indice Lampriae in cod. Venet. nr. 109. παροιμιῶν βιβλ. β'. et nr. 165. περὶ τῶν παρ' Ἀλεξανδρεῦσιν παροιμιῶν. *Harl.*

127) *Epistola ad Traianum* imp. quae latine exstat apud Sarisberiensem lib. V. cap. 1. Policratici, non videtur mihi esse Plutarchi, sed latini scriptoris. Nam Plutarchus quidem multo modestius scribit etiam ad longe inferiores, quando illos ad virtutem hortatur. Non scripsisset igitur tam παιδαγωγικῶς ad imperatorem, aetate se non minorem; et vt lector iudicet, epistolam ipsam, (breuis enim est,) subiungo [ii]). Et videtur ipse de eius γνησιότητι subdubitasse Sarisberiensis, qui, epistolam producturus, *ea dicitur*, inquit, *esse huiusmodi: Plutarchus Traiano salutem dicit. Modestiam tuam, noueram, non appetere principatum, quem tamen semper morum elegantia mereri studuisti. Quo quidem tanto dignior iudicaris, quanto a crimine ambitionis videris esse remotior. Tuae itaque virtuti congratulor et fortunae meae, si tamen recte gesseris, quam probe meruisti. Alioquin te periculis et me detrahentium linguis subiectum iri non dubito, quum et ignauiam imperatorum Roma non ferat, et sermo publicus delicta discipulorum refundere soleat in praeceptores. Sic Seneca Neronis sui merito detrahentium carpitur linguis: adolescentium suorum temeritas in Quinctilianum refunditur, et Socrates in pupillum suum fuisse clementior [?] criminatur. Tu vero quiduis rectissime geres, si non recesseris a te ipso, si primum te composueris, si tua omnia disposueris ad virtutem, recte tibi procedent vniuersa. Politicae constitutionis maiorum vires tibi expressi, cui si obtemperas, Plutarchum viuendi habes auctorem. Alioqui praesentem epistolam testem inuoco, quia in perniciem imperii non pergis auctore Plutarcho.*

Profert deinde *Sarisberiensis* capite 2 et 7. eiusd. libri et VI. 1. capitula quaedam, vt vocat, politicae constitutionis e libello Plutarchi, quem ait inscribi *institutionem Traiani.* Ex eodem *Nicolaus Oresmius*, Lexouiensis episcopus, de mutatione monetarum cap. 22. *ait enim*, inquit, *Plutarchus ad Traianum imp. quod resp. est corpus quodammodo, quod diuini numinis beneficio veluti animatur et summo aequitatis agitur nutu, et regitur quodam moderamine rationis.* Apophthegmata Traiano inscripsisse Plutarchum, iam notaui supra nr. 64.

[128) *Fabricius* in vol. XII. B. Gr. pag. 264 sqq. ex *Olympiodori* commentario, quem habuit ineditum, quaedam publicauit, quae Olympiodorus ex Plutarcho excerpserat, et quae Fabricius

ii) Vid. *Gueuarrae* Horolog. Princip. lib. I. cap. 36. *Gaudent.* de philosoph. Rom. cap. 89. pag. 311. Nihil prorsus videt, qui epistolam hanc a Plutarcho scriptam esse autumet. *Heum.*

Fabricius ex Plutarchi libris εἰσαγωγῆς περὶ ψυχῆς, (de quibus non ita multo post, sect. V. disputat,) petita esse putarat. At *Wyttenbach.* pag. 130. ad suam Plutarchi de S. N. V. editionem, ea non ex libris de anima desumta docet; sed ex commentario in Platonis Phaedonem, atque Plutarchum ipsum esse testem in Consolat. ad Apollon. p. 120. D. se scripsisse Ὑπομνήματα in Platonem. An ex libro in indice Lampriae cod. Venet. nr. 119. περὶ τȣ̃ γεγονέναι κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον; Compara tamen censorem in bibl. philolog. tom. I. Gottingae 1770. 8. pag. 448 sq.

129) Idem tamen *Wyttenbachius* l. c. ex deperditis libris *de anima* fragmentum adfert gr. et lat. notisque illustrat, et vindicat *Plutarcho*, quod hucusque in omnibus *Stobaei*, sermon. CXIX. editionibus, etiam in prima Trincauelli, tribuitur Themistio.

130) *Fabricius* eodem tomo XII. pag. 268 sq. ex codice, quem *Io. Laurent. Moshemius* repererat Hafniae, libri Plutarchei περὶ εὐγενείας, *de nobilitate*, partem s. initium, quod laudat Stobaeus sermon. 86. (al. 84 vel 218.) graece cum notis breuibus vulgarat. Id opusculum integrum, a fine autem deficiens, ex eodem codice, cum suis et Fabricii notis castigatius dedit, atque *Arnaldi Ferroni,* Burdegalensis, regiique consiliarii, interpretationem latinam, (Lugduni apud Seb. Gryphium 1556. 8.) adiecit *Io. Christoph. Wolf* in Anecdotis graecis, tom. IV. Hamburgi 1724. 8. sub finem, adde praefat. vbi Ferronii, (qui tamen, quo vsus sit codice, pleniore quidem et rectiore, ad interpretationem suam perficiendam, non memorat,) praefatio typis renouata est. In Lampriae indice, tam excuso, quam in cod. Ven. nr. 214. legitur περὶ εὐγενείας· in cod. tamen, ex quo Wolfius opusculum foras exire iussit, rectius scriptum est ὑπὲρ εὐγενείας. Sed *Reiske* animadu. ad scr. gr. II. p. 115. negat, illud opusculum esse Plutarchi, quod vel sola ieiuna et soloeca dictio manifesto probet.

Reiskianae Plutarchi editioni, vol. X. calci adiecta sunt duo Plut. fragmenta, ex cod. Paris. MDCCCCLV. a Villoisonio edita: prius περὶ διαφόρων τȣ̃ ἡρωϊκȣ̃ μέτρȣ· posterius περὶ τῶν ἐν ςίχοις τόμων καὶ σχημάτων καὶ παθῶν. An sumta erant ex libello nr. 126. περὶ ποιημάτων aut nr. 114. cod. Ven. περὶ ποιητικῆς; Ita quidem mihi videbatur: at intercedit cl. *Villoison.* qui in Anecdot. tom. II. pag. 85 sq. eadem fere fragmenta; mire tamen mutata aliterque posita ex cod. Veneto CCCCLXXXIII. publicauit, et, „legitur, ait, fol. 150. vers. Herodiani περὶ ςίχων τῆς λέξεως opusculum, cui praemissum est hoc *Heliae Monachi* περὶ τῶν ἐν τοῖς ςίχοις παθῶν, quod in multis codd. Paris. Plutarcho male tributum est."

Macarius Chrysocephalus in sua Ῥοδωνιᾷ ex variis Plutarchi opusculis plures sententias flosculosque collegit, monstrante *Villoisonio* l. c. pag. 9 sq. *Harl.*]

Plutarchi duo fragmenta alterum inscriptum: πότερον ψυχῆς ἢ σώματος ἐπιθυμία καὶ λύπη, λόγος ιζ'. alterum εἰ μέρος τὸ παθητικὸν τȣ̃ ἀνθρώπȣ ψυχῆς ἢ δύναμις, λόγος ιη. e cod. Harlei. edidit *Tho. Tyrwitt,* Lond. 1773. repeti iussit cel. *I. G. Schneider* ad calcem edit. lib. de pueror. educ., Argent. 1775. pag. 65 sq. *Beck.*

Quo facilius inueniri libri singuli Plutarchi, quotquot exstant, possint, breuem eorum catalogum adieci ordine litterarum, adscripto numero, quo singulos recensui.

Abstinentia a carnibus, 115.
De aere alieno vitando, 104.
Agesilai vita, 31.
Agidis vita, 37.
Alcibiadis vita, 11.
Alexandri M. vita, 33. fortuna, 71.

Amici discrimen ab adulatore, 53. πολυφιλία, 56. amor fratrum, 81. prolis, 82.
Amatorius, 97. Amatoriae narrationes, 98.
M. Antonii vita, 42.
Animi deteriores quam corporis esse morbos, 84.
Animalia terrestria an aquatilia prudentiora, 113.
Apophthegmata regum et ducum, 64. Laconica, 65.
Arati vita, 46.
Artaxerxis vita, 45.
Aristidis vita, 17.
De Atheniensium gloria, 72.
Aristophanis cum Menandro comparatio, 106.
Aqua an ignis vtilior, 112.
De auditione, 52.
M. Bruti vita, 44.
Bruta ratione vti, 114.
Caesaris Iulii vita, 34.
Camilli vita, 8.
Abstinentia a carnibus, 115.
Catonis minoris vita, 36. maioris, 18.
Ciceronis vita, 40.
Cimonis vita, 25.
Cleomenis vita, 37.
Contra Colotem, 122.
Coniugalia praecepta, 61. [?]
Consolatio ad Apollon. 59. ad vxorem, 95.
Conuiuium VII. sapientum, 62.
Conuiuales quaestiones, 96.
Coriolani vita, 12.
Crassi vita, 28.
De curiositate, 86.
De Daemonio Socratis, 93.
Demetrii Poliorcetae vita, 41.
Demosthenis vita, 39.
Dionis, Syracus. vita, 43.
De diuitiarum cupiditate, 87.
De educatione liberor. 50.
De EI in Delphis, 74.
Non suauiter viui secundum Epicurum, 121.
De esu carnium, 115.
Epistola ad Traian. 127.
De exsilio, 94.
Eumenis vita, 29.
Fabii vita, 10.
De facie in orbe lunae, 110.
De fato, 92.
Flaminii vita, 20.
De fluminibus, 125.
De fortuna, 57. Alexandri, 71. Romanor. 70.
De fratrum amore, 81.
De primo frigido, 111.
Galbae vita, 47.
De garrulitate, 85.
Gracchorum vita, 38.
Graecae quaestiones, 68.
Gryllus, 114.
De Herodoti malignitate, 107.
Homeri vita, 49.
Ignis an aqua vtilior, 112.
De inuidia et odio, 89.
De ira cohibenda, 79.
De Iside et Osiride, 73.
Laconica apophthegmata et instituta, 65.
Λάθε βιώσας, 123.
De laude sui ipsius, 90.
Luculli vita, 26.
Lycurgi vita, 3.
Lysandri vita, 23.
De malitia, ad infelicitatem sufficiente, 83.
Marcelli vita, 16.
Marii vita, 22.
Menandri cum Aristophane comparatio, 106.
De monarchia, democratia et oligarchia, 103.
Mulierum virtutes, 66.
De musica, 124.
Niciae vita, 27.
Numae vita, 4.
De odio et inuidia, 89.
De oraculis Pythiae, 75. de oraculor. defectu, 76.
Oratorum decem vitae, 105.

Othonis

Othonis vita, 48.
Parallela minora, 69.
Pauli Aemilii vita, 14.
Pelopidae vita, 15.
Periclis vita, 9.
Philopoemenis vita, 19.
De philosophorum placitis, 108.
Phocionis vita, 35.
Physicae quaest. 109.
Pompeii vita, 35.
Praecepta coniugalia, 61. gerendae reip. 102. [?]
De primo frigido, 111.
Ad principem indoctum, 100. principibus prodesse consuetudinem philosophorum, 99.
Platonicae quaestiones, 116.
De poetis audiendis, 51.
Politica praecepta, 102.
De profectu in virtute, 54.
Prouerbia, 126.
De pudore vitioso, 88.
De puerorum institutione, 50.
Pyrrhi vita, 21.
De Pythiae orac. 75.
Quaestiones Romanae, 67. Graecae, 68. Platonicae, 116. Physicae, 109. Conuiuales, 96.
Reip. gerendae praecepta, 102.
Romuli vita, 2.
Romanae quaestiones, 67. de fortuna Romanor. 70.
De sanitate tuenda, 60.
Num seni gerenda resp. 101.
De sera numinis vindicta, 91.
Sertorii vita, 30.
De Socratis daemonio, 93.
Solonis vita, 5.
De Stoicorum repugnantiis, 118. Stoicos absurdiora poetis tradere, 119. de communibus notitiis contra Stoicos, 120.
De superstitione, 63.
Syllae vita, 24.
Symposiacae quaestiones, 96.
Themistoclis vita, 7.
Thesei vita, 1.
De animi procreatione in Timaeo Plat. 117.
Timoleonis vita, 13.
De tranquillitate animi, 80.
Valerii Publicolae vita, 6.
De virtute morali, 78.
De virtute et malitia, 58. Virtutem doceri posse, 77.
De virtutibus mulierum, 66.
De vtilitate ex inimicis, 55.

V. *Scripta Plutarchi deperdita.*

Non referam hoc loco, quae e *Lampriae* catalogo, supra a me iam exhibito, [et ex cod. quoque Veneto addito,] petere obuium est omnibus: sed tantummodo vel praeterita illi scripta, vel de quibus adnotandum aliquid occurrit, paucis memorabo, Rualdi [kk]), Ionsiique obseruatis nonnulla additurus.

Vitas Plutarchi perditas iam retuli supra §. III. fin.

Μελέται Ὁμηρικαὶ libri IV. Lampr. nr. 4. Scholia minora ad Iliad. ό. 625. Schol. ad Euripidis Alcest. vs. 1128.

De Homero libri duo. *Gell.* II. 8 sq. IV. 11. [in indice Lampriae, cod. Ven. nr. 73.]

kk) *Ruald.* cap. 19. et *Ionsius* III. 6.

Περὶ ψυχῆς εἰσαγωγῆς βιβλία γ΄. apud Lampriam nr. 46. possit etiam verti, *de anima, introductionis libri III.* Sed iterum περὶ ψυχῆς. nr. 197. [¶] Plutarchi commentarios de anima laudant Origenes V. contra Cels. Gellius lib. I. cap. 3. et lib. XV. cap. 10. Eusebius XI. 36. praeparat. Theodoritus XI. Therapeut. [Fragm. a Wyttenbachio editum et Plutarcho vindicatum esse, paullo ante, ad §. IV. nr. 129. monuimus.]

Περὶ Θεοφράστου πρὸς τοὺς καιρούς. Lampr. nr. 51. [nr. 106. cod. Ven.] Aduersus Theophrasti libros περὶ καιρῶν siue πολιτικῶν πρὸς τοὺς καιρούς. de quibus dixi lib. III. cap. 9.

Περὶ παρειμένης ἱστορίας βιβλία δ΄. putem reddendum *de omissis in historia*, Lampr. nr. 52.

Commentarius quartus in Hesiodum. *Gell.* XX. 8.

Ὁπόση ψυχῶν καὶ σωμάτων ἀνθρώποις περὶ εὐφυΐαν καὶ ἀρετὴν διαφορά. *Gell.* lib. I. cap. 1.

Αἰτίαι τῶν Ἀράτου διοσημείων. Lampr. nr. 117. [cod. Ven. nr. 146.] Schol. Arati sex vel septem locis Plutarchum laudans, et *Eustathius* ad Iliad. ω. pag. 1363. edit. Rom.

Περὶ ἡμερῶν. *Plutarch.* Camillo pag. 138. Confer Lampr. nr. 189.

Στρωματεῖς. *Eusebius* lib. I. praep. cap. 4 et 5. Lampr. nr. 60.

Περὶ τῶν ἐν Πλαταιαῖς Δαιδάλων. *De festo Daedalis apud Plataenses. Euseb.* prooem. libri III. praepar. Vide Ionsium pag. 236. [pag. 27. Dorn. In indice L. cod. Ven. nr. 212 et 213. sunt duo diuersa opusc. περὶ τῶν ἐν Πλαταιαῖς δαιδάλων et περὶ φιλολόγων παρασκευῶν. Inde ipsa Ions. adnotatio illustrari et corrigi potest.] Lampr. nr. 190.

Περὶ τοῦ μὴ εἶναι τὴν ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος Ἀκαδημίαν. Lampr. nr. 61. Legendum cum H. Stephano περὶ τοῦ μίαν εἶναι etc.

Περὶ φύσεως καὶ πόνων. Sopater apud Phot. cod. CLXI.

Ἀνδρῶν ἐνδόξων ἀποφθέγματα, (ab apophthegmatibus regum et ducum diuersa,) idem Sopater loco laudato. Itaque fortassis apud Lampr. nr. 159. [in cod. Ven. nr. 187.] hoc supplendum.

Περὶ εὐγενείας. Lampr. nr. 192. Stobaeus serm. 84 et 86. Confer Seldenum praefat. libri de titulis honorum. [A Wolfio editum esse, §. IV. nr. 130. iam significauimus.]

Ὁ πρὸς Δίωνα ῥηθεὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ. Lampr. nr. 193. intellige Dionem Chrysostomum, Plutarchi aequalem.

Περὶ γεωφάγων. Lampr. nr. 181. sed H. Stephanus legit γεωγράφων.

Περὶ χαρακτήρων fortassis *de characteribus morum*, quales scripsit Theophrastus, licet alii malint de dicendi characteribus. Lampr. nr. 184.

Πρὸς τὴν τοῦ Ἐπικούρου ἀκρόασιν περὶ Θεῶν. Ita videntur haec ex H. Stephani editione iungenda apud Lampr. nr. 78. 79. [in cod. Ven. nr. 131 et 132.]

Περὶ μαντικῆς. Lampr. nr. 69. *Stobaeus* serm. 8 et 58.

Περὶ φιλίας Ἐπιστολή. *Stob.* serm. 63. 64. [cod. Ven. Lampr. 56.]

Ὅτι

Ὅτι καὶ γυναῖκα παιδευτέον. *Stob.* ferm. 17. 41. 90. 93. [☞]

Περὶ διαβολῆς, id. ferm. 20. 38. 40.

Περὶ κράτους τοῦ σώματος. id. ferm. 51.

Περὶ κάλλους. Stob. ferm. 63. 64. Quae idem alibi de amicitia et amore, quiete et diuitiis e Plutarcho repetit, nefcio an ex peculiaribus hoc titulo haufèrit libris.

Ὑποθετικὸν ἢ περὶ ἀρχῆς. Lampr. nr. 148. Fortaffis haud diuerfum ab eo quod Sarisberienfis *Archigrammaton* vocat IV. 8. Policratici: *De magiftratuum moderatione librum fertur fcripfiffe Plutarchus, qui infcribitur Archigrammaton, et magiftrum fuae urbis ad patientiam et iuftitiae cultum verbis inftituiffe dicitur et exemplis.*

VI. *Alii* ll) *Plutarchi duodecim.*

* Plutarchus, *Acharnenfis,* in vet. infcriptione e Creta Venetias delata, apud Scalig. in Eufebium ad annum MMCXLVII. quae inemendata legitur apud Gruterum p. CCCXVII. 1.

* Plutarchus, *Alexandrinus,* grammaticus, quem colloquentem inducit in Dipnofophifticis fuis Athenaeus.

* Plutarchus, *Antiochenus,* Syriae praefectus, Chriftianus fub Conftantino M. imp. Vide Malalam tom. II. pag. 3.

* Plutarchus, Neftorii mm) F. *Athenienfis,* philofophus, quem cum Iamblicho iungit et praeclarum Ariftotelis interpretem celebrat *Prifcianus Lydus* in Theophraftum p. 289. 291. De eo plura Suidas, et *Marinus* in vita Procli cap. 12. ad quam fi placet vide quae olim fcripfi. *Fabric.* conf. *Lambec.* de bibl. Vindob. tom. VII. pag. 93 fqq. *Harl.*

* Plutarchus, *Attici,* platonici, pater, laudatus Porphyrio in vita Plotini.

* Plutarchus, quartus poft Andream epifcopus *Byzantinus.* Niceph. VIII. 6. et Philippus Cyprius in Chronico Ecclef. graecae p. 3.

* Plutarchus, Plutarchi noftri *Chaeronenfis* philofophi filius. Huic Plutarcho iuniori vereor ne quidam libri tribuendi fint, qui parenti adfcribuntur, inquit *Ionfius* III. 6.

* Plutarchus, *Eretrienfis,* cuius praeter Aefchinem contra Ctefiph. et Demofthenem orat. in Midiam meminit Plutarchus nofter in Phocione pag. 746. 747.

Plutarchus *Iuftiniano* imp. a fecretis, quem inter rerum illius fcriptores graecos deperditos refert Nic. Alemannus praef. in Procopii hift. Arcanam.

Plutarchus *Libertus* in vet. infcript. Saguntina ap. Gruterum p. DCCCCLXXVII. 7. [☞]

 [Plutar-

ll) *Rualdus* in vita cap. 1. tres diuerfos a philofopho Chaeronenfi Plutarchos obferuat, *Ionfius* III. 6. octo, quos h. l. notaui ftellulis adpofitis.

mm) Neftorium, huius Plutarchi patrem, *I. C. Wernsdorf.* in diff. I. de Hypatia §. 21. pag. 40. et in litteris ad me datis coniecit, eum effe, quem *Zofimus* lib. IV. cap. 18. memorat eo anno, quo Valentinianus I. mortuus eft, Athenis fuiffe facrorum antiftitem et fomnium vidiffe, quod iuffiffet Achillem heroa publicis adfici honoribus: His ex fomnio procuratis, terram atticam a terrae motu, tum graffante, feruatam effe: idque beneficium Syrianum philofophum, qui difcipulus et fucceffor Plutarchi fuit, hymno in Achillem celebraffe. *Harl.*

[Plutarchus, episcopus Πλαταιῶν, qui a. Chr. 459. subscripsit concilio CPolitano sub Gennadio, patriarcha, apud *Lambec.* in comment. de bibl. Vindob. caes. tom. VIII. pag. 891.]

* Plutarchus, ab Origene ad Christianismum conuersus et *martyr*, de quo Martyrologia 28. Iul. et *Eusebius* VI. 3. 4. hist.

* Plutarchus, qui *Sardicensi* concilio subscripsit circa A. C. 347. Vid. *Athanas.* Apologia II.

[Plutarchus quidam apud Pausaniam I. 64. *Heum.*]

VII. *Codd. MSS. et Editiones Plutarchi.*

Codices manu exarati.

De his quoniam cl. *Wyttenbachium* in editione sua operum Plutarchi, quae in Anglia formulis typographicis descripta, fauente deo, prodibit, more suo, h. e. erudite docteque disputaturum esse arbitror; paucis me hic expediam.

De codd. quibusdam *Leidensibus* idem iam quaedam disseruit in praefat. ad editionem suam Plut. de sera numinis vindicta, pag. XV sqq. Sunt vero in bibl. *Leidensi*, teste auctore catalogi illius bibliothecae, pag. 336. nr. 57. b. de disciplina puerorum it. pag. 389. nr. 85. idem lib. cum aliis, ex interpret. *Guarini* Veronensis; — pag. 377. nr. 11. apophthegmata Laconica, a *Franc. Philelpho* latine reddita. — pag. 388. nr. 48. Pompeii vita, a *Iac. Angelo* lat. versa. — Inter Vossianos, pag. 395. nr. 2. pleraque Plut. moralia; de quo cod. gr. v. Wyttenb. l. c. — pag. 396. nr. 15. collectio ex Plut. scriptis ἀναμνήσεις εἶναι τὰς μαθήσεις. — pag. 398. nr. 55. apophthegmata regum et ducum; item Laconica. — pag. 400. nr. 11. prouerbia Alexandrina. — pag. 401. nr. 3. de fortuna Romanorum. — pag. 402. nr. 16. Πλατωνικὰ ζητήματα etc. — pag. 403. nr. 6. Consolat. ad Apollonium.

In Anglia Oxonii, teste catal. Opp. — *Westmonaster.* edit. Plut. cum notis Casauboni msstis. Codd. V. *Bodleianos* Bryanus vsurpauit, de quibus *Moses du Soul* in praefat. ad edit. Londin. egit.

In bibl. regia *Matritensi*, (teste Iriarto, in catal. codd. graec. etc.) cod. LV. saec. XIV. continens viginti vitas parallelas. — cod. LX. eiusdem saeculi, opuscula moralia, cum adnotatt. in margine scriptis. — cod. LXII. apophthegmata Romanorum etc. instituta Lacedaemon. Homeri vita. — cod. CIX. fol. 69. de fato.

In bibl. *Escurial.* teste Pliier in itinerar. per Hispan. pag. 187 sq. quaedam parallela in duobus codd. — de animi generatione et alia aliquot opuscula: secundum *Clarkium* vero in epistol. de Hisp. pag. 390. edit. germ. vitae L. Aretino interprete, tum tres adhuc codd. vitas Plut. continentes.

In bibl. *Coisliniana*, auctore *Montfaucon* pag. 414. cod. CCXVI. fol. 120 sq. nec non pag. 574. 475—479. in S. Maximi opp. cod. CCCLXXI. fol. 11. quaedam sententiae etc. ex Plutarcho aliisque. — pag. 430. optimus cod. CCCXIX. saec. X. vitae et parallela. — pag. 223. cod. CLXV. in Theod. Metochitae op. de rebus philos. est caput de Plutarcho. — In bibl. *Traiect. Mosae*, (Montpellier,) teste Montfauc. Moralia.

In

In bibl. publ. *Parif.* tefte catal. tom. II. funt XXXVI. codd. qui moralia: XI. codd. qui vitas parallelas et decem codd. qui fragmenta continent. — ac de verfus heroici differentiis, caefuris, figuris et adfectionibus, cum multis fcriptis Plutarchi moralibus, cod. MDCCCCLV.

In bibl. *Taurinenfi* inter codd. latin. cod. DCXLIII—DCXLV. funt variae plurium vitarum *verfiones lat.* auctoribus Leonhardo Aretino, Iac. Angelo, Alamanno Rinuccino, Guarino, Donato Acciaiolo, Omnibono Leonicenfi, Lap. Caftelliunculo etc. et illorum aliorumque praefationes. — pag. 445. cod. CXX. verfio italica opufculi, quomodo adulator ab amico internofci poffit.

Venetiis inter codd. *Nanianos*, (tefte catalogo pag. 17.) cod. XXII. 16. Confolat. ad Apollonium: fragmentum.

Bononiae, de Mufica, apud Montfauc. in diar. ital. pag. 408.

Florentiae, in bibl. B. Mariae, auctore *Montfaucon* in diario italico pag. 366 fq. 1) vitae, 2) et 3) moralia opufc. 4) contra leges Lycurgi. 5) dicta fapientum ex *Plutarcho* et aliis collecta. — in bibl. Medicea, fecundum *Bandinii* catal. codd. gr. *vita Homeri*, tom. II. pag. 126. cod. IV. et 305. cod. VIII. et 329. cod. XXV. tom. III. pag. 117. LV. pag. 210. XXXII. et pag. 218. VI. — *de placitis philof.* liber fecundus, tom. II. cod. XXXVII. nr. 28. pag. 119. et liber quintus, tom. III. pag. 404. IX. — libri V. III. pag. 210 fqq. cum aliis opp. moral. et pag. 218. cod. XXX. *iidem*, cod. V. nr. 52. pag. 177. — *vitae* parallelae fex et *opufc. moralia* XXIII. tom. II. cod. IV. pag. 301 fq. et duae *vitae* cum XX. *opp. moral.* ibid. cod. V. pag. 302 fq. — *vitae* XLVIII. in tres libros diuifae, tom. II. pag. 619 fqq. cod. I. — *vitae* XIX. cum fcholiis, et *vitae* XVIII. ac *vitae* XIV. cum variis in Plutarchi laudem epigrammatibus, ibid. pag. 623 fqq. codd. III. IV et VI. — *vita Catonis* cum notis gloffisque margin. pag. 643. cod. XXIV. — *vitae* XV. tum XII. tum X. pag. 647 fqq. codd. XXXI. XXXII et XXXIV. — Otho et Galba, *vitae X. rhetorum*, *parallela* et alia 68. *opufcula*, inprimis *moralia* tom. II. cod. V. pag. 175 fqq. et III. cod. XXII. pag. 210 fqq. opufc. 32. — quinque *opufc. moral.* et *apophthegmata Laconica*, ibid. cod. VII. pag. 304 fq. — *apophthegmat.* regum etc. et *Lacon.* atque XVII. *opp. moral.* cum *parallelis* rom. ac gr. ib. cod. II. pag. 294 fq. et cod. III. nr. V. — VII. tria opp. moral. pag. 297. — *apophthegm.* regum, ib. cod. XV. 1. pag. 314. — *apophthegm. Lac.* ac *regum* et opp. duo *mor.* ib. cod. X. 24. p. 328. atque cod. XXIX. pag. 381. — Lyfiae vitam ab aliis Plutarcho, ab aliis vero Dionyfio Halic. adfcribi, notatur tom. II. in cod. LII. 1. pag. 435. et cod. XIX. 1. pag. 678. — ib. pag. 465. cod. XXIV. nr. 10. pag. 465. ex LX. Plutarchi libro; inc. ὅτι τὸ ἐν Δελφοῖς εἶ τινές φασιν ἀνιερῶσθαι. — *de Mufica*, II. pag. 475. cod. XXIX. fol. 21. p. 486. cod. I. nr. 6. III. p. 218. cod. XXX. III. pag. 176. et in aliis. — epitome in *Timaei* de animae procreatione libr. II. pag. 486. cod. I. fol. 21. pag. 664. nr. 22. et III. pag. 218. cod. XXX. nr. IV. cum *quaeftionibus natural.* et *de fato.* pag. 265. cod. IX. fol. 45. — *de puerorum inftitut.* III. pag. 215. cod. XXV. ibid. pag. 216. cod. XXVIII. continet XVII. et cod. XXIX. XVI. *opufc. moralia.* — *de Alexandri fortuna*, fermones II. tom. II. pag. 654. iterum 669. — Excerpta ex Plut. de fortuna Alexandri, III. pag. 325 fq. cod. VIII. nr. XXV. — *Prouerbia*, quibus Alexandrini vtebantur, III. pag. 203. cod. XIII. nr. XIV. — Citatur Plut. in florilegio fententiarum tom. I. pag. 254. et in viol. comp. tom. I. pag. 549. — Apud *Benedictinos*, fecundum Montfauc. moralia et parallela.

Patauii,

Patauii, teste *Tomasino* in bibl. Patauin. MSSt. pag. 19. apophthegmata, a Franc. Philelpho versa. — Vitae a diuersis in serm. lat. translatae pag. 20. et pag. 22. quatuor opusc. philosophica. — *Romae* in bibl. *Barber*. de musica et alia opp. philosophica codd. CXXXV. CXXXVII et CCLXX. (vid. Introd. m. in hist. L. Gr. I. pag. 64.) — in bibl. *Angelica* vitae parall. (vid. ibid. pag. 66.) — In bibl. *Magliab*. Florentiae adseruatur lib. Plut. *quomodo quis possit ab inimicis iuuari*, a *Io. Corsio* e graeco in latin. conuersus, 4.

Venetiis in bibl. D. Marci, teste catal. codd. graec. pag. 123 sq. cod. CCXLVIII. saec. XV. membran. continens opera varia, cumprimis moralia, praefixo catalogo parallelorum et operum deperditorum. — pag. 125. cod. CCXLIX. saec. XI. in 8. membran. — ibid. in cod. CCL. eiusdem saec. in fol. membran. sunt complura scripta moralia. — pag. 128. cod. CCLIX. saec. XIV. chart. in 4. Plutarchi platonicae quaestiones initio mutilae. — pag. 147. cod. CCCXXII. de musica. — pag. 183. cod. CCCLXXXIV. membr. saec. XV. fol. vitae parallelae, et cod. CCCLXXXV. saec. XV. in 4. atque cod. CCCLXXXVI. saec. XI. vitae XXIV. ac XII. — pag. 208. cod. CCCCXXVII. chartac. in 8. saec. XIV. nec non pag. 274. cod. DXI. chart. in fol. min. saec. XII. moralia quaedam. — pag. 210. cod. CCCCXXVIII. chart. in 4. saec. XIV. de consolatione ad Apollonium. — pag. 279. cod. DXXI. chart. in 4. saec. XIV. de placitis philosophorum. — pag. 282. cod. DXXIII. saec. XV. de animae procreatione, quae in Timaeo Platonis describitur. — pag. 287. cod. DXXXI. chart. in 4. saec. XV. vita Homeri. — In biblioth. Dominicanorum, vitae, a Demetrio incipientes, narrante Montfauc. in diario ital. pag. 47.

In biblioth. synod. *Mosquensi* sunt aliquot codd.

In biblioth. *Vindobonensi*, teste *Lambecio*, cod. CCLXXXXVI. nr. 4. tom. V. pag. 543. apud *Nessel*. catal. I. pag. 392. cod. CCLXXXVII. nr. 4.) fragm. quaedam de metro heroico, aliisque nonnullis metris poeticis. — tom. VI. pag. 266. cod. XXV. nr. 2. (*Nessel*. III. pag. 37. cod. XXVII. 3.) Aristotelis, *Plutarchi* aliorumque scriptorum graec. ethnicorum praedictiones et testimonia de Christo et christiana religione; sed vide notam Kollarii. — tom. VII. pag. 255 sqq. cod. LXXII. (Nessel. IV. pag. 83. cod. CXLVIII.) sympostacorum libri IX. quem cod. antiquissimum cum editt. conferre iubet Lambecius. — cod. LXXIII. (*Nessel*. IV. pag. 76. cod. CXXIX.) antiq. membr. XXI. opusc. moralia. — cod. LXXIV. antiq. bonae notae. (*Nessel*. IV. pag. 31 sq. cod. XLVI.) XLV. opusc. maxime philosophica, et *Lambec*. obseruat, in nota 1. pag. 261. libell. πότερον τὰ Ῥωμαίων πράγματα τύχῃ ἢ ἀρετῇ vulgo inscribi περὶ τῶν Ῥωμαίων τύχης. in not. 2. περὶ τοῦ, πῶς χρὴ τὸν φιλόσοφον πολιτεύεσθαι (et apud Kollar. in supplem. pag. 564. περὶ τοῦ π. χ. τ. φιλ. πομπεύεσθαι,) vulgo simpliciter inscribi πολιτικὰ παραγγέλματα· et not. 4. προβλήματα Ῥωμαϊκὰ et Ἑλληνικὰ perperam in edit. gr. lat. Operum Plut. Francof. inscribi, κεφαλαίων καταγραφὴ, *capitulorum descriptio*, h. e. quaestionum solutio siue problematum: quum ex hoc codice manifeste adpareat, per κεφαλαίων καταγραφὴν nihil aliud significari, ac indicem capitum siue quaestionum, qui ipsi problematum libro separatim praefixus est: vti quoque in cod. apud Kollar. l. c. pag. 565. nr. III. [vid. *Wernsdorf*. Comment. I. ad Plut. Quaest. Gr. pag. 7 sq.] — pag. 263. cod. LXXV. (Nessel. IV. pag. 25.) vitae Galbae et Othonis cum aliis opusc. XIX. philosophicis. — tom. VII. pag. 464. cod. CXIX. nr. 2. de musica, vbi vid. notam Kollarii; ex *Meibomii* praefat. antiquae musicae auctoribus praemissa. — *Kollarius* in supplem. I.

supplem. I. ad Lambecii comment. inter codd. Vindobon. adhuc reperit, huc pertinentes codd. pag. 499. cod. LXXXII. nr. 2. *Plethonis* ex Diodori Sic. et *Plutarchi* Opp. (in vita Agesilai) narratio eorum, quae pugnam Mantineam consequuta sunt. — pag. 544 sqq. cod. LXXXV. membr. saec. XII. quem cum editt. conferendum censet Kollarius, item cod. LXXXVI. — cod. LXXXVII. vitae aliquot parallelae. — cod. LXXXVIII. pag. 562 sqq. scripta XVIII. historica et philosophica. — In *Nesselii* catal. MSSt. part. IV. cod. XXVIII. nr. 4. pag. 28. ex Plutarchi opusc. de syllaba EI etc. libri II. cap. II. — ibid. p. 97. cod. CLXXVI. nr. 2. de musica. — part. V. pag. 119. cod. LX. 1. et pag. 158. cod. CXIII. aliquot vitae parallelae.

In bibl. *Noribergensi* publica de educ. liberorum; apophthegm. de fortuna et virtute Roman. de inuidia et odio; de Alexandri fortuna virtuteue. *latine;* saec. XIII.

In bibl. *Bauar. Monac.* magna pars vitarum. vid. *Reiske* praef. ad vol. I. Opp. Plutarchi: pag. VII.

Neapoli in bibl. regia cod. CVIII. chart. saec. XV. cod. CXLI. saec. XIV. de musica. — cod. CXXXVII. duo opp. philos. — cod. CLXVIII. chart. scriptus manu Io. Rosi, Cretensis, de educat. liberorum. — cod. CLXXXIV. saec. XIV. opusc. 35. philos. — cod. CCXXIV. saec. XV. epitome περὶ τῆς ἐν τῷ Τιμαίῳ ψυχογονίας.

E d i t i o n e s.

Primum paucis indicabo *versiones* vitarum aliorumque *Plutarchi* opusculorum *latinas*, saec. XV. editionibus *graecis* antiquiores.

Vitae parallelae, s. illustrium virorum vitae, a variis, n. Philelpho, Tortelio, Lapo, Donato Acciaiolo [nn]), Ant. Tuderdino, Guarino, Leon. Aretino et Leonardo Iustiniano latine versae, et a *I. A. Campano* collectae. II. voll. *Romae* s. a. (probabiliter 1470.) fol. per Vdalricum Gallum: de qua rar. edit. vid. *Audiffredum* in catalogo roman. editt. saec. XV. pag. 37 sq. *Fossium* (qui repetiit praemissum elenchum vitarum eorumque, qui singulas vitas verterunt,) in catal. codd. saec. XV. bibl. Magliabecch. vol. II. pag. 383 sqq. cel. *Panzer.* in Ann. typogr. vol. II. pag. 414 sq. eosque, quos ille laudauit: *Creuennae* Catal. vol. V. pag. 245 sq.

Vitae parall. cum epist. *Campani.* s. l. (Argentorati) et s. a. II. voll. fol. Hanc esse Romanam Hahnianam et circ. 1471. excusam, perperam putabat *Schelhornius*, in diatriba, Cardin. Quirini libro de optimorum scriptor. editt. praemissa, pag. 56 sqq. de ea copiose disputans; eius vero diuersitatem pluribus recte monstrauit *Audiffr.* l. c. et comprobauit *Panzer* A. T. I. pag. 77. et II. pag. 414. Exemplar custoditur in bibl. publ. Erlangensi: atque ego, ad iudicium Audiffredi castigandum, obseruo: indicem vitarum earumque interpretum in tomo I. omnino excipere verba: *Plutarchi historiographi greci liber de viris clarissimis — — — translatus, incipit,* vti Schelhorn. notarat: tum, quae Schelh. scripserat, in tomo II. legi, vita *Pomponi Attici Clarissimi viri e greco sermone in latinum per Cornelium Nepotem translata:* quam vitam omnino quidem sequitur: *Incipit vita Ruffi viri clarissimi*, (quamquam in indice, ab initio voluminis I. tantum est exaratum, vt in priore editione, *Rufus*,) verum non est vita Rufi; sed admodum breuis historia rerum romanarum

nn) Errasse Campanum, supra, §. III. iam monuimus. *Harl.*

rum ab initiis vsque ad imperat. Valentinianum, cui inscripta est. — *Venetiis* prelo exiisse opus, suspicatur *Bure* in catal. bibl. Vallerian. III. pag. 359. et pag. 361. quidam versionum codd. recensentur.

Vitae etc. *Romae* apud Conr. Sweynheym et Arn. Pannartz. 1473. fol. ex recognitione Io. Andreae. vid. *Audiffred.* l. c. pag. 130. *Panzer.* II. pag. 438. nr. 113. — — *Venetiis,* apud Nic. Ienson. 1478. fol. mai. Differt a Romana, et quarumdam vitarum versio aliis, quam in illa, adscribitur. vid. *Fossium* l. c. p. 386. *Goetz.* mem. bibl. Dresd. III. pag. 394. *Panzer.* III. pag. 135. qui multos alios laudat, de ea edit. differentes. — — *ibid.* per Io. Rigatium de Monteferrato. 1491. fol. II. voll. vid. *Panzer.* III. pag. 308. nr. 1440. inprimis cl. *Fossium* l. c. III. pag. 125 sqq. — *ibid.* per Bartholom. de Zanis de Portesio. 1469. fol. vid. *Panzer.* III. pag. 394. qui notat Denis. in Supplem. pag. 294. illam edit. ad. an. 1490. referentem. — *Romanam* edit. a. 1480. ex diario gallico, Iourn. des Scavans, a. 1684. p. 84. memorat *Maittaire* in A. T. IV. pag. 413. — — *Brixiae*, vitae, a *Guarino* in latin. conversae. 1488. fol. — vid. *Panzer.* I. pag. 250. — Parallela a *Guarino* lat. versa, cum Polybio de primo bello punico. ibid. per Iac. Britannicum. 1498. fol. vid. *Goetzii* Mem. bibl. Dresd. vol. II. pag. 103. *Panzer.* I. pag. 259. — Vitae ex graeco in latinum versae, adhibita solerti diligentia ac multis collatis exemplaribus graecis et lat. ad vnguem per — *Pyladem Brixianum* castigatae. — in fine: per Iac. Britannicum. *Brixiae* impressae. 1499. fol. vid. *Audiffredi* specim. edd. ital. saec. XV. pag. 103—105. *Mittarell.* adpend. ad catal. codd. bibl. S. Michael. Venet. pag. 374. qui vitar. et *interpretum* praemisit indicem, qui Campani indici vt plurimum respondet. adde *Panzer.* I. pag. 260. nr. 134.

E latino in *italicum* sermonem prima vitarum pars conuersa est a *Baptista Alex. Iaconello de Riete, Aquilae,* impress. ab Adam de Rotwil. 1482. fol. vid. *Panzer.* I. pag. 16. nr. I. inprimis *Audiffred.* in specim. editt. ital. saec. XV. pag. 4 sq. qui antiquiorem edit. a. 1472. ab Orlando memoratam et aliam a. quoque 1482. a Maffeio relatam, chimaericas esse pronuntiat; — add. catal. bibl. *Valler.* tom. III. pag. 362. *Mittarelli* in adpendice l. c. pag. 377 sq. qui, num Iaconellus secundam vitarum partem italice verterit, vel saltem typographicis descripserit formulis, ignorare se fatetur: Audiffredo credibile videtur, alteram partem numquam vidisse lucem. Altera quidem pars, qui foetus est *Iulii Bordoni*, Patauini, aliquoties vidit lucem. Atque *Paitoni* in Bibliot. degli autori — volgarizzati, part. III. pag. 147 sqq. illam et reliquas edd. ac versiones vitarum italicas fusius recenset: vnde notitiam illarum paucis hic simul repetam. — Altera pars, (edit. incerta,) Venet. 1516. 4. — Prima pars, correctior, recusa est Venetiis 1518. 4. — Pars I. auctior, — et II. per *Bordon.* ibid. 1525. 4. — 1529. 8. — 1538. 8. — Vitae, ital. versae a *Ludou. Dominico*, (Domenichi,) part. II. ibid. 1555. 4. — ibid. 1560. II. tom. 4. sed penes auctorem *Haym* sit fides. *Osmont.* tamen scribit, in Dictionaire typogr. tom. II. pag. 92. illam edit. reperiri apud Floncel. — versae per *Lud. Dominicum* aliosque, et collatae cum textu graeco per *M. Leon. Ghini*, cum vita auctoris, a *Thomasio Porcacchi* exposita etc. II. tom. 1566. 4. — 1568. 4. — 1569. (ap. Audiffred. l. mem. et in bibl. Erlang.) — 1570. 4. — 1582. 4. — 1587. 4. — 1607. 4. — versae a Lud. Dominico, correctae a *Francisco Sansouino.* ibid. 1570. 4. — 1563. 4. II. voll. (in fin. 1564.) — 1620. 4. — cum multis adnott. etc. Veronae 1744. 4. — separatim vita Alexandri M. Venet. 1570. 8. — Le vite di Plutarco ridotte in compendio

pendio per M. *Dario Tiberto* da Cesena, e tradotte alla comune utilità di ciascuno per *L. Fauno* in buona lingua volgare. In Venetia, per Michele Trammezzino. 1543. 8.

Hispanice versae, interprete *Alfonso de Palençia*, per Paullum de Colonia etc. *Sevillae* 1491. fol.

Problemata, lat. interprete *Io. Petro Lucensi*, sed a Calphurnio, ad fidem graeci exemplaris emendata etc. *Florentiae*, f. a. 8. vid. *Panzer*. I. pag. 430. nr. 252. — sine a. et l. nota in 4. typis Domin. Siliprandi. vid. Goetz. Mem. bibl. Dresd. III. pag. 410. Eadem esse videtur, quae sequitur, cum signaturis. — *Venetiis* typis Dominici Siliprandi, (qui artem typographicam exercebat ad a. 1475. duplex editio,) f. a. 4. saec. XV. de qua duplici editione, sine numeris et custodibus, quarum altera signaturis caret; altera illis est instructa, vid. notas cel. *Morelli* ad Pinelli catal. I. pag. 236 sq. — *ibid.* per Antonium de Strata, Cremonensem. 1488. cum *Alexandri Aphrodisei* et *Aristotelis* problematibus; lat. vid. *Mitarell.* l. c. pag. 372 sq. *Goetz*. Mem. bibl. Dresdens. III. pag. 507 sq. *Fossius* I. pag. 63. *Panzer*. III. pag. 252 sq. et pag. 498. nr. 2812.

Apophthegmata ad Traianum et *apophth. laconica*, latine, *Francisco Philelpho* interprete, *Venetiis* apud Vindelin. Spir. 1471. fol. (formam in 4. dedit libro *Bure* in catal. Valler. II. pag. 681.) vid. *Panzer*. A. T. III. pag. 71. nr. 29. *Fossius* II. pag. 387. — fine l. et a. aliisque notis typographicis, saec. XV. charactere romano. 4. vid. cl. *Morell.* ad Pinelli catal. tom. I. pag. 234 sq. — et cum *Philelphi* orationibus aliisque opusculis, f. a. et loco. 4. (probabiliter *Mediolani* circ. a. 1481.) vid. *Saxii* hist. typogr. Mediol. pag. CCXXI. DLXXXIII. et DCXIV. *Panzer*. II. p. 43. nr. 200. et *Fossium* l. c. II. p. 330 sq. vbi p. 331. alia eorumdem Philelphi oration. et opusculorum ed. *Venetiis*, 1491. 4. recensetur. In *Bünau.* catal. I. p. 166. citatur alia edit. Venet. 1492. fol. — alia edit. Apophth. *Brixiae.* 1488. 4. *Panzer*. I. pag. 250. nr. 50. — Apophthegm. a *Fr. Philelpho* traducta, cum Hesiodi Theogonia, lat. hexametris *Ferrariae* per Andr. Gallum. 1474. 4. (Maitt. IV. pag. 333.) — apophthegmata e graeco in latin. versa, a *Franc. Philelpho.* Dauentriae per Richard. Pafraet. 1499. 4. vid. *Panzer*. I. pag. 366. nr. 131.

De virtutibus mulierum, traductio per *Alamanum Ranutinum* oo), ciuem Florentinum. *Brixiae* typis Bonini de Boninis de Ragusia. 1485. 4. vid. *Panzer*. I. p. 246. nr. 22. — ibid. probabiliter, per Bernard. Misintam, sine anni nota, (1497.) 4. *Panzer*. I. pag. 258. nr. 111. *Zeni* Differt. Vossiane. tom. II. pag. 209.

Praecepta connubialia, et *de virtutibus morum*, cum Cleomede, et Dionis atque Aristidis oratt. de concordia; latine reddita a *Carolo Valgulio*. *Brixiae* per Bern. Misintam, 1497. 4. *Panzer*. I. pag. 257. nr. 102.

Opuscula quaedam *Alamanno Ranucino* interprete, *Brixiae* 1488. fol. *Panzer*. I. p. 250. nr. 53. *Audiffredi* in specim. edd. ital. saec. XV. pag. 159. nr. IV. formam libri in 4. designat.

oo) Sic quidem excusum est; sed intelligendus *Rinuccinus*. vid. cl. *Morell.* ad Pinelli catal. V. pag. 252. et *Audiffred.* Specim. editt. italic. saec. XV. pag. 146. *Fossii* monumenta ad Alamanni Rinuccini vitam contexendam etc. Florent. 1791. 4. pag. 150.

De differentia inter odium et inuidiam, cum Cenforino, Cebete etc. lat. fine vllis notis typograph. 4. — alia editio, *Bononiae*. 1497. 4. vid. *Fossium*, I. pag. 511 fqq. *Panzer* I. pag. 234. nr. 231. — inprimis *Audiffr.* fpecim. editt. ital. faec. XV. pag. 112 fq. — item cum aliis opufc. *Venetiis* per Bernard. Venetum de Vitalibus. a. 1500. 4. *Panzer*. III. p. 477. nr. 2646.

Amatoriae narrationes, interprete *Angelo Politiano*, fine l. et a. (nifi pars fit Politiani Operum:) atque verfio illa ineft quoque in Politiani Opp. *Venetiis* ap. Ald. Manut. 1498. fol. — et *Florentiae*, opera et impenfa Leon. de Arigis de Gesoriaco. 1499. fol. vid. *Mittarelli* adp. pag. 373 fq. et *Fossium* II. pag. 390 fqq.

De liberis educandis, interprete *Guarino*, cum *Petri Paulli Vergerii* op. de ingenuis moribus, *Xenoph.* de tyrannide opufc. a Leonardo Bruno Aretino lat. verfo, *Basilio* etc. Florent. f. a. 4. — vid. *Audiffr.* l. c. pag. 380. et 424 fq. aliud exemplar, f. a. et l. fed mancum. vid. *Fossium* II. pag. 782 et 831. — cum *Hieronymo* de officiis liberorum etc. fine l. et a. vid. *Goetz.* l. c. III. pag. 409 fq. — Brixiae 1485. 4. vid. *Mittarelli* adpend. pag. 473. *Audiffredi* fpec. edd. ital. etc. pag. 148 et 151. — cum Vergerio, et *Basilio* de liberal. ftudiis. Brixiae 1495. ap. *Audiffr.* l. c. pag. 172.

De breuibus clarorum nominum inter se contentionibus a Plutarcho *collectis*, *a Guarino in latinum conuersis*, per Boninum de Boninis. *Brixiae* 1485. 4. vid. *Pinelli* catal. I. p. 237. nr. 1353. et *Audiffred.* fpecim. ital. verfion. faec. XV. pag. 146.

Editiones graecae, et graecolatinae pp).

Κέβητος πίναξ. Βασιλείυ τῦ μεγάλυ λόγος —. Πλυτάρχυ περὶ παίδων ἀγωγῆς. Ξενοφῶντος ἱερών. graece. fine l. et a. nota, in 8. at faec. XV. exeunte, aut XVImo aufpicante, eodem charactere, quo Zachar. Calliergius vti folebat, Romae, aut, quod placet *Panzero* V. C. III. pag. 500. Venetiis. vid. *Fossium* I. pag. 507. *Pinelli* catal. I. pag. 234. cum nota Morelli.

Iunctim prodierunt primum: *Opuscula* (moralia qq)) LXXXXII. gr. cura et emendatione *Demetrii Ducae*, *Cretensis;* quibus praemittitur Aldi Pii Manutii epift. In calce: *Venetiis in aedibus Aldi et Andreae Asulani soceri.* m. Martio MDIX. (1509.) fol. vid. *Bandini* catal. codd. gr. Medic. vol. II. pag. 506. In biblioth. Leidenfi eft exemplar cum V. L. et coniecturis Donati Ianoctii. — Aldus infcripfit edit. Iacobo Antiquario Perufino, et epiftola ita clauditur: *Libuit heic subiungere hendecasyllabos, quos, quum veni ad te Mediolanum, lusisti ex tempore, prae summo gaudio aduentus nostri, vt faciant et hi fidem mutui amoris nostri:*

Aldus

pp) De editionibus pluribus iam differui in Introduct. in hift. L. Gr. quae omnia repetere nolo.

qq) Vt *moralia* prius edita funt, quam vitae parallelae; fic pleraque illorum etiam ante vitas fcripfiffe videtur Plutarchus.

Aldus venit en, Aldus ecce venit,
Nostrum sinciput occiputque nostrum,
Mel, sal, lac quoque, corculumque solus,
Graios altera et altera latinos
Qui apprendendo manu reduxit omnes
In verum modo limitem, superbos
Victores superans Olympiorum.
Nunc, o nunc Iuuenes vbique in vrbe
Flores spargite, vere namque primo
Aldus venit en, Aldus ecce venit.

Τȣ̃ σοφωτάτȣ Πλȣτάρχȣ παραλλήλων —. — *Plutarchi parallelum,* (sic) *Vitae Romanorum et Graecorum quadraginta nouem,* (graece. addito *Xenophontis* Agesilao et *Isocratis* Euagora.) In calce seu folio 344. — *Florentiae in aedibus Philippi Iuntae.* Anno — M.D.XVII. (1517.) die XXVII. m. Augusti. fol.

Haec princeps habetur vitarum editio: (ordo autem vitarum differt ab eo, qui in editt. Aldina et hodiernis regnat.) Et tamen Iunta in epistola dedicatoria, (quam etiam *Bandini* in Annal. typogr. Iuntarum, tom. II. pag. 122. recudi fecit,) *ad Marcellum Virgilium* rr), reip. Florentinae a secretis, a quo codicem castigatissimum commodatum se accepisse gratus profitetur, *hoc*, ait, *ausim affirmare, qui has Plutarchi vitas* nuper excusas *legerit; scatebant enim ante plurimis mendis, et ideo multis locis non poterat verus elici sensus* etc. et paullo post: *sanauimus tuo exemplari tot vulnera, vt, si ipse Plutarchus reuiuiscat, non aliter se scripsisse videatur.* Neque vero antiquiorem vitarum editionem graecam quisquam reperire potuit. Verba igitur illa Iuntae non de graecis editionibus; sed de latinis tantum versionibus accipienda videntur. In qua sententia confirmatus sum iudicio Reiskii, qui in praefatione ad primum volumen Opp. Plutarchi de editionibus vitarum classibusque diligenter late disputauit, et pag. XV sq. Iuntae epistolam quoque typis repetendam curauit. Reiske vero tres constituit classes vitarum graecarum editt., vnde reliquae fluxerunt, Iuntinam, Aldinam et Stephanicam.

Plutarchi, quae vocantur *Parallela*, siue vitae illustrium virorum graeci nominis ac latini. — *Venetiis*, in aedibus Aldi et Andreae Soceri. 1519. fol. graece.

Vid. *Maittaire* A. T. II. pag. 333. qui partem epistolae *Francisci Asulani* ad Petrum Bembum dedicatoriae praemisit. Integram reddidit illam *Reiske* l. c. pag. XXI sq. Musurus, qui probabiliter moderatus est editionem, auctoritatem codicum Venetorum sequutus, aut interdum ingenio indulgens, multa quidem dedit emendatiora et pleniora; interdum tamen lectiones Iuntinae edit. praestantissimas mutauit cum aliis deterioribus. Ordinem autem vitarum quarumdam confudit, qui ab editore Basileensi est restitutus. Reiske etiam p. XXIV sqq. planum testatumque fecit, ex eadem officina Aldina eodem anno geminas Plutarchi vitarum, easque inter se diuersas prodiisse editiones, quarum vetustior cum Iuntina magis conueniat, quam iunior. Aldina autem edit. fons est vulgatae nostrae Plutarcheae orationis.

rr) De quo multus est *Bandini* in Annal. typogr. Iuntin. I. pag. 38 sqq. Is etiam in editione Plutarchi curanda operis praefuisse videtur.

Ex Aldino igitur exemplo manarunt editiones graecae *Vitarum Basileenses*, apud Froben. [ss]) 1533. curante *Sim. Grynaeo*, (de quo vide Athenas Rauricas. Basil. 1778. 8. p. 69 sqq.) et ex officina Frobenii ac Nic. Episcopii 1560. fol. In Bebeliana tamen edit. corrector interdum ab Aldina discessit, et vitas quasdam in verum reduxit ordinem. vid. *Reiske* pag. IX. XIII. ac XXVII.

Parallelorum comparationes, separatim a Vitis impressae. Paris. 1567. 4. vid. *Bodlei.* catal. II. pag. 337.

Moralia, Basil. gr. apud Froben. 1542. fol. (exemplar cum V. L. et emendatt. viri docti est in bibl. Leidensi, teste catal. pag. 165. nr. 128.) ibid. *Moralia* ex *Xylandri* recensione. 1574. fol. gr.

Plutarchi Chaeron. quae exstant opera, cum latina interpretatione. Ex vetustis codicibus plurima nunc primum emendata sunt, vt ex *Henr. Stephani* adnotatt. intelliges: quibus et suam quorumdam libellorum interpretationem adiunxit. *Aemilii Probi* de vita excellentium imperatorum liber. (Genenae.) Anno 1572. excudeb. *Henr. Stephanus*. 8. XIII. voll. scripsit Reiske: (ita, vt sena volumina graeca oratio; totidem alia, latina interpretatio, postremum denique praefationes et adnotationes indicesque impleant.)

Nitida est editio, quam optimam iudicat *Casaubonus* de enthusiasmo cap. 2. pag. 15. Contra de eadem editione non magnifice sentit Xylander in praefat. ad tom. II. Francf. editionis. Grauius de ea tulit iudicium Reiske in praefat. pag. XIII sq. XXVIII sqq. et animadversion. vol. II. pag. 116 sq. Fluxit ea quidem ex Basileensi edit. et insequentium facta est basis: multa vero, siue ex libris, siue ex coniectura, bene mutata sunt et correcta; sed multa quoque temere sunt ingesta; neque codices, qui essent aut vbi prostarent, sunt indicati. Ex Iuntino exemplo interdum reuocatus est ordo vitarum; at deteriores quoque lectiones reductae. etc. adde *Freytag*. Analecta pag. 900 — 902. Thesaurum bibliothec. tom. II. pag. 65. In bibl. Leidensi, (catal. pag. 150. nr. 164.) exemplar est manu Claudii Boscheti Mesiriaci notatum: ibid. pag. 226. nr. 163. est tom. II. vitar. cum adnotatt. Mureti marginalibus.

Textus igitur, a Stephano constitutus, propagabatur in editt. *Francofurtensibus*, 1) apud A. Wechelii heredes, Claudium Marnium et Io. Aubrium a. 1599. fol. duobus voll. quorum prius vitas graece, cum versione *Cruserii* et notis eiusdem Cruserii, Xylandri, atque H. Stephani; posterius Moralia cum Xylandri versione et notis, notasque H. Stephani et varias lectiones exhibet [tt]). — 2) 1605. fol. graece, apud Wechel. quam elegantem et emendatam dicit Fabricius. — 3) 1620. graece et cum latina interpretatione *Herm. Cruserii, Guil. Xylandri*. Acc. nunc primum libellus eiusdem (Plutarchi) de fluuiorum montiumque nominibus, cum versione *Maussaci*, et doctorum virorum notis, et libellis variantium lectionum ex MSS. codd. diligenter collectarum, et indicibus accuratis: in officina Dan. ac Dauid. Aubriorum et Clement. Schleichii. II. voll. fol. Bibliopolae quidem in epistola dedicatoria multa tumida

ss) In aliis exempl. est palma Bebelii, atque in catal. Bunau. I. pag. 165. et aliis dicitur excusa per *Andr. Cratandrum et Io. Bebelium*, — lat. Basil. 1531. et apud Bebel. 1535. fol.

tt) In catal. Thottiano tom. IV. pag. 19. Edit. Opp. omnium gr. et lat. interpr. Cruserio et Xylandro *Heidelbergae* 1599. fol. II. voll. citatur.

tumida turgidaque ſcripſerunt, ſed nihil, quod ad intelligentiam conſilii, ſubſidiorum, et rationis edit. pertineret. At quantum intelligo, eſt tantum edit. anni 1599. (quam ad manus non habeo,) exceptis paucis iis, quae in titulo iam declarantur, acceſſiſſe, recuſa typis luculentis. Variae lectiones ſingulis tomis, vltimo loco, adnexae et eae, quas Vulcobius Aldinae ſuae marginibus adſcripſerat, (de quibus vid. *Reiske* praefat. pag. XXV. in primis pag. XXXIV. etc.) et aliae vndecunque corraſae; quam farraginem, maxime Vulcobonianam, Reiske vocat miſeram et pudendam, cuius magna pars cum purgamentis ad ſterquilinium deferenda ſit, et plura culpat.

Eadem *Francof.* editio prodiit quoque Pariſiis, ita vt verſus et paginae reſponderent, et vna eademque eſſe videretur editio:

Plut. omnia, quae exſtant, gr. et lat. ex interpretat. Herm. Cruſerii et Wilh. Xylandri, cum notis doctorum virorum, variantibus lectionibus ex MSS. codd. et indic. ex recenſione *Phil. Io. Mauſſaci.* Pariſ. typis regiis, apud ſocietatem graecarum editionum 1620. fol. in qua edit. acceſſiſſe, ſcribit Fabricius, vitam Plutarchi, a Io. Rualdo enarratam cum eiusdem in loca Plutarchi ſiue σφάλματα inſigniora 72. animaduerſionibus. — *Hambergerus* e catal. bibl. de Boze, et auctor catal. *Barber.* II. pag. 225. aliique referunt edit. Pariſ. apud Ant. Stephanum 1624. fol. cuius tantum titulus renouatus fuiſſe videtur. Hanc tamen *vitioſam* eſſe, notat *Crenius* Animaduerſſ. part. II. 12.

Pariſ. edit. 1624. baſis facta eſt ſplendidae Londinenſis:

Plut. vitae parallelae, cum ſingulis aliquot, graece et lat. Adduntur variantes lectiones ex MSStis codd. veteres et nouae, doctorum virorum notae et emendationes, et indices accuratiſſimi. Recenſuit *Aug. Bryanus*, tomi V. Londini ex offic. Iac. Tonſon et Io. Watts. vol. I. 1729. II. III. IV. 1723. V. 1724. 4. mai.

Bryanus tamen, d. VI. April. 1727. mortuus, excuſis tantum vitis vna cum notis, quas ad duo priora volumina concinnarat, et relictis ad paginas voluminis tertii priores XVII. notis, ex V. codd. Barocc. librisque aliquoties correxit textum, ſaepius tamen id fecit in notis, latinam quoque emendauit verſionem. Reliquorum librorum ad mentem ipſius edendorum, et praefandi curam ſuſcepit *Moſes du Soul*, qui in adnotatt. ad III. IV. et V. volumina notas ſuas M. D. S. ſignauit. Sed de ſplendida hac editione plura leges in nouis actis erud. a. 1733. m. Sept. pag. 385 ſqq. vbi quaedam in vita Catonis maioris excutiuntur, (quando vero p. 388. edit. Baſil. a. 1535. laudatur, in anni nota ſignoque errorem ab operis fuiſſe commiſſum arbitror:) in *S. I. Baumgarten* Nachrichten von merkwürd. Büchern, VIII. pag. 504 — 509. in Iourn. des Sçav. tom. 105. pag. 246 ſqq. et in Reiskii praefat. pag. XXIV. XXX ſqq. vbi de virtutibus et peccatis vitiisque illius edit. aperte iudicatur.

Reiske Animaduerſionum ſuarum ad graecos auctores maximam voluminis *ſecundi* partem, (Lipſiae 1759. 8.) conſecrauit Plutarchi operibus, more ſuo emendandis. Atque incredibilem linguae graecae peritiam et raram ſagacitatem ingeniique acumen non minus, quam mentem ad loca, etiam ſana, aut quae iuſta interpretatione rectius meliusque explicentur, cupide audaciusque curanda ſecandaue, procliuiorem in illo fuiſſe, nemo negabit. Neque vero gloriae atque meritis viri praeſtantiſſimi aliquid his detractum eſſe volo. Sed quando p. 116. ſcribit, ſe vti editione Baſilienſi Plutarchi, vitarum quidem a. 1533. ex offic. Bebelii, opuſc. autem

autem a. 1542. curata: de veritate anni vitarum 1523. paene dubito: Fabricius quidem edit. eiusdem anni laudarat; at iam Heumannus in suo exemplari correxerat numerum, scribendo 1533. addita nota, se ipsum illam habere editionem, et ego illius anni notam a pluribus indicatam reperi. Aliis igitur inquirendum relinquo, num editio quoque a. 1523. reuera exstet.

Postea Reiske, ab bibliopola inuitatus, nouam editionem curare instituit:

Plutarchi Chaer. quae supersunt omnia, graece et lat. principibus ex editionibus castigavit, virorumque doctorum suisque annotatt. instruxit *Io. Iac. Reiske.* Lipsiae impensis Gotth. Theoph. Georgii. 1774—1782. XII. voll. mai. 8. V. voll. implent vitas cum notis Bryani aliorumque integris. Reiskii autem notae sunt vna cum Palmerii Rualdique animaduersion. fini subiectae: voll. V. continent opera philosophica cum notis Xylandri, Stephani et Reiskii ab alio viro docto texto subiectis: nam morbus diuturnus et denique mors (d. XIV. Aug. 1774.) impediuerunt virum doctum bonumque, quo minus opera illa philosophica, quorum plurium contextus valde vitiosus corruptusque, et ad exercendum ingenium criticum plenus adhuc est, eadem diligentia percenseret, promissamque et textus et editionum criticam concinnaret historiam. Nullis quidem vsus est codd. sed ex primis editionibus et ingenio multa loca, praecipue in vitis emendare studuit. Duo vltima voll. comprehendunt vtiles plenosque in Opp. Plut. indices.

Reiskianam recensionem in vitis Plut. fecit basin, veteres editt. atque interpretationes denuo diligenter contulit, nouamque curauit editionem, et breuibus eruditisque notis, (in vitis tamen Ciceronis et Demosthenis ex Bartoni exemplo paullo copiosioribus,) instruxit cl. *Hutten:*

Πλϐταϱχος. *Plutarchi* Chaeronensis, quae supersunt omnia. Cum annotatt. variorum adiectaque lectionis diuersitate, opera *Io. Georgii Hutten*, philos. Mag. et scholae Anatol. Tubing. Rectoris. vol. I—VI. graece. Tübingae 1791—1794. 8. Reliqua volumina, in quibus desideratur Reiskii cura et sollertia, liberalius recensenda adhuc editurus est vir doctus. — *Wyttenbachius*, Bernas, Professor Amstelod. iam a multis annis in noua Plutarchi Opp. editione, recensione atque interpretatione versatus, qui eius descriptionem ac specimen dedit in bibl. critica vol. III. part. I. Amstelod. 1787. 8. pag. 1—32. et part. II. pag. 106 sqq. operam absoluisse, et integrum suum mstum atque adparatum, Oxonium, vbi noua editio subiiceretur prelo, iam misisse perhibetur.

Latinas versiones saec. XV. editas iam supra enumeraui. Sequitur, vt e Fabricio et latinas et alias operum Plut. interpretationes, quae sequentibus saeculis sunt formulis typographicis descriptae, paucis indicem earumque notitiam, quantum fieri potest, amplificem.

Sunt igitur *latinae*, (add. ad editt. opusculor. singulares not.)

Opera. II. voll. Francof. 1500. fol. (quae tamen editio dubia videtur *Maittaire* A. T. IV. pag. 740. quia non resciuit, Francofurti illo tempore libros esse impressos.) — *Parallela*, lat. per *Guarinum* e graeco traducta: vna cum Aem. Probi vitis exc. imperat. Argentor. 1506. 4. — Paris. 1514. fol. edita esse *Plut. opera*, scripsit *Maittaire* A. T. II. pag. 255. et in nota ex Badii praefatione, auctore Cheviller, quaedam adducit: at insunt tantummodo *vitae parall.* ex interpretatt. Lapi aliorumque a Ger. Vercellano correctis, et in calce legitur: *in Chalcographia Ascensiana, idib. Nou. MDXIIII.* Badius vero vitam Euagorae *Isocrati*, vitam

tam Pomponii Attici *Cornelio Nepoti* et huic, siue, vt tunc temporis putabatur, *Aemilio Probo* vitas reliquas reddidit: Inscriptio voluminis haec est: *Vitae Plut. Chaeron. post Pyladem Brixianum longe diligentius repositae cum Aemilii Probi vitis.* — *Censorin.* de die natali, *Cebetis* tabula, latine interprete Odaxio, Patauino, tum nouo praefixo titulo, *Plutarchi* opusc. (philosophica) in calce: in aedibus Ascensianis. (Paris.) MDXIIII. (1514.) Interpretes, quorum praefationes singulis libris sunt praefixae, nominantur *Politianus*, *Nicol. Sagundinus*, *Carolus Valgulus*, Guil. Budaeus, (cuius prologi scripti sunt in libr. de tranquill. animi Romae 1505. in libr. de fortuna rom. Paris. 1503. de placitis autem philosophorum, ibid. 1502.) *Quarinus*, *Alam. Ranutinus*, *Roph. Regius* (cuius praefat. in Apophthegmata scripta est Patauii 1507.) *Ioannes Regius*, (cuius praefat. ad lib. an brutis ratio insit, exarata est Patauii 1488.) adde Hummel. supplem. bibl. librorum rarior. pag. 202 sq.

Plut. opuscula. de garrulitate. de auaritia. Quomodo poterit quis ab inimicis aliquid commodi reportare. Eiusd. de modo audiendi. Ex *Luciano*, Demonactis philos. vita. Omnia per eximium *Richardum Paceum*, Angliae oratorem, elegant. versa. Venetiis per Bernard. de Vitalibus. 1522. 4. add. infra ad nr. 59.

Vitae ex variorum interpretatione uu) Lapi Acciaioli etc. Paris. 1521. 1558. fol. Basil. 1542. fol. Lugd. 1548. II. voll. cum praefat. *Hieron. Gemusaci.* 1550. fol. et 1554. fol. *Moral.* Lugduni 1542. voll. II. 8.

Vitae e versione *Hermanni Cruserii*, (quae interpretationi Xylandri ob elegantiam et facilitatem praefertur,) Basil. 1564. 1573. fol. cum not. Cruser. Xylandri et Stephani. Campis. 1561. III. tom. et Lugd. 1566. 12. tribus vol. — Ethica s. moralia opp. interprete *Hermanno Cruserio*, I. C. Basil. ap. Thom. Guarinum. 1573. fol. conf. *Io. Fabricii* hist. bibl. Fabricianae, tom. III. pag. 65 sqq. est tom. alter Opp. Plutarchi.

Epitome vitarum Plutarchi latine concinnata a *Dario Tiberio Caesenate*, Ferrariae 1501 Paris. 1547. 1557. 12. Geneu. 1590. 12. et Basil. ap. Oporin. 1541. 4. — Auct. ap. Iac. Stoer. 1573. 1597. 12. (vid. Thes. bibliothecal. tom. I. pag. 363.) Similis epitome prodiit sub titulo bibliothecae historicae Arti Vigelii. Francf. 1626. 8. — Vitae opus in mediocrem formam contractum. Lugduni 1548. II. voll. vid. Thes. biblioth. I. pag. 162 sq.

Plutarchus, *Guil. Xylandro* interprete, cum eius notis doctis et maximam partem criticis. Heidelbergae 1561. fol. Basil. 1579. 8. sex voll. et totidem ap. Wechel. Francof. 1592. 8. — vitae parallelae, Basil. 1512. — Francof. ap. Io. Saurium. 1606. 8. III. tom. et moralia ibid. 1603. et 1619. 8. III. tom. Basil. 1570. fol. — moral. tomus III. Opp. Lugd. ap. Gryphium. 1551. 8. vid. *Maittaire* A. T. ind. voc. *Plutarch.* — Notae Xylandri in Plut. prodierunt Basil. 1561. fol. *Mor.* interpr. *Cornario.* ibid. 1554. ap. Isingrin. fol.

Plutarchi

uu) Erasmus XXVI. 60. epist. *Quae portenta deprehenduntur in his, quae vertebant Itali ex vitis Plutarchi? In his quae vertit* (ex Aristotele et Theophrasto) *Theodorus Gaza, vir sine controuersia summus, multa reprehendit Trapezuntius, quae castigauit admonitus. Id mihi Romae norrauit, qui Gazae fuit a secretis, tantum abest, vt existimem, me nunquam esse lapsum. Quin et in his quae vertit Budaeus, possum aliquot manifestos lapsus ostendere. Fabric.* Add. quae notaui in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 103. *Harl.*

Plutarchi vitae ex verſ. Cruſerii et Moralia ex variorum interpretatione apud *H. Stephanum* ſex volum. 1572. 8. ſubnexis ad calcem notis Cruſerii, Xylandri et H. Stephani.

Parallela minora vertit etiam *Guarinus*, apophthegmata regum et Laconica *Raphael Regius*, an brutis ratio inſit, *Io. Regius*, quaeſtiones graecas *Petrus Lucenſis*, de Iſide et Oſiride et de oraculorum defectu *Hermolaus Barbarus*. De fortuna Rom. de tranquillitate animi, de placitis philoſophor. *Guilelmus Budaeus*, libros de placitis philoſophor. *Ianus Cornarius*, de mulierum virtutibus *Alamannus Rainutius* (*Rinuccinus*,) Florentinus, Brixiae 1488. 4. de fato et conuiuio VII. ſapientum, de primo frigido, de procreatione animi in Timaeo Platonis, de defectu oraculor. de fluuiorum et montium nominibus *Adr. Turnebus*, in ſecundo tomo oper. *Adr. Turnebi*, Argent. 1600. fol. nr. VI – X. vid. *Freytag.* Adpar. litter. tom. III. p. 690 ſq. Reliquos ſingulorum librorum interpretes ſupra ſuis quosque locis annotatos videbis. [*] adde codd. Taurinenſes, Foſſii cat. III. p. 384. et Alamanni Rinucini vita p. 114. ac p. 151.

Gallicas vv). Plutarchus, *Iacobo Amioto* interprete, qui MSS. codices graecos contulit, vt adparet ex Plutarcho graeco, manu eius notato, quem hodie ſeruant patres oratorii Pariſ. et in locis difficilioribus conſuluit Turnebum. Prodiit Pariſ. 1559. 1565. vitarum verſio: fol. et mor. 1575. fol. — Opp. 1572. fol. 1567. et 1574. 8. ww) ſeptem voll. et 1579. fol. II. voll. 1582. med. 8. 1594. 8. IV. voll. — it. per Iac. Stoer, 1593. II. voll. med. 8. — Vitae Plut. Lauſannae 1573. fol. cum iconibus et vitis Hannibalis ac Scipionis, a *Car. de l'Ecluſe* verſis. Geneu. 1613. 8. quatuor voll. et Pariſ. 1604. 8. IV. voll. et moral. 1645. fol. 1616. fol. IV. voll. 1645. fol. Laudant hanc verſionem ex merito *H. Stephanus* praef. ad apologiam pro Herodoto, *T. Faber* ad Luciani Timonem tom. I. pag. 1054 ſq. *Vauaſſor* de ludicra dictione pag. 266 et 457. *Rol. Mareſius* in epiſt. pag. 105 ſq. et 360. *Menagius* in Menagianis tom. II. pag. 105 ſq. vbi verſio et Amiotus valde culpantur. Operae pretium quoque eſt de hac interpretatione conſulere *Huet.* de interpret. pag. 300. edit. Stadae, *Colomeſiique* bibl. ſelectam cap. 20. Opp. pag. 326. et *Rich. Simonis* epiſtolas ſelectas tom. I. pag. 167 ſq. Patiniana pag. 27. Theſaurum biblioth cal. tom. I. Noribergae 1738. 4. pag. 364 ſq. *Amioti* verſionis naeuos exponit *Meziriacus* in diſſ. de arte vertendi, ſ. de la Traduction. Atque in Sorberianis pag. 2. dicitur Amiotus in verſione Plut. erraſſe, vbi non conſuluerit Turnebum. — *Maittaire* in A. T. tom. V. part. I. in indice pag. 161. praeter editiones verſionis Amyoti iam citatas memorat alias, quas adtingere tantum lubet: *Moralia* Plutarchi, Pariſ. 1572. fol. 1574. 8. — ap. Vaſcoſan. et Fed. Morel. ibid. 1574. — per Fed. Morel. ibid. 1581. 1597. — per Franc. Steph. vol. I. 1581. vol. II. 1582. vitae, per Cl Morel. 1619. et moralia 1618. ibid. fol. — editionem Pariſ. a. 1544. a Callio citatam, ſpuriam, aut per errorem typographicum quaſi ortam eſſe docet *Maittaire* tom. III. part. I. pag. 368. not. — Opera — par I. Stoer et Sam. Creſpin. 1610 — 1614. II. tom. (in catal. bibl. Bodlei. II. pag. 336.) — *Amyoti* verſio vitarum recuſa eſt et emend. cum obſ. Abb. *Brotier*, cum tabb. aen. Pariſ. 1783 — 1785. tom. V. Pari modo ſe editurum eſſe promiſit reliqua opuſcula Plutarchi, in XXIV. volum.

Vies

vv) De gallicis verſionibus Opp. Plutarchi v. *Freſnoy* catal. hiſtor. pag. 80 ſq. *Heum.*

ww) Conf. Diction. bibliogr. hiſtoriq. et critique des Livres rares, tom. II. Pariſ. 1790. 8. p. 417. vbi quoque aliae editt. tam textus, quam verſionum vna cum pretiis, ſaepe immenſis, enumerantur.

Vies de Themistocles, Camillus, Pericles, Fabius Maximus, Alcibiades, Caius Marcius, Timoleon, Paul Emile, par *George de Selve.* Paris. apud Vascosan. 1543. fol. 1547. 8.

Vitae parallelae e versione Abbatis *Tallemantii*, Paris. 1665. octo volum. 8. Bruxell. 1667. 8. In multis Amiotum potius, quam graeca habuit ante oculos, vnde Boilauius Despraeus:

Me[illegible]sons de Senlis le Poëte Idiot,
Le [illegible]de traducteur du françois d'Amiot.

Tables geographiq. pour les vies — Plut. par *Lubin*, sur la Traduct. de — Tallemant. Paris. 1672. 8.

Caspar quoque *Bachetus Meziriacus*, vir doctiss. qui emendationes Plutarchi promittit in notis ad epistolas Ouidii pag. 249. nouam gallicam Plutarchi versionem est molitus, obseruatis in Amioti versione **) bis millenis amplius erroribus. [❡]

Andreas Dacerius cum coniuge doctissima nouam gallicam Plutarchi et accuratiorem de graeco concinnatam versionem dedit cum notis. Paris. et Amst. 1695. 12. *Dacier.* addidit animaduerss. historicas et criticas, quibus Plutarchi loca partim ex ipso, partim e codd. emendauit atque illustrauit: addiditque supplementa comparationum deperditarum. vid. Acta erud. Lips. a. 1695. pag. 359. Cleric. bibl. A. M. tom. XVI. pag. 190. — rec. Paris. 1721. 4. tom. I — VIII. vid. Iourn. des Sçav. tom. 71. pag. 3 sqq. et 380 sqq. et 485 sqq. — Amstel. 1723. voll. IX. (al. 1724. X. voll. 12.) — et 1735. voll. X. in 8. conf. Thesaurum bibliothec. tom. I. pag. 365. — Edit. 1721. et seq. tamquam supplementum addi, et separatim quoque solent Les Vies des Hommes illustres omises par Plutarque etc. trad. de l'Anglois de *Thomas Rowe*, par *François Bellenger.* Paris. 1734. 4. vid. Diction. bibliogr. l. c. pag. 418. Hannibalis vita versa est a Daciero; sed Aeneae, Tullii Hostilii, Aristomenis, Tarquinii, Prisci, Bruti, Gelonis, Cyri et Iasonis vitae expositae a *Th. Rowe* et versae a *Bellenger.* cuius vid. praefat.

xx) Colomesius bibl. select. pag. 42. *Après Amiot est venu Claude Caspar Bachet Seigneur de Meziriac de l'Academie Françoise qui estoit estimé tres savant aux belles lettres, et le premier homme de son temps pour la connoissance de la fable. Ce Gentilhomme ajant envoyé à l'Academie un discours de la traduction apres y avoir loué l'esprit le travail et le stile d'Amiot, pretend montrer qu'en divers passages jusqu'au nombre de deux mille ce grand traducteur à fait des fautes tres grossieres, dont il donne plusieurs exemples. Ce discours n'est pas imprimé mais par les Commentaires de M. de Meziriac sur les Epitres d'Ovide l'on voit bien qu'il n'accuse pas Amiot sans fondement. C'est ce que nous decouvrions encore mieux par sa nouvelle version de Plutarque, s'il plaisoit à Messieurs ses enfans la publier.* Rich. Simon I. epist. select. pag. 170. *J'ay appris qu'on avoit trouvé dans les papiers de ce judicieux Critique la Vie d'Alexandre le Grand avec ses notes sur la traduction d'Amiot, la Vie de Thesée, de Fabius Maximus et de Numa avec des notes, la Vie de Iules Caesar sans notes, des remarques sur la Vie d'Alcibiades, la vie de Romulus et la comparaison de Thesée avec Romulus sans notes. Fabric.* Plura vide in *Baillet* Iugemens des Savans. tom. II. Amsterd. 1725. 4. pag. 428 sqq. In *Niceroni* memoriis etc. ex versione Baumgartenii tom. IV. pag. 221 sqq. Amyoti vita est enarrata et multae edd. versionis Plutarchi indicantur, vnde nostra et Fabr. notitia suppleri potest. *Harl.*

Riccard commodam opufculor. *moralium* verfionem francogallicam confecit et publicauit Parif. 1783 — 1790. XII. tom. in mai. 12. et adfirmauit, fe confuluiffe codd. biblioth. Parif. atque in animaduerff. ad vitas X. graecorum oratorum faepius correxit Plutarchum.

Anglicae. Ven. *Brüggemann*, qui fpeciminis loco et tamquam prodromum maioris, eiusque vtiliffimi operis, nuper edidit A View of the englifh editions, translations and commentaires of M. T. Cicero, with Remarks, Stettini 1795. 8. mihi roganti plenum editionum verfionumque anglicarum Plutarchi opufculorum catalogum beneuole mifit: quem, quod ad interpretationes pertineat, et quoad noftro refpondeat inftituto, hic dabo.

The gouernaũce of good helthe by the mofte excellent phylofopher Plutarche, the mofte eloqueut Erafmus beynge interpretoure. Imprynted by me Robert Wyer. (fine anni nota.) 12. Ratcliffe habuit editionem cum epiftola, data Londini ipfis Kal. Ian. M.V.C.XIII. (h. e. 1613.) vid. Typographical Antiquities: or an hiftorical account of the origin and progrefs of Printing in Great Britain and Ireland — begun by the late *Iofeph Ames* — confiderably augmented — by *William Herbert* —. London. 1785. 4. vol. I. p. 379.

Howe one may take profite of his enmyes, translated out of Plutarche. in fine — London — by Thom. Berthelet. fine anni nota. 8. vid. *Herbert's* Typogr. Antiq. vol. I. pag. 426.

The preceptes of — Plutarche, for thee perferuacion of good healthe. Londini, in offic. Richardi Grafton. 1543. 12. *Herbert.* l. c. pag. 519.

Plutarch's Lives, from the French of Amyott by Sir *Tho. North.* London printed by Th. Vautrollier. 1579. fol. (*Herbert* vol. II. Lond. 1786. p. 1071.) — ibid. by Rich. Field. 1595. fol. (*Herbert* vol. III. Lond. 1790. pag. 1809.) — rec. Londini 1603. 1612. 1631. 1657. 1676. fol. edit. a. 1657 moderatus eft Io. Selden, et adiecit annos mundi atque chriftianae aerae, aliasque notas chronologicas atque hiftoricas. vid. *Ant. Wood* Athenae Oxon. vol. II. pag. 184. Critical Review, m. Febr. 1771. pag. 137.

Plutarch's Morals, translated into Englifh by *Philemon Holland.* London. 1603. rec. ibid. 1657. fol.

Of the benefit we may get by our Ennemies, a Difcourfe written originally in the Greek by *Plutarchus*, and translated into Latin by Dr. *Io. Rainolds* — — Of the Difeafes of the Mind and Body, written in Greek by the faid *Plutarch*, and put into Latin by the faid D. *Rainolds.* Both treatifes were translated from Latin into Englifh by *Henry Vaughan*, printed in his Olor Ifcanus. A Collection of fome felect Poems. Londini 1650. 1651. 8. vid. *Ant. Wood* Athen. Oxon. vol. II. pag. 926.

The Worthies of the World: or, the Lives of the moft heroic Greeks and Romans compar'd; by that learned and great Hiftoriographer *Plutarch of Cheronea.* Englifhed and abridged according to the Directions of *Photius*, Patriarch of Conftantinople in his Bibliotheca fol. 245. by Dau. Lloyd. Lond. 1665. 8. vid. *Wood* l. c. vol. II. pag 884.

Plutarch's Lives translated from the Greek by feveral Hands. Londini 1683. 8. V. voll. — rec. ibid. 1688. 1693. 1700. 1703. 1710. 1714. 1716. — Lond. 1727. 8. VIII. voll. et 1749. IX. voll. in min. forma. — *Plutarch's* Lives in fix volumes, translated from the Greek.

Greek, with notes explanatory and critical, from *Dacier* and others. To which is prefixed the Life of Plutarch, written by *Dryden*. London. Tonson. 1758. 8. — rec. Edinburgi ap. Hamilton. V. voll. 1758. 1763. 1774. in 12. — et Londini ap. T. Becket. 1770. 12. VIII. voll. Haec interpretatio a Dryden aliisque facta nomine multorum errorum atque inaequalitatis valde adcusatur in Monthly Review, m. Ian. 1771. pag. 1. adnotatur tamen, in edit. a. 1758. a viro quodam erudito castigata, multa esse correcta.

Plutarch's Morals: translated from the Greek by several Hands. Londin. 1684. 8. V. voll. — rec. Londin. 1691. 1694. 8. — quarta edit. correctior. ibid. 1704. 8. V. voll. — rursus reuisa et a variis erroribus purgata quinta edit. ibid. 1718. 8. V. voll. Interpretes fuerunt *Matth. Morgan*, qui praefatus est, *Thom. Creech*, *Georg. Tully*, *Eduard Hinton*, *Thom. Hoy*, *Simon Ford*, *Maur. Wheeler*, *Io. Hartcliffe* etc.

Plutarch's Morals, by way of abstract, done from the Greek. Lond. 1707. 8.

Plut. Lives abridged by Mr. *Gildon*. Lond. 1710. 1713. 1718. 8.

I. Cheke's latin translation of *Plutarch*, de superstitione, translated into English by *William Elstob*, rector etc. adiuncta *Chekii* vita, a *Stype* scripta.

Plutarch's Treatise of Isis and Osiris, translated into English by *William Baxter*. Squire in praefat. ad suam illius libri versionem cum textu graeco. Cantabr. 1744. 8. laudat Baxteri emendationes in textum graecum admissas; sed interpretationem reprehendit.

Plut. Lives abridged, from the original Greek, illustrated with Notes and Reflections, and embellished with Copperplates. London. Newberg. 1762. in 18. VII. voll. vid. Monthly Review. vol. 35. pag. 310.

Plut. Lives, translated from the Original Greek, with Notes critical and historical, and a new Life of *Plutarch*. By *Iohn Langhorne* DD. and *William Langhorne*, M. A. VI. voll. London apud Eduard et Car. Dilly. 1770. 8. — rec. 1774. 1778. 8. VI. voll. vid. Monthly Review, Ian. 1771. pag. 1—9. et Febr. pag. 111—121. Notae criticae et historicae sunt ex editione Dacierii fere mutuae sumtae.

Plutarch's Treatise upon the Distinction between a Friend and a Flatterer: with Remarks. By *Thom. Northmore*. Esq. M. A. F. S. A. London. Payne. 1793. 8. Laudatur in Analytical Review for May 1794. pag. 88—91.

Italicae. Vitae nonnullae a Baptista Alex. Iaconello Retensi translatae. Anno 1482. fol. et Venet. 1518. 4. *Fabric.* *Vitarum* versiones iam supra, quum de edd. saec. XV. agerem, e *Paitonio* recensui. Hic eodem duce, qui de singulis copiosius disserit, (III. pag. 161 sqq.) versiones opusculor. philosoph. italicas, breuiter persequar. — Opuscoli Morali, di Plutarco. — tradotti dal *Marc' Antonio Gandino* et da altri letterati etc. II. tom. Venet. 1598. 4. — 1614. 4. — correct. 1625. (apud *Osmont*, Diction. II. pag. 93. scriptus est a. 1624.) fol. — nonnulla opuscula. Venet. 1543. 8. — XI. opusc. ibid. 1569. 8. — aliquot opuscula, ibid. 1549 et 1559. altera pars, interprete *Io. Tarchagnota*, ibid. 1548. 8. et 1560. 8. — 1567. 8. — Opp. mior. interprete *Ludou. Domenichi*. Luccae 1560. 8. — Dialogo — circa l' avertire de gli animali quali siano più accorti ò li terrestri, ò li marini. etc. e lat. in ital. conuersus. Venet. 1545. 1548. 8. — Le Piacevoli ed ingeniose questioni di Plutarcho, trattate in

in varii et diversi conviti di raro intelleto de la Grecia etc. recens verf. a *Petro Lauro*, Venet. 1551. 8. — De educat. liberorum, graece, lat. ital. et germanice. ab *Ioach. Stuppio*, Francof. 1599. 8. — Il trattato di Plut. dell' amor de' Genitori verso i figliuoli. interprete *M. Iulio Ballino*, Venet. 1564. (1565.) 8. — Ammaestramenti matrimoniali di Plutarco — tradotti — da *Marc' Antonio Gandino*. Venet. 1586. 4. — Ragionamento di *Plut.* sopra l' Ascoltare altrui secondo Virtù, tradotto dal *Ang. Mar. Ricci*, in libr. Tre fondamenti di vera Sapienza. Florent. 1731. — della civile instituzione, e lat. in ital. per P. Q. R. Trevigi 1502. 8. — Apophthegmata versa a M. *Io. Bern. Gualandi*. Venet. 1565 — 1566 et 1567. 4. — versa a L. M. B. ibid. 1543. 8. Pars apophthegmatum inserta est sententiarum collectionibus, de quibus vid. Paitoni pag. 170 sqq. — Opuscoli scelti, tradotti dal Greco. Veronae 1783. 4. — Moral. opp. versio prodire coepit Romae 1790. 4. tom. I.

Germanicae. De his, quoniam iam egi in Introd. in hist. L. Gr. I. p. 102. plures vero tam antiquiores quam recentiores et vitarum et opusculorum philosophic. recensuerunt anonymus in: Beyträgen zur critischen Historie der deutschen Sprache etc. part. IX. Lipsiae 1734. 8. p. 230 sqq. *Schummel* in: Ueberfetzer-Bibliothek. Wittebergae et Zervestae 1774. 8. p. 55 sqq. et *(Sütter)* in: vollständige Sammlung aller Ueberfezzungen der Griechen und Römer. Francof. et Lipsiae 1785. 8. pagg. 81 sqq. uolo hic omnes, praecipue singulorum opusculorum repetere interpretationes, et, vt tempori chartaeque parcam, in paucarum acquiescam commemoratione. *Vitas* (neque tamen, omnes,) e latinis versionibus germanice reddidit *Hieron. Boner*. in fronte: M. D. XLVII. (1547.) in calce: Gedruckt in der loeblichen Statt Colmar durch Barptolomeum Grieninger, vnd vollendet — im jar nach Christi-Geburt. M. D. XLI. (1541.) fol. *Fabricius* memorat editt. Argentor. 1534. (quae etiam fuit in bibl. Thottiana,) 1555. fol. — *Guil. Xylander*, et absoluit *Ionas Löchinger*. Francof. ad Moen. 1580. fol. et ibid. 1616. fol. — Melius verterunt et animaduersionibus illustrarunt M. *Io. Christoph. Kind*, et alii, Lipsiae 1745 — 1754. VIII. tom. in 8. ac *Gottlob Benedict. de Schirach*. Berolin. 1776 — 1780. VIII. voll. 8. — Etwas zur Kenntnifs der grofsen Männer nach Plutarch etc. von *G. A. Tittel*. Karlsruhe 1784. 8. (sunt Fabius, Cl. Marcellus, vterque Scipio, Flaminius, Aem. Paullus, M. Cato, C. Marius, Sulla.) — *Moralia* interprete M. *Herz*. Argentor. 1535. fol. — interprete *Eppendorf*. ibid. 1551. fol. — Selecta opusc. philos. vertit *Nüscheler*, Tiguri 1768 — 1774. IV. tom. 8. — Moralische Abhandlungen, vertit *Io. Friedr. Sal. Kaltwasser*. Francof. ad Moen. 1783 — 1795. VI. voll.

Belgicae. *Vit.* ex versione Amyoti per S. G. S. Delft, (Delphis) 1644. fol. — De Levens van Doorlucht Grieken en Romeinen door Plutarchus. Amstelod. vol. I. 1789. 8.

Hispanicae. Octo vitae a Plutarcho scriptae ex versione *Ioannis Castro de Salinas*, Colon. 1562. fol. et moralia interprete *Didaco Gratiano de Aldrete*, Compluti 1542. fol. Salmanticae 1571. fol. — Vita Numae Pompilii, cum adnot. per *Ant. Cotta*. Barcellonae 1693. 8.

Vitae per *Franciscum de Euzinas*, Argentor. 1551. fol. [*] [edit. saec. XV. iam supra est memorata.]

Progredior ad editiones versionesque singulorum opusculorum, quae in meam venerunt notitiam, omissis tamen interpretationibus et iis, quas supra iam commemoraui, et germanicis, quas Schummel ac reliqui enumerarunt. In persequendis autem opusculis philosophicis

ſophicis ſequor ordinem, quem Fabricius in §. IV. tenuit, et qui eſt in altero tomo Opp. Plutarchi.

Valerius Maximus. Exempla quatuor et viginti nuper inuenta ante caput de ominibus. *Plutarchi* parallela, addita propter materiae ſimilitudinem: cum epiſtola *Antonii Francini*, Varchienſis. Florent. apud Iunt. 1517. 8. et 1526. 8. — Venetiis per Melchior. Seſſam et Petrum de Ravanis. 1523. 8. vid. *Bandini* Annal. typogr. Iuntarum, part. II. pag. 124 ſq. — *Catonis* et *Phocionis* vita, lat. per *Nannium*, Louan. ex officina Rutg. Reſcii. 1540. — *Cicer.* vita, lat. per *Leon. Aretinum.* Colon. 1506. 4.

Ex *Plutarchi parallelis;* Ageſilai et Pompeii vita. graece. apud Anton. Augerellum, ſub ſigno D. Iac. Pariſ. 1544. 8.

Plutarchi, Demoſthenis et Ciceronis vitae parallelae, nunc primum ſeparatim editae. Graeca recenſuit, latine reddidit, notis illuſtrauit *Philipp. Barton*, A. B. Oxonii, e typogr. Clarendoniano. 1744. 8. Baſis eſt edit. Francof. a. 1599. ſed auctoritate vel editoris alicuius, vel msti Bodlei. vel variarum lectionum, quas, e duobus msstis deſumtas, exhibent exemplaria impreſſa, hinc inde correcta. Vide de nitida hac editione noua acta erudit. Lipſ. 1752. pag. 531. Imagines Demoſthenis et Ciceronis, ex archetypis Richardi Mead aeri inciſae, de quibus multus eſt Barton in praef. pag. XII ſqq. abſunt a meo exemplo. Bartoni notae recuſae ſunt in Plutarcho Reiskiano, vol. IIII. et excerptae in edit. Hutten. — De *Plutarchi* ac *Rapin.* compar. Demoſthenis et Ciceronis v. *Baillet* Iugem. des Scav. tom. II. pag. 11. 12. ac *Menagii* iudic. tom. VIII. pag. 297 ſqq. 300. edit. in 4.

Vita *Numae*, gr. e Plutarcho ſeorſim in vſum auditorii ſui recenſuit D. *Wilh. Chr. Iuſt. Chryſander.* Rintelii 1753. 8.

Vitae parallelae *Themiſtoclis* et *Camilli; Alexandri* et *Caeſaris* in vſum iuuentutis, indice copioſo illuſtratae a *Ludou. Adolph. Baumann*, gr. cum indice graeco. — lat. Halae 1761. 12. — Eaedem, ad optimas editt. expreſſae, ſelectisque variorum notis illuſtratae. In vſum iuuenum etc. curauit *K. H. Ioerdens*, Berolin. 1788. mai. 8.

Plutarchi Theſeus et *Romulus*, *Lycurgus* et *Numa Pompilius.* recenſuit, explicauit indicibusque neceſſariis inſtruxit *Ern. Henr. Georg. Leopold.* graece. Lipſiae 1789. mai. 8. Eſt noua quodammodo recenſio et erudita editio, adhibitis melioribus editionibus aliisque ſubſidiis; notae criticae ſunt ſeiunctae ab hiſtoricis ac grammaticis. Pari ratione, ſtudio diligentiaque ab eodem viro docto editi ſunt,

Plutarchi Marius, Sulla, Lucullus, et *Sertorius.* rec. explicauit chronologia rerum memorab. indicibusque — inſtruxit *E. H. G. Leopold.* graece. ibid. 1795. mai. 8.

Plutarchi Demoſthenes et *Cicero* — cum adnotatt. variorum adiectaque lectionis diuerſitate et indicibus neceſſariis *Io. Ge. Hutten.* Tubingae 1795. 8.

Opera philoſophici argumenti yy) ſecundum ordinem et numeros ſupra, §. IV. memor. ſeparatim prodierunt:

50) *De*

yy) Opuſcula de diſcrimine adulatoris et amici; de vtilitate capienda ab inimicis; de tuenda bona valetudine; de doctrina principum; de philoſophi disputationibus; vtrum grauiores ſint animi morbi, quam corporis: an bene lateat viuens: de cupiditat. diuitiarum, lat. interprete *Deſiderio Eraſmo.*

50. *De educatione aut institutione liberorum*, quod opusculum, parentibus potius et magistris, quam pueris scriptum, quia olim peruersa ineptaque ratione in scholis explicabatur, adeo frequenter est editum, et interdum notis puerilibus commaculatum potius quam illustratum, vt plenum editionum catalogum neque vellem neque possem promittere. — cum praefatione *Phil. Melanchthonis*, (scripta m. Mart. 1519.) graece: in calce: apud Euchar. Ceruicornum, sexta die mens. Iulii. Colon. 4. — latine, *Guarino* interprete Colon. in aed. Eucharii, 1525. 8. — per *Nicol. Sophianum*, Venet. 1544. 8. — *Io. Metzlero* interprete, vna cum *Luciani* dialogis amatoriis IV. Hagenoae, 1527. 8. — gr. apud Io. Soter. 1530. 8. — graece. Paris. apud Wechel. 1529. 1547. et 1566. ex edit. Melanchth. 4. — ibid. apud Guil. Morel. 1561. 4. — gr. et lat. ibid. apud Benenat. 1577. 4. — gr. edit. Mel. Francof. 1574. 4. et *Guil. Plantii* versio, ibid. eod. anno. — emendatius, gr. cum interpret. lat. et scholiis *Sufridi Petri*, Leouardiensis, lat. ac gr. linguae Prof. in acad. Erphordiensi. Basileae per Io. Oporin. 1561. 8. — gr. et lat. interprete *Suffrido Petro*. Colon. Io. Gymnic. 1578. 8. — cum Isocratis orat. ad Demonicum, ad Nicoclem, Nicocles. graece. Witeberg. exeud. Zachar. Lehmann. 1585. 8. — Eadem opuscula, gr. et lat. Francof. impensis *Iohannis* Bibliopolae. 1606. 8. — de educat. liber. ex graeco sermone in lat. conuersus, tertio recognitus et emendatus a *Petro Riuandro*, Goerlit. exc. Ambr. Fritsch. 1572. 8. — Libelli aliquot formandis tum iuuentutis moribus, tum linguae graecae, latinae, gallicae et germanicae vtilissimi. opera et studio *Iohannis Cherpontii*, (epist. dedic. is scripsit d. III. Dec. an. aet. XXIII. in Xenodochio Geneuensium.) apud Eustath. Vignon. 1581. 12. vid. supra vol. II. pag. 783. — de educat. liberor. gr. lat. gallice et germ. in IV. columnis, adiuncta analysi saepius inutili et puerili, auctore *M. Theodoro Victore*, in Marpurg. acad. graec. litter. Professore. Lichae Solmeiorum. 1598. 8. Iunctim quoque, gr. lat. ital. gallice et germanice edidit *Georg. Ioach. Stuppius*, Gelhusanus, Francof. 1599. 8. adde Draudium pag. 1025. — e recensione *Francisci Fabricii*, emendatissime et nitidis luculentisque typis edit. studio *M. Io. Blocii*. graece. Magdeburg. 1619. 4. — Compendium moralium praeceptionum — (insunt *Plutarch.* de puerorum educat. *Luciani* Cupido, Hercules Prodici e *Xenophonte*, *Isocratis* ad Demonicum, epistola de studiis litt. principe puero dignis. orat. ad Nicoclem, Nicocles, *Agapetus* de regiis offic.) gr. et lat. cum scholiis margin. — recensuit *Martin Hayneccius*. Lipsiae 1612. 8. — Gnomae selectiores ex *Plut.* opusc. de pueror. educ. *Isocr.* ad Demon. oratione, it. ex Hesiodi et Homeri scriptis. gr. et lat. Hauniae 1654. 8. — *Plut.* de educ. cum versione et scholiis *Francisci Fabricii*. Antwerpiae 1663. 8. — ex *Georgii Syluani* editione. Londini 1685. 12. — gr. et lat. cum indice analytico adornato a *Io. Henr. Rapp.* Argentorati 1663. 8. — Fasciculus graecus, opera *Wilhelmi*. gr. et lat. Heidelbergae 1678. 8. — auctior opera *Schudt*. Francof. ad Moen. 1702. 8. (vid. supra vol. II. pag. 784. et 783. vbi quaedam aliae indicatae sunt editt. leuio-

Erasmo. Basil. 1514. 4. — Eadem opuscula, additis sequentibus; de cohibenda iracundia, de curiositate, de vitiosa verecundia, eodem interprete. in *Erasmi* Opp. tom. IV. pag. 1 sqq. vid. *Bünau*. catal. I. pag. 165. — Opuscula sedulo vndequaque collecta et diligenter recognita, ac in vnam faciem bellatule compressa. In offic. Ascensiana. (1521. ad X. Cal. Iul.) vid. *Hirschii* Millenar. I. nr. 134. — opuscula omnia, vndequaque collecta et diligentissime iam pridem recognita. Basil. in offic. Cratandri. m. Sept. 1530. 8. vid. *Hirschii* millenar. IV. nr. 614.

leuiores.) — ex recensione et cum notis *Olai Hesychii.* gr. et lat. Lipsiae 1705. 8. — *Plutarchi* bina opuscula, alterum, de puerorum educatione, in vsum tironum; alterum, de ratione audiendi, in vsum prouectiorum, gr. et lat. cum notis haud spernendis. Breslau. 1738. 12. — graece et germ. atque cum notis haud eruditis *Io. Casp. Keydel.* Quedlinburg. 1738. 8. — de educ. liber. graece cum notis germanicis, et *Isocratis* tres orationes notis germanicis illustratae a *Io. Christ. Clemanno.* Hambnrg. 1745. 8. — de liberorum educatione et de audiendis poetis, *Isocratis* oratt. tres, *Hesiodi* opera, et *Theognidis* sententiae, a M. *Chstph. Kretzschmar.* gr. Dresdae et Lipsiae 1750. 8. — ac Lipsiae 1776. 8. — gr. et cum duplici versione lat. notisque puerilibus *M. Christ. Iunckeri*, Lips. 1719. et saepius, praeter meritum. — — Subtilitate tamen critica et eruditione praestat superioribus edit. *Heusingeriana:*

Plutarchi de liberorum educatione commentarius, cum noua interpretatione latina et adnotationibus *Christ. Aug. Heumanni.* Editionem curauit, *Guil. Xylandri* suasque obss. addidit *Iac. Frid. Heusingerus.* Acc. indices locupletissimi. Ienae 1749. 8. sub finem adiectae sunt V. L. partim ex editione Francof. partim a Wolfio communicatae; et ex aliis editionibus, quas Is. Vossius possedit, descriptae. Index Rappii, emendatior et auctior, est repetitus.

Critica doctaque editio est:

Πλυτάρχυ περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων παιδῶν ἀγωγῆς. Accedunt bina eiusdem *Plutarchi* et *Marcelli Sidetae* medici fragmenta. graece. Recensuit *Io. G. Schneider.* Argentor. 1775. 8. Vsus est vir cl. cod. Augustano et superiorum editorum, praecipue Heusingeri subsidiis litterariis, quorum ope et iudicii sui acumine textum denuo recensuit, emendauit et in notis docte exposuit. Fragmenta duo *Plutarchi* sunt ex editione Londinensi repetita et hinc inde a *Schneidero* emendata atque illustrata. — *Fragmenta* autem illa *Plut. duo edidit*, (ex cod. msto, qui inter Harleianos in museo Britannico adseruatur, nr. 5612.) *Thomas Tyrwhitt*, Londini, typis Guil. Bowyer, 1773. 8.

Plutarch. — graece ex recensione *A. Kallii.* Hauniae et Lipsiae. 1774. 8. *Kallius* quidem notas et indicem editionis Heusinger. maxime contraxit; noua tamen quaedam adtulit ornamenta.

Plutarchi de edue. liberor. liber, graece et latine. Variorum notas adiecit, suasque animaduerss. immiscuit *Thomas Edwards*, LL. D. in vsum studiosae iuuentutis. Cantabrig. 1791. 8.

Vid. Monthly Review, m. Iul. 1793. pag. 257—264.

Heusingeri copiis notisque et indice vsus est *I. C. G. Bährens*, in sua editione, Halae Saxon. 1790. 8. — Idem *Plutarchi* libellum *germanice* vertit, notisque instruxit, ibid. 1786. 8. — M. *Chr. Wilh. Kindleben* eumdem lib. in germanicum transtulit sermonem. Lemgou. 1779. 8. — Nouissima edit. est, quam curauit M. *Chr. Gottfr. Dan. Stein*, Lipsiae 1793. 8. Textui subiectae sunt variae lectiones veterum librorum et editorum et manu exaratorum, quos laudarat Reiske: commentarius autem, doctus quidem, at mole laborans, est separatus.

51. *De ratione audiendorum vel legendorum poetarum.* — lat. per *Gent. Heruetum.* Aureliae 1536. 8. liber adiectus est *Herueti* Orationibus. — cum libello de vita Homeri, a *Guil. Xylandro*, gr. et lat. Basil. apud Oporin. 1566. 8. Haec editio, admodum rara, et ad quam Xylander in edit. Opp. saepe prouocat, futuris editor. commendanda est. — Quomodo iuueni poemata audienda sint. gr. et latine, interprete *Hugone Grotio* et cum *Basilii* libro similis argumenti: praemittitur Io. Stobaei Florilegio. Paris. 1623. 4. — de vsu Graec. poet. gr. lat. Paris. 1633. 4. — cum notis *Georgii Weissii.* Ienae 1672. 8. — cum notis (aut potius notarum mole,) *Christiani Güntheri.* Lipsiae 1689. 8. — *Grotii* editionem libelli et *Plutarchi* et *Basilii* cum illius interpretatione et adnotationibus recudi fecit, ac variantes lectiones notasque adiecit *Io. Potter.* Oxon. e theatr. Sheld. 1694. 8. — cum interpretatione *Hug. Grotii* et notis *Ioan. Potteri*, gr. et lat. Glasguae apud Foulis. 1753. 12. — Melior et correctior est editio *Krebsiana:* —. gr. et lat. ex interpretatione Xylandri. Recensuit, emendauit, animaduersionibus, (sane eruditis et copiosis,) illustrauit *I. Tob. Krebsius.* Lipsiae 1746. 8. — et secundis curis recensitum, emendatum, multisque animaduersionibus illustratum edidit Lipsiae 1779. mai. 8.

53. *Quomodo adulator — internosci possit*, liber versus a *Io. Laurentio* Veneto, Romae 1514. 4. — etiam ab *Erasmo.* Basil. apud Froben. 1516. 4. Venetiis 1518. 8. Argentor. 1516. 8. Basil. 1520. 4. et tom. VIII. Opp. — de discrimine amici et adulatoris, graece a *Christ. Aug. Kriegel*, cum eius, Xylandri aliorumque (Gesneri, Iac. Frid. Heusingeri, Reiskii,) notis, lectionis varietate et indice vocc. graec. Lipsiae 1775. 8. — *Gallice* ab Antonio *du Saix.* 1537. 8. — Commentat. criticam in hunc libellum scripsit *Iac. Fr. Heusinger*, Guelferb. 1751. 4.

55. Πῶς τις — ὠφελοῖτο, siue *de vtilitate ex inimicis capienda*, graece ex offic. Rutgeri Rescii. Louan. 1531. 8. — gr. et lat. in *Casp. Dornauii* Amphitheatro sapientiae Socraticae, tom. II. pag. 104 sq. — Vertit etiam *Erasmus* loc. et annis paullo ante nr. 53. citatis, et *Io. Rainoldus*, Lond. 1619. 12. — gallice vertit *Ant. du Saix.* 1537. 8.

57. Plut. περὶ δυσωπίας καὶ περὶ τύχης. gr. et lat. cum animaduerss. Reiskii, Salmasii et Xylandri. Varias lectiones duorum codd. Mosquens. et suas animadu. adiecit *Christ. Frid. Matthaei.* Acc. Plut. fragmenta quaedam. Impensis Chr. Rüdigeri, typis vniuersitatis Mosquensis. 1777. 8. — *Sallierii* tres notae criticae in lib. de fortuna, in Mem. de Litterat. de l'acad. des Inscr. vol. X. pag. 338 sqq.

59. *Oratio consolat. ad Apollonium.* graece. sine vlla nota, saec. XVI. 8. vid. *Pinelli* catal. tom. II. pag. 233. — Latine per *Steph. Nigrum.* Basil. 1520. 4. — lat. vertit *Io. Leunclauius*, apud Oporin. 1593. 8. [zz])

60. *De*

zz) Plurium libellorum versiones latinae iunctim editae sunt supra in indice edd. latinar. et in collectione sequenti: *Plut.* de tuenda bona valetudine; vtrum grauiores animi morbi, quam corporis; num bene dictum sit Λάθε βιώσας; de cupiditate diuitiarum, interprete *Erasmo;* Orat. consolat. ad Apollonium, interprete *Nigro;* de exsilio, interpr. *Angelo Barbato;* de sera numinis vindicta et vitanda vsura, interprete *Pirckheymero*, de not Pythagorae interprete *Melanchthone.* Basil. apud *Io. Froben.* 1513. 4. *Maittaire* II. pag. 314. adde not. nr. 50. praemissam.

60. *De tuenda valetudine.* gr. ex offic. Io. Loei. Antwerp. 1546. 8. Vertit Erasmus, cum aliis opusc. etc. vid. notam ad nr. antec. — Basil. 1520. 4. et tom. VIII. Opp.

61. *Praecepta coniugalia.* gallice versa a *Steph. de la Boetie.* Parif. 1572. 8.

62. *Conuiuium VII. sapientum:* gr. Parif. apud Vascosan. 1574. 4. — graece et lat. et *de superstitione*, lat. *Guil. Plantio* interprete. Lugd. apud Seb. Gryphium. 1552. 8. (*Maittaire* A. T. III. pag. 612. scripsit: *interprete Planco.* At vitiose, credo, nomenque rectius scripsit Fabric. qui tantum versionem *Guil. Plantii*, Francof. 1574. 4. citat, et auctor catal. Bodl. II. pag. 336. vbi memoratur edit. Parif. 1566. 4. *Guil.* enim *Plantius*, f. *Plancius* fuit medio saec. XVI. medicus gallicus et plura e graeco latine vertit. *Ioannes* autem *Plancus*, e superiore Palatin. ortus, et an. 1628. mortuus, varia habuit fata in variisque scholis docuit litteras, sed, quantum scio, nec vertit, nec edidit vllum graecum latinumque auctorem.) — *Danielis Clasenii* commentarius prodiit Magdeburg. 1649. 4. — *Turnebi* lat. versio exstat in eius Opp. tom. II. nr. 6. quod opus esse Adr. Turnebi postumum, patet ex praefatione *Odonis Turnebi*, Lutet. Parif. 1566. scripta.

63. *De superstitione* libell. et *Demosthenis* orat. funebris. — gr. et lat. cum integris notis Reiskii, Sallierii, Tayloři, Wolfii et Xylandri: denuo recensuit, varias lectiones trium codd. mstor. et suas animadu. adiecit *C. F. Matthaei.* Mosquae 1778. 8. Conf. bibl. criticam Amstel. vol. II. part. I. pag. 124 sqq. — *Gallice* vertit *Tanaquill. Faber*, et cum notis, etiam criticis, et cum diss. de Romuli vita edidit Salmuri 1666. 12.

64. 65. Versiones lat. et edd. saec. XV. vide supra in notitia antiquissimarum illius saeculi editionum. — *Apophthegmata* regum et imperatorum, et Laconica, latine, *Raphaele Regio* interprete, Parif. apud Nic. Crispin. 1507. 4. — vid. Regii, qui Philelphi version. culpat, praef. in Maittaire A. T. II. pag. 183. — it. apud Simon. Colinaeum. Parif. 1530. 8. ex offic. Ludou. Blaublomii, Gandaui. Maittaire in ind. A. T. pag. 162. adnotat, additum esse dialogum, an brutis quoque ratio insit. — *Dialogus* quidem ille additus est editioni apophth. a *Raph. Regio* versorum, Venetiis, 1508. 4. — Apophthegm. — *Raph. Regio* interprete: dial. bruta animalia — ratione vti, eod. interpr. de S. N. V. interpr. *Pirkheym.* de virt. mulier. interpr. *Alam. Ranutio* (sic) Florentino, continentur in libro, inscripto: *Plutarchi — Opuscula quaedam longe vtilissima, cum indice.* Moguntiae exc. Io. Schoeffer. 1530. 8. — Apophthegm. lat. Basil. 1530. fol. — graece, *Louan.* apud Theod. Martin. 1521. 4. — *Parif.* apud Morrhium. 1532. 8. — *ibid.* ap. viduam Io. Libert. 1646. 4. gr. et lat. ibid. ap. Io. Libert. eod. anno. — Apophthegmata graeca regum et ducum, philosophorum item, aliorumque quorumdam: ex *Plutarcho* et Diogene Laertio. Cum lat. interpret. Loci aliquot in graeco contextu emendati fuerunt: aliorum autem quorumdam emendationem cum nostris editt. Plutarchi et Laertii atque Stobaei accipies. A. M.DLXVIII. (1568.) Excud. *H. Stephanus.* 12. Steph. 1) addidit *Raph. Regii* interpretat. quam praetulit Erasmianae, liberiori, raro fideliori: 2) praefixit epist. et praefat. Regii atque Erasmi, lectu dignas. — Apophthegmata philosophorum graecolatina ex *Plutarcho* selecta, vna cum tabula *Cebetis.* Ingolstadii. 1606. 12. — Πλουταρχου — — *Plutarchi* apophthegmata regum et imperatorum: apophthegm. Laconica: antiqua Lacedaemoniorum instituta: apophthegm. Lacaenarum. (graece et lat.) Londini apud Guil. Darres et Claud. Dubosc. 1741. mai. 4. (editore *Mich. Maittaire*, qui notas aliquot nec vero magni momenti adiecit.) De

 splendida

ſplendida hac edit. vid. noua acta erudit. a. 1743. p. 577. — *Plutarchi* liber de regum atque imperatorum ſcite dictis, quae apophthegmata nuncupantur. Recenſuit et ornauit *Stephan. Pemberton.* A. M. Coll. Oriel. Oxon. ſocius. Oxonii, e typogr. Clarendon. 1768. mai. 8. A uitore litterarum, emendato textu notisque laudatur edit. in Monthly Review, Febr. 1770. pag. 131. Contra ab aliis criticis cura et diligentia editoris neque laudatur, neque commendatur. vid. Philolog. biblioth. tom. I. part. 2. Gotingae 1770. pag. 82 ſqq. — Recentiſſima eaque docta eſt editio: *Plutarchi* inſtituta et excerpta apophthegmata Laconica. Recenſuit animaduerſionibus illuſtrauit, indiceque verborum graecorum inſtruxit *Theophil. Erdmann Gierig*, ſcholae Lennep. ad Rhen. Rector deſignatus. Lipſiae 1779. 8. graece. cl. editor, in praeſ. haec opuſcula Plutarcho indigna eſſe ratus, coniicit, illa a patre quodam familias, aut a litterarum magiſtro, in ſuorum gratiam e Plutarchi potiſſimum vitis haud diligenter operaque ſubitaria eſſe conſuta, aliis ex variis locis pro conſilii ratione vel ad verbum deſcriptis vel leuiter immutatis; aliis, quae puerorum ſcire nihil intereſſe putaret, reſectis, aut male excerptis. Textum Reiskian. contulit cum edd. Londin. et antiquioribus Froben. Stephan. Wecheliana atque illi adnexis lectionibus, excerptis e msstis Turnebiano, Petauiano, Bongarſiano, Aldino et Baſil. (vnde quasdam lectt. in textum admiſit;) in primis cum ipſis Plut. vitis parallelis, quarum beneficio ſe complures lacunas expleſſe, multa menda ſuſtuliſſe, nec pauca loca illuſtraſſe ſibi perſuaſit. In notis vberioribus vel de veritate lectionis, vel de ſenſu locorum, et de vi vſuque formularum disputatur. — Apophthegm. ex Plut. Diogene Laertio, Aeliano et al. gallice verſa a *Nic. Perrot d'Ablancourt.* Pariſ. 1694. 8. — Multa etiam ex Plutarcho verſa ſunt, in opere apophthegmatum Erasmiano, quod prodiit Baſil. 1531. 4. poſtea ſaepe ſub Manutii quoque et aliorum nominibus recuſum. Paucae in Apophthegm. animaduerſiones ſunt in Miſcell. obſſ. in auctor. vol. II. tom. III. pag. 383 et 384.

66. *De virtutibus mulierum*, lat. per *Alamannum Rinutinum*, cum Aemilii Probi vitis excell. imperat. Argentor. 1506. 4. — et inter ſcriptorum Opp. de claris mulieribus. Pariſ. apud Colin. 1521. fol. pag. 1 ſqq.

67. *Quaeſtiones romanae.* gr. et lat. cum *Marci Zuerii Boxhornii* commentario, cum illius Quaeſtionibus romanis, Lugd. Batau. 1637. 8. Boxhornius, admodum iuuenis, parauerat illam editionem, vnde poſtea id opus vix pro ſuo agnouit. — Recuſa tamen eſt *Boxhornii* editio graece ac lat. cum eius et Guil. Xylandri animaduerſionibus in *I. G. Graeuii* Theſ. antiqq. roman. tom. V. pag. 974 ſqq. — lat. Venet. apud Bonet. Locatellum, Presbyt. 1501. — ibid. 1519. — latine ſub titulo *Problematum.* vid. ſupra ad nr. 67. — De inſcriptione eiusque ortu, κεφαλαίων καταγραφή vide ſupra in notitia codd. Vindobon. vnde robur accipit ſuſpicio cl. *Wernsdorfii* in commentat. poſtea laudanda, qui etiam de titulo αἰτιῶν, et p. 4. not. ** de *Buta* docte disputat. Butam vero fuiſſe ſuſpicatur hominem ſeruilis aut libertinae conditionis, inter Romanos litteris excultum, et forſan Butam iſtum, ſiue ſeruum, ſiue libertum, qui Catoni, Vticenſi, adeſſet morienti, teſte *Plutarcho* in eius vita cap. 70. Opp. tom. IV. pag. 489 ſq. edit. Reisk.

68. *Quaeſtiones graecae.* Clar. *Chriſti. Gottlieb Wernsdorf*, Prof. Helmſtadienſis, veſtigia patris ſui cum laude premens, ſpecimen nouae Quaeſtionum gr. editionis dedit in *commentat. I. ad Plutarchi quaeſtiones graecas*, Helmſtad. 1795. 4. et pag. 3 ſqq. de vi et vſu inſcriptio-

inscriptionis Αἰτίων s. Αἰτιῶν copiose docteque disputans, censet, genuinam opusculi, et ab ipso Plutarcho profectam inscriptionem fuisse Αἰτιῶν Ῥωμαϊκῶν et Ἑλληνικῶν s. Ἑλλήνων. Libri autem, Αἰτιῶν titulo inscripti, continebant quaestiones miscellas et disputatiunculas, vel ex vna aliqua disciplina, vel ex vario litterarum genere repetitas, nullo tamen artiori nexu et systematico ordine deuinctas. Atqui forsan Plutarchus αἰτίας illas vel omnes, vel tres, Ἑλληνικὰς, Βαρβαρικὰς, (quae perierunt,) et Ῥωμαϊκὰς, hoc ordine positas, generali titulo Αἰτιῶν complexus, singulis, tamquam partibus totius operis, peculiari suo nomine, quod hodie seruari et scribi solet, distinctis. Plutarchus enim in Parallelis gr. et rom. Opp. tom. VII. pag. 251. de Phalaridis tauro differens, subdit ὡς ἐν δευτέρῳ Αἰτιῶν. Operi deinde aliquis, (recentior forsan grammaticus,) praemisisse videtur conspectum aliquem siue segmentorum singulorum argumenta; addita inscriptione, Κεφαλαίων καταγραφὴ, h. e. *summa rerum capita*, siue *index capitum*, *breuis totius operis per capita adumbratio.* Vnde facile alii in suspicionem adduci potuerunt, id fuisse peculiare Plutarchi opusculum; alii praefixerunt operi, vero Αἰτιῶν titulo omisso, inscriptionem Κεφαλαίων καταγραφῆς. Sed satis de his, et plura vide apud Wernsdorf. qui a pag. 15 — 49. tres priores quaestiones graecas, graece et latine ex edit. Reiskiana dedit, singulasque vberrimis adnotationibus s. doctis excursibus explicuit atque illustrauit.

70. 71. *De fortuna Romanorum et Alexandri*, et *de tranquillitate animi*, et *Basil. Magn.* de vita solitaria. *Budaeo* interprete, apud Oliuerium Senant, ex aedibus Ascensianis. Paris. 1505. 4. conf. *Maittaire* A. T. II. pag. 172. cum nota. — *De fort. Roman.* latine, interpr. *Guil. Budaeo*, in Budaei Opp. Basil. 1557. fol. tom. I. pag. 486 sqq. — *de fort. Alex. M.* libri II. gr. et lat. cum Arriano apud Henr. Stephan. 1575. fol. — latine, interpr. *Budaeo*, in eius Opp. tom. I. pag. 494 sqq.

73. Πλουτάρχου — *Plutarchi de Iside et Osiride liber:* graece et anglice. Graeca recensuit, emendauit, commentario auxit, versionem nouam anglicanam adiecit *Samuel Squire*, A. M. Archidiaconus Bathoniensis. Accesf. Xylandri, Baxteri, Bentleii, Marklandi coniecturae et emendationes. Cantabrigiae, typis academicis. in calce versionis anglic. *By I. Bentham*, Printer to the Vniuersity. M.DCC.XLIV. (1744.) mai. 8. Critica et nitida est editio. Textum gr. quidem dedit ad edit. Francofurt. sed ex editt. Aldina, et vtraque Basiliensi, variisque lectionibus, quas, ex mst. Patauii olim excerptas, ad calcem editionis suae reposuit Xylander, item de coniectura Xylandri aliorumque ex suoque ingenio saepe mutauit, saepius autem nouam fecit interpunctionem. Correctiones *Baxteri* ex eius versione anglic., cuius calci adhaerent, Bentleii, ex ora exempli, cui illae erant adscriptae, decerpsit, Marklandi autem notas accepit ab illo ipso. Vtilis quoque liber est: *Io. Salomon Semlers* Erleuterung der egyptischen Alterthümer durch Uebersetzung der Schrift *Plutarchs von der Isis und dem Osiris*, und der Nachricht von Egypten aus Herodots zweytem Buch, mit beygefügten Anmerkungen. Breslau. 1748. mai. 8.

74. Περὶ τοῦ Εἰ etc. vertit cum *Erotic.* lat. *Ferronus*, Lugd. 1557. apud Tornaes. 4. — item *Ioach. Camerar.* Lipsiae 1576. 8. vid. nr. 76.

76. *De oraculorum defectu liber* ab *Adriano Turnebo* latinitate donatus et adnotatt. quibusdam illustratus. Paris. apud Vascosanum. 1556. 4. et in *Turnebi* Opp. tom. II. nr. VIIII. atque cum prooemio *Ioach. Camerarii* et notis vna cum versione lat. *Plutarchi* duorum *de*

natura et effectionibus libellorum, et *de figura* EI *Delphis consecrata*, ex versione *Camerarii* cum eius explicationibus et prooemio. Lipsiae in offic. Voegelini, in 8. 1568. atque iterum 1576. 8.

77. Ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή. cum *Dionis Chrysostomi* oratione περὶ ἀπιστίας, gr. cum *Ioach. Camerarii* versione lat. et notis. Norimbergae apud Ioan. Petreium. 1531. 8. (vid. *Maittaire* A. T. indic. voc. *Dion.* pag. 342.) et cum aliis opusc. in edit. in sq. nr. memorata. — Paris. Wechel. 1549. 4. — Lipsiae 1562. 8.

78. *De virtute morali* gr. cum *Andr. Matth. Aquauiui* vers. lat. et commentar. Neapoli apud Amon. de Frit. 1526. fol. — edit. antiqua s. a. citatur in catal. biblioth. Barber. II. pag. 225. — graece et lat. interprete *Valgulio*, Paris. apud Guil. Morel. 1555. 4. — graece: ibid. apud Io. Benenat. 1570. 4.

Libellus *Plutarchi* Chaeron. de virtute morali: quo exponitur summa doctrinae illius: itemque adiunctorum scriptorum, graece editorum, interpretatio latina: vna cum explicatione praecipuorum locorum et rerum necessariarum enarratione, autore *Ioachimo Camerario.* Pabeperg. sine anni nota, (Lipsiae typis Voegelinis 1571.) 8. Plutarchi libellum excipiunt alia opuscula similis argumenti, ex Plutarchi M. Catone; — Platonis dial. de iusto seu iure; — Platonis aut alius de virtute, an doctrina aliqua huius sit, dialogus, — eiusdem Clitophon. — Maximi Tyrii disput. sit ne ars virtus? — ex collectis a Stobaeo de *virtute morali:* — a quodam ignoti nominis expositae definitiones morales Aristotelis: denique *Plutarchi:* quod virtus doceri possit. In adnotationibus; quae sequuntur, res quidem et sententiae potissimum explicantur: sed praeterea tamen erudite disputatur de lectionis graecae veritate aut falsitate, et de vi ac potestate atque interpretatione vocabulorum formularumque graecarum, nec non de auctore dialogorum, qui Platoni solent adscribi. Textus gr. separatim excusus est huius sententiae: *Libellus Plutarchi*, quo ostenduntur fundamenta, et explicatur totum quasi aedificium doctrinae de virtute morali, quae est philosophia ethica: cum disputationibus quibusdam Socraticis de iustitia atque virtute. Expressa Lipsiae, curante Ern. Voeg. — Latine vertit etiam *Guil. Plantius.* Francof. 1574. 4.

79. *Plut.* libellus *de non irascendo*, eiusdem *de curiositate*, vterque latinus *Des. Erasmo Rot.* interprete. Adiecti sunt iidem graeci. Basil. apud Io. Froben. 1525. 8. — de cohibenda ira. gr. Louanii, ex offic. Rutgeri Rescii. Lowan. 1531. 8. — de compescenda ira, de garrulitate, curiositate, sera numinis vindicta, vitanda vsura. lat. *Pirkheymero* interprete. Nuremb. apud Peypus. 1523. 4.

80. *De tranquillitate et securitate animi.* gr. sine anni nota. Louanii ex officina Rutgeri Rescii. (*Maittaire* A. T. II. pag. 754. not. *a.*) — excud. Io. Lodoic. Tiletanus. Paris. 1537. 8. — de animi tranquillitate. gr. Lipsiae 1779. 8. — lat. vertit *Guil. Budaeus* in Opp. tom. I. pag. 472 sqq.

81. *De fraterna amicitia.* lat. Paris. apud Guil. Morel. 1559. 8. Vertit etiam *Guil. Plantius*, Francof. 1574. 4. et *Thomas Naogeorgus.*

82. Περὶ τῆς — φιλοστοργίας, graece et latine. *Gilberto Longolio* interprete, Paris. 1573. 4.

84. Vid.

84. Vid. not. ad nr. 59. de Erasmiana versione. graece et cum versione Des. Erasmi latina, cum libr. *εἰ καλῶς εἴρηται τὸ Λάθε βιώσας* et *περὶ φιλοπλουτίας*. Paris. apud Guil. Morel. 1549. 4. — Vertit quoque lat. *Io. Rainoldus*. London. 1614. al. 1619. 12.

85. *De garrulitate*. gr. Basil. apud St. Myliandr. 1588. 4. — cum versione et scholiis *Io. Caselii*, Rostoch. 1589. 4. — lat. versio, separatim ibid. eod. a. — lat. cum lib. de vsu carnium. interprete *Ruffardo*, Lugduni apud Seb. Gryphium. 1554. 8. — add. nr. 79. — *De curiositate et nugacitate*, lat. ex versione *Io. Laurentii*, Romae, M. Caluus. 1524. 4.

86. *Περὶ πολυπραγμοσύνης*. gr. et lat. per Erasmum. Basil. 1525. 8. — gr. bis edidit *Io. Caselius*, Rostoch. 1588. 4. et Helmstadii 1590. 8. et e latina sua versione, cum notis. ibid. 1595. 4. — in edit. graecolat. Plutarchi legitur pag. 515. cum *Xylandri* versione. — Transtulit quoque *Des. Erasmus*. Basil. 1520. 4. et tom. VIII. Opp.

87. *Περὶ φιλοπλουτίας*. Paris. gr. et lat. 1549. 4. (vid. nr. 84.) — lat. per *Richardum Pacaeum*. Romae — Minutius Caluus. 1524. 4. Vertit quoque *Erasmus*, Basil. 1513. 4. vid. nr. 59. not. — 1520. 4. et tom. VIII. Opp.

88. *De immoderata verecundia*, gr. edidit *Matthaei*. (vid. nr. 57.) — lat. vertit *Io. Caesarius Consentinus*, it. *Erasmus* Lugd. 1538. 8. et tom. VIII. Opp. — *gallice*, *Franc. le Grand*. Paris. 1554. 8.

89. *De odio et inuidia*. lat. cum *Cebetis* tabula et aliis opusc. Venetiis per Bernadin. de Vital. 1500. 4. — gr. cum lib. *de cohibenda iracundia*. Louan. ex offic. Rutgeri Rescii, s. a. (vid. *Maitt*. A. T. II. pag. 754. not. *a*.) lat. cum Censorino et aliis opuscul. Bonon. 1497. fol. de qua edit. supra. — lat. Argentor. 1519. 4.

90. *Quomodo aliquis se laudare sine inuidia possit*, lib. a *Iulio Gabriele latine* redditus etc. Venet. 1561. 4.

91. *De sera numinis vindicta*, s. de his, qui tarde a numine corripiuntur; latine vertit Bilib. *Pirckheymerus*, Noribergae per Frid. Peypus. 1513. 4. — cum aliis, Basil. 1513. 4. (vid. supr. nr. 59. not.) et cum aliis opusc. Nuremb. 1523. 4. — lat. Argentor. 1514. 4. — gr. et lat. cum notis eruditis *Dan. Wyttenbach*. Lugd. Bat. 1772. 8. (vid. Introd. in Hist. L. Gr. II. 1. pag. 96.)

92. *De fato*, lat. vertit *Hadr. Turneb.* in Opp. tom. II. pag. 48 sqq.

94. *De exsilio*, lat. *Barbato* interprete, Basil. 1520. 4. — it. cum *Luciani* encomio muscae. lat. *Beraldo* interprete. Lutet. in offic. Gormontiana. 1517. 4. (vid. *Maitt*. II. p. 301. not.) — graece, plerisque in locis emendat. Lutet. apud Guil. Morel. 1585. 4.

95. *Consolatio ad vxorem:* gallice vertit *Stephanus Boëtius*. Paris. apud Fed. Morell. 1572. 8. cum Xenophontis Oeconom. et *Plutarchi praeceptis coniugalibus*.

96. *Problema*, num in conuiuio philosophandi sit locus, *Ottomaro Luscinio* interprete, Argentor. apud Io. Scot. 1519. 4. Epistola data est anno *sesquimillesimo vndeuigesimo*. vid. *Maittaire* II. pag. 332. — Sermo conuiualis, quam fieri potuit, accuratissime emendatus. Wittembergae s. a. 8. 1. plag. graece. Melanchthon, qui vero nomen suum reticuit, illum Hermanno Dulichio graeca epistola dedicauit. — Quaestiuncula conuiualis de notis pythagor.

gor. lat. per *Phil. Melanchthon.* Basil. 1520. 4. — Symposiaca lat. per *Had. Iun. Hornanum.* Paris. 1547. 8.

97. *Erotic.* et *de* Ei *apud Delphos* latine vertit *Arnoldus Ferronus*, Lugd. apud Tornaes, 1557. 4.

98. *Amatoriae narrationes* et *Alex. Aphrodis.* de nonnullis phys. quaestionibus. lat. interprete *Politiano.* Basil. apud Cratandr. 1520. 4. 1553. fol.

99 et 100. Vertit etiam *Erasmus* Venet. 1518. 8. Basil. 1520. 4. et tom. VIII. Opp. opusc. *de indocto principe* seorsim quoque prodiit Argentor. 1598. 8.

104. *De vitanda usura* ex graeco in lat. traductus, (a *Bilibaldo Pirkheymero*, qui in dedicatione suum nomen professus est,) 4. In calce: *Nurenberge* per Frid. Peypus. a. XV. (h. e. 1515.) 4. — cum aliis. ibid. 1523. 4. (vid. nr. 79.) et Basil. 1513. 4. (vid. nr. 59.) — 1520. — gallice vertit *Anton. du Moulin.* Lugd. 1576. 8.

108. *De placitis philosophorum libri V.* latine *Budaeo* interprete, Paris. apud Petit. 1505. 4. (*Maitt.* II. pag. 172 sq. cum nota.) — it. Argentor. 1516. 4. et in *Budaei* Opp. Basil. 1557. fol. tom. I. pag. 511 sqq. gr. cum versione *Budaei* lat. Basil. apud Heruag. 1531. 4. — graece, ad Aldinam edit. codicemque vetustissimum MSt. emendati; addita est *Guil. Budaei* interpretatio latina. Paris. apud Iac. Bogardum. 1544. 4. Budaei interpretatio iterata est cum ceteris Plut. moralibus, Venet. 1509. tum in editt. Basil. et Stephan. — *Guil. Xylandri* versio latina lucem vidit 1571. 1579. 1592. et in edit. gr. lat. Francof. 1620. et Paris. 1624. *Hermann. Cruserius* lat. vertit Basil. 1573. gallice *Amiot*, italice autem *Marc. Anton. Gandinus*, Venet. 1614. vide Plutarchi vitam, a *Corsino* expositam eiusque praeclarae et criticae editioni praefixam pag. XXI sq. vbi de superioribus versionibus et editionibus intelligenter iudicatur. Inscripta autem est illius editio:

Πλȣτάρχȣ. — *Plutarchi de placitis philosophorum libri V.* latine reddidit, recensuit, adnotatt., variantibus lectionibus, dissertatt. illustrauit *Eduard. Corsinus*, Cleric. reg. scholarum piarum, in Pisana acad. philosophiae Professor. Florent. ex imp. typographio. 1750. mai. 4. Plutarchi vitam excipit 1) syllabus philosophorum, quorum placita a Plutarcho proferuntur, 2) index, in quo singula Plutarchi loca exhibentur, in quibus ille philosophi cuiusque placita memorauit. Tum sequitur textus graecus cum Corsini versione lat. notisque criticis atque exegeticis, comparatis veterum philosophorum sententiis, librisque Eusebii, Galeni et Stobaei qui maximam Plutarchei operis partem exscripserunt. Postea variae lectiones; denique copiosiores dissertationes, in quibus 1) difficiliora quaedam Plutarchi loca, vel obscuriora philosophorum placita vberius exponuntur ac illustrantur, 2) plurima vett. philosophorum placita, a Plutarcho memorata, cum recentiorum placitis conferuntur.

Nouissima eaque critica et egregia est editio, etiam a nitore litterarum arteque typographica commendabilis: *Plutarchi* de physicis philosophorum decretis, libri V. Emendatiores edidit et lectionis varietatem adiecit *Chr. Dan. Beckius.* Lipsiae 1787. 8.

111. *De primo frigido*, graece cum interpr. latina *Adr. Turnebi.* Paris. in offic. typogr. Turnebi 1552. 4. (exempli, quod est in bibl. Leidensi, orae varia sunt adscripta et videntur collata, vid. catal. pag. 168. nr. 97.) et in *Turnebi* Opp. tom. II. nr. VII.

113. 114.

113. 114. *Sitne rationis aliqua in bestiis vis; tum vtra animantium plus habeant, terrestriane an aquatica?* gr. et lat. *Sim. Grynaeo* interprete. Basil. apud Io. Bebelium, 1534. 8. — Gallice vertit *Arnold Pasquet de la Rochefoucaut.* Paris. 1557. 8. — cum versio lat. *Hieron. Wolfii*, tum eiusdem libelli, sub titulo *Grylli*, tum lib. nr. 119. in *Wolfii* edit. Epicteti et Cebetis etc. Coloniae 1595. 8. tom. II. pag. 238—253. — Libell. nr. 114. occurrit quoque in *Dornauii* amphitheatro, tom. I. pag. 359. — gallice vertit *Adam. de la Planche*, Tolosae, 1558. 8.

115. *De carnium esu*, graece, Lutetiae 1550. 4. apud Vascosan. — Vertit lat. *Suffridus Petri*, Louan. 1564. 8.

116. *Platonicae quaestiones*, a *Ludou. Nogarola*, gr. et lat. Venet. apud Valgrisium, 1552. 4.

117. *De procreatione animi*, graece. Parif. apud Guil. Morel. 1552. 4. — latine, *Turnebo* interprete. ibid. apud Turneb. 1552. 4. et in *Turn.* Opp. tom. II. nr. VIII. vid. *Maittaire* III, pag. 612.

118. *De repugnantiis Stoicorum* ex versione *Eduardi Henrysonis*, Lugd. 1555. 8.

122. *Aduersus Coloten*, latine vertit *Ferronus*. Lugd. apud Sebast. Gryph. 1555. 8.

123. *Qui bene latuit* etc. gr. cum aliis. (vid. nr. 84.) Paris. apud Fr. Morel. 1549. 4. Vertit quoque *Erasmus*, Basil. 1520. 4. et Opp. tom. VIII.

124. *De Musica.* Liticula quaedam Burettii cum Fraguier et Bougeant de musica veterum, Burette, qui in vol. V. Hist. et Mem. de Litterature — des Inscr. in aliquot commentatt. egerat de arte veterum musica, permouit, vt in recitationibus academicis Plutarchi librum diligentius persequeretur. Quare in Memoir. de Litterature de l'acad. des Inscr. tom. VIII. in aliquot commentatt. curatius explicare atque illustrare coepit libr. de musica. In prima autem comment. pag. 27 sqq. agit de libri auctore, quem Plutarchum reuera fuisse, plurimis commonstrat argumentis. In secunda pag. 44 sqq. differit de editt. et versionibus Plutarchi Opp. et speciatim, huius opusculi: e quibus memoro *Valgulii* versionem latinam cum Censorino et Cebetis tabula, Paris. apud Ascensium 1514. fol. et antea, Bresse 1507. min. 4. ap. Angel. Britannicum. Valgulii, Xylandri et Cruseri interpretationes lat. et Amyoti gallicam sub examen vocat; et de Valgulii iudicio ac musicae partibus est copiosus. Pag. 80 sqq. Plutarchei libelli argumentum ipsum et oeconomiam explicare sustinet. Textum autem graecum cum versione sua gallica doctisque animaduersionibus, cum criticis, (tribus codd. Paris. et vett. editt. vsus,) tum maxime historico-litterariis de poetis musicis, quorum mentionem fecit Plutarchus, dedit *Burette* in tom. X. et notarum continuationem in tom. XIII. XV et XVII. — separatim Paris. 1735. 4.

125. *De fluuiorum et montium nominibus*, cum *Arriani* et *Hannonis* periplo et *Strabonis* epitome, graece. Basil. 1533. 4. Exemplo in bibl. Leid. aliqua sunt adscripta, teste catal. pag. 197. nr. 528. — lat. interpr. *Ang. Ver.* Paris. apud Carol. Stephan. 1556. 8. vid. *Maittaire* A. T. III. pag. 678. cum nota: Qui, quis ille *Ver* sit, se ignorare fatetur; sed *Freytag.* in adpar. litt. tom. III. pag. 690 sq. coniicit, vel ipsum *Turnebum* sub adscito nomine *Ang. Ver.* latere, vel ab alio, cui Turnebus suam commiserat editionem, illam esse promulgatam. Turnebi enim versio exstat in illius Opp. tom. II. nr. X. et eadem epistola dedicatoria,

catoria, nomine *Ang. Ver.* ad Claudium Lauallium scripta, in edit. Opp. Turnebi versioni praefigitur. — gr. cum versione *Philippi Iacobi Maussaci* et notis, addito *Vibii Sequestris*, latini scriptoris, libello de fluminibus, fontibus, lacubus, paludibus, montibus nemoribusque et gentibus ad Virgilianum filium, ac *Psello* de lapidibus, gr. lat. a *Maussaco*. Tolosae 1615. 8. (cum emendatt. msstis ex cod. msto in Vibio fuit exemplar in bibl. Pinelliana: vid. catal. Pin. tom. I. pag. 357.) — In eadem bibl. et in bibl. Menken. I. pag. 155. atque Bodlei. exstitit aliud exemplar eiusdem editionis, in quo, omissa epistola dedicatoria, et addito *Io. Pistorii* libello de microcosmo excusum est Tolosae 1618. 8. — gr. cum versione et notis *Maussaci*, inter *Io. Hudsoni* Geograph. graecos minor. vol. II. cum *Henr. Dodwelli* diss. de Plutarcho, libri de fluuiis auctore, (diuerso a Chaeronensi,) obiter de auctore *Parallelorum minorum*, quae etiam sub Plutarchi Chaeron. nomine feruntur.

Libros multos maioris minorisque molis, in quibus scripta aut loca Plutarchi modo emendantur, modo explicantur, passim in hoc capite laudaui; alios in Introd. in hist. L. Gr. l. c. et *Saxius* in Onom. litter. l. c. quorum omnium mentionem hic iterum facere nolo. In commentationibus acad. Paris. Inscr. passim occurrunt commentationes, quarum plures memoraui; *Sallier* (vol. V. VI. VII. VIII. IX et X.) *Secousse*, de vitis parallelis, (vol. V et VII.) *de la Curne de Sainte-Palaye* in vitas Romuli ac Numae, (Hist. vol. VII.) *de Mondajors*, de Donato Acciaiolo, auctore vitarum Hannibalis et Scipionis, (Hist. vol. III et V.) *Bougainville* examen loci in vita Alexandri, in Mem. tom. XXV. pag. 38—39. — et tom. XXXIV. pag. 376 etc. de systemate theologico magorum secundum Plutarchum comparato cum libris Zoroastri etc. auctore *Anquetil*, aliorumque, qui nunc latius, nunc strictius explicuerunt loca sententiasque Plutarchi, et in indicibus ad illa acta siue Tables des matieres, voc. *Plutarche* et in germanica comm. Paris. versione, ind. voc. *Plutarch*, tom. XI. ordine recensentur. Pauca hic addere iuuat. — Varia *Plutarchi* loca illustrauit *Iac. Palmerius* in Exercitationibus ad optimos scriptores graecos, Lugd. Bat. 1668. 4. — *Ioannis Regii* scripta in Plutarchum plurima ab iis, qui alienae inuidebant gloriae, suppressa, partim furibus patuisse, dolet *Io. Pierius* lib. I. de infelicitate literatorum pag. 49. — Obss. in vitam *Periclis* in *Craftsmann*, by Caleb d'Anvers, of Grays-Inn. Esq. London. 1737. 8. vol. IX. p. 271—273. — *Plutarch's* account of, and his odd reasons for the silence of the Heathen oracles in the Life of Pontius Pilate, containing a concise history of the state of the Iewish nation etc. London 1753. 8. — Loca quaedam *Plutarchi* emendantur et explicantur in Animaduerss. *Toupianis*, in edit. *Dionysii Longini*, Oxon. 1778. 4. pag. 134. 155. 165. 171. 175. 249. in *Ricardi Dawes* miscellaneis criticis, iterum editis a *Thoma Burgess*, Londini 1781. pag. 261. a *Stephano Weston* in eius libro, cui titulus est; *Hermesianax* siue coniecturae in Athenaeum atque aliquot poetarum graecorum loca etc. Londini 1784. 8. pag. 118 et 119. et in *Toupii* emendationibus in Suidam et Hesychium etc. Oxon. 1790. 8. vol. I—IV. passim. — On the variation in Euripides and Plutarch, in regard to the custom of the admittance of woman to visit the recess of the Delphick Temple; and the attempt of Dr. *Musgrave* to reconcile their testimony refuted, by *Richard Paul Iodrell*, Esq. F. R. S. in eius Illustrations of *Euripides*, on the Ion and the Bacchae. London 1781. 8. nr. 17. pag. 105—107.

Vita *Plutarchi*, a Drydenio scripta, ex anglico sermone in gallicum translata, in: Recueil de Pieces d'Histoire et de Litterature, Paris. 1738. 12. tom. II. pag. 1—97.

Roffius

Rossius in Commentatt. Laertianis, Romae 1788. 8. pluribus locis sententias locaque Plutarchi persequitur.

Infinita paene *Plutarchi* loca emendantur aut illustrantur in notis *Wesselingii* ac *Valcken.* ad Herodotum, *Valckenarii* ad Theocritum, Euripidisque Hippolytum atque Phoenissas, in *Dorville* comment. ad Charitona, in *Corsini* fastis atticis tom. I. pag. 27. 32. 41. 60. 63. 361. II. pag. 71. III. pag. 191. 259. IV. pag. 55. in *D'Arnaud* specim. animadu. critic. pag. 25. 52. 174. etc. quae omnia copiose indicare, longum foret. *Harl.*

VIII. *Index auctorum* aaa), *quorum mentio fit in scriptis Plutarchi genuinis.*

Ad editiones graecolatinas Paris. et Francofurtensem.

Acesander, Moral. pag. 674.
ἐν τῷ περὶ Λιβύης, 674.
Acestodorus, Vit. 118.
C. Acilius Vit. 31.
Acron, ὁ ἰατρὸς, Moral. 383.
[Q. Aemilii epistola II, 763, 16.]
Aeschines, orator, Moral. 39. 119. 486. 810. 1033. [Vit. I. 333. vlt. 638, 12. 655, 6. IV, 696, 2. 704. antep. 713, 4. 727, 14.]
κατὰ Τιμάρχου, ἑταιρήσεως, 350. Vit. 84. 847. 815. 855.
Aeschines, philosophus, Vit. 165. 169. Σωκρατικὸς, 334.
Aeschylus, Moral. 29. 32. 36. 61. 76. bis. 81. 85. 98. 106. 116. 186. 286. 293. 334. 348. 349. 358. 389. 417. 434. 454. 604. 607. 615. 622. 625. 632. 640. 715. 751. 757. 763. 767. 827. 923. 950. 964. 976. 1087. 1090. 1137. sine nomine, 517. E. 603. A. 619. E. 778. B. 821. B. 9. E. 937. F.
Ψυχοστασία, 17.
Ἐλεγεῖαι, 628.
Aeschylus Vit. I. 23. 320. 483. 619. 668. 905. sine nomine, 89. 887.
Ἐλευσίνιοι, 14.
ἐν Πέρσαις, 119.
Aesopus, Moral. 14. 79. 155. 157. 158. 490. 500. 556. 609. 614. 645. 790. 806. 871. 1065. Vit. 564. 1041. 1045.
Agatharchides, Samius, Mor. 733. [VII. 217. vlt. et X. 747, 2. et 750. pen.]
Agatho, Samius, (Trag.) Mor. 645. [VII. 250, 18. et X. 765, 5. et 780, 1.]
Μῦσοι, 645.
[Agathocles, Milesius, Mor. X. 780, 2.]
[Agathocles, Samius, Mor. X. 744. antep.]
[Agathonymus, Mor. X. 783, 10.]
Agesianax, Mor. 920. 921.
[Agesilai epistola ad Hidriea Carem. Vit. III. 644, 7. — Agesilaus VII, 242, 2.]
Alcaeus, Mor. 410. 525. 647. E. 698. 726. 1047. [Vit. II. 681, 3. 7 et 9.]
ὕμνοι. 1135.
Alcidamas, Vit. 848.
[Alcmaeo, Mor. IX. 522, 10. 571, 5. et 594, 8.]
Alcman, Mor. 318. 599. 656. 857. 918. 940. 1133. 1135. — Vit. 57.
Alexander, Moral. 289. [polyhistor, Moral. VII. 252. pen. — Cornelius, Moral. X. 748. vlt.]
ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν περὶ Φρυγίας, 1132.
[Alexandri M. epistolae IV. 17. pen. 41, 4. 48, 6.

aaa) Fabric. hunc indicem, in vol. XII. B. Gr. exhibitum, et ex cod. Voss. Leid. descriptum, a Reimaro acceperat: ego vero ex indicibus, editioni Reiskianae vol. XI et XII. adiectis, quaedam, vt ibi citata sunt, inserui. *Harl.*

48, 6. 53, 4 et 14. 66, 16. 105, 12. 128, 8.]
Alexander, Myndius, Vit. 415.
Alexander, ὁ Δελφιὸς, Vit. 433.
[Alexandrides Delphicus, III, 37, 9.]
[Alexarchus VII, 224, 2.]
Alexius, Mor. 1163.
Alexis Mor. 21. 420. 785.
Ammonius de adul. discr. 70. etc.
Amphicrates, ῥήτωρ. Vit. 506.
Anacreon, Mor. 243. 711. 751. Vit. 153. 167.
Anaxagoras, Mor. 98. 370. 435. 644. 722. 769. 911. 929. 932. 1026.
Κύκλȣ τετραγωνισμὸς, 602. — Vit. 154. 155. 162. 169. 439. 538.
[Anaxandrides, Mor. VII. 175, 5.]
[Anaximander, Milesius, Mor. IX. 472, 12. 493. pen. et 522, 3 et 13.]
[Anaximenes, rhetor, Vit. 401. pen.] — Milesius, Mor. 803. 947.
Andocides, Vit. 128.
Androclides, Vit. 437.
Andron, Halicarnass. Vit. 12.
Androtion, ὁ Ἀθηναῖος, Mor. 605.
Androtion, Vit. 86.
Antagoras, (poeta,) Mor. 182. 668.
Antenor, ὁ κρητικὸς, Mor. 806.
Anthis, ὁ ἐξ Ἀνθηδόνος. Mor. ὕμνοι, 1132.
Antias, Mor. 323. vid. Valerius Antias.
Anticles, Mor. 1336. ἐν ἐπιφανείαις, 1136.
[Anticlides, Vit. IV. 105, 8. eius exegetica, Vit. III 394. vlt. vid. not. 18.]
Anticlides, Mor. 365.
Antigenes, Vit. 691.
Antigonus, Vit. 28.
Antilochus, Mor. 1133. Vit. 443.
Antimachus, Mor. 275. 683. 735. Λύδη, 106.
Antimachus, Colophonius, Mor. 513. Vit. 253. 443.
Antimachus, Τήϊος ἐποποιὸς, Vit. 24.
Antiochus Ἀσκαλωνίτης, Vit. 520. — Λεκȣλλος, 530. A. — ὁ Φιλόσοφος, [Vit. III, 289, 16.] ἐν τῇ περὶ Θεῶν γραφῇ, 511.
Antipater, Mor. 962. 1033. 1052 1057. 1072. ἐν τῇ περὶ τῆς Κλεάνθȣς καὶ Χρυσίππȣ διαφορᾶς, 1034. Vit. 234. 354. — [epigrammatum scriptor, Vit. II. 166, 7. 610, 12.] — ἐν ἐπιςολῇ τινι, 134.
Antipater, ὁ Ταρσεὺς, Mor. περὶ Θεῶν, — Vit. 433. 827,
Antipater, Tyrius, Vit. 761.
Antiphanes, comicus, Mor. 845. — Vit. 847. 850.
Antipho, Mor. 901. 907. — Vit. 192.
[Antisthenes, Vit. II. 4, 2. Mor. X. 795, 5.]
Antistius Labeo, Mor. 275. 276.
[Antonius in refutatione philippicarum, Vit. IV. 827, 12. 13. V. 102. pen.
Apollodorus, Moral. 1094. — ἐν Ῥυτίνῳ, 301. — Vita, 39.
[Apollodotus, Mor. X. 501. antep.]
Apollonides, Stoicus, Vit. 791. 792. 793.
Apollonius, ὁ Ἡροφίλȣ, Mor. 912.
Apollonius ὁ περιπατητικὸς, Mor. 487.
Apollonius (mathemat.), Mor. 1039.
Apollonius ὁ τȣ̃ Μόλωνος, Vit. 708. 862. 984.
Apollothemis, Vit. 59. E.
Aratus, Mor. 683. 912. 967.
Aratus, Sicyonius, Vit. 801. 811. 812. D. 813. 1028. 1024. 1045.
Arcesilaus, Mor. 1059. 1078. 1120. 1121.
Arcesilaus, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς, Vit. 1028.
Archedemus, Mor. 1081.
Archelaus ὁ Φυσικὸς, Mor. 954. Ἐλεγείαις, 481.
Archelaus, [Vit. III. 413, 6.] εἰς Κίμωνα, 480.
Archemachus ὁ Εὐβοεὺς, Mor. 361.
Archestratus, ὁ ποιητὴς, Mor. 333.
Archetimus, Mor. [VII, 199, 9.] ἐν τοῖς ἀρκαδικοῖς, 200.
Archidamas, Vit. 544.

Archilo-

Archilochus, Mor. 23. 33. 152. 239. 386. 503. 520. 560. 604. 658. 803. 857. 931. 950. 976. 985. 1170. 1132. 1133. 1134. 1140. 1141. — Vit. 2. 62. 153. 167. 417. E. 745. 762. 902.
Archimedes, Mor. 1093. 1094. — Vit. 305.
Archippus, Vit. 192.
Archytas, Mor. 718. 1147. — Vit. 305.
Archytas, ὁ ἀμφισσεύς, Mor. 294.
[Aretades Cnidius, Moral. VII. 227. vlt. et 240, 8]
[Aretazes, Mor. X. 757, 1.]
Argas, νόμων πονηρῶν καὶ ἀργαλέων ποιητής, Vit. 847.
Ariſtagoras, Mor. 352.
Ariſtarchus (grammat.) Mor. 26. 938.
Ariſtarchus (mathemat.) Mor. 402. 923. 932. 1006. 1093.
ἐν τῷ περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων, 925.
[Ariſtides, Mileſiaca, Vit. III. 492, 12. 493, 3. 494, 3. — Mileſius Moral. VII. 216. antep. 218, 15. 220, 8 et 18. 221, 2. 222, 8. 228, 5. 229, 2. 231, 2. 232, 5 et 16. 233, 7. 234, 8. 236, 16. 238, 10. 243, 3 et 14. 248, 12. 249. vlt. et 252. 1. et pen.]
Ariſtippus, Κυρηναῖος, Vit. 965.
Ariſto, Mor. 4. 42. 133. 365. 516. 600. 766. 804. 958. 1134.
Λύκων, 14.
Ariſto, Vit. 319. 850.
Ariſto, Χῖος, Moral. 440. 776. — Vit. 319. 850. [I. 443. vlt. II. 483, 1. IV. 708, 7. 743, 8.]
Ariſtobulus, Moral. 327. 341. 342. 1093. — Vit. 672. 673. 674. 676. 691.
Ariſtobulus, Caſſandrinus, Vit. 856.
[Ariſtocles VII, 239, 2. et 253. pen.]
Ariſtocrates, Vit. 365.
Ariſtocrates, Ἱππάρχου Σπαρτιάτης, Vit. 42. 59.
[Ariſtodemus VII, 247. pen.]
Ariſtomacha, ποιήτρια, Mor. 674.
[Ariſtonymus X, 801, 10.]
Ariſtophanes (grammat.) Mor. 972. 1095.
Ariſtophanes (poeta), Mor. 30. 71. 475. 853. 854. 1144.
ſine nom. 517. 804. B. 843. D.
Νεφέλαι, 10. — Vit. 121. 166. 192. 199. 489. 525. 894. 948.
Ὄρνιθες, 528.
Ἀχαρνεῖς, 168.
Ariſtophanes Βοιωτὸς, Mor. 864. 867.
Ariſtophon, Mor. 18.
Ariſtoteles, ὁ διαλεκτικὸς, Vit. 1028.
Ariſtoteles, Mor. 32. 78. 133. 254. 265. 277. 292. 295. 371. 383. 389. 392. 395. 398. 424. 430. 434. 442. 448. 454. 459. 460. 472. 503. 527. 627. 652. 656. 659. 690. 694. 696. 700. 704. 727. 733. 761. 911. 912. 914. 932. 1006. 1041. 1043. 1045. 1069. 1086. 1095. 1096. 1097. 1111. 1115. 1124. 1139.
ἐν Εὐδήμῳ, ἢ περὶ ψυχῆς, 115.
συμποσιακά, 612. 91.
τοπικά, 616.
ἐν τῷ περὶ μέθης, 650.
προβλήματα, 734.
περὶ οὐρανοῦ, 1115.
Ariſtoteles, Vit. 2. 11. 39. 42. 47. 56. 59. 117. 140. 155. 157. 158. 166. 167. 279. 287. 354. 434. 468. 484. 523. 524. 544. 668. 694. 695. 707. 808. 872.
ἐν τῇ Βοττιαίων πολιτείᾳ, 6.
περὶ ψυχῆς διάλογος, 967.
περὶ εὐγενείας, 335.
ἐν τῇ τῶν Πυθιονικῶν ἀναγραφῇ, 83.
Ariſtoxenus, Mor. 704. 711. 856. 1095. 1134. 1146.
Βίοι, 1093.
ἐν τῷ α. περὶ Μουσικῆς, 1136. — Vit. 59. 335.
ὑπομνήματα, 666. B.
Arius, φιλόσοφος, Vit. 952. 953.
Ariſtyllus, Mor. 402.
Aſclepiades, Mor. 476.
Τραγῳδούμενα, 837.
Aſinius Pollio, Vit. 657. 730. [Vit. IV. 253. vlt. 254, 1.]

Athanis, Vit. 247. 254.
Athenodorus, φιλόσοφος, Mor. 731.
  ἐν τῷ προτέρῳ ἐπιδημιῶν, 731.
Athenodorus, ὁ Κορδυλίων, Vit. 763. 766.
Athenodorus ὁ Σάνδων, Sandonis F. [Vit. I. 418, 13.]
  ἐν τῷ πρὸς Ὀκταυίαν Καίσαρος ἀδελφὴν, Vit. 106.
Ateius, Mor. 276.
Autoclides, ἐν ἐξηγητικοῖς, Vit. 539.

Bacis, Mor. 243.
Bacchylides, Mor. 36. 605. — Vit. 62.
Batallus, poeta, τρυφερὰ καὶ παροίνια γράφων, Vit. 847.
Bato, Sinopensis, Vit. 801. F.
[*Berossus* IX, 532, 10.]
[Biantis sententiae, IV. 128, 8.]
Bibulus, Vit. 989. 994.
Bion, Vit. 12.
Blofius, κυμαῖος, φιλόσοφος, Vit. 827. E. 832. E. vbi male Βλάσος; 834. A.
Boethus, ὁ γεωμέτρης, Mor. 396.
Brutus, Vit.
  ἐπιστολαὶ, 883. 984. 985. 994.
  ἐπιτομὴ Πολυβίου, 985.
Butas, Vit.
  ἐν ἐλεγείοις, 31.

Caecilius, Mor. 832. 838. 840.
  ἐν τῷ ἐπὶ Ἀντιφῶντος συντάγματι, 832. Vit. 747. — Σύγκρισις Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος, 847.
[Caemaro, Mor. X. 722. vlt.]
Caesar Augustus, Vit. 316. 317. 925. 947. 996. 1003.
  ἐν τοῖς πρὸς Ἀγρίππαν καὶ Μαικήναν ὑπομνήμασι, 887.
Caesar, C. Iul. Ἀντικάτων, Vit. 733. 880.
  ἐν τῇ πρὸς Κικέρωνα περὶ Κάτωνος ἀντιγραφῇ, 708.
  ἐν ταῖς ἐφημερίσι, 718. [Epistola IV, 260, 3. 4.]
Callimachus, Mor. 603. 677. — Vit. 949.
Callisthenes, 292. 1043. [Mor. VII. 175, 4. 221. vlt. 224, 10. et 243, 9. ac X. 721, 8. et 731. vlt.] Vit. 138. 286. 335. 486. 487. 613. 680. 684. 685. 694. 695.
Canusius, Vit. 718. [vid. not. 84. IV. 210, 7.]
[Carneades, VII. 864, 13.]
[Castor, VII. 80. antep. 137, 6. et 433. vlt.]
Cato, Mor. 276.
  ἐν ἐπιστολῇ τινι, 273. Vit. 336. 351.
  βιβλίον γεωργικὸν, 351.
  ἐπιστολὴ πρὸς υἱὸν, 348.
Catullus, Vit. 420. E.
Chares, Mor. 341.
Chares, Vit. 675. 678. 691. 703. 749. — [Isangelus, IV. 105, 7.]
Chares, Μυτιληναῖος, Vit. 696.
Charon ὁ Λαμψακηνὸς, Mor. 255. 859. 861. Vit. 125.
[*Chilo* VI, 128, 7.]
[Chrysermus VII, 219, 10. et 226, 15. et X, 709, vlt. 738, 4. 781, vlt. et 789, 6.]
Chrysippus, Mor. 31. 34. 276. 360. 419. 425. 426. 441. 448. 449. 450. 626. 732. 743. 952. 980. 1000. 1033. etc. in libris adversus Stoicos passim.
  περὶ βίου, 1033. 1035. 1036. 1043. 1047.
  ἐν τῷ δ. περὶ δυνατῶν, 425. 1054.
  περὶ ῥητορικῆς, 1034.
  περὶ θεῶν, 1039. 1049. bis, 1050. 1052. 1061. τρίτῳ, 1035.
  ἐν ταῖς φυσικαῖς θέσεσιν, 1035. 1037. 1047.
  περὶ λόγου χρήσεως, 1035. 1037.
  περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, 1035, 91.
  κατὰ τῆς συνηθείας ἐν ς´ βιβλίοις, 1036.
  ἐν τῷ περὶ νόμου, 1037.
  ἐν τοῖς περὶ τοῦ προτρέπεσθαι, 1039. 1048. 1060.
  ἐν τῷ γ´. τῶν προτρεπτικῶν, 1041. 1044.
  περὶ τέλους, 1042. 1062.
  περὶ τῶν δι᾽ αὑτὰ αἱρετῶν, 1043.
  περὶ πολιτείας, 1044.
  περὶ κινήσεως, 1053. 1054.
  ἐν ταῖς φυσικαῖς τέχναις, 1053.
  ἐν τῷ α´ τῶν κατορθωμάτων, 1038. 1068.
  περὶ δικαιοσύνης, 1038. bis, 1040. 1041. 1049. 1051. 1070.

περὶ φύσεως, 1038. 1042. 1043. 1044. 1045. 1048. 1049. 1050. 1053. 1064. 1065.
περὶ τȣ̃ Διὸς, 1038. bis, 1061.
περὶ φιλίας, Mor. 1039.
περὶ καλȣ̃, 1039.
περὶ προνοίας, 1052. 1053.
ἐν τῷ περὶ ἀγαθῶν, 1048. 1070.
περὶ τȣ̃ δικάζειν, 1045. 1049.
περὶ καθήκοντος, 1045. 1047.
περὶ τῆς διαλεκτικῆς, 1045.
περὶ ἀγαθȣ̃, 1046.
ἠθικὰ ζητήματα, 1046. bis.
φυσικὰ ζητήματα, 1053. 1078.
ἐν τῷ γ'. περὶ ὁσίας, 1051.
ἐν τῷ γ'. καὶ δ'. καὶ ε'. περὶ μερῶν, 1081.
ἐν τοῖς περὶ ἕξεων, 1053.
ἐν τῷ α'. τῶν πρὸς Πλάτωνα γεγραμμένων, 1070.
ἐν τῷ περὶ κενȣ̃, 1081.
Cicero, Mor. 272. Vit. 742. 835. 919. Πόντιος Γλαῦκος, 861. E.
περὶ ὑπατείας, 550. 711.
περὶ μαντικῆς, de diuinatione, 260.
ἐν τῷ περὶ γήρως, 346. 379.
Cineas, Thessalus, Vit. 392. 394. 395.
Cinesias ὁ μελοποιὸς, Mor. 170. 348.
Cleanthes, Moral. 31. 33. 377. 830. 913. 923. 1033. 1075.
ἐν ὑπομνήμασι φυσικοῖς, 1034. Vit. 194.
Clearchus Σολεὺς, Mor. 122.
[Cleo, Halicarnass. VI. 797, 2. e versione: nam in textu graeco est Κρέων.]
Clidemus, Vit. 12. 117. 330.
Clinodemus, Mor. 345.
Clitarchus, Vit. 125. 691.
Clitomachus, Vit. 861. 862.
[Clitonymus VII. 227, 5. et 235, 14. et X, 720, 2.]
[Clitophon VII. 230, 16. et X. 733. vlt. 740, 4. et 805, 4.]
Clodius ἐν ἐλέγχῳ χρόνων, Vit. 59.
Clonas, Θηβαῖος ἢ Τεγεάτης, Moral. 1133. 1134. αὐλῳδικοὶ νόμοι, 1135. Ἐλεγεῖαι, 1132. ἔπη, 1134.

Cluuius Rufus, Mor. 289.
Colotes (Epicureus), ὅτι κατὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα ἔτε ζῆν ἐςὶ, Mor. 1086. 1107.
Corinna, Mor. 347. 348. 1136.
Cornelius Nepos, Vit. 317. 520. 834.
Crantor, Mor. 102. 104. 114. 115. 120.
Crantor, Σολεὺς, Mor. 112. 122. 127.
Craterus, ψηφίσματα, Vit. 487.
Craterus, Macedo, Vit. 334. 335.
Crates, Mor. 125. 141. 586. 938.
Cratinus, Mor. 351. 712. Vit. 92. 160.
πυτίνη, Mor. 634. 833.
ἐν ἀρχιλόχοις, Vit. 484.
ἐν Θρᾴτταις, 160.
ἐν χείροσι, 153.
ἐν νεμέσει, 153.
Cratippus, περιπατητικὸς, Vit. 873. 994.
Cratippus, Mor. 345. 834.
Creon, Ἁλικαρνασσεὺς, Moral. 212. in Vit. pag. 447. bis Κλέων dicitur.
Crexus, Mor. 1135. 1141.
Critheus, Mor. 985.
Critias, Vit. 45.
Critias, ὁ Καλλαίσχρȣ ἐν ταῖς Ἐλεγείαις, 209. 984.
Critolaus, Vit. 135.
Ctesias, Vit. 1012. 1014. 1015. 1016. 1017. 1029.
Ctesias, ὁ Κνίδιος, Mor. 974.
Ctesibius, ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, 844. C. Vit. 848.
[Ctesiphon, VII. 228, 14. et X. 763, 8. 784, 1. 796, 7. et 799, 1.]
[Ctesippus X. 726, 1.]
Cydias, Mor. 931, 91.

Daimachus, ὁ πλαταιεὺς, Vit. 111.
ἐν τοῖς περὶ εὐσεβείας, 439. [vbi vulgo: Δάμαχος.]
Damasles, Vit. 138.
Dellius, Vit. 943.
[Delphici commentarii, I. 334, 1.]
Demades, Mor. 1011.

[Demara-

[Demaratus III, 649, 3. VII, 231, 15. et X, 745. vlt. et 747, 3.]
Demetrius, Mor. 349. Vit. 859.
Demetrius Μάγνης, Mor. 846. E.
ἐν τοῖς περὶ ξυνωνύμων, Vit. 853.
Demetrius, peripateticus, Vit. 791. 793.
Demetrius, Phalereus, Vit. 10. 54. 91. 318. 319. 321. 335. 850. 851. 859. 892. 893.
ἐν τῷ Σωκράτει, 318. 335.
Demochares, [Demosthenis necessarius, IV. 744, 9. — Solensis, V. 47, 5.]
Democrates, Mor. 1100.
Democritus, Moral. 9. 81. 88. 135. 317. 419. 448. 472. 495. 500. 551. 614. 653. 655. 665. 682. 722. bis, 734. 735. 821. 929. 948. 974. 1079. 1100. 1108. 1109. 1110. 1111. 1113. 1124. 1126. 1129. Vit. 255.
Demodocus, ὁ Κερκυραῖος, ἰλίε πόρθησις, Mor. 1132.
Ἀφροδίτης καὶ Ἡφαίςε γάμος, 1132.
Demon, Vit. 10. [I. 35. vlt. 48, 11.]
Demosthenes, Mor. 69. 100. 486. 532. 547. 668. 671. 739. 785. 802. 803. 804. 810. 817. 1010. vid. Vit. Dem. 872.
Φιλιππικοὶ, 351. 531.
ἐν τῷ κατὰ Μειδίε, 6.
περὶ τῦ ςεφάνε, 350. 541. 542.
κατὰ Κόνωνος αἰκίας, 351.
πρὸς Ἀμαθύσιον περὶ ἀνδραπόδων, 351.
κατὰ Νεαίρας, 836.
Demosthenes, Vit. 192. 333. 846. etc.
κατὰ Μειδίε, 196.
[Demostratus X, 744. pen. et 760, 4.]
[Dercyllus, Mor. VII. 232, 9. et 251, 2. et X. 711, 1. 743, 1. 750, 3. 787, 5. et 795. vlt.]
Diagoras, ὁ ἄθεος, Mor. 1075.
Dicaearchus, Mor. 384. 796. 1095.
περὶ ψυχῆς, 115. Vit. 9. 15. 606.
[Dictys, VI. 401, 12. verum hoc potius nomen est tragoediae Euripideae.]
Didymus, Vit. 78.
ἐν τῇ περὶ τῶν ἀξόνων τῶν Σόλωνος ἀντιγραφῇ, πρὸς Ἀσκληπιάδην, 78.
[Dieutychidas, I. 159, 4. vide not. 14.]
Dinarchus, ἐν τῷ κατὰ Πασίε, Mor. 843.
Dinias, Vit. 1028. 1040.
Dino, Mor. 363. Vit. 125. 686. 1012. 1014. 1015. 1017. 1020. 1022.
Dio, Vit. 233.
Dio, ὁ ἐξ Ἀκαδημίας. συμποσιακὰ, Mor. 612, 91.
Diocles, ἐν τῷ περὶ Ἡρώων συντάγματι, Mor. 301.
[Diocles, Peparethius, Vit. I. 80. antep. 92. vlt. 93, 1.]
[Diocles, medicus, Mor. X. 588, 11. 591, 13. 592, 15. 596, 1. 608, 3. et 609, 1.]
Diodorus, Mor. 1055. [VII. 216. pen. vid. not. 3.]
Diodorus, ὁ περιηγητὴς, Vit. 17. 488. περὶ τῶν μνημάτων, 128.
Diogenes, πολιτεία, Vit. 59. [Moral. VI. 149, 10. et IX. 511, 8. 516, 10. 519. pen. et aliis locis in placit. philos.]
Dionysius, Mor. 282. 338. 838. Vit. 27. 232. 394. 397.
Dionysius, ὁ Θηβαῖος, Mor. 1142.
Dionysius, ὁ Ἴαμβος, Mor. 1136.
Dionysius, ὁ Μάγνης, Vit. 862.
Dionysius, ὁ ποιητὴς,
ἐν Αἰτίοις, 761.
Dionysius, ὁ ὑδραγωγὸς, Mor. 9. 14. 91.
Dionysius, ὁ Χαλκιδεὺς,
ἐν ταῖς κτίσεσιν, Mor. 856.
Dionysius, ὁ πρεσβύτερος, tyrannus.
μέλη, Vit. 243.
τραγῳδίαις, 243.
Dionysiodorus, ὁ Τροιζήνιος, Vit. 1027.
Dioscorides, Vit. 616.
Λακωνικὴ πολιτεία, 46. [Vit. I. 183, 14. III, 695, 2.
Dioxippus, Mor. 699. 1047.
Diphilus, Vit. 523.
Diyllus, Mor. 345. 862.
[Dorotheus, Moral. VII. 234. pen. et 238, 15. et X. 797. pen.]
[Dositheus, Mor. VII. 233. pen. 242, 13. 245. antep. 246, 9. 247, 10. 250, 14. et 252, 8.]
Duris,

Duris, Mor. 327. Vit. 583. 597. 672. 743. 745. 854. 856.
Duris, Σάμιος, Vit. 162. 209. 691.

[Ecphantus, Pythagoreus, Mor. IX. 548, 5.]
Empedocles, Moral. 16. 17. 63. 93. 95. 98. 171. 288. 361. 370. 400. 402. 418. 419. 420. 433. 464. 472. 474. 505. 607. 618. 646. 649. 663. 683. saepe, 685. 688. 720. 745. 756. 820. 830. 912. 916. 917. ter, 919. 920. 922. 925. 926. 927. bis, 929. 934. 948. 949. 952. 953. 964. 996. 997. bis, 998. 1006. 1026. 1103. 1108. 1111. 1112. 1113. saepe, 1124. 1126. Vit. 890.
Empylus, ῥήτωρ.
Βρῦτος, περὶ Καίσαρος ἀναιρέσεως, Vit. 984.
[Epaminondas, Vit. II. 447, 9.]
Ephorus, Moral. 514. 803. 855. 869. 1043. Vit. 125. 138. 167. 209. 237. 286. 442. 445. 447. 450. 486. 973.
Ephorus, ὁ Κυμαῖος, Mor. 837. 839.
Epicharmus, Moral. 68. 110. 175. 336. 559. 1083. fine nom. 961. Vit. 105. [Vit. I. 259, 9. 413, 2.] ἔν τινι λόγῳ πρὸς Ἀντήνορα γεγραμμένῳ.
Epicurus, Mor. 369. 420. 425. 465. 474. 487. 654. 655. 720. 735. 769. 778. 911. 1015. 1033. 1043. 1046. 1050. 1052. 1054. 1055. 1082. 1086. 1088. etc. 1128.
περὶ τέλους, 1091.
περὶ βασιλείας, 1095.
ἐν τῷ β'. τῶν πρὸς Θεόφραστον, 1110.
συμπόσιον, 1109. 612. 652. 653.
ἐπιστολὴ πρὸς Δωσίθεον καὶ Πύρσωνα, 1101.
ἐπιστολὴ πρὸς Ἀνάξαρχον, 1117.
Epicurus, Vit. 1001. 1002.
[Epigrammata, Vit. I. 52, 10 — vlt. 438, 1. 455, 8. II. 206, 11. 233. antep. 470, 4. 525, 10. 544, 12. 690, 12. et vlt. 779, 1. III. 186, 5 et 10. 187, 2. 762, 1 et 3. IV. 745, 1.]
[Epigenes, Mor. IX. 538. antep.]
Epimenides, Mor. 949. Vit. 84.
Epimenides, Φαίστιος, Mor. 409. Vit. 84.
Erasistratus, Mor. 495. 518. 663. 690. 698. Vit. 390.
Eratosthenes, Mor. 330. 785. 847. 981. 1047. Vit. 39. 683. 850. 860.
ἐν τοῖς περὶ πλούτου, 125.
Euanthes, Σάμιος, Vit. 84.
Euangelus, Τακτικά, Vit. 358.
Euclides, Διοπτρικά, Mor. 1093.
Eudorus, Mor. 1013. 1019. 1020.
Eudoxus, Mor. 359. 363. 372. 377. 402. bis, 718. 1093. 1094. Vit. 305.
[Euemeridas, Cnidius, Mor. X. 748. vlt.]
Euemerus, Μεσσήνιος, Mor. 360. [Tegeates, Moral. IX. 489. pen. et vlt. vide etiam tom. VII. 421, 1. ibique not. 28.]
Euenus, Mor. 50. 497. 697. 1010. 1102.
[Eumenes, Vit. Epistolae III. 588, 13.]
Euphorion, Mor. 677.
Eupolis, Mor. 54. 712. 778. 1047.
αἶγες, 662.
ἐν κόλαξι, 699. Vit. 196. 488.
ἐν δημοσίοις, 165.
ἐν δήμοις, 153.
ἐν τῷ Μαρικᾷ, 525.
Euripides, Mor. 6. 10. 11. 19. 22. 23. 25. 34. 36. 46. bis, 49. 62. 68. 71. 73. 95. 102. 104. 107. 110. bis, 112. 116. bis, 120. 132. 143. 177. 243. 285. 348. 369. 379. 384. 390. 394. 405. 406. 407. 416. 431. 432. bis, 435. 464. 474. 475. 480. 496. 497. 498. 502. 503. 506. 526. bis, 529. 531. 532. 539. 548. 549. 556. 581. 604. 605. saepe, 612. 614. 630. bis, 643. 644. 665. 666. 706. 710. 713. 716. 717. 747. 755. 756. 760. 763. 764. 766. 770. 786. 795. 801. 807. 811. 812. 814. 837. 959. bis, 965. 975. 1010. 1026. 1028. 1040. 1044. 1047. 1049. bis, 1052. 1056. 1057. 1090. 1094. 1095. bis, 1105.
ἐν Τρῳάσι, 28.
Μελανίππῃ, 156.
Euripides, Vit. 2. 6. 14. 59. 76. 90. 184. 192.

196. 279. 310. 317. 453. 480. 542. 567. 668. 694. 695. 784. 849. 895. 911, 656.
ſine nomine, 252. 526. 670.
ἐγκώμιον εἰς Ἀλκιβιάδην, 846.
Ἐπικήδιον, 534.
Ἱκέτιδες, 14.
Ἠλέκτρα, 441.
Τρωάδες, 243.
Βάκχαι, 564. E.
[Euthymenes, Maſſilienſis, Mor. IX. 556, 12.]
Eutychidas, ἱϛόρηκεν, Vit. 40.
Fabius Maximus, λόγος ἐπιτάφιος, Vit. 174. 188.
Fabius Pictor, Vit. 19. 22. 25.
Fannius, Vit. 826. A.
Fauorinus, Mor. 271. 734.
Feneſtella, Mor. 257. Vit. 470. 545.
[De Fluminibus libri ſcriptoris innominati, Mor. VII. 223, 13 et 14.]
Glaucippus ὁ Ὑπερίδε, Vit. 743.
Glaucus ὁ Ῥηγῖνος ὁ ἐξ Ἰταλίας, Mor. 1134.
περὶ ποιητῶν, 833. 1033.
περὶ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ μεσικῶν, 1132.
Gorgias, Leontinus, Mor. 242. 348. 420.
περὶ ὁμονοίας, 144.
C. Gracchus, Vit. 828. A.
Hecataeus, Mor. 353.
Hecataeus, ὁ Ἀβδηρίτης, Mor. 354. 666.
Hecataeus, ὁ Ἐρετριεὺς, Vit. 691.
[Hegeſianax, Mor. VII. 237, 12. vti leg. videtur, quum in graeco textu ſit Ἡσιάναξ.]
Hegeſias, Μάγνης, Mor. 844.
Heliodorus, ἐν τῷ γ΄. περὶ μνημάτων, 849.
Hellanicus, Moral. 364. 834. 869. Vit. 7. 12. ter, 14.
[Heracletus, Vit. I. 143, 2. 534. pen. II. 157. pen.]
Heraclides, Mor. 1016. 1056.
ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἐν μεσικῇ, 1131.
Ἄβαρις, 14.
Heraclides, Vit. 96. 125. 679.
Ζωροάϛρης, 11. 15.
περὶ τῶν ἐν ᾅδε, 1115.
περὶ Φυσικῶς εἰρημένων, 1115.
Heraclides, Cumaeus, Vit. 1023.
Heraclides, Ποντικὸς, Mor. 347. 361. Vit. 78. 90. 96. 104. 167. 171.
ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, 140.
Heraclitus, [Phyſicus adpellatur, Mor. VII. 429, 1. Sicyonius, X. 761, 8 et 9.] Moral. 43. 98. 106. 369. 370. 382. 388. 397. 415. bis, 432. 439. 457. 511. 559. 604. 644. 669. 755. 787. 912. 943. 957. 964. 995. 999. 1007. 1014. 1026. bis, 1064. 1089. 1122. 1124. Vit. 36. 138.
Hereas, Vit. 8. 15.
Hereas, ὁ Μεγαρεὺς, Vit. 83. [Vit. I. 40, 2. 68, 7. 232. antep.
Hermaeus, Mor. 368. [VII. 451, antep. verum Reiskius leg. ſtatuit *Hermeas*. vid. not. 12.]
ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῶν Αἰγυπτίων, 365.
Hermagoras, Vit. 641.
Hermes, ἐν ταῖς Ἑρμῦ λεγομέναις βίβλοις, Mor. 375.
[Hermeſianax, Cyprius, Mor. X. 714, 3. 758, pen et 801, 3.]
Hermippus, Mor. 849. Vit. 42. 54. 79. 695. 848. 859.
Hermodotus, Mor. 360.
Hermogenes, Mor. 1103. B.
Herodorus, Mor. 286. Vit. 12. 13. 14.
Herodorus, Ποντικὸς, Vit. 33.
Herodotus, Mor. 245 403. 417. 436. 440. 479. 604. 607. 656. 729. 826. 854. 998. 1039. 1098. 1106 Vit. 115. 120. 328 330.
Herophilus, Mor. 518. [IX. 575. 578. 583. 593.]
[Heſianax, vid. Hegeſianax.]
Heſiodus, Mor. 9. 23 24. 34. 77. 92. 99. 105. 127. 154. 156. 157. 158. 169. 223. 275. 352. 361. 374. 396. 402. bis, 412. 415. 416. 417. 431. 433. 465. 473. 480. 49. 526. 530. 533. 562. 593. 675. 678. 692. 701. 703. 707. 725.

725. 738. 743. 746. 756. 763. 781. 857. 927. 940. 948. 955. 964. 969. 1040. 1045. 1047.
Κήυκος γάμος, 730.
Hesiodus, Vit. 2. 7. 8. 62. 79. 138. 354.
ἐν τοῖς ἔργοις, 2.
Hieronymus, Mor. 48. 454. 460. 1033. 1096.
Συμποσιακά, 612, 91.
Hieronymus, Vit. 394. 397. 401. 603.
Hieronymus, Ῥόδιος, Vit. 335.
Hieronymus, historicus, Vit. 908.
Hipparchus, Mor. 402. 732. 1047. 1086. 1094.
[Hippasus, Metapontinus, Mor. IX. 478, 4.]
Hippias, sophista, Vit. 54.
Hippias, Ἠλεῖος. — ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφή, Vit. 60.
Hippo, ὁ ἄθεος, Mor. 1075.
Hippocrates, Moral. 90. 455. 515. 682. 699. 1047. 1090. 1099.
Hippocrates, μαθηματικός, Vit. 79.
Hipponax, Mor. 1133. 1134. A.
Hippys, ῥηγῖνος, Mor. 422.
Homerus, locis innumeris.
Horatius Flaccus, Vit. 518. E.
Hyperides, Mor. 486. 810. Vit. Hyperidis.
Πλαταϊκός, 350.

[Iason, Byzantinus, Mor. X. 752, 6.]
Ibycus, Mor. 509. 722. 748. Vit. 76.
Idomeneus, Vit. 157. 171. 319. 320. 325. 743. 853. 856.
Ion, Mor. 113. 116. 316. 466. 658. 686. 715. 929. Vit. 154. 167. 484. 489.
Ion, Χῖος, Vit. 9.
Isaeus, Vit. 848.
Isocrates, Mor. 350. 613. vid. Vita.
πανηγυρικός, 350.
Isocrates, Vit. 350. 848. 887.
Τέχνη, 848. sq.
περὶ τῦ ζεύγυς, 169.
Ister, Alexandrinus, Mor. 403. Vit. 691.
ἐν ἐπιφανείαις, 1136.
ἐν τῇ ιγ΄. τῶν Ἀττικῶν, 16.

Itanus, Vit. 377.
Iuba, Mor. 264. 269. 278. 282. 285. 972. 977. Vit. 25. 26. 28. 64. 317. 462. 572. 659. 955.

[Laconici commentarii Vit. III. 659, 5.]
Laetus, Mor. 211. 213. sq.
Lamachus Μυρναῖος. Ἐγκώμιον Ἀλεξάνδρυ καὶ Φιλίππυ, Vit. 849.
Lamprus, Mor. 1142.
Lasus, ἑρμιονεύς, Mor. 530. 1141.
[Leo, Byzantius, Mor. X, 714, 2. et 801. pen.]
Leonteus πρὸς Λυκόφρονα, Mor. 1108.
[Leophanes, Mor. IX. 587, 7.]
Lesches, Mor. 154.
[Leucippus, Moral. IX. 502. pen. 515, 10. 546, 10. 563, 2. 587, 9. et 604, 4.]
Linus, ὁ ἐξ Εὐβοίας.
Θρῆνοι, 1132.
Liuius, Mor. 269. 326. Vit. 132. 309. 312. 316. 317. 346. 379. 380. 455. 511. 513. 730. 738.
Lynceus, Samius, Vit. 901.
δεῖπνον Λαμίας, 91.
Lucullus, ἱστορία Μαρσικῦ πολέμυ, Vit. 492.
Lysanias, ὁ μαλλώτης.
ἐν τοῖς περὶ ἰερετρίας, Mor. 861.
Lysias, Mor. 504. vid. Vitam Lysiae.
κατὰ τῶν τριάκοντα, 350.
ἐν τῷ ὑπὲρ τῦ Ἀντιφῶντος θυγατρός, 833.
[Lysis, Mor. X. 666, 16.]

Manetho, Mor. 371. 376. 380.
Manetho, ὁ Σεβεννίτης, Mor. 354. 362.
Marsyas, Vit. 854.
[Megarenses historici Vit. I. 20, 1.]
Megasthenes, Mor. 938.
Melanippides, Mor. 758. 1095. 1136.
μέλη, 1141.
Ἐλεγεῖαι, 481.
[Melanthius, Mor. VII. 781, 2. et VIII. 177. antepen.]
Melissus, Mor. 1108. 1126. Vit. 166.

Menaechmus, Mor. 718.
Menander, Mor. 21. 25. 34. 59. 93. 102. 119. 133. 318. 347. 450. 466. 474. 475. 476. 479. 491. 524. 531. 547. bis, 654. 666. 671. 706. 763. 801. 853 et 854. faepe, 995. 999. 1076.
Θαΐς, 19.
Menander, Vit. 673.
Menecrates περὶ Νικαίας, Vit. 12. B.
Menedemus, Mor. 1043.
Menedemus ὁ ἐξ Ἐρετρίας, Mor. 440.
Menippus Κὰρ, Vit. 862.
[Menylus, Mor. VII, 240, 2.]
[Meryllus, Mor. VII. 230, 8.]
Meſſala, Vit. 1002. [Vit. V. 414, 9. 415, 2. 420, 1.
Meſſala Coruinus, Vit. 1005.
Meto, aſtrologus, Vit. 532.
Metrodorus, Mor. 420.
Ἰωνικά, 694.
ἐν τοῖς πρὸς τοὺς σοφιστάς, 1091.
περὶ ποιητῶν, 1094.
περὶ φιλοσοφίας, 1127.
Metrodorus, Χῖος, Mor. 928.
Metrodorus, Σκήψιος, Vit. 506.
Mimnermus, Mor. 931. Vit. 109.
Mnaſeas, Mor. 365.
Mnaſigeiton, Mor. 295.
Mneſiphilus, Vit. 112.
Mneſitheus, ἰατρός, 918.
Munatius, περὶ Κάτωνος, Vit. 777.
Muſaeus, Vit. 426.
Muſonius, Mor. 453.
Myrſilus, Vit. 1028.
Myrtilus, Λέσβιος, Mor. 984.
Myrtis, Ἀνθηδονία, poetria, μέλη, Mor. 300.

Naſica Scipio, Vit. 263.
ἐν ἐπιστολίῳ, 263.
Nauſicrates, ὁ ῥήτωρ, Vit. 491.
Neanthes, Vit. 111.
Neanthes, Κυζικηνός, ἐν τοῖς κατὰ πόλιν μυθικοῖς, Mor. 628. Vit. 127.
Nearchus, Vit. 583. vid. pag. 594. E. 702. A. 706.
Nicander, Θηριακά, Mor. 16.
Nicander, Κολοφώνιος, Mor. 867.
[Nicanor, Samius, Mor. X. 777, 5.]
[Nicias Maleotes, Mor. VII. 229, 6. Mallotes, Mor. X. 789. pen.]
Niceratus, Ἡρακλεώτης, Vit. 443.
Nicolaus ὁ περιπατητικός, Mor. 723.
Nicolaus, ὁ φιλόσοφος, Vit. 1009.
Nigidius, Mor. 268.
Numae ὑπομνήματα, Vit. 302. C.
Nymphis, ἐν τῷ δ'. περὶ Ἡρακλείας, Mor. 248.

[Oecetes, Mor. IX. 545, penult.]
[Oenopides, Chius, Mor. IX. 519, 8.]
[Olympiadis epiſtola, Vit. IV. 94, 6 ſqq.]
Olympus, (medicus Cleopatrae), Vit. 953.
Olympus, Νόμοι ἁρμονικοὶ εἰς θεούς, Mor. 1133.
Oneſicrates, Vit. 668. [IV. 20, 1. vid. notam.]
Oneſicritus, Moral. 331. Vit. 672. 691. bis, 698. 699. 701.
Oppius, Vit. 623. 716.
Orpheus, Moral. 391. 402. 415. bis, 556. 653. 636. 723. 1132. 1133. Vit. 521.
[Orphica, Mor. VIII. 887, 5]

Paenon, Ἀμαθούσιος, Vit. 9.
[Panaetius, Vit. II. 480, 10. 481, 6. 542, 5. III. 181, 3. IV. 714, 8.] Mor. 464. ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους, 335.
Parmenides, Moral. 16. 282. 402. 927. 929. 1026. 1108. 1113. 1114. 1116. 1122.
ἐν τῇ κοσμογονίᾳ, 756. Vit. 154.
Pancrates, Mor. 1137.
Pappus, Vit. 860.
[Parthenius, poeta, Mor. VII. 235, 9.]
Paſiphon. Διάλογοι, Vit. 525.
Pataecus, Vit. 81. D.
Perſaeus, philoſophus, Vit. 1034. 1037.
Petron, Ἱμεραῖος, Mor. 422.
Phaeax, κατ' Ἀλκιβιάδου, Vit. 196. E.

Phanias, Ἐρέσιος, Mor. 422. Vit. 96. 97.
Phanias, Lesbius, Vit. 85. 115. 119.
Phanias, Vit. 111. 125. 127.
Phanocles, poeta, Mor. 671.
Phanodemus, Vit. 118. 486. 491.
Phemius, Ἰθακήσιος. Νόστον ἀπὸ Τροίας, Mor. 1132.
Pherecrates, comicus, Mor. 1143.
Pherecydes, Mor. 938. 1064. 1089. Vit. 14. 474. 799.
Philammon, Δελφὸς, Mor. 1132. 1133.
Λητοῦς καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος γένεσις, 1130.
Philemon, Mor. 35. 449. 458. 785. Vit. 153.
Philetas, poeta, Mor. 791.
[Philippi regis epigramma, Vit. II. 608, 13 sqq.]
Philippides, comicus, Mor. 183. 508. 517. 750. Vit. 894. 900.
Philippus, Chalcidensis, Vit. 691.
Philippus, mathem. Mor 1093.
Philippus, ὁ εἰσαγγελεύς, Vit. 691.
Philiscus, Mor. 836.
Philistion, ὁ Λοκρὸς, medicus, Mor. 699. 1047.
Philistus, Mor. 605. 855. Vit. 245. 296. 523. 542. 668. 962. 963. 968. 973. 974.
Philistus, Συρακούσιος, Vit. 536.
Philochorus, Mor. 345. 403. 785. 846. 847. Vit. 6. 7. 8. 12. 14. 16. 539.
Philocles, Vit. 78.
Philo, Θηβαῖος, Vit. 691.
Philo ὁ ἐξ ἀκαδημίας, Vit. 861. E. 862.
[Philolaus, Mor. IX. 513, 12. 525, 5. 546. vlt. et 548, 2.]
Philostephanus, Vit. 54.
Philoxenus, Moral. 14. 471. 622. 762. 831. 1141. 1142. Vit. 668.
Philoxenus, ὁ Ἐρύξιδος, Mor. 668. 1128.
Phocylides, Mor. 3. 47.
Phrynichus, Mor. 350. 615. 732. 814. 1137. Vit. 114. 201. 525.
Phylarchus, Mor. 247. 345. 362. bis, 680. Vit. 128. 401. 807. 818. 819. 858. 1045.
Pierion, Vit. 695.
Pierius, ὁ ἐκ Πιερίας. περὶ τᾶς Μώσας ποιήματα, Mor. 1133.
Pigres, (Artemisiae frater).
Βατραχομυομαχία, Mor. 873.
Pindarus, Mor. 17. 21. 68. 88. 91. 104. bis, 107. 116. 120. 167. bis, 232. 318. 322. 347. 348. 350. 365. 384. 394. 397. 403. 405. bis, 413. 415. 417. bis, 451. 457. 467. 468. A. 477. 536. 539. 550. 557. 558. 562. 567. 575. 602. 617. 618. 623. 632. 643. 704. 705. 706. 747. 751. 757. 776. 777. 780. 783. 804. 807. 857. 867. 916. 923. 931. 949. 955. 975. 978. 984. 995. 1007. 1030. bis, 1057. 1065. 1102. 1103. 1133. 1134. 1137. 1140. 1142.
παιᾶνες, 511. 1134. 1136.
ὑπορχήματα, 1134.
Pindarus, Vit. 13. 35. 42. 55. 62. 115. 310. 315. 422. 523. 670. 909. 1027.
Pisander, Mor. 857.
Piso, Vit. 74. 432.
Plato, Mor. 3. 8. 15. 29. 36. 44. 48. 49. 50. 51. 56. 69. 70. 71. 78. 83. 84. 90. 92. 98. 108. 109. 125. 129. 135. 137. 141. 144. 171. 272. 295. 316. 328. 348. 352. 355. 360. 361. 370. 372. 374. 375. 382. 389. 400. 414. 416. 419. 420. 421. 423. 427. 428. 430. 435. 436. 439. 441. 445. 449. 450. 452. 456. 463. 467. 472. 474. 477. 483. 484. 491. 510. 533. 534. 550. 554. 572. 574. 579. 600. 607. 612. 613. 620. 622. 624. 634. 636. 638. 645. 654. 664. 678. 684. 686. 698. 699. 706. 710. 711. 715. 733. 739. 740. 745. 758. 759. 762. 763. 764. 767. 769. 779. 781. 786. 791. 801. 806. 808. 818. 820. 822. 827. 828. 833. 854. 911. 913. 926. 930. 937. 938. 943. 948. 958. 992. 964. 965. 996. 997. 1038. 1039. 1040. 1041. 1045. 1047. 1091. 1097. 1105. 1108. 1129. 1138. 1139. 1147.
ἐν Ἀτλαντικῷ, 1017. 1093.
ἐν Γοργίᾳ, 36. 120.

ἐν Θεαιτήτῳ, 999.
ἐν Κρατύλῳ, 391.
ἐν Μένωνι, 120.
ἐν τοῖς νόμοις, 827. 1002. 1015.
ἐν πολιτείᾳ, 36. 120. 328. 372. 484. 568. 1001. 1006. 1007. 1015. 1017. 1029. 1034. 1036.
ἐν Σοφιστῇ, 391. 1013.
συμπόσιον, 612. 614. 710. 1000. 1002.
ἐν Τιμαίῳ, 568. 569. 720. 1012. 1014. 1016. 1017. 1030. 1138.
ἐν Φαίδωνι, 572.
ἐν Φαίδρῳ, 568. 836. 1004. 1016. 1019.
ἐν Φιλήβῳ, 391. 1014.
περὶ ψυχῆς, 120. 1013. (idem cum Phaedone.)
Παρμενίδης, 484.
Plato, Vit. 37. 43. 48. 49. 56. 57. 59. 67. 155. 156. 161. 192. 193. 220. 234. 287. 318. 339. 363. 407. 433. 434. 521. 522. 523. 538. 743. 844. 847. 872. 904. 928. 932. 958. 959. etc.
Ἀτλαντικῷ, 96.
πολιτείᾳ, 742.
περὶ ψυχῆς, 792.
ἐν Μενεξένῳ, 165.
Plato (comicus), Moral. 712. 801. bis. Vit. 128. 154. 197. 530. 948.
[Plesimachus, Mor. X. 784, vlt.]
Plutarchus, ἐν τῷ Λεωνίδου βίῳ, Mor. 366.
ἐν τῷ Δημοσθένους βίῳ, Vit. 13. [de Hercule scriptum Vit. I. 62, 2. liber de quaestionibus, Vit. I. 107, vlt.]
Polemo, ὁ περιηγητής, Vit. 1032.
Polemo, Mor. 1045. 1096.
Polemo, Ἀθηναῖος, περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς θησαυρῶν, 675.
Polybius, Mor. 258. 659. 791. bis, 814.
ἐν τῇ β'. βίβλῳ, 325.
Polybius, Vit. 262. 263. 265. 286. 317. 341. 365. 368. 816. 888. 925. 1045.
[Polybus, Mor. IX. 596, 1 et 12.]
Polycritus, Vit. 691.
Polycritus Mendaeus, Vit. 1021.
Polyidi poemata, Mor. 1138.
Polymnestus (poeta), Mor. 1134. 1141.
νόμοι, 1133.
Polymnestus, ὁ Κολοφώνιος, Mor. 1134.
Polyzelus, Ῥόδιος, Vit. 87.
Posidonius, Moral. 777. 929. 932. 951. 1023. 1030. Vit. 265. 266. 298. 302. 310. 316. 406. 432. 862 984.
περὶ τῆς καθ' ὅλου ζητήσεως, 641.
Postumius Albinus, ἱστορία ἑλληνική, Vit. 343.
Pranichi poemata, Vit. 693.
Pratinas, Mor. 1133. 1134. 1142. 1146.
Promathion. Ἱστορία ἰταλική, Vit. 18. F.
Protagoras, Mor. 118. 1086. 1109. Vit. 538.
Prytanis, συμποσιακά, Mor. 612. 91.
Ptolemaeus, Vit. 691.
[Pyrander, Mor. VII. 250, 3.]
Pyrrho, ὁ Λιπαραῖος, Mor. 282.
Pythagoras, Moral. 12. 413. 964. 997. 998. 1007. 1051. 1086. 1105. 1144. 1147.
Pytheas (orator), Vit. 855. A. [Massiliensis, Mor. IX. 553, 11.]

Rutilius, Vit. 422.
ἐν ταῖς ἱστορίαις, 639.

Sacadas, Mor. 1135.
Sacadas, ἀργεῖος, Mor. 1134.
μέλη, 1134.
Ἐλεγεῖα, 1134.
[Salamis, poema Solonis, Vit. I. 328, 7.]
Sallustius, Vit. 476. 498. 514.
Sappho, Mor. 81. 145. 146. 243. 397. 456. E. 622. 646. 711. 751. 762. 763. Vit. 907.
Satyrus, Vit. 237.
Satyrus, ὁ συγγραφεύς, Mor. 847.
Scythinus, Mor. 402.
Secundus (orator), Vit. 1070.
Seleneus, Mor. 1006.
[Seleucus, mathematicus, Mor. IX. 554, 4. 5.]
Sibylla, Mor. 243. Vit. 11.
Silanionis Iocasta, Mor. 18.
Simonides, Moral. 15. 49. 65. 79. 84. 91. 105. 107.

107. 111. 185. 359. 402. bis, 445. 514. 520. 534. 555. 602. 604. 644. 722. 738. 748. 783. 784. 785. 786. 790. 807. 809. 869. 871. 872. 1095. 1137.
ἐλεγεῖα, 872.
Simonides, Vit. 4. 7. 40. 112. 114. 119. 253. 596. 958. 1048.
Simonides, Χῖος, Vit. 114.
Simylus (poeta), Vit. 28.
Socrates, Mor. 245. 270. 277. 297.
ἐν τοῖς περὶ ὁσίων, 364.
Solon, Moral. 78. 92. 155. 472. 524. 751. bis, 813. Vit. 78. 79. 80. etc. 86. 92. 95. 96. 109. 110.
Σαλαμὶς, 82.
Ἐλεγεῖαι, 93.
Sophocles, Mor. 16. 17. 21. 22. 23. 27. 33. 48. 53. 74. 84. 89. 97. 107. 141. 144. 204. 280. 318. 348. 349. 394. 406. 414. 417. 458. 460. 463. 468. 481. 483. 496. 504. 509. 521. 525. 530. 619. 623. 625. 632. 640. 647. 737. 741. 745. 756. 759. 761. 768. 785. 788. 792. 802. 810. 839. 854. 923. 959. 1085. 1093. 1094. 1103. 1129.
ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ Κολωνῷ, 785.
Sophocles, Vit. 62. 77. 253. 483. 533. 651. 667. 663. 742. 795. 849. 911. 925. 1025.
Sophron, Mor. 386.
[Softhenes, Cnidius, Mor. X. 775, 1. et 778, 4.]
[Sofrratus, Moral. VII. 241, 6. X. 712, 8. et 803, vlt.]
Sofibius, Vit. 55.
Sotion, Vit. 699. D.
[Spartanus, quidam poeta, Vit. I. 212. antep.]
Spendon, Λάκων, Vit. 57.
Speufippus, Mor. 70. 165.
Συμποσιακὰ, 612. 91.
Sphaerus, Vit. 42. 809.
Sphaerus, Βορυσθενίτης, Vit. 805.
Stefichorus, Mor. 394. 555. 857. 931. 1132. 1135.
Stefichorus, ὁ ἱμεραῖος, Mor. 1133.
Stefimbrotus. Vit. 112. 113. 124. 166. 172. 487. 488.
Stefimbrotus, Θάσιος, Vit. 480. [Vit. I. 440, 9. 447, 7. 486, 5. 604, 11. 622, antep. 642, 9. 665, 8. III. 177, 9. 178, 6. 204, 11. 206, 15. 207, 13.]
Stilpo, Mor. 1119. 1120.
Strabo, Vit. 468.
Strabo, φιλόσοφος, Vit. 737.
ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι, 511.
[Strabo, phyficus, Moral. VII. 848, 3. IX. 538, 9. 560, 2. 583, 7. et 585, 1.]
Sulpitius Galba, Vit. 28. B.
Sylla, Vit. 420. A. D. 464.
ἐν ὑπομνήμασι, 425. 454. 460. 461. 462. 466. 475.

Teleclides, Vit. 153. 161. 525.
Telefius, Θηβαῖος. Μέλη, Mor. 1142.
Telefilla, Mor. 245.
Telefles, Vit. 668.
Terpander, Mor. 1113. 1135. 1146.
ἔπη, 1132.
Κιθαρῳδικοὶ νόμοι, 1132.
κιθαρῳδικὰ προοίμια, ἐν ἔπεσιν, 1132.
προοίμια, 1133.
Σκολιὰ μέλη, 1140.
Terpander, Vit. 53. 57. 799.
Terpander, Ἀντισσαῖος, Mor. 1141.
Thales, Mor. 364. 402. bis.
Ἀστρολογία, 403.
Thales, Vit. 80. 81.
Λυρικὰ μέλη, 41.
Thaletas, ὁ Γορτύνιος. παιᾶνες, 1134. [Mor. X. 659, 3. et 10. et 660, 5. 7. 11. et vlt.]
Thamyris, ὁ Θρᾷξ. τιτάνων πρὸς τοὺς Θεοὺς πόλεμος, Mor. 1132.
Themiflogenes, Mor. 345.
Theocritus, Mor. 603. 633.
Theodectes, ὁ Φασηλίτης. τραγῳδίαι, Mor. 837.
Theodectes, Vit. 674.
Theodorus, Σολεὺς, Mor. 427. 1022.
Theognis, Moral. 22. 97. 916. 978. 1039. 1040. 1069.
γνωμολογίαι, 16.
Theomneftus, Ἀκαδημαϊκὸς, Vit. 994.

Theopha-

Theophanes, Vit. 639. 641. 645. 660.
Theophanes, Λέσβιος, 659. 880.
[Theophilus, Mor. VII. 229, 15. et 244, 5. et X. 801, 2.]
Theophrastus, Mor. 37. 104. 177. 301. 420. 482. 490. 527. 623. 631. 648. 676. 679. 683. 700. 716. 804. 914. 915. 916. 952. 953. 978. 1006. 1069. 1080. 1095. 1096. 1097. 1100. 1115. 1124.
ἐν τετάρτῳ περὶ μεταρσίων, 292. sq.
περὶ μουσικῆς, 623.
τὰ πρὸς τοὺς Φυσικοὺς, 1113.
Theophrastus, Vit. 45. 80. 96. 171. 196. 334. 440. 443. 468. 529. 531. 574. 596. 617. 666. 777. 795 850. 853. 872.
ἐν ταῖς περὶ βασιλείας, 124.
ἐν Ἠθικοῖς, 173.
Theopompus, Mor. 370. 378. 803. 855. 1093.
ἐν τῇ ιέ. τῶν Φιλιππικῶν, 833.
Theopompus, Vit. 121. 124. 127. 209. 442. 450. 601. 613. 614. 847. 851. 852. 854. 855. 857. 968.
Theopompus, Cnidius, ὁ συναγαγὼν τοὺς μύθους, Vit. 730.
Theopompus, ὁ Χῖος, Mor. 837.
Theopompus, comicus, Vit. 440.
ἐν Θησεῖ, Mor. 839.
[Theotimus, Mor. VII. 225, 2.]
Theseidis auctor, Vit. 13. C.
Thespis, Mor. 36. 350. Vit. 95.
[Thraseas, Vit. IV. 402, 11. 426, 12.]
[Thrasyllus, Mor. X. 753. vlt. et 774, 1.]
Thrasymachus, Mor. 616 sq.
Thucydides, Mor. 56. 79. 96. 242. 345. 347. 533. 548. 551. 605. 783. 797. 802. 832. 855. 870. 1010.
Thucydides, Mor. 56. 124. 125. 161. 167. 174. 201. 233. 333. 337. 480. 523. 536. 614. 848.
Timaeus, Mor. 676. 717.
Timaeus, Vit. 39. 59. 253. 276. 523. 535. 541. 542. 960. 974.
Timaeus, ὁ Ταυρομενείτης, Mor. 605.
Timagenes, Vit. 645. [Syrus, Mor. X. 732, 1.]
[Timagoras, Mor. X. 791, 9.]
Timo, Mor. 446. Vit. 199. 964.
Timo, Ἀθηναῖος, Vit. 948.
Timon, Φλιάσιος, Vit. 65. 154.
Timocharis, Mor. 402.
Timocles (poeta), Mor. 845.
Timocreon, Ῥόδιος, Vit. 122.
[Timolaus, X. 744, 12.]
Timonides, Λευκάδιος φιλόσοφος, Vit. 96.
Timonides, Vit. 972. A. 974. A.
Timotheus, Mor. 170. 177. 323. 334. 539. 659. 1132. 1135. 1141. 1142.
ἐν Πέρσαις, 32.
Timotheus, Vit. 603. 909.
Πέρσαι, 362.
Timoxenes, πρὸς Ἀρίστυλλαν γεγραμμένα, Mor. 145.
Tiro, Ciceronis libertus, Vit. 881. 886.
[Trisimachus, VII, 222.]
Tubero, Stoicus, Vit. 518. C.
Tyrannio, grammaticus, Vit. 504.
Tyrtaeus, Mor. 959. 1039. Vit. 43. 805.
Valerius Antias, Vit. 25. 74. 379.
Valerius Maximus, Vit. 1009.
Varro, Mor. 263. 264. bis, 267. 271. 285. 289. Vit. 24. 27.
[Versus fine auctore II. 126, 12. 892, 15. III. 164, 12. 168, 3. 184, 11. 361, 6. 503. 1. 818, 10. 857, 10. IV. 493. pen. 547, vlt. 799. 4. 846. antep.]
Volumnius, Vit. 1006. F. 1008.
Xenodamus, κυθήριος. παιᾶνες, Mor. 1134. ὑπορχήματα, 1134.
Xenocrates, Mor. 360. 361. 416. 419. 446. 452. 521. 533. 809. 943. 996. 1009. 1012. 1043. 1065. 1069. 1111. 1126.
Xenocrates, Vit. 668. 743. 753.
Xenocles, Ἀδραμυττηνὸς, Vit. 862.
Xenocritus, Λοκρός. παιᾶνες, Mor. 1134. Διθύραμβοι, 1134.
Xenophanes, Mor. 17. 746. 1084.
Xenophanes, ὁ Κολοφώνιος, Mor. 379. 402. 763.
Xenophon,

Xenophon, Mor. 40. 86. 345. 465. 515. 539. 605. 620. 630. 632. 710. 784. 786. 817. 1093. 1096.
συμπόσιον, Mor. 612.
ἀπομνημονεύματα, 832.
Xenophon, Vit. 39. 209. 310. 600. 605. 606. 615. 663 sq. 1013. 1014. 1015. 1017.
ἐν τῇ παιδείᾳ, 317. D.
συμπόσιον, 441. F.
Zeno, Eleates, Vit. 154.
Zeno (Cittieus), Mor. 33. 329. 443. 505. 506. 545. 1033. 1034. 1047. 1051.
ἐν πολιτείᾳ, 653. 1033. 1069. 1126.
Zeno, Vit. 59.
Zeno, Κιττιεὺς, Mor. 441. 1029. Vit. 805.
Zenodotus, Τροιζήνιος, Vit. 26.
Zoroaster, Mor. 369. 415. 1026.

II. *Index auctorum, quorum fit mentio in scriptis Plutarchi non genuinis,*

Scilicet, de fluuiis, Parallelis minoribus et de placitis bbb) *Philosophorum.*

Agatharchides, ἐν τοῖς Φρυγιακοῖς, Moral. 1154.
Agatharchides, Samius, ἐν δ'. περὶ λίθων, 1153.
ἐν β'. τῶν περσικῶν, 305.
Agatho, Samius, 315. C.
ἐν β'. σκυθικῶν, 1158.
ἐν β'. περὶ ποταμῶν, 1161.
Agathocles, Milesius, ἐν τοῖς περὶ ποταμῶν, 1161.
Agathocles, Samius, ἐν Πεσσινουντίων πολιτείᾳ, 1153.
Agathonymus, ἐν περσίδι, 1161.
Agesilaus, ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 312. E.
Alcmaeon, 889. etc.
Alexander, polyhistor, ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 315. F.
Alexander Cornelius, ἐν γ'. Φρυγιακῶν, 1154.
Alexarchus, ἐν δ'. Ἰταλικῶν, 307.
Anaxagoras, Clazomenius, 876.
Anaximander, Milesius, 875. etc.
Anaximenes, Milesius, 876. etc.
Anonymus, ἐν γ'. περὶ ποταμῶν, 307.
ἐν β'. αἰτιῶν.
Anonymus, poeta, 879. 910.
Antiphon, 901. etc.
Antisthenes, ἐν γ'. μελεαγρίδος, 1162.
Aratus, 889.
Archelaus, ἐν ιγ'. περὶ ποταμῶν, 1150.
ἐν α'. περὶ λίθων, 1153.
Archelaus, Atheniensis, 876. etc.
Aretades, Cnidius, ἐν γ'. μακεδονικῶν, 308.
ἐν β'. νησιωτικῶν, 312. B.
Aretazes, ἐν τοῖς Φρυγιακοῖς, 1155.
Aristarchus, mathemat. 901.
Aristides, Milesius, 306. 308. 310. 315. ἐν α'. περσικῶν, 306.
ἐν α'. Σικελικῶν, 305.
ἐν γ'. ἱστοριῶν, 306.
ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 306. 307. 308. 309. bis, 310. bis, 311. bis, 313. 314. 315. bis.
Aristobulus, ἐν α'. περὶ λίθων, 1158.
ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 313.
Aristocles, ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 311. F. 316. B.
Aristodemus, ἐν τρίτῃ μυθικῇ συναγωγῇ, 314.
Aristonymus, ἐν γ'. 1163.
Aristoteles, Stagirites, 874. etc.
Aristoteles, ἐν δ'. περὶ ποταμῶν, 1164.
ἐν β'. παραδόξων, 312. E.
Asclepiades, 908. etc.

Berosus,

bbb) Corsin. quoque in sua edit. eiusmodi dedit indicem, paginis edit. accommodatum. *Harl.*

Berosus, 901.
Boëthus, 903. etc.

Caemaron, ἐν ί. Ἰνδικῶν, 1150.
Callimachus, ὁ κυρηναῖος, ἐν Ἰάμβοις, 980.
Callisthenes, ἐν β. μεταμορφώσεων, 306.
ἐν γ΄. μακεδονικῶν, 307.
ἐν γ΄. θρακικῶν, 312. B.
ἐν γ΄. τῶν κυνηγητικῶν, 1153.
Callisthenes, ὁ Συβαρίτης. ἐν ιγ΄. γαλατικῶν, 1151.
Chrysermus, ἐν τρίτῳ ἰνδικῶν, 1161.
ἐν γ΄. περὶ ποταμῶν, 1152.
ἐν γ΄. πελοποννησιακῶν, 306.
ἐν β΄. ἱσορικῶν, 308.
Chrysermus, Corinthius, ἐν α΄. πελοποννησιακῶν, 1162.
Chrysippus, philosophus, ἐν τοῖς ὅροις, 885.
Chrysippus, ἐν τῷ α΄. Ἰταλικῶν, 312.
Cleanthes, 889. etc. sq.
Cleanthes, ἐν α΄. περὶ ὀρῶν, 1160.
ἐν γ΄. Θερμαχίας, 1151.
Clitophon, Rhodius, ἐν ί. Ἰνδικῶν, 1164.
Crates, 889. etc.
Critolaus, ἐν γ΄. ἠπειρωτικῶν, 307.
ἐν δ΄. Φαινομάτων, 308.
Ctesias, ἐν α΄. περὶ ποταμῶν, 1162.
Ctesias, Ἐφέσιος. ἐν α΄. περὶ περσηΐδος, 1161.
Ctesias, Cnidius, ἐν β΄. περὶ ὀρῶν, 1161.
Ctesiphon, ἐν γ΄. βοιωτιακῶν, 308.
ἐν γ΄. περὶ Φυτῶν, 1158.
Ctesiphon, ἐν α΄. περὶ δένδρων, 1161. 1163.
ἐν α΄. περσικῶν, 1162.
Ctesippus, ἐν β΄. σκυθικῶν, 1150.

Demaratus, ἐν β΄. Ἀρκαδικῶν, 309. B.
ἐν γ΄. περὶ ποταμῶν, 1153.
ἐν δ΄. Φρυγίας, 1153.
Demetrius, 883.
Democritus, 877. etc.
Demodocus. ἐν α΄ Ἡρακλείας.
Demostratus. ἐν β΄. περὶ ποταμῶν, 1155.
Demostratus. ὁ Ἀπαμεύς, 1153.
Dercyllus. ἐν α΄. κτίσεων, 309. F.
ἐν γ΄. Ἰταλικῶν, 315. C.
ἐν γ΄. περὶ ορῶν, 1150.
ἐν α΄. σατυρικῶν, 1154.
ἐν α΄. περὶ λίθων, 1162.
ἐν γ΄. αἰτωλικῶν, 1162.
Diagoras, Melius, 880.
Dicaearchus, 980.
Diocles, Rhodius. ἐν τοῖς Αἰτωλικοῖς, 1162.
Diogenes, 856. etc.
Dorotheus. ἐν δ΄. Ἰταλικῶν, 310.
ἐν α΄. μεταμορφώσεων, 311. F.
Dorotheus, Chaldaeus. ἐν β΄. περὶ λίθων, 1163.
Dositheus. ἐν τῷ γ΄. Σικελικῶν, 310.
ἐν γ΄. Λυδιακῶν, 313. A.
ἐν γ΄. Ἰταλικῶν, 314. A. 315.
ἐν πελοπίδαις, 313. F.

Ecphantus, Pythagoreus, 906.
Empedocles, Agrigentinus, 878.
ἐν τῷ πρώτῳ Φυσικῷ, 885.
Ephorus, historicus, 908.
Epicurus, Atheniensis, 877. etc.
Epigenes, 903. etc.
Erasistratus, 909. etc.
Eratosthenes, 884. etc.
ἐν τῇ Ἡριγόνῃ, 307.
Eudoxus, 889. etc.
Euemeridas, ὁ Κνίδιος, 1154.
Euemerus, ὁ Τεγεάτης, 880.
Euripides, 879. 880. 311. D.
ἐν Ἐρεχθεῖ, 310. D.
ἐν Μελεάγρῳ, 312. A.
Euthymenes, Massiliensis, 907.

Hegesianax (Maussaco: Hermesianax). ἐν γ΄. Λιβυκῶν, 311. C.
Heraclides, 888. etc.
Heraclides, Ponticus, 903.
Heraclitus, 887. etc.
Heraclitus, Σικυώνιος. ἐν β΄. περὶ λίθων, 1156.
Hermesianax, Cyprius, 1151. 1163.
ἐν β΄. Φρυγιακῶν, 1155.

Hermo-

Hermogenes, a Sosthene, Cnidio, petens argumentum, 1160.
Herodotus, histor. 908.
Herophilus, 884. 909. etc.
Hesiodus, 880.
Hipparchus, 911.
Hippasus, Μεταποντῖνος, 877. etc.
Homerus, 857. 904. 911.

Iason, Byzantius. ἐν τοῖς τραγικοῖς, 1154.
Iuba. ἐν γ'. Λιβυκῶν, 311. C.

Leo, Byzantius. ἐν τοῖς βοιωτικοῖς, 1151.
ἐν γ'. περὶ ποταμῶν, 1163.
Leucippus, 883. etc.

Melissus, 884. etc.
Menylus. ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 312. B.
Meryllus. ἐν β'. βοιωτιακῶν, 309. B.
Metrodorus, Χῖος, 889. etc.

Nicanor, Samius. ἐν β'. περὶ ποταμῶν, 1160.
Nicias, Μαλλώτης, 308.
ἐν τοῖς περὶ ποταμῶν, 1161.

Oecetes, 905.
Oenopides, Chius, 888.
Orphica, 888.

Parmenides, 984. etc.
Parthenius, 310. F.
Philolaus, 887.
Plato, Atheniensis, 818. etc.
Plesimachus. ἐν β'. νόστων, 1162.
Posidonius, 885. etc.
Pyrander. ἐν δ'. πελοποννησιακῶν, 315. A.
Pythagoras, Samius, 876. etc.
Pytheas, Massiliensis, 906.
Pythocles. ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 309. B.
Pythocles, Samius. ἐν γ'. γεωργικῶν, 316.

Seleucus, 886.
Seleucus, mathemat. 907.
Socrates, ἐν β'. θρακικῶν, 310. A.
Sosthenes. ἐν ιγ'. ἰβηρικῶν, 1159.
Sosthenes, Cnidius, 1160.
Sostratus. ἐν β'. Τυῤῥηνικῶν, 312. D.
ἐν β'. περὶ ποταμῶν, 1150.
ἐν α'. μυθικῆς ἱστορίας συναγωγῆς, 1163.
Strato, 309. etc.

Thales, Milesius, 875.
Theodorus. ἐν ταῖς μεταμορφώσεσι, 311. A.
Theophilus. ἐν γ'. Ἰταλικῶν, 309. A.
ἐν β'. πελοποννησιακῶν, 313. C.
ἐν β'. περὶ λίθων, 1163.
Theophrastus, 874. etc.
Theotimus. ἐν β'. Ἰταλικῶν, 307.
Thrasyllus. ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς, 1159.
Thrasyllus, Mendesius. ἐν γ'. περὶ λίθων, 1155.
ἐν τοῖς Τραγικοῖς, 1155.
Timaeus, 901.
Timagenes, ὁ Σύρος, 1151.
Timagoras. ἐν α'. περὶ ποταμῶν, 1161.
Timolaus. ἐν α'. Φρυγιακῶν, 1153.
Timotheus. ἐν ια'. περὶ ποταμῶν, 1152.
ἐν τοῖς ἀργολικοῖς, 1161.
Trisimachus. ἐν α'. κτίσεων, 307.

Xenocrates, 889. etc.
Xenophanes, 886. etc.

Zeno, Citiensis, 878. etc.
Zopyrus, Βυζάντιος. ἐν γ'. ἱστορικῶν, 314. F.

CAPVT XIV

DE APPIANO ALEXANDRINO

I. *Appiani vita et aetas.* II. *Hiſtoriae Romanae libri XXIV.* III. *Quantum ex illis hodie ſuperſit.* IV. *Interpretes, codices mssti et editiones.*

[Cum auctario *G. C. Harles.*]

I.

APPIANVS, Alexandrinus, vitam ſuam ipſe ſcripſerat, vt colligo ex poſtremis praefationis eius verbis: *Qui vero haec ſcribam, multi norunt,* καὶ αὐτὸς προέφηνα *et ipſe ante docui;* (in titulo [?] ſcilicet operis) *vt autem apertius dicam,* [Ἀππιανὸς, hoc nomen quod in exemplaribus olim excuſis deſideratur, in cod. Aug. et verſione diſerte legitur praemiſſum,] Ἀλεξανδρεὺς εἰς τὰ πρῶτα ἥκων ἐν τῇ πατρίδι καὶ δίκαις ἐν Ῥώμῃ συναγορεύσας ἐπὶ τῶν βασιλέων, μέχρι με σφῶν ἐπιτροπεύειν ἠξίωσαν. *Alexandrinus ſum, honeſtiſſimo loco habitus in patria, verſatusque Romae in agendis cauſis apud Auguſtorum tribunalia, donec me inter ſuos procuratores* [a]) *optauerunt.* Καὶ εἴ τῳ σπουδὴ καὶ τὰ λοιπὰ μαθεῖν, ἔστι μοι καὶ περὶ τούτου συγγραφή. *Cetera* (vitae meae capita) *qui volet ſcire, ex commentariis de hac ipſa ſcriptis cognoſcere poterit.* Sub Traiano floruiſſe ſe, indicat lib. II. de bellis ciuilibus pag. 792. Νεμέσεως τέμενος, ὅπερ ἐπ' ἐμοῦ κατὰ Ῥωμαίων Αὐτοκράτορα Τραϊανὸν etc. et ſub Hadriano lib. de bello Syriaco pag. 191. Τὰ ἱεροσόλυμα κατέσκαψεν ὁ Ἀδριανὸς αὖθις ἐπ' ἐμοῦ. Hiſtoriam vero ſuam ediditſe demum videtur ſub Antonino [b]) Pio, qui anno Chriſti CXXXVIII. vrbis DCCCXCI. Hadriano ſucceſſit, teſtatur enim in praefatione Appianus, tempore, quo ſcripſit, nondum quidem per ducentos annos locum fuiſſe imperatoribus, at vrbem per nongentos ſtetiſſe. *Fabric.* — Conf. *Saxii* Onom. lit. vol. I. pag. 306 ſq. et quos laudat ille, cui Appianus circ. a. Chr. 147. ſuos edidiſſe videtur libros; in primis legendi et cum hoc Fabricii capite comparandi ſunt docti duo libelli, quos *Io. Schweighaeuſer*, ſcripſit: 1) Exercitationes in Appiani Alexandrini hiſtorias, diſp. habita Argentor. 1781. 4. et 2) de impreſſis ac msstis hiſtoriarum Appiani Alexandrini codd. comm. hiſtorico-critica; acc. nouae editionis ſpecimen. ibid. eod. anno. 4. In priore commentat. poſtquam pauca de vita et aetate Appiani commemorarat, in ſect. II. agit de ratione, quam ſequutus ſit in conſcribenda rom. hiſtoria Appianus: in ſect. III. recenſetur ex *Anonymi* catalogo in fronte cod. Auguſtani ſcripto, (qui conuenit cum elencho, quem *Bandinius* in catal. codd. Florent. medic. tom. II. col. 659 ſq. publicauit,) ſeries XXII. librorum, per quos diſtributa erat App. H. romana: in ſect. IV. teſtimonia de Appiano, atque ex eius opere excerpta apud alios ſcriptores colliguntur: in ſect. V. recenſentur libri ex vniuerſa Appiani H. R. hodie ſuperſtites: denique in ſect. VI. demonſtratur: *Parthicum* librum, qui inter Appiani ſcripta hodie legitur, nihil ad eum pertinere; falſoque plagii culpam in ſcriptorem noſtrum eſſe collatam. Atque quum in altera comm. nec non praef. ad ipſam editionem de

a) H. e. qui reditus principis aut res priuatas in prouinciis adminiſtrabant. *Harl.*

b) Ita recte ex eodem loco colligunt *Voſſius* II. 12. de Hiſt. Gr. *Hanckius* lib. I. de Rom. rerum ſcriptoribus cap. 18. *Tillemontius* in vitis imperatorum tom. II. pag. 583.

de codd. msst. atque edd. erudite copiofeque differatur: nobis in feqq. licebit effe eo breuioribus. *Harl.*

II. Scripfit, tefte *Photio* cod. LVII. [it. *Suida* voc. Ἀππιαν. de quo loco multus eft Schweigh. in diff. I. pag. 29 fqq.] Ῥωμαϊκῶν [c]) fiue ἱςορίας Ῥωμαϊκῆς, *Hiftoriae Romanae libros XXIV.* quorum vicefimum fecundum laudat *Zonaras* tom. II. [f. annal. lib. XI. pag 575. edit. Parif.] Diftributum erat totum opus in Τεύχη, fiue volumina tria, tefte eodem Photio. Inftituit autem Appianus in illo hiftoriam Romanam non ordine omnem perfequi, vt factum Dionyfio Halicarnaffeo, vel Polybio: neque per vitas illuftrium virorum, vt fecit Plutarchus; fed ordine regionum ac prouinciarum, vt, quas res in Italia, quas in Sicilia, Africa, Hifpania, quas in Afia, quas in Gallia denique ac Germania geffiffent, fingillatim conftaret [d]).

Liber I. erat Ῥωμαϊκῶν βασιλική. *De originibus Romanorum ab Aenea vsque et de feptem regibus.* Meminit Appianus ipfe in praefat. [cap. 14. tom. I. p. 17 fq. edit. Schweigh.] Suidas et Photius, qui eius argumentum prolixius recenfet. Idem pag. 23. ἄρχεται μὲν ἂν τῆς ἱςορίας ἀπὸ Αἰνέυ etc.

Liber II. Ἰταλική. *De iis, quae gefta funt in Italia extra finum Ionicum.* Appianus loco laudato, et Photius. Confer *Fuluium Vrfinum* ad excerpta de legation. pag. 109.

Liber III. Σαυνιτική. *De bello Samnitico* per LXXX. annos gefto. Appianus, vbi male [e]) Σαννιτική, et Phot. *Fuluius Vrfinus* pag. 110 fq. Suidas: [ℓ] αἱ μὲν τρεῖς βίβλοι Ἀππιανȣ̃ αἱ πρῶται περιλαμβάνεσιν, ὅσα Ῥωμαίοις ἀγωνιζομένοις εἰς Ἰταλιώτας ἔτι περὶ ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἐπράχϑη.

Liber IV. Κελτική. *De bello cum Gallis.* *Fulu. Vrfinus* pag. 115 fq.

Liber V. Σικελικὴ καὶ νησιωτική. *De bellis Sicilienfibus et per infulas* [h. e. Sardiniam, Corficam, Cretam et Cyprum,] *geftis.* *Fuln. Vrfinus* pag. 118. [f])

c) Quae verior et ab Appiano ipfo profecta effe videtur infcr. *Harl.*

d) Anonymus graecus, cuius verba Schweighäuf. in tomo III. fuae edit. pag. 12 fqq. dedit, et in disp. I. pag. 12 fqq. vberius explicuit, Appiani ῥωμαϊκὴν ἱςορίαν, fcribit, *duobus et viginti* libris comprehenfam effe, et primum quidem librum continere feptem regum a Romulo ad Tarquinium vsque res geftas, et infcribi ῥωμαϊκῶν βασιλικὴν ἱςορίαν; 2dum libr. *hiftoricam romano-italicam;* 3tium, hift. Romanorum *Samniticam*, eoque libro etiam octoginta annorum bella contineri: 4. Romanorum hift. *gallicam;* 5. *Siculam;* 6. *Hispanienfem;* 7. *Hannibalicam;* 8. *Lybicam et Punicam;* 9. *Macedonicam;* 10 et 11. *Graecam* (vel Achaicam,) et *Ionicam* (vel Afiaticam); 12. *Syriacam;* 13. *Parthicam;* 14. *Mithridaticam;* 15. *Illyricam;* (hanc ignorauit Photius; fed vid. Schweigh. disp. I. pag. 19 fqq.) 16. *Arabicam:* addit, fequi de *Romanorum bellis ciuilibus libros V.* denique 22dum infcribi Ἑκατονταετίαν, *centum annorum hiftoriam*, volumen autem (n. mstum) non nifi nouem complecti libros. *Harl.*

e) Samnites a graecis *Saunitas* dictos teftatur *Plinius* III. 12. hift. adde *Stephanum Byz.* in Σαυνῖται [et Σαυνῖται perpetuo fcribitur nomen in cod. Auguftano atque Schweigh. repofuit tom. I. pag. 18. Σαυνῖται et Σαυνιτική.]

f) Ad hunc librum *Schweigh.* tom. I. pag. 98. et duce cod. Bauar. in not. tom. III. pag. 192 fq. antea vero in disp. I. pag. 15. not. *g.* retulit fragmentum, quod Vrfinus putarat ab Appiano fcriptum fuiffe in libro Macedonico. *Harl.*

Liber VI. Ἰβηρική. *De bellis Hispaniensibus.*

Liber VII. Ἀννιβαϊκή [g]). *De bello cum Hannibale.*

Liber VIII. Λιβυκή, Καρχηδονική, καὶ Νομαδική, *de bellis Africanis, Punicis et Nomadicis.* Laudat *Euagrius* lib. V. hist. cap. vlt. [de quo loco vid. Schweigh. disp. I. p. 26 sq. not. *b.*]

Liber IX. Μακεδονική. *De bello Macedonico. Fulu. Vrsinus* pag. 118 sq.

Liber X. Ἑλληνικὴ καὶ Ἰωνική [h]). *De bellis per Graeciam atque Ioniam. Appianus* initio Syriacor.

Liber XI. Συριακὴ καὶ Παρθική [i]). *De bellis cum regibus Syriae et Parthorum.*

Liber XII. Μιθριδατική. *De bello Mithridatico* [k]).

Liber XIII—XXI. ἐμφυλίων. *De bellis ciuilibus* Marii et Syllae, Caesaris ac Pompeii, Antoniique et Augusti, *libri IX.* [l]) in quorum postremo egit etiam de Aegypto, a Romanis redacta in prouinciam. Atque haec sunt τὰ Αἰγύπτια, quae promittit in Mithridaticis pag. 414. edit. Tollii.

Liber XXII. Ἑκατονταετία. *De primis centum annis, sub Caesarum imperio exactis.*

Liber XXIII. Δακική. *De bellis Illyricis.*

Liber XXIV. et vltimus Ἀραβική. *De bello Arabico.* [De loco ipsoque libro conf. Schweigh. l. c. pag. 20. inprimis pag. 25 sq.]

Ex his libris quod plures interciderint, ratio est, quia pleraque videbatur exactius tradidisse Dionysius Halicarnasseus, et, qui post Appianum scripsit, Dio Cassius: ita enim notat auctor Anonymus, qui in duo volumina siue τεύχη selectos Appiani libros coniecisse se testatur, reliquis vtpote de quorum argumento alii rectius consuli possint, rescissis. Δεῖ μέν τοι τὴν μὲν Ἀρχαιολογίαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκ τοῦ Διονυσίου λαμβάνειν, εἴ τις μὴ τὴν ἀκοὴν μόνην ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶτταν ὠφεληθῆναι ἐκ τῶν ἀναγινωσκομένων αἱροῖτο. Τὰ δὲ μετὰ τοὺς Μονάρχους, ἐκ τοῦ Δίωνος. Τὰς δὲ κατὰ ἔθνος πράξεις ἐκ τοῦ παρόντος Ἀππιανοῦ. Ἀφ᾽ οὗ ἀναλεξάμενος ἔγωγε τῶν μὲν ἐμφυλίων τὰ τοῦ Αὐγούστου καὶ Ἀντωνίου, καὶ ἑξῆς τούτοις τὰ Ῥωμαίοις πρὸς Αἰγυπτίους ἄχρι Κλεοπάτρας γενόμενα, ἔτι δὲ τὰ Ἰουδαϊκὰ καὶ τὰ Ποντικὰ καὶ τὰ Δακικά, οἷς ὁ Τραϊανὸς ἐλαμπρύνατο, τά τε Ἰβηρικὰ καὶ τὰ Ἀννιβαϊκά,

g) Ἀννιβιακὴ legitur in cod. August. et in Appiani historia, probatque id Schweigh. *Harl.*

h) Ἀσιανὴ συγγραφή, ad quam prouocat *Appian.* Ciuil. II. pag. 485. C. videtur Schweigh. eadem esse, quae ab aliis dicitur Ἰωνική. *Harl.*

i) Photius *Syriacam* historiam cum *Parthica*, male refert, in vnum eumdemque librum ab Appiano fuisse coniectam. Separat illas graecus anonymus. vid. *Schweighäus.* disp. I. pag. 17 sq. Librum autem, quem hodie legimus, *Parthicum*, ab Appiano non profectum esse, postea videbimus. *Harl.*

k) Hanc historiam Appianus magna ex parte ad verbum descripsit ex Plutarchi parallelis, inquit *Hottomannus* in not. ad Cicer. orat. pro lege Manil. cap. 9 et 18. *Heum.* — *Schweigh.* docuit in disp. I. pag. 18. not. *r.* vberius autem in notis tom. III. pag. 588 sqq. in vulgaribus editt. loca exordii atque epilogi fuisse permutata et alienis locis posita: vid. infra ad notit. librorum superstitum. *Harl.*

l) *Quinque* libros rectius citat anonymus gr. vid. *Schweigh.* disp. I. pag. 22 sq. *Harl.*

Ἀννιβαϊκὰ, τά τε Καρχηδονικὰ καὶ τὰ Σικελικὰ, καὶ πρὸς τούτοις τὰ Μακεδονικὰ, καὶ πολλῶν ἄλλων ὄντων, τούτοις ἀρκεσθεὶς ἐν δυσὶν αὐτὰ συνέθηκα τεύχεσι. pag. 1228. edit. Alexandri Tollii: [⁋]

III. Aetatem itaque tulerunt, et hodieque exſtant, *Praefatio,* toti operi praemiſſa, in qua de magnitudine imperii romani, quamque late eius patuerint prouinciae, diſſerit, teſtatus, ſe Romae vidiſſe legatos aliquot praeterea gentium barbararum, non opulentiſſimarum, qui ſe ſuosque populares imperatoribus in poteſtatem dederent; neque tamen ab illis recepti fuerint, tamquam inutiles et oneri futuri.

Ex libris nouem primoribus fragmenta XXVII. legas in Excerptis de legationibus, quae edidit *Fuluius Vrſinus* graece cum notis, Antwerp. 1582. 4. at in editione Appiani, a Tollio curata, incaſſum ea quaeſiui. Alia ex iisdem libris fragmenta exſtant in excerptis Peireſcianis, quae cum verſione *Henr. Valeſii* et notis edita ſunt Pariſ. 1634. 4. et habentur in editione Tollii pag. 1210 ſqq. *Fabric.* — *Schweighäuſer* in ſua edit. fragmenta tum Vrſiniana, tum Peireſciana et Valeſiana, et quidquid vel apud Photium vel apud Suidam ex deperditis Appiani libris conſeruatum reperit, non in vna ſerie repoſuit; ſed in ſuum quodque librum, vnde decerpta ſunt, eodem coniecit ordine, quo in integro olim libro quodque vel praecedere alterum, vel conſequi debuiſſe viſum eſt. Ea autem fragmenta, quae, ex quo loco depromta eſſent, haud adparebat, aut quae eſſent nimis breuia, in ſpicilegio fragmentorum vol. III. exhibuit. Libros vero omnes, qui integri ſupererant, (excepto bello Illyrico, quod alieniore loco a ſe poſitum eſſe, ipſe fatetur,) eo potiſſimum ordine collocauit, quo erant quondam ab ipſo auctore commodiſſima ratione diſpoſiti. *Harl.*

Libri primi argumentum apud Photium cod. LVI. [in edit. Schweigh. poſt Appiani praefat. tom. I. pag. 21 ſqq. cum fragm. apud Suidam et in exc. Valeſ.]

[In edit. Schweigh. ſequuntur pag. 30 ſqq. fragm. et excerpta ex Appiani rom. hiſtoriarum 1) libro II. de rebus italicis, 2) de rebus Samniticis. *Harl.*]

Libri quarti ſiue Celticorum *Epitome* pag. 1190. edit. Tollii cum *Sigism. Gelenii* verſione. [cum exc. et fragm. pag. 71 ſqq. edit. Schweigh.]

[In edit. Schweigh. pag. 93 ſqq. ſequuntur exc. et fragm. ex App. romanarum hiſtor. libro V. de rebus Siculis et Creticis. *Harl.*]

Librum ſextum et *ſeptimum,* ſiue Iberica et Hannibalica, primus ex Italia ſecum attulit, et cum Cteſiae, Agatharchidis, Memnonisque eclogis graece edidit ex Arnoldi Arlenii codice, valdeque deprauatum caſtigauit et notis illuſtrauit *H. Stephanus*, Pariſ. 1557. 1594. 8. Curauit quoque eadem latine reddi a *Franciſco Beroaldo*, Aurelianenſi, et Appiani operibus primus adiunxit graece et latine, Geneu. 1592. fol. Tranſtulerat etiam Iberica *Coelius Secundus Curio*, cuius verſio in latinis veteribus Appiani editionibus legitur. Hic interpres etſi non tantum cognitionis graecarum litterarum conſequutus erat, quam Beroaldus, et in pluribus locis grauiter impegit, interdum tamen non contemnendam operam praeſtitit, eodem Stephano iudice, vbi fortaſſe ſibi ipſe diffidens doctos quosdam viros et graece callentes adhibuit in conſilium. *Fabric.* Schweigh. ſeparauit quoque duo illos libros, et numerauit deditque pag. 101 ſq. romanarum hiſt. *lib. VI. de rebus Hiſpanienſibus*, ac pag. 229 ſqq. *lib. VII. de bello*

bello Hannibalico. In edit. I. Steph. et quibusdam codd. hic liber VII. ante librum de rebus hispan. per errorem collocatus est. *Harl.*

Liber octauus, siue Libyca, exstat cum latina versione *Sigismundi Gelenii*, qui et proximos, quos iam memoraturus sum, libros septem conuertit. Sed et veterem Libycorum Appiani translationem latinam ineditam memorat *Labbeus* bibl. nou. MSS. pag. 201. nisi forte Petri Candidi interpretationem intelligit, vel Basilii Chalcedonensis. *Fabric.* In edit. Schweigh. pag. 304 sqq. exstat cum titulo: *lib. VIII. de rebus Libycis pars prior, de rebus Punicis*, et pag. 501 sqq. ex libri VIII. *de rebus Libycis parte posteriore de rebus Numidicis excerpta.* De illis inscriptionibus et argumento, lacunis in priore parte, vid. Schweigh. in notis tom. III. pag. 384. cum primis in disp. I. pag. 39 sqq. — Tum in eadem editione pag. 505 sqq. sequuntur *Ex App. R. hist. libro IX. de rebus macedonicis excerpta* Vrsin. ac Peiresc. *et fragmenta. Harl.*

Liber undecimus itidem aetatem tulit, legiturque in duas partes distinctus *Syriaca* [pag. 536 sqq. edit. Schweigh.] et *Parthica* m), tum *duodecimus*, siue Mithridatica n), nec minus libri quinque primores de bellis ciuilibus, *tertius decimus vsque ad decimum* [?] *septimum*, quibus post motus internos reipubl. romanae a secessione vsque plebis in montem sacrum breuiter recensitos agitur de tumultibus ac bellis, quae remp. concusserunt, a tempore legis agrariae per Ti. Sempronium Gracchum latae anno V. C. DCXX. vsque ad caesum per M. Antonii legatos Sextum Pompeium. *Fabric.* In edit. Schweigh. libri illi quinque secundum implent volumen. *Harl.*

Denique exstat *liber vicesimus tertius*, siue *Illyrica*, quae separatim excusa ab Oporino cum versione *Guil. Xylandri*, 8. sed in latinis editionibus Appiani ex versione *Petri Candidi* habentur: in graecis et graecolatinis, (etiam Alexandri Tollii,) tantummodo exordium occurrit graece. Sed integrum librum pridem ex MS. codice bibl. Augustanae ediderat *David Hoeschelius*, Augustae Vindel. 1599. 4. verteratque latine praeterea *Stephanus Gradius*, Patricius Ragusinus abbas, custos bibl. Vaticanae, cuius versio ad calcem librorum VI. de regno Dalmatiae

m) Historiam *Parthicam*, quae hodie exstat, ingenio Appiani eiusque dicendi genere indignam, minime ab eo esse scriptam, sed ab alio ex Plutarchi vitis consarcinatam compilatamque, ideoque bonum Appianum a nomine infamiaque plagii aliarumque ineptiarum, ex hac Parthica historia ei inusta, bene lateque vindicat, (praeeunte iam *Xylandro* in adnotatt. ad Dionem Cassium,) *Schweighäuser.* et in disp. I. pag. 49 sqq. et in edit. App. tom. III. pag. 905—922. Ex lectione hist. parthicae ortum esse videtur durum et iniquum *Ernesti* in disp. de fide historica recte aestimanda, in opusc. philol. critic. Lugd. Bat. 1764. pag. 98. iudicium, Appianum ineptum esse Graecorum, inprimisque Plutarchi compilatorem, quem etiam, (ait Ernesti,) interdum ita descripsit, nominatim in Syriacis, [quia n. Parthica adiungebantur Syriacis,] vt aut non intellexisse, aut festinantissime scripsisse adpareat. Sed refutat cum *Schweigh.* disp. I. pag. 45 sqq. et Vossium, Scaligerum, nostrumque Fabricium, (in fine nostri capitis,) et alios, quorum iudicia recitat, inique sentientes de Appiano, in notis, tom. III. pag. 910 sqq. Hinc idem V. D. Parthicam historiam, temere tributam Appiano, seiunxit a reliquis, et vltimo loco post testimonia veterum et spicilegium fragmentorum posuit tom. III. pag. 19 sqq. add. disp. I. pag. 17 sq. *Harl.*

n) In edit. Schweigh. I. pag. 642 sqq. duobus capitibus, quae in codd et editt. perperam transposita fuerunt, in suas quodque sedes reductis. vid. not. pag. 642. tom. I. et pag. 588. tom. III. et disp. I. pag. 18 sq. *Harl.*

Dalmatiae et Croatiae, *Io. Lucii* Dalmatae Amst. 1666. fol. pag. 462. [et inter scriptores rerum Neapolitanar. Neapoli, per Franc. Rizziardum. 1735. fol.] Atque emendandum sphalma in praestantissimi Vossii opere de historiis graecis, vbi Iberica ab Hoeschelio edita esse perperam legitur, pro Illyricis, facili typothetae lapsu. *Fabric.* Schweigh. tom. II. pag. 830 sqq. integrum dedit libr. de rebus Illyricis emendatiorem, gr. et lat. ex editione Hoescheliana, collatis codd. Augustano, et, quorum lectiones acceperat, Veneto ac Lugdun. Bat. versioneque libri latina, ex codice Vaticano graeco a *Stephano Gradio* fideliter ac luculenter confecta. Ex eodem codice *Iosephus Spaletti* eumdem librum, iusto commentario et nouis tabulis geographicis illustratum, editurus erat: cuius, interea mortui, editio num lucem adspexerit, equidem nescio. *Harl.*

IV. *Appiani codd. mssti, interpretes et editiones.*

[De codicibus msstis iam intelligenter copioseque disseruit *Schweighäuser* et in disp. II. pag. 8 sqq. et in praefation. ad suam editionem: quare h. l. breuis illorum commemoratio sufficiet. In bibl. *Vaticana* exstant duo codd. CXXXIV et CXLII. qui eadem serie eosdem Appiani libros, quos latine conuertit Candidus et in his *Illyricum* librum integrum continent, quorum alter saec. XIV. alter XV. scriptus videbatur Bandinio: vtro autem ex illis exemplaribus vsus sit *Candidus* in conficienda sua versione, definire non potuit Schweighäuser. — Alius cod. CXLI. membr. saec. XIII. qui Appiani prooemium, et histor. Ibericam s. Hispanicam, Hannibalicam et Punicam continet, tum recentiores saec. XVII. codd. LI. LXI. et LXX. atque Ottobono-Vaticanus nr. 45. saec. XVI. haud ita male scriptus. Denique cod. *Vrbino-Vatican.* CIII. saec. XIV. Cod. MCLXXXIX. continet *Photii* biblioth. ex quo accepit Schweigh. varias eorum, quae Photius habet ad Appianum pertinentia, lectiones.

In biblioth. *Mediceo-Florentina*, teste *Bandinio* in catal. codd. gr. in plut. 70. cod. V. (tom. II. pag. 659 sqq.) ea fere omnia, quae ex Appiani rom. hist. libris supersunt. — In plut. 70. cod. XXVI. Iberica siue Hispanica et Hannibalica. — In eod. plut. cod. XXXIII. libri III. IV et V. de bellis ciuilibus.

Venetiis in bibl. *D. Marci* cod. CCCLXXXVII. chart. complectens bella Punicum, Syriacum, Parthicum, Mithridaticum, de bell. ciuilibus libr. V. et bell. Illyricum. — In bibl. *Dominicanorum* SS. Ioannis et Paulli, Appiani Celticae hist. epitome, Syriaca, Punica, Illyricae fragm. Parthica, Mithridatica, de bell. ciuilibus libri V. conf. *Montfauc.* in Palaeogr. graeca pag. 82.

Patauii in bibl. canonicor. S. Ioan. App. descriptio imperii rom. e versione lat. *Leon. Aretini*, qui plagii adcusatur. Conf. *Alemanni* praef. in anecdota Procopii pag. XIII. Lacunae autem sunt ex msto vet. collegii Ambrosiani in Belgio suppletae opera *Octauii Ferrarii.* vid. *Iac. Phil. Tomasini* bibliothecas Patauinas msst., Vtini 1639. pag. 19.

In *Hispaniis*, in bibl. *Escorial.* Appiani rom. historiae libri V. graece, testibus *Plüero* in itinerar. per Hispan. p. 157. et *Clarkio* in epist. de regno hispan. p. 395. — In bibl. regia *Matrit.* auctore *Iriarto* in catal. codd. gr. pag. 121. cod. XXXIX. praefat. in rom. historias tum excerptum, (quod in omnibus fere Appiani editt. subiici solet praefationi,) ex incerto vet. auctore, denique de bellis Syriacis liber Appiani.

Parisiis in publ. biblioth. teste catal. codd. tom. II. pag. 387 sq. cod. Frndebladensis MDCLXXXI. prooemium, tum celtica, cum adnotat. de Appiani libris XXII. deinde Syriaca, Libyca, Illyrica, Parthica, Mithridatica et ciuilis belli libri V. — ibid. cod. MDCLXXXII. cod. olim Colbertinus. Eadem opera exceptis Hispanicis atque Hannibalicis. Ex his duobus codd. conflata est edit. princ. graeca Stephan. et copiosus est de illis Schweigh. disp. II. pag. 14 sqq. et pag. 26. recenset laudatque cod. saec. XV. eiusdem bibl. MDCXLII. qui continet vltimam partem libri II. de ciuilib. bellis, s. comparationem Iulii Caesaris cum Alexandro M. (quae comparatio est quoque in cod. MDCLXXII.) et dimidiam fere partem libri IV. de B. Ciu. scil. historiam potissimum proscriptionis a triumuiris, Antonio, Octauiano Lepidoque editae. — In cod. MDCLXXX. sunt nr. 4. excerpta ex Appiani Syriacis. Add. Schweigh. praef. ad Appian. vol. I. p. 6 sqq. et p. 22. ae praef. ad vol. II. init.

In bibl. Caesarea *Vindobonensi* sunt duo codd. qui *Georgii Gemisti* s. *Plethonis* excerpta ex Syriaca Appiani historia exhibent. vid. *Lambecii* comment. tom. I. pag. 241. et tom. VII. pag. 211. edit. Kollarii, *Nesselii* catal. part. IV. pag. 23. et part. V. pag. 140. inprimis *Kollar.* supplem. I. ad Lambecii comm. pag. 500. nr. IV. *Schweigh.* disp. I. pag. 37. ae disp. II. p. 25. it. praef. ad tom. I. pag. 30. Eadem excerpta sunt in cod. reg. *Paris.* nr. 2080. et in cod. *Bauar.* CLXXXIII.

In bibl. publ. *Augustae Vindelicorum* est codex ex cod. reliquis antiquiore et praestantiore descriptus, et a Schweigh. in disp. II. pag. 34 sqq. et in praef. ad tom. I. pag. 21. et alibi laudatus. Ex eo Hoeschel. edidit Illyricam hist. integram.

In bibl. *Bauarica* exstat cod. continens eclogas de legationibus variar. gentium ad Roman. et in illis *excerpta ex Appiani nouem prioribus libris*, quae Schweigh. primus inseruit suae editioni, insignem quamdam lacunam in Punica historia feliciter expleuit, (vid. Hist. Pun. pag. 372 sqq. et not. tom. III. pag. 424 sqq.) et de eo cod. multus est in diss. II. p. 22 sq. ac in praef. ad tom. I. pag. 31 sq. it. in praef. ad Polybium, vol. II. pag. 24 sqq.

De cod. *Wratislauiensi* egit idem V. D. in praef. ad tom. I. pag. 32.

In bibl. *Leidensi*, teste Catalogo pag. 401. 6. Collectanea anonymi historiae circa tempora vltima Augusti vel Tiberii: sunt vero Appiani *Illyrica:* et p. 493. 6. *Plethonis* excerpta ex *Appiano* aliisque.

De *editionibus* atque *Candidi Decembris* aliorumque versionibus, qui plura scire cupiat, eum ablego ad *Clement.* Biblioth. cur. histor. tom. I. pag. 434 sqq. *Hamberger* zuverläss. Nachr. tom. II. pag. 314 sqq. (vbi quoque plures, qui de Appiano egerunt, indicantur,) *Widekind* ausführl. Verzeichnis von raren Büchern etc. part. I. p. 154 sq. in primis ad *Schweigh.* disp. II. et praefat. Quare ego, (qui de illis editt. in Introduct. in hist. Gr. L. tom. II. part. I. pag. 126 sqq. late disseruissem, et praeter ea laudassem alios V. D.) pauca adferam, aut potius inseram Fabricianis.

Basilii Chalcedonensis o) translationem librorum Appiani ineditam memorat *Gaddius* de scriptoribus non ecclesiast. tom. I. pag. 8.

Latina

o) Chalcocondylii, qui fuit Demetrii Chalcondylii filius, teste *Parrhasio*, qui Demetrii huius gener fuit, in thes. crit. Gruter. tom. I. pag. 824. *Heum.*

Latine Appianum vertit *Petrus Candidus December* e cod. graeco, parum emendato, iussu *Nicolai* V. pontificis romani, cuius tum fuit Minister ab epistolis, eique priorem inscripsit partem, ante annum 1455. confectam, quae *prooemium Appiani*, tum librum *Libycum*, *Syricum*, *Parthicum*, (qui perperam tribuitur Appiano,) et *Mithridaticum* complectitur, et in editis male post alteram collocatur partem: haec, mortuo demum Nicolao, et Alphonso, Arragonum et vtriusque Siciliae regi (an. 1558. e viuis excedenti,) dicata p), continet lib. V. *de B. ciuilibus*, cum *historia Illyrica* et *gallicae historiae epitome*. Ante inuentam typographiam per aliquod tempus exemplaria, in variis bibliothecis obuia et a *Montfaucon* in Bibl. bibliothecarum MSStorum passim commemorata, calamis fuerant multiplicata: et, postquam typis coeperunt vulgari, formulis saepe sunt descripta typographicis: primum *Venetiis*, (non *Romae*, vti Fabricius aliique scripserant,) apud *Vindelin de Spira*. 1472. fol. — tum ibid. per *Bernard. pictorem et Erhardum ratdolt de Augusta una cum Petro loslein de Langencen correctore ac socio*, 1477. fol. — *ibid. eodem anno*, apud eosdem, auctius *accedunt liber, qui Illiricus inscribitur*, et *lib. seu breuis narratio de B. Celtico*. (vid. *Zapfs* Augsburgs Buchdruckergeschichte, part. I. p. 152. et *Panzeri*, qui singulas saec. XV. editt. secundum temporis ordinem indicat aliosque V. D. laudat, A. T. tom. I. pag. 130. nr. 302 et 303.) — *ibid.* 1492. fol. — *Regii*, per Franc. de Mazalibus. 1494. fol. — *Scandiani*, opera Peregrini Pasquali. 1495. fol. q) — *Venetiis*, 1499. fol. — *ibid.* apud Christoph. *de Pensis*, 1500. fol. (An haec et superioris anni editio est vna eademque?) — *Moguntiae* 1529. 4. — cum *Velleio Paterculo*. Paris. ex offic. Mich. Vascosani. 1538. fol. (vid. *Clement*. l. c.) — *Lugduni*, apud Seb. Gryphium, 1551. 16. Lugd. apud her. Seb. Gryphii, 1560. 12. teste *Goetzio* l. c. — Quod Candidus partim culpa codicis vitiosi, partim ob inscitiam graeci sermonis multa obscure, barbare, praue, contorteque vertit, *Franciscus Philelphus* instituerat Appianum ex graeco reddere latinum: sed eius interpretatio vel non perducta est ad vmbilicum, vel mansit in obscuro. (vid. Schweigh. praef. tom. I. pag. IV.)

Postea Appiani Libyca, Syriaca, Parthica, Mithridatica, libri V. de bellis ciuilibus et Celticorum Epitome latine edita sunt ex versione accuratiore *Sigismundi Gelenii*, adiunctis Illyricis ex *Petri Candidi*, et Ibericis ex *Coelii Secundi Curionis* interpretatione cum eiusdem Curionis epistola ad Bonifacium Amerbachium, qua Gelenii, viri egregii, non diu ante denati, vitam exponit. Basileae apud Froben. 1554. fol. et Lugd. 1576. 1588. 12. r) Sane *H. Stephano* iudice Candidi interpretationi tantum cedit, pampineis quantum cedit labrusca racemis. Est tamen, vti monent idem Stephanus [et vberius Schweighäuserus, de vitiis et virtutibus Candidianae versionis intelligenter indicans,] vbi Candidus quoque iuuat non modo ad [P] veram lectionem indagandam, sed etiam, vbi rectius sensum est adsecutus. Atque, vt

p) Dedicatio ad Alphonsum typis repetita est in Bibl. Smithiana pag. CIX sq. De *Candido Decembrio* plura dabunt *Cotta* in Museo Nouariensi, pag. 250. et *Saxius* in hist. typogr. litter. Mediolan. col. 291.

q) In fine prioris partis, quae libros de B. Ciuilibus continet, declaratur, illam partem absolutam esse, a. Dom. M. CCCC. LXXXXIIII. *die XXII. mensis Oct.* Hinc patet, in calce totius operis annum M. CCCC. LCXV. vitiose exhibitum, et reponendum esse a. MCCCCXCV. adde *Goetzii* Memor. bibl. Dresd. vol. II. part. I. pag. 67. vbi plures recensentur edd.

r) Vid. *Schweigh.* diss. II. pag. 27 sq. de Gelenio eiusque versione; *Goetz.* Mem. bibl. Dresd. l. c. pag. 68.

vt Iouius [s]) obseruat, manei passimque corrupti exemplaris graeci vitio, vel laboriosus interpres eo in opere sese candidum praestare non potuit, quum alia multo felicius perscripserit.

Graece, Carolus Stephanus auspiciis Roberti Steph. fratris, e codd. II. Paris. recentior. nitidissime edidit *Appiani* praefationem in totum Opus, Epitomen Celticorum, Libyca, Illyricorum exordium, Syriaca, Parthica, Mithridatica et libros V. de bellis ciuilibus. Paris. 1551. fol. cum variis lectionibus ad voluminis calcem. [Praeter Clem. et inprimis Schweigh. vid. *Freytag*. adpar. litt. I. pag. 220 sq.]

[Posthaec quaedam inedita graece euulgarunt *Henr. Steph.* cum Ctesiae etc. eclogis, *Fulvius Vrsinus* et *H. Valesius* inter eclogas etc. atque *Hoeschelius* Illyrica de quibus in paragrapho anteced. iam disputatum est.]

Graece et latine Appianus editus est ab *H Stephano*, Geneu. 1592. fol. in qua editione graecis a Carolo Stephano pridem vulgatis accesserunt Iberica et Hannibalica cum Francisci Beraldi versione, in Illyricis Petri Candidi interpretatio seruata est, graeco codice integro nondum reperto: in reliquis versio Gelenii, adiectis H. Stephani in Iberica, Hannibalica, Parthica, et in conciones per totum opus sparsas notis et castigationibus.

Tum *Alexander Tollius* Amstelodami a. 1670. 8. II. voll. typis minoribus, sed, vt solent esse Belgici, satis elegantibus hanc Stephani editionem graecolatinam adscriptis etiam in libri ora eius paginis, ita recudi fecit, vt graeca et versionem recenseret, et notas H. Stephani, quas ille ad calcem voluminis reiecerat, suo statim loco substerneret, et paucissimas quasdam aliorum virorum doctorum a se hinc inde collectas et obseruatas adiungeret. [At parum laudis tulit Tollius apud posteros, quamquam hodie incipit eius editio rarescere.]

Si quis nouam, (aiebat olim Fabric.) adornaturus esset Appiani editionem, is praeter fragmenta legationum Photiique excerpta e libro primo, et Illyrica, graece ab Hoeschelio edita Stephanique Gradii latinam Illyricorum versionem adiungere posset et expendere *Iacobi Palmerii* exercitationes ad quaedam Appiani loca in eius exercitationibus ad varios auctores graecos, Lugd. Bat. 1668. 4. pag. 151 — 167. in quibus pag. 164 et 165. vir doctus inter alia contendit, male hellenizare Appianum, neque in exemplum purioris Hellenismi proponendum: praeterea pessimum in rebus Hispaniae geographum esse. [F]

Multo plura praestitit Schweigh. in noua praestantique editione, saepe in hoc capite, et in Introd. in hist. L. Gr. II. part. I. pag. 148. a me laudata, et inscripta: Ἀππιανῦ — *Appiani* Alexandrini *romanorum historiarum quae supersunt.* Nouo studio conquisiuit, digessit, ad fidem codd. msstorum recensuit, suppleuit, emaculauit, varietatem lectionis adiecit, latinam versionem emendauit, adnotationibus variorum suisque illustrauit, commodis indicibus instruxit *Ioann. Schweighäuserus*, Argentoratensis, graece. et oriental. litter. in vniuersitate Argentorat. Prof. *vol.* I. II. III. Lipsiae apud Weidmanni heredes et Reich, typis Lorenzii et Schüleri, Argentorati 1785. 8. *Schweigh.* vero, quod lectiones Valesianas in fragmentis Peirescianis neglexerat, eas, errore cognito, in ephem. litterar. Argentor. dedit cum crisi, et suum

s) Iouius elog. viror. doctorum pag. 28.

suum singulis locum adsignauit. Quae quoniam haud ita multae sunt, ephemerides autem illae in paucorum manibus erunt, eas h. l. inserere haud incommodum videtur.

„In praef. editoris ad nouam edit. pag. XV. med. post verba: *adnotationibus suis illustratas*, adde: Rectius autem Valesius, quam Vrsinus, ne ea quidem fragmenta, quae in Peiresciano codice ex his Appiani libris, qui integri ad nos peruenerunt, exhibebantur, negligenda putauit; sed ea cum vulgatis contulit, et discrepantes codicis lectiones, quarum sunt complures optimae notae, ad calcem adnotationum suarum *pag.* 125. hoc titulo, *varias lectiones in Appianum* separatim adiecit. *In libro de rebus Hispan.* vol. I. p. 110, 55. *in ipso contextu, pro* διὰ δὲ *lege* διὰ δὴ, *et in nota infra text. scribe*, vulgo διὰ δὲ, rectius cod. Peiresc. *Pag.* 111, 68 sq. *in contextu lege:* Τερβολῆται, οἱ γείτονές εἰσι Ζακανθαίων ἀνέπεισε τῶν Ζακανθαίων παρά οἱ καταβοᾶν. *Et in nota infra textum scribe:* Tria verba ἀνέπεισε τῶν Ζακανθαίων quum desiderarentur in msstis nostris et impressis, percommode dedit cod. Peiresc. *Pag.* 112, 79. *in contextu lege:* κατὰ τῶν Ζακανθαίων καὶ Ζακανθαίων μετεπέμπετο πρεσβ. *Et infra text. adde hanc notam:* Lin. 79. Repetitum nomen Ζακανθαίων ante μετεπέμπετο dedit cod. Peiresc. *In adnotatt. ad libr. de rebus hisp.* adnot. ad p. 105. lin. 73. (vol. III. p. 205.) *post verba, constanter* Ἀσδρούβας, *adde:* sic et cod. Peiresc. monente Valesio in variis lectt. *Adnot. ad pag.* 107, 7. (vol. III. pag. 207.) post verba, *sic ex Suida dedi*, adde: eodem modo cod. Peiresc. in fragm. de virtut. et vitiis, ex quibus hunc locum decerpsit Suidas. *Ead. adnot. post*, πειθοῖ *caret Suidas*, *adde*, cum eodem cod. Peiresc. *Adnot. ad p.* 109, 40. (vol III. p. 211.) *post*, *dedit Med. adde*, et Peiresc. *Adnot. ad pag.* 110, 59. vol. III. p. 215.) *post verba*, libri diremerunt Vat. A. et Med. *adde*, et cod. Peiresc. *Pag.* 203. *in nota infra textum ad L.* 51. *post verba*, αὐτῶ *Vat. Med. adde* αὐτῶ ex cod. Peiresc. refert Valesf. *In adnot. ad libr. de B. Hannib. Adn. ad pag.* 266, 42. (vol. III. pag. 366.) *post verba* ἡττημένων *Vat. A. et Med. adde:* sic et cod. Peiresc. *In libro de rebus Punicis vol.* I. pag. 452. *in nota infra text.* ad L. 48. *post verba*, emendauit Küster, *adde:* Rectius cod. Peiresc. διὰ τὸ ἀγεώργητον πεφυτευκότων. *Ead. pag.* lin. 48. *in contextu lege* θησαυρούς τε μεγάλους χρημάτων· *et infra text. adde notam hanc:* lin. eadem vocabulum μεγάλους adieci ex cod. Peiresc. *Ead. pag. in not. infra text. ad L.* 51 sq. *post verba:* παμπ. αὐτὴν ἀσθ. *Suid. adde*, et cod. Peiresc. *Pag.* 453. lin. 55. *in contextu post verba* τεκμηρ. *tolle reliqua, et sic repone:* τεκμηριῶσαι recte dedit Suidae edit. Mediol. cum cod. Peiresc. *Pag.* 472. *in nota text. ad L.* 78. *post Aug. Ven. adde*, et Peiresc. *Ead. pag. in nota ad L.* 81. *post Aug. Ven. rursus adde*, et Peiresc."

Versiones Italicae praecipue eius, quam e lat. versione Candidi *Braccius* confecit, editiones sunt satis numerosae, quas *Paiton.* in Bibl. degli autori antichi gr. e lat. volgarizzati, tom. I. pag. 69 sqq. curate lateque recenset, ego vero paucis indicabo. B. Carthag. Syrum. Parthicum et Mithridat. italice versa ab *Alex. Braccio*, *Romae* apud Euchar. Silber, alias Franck. 1502. fol. — *Florentiae* apud Iuntam, 1519. 8. et 1526. 8. bella ciuilia, — et ibid. apud hered. Phil. Iuntae. 1520. 8. ac 1531. 8. bella externa. — Eadem *Venet.* per Gregorium de Gregori. 1524. 8. II. tom. — 1526. II. tom. — B. externa. *Venet.* 1528. — B. ciuil. ibid. 1531. 8. — Ciu. et externa. Venet. 1538. 8. II. tom. ibid. 1542. (in fine, 1543.) et 1544. (in fine, 1543) 8. — Eadem, sed multo emendatiora: acc. versio belli hispanici a Paullo Manutio probabiliter facta, *Venet.* apud Ald. III. part. 1545. 8. et 1551. 8. — *Venet.*

per Balthaf. Conftantin. 1545. 8. II. tom. (vid. *Freytagii* Analecta litteraria etc. p. 32.) — *ibid.* per Barthol. Cefanum, 1550. 8. et 1555. 8. II. partt. — ibid. 1553. 12. II. tom. — correcta a *Ludou. Dolce*, Venet. 1554. 12. II. partt. — auct. additis B. Illyr. Hisp. et Hannibal. interprete *Lud. Dolcio*. Venet. 1559. 12. (vid. *Clement.* p. 436.) — e graeco fermone translati libri Appiani a *Rufcellio*, exceptis libris B. Ciu. a Braccio verfis. Venet. 1563. 1567. (in fine 1566.) 1575. 1584. 8. III. partt. — B. externa, Veronae 1731. et B. ciuil. 1732. 4. Eft Braccii et Dolcii verfio. — Romae 1791. et 1792. II. tom.

Hift. bell. ciuil. *hispanice* Valent. 1522. — Alcalae. 1536. fol. vid. *Clement.* l. c.

Gallice, auct. *Claudio Seyffelio*, archiepifcopo Taurinenfi, Lugd. 1544. fol. Parif. 1552. fol. Sed eius verfio minus laudatur ab Huetio et Baillet. vid. Goetzii Mem. bibl. Dresd. II. pag. 68 fq. — interprete *Merefio*, Parif. 1659. fol. — Hannibal. per *Ludouicum Tagaut*, Lugd. 1559. 12. Iberica et Hannibal. per *Philippum de Auenelles*, Parif. 1650. Conf. *Chrifloph. Hendreichi* Pandectas Braudenburgicas.

Germanice vertit notisque illuftrauit *Fr. W. Ionath. Dillenius*, Francof. ad Moen. 1793 fq. 8. *Harl.*

A multis obferuatum eft, *Appianum* in hiftoria fua, qua Romani praecipue imperii amplitudinem, incrementa ac militarem difciplinam adcuratius perfequitur, quamque ideo viro militari vtiliorem, quam ciuili effe adfirmat *Conringius* [t]), ad verbum multa haufiffe e Polybio, Plutarcho [u]), aliisque, vnde *alienorum laborum fucum* adpellat *Iofephus Scaliger* ad Eufebii nr. 2021. et *Cafpar Barthius* de Appiano lib. VIII. Epidorpidon pag. 136.

> *Legas, moneo, cautior vagum auctorem,*
> *Cepit fubinde verfa dicta maiorum.*

Iohannes tamen Freinshemius ex his ipfis furtis alium potius quam Appianum fuiffe hiftoriae huius fcriptorem fufpicatur, miro fane argumento in notis ad Flori IV. 10. 4. *Exfcriptor Plutarchi, qui Appiani nomine fertur, nam Plutarchi coaetaneus, ne fi voluiffet quidem, furta tam infignia potuiffet impune facere.* Forte non plus foliditatis hoc videbitur habere argumentum, quam illa Iofephi Scaligeri ad Eufeb. nr. 2140. qui fabulofa quaedam cum in libris Appiani deprehendere fibi videretur, ea ab alio, nefcio quo, adtexta exiftimabat. *Multa huiusmodi fabulofa adtexta funt illi libro Appiani, vt mediocriter docto conftare poteft.* Addit tamen: *Quod fi non affuta funt, valde infantem in hiftoria Appianum fuiffe neceffe eft.* Franciscus quoque Balduinus lib. I. de inftitut. hiftoriae p. 87. cum obferuaffet, bene multa e Plutarchi

t) De prudentia ciuili cap. 14.

u) Ex Parallelis Plutarchi libros Appiani magna ex parte defcriptos effe, obferuat *Hottomannus* in comm. ad *Cic.* orat. pro lege Manil. cap. 18. vbi quoque idem Hottom. fatetur, a fe verfionem Appiani latinam magno ftudio effe inftitutam: fed quo illa abierit, nefcio. Attamen famam Appiani a nomine crimineque furti plagiique abunde effe vindicatam a *Schweighäufero* tom. III. edit. pag. 910 et alibi, fupra iam monuimus. Idem *Schweigh.* in disp. I. fect. VI. §. V. pag. 58 fqq. fontes diligenter aperuit, ex quibus Appianus in fingulis libris haufit, et quos ipfe indicauit: tum idem pag. 77 fqq. oftendit, qua ratione Appianus fcripta aliorum in fuum conuerterit vfum. *Harl.*

Plutarchi Craſſo in Appiani Parthicis repeti, id factum coniicit, non ab ipſo Appiano, qui Plutarchi fuerit aequalis, ſed a librariis ſupplendae in illius commentariis lacunae. Per exempla quidem innumera oppido patet, his, qui religioni ſibi neutiquam ducunt alios exſcribere, non minus frequens eſſe, imo frequentius ſcriptores ſuae aetatis compilare, quam vetuſtiores. [P]

CAPVT XV

DE PHLEGONTE, ARTEMIDORO ETC.

I. *Phlegontis aetas.* II. *Scripta quae exſtant.* III. *Scripta deperdita.* IV. *Liber de Nilo, tributus Phlegonti a Menagio. ibid. Teſtimonium de eclipſi admiranda ſolis.* V. *Index ſcriptorum, a Phlegonte citatorum.* VI. *Artemidori Daldiani aetas.* VII. *Eius Onirocritica.* VIII. *Editiones.* IX. *Alii Artemidori.* X. *Scriptorum in Artemidoro citatorum index.* XI. *De Aſtrampſychi Onirocriticis.* XII. *De Achmete, ſcriptore eiusdem argumenti.* XIII. *Alii ſcriptores de ſomniis.*

[Cum ſupplementis *G. C. Harles.*]

I.

PHLEGON [a]), Trallibus, Lydiae ciuitate, natus, Hadriani [b]) imp. libertus fuit, non Auguſti, vt quibusdam viſum eſſe Suidas [c]) prodidit. Certe chronicon ſuum ad extrema Hadriani tempora vsque ad Olymp. CCXXIX. a. Chr. 140. produxiſſe Phlegontem, teſtatur idem Suidas, vt in re manifeſta libenter abſtineam aliis argumentis certiſſimis, quae in medium adtulere viri eruditi, Meurſius [d]), Voſſius, Salmaſius. Vtrum vero a patrono ſuo dictus quoque fuerit *Aelius Phlegon*, vt vocari eum video a *Naudaeo* quaeſt. 2. Iatrophil. pag. 43. vel *Phlegon Hadrianus*, vt e lectione codicis Palatini in *Spartiani* Seuero cap. 20. idem Salmaſius coniicit, dubium valde eſſe et magis idoneo teſtimonio, quam librarii fortaſſis hallucinatione indigere exiſtimo. Neque probare poſſum *Meurſii* emendationem, qui apud *Phlegontem* cap. 10. de mirabilibus reponit nomina *Marci Plautii* et *Sentii Augurini*, quos ait conſules fuiſſe anno XVIII. Antonini Pii, Chriſti CLVI. quo pacto veriſimile eſſet, ad

a) Alius *Phlegon*, cuius meminit S. Paulus apoſtolus, Rom. XVI. 14. Memoratur et *Attius* quidam *Phlegon*, Quintillae pater, in veteri inſcriptione apud Gruter. p. DCLXXI. 6. vt Meurſio iam obſeruatum. *Aelium Maurum*, Phlegontis noſtri libertum, citat *Spartianus* in Seuero cap. 20.

b) *Spartianus* in Hadriano cap. 16. *Vopiscus* in Saturnino, cap. 7. *Photius* cod. XCVII.

c) Priorem notitiae, quam Suidas de Phlegonte dederat, partem vsque ad verba Ἐπιτομ. Ὀλυμπιον. ἐν βιβλίοις β. exſcripſit *Eudocia* pag. 422. ita tamen, vt omitteret vocc. οἱ δὲ Ἀδριανοῦ φασιν, ἱστορικός. De *Phlegonte* vide quoque *Bayle* in Diction. tom. III. voc. *Phlegon*, p. 709 ſqq. *Pagium* in critic. Baron ad a. Chr. 136. §. 8. p. 141. tom. II. ed. Luc. *Fabr.* B. Gr. lib. V. 38. de Photio, nr. 97. vol. IX. pag. 405. *Saxii* Onom. I. pag. 305. *Harl.*

d) *Meurſius* in limine notar. ad Phlegontem, *Voſſius* lib. II. de Hiſt. Graec. cap. 11. *Salmaſius* ad Spartiani Hadrian. cap. 16.

e) *Publius Plautius* dicitur in codicibus Iulii Obſequentis cap. 90. *Fabric.* In textu gr. edit. Franzii, cuius not. v. pag. 72. eſt Μάρκ Πλαυτίω. *Harl.*

ad M. Aurelii vsque imperium aetatem productam a Phlegonte. Sed haud dubie apud Phlegontem deletis verbis καὶ Σέξτε Καρμινίε reliqua iungenda, et legendum: Μάρκε [f]) Πλαυτίε Ὑψαίε καὶ Μάρκε [P] Φυλβίε Φλάκκε, qui consules fuere anno vrbis DCXXIX. ante Christum CXXV. Qui vero cum Augurino consul fuit anno Christi 156. male vocatur in Onufrii fastis *M. Plautius Sylvanus*, quae res Meursio fraudi fuit: nam e veteri inscriptione apud *Gruterum* pag. CXXVIII. 5. constat, adpellatum esse *M. Ceionium Siluanum*, vt notauit *Norisius* in epistola consulari [f]), vel certe *Iulium Siluanum*, vt est in alia inscriptione veteri, quam e Gudiana collectione edidit Cuperus in epistola ad Almelouenium, Fastis huius viri clariss. Consularibus praemissa. Idem Meursius male inter falsa habere iubet, quod *Phlegon* cap. 13. mirabilium ex Apollonio, grammatico, scribit, Tiberio propter vrbes Asiae, quas terrae motu deletas suo sumtu restaurauit, colossum in foro Romae dedicatum positis infra singularum vrbium statuis. Quin imo eius rei non modo memoria in nummis exstat, sed si acutam *Laur. Theodori Gronouii* [g]) coniecturam sequimur, etiamnum hodie superest marmorea colossi illius basis.

II. Scripta Phlegontis haec ad nos peruenerunt:

1) Περὶ θαυμασίων [h]) *de mirabilibus* liber, S. Hieronymo in Habacucum et Suidae in Φλέγων memoratus, sed initio mutilus.

2) Περὶ μακροβίων liber *de* [i]) *longaeuis*, Italis maxime, qui centum et amplius annis vixerunt, ibidem Suidae memoratus, et ex αὐτῶν τῶν ἀποτιμήσεων, siue commentariis censualibus ab auctore excerptus, in cuius extrema parte quaedam desiderari videntur. Carmen Sibyllinum, quod post Phlegontem cap. vlt. refert etiam *Zosimus* lib. II. cap. 6. metaphrasi latina donauit *Politianus* cap. LVIII. Misc. illustrant *Petrus Taffinus* libro de anno saeculari et *Is. Vossius* cap. IX. de Sibyllinis oraculis, qui parum verisimiliter Phlegontem ipsum carminis huius facit auctorem.

3) Περὶ τῶν Ὀλυμπίων, *de Olympiis* fragmentum: siue praefatio, vt coniiciebat Salmasius [k]), praefixa a Phlegonte libris Ὀλυμπιονικῶν. Hanc graece praemissam quoque habes praeclarae Pindari editioni Oxon. 1697. fol. [P]

Edita sunt haec *Phlegontis* opuscula graece ex antiquissimo Palatino codice a *Guilelmo Xylandro* primum vna cum Antigoni et Apollonii mirabilibus et M. Antonino, et latina versione separatim excusa, Basil. 1568. 8. apud Thomam Guarinum. Deinde cum eiusdem Xylandri versione et *Ioannis Meursii* notis, in quibus consulum praecipue nomina, in libro de mirabilibus memorata, cum fastis Siculis et Capitolinis contulit ac subinde emendauit

f) Tom. XI. thesauri Antiqu. Rom. Graeuiani pag. 453.

g) Vide *Laur. Theodor. Gronouii* obseruationes ad marmoream basin ab Antonio Bulifono Neapolitano primum editam tom. VII. thesauri antiq. graecar. pag. 448 sq.

h) Alios scriptores huius argumenti habes supra lib. I. cap. 22. §. 4. et lib. III. cap. 27. §. 8.

i) De eodem argumento scripsit postea *Lucianus*, vt infra suo loco dicam, [et *Henr. Meibom.* in epist. de Longaeuis Helmstad. 1664. rec. in Franzii edit. Phlegontis, pag. 151 sqq. *Harl.*]

k) *Salmas.* ad Spartian. Hadriano cap. 16. adde not. Meursii.

dauit. [Lugd. Bat. 1620. 4. in duobus exemplis bibl. Leidens. (catal. pag. 255.) sunt quaedam manu adscripta. rec. a *Lamio*, in tom. VII. opp. Meursii.] Tum libellum de mirabilibus et alterum de longaeuis *Iacobus Gronouius* ex Meursii editione recudendum dedit tomo VIII. thesauri antiquitatum graecarum, notis Meursii per singulas paginas statim substratis. Fragmentum de Olympiis exstat tomo IX. *Fabric.* Nouissima editio est: *Phlegontis Tralliani* opuscula graece et lat. e recensione Io. Meursii. Accesserunt eiusdem et Guil. Xylandri animaduerss. — Iterum edidit, animaduerss. indicesque (vberrimos, in quibus de hominibus, vrbibus terrisque, de quibus in Phleg. opusculis sermo est, copiosius agitur, item res verbaque explicantur,) adiecit *I. Ge. Frid. Franzius.* Halae Magdeb. 1775. 8. — Admodum pauci superesse videntur codices mssti, in quibus *Phlegontis* opp. occurrant. In bibl. *Laurent. Medicea*, teste *Bandinio* catal. codd. gr. tom. II. col. 290 sq. in cod. I. plut. LVI. nr. II. occurrunt capp. quaedam de variis argumentis, auctoris anonymi, e gr. de fontibus, paludibus, et fluminibus, quotquot mirabilia in se ipsis habent, et in fine multa de Nili inundatione disseruntur, tum de mulieribus fortibus artisque bellicae scientibus; quaenam domus propter mulieres sint euersae; quinam fratres vel amici mutua sese caritate dilexerint; de fabulosis, quae apud poetas feruntur, deorum dearumque metamorphos. porro, vbi quisque Graecorum sepultus fuerit, et quid ipsius tumulo sit superscriptum; de Homeri atque Hesiodi vita atque certamine. Horum opusculorum auctorem, adnotante *Bandinio*, Lucas Holsten. in scheda msta putabat, esse Phlegontem Trallianum, addita obseruatione, ex illo codice alia ab Henr. Stephano, alia a Cantero esse publicata. Bandinus tamen animaduertit, ea esse valde diuersa ab opusculis Phlegontis editis. Hinc arbitratur, ea vel alterius historiographi, vel saltem ex Phlegonte contracta. De lib. de Nilo ipse Fabr. postea quaedam adnotauit. Alia tamen num ad libros Phlegontis deperditos, quorum plenum catalogum non dedit Suidas, (addit enim καὶ ἄλλα,) sint referenda, an, quod lubentius putem, alii auctori adsignanda, altioris esse videtur indaginis. — In cod. *Coislin.* (Montfauc. catal. codd. bibl. Coisl. pag. 283.) in fragm. Stephani Byz. citatur locus ex Phlegontis Olympiade IV. — Codex *Palat.* ex quo Xylander suam parauit editionem, num in bibl. Vatican. illatus sit, nescio. *Harl.*

III. *Scripta Phlegontis deperdita.*

1. Ὀλυμπιονικῶν καὶ χρονικῶν συναγωγή de Olympionicis et rebus per orbem terrarum gestis vsque ad extrema Hadriani imp. siue Olympiadem [l]) CCXXIX. 1. libri XVI. ad Alcibiadem quemdam, vnum ex stipatoribus Hadriani imp. Vide Suidam in Φλέγων et Photium cod. XCVII. qui legit primores huius operis libros quinque, desinentes in Olympiade CLXXVII. Citatur hoc opus, quod cum magna veteris historiae et chronologicae rei iactura intercidit, ab Origene, Eusebio, Stephano Byz. aliisque. Reprehendit in illo Photius

l) Quoniam annus primus Olymp. CCXXIX. Imp. Hadriano emortualis fuit, et Photius Phlegontis ipsius verbis testatur, hunc chronicon suum perduxisse μέχρι τῶν Ἀδριανοῦ χρόνων, hine malo adsentiri *Petauio* XIII. de doctrina temp. ad annum P. I. 4850. quam viro doctissimo *Antonino Pagi*, qui ad a. Chr. 136. nr. 8. pro certo tenendum adfirmat, Olympiadem CCXXIX. apud Suidam integram includi, non vero excludi oportere.

tius inter alia intempestiuam φιλοπονίαν et φιλοτιμίαν circa oracula, quam in his etiam, quae exstant, Phlegontis scriptis obseruare licet.

2. Ὀλυμπιάδες βιβλίοις η΄. Opus eiusdem [m]) argumenti libris VIII. Suid.

3. Ἐπιτομὴ Ὀλυμπιονικῶν ἐν βιβλίοις β΄. Suid. Pro hac epitome Phlegontis eruditissimus Reinesius [n]) male habebat Ὀλυμπιάδων ἀναγραφήν, a *Scaligero* ad calcem Chronici Eusebiani graece editam, atque, vt multa suadent, ab eodem ipso Scaligero e veterum scriptis singulari studio congestam, etsi Meursius, G. Io. Vossius et alii passim [P] eam pro veteri scriptore in testimonium citant. Vide si placet quae dixi lib. II. cap. 15.

4. Ἔκφρασις Σικελίας. Descriptio Siciliae. Suid.

5. Περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἑορτῶν βιβλία γ΄. Libri III. de festis Romanorum id.

6. Περὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ τόπων καὶ, ὧν ἐπικέκληνται, ὀνομάτων. *De locis illustribus vrbis Romae eorumque nominibus.* Suid.

7. *Libri de vita Hadriani imp.* ab ipso imperatore scripta, et sub Phlegontis nomine edita. *Spartianus* in Hadriano cap. 16. *Famae celebris Hadrianus tam cupidus fuit, vt libros vitae suae scriptos a se libertis suis litteratis dederit, iubens, vt eos suis nominibus publicarent. Nam Phlegontis libri Hadriani esse dicuntur.* Vitam Hadriani citat idem Spartianus cap. 7. Ex hac quoque petita videtur Hadriani epistola, quam e *Vopisci* Saturnino cap. 8. repetit *Petrus Crinitus* XII, 10. de honesta disciplina. [vid. *Bayle* l. c. art. A. et B. et C.]

Miror Phlegonti etiam tribui librum *de Nilo* in Menagii notis ad Laertii Thaletem lib. I. sect. 37. *Vetus scriptor anonymus forte Phlegon Trallianus in tractatu* περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως, *qui manuscriptus seruatur in bibliotheca Veneta, et cuius exemplum mecum communicauit Mericus Bigotius, eiusdem et ipse meminit his verbis:* Θαλῆς ὁ Μιλήσιος εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν φησὶ διὰ τοὺς ἐτησίας γίνεσθαι τὴν ἀναπλήρωσιν. Πνεῖν γὰρ αὐτοὺς ἐναντίους τῷ ποταμῷ, καὶ τὰ στόματα κεῖσθαι κατὰ τὴν πνοὴν αὐτῶν. Τὸν μὲν οὖν ἄνεμον ἐξ ἐναντίας πνέοντα κωλύειν τὴν ἔκβασιν τοῦ ποταμοῦ ἐμπίπτειν εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ δὲ κῦμα προσπῖπτον τοῖς στόμασι καὶ οὔριον ὄν, αἴτιον ἀνακόπτειν τὸν ποταμὸν καὶ ἀναπλήρωσιν οὕτως φησὶν γίνεσθαι τοῦ ποταμοῦ. Eadem fere leguntur in libro de Nilo, qui sub Aristotelis nomine ex veteri tantum versione exstat in antiquis latinis philosophi editionibus. Sed plane iisdem verbis incipit Anonymus περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναπληρώσεως, quem cum Aristotelis et Theophrasti quibusdam scriptis primus graece vulgauit *H. Stephanus* a. 1558. 8. et graece atque latine Herodoto subiecit Iungermannus ac post eum Galeus. Neque dubito, hunc ipsum esse breuem illum libellum, quem manu exaratum a Bigotio Menagius accepit.

IV. In christianorum scriptis nihil est Phlegonte nostro celebratius propter memoratam in Chronici sui libro XIII. ad Olymp. CCII, 4. Tiberii XVIII. singularem illam eclipsin, qua

Dies diem quaesiuit, intremuit solum. [P]

Verba

m) *Salmasius* ad Spartian. cap. 16. putat, *Phlegontis* Πραχθέντα πανταχοῦ siue Chronica libris VIII. alterius argumenti fuisse ab Olympiadibus libris XVI. Sed liber XIII et XIV. Chronicorum ab Origene, Eusebio etc. citatur.

n) *Reines.* epist. ad Hofmannum pag. 585.

Verba Phlegontis, teſtatur, adferre ſe, Euſebius apud *Syncellum* pag. 325. *τῷ δ' ἔτει* (Petauius XII, 21. doctrin. temp. legit *τῷ β'. ἔτει*, vt ſemel eſt apud Philoponum pag. 89. in Hexaem. ſed eadem pagina bis deinde legitur *τετάρτῳ*) *τῆς σβ'. Ὀλυμπιάδος ἐγένετο ἔκλειψις ἡλίου μεγίστη τῶν ἐγνωσμένων πρότερον, καὶ νὺξ ὥρᾳ ἕκτῃ τῆς ἡμέρας* o) *ἐγένετο, ὥστε καὶ ἀστέρας ἐν οὐρανῷ φανῆναι. Σεισμός τε μέγας κατὰ Βιθυνίαν τὰ πολλὰ Νικαίας κατεστρέψατο.* Haec de admiranda illa, quae Chriſto patiente contigit, ſolis obſcuratione intelligenda eſſe, ne dubitarunt quidem veteres *Iulius Africanus* apud Syncell. pag. 322. *Origenes* II. contra Celſ. pag. 80 et 96. *Euſebius* apud Syncell. pag. 325. *Hieronymus* in Chronico, *Oroſius* VII, 4. *Ioannes Philoponus* II, 21. et III, 9. in Hexaem. *Ioannes Malalas* tom. I. Chron. pag. 310. et auctor Chronici Alex. vt Maximum ad epiſtolam ſeptimam Dionyſii pſeudo-Areopag. Syncellum aliosque iuniores omittam. Et quamquam chronologicis quibusdam difficultatibus permoti viri quidam doctiſſimi de alia eclipſi loqui Phlegontem exiſtimarunt, vt praeter *Keplerum* p) in eclogis Chronicis, *G. I. Voſſius* II, 10. harmoniae euangelicae et *Sam. Basnagius* ad a. Chr. XXIX, 30 ſq. et XXXIII. nr. 118. non tamen vsque adeo exploratae mihi videntur illorum rationes, vt non malim veteribus adſentiri, quum certiſſimum ſit, Phlegontem etiam alia de rebus Chriſti et Iudaeorum Chronico ſuo inſeruiſſe. *Origenes* tractatu XXIX. in Matth. *Si autem oportet et de temporibus aliquid dicere, dicimus, quoniam in Chronicis Phlegontis cuiusdam dicitur, ſi tamen et hunc debemus quaſi vera dicentem de templo ſuſcipere, quoniam circa quadrageſimum annum a quintodecimo anno Tiberii Caeſaris facta eſt deſtructio Ieruſalem, et templi, quod fuit in ea.* Idem lib. II. contra Celſum pag. 69. *Φλέγων μέν τοι ἐν τρισκαιδεκάτῳ ἢ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ οἶμαι τῶν Χρονικῶν καὶ περὶ τινων μελλόντων πρόγνωσιν ἔδωκε τῷ Χριστῷ, συγχυθεὶς ἐν τοῖς περὶ Πέτρου, ὡς* [P] *περὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐμαρτύρησεν, ὅτι κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπ' αὐτοῦ τὰ λεγόμενα ἀπήντησε.*

o) Si haec ſunt Phlegontis verba, fallit nos Africanus, qui apud *Syncell.* p. 322. refert, Phlegontem ſcripſiſſe, quod eclipſis contigerit in plenilunio, et a ſexta hora in nonam duraverit. *Φλέγων ἱστορεῖ ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος ἐν πανσελήνῳ ἔκλειψιν ἡλίου γεγονέναι τελείαν ὥρας ἕκτης μέχρις ἐννάτης.* Sane *πανσελήνου* non meminiſſe Phlegontem, diſerte teſtatur *Origenes* 35. in Matth. de Eclipſi hae diſſerens. *Et Phlegon quidam in Chronicis ſuis ſcripſit, in principatu Tiberii Caeſaris hoc factum, ſed non ſignificauit, in luna plena hoc factum.*

p) Keplerum impugnat *Huetius* in demonſtrat. Euangel. pag. 49. Voſſium *Io. Frickius*, diſſ. de tenebris tempore ſalutiferae paſſionis Orbi ſuperfuſis Lipſ. 1692. Vide et quae de loco Phlegontis diſputant *Scaliger* ad Euſeb. pag. 185. 186. *Tillemontius* ad vitam Chriſti nota 35. *Pagi* ad a. Chr. 32. nr. 13. *Baelius* in lexico, vbi de Phlegonte, in longa nota, D. et *Hugo Ferrandus* reflex. ſur la relig. Chrétienne tom. I. pag. 321 ſq. etc. *Fabric.* *Theoph. Sigfr. Bayerus* editurus erat opuſc. de eclipſi, quae, Chriſto in crucem acto, facta eſſe creditur, teſte epiſtola eius ad de la Croze, in theſauro epiſtol. La Croziano tom. I. pag. 14. vbi, nego, inquit, talem fuiſſe eclipſin, aut a Sinis memorari. Non abhorreo ab ea opinione, quam haud ſcio fuiſſe alterius cuiusquam, eclipſin, a Sinis memoratam, eam eſſe, quam *Phlegon* dicitur prodidiſſe, Tiberio imperante factam etc." *Harl.*

V. *Index ſcriptorum a Phlegonte citatorum* [q]).

Agatharchides ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν ἱςοριῶν. De Longaeu. cap. 2.
Anacreon. id. cap. 4.
Antigonus Caryſtius. Mirabil. cap. 28.
Antiſthenes, peripateticus. id. cap. 3.
Apollodorus ἐν τοῖς χρονικοῖς. Long. cap. 2.
Apollonius Dyſcolus. Mirabil. cap. 11. Grammaticus. id. cap. 13. 17.
Callimachus. id. cap. 4.
Clitarchus. id. cap. 4. 5.
Craterus. id. cap. 32.
Dicaearchus. id. cap. 4. 5.
Dorotheus ἐν ὑπομνήμασιν. Mirabil. cap. 26.
Eumachus ἐν περιηγήσει. id. cap. 18.
Herodotus. Longaeu. cap. 4.
Heſiodus. Mirabil. cap. 4. 5.
Hieron, (Meurſ. legit Heron) Alexandrinus ſiue Epheſius. id. cap. 2.
Hippoſtratus περὶ Μίνω. id. cap. 30.
Homerus. id. cap. 11.
Megaſthenes. id. cap. 33.
Oracula. Mirabil. cap. 3. et 10. Longaeu. cap. 4.
Theopompus, Sinopenſis, περὶ σεισμῶν. id. cap. 19.

VI. Phlegonti ſubiiciam eiusdem aetatis auctorem ARTEMIDORVM, Daldianum, vna cum aliis quibusdam ſcriptoribus Onirocriticis. *Artemidorus* ille, Hadriani et Antonini Pii temporibus vixiſſe ſe, innuit lib. I. cap. 28. pag. 26. et cap. 66. pag. 55. vt Rigaltio iam obſeruatum. Daldianus, quam Epheſius, maluit vocari, licet paterno genere Epheſius, materno Daldianus eſſet, vt Daldiae ſiue Daldidi, oppido Lydiae alioqui obſcuro, nomen aliquod ex ſe foeneraretur. En eius verba lib. III. cap. vlt. pag. 193. ex quibus intelliges plura etiam alterius argumenti ſcripſiſſe: τὰ μὲν δὴ χρειώδη, Κάσσιε Μάξιμε, τοῖς βιβλίοις καθὼς προσῆκεν ἐξ ὁλοκλήρε πάντα ἀποδέδοται. Τὴν δὲ ἐπιγραφὴν μὴ θαυμάσῃς, διότι Ἀρτεμιδώρε Δαλδιανε καὶ ἐχὶ Ἐφεσίε ἐπιγέγραπται, ὥσπερ πολλὰ τῶν ἤδη εἰς ἄλλας πραγματείας πεποιημένων μοι βιβλίων. Τὴν μὲν γὰρ Ἔφεσον συμβέβηκε καὶ αὐτὴν δι᾽ ἑαυτὴν περιώνυμον εἶναι, καὶ πολλῶν ἀξιολόγων κηρύκων τετυχηκέναι. Δαλδία δὲ (Suidae codicibus Δαλδὶς·) πόλισμα Λυδίας καὶ ἐ σφόδρα ἐλλόγιμον διὰ τὸ μὴ τοιέτων ἀνδρῶν τετυχηκέναι ἄγνωςον τὸ μέχρι εἰς ἐμὲ μεμένηκε, διὸ θρεπτήρια ἔσῃ μοι πατρίδι πρὸς μητρὸς, ταῦτα ἀποδίδωμι αὐτῇ. Epheſius tamen vocatur a Luciano in Philopatride libro IV. capite 74. illum ſolum praedicat felicem Artemidorus, ᾧ μηδὲν μέτεςι κακοδαιμονίας, qualis [?] eſt mortuus. Hinc Epicureum nonnulli voluerunt coniicere. [vid. ſupra, vol. III, p. 600.] Sed idem plane aliis etiam pronunciatum, vt Soloni illi ad Croeſum. Et ab Epicureo quiduis potius exſpectes, quam diuinationem tam ſollicitam e ſomniis, ex auium inuolatu, et ex manus lineamentis [r]), Stoico philoſopho [s]) digniorem. Philoſophum

q) De quibus copioſe diſſerit *Franzius* in ed. ſua pag. 177 ſqq in indice primo. *Harl.*

r) Praeter Onirocritica, quae exſtant, ſcripſiſſe Artemidorum etiam οἰωνοσκοπικὰ et χειροσκοπικά, teſtatur Suidas, [et ex eo *Eudocia* in Violar. pag. 74.]

s) Fuit etiam gener Muſonii, philoſophi ſtoici, docente *Plinio* lib. III. epiſt. 11. qua tota Artemidorum laudat. Immo Plinius paullo poſt diſerte dicit, Artemidorum fuiſſe *adſectatorem Muſonii. Heum.* — Ad Plinii epiſtolam vide interpretes, inprimis Catanaeum, de Artemidoro et Muſonio. Sed Fabric. paullo poſt in ſect. IX. noſtrum diſtinguit ab Artemidoro, Muſonii genero. Atque de aetate Artemidori, quem etiam laudabat Lucianus, *Geſnerus* in diſſ. de aetate et auctore Philopatria §. IX.

ſophum Suidas quoque adpellat, ipſe vero ſe nec rei medicae, phyſicaeue nec rerum humanarum demonſtrat fuiſſe imperitum.

VII. Exſtant huius Artemidori libri quinque de ſomniis, quorum *duo* primi Onirocritica ſiue diuinationem e ſomniis per claſſes rerum de quibus obtingunt ſomnia perſequentes in illuſtris cuiusdam viri *Caſſii Maximi* gratiam ſcripti eique dicati ſunt, quem initio libri IV. p. 197. *κράτιςον* appellat, atque alibi a virtute ac ſapientia celebrat. [vid. paullo poſt, not. *v*.] Liber *tertius* ad eumdem Maximum miſſus eſt ſub titulo *Φιλαλήθης ἐνόδιος*, atque paralipomena quaedam eiusdem argumenti complectitur. *Quartum* filio cognomini inſcripſit Artemidorus noua itidem paralipomena de ſomniis interpretandis continentem. Atque hi ſunt quatuor libri Ὀνειροκριτικῶν, quae ſcripſiſſe Artemidorum, Suidas refert. Qui enim in editionibus ſubiungitur *quintus*, itidem filio dicatus, continet *ὀνείρων ἀποβάσεις*, ſiue narrationes ſomniorum prope centum cum eorum eueutibus. Bene de hoc opere *Voſſius* lib. de philoſophia cap. V. §. 50. *Rem ſi ſpectes, nihil eo vanius. Sed vtilis tamen eius lectio erit ob tam multa, quae admiſcet de ritibus antiquis et ſtudio humanitatis.* Iulio Scaligero quidem iudice in lib. I. Ariſtot. de plantis pag. 121. *vix dici poteſt, quam ridiculus plerumque ac plane ſomnians ſit. Non ille, quae contigerint aliquando, quaeque eum ad modum forte obſeruata ſint, potius deducere videtur ad praeceptiones, quam praeſcribere vel deo vel naturae, quibus artibus ſomniorum lex ſit mortalibus edicenda. Tum ſparſim ac confuſe omnia: quae ſolus ac primus Augerius* [t]) *noſter hic ad artem redegit ſubtiliſſimis inuentis.* Artemidorum noſtrum cum *Ariſtandro*, Telmiſſenſi, celebri Alexandri M. ſomniorum interprete [u]), memorat *Lucianus* in dialogo, cui titulus Philopatris tom. II. pag. 775. [tom. III. pag. 608. edit. Reitzii, vbi vid. not. M. du Soul et Gesneri.] Artemidorus ipſe praefat. libri I. teſtatur, ſe non modo ſcriptores huius argumenti, quoscunque nanciſci potuit, diligenter comparaſſe omnes et euoluiſſe; ſed quoque [ꝑ] per plures annos, in Graecia, Aſia et Italia inſuliſque maximis et populoſiſſimis eſſe verſatum, vt de pluribus edoctus et plurimis diuinatoribus conſultis ſomniorum rationes quam perfectiſſime perſcribere valeret. Nec dubitat adfirmare, quod a Numine ad hoc ſuſcipiendum ſingulariter permotus ſit impulſusque pag. 197. Ἐπειδὴ κατὰ δαίμονα καὶ τὴν τοῦ κρατίςου Κασσίου Μαξίμου σπουδὴν προετράπην ὀνειροκριτικὰ βιβλία ποιήσασθαι: et clarius pag. 161. vbi monet lectores, ne, quae ipſis ſuperflua videantur, e libris ſuis eradant, vel de ſuis addant, ſed potius propria ſcripta componant. Θεὸν ἐπόπτην καὶ φύλακα πάντων νομίζοντες Ἀπόλλωνα, ᾧ πειθόμενος ἐγὼ πατρῴῳ ὄντι Θεῷ εἰς τήνδε τὴν πραγματείαν προῆλθον πολλάκις με προτρεψαμένῳ, μάλιςα δὲ νῦν ἐναργῶς ἐπιςάντι μοι, ἡνίκα σοι ἐγνωρίσθην, καὶ μονονουχὶ κελεύσαντι ταῦτα συγγράψαι. Οὐδὲν οὖν θαυμαςὸν τὸν ἐν Δαλδίᾳ Ἀπόλλωνα, ὃν μύςην καλοῦμεν ἡμεῖς πατρῴῳ

§. IX. Sed *Valeſius* emendatt. libr. III. cap. IX. pag. 90. coniicit, Artemidorum vixiſſe principatu Diui Marci, *Bernardus* vero in epiſtola ad Reiskium temere adligat eius aetatem temporibus Conſtantini: qua de re iam diſputaui in Introduct. in hiſt. L. Gr. II. parte I. pag. 117 ſq. adde *Baylium* in Dict. v. *Artemidore*, vol. I. p. 362 ſqq. *Harl.*

t) Augerium Ferrerium intelligit in libro de ſomniis, quem cum ſcriptis Hippocratis, Galeni et Syneſii eiusdem argumenti edidit Lugd. 1549. apud Tornaeſ. forma minore.

u) De quo vid. *Eudocia* pag. 75. *Harl.*

τρῴῳ ὀνόματι, ταῦτά με προτρέψασθαι τῆς σῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας πρoνoύμενον. Καὶ γὰρ εἶναί τινα Λυδοῖς προξενίαν πρὸς Φοίνικας v), οἱ τὰ πάτρια ἡμῖν ἐξηγούμενοι φασίν.

VIII. [Codices mssti sunt in biblioth. *Veneta* D. Marci duo, saec. V. (vid. catal. codd. graec. pag. 131 sq.) — in bibl. *Laurent. Medic.* (*Bandin.* catal. codd. gr. III. col. 387. sq.) cod. VIII. plut. 87. et Band. adnotat, *Tollium* in codicis integumento scripsisse, se 1687. mens. Oct. contulisse hunc codicem cum Rigaltii editione, vt hinc ederet emendatiorem. Band. vero addit, se multas lectiones, ab editione Rigaltii discrepantes, praecipue circa diuisionem et numerum capitum in praemissis fabulis animaduertisse. — In *M. Britannia* in bibl. *Bodleiana* nr. 2945. (cat. MSS. pag. 152.) ex cod. *Nasri* arabicus, continens somniorum interpretatt. ex *Artemidoro*, quem saepius citat, aliisque consarcinatas. — In bibl. *Cantabrig.* collegii Caio Gonuilensis nr. 950. cod. gr. Artemidor. de interpret. somniorum. — In bibl. *Edu. Bernardi* inter libros gr. cum scriptis codd. collatos etc. nr. 4707. Artemidorus. — *Neapoli* in bibl. S. Ioan. de Carbon. etc. cod. recens bombycin. vid. *Montfauc.* diar. italic. pag. 311. *Harl.*]

Graece primum editi sunt libri quinque *Artemidori* ab Aldo w) a. 1518. 8. x)

Latine vertit *Ianus Cornarius*, physicus Francofordiensis, Basil. 1537. y) 8. apud Froben. [In Maittaire A. T. III. pag. 300. rectius citatur: Basil. 1539. 8. per Hier. Froben. et Nic. Episcop.] et Lugd. 1546. 8.

Graece et *latine*, retenta Cornarii versione, licet non vsque quaque optima, recudi fecit *Nicolaus Rigaltius*, Paris. 1603. 4. additis eruditis notis, in quibus hinc inde laudat emendationes Isaaci Casauboni. De titulis vero capitum obseruat pag. 10. *Hic semel notandum, quod saepiuscule in his libris obseruari possit, imperitos librarios ineptis titulis cohaerentia capita disiunxisse.* Subiecit idem Rigaltius Onirocritica *Astrampsychi*, *Nicephori CPol.* et *Achmetis*, de quibus infra §. XI sq. [In catal. bibl. *Leidensis* pag. 246. nr. 30. citatur edit. cui *Is. Vossius* hic illic adscripsit quaedam.]

Artemidori editionem a *Grutero* promissam testatus est *Is. Casaubonus* epistola 33. ad Frid. Lindebrogium scripta a. 1595. Nostra aetate nouam huius scriptoris ἔκδοσιν moliebatur *Iacobus Tollius*, qui loca perpauca Artemidori tangit in fortuitis suis. [vid. paullo ante de cod. Florent. notata.] Plura emendauit et illustrauit *Lambertus Bos*, Franequeranae academiae

v) Num itaque *Cassius* iste magistratum gerebat in Phoenicia? Ita videntur haec Artemidori verba suadere. Phoenicium odoratus etiam est accuratissimus *Tillemontius* tom. II. hist. imperator. pag. 731. [adde *Baylium* l. c. lit. *C.*]

w) Caue credas Lindenio et Merklino, qui in opere de scriptis medicis referunt, praeter libros quatuor de somniis editos etiam esse ab Aldo libros II. eiusdem Artemidori de auguriis ac manuum inspectione (οἰωνοσκοπικὰ et χειροσκοπικὰ) graece a. 1527. 4. Hoc obseruatum etiam Baelio in Lex.

x) De editt. ac versionibus plura leges cum in *Clement.* Bibl. curieuse etc. tom. II. pag. 150 sqq. vbi pag. 152. copiose memorat versiones gallicam, cum diuinationibus *August. Niphi*, Lugd. 1609. 8. et Paris. 1664. 8. atque italicam *Petri Lauri*, Venet. 1542. et 1547. 8. tum *Melch. Lud. Widekind* ausführl. Verzeichn. von raren Büchern, part. I. pag. 221 sqq. vbi quoque versio german. Argent. s. a. in 8. et Lipsiae 1666. 8. indicatur. *Harl.*

y) Hic anni error est, forsan typographi. *Harl.*

demiae lumen, in [P] obseruationibus criticis miscellaneis, Franequerae a. 1707. 8. editis cap. 21 sqq. castigatis etiam variis Cornarii interpretis erroribus. *Fabric.* [*Io. Henr. Valesius* in libro I. Emendationum cap. 17—22. emendat tum verba graeci textus, tum versionem Cornarii: et Burmann. in notis quaedam adiicit. — *I. Iac. Reiske* in Animaduerss. ad graecos auctores, vol. V. pag. 627—722. critice persequitur Artemidori libros. — *Toup.* in emendatt. in Suidam et Hesychium, *Doruill.* in comm. ad Charitona hinc inde plura emendant loca etc.]

Versiones Artemidori *Gallicas*, *Anglicas*, *Italicas* [z]), *Germanicas* et *Hispanicas* libenter praetereo, quia fere non sunt sincerae, sed frustra incassum intercedente et per Apollinis reuerentiam hoc deprecante auctore [aa]) vel mutilae vel variis modis interpolatae. Eas petat qui velit ex Hendreichii pandectis Brandeburgicis, qui tamen, vbi de hoc scriptore agit, non est valde accuratus. Quis enim vidit libros eius de Auguriis et de manuum inspectione? quis tres editiones Venetas Artemidori graecas in 4. a. 1518. 1527. 1529.? Quis hispanicam Lugd. 1609. additis Augustini Niphi octo libris diuinationum! Sane, quae in indice hispanico proscribitur editio Artemidori illius anni Lugdunensis, (quemadmodum prohibentur in eodem indice omnes lingua vernacula quacunque editae,) Gallica est, (non Hispanica,) additis *Augustini Niphi* diuinationum libris. Prodiit et *Artemidorus gallice* Lugd. 1596. 12. et epitome per *Carolum Fontanum*, Lugd. 1555. 8. Paris. 1566. forma minore. [*germanice* aliquoties. vid. *Schummelii* Uebersetz. Bibl. pag. 98. Beyträge zur kritisch. Hist. der deutschen Sprache, part. IX. pag. 206. *Harl.*]

IX. *Alii Artemidori.*

Artemidorus *Aristophanius*, grammaticus, cuius περὶ δωρίδος et γλώσσας ὀψαρτυτικὰς laudat Athenaeus. [Carmina quaedam, cum Theocrito sunt in cod. Coislin. CCCLI. in Montfauc. catal. p. 518] Glossas opsartyticas Suidas quoque memorat, qui Pseudo-Aristophanium adpellat in Τιμαχίδας et Ἀρτεμίδωρος, vbi consule notas doctissimi Neocori. *Fabric.* [Ad hunc forsan referenda est enarratio super collectione bucolicorum poematum, in cod. Paris. MMDLI. nr. 28. (teste catal. II. pag. 520.) et in Medic. Flor. teste *Bandin.* catal. codd. gr. tom. II. pag. 210. et fortasse in cod. Mediolan. vid. Fabr. B. Gr. vol. III. pag. 777.]

Artemidorus, *Ascalonita*, grammaticus, quem περὶ Βιθυνίας scripsisse testatur Stephanus Byz. in Ἀσκάλων. Hunc male cum *Ephesio* geographo Vossius pag. 143. de Hist. Graec. confundit. Verisimilior, quamquam incerta, coniectura eiusdem *Vossii* pag. 143. vbi cum Aristophanio coniicit eumdem esse, vel *Meursii* in Biblioth. graeca, qui cum Artemidoro Capitone.

Artemidorus *Capito*, grammaticus, sub Hadriano imp. clarus, qui iunctis cum Dioscoride Alexandrino operis Hippocratem olim recensuit, non parum sibi in eo licere ratus, vt Galenus haud vno loco conqueritur. Vide, quae notaui infra in indice scriptorum, a Galeno laudatorum. [et *Villoison.* in anecdot. gr. tom. II. pag. 136 sq. not. 1.] Huius nescio, an superioris Artemidori, grammatici, λέξεις citat Erotianus in Λάσιον.

Artemi-

z) De italicis v. *Paitoni* bibl. degli autori volgarizz. tom. I. pag. 130 sq. *Harl.*

aa) Artemidor. lib. II. extrem.

Artemidorus, *Cnidius,* Theopompi F. *Strabo* XIV. pag. 656. rhetor et litterarum graecarum doctor, is ipſe, qui libellum inſidiarum indicem Iul. Caeſari, Idibus Martiis in curiam eunti, fruſtra obtulit. *Plutarch.* Caeſare p. 783. *Zonaras* tom. I. p. 491. edit. Pariſ. [⁋]

Artemidorus, *dialecticus,* qui contra Chryſippum ſcripſit. *Laert.* IX. 53.

Artemidorus, *Epheſius,* geographus, Straboni, Plinio et Stephano Byz. ſaepius laudatus, claruit circa Olymp. CLXIX. adeoque ducentis circiter annis Artemidorum, Daldianum, aetate anteceſſit, cum quo eum aliud agens confundit Geſnerus vir praeſtantiſſimus in bibl. *Geographiam* complexus fuit Artemidorus *undecim libris,* quorum epitomen ſcripſit *Marcianus Heracleota,* vt dixi ſupra [tom. IV. pag. 613 ſq.] libro IV. cap. 2. §. 10. [In bibl. *Leidenſi* inter Scaliger. codd. nr. 61. catal. p. 342. eſt aliquid ex Artemidori geographicis.] Citatur etiam a *Diodoro Sic. Porphyrio* de antro Nymphar. pag. 233. *Conſtantino* de adminiſtrando imp. pag. 23 ſq. et *Athenaeo,* qui praeterea *Artemidori Epheſii,* (neſcio an huius,) Ἰωνικὰ ὑπομνήματα laudat III. pag. 111. Conf. *Meurſium* in Bibl. Graeca et *Voſſium* de Hiſt. Graecis. Fragmenta huius *Artemidori* pleraque collegit ad calcem Marciani *Hudſonus* tom. I. Geographor. Graec. minorum. *Fabric.* In fragm. Steph. Byzant. in cod. Coisl. CCXXVIII. in *Montfaucon.* catal. codd. bibl. Coisl. pag. 288. fragment. de *Dora* vrbe adſertur ex *Artemidori* epitome decima prima, et in nono γεωγραφουμένων idem haberi, additur. — In catal. bibl. *Leidenſi* pag. 197. citantur *Artemidori,* (ſ. Marciani et aliorum,) *geographica,* gr. per *Dav. Hoeſchelium,* Auguſtae Vindelic. 1600. 4. cum notis mstis Iſaaci Voſſii. *Harl.*

Artemidorus, *Eraſiſtrateus.* Vide infra, in Artemidoro, Sidenſi ſiue Sidete.

L. Artemidorus in vet. inſcriptione apud *Sponium* pag. 117. Miſc. Vide et *Roſſi* ſiue *Rubei* memorias Brixianas pag. 94. edit. ſecundae.

Artemidorus *Muſonii,* philoſophi gener, philoſophus et ipſe, amicus Plinii iunioris, quem vide lib. III. epiſt. IX.

Artemidorus *Parianus.* Senec. lib. I. nat. quaeſt. cap. 4. *Fabric.* Hic probabiliter is quoque eſt, cuius dogmata aſtronomica ſecundum ordinem recenſet idem *Seneca* quaeſt. nat. VII. 13. *Harl.*

Artemidorus *pictor.* Martial. V. 41. Neſcio an alius IX. 22.

Artemidorus praefectus vrbis, Theodorico rege. Caſſiodor. lib. I. variar. epiſt. 42 ſq.

Artemidorus *pugil.* Infra in Artemidoro Tralliano.

Artemidorus *Sidenſis,* Eraſiſtrati ſectator, medicus, laudatus Coelio Aureliano, et diverſus ni fallor ab Artemidoro Capitone, de quo ſupra.

Artemidorus *Tarſenſis,* grammaticus. Strab. XIV. pag. 675.

Artemidorus *Trallianus* pugil, de quo *Pauſanias* II. Eliac. et *Martialis* VI. 77. *Loenſis* V. 10. Epiphyll.

Incertum, cuius Artemidori *Elegiae* περὶ ἔρωτος laudantur in Eratoſthenis cataſteriſmis cap. 31. *Artemidori* συναγωγὴ in ſcholiis ad Ariſtoph. Veſpas V. 1164. *Artemidorus,* quem inter ſcriptores *de pyramidibus* refert *Plinius* XXXVI. 12. niſi Epheſium alibi laudatum intelligit, qui in opere geographico potuit, vbi de Aegypto diſſerebat, pyramides quoque deſcribere. [⁋]

X. *In-*

X. *Index scriptorum ab Artemidoro citatorum.*

Compositus ad paginas editionis Rigaltianae.

Alexander, Myndius, 58. 90. 152.
Antipater ὀνειροκρίτης, 240.
Antipho, Atheniensis, 103.
Apollodorus, Telmissensis, 73.
Apollonius, Attalensis, 33. 175.
Archaeus, 112.
Archelaus, 114.
Aristander, Telmissensis, 30. 73. 217.
Aristarchus ἄριστος ὀνειροκρίτης, 216.
Aristophanes (grammaticus) ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλην (περὶ ζώων) ὑπομνήμασι, 103.
Aristoteles, 14. de animalibus, 103. 214.
Artemon, Milesius, 7. Eius libri XXII. de somniis, in quibus συνταγαὶ καὶ θεραπεῖαι ἀπὸ Σαράπιδος δοθεῖσαι, 142.
Callimachus, 251.
Demetrii Phalerei libri quinque de somniis, 142.
Dionysius, Heliopolites, 152.
Euenus ἐν τοῖς εἰς Εὔνομον ἐρωτικοῖς, 12.
Euripides, 237.
Gemini Tyrii libri III. de somniis, 142.
Heraclides Ponticus, 239.
Hesiodus, 237.
Homerus, 1. 6. 199.
Lycophron, 239.
Melampus, 114.
Menander, 102.
Nicostratus, Ephesius, 10.
Panyasis, Halicarnasseus, 19. 55. 124.
Parthenius in elogiis, 239.
Phoebus, Antiochenus, 7. 90. 229. 241.
Pindarus, 91.
Theognis, 32. 56.
Xenocrates, Aphrodisiensis, 114.
Xenophon, 56.

XI. Artemidoro Rigaltius subiecit ASTRAMPSYCHI Onirocriticon siue monosticha iambica graeca centum et vnum de somniorum significatione, digesta ordine litterarum, cum latina prosaria versione *Ioannis Opsopoei* [bb]). Astrampsychus Magi Persae nomen est, vt e Laertii prooemio patet sect. 2. et Suida in Μάγοι [cc]). Sed hic Astrampsychus quidam iunior esse videtur. *Non admodum vetus auctor est*, inquit Rigaltius, *vt ex charactere scribendi, item ex neglectu moduli syllabarum apparet.* Suidas eius meminit his verbis: Ἀστράμψυχος, ὃς βιβλίον ἰατρικὸν εἰς ὄνων θεραπείαν πεποίηκε, καὶ Ὀνειροκριτικόν. Sed et singulos versus Onirocritici sparsim per totum lexicon suum protulit, nomine auctoris, vt saepe solet, praeterito. *Fabr.* *Suidas* voc. Γελῶν καθ' ὕπνους, tom. I. p. 471. citat versum onirocriticum, quem, Küster. notat, depromtum esse ex Astrampsycho, et, quia in antiquissimo cod. Paris. deest, in altero autem ad marginem scriptus, a recentioribus Suidae insertum esse; idem de omnibus aliis versibus onirocriticis, qui passim apud Suidam leguntur, putat esse dicendum. *Harl.* Versus LXXV. collegit, (e Suida ni fallor,) et auctoris nomen se [?] fugere professus, iambis latinis donauit *Hadrianus Iunius* lib. I. animaduers. Roterod. 1708. 8. cap. 18. [dd]) Ex *Iunii* editione graece illos et latine exhibuit *Iulius Caesar Bulengerus* lib. V.

bb) *Obsopoei* Oracula etc. prodierunt Paris. 1599. 8. de qua edit. ii. de Astrampsycho multus est *Freytag.* in adpar. litter. tom. III. p. 92 sqq. *Harl.*

cc) Hinc colligo, hoc non esse verum auctoris nomen, sed eum adsumsisse nomen persicum Magi, quia Magi somnia interpretabantur. *Heum.*

dd) *Ioach. Camerar.* edidit Ἐπιγράμματα ἑλληνικὰ τῶν παλαιῶν ποιητῶν καὶ ἐπιτάφια. *Epigrammata veterum poetarum — cum epigrammatis Ioach.*

lib. V. de ratione diuinationis cap. 5. Emendauit deinde et Aſtrampſycho reſtituit *Ioſephus Scaliger*, e cuius recenſione legitur ad calcem oraculorum veterum graece et latine cum notis editorum a *Ioanne Opſopoeo*, et noſtra aetate a *Seruatio Gallaeo*, Amſtel. 1689. 4. Rigaltianam editionem ſequutus eſt *Io. Meurſius* capite vltimo mantiſſae, libro de luxu Rom. Hagae Com. 1605. 4. Hafniae 1631. 4. ſubiectae [ee]), et caſtigationes quasdam addidit, e Suida maxime et qui Aſtrampſychi veſtigiis paſſim inſiſtit, NICEPHORO [ff]), CPolitano patriarcha, cuius ſiue *Nicephori Gregorae* [gg]), Ὀνειροκριτικὸν κατὰ ἀλφάβητον verſibus iambicis 146. e duobus MSS. regiae bibl. vno et If. Caſauboni altero ſubiunxit idem *Rigaltius* cum latina ſua verſione proſaria. Nonnullos *Aſtrampſychi* verſus male prouerbiis accenſuere Erasmus et Hadr. Iunius. Simile Onirocriticon *Germani Patriarchae* CPol. MS. exſtat quoque in bibl. Caeſarea Vindobonenſi. Adi *Lambecium* lib. V. pag. 237 ſq. [*Neſſel.* catal. cod. theol. pag. 333.] *Aſtrampſychi* ad Ptolemaeum ſors, qua interrogati vel interrogantes diuinant, MS. fuit in bibliotheca Cardinalis a S. Angelo, teſte *Labbeo* pag. 168. bibl. nou. MSS. *Fabric.* Infra in libr. V. cap. 45. vol. X. pag. 490. ſcripſerat Fabr. quaedam, quae huc pertinent. „*Aſtrampſychi* aſtrologia perſica MS. memoratur in *Ioſephi Scaligeri* epiſtolis LX. LXIII. LXVII. LXVIII. atque habuit Cangius ex cod. Colbertino, Ἀστραμψύχου λαξευτήριον. Incipit: Πτολεμαίῳ Ἀστράμψυχος ἱερεὺς καὶ βίβλων ἐπισφραγιστὴς ἰδίῳ δεσπότῃ χαίρειν. Sequitur in eodem codice eiusdem Θεωρία τῶν ἀστέρων. Deinde ἀρχὴ σὺν θεῷ πυθαγορικοῦ [hh]) λαξευτηρίου ἤτοι τοῦ Ῥαβουλίου οὕτω περιλεγομένου Πέρσαις." De eius aſtrologia perſica et ſorte, atque de Laxeuterio aliisque codicibus Venet. Florent. ac Vindobon. plura ſunt adnotata ſupra in vol. IV. pag. 150 et 152. — Add. *Io. Fabricii* hiſtoriam biblioth. part. V. pag. 259 ſq. *Harl.*

XII. Iunxit praeterea *Rigaltius* Artemidoro ſuo Onirocritica, graece ante inedita, et Aegyptiorum [ii]), Indorum, Perſarumque de ſomniorum ſignificatione ſententias exponentia, auctore ACHMETE, ſiue Achamete, F. Seirim [kk]), qui Mamunis πρωτοσυμβούλου Caliphae Babylonii interpres ſomniorum fuiſſe creditur circa a. Chr. 820. [ll]) Ea circa a. Chr. 1160. latine vertit *Leo Thuſcus*, dicauitque Hugoni Etheriano, itidem Thuſco. Confer eius ſpecimina quaedam apud *Barthium* XXXI. 14. aduerſ. Tranſtulit etiam italice *Tricaſſus*

Ioach. Camerarii et Iac. Micylli, Baſileae, ex offic. Heruag. Baſil. 1518. 8. In illis exhibentur, (notante *Fabricio* in B. Gr. vol. XIII. pag. 495.) inter alia, pag. 138. onirocritica adiuncta, onirocriticis *Aſtrampſychi* ſine auctoris nomine praemiſſis. In hac autem Camerarii editione ſunt verſus LXXXIV. *Harl.*

ee) Hanc mantiſſam omiſit *Graeuius*, qui *Meurſii* librum de luxu Rom. recudendum curauit tom. VIII. theſ. antiqq. rom. — Centum *Aſtrampſychi* cum *Hieronymi Wolfii*, (qui Suidae hiſtorica interpretatus eſt,) latina verſione vulgauit *Herman. Germbergius* cum XIV. centuriis prouerbiorum, collectis e Suida, et vtraque lingua editis, Baſileae 1583. 8. *Harl.*

ff) Vid. infra, vol. VI. pag. 299 ſq. *Harl.*

gg) De quo vide infra, lib. V. cap. V. vol. VI. pag. 300 ſqq. *Harl.*

hh) Hinc *Aſtrampſychi* coelum pythagoricum adpellat Cangius.

ii) Cap. 2. laudatur Συρβαχὰμ ὁ ὀνειροκρίτης τοῦ τῶν Ἰνδῶν βασιλέως. Cap. 3. Βαρὰμ ὁ ὀνειροκρίτης Σααναὰν βασιλέως τῶν Περσῶν. Cap. 4. Ταρφὰν ὁ ὀνειροκρίτης τοῦ Φαραὼ βασιλέως τῶν Αἰγυπτίων.

kk) Cap. 45 ὄναρ ἐδέξατο ὁ πρωτοσύμβουλος Μαμοῦν — ἀπέστειλε πρὸς τὸν ὀνειροκρίτην Σειρείμ.

ll) Exemplo, quod eſt in bibl. *Leidenſi*, Voſſius hic illic adnotauit quaedam, vid. catal. pag. 154 et 246. *Harl.*

ſus Mantuanus. Denique e msto Sambuci codice vertit *Ioannes Leunclauius*, ediditque lati e, ſed ſub falſo, vt ipſe poſtea in annalibus Turcicis agnouit, *Apomoſaris* nomine, et aliquot capitibus mutilum. Francoſ. 1577. 8. [mm]) Verſionem Leunclauii Rigaltius ſuppleuit, graeca vero addidit e duobus mstis codicibus bibl. regiae Pariſ. ſed vtroque ἀκεφάλῳ, Ita, vt inſcriptio et caput primum deſideretur, quod e msto Vindobonenſi ſupplet *Lambecius* lib. VII. pag. 263 ſq. [nn]) Inſcriptio haec eſt: Βιβλίον ὀνειροκριτικὸν ὅπερ συνῆξε καὶ συνέταξεν Ἀχμὲτ υἱὸς Σηρεὶμ ὁ ὀνειροκρίτης τοῦ πρώτου συμβούλου Μαμοῦν. Abſoluitur opus capitibus CCCIV. quorum ſeptimum [ſ] ex Apomaſare eſſe depromtum, idem *Lambecius* obſeruat pag. 274. neque pag. 269. adſentitur Rigaltio, qui haec Onirocritica ex Arabico Achmetis [oo]) Arabis medici verſa exiſtimabat, cuius *libros ſeptem de re medica* habuiſſe ſe teſtatus eſt Ianus Antonius Saracenus notis ad Dioſcoridem. Equidem *Mamunus* ille Cedreno, Zonarae, Elmacino et continuatori Theophanis etc. celebratus, in cuius gratiam opus de ſomniis Achmetis ſcripſiſſe putatur, graecae linguae haud erat ignarus. Sub *Achmetis* huius nomine *Aſtrologica* quoque occurrunt MSS. in bibliothecis, et laudantur a Meurſio in gloſſario Graecobarbaro. [vid. ſupra, in vol. IIII. pag. 147 ſq.] *Onirocritica* inſuper gallice vidiſſe lucem Pariſ. a. 1581. 8. atque deinde germanice edita eſſe, teſtis in pandectis Brandenbur-

mm) Vide *Clement* Bibl. curieuſe etc. tom. I. pag. 430. vbi de argumento et auctore libri in not. 54. fuſius agitur. Ibid. pag. 35. memoratur verſio *ital. Tricaſſi Ceraſari.* Venet. 1546. 8. Add. ***Widekind*** de libr. rarior. I. p. 17 ſq. et p. 153.

nn) S. col. 561 ſqq. edit. Kollarii, qui in nota multus eſt de auctore et libello. Suſpicatur autem, Arabem, ac religione Muhammedanum, fuiſſe hunc auctorem, idque vel ſola eius nomina atque cognomina adteſtari. Tum, opus ipſum, ait, in quinquaginta capita diuiſum, dubium non eſt, quin ab hoc noſtro Graeco ſit diuerſum; quam etiam ob rem vehementer mihi quoque eorum probatur ſententia, qui exiſtimant, opus hoc ex *Achmete*, *Apomaſere* aliisque gentilium ſcriptorum operibus a chriſtiano quodam ſcriptore, qui diu poſt vixerit, eſſe collectum. — Chriſtianum autem graecum illum eſſe, arbitror, *Simeonem Sethum*, ſiue *Sethi* filium, medio ſaeculo XI. florentem, arabici idiomatis peritum, et ab eiusmodi Arabum ſomniis non abhorrentem." In eodem tomo recenſentur col. 577. cod. CXXXXIV. et col. 585. cod. CXXXXV. atque col. 586 ſq. cod. CXXXXVI. *Achmetis, filii Sereim Oneirocriticon.* Ex poſtremo Io. Leunclau. id opus primus latine vertit atque edidit. Lambecius autem adnotat, *Apomaſari* hoc Oneirocriticon ibi propterea adtribui, quia capiti ſeptimo de reſurrectione mortuorum ex diſciplina Perſarum nomen *Apomaſaris* expreſſe additum eſt hoc modo: ἐκ τῶν Περσῶν περὶ ἀναστάσεως, Ἀπομάσαρος. Hinc, iudicat, aliquem perperam colligere, *Apomaſarem* totius *Oneirocritici* auctorem eſſe, ideoque in capite primae paginae inſtar tituli generalis rubricate ſcripſiſſe ἀπομάσαρος, quum reuera hoc nomen non niſi ad ſolum *caput ſeptimum* pertineat. Ex quatuor illis codd. Caeſareis, cum edit. Rigalt. collatis, *Tollius*, vt in quarta itineraria epiſtola ſua pag. 100. ſcribit, omnes in ed. Rigalt. obuios hiatus expleuit, et, ſe inde plura, quam mille, immo bis mille menda ſuſtuliſſe gloriatur. Id opus apud Tollii ex fratre filios, Henninius ad illam Tollii epiſt. pag. 118. adnotat, exſtare, forſan aliquando edendum: quod tamen conſilium improbat Kollarius, col. 563 ſqq. Hinc inde tamen inepta libelli ſuperſunt codd. e gr. *Neapoli* in bibl. Auguſtinenſium S. Io. ad Carbonariam nr. 43. cod. bombyc. ſaec. XV. mutilus ab init. *Achmetis* ὀνείρων διάκρισις. — *Leidae* inter codd. quondam Voſſianos, in catal. pag. 389. nr. 49. Achmetis Oneirocritica, auctiora Rigaltianis. — In bibl. publ. *Pariſina* ſunt duo codd. nr. 2511. (in quo etiam inſunt *Nicephori* oneirocritic. verſibus iambicis; *anonymi* oneirocrit. breue, cuius auctor res futuras e lunae curſu diuinari poſſe contendit, et alius *anonymi* oneirocrit. ordine alphabetico digeſtum,) et cod. MMDXXXVIII. ſub finem ſaec. XV. exaratus. *Harl.*

oo) Diuerſus Achmet, medicus, filius Abramii, nepos Chaletis. Vide Lambecium lib. VI. pag. 126 ſq. et lib. VII. pag. 265 ſq.

denburgicis Hendreichius. Cangius vero refert, in codice regis christianissimi 1845. inscribi Ὀνειροκρίτην Συρὶμ, et alio ordine, quod spectat ad seriem capitum, et secus etiam in contextu ac in edito legi. Forte collectum opus hoc graecum est ex Achmete, Apomasare et aliis a christiano quodam graeco, qui diu post vixit. Confer Cangii glossarium in Μαμὸν. Sane christiani scriptoris esse nemo qui vel primam paginam graecam legerit ambiget. Exstat vero *arabice* etiam in bibliotheca regia Paris. nr. 1034. huiusmodi liber de somniorum interpretatione diuisus in quinquaginta capita, de quo *Herbelotus* in bibliotheca orientali, vocabulo *Sirin.* *Thomam Morum* maximam partem alphabeti sui compendiarii prophetícorum iconismorum ex hoc Achmete composuisse, notat *Laurentius Lundius* in limine bibliothecae suae graecae. *Fabric.* Etiam *Peganius*, h. e. *Knorr de Rosenroth* in comment. in Ioannis Apocalypsin exscripsit Achmetem. vid. *Clement* Bibl. cur. I. p. 430. not. — Add. *Casiri* bibl. hispan. arab. tom. I. p. 401 sq. *Bayle* Dict. voc. *Achmet.* *Saxii* Onom. II. p. 104 sq. — *Iac. de Rhoer* in Otio Dauentr. pag. 338 sqq. contulit lection. varr. codicis. *Harl.*

XIII. Hippocratis et Aristotelis scripta de somniis suo loco recensui: exstat quoque *Synesii* liber et in eum *Nicephori Gregorae* ἑρμηνεία; et *Manuelis Palaeologi* Onirocriticum MS. Cangio laudatum, atque onirocriticum pseudepigraphum *Danielis* prophetae ad regem Nabuchodonosorem, de quo Labbeus bibl. nou. MSS. pag. 122. ne tangam, quae de hoc argumento disputarunt *Cicero* libris de diuinat. *Chalcidius* p. 344 sq. *Macrobius* in somnium Ciceronis, aliique: et inter recentiores Cardanus, Augerius Ferrerius, Iulius Caesar Bulengerus, Caspar Peucerus etc. Longe plures autem perierunt, quorum breui catalogo praesens caput concludam.

Alexander Myndius, Artemidor. I. 69. II. 8 et 71.

Antipater, Artemidor. IV. 64.

Antiphon, Atheniensis, *Tertull.* cap. 46. de anima, *Artemidor.* II. 14. et *Fulgentius* I. Mythol. fabula de Daphne, Suidas in Ἀντιφῶν, *Cicero* de diuinat. I. 20. et cap. 51. II. 70. et *Seneca* IX. controuers. Confer *Ionsium* pag. 328 sq. [*] *Fabric.* *Menag.* ad Diog. Laert. II. §. 64. *Fabr.* B. Gr. vol. II. pag. 752. not. *f.* nr. 2. vbi plura de illo somniorum coniectore leges. *Harl.*

Apollodorus Telmissensis ἀνὴρ εὐλόγιμος. *Artemidor.* I. 82.

Apollonius Attalensis cuius librum secundum citat *Artemidor.* I. 34. III. 28.

Aristarchus, ἄριστος ὀνειροκρίτης. id. IV. 25.

Aristander Telmissensis. Lucianus Philopatride et *Artemidor.* IV. 26. e quo loco constat, eum Alexandri M. aetate fuisse.

Aristodemus siue Aristophon. *Tertull.* cap. 46. de anima.

Artemon. id. et Fulgentius loco laudato. *Eustath.* ad Iliad. π'. [schol. cod. Ven. a Villoison. editi, ad Iliad π'. 854. περὶ ὀνείρων.] Milesius patria fuit et libris XXII. somnia exposuit. Vide Artemidor. II. 49. laudat et lib. I. cap. 2.

Cassium Maximum cui Artemidorus libros suos dicauit inter ὀνειροκριτικῶν scriptores refert Ionsius pag. 329. quo teste vel argumento nescio.

Cratippus.

Cratippus. Tertull.

Demetrius Phalereus libris V. Artemidor. II. 49.

[*Dio Caſſius*, de quo ſupra ſuo loco §. 6 et 12.]

Dionyſius, Heliopolites, *Artemidor.* II. 71.

Dionyſius, Rhodius. *Tertull.* cap. 46. de anima.

Epicharmus etiam ſummum apicem inter diuinationes ſomniis extulit cum Philochoro Athenienſi. id.

Geminus, Tyrius, libris III. *Artemidor.* II. 49.

Hermippus, Berytenſis, quinione voluminum. *Tertull.*

Nicoſtratus, Epheſius. *Artemidor.* lib. I. cap 2.

Panyaſis, Halicarnaſſeus, περὶ ὀνείρων libri II. *Suid.* *Artemidor.* lib. I cap. 2. et 66. lib. 2. cap. 35.

Pappi, Alexandrini, ὀνειροκριτικά. Suid. [et *Eudocia* pag. 361.]

Philochorus, Athenienſis. Tertull. et Fulgent.

Phoebus, Antiochenus, *Artemidor.* lib. I. cap. 2. II. 8. IV. 50 et 67.

Serapion, Aſcalonites. Tertull. et Fulgentius I. Mythol.

Strato. Tertull. [?]

[De ſcriptoribus onirocriticis vid. *Hadr. Iunium* in Animaduerſſ. lib. I. cap. 18. *Heum.*]

CAPVT XVI (olim XIV)

DE CLAVDIO PTOLEMAEO

I. *Ptolemaei aetas.* II. *Eius Geographia.* III. *Magna Syntaxis et in eam Theonis commentarii.* IV. *Tetrabiblus et in eum anonymi graeci scholia, Porphyrii siue Antiochi Isagoge et Procli Paraphrasis.* V. *Ptolemaei Carpus, et de electionibus.* VI. *Canon Regum.* VII. *De apparentiis fixarum.* VIII. *Pars prior huius libri tamprimum graece edita, vna cum versione Bonauenturae Vrbini. Editio alterius partis Petauiana e MS. emendata ac suppleta.* IX. *De analemmate.* X. *Hypotheses planetarum.* XI. *Planisphaerium.* XII. *Harmonica.* XIII. *De iudicandi facultate et animi principatu.* XIV. *Scripta Ptolemaei deperdita et supposititia.* XV. *Alii Ptolemaei.* XVI. *De globis caelestibus veterum et similibus instrumentis astronomicis.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

CLAVDIVS PTOLEMAEVS, Aegyptius, Pelusiensis [a]), (Arabibus inde *Elfeludi*,) diuersus non modo a regibus Aegypti hoc nomine, cum quorum aliquo nonnulli [b]) eum confuderunt, sed etiam a Ptolemaeo [c]), mathematico siue astrologo, qui Galbae adsiduus comes adfuit teste *Plutarcho* in Galba, pag. 1063. et cum Othone imperatore in Hispania versatus superfuturum eum Neroni pollicitus est, vt narrat *Tacitus* lib. I. hist. cap. 22. Noster sub M. Aurelio Antonino [d]), floruit, teste Suida [et Eudocia pag. 366.] atque ipse libro

a) Pelusiensis dicitur in inscriptione harmonicorum editionis Antonii Gogauini, etiam tetrabibli codices quidam praeferunt nomen Κλαυδίου Πτολεμαίου τοῦ Πελουσιέως. Effigiem Ptolemaei dat *Boissardus* parte III. imag. p. 310. *Fabric.* Vide *Gassendum* in vita Peirescii, lib. V. p. 332. *Heum.* — et *Weidleri* histor. astronom. pag. 177. qui locum citat de habitu corporis et moribus Ptolemaei, et ex Peirescio notat, in codice quodam Almagesti latine versi, Ptolemaeum nominari *Pheludiensem.* — *Theodorus Meliteniota*, magnus Sacellarius magnae ecclesiae CPolit. scripsit tribiblon astronomicam syntaxin, adhuc ineditam, cuius prooemium et caput primum ex biblioth. Is. Vossii edidit ac latine vertit *Is. Bullialdus* ad calcem Ptolemaei de iudicandi facultate et animi principatu Paris. 1663. 4. et ex eo repetiit *Fabric.* infra, lib. V. cap. 33. vol. IX. pag. 198 sqq. Ibi pag. 212 sqq. agit de Claudio Ptolemaeo eiusque libris *magnae constructionis.* Scribit vero, *Claud. Ptolemaeum* natum esse in *Thebaidis* vrbe, *Ptolemaide*, *Hermii* adpellata, Aelii Antonini, rom. imperatoris, aequalem, et primas in omnibus partes obtinuisse. De Ptolemaeo eiusque opp. et arabicis commentatoribus, ex arabica philosophorum bibliotheca longum locum arabice ac lat. exhibuit *Casiri* in bibliotheca arabicohispana, tom. I. pag. 348 sqq. *Harl.*

b) *Isidorus* III. 25. Originum. Albumasar, Simon Grynaeus praef. ad magnam σύνταξιν. Servius quoque in 3. Eclogam Virgilio antiquiorem perperam facit nostrum Ptolemaeum, vt notatum Vossio IV. de Hist. Gr. [cap. 17. pag. 481 sq. vbi quaedam is notauit de Ptolemaeo, sed nomen male scripsit Ptolomaeus.]

c) Seleucum eius loco nominat *Suetonius* in Othone cap. 4

d) *Iacobus Gothofredus* ad veterem orbis descriptionem a se editam pag. 9. *Ex Ammiano vno XIV. 4. colligo, Marci imp. temporibus Saracenorum nomen primum innotuisse: quare cum Ptolemaeus eorum meminerit, et quidem primus, hinc adparet, eum sub Antonino Pio non scripsisse, quod tamen hactenus creditur.* Non dicit tamen Ammianus, tunc primum innotuisse Saracenos; et Saracenorum mentio apud *Plinium* VI. 28. Dioscoridem etc. Vide *Salmasium* ad Solin. p. 484 sq. edit. Paris. Meminit Saracenorum etiam Targum, (non Onkelosi, vt Scal. ad Eufeb. pag. 17.) sed Hierosolymitanum Gen. XXXXVII. 25. Verum

libro VII. magnae syntax. p. 167. testatur, se obseruationes astronomicas [ꝑ] instituisse Alexandriae, (vnde Alexandrinus Suidae aliisque adpellatur,) secundo anno Antonini imp. (Pii, qui respondet anno Christi 139. [e]) in cui proximum incidit etiam obseruatio aequinoctii verni, de qua lib. III. pag. 62.) post obseruationes Hipparchi anno CCLXV. *Olympiodorus* [f]) vero in Phaedonem Platonis testatur, Ptolemaeum hunc in Canobi Pteris [h. e. loco editiore et in illa aedium parte, quae Serapidi consecrata erat, vid. *Raidel* pag. 4.] per quadraginta annos habitasse, et inuentas a se astronomicas conclusiones ac demonstrationes columnis illic positis curasse insculpendas. Canon autem Ptolemaei notat, Antoninum Pium regnasse annos XXIII. vnde ei superstitem fuisse Ptolemaeum constat [g]). Dici non potest, quantum ei omnes fere mathematicae disciplinae debeant, sed hoc optime patet ex eius scriptis, quae iam recensebo.

II. ΓΕΟ-

rum hoc recentius longe est, et Turcas quoque nominatim memorat Gen. X. 2. vt omittam alia per illam paraphrasin inepta et Talmudicas fabulas resipientia, quae notauit *Io. Morinus* Exercitat. bibl. pag. 345 sq.

e) Secundum tabulam VII. (in cod. arabico Naniano, teste *Assemano*, in Catal. codd. MSSt. orient. bibl. Nanianae, italice scripto, Patauii 1792. 4. pag. 106.) a. Chr. 132. add. *La Lande* l. c. pag. 156. *Harl.*

f) *Menag.* ad Laertii I. 109. *Fabric.* In vrbe Canopo fuit templum Serapidis, more Aegyptiorum in loco editiore exstructum. Atque Serapidis amore ita capiebatur Claud. Ptolemaeus, vt omnia opera sua, litteris mandata, illi dedicaret numini: cuius dedicationis exemplar olim fuit inter MSSta Eduardi Bernardi, Angli. vid. catal. MSSt. Angliae et Hiberniae, tom. II. part. I. nr. 7397. Ex Haly commentariis et Luc. Gaurici praef. ad Ptolemaei Almagestum, Basil. 1551. notat *Raidel* l. c. Ptolemaeum vita decessisse ann. LXXVIII. natum. *Harl.*

g) Hine *Saxius* in Onom. litter. I. pag. 314. (vbi plures citantur, qui de nostro Ptolemaeo egerunt,) concludit, Ptolem. iam quidem circa a. C. 125 et 139. fuisse clarum, sed Antonino Pio superstitem, circa a. 161. adhuc floruisse. Qui vero de Ptolemaeo eiusque meritis scientiaque, tam geographica quam mathematica, plura scire cupit, (neque enim nos historiam matheseos componimus,) eum ablegamus ad *Montuclae* historiam matheseos tom. I. part. I. lib. V. nr. III et IV. p. 286 — 309 *Io. Frid. Weidleri* historiam astronomiae cap. VII. §. 13. pag. 176 sqq. *Io. Christoph. Heilbronneri* historiam matheseos vniuersae pag. 343 sqq. qui etiam de commentatoribus, veteribus aeque ac recentioribus, codd. msstis etc. passim agit; tum ad *de la Lande* Astronomie, tom. I. edit. II. Paris. 1771. 4. pag. 155 sqq. (qui certe in lingua gallica secundum vsum et popularium suorum consuetudinem scripturam *Ptolomaeus* in nota *a*. defendit;) et ad *Estève* Histoire generale et particuliere de l'Astronomie, tom. I. Paris. 1755. 12. capp. XV et XVI. pag. 166 sqq. qui capp. XIX ac XX. admodum pauca notauit de interpretationibus arabicis. In *Nachrichten* von dem Leben und den Erfindungen der berühmtesten Mathematiker, in alphabetischer Ordnung, part. I. pag. 224 sqq. pauca adtulit auctor. — In *Bailly* historia antiq. astronomiae, e lingua gallica in germanicam translata, tom. II. Lipsiae 1777. 8. de Ptolemaei placitis, animaduersionibus historicis obseruationibusque passim, pag. 156. 159. 188. 226. 340 sq. agitur. Probabiliter tamen copiosius de Ptolemaeo disseruit idem ille in Histoire de l'Astronomie moderne etc. Paris. 1779. II. voll. (vid. ephem. litter. Gotting. a. 1780. nr. 76.) Sed librum ad manus non habeo. — In primis digna est commemoratione laudeque *Georgii Martini Raidelii* comm. critico litteraria de Claudii Ptolemaei geographia, eiusque codd. tam msstis, quam typis expressis. Norimbergae 1737. 4. vbi in cap. I. plura de Ptolemaeo, in his supplementa quaedam ad hoc Fabricii caput reperies. — Comparanda quoque sunt, quae *I. G. Hager* in Geographisch. Bucherfaal, vol. II. part. IV. nr. V. pag. 284 sqq. et part. V. de Ptolemaeo eiusque libris, inprimis geographia, collegit. — Ego quoque in introd. in histor. L. Gr. II. part. I. pag. 143 sqq. de Ptolemaeo, praecipue pluribus editionibus iam multa occupaui, quae omnia hic repetere nolo. *Harl.*

II. ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ὑφηγήσεως, *Geographiae libri VIII.* quod opus promittit libro II. magnae syntaxeos cap. vlt. vnde aduersus Franciscum Barocium III. 3. Cosmographiae recte obseruauit *Io. Baptista Ricciolus* VII. 10. Geographiae reformatae, eumdem esse magnae syntaxeos et geographiae scriptorem: tum vero Iulium Maternum, qui a *Ptolemaeo* lib. I. Geogr. cap. 8. citatur, diuersum fuisse a Iulio Firmico Materno, qui sub Constantino M. de astrorum iudiciis scripsit ad Lollianum. Docet porro Ptolemaeus ipse lib. I. cap. 19. se his libris sequutum esse opus geographicum *Marini*, Tyrii, non diu ante editum; sed in plurimis emendasse ac suppleuisse, tum locorum positioni numeros longitudinis ac latitudinis, prouinciis vero terminos, quibus ad quatuor plagas orbis terrarum circumscribuntur, adsignasse. Meminit praeterea Hipparchi, Maënis Titiani, Timosthenis, Diodorique Samii, et, quorum itinera Marinus notauerat, Septimii Flacci ac Diogenis cuiusdam Theophilique ac Philemonis mercatoris et Dioscori.

* Tabulas geographicas, Ptolemaei mentem presse sequutus, delineauit *Agathodaemon*, mechanicus Alexandrinus [h]), incertum, an idem eum Agathodaemone, grammatico, ad quem nonnullas Isidori Pelusiotae epistolas habemus, licet de hoc non dubitet *Vossius* lib. de Philologia cap. XI. §. 23. Sed non leuis error auctoris pandectarum Brandenburgicarum, qui has Agathodaemonis tabulas confundit cum tabulis Peutingerianis, a Marco Velsero editis. [†]

[Primum de *codd. msstis* quorum notitiam Raidelio, per totum cap. II. pag. 9—19. et cap. III. de codd. latinis pag. 20—26. multos copiosius recensenti, magnam partem debeo, paucis agam.

In bibl. caesarea *Vindobonensi* praestantissimus cum antiquis tabb. graecis seruari dicitur. vid. *Nessel.* catal. codd. part. V. pag. 3. Multo diligentius et fusius de hoc cod. a. 1454. scripto, et adhuc comparando, disputauit *Kollarius* in supplem. I. ad Lambecii comment. nr. LXXXIX. col. 568—576. et comparauit cum cod. *Coislin.* a Montfaucon. laudato.

Praestantia par esse fertur cod. membran. in bibl. *Veneta* D. Marci, vbi alius quoque est chartac. cum XXII. tabb. de priore vid. etiam catal. codd. gr. Ven. pag. 185 sq. vbi praeter ea lectiones quaedam variae sunt exscriptae: de posteriore ibid. pag. 278. — *Venetiis* quondam fuit in bibl. Caroli Grimaldi cod. mutilus, teste *Montfaucon* in Diario ital. p. 40. — In bibl. S. Michael. *Venet.* cod. gr. fol. max. cum scholiis Nicephori Gregorae. vid. *Mitarelli* bibl. codd. monasterii S. Michaelis etc. col. 974. — *Bononiae* in bibl. canonicor. regular. (*Heilbr.* pag. 559. §. 62.)

Florentiae vidit idem *Montfaucon* (in diario ital. p. 368.) cod. membran. saec. XV. — In bibl. *Laur. Medic.* cod. chart. saec. XIV. in 4. IX. plut. 28. geogr. libri VIII. sine tabulis, (teste *Bandinio* catal. codd. gr. vol. II. col. 19 sq.) — cod. XXXVIII. plut. 28. membr. saec. XIV. (*Bandini* l. c. pag. 64.) — cod. XLII. chart. saec. XV. in 4. scriptus manu Demetrii 1445. (*Bandin.* l. c. pag. 66.) — cod. XLIX. membran. saec. XIV. cum tabulis geographicis et subscriptione in fine libri octaui: ἐκ τῶν Κλαυδίου Πτολεμαίου γεωγραφικῶν βίβλων

h) De quo vid. *Raidel* pag. 7 sq. et cel. *de Murr* in Memorab. biblioth. public. Noribergens. et Altdorf. part. II. pag. 86 sq. *Harl.*

βίβλων ὀκτὼ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν Ἀγαθὸς Δαίμων (fic) Ἀλεξανδρεὺς μηχανικὸς *ὑπετυπώσατο*. (*Bandin.* l. c. col. 71 fq.) — In cod. XXI. plut. X. (*Bandin.* I. pag. 489.) funt duo difticha graeca, adfcripto nomine, Πτολεμαῖος, fubiecta interpretatione graeca: et alia duo eiusdem epigrammata in cod. XIX. tom. II. pag. 582. fin. — *Neapoli* in bibl. S. Seuerini, (Heilbr. pag. 548.)

Romae in bibl. *Vaticana*, cod. gr. quem Petrus Bembus olim poffedit; idem forfan, quem Goetzius, Lipfienfis, cum edit. Parif. contulerat: et ex Heidelberg. biblioth. duo codd. in eamdem bibl. illati videntur Raidelio pag. 14. qui alius, quod *Romae* erat, exemplaris msti, manu Gemifthi, philofophi, correcti et emendati, et quo vfus erat *Domitius Calderinus* in curanda edit. romana a. 1478. facit mentionem. adde *Heilbron.* pag. 538. §. 3. et pag. 542. §. 9. pag. 545. §. 19. pag. 546. §. 26.

In bibl. *Coislinana* exftitit cod. XIV. aut XV. faec. quem *Montfaucon* in catal. illius bibl. pag. 611 fqq. plurimi aeftimauit et varias illius lectiones diligenter collectas exhibuit.

In biblioth. quondam regia *Parif.* tefte catalogo, in codd. MCCCCI. (nondum collato, cum tabb. geogr. ab Agathodaemone expreffis,) MCCCCII. MCCCCIII. MCCCCIV. MCCCCVII. MMXXVII et MMCCCCXXIII. modo omnes libri octo, modo feptem, modo pauciores; plurimi vero carent tabb. geograph.

In biblioth. *Leidenfi*, tefte catal. pag. 341. nr. 41. b. inter codd. a Scaligero legatos, edit. Ptol. Parifina 1546. in omni pagina a Scaligero multum notata.

In *Britannia*, tefte *Bernardo*, in catal. MSSt. Angliae et Hiberniae cl. I. part. I. nr. 721. Geograph. cum fcholiis Nicephori Gregorae. — inter libros Seldeni nr. 3367. cum adfperfis hinc illinc ad marginem arabicis, et nr. 3375. quibus duobus codd. vfus erat Iq. Grauius, conferendo illos cum edit. Bertiana. — nr. 3785. inter Bodleian. defcriptio Arabiae, ex Ptolem. defumta, gr. et lat. prelo parata: — inter libros Sauilian. nr. 6605. cod. cum Sauil. notis. — inter graecos codd. Ifaaci Voffii olim fuerunt duo nr. 2325 et 2395. (in catalogo MSSt. codd. quos feruabat olim If. Voffius, Colomefii operibus, a Fabricio, Hamburgi 1719. editis, fubiuncto, pag. 864. nr. 214. memorantur Ptolemaei geographica et pag. 851. nr. 52. harmonicorum libri tres.) — inter libros Ed. Bernardi cod. nr. 7417. — tom. II. part. II. nr. 280. memorantur excerpta ex Ptol. geograph. de Hibernia, ex cod. Petri Bembi defumta, et alia nr. 424.

In bibl. fenatoria *Lipfienfi* feruatur edit. Parif. 1546. cum notis msstis *Goetzii*, fenatoris olim Lipf. et variis lectionibus, ab illo ex codd. Barberino, Vaticanis ac Palat. excerptis, quarum fpecimen dedit *Raidel.* pag. 18 fqq.

De *latinarum* verfionum codd. nifi omnibus, faltem quibusdam verba faciam. *Iac. Angelus*, Florentinus, primus vertiffe, faltem interpretatiorem abfoluiffe videtur: Eman. quidem Chryfoloras iam inchoarat, neque tamen perfecerat verfionem. De *Angelo* eiusque interpretatione lat. vid. *Iul. Nigri* bibliothecam fcriptorum Florentinor. pag. 43. et *Raidel.* pag. 20 fqq. — Cod. MSt. eft in bibl. *Leidenfi*, (vid. Catal. pag. 372. inter Voffianos codd. nr. 57.) atque in *Taurinenfi* bibl. (vid. Catal. codd. latin. pag. 113. cod. 493.) in bibl. *Romana S. Petri*. vid. Heilbron. pag. 547. §. 31. — *Florent.* in bibl. Dominican. (*Heilbron.* pag. 559. §. 61.) item in *Anglia*, fecundum catal. fupra laudatum tom. I. part. II. nr. 2178. (et *Raidel.* p. 25 fq.) inter codd. Mariae Magdalenae; inter codd. collegii Etonenfis nr. 1905.

inter codd. Is. Vossii nr. 2395. (in Leid. biblioth. in praesentia exstantes,) inter libros Rob. Burscough. nr. 7699. in bibl. *Leid.* inter Vossianos libr. duo codd. pag. 372 et 374. — In bibl. *Noribergensi* publica cod. de quo v. *Raidel.* pag. 24. et cel. *de Murr* Memor. bibl. publ. Noriberg. tom. I. pag. 250 sq. — *Noribergae* in bibl. *Ebneriana* cod. lat. praestantissimus, post ann. 1470 scriptus, cum tabb. geographicis XXVII. quas Nicolaus Donis s. Germanus, Monachus Benedictinus, Reichenbachensis, sub Friderico III. imperat. 1470. florens, correxit, nomina locorum graecorum latine reddidit, situmque et magnitudinem insularum indicauit. Diuersus autem est ille Nicol. Donis a Nicolao Cusano et Nicolao Hahn, quibuscum a multis V. D. est confusus. vid. *Raidel.* sect. IV. pag. 26 — 33. et ex eo, additis quibusdam obseruationibus, cel. *de Murr* l. c. tom. II. pag. 81 — 90. — *Raidel.* memorat quoque cod. *Treuirensem* et cod. *Fichti*, *Patauii*, ac *Venetum* bibl. monast. Canonicor. regular. S. Antonii. Adde de *Raidelii* libro Acta erud. Lips. a. 1738. pag. 653 sqq.

Ad *editiones* progredior Geographiae, cuius versio latina diu ante graecas editiones, prelo saepius exiit. De illis ego in Introduct. in hist. L. Gr. l. c. pag. 144. iam vberius disserui, atque *Raidel.* quoque cap. VI. pag. 39 sqq. *Hager* l. c. *de Murr* in Memor. bibl. Norimbergensium etc. *Fossius* in catal. bibl. Magliabech. vol. II. pag. 413 sqq. de editt. antiquis copiosi fuerunt. Cel. *Panzer* in Annal. typogr. editt. saec. XV. suo quamque loco plenius indicauit, pluresque, qui singulas memorarunt, laudat viros doctos.

Princeps est edd. *Claudii Ptolemaei Cosmographia*, ex versione Iac. Angeli, (hinc inde emendata,) *Vicentiae* ab Hermanno Leuilapide, (alias, Lichtenstein) Coloniensi, impressa, 1475. fol. vid. *Panzer.* III. pag. 507. — lat. ex emendatione *Domitii Calderini*, (qui lat. interpretationem cum vetustissimo codice, manu Gemisthi emendato, contulit et correxit;) *Romae.* Arnoldus Buckinck, (quem Raidel pag. 43. et Murr Arnoldum Pannarz fuisse opinantur, Hager tamen pag. 312. Pannarz, suspicatur, fuisse typographum, et Buckinck chalcographum,) impressit, cum tabb. aen. XXVII. 1478. fol. vid. *Panzer* II. p. 471. *Schwarz* de origine typographiae, exercit. III. obseru. IV. pag. 359 sq. in illius opusc. academ. a me Noribergae 1793. 4. editis. *Murr* in notitia — Geogr. Franc. Berlinghieri, pag. 15 sqq. *Fossium* V. C. loco cit. col. 414 — 416. — libri VIII. e graeco in latinum translati a Iac. Angelo et cum castigationibus Hieron. Manfredi, Petr. Bom, Galleoti Martii, Collae Montani, extremam manum imposuit *Philippus Beroaldus.* — Cosmogr. impressa opera Dominici de Lapis, ciuis Bononiensis. Anno MCCCCLXII. (potius LXXXII. (1482.) Bononiae, cum tabb. 27. fol. vid. *Panzer.* I. pag. 215. *Audiffred.* specim. edd. ital. saec. XV. pag. 12 sq. Secundum *Murr* b. Breitkopf arbitrabatur, typothetam ponere voluisse M.CCCC.LXLI. (1491.) — Suspecta et vero falsa est editio *Romae* 1482. fol. apud *Nic. Hahn* s. Gallum, gente germanum, quam in membrana se vidisse in bibliotheca Abr. Hinckelmanni testatus quidem est Fabricius cum aliis: sed illud exemplar postea in bibliothecam Io. Chr. Wolfii illatum, fuisse editionem *Vlmensem*, Nicolai *Donis* nomine in Nicolai *Galli* conuerso, docuit *Raidel* pag. 46. adde *Panzer* pag. 480. — *Vlmae* vero prodiit Ptol. Geographia. — *Opus Domini Nicolai Germani secundum Ptolemaeum. Anno* MCCCCLXXXII. (1482.) — impressum *Vlme per* — *Leonardum Hol.* fol. mai. — Textui subiectae sunt tabulae XXXII. ligno insculptae a *Io. Schnitzer de Arnsheim:* (*de Arnissheim* scripsit nomen suum.) Quinque autem tabulae a Nicolao Donis additae sunt. vid. *Raidel* pag. 46. *Panzer* III. p. 535 sq. et quos

quos ego citaui in Introd. l. c. pag. 145. Quaedam exemplaria sunt membranae impressa: textus autem, qui purior atque incorruptior esse dicitur, in multis locis discrepat ab edit. Romana, a. 1478. In Vindobon. bibliotheca Caesarea custoditur exemplar, multis adnotationibus *Io. Schoneri*, quibus et textus et tabulae emendantur, margini adscriptis. — Ab illa parum aut nihil differt altera *Vlmensis* editio, *opera et expensis Iusti de Albano* [i]) *De Venetiis. Per prouisorem Io. Reger.* 1486. mai. fol. vid. *Panzer* III. pag. 536. *Mittarellium* in adpend. libr. saec. XV. ad Biblioth. MSS. monast. S. Michael. Venet. pag. 387 sqq. *Raidel* pag. 49. animaduertit, eodem quoque anno praeter Geographiam omnia *Opera Ptolemaei* ibidem fuisse excusa. — Libri octo cum tabb. 27. ex edit. romana a. 1478. hinc inde, vt videtur, emendati prodierunt *Romae*, arte ac impensis Petri de Turre. 1490. fol. mai. vid. *Panzer* II. pag. 499 sq.

Initio sequentis saeculi excusa est Geographia emendata et cum textu graeco collata: additis figura de proiectione sphaerae in plano, s. planisphaerio, et tabulis nouis aliisque adpendicibus, opera *Marci Beneuentani*, monachi coelestini, et *Io. Cottae*, Veronensis. *Romae* 1508. mai. fol. de qua rara editione, et quod in calce Planisphaerii signatur a. 1507. (quae tamen eadem est editio,) fusius disserui in Introduct. l. m. pag. 146 sq. adde *Raidel* pag. 50 sqq. *Hager* pag. 326 sqq. *de Murr* l. c. pag. 20 sqq. de his et aliis. — cum tabb. et vniuersi figura, ex versione Angeli, curante *Bernardo Syluano*, Venetiis, per Iac. Pentium de Leucho. 1511. fol. reg. vid. *Freytagii* Analect. litter. pag. 730. *Raidel* et *Hager*, (qui etiam sequentes recensuerunt edd.) locis cit. — Illam *Angeli* versionem castigauit *Io. Müllerus*, Regiomontanus, adnotatt. in Ptolem. geographiam, Argentor. 1625. — *Geographiae opus, nouissima* (Io. Philesii) *traductione*, (quae ab Angeli versione multum differt, et saepe est barbara,) *e Graecorum archetypo castigatissime pressum*, etc. (curante *D. Iac. Eslero*,) in calce: *Argentinae*, vigilantissima castigatione industriaque *Iohannis Schotti*, 1513. fol. mai.

Io. Werneri noua translatio *primi libri Geographiae Cl. Ptolemaei* cum paraphrasibus et annotatt. 2) libellus de quatuor terrarum orbis in plano figurationibus. 3) locus quidam ex fine septimi libri Geographiae Cl. Ptolemaei super plana terrarum orbis descriptione, a priscis instituta geographis, noua translatione, paraphrasi et annotatt. explicatus etc. Norimbergae 1514. fol. vid. *Heilbronneri* histor. math. pag. 513 sq. — Introductio geographica *Petri Apiani* in doctiss. Verneri annotationes. — Acc. translatio noua primi libri geographiae *Cl. Ptolemaei* — authore *Vernero* (et rel. quae in superiore edit. exstant.) Ingolstadii 1533. fol. in bibl. Erlangensi.

Cl. Ptolemaeus auctus — cum tabulis vett. ac nouis. Argentorati, industria Io. Schotti. 1520. fol. curante *D. Georg. Vbelio*, qui textum edit. Argentor. a. 1513. recudendum fecit, a versionem tamen Philesii frequenter emendauit. In *Freytagii* anal. litter. pag. 730. error typogr. a. 1620. loco a. 1520. esse videtur: idem cum Raidelio pag. 58. errauit, Vbelium e versione lat. Ringmanni Philesii a. 1511. (loco 1513.) recudendum curasse textum. — *Argentorati* typis et impensis Io. Grieningeri, *cum Neotericorum perlustrationibus*, curante *Laurentio Phrisio*, 1522. fol. cum tabb. XXVII. antiquioribus et XX. recentioribus. In hac editione

Mm 2

i) Hinc Vlmae habuit bibliopolium.

tione ad tertiam Africae mappam famosum istum de Palaestina locum, qui Serueto postea tamquam atrox crimen imputabatur, iam exstare, monui in Introd. l. c. pag. 149. Atque ex sequenti editione, in qua in aduersa parte tabularum geographicarum et quidem tab. 41. de terra sancta post tabulam modernam Asiae minoris, pariter leguntur, ex superiore forsan editione repetitae, animaduersiones, Seruetum a crimine illo defenderunt *Hager* p. 335 sq. et *Io. Mart. Pastorius* in collatione editionis Argentinensis Geographiae Cl. Ptolemaei, cum illa, cuius Michael Seruetus auctor est; ad illustrandum locum historiae modo dicti Serueti, a — Moshemio conscriptae, in Miscellan. Lipsiens. nouis, vol. X. part. II. pag. 274—282. Inscriptio autem editionis, quam Pastorius quoque paucis describit, haec est:

CLAVDI (sic, nota alterius I. litterae D. inscripta) *Ptol. geographicae enarrationis libri octo, Bilibaldo Pirkeymhero interprete. Annotationes Ioan. de Regiomonte in errores commissos a Iac. Angelo in translatione sua.* cum tabb. mai. fol. — Post litteram Q. ante indicem Ptolemaei, legitur: *Argentoragi*, (sic,) *Ioan. Grieningerus communibus Ioh. Koberger impensis excudebat*, a. M.D.XXV. (1525.) mai. fol. cum tabb. L. minus venuste ligno incisis. Exemplar huius edit. quum in manibus habeam, equidem, cur Raidel pag. 59. et Hager l. c. (qui quidem priorem vt plurimum presse sequitur,) scripserint, prodiisse illam edit. *Basileae*, diuinare nequeo. Pirkheym. praefatio scripta est Noribergae 1524.

Tandem *graece* ex cod. Theobaldi Fettichii, medici Ingolstadiensis, *Ptolemaei geographiae* libri VIII. sine versione latina et sine tabb. geographicis, curante *Desiderio Erasmo* prodierunt *Basileae* typis Hier. Frobenii et Nicolai Episcopii, 1533. 4.

Ptol. — libri VIII. ex *Bilibaldi Pirkheymeri* translatione, sed ad graeca et prisca exemplaria a *Mich. Villanouano* [k]) iam primum recogniti. Adiecta insuper ab eodem scholia, quibus exoleta vrbium nomina ad nostri saeculi morem exponuntur etc. (cum L. tabb.) Lugduni, ex officina Melchior. et Casp. Trechselii, fratrum. 1535. mai. fol.

Haec est famosa et admodum rara editio, (quam Seruetus iterum *Viennae in Gallia*, alii, *Lugduni*, (Lyon) 1541. fol. multo emendatiorem et nonnullis locis mutatam prelo fratrum Trechseliorum, sumt. Hugonis a Porta, bibliopolae Lugdunensis, exire iussit,) de qua eiusque auctore praeter *Raidel* pag. 61. aliosque, ab illo et a me in Introd. l. c. pag. 151 sq. laudatos, copiose differit *Hager*. l. m. pag. 334—354. et de altera edit. pag. 358 sq.

Nouam Ptolem. versionem lat. confecit *Io. Nouiomagus* [l]), a Io. Ruremundano, *Coloniae* 1540. 8. excusam. — tabulae geogr. a. 1546. 8. accesserunt. vid. *Hager* p. 356 sqq.

Pirkheymeri et Serueti versionem emendauit et primum librum suis ac Werneri adnotatt. illustrauit, reliquis autem libris addidit explicationes, ex Plinio, Strabone aliisque auctoribus inter se collatis desumtas, *Sebast. Münster*, Basil. ex offic. Henric. Petrina, 1540. fol. cum L. tabb. ligno incisis. Sunt exemplaria, quae in inscriptione, (folio illius tantum probabiliter mutato,) habeant a. 1541. alia, a. 1542. — *Münsteri* editio, a superiore tamen non nisi typis et dedicatione diuersa, excusa rursus prodiit ibidem 1545. fol. — et auct. atque emendat,

k) H. e. *Mich. Serueto*, qui Villanouae in Arragonia a. 1509. natus est.

l) *Io. Neomagi* (sic quoque scribitur,) lat. versionem laudat *Cunaeus* orat. XIV. pag. 265.

emendat. Basil. 1552. fol. vid. *Hager* pag. 361 sqq. et indic. librorum rariorum bibl. vniuersitatis Budensis, part. II. pag. 242.

Altera editio *graeca* lucem vidit Paris. apud Christian. Wechel. 1546. 4. Exemplar huius editionis, cum codd. MSSt. collatum, in bibl. publ. Lipsiensi custodiri, supra in enumeratione codd. iam adnotatum est.

Geographia Cl. Ptolemaei — olim a Bilibaldo Pirckheimero translata at nunc multis codd. gr. collata, pluribusque in locis ad pristinam veritatem redacta, a *Ios. Moletio*, mathematico. Addita sunt in primum et septimum libr. amplissima eiusdem commentaria etc. cum LXIIII. tabb. Venet. 1562. 4.

De hac edit. quae etiam est in bibl. Erlang. acad. multus est *Hager* pag. 374 sqq.

Tabulae geographicae ad mentem Ptolemaei restituti a *Gerhardo Mercatore*, Colon. 1578. fol.

Editiones versionis lat. Basileenses, a. 1582 et 1584. et Romana 1590. (in catalogo scriptorum vett. mathematicor. ab Eduardo Bernardo confecto, et a Fabr. in superiore vol. repetito, vbi forsan scribendum erat 1490.) sunt dubiae. — *Ptolemaei* Geographiae libri VIII. (ex versione Pirckheymeri, a Serueto et Moletio emendata,) cum tabb. geogr. a Gerh. Mercatore restitutis, (curante *Arnoldo Mylio*, Coloniensi senatore et typographó.) Coloniae Agripp. typis Godofr. Kempensis. 1584. fol.

Cl. Ptol. Geographiae libri VIII. (ex versione Moletii,) cum commentario *Io. Ant. Magini*, (qui in primum librum conscripsit commentarium satis amplum, in reliquis autem libris Moletii notas vel omisit vel contraxit.) II. tom. cum tabb. XXVII. veteribus et XXXV. nouis. *Venetiis* ap. heredes Sim. Galignani de Karera 1569. 4. — rec. vitiis tamen, quae in superiore edit. multa sunt, typographicis correctis, *Colon.* per Petr. Keschedt. 1597. 4. et, secundum catal. bibl. Oizelianae, part. II. pag. 118. nr. 8 et 9. Bononiae 1608. atque 1617.

Cl. Ptolemaei — Geogr. libri VIII. *graecolatini.* Latine primum recogniti et emendati, cum tabb. geographicis, ad mentem auctoris restitutis, per *Gerardum Mercatorem:* iam vero ad graeca et lat. exemplaria a *Petro Montano* iterum recogniti, et pluribus locis castigati etc. Francof. 1605. fol. — Alia exemplaria habent subscriptionem: *sumtibus Cornelii Nicolai et Iodoci Hondii*, Amsterd. 1605. sed vna eademque est editio, folio tituli tantum mutato. In bibl. publ. Wittebergensi est exemplar, cui *Bosius* in margine plura adscripsit, in primis id cum Bocharto studiose contulit. — Eadem editio est repetita, gr. et lat. cum notis *Gerardi Mercatoris*, cum tabb. geogr. et castigatione *Petri Bertii*, 1618. fol. Lugduni typis Isaaci Elzeu. sumt. Iodoci Hondii, qui tabernam habuit librariam et Amstelaedami et Francofurti ad Moenum. Hinc illa editio citatur excusa modo Lugduni Bat. modo Francof. et Amstelaedami: sed vna eademque est. Bertius adscripsit varias lectt. e cod. Palatino.

Eadem editio integra est inserta, (separatim quoque venditur,) tomo primo operis tam cari, quam rari inscriptique:

Theatrum geographiae veteris, duobus tomis distinctum, edente *Petro Bertio* Beueto —. *Tomus prior, in quo Cl. Ptol. Alexandr. geographiae libri VIII. graece et latine.*

 Graeca

Graeca ad codd. Palatinos collata, aucta et emendata ſunt: latina infinitis locis correcta. *Tomus poſterior*, in quo itinerarium *Antonini* imperatoris terreſtre et maritimum et *Burdegalenſe*, tabula *Peutingeriana* cum notis Marci Velſeri etc. edente *P. Bertio*. Amſtel. 1619. mai. fol. vid. *Baumgartenii* Nachrichten von einer Halliſchen Biblioth. tom. I. p. 458—471. Vbi in nota pag. 465 ſq. quaedam adnotatt. quas priſtinus poſſeſſor, Cellarius, manu quondam adſcripſerat, paucis referuntur.

Tabulae geographicae *Ptolemaei*, (a Ger. Mercatore) emendatae, ſeorſim quoque eodem anno in fol. a Iod. Hondio et poſtea 1730. ſunt recuſae. *Raidel* cap. XI. pag. 78. agit de inſignioribus variationibus tabularum geograph. ad Ptolemaei mentem confectarum, laudatque *Hauberi* epitomen hiſtoriae tabularum geographicarum, Vlmae 1724. 8. et ſupplementa, 1727.

C. Ptol. Arabia, ope cod. MS. vetuſtiſſimi ac praeſtantiſſimi innumeris locis emendata a *Io. Grauio*, gr. et lat. Londini 1650. 4. — rec. in ſcriptor. geogr. vet. min. tom. III. Oxon. 1712. 8. nr. 4. vbi etiam eſt *Ptolemaei* tabula longitudin. et latitud. vrbium inſignium, gr. et lat. ex cod. MS. Theonis, gr. et lat.

Nouam editionem parauerant *Iſ. Voſſius*, (vid. eius notas ad Melam pag. 72. 77. 86. 105. etc.) atque *Iac. Gronouius*: et *Ed. Bernardus* Ptol. geogr. inſerere deſtinauerat vol. XIII. corpori ſcriptor. vett. mathematicor. ſed ad exitum res a nullo illorum perducta eſt. vid. *Raidel* cap. XII. pag. 80 ſqq. Pariter *Doederleinus*, theologus Ienenſis, quum adhuc in Altdorfina litterarum vniuerſitate doctrinam profiteretur theologicam, multum diligentiae operaeque inſumſerat, Geographiae Ptolemaei emendandae et illuſtrandae. Atque mihi, Altdorfi eum inuiſenti, monſtrarat ſuas opes litterarias, et multas, quas excogitarat atque conſcripſerat, emendationes, quas, quantum memini, omnino ingenioſas acutasque eſſe cognoueram. Verum alia negotia aliique labores eum ab inſtituto conſilioque Ptolemaei edendi auocaſſe videntur. Nec leuis eſt labor, cui ſuſcipiendo perficiendoque, *Mannertus* V. Cl. in hoc litterarum genere diu diligenter verſatus, ſi quis alius, par eſſe videtur.

Io. Stobnitzae, Poloni, introductio in Ptolemaei Geographiam. Cracouiae ſine anni nota. per Florianum Vnglerium. (vid. *Ianozki* Nachricht von den in der Zaluskiſchen Bibl. ſich befindenden raren polniſch. Büchern, part. IV. pag. 124.) — rec. ibid. per Hieron. Vietorem, 1519. 4. — *Io. Dryandri*. 1535.

Gallicam verſionem mstam ſe habere in membrana teſtatus eſt *Anton. Verderius* in bibl. gallica pag. 191.

Primus Geographiae liber, vna cum opuſc. de Sphaera et de ſole ac luna in linguam *Luſitanicam* translatus eſt a *Petro Nunez*. Lisboae 1537. fol. Exemplar eſt in bibl. Guelferb. vid. *Hager*. pag. 354 ſq.

De verſionibus *italicis* earumque editionibus egerunt Raidel et Hagerus l. c. plenius tamen *Paitoni* in Bibl. degli Autori — volgarizzati, tom. IV. pag. 121 ſqq. Valde libera interpretatio eſt *Franciſci Berlinghieri*, Florentini, Geographia, carmine etruſco conſcripta: *Geographia di Franceſco Berlinghieri*, Fiorentino, in terza rima et lingua toſcana diſtincta, con le ſue tavole in varii ſiti et provinci *ſecondo la Geographia et diſtinctione de la tavole di Ptolemeo*. In calce: Impreſſo in firenze per *Nicolo Todeſcho*, (Nicolaum Alemannum, Laurentii

Laurentii Alemanni filium,) et emendato dallo auctore. fol. cum XXXI. tabb. geographic. (inter an. 1481 et 1482.) De quo libro v. *Paitonius* l. c. inprimis *Raidel* pag. 75 sq. et cel. *de Murr* in singulari libello, f. *Notitia libri rarissimi Geogr. Franc. Berlinghieri* etc. Norimbergae 1790. in 8. vbi quoque a pag. 15. antiquissimas versionis lat. editiones persequitur.

Sequuntur versiones *italicae Petri Andreae Mattioli* cum additamentis e Sebast. Münstero et tabb. geograph. curante *Iac. Castaldo.* Venet. 1548. 8. (et secundum bibl. Aprosianam ex versione Wolfii pag. 232. ibid. 1555. sed dubitant Wolf, Raidel et Hager.) — *Hieron. Ruscelli*, Veneriis 1561. mai. 4. cum XXXVI. tabulis. (de qua edit. multus est *Hager* pag. 366 — 374.) — rec. ibid. 1566. 4. II. tom. — rec. et a *I. Malombra* correcta, cum Moleti et Ruscelli expositionibus, Venet. 1573. 4. (in fronte libri, a. 1574. in calce vero a. 1573. signatus est.) — *Rusc.* emendata et amplificata a *Iosepho Rosaccio*, Venet. 1598. 4. 1599. 4. — Patau. 1621. altera autem pars habet numerum an. 1620. fol. — *Leonardi Cernoti*, addito commentario *Io. Ant. Magini.* II. tom. Venet. 1597. fol. in parte posteriore; in parte autem priore, (cuius inscriptio, absoluto opere, excusa videtur,) 1598.

Inter codd. msst. *Abr. Hinckelmanni* nr. 72. versio geographiae *persica* fuisse dicitur cum figg. minio accurate notatis; cod. transiit in bibl. *I. Cph. Wolfii*, *Heilbr.* p. 581. nr. 177. — Teste auctore quodam arab. in *Casiri* bibl. arab. hisp. I. pag. 349. *Alchindus* Ptol. geographiam *arabice* ac *syriace* vertit. — Quosdam libros maioris minorisque molis, in quibus Ptolem. geographica quaedam explicantur aut notantur, laudaui in Introd. pag. 157 sqq. *Harl.*]

Laudat hoc opus *Marcianus Heracleota*, in initio Peripli, testatus, se profecisse ἐκ τῆς Γεωγραφίας τȣ̃ θειοτάτȣ καὶ σοφωτάτȣ Πτολεμαίȣ. *Stephanus Byz.* in Χαρακμῶβα ἀξιόπιστος δ᾽ ἀνὴρ περὶ τὰ τοιαῦτα, σπȣδὴν γὰρ ἔθετο ἱστορῆσαι ἀκριβῶς τὰ τῆς Ἀραβίας. *Ammianus*, (qui Ptolemaeum libenter sequitur,) XXII. 8. *vt Eratosthenes adfirmat et Hecataeus et Ptolemaeus aliique huiusmodi cognitionum minutissimi scrutatores.* *Agathemer.* I. 1. cap. 6. Τȣ̃ τεχνικȣ̃ Πτολεμαίȣ διεξιόντος, ὅσα τῇ γεωγραφίᾳ σαφεστάτως διέθετο ȣ̓χ ἁπλῶς, ȣ̓δ᾽, ὡς ἄν τις εἴποι, ἐξ οἰκείας γνώμης ἢ δόξης, ἀλλὰ ταῖς τῶν παλαιοτέρων καὶ ȣ̃τος ἐπακολȣθῶν παραδόσεσι καὶ τῶν μὲν τὰ δόξαντα ἀληθῆ εἶναι, ὡς καὶ αὐτὰ πράγματα ὑποβάλλȣσιν ἐπιβεβαιῶν. Idem cap. 8. ὡς παρὰ τȣ̃ τεχνικȣ̃ Πτολεμαίȣ μανθάνομεν. *Iornandes* de rebus Geticis cap. 3. *De hac* (Scanzia Insula) *in secundo sui operis libro Claudius Ptolemaeus, orbis terrae descriptor egregius, meminit*, dicens etc. *Io. Philoponus* IV. 5. ad Hexaëmeron: Ὅσοι δὲ τῶν Γεωγράφων γεγόνασιν ἀκριβέστεροι, ὧν ἐστι καὶ Πτολεμαῖος καὶ Πάππος etc.

A recentioribus Geographis obseruatum est, gradus longitudinis et latitudinis in Ptolemaeo vt plurimum fallere, in locis praesertim, longius a regione, qua versabatur, dissitis. Confer *Is. Vossium* cap. 16. de Nili origine, et *Iobum Ludolfum* commentar. ad hist. Aethiop. pag. 91. Quin in ipsius Alexandriae designatione non mediocriter aberrasse, notauit Chazelius, astronomus et mathematicus, e societate regia Paris. vt didici ex *Bernardi Lamii* adparatu geographico ad harmoniam euangelicam pag. 273. Sed et numeri in codicibus editis passim male sunt expressi, et nominatim in Bertiana Ptolemaei editione multos errores animaduertit *Io. Grauius* consulto MSto Ptolemaei codice Seldeniano, e quo descriptionem Arabiae excerpsit et Abulfedae descriptioni Arabiae subiicere voluit. *Christophoro Cellario*,

lario, viro de veteri geographia praeclarissime promerito, suspectus est ipsius industriae nomine Ptolemaeus; *mirari enim subit, unde Aegyptius disiunctissimarum rerum tam certam, vt prodit, notitiam acceperit. Aeque enim in remotissimis, quo vix dum homines adierant, copiosus est, nec dubius, vt in propinquis et cognitissimis.* Non minus de eo conqueritur *Paulus* Merula praef. in geographiam, caussatus, plurima magno auctori scripta esse ab auditu et ex incerta aliorum fide, multa item, quae aliis nominatissima, negligenter in iis omissa, multa sequiorem nacta esse stationem, et extra verum locata situm, multa dubiam adepta nomenclaturam, infinita [?] non suis tributa populis vel regionibus, plurima denique cum ab aliis tum ab seipso et alibi dictis dissentientia. Salmasius pag. 1166. ad Solinum de Ptolemaeo: *Nomina vrbium quasi recentia et extantium vbique recenset, quae iampridem esse desierunt. Saepe vetus ac recens eiusdem oppidi vocabulum velut vrbium diuersarum appellationes posuit. Interdum vrbes, iampridem extinctas et euersas, cum nouis commemorat, quae in eorum locum successere, aliquando eodem, aliquando alio loco positae. Persepolin inter regias Persidis numerat, quam ab Alexandro euersam fuisse nec post illa tempora vnquam resurrexisse, omnibus auctoribus id asserentibus, constat.* Plures Ptolemaei errores Ortelius ac Gerhardus Mercator, alios Philippus Cluuerus, alios Marcus Velserus in rerum Augustanarum libris, alios alii adnotarunt. In Scotiae descriptione satis accuratum esse, nisi quod loca quaedam magis sita sint versus septentrionem, notatum Guil. Nicolsono in bibl. Scotica. [Add. *Roidel* pag. 5 — 8. *Conr. Mannert* Geographie der Griechen und Römer part. I. Noriberg. 1781. 8. pag. 128 — 184. Ex *Theodosio Tripolita* multa hausisse dicitur Ptolem. vid. *Heilbronn.* pag. 291 sq. *Harl.*]

III. ΜΕΓΑ΄ΛΗ ΣΥ΄ΝΤΑΞΙΣ ΤΗ͂Σ ἈΣΤΡΟΝΟΜΙ΄ΑΣ *Syncello* pag. 206. Suidae ΜΕ΄ΓΑΣ ἈΣΤΡΟΝΟ΄ΜΟΣ. *Magnae constructionis*, siue, vt Abulpharaius pag. 47. aliique Arabes vocant, *Almagesti* [m]) libri XIII. complexi demonstrationes de motibus siderum et vniuersae sphaerae coelestis ratione, post obseruationes *Aristylli, Timocharidis* pag. 164. *Metonis*, *Euctemonis* ac praecipue *Hipparchi* pag. 62. quem ἄνδρα φιλόπονον καὶ φιλαλήθη vocat pag. 59. *Prodierunt* graece cum *Theonis*, Alexandrini, qui sub Theodosio seniore imp. vixit, commentariorum libris XI. Basileae 1538. fol. [n]) *Pappi* enim, quem laudat Eutocius in Archimedem de circuli dimensione pag. 49. *Ammonii*, qui libros Ptolemaei astronomicos Damascio exposuit teste Photio cod. CLXXXI. pag. 213. et aliorum veterum ἐξηγήσεις [o]) interciderunt. *Arabicam* versionem Mohamedis, filii Alhasani, Tusini, ineditam memorat *Labbeus* Bibl. nou. MSS. pag. 251. 258. 256. [p]) *Persicam* pag. 253. confer biblio-

m) Nomen hoc constat arabico articulo *al*, et graeco vocabulo μέγιστος. Scilicet liber hic titulum gerit *magnae s. maximae syntaxeos*. Obseruauit hoc etiam *Gatackerus* aduers. postum. cap. 35. pag. 788. *Heum.*

n) Ptolemaeum *Simon Grynaeus*, et Theonem *Ioach. Camerarius* ediderunt. v. meam Introduct. l. c. pag. 153. *Harl.*

o) Non omnes *Pappi* expositiones perierunt vid. codd. Florent. paullo post memoratos. Atque in ed. graeca Basil. 1538. a Grynaeo curata, legitur in addito *Theonis* comment. Πάππου Ἀλεξ. ὑπόμνημα εἰς τὸ πέμπτον τῆς Συντάξεως. vid. *Weidleri* bibliograph. astronomicam, pag. 17. *Harl.*

p) Conf. supra in vol IIII. pag. 213. Auctor arabicae philosophor. bibliothecae, in *Casiri* bibl. arab. hisp. I. p. 348. prodit, Arabem, *Ben Hatem Alnairizi* Almagestum illustrasse commentariis; alios autem Ptolemaei opus in epitomen redigendum curasse, vt *Mohamad Ben Giabar Albatecnum*,

bibliothecam orientalem *Bartholomaei Herbeloti* pag. 101. b. qui codicem arabicum Almagesti cum commentariis MSS. euoluit in bibl. christianissimi regis. *Hebraica* versio seruatur Vindobonae in bibl. Augustissimi imperatoris nr. 56. Et *Auerrois* epitome ex Arabico hebraice versa per *R. Iacob. Antoli* a. Chr. 1231. ibidem nr. 124. q) *Latinus* codex MS. ex arabico a. 1230. versus exstat Oxoniae in collegio omnium animarum. [In bibl. *Veneta* D. Marci, (teste catal. codd. latin. pag. 140 et 141. sunt duo codd. qui continent epitomen Almagesti, a *Georgio de Peurbach* et a *Io. de Künigsberg* s. *Regiomontano*, (qui ex arabica *Geberi* expositione multa sumsisse dicuntur,) compilatam. — Alium cod. latin. circa aet. Friderici II. imperatoris, habuit *Peirescius*. vid. *Gassendum* in vita Peirescii ad a. 1636. lib. V. pag. 332. *Weidler*. pag. 178 sq. (vbi quoque versio lat. *Gerardi Cremonensis* et cod. mstus Noriberg. memoratur,) et pag. 205. Liber *Geber* in Almagestum, a *Gerardo* ex arab. in latin. versus cod. *Florentiae* in bibl. Dominicanor. (*Heilbr.* pag. 557. §. 59.) — Excerpta ex syntaxi astron. *persice* in bibl. quadam Angliae. (*Heilbr.* pag. 645.) *Harl.*] Codex *graecus*, ante annos 200. pulcherrime exaratus, Londin. in bibl. archiep. Cantuariensis, ex quo emendationem quamdam Petauii firmat *Seldenus* in adparatu Chronolog. ad Epochas marmoreas Arundelianas pag. 236. . Alius codex *graecus* cum prolegomenis et graecis ad marginem scholiis [?] fuit in bibl. Caroli de Montchal, teste Labbeo pag. 189. — [In bibl. *Veneta* D. Marci sunt, teste catalogo codd. graec. codices CCCII et CCCIII. (cui praemittuntur prolegomena, quae *Diophanto* tribuuntur, libris IV et VI. in margine adiectus est *Theonis* commentarius, et quintum librum subsequitur commentarius integer,) codd. CCCX. CCCXI. CCCXII et CCCXIII. cum prolegomenis. — In bibl. elector. *Bauar. Ptol.* Almagestum et *Theonis* in Ptol. astronomica. — In bibl. *Leidensi*, teste catal. pag. 339. — In bibl. *Dominican. Florent.* Almag. cum vita Ptolemaei, (*Heilbr.* pag. 558. nr. 31.) — in bibl. S. Mariae etc. *Florent.* (id. pag. 559. §. 61.) — in bibl. Medicea Laurent. *Florent.* (teste Bandin. catal. codd. gr. II. pag. 9.) cod. I. plut. 28. prolegomena; (et in hoc quidem codice Theonis et Pappi nomen nonnullis prope finem capitibus praefigitur,) et Ptolemaei syntaxis, in libros

batecnum,) *Abilrihan Albikuni Khurezmitam*, auctorem canonum geographiae; et *Cuschiar Labani*, filium *Algili*, tabularum astronomicarum conditorem. — De *Auerroe* vid. Heilbronner pag. 460 sq. — In bibl. *Escurial.* teste *Casirio* i. e. exstat cod. CMIX. litteris cuphicis exaratus, quo continentur *Almagesti* liber V. VI. VII. VIII et IX. arabice redditi, et in cod. CMX. eiusmodi codex, in quo insunt Almagesti libr. X — XIII. arabice versi, iique integri cum suis tabulis; praeterea libri VII. caput primum cum IV. capitibus libri VIII. — In bibl. *Cantabrig.* Almag. arabice, charactere hebraico, (Heilbr. p. 632. §. 379.) — In bibl. *Paris.* quondam regia, (catal. I. nr. 1107.) cod. qui complectitur *Mohieddini Ben Iahia Ben Abi Schaker*, Hispani, commentarium, qui laudatur. — In bibl. *Leidensi*, (catal. p. 458. nr. 680.) versio arabica *συντάξεως* e graeco iussu imperatoris Almamonis siue Mamounis facta, cum figg. De *Mamun.* vid. *Lambec.* de Bibl. Vindob. VII. pag. 570 sqq. De *Almamone*, (a. Chr. 827.) qui Almagestum iussit *arabice* verti, vid. *Heilbron.* p. 467. *La Lande* pag. 161. — it. de *Geberi* s. *Gebri*, Arabis, expositione et edit. Noriberg. a Petreio a. 1533. 4. cum instrumento primi mobilis *Petri Apiani* curata, *Heilbr.* pag. 427. et pag. 428. iterum de *Maimun.* Add *Asseman.* Globum cod. arab. Musei Borgiani pag. XIV sqq. XXV sqq. XXVII. *Harl.*

q) Exstat quoque in bibl. *Taurinensi* versio hebraica, item compositio in librum Almagesti, per filium *Resched Pium*, h. e. Auerrois, figurae cum notis marginalibus, et in alio cod. compendium Almagesti ex arabico hebraice ab eodem *Iac. Antoli* conuersum. vid. *Wolfii* bibl. hebr. vol. I. pag. 20. et vol. IV. pag. 952. *Harl.*

libros XIII. diuisa et in eod. codice nr. VI. *Theonis* in Ptolemaei magnae constructionis libros II. priores commentarius. — in cod. XVIII. eiusd. plutei (ib. pag. 35 sq.) est *Theonis* expositio magnae constructionis s. commentar. in libr. I. II. III. (qui est notandus, quoniam a nonnullis ignoratur,) IV. VI. *Pappi* schol. in libr. V et VI. (qui pariter multis incognitus fuit.) — cod. LXX. plut. 46. cum aliis opp. Ptolemaei, (catal. II. pag. 70.) — cod. XXII. plut. 89. cum figg. geometricis et scholiis marginal. (catal. III. pag. 414.) — In biblioth. S. Ioan. *Patauina* liber Almagesti fol. (vid. *Tomasini* biblioth. Patauin. pag. 31.) — in bibl. *Vaticana*, teste *Heilbron.* pag. 538. §. 3. — In bibl. *Bodleiana*, syntaxis magna, lib. XIII. lat. et perpetuis comment. illustrati per *Io. Raefel.* (*Heilbr.* p. 597. §. 241.) et supra, vol. IV. pag. 213.

In bibliotheca publ. *Paris.* in codd. CCCCLIII. MMCCCLXXXIX — MMCCCXCV. et quidem in plerisque libri XIII. in paucis tantum prolegomena. Cod. MMCCCIX. *Theodosii* libr. II. comment. in libros II. Ptol. magnae construct. cod. autem MMCCCXCVI. insunt *Theonis* comm. in quatuor priores libros, alius a Theone diuersi adparatus ad magnam construct. et canones expeditos et anonymi prolegomena commentariorum in Ptolem. libros.

In bibl. *Vindobon.* (teste *Nesselio* part. IIII. pag. 13. nr. 12.) ex libro magnae construct. septimo et octauo expositio canonica asterismorum hemisphaerii etc. quam, notante Nesselio, *Petrus Victorius*, quia in cod. Florent. eam sine vlla Ptolemaei mentione reperit expositioni Hipparchi in Arati et Eudoxi phaenomena subiunctam, perperam Hipparcho Bithyno tribuit et cum tribus Hipparchi libris edidit. — Ibid. pag. 118. cod. CCXX. nr. 2. et in *Lambecii* comm. tom. VII. col. 201. nr. 2. anonymi cuiusdam antiqui auctoris praeparatio in Ptol. magnam constructionem. gr.

In cod. CXXXXII. membran. scripto a. 1336. bibl. regiae *Neapolitanae* μαθηματικῆς συντάξεως libri XIII. et in cod. membr. scr. a. 1558. Ptol. syntax. libri XIII. tum *Theonis* et aliorum mathematicorum prolegomena et *Barlaami* lib. quomodo ex Ptol. syntaxi curatius possit deprehendi solis eclipsis, s. ἡλιακὴ ἔκλειψις. vid. etiam *Labbeus* pag. 202. bibl. nou. MSS. de *Barlaami* opusc. Est quoque Barl. op. in cod. CCCX. Veneto D. Marci, (catal. pag. 145.) — In bibl. *Bodleiana*, *Ptol.* syntaxis collata cum MSto et [illegible] is H. Sauilii illustrata, item Sauilii adnotata ad *Theonis* comment. in Ptol. syntaxin: *Sauilii* adnott. ad II. priores lib. syntax. *Heilbr.* pag. 620. *Harl.*

Latine vertit *Georgius Trapezuntius* [r]), sed, vt solet, fere parum accurate parumque fideliter, Venet. 1515. [s]) et 1525. [al. 1527.] fol. et cum aliis [t]) Ptolemaei, Basil. 1541. fol. et

r) *Naudaeus* in libro, qui inscribitur considerations politiques sur les coups d'estat pag. 358. *La mort de Regiomontanus fut plus tost un crime des enfans de George Trapezonze, les quels faschez de sa mort et croyant que Regiomontanus en estoit cause pour avoir trop librement remarqué une infinité de fautes dans la traduction latine de l'Almageste de Ptolemée faite par le dit Trapezonze, ils se resolurent enfin de lui rendre la pareille et de la traiter plus tost à la Grecque qu'à la Romaine.* Vide et Allatium lib. de Georgiis pag. 378. vbi ex Nic. Perotti iudicio traditur Trapezuntius non latinum, sed barbarum multisque locis mendacem fecisse Ptolemaeum, nec in Trapezuntii a. Ptolemaeum commentariis quicquam esse alicuius duntaxat momenti, quod non sit a Theone Ptolemaei expositione subtractum. *Fabric.* vid. *Heilbronner* pag. 497 sq. *Harl.*

s) In hac edit. ferrara non est versio *Georgii Trapez.*

et recensente *Erasmo Oswaldo Schrekkenfusio*. Tubing. 1551. fol. [vid. *Weidleri* hist. astron. pag. 179.] — Tum Paris. 1556. 8. Dilucida et breui epitome latina maiorem lucem Almagesto adtulerunt *Ioannes Regiomontanus* *) et *Georgius Purbachius*, Basil. 1543. fol. cum praefatione Hieronymi Gemusaei. — Librum primum Almagesti graece cum versione sua et commentariis separatim edidit *Erasmus Reinhold*, Salfeldensis, Witeb. 1549. 8. et 1569. librum I et II. latine Paris. 1556. 8. Liber septimus syntaxeos Ptolemaei *graece* cum *versione gallica* prodiit: Etat des etoiles fixes, au second siècle par Cl. Ptolemée, comparé à la position des mêmes etoiles en 1786. avec *le texte grèc et la traduction françoise* par Monf. l'Abbé *Montignot*, Chanoine de Toul. Argentor. 1787. 4. conf. censuram in ephem. Goetting. litter. eiusdem anni. MSt. quod Bessarion habuit, est in bibl. Sen. Norlbergensi. — Eiusdem libri septimi caput I. germanice ex graeca lingua a *Fischero*, capp. autem II. III et IV. a *Bode* ex gallica Montignoti interpretatione, sed liberius, versa sunt in libro, astronomis perquam vtili, et inscripto: *Claudius Ptolemaeus*, Astronom zu Alexandrien, im 2ten Iahrhundert, Beobachtung und Beschreibung der Gestirne, und der Bewegung der himmlischen Sphäre. Mit Erläuterungen, Vergleichungen der neuern Beobachtungen, und einem stereographischen Entwurf der beyden Halbkugeln des gestirnten Himmels für die Zeit des Ptolemaeus, von *I. E. Bode*, Königl. Astronom etc. Berolini et Stettini. 1795. 8. In introd. paucis differit Bode de Ptolemaeo, eius Almagesto, praecipue libro septimo, et tempore obseruationis. Montignoti versionem in nonnullis locis aberrare a sensu Ptolemaei, animaduertit. (pag. 7.) Comparat la Lande hist. astron. part. I. §. 324. *Flamsteed* hist. coel. britannic. tom. III. vbi de Ptolem. obseruatt. agitur, et alios. Reliqua pertinent ad astronomiae peritos. Huc forsan quoque pertinet: *Sacratissimae astronomiae Ptholomaei liber diversarum rerum — tractans compendiose de diuersis rebus. — — ductu Petri Liechtenstein, Coloniens.* Venet. per Io. Bapt. Sessam. 1509. 4. — *Neapoli* prodiit *Ptol.* magnae composit. liber I. 1588. et lib. *secundus* ex lat. interpretat. *Io. Bapt. Portae*. 1605. 4. — *Ferdin. de Corduba* commentaria in Almagestum Ptolem. s. a. ex Antonii bibl. hisp. I. pag. 286. citat *Scheibel* in astron. bibliographie, part. I. pag. 5. qui pag. 61. de *Io. Glogouiens.* epitome, Cracou. 1506. 4. agit. *Harl.*

Trapez. sed versio Ptol. Almagesti latina, ex arabica facta. vid. *Scheibels* Astron. Bibliogr. part. I. pag. 78. *La Lande* l. c. artic. 368. Georg. Trap. versio per *Luc. Gauricum* emendata prodiit Venet. 1527. et ibid. apud Luc. Ant. Iuntam, 1528. fol. vid. *Scheibel* pag. 103 sq. et pag. 126. de alia editione cum Isagoge Io. Nouiomagi. Colon. 1536. fol. *Harl.*

t) Cetera sunt: Tetrabiblus ex versione Camerarii, Carpus ex Iouiani Pontani translatione: Fixarum significationes ex edit. Leoniceni, subiunctis Procli hypothesibus astronom. posit. e versione G. Vallae. *Fabric.* Eadem continentur in edit. Schrekkenfus. quae in *Weidleri* bibliogr. astron. p. 21 dicitur prodiisse *Basileae* 1551. adde *Weidleri* histor. astron. p. 366 sq. inprimis *Scheibel* l. m. part. II. pag. 2 sqq. De Hypothes. *Procli*, qui interdum dissentit a Ptolemaeo, vid. infra Fabr. in vol. VIII. p. 518. lib. V. cap. 26. §. VIII. *Harl.*

u) De hoc eiusque fatis et scriptis vid. *Heilbron.* pag. 500 sqq. qui edd. Almagesti Venet. 1496. et Noriberg. cura D. Erasmi Flockii, 1550. quoque memorat; atque in bibl. Hulsiana tom. IV. part. I. pag. 123. bis occurrit edit. Regiomontani, Venet. 1496. add. *Kästneri* Anfangsgründe der Astronomie, 315. Multus est de illa edit. Veneta, *Mittarelli* in adp. libror. saec. XVI. col. 391 sqq. atque *Scheibel* in astron. Bibliographie part. I. pag. 38 sqq. et pag. 150. de *Regiomontani* commentar. lib. XIII. in Ptol. Almagest. Norib. 1550. fol. *Harl.*

Georgii Trapezuntii Isagogen in Almagestum Ptolemaei graece scriptam et in biblioth. Augustana atque Scorialensi pridem obuiam memorat *Leo Allatius* pag. 379. de Georgiis. *Nicolai Cabasilae* in librum tertium exstat inter graecos Theonis commentarios pag. 131. [vid. *Heilbronner* pag. 488. In CCCX. cod. *Veneto* D. Marci, (catal. gr. codd. pag. 145.) sunt commentaria Theonis, Pappi, et *Cabasilae*, vt habentur, in edit. Basileensi 1538. quae ex cod. Bessarionis emanauit, exceptis iis, quae in libro V. Theonis nomen prae se ferunt. Cabasilae commentarium in libr. III. excipiunt alia *eiusdem*, sine alia inscriptione. *Harl.*] *Alanus* in anti-Claudiano I. 1. pag. 18.

> *Diuitis ingenii vena Ptolemaeus inundans.*
> *Deuectus superas curru rationis in arces.*
> *Colligit astrorum numeros, loca, tempora, cursus.*

Damascio in vita Isidori apud Photium cod. CCXXXXII. pag. 562. Ptolemaeus dicitur *ὁ ἄριστος ἡγεμὼν τῆς ἀστροθεάμονος ἐπιστήμης.* Vide et Procli hypothesin astronomicarum positionum, *Bedam* de natura rerum cap. 47. siue potius scholion in illud caput tom. II. Opp. pag. 38. *Isidorus* III. 25. Orig. *In vtraque lingua diuersorum quidem sunt de astronomia scripta volumina, inter quos tamen Ptolemaeus, rex Alexandriae*, (error hic est iam supra a me notatus,) *apud Graecos habetur praecipuus; hic etiam et canones instituit, quibus cursus astrorum inueniatur.* Etiam Ioanni Heuelio, Hipparcho nostrae aetatis, Ptolemaeus audit *scientiae astronomicae plane primus quasi conditor, qui Hipparchi aliorumque* [?] *obseruationes, additis etiam propriis, in formam deduxit, ac luculentas rationes, atque ita omnem doctrinam de sole, luna, deque tum inerrantibus tum errantibus stellis in Almagesto suo complexus est, quam non solum Alexandrini, sed omnes Arabes et Latini longa temporum serie etiam retinuerunt.* — [*Io. Garcaei* astrologiae methodus in qua secundum Ptolemaei doctrinam exactiss. facillimeque genituras iudicandi ratio traditur etc. Basil. 1546. fol. vid. *Scheibel* part. II. pag. 90 sqq.] — *Io. Mabillonius* in itinere germanico pag. 49. [pag. 54. edit. Fabric.] exhibet Ptolemaei effigiem, a se repertam in veteri codice, ante annum 1240. scripto, dioptram manu tenentis et sidera contemplantis. Dioptram enim referre potius, quam tubum opticum, a recentioribus demum ingeniis repertum, iampridem viri docti obseruarunt.

IV. ΤΕΤΡΑΒΙΒΛΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ. *Quadripartitum* siue *quatuor libri de apotelesmatibus et iudiciis astrorum*, ad *Syrum* v).

[Primum codd. huius, et, vt tempori chartaeque parcam, sequentium opusculorum msstos paucis memorabo, opera Heilbronneri libr. cit. inprimis vsurus.

In bibl. Caesarea *Vindobon.* teste *Lambecio*, commentar. vol. VII. col. 187 sqq. cod. chart. antiq. XXXXVII. nr. 4. (et in *Nesselii* catal. part. IV. pag. 103. nr. 4.) quadripartita compositio, sed in hoc cod. imperfecto sunt tantum capita XXI. et prooemium est scriptum *πρός τινα Σύρον ἑαυτοῦ φίλον* in editione autem Camerarii legitur *πρὸς Σύρον ἀδελφόν.* Tum adiuncta sunt capitibus multa *diagrammata astrologica*; quae in editis libris non exstant.

v) Schol. graec. Προσφωνεῖ τῷ Σύρῳ ὁ Πτολεμαῖος τὸ βιβλίον, πρὸς ὃν καὶ τὰς ἄλλας αὐτοῦ πάσας πραγματείας προσεφώνησεν. Λέγουσι δέ τινες, ὡς πέπλακται αὐτὸ τὸ τοῦ Σύρου ὄνομα. Ἄλλοι δὲ, ὅτι οὐ πέπλακται, ἀλλ' ἰατρὸς ἦν οὗτος ἀχθεὶς καὶ διὰ τούτων τῶν μαθημάτων.

ſtant. Praeter ea capiti primo ſiue Ptolemaei prooemio praefixa eſt alterius cuiusdam anonymi antiqui auctoris graeci praefatio hiſtorica de Cl. Ptolemaei aetate, et de aſtrologiae iudiciariae antiquiſſimis apud Graecos ſcriptoribus, quam praefat. breuem Lambec. graece cum ſua verſione lat. exſcripſit. — (in eod. cod. teſte *Neſſelio* pag. 104. nr. 10. ſunt ex eodem Ptolem. opere excerpta quaedam. — In eod. vol. col. 208. cod. LI. nr. 4. (et in *Neſſelii* catal. l. c. pag. 110.) Ptol. *Harmonicorum* libri III. — In eod. vol. col. 485. cod. CXXV. nr. 10. (in *Neſſelii* catal. part. IV. pag. 12 et 13.) *Ptol. explanatio, ordinatio et methodus vſualis canonum aſtronomicorum expeditorum*, ſequitur, (notante Kollario,) *Ptol. de hypotheſibus planetarum*, et nr. 9. *Theonis expoſitio in Ptol. canones aſtronomicos expeditos.* — In *Neſſelii* catal. part. IV. p. 63. in cod. CVIII. nr. 2. *Ptolemaei* et aliorum *apoteleſmatica.* — ibid. pag. 91. eod. CLX. nr. 1. *Ptol. de hypotheſibus errantium.*

In bibl. *Leidenſi*, (teſte catal. pag. 340. nr. 2. et p. 341. nr. 39.) inter codd. legatos Scaliger. *Ptol. φάσεις* inerrantium ſiderum. (pag. 343. nr. 61. inter codd. Voſſianos,) ex Ptolemaeo et aliis. — (pag. 364. nr. 18.) Alapra tractatus Ptolemaei, liber quartus, qui novem capitibus conſtat, de planetis. *german.* — (pag. 365. nr. 27.) Ptolem. de imaginibus ſuper facies ſignorum. — (pag. 395. nr. 70 et 10.) *Harmonicorum τῶν εἰς τρία* etc. cum figg. tonorum atque nr. 10. cum nonnullis emendatt. in margine. — In catal. codd. Voſſ. ſubiuncto *Colomeſii* opp. a Fabricio editis, pag. 811. nr. 52. Ptol. *Harmon.* libri III. et nr. 53. *Porphyrii* in Ptolem. harmonica commentarius.

Pariſ. in bibliotheca publica, teſte catal. tom. II. ſunt *tetrabiblon* ſiue de iudiciis aſtrorum in codd. MMCCCLXIII. MMCCCCXXV. MMDIX. *Corpus* in codd. MMXXVII. MMCLXXX et MMDIX. *capita de promtis canonibus* in codd. MDCXLII. MMCCCXCVII. — *de adparentiis et ſignificationibus inerrantium* in cod. MMCCCXC. — *de hypotheſibus planetarum* in codd. CCCCLIII et MDCXLII. — *planiſphaerium* in cod. MMCCCXC. — *harmonica* in codd. MMCCCCL — MMCCCCLIII. MMCCCCLVI. MMCCCCLVII. MMCCCCLIX. MMCCCCLXI. in his adiuncti ſunt cod. MMCCCCL. *Theonis* in Ptol. mathemat. conſtructionem commentarii, et codd. MMCCCCLVI ac MMCCCCLVII. *Porphyrii* comm. in Ptol. harmonica. — *Ptolem. de parallelis* in cod. MMCCCCLXXXIX. — *de iudicandi facultate*, in codd. MDCXLII. MMCCCLXIII. MMCCCXC. — *tabulae longitudinis et latitudinis vrbium inſigniorum*, in cod. MMCCCIC. — Excerpta in cod. MMCLXXX. — tetraſtichon heroelegiacum, quod Ptolem. tribui ſolet, in cod. CCCCLIII.

In biblioth. *Vaticana* apud *Heilbronner*, (duce Montfaucon in biblioth. bibliothecarum MSStorum,) pag. 537 ſq. Ptol. de periodis lunae. — aſtronomica, mathematica et geographica. *Theonis* in mathemat. Ptolemaei, anonymi in eadem expoſitiones. — pag. 542. *Ptol.* quadripartitum cum *Procli* commentariis. — pag. 545. §. 19. *Ptol.* de aſtronomiae imaginibus. — In biblioth. Archiuii Baſilicae S. Petri, Romae, *Ptol.* mathematica, gr. et *Theonis* comment. — *Venetiis* in Muſeo Car. Auantii, *Ptol. canones*, (Heilbr. pag. 561. §. 74.) — In bibl. *Eſcorial. Ptol.* mathematica commentaria; eiusdem breues regulae; calculationes motus lunae et ſtellarum; opera quaedam alia, nondum edita. (*Heilbr.* pag. 569. §. 117.) — *Pariſ.* in bibl. monaſterii S. Germani etc. *Ptol.* opera quaedam, (*id.* pag. 578. §. 163 et 165.) — Inter codd. *Rauchin*, conſiliarii, *Ptol.* de motibus coeli, latine. (id.

 pag. 582.

pag. 582. §. 183.) — Inter codd. de *Mesme*, *Ptol. astronomia.* (id. pag. 584. §. 189.) — in bibl. *Mazarini*, *Ptol. expositio proprietatum parallelorum.* (id. ibid. §. 188.)

In bibl. *Bodleiana*, *Ptol.* tetrabiblos. (*Heilbr.* pag. 592. §. 223.) — hypotheses planetarum et Theon. in tabb. προχείρους bis. (id. pag. 595. §. 236.) lib. de compositione astrolabii, translatus ex sermone arab. in latinum: aera 1185. (id. pag. 600. §. 256.) — Centiloquium cum vetere commentario, it. Quadripartitum, *Haly* in quadripartitum Ptol. (id. pag. 602. §. 258. pag. 603. §. 260. pag. 604. §. 264.) — centiloquium, Haly expositio illius et glossae in Quadripartitum, Ptol. instructio, (pag. 607. §. 275. 278 et 279.) — *Ptol.* hypoth. planetarum, eiusdem ordinatio τῶν προχείρων κανόνων et Theonis in eosdem canones atque λογικὴ ἔφοδος, (pag. 609 et 610. §. 289.) — Ptol. opera, planisphaerium, (pag. 612. §. 296. pag. 613. §. 300.) — phases stellarum fixarum, (pag. 614. §. 307.) — Centiloquium cum comment. et tabulis Hosein, pars Almagesti, arabice. (p. 616. §. 313.) — Hypotheses planetarum, canones cum *Theonis* comment. et λογικῇ ἐφόδῳ, sectionibus IV. gr. (ib. §. 316.) — Anonymus in Ptol. de iudiciis astrorum et *Porphyrii* introductio: adparentiae stellarum fixarum, et prognostic. coll. cum exemplari Vaticano. *Ptol.* introd. in canones, initium; *Ptol.* Quadripartit. (pag. 616 — 618.) — *Ptol.* opticorum sermones V. ex arabico latine redditi; *Savilii* versio lat. partis Almagesti, et commentariorum *Theonis* et *Cabasilae*, voll. III. (pag. 619.) — *Ptol.* de hypothesibus lat. (pag. 620.) — *Theonis* paradosis in canones Ptol. cum scholiis, graece. (*Heilbr.* pag. 621.)

Oxonii in bibl. acad. *Ptol.* Almagestum ex arabica lingua in latinam versum, it. lat. cum figg. — *Haly* Glossae in Quadripartit. — *Ptol.* opus quadripartit. et Centiloquium cum comment. in istos libros. (*Heilbron.* pag. 624 et 625.) — *Geber* in *Ptol.* (pag. 626. §. 339.) — *Ptol.* canones, gr. (ibid. §. 343.) — *Cantabrigiae* in bibl. acad. *Ptol.* Quadripartit. cum comment. *Haly;* centiloquium cum eiusdem comm. (pag. 632. §. 376.) — In aliis bibl. in *Anglia*, *Ptol.* canon. cum *Theonis* introd. logica, item *Heraclii* comm. in Ptol. canones gr. comm. (qui liber emendate scriptus, rarus et ineditus dicitur, *Heilbr.* p. 656. §. 409.) — *Bredon* expositio super quaedam capitula Almagesti; — *Ptol.* de eclipsibus, coniunctionibus planetarum, et orat. de Ptol. hypothesibus etc. (pag. 642 et 643.) — *Ptol.* phases etc. gr. (pag. 644.)

Florentiae in bibl. Laurent. Medic. (teste *Bandin.* cat. codd. graec.) tom. II. col. 10 sqq. cod. I. plut. 28. *Ptol.* hypothesis stellarum errantium. — eiusd. adparentiae stellarum fixarum earumque significationes. — eiusd. de iudicandi facultate. (postrem. op. est quoque in cod. XII. nr. 4. (pag. 23.) et cod. XLVII. §. 4. (pag. 70.) — cod. VII. (col. 16 sqq.) *Theonis* expositio in Ptol. canones, (vbi Bandin. adnotat, et ex prooemii principio efficit, *duo* extare Theonis syntagmata εἰς τοὺς προχείρους Πτολ. κάνονας. Prius constat libris V. et habetur in cod. medic. XII. eiusdem plutei; posterius (f. λογικὴ ἔφοδος) in hoc cod. septimo, et in cod. Veneto D. Marci cod. CCCXV. catal. pag. 146. vbi accensetur ineditis, nec non in duobus codd. Vindobon. et alibi, vti iam hinc inde vidimus in hac codd. enumeratione, adde ad §. VI. de cod. Ven.) — *Ptol.* declaratio et ordinatio promtorum astronomiae canonum et hypothesis stellar. errantium; eadem opusc. in cod. XII. (pag. 17 sqq. pag. 23 sq.) cod. XLVI. (pag. 68.) cod. XLVII. (pag. 70.) — cod. XII. (pag. 21.) *Theonis* memor. comment. in Ptol. canones s. λογικὴ ἔφοδος: (de quo libro copiosus est Bandin.) et nr. VI. vti in cod. XXVI.

cod. XXVI. h. plut. alterum eiusdem syntagma: cod. XLVIII. 2. (pag. 70 sq.) — *Ptol. Tetrabiblos*, cod. XVI. nr. 11. (pag. 34.) cod. XX. nr. 4. cum anonymi expositione quadripartiti. (p. 38.) cod. XXXXIII. nr. 1.: (p. 66.) — Centiloquium, s. Καρπος, cod. XVI. nr. 13. (pag. 34.) — cod. XX. nr. 2. et nr. 3. anonymi commentarius. (pag. 38.) — fragmenta. (pag. 68. nr. 1 et 2.) — Harmonic. cod. XXIX. plut. 58. nr. 19. et *Porphyrii* commentarius nr. 20. (pag. 474 sq.)

Neapoli in bibl. regia. *Ptol.* Καρπος, cod. chart. saec. XVI. — *Porphyrii* comment. in Ptol. harmonica prooemium, cod. chart. saec. XVI. — Apotelesmat. libri IV. cum Porphyrii et anonymorum duorum expositione, cod. membr. saec. XV. — Harmon. libri III. cod. saec. XIV.

In bibl. *Bauar. Monaci* de musica libr. III. cum Porphyrii introduct. (catal. pag. 61. cod. CLIV et CLVIII.) et almagestum, cod. CLVII. ibid. — declaratio — τῶν προχείρων τῆς ἀστρονομίας. (pag. 67. cod. CLXXIII.) — duodecim mathematica Ptolem. opuscula. (p. 81. cod. CCXXVII.)

Patauii in museo Triuisani, Harmonica cum Porphyrio. — *Augustae Vindel.* bis Harmon. cum enarr. Porphyrii. — *Guelferbyti* in bibl. ducali, Harmonica.

Taurini in bibl. regia, adparitiones stellarum etc. cod. CCXXXIV. (catal. pag. 318.) — Harmon. cod. CCXXXI. (catal. pag. 316.) — Quadripartitum. cod. CCLXXXVIII. (catal. pag. 386.)

Venetiis, in bibl. D. Marci, teste catal.: in cod. CCCIII. Expositio in tetrabiblon et Fructus s. Καρπος. — in cod. CCCXIV. Quadripartitum cum expositione anonymi et Porphyrii Isagoge, item Fructus, de expeditis canonibus, de iudicandi facultate et de hypothesibus planetarum cum *Theonis* proleg. in magnam syntaxin: — cod. CCCXV. *Theonis* comm. in canones Ptol. s. λογ. ἔφοδος. (add. ad §. VI. de cod. Ven.) — in cod. CCCXVIII et CCCXXI. Harmonica cum *Porphyrii* comment. — in cod. CCCXIII et CCCXIV et DXCIV. Quadripartitum, Καρπος et de hypothesibus planetarum. — in cod. DXCIII. *Porphyrii* comm. in Harmonica. Accessit, teste *Villoison.* in Anecdot. gr. tom. II. p. 284. Fructus cum expositione Achmetis. — *Venetiis* in biblioth. S. Michaelis, Harmonicorum libri III. gr. cum *Porphyrii* comment. et *Ptol.* inerrantium stellarum significationes, per *Nic. Leonicum* e graeco translatae, it. Excerpta ex Ptol. libris in op. Astrolabii, vid. *Mittarelli* bibl. codd. illius monasterii col. 973 sq. et col. 75. idem col. 1127. memorat cod. *Ptol.* delle Predizioni astrologiche lib. IV. tradotti dalla Greca nell' Italiana favella. *Harl.*]

Graece primum editi a *Ioachimo Camerario* w), cum versione sua duorum priorum librorum et praecipuorum e reliquis locorum, Norimb. 1535. 4. Hinc cum versione *Phil. Melanchthonis*, qui in praefat. ad Erasmum Ebnerum, senatorem Norimbergensem, testatur, se editionem Camerarii multis mendis purgasse, tum numeros in locis apheticis tam graeci quam latini textus emendasse. Basil. 1553. 8.

[Plenior

w) V. indic. libror. rar. bibl. Budensis, part. II. pag. 241. *Harl.*

pag. 582. §. 183.) — Inter codd. de *Mesme*, *Ptol. astronomia*. (id. pag. 584. §. 189.) — in bibl. *Mazarini*, *Ptol. expositio proprietatum parallelorum*. (id. ibid. §. 188.)

In bibl. *Bodleiana*, *Ptol.* tetrabiblos. (*Heilbr.* pag. 592. §. 223.) — hypotheses planetarum et Theon. in tabb. πρoχείρυς bis. (id. pag. 595. §. 236.) lib. de compositione astrolabii, translatus ex sermone arab. in latinum: aera 1185. (id. pag. 600. §. 256.) — Centiloquium cum vetere commentario, it. Quadripartitum, *Haly* in quadripartitum Ptol. (id. pag. 602. §. 258. pag. 603. §. 260. pag. 604. §. 264.) — centiloquium, Haly expositio illius et glossae in Quadripartitum, Ptol. instructio, (pag. 607. §. 275. 278 et 279.) — *Ptol.* hypoth. planetarum, eiusdem ordinatio τῶν πρoχείρων κανόνων et Theonis in eosdem canones atque λογικὴ ἔφοδος, (pag. 609 et 610. §. 289.) — Ptol. opera, planisphaerium, (pag. 612. §. 296. pag. 613. §. 300.) — phases stellarum fixarum, (pag. 614. §. 307.) — Centiloquium cum comment. et tabulis Hosein, pars Almagesti, arabice. (p. 616. §. 313.) — Hypotheses planetarum, canones cum *Theonis* comment. et λογικῇ ἐφόδῳ, sectionibus IV. gr. (*ib.* §. 316.) — Anonymus in Ptol. de iudiciis astrorum et *Porphyrii* introductio: adparentiae stellarum fixarum, et prognostic. coll. cum exemplari Vaticano. *Ptol.* introd. in canones, initium; *Ptol.* Quadripartit. (pag. 616 — 618.) — *Ptol.* opticorum sermones V. ex arabico latine redditi; *Savilii* versio lat. partis Almagesti, et commentariorum *Theonis* et *Cabasilae*, voll. III. (pag. 619.) — *Ptol.* de hypothesibus lat. (pag. 620.) — *Theonis* paradosis in canones Ptol. cum scholiis, graece. (*Heilbr.* pag. 621.)

Oxonii in bibl. acad. *Ptol.* Almagestum ex arabica lingua in latinam versum, it. lat. cum figg. — *Haly* Glossae in Quadripartit. — *Ptol.* opus quadripartit. et Centiloquium cum comment. in istos libros. (*Heilbron.* pag. 624 et 625.) — *Geber* in *Ptol.* (pag. 626. §. 339.) — *Ptol.* canones, gr. (ibid. §. 343.) — *Cantabrigiae* in bibl. acad. *Ptol.* Quadripartit. cum comment. *Haly;* centiloquium cum eiusdem comm. (pag. 632. §. 376.) — In aliis bibl. in *Anglia*, *Ptol.* canon. cum *Theonis* introd. logica, item *Heraclii* comm. in Ptol. canones gr. comm. (qui liber emendate scriptus, rarus et ineditus dicitur, *Heilbr.* p. 656. §. 409.) — *Bredon* expositio super quaedam capitula Almagesti; — *Ptol.* de eclipsibus, coniunctionibus planetarum, et orat. de Ptol. hypothesibus etc. (pag. 642 et 643.) — *Ptol.* phases etc. gr. (pag. 644.)

Florentiae in bibl. Laurent. Medic. (teste *Bandin.* cat. codd. graec.) tom. II. col. 10 sqq. cod. I. plut. 28. *Ptol.* hypothesis stellarum errantium. — eiusd. adparentiae stellarum fixarum earumque significationes. — eiusd. de iudicandi facultate. (postrem. op. est quoque in cod. XII. nr. 4. (pag. 23.) et cod. XLVII. §. 4. (pag. 70.) — cod. VII. (col. 16 sqq.) *Theonis* expositio in Ptol. canones, (vbi Bandin. adnotat, et ex prooemii principio efficit, *duo* extare Theonis syntagmata εἰς τὺς πρoχείρυς Πτολ. κάνονας. Prius constat libris V. et habetur in cod. medic. XII. eiusdem plutei; posterius (s. λογικὴ ἔφοδος) in hoc cod. septimo, et in cod. Veneto D. Marci cod. CCCXV. catal. pag. 146. vbi accensetur ineditis, nec non in duobus codd. Vindobon. et alibi, vti iam hinc inde vidimus in hac codd. enumeratione, adde ad §. VI. de cod. Ven.) — *Ptol.* declaratio et ordinatio promtorum astronomiae canonum et hypothesis stellar. errantium; eadem opusc. in cod. XII. (pag. 17 sqq. pag. 23 sq.) cod. XLVI. (pag. 68.) cod. XLVII. (pag. 70.) — cod. XII. (pag. 21.) *Theonis* memor. comment. in Ptol. canones s. λογικὴ ἔφοδος: (de quo libro copiosus est Bandin.) et nr. VI. vti in cod. XXVI.

cod. XXVI. h. plut. alterum eiusdem syntagma: cod. XLVIII. 2. (pag. 70 sq.) — *Ptol. Tetrabiblos*, cod. XVI. nr. 11. (pag. 34.) cod. XX. nr. 4. cum anonymi expositione quadripartiti. (p. 38.) cod. XXXXIII. nr. 1. (p. 66.) — Centiloquium, s. Καρπος, cod. XVI. nr. 13. (pag. 34.) — cod. XX. nr. 2. et nr. 3. anonymi commentarius. (pag. 38.) — fragmenta. (pag. 68. nr. 1 et 2.) — Harmonic. cod. XXIX. plut. 58. nr. 19. et *Porphyrii* commentarius nr. 20. (pag. 474 sq.)

Neopoli in bibl. regia. *Ptol. Καρπος*, cod. chart. saec. XVI. — *Porphyrii* comment. in Ptol. harmonica prooemium, cod. chart. saec. XVI. — Apotelesmat. libri IV. cum Porphyrii et anonymorum duorum expositione, cod. membr. saec. XV. — Harmon. libri III. cod. saec. XIV.

In bibl. *Bauar. Monaci* de musica libr. III. cum Porphyrii introduct. (catal. pag. 61. cod. CLIV et CLVIII.) et almagestum, cod. CLVII. ibid. — declaratio — *τῶν προχείρων τῆς ἀστρονομίας*. (pag. 67. cod. CLXXIII.) — duodecim mathematica Ptolem. opuscula. (p. 81. cod. CCXXVII.)

Patauii in museo Triuisani, Harmonica cum Porphyrio. — *Augustae Vindel.* bis Harmon. cum enarr. Porphyrii. — *Guelferbyti* in bibl. ducali, Harmonica.

Turini in bibl. regia, adparitiones stellarum etc. cod. CCXXXIV. (catal. pag. 318.) — Harmon. cod. CCXXXI. (catal. pag. 316.) — Quadripartitum. cod. CCLXXXVIII. (catal. pag. 386.)

Venetiis, in bibl. D. Marci, teste catal. in cod. CCCIII. Expositio in tetrabiblon et Fructus s. Καρπος. — in cod. CCCXIV. Quadripartitum cum expositione anonymi et Porphyrii Isagoge, item Fructus, de expeditis canonibus, de iudicandi facultate et de hypothesibus planetarum cum *Theonis* proleg. in magnam syntaxin: — cod. CCCXV. *Theonis* comm. in canones Ptol. s. λογ. ἐφοδος. (add. ad §. VI. de cod. Ven.) — in cod. CCCXVIII et CCCXXI. Harmonica cum *Porphyrii* comment. — in cod. CCCXIII et CCCXIV et DXCIV. Quadripartitum, Καρπος et de hypothesibus planetarum. — in cod. DXCIII. *Porphyrii* comm. in Harmonica. Accessit, teste *Villoison*. in Anecdot. gr. tom. II. p. 284. Fructus cum expositione Achmetis. — *Venetiis* in biblioth. S. Michaelis, Harmonicorum libri III. gr. cum *Porphyrii* comment. et *Ptol.* inerrantium stellarum significationes, per *Nic. Leonicum* e graeco translatae, it. Excerpta ex Ptol. libris in op. Astrolabii. vid. *Mittarelli* bibl. codd. illius monasterii col. 973 sq. et col. 75. idem col. 1127. memorat cod. *Ptol.* delle Predizioni astrologiche lib. IV. tradotti dalla Greca nell' Italiana favella. *Harl.*]

Graece primum editi a *Ioachimo Camerario* [w]), cum versione sua duorum priorum librorum et praecipuorum e reliquis locorum, Norimb. 1535. 4. Hinc cum versione *Phil. Melanchthonis*, qui in praefat. ad Erasmum Ebnerum, senatorem Norimbergensem, testatur, se editionem Camerarii multis mendis purgasse, tum numeros in locis apheticis tam graeci quam latini textus emendasse. Basil. 1553. 8.

[Plenior

w) V. indic. libror. rar. bibl. Budensis, part. II. pag. 241. *Harl.*

[Plenior est inscriptio: *Cl. Ptolem.* de praedictionibus astronom. cui titulum fecerunt Quadripartitum, gr. et lat. libr. IV. *Melanchthone* interprete, (qui duo poster. libr. vertit.) Eiusd. Fructus libror. suorum, ex versione *Iouiani Pontani.* (lat.) Basil. per Io. Oporinum. — *Casiri* in bibl. arabico-hispanica tom. II. pag. 346 sq. copiose recenset cod. litteris cuphicis exaratum, qui continet arabicam versionem librorum Ptol. *Quadripartitum* et *Fructus* inscriptorum. Animaduertit, arabicam illam versionem plurimis in locis a contextu graeco dissentire, et omittere infinita; ex illa autem versione desumtam esse antiquam nostram latinam, multis modis barbaram et ab ipso arabico mire discrepare autographo. Prior vero pars non continet veram Quadripartiti interpretationem, sed illius tantum modo compendium, quod *Thabetus* olim edidit. (Thabetus tamen apud *Casir.* I. pag. 387. vbi de illo agitur, compendium libri *primi* fecisse dicitur.) Alii praeter ea Arabes aliis castigatiorem dederunt versionem Quadripartiti. *Casiri* praecipue laudat interpretationem *Abrahami Ben Alsalat*, quam *Honainus*, Isaaci filius, emendauit. (vid. quoque *Casirum* vol. I. p. 349.) commentariis vero illustrarunt *Omarus Ben Farkhan*, s. *Pharkhan Abrah. Ben Salat*, *Alnairizius* et *Albategnus*, (qui etiam alios exornarunt libros,) item *Ali Ben Redhuan*, cuius commentarium latine editum testatur Cardanus. *Harl.*]

Latine pridem verterat *Aegidius Tebaldinus* siue latino-barbare ex hispanica versione, Alfonsi, Castellae regis, iussu ex Arabico x) confecta. — [*Latina* versio Quadripartiti et centiloquii s. Καρπῶ, cum Haly comment. ex arabico facta, prodiit *Venetiis* per Erh. Ratdolt. 1484. 4. (vid. *Fossii* catal. bibl. Magliab. tom. II. pag. 419 sq. *Panzer* A. T. III. pag. 204. et quos ille laudat,) atque cum multis aliorum opusculis, ibid. per Bonet. Locatellum, 1493. fol. vid. *Panzer* ibid. pag. 332. inprimis *Mitarelli* in adpend. libr. saec. XV. col. 389 sqq. — Quadripartiti libr. IIII. de inerrantium stellarum significationibus, lib. I. (interprete Nic. Leonico,) et Centiloquium (Io. Iouiano Pontano interprete,) cum Hermetis et aliorum opusculis, (ex superiore edit. probabiliter repetitis,) lat. additi sunt *Iulii Firmici Materni* Astronomικῶν libr. VIII. per *Nicol. Prucknerum* — ab innumeris mendis vindicatis. Basil. per Io. Herwagium. 1551. fol. adde *Scheibel* astron. Bibl. part. II. p. 1 sq. *Harl.*] — Vertit et *Antonius Gogaua*, Louan. 1548. 4. Pataui 1658. 12. Pragae 1610. 12. Commentario illustravit *Hieron. Cardanus* prioribus II. libris Camerarii, posterioribus Gogauae versione seruata, Basil. 1554. fol. y) 1579. fol. Lugd. 1555. 8. et in Cardani Opp. [cura *Car. Sponii*, Lugd. 1663. fol. tom. V. pag. 93 sq. vid. *Freytagii* adparat. litter. III. pag. 725 sq. *Harl.*] — *Georgii Vallae* commentarius, anno 1502. editus, nihil aliud est, quam latina versio scholiorum graecorum; siue exegeseos ieiunae *Demophili* in tetrabiblon, quae cum *Porphyrii* siue *Antiochi* Isagoge graece et latine, addita *Hieron. Wolfii* versione, lucem vidit Basil. 1559. fol. In his scholiis Dorotheus citatur pag. 48. 110 et 139. Cleopatra pag. 88. Porphyrius, philosophus, pag. 169.

x) *Selden.* vxor Hebr. pag. 342. Ceterum de Alphonsi regis cura in promouenda Arabica Quadripartiti versione, vide, si placet, *Nic. Antonium* in Bibl. veteri Hispana tom. II. pag. 55. vel acta erud. a. 1697. pag. 302. Viderit porro Gassendus, qui in philosophia Epicuri, vbi contra astrologos disputat tom. II. pag. 501. contendit, tetrabiblon indignum esse Ptolemaei genio et subditiuum. Equidem Io. Pico iudice lib. I. contra Astrologos p. 285. Ptolemaeus *malorum* siue apotelesmaticorum est optimus. *Fabric.* Adde *Weidler.* pag. 181 sq. et *Heilbronner* pag. 349. *Harl.*

y) Vid. *Scheibel* l. c. part. II. pag. 15 sqq. et pag. 98 sqq. de seq. edd. *Harl.*

pag. 168. Meminit et auctor Petosiridis ac Necepso pag. 112. λέγει δὲ παλαιὸν τὸν Νεχεψῶ (ita leg. pro χεψῶ vt pag. 112.) καὶ Πετόσιριν, ἤτοι γὰρ πρῶτοι τὸ δι' ἀστρολογίας ἐξήπλωσαν προγνωστικόν. [conf. supra in vol. IV. pag. 148 sqq.] Paraphrasin tetrabibli, a [?] *Proclo* concinnatam, graece edidit *Melanchthon*, Basil. 1554. 8. z) Graece et latine cum versione sua *Leo Allatius*, Lugd. Batau. 1654. 8. Locum Ptolemaei e codice graeco MS. in collegio corporis Christi Oxon. feliciter restituit Seldenus p. 35. ad marmora Arundeliana. *Haly Heben Rodoan*, Arabis, commentarium laudat Cardanus cum Demophilo latine editum.

V. ΚΑΡΠΟΣ siue *fructus librorum suorum*, centum aphorismis astrologicis, ad eumdem Syrum. Graeca et latinam *Io. Iouiani Pontani* aa) versionem edidere *Ioachimus Camerarius* et *Phil. Melanchthon* vna cum tetrabiblo. Exstat et versio latina ex *Arabico* facta et post editionem Venetam [1483 et] 1493. fol. saepius edita. [Centum *Ptol.* sententiae, lat. per *Pontanum*, cum Pontano de rebus coelestibus et de luna. Venet. in aedib. Aldi et Andr. Soceri. 1519. 8. (vid. *Scheibel* astr. Bibl. I. pag. 89.) — Tum centum sententiae, interprete *Georgio Trapezuntio*, cum *Luc. Gaurizii* orat. de inuentione, vtilitate et laudibus astronomiae. Romae. 1540. 4. vid. meam Introd. l. m. *Harl.*] — Ex graeco versio *Georgii Trapezuntii* cum commentariis Basil. 1550. etc. *Arabicum* codicem memorat *Labbeus* Bibl. MSS. pag. 256. [vid. ad §. anteced.] Cum commentariis *Persicis Nasirodini Thusii* fuit inter codices manu exaratos, quos Iac. Golius ex Oriente secum adtulit bb). Vlmae 1674. 12. latine prodiit astrologia aphoristica, in qua aphorismi astrologici Ptolemaei, Hermetis, Ludouici de Rigiis, Almansoris, Cardani et Anonymi. Prodiit etiam Ptolemaeus *de electionibus*, Venet. 1509. latine.

VI. ΚΑΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ, *recensio chronologica regum* a Nabonassoro Assyriorum, Medorum, Persarum, Graecorum et Romanorum vsque ad Antoninum Pium, memorata *Georgio Syncello* p. 207 sq. 261. 264. 326. aliisque et inde ex parte restituta a *Iosepho Scaligero* III. Isagog. Canonum p. 291. integrius e codice D. Oueralli edita a *Setho Caluisio* in Isagoge chronologica p. 97. [add. Ioh. Behm Chronol. manud. Frf. 1619.] Postea e *Theonis* cc) Alexandrini commentariis εἰς τοὺς προχείρους κανόνας vulgata graece et latine a *Dionysio Petauio* ad calcem rationarii temporum saepe recusa, quem vide etiam lib. IX. thesauri temporum cap. 58. Hinc *Io. Bainbridgius* edidit cum libro Ptolemaei de hypothesibus planetarum, Lond. 1620. 4. [cum aliis

z) Conf. *Lambecii* comment. vol. VII. pag. 190 sqq. apud quem *Allatii* edit. citatur 1635. per vitium forsan typogr. v. Introduct. meam l. c. pag. 154 sq. *Harl.*

aa) Haec lat. versio vna cum *Pontani* adnotatt. exstat in tomo III. Pontani Operum, pag. 2601 — 2678. *Heum.* — *Io. Iou. Pontani* commentariorum in centum Cl. Ptol. sententias libri II. Basil. apud Andr. Cratander. 1531. 4. vid. *Scheibel* l. c. pag. 109. *Harl.*

bb) Cod. gr. Venet. cum expositione *Achmetis* supra in eodd. notitia memoraui. — Ex versione illius, (qui plene scribitur *Abugafar*, *Ahmed F. Iusuf F Ibrahim*,) translatum fuit centiloquium in linguam *hebraicam*: cuius cod. est in bibl. Leidensi inter MSSt. Scaliger. teste catal. pag. 404. nr. 14. In *Casiri* bibl. cit. I. pag. 372. cod. illius arab. exstat, et nomen quoque scribitur *Ahmad Ben Ioseph*. *Harl.*

cc) In cod. *Veneto* CCCXXV. (catal. pag. 150.) est primum *Nicephori Gregorae* expositio psiphophoriae eclipsis solaris ex Ptolemaei syntaxi et deinceps ex expeditis canonibus; tum sequitur *expositio in exped. canones Ptolem.* vbi initio cod. fusius differitur de auctore opereque, et adnotatur, hanc expositionem non esse Theonis, sed iunioris cuiusdam astronomi; hanc esse clariorem, Theonis autem obscuriorem etc. — in eod. CCCXXVIII. est quoque anonymi expositio in canones Persarum. *Harl.*

aliis opusc. vid. Pinelli catal. tom. I. pag. 328.] Denique *Henricus Dodwellus*, collatis praeter editos codicibus MSS. Is. Vossii, (a quo integriorem edendum canonem Ptolemaei promiserat G. Vossius, pater, pag. 140. de scient. mathem.) Sauilii, Vsserii edidit cum variis lect. et notis, adiectisque aliis fastis graecis recentioribus fragmentisque e *Theonis* et *Heraclii*, imp. commentariis in Πρόχειρος Ptolemaei κανόνας, subiecit dissertationibus suis Cyprianicis, Oxon. 1684. 8. et 1685. fol. Brem. 1690. fol. et Amst. 1700. fol. Suidas de *Triboniano* Sidete, qui Iustiniani, imperatoris, aetate floruit: ἔγραψεν ἐπικῶς ὑπόμνημα εἰς τὸν Πτολεμαίου κανόνα. Videtur etiam *Demophilus*, siue quisquis auctor scholiorum graecorum in tetrabiblum p. 65. commentarium promittere in canonem astronomicum [?] Ptolemaei: Ταῦτα γὰρ ἐν τῷ κανόνι μαθησόμεθα. Suidas inter scripta Ptolemaei nostri etiam refert πρόχειρον κανόνα. [conf. *Paulli* locum supra in vol. IV. pag. 139 sq.] Fidei canonis huius mathematici circa annos regum Babyloniorum detrahit *Hermannus Conringius* in aduersariis chronologicis de antiquis Asiae et Aegypti dynastiis cap. 12. dd) Et sane fatendum est, numeros annorum haud satis constare, et varie corrumpi potuisse, Theonis quoque commentaria esse interpolata a Christiano, qui Iulianum dicit parabatam. In canone Aegyptiaco Ptolemaeus annos regum non a vero die eorum natali, sed a Thoth vago, qui postea pro vsu ciuili adligatus est sub Augusti imperio diei XXIX. mensis Augusti, numerat, vt obseruatum *Antonio Pagi* ad a. Chr. 69. nr. 3. [Inprimis de hoc Canone egerunt *Freretus*, Remarques sur le Canon astronomique, qui se trouve dans les Manuscrits de Théon d'Alexandrie — Mém. de l'Acad. d. Inscr. T. XXVII. p. 121 sq. et german. in: Abhandlungen und Auszügen der kön. Akad. d. Inschr. in Classen gebracht, Alte Gesch. Asiens, I. B. p. 393 sq. — atque *I. S. Semler* Historische und critische Erläuterung des sogenannten Canons des Ptolemaeus, in: Sammlung von Erläuterungsschriften zur allgem. Weltbistorie, III. B. (Hal., 1750.) p. 103 sq. *Beck.*]

VII. ΦΑΣΕΙΣ ἈΠΛΑΝΩΝ ἈΣΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ἘΠΙΣΗΜΑΣΕΙΩΝ, *de apparentiis et significationibus inerrantium* per vniuersum annum. Eiusmodi quatuor parapegmata inter se diuersa exstant Ptolemaei nomine, vt notauit Iac. Vsserius cap. 6. de Macedonum et Asianorum anno solari.

Primum solum genuinum est, in quo φάσεις, suo tempori congruentes, ex proprio calculo exhibet Ptolemaeus, ἐπισημασίας ex veterum tabulis atque obseruationibus *Aegyptiorum*, *Caesaris* (in Italia) *Calippi* Cyziceni (330. annis ante Christum in Hellesponto) *Cononis* Samii, (270. ante Christum, in Italia et Sicilia) *Democriti*, Abderitae, (in Macedonia et Thracia, 430. ante Christum) *Dosithei*, Coloniensis, (Coloni prope Athenas, ante Christum 200.) *Euctemonis*, Atheniensis, (Athenis, in Cycladibus, Macedonia, Thracia, 432. ante Christum annis) *Eudoxi*, Cnidii, (366. ante Christum, in Asia, Sicilia et Italia,) *Hipparchi*, Bithyni, (in Bithynia, 130. ante Christum annis) *Metonis*, Atheniensis, (432. ante Christum, in Cycladibus, Macedonia, Thracia, Athenis) *Metrodori*, Scepsii, (80. ante Christum, in Italia ac Sicilia) *Philemonis* (MS. Φίλωνι habet, nisi Philippi, vel Euctemonis legendum p. 64. Vranolog. edit. Amstel. pro Philemone) et *Philippi*, Medmaei, (in Peloponneso. Locride ac Phocide, 340. ante Christum annis). Hoc integrum latine edidit a se versum *Federicus Bonauentura*, Vrbinas, cum notis, Vrbini 1592. 4. [vid. *Scheibel.* part. I. pag. 205. — lat. ex interpret.

dd) Atque in Actis erud. Lips. Supplem. tom. IX. pag 399 sqq. *Heum.*

terpret. *Nic. Leonic.* Florent. per her. Phil. Iuntae. 1525. 8. cum quibusdam Ouidii poemat. vid. *Bandini* Annal. Iuntinae typogr. part. II. pag. 197. — antea in tomo II. edit. *Ouidii* Aldinae, Venet. 1515. 8. vid. *Scheibel.* aſtron. Bibliogr. I. pag. 82. *Harl.*] — Partem, eamque ipſam admodum mutilam ac deprauatam in Vranologio ſuo graece cum verſione ſua vulgauit 38. annis poſt *Dionyſius Petauius*, Pariſ. 1630. fol. Recuſum eſt *Petauii* Vranologium Amſtelod. (titulus quamvis praeferat Antwerpiam) 1703. fol. Huius parapegmatis exemplar integrum graecum ab Henr. Sauilio ſibi communicatum fuiſſe, Vſſerius teſtatur. Suidas [?] quoque inter Ptolemaei ſcripta memorat *περὶ φάσεως καὶ ἐπισημασιῶν ἀςέρων ἀπλανῶν βιβλία β'.*

Secundum parapegma faſtorum libris Ouidio antiquiores editiones ſubiiciunt, in Petauii quoque Vranologio comparet, traditurque e graeco Ptolemaei tranſlatum eſſe a *Nic. Leoniceno.* Sed Scaligeri, Petauii aliorumque ſententia falſo ad Ptolemaeum refertur, cum ſit rhapſodia, ex variis parapegmatibus nullo iudicio conſuta (confer Petau. VII. 5. diſſ. ad Vranolog.) et forte, vt Vſſerius ſuſpicabatur a Leoniceno ipſo ex Ouidio et aliis ſcriptoribus latinis congeſta. *Fabric.* Ex Columella eſſe contextum, contendit *Pontedera.* vid. quae notaui in Introduct. I. m. pag. 155 ſq. *Harl.*

Tertium et breuius et nullius plane momenti anno Chriſti 1345. Aſtrologicae ſuae ſummae inſeruit *Ioannes Eſchenden.*

Quartum ſubiectum habetur Iſagogico aſtrologiae Ptolemaei ex Arabico *ab Abrahamo de Balmes* conuerſo, quod non aliud eſt, ac Gemini Rhodii Iſagoge in phaenomena, de qua libro III. dixi. [?]

VIII. Cum Ptolemaei liber huius argumenti genuinus, quem *Federicus Bonauentura* vna cum apologia ee) ſua pro Theophraſto atque Alexandro, Aphrodiſeo, latine cum notis edidit, ille ipſe in manus meas peruenerit graece beneficio doctiſſimi atque amiciſſimi collegae mei, *Io. Frid. Winckleri*, qui eum cum ante aliquot annos Oxoniae verſaretur ex codice Sauiliano deſcripſit, operae pretium exiſtimaui, partem priorem, quae graece nunquam lucem vidit, hoc loco vna cum verſione Bonauenturae integram ſubiungere, poſterioris vero partis, quam in Vranologio Petauius edidit, tantum annotare ea, quibus locis codex iſte vel plenior eſt, vel a Petauiana editione recedit. [?]

[Ego vero illum librum, a Fabricio hic editum, ſi vita fuerit, nec lectoribus erit ingratum, in Supplem. tomum coniiciam. *Harl.*]

IX. ΠΕΡΙ' 'ΑΝΑΛΗ'ΜΜΑΤΟΣ, *De analemmate* ex editione *Frid. Commandini*, Rom. 1562. 4. Hunc librum nondum vidi: ſed coniicio, eum parum diuerſum eſſe a planiſphaerio Ptolemaei, de quo infra §. 11. et quod legi ex eiusdem Commandini editione, ibi memorata. *Fabric.* [In catal. Pinelliano, tom. I. pag. 321. in vno volumine compacti ſunt illi duo libri, diuerſe inſcripti: *Ptolem.* planiſphaerium, cum commentar. *Fed. Commandini,*

ee) Titulus integer libri eſt: Fed. Bonauenturae, Vrbinatis, pro Theophraſto atque Alexandro, Aphrodiſienſi, de vero tempore ortus atque occaſus Orionis Apologia tribus libris diſtincta, in qua de ſpeciebus ortus et occaſus ſiderum ex Ptolemaei ſententia latiſſime agitur, multaque loca veterum poetarum, medicorum ac philoſophorum et praeſertim Homeri, Hippocratis, Heſiodi, Ariſtotelis, Arati, Hipparchi, Galeni, Theophraſti, Alexandri, Virgiliique enarrantur ad Clariſſ. mathematicum Io. Antonium Maginum, Patauinum.

dini, et Iordani planiſphaerium, Venet. Aldi fil. 1558. 4. (quae ed. etiam fuit in bibl. Hulſiana, tom. II. pag. 456.) — et *Ptol.* liber de analemmate, cum comment. Fed. Commandini, Romae P. Manut. 1562. 4. (in ead. quoque bibl. Hulſiana, tom. II. pag. 355.) *Harl.*]

X. ὙΠΟΘΕΣΙΣ ΤΩ͂Ν ΠΛΑΝΩΜΕ'ΝΩΝ, *De hypotheſibus planetarum liber* latina verſione et formis mathematicis illuſtratus a *Io. Bainbridge*, Lond. 1620. 4. Codex pulcherrime ſcriptus fuit in bibl. Caroli de Montchall, teſte *Labbeo* pag. 189. Bibl. nou. MSS. [alius exſtat in Bibl. Vindob. vid. *Lambecii* comm. VII. pag. 486. ibique not. Kollarii.] Ptolemaeum optimum aſtronomorum in ſecundo libro ὑποθέσεων laudat *Simplicius* in II. de coelo comment. 33.

XI ἉΠΛΩΣΙΣ ἘΠΙΦΑΝΕΙ'ΑΣ ΣΦΑΙ'ΡΑΣ, PLANISPHAERIVM *ad Syrum*, libellus, Suidae memoratus, latine tantum exſtat, translatus ex Arabico Maslemi, Toloſae a. 1544. *Rudolpho Brugenſi* interprete. [vid. *Heilbron.* pag. 456.] Emendauit *Marcus*, monachus coeleſtinus Beneuentanus, ad calcem geographiae Ptolemaei. Rom. 1508. fol. Editus etiam eſt a Io. Valdero cum praefatione Rudolphi Burgenſis ad Theodoricum Platonicum vna cum Arato, Procli ſphaera, planiſphaerio Iordani et aliis quibusdam, Baſil. 1536. 4. et cum commentariis Frid. Commandini Venet. 1558. 4. ſed quae in meo exemplo deſiderantur. [vid. ad §. IX.] Hipparchum hac in parte ſequutus eſt Ptolemaeus, vt docet Syneſius de dono Aſtrolabii ad Paeonium pag. 310. *Fabric.* — Inter codd. orientales bibl. *Leid.* eſt, (ſecundum catal. pag. 454. nr. 133.) Abul Haſan Ben Haſan Ben Heithem de motu ſphaerae ex Ptolemaeo. — *Italica Herculis Bottrigari* verſio, cum multis correctionibus, explicationibus etc. Bononiae 1572. 4. v. *Paitoni* bibl. laud. tom. IV. pag. 131. *Harl.*

XII. ἉΡΜΟΝΙΚΩ͂Ν, *Elementorum Harmonicorum libri III.* Equidem *Ionſius* pag. 114. *Io. Meurſii* veſtigiis pag. 185. ad Nicomachum inſiſtens, contendit, auctorem horum librorum eſſe neſcio quem Ptolemaeum Philadelphum, Pythagoricum. Sed Pythagoricum auctorem non eſſe, ſatis ex ipſo opere patet, in quo Archytas et alii Pythagorici diligenter confutantur, eorumque ſententia non minus libere ad examen reuocatur, quam Ariſtoxeni, Eratoſthenis et Didymi. Neque Bedae auctoritas me mouet, qui in muſica theorica tom. I. opp. pag. 346. Ptolemaeum Philadelphum, philoſophum pythagoricum, commemorat: nam poſterioribus temporibus plures Ptolemaeum noſtrum confuderunt cum rege Aegypti huius nominis, vt Iſidori hiſp. Albumaſaris et aliorum exemplis ſupra demonſtraui. Apud *Nicomachum* lib. II. pag. 36 manualis Harmonici nomen Ptolemaei non videtur eſſe ab ipſo Nicomacho, ſiquidem Ptolemaeum noſtrum aetate anteceſſit; ſed ab eo, qui e Nicomacho excerpta nobis dedit, vt Marco Meibomio obſeruatum; neque enim opus Nicomachi, quod ad librum praeſertim ſecundum adtinet, ad nos integrum peruenit. Porro *Macrobius* lib. I. cap. 19. in ſomnium Scipionis ſolum Ptolemaei nomen habet, non, Ptolemaei Philadelphi, Pythagorici: [P] *Nam Ptolemaeus in libris tribus, quos de Harmonia compoſuit, patefecit cauſam* etc. Sic Caſſiodorus quoque libro de muſica, et libris eiusdem argumenti locis compluribus Boethius, et in ſcholiis ad Heſiodum p. 185. Io. Protoſpatharius et p. 275. Io. Diaconus. Hos Ptolemaei libros tres primus latine vertit *Antonius Gogauinus* ff), Grauienſis,

ff) Vid. *Lambec.* comm. VII. col. 203. *Harl.*

vienfis, Venet. 1562. 4. cum Ariſtoxeni libris eiusdem argumenti et Ariſtotelis fragmento de obiecto auditus ex Porphyrii ad Ptolemaeum commentariis. Poſt ſacculi non integri ſpatium in illuſtrando hoc opere verſatus *Io. Keplerus*, mathematicus praeſtantiſſimus, adpendice ad lib. V. harmonicorum pag. 249. (Lincii Auſtriae 1619. fol.) teſtatus, ſe Ptolemaei libros III. habere graece MStos cum commentariis Porphyrii, philoſophi profundiſſimi, itidem graecis ab initio vsque ad lib. II. cap. 7. dignosque ſibi ſemper viſos, qui graecolatini integri exirent in publicum. *Eaque de cauſa*, inquit, *ante annos decem coepi in latinum ſermonem illos vertere, quae verſio proceſſit vsque ad medietatem codicis Porphyriani. Quo minus vlterius pergerem, impedimento mihi fuit loci mutatio etc. At vero, cum ante annum propoſuiſſem, meos harmonicorum libros V. edere, momentum ingens videbam ſitum in comparatione mei operis cum Ptolemaico, praeſertim libri mei V. cum vltimis capitibus libri III. Ptolemaei, quorum tria extrema nihil habent, niſi lemmata ſiue titulos a Ptolemaeo. Itaque, reluctante genio, propoſui ſolum partem decerpere operis ſeipſo mutili, quae maxime ad meam materiam faciebat. Quem ad finem verti librum Ptolemaei III. a capite 3. ad finem, et tribus vltimis lemmatibus inanibus ſuos textus ex principiis aſtronomiae Ptolemaicae, et ex mente auctoris, quanta potuit fieri dexteritate ſubieci, et denique commentarios adieci, quibus Porphyriani defectus commentarii ſuppletur, et inuenta Ptolemaica cum meis comparantur, et diſcrimen oſtenditur inter Ptolemaei ſymbolismos et meas demonſtrationes legitimas, vnde infirmitas et imperfectio ſymbolismorum illorum, et cauſa potiſſima huius rei, ſcilicet falſitas principiorum aſtronomiae Ptolemaicae pateſcit.* Poſtea editione Ptolemaei in aliud tempus reiecta tantum capitum libri III. titulos recenſet, confertque cum locis harmonici ſui operis, quibus vel meliora vel eadem melius tradiderit. Idem in notis ad Myſterium Coſmographicum (Francof. 1621. fol.) pag. 49. *Fruſtra has cauſas ex Ptolemaei muſicis exſpectatas a me eſſe lector ipſe dicet, ſi quando auctores hi cum meis notis edantur, Deo vitam prorogante.* Poſt Keplerum iisdem libris manum admouit *Marcus Meibomius*, vir doctiſſimus et vtriusque linguae pariter ac veteris muſicae peritus. Qui ſic in litteris datis ad *Marquardum Gudium* 14. Cal. April. 1667. *Ptolemaeus non minus abſtruſiori muſicae eruditione quam reliquis ſcriptis clarus ob ſtyli obſcuritatem, vtpote* [?] *Aegyptius, explicatorem hactenus non inuenit, et interpretem harmonica litteratura non inſtructum, cuiusmodi fuit Gogauinus, qui futilem verſionem Venetiis edidit, merito deterrere potuiſſet. Illum iam ab eo tempore, quo muſicorum veterum vtrumque volumen prodiit, explicatum difficilibus locis et ſexcentis reſtitutum adſeruo. Porphyrii in Ptolemaei harmonica commentarium habeo, vsque ad ſecundi libri caput octauum. Vltima Ptolemaei verba, in quae Porphyrius commentatur, ſunt:* πλὴν καθόσον τ8το μὲν τῶν ὅρων ἕκαςος ἴδιον ἔχει τὸ αἴτιον, ἐπὶ δὲ τῶν τόνων ἔπωνταί πως. *Porphyrii vltima ſunt:* ὥςε τὸ ἀρπῆθεν ἐφαρμόζον, τῇ διαςάσει μέλος πῇ μὲν ἀπολιπον πῇ δὲ ἀπολαμβάνον ἑτερότητα τ8 ἤθ8ς ποιεῖν. *Scire velim, num codex tuus ſit magis integer?* Sed quae vel Keplerus vel Meibomius in Ptolemaeum commentati ſunt, lucem hactenus non viderunt. Loca quaedam ex his libris graece producit *Iſmael Bullialdus* ad Theonem, vſus codice MSto regis Galliae. Denique libros tres integros ex vndecim codicibus MSS. graece cum verſione ſua perſpicua et notis vulgauit Angliae decus, *Io. Walliſius*, Oxon. 1682. 4. recuſos tomo tertio operum Walliſii, ibid. 1699. fol. in quibus *Porphyrii* quoque ad Ptolemaeum commentaria (non integriora, quam in codice M. Meibomii)

et Manuelis Bryennii harmonica cum Wallisii versione occurrunt [gg]). Libri tertii capita tria postrema non sunt Ptolemaei, sed addita a *Gregora*, vt docet scholion, quod in duobus MSS. initio capitis 14. Wallisius reperit: Τὸ *παρὸν κεφάλαιον καὶ τὰ ἐφεξῆς ἴσέον, ὡς ἀπὸ πάντων παλαιῶν βιβλίων λείπουσιν, οὐκ οἶδα δι' ἣν αἰτίαν.* Ὁ *μέντοι σοφώτατος* Γρηγορᾶς *ἐπιςήσας τὸν νοῦν τῇ τῶν κεφαλαίων ἀκολουθίᾳ τὸ ἐνδέον ἀνεπλήρωσε προσηκόντως ἐκ τε τῶν διαφορῶν τῶν ἐμμελειῶν καὶ ἐκ τῶν οὐρανίων κινήσεων.* Ἔοικε δὲ, *ὅτι μέχρι τοῦ παρόντος κεφαλαίου ἐλθὼν ὁ* Πτολεμαῖος *τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο, πρὶν προσθεῖναι καὶ τὰ ἐφεξῆς κεφάλαια, ὅσα ἐν τῷ πίνακι προέθετο.* Ὁποῖον δὲ καὶ Ἀριςείδης ὁ Ῥήτωρ ἐπεπόνθει. Τὸν *μὲν γὰρ τελευταῖον τῶν ἱερῶν λόγων αὐτοῦ τελειῶσαι οὐκ ἔφθασεν οὐδ' ἐκεῖνος, ἐτελεύτησεν γὰρ πρότερον νόσῳ χρησάμενος ἀπροσδοκήτῳ.* Ὅπερ δὲ καὶ *τῷ μεγάλῳ* Βασιλείῳ *τὴν ἑξαήμερον γράφοντι συνέβη.* Πρὶν *γὰρ αὐτοῦ τὸ κατὰ σκοπὸν ἐπιθεῖναι τέλος, ἐτελεύτησε καὶ αὐτὸς, ἀνεπλήρωσε δ' αὐτὴν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ* Γρηγόριος Νύσσης. Παραπλήσιον δὲ καὶ ὁ Γρηγορᾶς *ἐπὶ τοῦ παρόντος πεποίηκε βιβλίου, συνθεὶς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ διανοίας τὰ λείποντα κεφάλαια τρία.* Gregorae exemplo Wallisius et ipse locum suppleuit graece, lib. II. cap. 14. Videntur etiam postrema capitis 12. libri XIII. a Gogauino non lecta, scholion continere a verbis vsque, *οἱ δὲ βαρύτεροι τοῦ δωρίου.* *Barlaami* monachi refutatio trium capitulorum, quae addita sunt ad harmonica Ptolemaei, MSta occurrit in bibl. regis Christianissimi teste *Labbeo* pag. 117. [P] [*Gregorii,* qui Euclidis quoddam scriptum musicum Ptolemaeo nostro tribuere maluit, sententia refutata est supra in vol. IV. pag. 80. §. XII. *Harl.*]

XIII. ΠΕΡΙ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΥ, *de iudicandi facultate et animi principatu* libellus, in quo processum iudicii intellectus non ineleganter describit. Graece cum versione et notis suis primus edidit *Ismael Bullialdus*, Paris. 1663. 4. Recusus est eodem anno latine Hagae Comitis, ibidem in 4. additis eiusdem Bullialdi notis breuibus ac Renati Cartesii Opiniones, (1. de animae specie intellectui impressa, 2. corpus non sentire, sed animam, et 3. de speciebus ab obiectis, emissis): subnexis itidem *Francisci Laurentii*, (Du Laurens,) solutionibus aliquot quaestionum adfinis argumenti, (1. vtrum aliquid sit in intellectu, quod prius non fuerit in sensu, 2. quid primum in scientiis quaerendum sit, et quis adsequendae veritatis modus habeatur, 3. de rei simpliciter sumtae proprietatibus, 4. quod necessario aliquid existat, et illud vnicum sit, adeoque deus primo et maxime ab intellectu cognoscatur.) Apographum e graeco codice bibliothecae regis Galliae descriptum exstat in Iohannea bibliotheca huius vrbis Hamburgensis.

XIV. Scripta

gg) Conf. Acta erud. Lips. a. 1683. p. 77. *Porphyrii* comment. in duo Ptolemaei Harmon. libros et *Man. Bryennii* expositio sunt in codd. Vindob. vid. *Lambec.* VII. pag. 168 sqq. cum Kollarii nota, (vbi quoque de Bryennii commentario, ab *Antonio de Albertis* in latinum sermonem verso, pluribus agitur,) pag. 203 sq. p. 462 sq. p. 465 sq. adde *Nessel.* catal. part. IV. pag. 119. et *G. I. Vossium* de scient. mathem. cap. 22. §. 4. In bibl. *Pinelliana*, teste catal. tom. III. pag. 360. fuerunt II. codices saec. XVI. in quorum altero sunt *Ptol.* Harmonicorum libri III. cum scholiis ineditis, graece; in altero; *Porphyrii* comment. in Harmon. Ptol. graece, fol. vbi adnotat cl. Morellius; „in operis inscriptione pro *Porphyrii* nomine, quod verissimum olim erat, *Bryennii* nomen est a recentiore manu scriptum. Porro commentarius, quemadmodum in edit. Wallisii, haud vltra caput secundum libri VIII. procedit.“ *Harl.*

XIV. Scripta Ptolemaei deperdita haec apud veteres memorantur:

Περὶ μετρήσεως μονόβιβλος, in quo demonstrauerat Ptolemaeus, non plures posse esse dimensiones, quam tres. *Simplicius* in I. de coelo.

Μηχανικῶν libri III. Suid. in Πτολεμ.

Ὀπτικὴ πραγματεία. Heliodorus Larissaeus in opticis, Simpl. in I. de coelo.

Περιήγησις, *Tzetz.* hist. 396. et v. 100.

Περίπλους, Steph. Byz. in Λούγδουνα. Sed periplus iste et Periegesis forte non diuersa fuere ab opere Ptolemaei geographico, quod habemus.

Περὶ ῥοπῶν βιβλίον. *Eutocius* ad Archimed. lib. I. Ἰσοῤῥοπικῶν. *Simplicius* in IV. de coelo.

Στοιχεῖα. *Simplicius* in I. de coelo.

Libri duo ὑποθέσεων. *Simplic.* in II. de coelo, comment. 33.

Suppositi sunt *libri tres magici*, quos Ptolemaeo tribuit Trithemius. Confer Naudaei apologiam pro viris doctis, magiae accusatis pag. 290.

Libri de anulis, *et libri astrologici ad Aristonem*. vide *Io. Picum* pag. 284. operum. [*] [*Archimedis* de speculis comburentibus opusc. in Archimede Maurolyci male tribuitur Ptolemaeo. vid. supra in vol. IIII. pag. 178. *Harl.*

XV. Iam alios quoque nonnullos accipe *Ptolemaeos* ingenii laude celebres.

Ptolemaeus, Agesarchi F. Megapolitanus scripserat historiam Ptolemaei Philopatoris, cuius librum III. citat *Athenaeus* X. pag. 425. Idem opus laudatur XIII. pag. 577 sq. et in *Clementis Alex.* protreptico pag. 29. et ab *Arnobio* VI. pag. 193. Confer Vossium et *Theodori Canteri* var. lect. II. 2. Apud eundem *Athenaeum* VI. pag. 251. eruditus interpres laudat Euphantum in quarto historiarum Ptolemaei, sed in Graeco est: *Euphantes libro quarto historiarum scripsit*, *Ptolemaei tertii parasitum* etc.

Ptolemaeus, *Alexandrinus*, cognomento *Pindarion*, Aristarchi discipulus, grammaticus, de quo Suid.

Ptolemaeus *Aristonici*, grammatici, pater, grammaticus et ipse, de quo Suid.

Ptolemaeus, *Ascalonita*, de quo vti de superioribus duobus dicam in grammaticis. [vid. infra, in libr. IV. cap. 33. §. 5. pag. 515.]

Ptolemaeus, astrologus, a Claudio nostro Ptolemaeo diuersus; comes Galbae imp. de quo supra hoc capite §. 1.

Ptolemaeus, Alexandrinus, cognomine *Chennus*, Photio cod. CXC. et Suida in Ἐπαφρόδ. atque Πτολεμ. dicitur Ptolemaeus Hephaestionis, siue quod Hephaestionis fuerit filius, vel, vt *Ionsio* pag. 14. visum, praeceptor aut pater. *Tzetzae* Chil. VIII. v. 388. audit Ptolemaeus Hephaestion, perinde vt Apollonium Molonis alii vocarunt Apollonium Molonem. Ex huius Ptolemaei, itidem grammatici, Traiano imperante clari, libris septem περὶ τῆς εἰς πολυμαθίαν καινῆς ἱστορίας Tertullae eruditae foeminae dicatis excerpta seruauit Photius cod. CXC.

cod. CXC. Eadem in fcriptoribus hiftoriae poeticae cum A. Schotti verfione et eiusdem atque Hoefchelii notis recudi curauit, et Apollodoro, Cononis narrationibus, Parthenio et Antonino Liberali adiunxit *Tho. Galeus*, Parif. 1675. 8. [cum Conone et Parthenio edidit gr. et lat. cum notis e Galei edit. *Teucher*. Lipfiae 1793. 8. vid. Intoduct. meam etc. II. part. I. p. 110 fq. *Harl.*] Hos ipfos libros effe, quos παραδόξυς ἱςορίας Suidas vocat, Voffio facile adfentior. Idem Suidas praeterea, ait, hunc Ptolemaeum fcripfiffe Σφίγγα drama hiftoricum, et Ἀνθόμηρον fiue poema, ad Homeri exemplum compofitum libris XXIV.

Ptolemaeus, chirurgus. *Celf.* VI. 7.

Ptolemaeus, Cytherius, poeta, qui poema epicum fcripferat de herba Aegyptia pfalacanthe. Suid. [P]

Ptolemaeus, grammaticus, Ἐπιθέτης, fiue, vt Euftathio adpellatur, Ἐπίθετος dictus, quod praeceptore fuo, Hellanico, grammatico, Agathontis, qui Zenodotum, Ephef. audiuerat, difcipulo, relicto, Ariftarchum fequutus eft. Scripferat, Suida tefte, περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ πληγῶν et commentarium in Odyffeam.

Ptolemaeus, Euergetes, Aegypti rex, Ariftarchum, grammaticum, audiuit et fcripfit ἱςοριῶν, (quae Athenaeus ὑπομνήματα adpellare videtur,) libros XXIV. Vide *Voffium* lib. I. hift. graec. lib. I. cap. 18. pag. 118. et cap. 21.

Ptolemaeus, haereticus, ἀπάνθισμα τῆς Οὐαλεντίνυ σχολῆς, vt vocatur S. Irenaeo praefat. libror. aduerfus haerefes. Eius epiftolam ad Floram feruauit *S. Epiphanius* XXX. 7. Huius potiffimum Ptolemaei Valentinianismum, ab Irenaeo et Tertulliano impugnatum, obferuat *H. Dodwellus*, quem vide diff. ad Irenaeum pag. 318 fq.

Ptolemaeus *Hephaeftionis*. Vide paullo ante Ptolemaeum Chennum.

Ptolemaeus *Lagi*, Aegypti rex, qui res Alexandri fcripfit, de quo dixi lib. III. [cap. II. vol. III. pag. 50.]

Ptolemaeus, *medicus* Erafiftrateus. *Coel. Aurel.* III. 8. chronicar. paffion. Incertum, aliusne fit medicus Ptolemaeus, Galeno laudatus et Aetio.

Πτολεμαῖος ὁ Μενδήσιος τὰ Αἰγυπτίων ἀνέκαθεν ἱςορῶν *Syncell.* pag. 64. Ptolemaei huius, *Mendefii* facerdotis, Tatiano, Iuftino, Tertulliano et Cyrillo Alex. laudati, librum περὶ χρόνων citat Apio apud *Clementem Alex.* I. Strom. pag. 320. et *Eufebium* X. 12. praep. Neque valde antiquior fuerit hic Ptolemaeus Apione, fiquidem idem fit, quem ἐν πρώτῳ περὶ Ἡρώδυ τῦ βασιλέως laudat Ammonius in Ἰδυμαῖοι. Ita quidem doctiffimus *Voffius* II. 5. hift. graec. Magis tamen inclino in eam fententiam, Ptolemaeum Afcalonitam ab Ammonio intelligi, quem et alibi laudat, et qui Herodis Afcalonitae ciuis fuit.

In Morerii lexico pro Ptolomée, *Medecin*, lege *Mendefien*.

Ptolemaeus *Naucratites*, fophifta, cognomento *Marathon*, Herodis Attici auditor, fed qui ad Polemonem magis orationem fuam conformabat. De eo *Philoftratus* lib. II. de Sophift. pag. 591 fq. Eius cum Heraclide Lycio contentionem refert idem pag. 608.

Ptolemaeus, *Peripateticus*, cuius meminit Porphyrius in Plotini vita. Vtrum diuerfus fuerit a Ptolemaeo, Afcalonita, dubitare me memini lib. III. [P] [cap. VIII. vol. III. pag. 504. vbi tamen vide, quae adnotaui. *Harl.*]

Ptolemaeus

Ptolemaeus cognomento *Pindarion.* Vide fupra in Ptolemaeo Alexandrino.

Ptolemaeus, *Platonicus*, qui fcripfit in Timaeum Platonis, tefte Proclo.

Ptolemaeum Philadelphum, regem, *Platonis* fectatorem vocat S. Hieronymus praef. ad quaeftiones hebr. in Genefin, in eo quidem, quod et ipfe inftar Platonis vnum deum colendum effe duxit.

Ptolemaeus Philadelphus, philofophus pythagoricus, quem *Beda* lib. de mufica, et ex eo *Meurfius* pag. 185. ad Nicomachum atque *Ionfius* pag. 114. memorat, nullus fuit. Harmonicorum enim quae ille Ptolemaeus dicitur fcripfiffe, auctor fuit Claudius nofter Ptolemaeus, vt fupra §. 12. demonftraui.

Ptolemaeenfis Philadelphus inter Dipnofophiftas colloquens ab Athenaeo inducitur; fed is a patria Ptolemaide Phoeniciae ita dicitur, vt Antiochus Ptolemenfis apud Marcellinum comitem in chronico. Itaque Ionfius male Philadelphum Ptolemaicum adpellat; a Ptolemaide vero Aegypti dicuntur potius Ptolemaitae, vt notauit *Ez. Spanhemius* diff. IX. de vfu numismi. pag. 912.

Fuit et recens quidam fcriptor *Claudius Ptolemaeus*, nobilis Senenfis, cuius libri fex epiftolarum italice fcripti exftant, quarum felectas gallice tranftulit *Petrus Vidal*, Tolofanus, Parif. 1572. 8. Praetereo *Ptolemaeum Lucenfem* circa A. C. 1300. clarum fcriptorem chronici, quod laudat Ioannes Gerfon de ftatu ecclefiae V. et N. T. [Eius *annales* ab a. 1060. ad a. 1303. prodierunt Lugduni 1619. 8.]

XVI. Quum geographos fupra cap. 2. perfequerer, adnotaui nonnulla §. 10. de tabulis fiue chartis veterum geographicis, de quibus varia etiam obferuata effe video *Petro Bertio* in praefatione ad Ptolemaei geographiam. Lubet igitur in praefenti, vbi de aftronomorum principe, Ptolemaeo, mihi fermo fuit, fimiliter pauca quaedam fubiungere de veterum fphaeris globisque coeleftibus et aliis eiusmodi inftrumentis aftronomicis, quibus interim vtetur lector, donec oriatur alius me eruditior, qui fatisfaciat Iacobi Bernardi hh) defiderio, vt hiftoriam globi plenius atque exactius defcribat. De obferuationum quidem coeleftium antiquitate praeclara funt, quae disputauit magnus *Gaffendus* [P] praefat. ad vitam Tychonis Brahei. Adtigit hoc argumentum etiam *Iaquelotus* diff. I. de exiftentia Dei aduerfus Atheos cap. 22. Sed in praefenti vnus mihi erit fcopus propofitus, veterum in efformandis coeleftis machinae imaginibus et inftrumentis aftronomicis induftriam breuiter perftringere.

Vt ab Hebraeis initium fumam, fufpicari quis poffit, regem Salomonem in templo fuo duas illas infignis molis columnas ideo ftatuiffe, vt fingulis illis imponeret fphaeram fiue globum, vt vocatur 3 Reg. VII. 16. qui feptem erat circumdatus circulis fiue totidem planetarum orbitis, id. 17. Confer 2 Paralip. III. 16. Equidem vti fanctum tabernaculum, ita templum quoque referebat imaginem vniuerfi, vnde ἐκμαγεῖον παντὸς κόσμου adpellatur ab auctore

hh) Nou. Reip. litterar. a. 1699. tom. II. p. 471. *Quelques perfonnes curieufes fouhaiteroient que quelcun fit l'hiftoire du globe, à peu pres comme on a fait celui du calendrier, en montrant, qui en a été le premier inventeur, et quels ont été les progres. Que fi ce plan eft trop difficile à remplir, on voudroit favoir du moins, qui eft le premier inventeur des globes celefte et terreftre.*

auctore Chronici Paschalis pag. 77. In hoc per adytum siue sanctum sanctorum, in quo manna gratiae, atque lex et Aaronis virga, prouidentiae diuinae symbola erant, et Deus super cherubim adparebat, designabatur ii) coelum *νοητὸν*, in quod ingressus est Iesus. Hebr. IX. 12. 24. VI. 19. 20. Sanctum siue media pars erat, coelum visibile et *ἅγιον κοσμικὸν*, vt vocatur ab apostolo Hebr. IX. 2. atrium denique, quod animalibus pariter et hominibus sacris profanis patens erat sub dio, denotabat orbem terrarum. Mensa cum duodecim panibus, totidem signa Zodiaci, quae mensa quoque Isiaca Aegyptiorum videntur significari. Mensa autem ipsa terram innuit, quae duodecim signis ambitur. Vide, si placet, *P. Fabrum* III. semestrium pag. 408. Candelabrum cum septem lampadibus referebat septem planetas: quatuor cortinarum colores, et ara quadrilatera, quatuor elementa. In libro Sapientiae IX. 8. non modo templum vocatur *μίμημα σκηνῆς ἁγίας* coelestis, vti apostolo Hebr. VIII. coelum *ἀληθινὴ σκηνή*, sed cap. 18. v. 24. auctor libri Sapientiae etiam in ornatu pontificis maximi fuisse adfirmat *ὅλον τὸν κόσμον*, quod disertius explicans *Philo* lib. de somniis pag. 463. testatur, eum iussum *χιτῶνα ἐνδύεσθαι τοῦ παντὸς ἀντιμίμημα ὄντα οὐρανοῦ, ἵνα συνιερουργῇ καὶ κόσμος ἀνθρώπῳ καὶ τῷ παντὶ ἄνθρωπος.* Lib. de profugis p. 364. *ἐνδύεται δ' ὁ μὲν πρεσβύτατος τοῦ ὄντος λόγος, ὡς ἐσθῆτα τὸν κόσμον, γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ πῦρ καὶ τὰ ἐκ τούτων ἐπαμπίσχεται.* Etiam *Iosephus* III. Antiq. Iud. 9. p. 86. de vestitu pontificis maximi loquens, singula eius *εἰς ἀπομίμησιν καὶ διατύπωσιν τῶν ὅλων* facta esse obseruat. [P]

Ab Hebraeis ad alios descendere iuuat. In Achillis clypeo *κόσμου μίμημα* a Vulcano insculptum narrat *Homerus* Iliad. Σ. v. 478 sq. vsque ad extremum libri, ad quem locum confer allegorias Homericas Heraclidis pag. 467 sq. et qui Homerum imitantur, Euripidem Electra v. 455 sq. Nonnum Dionysiac. XXV. v. 381 sq. De Heliotropio in insula Syro meminit *Homerus* Iliad. O. v. 403.

Circulum 365. cubitorum in Osymanduae epitaphio monumento ab Aegyptiis constructum et ad gradus annui cursus solis haud dubie respicientem memorat *Diodorus* Sic. lib. I. f. 46. euersum ac disiectum a Cambyse.

Sphaeram primus composuit *Atlas*, teste eodem *Diodoro* lib. III. pag. 193. obliquitatem signiferi addidit Anaximander, signa in eo Cleostratus. Vide *Harduinum* ad Plinii Hist. II. 8. tom. I. pag. 148. *Menagium* ad Laert. pag. 70. et *Lambecium* prodromi Hist. litterar. pag. 132. vbi et de Musaeo, quem primum *σφαῖραν ποιῆσαι* scripsit Laertius in prooem. quo de loco dixi lib. I. cap. 16. [adde *Weidleri* histor. astron. I. 3. pag. 3 sq. it. §. 8. pag. 7 sqq. de sphaerae inuentione vel emendatione, de Nausicaa, Alcinoi filia, Musaeo Orpheoque: et *Heilbronner* de eodem argumento p. 77 sq. 80. 93. 102. multisque aliis locis, quae in indice voc. *Sphaera* reperies demonstrata. Ego enim nolo hic extrauagari. *Harl.* Ad omnem h. l. conferri etiam possunt *M. G. Herrmanni* Prolegg. ad Enchiridion Mythologiae vernaculo sermone scriptum, vol. III. quod astronomicos mythos Graecorum continet.]

Zonarum

ii) Confer Philonis et Iosephi loca apud *Grotium* in Matthaeum XXVII. 51. *Clementem Alex.* V. Strom. pag. 563. *Cosmam Indopleusten* lib. I. pag. 115. II. pag. 134 sq. III. pag. 163. 173 sq. V. pag. 197. 200 sq. VII. pag. 297. IX. pag. 309. 311. *Menasseh ben Israel* in Conciliatore ad Exod. XX. 3. [*Triller* ad versionem suam, *Hug. Grotii Leidender Christus*, pag. 472.]

Zonarum auctor Parmenides, vt ex Posidonii testimonio obseruauit *Scaliger.* ad Manil. pag. 320.

De sphaera Callippi Cyziceni, Eudoxi Cnidii, Autolyci Pitanaei et Sosigenis consulendus *Simplicius* ad Aristotelem de coelo lib. II. comment. 46.

Billari sphaeram, quam expugnata Sinope abstulit Lucullus, memorat Strabo XII. p. 546.

Pythagoras sedens et baculo sphaeram monstrans occurrit in numismate Samiorum. Confer *Laur. Begeri* spicilegium Antiquitatis pag. 11. qui pag. 10. illustrat etiam Amorginorum numum, in quo Apollo cum sphaera et circino.

De gnomone et sciothere, quem ad obseruanda aequinoctia et solstitia inuenit Anaximander, vide *Salmas.* ad Solin. pag. 623 sq. et *Menagium* ad Laert. lib. I. sect. 119. et lib. II. sect. 1. Ab hoc diuersa horologia solaria, Metonis inuentum; *Scal.* ad Manil. pag. 229. *Gassend.* tom. V. Opp. pag. 376. 380. *Iustus Rycquius* cap. 38. de capitolio.

Archimedes non modo librum scripserat περὶ σφαιροποιΐας, quem laudat Carpus apud Pappum prooemio libri VIII. sed etiam ipse composuit sphaeram vitream, qua miro artificio lunae solis et quinque errantium motus illigauit. Dixi de hac sphaera lib. III. cap. XXII. [vol. IV. pag. 185. vid. *Cicer.* de N. D. II. 34. ibique Dauisii not.]

Eratosthene auctore, in porticu Alexandrina sub Ptolemaeo Philometore posita sunt armillae ac regulae ad notandos quotidie motus coelestes, vt iam notatum *Gassendo* tom. V. Opp. pag. 378. [P]

Globum coelestem primus videtur construxisse stellis in eo notatis *Hipparchus.* Vide *Plinium* lib. II. Hist. cap. 26. *Synesius* quidem de dono Astrolabii pag. 310. testatur, Hipparchum primum docuisse σφαιρικῆς ἐπιφανείας ἐξάπλωσιν, siue globosae superficiei complanationem, in figurae diuersitate proportionem rationum conseruando eamdem, quod artificium postea in planisphaerio suo exposuere Ptolemaeus, Iordanus etc. Idem Synesius auctor est, Hipparchum illum παμπάλαιον solos sedecim ἀστέρας in instrumento suo disposuisse, quo contenti fuerint etiam Ptolemaeus eiusque διάδοχοι. Adde *Gassendum* tom. V. Opp. pag. 378 sq. qui pag. 375. Eudoxum putat esse primum, qui partim Aegyptias, partim graecas imagines siderum repraesentari in globo solidaue sphaera curauit, et pag. 379. Hipparchum hypotheses tabulasque astrologicas idoneas primum condidisse, quemadmodum postea fecit Ptolemaeus, qui omne genus obseruationum de planetarum motu et fixarum siue e veterum monumentis collegit, siue propria industria emendauit aut addidit, vt hoc ipso capite demonstraui. Eudoxi sphaeram descripsit Aratus, vt Hipparcho pridem notatum fuit.

In Demetrii Poliorcetae chlamyde intextum erat εἴκασμα τοῦ κόσμου καὶ τῶν κατ' οὐρανὸν φαινομένων, teste *Plutarcho* in Demetrio pag. 909. S. Menippus in pileo suo duodecim Zodiaci signa intexta circumferebat, teste Suida in Φαιός.

Posidonii philosophi sphaeram celebrat Cicero II. cap. 34. de natur. Deor. *cuius singulas conuersiones idem efficiebant in sole et luna et in quinque stellis errantibus, quod efficitur in coelo singulis diebus et noctibus.*

Sphaerae κρικωτῆς siue armillaris meminit *Varro* apud Gellium III. 10. quem si placet vide.

Astris nomina imposita ex quintuplici ratione, vt docet Scholiastes Arati ad v. 27. ἀλλὰ πέντε αἰτίας εὐλόγως τίθενται τῆς ἀστροθεσίας, ἢ γὰρ καθ' ὁμοίωσιν τοὔνομα τῶν ἀστέρων, ὥσπερ ὁ σκορπίος· ἢ κατὰ πάθος, ὡς ὁ κύων· δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ ἐπιτολῇ τοῦ κυνὸς λυττᾷν οἱ χερσαῖοι κύνες· ἢ μυθικῶς, ὡς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλιστὼ εἰς ἄρκτον. ἢ κατὰ τιμὴν, ὡς οἱ διόσκουροι δίδυμοι; ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ πολλὰ τῶν ζωδίων. Honoris caussa sideribus adscripta Ariadne, coma Berenices, Caesaris astrum, anima Antinoi etc. Sic ex Persarum sententia Orion erat Nimrod ἀποθεωθείς. *Chronicon Paschale* pag. 36. *Iustinus Martyr* pag. 67. τί γὰρ λέγομεν τὴν Ἀριάδνην καὶ τοὺς ὁμοίους αὐτῇ κατηστερίσθαι λεγομένους; Homilia V. *Clementin.* §. 17. αὐτίκα γοῦν Ζεὺς κατηστέρισεν Καλλιστὼ etc. *Iam ergo Iupiter* [*P*] *Callistonem stellam fecit, quae vocatur vrsa minor, quamque Cynosuram adpellant nonnulli. Neptunus in coelo collocauit Delphinum, Amphitrites gratia: et Orionem ex Euryale in Minois filia natum, propter natum Euryalem astris donauit. Bacchus coronam Ariadnae, Iupiter aquilam, qua in rapiendo Ganymede vsus fuerat, ipsumque Ganymedem in Aquarii honore constituit, ac taurum honorauit ob Europam. Quin et Castorem, Pollucem ac Helenam, Ledae gratificans, stellas fecit, et Perseum propter Callistonem, Virginem, quae et Dice, ob Themin, Herculem propter Alcmenam.* Similiter nostra aetate astronomi illustres sideribus intulere Ioannes Heuelius *scutum Sobiescianum*, Gothofredus Kirchius *Pomum imperiale, Gladios electorales Saxonicos*, et *sceptrum Brandenburgicum*, vt videre licet in Actis erud. a. 1684. pag. 397. et a. 1687. pag. 452.

A diuersis gentibus diuersa nomina sideribus data et diuersae imagines impositae fuerunt. Sic alia nomina aliaeque imagines siderum apud Aegyptios, alia apud Chaldaeos, Persas, Indos, alia apud Graecos, alia apud Arabes [kk]) denique. Vide *Scaligerum* ad quintum Manilii pag. 335 sq. *Gassendum* tom. V. pag. 375. *Salmasium* praef. ad lib. de annis Climacter. *Tho. Hyde* in hist. religionis Persarum pag. 390. *Georgium Paschium* in inuentis nouantiquis pag. 552. editionis secundae, *Iac. Gaffarellum* in curiositatibus inauditis et *Philippum Caesium* in Coelo astronomico poetico. Hinc vanitas innotescit astrologiae apotelesmaticae, quatenus ex nominibus naturam siderum et effectus colligit. Praestat tamen vetera ac recepta semel nomina graeca imaginesque astrorum retinere, quam cum Ioanne Baiero [ll])

et

kk) De his consule *Assemanni* globum coel. cufico-arabic. paullo post memor. pag. V. VIII et IX. *Harl.*

ll) *Gassendus* in vita Peireskii ad an. 1628. *Quum exemplum coeli Christiani a Ioanne Bayero affecti et a Iulio Schillero* (Augustae Vindel. 1627.) *confecti adlatum fuit, commendauit quidem Peireskius pietatem, qua illi vulgatis planetarum nominibus substituerunt propria Adami, Moysis, aliorumque patriarcharum: indideruntque duodecim signis apostolorum vocabula et asterismis ceteris aliorum sanctorum rerumque religiosarum nuncupationes, praeter figuras recens confictas conditaque noua de iis carmina: sed institutum non comprobauit peruertendi confundendique quicquid coelestis notitiae a memoria vsque antiquissima resperfum est in omnes libros. Quamquam serio non timuit, ne propterea astronomi vniuersam illam astrorum nomenclaturam immutarent, quoniam illico peruiderent, nihil se inde adiutari, turbari vero plurimum. Addebat peruetustos illos schematismos siderum, tametsi profanos nihil officere christianae pietati, quam et ipse olim obseruasset Vercellis huiusmodi imagines a mille et ducentis annis fornici impressas. Denique optare, vt quae solers manus nouas istas caelauerat, Vercellenses illas sua antiquitate commendabiles exprimeret.* — *Io. Heuelius* prodromo Astronom. pag. 110. *Licet Bayerus et ex eo Schillerus multo plures, quam Tycho,*

et Iulio Schillero ſanctos [F] vel cum Erhardo Weigelio mm) inſignia principum ſubſtituere, ne tota ratio aſtronomiae perturbetur et omnia omnium ſuperiorum aſtronomorum ſcripta inutilia reddantur. Magis ferendum eſt, et ſi fortaſſis parum vtile vel neceſſarium, Wilhelmi Schickardi, viri cetera praeſtantiſſimi, inſtitutum, qui in Aſtroſcopio ſuo, veteribus nominibus et imaginibus ſeruatis, nouas ex ſacris indidit ſignificationes, vt ei v. g. Gemini ſint Iacob et Eſau: Piſces, duo illi, quibus Chriſtus quinque millia virorum pauit etc. Mutauit tamen et ipſe pleraque, dum pro Boote v. g. ſuggerit Nimrodum, pro Hercule Simſonem, pro Caſſiopea Bathſebam ac ſimilia. Video etiam, ſimile quid iam pridem in mentem veniſſe Bedae, presbytero, qui in carmine, quod incipit, *Mira prorſus paganorum et ſaeua dementia* tom. I. pag. 417. duodecim ſigna zodiaci in ſenſum chriſtianum trahit. Sic fuere iam olim, qui dies hebdomadae a planetis nollent denominari, quod haereſibus etiam adſcripſit Philaſtrius cap. CXI., ſed ſuaderent ea, (ita Campanella in tractatu de Monarchia Hiſpan.) a ſeptem ſacramentis adpellari, et menſes a duodecim apoſtolis, quod factum videre eſt in faſtis ſacris *Ambroſii Nouidii Fracti,* dicatis Paulo III. pontifici, et elegiaco carmine ad Ouidii imitationem compoſitis. Rom. 1547. 4.

Neronis praecipua coenationum rotunda, quae perpetuo diebus ac noctibus vice mundi circumageretur. *Sueton.* Nerone cap. 31.

Σφαῖραν καλάμȣ, ſiue ex culmis aheneis, *πρὸς τὸ τȣ̃ παντὸς μίμημα πεποιημένην* memorat *Lucianus* in Nigrino tom. I. pag. 21. *Galenus* XIV. de vſu partium tom. I. edit. Baſil. pag. 522. *ὥσπερ γὰρ οἱ τὰς τῶν πλανωμένων ἀςέρων περιόδȣς μιμȣ́μενοι διά τινων ὀργάνων αὐτοῖς ἀρχὴν κινήσεως ἐνδόντες* etc. Porphyrius de anima ad Boethum Sidonium apud *Euſeb.* XI. 28. praeparation. [F] *ἄνθρωπος ἐπενόησεν ἐπὶ γῆς συνόδȣς τῶν ἑπτὰ κατὰ τῶν κινήσεως δημιȣργῆσαι διὰ μηχανημάτων τὰ ἐν ȣ̓ρανῷ μιμȣ́μενος.*

[Huc quoque referendus eſt globus, late deſcriptus atque illuſtratus in libro huius ſententiae. *Globus caeleſtis cuſico-arabicus Veliterni muſei Borgiani a Simone Aſſemano*, LL. OO. in ſeminario Patauino profeſſore, *illuſtratus;* praemiſſa eiusdem *de Arabum aſtronomia* diſſertatione et adiectis duabus epiſtolis cl. *Ioſepha Toaldi*, in Gymnaſ. Patau. P. P. aſtronomiae, Patau. 1790. 4. Eſt ille globus compoſitus a. Chr. 1225. *Harl.*]

In numis frequentiſſimum eſt, imperatores a Caeſare vsque, regesque ac principes cum globo in manu conſpici, poteſtatis denotandae cauſſa. Interdum etiam cum globo duplici, vt imperium ſignificetur in orientem et occidentem, v. g. in numo Commodi apud *Rubenium,*

Tycho, et Keplerus ſtellas exhibuerunt, nihilominus reliquis omnibus minime fidendum, quum nullum plane fundamentum longitudinis et latitudinis indicauerint. Atque ideo penitus mihi perſuadeo, quod maximam partem fixarum, exceptis Tychonicis, non niſi nudo oculo rudiori Minerua tantum delineauerint. — — Figurae Bayeri nihil amplius praeſtant, quam quod totum coeleſte negotium pertuibant, et quod omnes ſtellae, quae in globis ad ſiniſtram ſunt conſtitutae, ad dextram adpareant. Bayerus enim ordinem ſtellarum inconſiderate plane inuertit, ex quo catalogi omnium auctorum confunduntur; etiam lectores perturbantur, cum nullam ſtellam debito nomine, ſed per litteras tantum, quod taedioſiſſimum, denominat. Confer eumdem Heuelium introductione in firmamentum Sobiescianum pag. 10 ſq.

mm) Vide acta erud. a. 1688. p. 451. et *Georgii Paſchii* inuenta nouantiqua p. 544 ſq. edit. ſecundae.

nium, LI. 51. vel cum triplici, vt Europae, Asiae, Africae imperium denotetur. Ita in numo Augusti apud eumdem XV. 18. Idem *Rubenius* victoriam sphaerae coelesti insistentem exhibet X. 13. quemadmodum Romam deam cum hasta et orbe in manu, LXIII. 15. Etiam in imaginibus imperatores siue sculptis siue pictis, constat, globum manu gestare. [In *Oiselii* thesauro numism. antiquior. tab. XV. plures nummi, cum symbolo globi, occurrunt et in commentario pag. 74 sq. explicantur. Sic in nummo I. Hadrianus, imperator, mulierem, in dextrum genu prolapsam, et *orbem* siue *sphaeram* sustinentem, dextra porrecta subleuare conatur. — In nummo II. Iul. Caesaris, a L. Mussidio cuso, *globus terrarum*, siue *sphaera* cum gubernaculo nauis, cornu copiae, caduceo et apice pontificali. In nummo III. Augusti, *orbis terrarum* inter duos oleae ramos, (ad pacem vniuersalem designandam.) In nummo IV. Didius Iulianus togatus, dextra *orbem* tenet. In nummo V. Commodus dextra, et in num. VI. Gordianus sinistra manu tenet *orbem*. In nummis globus, tamquam consecrationis insigne, aliquoties occurrit, vid. eumdem *Oisel.* tab. 102 et 105. 106. In denario gentis Cocceiae, Asia, Europa, Africa *tribus globis* leguntur inscriptae, apud *Spanhem.* de V. et Pr. N. tom. II. pag. 213. Et sic, si opus esset, plura exempla possent adduci. *Harl.* Collegit iam plurima *Raschius* in Lex. Num. tom. II. part. I. p. 1460 sq. *Beck.*] De sculpta imagine locus est insignis Ammiani XXV. 10. *Nam et Maximiani statua Caesaris, quae locata est in vestibulo regiae, amisit repente sphaeram auream formatam in speciem poli, quam gestabat.* De Iustiniani statua equestri Codinus et Suidas: καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ φέρει σφαῖραν ἐμπεπηγότος τοῦ σταυροῦ ἐν αὐτῇ. Confer *Marqu. Freherum* in notis ad Petrum de Andlo II. 6. et *Christophori Becmanni* notitiam dignitatum illustrium IV. 4.

In palatio *Farnesiano* Romae exstat statua Herculis circa Commodi imp. tempora, vt videtur, sculpta, sustinentis globum coelestem, sideribus insignitum, de quo adscribam haec *Francisci Bianchini* in historia vniuersali, ex antiquis monumentis confirmata, Rom. 1699. 4. pag. 369. *Nel palazzo Farnesiano in Roma si conserva una statua anticha d'Ercole, da pochi bene observata, abbenchè sia uno de piu cospicui monumenti di antichità, percioche sostiene il globo celeste, che dal sito delle costellazioni rispetto a punti de' solstizi e degli equinozi si conosce lavorata à tempi di Commodo, intorno à quali fù lavorata, si come ci fece avvertire il celebre Astronomo Regio signor Cassini nell' osservarla, che ei fece l'anno 1695. quando ci portammo unitamente à vedere quel nobile monumento di antichità. Misurio il luogo della prima di ariete, il quale cadeva nel decimo grado del segno che porta lo stesso nome. L'occhio del Toro si vede collocato 40. grado lontano dal principio di cancro con situazione assai prossime alla osservata dal Tolemeo in quel secolo de gli Antonini in cui crediamo lavorata la statua. E il capo dell' uno de due Gemelli che precede detto Polluce ed Ercole, non tocca il punto del tropico estivo, ma vicinissimo è à toccarlo, e dimonstra di rimanere circa al 29. grado di* ♊, *la dove à an nostri è passato ab 19. del segno sequente. Richiederebbe un trattato à parte quella ingegnosa scoltura, e forse un giorno l'otterrà per sodisfazione de gli eruditi.* Singularem de globo hoc dissertationem pollicetur auctor praestantissimus p. 571. [P] *Fabric.* In Novelle di Firenze, a. 1743. pag. 625. est *Ioan. Bianchi* descriptio globi antiqui cum litteris graecis. vid. *Mazzuchelli* gli Scrittori d'Italia, vol. II. part. II. p. 1146. nr. XLVII. 1. *Harl.* Atlas Farnesianus marmoreus, insigne vetustatis monumentum, commentario Io. Bapt. Passerii illustratus, in tomo III. Thesauri gemmarum antiquarum Astriferi, auct. I. F. Gorio, Flor. 1750. fol. *Beck.*

In

In numo Iuliae Moesae, quae Iuliae Domnae Seueri imp. vxoris soror fuit, vniuersa duodecim signa Zodiaci eleganter expressa cernuntur apud *Patinum* introd. in numism. cap. XVII.

In anthologia epigrammatum lib. V. p. 516. legitur epigramma *εἰς μινσώριον ἔχον τὰ δώδεκα ζώδια*, siue in mensam, in qua planetae descripti cum duodecim signis in zodiaco:

> Ἀργύρεος πόλος οὗτος, ὅπη φαέθοντα σελήνη
> Δέρκεται: ἀντιτύπων πιμπλαμένη φαέων.
> Ἀπλανέες δ' ἑκάτερθε, καὶ ἀντιθέοντες ἀλῆται
> Ἀδρομένης γενεῆς πᾶσαν ἄγουσι τύχην.

Videndus etiam Leontius de compositione sphaerae, et Proclus ac Beda libellis de sphaera. Suidas in Ξηρόλοφος, vbi memoratur θέσις ἀστρονομικὴ λϛʹ. ἔτη διαρκέσασα posita sub imp. Seuero. *Synesius*, Paeonio, muneris loco, Astrolabium offerens, astronomiam pag. 309. vocat προσεχὲς πορθμεῖον τῆς ἀποῤῥήτου θεολογίας, *congruentem traiectum ad reconditam theologiam*. Astrolabium vero ipsum ἄγαλμα πάγκαλον τοῦ κοσμικοῦ πλάτους, cauum ex argento, a Synesio excogitatum: διανοίας μὲν ἔργον ἐμῆς ὅσα μοι συνευπόρησεν ἡ σεβασμιωτάτη διδάσκαλος, (Hypatiam intelligit,) χειρὸς δὲ τῶν καθ' ἡμᾶς εἰς δημιουργίαν ἀργύρου τῆς ἀρίστης. Huic astrolabio stellas diuersarum sex magnitudinum suo quasque loco inseruit, addiditque solido auro διὰ χρυσοῦ στερεοῦ descripta in vacuis locis sub circulo antarctico posita duo epigrammata, quorum vnum ita sonat:

> Οἶδ' ὅτι θνητὸς ἐγὼ καὶ ἐφάμερος, ἀλλ' ὅταν ἄστρων
> Ἰχνεύω πυκινὰς ἀμφιδρόμους ἕλικας,
> Οὐκ ἔτ' ἐπιψαύω γαίης ποσίν, ἀλλὰ παρ' αὐτῷ
> Ζηνὶ διοτρεφέος πίμπλαμαι ἀμβροσίης.

Alterum ipsius est *Synesii*, atque ita se habet:

> Ἡ σοφίη σίβον εὗρεν ἐς οὐρανόν, ὦ μέγα θαῦμα,
> Καὶ νόον ἐξ αὐτῶν ἦλθεν ἐπουρανίων.
> Ἠνίδε καὶ γυρὰ σφαίρας ἐπετάσσετο νῶτα·
> Ἶσα δὲ κύκλα τομαῖς οὐχ ὁμαλαῖσι τέμε.
> Σκέπτεο τέρεα πάντα πρὸς ἄντυγα τῆς ἐπὶ Τιτὰν
> Νύκτα ταλαντεύει καὶ φάος ἐρχόμενος.
> Δέξο ζωδιακοῦ λοξώσιας, ἀδὲ σε λήσει
> Κλινοῦ μεσημβρινῆς κέντρα συνηλύσεως.

Confer *Bedam* in libello de astrolabio tom. I. opp. pag. 394 sq. [¶]

Nescio, an hoc loco referam illud Chosrois, ab imp. Heraclio euersum, mirandum certe, etsi non magis forte huc spectans, quam illud Salmonei. Ita vero de Chosroe *Io. Tzetzes* Chiliad. I. hist. 66.

> Ἐν τοῖς ὀρόφοις οὐρανὸν ἔχων τεχνητευθέντα
> Ἐξ οὗ βρονταὶ καὶ κεραυνοὶ μηχανητοὶ καὶ ὄμβροι
> Ἑστιωμένων πρέσβεων ἐῤῥήγνυντο πρὸς θάμβος.

Fertur etiam Sapor, rex Persarum, machinam coelestem mirandi artificii habuisse, atque vt ad recentiora tempora descendam, Gaiasadinus, Turcarum imp. Friderico imperatori tentorium

tentorium misit, mira arte ita instructum, vt sol et luna, in eo facti, cursum suum recte obseruarent, et horae tam noctis quam diei recte indicarentur, vt e Trithemii chronico Hirsaugiensi notauit *Spondanus* ad a. Chr. 1232. Vicissim Ferdinandus I. imp. ad Solimannum misit globum coelestem insignem argenteum, cuius meminere Iouius ac Sabellicus. His adde, quae *Cardanus* sub extremum libri XIII. de subtil. *Hinc soles, astra lunaque ementito coelo, quae Nicolaus Siccius vir splendidissimus omniumque scientiarum nobiliorumque artium genere eruditus, repraesentauit coram Philippo II. Hispaniarum principe. Vidimus solem sideraque in sereno collucentia, latentia atris nubibus, hebetata candidis, motum cum sidere ac cum tempore repraesentationis fabulae congruentem. Ibi saphiros, chrysolithos verasque pyropos lumina vitreis abscondita dodecaedris icosaedrisque natiuo vitri colore mentiebantur. Edidit secua tonitrua, quum etiam naues velut in mari ferre ac fluctuari videres.*

Ansam hinc sumsit vir egregius atque ingeniosus, *Ioannes Valentinus Andreae* in apologis suis manipulo 1. Apologo 10. Campanellae libellum, quo monarchiam vniuersalem, tot millium sanguine iam constantem chimaeram, Philippo, Hispaniae regi, ominari voluit, eiusque irritum consilium hoc modo adumbrandi: *Thomas Campanella, insignis artifex, Archimedeae machinae aemulatione automa monarchicum fabricauit, quo motus solis ab occidente orientis ingeniose repraesentaretur, idque* Philippo II. Hispano etc. cunctarum gentium pio parenti, inter totius orbis monarchas potentissimo, Numine Dei electo ad sparsa imperia congreganda etc. *dedicauit. Iucundum vtique spectaculum, quum Galliae, Germaniae, Italiae, Angliae et persimiles rotulae sese mutuo insigni artificio exciperent, et puniceum illud solare corpus supra horizontem eleuarent. Id opus, indico auro fulgidum et Morphei penicillo varie* [?] *pictum, cum ad Magnum Mundi Monarcham Albani et similium aliquot ministerio deferretur, quum importunum mare Anglicum vix euasisset, nescio quo infelici casu rheda, qua vehebatur, in medio Belgii corruit, opusque inaestimabilis pretii perfregit. Quo ministrorum negligentia supra modum irritatus Philippus, cum frustra occidui orbis artifices implorasset, iusto dolori decentique pudori aliquamdiu indulgens, tandem in summi artificis Dei sapientissima machina acquieuit.*

Sinensium obseruatorium regium Nanquinense vna cum instrumentis sphaera, globo, quadrante, sextante etc. antiquis et longe praestantioribus [nn]) nouis, Iesuitarum industria additis descriptum, videre est in Ludouici de Comitibus memoriis de regno Chinensi parte I. pag. 91 sq.

De obseruatorio insigni Parisiensi christianissimi regis consules *Baptistam du Hamel* in historia regiae scientiarum academiae lib. I. sect. IX. et *Peraultum* ad Vitruu. lib. I. cap. 2.

Ex iis quae recentiorum ingenia in hoc genere elaborarunt, celebranda sunt inprimis Tychonis Brahei admiranda instrumenta, quibus ad obseruationes coelestes vsus est, et quae singulari volumine in fol. pulcherrime ligno descripta exstant. Tychonem etiam vicit Iohannes Heuelius, cuius machina coelesti, siue opere, duobus in folio voluminibus instrumenta eius astronomica describente, nihil vmquam perfectius et admirabilius sol adspexit. Vtriusque

nn) In his est globus astrifer 2000. librarum, quem vel puer nullo negotio versat, et ad omnem altitudinis gradum adtollit. Vide *Leibnitii* nouissima Sinica pag. 154.

que Tychonis et Heuelii induſtria quoque factum eſt, vt longe plura hodie ſidera numeremus et longe accuratius noſcamus quam aſtrologi veteres.

Idem Tycho praeter alia globum coeleſtem ex orichalco condidit diametro ſex pedum, in cuius horizontis ambitu haec verba aureis litteris inſculpi curauit: *anno a Chriſto nato MDLXXXIII. regnante in Dania Friderico II. hunc coeleſti machinae conformem globum, in quo affixa octauae ſphaerae ſidera coelitus organis deprehenſa ſuis quaeque locis ad amuſſim repraeſentare, errantiumque ſtellarum per haec apparentias perueſtigare decreuit, coelo terrigenis qui rationem eam capiunt mechanico opere patefacto TYCHO BRAHE O. F. ſibi et poſteris F. F.*

In praegrandem ſphaeram duplicem, Ptolemaicam alteram, alteram Copernicanam, a *Guilelmo Blaeu* conſtructam, legi poſſunt epigrammata bina *Caſparis* Barlaei tom. II. poem. pag. 284. [?] *Fabric.*

[In biblioth. Leidenſi ſunt duo globi, coeleſtis et terreſtris, varietate colorum diſtincti, maximae formae, per *Guil. Blaeuw*, et duo alii, minoris formae, per *Guil. Ianſſonium Blaeuw:* duo alii recogniti atque auctiores facti per Lotharium Zumbach de Koesfeld: Planetolabium, neceſſario adparatu inſtructum, inuentore eodem Zumbach: inprimis ſphaera automatica, ſ. armillaris Copernicana, per Thraſium adornata, quam diſperſam et collapſam in ordinem redegit et auxit *Bernard Cloeſius*, cuius figuram et deſcriptionem et reliquorum globorum notitiam vid. in Catal. bibl. Lugdun. Bat. pag. 499 ſq. *Harl.*]

Sphaera mobilis inſignis, oblata regi Galliae Ludouico XIV. a Martinoto et Hayo celebratur in ephemeridibus Pariſienſibus a. 1701. pag. 364. et in Dombenſibus ſiue Triuultinis eiusdem anni pag. 358. et a. 1707. pag. 82 ſq.

Globos coeleſtes et terreſtres admirandae magnitudinis ac ſtructurae vidit recens aetas *Anglicanum* nn), comitis de Caſtello Maine, *Gottorpienſem*, auctore pp) Adamo Oleario, *Norimbergenſem* Erhardi Weigelii qq) rr) *Auguſtanum* Chriſtophori Treſleri et Pariſienſes oo) Vincentii Coronelli, diametro quindecim pedum, oblatos regi Galliae a Cardinali Eſtraeo. Praetereo planiſphaeria Pardyeſii, Caſſini tt) Fabri uu), Inſulani vv) etc.

De *Georgii Chriſtophori Eimmarti*, aſtronomi Norimbergenſis, ſphaera armillari trium fere pedum altitudine, tota ex orichalco, ſecundum hypotheſin Copernici ita compoſita, vt omnes

oo) Vincentius Coronelli epitome coſmographica lib. III. acta erud. 1694. menſe Iulio p. 333.

pp) Olear. Perſiſche Reiſe-Beſchreib. pag. 626. *Io. Dan. Maior* in genio errante F. b. ſeq. *Morhofii* poemata p. 514. et *Georgii Paſchii* inuenta nouantiq. pag. 555 ſq.

qq) Weigel. idea Matheſ. vniuerſae p. 75 ſq. et 81.

rr) In bibl. publ. *Noribergenſi* viſitur praegrandis globus terreſtris diametri trium pedum noribergenſium, a *Io. Schonero*, primo Gymnaſii norici profeſſore matheſeos, Bambergae 1520. perfectus; (ab eodem Schonero editi ſunt *Globi ſtelliferi*, ſiue ſphaerae ſtellarum fixarum vſus et explicationes Norib. 1533. 4. vid. *Weidler.* hiſt. p. 337 ſq. *Scheibel.* aſtron. Bibliographie, part. I. pag. 115 ſq. et pag. 36. de edit. Opp. mathematic. Schoneri. Norib. 1561. fol.) tum globus terreſtris et coeleſtis Blaeuorum. vid. *de Murr* Memorab. biblioth. Noribergenſ. tom. I. p. 5 ſq. In eadem vrbe ab heredibus Hommanian. et aliis artificibus [vt Klingero] conficiuntur globi maiores minoresque. Globi a *Lowitzio*, Prof. quondam Gottingenſi, conſtructi, magnam nacti ſunt auctoritatem. Ita in aliis biblioth. paſſim conſpiciuntur, et a variis artificibus confecti ſunt globi diuerſi ambitus, magnitudinis et pretii. *Harl.*

ss) Ephemerides Pariſ. a. 1704. pag. 1040 ſq.

tt) Ephemerid. Pariſ. 1681. pag. 252.

uu) id. a. 1702. pag. 263.

vv) id. 1700. pag. 140.

omnes ac finguli planetae virtute folius cochleae perennis promoti, quisque periodum fuam in propria orbita decurrat, vide *Wagenfeilii* librum de Norimberga pag. 155.

Cornelii Drebelii quoque, acutiffimi Germani, organum perpetui motus haud praetereundum, quod his verbis laudat *Ioannes Daniel Maior* in genio errante cap. VIII. *Perfpicaciffimus vero etiam Drebbelius ille machinarum variis generis infolentiorum machinator infignis, poft Archimedem fere vnicus, aufus eft elaborato a fe liquore fpirituofo mirabile opus agitante fimulacrum vniuerfi per artem effingere, in eoque ob arcanum confenfum fpiritus iftius cum aethere, non minus planetarum fphaeras atque circuitus quam anni, menfium, dierum, horarum, menfuras ac differentias Iacobo primo, magno Britanniae regi, exhibere.* Eamdem admirandam machinam eleganti epigrammate celebrauit magnus *Hugo Grotius* p. 320. poematum. De *Adolphi Balduini* fole artificiali, perpetuo [¶] mobili, vide Ephemerides Parif. a. 1682. pag. 68. et de, nefcio cuius, artificis machina duplici, quae exftant Parifiis in Bibl. regis Galliae, quarum altera eclipfis cuiusque locus et magnitudo, altera motus fitusque planetae cuiusque in coelo qualem fecundum fyftema Copernici, tempore quouis defiderato habuit vel habebit, facile ad oculum monftrari poteft.

Tuborum fiue telefcopiorum vfum, quorum ope tot veteribus incognita recens aetas in fideribus obferuauit, alii Iacobo Metio [ww]), vel Galilaeo de Galilaeis, alii, vt Petrus Borellus, Zachariae Ioannidi f. Iohnfen, Zelandio [xx]) tribuunt, alii denique Cornelio, quem iam memoraui, Drebbelio, vel Io. Baptiftae Portae aut Rogero Baconi [yy]). Sane Hieronymus quoque Fracaftorius in Homocentricis p. 18. notauit, *maiora omnia videri et propinquiora fi quis perfpiciat per duo fpecilla ocularia altero alteri fuperpofita*, quod congruit invento Euftachii Diuini, relato in transactionibus philofophicis anglicanis tom. I. pag. 626. De Gerberto autem, qui inter pontifices romanos Syluestri II. nomine clarus eft, apud *Ditmarum*, Merfeburgenfem, lib. VI. Chronici pag. 399. in edit. Leibnitii fcriptorum veterum Brunfuicenfium, legas, eum optime calluiffe aftrorum curfus difcernere et horologium feciffe *confiderata per FISTVLAM quondam ftella nautarum duce.* Cum eiusmodi fiftula fiue tubo imaginem Claudii Ptolemaei, fidera contemplantis, in vetufto codice reperit V. C. Ioannes Mabillonius, vt fupra §. III. fin. iam adnotaui, fed vitris inftructas fuiffe illas veterum fiftulas, non conftat, quas fortaffe alii rectius accipiunt pro dioptris [zz]), vitro vacuis, quibus et ipfis vifum iuuari propter radios oculi, in vnam rem intentius collectos, perinde vt tuba ftentorea vocem, notum eft. Sed tempus iam eft, vt miffis hifce, ad telam noftram pertexendam redeamus. [¶]

ww) *Voff.* de fcientiis Math. p. 201. *Menagii* origines gallicae in lunettes de Galilée, *G Pafchii* inuenta nouantiqua pag. 523 fq. *Wotton* reflect upon ancient and modern learning chap. 15.

xx) *Petrus Borellus* de vero telefcopii inuentore. Hagae Comit. 1655. 4.

yy) Plura leges in *Weidleri* hiftor. aftronom. cap. XV. §. 16. pag. 436 fqq. Iam *Thang Hengh* circ. a. Chr. 164. tubum in fpeculandis aftris adhibuiffe fertur: illum autem Europaeorum tubis fimilem fuiffe, negat *Gaubilius* in hift. aftron. Sinenfium vid. *Het brouner*. p. 353. *Harl*

zz) Confer *Vignolii Marulli* mifc. hiftorico litter. tom. I. pag. 157. et *H. Vagetium* de microfcopiis et tubis vitro carentibus. *Fabric.* — Facile poterat haec particula capitis augeri, fi aut *Herfchelii*, *Schroeteri*, *Bodii*, et aliorum recentia in aftronom. merita laudare, aut *Montucae* Hift. Math., *Baillyi* Hift. aftron. *Vanou* et aliorum libros confulere, placuerit; fed ea nemo hic defiderabit. *Beck.*

CAPVT

CAPVT XVII (olim XV)

DE PAVSANIA ET POLYAENO

I. *Pausaniae Cappadocis aetas et alii hoc nomine.* II. *Scripta quae exstant.* III. *Deperdita.* IV. *Eorum, quae exstant editiones et MSSta.* V. *Index scriptorum, a Pausania citatorum.* VI. *Polyaeni scriptoris aetas et eo nomine plures alii. Eius Strategemata.* VII. *Codd. et editiones.* VIII. *Deperdita scripta.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

PAVSANIAS, Caesareensis Cappadox, non diuersus, vt videtur, ab eo, quem *ἀπὸ τῆς Συρίας σοφιστὴν* vocat *Galenus* [a]) III. 14. (edit. lat. 10.) de locis adfectis, vbi se cum eo Romae loquutum esse testatur. *Constantinus* vero *Porphyrog.* lib. I. them. 2. pag. 12. vocat Pausaniam Damascenum. [vid. ad §. III. 2.] Auditor fuit Herodis Attici [b]); ipse discipulos habuit Aelianum [c]), de quo infra, et Aspasium [d]). Quod addit Philostratus, Pausaniam vnum fuisse *τῶν τῆς Κλεψυδρίου μετεχόντων*, ex alio eius loco in vita sophistae Adriani pag. 582. [pag. 555. edit. Olearii,] intelligitur, nimirum fuisse illum vnum ex decem Herodis Attici auditoribus familiarioribus [e]), qui praeter lectiones, quas communes omnibus habebat, audiuerunt eum stato tempore ad clepsydram dicentem. Ita enim [P] intelligenda verba *ἐπεσιτίζοντο τῇ εἰς πάντας ἀκροάσει κλεψύδραν ξυμμεμετρημένην*, quae vt multa alia haud cepit latinus interpres. Quoniam vero hoc interioris admissionis auditores monuerat Herodes *τὸ μηδὲ τὸν τοῦ πότου καιρὸν ἀνιέναι, ἀλλὰ κἀκεῖ τι ἐπισπουδάζειν τῷ οἴνῳ*, hinc factum, vt illi *τῆς κλεψυδρίου* participes teste Philostrato vocarentur per iocum *διψῶντες*, vt quibus ob auscultationis vel studii adsiduitatem esset interim sitiendum. Herodis Attici saepius mentionem facit Pausanias, etsi, quod mireris, numquam eum [f]) praeceptorem suum adpellat:

a) Galeni verba sunt: *Παυσανίας ὁ ἀπὸ τῆς Συρίας σοφιστὴς εἰς Ῥώμην ἀφικόμενός ποτε τοὺς μικροὺς δύο δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ τοῦ μέσου τὸ ἥμισυ δυσαισθήτους μὲν ἔσχεν τὸ πρότερον, ὕστερον δὲ καὶ ἀναισθήτους, κακῶς θεραπευσάμενος ὑπὸ τῶν ἰατρῶν. Ἐπεὶ δὲ ἐγὼ θεασάμενος αὐτὸν ἠρώτων* etc. Eumdem hunc esse Pausaniam cum nostro non dubitat Ionsius pag 16. de scriptoribus hist. philos. Sane noster in Syria per aliquod tempus versatus esse videtur, et Stephanus Byz. Syriaca *ἐθνικὰ* diligenter e Pausania repetit, testatus quoque, eum de Antiochia librum scripsisse. [vid. locum infra in §. 3. nr. 2. citatum.] Alius fuit *Pausanias*, medicus, cui Empedocles Physica sua inscripsit, *Laert.* VIII. 60. Huius Pausaniae vna cum Empedocle mentio apud Galen. libro et capite 1. Therapeut. Alius *Pausanias*, medicus, iunior, ad quem scripsit Alexander Magnus, teste Plutarcho in eius vita pag. 689. Alius *Pausanias*, Lacedaemonius, historicus, cuius *περὶ Ἑλλησπόντου, Λακωνικά, χρονικά, περὶ Ἀμφικτυόνων, περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι ἑορτῶν* memorat Suidas [it. Eudocia pag. 350], idem forte, cuius *Tactica* laudant Arrianus et Aelianus. [*Pausaniae* cuiusdam *proëdri* oraculum in Trallibus inuentum: in cod. Laurent. vid. Bandin. catal. I. p. 534.] Omitto *Pausaniam*, belli Medici fulmen, de quo Thucydides, Nepos etc. et *Pausaniam*, interfectorem Philippi Macedonis, de quo Iustinus. *Pausaniam* denique, cognomento *λάκκον*, de quo Gnathaenae iocus apud *Athenaeum* XIII. pag. 578.

b) *Philostr.* 2. de Sophist. pag. 590. [pag. 594. edit. Olearii, cuius notam consules] *Suid.* in *Παυσαν.*

c) *Philostr.* pag. 619. [pag. 625. Olear.]

d) *Suid.* in *Ἀσπάσ.*

e) Hunc Paus. diuersum fuisse a Pausania Philostrati, opinatur Goldhagen in praefat. ad vers. germ. *Harl.*

f) Sic nec Platonem Aristoteles, nec Socratem Plato. *Sylburg.*

adpellat: testatur autem in Achaicis p. 574. Herodem in vxoris defunctae memoriam Odeum magnificum Athenis exstruxisse, idque se in Atticis non memorasse, quia, quum illa scriberet, hoc nondum fuisset aedificatum. Eliaca priora pag. 375. adfirmat, se scripsisse anno post coloniam Corinthum deductam 217. Corinthum instaurauit Iulius Caesar anno postremo vitae, vrbis 710. his adde 217. habes annum vrbis 927. M. Aurelii Antonini 14. qui respondet anno Christi 174. [g]) Sed eo tempore iam aetate prouectum fuisse, credibile est, et iam sub Antonino Pio claruisse, quoniam lib. I. pag. 14. Hadriani imp. quoque faciens mentionem, eum sua aetate imperium gessisse scribit, καὶ κατ᾽ ἐμὲ ἤδη βασιλέως Ἀδριανοῦ τῆς τε ἐς τὸ θεῖον τιμῆς ἐπὶ πλεῖστον ἐλθόντος, καὶ τῶν ἀρχομένων ἐς εὐδαιμονίαν τὰ μέγιστα ἑκάστοις παρασχομένου. Iter fecit non per Graeciam modo Macedoniamque et Italiam, sed per maximam etiam Asiae partem ad oraculum vsque Iouis Hammonis. Etiam in Palaestina versatum se fuisse et Iordanem ac mare mortuum vidisse, testatur. Declamator fuit promtus et ingeniosus, etsi, Cappadocum more [h]), male pronunciaret, neque [i]) dictionis elegantia aut luce satisfaceret delicatis Atticistarum auribus. Grammaticum quoque eruditum et rerum non ignarum humanarum, sed superstitiosum quandoque ac credulum scripta testantur. [Et tamen ad historiam artis antiquae cognoscendam auctor est vtilissimus. Vide sis, quae scripsi in Introd. in hist. L. Gr. tom. I. pag. 181 sq. *Harl.*] Obiit Romae admodum senex, vt Philostratus auctor est. [P]

II. Exstat huius, vt cum viris doctis mihi persuadeo, Pausaniae, (licet praestantissimus Gesnerus Pausaniam Laconem maluerit auctorem,) Ἑλλάδος περιήγησις, *Descriptio Graeciae*, summo studio persequens tum alia ἀξιομνημόνευτα, tum templa praecipue et aedificia insignia, statuas, festa, imagines, ludos, donaria et quaecumque in locis singulis spectatu et scitu digna sese offerebant. Vere quoque notauit *Abraham Loescherus*, a Pausania referri status rerump. imperiorum successiones, regum familias et res praeclare gestas, etsi in prioribus illis, quae dixi, plus, vt videtur, operae posuerit *scriptor, vt inter doctos constat, accuratissimus* [k]): *Accuratus ad fastidium vsque statuarum, diis dedicatarum, enarrator* [l]). Complectitur autem hoc opus

I. Ἀττικά [m]) in quibus sunt λόγοι Ἀττικὸς, Σαλαμίνιος, Μεγαρικὸς et adpendicis loco Ὠρωπικός.

II. Κοριν-

g) Ita quoque *Saxius* in Onom. I. pag. 321. quem vide. adde *Sylburgii* not. in fine p. 49? sqq. edit. Francof. de Pausaniae vita scriptisque. *Harl.*

h) Hinc epigramma, Kühnio etiam laudatum, ex Antholog. lib II. pag. 25c.

Θᾶττον ἔην λευκὰς κόρακας πτηνάς τε χελώνας
Εὑρεῖν, ἢ δόκιμον Ῥήτορα Καππαδόκην.

Rarius alata testudine, rarius albo
Inuenias coruo Rhetora Cappadocem.

i) *Philostratus* pag. 590. 591 [p. 594. Olear.] Confer Sylburgii ad Pausaniam obseruationes p. 921 sq. edit. Lips. Abraham Loescherus in praef. *Quamquam autem multa esse non negarim, quae aut tenuiter a me aut minus eleganter sint dicta, tamen in tam abrupta et concisa, qua innolutus est Pausanias, sententiarum breuitate, in tanta verborum obscuritate, in tanta etiam rerum ambiguitate, venia esse dignum, non odio aut calumnia puto.*

k) *Laur. Begerus* tom I. Thesauri Brandenb. pag. 284.

l) *Petrus Faber* III. semestr. pag. 52.

m) Auctor ipse συγγραφὴν Ἀτθίδα vocat p. 231 et 574. edit. Lips. et 251.

II. Κορινθιακά· in quibus λόγος Κορινθιακὸς, Σικυώνιος [n]), Φλιάσιος, Ἀργολικὸς, Ἐπιδαύριος, Αἰγιναῖος, Τροιζήνιος.

III. Λακωνικά· quae auctor ipse Σπαρτιατικὸς λόγους adpellat pag. 462. edit. Kühn.

IV. Μεσσηνικά· quibus adpendicis loco subiiciuntur λόγος Ἀσιναῖος, Μοθωνικὸς, Πυλικός.

V. et VI. Ἠλιακῶν α΄. β΄. In quibus multa etiam de ludis Olympicis, et in Eliacis posterioribus λόγος Λετρειναῖος, quem Pausanias ipse memorat pag. 412. Male Simlerus adfirmat, a Stephano laudari librum XI. Pausaniae Ἠλιακῶν.

VII. Ἀχαϊκὰ, in quibus λόγος Ἀχαϊκὸς, Δυμαῖος, Πατρεὺς, Φαραῖος, Ἀργυραῖος, Αἰγειραῖος.

VIII. Ἀρκαδικὰ, in quibus λόγος Ἀρκαδικὸς, Μεγαλοπολιτικὸς, Μεθυδριεὺς, Φιγαλεὺς, Τεγεατικός.

IX. Βοιωτικὰ, in quibus λόγος Πλαταϊκὸς, Θηβαϊκὸς, Ὀρχομένιος, Χαιρωνεύς.

X. Φωκικά.

Hoc opus Pausaniae, adscripto librorum numero passim a Stephano Byzantino citatur, vt ex indice scriptorum, a Stephano laudatorum, quem supra [vol. IV. p. 656.] exhibui, patet. Et pleraque leguntur etiam hodie in illis, quos Stephani codices designant libris. Si in aliis aliquando leguntur, vt quae Stephanus in Σκοτινὰ ex Pausaniae decimo laudat, exstant in libro tertio, malim equidem corruptos Stephani codices caussari, quam cum doctissimo Kühnio mihi persuadere, quod Stephanus λόγους minores in Atticis et Corinthiacis computauerit, atque adeo Λακωνικα pro decimo λόγῳ recte habuerit. [P]

III. Scripta deperdita Pausaniae sunt:

1. Opus, in quo de rebus Asiaticis, Syriacis, Phoeniciis egerat Pausanias, et cuius librum sextum videtur citare Steph. Byz. in Μαριαμμία, et quod respicit idem in Γάββα, Γάζα, Δῶρος. Confer *Vossium* II, 14. de hist. graecis, et *Sylburgium* in notis ad Pausan. pag. 941. edit. Lips. [pag. 501. edit. Francof.]

2. Pausanias ἐν τῷ περὶ Ἀντιοχείας. Steph. in Σελευκόβηλος [o]). *Tzetzes* Chil. VII. hist. 118. ὡς Παυσανίας γράφει μὲν ἐν Ἀντιοχείας κτίσει. *Stephanus* Seguierianus p. 329. edit. Berkelii: Παυσανίας δὲ ἐν τῇ τῆς πατρίδος αὐτοῦ κτίσει. [Scripsisse igitur videtur Syriae antiquitates, et forsan pars fuit superioris libri.]

3. Declamationes siue μελέται *Philostratus* II. de sophist. pag. 591. [594. Olear.]

4. Περὶ Συντάξεως liber. Suid. [Eudoc. pag. 353.]

5. Προβλη-

n) Σικυωνίαν γραφὴν vocat *Pausanias* pag. 230. adde 219.

o) Hunc tamen *Pausaniam Damascenum*, quem Constantinus imperator laudat loco in §. 1. init. citato, et quem auctor chronici Alexandr. vocat pag. 94. τὸν σοφώτατον χρονογράφον, a nostro *Pausania* distinxisse videtur *Holsten.* in not. ad Steph. Byz. etc. in nouis misc. obseruatt. Belgic. tom. II. pag. 123. *Harl.*

5. Προβλημάτων βιβλίον α΄. Suid. [et Eudoc. l. l. vbi Pauſanias dicitur σύγχρονος Ἀριστείδου.]

6. Ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγή· opus copioſum noſtri, an alterius Pauſaniae, laudatum *Photio* cod. CLIII. ſcholiaſtae Apollonii ac Thucydidis, [VI. cap. 28.] et Euſtathio ad Homer. [vid. *Küſter* ad Suid. III. pag. 62.]

IV. *Codd. mssti et editiones Pauſaniae.*

[*Codd. mstos*, vt de his pauca adferam, *quatuor* chartac. bibl. publ. *Pariſienſis* memorat Kühnius in praef. ad ſuam edit. ſed eos, notat, parum aut nihil diſtare ab Aldino exemplari, vnde Veneta edit. eſt expreſſa: et totidem quoque, alio quidem ordine, numerantur in lat. MSSt. vol. II.

In bibl. *Laurent. Florent.* (teſte *Bandinio* catal. codd. gr. tom. II. pag. 306 ſq) Plut. LV. cod. X. membr. ſaec. XV. Pauſaniae libri X. cum notis in margine, et cod. XI. membr. ſaec. XV. Romae manu Io. presbyteri Rhoſi Cretenſis a. 1485. nitide ſcriptus. Citatur *Pauſanias* in violar. compoſ. *Bandin.* I. pag. 549.

In biblioth. *Veneta* D. Marci, cod. CCCCXIII. ſecundum catal. codd. gr. pag. 200. — *Romae* in bibl. Angelica cod. chartac. ſaec. XIV.

Neapoli in bibl. Auguſtinenſ. S. Ioann. ad Carbonariam, cod. bombyc. ſaec. XV. Pauſaniae Ἑλλάδος περιήγησις. — *Matriti* in bibl. regia, primus tantum liber, isque mutilus. vid. *Iriarte* catal. pag. 120 ſq.

In bibl. *Heidelbergenſi* quondam fuit codex, teſte Sylburgio. — In bibl. *Auguſtae Vindelic.* exſtat cod. teſte *Reiſero* in indice MSStor. bibl. Auguſtanae, pag. 68. nr. 29.

In bibl. Caeſarea *Vindobon.* ſunt, (teſte *Kollario*, qui multus eſt de Pauſania, eumque iure laudat, in ſupplem. I. ad Lambecii comment. pag. 593 ſqq.) duo codd. alter, cod. XCV. chartac. ſaec. XVI. cum bonis ſchol. marginal. alter, cod. XCVI. a. 1500. ſcriptus, ab initio mutilus ex ſuperioreque cod. probabiliter deſcriptus. Vtrumque memorat quoque *Neſſelius* in catal. codd. Vindob. part. V. pag. 47. nr. 23. et pag. 98. nr. 51. Prioris V. L. acceperat cl. *Facius* ad edit. ſuam ornandam. Idem V. D. vſus eſt V. L. cod. *Mosquenſis*, ex alio veteri exemplo deſcripti, cuius tamen lectio cum Aldina ſaepius congruit. — In bibl. *Vinarienſi* ſunt obſſ. msstae ad Pauſaniam.]

Editiones hae ſunt:

Graeca Aldi Manutii, ſingularum paginarum ſummis marginibus argumentum cuiusque adſcriptum habens. Venet. 1516. fol. per Marcum Muſurum, Cretenſem, epiſcopum paulo poſt Raguſinum, qui Iano Laſcari librum inſcripſit, *opus*, vt vere Aldus, *antiquae rarae que eruditionis theſaurum continens.* Hac editione, multis animaduerſionibus MSS. *Iſ. Caſauboni* referta, vſus eſt Kühnius. Fuerat illa *Ioannis Bourdelotii*, qui et ipſe notas in Pauſaniam promittit in animaduerſſ. ad Lucian. tom. I. pag. 549. 789. et alibi.

Latinae. [*Pauſaniae deſcriptio Atticae;* Myrſilius; Porcius Cato; Archilochus; Philo de temporibus; Metaſthenes; Xenophon de aequiuocis; Sempronius; Fabius Pictor; Antonini

tonini itinerarium; Berosus; Manetho. Venetiis, per Bernardin. 1498. 4. vid. *Maittair.* A. T. IV. pag. 667.] — Attica et Corinthiaca ex versione *Domitii Chalderini*, Veronensis, a Io. Oporino emendata Basil. 1541. 4.

Pausanias integer ex interpretatione *Abrahami Loescheri*. Basil. 1550. fol. Dicatus est liber Ioanni Iacobo Fuggero, neque p) graeca adiuncta habet, notas quoque nullas Loescherus addidit, exceptis paucis in margine coniecturis. [Vsus vero est cod. gr. vide de Sylb. edit. infra notata.]

Romulo Amasaeo q) interprete, qui librum inscripsit Alex. Farnesio Cardinali in epistola, data Romae 1547. 8. Prodiit et Florent. 1551. apud L. Torrentium, fol. et Basil. 1557. 8. Lugd. 1559. 12.

Ex Amasaei versione per *Frid. Sylburgium* recognita, Francof. typis Wech. 1624. 8.

Stephani Nigri obseruationes in Pausaniam memorans Gesnerus respicit eius dialogos, Mediol. 1517. excusos, de quibus praestantiss. Kühnius praef. in Pausan. *Praeter dictum codicem mecum etiam communicati [?] sunt dialogi Stephani Nigri a Cl. Nicasio Diuionensi, viro ad litteras prouehendas maxime strenuo. In eo libro reperi totius Pausaniae compendium, et vnius alteriusque loci variam lectionem: quamuis alias mendosa quaeuis sedulo vitet auctor ille, vt Vlysses Sirenum cantus et Circes pocula.*

Graecolatinae: 1. ex *Guil. Xylandri* recensione, qui Aldinam editionem graecam plurimis in locis emendauit, et notas quoque, sed quae initio Eliacorum priorum deficiunt, addidit. Adiuncta est separatim Amasaei versio latina, a *Friderico Sylburgio* plurimis locis emendata, vna cum eiusdem Sylburgii notis, indicibus locupletiss. et dissertatione de grammaticis Pausaniae anomaliis: tum descriptio Graeciae e Strabonis epitome, Ptolemaeo ac Plinio, cum adnotationibus eiusdem Sylburgii, in quibus pag. 505. (edit. Lips. pag. 918.) etiam habetur *Cyriacoris Sophopardis* Sylburgio, sciscitanti, communicata explicatio numerorum siue notarum in geographia Ptolemaei, ex qua patet, numeros ibi minutorum in gradibus longitudinis et latitudinis constare quinariis, ita, vt ex duodecim quinariis velut totidem partibus assis, compleatur vnus gradus sexaginta, vt vulgo numerantur, minutorum, Francof. 1583. fol. apud haeredes Andreae Wecheli. *Fabric.* Sylburgius, post Xylandri mortem, editionem absoluit, atque in epistola dedicatoria, quae textum graecum excipit, pag. 376 sq. profitetur, se vsum esse duobus Pausaniae exemplaribus, aliquot in locis emendatis. Eorum alterum fuit Ioachimi Camerarii: alterum accepit a Zacharia Vrsino, cui Xylander eum codicem a typographo Io. Oporino acceptum donarat. In hoc posteriore agnoscebat Sylburg. multa Io. Hartungii manu adnotata. „Eo ipso libro, ait idem Sylburg. in sua versione vsus fuerat Abrah. Loescherus, qui, vt plerasque Hartungii notas fuerat sequutus, ita quasdam illis non adspernandas adiecerat.“ Praeterea fatetur Sylburg. a se ea, quae in eruditissimis aduersariorum, commentariorum, animaduersorum, nouarum lectionum et emenda-

p) Emendanda itaque bibliotheca selecta Io. Clerici tom. XI. pag. 153.

q) Sylburgi s in epist. dedicat. comperi eam (n. *Amasaei* versionem cum graeco textu collatam,) ait, quam plurimis in locis, non tam Graecum Latino, quam Latinum Graeco mutuam sanationis operam praestare: vnde conicio, Amasaeum in sua versione, praeter sagacissimum iudicii acumen, multos etiam codices, impressis emendatiores, ad manum habuisse. *Harl.*

emendationum libris Adr. Turnebus, Dionyſ. Lambinus, Adrian. Iunius, Guil. Canterus, et Paullus Leopardus in hoc auctore menda deprehenderant, diligenter et conquiſita eſſe, et ſuo quaeque loco poſita. Denique laudat operam Io. Opſopoei, qui illi editioni corrector praefuit. — Verſioni *latinae* ſubiunctae ſunt Sylburgii notae in Romuli Amaſaei verſionem, quibus partim mendoſa aut ſuſpecta excutiuntur, partim obſcura vel ambigua explanantur: Loeſcheri quoque verſio interdum comparatur. Textui autem *graeco* in fine adhaerent Sylb. notae in Pauſaniae verba, maximam partem criticae: Amaſaei quoque et Loeſcheri lectiones adferuntur aut examinantur. *Harl.*

2. Hanouienſis a. 1613. fol. ſuperiorem ex aſſe referens, niſi, vt verſionem latinam per ſingulas paginas r) adiunctam exhibeat, typis itidem Wechelian.

3. Lipſienſis 1696. fol. nitida et perquam emendata, quae ſuperiorem totam continet, ſed ita, vt variis nominibus praeſtet, quia non modo in capita diuiſa eſt et argumenta libris praefixa habet, notasque Sylburgii et Xylandri cuiuis paginae ſubſtratas, [praemiſſis ſuperiorum editorum atque interpretum praefationibus,] ſed et textum graecum a praeclaro viro *Ioachimo Kühnio*, Argentoratenſis tum academiae lumine, caſtigatiorem, cum eruditis ipſius animaduerſionibus. Vſus eſt Kühnius, vt iam dixi, Aldina editione, a Caſaubono paſſim notata: voluit etiam conferre quatuor codices MSS. Bibl. regiae Pariſ. ſed iisdem illos cum Veneta editione morbis laborare comperit.

[Nouiſſima, eaque critica et praeclara editio eſt: Παυσανιυ — *Pauſaniae Graeciae deſcriptio. Graece. Recenſuit ex codd.* (Vindobon. et Mosquenſi.) *et aliunde emendauit, explanauit Io. Frider. Facius*, (Prof. graec. et latin. linguar. in Gymnaſio Coburgenſi, qui antea iam in aliquot proluſionibus ſpecimina ingenii et futurae editionis dederat egregia,) Lipſiae, tom. I. 1794. tom. II. 1795. 8. tom. III. proxime lucem adſpiciet. *Harl.*]

Quamplurima Pauſaniae diligenter ac fuſe illuſtrat *Io. Meurſius* variis in ſcriptis, et *Palmerius* Exerc. ad auctores graecos pag. 357—442. *Fabric.* [Multa alia, in quibus Pauſaniae loca modo emendantur, modo explicantur, ſcripta iam excitaui in Introd. l. c. pag. 182 ſqq. quae hic repetere nolo. Illis add. *L. Voelkel* über den groſſen Tempel und die Statue des Iupiters zu Olympia; eine Erläuterung der Beſchreibung des Pauſanias, Lipſiae 1794. min. 8. et *Siebenkeeſii*, Prof. Altdorfini, doctiſſimum libellum eiusdem argumenti, germanice ſcriptum. Noribergae 1795. min. 8.

Gallice verterunt Pauſaniam Blaſius Vigenerius; laudatur verſio *Gedoyn*, cum obſſ. et figg. Pariſ. 1731. 4. II. voll. conf. Iourn. des Scav. tom. 94. p. 426. et tom. 95. p. 178 ſqq.

Italice Alfonſus Bonacciuoli, Mantuae 1593. (in *Pinelli* tamen catal. tom. IV. pag. 148. edit. a. 1594. occurrit.) 4. conf. *Paitoni* bibliotheca etc. tom. III. pag. 101.

Germanice, Goldhagen, Berol. et Lipſ. 1766. 8. II. voll. cum animaduerſſ. *Harl.*

V. Nihil in praeſenti reſtat, quam vt indicem ſcriptorum, a Pauſania citatorum, ſubiungam, in quo concinnando ſuam mihi operam praeſtitit *Chriſtophorus Woltereck*, Glückſtadienſis,

r) Fallitur igitur vir doctus tom. XI. Bibl. ſelectae pag. 154.

diensis, a quo praeter alia expositionem locupletissimam siglarum, in numis et aliis veteribus monumentis ocurrentium, Vrsati et aliorum quorumque collectionibus longe pleniorem studiosos exspectare iubeo. [?]

Index Scriptorum, quos in sua Graeciae descriptione Pausanias commemorat,

Concinnatus ad paginas editionis Lipsiensis a *Christophoro Wolterek*, Glückstadiensi.

Aeschylus. 6, 35. f. 68. f. 611. in. 807. in. Euphorionis filius. 166. in. 676. m.
ἐς Γλαῦκον. 754. m.
ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις. 156. in.
Aeschyli Satyri. 141. m.
statua. 49. in.
Agis, Amphiptolemi filius, poeta. 124. f.
Alcaeus ἐν προοιμίῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα. 817. f.
ἐν ὕμνῳ τῷ ἐς Ἑρμῆν. 574. in.
Alcman. 244. in.
ἐν ᾄσματί τινι. 276. f.
ἐς τοὺς Διοσκούρους ᾆσμα. 99. in.
ἐς Φαένναν καὶ Κλῆταν. 254. f.
Alexander Pleuronius. 162. in.
Amphionis musica. 720. f. vide etiam *Minyas*.
Anacharsis. 53. in.
Anacreon, Polycrati familiaris. 6.
Teius πρῶτος κατὰ Σαπφὼ τὴν Λεσβίαν τὰ πολλὰ ὧν ἔγραψεν ἐρωτικὰ ποιήσας. 59. in.
Anaximenis τὰ ἔπη τὰ ἐς Ἀλέξανδρον οὔ μοι πιστά ἐστιν Ἀναξιμένη τὸν ποιήσαντα εἶναι. 497. in.
Anaximenes Historicus τὰ ἐν Ἕλλησιν ἀρχαῖα καὶ ὅσα Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος εἰργάσατο, συνέγραψεν ἅπαντα. 465. f. 496. in. γράφει βιβλίον ἐς Ἀθηναίους, καὶ ἐπὶ Λακεδαιμονίους ὁμοῦ καὶ Θηβαίους συγγραφὴν λοίδορον. 496. f.
Androtion ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Ἀτθίδι. 470. in. 815. m.
Anonymi versus 551. f. 612. f.
Anonymus ἐν καταλόγῳ τῶν γυναικῶν. 273. f. (Hesiodus)
ὁ τὰ ἔπη τὰ ἐς Εὐρώπην ποιήσας. 721. in.
Antagoras, Rhodius. 6. [?]
Antimachus. 781. m.
ἐπιστρατείαν Ἀργείων ποιήσας ἐς Θήβας. 649. in. 650. m. 651. in.
Antiochus Syracusanus, ὁ Ξενοφάνους ἐν τῇ Σικελιώτιδι συγγραφῇ. 824. in.
Antiquitatum et rerum in singulis locis memorabilium interpretes. 133. m. 431. f. 630. in. 669. f. in. 669. f. 7.6. m.
Aratus, Solensis, familiaris Antigono. 6.
Archilochus. 866. f. 876. f.
ἐν Ἰάμβῳ. 547. f.

Areus ἐν τοῖς ἔπεσιν. 239. f.
Ariſtarchus ὁ τῶν ἐν Ὀλυμπιάσιν ἐξηγητής. 428. in. m.
Ariſteas, Proconneſius. 58. in.
ἐν τοῖς ἔπεσιν. 392. m.
Ariſtophanes, com. 385. m.
Ariſtotelis, Stagiritae, ſtatua. 462. m.
Aſius Phocus, poeta. 125. m. 178. m. 282. f.
Amphiptolemi filius, Samius, ἐν τοῖς ἔπεσιν. 530. in. m.
ἐν τοῖς ἔπεσιν. 420. f. 599. in. 755. f.

Bacis, Boeoticus vates. 828. f.
Bacidis, poetae, χρησμοί. 344. f. 345. in. 744. m. 832. m. 878. f. 879. m.
Bias Prienenſis. 857. m.
Boeo ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς. 809. f. 810. in.
Byzis Naxii inuentum. 398. in.

Calades, legislator. 20. m.
Calaenus. 729. m.
Calliphonis, Samii, pictura. 864. in.
Callippus, Corinthius, ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίας συγγραφῇ. 765. m. 788. m.
Carcinus, Naupactius, auctor carminum Naupactiorum. 898. in.
Chaldaei philoſophi. 360. in.
Charon, Pythei filius. 897. f. 898. in.
Cherſiae, Orchomenii, ἔπη. 788. m.
Chilon, Spartanus. 857. m.
Choerilus, Athenienſis, δρᾶμα ποιήσας Ἀλώπη. 34. f.
Chryſippus, Solenſis. 39. f. 74. f.
Cinaethon, Lacedaemonius, ἐγενεαλόγησε ἔπεσι. 119. in. 282. f. 707. m.
Cleobulus, Lindius. 857. m. [P]
Cleon Magnes. 806. f.
Clitodemus τὰ Ἀθηναίων ἐπιχώρια ἔγραψεν ὁ ἀρχαιότατος ἐν τῷ λόγῳ τῷ Ἀττικῷ. 834. in.
Commentarii rerum geſtarum. 29. m.
Eleorum. 263. f. 460. f.
Thebanorum. 745. m.
Corinna fatidica. 748. f.
ἡ μόνη ἐν Τανάγρᾳ ᾄσματα ἐποίησε. 753. in. infra in Meleager.
Creophilus ἐν Ἡρακλείᾳ. 283. in.
Crius vates. 238.
Cteſias ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδούς. 751. m.
Cypria carmina. 246. f. 284. in. 862. f. 863. m. 874. in.
Dares, Medus, ἐν λόγοις, ὡς εἶπε πρὸς Δηλίους. 867. f.
Demodocus. 255.
Diogenes, Sinopenſis, Cynicus. 115. in.

Ennius

Ennius, poeta. 862. m.
Eoeae magnae, carmen (Hesiodi) 114. f. 146. m. 170. m. 282. m. 508. in. 771. f. 783. f. 794. in. 874. in.
Eperastus, Eleus, vates, versus in eum. 494. in.
Ephialtis, oratoris, monumentum. 75. in.
Epigramma in Agamemnonis scutum. 425. m.
Aiacem. 425. m.
Alcmenae thalamum. 731. m.
Apollinem et Musarum chorum. 423. in.
Aristocratem, lapidibus obrutum. 355. in.
Atlantem coeligerum. 423. m.
Auream phialam, ab Atheniensibus et sociis dicatam. 398. f.
Cassandrae violationem. 425. f.
Ceruam torquatam. 620. m.
Chilonem, Patrensem. 461. f.
Cleoetae statuam. 504. in.
Cleosthenem. 476. f.
Cornu copiae, a Miltiade dicatum. 499. in.
Cydiae, Atheniensis, clypeum. 849. f.
Damarchum, pugilem. 471. m.
Dearum iudicium. 425. m. [f]
Equum. 448. in.
Epaminondam. 741. m.
Euergi donaria. 398. m.
Foeminam quandam. 422. m.
de Galatarum spoliis. 31. m.
Helenae et Aethrae abductionem. 425. in.
Herculem. 445. f.
Herophilem, Sybillam. 827. m.
Hesiodum defunctum. 787. m.
Hieronis dona, Olympiae posita. 687. f.
Homeri statuam. 857. f.
Iouis statuam. 397. f. 435. m. 438. f. 439. f. 444. f.
Iphidamantem et Coontem. 425. m.
Laodices peplum. 607. f.
Lyci victorias. 484. m.
Lysandri statuam, a Samiis dicatam. 459. f.
de Macedonum spoliis. 31. f.
Marpessae repetitionem. 422. m.
Medeae nuptias. 422. I. 423. in.
Mendaeorum donum. 450. m.
Mercurium. 425. m.
Metaphum. 282. in.

Epigramma in Oebotam, ſtadiodromum. 565. m.
Oenomai domus columnam. 428. f.
Olympicorum ludorum corruptores. 430. m.
Onatae opera. 688 in.
Phidiae opera. 397. f.
Phidolam. 484. m.
Philonem. 474. f.
Philopoemenem. 706. m.
Polydamantem. 596. in.
Phyrali ſepulcrum. 89. f.
Pythocritum. 487. m.
Theopompum. 476. in.
Timonis ſtatuam. 379. in.
Tripodem Herculis. 814. in.
in Venerem. 423. in.
in Victoriae clypeum. 398. f. [?]
Epimenides, Cretenſis. 635. in.
Gnoſius, ἔπη ἐποίει. 35. in.
Euanorides, Eleus, ἔγραψε τὰ ὀνόματα ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Νεμέᾳ νίκη. 471. in.
Euclus, Cyprius, vates. 828. f. 832. m. 858. in.
Eumantis, vates. 317. m.
Eumelus. 114. in. 119. m.
Amphilyti filius, ὃς καὶ τὰ ἔπη λέγεται ποιῆσαι, Φησὶν ἐν τῇ Κορινθίᾳ συγγραφῇ (εἰ δὴ Εὐμήλου γε ἡ συγγραφή). 110. m.
Ἆισμα προσόδιον ἐς τὸν Ἀπόλλωνα ἐδίδαξεν. 287. m.
ἐν τῷ προσοδίῳ τῷ ἐς Δῆλον. 361. m. 427. in.
Εὐμολπία ποίησις, vide infra, Muſaeus.
Euphemus, Chalcidenſis. 162. in.
τὰ ἐς τὴν Λαοδίκην ἐποίησεν. 864. m.
Eupolis, comicus. 127. in.
Euripidis ſepulcrum honorarium Athenis. 6. ſtatua. 48.

Genealogiarum auctores. 99. m. 119 in. 282. m. 7? 7. m.
Gitiadas. faber aerarius et poeta, ἐποίησε ᾄσματα Δώρια καὶ ὕμνον εἰς τὴν Θεόν. (Mineruam) 250. f. 255. in.
Gorgias, Leontinus. 494. f. 495. in. m. 842. in.

Hecataeus, Mileſius. 275. m. 283. m. 606. in. 696. in.
Hegias, Troezenius. 5. m.
Hellanicus, hiſtoriographus. 118. f. 147. m.
Hermeſianax Colophonius. 493 f.
ὁ τὰ ἐλεγεῖα γράψας. 23. m. 566. in. 567. f. 623. f. 781. m.
Herodotu, Halicarnaſſ. 12. f. 81. f. 103. in. 145. m. 157. f. 181. m. 371. in. 447. in. 845. f. 884. f.

ἐν ἐπιστρατείᾳ τοῦ Μήδου. 878. f.
ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Κροῖσον. 207. m.
ἐν τῇ Λυδίων συγγραφῇ. 275. f.
ἐν τῇ συγγραφῇ. 883. m. f.
Herophanes, Troezenius. 191. f.
Herophile, Sibylla. 825. 727. eius *ὕμνοι ἐς Ἀπόλλωνα.* 826. in. 827.
Hesiodi statua. 763. in.
ἔπη μαντικά. 772. in. [♈]
Hesiodus. 6. 58. m. 125. m. 132. f. 171. f. 446. m. 768. m. 771 sq. vbi de genuinis eius scriptis. 786 f. 813. m.
ἐν ἔπεσι τοῖς εἰς τὰς γυναῖκας. 8.
ἐν Θεογονίᾳ. 68. f. 634. f. 762. in. 781. m.
ἐν καταλόγῳ γυναικῶν. 103. in.
Hieronymus, Cardianus. 23. f. 24. in. 33. f. 44. in.
Himeraei *ᾠδή* 864. m.
Hippias. 443. in.
Hippocratis, medici, donum. 803. in.
Homerus. 6. 30. in. 33. f. 52. m. 54. m. 69. in. 76. f. 90. in. 92. in. m. 119. f. 125. in. 126. m. 138. m. 139. in. 140. f. 143. m. 160. m. 162. m. 166. in. 168. m. 172. m. 183. in. 189. f. 197. in. 207. f. 211. in. 259. m. 261. f. 264. m. 265. f. 266. in. 273. f. 275. m. 277. f. 278. in. 280. f. 284. f. 293. f. 301. m. 319. f. 349. in. 353. in. f. 355. m. 359. in. 363. m. 371. m. 372. f. 380. m. 393. m. 400. in. 411. in. 426. m. 440. m. 441. f. 446. m. 465. in. 510. in. 516. f. 518. f. 522. m. 531. m. 535. f. 574. in. 577. in. 585. m. 590. f. 591. m. 594. in. 598. f. 602. m. f. 603. f. 604. m. 613. f. 632. f. 635. in m. 640. in. 645. m. 648. in. 651. m. 660. f. 667. m. 676. in. 677. in. 683. m. 697. m. 702. m. 707. m. 729. m. 743. f. 748. f. 749. in. 754. in. 756. m. 761. in. 766. f. 768. in. 770. f. 781. in. 788. in. 794. m. 803. f. 805. f. 806. in. 811. in. 812. in. m. 813. f. 824. in. 839. f. 852. in. 857. f. 858. in. 859. f. 861. f. 863. m. f. 871. f. 873. m. 874. m. 876. f. 881. m. 883. m. 891. in.
ἐν Ἰλιάδι. 117. m. 221. in. 253. m. 348. f. 354. f. 372. m. 387. f. 402. f. 516. m. 650. in. 667. m. 680. in. 684. in. 745. m. 748. in. 782. f. 793. m. 831. m. 860. m. 864. in. 871. m. 893. f.
ἐν Ὀδυσσείᾳ. 30. f. 146. m. 257. in. 280. f. 281. in. 660. m. 698. in. 720. f. 721. f. 776. m. 796. m. f. 806 m. 859. m. 860. m. 868. in. 871. in.
ἐν ὕμνῳ τῷ ἐς τὴν Δήμητρα. 354. m.
εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. 893. f.
ἐν ποιήσει τῶν ἐν ᾅδου. 40. f.
Hyperochus, Cumanus. 828. in. [♈]

Ibycus, poeta. 125. m.
Ilias parua. 862. f. vide Machaon.
Indorum magi. 260. in.
Ion, Chius, *ὕμνον Καιροῦ πεποιημένος.* 413. in.
ποιήσας τραγῳδίαν, ἐν τῇ συγγραφῇ. 532. in. f.

Iophon, Gnossius τῶν ἐξηγητῶν χρησμὸς ἐν ἑξαμέτρῳ παρείχετο. 84. m.
Isocrates. 43. in.

Lamia Sibylla. 825. f.
Lesbia, poetria. 636. in. (Sappho)
Lescheus Pyrrhaeus ἐν Ἰλίῳ Περσίδι. 860. f. 861. in. m. f. 863. in. 864. in. f. 865. in. m.
Leuceas poeta ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἐξηγητὴς ἐν ἔπεσιν εἴρηκεν. 33. m.
Linus ποιήσας τὰ ἔπη. 154. in. 634. f. 766. m. 767. m.
Lyceas. 153. m. 161. in. 164. f.
Lycion. 199. in. vide tamen Kuhnii notam.
Lycurgus. 19. f. 207. m. f. 242. f. 248. m. 249. f. 703. f. 252. m. Alius Lycurgus τοῦ πρώνακτος. 256.
Lycus, Pandionis filius, vates. 44. 281. f. 282. m. 283. f. 328. m. 828. f.
Lysis, Tarentinus, Pythagoreus. 735. m.

Machaon ὁ τὰ ἔπη ποιήσας τὴν μικρὰν Ἰλιάδα. 278. m.
Melampus, Amythaonis filius. 150. m.
Melampus, in eum Hesiodi poema. 771. f.
Melanopus, Cumanus ἐς Ὦπιν καὶ Ἑκαέργην. 392. m.
Meleager τὰ ἔπη ποιήσας τὰ Κύπρια. 284. in.
Mimnermus ἐλεγεῖα ἐς τὴν μάχην ποιήσας τὴν Σμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Λυδόν. 766. in.
Minyas, poesis. 866. m. 868. in. 874. m. infra in Prodicus.
ἔχει ἐς Ἀμφίονα κοινῶς καὶ ἐς τὸν Θρᾴκα Θάμυριν. 721. m.
Mulierum illustrium catalogus. (Hesiodi) 273. f.
Musaeus. 61. m. 813. m. 828. f.
Musaei ἔπη, εἰ δὴ Μουσαίου καὶ ταῦτα. 34. f.
ἔπη, δοκεῖν μοι πεποίηκεν Ὀνομάκριτος, καὶ ἔστιν οὐδὲν Μουσαίου βεβαίως, ὅτι μὴ μόνον εἰς Δημήτερα ὕμνος Λυκομήδαι. 53. in.
ὕμνος Λυκομίδαις ποιηθεὶς ἐς Δήμητρα. 281. m.
χρησμοί. 820. f. [P]
Μουσαίῳ Ἀντιοφήμου προσποιοῦσι τὰ ἔπη Εὐμόλπια. 809. in.
Myron, Byzantius, ποιήσας ἔπη καὶ ἐλεγεῖα. 721. in.
Prienensis τὸν πόλεμον τῶν Μεσσηνίων ἐν λόγῳ πεζῷ ἐποίησεν. 293. m. f. 294. in.
Myso. 86. in. Chenensis. 857. m.

Ναυπάκτια ἔπη. 118. f. 282. m. 897. f. Vide supra in Carcinus.
Nicias, Nicomediensis. 257. f.
Νόστοι, poesis. 868. in. 870. in. 872. f.

Oedipodia carmina. 722. in.
Olen ἐν Ἥρας ὕμνῳ. 140. f.
Olen, Lycius. ἐν Εἰλειθυίας ὕμνῳ. 42. m. 762. in.
ἐν ὕμνῳ τῷ ἐς Ἀχαΐαν. 392. m.
Oleni vaticinia. 809. f.
Onomacritus. 53. in.

Διονύσου

Διονύσῳ συνέθηκεν ὄργια. 676. m.
ἐν τοῖς ἔπεσιν. 664. f. 781. m.
Oraculum. 189. f. 210. m. 224. f. 301. f. 307. f. 308. f. 327. m. 337. f. 342. f. 360. m. 379. m. 380. f. 390. f. 474. f. 533. m. 588. 599. f. 612. m. 616. m. 648. in. 738. f. 744. m. 746. in. 785. in. 799. m. 812. f. 810. in. 857. f. 894. in. vide etiam Pythia et Sibylla.
Orpheus. 34. f. 180. m. 261. f. 446. f. 745. in. 505. m. 762. in. 768. m. 769. 813. m. 873. in.
Orphei *ὕμνοι.* 90. m. 770. f.

Pamphus. 92. m. 94. in. 762. in.
πρῶτος ἦσεν ἐς χάριτας. 780. f.
Ἀθηναίοις τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνων ἐποίησεν. 577. m. 767. in.
ἐν τοῖς ἔπεσιν. 672. in. 773. in.
Panyasis *ὁ Πολυάρχου, πεποιηκὼς ἐς Ἡρακλέα ἔπη.* 817. f.
ἐν τοῖς ἔπεσιν. 731. f. 871. in.
Peleades poetriae. 828. m.
Periander. 53. m. 857. m.
Persaeus, Zenonis auditor. 130. in.
Phaennis, fatidica. 828. m.
ἐν τοῖς χρησμοῖς. 833. m.
Phemonoe, Delphica vates. 809. f. 812. f. 828. m. [P]
Philistus. 34. in. Archomenidis filius. 438. f.
Philoxenus, Poeta familiaris Dionysio. 6.
Phoenix *Ἰάμβων ποιητής.* 23. m.
Phrynichus *ὁ Πολυφράδμονος, ἐν δράματι Πλευρῶνι.* 874. f. 875. in.
Pindarus. 99. in. 283. f. 355. in. 525. m. 741. m. 743. f. 753. in. 754. in. m. f. 755. m. 758. m. 768. in. 810. f. 852. f. 858. f.
ᾆσμα ποιήσας. 20. m.
ἐν ᾄσματι. 274. m. 455. m.
ἐν ᾠδῇ. 412. m. 592. f. 835. in.
ἐς Ἄμμωνα ὕμνος. 741. f.
ἐς Ἄνδρα Ὀλυμπιονίκην ᾆσμα. 397. f.
ἐς Ἀντιόπην. 5. m.
ἐς Ἀφαίαν θεάν. 180. f.
ἐς Θήβην τε καὶ ἐς Δία. 436. m.
ἐς Περσεφόνην ὕμνος. 755. m.
Pisander, Camirensis. 199. f. 640. f.
Pisistratus, Homericorum versuum collector. 594. in.
Pittacus, Mytilenaeus. 857. m.
Plataici belli scriptores. 437. f.
Plato. 76. in. Aristonis filius. 360. in. 564. in. 857. m.
Polybius Lycortae filius. 616. in. 663. m. 675. m. 691. m. 698. m.
συνέγραψε ἔργα Ῥωμαίων, καὶ ὡς Καρχηδονίοις κατέστησαν ἐς πόλεμον. 663. m.
Polycrates, Atheniensis, rhetor. 495. m.

Polymneſtus Colophonius ἔπη Λακεδαιμονίοις ἐς Θαλήταν ποιήσας. 35. m.
Pratinae Satyri. 141. f.
Praxilla. 239. in.
Proclus, Carthaginienſis. 159. m. 368. m.
Prodicus, Phocaenſis, εἰ δὴ τούτου τὰ ἐς τὴν Μινυάδα ἔπη. 363. m.
Pronomus, tibicen, ᾆσμα πεποίηκεν τοῖς ἐν Εὐρίπῳ Χαλκιδεῦσι. 735. in. eius cantica. 345. f.
Pyrrhon, Piſtocratis filius. 514. m.
Pythia. 149. f. 171. m. 309. f. 479. in. 686. f. 832. in. [ꝑ]

Rhianus, Benaeus, τὸν πόλεμον τῶν Μεσσηνίων ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησεν. 293. m. f. 294. in. 315. m. 323. m.
Cretenſis. 281. f.
Rhodii poetae verſus. 139. f.

Sabba Sibylla. 828. in.
Sacadas τὸ αὔλημα τὸ Πυθικὸν πρῶτος ηὔλησεν ἐν Δελφοῖς. 162. m. 487. m. 814. in.
Sacadae carmina. 345. f. ſtatua. 768. in.
Sappho, Lesbia. 59. in. 767. in. τὰ ἔπη τὰ Σαπφοῦς. 71. in.
ἐς Ἔρωτα. 762. in.
Sibylla. 126. m. 543. m. 820. f. 821. in. 825. f.
Simonides τῇ Κυνίσκᾳ τὸ ἐπίγραμμα ἐποίησεν. 222. f.
Simonidis elegi. 715. in. 866. in.
Epigramma in Philonem. 474. f.
Socrates. 53. in. 76. m.
Solon. 38 in. 41. f. 857. m. 894. in. m.
Solonis ἐλεγεῖα. 97. m.
Sophocles. 69. in. 89. m. eius ſtatua. 48.
Steſichorus, Himeraeus. 162. in. 714. f.
τὴν παλινῳδίαν ἐποίησεν. 260. m.
ἐν Γηρυόνῃ Διί. 602. in.
ἐν τοῖς ἔπεσιν. 731. f.
ἐν Ἰλίου Περσίδι. 862. m. 865. m.

Teleſilla, poetria. 157. in. m. 194. m.
Thales, Mileſius. 35. m. 857. m.
Thamyris. 767. f. vid. Minyas.
Thebais, poema. 729. m.
de Adraſti fuga. 650. in.
de Parthenopaei percuſſore. 746. m.
Theodorus, tragoedus celeber. 90. in.
Theopompus, Damaſiſtrati filius. 229. f. 496. f.
Thesprotis, poeſis. 624. m.
Thucydides. 55. f. 498. m.
Timothei, Mileſii, carmen, Perſae inſcriptum. 701. m.

Tisias, insignis orator. 495. in.
Tyrtaeus. 312. m. 313. f. Atheniensis ludimagister. 316. f. 319. 323. f. eius ἐλεγεῖα. 294. m. 315. m.

Xenocles, Sophoclis filius. 89 m.
Xenophon. 9. f. [?]

VI. Pausaniae, *scriptori elegantissimo, quemque omnes merito, qui sunt historiae et antiquitatis graecae studiosi, carum habent* [s]), subiungam eiusdem aetatis scriptorem, POLYAENVM [t]), patria Macedonem, qui vtrum ipse aliquando militauerit, non satis constat [u]): Rhetor certe fuit et genus vitae forense sequutus [v]), durante aduersus Persas Parthosque [?] bello [w]), dum aetate iam prouectus castra sequi non valeret [x]), ad impp. M. Antoninum et

s) *Guil. Canterus* lib. VI. nou. lect. cap. 1.

t) Polyaeni complures in veterum scriptis celebrantur, vt 1) *Polyaenus, Lampsacenus*, mathematicus, Athenodori discipulus, Epicuri familiaris, eique adsensus est, totam geometriam esse falsam, de quo meminit Epicurus ipse apud *Theonem* in progymnasm. pag. 19. *Cic.* IV. acad. quaest. cap. 33. et I. de fin. cap. 5. *Plutarchus* contra Colotem, vbi male πολύδωον legitur pro πολυαίνου in editione Aldina pag. 969. *Laertius* lib. X. sect. 24. et forte etiam lib. II. sect. 105. vbi vide notas elegantissimi Menagii. Meminit huius Polyaeni etiam Anonymus vitae Aristotelis auctor, latine editus a Nunnesio. 2) *Polyaenus Atheniensis*, historicus, cuius mentio apud Eusebium in Chronico et inde in Chronico Alexandrino siue Paschali. 3) *Polyaenus, Sardianus*, sophista, quem sub primo Caesare, Caio, h. e. sub Iulio Caesare floruisse, Suidas auctor est, et scripsisse λόγους δικανικὰς, καὶ δικῶν ἤτοι συνηγοριῶν ὑποτυπώσεις et triumphi Parthici s. de triumpho Parthico, per P. Ventidium reportato, libros tres. 4) *Iulius Polyaenus*, cuius epigrammata quaedam graeca exstant lib. I. anthologiae. 5) *C. Iulius Polyaenus*, qui cum Claudio Optato duumuiratum gessit Corinthi, imperante Nerone, vt ex numis obseruarunt viri docti. Vide Io. Vaillanti tom. I. de numis Coloniar. p. 171 sq. 175 sq. 6) *Claudius Polyaenus*, Claudii Caesaris, vt videtur, libertus, de quo *Plinius* lib. X. epist. 75. 7) *Polyaenus, legatus Bithyniae*, eiusdem Plinii aequalis, cuius meminit idem lib. VII. epist. 6. [*Polyaenus martyr*, cuius vita in cod. Vindob. apud *Lambecium* in comment. vol. VIII. col. 425. et in Actis SS. mense Aug. tom. III. p. 547. nr. 3 et 4. exstat. *Harl.*]

u) Is. Casaubonus quidem in dedicatione Polyaeni sui ad Mornaeum: *Polyaenus*, inquit, *scriptor antiquus, elegans, acutus, eruditus, et quod ad rem facit, haudquaquam* ἀπερισάλπιγκτος: *sed qui vtramque militiam sagatam et togatam sequutus est:* nempe hoc collegit Casaubonus ex Polyaeni prooemio, in quo, postquam Antonino et Vero victoriam aduersus Parthos et Persas fuisset auguratus, subiungit: Ἐγὼ δὲ Μακεδὼν ἀνὴρ, ἔχων πάτριον τὸ κρατεῖν Περσῶν πολεμοῦντων δύνασθαι, οὐκ ἀσύμβολος ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι καιρῷ γενέσθαι βούλομαι. Ἀλλ' εἰ μὲν ἤκμαζέ μοι τὸ σῶμα, καὶ στρατιώτης πρόθυμος ἂν ἐγενόμην Μακεδονικῇ ῥώμῃ χρώμενος. Ἐπεὶ δέ μοι προήκασιν τὴν ἡλικίαν ὁρᾶτε, οὐ μὴν οὐδὲ νῦν ἀστράτευτος παντάπασιν ἀπελαφθήσομαι. Ἀλλὰ τῆς στρατηγικῆς ἐπιστήμης ἐφόδια ταυτὶ προσφέρω, κ. τ. λ. Sed non necessario ex his verbis sequitur, Polyaenum militasse, vt probe obseruauit doctissimus *Baelius* in dictionario historico critico tom. III. pag. 2465. [s. pag. 768. edit. nouiss. vbi pauca dedit de nostro aliisque Polyaenis.]

v) *Polyaenus* praefat. libri VIII. ὅτι προαιρέσει βία καὶ λόγῳ δικανικῷ χρώμενος οὐκ ἀμελῶς συγγράφω ὅσαγε etc. Et praefat. lib. II. καὶ ταῦτα σχολὴν οὐκ ἄγων, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐφ' ὑμῶν λέγων. *Suidas:* Πολύαινος· Μακεδὼν, Ῥήτωρ.

w) Circa A. C. 163. vel 164.

x) Ex verbis Polyaeni in praefat. lib. I. tantum colligas, eum, quum haec scriberet, excessisse annum aetatis quinquagesimum. Hic enim terminus legitimae militiae, et immunitatem a militia iam praestabat annus quinquagesimus. Vide *Stewechium* ad Vegetii lib. I. cap. 4. et *Lipsium* ad Taciti I. Annal. cap. 17.

et L. Verum, perſpicuo et eleganti ſtilo conſcripſit ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΙΚᾺ ΒΙΒΛΊΑ ʼΟΚΤῺ, *libros octo de ſtrategematis* [y]) *illuſtrium belli ducum* plus quam trecentorum; Graecorum quidem libris ſex prioribus, Perſarum aliorumque Aſiaticorum libro ſeptimo, denique octauo Romanorum et foeminarum illuſtrium. Liber ſextus et ſeptimus non integer ad nos peruenit, ita, vt ex ſtrategematis DCCCC. quae deſcripſerat Polyaenus, non plura nobis reſtent, quam DCCCXXXIII.

VII. [*Codicum MSStorum* notitiam, more ſueto, praemittam. In cod. *Vindobon.* XXVI. nr. 12. caput decimum nonum, de nauali praelio ex Leonis imperatoris tacticis, excipit adpendix, continens, vt ait *Lambecius* in commentar. de bibl. Caeſarea vol. VI. col. 275 ſq. (in *Neſſelii* catal. part. III. cod. XXIX. nr. 12. pag. 42.) *ſtrategemata quaedam naualia ex Polyaeni ſtrategematum libris VIII. ſed verbis aliquantum diuerſis, excerpta.* — *Prima duo ſtrategematum Cononis exempla exſtant apud Polyaenum lib. I. pag. 77 et 79. edit. Caſaub.* Sed credas caue, eſſe inedita *Polyaeni* ſtrategem. naualia. Sunt enim probabili ratione excerpta a Leone, mutatis verbis, maximam partem, ſecundum Polyaenum, verbis nec graecis compoſita; in his aliquot ſtrategemata naualia. Alia vero confirmant Caſauboni et Maaſuici emendationes; alia conducere poſſunt ad ſananda Polyaeni loca adhuc vitioſa. Illa autem fragmenta ex iſto codice primus edidit interpres Polyaeni germanicus nouiſſimus part. II. poſt praefat. pag. XIII — XXXII. cum verſione germanica notisque criticis.

In biblioth. *Veneta* D. Marci Polyaeni libri VIII. cod. CCCCXIV. membran. 4. manu Mich. Apoſtoles (ʼΑποστόλης) Byzantii exaratus. vid. catal. codd. MSSt. gr. pag. 200.

In biblioth. Ambroſ. *Mediolani* cod. teſte *Montfaucon.* in diario ital. pag. 15. et pag. 311. alius recens bombyc. *Neapoli* in biblioth. S. Ioannis de Carbonaria.

Romae in biblioth. Barberin. cod. ſaec. XIII.

In biblioth. Laur. Medic. *Florent.* (teſte *Bandinio*, in catal. codd. gr. II. p. 293.) cod. I. plut. LV. nr. 13. vbi liber octauus mutilus eſt in fine, vt in edit. Caſaub. et ex libro VI. deſunt plurima. Hunc cod. (cuius lectt. varias acceperat et quarum auxilio multa correxit Polyaeni

y) Ab Anonymo ſcriptore de Incredibilibus cap. XI. laudatur *Πολυαίνου ἐν τοῖς στρατηγικοῖς.* Et *Polyaenus* ipſe teſtatur, ſe *στρατηγικῆς ἐπιστήμης ἐφόδια* hoc opere imperatoribus exhibere. Sed mox ipſe explicat, *ὅσα τῶν πάλαι γέγονε στρατηγήματα* etc. Atque in codd. MSS. inſcribuntur *στρατηγηματικὰ βιβλία* vel *βιβλία τῶν Πολυαίνου στρατηγημάτων.* [quam posteriorem inſcriptionem ex cod. Cantabrig. et interprete reſtituit *Maaſuic.* in nota ad prooemium p. 1. ei tamen videtur duplex fuiſſe libri titulus, *στρατηγικὰ* et *στρατηγήματα*, vel ab ipſo auctore, vel ab aliis, vtroque nomine operi congruo.] Etiam Frontini libri, qui hoc argumentum ante Polyaenum, ſed latina lingua tractauit, in codd. MSS. quibusdam titulum *ſtrategicon* prae ſe ferunt, etſi auctor ipſe in praef. libr. primi ſatis diſerte profitetur, *στρατηγηματικὰ* ſe tradere, et in praef. libr. IV. demum excuſat ſe, quod hic poſtremus potius exhibiturus ſit exempla *ſtrategicon*, quam *ſtrategematicon.* Viciſſim Iſ. Caſaubonus reprehendit errorem Suidae, tradentis Aeneam, qui *στρατηγικὰ* ſcripſit, compoſuiſſe *ὑπόμνημα περὶ στρατηγημάτων.* Nimirum *ſtrategica* vocantur, quatenus experientia, virtute ac diſciplina duces officio ſuo ſatisfaciunt, *ſtrategematica* vero, quum arte quadam deluditur hoſtis ac praeuenitur, quam partem egregiam calliditatis attingit etiam *Valerius Max.* lib. VII. cap. 4. Ex recentioribus diligentiſſime obſeruauit Ioannes Holderus, a quo ſex Chiliades Strategematon collectas memorat *Ioſias Simlerus* in biblioth. Ioannis Baptiſtae Belli. Polyaenus gallicus, prodiit Pariſ. 1651. 8.

Polyaeni loca Maasuicius,) in vniuersum praestare Cantabrigiensi, exemplis firmauit M. *Georg. Fridr. Kronbiegel* in diss. de dictionis Polyaeneae virtutibus et vitiis, Lipsiae 1770. 4. pag. 5 sq. — *Polyaenus* citatur in florilegio sententiar. et in violar. composit. teste *Bandin.* I. pag. 254 et 549.

Cantabrigiae in colleg. S. Trinit. cod. DXV. (teste catal. MSSt. Angliae et Hiberniae, p. 100.) Hunc codicem iam excusserant Io. Pricaeus, Is. Vossius, et Gronou. a quo V. L. accepit iisque primus vsus est Maasuic. vid. huius praefat. et de eius auctoritate pretioque egit *Kronbiegel* l. c. pag. 6 sq.

Leidae in biblioth. publ. inter MSSt. Vossian. sunt V. L. in Polyaenum ex cod. Cantabr. et Io. Pricaei, manu Patricii Iunii, secundum catal. pag. 402. nr. 8.

In biblioth. *Coisliniana*, in cod. CCCLXXI. qui continet *S. Maximi* opera quaedam, aliquoties citantur Polyaeni loca, teste Montfauc. catal. pag. 171 sqq.

In biblioth. public. *Parisiensi*, codd. quatuor, MDCLXXXVI. MDCLXXXVII. MDCLXXXVIII et MDCCLXXIV. nr. 7. *Harl.*]

Primus hoc opus *latine* vertit *Iustus Vulteius*, vix duodeuiginti annos natus, et vsus membranis passim corrosis atque exesis, non raro tamen integrioribus, quam fuere codices, quos vel Is. Casaubonus postea vel Maasuicius habuit. Post parentis sui mortem latine Polyaenum ex Iusti versione primus edidit *Hermannus Vulteius*, Basileae apud Io. Oporinum a. 1550. 4. [de qua versione vid. *Kronbiegel* l. c. p. 8.] Praefationem transtulit *Antonius Antimachus*. Ex latina hac translatione profluxit Italica interpretatio *Nicolai Mutoni*, Venet. [1551. scripta quidem est praef. d. XV. Oct. 1551.] 1552. 8. [et ex lingua graeca *italice* vertit *M. Lael. Carroni*. Venet. 1552. 8. vid. *Paitoni* biblioth. tom. III. pag. 181 sq.] Primus ex vnico codice, parum emendato, quem magno aere sibi comparasse testatur, descriptum castigatumque *graece* vulgauit et notas addidit *Isaacus Casaubonus* z), Lugduni 1589. 12. apud Io. Tornaesium. Versio autem in illa editione adiecta non est Casauboni, vt legas in biblioth. curiosa Halleruordiana, [?] sed Vulteii, a Io. Tornaesio locis quibusdam interpolata, quae etiam separatim recusa est Lubecae a. 1601. 4. et Francof. 1661. 12. Deinde *Pancratius Maasvicius*, rector scholae Delphensis, beneficio Iac. Gronouii nactus collationes codd. MSS. Florentiui et Cantabrigiensis, editionem Casaubonianam recensuit, seruataque veteri, qualem in eadem repererat, versione, notas Casauboni nouasque suas singulis paginis subiecit, luculentisque typis ita descriptum Polyaenum vulgauit Lugduni Bat. 1690. 8.

[Textum, a Maasuicio constitutum, reddidit, interpretationem emendauit, et indicem adiecit graecum *Samuel Mursinna*. Berolini 1756. 8.

Versiones *italicae* iam sunt paullo ante memoratae.

In linguam *Franco-gallicam* translatus est *Polyaenus* cum Frontino, notisque illustratus, Paris. 1743. 12. III. tom. — In linguam *germanicam* a M. *Io. Christoph. Kindio*, cum notis, Lipsiae 1750. 8. et melius ab *anonymo*, Francof. ad Moen. 1793. tom. I. et a. 1794. tom. II.

z) Casaubon. quantum sibi laboris in emendando Polyaeno et curanda sua editione sustinendum fuerit, in praefat. multis verbis praedicat. *Harl.*

tom. II. 8. cum doctis notis tum criticis, tum maxime geographicis. Suum tamen Aesculapium adhuc exspectat Polyaenus, atque Valckenar. Wesselingius, Abreschius, Heringa, Pierson aliique tam in commentationibus criticis, quam in notis ad suas editiones, item interpres ille germanicus et Kronbiegel in diss. laudata, (qui praeterea de formulis dicendi, quibus vsus est Polyaenus, et de imitatione Herodoti, praecipue Thucydidis, quos Polyaenus sibi tamquam praecipua in scribendo proposuit exempla, docte lateque disseruit,) iam permulta loca sanarunt, aut tentarunt, aut sunt interpretati. *Harl.*]

Loca quaedam Polyaeni emendat *Paulus Fermat*, senator Tolosanus, in litteris ad Ranchinum, quas exhibet *Bachetus* in adpendice ad Diophantum p. 43 sq. Testatur autem, hoc se facere ope codicis graeci MS. optimae notae auctorum rei militaris, in quo auctor quidam aa) παρεκβολῶν, quem idem *Fermatus* ex Io. Meursii glossario *Heronem* esse suspicatur, strategemata plurima Polyaeni, suppresso eius nomine, transscripsit. *Io. Georgius Graeuius* nouam quoque Polyaeni editionem sperare nos iusserat. Plura Polyaeni exemplaria cum codice *Io. Pricaei* et aliis MSS. collata exstant in biblioth. *Isaaci Vossii*, quam post eius mortem constat perlatam fuisse Lugdunum Batauorum. [vid. catal. biblioth. Lugdun. Batau. pag. 182. nr. 207 et 208.] Praeter graecum codicem, quo ad editionem suam est vsus, aliud Polyaeni MS. memorat *Is. Casaubonus* in notis ad Aeneam Tacticum pag. 1767. quod vtendum postea ei concesserat Iacobus Bongarsius. Polyaenum, vtpote Macedonem, in historia romana parum fuisse versatum, notauit *Io. Clericus* tom. XIX. biblioth. vniuersalis pag. 459. atque adparet ex eo, quod nec accurate et valde ieiune strategemata Romanorum ducum libro octauo adtingit, neque Frontini libros eiusdem argumenti euoluisse videtur, neque adeo latinam linguam calluisse. [vid. quae scripsi in Introduct. ad histor. L. G. tom. I. pag. 160 sq.]

VIII. Composuit et alia Polyaenus noster: nam ex eius *de republica Macedonum* libro profert nonnulla *Ioannes Stobaeus* sermone XLI. et Suidas auctor est, ipsum scripsisse περὶ Θηβῶν et τακτικὰ βιβλία γ'. Denique, nisi morte praeuentus est, scripsit etiam ἀξιομνημόνευτα de rebus fortiter ac prudenter gestis ab imp. M. Antonino et L. Vero: hoc enim facturum se pollicetur in praefatione ad librum VI. [?]

aa) Editus est Paris. 1693. fol. Vide quae dixi lib. III. cap. 24. [vol. IV. pag. 238 et 246.]

CAPVT

CAPVT XVIII (olim XVI)

DE LVCIANO SAMOSATENSI

I. *Vita Luciani a Burdelotio composita, additis a me notis.* II. *Scripta Luciani recensita ordine litterarum, cum variis obseruationibus.* III. *Luciani editiones.* IV. *Alii decem hoc nomine.* V. *Occasio hallucinationis eorum, qui Philostrati libros de Apollonii vita Luciano tribuerunt.* VI. *Index scriptorum a Luciano memoratorum.*

[Cum auctario *G. C. Harles.*]

I.

LVCIANVS *natione Syrus fuit, vrbe Samosata* [a]), *quae iuxta Euphratis confluenta sita est, circa Traiani tempora videtur natus* [b]), *quum Epictetus, illud virtutis exemplar, esse defineret. Patris ignoratur conditio, sed tamen, vt adpareat, eum ex hoc genere hominum fuisse, qui in extrema paupertate morientes non multum heredem adiuuant. Nam quum deliberandum esset de futura Luciani filii conditione, videretque patrem suum et vxoris fratrem eximios audire statuarios, ne deliberauit quidem, vt videretur cunctatus, sed statim fortunae statuariae filium addixit: qui, nescio an ingenii bona indole* [c]), *an fato quodam, artis statuariae desertor efficitur, et ad meliorem frugem se recipit, atque statim vt sibi reliquam aetatem a statuaria procul habendam decreuit, meliora pollicitur, rei familiaris inopia, relicta Samosata, vbi leuioribus studiis instructus fuerat, Antiochiam petiit, vt caussis dicendis* [d]) *operam* [P] *daret; sed, quum non illi ad mentem succederet caussidicinae conditio, videretur-*

a) *Lucianus* quomodo scrib. historia tom. I. edit. Amst. pag. 619. *ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὴν πατρίδα τὰ Σαμόσατα* in Scytha tom. I. pag. 597. *τὰς Σύρας ἡμᾶς.* In reuiuiscentibus tom. I. pag. 400. *πατρὶς δὲ τίς; Σύρος, ὦ Φιλοσοφία, τῶν Εὐφρατιδίων.* Porro Luciani nomen iam *Λυκῖνος* effertur, iam *Λουκιανός.*

b) Suidas ait, Lucianum fuisse *ἐπὶ τοῦ Καίσαρος Τραϊανοῦ καὶ ἐπέκεινα.* Confer tamen *Vossium* II. 25. de Hist. Graecis. *Fabric.* De *Luciano* plures scripserunt: ipse in somnio, *Photius* in bibl. cod. CXXVIII *Suidas* h. v. *I. I. Brucker* hist. crit. philos. tom. II. pag. 615. in bibliograph. classica, vol. II pag. 104. Tum praeter *Cognatum*, (in Luc. opp. Basil. 1563. 8.) *Bourdelotium* et *Zwingerum* in edit. Basileensi, *Vossius* de hist. graec. lib. II. cap. 15. *Ionsius* de script. hist. philos. lib. III. cap. 10. §. 6. *Bayle* in Diction. in voc. Perriers, Apelles et Brachmanes; *Tillemont* in hist imperat. tom. II part. II. art. 29. p. 707 sqq. *Henr. Dodwel.* in diss. de Isidoro Characeno, in Hudsoni geographiae veteris minor. script. graecis, vol. II. p. 62 sqq. *La Croze* in Miscellan. Berolin. societ. regiae, part. I. pag. 27 sq. et pauci alii, quorum narrationes et iudicia maximam partem repetiit, suamque addidit sententiam *I. Fr. Reitz.* in edit. Luciani, tom. I. pag. 41—64. ad quos breuitatis caussa lectores ablegamus. Secundum Reitzii rationes Lucianus vixit ab anno 120—200. Falli igitur, putat, Bourdelotium, quod statuat, Lucianum Epicteto mortuo demum esse natum. Lucianum tamen, idem docet, vixisse aliquamdiu post Epictetum, quin ad Commodum peruenisse illum, cum Solano ad tom. I. pro merc. cap. 12. pag. 721. contendit. Sed plura vide apud viros laudatos *Saxius* in Onom. I. pag. 322. eum floruisse circa a. Chr. 174. notat. *Harl.*

c) Ipse causam refert, quod nimis duriter ab auunculo suo, a quo sculptoriam siue statuariam discere debebat, exceptus fuisset. Vide *Luciani* somnium tom. I. pag. 4 sq.

d) In reuiuiscentibus tom. I. pag. 406. *ἐγὼ γὰρ ἐπειδὴ τάχιστα ξυνεῖδον ὁπόσα τοῖς ῥητορεύουσι* etc. *Ego vero cum primum intellexi, quam improbae res caussidicos necessario comitentur, nimirum fraus, mendacium, temeritas, vociferatio, conflictatio, aliaque infinita, haec equidem, vt par erat, declinaui, et ad tua bona me conferens, o philosophia, reliquum vitae curriculum, tamquam ex procella et tempestate in tranquillum portum appulsus, sub tua tutela viuere expetiui.*

deretur que nominis illustrior gloria futura, si rhetoricam, qua plurimum pollebat, profiteretur; vt illa notesceret, varias animo concepit peregrinationes et suscepit. Iuuenis in Galliam e) *profectus auditorum frequenti corona et laudem meruit et retulit: ex Gallia Macedoniam* f) *petiit, vbi variis dissertationibus perfectissimum dicendi robur exponebat, quales sunt:* Herodotus, Scytha, Harmonides. *Sed quum videret, rhetores inductionibus et fallaciis diuitias et cetera, quae prima mortales putant, potius sibi quaerere, quam verae virtutis mercedem, ea relicta, philosophiam* g) *adgressus est, in qua quid profecerit, est incredibile memoratu. Sed tamen ipsi etiam philosophi plus diuitiis, quam philosophiae parentabant, auditores inuicem sibi aut vellebant aut vellicabant, et ciuitates, quibus fucatam ostentabant philosophiam, factionibus infestabant. At Lucianus non fuco cum fucatis, non factione cum factioso, sed cum strenuo, virtute, cum modesto, pudore, [⁊] cum innocente, abstinentia* h) *certabat,*

e) Apologia pro mercede conductis tom. I. p. 493. ὁπότε κατὰ θέαν τῦ ἑσπερίῦ ὠκεανῦ καὶ τὴν Κελτικὴν ἅμα ἐπιὼν ἐνέτυχες ἡμῖν (Sabinum adloquitur) τοῖς μεγαλομίσθοις τῶν σοφιστῶν ἐναριθμουμένοις. Eloquentiam et Atticam dicendi suauitatem in Luciano praedicat *Photius* cod. CXXVIII.

f) *Lucianus* Herodoto tom. I. pag. 575. Sed et in *Ionia* et *Achaia* audisse se scriptores, historiam belli Parthici (a. Chr. 165. gesti) recitantes, testatur lib. quomodo historia scribenda tom. I. pag. 611. Confer eius bis accusatum tom. II. pag. 232.

g) Moralem potissimum, cuius argumenti sunt pleraque eius scripta. Ita cum Socrate existimabat, reliquam philosophiam vniuersam parum ad nos pertinere, certe parum esse vtilem, nisi ad vsum vitae referatur. In conuiuio philosophor. tom. II. pag. 648. ὡς ἐδὲν ὄφελος ἦν ἄρα ἐπίστασθαι τὰ μαθήματα, εἰ μή τις ἄρα καὶ τὸν βίον ῥυθμίζοι πρὸς τὸ βέλτιον. Neque philosophiam ex solis libris, sed et ex consuetudine cum honestis hominibus hauriendam ratus, prope verum esse duxit, quod multi dicerent, ὅτι τὸ πεπαιδεῦσθαι ἀπάγει τῶν ὀρθῶν λογισμῶν τὰς ἐς μόνα τὰ βιβλία καὶ τὰς ἐν ἐκείνοις φροντίδας συνεχὲς ἀφορῶντας, *eruditionem a recto sensu bonisque institutis abducere istos, qui solos libros eorumque sensa adsidue spectarent.* Ceterum Epicuro se fauisse, indicat in Pseudomante: et a graeco scholiaste diserte fuisse τῆς Ἐπικέρε αἱρέσεως traditur, licet ex scriptis eius tantum non omnibus rectius collegeris, eum perinde, vt, cuius vitam scripsit, Demonactem philosophiae non vnam speciem siue sectam peculiariter coluisse. tom. I. pag. 859. φιλοσοφίας δὲ εἶδος ἐχ ἓν ἀποτεμνόμενος, ἀλλὰ πολλὰ ἐς ταυτὸ καταμίξας ὧ πάνυ τι ἐξέφαινε, τίνι αὐτῶν ἔχαιρεν. *Fabric.* Atque *Fabricius* supra in volum. III. pag. 520. adnumerat Lucianum philosophis cynicis, pag. autem 605. epicureis; sed vide, quae ego ad vtrumque locum notaui. *Hornius* quoque libr. V. histor. philos. p. 275. eum facit scepticum. Scepticum fuisse Lucianum, Photio adsentitur quoque *Morhofius* lib. I. Polyhistor. cap. VI. pag. 28. sed, (vt Fabric. vol. IX. B. Gr. lib. V. cap. 38. p. 415. bene scripserat, cuius verba hoc loco reponam commodiore,) derisor licet, atque poetae Horatii exemplo nullius addictus iurare in verba magistri vbique adparet: tamen *eclectici* potius in eius scriptis inuenio vestigia; quam Pyrrhonii philosophi. Neque scepticum fuisse probant, hi versus, dubito, an ipsius Luciani,

> Λεκιανὸς τάδ' ἔγραψε, παλαιά τε μωρά τε εἰδώς·
> Μωρὰ γὰρ ἀνθρώποις καὶ τὰ δοκῦντα σοφά·
> Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι διακριδὸν *) ἐστι νόημα·
> Ἀλλ' ὃ σὺ θαυμάζεις, τῦθ' ἑτέροισι γέλως.

> *Haec scripsit Syrus ille antiquaque stultaque doctus:*
> *Stulta etenim sunt huic, quae sapere ille putat.*
> *Communis stat nulla homini sententia certa:*
> *Quod tu miraris, rideat alter idem.*

Geminum illud *Plinii* IX. 17. epist. *quam multos putas esse, quos aeque ea, quibus ego et tu capimur et ducimur, partim, vt inepta, partim vt molestissima offendunt. — Demus igitur alienis oblectationibus veniam, vt nostris impetremus.*

h) In reuiuiscentibus tom. I. pag. 400. μισαλαζών εἰμι, καὶ μισογόης, καὶ μισοψευδὴς καὶ μισότυφος

*) Menagius legit διακριτόν.

tabat, semper ingenio vt conditione liber, tandem [i]) *sub Diuo Marco Aegypti procurationi praepositus, et suo et amicorum nomine innotuit. Qui mendaciis suis inimicum credunt, Christianum* [k]) *fuisse arbitrantur* [l]), *suppostitiorum prauitate decepti. Ipsa de morte Peregrini narratio satis euincit errorem. Nec sanior eorum opinio, qui a canibus laceratum* [m]) *adseuerarunt. Nam senio, vel, quod verius est, podogra* [n]) *nonagenarius obiit.* [¶]

Haec de Luciano post Gilberti Cognati et Iacobi Zwingeri industriam vir acutissimus Ioannes Burdelotius, cuius verbis vsus, in additis notulis loca, ex quibus ista hausta sunt, indicaui. Quod autem addit, eumdem Lucianum obiisse *superstite vnico filio, qui summus sophista fuerit Iuliani tempore, et ad quem huius imperatoris exstat epistola*, parachronismus est, quum a Marci Aurelii obitu ad primum annum Iuliani imp. intercedat spatium annorum

τυφος — φιλαλήθης δὲ καὶ φιλαπλοϊκὸς καὶ ὅσα τῷ φιλᾶσθαι συγγενῆ. Arrogantiae, imposturae, mendacii et fastus sum osor — amator veritatis, honestatis, sinceritatis et eorum quaecunque amore digna sunt omnium.

i) Apologia pro mercede conductis tom. I. cap. 11 et 12. pag. 486. 491 sq. [Enimuero se integrae prouinciae gubernandae praefectum fuisse, non scribit; sed spem tantum habere, fore, vt integra gens fidei ipsius committatur, aut actiones aliae principales, l. c. praecipue cap. 12. pag. 721 sq. tom. I. edit. Reitz. declarat. Dum vero ibid. prodit, se sibi non minimam aegyptii imperii partem habere mandatam, iudicia dare et ordinem adhibere illis decentem, eorumque, quae aguntur dicunturque, omnium commentarios scribendos curare, litigantium orationes moderari et decreta principis, quam disertissime possit et adcuratissime, cum fide maxima conseruare ac publice tradere ad futuri temporis perpetuitatem reponenda et ideoque mercedem multorum talentorum accipere ab imperatore: inde id colligi potest, illum actuarium siue graphiarium fuisse ac procuratorem partis Aegypti. vid. *Reitz.* de aetate etc. Luciani pag. LXV sq. qui concludit, dignitatem ac grauitatem personae, quam sustinuit, haud leui esse indicio, vitae eum fuisse compositae, laboriosae et ad magna aptae. *Harl.*] Longe iuniorem facit *H. Dodwellus* in diss. de Isidoro Characeno §. 51 quam si placet vide tom. II. Geographor. minorum Hudsoni.

k) Confer *Baronium* ad a. Chr. 171. nr. 7. et *Tillemontium* Hist. imperatorum tom. II. p. 709. Παραβάτην vocat scholiastes graecus ad lib. de morte Peregrini tom. II. pag. 45. quasi qui a Christi sacris ad ethnicos recessisset, (idem refert Volaterranus:) *οἶα λῃρεῖς, ὦ κατάρατε, κατὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὃς καὶ τούτου ἕνεκεν ἀθανάτῳ σε παραδώσει κολάσει ὡς παραβάτην καὶ τὰ ἡμέτερα διασύροντα.* Eidem scholiastae ad sacras historias Lucianus alludere videtur tom. I. pag. 31. *ὡς τοὺς καθ' ἡμᾶς ὁ γόης [illegible] ἁγίους προφήτας διαπαίζειν* et p. 32. *ὡς τὴν Ἀαρὼν ῥάβδον ὁ παιγνίμων διαπαίζει.* Et eadem pag. *τάχα ὁ κενολόγος εἰς Μωσέα καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν διαστᾶσαν κρειττόνως ἐπινοίᾳ ἐκεισκώπτων αἰνίττεται.* tom. II. pag. 39. *ὡς τὸν Ἰωσὴφ αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ.* Sed in plerisque his auctorem scholiorum fugit ratio, vt eruditus editor probe obseruauit. Ab Atheismi crimine Lucianum absoluit *D. Io. Philippus Treunerus* in diss. de *Theologia Luciani*, Ien. 1697. 4. *Fabric.* adde *Reitz.* l. c. pag. 64. et quae scripsi et quos laudaui in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 183. *Harl.*

l) Vid. *Gesneri* disp. de aetate etc. Philopatridis §. 20 sq. *Harl.*

m) Suidas in Λουκ. Nimirum sollemne fuit multis, horrenda mortis genera comminisci de iis, quorum dogmata improbassent. Confer, quae de Epicuro idem Suidas in Ἐπίκ. et quae de *Zoilo* notaui lib. II. cap. 7. [vol. I. p. 560. et de morte *Euripidis*, vol. II. pag. 235 sq.]

n) Podagra laborasse Lucianum, colligitur ex iis, quae in laudem Podagrae scripsit tom. II. pag. 804 sq. 822 sq. Ita Agrippinum Paconium refert Stobaeus solitum, rerum, quae ipsi aduersae accidissent, encomia componere, si quidem febriret, febris; si notaretur infamia, infamiae; si exsularet, exsilii. *Fabric.* Podagra tamen eum periisse, *Reitz.* pag. 66. non audet adfirmare cum Bourdelotio, et, licet, inquit, id non absimile vero sit, si ipse auctor est tragopodagrae. — — Sed ad aetatem prouectam supra octoginta annorum peruenisse, satis certum est. *Harl.*

rum amplius CLXXX. Equidem in Iuliani epistolis tricesima secunda inscribitur Λουκιανῷ σοφιστῇ, et tota absoluitur his verbis: Καὶ γράφω καὶ ἀντιτυχεῖν ἀξιῶ τῶν ἴσων. Εἰ δὲ ἀδικῶ συνεχῶς ἐπιστέλλων, ἀνταδικηθῆναι δέομαι τῶν ὁμοίων παθῶν. Sed, vtrum iste Luciani Samosatensis vel nepos fuerit, (quos auorum nomine frequentius, quam parentum adpellabant, licet nec hoc inauditum fuisse Antisthenis exemplo pateat,) vel pronepos, vel vtrum vlla eum cognatione adtigerit, neutiquam constat: nam filium quidem non fuisse, certos nos facit temporum ratio. Meminit Luciani nostri etiam *Lactantius* lib. I. cap. 9. *Non enim ista Lucilius narrat aut Lucianus, qui diis et hominibus non pepercit, sed hi potissimum, qui deorum laudes canebant.* Latinae se linguae vtcumque peritum fuisse, testatur lib. de errore in salutatione tom. I. pag. 501.

II. Scripta Luciani haec ad nos peruenerunt, quae ordine litterarum digessi, adscriptis paginis editionis Amstelodamensis, [et a. 1678. 8. et Reitzianae a. 1743.]

1. Ὄνειρος ἢ ἀλεκτρυὼν, dialogus, quo Pythagoras in gallum transformatus Micyllum e somnio excitatum diuitiarum vanitatem et paupertatis sorte sua contentae commoda edocet. tom. II. pag. 158 — 185. [tom. II. pag. 702 — 750.] Vertit *Iacobus Micyllus*, et ad calcem operis aurei *Mich. Neander*. Lips. 1577. 4.

2. Ἀλέξανδρος ἢ ψευδομάντις, de vita et praestigiis atque imposturis Alexandri cuiusdam Paphlagonis Abonotichitae, qui se vatem et diuinum aetate Luciani ferebat. tom. I. pag. 746 — 783. [tom. II. pag. 207 — 265.] Ad Celsum, Epicureum, eumdem, vt videtur, cui Origenes libros illos octo egregios opposuit. [Duo autem Celsos epicureos agnoscit Origenes, pag. 8. contra Celsum: alterum sub Nerone, alterum sub Hadriano natum, qui ad Commodi vsque tempora vitam facile produxerit, quo imperante hic liber scriptus est. Illorum posteriorem hic designari a Luciano, *Moses du Soul* in not. pag. 206 sq. docet. De aetate Celsi male sensisse *Dodwellus* in diss. Iren. II. pag. 215. etc. et in notis ad fragm. Phil. Sidetae videtur. M. V. la Croze, l. c. *Harl.*] Alexandri oraculum tamquam Sibyllae iactatum, quod exstat p. 754. et incipit Εὐξείνου πόντοιο, bene illustrat *Lambertus Bos* in diatribis ad noui foederis loca pag. 36. 37. Mentio huius libri apud Socratem III. 22. Hist. Vertit *Erasmus*.

Ἀληθοῦς ἱστορίας libri II. vide ἱστορίας. [P]

3. Ἀλιεὺς ἢ ἀναβιοῦντες. *Piscator, siue reuiuiscentes.* Dialogus, qui βίων πρᾶσει recte subiicitur tom. I. pag. 389 — 421. [tom. I. pag. 570 — 619.] In hoc enim philosophi, quos altero dialogo subhastatos Lucianus finxerat, in vitam reuocati et poenas a Luciano repetituri introducuntur. At hic Parrhesiades, (istud enim nomen sibi adsciscit pag. 400.) ad philosophiam audacter prouocat, et accusante Diogene caussam suam dicit, professus, se non antiquos illos philosophos, sed suae aetatis et philosophiae dehonestamenta perstrinxisse, qui veterum illorum assumtam personam referrent pessime et indignissime, ὀργιλώτεροι μὲν τῶν κυνιδίων ὄντες, δειλότεροι δὲ τῶν λαγωῶν, κολακευτικώτεροι δὲ τῶν πιθήκων, ἀσελγέστεροι δὲ τῶν ὄνων, ἁρπακτικώτεροι δὲ τῶν γαλῶν, φιλονεικότεροι δὲ τῶν ἀλεκτρυόνων. Itaque a philosophia et philosophis veteribus absolutus, in ius vocat nouos, et potestatem accipit philosophastros, quos praefixa hamo auri particula piscatur, cauterio inurendos.

4. Ἀλκυὼν

4. Ἀλκυὼν ἢ περὶ μεταμορφώσεως. *Halcyon* siue *de transformatione* dialogus breuis, quo Socrates Chaerephontem, occasione auditae halcyonis de mutatis in aues mulieribus quaerentem, monet, nihil diis esse ἀδύνατον, et in rerum natura pleraque nos latere. tom. I. pag. 167—172. [tom. I. pag. 176—184.] Latine vertit *Augustinus Dathus*, Senensis. Non Luciani videtur esse hic dialogus, sed *Leondis*, academiei. Vide, [infra Lambecii iudicium in not. cod. Vindobon. et] quae dixi lib. III. [cap. III. pag. 108.] inter scripta, Platoni supposita nr. 3. *Luciani quidem prorsus non esse, tum dictio lenta et oscitans, tum sententiarum leuitas et argumentorum frigus et delirationes arguunt satis*, inquit Marcilius, nimis meo iudicio deprimens hoc scriptum, licet a Luciani, quod fateor, genio alienum. [Atque praeter clara alia testimonia M. du Soul vix eredibile videtur, Lucianum de vi et potentia deorum tam recte sensisse et tam magnifice loquutum.] Exstat et graece ac latine in dialogis Luciani selectis, Augustoriti Pictonum editis.

Ἀναβιοῦντες. Vide paullo ante, Ἁλιεύς.

5. Ἀνάχαρσις ἢ περὶ Γυμνασίων, dialogus Anacharsidis et Solonis de ratione et vsu vel abusu gymnasiorum. [f. potius *exercitationum*.] tom. II. p. 269—298. [II. p. 883—922.] Vertit Vincentius Obsopoeus.

6. Πρὸς ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ὠνούμενον, ad indoctum *) multos libros coëmentem. tom. II. pag. 378—395. [III. pag. 99—125.] Vertit *Anastasius* quidam. In Iani Nicii Erythraei Eudemia pag. 253. exstat epigramma, quod Lucianei libri argumentum non iniucunde repraesentat: [¶]

> *Scriptorum totis famosa volumina terris*
> *Colligis, et pluteis das, Charopine, tuis.*
> *Quid tibi cum libris, quorum nec nomina saltem*
> *Nec titulos prompta voce referre queas.*
> *Quosque finis, multo conspersos puluere blattis,*
> *Et gratas auidis muribus esse dapes?*
> *Nam nullum tangis, sed tamquam sacra profanus*
> *Non digna metuis collutulare manu.*
> *Numne times, fias tractandis forte libellis*
> *Doctior, aut stolidus sis stupidusque minus?*
> *Hoc caue te moueat; sic est tibi crassa Minerua,*
> *Proficere vt valeant plus, mihi crede, sues.*

7. Ἀποκηρυττόμενος, *Abdicatus*. Declamatio pro filio, medico, qui, ob sanatum patrem receptus, deinde, quod furentem matrem sanare non posset, denuo abdicatur. tom. I. pag. 708—730. [II. pag. 159—186.]

Ἀπολογία περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ etc. Vide Μισθῷ.

8. Ἀρμονίδης,

*) De tali homine agit etiam *Isidor. Pelus.* lib. I. epist. 127 et 399. *Heum.* — Aduersus indoctum — sermo Latine. Acc. Ph. Melanchthon. declamationi: necessarias esse — artes dicendi. Hagenoae per Io. Secer. 8. *Harl.*

8. Ἁρμονίδης, *Harmonides.* Epistola, qua erudito amico vel patrono offert scripta sua Lucianus, in vno illo, omnium calculos laturum se non dubitans: veluti Timotheus tibicen Harmonidi discipulo p) suasit, vt, si ab omnibus Graecis laudari vellet, nobilioribus placere ac probari se elaboraret. tom. I. pag. 585 — 590. [I. pag. 850 — 858. Vertit *Vincentius Obsopoeus.*

9. Περὶ ἀστρολογίας, Astrologiae diuinatricis qualecunque elogium ac commendatio. tom. I. pag. 847 — 856. [II. 360 — 373.] Vertit *Erasmus. Fabric.* Hic libellus scriptus est dialecto ionica, quae, quamuis non vbique cernatur obseruata, a Mose du Soul et Reitzio plerumque restituta est. Illum autem libellum M. du Soul foetum esse Luciani genuinum censet; contra Kusterus et Wieland in sua versione abiudicant eum Luciano. Gesnerus vero, (pag. XXI. epist. ad Reitzium, tom. I.) de astrologia, inquit, opusculum imbecilli hominis et superstitiosi, non igitur Luciani; nisi tamen imitatione et velut παρῳδίᾳ ridere voluit superstitiosum aliquem scriptorem, quod etiam ionismi adfectatio ostendit. *Harl.*

Βίος Λουκιανοῦ. Infra Ἐνύπνιον.

10. Βίων πρᾶσις, *Vitarum auctio* q). Dialogus, quo Mercurius Iouis iussu hominibus venum exponit veluti sub hasta philosophos, Pythagoram, Diogenem Cynicum, Aristippum Cyrenaeum, Democritum et Heraclitum, Socratem, Epicurum, Chrysippum, Aristotelem et Pyrrhonem, (quem Πυῤῥίαν codices Luciani vocant). Singulorum dogmata et quorumdam dicta quoque et facta, vt sunt ad deridendum aptissima, seligit et naso suspendit. tom. I. pag. 370 — 388. [I. pag. 541 — 569.] Vertit *Martinus Bolerus. Fabric. Gallice* vertit notisque illustrauit anonymus: *Les Philosophes à l'encan.* Paris. 1690. 8. addidit is finxitque, Lucianum imitando, dialogum, in quo philosophos, a Luciano omissos, Antisthenem, Cratetem, Platonem, Zenonem, Thaletem lectori propinat deridendos. vid. Acta erud. Lips. a. 1692. Mens. Mart. pag. 130. *Harl.*

Περὶ Γυμνασίων. Supra, in Ἀνάχαρσις.

11. Δημώνακτος βίος. Vita et apophthegmata *Demonactis*, Cyprii, philosophi eclectici, non diu ante defuncti. tom. I. pag. 857 — 872. [II. pag. 374 — 396.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.* Laudat Eunapius in prooemio. [❡] [*Moyses du Soul* in init. notarum vindicat hunc libellum Luciano.]

12. Δημοσθένους ἐγκώμιον, Encomium Demosthenis, tom. II. pag. 685 — 708. [III. pag. 490 — 527.] Vertit *Philippus Melanchthon* et in sua Demosthenis editione *Hieron. Wolfius. Fabric.* Haec laudatio a Marcilio, la Croze, ab anonymo in Miscell. obss. in auct. Mens

p) Qui Philippo Maced. regnante vixit, de vtroque vide interpretes ad initium. *Harl.*

q) Inepta versio. Verte *sectarum philosophicarum auctio.* Βίος enim h. l. significat *institutum certae sectae*, siue *vitae genus*, quod haec vel illa secta sequitur. *Heum.* Adde eumdem in Poecile, tom. II. pag. 8 sqq. Gesner tamen in longa nota *Leopardum*, in Emendatt. 14. *mancipia* vertentem βίους refutando, *vitae rationem et professionem* interpretatur βίον, ita tamen, vt satyrica prosopopoeia hic vitae et instituta ponantur vt personae; et ex gr. βίος Πυθαγορικὸς fit persona omnium, qui se dicunt Pythagoricos. Atque Ienfius, vitas philosophorum hic sumi pro ipsis philosophis iam iudicauit. *Harl.*

Menf. Mai. et Iun. vol. II. tom. III. pag. 368 fqq. Reitzio aliisque indigna Luciano propter ftilum, adfectatione plenum rudemque, habetur. Gesner in nota, „fi Lucianus, ait, auctor eft huius libelli, quod in neutram partem facile confici poffe arbitror, prior pars fatirica effe videtur, in laudatores ineptos, magno conatu magnas nugas vel poeticas vel folutae orationis agentes. Altera pars autem, quae ex Macedonicis depromta commentariis fingitur, digna Luciano, et maximo quouis ingenio. Hinc tumidum illud et plus fere quam fophifticum dicendi genus etc." *Hieron.* autem *Wolfius*, qui id opufculum initio operum Demofthenis publicauit, iam obferuauit, cap. 29. (in prifcis editt. fed in edit. Reitz. fub finem cap. 34.) vbi Parmenionis prima fit mentio, aliquid deeffe: at enim tantum fuit transpofitio, (in libro, vnde reliqui, qui exftant, omnes deriuati funt, duobus foliis aequalibus vel paginis eiusdem folii perturbatis:) quam fuo ordini reddere inftituit auctor obferuatt. mifc. laudatus; fed vidit quoque *Moyf. du Soul* (not. pag. 515 fq.) capp. 34. 35. 36. 37. effe reducenda et poft cap. 29 fqq. ponenda, vbi nunc leguntur. Id etiam tentauit *I. M. Gesnerus*, adhuc fuperiorum pericula ignorans, et in Chreftomath. fua gr. Lipfiae 1731. nr. 14. locum male transpofitum in fuam repofuit fedem priftinam. vid. eius notam in edit. Reitzii pag. 511 fq. 514 fq. *Harl.*

13. Περὶ τοῦ μὴ ῥᾳδίως πιστεύειν διαβολῇ, de non temere credendo calumniis. Liber lectu digniffimus. tom. II. pag. 396—431. [III. pag. 125—161.] Vertit *Philippus Melanchthon*, cuius verfio exftat tom. II. Declamat. pag. 749 fqq. *Rudolphus Agricola*, [Auguft. Vind. 1529. 8.] Louan. 1530. 8. et *Adrianus Marius Nicolaius*. [*Io. Caftl.* Hemftad. 1595. 4.] Edidit etiam *Iacobus Tollius* cum notis, Lugd. Bat. 1677. 12. quae in editionibus Luciani Amftelodamenfibus fingulis funt paginis fubiunctae. Gallice vertit Antonius Crappier. Lugd. 1551. 8.

14. Διάλεξις πρὸς Ἡσίοδον, *Differtatio cum Hefiodo*, f. quod Hefiodus fine magna caufa fe iactet laurum a Mufis accepiffe. tom. II. pag. 486—490. [III. pag. 240—246.] Vertit *Vincentius Obfopoeus*.

15. Ἐνάλιοι Διάλογοι, *Dialogi Marini* XV. 1) Doridis et Galateae, 2) Cyclopis et Neptuni, 3) Alphei et Neptuni, 4) Menelai et Protei, 5) Panopes et Galenes, 6) Tritonis, Amymones et Neptuni, 7) Noti et Zephyri, 8) Neptuni et Delphiuum, 9) Neptuni et Nereidum, 10) Iridis et Neptuni, 11) Xanthi et Maris, 12) Doridis et Thetidis, 13) Neptuni et Enipei, 14) Tritonis et Nereidum et Iphianiffae, 15) Zephyri et Noti. tom. I. pag. 238—261. [I. pag. 288—327.] Latine vertit *Iacobus Micyllus*, primum dialogum *Erasmus*. Ex his 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14. occurrunt graece et latine in dialogis Luciani felectis, Augustoriti Pictonum editis. 1620. 8.

16. Ἑταιρικοὶ Διάλογοι, *Dialogi meretricii* XV. quibus mulierum vitia et lafciui mores perftringuntur. tom. II. pag. 515—557. [III. pag. 280—325.] Vertit *Iacobus Micyllus*. Νεκρικοὺς et ἑταιρικοὺς Luciani λόγους lectos fibi teftatur Photius cod. CXXVIII.

17. Διάλογοι Θεῶν, *Dialogi Deorum* XXVI. r) 1) Promethei et Iouis, 2) Cupidinis et Iouis, 3) Iouis et Mercurii, 4) Iouis et Ganymedis, 5 et 6) Iunonis et Iouis, 7) Apollinis et Vulcani,

r) Qui legerit hos dialogos, cognofcet, cur Lucianus dictus fit irrifor deorum et atheus. Etfi *Heum.* irrifor deorum effe poteft, qui non eft atheus.

Vulcani, 8) Vulcani et Iouis, 9) Neptuni et Mercurii, 10) Mercurii et Solis, 11) Veneris et Lunae, 12) Veneris et Cupidinis, 13) Iouis, Aesculapii et Herculis, 14 et 15) Mercurii et Apollinis, 16) Iunonis et Latonae, 17) Apollinis et Mercurii, 18) Iunonis et Iouis, 19) Veneris et Cupidinis, 20) Dearum iudicium per occasionem pomi Paridis, 21) Martis et Mercurii, 22) Panos et Mercurii, 23) Apollinis et Bacchi, 24) Mercurii et Maiae, 25) Iouis et Solis, 26) Apollinis et Mercurii. Hos dialogos, ridendis Graecorum diis eorumque criminibus exagitandis comparatos, latine vertit [P] *Iacobus Micyllus.* 12, 19, 21, 24. Erasmus. tom. I. pag. 185—251. [I. pag. 204—287.] Ex his 3, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 24, 25 et 26. exstant graece et latine in dialogis selectis, Augustoriti Pictonum editis.

18. Νεκρικοὶ Διάλογοι, *Dialogi Mortuorum* XXX. [qui praeter nouitatem venustatemque hoc sibi habent proprium, quod ad mores magis spectant. Mortuorum dialogos Fontanellus, Lucianum imitatus, gallice edidit elegantissimos. vid. M. du Soul.] 1) Diogenis et Pollucis, 2) Croesi, Plutonis, Menippi, Midae et Sardanapali, 3) Menippi, Amphilochi et Trophonii, 4) Mercurii et Charontis, 5) Plutonis et Mercurii, 6) Terpsionis et Plutonis, 7) Zenophantae et Callidemidae, 8) Cnemonis et Damippi, 9) Simyli et Polystrati, 10) Charontis et Mercurii, Menippi, Charmolichi, Lampichi, Damasiae, 11) Cratetis et Diogenis, 12) Alexandri, Annibalis, Minois et Scipionis, 13) Diogenis et Alexandri, 14) Alexandri et Philippi, 15) Achillis et Antilochi, 16) Diogenis et Herculis, 17) Menippi et Tantali, 18) Menippi et Mercurii, 19) Aeaci, Protesilai, Menelai et Paridis, 20) Menippi et Aeaci, Pythagorae, Empedoclis et Socratis, 21) Menippi et Cerberi, 22) Charontis et Menippi, 23) Plutonis, Proserpinae et Protesilai, 24) Diogenis et Mausoli, 25) Nirei, Thersitae et Menippi, 26) Menippi et Chironis, 27) Diogenis, Antisthenis, Cratetis et pauperis, 28) Menippi et Tiresiae, 29) Aiacis et Agamemnonis, 30) Minois et Sostrati. tom. I. pag. 262—324. [I. pag. 328 — 454.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Dialogum 15. 14. *Ottomarus Luscinius.* 3, 7, 8, 9, 11, 13, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 26. *Erasmus.* 16, 12, 6. *Petrus Viruníus.* 10. *Martinus Bolerus.* [De version. *Aurispae* et *Lilii Castellani* vid. in notit. eodd. Flor. et Taurinens. *Harl.*] Leguntur etiam omnes excepto 16 et 28. eum noua versione in dialogis selectis, Augustoriti Pictonum editis, sed alio ordine, hoc nempe: 2, 4, 5, 7, 9, 11, 18, 21, 22, 23, 8, 24, 29, 15, 6, 17, 30, 1, 13, 12, 20, 10, 27, 3, 14, 19, 25, 26.

Dialogus *Virtus Dea*, in qua Mercurius et virtus colloquuntur, latine exstat tom. II. pag. 864. 865. [III. pag. 706 sq.] ad Luciani imitationem ab erudito aliquo scriptus, vt dialogi mortuorum, gallice ante aliquot annos editi ab ingeniosissimo Fontenello.

Dialogos Luciani selectos libris II. atque vna cum his Timonem cum latina versione emendata et ad calcem libri subiecta edidit *Guil. Dugardus*, Lond. 1677. 12. Angliee etiam prodiere selecti dialogi cum Luciani vita, auctore *Fr. Hickesio.* Oxon. 1634. 4.

19. Δίκη Φωνηέντων, *Iudicium vocalium*, siue ingeniosa fictio actionis litterae Σ contra litteram T, accusantis illam de raptu et vi, quod exspolietur ab eadem omnibus vocabulis, quae per geminum T efferri debebant. tom. I. pag. 45 — 50. [I. pag. 82 — 98.] Vertit latine *Martinus Bollerus*, cuius versio [P] vulgo exstat. Praeterea *Coelius Calcagninus*, qui subiecit ex suo ingenio apologiam litterae T, qua criminationes litterae Σ acute diluit. Basil. 1539. 8.

1539. 8. [et in Calcagnini Opp. Basil. 1544. fol. pag. 218 sqq.] Exstat etiam in amphitheatro Socratico *Casparis Dornauii*, tom. I. pag. 680.

Διόνυσος. Vide infra, Προσλαλιά.

20. Δὶς κατηγορούμενος ἢ δικαστήρια, *bis adcusatus*, siue *tribunalia*, actio aduersus Polemonem, Dionysium Heracleensem, Aristippum, Diogenem Cynicum, Pyrrhonem et Lucianum, quod pristinas vitae suae rationes reliquissent. tom. II. pag. 211 — 238. [II. pag. 791 — 836.] Vertit *Iac. Micyllus.*

21. Περὶ τῶν Διψάδων, προσλαλιά. De *dipsadum* natura, quorum ictus inexplebilem sitim adfert. tom. II. pag. 481 — 486. [III. pag. 234 — 240.] Vertit *Vincentius Opsopoeus.* Effigiem dipsadis ex veteri codice MS. Nicandri exhibet *Lambecius* lib. VI. pag. 294. et *Nesselius* parte III. post pag. 8.

22. Δραπέται. *Fugitiui.* Philosophiae querela ad Iouem de pseudophilosophis: et sumptae de fugitiuis seruis, sub splendido philosophorum nomine homines decipientibus, poenae, tom. II. pag. 592 — 606. [III. pag. 365 — 384.] Vertit *Bilibaldus Pirkheimerus.* Sub initium huius dialogi mentio Peregrini, qui se ipsum in flammas coniecit. Confer infra nr. 62. *Fabric.* — Bourdelot. et Marcilius dubitant, hunc dialogum esse Luciani, sed Küstero nihil esse in illo indignum videtur Luciano, siue stilum spectes, siue rem ipsam. *Harl.*

23. Εἰκόνες, Imagines, quibus Pantheam Abradatae Xenophontei coniugi cognominem, et Auidii Cassii, vt viro doctissimo M. V. la Crose videtur, vxorem effert, eiusque pulchritudinem depingit ac virtutes praedicat: tom. II. pag. 1 — 16. [II. pag. 459 — 484.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.*

24. Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων, siue superioris scripti Apologia, qua non satis laudasse se Pantheam, nedum adulatorum more nimiis encomiis onerasse contendit. tom. II. pag. 16 — 31. [II. pag. 484 — 507.] Vertit idem Obsopoeus. *Fabric.* Pag. 481 sqq. edit. Reitz. ex Iensio longus vocabulorum, quae in Luciano occurrunt, sed in H. Stephani thesauro L. Gr. frustra quaeruntur, catalogus est subiectus. *Harl.*

25. Περὶ τοῦ ἐνυπνίου, ἤτοι βίος Λουκιανοῦ. *De Somnio, siue vita Luciani.* Narrat, sibi, quum iuuenis, a patre statuariae destinatus et ab auunculo, a quo artem discere debebat, plagis sub auspicium statim acceptus esset, lacrumis indormienti visam per somnium accedentem ad se statuariam et παιδείαν siue eruditionem, quarum vtraque, vt Herculem olim virtus ac voluptas inuitauerit, vt altera relicta sibi potius adhaereret. At Lucianum, spreta statuariae oratione, eruditionem sectatum, et illi deinceps assidue adhaesisse. tom. I. pag. 1 — 12. [I. pag. 1 — 23.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Legitur et cum alia versione in dialogis Luciani selectis, Augustoriti Pictonum vulgatis.

26. Ἐπιγράμματα, *Epigrammata XXX.* ex Anthologia collecta variis interpretibus. Et ἔρως δραπέτης *amor fugitiuus*, poemation doricum, quod inter Moschi Idyllia legitur, ab aliis tributum Luciano et [ℙ] in Amst. edit. editum cum metaphrasi latina *Bon. Vulcanii.* tom. I. pag. 834 — 845. [tom. III. pag. 674 — 692.] In Bourdelotii editione alia occurrit amoris fugitiui metaphrasis auctore incerto, quae incipit: *Perdiderat natum genitrix.* Paulo liberius expressit etiam *Laurentius Gambara*, Brixianus, optime, si quid indico, *Dauid Withfor-*

Withfordus. Hetrusco carmine *Nicolaus de Oddis.* Epigramma primum, quod incipit: Λεκιανὸς τάδ' ἔγραψε refert etiam *Photius* cod. CXXVIII. Vicesimum tertium, quod incipit: Ἑλλάδα νικήσασαν, imitatus est Ausonius hoc tetrasticho:

> *Lais auus Veneri speculum dico, dignum habeat se*
> *Aeterna aeternum forma ministerium.*
> *At mihi nullus in hoc vsus, quia cernere talem,*
> *Qualis sum, nolo, qualis eram, nequeo.* *Fabric.*

Primum edidit Reitzius epigrammata XXXIV. in his quaedam sunt, quae aliis interdum adtribuantur aut declarentur ἄδηλα. Tum idem Reitzius ordinem epigrammatum, in edd. Luciani admodum perturbatum, ad Anthologiae seriem reuocauit, atque Grotii versionem et varietatem codicis Vaticani et aliorum, a D'Orville cum aliis epigrammatibus acceptas, addidit. Denique XIII. epigrr. olim omissa, at in codd. Luciano adscripta, cum Grotii versione, et vnum ex cod. Vatic. cum versione Doruillii, notisque illius aliorumque et suis adiecit. Add. supra in vol. IV. pag. 480. adnotata. *Harl.*

27. Χάρων ἢ Ἐπισκοποῦντες. *Charon siue contemplantes.* Dialogus, absolutus et elegantissimus, in quo summa seueritas coniuncta est cum vrbanitate, quo Charon, ex inferis ad homines, concedente Dite et accepto vnius diei commeatu, profectus, Mercurio comite, montes congestos inscendit variaque contemplatur vana et stulta mortalium, potentum praecipue, consilia et actiones coecas. Auscultat et Solonem, sapienter cum Croeso colloquentem. tom. I. pag. 341—361. [I. pag. 487—527.] Vertit *Petrus Mosellanus.*

28. Ἐπιστολαὶ Κρονικαί. *Epistolae Saturnales* tres, vna pauperis ad Saturnum, petens, vt opes aeque inter homines diuidantur; altera Saturni ad pauperem, suadens, vt sua sorte contentus viuat. Tertia diuitum ad Saturnum, de pauperum immodestia querentium. tom. II. pag. 619—632. [III. pag. 401—417.] Pauperi huic nomen Lucianus imposuit ἐγὼ τῷ Κρόνῳ χαίρειν, Κρόνος ἐμοὶ τῷ τιμιωτάτῳ χαίρειν. Confer *Sam. Petiti* Obseruationes lib. I. cap. 9. Vertit *Erasmus.*

29. Ἑρμότιμος ἢ περὶ αἱρέσεων, *Hermotimus* [s]), siue de secta philosophiae eligenda dialogus, scriptus a Luciano, XL. annos nato (pag. 514. itaque pag. 552. τηλικοῦτος ὢν malim reddere *tanto ingenio quum sis*, quam *aetate tam grandis*) et Hermotimo, Menecratis F. (pag. 543.) qui Stoicis se forte in disciplinam tradiderat, exponens, quam difficilis haec res sit, quod, quum multae sint sectae, eligi optima non possit, nisi ab eo, qui omnium integrum fecisset experimentum: (confer *Sextum Empiricum* pag. 467. contra mathemat.) hoc vero vita ipsa hominis sit longius, et acre iudicium requirat, praeterea incertum sit, vtrum quisquam philosophorum ad eam, quam profitetur, ducat felicitatem, [P] quum in verbis omnes et nugis versentur, et communem vitam viuere praestet. tom. I. pag. 504—570. [tom. I. pag. 739—831.] Vertit *Vincentius Obsopoeus. Fabric.* In hoc dialogo Lucianus talem agit scepticum, vt neget, veritatem posse inueniri, adeoque prorsus non esse philosophandum. *Heum.*

30. Ἔρω-

s) Conf. quae de illius dialogi argumento etc. diss. de vita Luciani, tom. I. pag. LVII et LX. scripserunt *Dodwell.* et *La Croze* apud Reitz. in *Harl.*

30. Ἔρωτες, *Amores*, ad Theomneſtum tom. I. p. 873 — 912. [tom. II. p. 397 — 458.] dialogus obſcoenus, quem *Ariſtaeneto* tribuit Burdelotius incerta coniectura. [Etiam Küſterus et I. M. Gesnerus, quod ſtilus huius libelli nimis ſophiſticus et adfectatus a Luciano valde diſcrepet, negant, Lucianum eius eſſe auctorem: M. du Soul ambigit. Certe, ſi Luciani opus ſit, iuuenile illi videtur eſſe, priusque ſcriptum, quam Lucianus facilem, quem in eo miramur, et verſatilem ſtilum eſſet conſequutus. Inſtitutum ipſum pro rei atrocitate ſatis culpari non poteſt. *Harl.*] Colloquuntur Charicles Corinthius et Callicratides Atheuienſis. Verſio Anonymi lectorem curioſum ſaepiſſime decipit, iudice eodem Burdelotio. *Fabric.* Lat. cum Euſtathio de Ismeniae amoribus. Lugd. Bat. 1618. 8. pag. 297 ſqq. *Harl.*

31. Εὐνοῦχος, *Eunuchus* ſeu *Pamphilus*, dialogus, in quo occaſione Fauorini, qui per Εὐνοῦχον ἀπὸ Κελτῶν et Βαγόαν perſtringitur, falſe diſputat Lucianus, vtrum philoſophus eſſe eunuchus poſſit. tom. I. pag. 840 — 846. [tom. II. pag. 350 — 359.] Vertit *Eraſmus.* [vid. *Philoſtrat.* vit. Sophiſt. I. 8. ibique Olear. coll. Reitzio ad noſtrum dial. pag. 356. et M. du Soul pag. 358.]

32. Ζεῦξις ἢ Ἀντίοχος, *Zeuxis ſiue Antiochus*, Adlocutio Luciani ad Macedones, qua indignatur, orationem ſuam nuperam ab ipſis tantum laudatam propter παραδοξολογίαν et nouitatem, perinde vt Zeuxidis Hippocentaurum, vel Antiochum Soterem, qui, duce Theodota Rhodio, elephantorum ope, a Gallis victoriam reportauerat. tom. I. p. 577 — 584. [tom. I. pag. 838 — 850.] Vertit *Vincentius Obſopoeus.*

33. Ζεὺς ἐλεγχόμενος. Dialogus, quo probatur, ſi Iupiter et dii fato ſint obnoxii, vt dicunt poetae, nullam eſſe religionem. tom. II. pag. 117 — 127. [tom. II. p. 626 — 641.] Vertit *Vincentius Obſopoeus. Fabric.* Dialogus hic caute legendus. Manifeſta enim ſemina impietatis continet, inquit *Muretus* comment. in *Cicer.* Catil. III. cap. 8. *Heum.* — Gesner. vero in epiſtola ad Reitzium, „*Iupiter*, ait, *confutatus*, et alter ille *tragoedus* multum mihi videntur ad euertendam ſuperſtitionem et fidem diis illis abrogandam contuliſſe. Referendi hi libelli ad apologias pro religione chriſtiana, in quantum harum princeps fere eſt argumentum, deſtruere ſuperſtitionem et cultum deorum.“ — Totus libellus ex verſione *Vincent. Obſopaei* recuſus eſt, et animaduerſionibus polemicis, ad interpretationem et emendationem nihil conferentibus, oneratus, huius ſententiae: *Luciani Samoſatenſis* Ζεὺς ἐλεγχόμενος, *vbi prouidentia diuina, cultus gentilium cum ipſis diis, fatumque ſtoicum a Luciano eluditur, ex quo triplex impietas, hydra atheismi, papismi idololatria, praedeterminatismus Reformatorum deducitur. Auctore M. Io. Wilh. Peterſen*, Lubecenſi. Gieſſae Haſſor. 1674. 4. vid. *Gesneri* not. ad initium huius dialogi. *Harl.*

34. Ζεὺς Τραγῳδός. *Iupiter Tragoedus*, Damidis Epicurei de Diis eorumque prouidentia a Timocle Stoico male confutata tom. I. pag. 128 — 157. [II. p. 642 — 701.] Vertit *Vincentius Obſopoeus. Fabric.* Locum quemdam in cap. 42. pag. 690. n. Μηνὶ pro Μήνῃ corrigit cum Solano etiam *Le Blond* in Hiſt. de l'Acad. des Inſcr. vol. 42. Pariſ. 1786. in comment. *de deo Luno*, h. e. *Menſe*, cuius cultus, ex Phrygia ortus, peragrauit Aſiam minorem etc. In nummis quoque ὁ Μὴν occurrit. *Harl.*

35. Περὶ

35. Περὶ τοῦ Ἠλέκτρου ἢ τῶν Κύκνων, praefatio de Electro ac Phaëthonte et Eridani Cygnis [t]). tom. II. pag. 369 — 372. [III. pag. 87 — 99.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.*

36. Ἡρόδοτος ἢ Ἀετίων, *Herodotus siue Aëtio.* Praefatio ad sophistas, rhetoras et historicos, in Macedonia, (Thessalonicae forte,) congregatos, qua, specimen aliquod ingenii editurus, optat, se eadem fortuna apud eos vti, qua Herodotus historicus cum historias suas in Olympiis praelegeret, vel Aëtio pictor, quum amores Roxanis et Alexandri M. a se depictos, in iisdem Olympiis inspiciendos daret. tom. I. pag. 571 — 576. [I. pag. 831 — 838.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.*

37. Θεῶν Ἐκκλησία, deorum concilium super indignis, in coetum ipsorum receptis, qui per decretum eiiciuntur. tom. II. pag. 709 — 717. [III. pag. 527 — 538.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.* [P.]

38. Περὶ Θυσιῶν, *de Sacrificiis* dissertatio, qua contendit, Graecorum Aegyptiorumque et aliarum gentium sacra, et quae de diis eorumque vita, et sacrificiorum ac nidoris desiderio garriunt poetae, et credit vulgus, non seriam confutationem mereri, sed Heraclitum aliquem, qui illorum inscitiam deploret, vel Democritum, qui rideat amentiam. tom. I. pag. 361 — 371. [I. pag. 525 — 539.] Vertit *Erasmus.*

39. Ἰκαρομένιππος ἢ ὑπερνέφελος, dialogus, quo Menippus vana hominum studia et philosophorum insanientem sapientiam ridet. tom. II. pag. 186 — 210. [II. pag. 751 — 790.] Vertit *Erasmus.*

40. Ἱππίας ἢ βαλανεῖον, praefatio, de balneo Hippiae, non veteris illius, Platoni [u]), Apuleio et aliis memorati; sed alterius, qui Luciani aetate vixit et in omni genere disciplinarum excellens fuit. tom. II. pag. 354 — 359. [III. pag. 66 — 74.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.*

41. Πῶς δεῖ Ἱστορίαν συγγράφειν, *quomodo Historia scribenda sit*, liber ad Philonem, quo Milesium quemdam, tum Creperium Calpurnianum Pompeiopolitam, Callimorphum, medicum hastatorum legionis sextae, philosophum Corinthium Antiochianum Hieronicem Apollinis, Demetrium Sagalassensem Pisidium aliosque ineptos illa aetate belli Romanorum cum Parthis, a. Chr. 165. commissi, scriptores perstringit, tum docet, historicum alienum esse debere a rationibus encomii et inuectiuae, nec voluptati consulere alii lectorum, nisi quae ex veritate consequatur, neque in rebus nihili copiosiorem praecipuas transuolare, sed prudentia ciuili et eloquentia instructum reique militaris peritia, res, prout gestae sunt, diligenter inquisitas et in commentarios prius relatas, narrare libere, perspicue, grauiter, non paucis illis, ad quos scribentis amor, odium, metus et spes forte spectat, sed omnibus, et posteris praecipue. tom. I. pag. 600 — 639. [II. pag. 1 — 69. Vertit *Iacobus Micyllus.* Lucianus pag. 618. promittit, se in alio opere ostensurum, prooemia quaedam historiarum esse, vulgus lectorum

t) Non est praefatiuncula orationis alicuius, habitae a Luciano in iudicio, priusquam, rhetoris, siue caussidici, persona deposita, induisset sophisticam, vt Th. Marcilius putabat; sed, iudice Gesnero, est προλαλιά, ceteris similis, tota sophistica. *Harl.*

u) Vt etiam *Olearius* ad Philostrat. pag. 495. opinabatur, refutatus a Moyse du Soul ad Luciani locum, ab init. pag. 66. *Harl.*

lectorum latentia. Nisi respicit alterum locum pag. 635 sq. quod mihi non videtur. *Fabric.* Sed dissentit *Reitzius* de vita Luciani tom. I. pag. LI. nam, non video tamen, ait, commodiorem alium locum, vbi hoc egerit Lucianus, quam in eodem tractatu, *quomodo historia* etc. a §. 52—56. vbi prooemiorum virtutes, absentiam, exempla prodit, nisi dicas, promissum eius, §. 24. verbis, ὡς ἐν ἄλλοις δείξομεν, comprehensum, spectare illius prooemia, aliis dialogis praefixa. *Harl.*

42. Ἀληθοῦς ἱστορίας, *Verae Historiae libri II.* hoc est fictae narrationes, (velut Iambuli cuiusdam vel Ctesiae,) de iis, quae Luciano contigerunt in portentosa nauigatione per mare, insulas, aërem et lunam, tum in ceto ingenti, quo cum naui integra haustus est, denique postquam ex hoc mire euasisset, quae vidit apud inferos in campis Elysiis, in insulis impiorum, in Oniropoli, atque apud Bucephalos et Onosceleas. [P] tom. I. pag. 639—692. [tom. II. pag. 70—141.] In calce secundi libri promittit Lucianus plures libros de iis, quae sibi in terra contigerunt. Sed forte et hoc finxit tantum, non reuera praestitit. Illi duo libri latine versi sunt a *Iacobo Micyllo.* Miror doctissimum Sirmondum, qui p. 248. ad Sidonium ex hoc Luciani scripto, quasi vere hoc contigisset, annotat, Laidem in vxorem ductam a Diogene, cynico.

43. Κατάπλους ἢ Τύραννος, *Cataplus siue Tyrannus*, dialogus, quo Megapenthes, Lacydae filius, tyrannus, inter alios a Charonte ad inferos deduci fingitur, sed vnus maxime inuitus, et postea cum ad Rhadamanti vocaretur iudicium, multis inustus repertus maculis, poenaeque loco, suadente Cynisco philosopho hoc consequutus, vt, quum alii defuncti ex poculo obliuionis bibant, hic vnus perpetuo crucietur memoria amissarum opum et potentiae. tom. I. pag. 422—443. [I. pag. 620—650.] Vertit *Petrus Mosellanus.*

Κρονικαὶ Ἐπιστολαί. vide supra, Ἐπιστολαί.

44. Τὰ πρὸς Κρόνον, de Saturno et Saturnalibus dialogus. tom. II. pag. 607—613. [tom. III. pag. 385—392.] Vertit *Erasmus.*

45. Κρονοσόλων. Leges f. legislator saturnaliorum. tom. II. pag. 613—618. [III. pag. 393—401.] Vertit *Erasmus.*

46. Κυνικὸς siue commendatio vitae cynicae. tom. II. p. 717—727. [III. p. 539—551.] Vertit *Tho. Morus.*

Λούκιος, vide infra, ὄνος.

47. Λεξιφάνης, siue dialogus, quo inepti adfectatores obscuri sermonis suauiter deridentur. tom. I. pag. 819—839. [II. pag. 317—350.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Ceterum non esse Pollucem, Onomastici scriptorem, quem hoc scripto tangit Lucianus, probe docet *Hemsterhusius* prolegom. ad praeclaram suam Pollucis editionem. p. 30. *Fabric.* *Athenaei* opus derisum esse, suspicatur M. du Soul. *Harl.*

48. Μακρόβιοι, siue catalogus graecorum regum, principum, philosophorum, historicorum, oratorum, poetarum et grammaticorum, qui aetatem quam longissime produxerunt. tom. II. pag. 465—476. [III. pag. 209—228.] ad Quintillum. Vertit *Vincentius*

tius Obsopoeus [v]). Alter liber de longaeuis Romanis ad eumdem Quintillum (quem promisit §. vlt.) vel intercidit, vel a Luciano non est scriptus. Vide pag. 476. *Fabric.* Adsensus est Fabricio *Maius* in not. ad fin. pag. 229. Reitz. idem tamen illum defectum, notat, ex parte supplere posse *Phleg. Trallianum*, *Plin.* VII. 48. ac *Valer. Max.* VIII. 7 et 13. ex recentioribus *Zwingerum* in theatro vitae hum. vol. XVII. lib. II. pag. 2455 sqq. et *Iul. Barbaranum* in officina s. promtuario rerum electar. tom. I. tit. 22. pag. 297 sqq. edit. Venet. 1569. *Harl.*

49. Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων, *de mercede conductis potentiorum familiaribus*, s. de vili ac misera conditione eorum, (eruditorum praecipue ac philosophorum, confer tom. I. p. 35.) quibus, mercede conductis, in opulenti cuiusdam familia est viuendum, ad Timoclem philosophum [w]), qui illud vitae genus amplexurus erat. tom. I. pag. 444 — 480. [II. pag. 651 — 704.] Vertit *Erasmus*. [?]

50. Ἀπολογία περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων, *Apologia pro mercede conductis* ad Sabinum, philosophum et ipsum atque amicum suum, siue libellus, quo probat, ad se non spectare, quae superiore libro disseruit, licet aetate prouectus (ἐν γήρᾳ ὑστάτῳ pag. 486.) sub imperatore remp. susceperit tractandam, (procurator, vt videtur, in Aegypto constitutus a M. Antonino imp. vide §. 1.) Vertit *Petrus Mosellanus*, non vsque quaque feliciter, notante Bourdelotio. tom. I. pag. 481 — 494. [I. pag. 704 — 724.]

51. Μένιππος ἢ Νεκυομαντεία, *Menippus siue Necyomantia*, dialogus Menippi, ex inferis redeuntis, et Philonidae, cui ille narrat, quomodo ad inferos a mago Mithrobarzane deductus fuerit, quaeque ibi viderit, et decretum, aduersus diuites apud inferos conditum. Quod vero Tiresias Menippo in aurem susurrat, optimam vitam esse τῶν ἰδιωτῶν, hoc pag. 339. [x]) perinde vt pag. 327. 505 — 554. nolim intelligere de vita *priuatorum*, sed *illiteratorum*, qui philosophis a Luciano opponuntur, difficiles nugas magno cum fastu tractantibus. Confer tom. I. pag. 410. 515. 516. 566. Sic pag. 580. de pictura loquens ἰδιώτην se vocat Lucianus, h. e. pingendi rudem. Sic et vocabulum istud accipitur Act. IV. 13. Vertit latine *Tho. Morus*. tom. I. pag. 324 — 340. [I. 455 — 486.] Cum alia versione exstat in dialogis selectis, qui prodierunt Augustoriti Pictonum. *Fabric.* *M. du Soul* in notis pag. 455 — 476. putat, plura occurrere in hoc opusculo, quae maturum iudicium minime sapiant, et scriptorem arguant, aut a Luciano diuersum, qui illius libellum legisset, aut certe Lucianum

v) Argumentum, a *Clerico* bibl. anc. et mod. tom. XXII. pag. 226. (vbi *I. H. Maii* editio recensetur,) ex ipsa somnii commemoratione ductum, auctorem non esse Lucianum, sed forte *Aristidem*, cuius superstitio nota sit, nimis imbecillum esse, quod vel ipso primo libellorum Luciani refutetur, *I. M. Gesner* statim in limine notarum iudicat. De altercatione, quae fuit inter Herodem Atticum et Quintillios fratres, tum Graeciae praefectos, copiosus est M. du Soul. *Harl.* — Hunc Luciani libellum se locupletasse insigni accessione, scribit *Freinshemius* comment. ad Curt. VI. 5, 3. sed non prodiit in lucem accessio illa Freinshemiana. *Conringius* diss. de biblioth. Augusta pag. 250. obseruat, a Luciano omissum esse Agesilaum; *cuius*, inquit, *annos vel e Xenophonte potuisset discere. Heum.*

w) Quis fuerit ille Timocles, stoicusne an alius, incertum est. vid. M. du Soul ad cap. 2. pag. 654. *Harl.*

x) Pag 484. edit. Reitz. vbi quidem Hemsterh. non plane dissentit a Fabricio; nolit tamen hic priuatam vitae rationem penitus excludi. *Harl.*

Lucianum ipſum iuniorem et nondum ſubacti ad has res iudicii. Immo vero priore loco, „ſcripſerat, ait, *Menippus* inter alia Νεκυίαν· *Diogen. Laert.* pag. 162. D. Vide, an hanc malis *Menippi*, quam *Luciani* opus eſſe. Quamquam haec ficta; ſciendum tamen, fuiſſe iis temporibus, qui magiae ſerio darent operam. vid. *Tacit.* Annal. II. 27." Sed diſſentire videtur Hemſterhuſ. nam ad loc. poſter. fatetur, ſe illud frigus orationis, quod M. du Soul animaduertiſſe ſibi viſus eſt, haud ſentire. *Harl.*

52. Μυίας ἐγκώμιον ingenioſa *muſcae deſcriptio et laudatio*, tom. II. pag. 372—377. [III. 91—99.] quae cum aliis huius argumenti legitur etiam graece et latine in *Caſparis Dornauii* Amphitheatro ſapientiae ſocraticae iocoſeriae, Hanou. 1619. fol. tom. I. p. 117 ſq. Vertit, ni fallor, *Vincentius Obſopoeus. Fabric.* Num Obſop. qui Macrobios vertit, Muſcae laudationem in ling. lat. tranſtulerit, equidem neſcio. Sed *Chriſtph. Hegendorphini* verſio lat. cum encomio ebrietatis prodiit Hagenoae, 1526. 8. — lat. *Beraldo* interprete, cum Plutarcho de exſilio, lat. Lutet. apud Gormont. 1517. 4. *Harl.*

Νεκυομαντεία. Vide paulo ante, Μένιππος.

53. Νέρων ἢ περὶ τῆς ὀρύχης τοῦ ἰσθμοῦ. *Nero ſiue de Iſthmi, quam Nero molitus eſt, perfoſſione*, dialogus inter Menecratem ac Muſonium. tom. II. pag. 798—804. [III. 636—643.] Luciano argumentis non plane inuictis abiudicat *Iac. Micyllus*, qui latine vertit: [item *Marcil.* et *Gesnerus*: quos v. in notis ad Luciani loc. init. nec exſtat hoc opuſcul. in edit. Florent. *Harl.*] Mentio illius a Nerone incaſſum tentatae perfoſſionis apud *Suetonium* in Nerone cap. 19. et *Dionem* LXIII. pag. 722. Ante Neronem hoc idem fruſtra conati ſunt rex Demetrius, Iulius Caeſar et Caius Caligula. Confer *Nic. Bergierium* lib. IV. de publicis imperii Rom. viis ſect. 47. tom. X. theſauri antiq. rom. pag. 534. et *Io. Baptiſtam Ricciolum* geographiae reformatae lib. I. cap. 16. [?] *Fabric.* — *Philoſtrat.* in vita Apollon. IV. pag. 162. cum notis. *Harl.*

54. Πρὸς Νιγρῖνον Ἐπιστολή. *Ad Nigrinum, philoſophum Platonicum, epiſtola.* tom. I. pag. 19. [I. pag. 37. 38. Philoſophicam hanc diſput. Lucianus paullo poſt aduentum ſuum Romae ſcripſiſſe videtur M. du Soul, quem vide. *Harl.*]

Νιγρῖνος, ἢ περὶ φιλοσόφου ἤθους. *Nigrinus, ſiue de philoſophi moribus* dialogus, quo Nigrini tum de probis tum peruerſis, (quales multorum eo tempore Romae,) hominum ac philoſophorum moribus ſermones referuntur. tom. I. pag. 20—44. [I. pag. 38—82. vbi adtextus eſt ſuperiori et inſcriptus, Ἑταῖρος, Λουκιανός.] Vertit praeter Benedictum *Iacobus Micyllus.*

55. Περὶ οἴκου, [*de oeco:* nam non tota domus, ſed pars illius, *oecus*, hic laudatur.] Vtrum pulchra domus magis adiuuet, an impediat dicentem. tom. II. pag. 451—456. [III. pag. 190—207.] Poſterior pars incipit pag. 457. Vertit *Iac. Micyllus.*

Ὄνειρος, vide ſupra Ἀλεκτρυών.

56. Λούκιος ἢ ὄνος. Metamorphoſis in aſinum. tom. II. pag. 76—117. [II. pag. 567—625.] Vertit *Vincentius Obſopoeus.* Argumentum petitum ex *Lucii Patrenſis* [y]) λόγοις μεταμορ-

y) De quo vid. infra, in vol. VI. pag. 828. et vol. IX. pag. 416. *Harl.*

μεταμορφώσεως, de quibus *Photius* cod. CXXIX. Meminit iterum cod. CLXIX. Imitatus est latinus scriptor Apuleius, cui fortassis inde Lucii praenomen a quibusdam datum. Confer *Salmasii* prolegomena ad Solinum. *Fabric.* — *Gesnerus* in limine notarum adsentitur Photio, eo inclinanti, e Lucii Patrensis ampliore narratione hanc breuiorem a Luciano contractam, adspersis hinc inde iocis, quibus non serio ista narrari ostenderet: tum suspicatur, Apuleium sequutum esse pleniores Lucii libros cum tota illorum superstitione. Contra *Wielandus* ad versionem suam negat, Lucianum furatum esse suum asinum ex Lucii Patrensis λόγοις et reddidisse breuiorem, nulla illius facta mentione. Immo vero putat, Lucium non exstitisse; et testimonium de eo apud Photium a seriore scriptore, qui personae, a Luciano fictae, suam adsignaret fabulam, esse profectum. Alii vicissim iudicant, Wielandum nullam habuisse rationem Apuleii aequalis metamorphoseon, quae tamen e longiore quodam libro romanensi, qualis Lucii liber perhibetur fuisse, haustae videantur. — Latine vertit *Poggius.* vid. huius Opp. Basil. 1538. fol. p. 138. et de Poggii Opp. edit. *Stolle* in Nachricht von den Büchern — in der Stoll. Bibl. vol. II. pag. 43 sqq. *Harl.*

57. Περὶ Ὀρχήσεως. *De saltatione* eiusque virtutibus ac vitiis et praestantia aduersus Cratonem cynicum. tom. I. pag. 783 — 818. [II. pag. 265—316.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.* Multos ante se de hoc argumento scripsisse, testatur *Lucianus* pag. 798. tangit id praeter Athenaeum etiam *Plutarchus* IX. vlt. sympos. E recentioribus *P. Faber* lib. I. cap. 12. Agonist. *Meursius* II. 12. Misc. Lacon. et in Orchestra tom. VIII. thesauri antiq. graecar. *Fabric.* Vir quidam doctus, qui in ephem. litterar. Gottingens. a. 1790. plag. 174. de versione Wielandiana iudex sedit, abnegat Luciano librum illum de saltatione; saltem habet istum pro ieiuna mythologicorum pro saltatore mimico argumentorum nomenclatura, Luciani ingenio minus apta. *Harl.*

58. *Palinurus.* Dialogus Palinuri et Charontis de nautarum vita, quam Palinurus, Aeneae nauta, miseram, Charon aliis feliciorem esse disputat. Latine occurrit tom. II. pag. 846. [tom. III. pag. 693 sqq.] ad imitationem, vt videtur, Luciani, a nescio quo, compositus.

59. Περὶ παρασίτου, ἤτοι ὅτι τέχνη ἡ παρασιτική, ironica laus *artis parasiticae* in dialogo Tychiadis cum Simone parasito. tom. II. pag. 239 — 269. [II. pag. 836 — 883.] Vertit *Vincentius Obsopoeus.* Legitur hic liber graece et latine etiam in *Casp. Dornauii* Amphitheatro sapientiae socraticae tom. II. pag. 113.

60. Πατρίδος ἐγκώμιον, *laus patriae*, tom. II. pag. 477 — 481. [III. pag. 229 — 234] Vertit *Vincentius Obsopoeus. Fabric.* — *Huetius* in praep. euangel. propos. IV. 51. pag. 94. existimat, hunc dialogum esse Luciano antiquiorem. *Harl.*

61. Περὶ πένθους, *de luctu*, i. e. de eo, quod mortuos inepte vulgus prosequatur immenso luctu, pretiosis exsequiis, ludis, coenis ac monumentis. tom. II. pag. 299 — 307. [II. pag. 922 — 934.] Vertit *Erasmus.*

Περὶ τοῦ μὴ ῥᾳδίως πιστεύειν διαβολῇ. Vide supra in Διαβολή. [P]

62. Περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς. *De morte Peregrini*, cynici philosophi, Pariani ex-Christiani, qui senex se ipsum post Olympia celebrata a. Chr. 169. *) die 16. Iulii in Arpina, quae

*) A. C. 165. id factum esse, notat M. du Soul pag. 356. indeque ratiocinatur, Lucianum scripsisse hunc libr. ante L. an. aetatis. *Harl.*

quae viginti ſtadiis Olympia diſtabat, conſcenſo rogo, ſpectantibus omnibus combuſſit [aa]), epiſtola ad Cronium tom. II. pag. 556—591. [III. pag. 325—364.] Vertit *Vincentius Obſopoeus.* Notis illuſtrauit *Tan. Faber*, Pariſ. 1653. 4. quae in editionibus Amſtelodamenſibus per ſingulas paginas Luciani verbis ſubſtratae ſunt. Non integrum ad nos perueniſſe hunc libellum, contendit idem *Faber* p. 559 et 566. [bb]) Peregrinum, a Chriſtianis reiectum, innuit Lucianus pag. 570. quod de idolothytis comediſſet, hoc enim ſibi volunt verba [cap. 16. pag. 341. vbi vid. not. in edit. Reitzii]: ὤφθη γάρ τι ὡς οἶμαι ἐσθίων τῶν ἀποῤῥήτων. Varias hinc inde in Chriſtum et Chriſtianos effutit blasphemias [cc]) pag. 565 ſq. et per νομοθέτην πρῶτον Chriſtianorum pag. 567. [dd]) videtur intelligere Iohannem euangeliſtam, qui in euangelio et epiſtolis vnus maxime omnium commendat illam de qua Lucianus ἀδελφότητα. Quae pag. 587. [pag. 361. Reitz.] de vulture ex rogo Peregrini euolante leguntur, iis cum doctiſſimo *Lemonio* [ee]) vix crediderim perſtringi acta martyris Polycarpi. Viderint etiam alii, num ad imitationem S. Ignatii fecerit Peregrinus, quod pag. 588. [pag. 362. vbi vid. not. Gesneri,] traditur ante mortem omnibus ferme celebrioribus ciuitatibus epiſtolas miſiſſe διαθήκας ſiue praecepta, admonitiones et leges. Fuit haec ſententia *Pearſonii* in vindiciis Ignatii parte I. pag. 6. [cap. 2. pag. 261. edit. Clerici.] Meminit huius libelli ſiue epiſtolae Suidas in Λουκιανός. De *Peregrino* conſule *Valeſium* ad Ammiani XXIX. 1. *Fabric.* De lapſibus Luciani in enarranda hac hiſtoriola iam multus eſt *Mouſ. du Soul* in notis. De aetate autem Peregrini et anno, quo in ignem ſponte inſiliit, ſe ipſe concrematurus, in alia omnia tranſierunt V. D. Sed, ne extrauager, ad Bruckerum, G[illegible]erum, inprimis Wielandium, aliosque bene multos et ſupra in vol. III. pag. 523 ſq. in catalogo Cynicorum, et in Introd. in hiſt. L. Gr. I. pag. 189. memoratos ablego. *Harl.*

63. Πλοῖον ἢ εὐχαί, *nauigium ſ. vota.* Dialogus ſtolida hominum vota perſtringens exemplo amicorum nauigantium, quorum alius opes, alius potentiam et imperium, alius voluptates ſibi expetebat, in quorum nullo tamen vera felicitas conſiſtit. tom. II. pag. 491—515. [III. pag. 247—279.] Vertit *Iac. Micyllus.*

64. Προμηθεὺς ἢ Καύκασος. *Prometheus* ſiue *Caucaſus.* Dialogus breuis, quo Prometheus Mercurio et Vulcano diluit crimina, ſibi obiecta, propter quae iuſſu Iouis Caucaſo ab illis adfigendus erat. tom. I. pag. 173—184. [I. pag. 185—204.] Vertit *Ottomarus Luſcinius.* Legitur et cum alia verſione in dialogis ſelectis, Auguſtoriti Pictonum editis.

65. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Προμηθεὺς εἶ ἐν λόγοις. *Ad eum qui dixerat, Prometheus es in oratione:* quod dicterium alio ſenſu recipit, alio reſpuit ac retorquet, ſe vero characterem ſcribendi e comoedia et dialogo mixtum ſectari profitetur, tom. I. p. 13—19. [I. p. 23—37. ſcripta eſt haec oratio poſt annum Luciani quadrageſimum: illa vero Lucianus fautores quosdam ſuos, ſolam in eius ſcriptis nouitatem laudantes, monet, non tam nouitate exempli, quo comoediam cum dialogo coniunxerat, laudem ſe captaſſe, quam ex ipſis ſalibus

aa) Vid. cap. 35 ſq. ibique interpr. *Harl.*

bb) Pag. 333. ſed refutatus eſt a Gesnero et M. du Soul. *Harl.*

cc) Cap. 11 ſq. pag. 333 ſqq. coll. notis M. du Soul. *Harl.*

dd) Pag. 337. cap. 13. vbi vid. M. du Soul et reliquos interpretes. *Harl.*

ee) i. e. *Steph. le Moyne* in diſſ. de Polycarpo, Variis ſacris praefixa, vid. Gesneri not. pag. 325. *Harl.*

ac totius operis concinnitate formaque, notante M. du Soul pag. 23. *Harl.*] — Vertit *Iacobus Micyllus.* [¶]

66. Προσλαλιὰ ἢ Διόνυσος. *Praefatio f. Bacchus*, f. de Bacchi exercitu muliebri, ab Indis praeter meritum contemto. tom. II. pag. 360 — 364. [III. pag. 74 — 82.] Vertit *Vincentius Obſopoeus.*

67. Προσλαλιὰ ἢ Ἡρακλῆς. *Praefatio f. Hercules*, de Hercule gallico. tom. II. pag. 365 — 368. [III. pag. 82 — 92.] Vertit *Eraſmus.*

68. Ῥητόρων διδάσκαλος, *rhetorum praeceptor:* de vera et falſa eloquentiae ratione. tom. II. pag. 308 — 325. [III. pag. 1 — 28.] Vertit *Bilibaldus Pirkheimerus.* Hoc libello Iulium Pollucem perſtringi, cuius graecum Onomaſticon habemus, auctor eſt graecus Luciani ſcholiaſtes. Sed vide, quae aduerſus hanc ſententiam diſſeruit Pollucis editor Hemſterhuſius in prolegomenis pag. 31 ſq. qui Dioſcoridem, quemdam rhetorem illius aetatis, a Luciano exagitari exiſtimat.

69. Σκύθης ἢ πρόξενος. *Scytha ſiue Hoſpes.* Adlocutio ad binos nobiles diſertiſſimosque Macedonas, (Theſſalonicenſes, vt ex pag. 597. coniicit Marcilius incerta ſuſpicione,) quibus innotuiſſe ſe Syrum adeoque peregrinum, et probari non minus gaudet, quam Anacharſis, olim a Toxari, ciue ſuo, introductus in amicitiam Solonis, in quo vno totas iam habebat Athenas, totam Graeciam. tom. I. pag. 591 — 599. [I. pag. 859 — 872.] Vertit *Vincentius Obſopoeus.*

70. Συμπόσιον ἢ Λαπίθαι, *conuiuium f. Lapithae.* Conuiuium philoſophorum Hermonis epicurei, ſtoicorumque Zenothemidis ac Diphili, Cleodemi peripatetici, platonici Ionis, Alcidamantis cynici, grammatici Iſtiaei, rhetoris Dionyſiodori et Dionici medici in Chaereae, Ariſtaeneti F. nuptiis coena exceptorum, qui poſt ineptias varias et contentiones tandem Lapitharum inſtar inter ſe miſere digladiantur. tom. II. pag. 633 — 655. [III. p. 418 — 451. conf. *Alciphron* III. ep. 1. ibique Bergler. nr. 1.] Vertit *Eraſmus*, ſaepe alienus ab auctoris mente, vt notatum Bourdelotio.

71. Περὶ τῆς Συρίης Θεοῦ. *De Syria Dea*, ſiue matre Deûm eiusque templo et ſacris. tom. II. p. 656 — 684. [III. p. 451 — 490.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Scriptus eſt hic liber dialecto ionica, et Luciano hinc abiudicatur a *Petro Iurieo* in hiſt. critica rituum iudaicorum, gallice edita, [et a *I. M. Gesnero* in ep. ad Reitz. init. a *Weſſelingio* ad Herodot. III. 155. pag. 276. nr. 53.] Sed Arrianus quoque, cum reliqua attice ſcripſiſſet, nonnulla, (vt Indica,) ſcripſit ionice. De dea Syria conſulendus praeter laudatum Iurieum *Seldenus* ſyntagm. II. de diis Syris cap. 2. Quae de arca Deucalionis pag. 661. et columba pag. 676. a Luciano traduntur, illuſtrat *Octauius Falconerius* in diſſ. ad numum Apameenſem tom. X. Antiq. graecar. pag. 678. [¶]

72. Τίμων ἢ Μισάνθρωπος. *Timon* ff) *ſiue Miſanthropus*, dialogus, quo Timon poſt inuectiuas in Iouem, quod contemtum ſui ipſius non vlciſcatur, queritur, ſe prae liberalitate,

ff) De *Timone* philoſopho vide ſupra in vol. II. libro II. cap. 24. p. 673 ſq. adnotata: quibus quaedam hic addam. *Du Resnel* ſcripſit Recherches ſur Timon le Miſantrope, in Mem. de l'Acad. Pariſ. des Inſcr. vol. XIIII. p. 74 ſqq. Mem. De patria *Timonis* diſſentiunt V. D. vid. notas ad cap. 49. pag. 162.

tate, ex diuite egenum redditum: Iupiter, a Mercurio monitus, iubet, Plutum cum thesauro ad Timonem accedere, Plutus recusat, iterumque iussus ire claudicat, licet a Dite, quoties mittitur, et eum sese recipit, aduolare celerrime et aufugere rapidissime consueuerit. Denique deductus ad Timonem, labore, robore, fortitudine et sapientia stipatum, ab hoc aegre recipitur ingenti thesauro effosso. [vid. cap. 40. pag. 151. ibique Iensium.] Mox Timo ipse quantum mutatus ab illo. A Philiade adsentatore, a Gnathonide parasito et Demea rhetore, Thrasycleque philosopho, tum Blepsia Lachete ac Gniphone adulationis perfidiaeque et cupiditatis poenas repetit. Ita totum hoc scriptum perstringit ineptam diuitiarum cupiditatem, peruersos diuitum mores, profusionem, luxum, asperitatem, fastum, auaritiam, denique diuitias ipsas, indignis fere obuenientes, et improbos adsentatores. tom. I. pag. 51 — 167. [I. pag. 98 — 175.] latine vertit *Erasmus*. Cum notis separatim edidit *Lambertus Barlaeus*, Lugd. Bat. 1652. 8. et emendatius *Tan. Faber* cum notis, Paris. 1655. 4. [*Fabri* laborem et artem criticam valde laudat *Hemsterh.* in not. pag. 139. Ille tamen aliquoties refutatur ab eodem et Iensio. *Harl.*] Vtriusque animaduersiones in editionibus Amstelodamensib. comparent, Barlaei quidem singulis subiectae paginis, Fabri ad prioris voluminis calcem. Legitur et cum alia versione in dialogis selectis Luciani, editis Augustoriti Pictonum. [f] *Fabric.* Hoc opusculum, ait *M. du Soul* init. not. qui eum *Aristophanis Pluto* contulerit, palmam, si mecum sentiat, huic nostro multis de caussis deberi, facile concedet. Neque tamen Lucianus mores colloquentium vbique seruauit. Sic Hemsterh. (qui eruditiss. notas in hunc conscripsit dialogum,) pag. 174. animaduertit, talia Lucianum adscripsisse Thrasycli, quae recentioribus philosophis prius conuenirent, quam iis, qui Timonis aetate vixerunt. *Harl.*

73. Τοξάρις ἢ φιλία. *Toxaris seu amicitia.* Dialogus, quo Toxaris Scytharum, Mnesippus autem Graecorum in amicitia fidem praedicat. tom. II. pag. 32 — 75. [II. pag. 507 — 567.] Vertit *Erasmus*. Prodiit etiam separatim Antwerp. 1547. 4. Gallice *Blasius de Vigenere* transtulit vna cum Platonis Lyside et Laelio Ciceronis. Paris. 1579. 4. Ante eum *Claudius Puteanus*, professor linguae gallicae in academia Louaniensi, Antwerp. 1563. 4.

74. Τραγοποδάγρα siue drama breue, quo podagrae, velut deae alicuius, potestas et vis celebratur. [add. not. pag. 644. et Reitz. praefat. pag. 560.] tom. II. pag. 804 — 823. [III. pag. 643 — 664.] Carmine vertit *Ioannes Sinapius* cuius metaphrasin seruauit etiam Burdelotius in sua editione et Caspar Dornauius amphitheatro sapientiae socraticae. tom. II. pag. 196. *Fabric.* In edit. Reitzii insertae sunt *Erasm. Schmidii* obss. ineditae. *Harl.*

75. Tragopodagrae in Luciani edit. subiicitur ὠκύπους, s. *celeripes*, alterum dramation, quo Podalirii ille et Aslasiae filius, podagricos non impune ridens, sed et ipse postea a podagra misere prostratus, indueitur. tom. II. p. 823 — 833. [tom. III. p. 664 — 673. Sed *M. du Soul, Gesner.* et *Guietus* hoc poema frigidum, inficetum Lucianoque indignum, atque ab aliquo Tragopodagrae imitatore scriptum esse iudicant.] Vertit carmine praeter *Iacobum Micyllum*, cuius metaphrasin Burdelotius quoque seruauit, *Adrianus Chilius*, Antwerp. 1533. 8. Confer, si placet,

pag. 162. et *Tanaquil Fabrum* cap. 1. animaduerss. in Timonem, in calce tom. I. edit. Reitzii. vbi is quoque inquirit in tempus, quo vixerit Timon, et in annum, quo haec acciderint, quae a Luciano finguntur. *Harl.*

placet, *Iacobi Balde* folatium podagricorum, Monachii 1661. 12. et *Gerhardi Feltmanni* librum de dea Podagra, Brem. 1693. 8.

76. Τυραννοκτόνος, *Tyrannicida*, fiue declamatio, probans, quod ex intentione, licet non ex verbis legis, praemium tyrannicidae debeatur ei, qui, tyrannum occifurus, filium eius, non minus crudelem, et a quo pater totus pendebat, transfoderat, gladio in vulnere relicto; quo pater tyrannus poftea, filio mortuo fuperueniens, fe ipfum interemit. tom. I. pag. 693—707. [II. pag. 141—158.] Vertit et ei contrariam declamationem latinam, non minus difertam, oppofuit *Erasmus*.

Τύραννος. Vide fupra, Κατάπλους.

77. Ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσηγορίᾳ πταίσματος. *Apologia pro lapfu inter falutandum*, ad Afclepium fiue Aefculapium, quem pag. 503. φίλτατον vocat et pag. 501. ἄρχοντα, cui, cum χαῖρε *Salue* dicere mane debuiffet, dixerat ὑγίαινε *Vale*. Scripta a fene, vt patet e verbis ληρεῖν ὑφ' ἡλικίας. tom. I. pag. 495—503. [I. pag. 724—738.] Vertit *Iacobus Micyllus*.

78. Φάλαρις πρῶτος, καὶ δεύτερος, fiue declamationes duae, prior Phalaridis nomine, ad Delphos taurum fuum aeneum dono mittentis et feueritatem fuam excufantis, altera facerdotis Delphici, recipiendum eum effe fuadentis. tom. I. pag. 730—740. [II. p. 187—207.] Meminit Photius cod. XII. 8. Vertit *Vincentius Obfopoeus*. Legitur etiam apologia Phalaridis, ab *Andrea Arnaudo* fcripta, in *Cafp. Dornauii* amphitheatro fapientiae focraticae. tom. II. pag. 18. [?]

79. Φιλόπατρις. *Philopatris, feu qui docetur*. Dialogus Triephonis et Critiae, chriftianum dogma de SS. Trinitate pag. 770 et 774. ita proterue ridens, vt fimul de fententia Chriftianorum illius aetatis teftimonium ferat non inficiandum. Sunt, qui hunc dialogum effe putent fcriptoris, Luciano antiquioris. Mihi vero caufa effe nulla videtur, cur Luciano non tribuatur, licet fatear, in aliis eius fcriptis non obferuari tantam chriftianismi peritiam, quo argumento illum Luciano abiudicat *Huetius* pag. 61. demonftrat. euangel. At enim victoria illa de Perfis, in extremo dialogi memorata, quid vetat, quare non fit eadem, de qua Marcus Antoninus et L. Verus triumpharunt a. Chr. 166? Confer *Georgii Bulli* defenfionem fidei Nicaenae fect. 2. cap. IV. §. 11. *Dodwellum* de iure laicorum facerdotali pag. 284. [atque diff. Cypr. XII. §. 24.] et *Blondellum* pag. 228. de epifcopis et presbyteris. Quoniam vero pag. 770. Paulum apoftolum, qui Tarfis natus erat, exagitat fub nomine *Galilaei*, hinc *Antonius Pagi* a. Chr. LVI. nr. 3. recte colligebat, Chriftianos non demum a Iuliano dictos fuiffe ethnicis per contemtum Galilaeos. Per τὴν εὐχὴν ἀπὸ πατρὸς pag. 779. orationem dominicam Lucianus intelligit, vt recte notatum Rigaltio ad Tertull. fed per πολυώνυμον ᾠδὴν fuperadditam, non exiftimauerim, notari claufulam, *quia tuum eft regnum*, vt perfuafum *Ioanni Gregorio* cap. 38. obferuationum, fed δοξολογίαν quamdam et carmen euchariftic um, qualis eft v. g. hymnus Clementis Alexandrini. In hoc dialogo pag. 769. iuratur per deum ignotum Athenienfium: νὴ τὸν ἄγνωστον τὸν ἐν Ἀθήναις. *Fabric.* Auctor titulum fecit Φιλόπατρις, *patriae amans, der Patriot*, vti Φιλόπολις dicitur *vrbis amans*. vid. *Perizon.* ad Aelian. III. 26. [adde *Gesneri* notam pag. 584.] De hoc dialogo vid. opinio *Wolfii* in eius notis ad *Blakwalli* criticam N. T. pag. 539 fq. Hunc dialogum faeculo II. contra

contra Montaniſtas ſcriptum eſſe, contendit *Nonnenius* in Kohlii gel. Zeitung. 1743. p. 638. et in Miſcell. Groning. tom. IV. pag. 329 ſqq. *Heum.* — *Nic. Nonnen* diſſ. critica de Luciano, ſiue quisquis auctor dialogi, Montaniſtas traducente, prodiit Bremae 1743. 4. — Illum autem dialogum alii, vt Th. Marcil., Gesner, (qui Blondelli, Fabricii aliorumque argumenta in diſſ. ſua verecunde docteque examinauit,) M. du Soul, Reitz, Huetius, Clericus etc. ſpurium habuerunt, alii cum *Fabritio*, qui in ſalutari luce euangelii cap. VIII. p. 193 ſq. variorum, in alia omnia abeuntium', opiniones ac iudicia collegit, vindicare eum ſtuduerunt Luciano. vid. quae notaui in Introd. in H. L. Gr. I. pag. 187 ſq. et pag. 200. Conf. quoque Bibl. Angl. tom. XIV. pag. 524. — In indice Romae, 1664. iuſſu Alexandri VII. pontif. max. dialogi *Peregrini* et *Philopatris* prohibentur. *Harl.*

80. Φιλοψευδὴς ἢ ἀπιςῶν, *Philopſeudes ſiue incredulus.* Dialogus Tychiadis et Philoclis, quo ſpectra et magorum praeſtigiae ridentur. tom. II. pag. 326 — 353. [III. 29 — 65.] Vertit *Thomas Morus.*

81. Χαρίδημος ἢ περὶ κάλλυς. *Charidemus ſ. de pulcritudine.* Pulcritudinis laus et commendatio tom. II. pag. 781 — 797. [III. pag. 618 — 635.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Luciani haud eſſe videtur viris doctis, [etiam *I. M. Gesnero* in not. pag. 619.]

Χάρων, vide ſupra, Ἐπισκοποῦντες.

82. Ψευδολογιςὴς ἢ σολοικιςὴς. [*Pſeudoſophiſta ſeu ſoloeciſta.*] Siue de ſtribligine graeci ſermonis, obſeruata in oratione pſeudoſophiſtae cuiusdam, qui ſibi belle ac pure loqui videbatur. tom. II. pag. 728 — 762. [III. 552 — 583.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Notis illuſtrauit *Io. Georgius Graeuius.* Amſt. 1668. 8. cuius obſeruationes in editt. Luciani Amſtel. per ſingulas paginas ſunt ſubſtratae. In his pag. 753. merito laudatur *Paulus Leopardus*, vir in his litteris praeſtantiſſimus, qui commentarios in hunc librum ante Graeuium ſcripſit. Vide eum II. 17. Miſc. [?] [Hunc dialogum Luciani eſſe, negarunt *la Croze*, *Reitz.* aliique. vid. not. pag. 552.]

83. Ψευδολογιςὴς ἢ περὶ τῆς ἀποφράδος, *Pſeudologiſta ſiue de nefaſto*, aduerſus Polyeuctem gg), ſophiſtam, quem recte ſe ἀποφράδα ac deteſtandum propter peſſimos mores adpellaſſe demonſtrat. tom. II. pag. 432 — 450. [III. pag. 161 — 189.] Vertit *Iacobus Micyllus.* Confer *Suidam* in Ἀποφράς.

Ψευδομάντις. Supra in Ἀλέξανδρος.

Ὠκύπυς. Vide ſupra in Τραγοποδάγρα. [adde infra in indice ſcriptor. a Luciano memor. voc. *Lucianus.*]

III. *Codd.*

gg) In *Polieuctum* eſſe ſcriptum, e Suida in Ἡνίοχος et in Πολίευκτος, aliqui ratiocinantur; ſed error patet ex eo, quod titulo adiiciunt ſcholiaſtes liberque Voſſianus et editor Florent. verba κατὰ Τιμάρχυ, quod confirmarunt quoque la Croze, M. du Soul, Gesner ac Reitz. ex cap. 27. vide notas ad hoc caput pag. 183. et ad primum caput pag. 161. Hinc in exemplo Reitziano eſt inſcriptio Ψευδολογιςὴς ἢ π. τ. ἀποφρ. κατὰ Τιμάρχυ. *Harl.*

III. *Codd. mssti et editiones Luciani.*

[Primum *codd. msstos*, quorum notitiam acquirere potui, paucis indicabo: *Montfauconi* bibl. biblioth. MSSt. quia dux, non femper certus, ab aliis agnitus eft, hic exfcribere non lubet.]

Vaticanos tres codd. infpexit *Io. Maffon;* de quibus vid. *Reitzii* praefat. ad tom. I. pag. XVIII fq.

Neapoli in bibl. regia cod. chartac. faec. XIV. *Luciani* dialogi. — tum cod. chartac. faec. XIV. *Luc.* de Herodoto; eiusdem Zeuxis fiue Antiochus, Harmonides, pro eo, qui inter falutandum verbo lapfus erat, Fugitiui. — *Ibidem* in bibl. Auguftinenf. ad Carbonar. *Luc.* de faltatione, cod. chart. faec. XV. — Timon et dialogi mortuorum, cod. membran. faec. XIII.

In biblioth. *Mutinenfi, Luc.* quaedam cod. faec. X. membran. vid. *Montfauc.* diar. ital. pag. 33.

Florentiae in biblioth. *B. Mariae, Luc.* libr. octoginta, cod. perantiquus faec. X. fed farcitus plerumque manu recentiore, et cod. membr. rec. *Luc.* Opp. incipiunt ab Hippia, definunt in Halcyonem, tefte *Montfauc.* l. c. pag. 368. — In bibl. *Laurent. Medic.* tefte *Bandinio*, catal. codd. gr. tom. I. p. 509. cod. chart. in 4. XIII. plut. XI. *Luc.* XVIII. opufc. et nr. XXII. fragm. Pifcatoris. — tom. II. pag. 137 fqq. cod. papyrac. faec. XIV. fcholiis nonnullis marg. adfperfis, XIII. plut. 32. nr. 1 — 39. dialogi 35. praeterea dial. mortuorum deorum, marini et meretricii. — cod. chart. faec. XVI. in 4. Phalaris vterque. — Pag. 206. cod. XLVIII. Plut. XXII. chart. in 4. faec. XV. dialogi XIIII. deorum dial. marin. XI. mortuor. VII. — Pag. 331. cod. chart. in 4. faec. XV. X. plut. LVII. varia opufc. 57. — Pag. 343. cod. VI. plut. 57. cod. chart. in 4. faec. XV. opufc. 44. — Pag. 354. cod. XIII. plut. 51. membr. in 4. faec. XIII. cum fchol. marg. opufc. 43. — Pag. 378. cod. XXVIII. plut. 57. chart. in 4. faec. XV. cum fchol. marg. opufcc. 78. praemiffa eft breuis Luciani vita: dialogorum autem ordo ab editis eft diuerfus. De non temere credendo calumniis in cod. infcr. eft περὶ ἀγνοίας. — Pag. 381. cod. XXIX. chart. in 4. faec. XV. dial. deorum 24. marini 15. mortuorum 30. Menippus et Charon. — Pag. 421. cod. chart. faec. XVI. fol. Tyrannus, Menippus et mortuorum dial. XXX. ordine tamen ab editis aliquantum diuerfo. — Pag. 423. cod. XLV. chart. faec. XV. in 4. Tragopodagra, Ocypus cum argumento, Cynicus et de dea Syria. — Pag. 425. cod. XLVI. chart. faec. XV. in 8. fermones 17. dial. mortuor. 30. marini 15. deorum 25. — Pag. 433. opufcula varia. — Pag. 487. cod. I. plut. 59. nr. 43. et tom. III. pag. 207. cod. XVII. nr. 7. plut. 80. ac pag. 263. plut. 85. nr. 39. inter Platonis opp. in vtroque codice tomi III. Halcyon. — cod. X. plut. 91. nr. 20. foloecifta. — *Lucianus* citatur in Florilegio fentent. tom. I. pag. 254.

Venetiis in bibl. *D. Marci*, fecundum catal. pag. 209. cod. CCCCXXVII. chart. faec. XIV. in 8. Epiftolae faturnales, de non temere credendo calumniae et patriae encomium. — pag. 211. cod. CCCCXXXIV et CCCCXXXV. membran. plurima Luciani opera. — p. 212. cod. CCCCXXXVI. chart. faec. XIV. in 4. plurimi dialogorum. — pag. 215. cod. CCCCXXXVIII. chart. faec. XIV. in 8. Phalaris I et II. — pag. 232. cod. CCCCXLV. chartac. faec. XV. in 8. Iupiter tragoedus et confutatus, fomnium et Icaromenippus. — pag. 278.

pag. 278. cod. DXVII. chart. saec. XIV. in 8. de non temere credendo calumniae et Alexander s. *Ψευδομάντις*. — In cod. *Macarii* 'Ροδωνιά, sunt plura excerpta ex Luciani operibus. vid. *Villoison* Anecdota gr. tom. II. pag. 10.

Ibid. in bibl. *S. Michaelis*, teste *Mittarellio*, in catal. codd. pag. 694. cod. *Sophista* a *Melanchthone* lat. versus; eiusdem dialogi versionem, a *Guarino* factam, exstare, memoratur ibidem. — dial. Charontis et Mercurii, ex versione *Aurispae*. adde pag. 85. — De versione *Aurispae* et variis codd. vid. *Mazzuchelli* Scrittori d' Ital. vol. I. part. II. pag. 1280.

In biblioth. *Taurinensi* regia, test. catal. codd. latinorum pag. 291. cod. DCCCCXLII. membr. saec. XV. *Luciani* verae historiae libr. II. atque dialogus Charontis, Mercurii, Menippi etc. a *Lilio Castellano* latinitate donati.

In bibl. *Leidensi* inter legatum Perizon. teste catal. pag. 494. nr. 6. in 8. sunt mstae variae lectiones in Lucianum ex cod. *Reginaldi Poli*, cardinalis et Achillei archiepiscopi Cantuariensis; item excerpta ex *Chstphori Longolii* Luciano cum MSS. collato.

In biblioth. publ. *Parisiensi* sunt permulti codd. qui modo plura, (praecipue cod. MMDCCCCLIV. in quo sunt 76. opuscula Luciani, cod. MMDCCCCLVII. MMMX. cod. MMMXI. in quo 74. opusc. cod. MMMXII. qui 18. libell. continet. cod. MMMXXXVII. cum 10. opusc.) modo pauciora complectuntur Lucianea, quae omnia repetere foret molestum. vid. catal. tom. II. ind. voc. *Lucianus*. — Cod. *Colbertin.* bombycin. scriptus MCCCLXXXII. et continens opera Luciani. vid. *Montfauc.* palaeogr. gr. pag. 73. — In bibl. *Coisliniana* teste Montfaucon in catal. vbi aliquoties, pag. 514. 517. 575. sit Luciani mentio, sunt pag. 519. epigr. in Anthol. msta Leonardi Philarae, vulgo Villeret, Atheniensis', — pag. 490. in Lexico msto est collectio vocabulorum (λέξεων χρησίμων) apud Lucianum. Eiusmodi collectio in cod. *Ant. Eparchi.* vid. *Fabr.* B. Gr. vol. IX. pag. 485.

In bibl. regia *Matrit.* cod. XXIV. apud *Iriart.* pag. 104. 105 et 108. in Anthol. pauca Luciani epigrammata. — pag. 165. cod. XLIX. fol. 112. *Luc.* Tyrannicida. — pag. 450. cod. CXIV. *Luciani* epigr. in Veneris statuam, quod sub eius nomine non exstat. — In bibl. *Escor.* teste *Plüero* in Itiner. per Hispan. pag. 180. *Luc. Philopatris*, (in Clarkii epistol. germ. per Koehlerum versis, forsan rectius legitur *philosophi*,) Opuscula.

In bibl. *Vindobonensi* in cod. I. vol. VII. in comment. *Lambecii* inter opera Platonis nr. 22. pag. 6 sq. recensetur *Halcyon;* sed Lambecius illum dialogum negat esse Platonis aut Luciani; contra cum Phauorino apud Diogenem Laertium et cum Nicia Nicaensi apud Athenaeum tribuit eum *Leoni* academico. adde *Nesselii* catal. codd. part. IV. pag. 17. vbi quoque p. 70. in cod. CXIV. chart. antiquo sunt varia Luciani opuscula. — p. 75. in cod. CXXIII. et pag. 146. in cod. CCCII. nr. 3. nonnulli dialogi. — pag. 93. in cod. CLXV. fragmenta quaedam.

In *Anglia*. Moses du Soul codd. Oxon. Barocc. et Bodlei. iam contulit, eosque in praef. Reitz. pag. XIV. paucis descripsit. In catal. codd. MSSt. Angliae et Hiberniae indicantur inter Barocc. nr. 56. — in cod. Bodlei. CXXXVI. XIV. dial. mortuorum. — in cod. MMCCLXXXX. nr. 11. quinque dialogi. — *Cantabrigiae* in biblioth. coll. S. Trinit. (tom. I. part. III. pag. 102.) A Dialogue of *Lucian*. — in colleg. S. Benedicti, (ib. p. 144.) *Luc.* de amicitia, traductus. — In bibl. eccl. *Westmonasteriensis*, (tom. II. p. 27.) Asinus

 Luciani:

Luciani: eiusdem quaedam lat. — inter codd. *Vossian.* (pag. 60.) fcholia antiqua in omnia Luciani opp. — In bibl. *Norfolciana*, Londini, (pag. 80.) dialog. Charontis et Mercurii per Leonard. Aretinum verfus. — *Luc.* orat. de calumnia. — Inter codd. *Thomae Gale* (pag. 189.) collectanea varia in Lucianum, et variae lectiones in eumdem.

In bibl. elect. *Bauar. Monac.* in gr. cod. CCXXVIII. encomium patriae Luciani.

In bibl. acad. *Giessensi I. H. Maii* notae msstae ad Luciani opp. Amftel. 1687. et additamenta ad fuam edit. de Longaeuis.

In bibl. *Augustae Vindel.* hiftor. vera et Timon. in alio cod. *Luciani* quaedam.

In bibl. *Heidelbergensi* fuerunt quondam *Luc.* opp. cum fcholiis, et in alio cod. in 4. opufc. 83. — De cod. quem de Wit, poftea van der Mark poffederunt, et Ienfius contulit, vid. *Reitzii* praefat. pag. XV.

Sequitur, vt *editiones* et graecas et latinas primum omnium, aut plurium, dein quorumdam fingularium librorum perfequar.

Princeps eft dialogorum *Florentina*, 1496. fol. fine nomine typographi. graece. Cui editioni fi additus dicitur *Philostratus*, is error inde ortus videtur, quod in nonnullis exemplaribus edit. Philoftrati, quae apud Iunt. demum Florentiae 1517. excufa eft, vno volumine fimul compacta fuit. vid. *Maittaire* A. T. IV. part. I. p. 65. not. cel. *Panzer* A. T. vol. IV. pag. 312. nr. 198. qui in vol. I. pag. 425. cum Philoftrato prodiiffe principem Luciani editionem fcripferat, et alios laudarat V. D. adde *Bandin.* catal. codd. gr. Laurent. Medic. vol. II. col. 335. et cl. *Fossium* in catal. — biblioth. *Magliabech.* tom. II. col. 104 fq. E prelo Iuntino exiiffe putat Maittaire; at dubitat *Bandini* in Annal. typogr. Florent. II. pag. 257. et vero id falfum videri, docet *Audiffred.* in fpecimine — edd. italicarum faec. XV. p. 350 fqq. vbi copiofe differit de illa edit. quae quamquam a vitiis typogr. haud immunis eft, tamen praeftare poteft codicis msti vicem, iudice *Reitzio*, qui in praefat. fua ad Lucianum potiores recenfet editiones.

Venetiis ex officina Aldina bis exiit *Lucianus* cum Philoftrato, et Calliftrati defcriptionibus, primum a. 1503. fed peffime habitus [hh]); dein longe cultior 1522. fol. graece, e cod. curante Afulano, quae pofterior, licet ipfa faepe vitiofa, fundus eft plurimarum, quae fubfequutae funt, editionum, neglecta Florentina, in locis haud paucis meliore. vide, quae de his aliisque edd. animaduerti in Introd. l. c. pag. 190 fqq.

Luc. opera, gr. *Haganoae* per Io. Secer. 1526. 8. II. voll. vid. *Maittaire* A. T. II. pag. 676. [ii]) — *Ibid.* gr. exc. per Petrum Brubachium, 1535. 8. II. voll. — *Venetiis*, gr. cura *Antonii Francini*, apud Iuntam. 1535. 8. II. voll. quae editio, licet aliquoties interpolata, tamen Florentina parum inferior dicitur a Reitzio.

Basileae quinquies prodierunt *Luciani opera*, 1) palma Ifyngrinii, graece 1545. 8. II. voll. [kk]) In catal. Pinell. tom. III. pag. 285. notatur, deeffe dialogum de morte Peregrini.

hh) In catal. bibl. Burmanni II. fuit exemplar cum MSS. collatum.

ii) In bibl. Burmanni II. fuit, tefte catal. p. 41. exemplar cum msstis collatum.

kk) Praefatus eft *Io. Ribittus*, Laufannae III. Cal. Mart. 1545. vid. Thef. bibliothec. I. p. 207. atque de edit. fq. et aliis rarior. *Luciani* edd. *Baueri* biblioth. libr. rar. I. pag. 310 fqq.

grini. — 2) 1555. gr. quae quidem edit. preſſe ſequuta eſt priorem, et vero illius vitia auxit; aliquot tamen locis meliorem exhibet lectionem, notante *Reitzio* in praef. pag. 111. — 3) apud H. Petri 1563. 8. IIII. voll. Verſio lat. graecis adiuncta varios agnoſcit auctores: argumenta ſunt *Iacobi Micylli;* denique notae *Gilberti Cognati*, quibus accedunt ad libros pleroſque *Io. Sambuci* adnotationes, quas Reitzius vocat pueriles: cum *Iac. Zwingeri* narratione de vita et ſcriptis auctoris. — Haec editio repetita eſt 4) 1602. (teſte editore Bipontino: in catal. autem Burmann. I. pag. 209. Baſil. 1604.) et 5) 1619. apud Seb. Henricum Petri, 8. IV. voll. — Inter ea prodierunt *Luc.* opera, graece, *Francofurti*, 1546. 8. II. tom. quam edit. haud omnino ſpernendam duxit Reitzius. — noua recognitione, vt habet titulus, emendata, graece: per Petrum de Nicolinis de Sabio, impenſis Melchior. Seſſae. cum indice copioſo, *Venetiis*. 1550. in 8. II. voll.

Tum plenior curata eſt editio gr. ac lat. *Pariſiis* a. 1615. fol. cum Micylli argumentis, verſione variorum et adnotationibus breuibus et eruditis *Io. Bourdelotii*, adhuc iuuenis, ad calcem voluminis coniectis et Thomae Guerino, quem ICtorum principem vocat, dicatis: tum notis antea ineditis *Theodori Marcilii* ad quaedam Luciani loca, et ſelectis *Gilberti Cognati*. Elegans eſt haec editio, quam Bourdelotius ait ſe emendaſſe, collatis non modo editionibus, ſed II. MSS. bibl. regis Galliae et variis lectionibus codicis Thomae Linacri et Florentini. At Tan. Faber ad Luciani Timonem cap. 1. negat, ſe mirari ſatis poſſe illius impudentiam, qui auſus ſit poſteris imponere, profeſſusque, editionem illam Pariſienſem in forma maxima e MSS. codd. regiae bibliothecae expreſſam eſſe. Idem Bourdelotius teſtatur, ſe nouam Luciani verſionem adſectam habuiſſe.

Caſtigata eſt et a vitiis typotheticis purgata Philippoque Mornaeo inſcripta ed. gr. et lat. a *Io. Benedicto*, *Salmurii* 1619. 8. II. voll. ita curata, vt is et verſionem variorum interpolaret, et vero ipſum contextum graecum, (vt in praef. adfirmauit,) vel ex collatione variorum antiquorumque codicum, vel ex proprio iudicio emendaret. Verum id eſſe, et nonnulla probe ab ipſo emendata, quamquam Reitzius agnouit; maluit tamen, vt is iudicaſſet, vbi codicibus ducibus, vbi ſolo iudicio fuerit vſus: nec Reitzio videtur Benedictus, ad veram lectionem ex msstis reſtituendam, operam impendiſſe iuſtam.

Vitioſiſſima editio eſt, quae *Graeuiana* dicitur, quae quidem nouis Gronouii et Graeuii aliorumque notis et ſcholiis graecis eſt ornata; at non modo ex codd. qui ibid. indicantur, nihil in contextu graeco habet reſtitutum, ſed in graecis quoque et latinis, maxime in notis et ſcholiaſte mendis obruta eſt typographicis, *Amſtelodami* apud Blaeu. (cur. Clerici) a. 1687. 8. II. voll. [ll]) cum *Io. Benedicti* (vt verbis vtar Fabricii,) verſione, et Anonymi *ſcholiis graecis* [mm]), tum primum ex Iſ. Voſſii codice cura Ioh. Clerici editis, quae, ſeparatim deſcripta, ſingulis tomis adnectuntur. Praeterea ſingulis ſubſtratae paginis in hac editione comparent

 notae

ll) Conf. *Stollii* Nachricht. von den Büchern — in der Stoll. Bibl. vol. I. pag. 777 ſqq.

mm) Collector horum ſcholiorum, minime contemnendorum, licet hinc inde lacunoſorum mendatorumque, Chriſtianus eſt, vt variis locis ipſe indicat. Non valde antiquum eſſe, licet antiquiſſimum vocet *Franciſcus Iunius* in catalogo pictorum pag. 12. conſtat ex eo, quod tom. I. pag. 34. laudat Magiſtri Grammaticam, ad Thomam Magiſtrum reſpiciens. Adde tom. II. pag. 40.

notae integrae Bourdelotii, et ineditae antea, neque adeo frequentes *Aeg. Menagii* [nn]), *Francisci Guieti*, *Iac. Tollii*. Praeterea quae ad libros Luciani singulares adnotarunt *Tan. Faber*, *Io. Georg. Graeuius* et *Lamb. Barlaeus*, selectae quoque Cognati, Sambuci etc. et quae in exercitationibus ad optimos scriptores graecos [?] de Luciani locis quibusdam monuit *Iac. Palmerius a Grentemesnil.* Argumenta quoque Micylli praefixa libris singulis, et in calce tomi vtriusque notae antea ineditae ad Lucianum virorum doctissimor. Io. Georgii Graeuii et Iac. Gronouii. Si iterum (pergit Fabric.) curanda Luciani editio sit, danda erit opera, vt Graeca emendatius excudantur, versio hinc inde emendetur, nec omittantur *Io. Brodaei* atque *Pauli Leopardi* praeclarae ad Luciani loca non pauca obseruationes, quae obuiae sunt in lampade artium Gruteriana. Denique ratio habebitur lectionum Lucianearum *Io. Iensii*, viri atticarum elegantiarum callentissimi, in quibus multa Luciani feliciter emendauit ope editionis antiquae Florentinae, multis eruditam lucem ex ingenio ac doctrina sua adtulit. Lucem viderunt illae *lectiones* Hagae Comitis 1699. 8. *Fabric.*

Haec et plura praestita deprehendes in locupletissima et hucusque optima editione, cuius haec est inscriptio:

Λουκιανοῦ — *Luciani Samosatensis opera: cum noua versione Tiberii Hemsterhusii et Io. Matthiae Gesneri, graecis scholiis, ac notis omnium proximae editionis commentatorum, additis Io. Brodaei, Io. Iensii, Lud. Kusteri, Lamb. Bosii, Hor. Vitringae, Io. de la Faye, Ed. Leedes aliisque ineditis, ac praecipue Mosis Solani et I. M. Gesneri, tom. I. cuius priorem partem summo studio curauit et illustrauit Tiberius Hemsterhusius. Ceteras inde partes ordinauit, notas suas adiecit Io. Fredericus Reitzius.* — tom. II et III. omissa nominis Hemsterhusiani mentione Amstelod. sumt. Iac. Wetstenii, 1743. 4. — Post aliquantum temporis, quod Wetstenius metu, ne mole operis cresceret pretium eoque emtores deterrerentur, commotus facere noluit, demum alio loco, aliusque sumtu prelo subiectus accessit, *Index verborum ac phrasium Luciani, siue Lexicon Lucianeum, ad editiones omnes, maxime nouissimam Wetstenianam concinnatum a Car. Conr. Reitzio*, (fratre Ioannis Friderici,) Traiecti ad Rhenum, ex typographia Hermanni Besseling, bibliopolae. 1746. 4. — *Solanus*, Britannus, multum operae et temporis nouae Luciani recensioni atque editioni consecrarat, et non modo codd. omnesque fere editiones, (de quibus vid. in praefat. Reitzii, p. XIV.) contulerat; sed etiam a. 1708 m. Febr. specimen futurae editionis publici fecerat iuris. vid. eius notam ad Luciani Hermotimum cap. 77. pag. 820 sq. At consilium caruit exitu, et ab eo emendatum atque illustratum Luciani exemplum, versione etiam castigata, a. 1720. et tribus annis post, additamenta quaedam acceperunt bibliopolae Wetstenii, et ab his deinceps Hemsterhusius, (qui a. 1720. primum parandae editioni operam manumque admouit, et post decem annos, ab a. 1730. quo incepit Lucianum prelo committere, vsque ad 1736. plagulas absoluit vndeseptuaginta,) ac Reitzius, ad quem bibliopolae, tarditate operis et Hemsterhusii commoti, rem detulerunt, vt parem diligentiae celeritatem adhiberet. Ita, subsidiis, quae et ad manus erant, et

nn) Quem quidem ex notis *Fr. Guieti* msstis sua omnia habuisse, sibi persuadet Reitzius in praefat. pag. V. Nec mirum: Menagium enim plagiariis in primis adscribendum esse, docuit, eodem Reitzio monente, *Frid. Otto Menken* in Nouis miscell. Lips. vol. I. part. I. 1742. pag. 122—137. in duabus Plagiariorum decadibus. *Harl.*

et poterant parari, collectis, Reitzius reliquas partes recensuit, aliorumque notis suas, Hemsterhusianis diuitiis copiisque eruditionis graecae haud quidem pares, nec tamen spernendas, adiecit; Gesnerus vero confecit versionem laude dignissimam multasque adspersit adnotationes. Sed Reitzius praecipue non omnino satisfecit censori suo, acuto sane doctoque, qui haud pauca reprehendit, et ipse praeclaras interspersit obseruatt. in nouis actis erudit. Lipsiens. a. 1745. m. Maio, pag. 241—258. in cuius fine censor, erit fortasse, inquit, qui boni publici caussa Lucianum et emendatiorem et notis inutilibus minus laborantem et indicibus necessariis dabit. Reitzius vero, illa censoris acerbitate commotus, paucis modeste respondit in sua defensione, praefationi fratris sui ad lexicon Lucianeum subiuncta, atque ex verbis initii, „licet iocos, a *serio* forsan homine in me iactatos, facile feram" cognosci potest ab eo fuisse *Ernesti*, (ad cuius nomen voc. isto *serio* adlusisse videtur,) censorem suum habitum aut compertum. Ernesti autem respondit in censura lexici Lucianei, in iisdem actis a. 1747. m. Iul. pag. 405 sqq. Sed hac lexici censura Reitzius iunior exacerbatus non solum nominis sui vindicias scribere voluit; sed litteras quoque Menkenii, hac de controuersia ad ipsum scriptas, belgice vertit, et actis diurnis siue holland. Büchersaal, m. Sept. 1749. (vid. *Fr. Stosch* schediasma de libris rarioribus pag. 17.) inferendas curauit: quod aduersariorum suorum iram magis exacuit. vid. *Stredtmanni* nouam litter. Europam, (das neue gelehrte Europa,) part. I. pag. 11 sq. Adde, quae de lite ista et querelis V. V. D. D. scripsi in Introduct. l. c. pag. 192. vbi in nota quoque animaduerti, *Valcken.* in diatribe Euripid. p. 288 sq. adfirmasse, et partim exemplis probasse in II et III. Opp. voluminibus centena, quae corrigenda essent, fuisse relicta.

Luciani Opp. gr. et lat. cum notis selectis, (siue potius Hemsterhusii aliorumque contractis aut excerptis,) cura *I. P. Schmidii*. Mitau. 1776—1780. VII. voll. 8. [Non ea editio ad finem perducta est.]

Λουκιανος. Luciani Samosatensis Opera. Graece et lat. ad editionem Tiberii Hemsterhusii et Io. Frederici Reitzii accurate expressa. Cum varietate, lectione et annotationibus. Studiis societatis Bipontinae. Biponti. ex typographia societatis. 1789—1793. X. voll. Editio Hemsterhusio-Reitziana ita est typis nitidis recusa, vt singulis voluminibus notae et V. L. a contextu separatae in fine adiicerentur. Primo volumini praeter I. Fr. Reitzii syllogen de aetate, vita scriptisque Luciani praemissa est notitia editionum litteraria, quam nos quidem valde locupletauimus. [Volumini X. quod et Indices habet, non Lexicon, additae sunt p. 123 sq. Variae Lectt. codd. Paris. a Belino de Ballu collatorum.]

Latinas quasdam versiones. Aliae postea indicabuntur.

Scripta *Luciani* pleraque, ab *Erasmo* et *Th. Moro* oo) translata, et ab *Erasmo* recognita. *Paris.* 1506. fol. et apud Ascensium. 1514. 4. Basil. 1514. 4. Quae Luciani vertit Erasmus, (vertit autem admodum iuuenis; vnde graecae linguae ignoratione saepe peccare, notauit *Palmerius*. vid. notas ad tom. I. edit. Amstel. pag. 474.) leguntur etiam tomo primo *Erasmi* Operum, Basileae olim, iterumque Amstelodami recusorum. Sunt autem haec: *Saturnalia, Cronosolon, epistolae saturnales, de luctu, abdicatus, Icaromenippus, Toxaris, Pseudomantis, Gallus, Timon, pro tyrannicida, de mercede conductis, dialogi amatorii* XVIII.

oo) Qui transtulit Cynicum, Menippum, Philopseud. etc. in *Mori* Opp. Francf. 1689. fol.

XVIII. *Hercules gallicus*, *Eunuchus seu Pamphilus*, *conuiuium* s. *Lapithae*, *de sacrificiis et de Astrologia*. — *Basileae*. 1514. 4. — *Florent*. per her. Phil. Iuntae. 1519. 8. — *Basil.* ap. Frobenium. 1521. fol. vid. Baumgarten Nachrichten von merkw. Büch. X^{r} p. 110 sq. — *Lugduni* apud Sebast. Gryphium. 1534. 4. — Dialogi, *Moro* interprete. Basil. 1517. 4. — Louanii, 1566.

Luciani opera: de veris narrationibus, de Asino, philosophorum vitae, Scipio, Tyrannus, Scaphidium, Palinurus, Charon, Diogenes, Terpsion, Hercules, Virtus dea, in Amorem, Timon, de calumnia, laus Muscae. In calce: *Venetiis* per Iof. Bapt. Sessam. Anno Domini MCCCCC. (1500.) 4. *Panzer* A. T. III. pag. 476.

Luciani — dialogi duo, Charon et Tyrannus. — *Petro Mosellano*, Protegensi, interprete. In fine: *Hagenoae* ex acad. Anshelmiana, m. Oct. MDXVIII. (1518.) 4. — *Fugitiui* et *Rhetor*. ibid. 1520. 4.

Manium Luciani omnes dialogi. — *Erasmo Roterodamo* interprete: *Pontico Virunio: Ottomaro Luscinio.* Vitarum dein, seu philosophorum auctio, *Luciani* dialogus, *Nycholao Beraldo* interprete. Querela item virtutis, e *Luciano*, Carolo Aretino traductus nuper dialogus. *Argentorati* ap. Io. Schottum. 1519. 4.

In *Maittaire* A. T. II. citantur *Dialogi aliquot lat.* Paris. ap. Rob. Stephanum. 1526. 8. et cum scholiis *Nic. Buscod.* ibid. 1530. 1532. 1533. 1536. 8. 1548. 8.

Luciani Opp. quae quidem exstant, omnia, e graeco sermone in latinum, partim iam olim diuersis autoribus, partim nunc demum per *Iac. Micyllum*, quaecunque reliqua fuere, translata: cum argumentis et adnott. eiusdem passim adiectis. *Francof.* ap. Christian. Egenolphum. 1538. fol. — ibid. 1543. fol. — *Paris.* ex offic. Mich. Vascosani. 1546. fol. — Lugduni 1549. fol. Aliae edd. et versiones in indice editt. opusculor. *Luc.*

Reliquas edd. tum textus graeci tum versionum latinarum siue plurium, siue singulorum opusculorum secundum temporis ordinem, quantum commode fieri poterit, persequar.

Luciani dialogi sex, latine (Charon, Timon, Palinurus et Charon, Scipio, Charon, vitarum auctio, ex versione Rinuccii [pp]) Aretini, Scipio tamen ex versione Io. Aurispae:) *Romae*. 4. s. a. sed circa an. 1470. — 1472. ap. *Ge. Lauer*. si ex charactere siue typis coniectura duci potest. v. *Audiffred.* catal. rom. editt. saec. XV. p. 409. cel. *Panzer* A. T. II. p. 523.

Dialogus maior Charon, lat. s. l. et a. forsan ex versione Rinuccii Castilionensis. *Panzer* A. T. IV. pag. 155.

Luc. de veris narrationibus, latin. *Lilio Castellano*. Neapoli per Arnoldum de Bruxella. 1475. 4. vid. *Maittaire* IV. pag. 348. — de praecedentia Alexandri, Annibalis et Scipionis, lat. redd. a *Io. Aurispa.* sine loci et typogr. nota. 1482. 4. (*Pinelli* catal. III. p. 290. *Panzer*. IV. pag. 29.)

Luc. de veris narrationibus, ex *Lilio Castell.* versis et *Diodorus Siculus.* Venetiis. per Philipp. Pincium Mantuanum. 1493. fol. lat. vid. *Panzer* III. p. 341. *Pinelli* catal. III. p. 288.

Luc.

pp) *Fossius* in Monumentis ad Alamanni Rinuccini vitam contexendam Florent. 1791. 4. p. 153. probabiliter, ait, *Rinuccino* tribuitur, quod *Rinuccii* est, mera nominis similitudine.

Luc. de veris narratt. de asino aureo; philosophorum vitae; Scipio; Tyrannus; Scaphidium; Palinurus; Charon; Diogenes; Terpsion; Hercules; virtus dea; in Amorem; Timon. *Venet.* per Sim. Beuilaquam. 1494. 4. lat. vid. *Bünau.* catal. I. pag. 175. *Panzer* III. pag. 357. *Bauer* notit. de libr. bibl. ad S. Vdalr. II. pag. 263. Exempla tamen differre videntur. vid. *Audiffred.* rom. editt. saec. XV. pag. 409. et quae ego notaui in Introd. l. c. p. 190. not. vbi quoque de edit. lat. forsan haud diuersa, edente *Benedicto Bordone*, (*Venet.* 1494. 4.) egi [qq]. — Eadem. *Mediolani* per Mag. Vldericum Scinzenzeler. 1497. 4. (vid. Introd. l. c. pag. 193. *Panzer* II. pag. 83.)

Dialoghi duo: Tyrannus. Interlocutores: Charon; Mercurius; Rhadamantus; Magapentes; Cinifcus; Micillus; Mortuus; Lucerna; Lectus. edit. peruetusta, sine vlla nota typographica; sed litteris rudibus, impolitis, distortis et inaequalibus, indice *Mittarellio* in Adpendice libr. saec. XV. col. 252.

Luc. Palinurus. Scipio romanus, carmina heroica in Amorem; Asinus aureus. *Bruti* et *Diogenis Cynici* epistolae. lat. (cum dedicat. *Gellii Bernardini Marmitae.*) *Auenione.* Impensa Nicolai Lepe, ciuis Auinionensis. 1497. 4. *Panzer* I. pag. 98. Cat. *Bün.* I. p. 175.

Censorinus — tab. *Cebetis*, *dialogus Luciani*, (interpr. Car. Aretino,) *Epictet. Basilius*, *Plutarchus* de inuidia et odio. *Bononiae* per Benedictum hectoris bononiēsis (sic) viribus. — lat. Anno M.CCCC.LXXXXVII. (1497.) fol. vid. *Audiffredi* editt. ital. saec. XV. pag. 112. *Fossii* catal. bibl. Magliabech. I. col. 512 sq.

Luc. Asinus aureus, interprete *Poggio.* (Vlmae.) ex off. Lud. de Hohenwang. s. l. et a. *Panzer* III. pag. 546.

Luc. Tyrannus et philosophorum vitae. s. l. et a. 4. *Panzer* IV. pag. 155.

Luc. dialogus, quomodo solus nudus per Acheronta transuehi potest etc. — edente *Paulo Niauis*, s. l. et a. (Lipsiae,) 4. *Leich* de orig. et increm. typographiae Lipsiensis, pag. 104. *Panzer* I. pag. 506.

Luc. de vitis philosophorum. *Lipsiae*, per Iac. Thanner. 1498. 4. — 1499. 4. *Panzer* I. pag. 490 et 496.

Epistolae gr. elegantissimae; *Luciani* saturnalia et epistolae saturnales. graece. Louanii. 1500. 4. vid. *Askew* bibl. pag. 55.

Timone comedia del Conte Mathe Maria Boyardo C. de Scandiano traducta de vno Dialogo de Luciano etc. stampata in Scandiano per Peregrino di Pasquali etc. 1500. 4. *Panzer* III. pag. 5. Deinceps rec. saepius. vid. *Paitoni* biblioth. v. *Lucianus.*

Luc. Icaromenippus. gr. et lat. ex interpret. *Erasmi Roterod.* *Eiusdem* Menippus s. Necromantia, gr. et lat. vers. a *Theod. Moro.* *Eiusd.* vitar. auctio, gr. et lat. ex interpr. *Nic.*

qq) In catal. quidem Schweyer. Venet. 1794. p. 12. citatur *Luc.* de veris narratt. et alia. edente Benedicto Bordone. Venetiis, Simon Beuilaqua. 1494. 4. et in *Lairii* indice librorum etc. Senonis 1791. 8. part. II. p. 194. citatur: *Luc.* varia opera in latinum translata, edente *Benedicto Miniatori.* Venet. per *Sim. Beuilaquam.* 1494. d. 25. Aug.

Nic. Beraldi. Exc. Theodor. Martin. 4. fine loco et die. vid. *Menken.* catal. part. I. p. 106. Probabiliter Louan. circa 1520.

Luc. opus *parasiticum*, interpr. *Franc. Bellafino:* per Io. Anton. Platonidem Benedictorum. *Bonon.* 1505. 4. *Maitt.* II. pag. 174.

Λουκιανοῦ — Διάλογοι. *Luciani* Deorum dialogi, numero 70. vna cum interpretat. e regione latina, nusquam antea [rr]) impressi: *Ottomaro Nachtgal* curante. per Io. Schottum. Argentor. 1515. 4.

Ex Luciano quaedam iam recens traducta. Somnium —. Aduersus eum, qui inquit etc. Nigrinus —. Caucasus. per *Ottom. Luscinium*, (Nachtgall.) in fin. Excusum Argentorati typis — Io. Knoblouch. 1517. 4. — *Luc.* dialogi lat. ab *Erasmo*, *Ottom. Luscinio* etc. ibid. 1519. 4. [ss]) De tribus his editt. vid. *Am Ende* in vita Nachtgalli, in *Strobelii* Miscellan. literar. Inhalts. fasc. IV. Noribergae. 1781. 8. pag. 42 sqq. — *Dialogi* quidam. Lips. 1518. 4. vid. *Schnitzeri* Kirchenbibl. zu Neustadt an der Aisch. fasc. VI. p. 59.

Luc. Piscator. interpr. *Bilib. Pirkheymero*, lat. Norib. 1517. 4. per Frid. Peypus. — de ratione conscribendae historiae, ex graeco in lat. traductus, per *Bilib. Pirkheymer. ibid.* eod. anno. 4. [tt]) et in *Pirkheym.* Opp. Francof. 1610. fol. pag. 52. it. in Penu artis historicae tom. II. pag. 565. Basil. 1579. 8.

Luc. opuscula, *Erasmo Roterod.* et *Th. Moro* interpr. Venetiis in aedibus Aldi et Andr. Asulani. 1516. 8. vid. *Pinelli* catal. III. nr. 7540. In bibl. Burm. II. fuit ex. cum MSS. collatum. — *Charon.* lat. ex vers. *Alamanni.* Basil. 1518. 4. — Fugitiui, interpr. Bilib. Pirkheymero. *Hagenoae*, ex acad. Th. Anshelmi. 1520. 4. — *Nauis.* interpr. *Bilib. Pirkheymero.* Norib. 1522. 4. — orat. in calumniam, a *Ph. Melanchthone* latina facta. In calce. *Lipsiae*, ap. Melch. Lottherum. 1515. 4. (II. plagg.) — *Rhetor*, Pirkheymero interprete. Hagenoae 1520. 4. vid. *Maitt.* II. pag. 598. 599. vbi in nota duae aliae editt. incerti temporis memorantur:

Luc. dialogi aliquot lepidissimi, graece, Basil. ap. Valent. Curion. 1522. 4. vid. *Bunav.* catal. I. pag. 176. — Tyrannicida et Abdicatus. gr. et lat. ab Erasmo ibid. 1522. 4.

Lucian. Icaromenippus, Menippus vitarum auctio, graece, 4. et *eiusdem* dialogi deorum, quibus et duo nunc primum additi, qui luxato ordine antea fuerant impressi; marini, inferni. Graece, apud Gilles de Gourmont. cum praef. *Caroli Bracheti* Aurelianensis, qui librum sub impressoris incude recognouit. 4. — *deorum marini*, *inferni dialogi.* Louan. ap. Theod. Martin. 1520. 4. — Epistolae graecae: *Luciani* Saturnalia, Cronosolon, et epp. Saturnales. *Louan.* apud Theodor. Martinum. 1520. 4. — *Abdicatus* et *Tyrannicida.* gr. et lat. interprete *Erasmo* Roterod. cum *Libanii* declamatiunculis. Basil. 1522. 4. apud Froben.

Luc.

[rr]) Hoc tantum de versione lat. intelligendum est.

[ss]) Vid. supra in notitia Opp. omnium, sub finem, vbi latinae quaedam verss. enumeratae sunt.

[tt]) Vid. cl. *Pfeifferi*, nostratis, Beyträge zur Kenntniss alter Bücher und Handschriften. part. III. Hof. 1786. 8. pag. 498 sqq.

Luc. Charon, it. *dialogi* Veneris et Cupidinis, Martis et Mercurii, gr. *Louan.* apud Theodor. Mart. Aloftenfem. 1522. 4. — *Nigrinus*, gr. ibid. 1521. 4. — *Timon.* gr. ibid. 1523. — *Prometheus* gr. ibid. f. a. 4. — de fectis philof. *Goclenio* interpr. — ibid. 1522. 4.

Luc. Verarum narrationum, libri II. gr. et lat. *Bafileae* in aedibus Valent. Curionis, 1524. 4.

Luc. orat. aduerfus calumniam mire elegans. graece. Wittembergae f. a. in 8. (2. plagg. probabiliter apud Melchior Lother,) cum Melanchthonis dedicat. ad Henr. Bireum a Duben. — *Contra indoctum*, lat. e verfione *Ioach. Camerarii.* Witteb. 1525. 8.

Icaromenippus, et *dialogus* Neptuni et Mercurii, cum *Xenoph.* Herone, *Ifocr.* ad Demonicum, *Demofthenis* Olynth. *Libanio*, etc. graece omnia, cum *Franc. Vergarae* praef. Compluti. 1524. 4. vid. Maitt. A. T. indic. voc. *Lucianus*, pag. 30. — *Luciani aliquot exquifitae lucubrationes* (Demonact., Parafitus, Scytha, Harmonides et Herodotus,) *per Io. Alex. Braffiganum recens latinae redditae, ac uberr. fcholiis illuftratae.* Viennae Auftr. 1527. 4. vid. *Denis* Wiens Buchdruckergefchichte pag. 261 fq.

Luc. dialogi *coeleftes*, *marini* et *inferni:* cum *Plutarcho* de educat. liber. Hagenoae. 1527. 8. — *in calumniam*, et *Plutarch.* hirund. lat. *Melanchthone* interpr. *Lyfid.* ep. ad Hipparch. lat. — *Luc.* aduerfus indoctum etc. opufc. latine ab *Anaftafio* verfum. Parif. apud Rob. Steph. 1527. 8.

De nauigat. f. *Tyrannus*, graece. Parif. apud Morrh. 1530. 8. — *Icaromenippus, ibid.* eod. anno. 8. graece. — *Gallus* et alii dialogi. Argentor. 1530. 8. — *vitarum auctio*, gr. Parif. ex offic. Ger. Morhii. 1530. 8. — ibid. apud Andr. Wechel. 1556. 4. — *Somnium*, gr. ibid. apud Ger. Morhium. 1530. 8.

Luc. Iudicium deorum, gr. ex officina Rutgeri Refcii et Barth. Grauii, Louan. 1531. 4. — *Parif.* apud Guil. Morelium 1550. 4. — apud Andr. Wechel. ibid. 1555. 4.

Mortuorum dialogi, graece. *Louan.* et offic. Rutgeri Refcii 1531. 1539. 8. — Parif. ap. Chrift. Wechel. 1543. — 1549. 4. — Σῖγμα accufat Τῦ, et Τοῦ diluit accufationem Σῖγμα, lat. per *Calcagninum*, Bafil. 1539. 8.

Luc. Aftrologia, *Erasmo* Roter. interprete. *Iofephi Struthii* in *Luc.* aftrol. commentariorum libri II. *Luciani* declamatio quaedam lepidiffima, *Iof. Struthio* interprete. Excuf. *Craconiae* per Matth. Scharffenberg. 1531. 8. vid. Introd. meam l. c. pag. 195.

Tyrannicida, gr. Louan. 1534. — Parif. apud Chrift. Wechel. 1549. — ibid. apud Andr. Wechel. 1555. 4. — *Charon*, gr. Parif. ex offic. Chrift. Wechel. 1536. 8. — gr. Colon. apud her. Io. Gymnici, 1544. 8.

Libellus de non facile credendis (credendo) delationibus, graece. *Louan.* ex offic. Rutg. Refcii. 1534. 4. — de non facile credendo calumniae, graece. *Parif.* apud Guil. Morel. 1550. 8. — gr. et feorfim lat. Phil. Melanchth. interpr. ibid. apud Fed. Morel. 1585. 4.

Luc. Parafitus. graece. *Parif.* ex offic. Chrifti. Wecheli. 1536. 8. — ibid. 1553. 4.

Luc. aliquot *dialogi* per *Erasm.* verfi, cum *Nic. Boscoducenfis* explanatione, tertia edit. ab authore recognita. Ex offic. Rob. Steph. Parif. 1536. 8. — *Somnium* et *Hercules* Gallicus, gr. Parif. apud Tiletan. 1536. 8.

Luc. Macrobii, i. e. Longaeui, *Obsopaeo* interprete. Noribergae. 1537. 4.

Luc. Toxaris, gr. Parif. apud Chrift. Wechel. 1537. 8.

Luc. dialogi deorum. graece. Louanii 1538. 8. — Parif. 1543. (al. 1544.) 4. — *dial. marini.* gr. Parif. apud Tiletan. 1544. 4.

Luc. Somnium; Prometheus es in verbis; Nigrinus; iudicium vocalium; Timon; Halcyon; Prometheus; gr. apud Chr. Wechel. Parif. 1540. 4.

Luc. Menippus. gr. Parif. ap. Chrifti. Wechel. 1543. 4. et 1549. 4.

Luc. Alcyon et *Prometheus*, gr. Parif. apud Iac. Bogard. 1543. 4.

Luc. dialogi mortuorum et deorum, gr. Antwerp. 1547. 4. — *dial. marini*, gr. ibid. eod. a. — *dial.* deorum. gr. ibid. in aed. Io. Steelfii 1551. 4. — *mortuorum*, ibid. 1551. 4. gr. — *Toxaris*, gr. ibid. 1547. 4. — *Somnium*, gr. ibid. 1552. 4. vid. *Fabricii* catal. bibl. I. pag. 248. — *Dialogi marini*, gr. ap. Chriftian. Wechel. Parif. 1548. 4. — *Timon*, gr. ibid. eod. anno. — *Charon*, graece, ibid. 1549. 4. — *dial. mortuor.* ibid. 1549. 4.

Luc. aliquot dialogi, lat. ex verf. Erasmi cum explanatione. Parif. ap. Rob. Steph. 1548. 8. *Maitt.* III. pag. 407.

Luc. Patriae encomium. Cupido. Parif. ap. Chrift. Wechel. graece. 1548. 4. — ibid. gr. ap. Andr. Wechel. 1555. 4.

Luc. encomium Mufcae, gr. Parif. ap. Thom. Richard. 1550. 4. — *dialog. de facrificiis.* gr. ibid. ap. Chr. Wechel. 1550. 4. — *Balneum, Bacchus, Hercules, Cycni, Mufcae encomium.* gr. Parif. ap. Chr. Wechel. 1550. 4.

Luc. dialogi coeleftes, marini et inferni, gr. et lat. Bafileae ap. Nic. Bryling. 1550. 8. — ibid. ap. her. Nic. Bryling. 1565. 8.

Luc. dial. coeleftes, marini et inferni; *Menippus* et *Timon*, graece et lat. addita funt argumenta verfibus lat. tractata per *Io. Sambucum.* Dialog. Veneris et Cupidinis, verfibus lat. redditus a *Georgio Sabino* etc. Argentor. ap. Wolf. Cephalaeum. 1550. 8. — *Dialogi selectiores*, a *Io. Sambuco*, gr. lat. Argentor. 1554. 8. (vid. *Pinelli* catal. III. pag. 287. forfan eft repetita editio.) — Vita Demofthenis, lat. Venet. 1550. 8.

Luc. epigrammatum anthologia, graece. Parif. ap. Guil. Morell. 1551. 4.

Luc. de Somnio, gr. et lat. Parif. ap. Thom. Richard. 1552. 4. — gr. ibid. apud Andr. Wechel. 1556. 4. — gr. et lat. cum comment. *Mich. Neandri.* cum eius Gnomologia Stobaeana gr. latina. Bafil. 1557. 8. et in eiusdem Opere aureo. Lipfiae 1577. 4. p. 139—191.

Luc. dialogi selectiores fuperorum, marinorum et inferorum. — *Prometheus, Menippus, Timon.* Praeter ea alii venuftiores iftorum in locum fubftituti, qui chriftianis auribus funt indigni. cum conuerfione vulgata, fcholiis Valent. Erythraei, argument. dialogorum lat. verfibus, et quarumdam fabularum μυθολογία *Io. Sambuci* et *Mich. Toxitae.* Argentinae, per Paull. et Phil. Cephaleos. 1556. 8. Praef. Val. Erythraei data eft Argentor. 1550. Parum igitur differre videtur ab edit. illius anni, paullo ante memorata. Argentor. 1572. 8.

Luc.

Luc. dialogi selectiores, gr. et lat. Lipsiae apud Voegelin. 1568. 8. — ibid. 1578. 8. 1583. 1589. 1601. 8.

Francoford. emporium — *Lucianicae* academiae oratt. II. de ebrietate, H. Steph. 1574. 8. — de scribenda historia. Basil. 1576. 8. — *dialogi* in *H. Stephani* collectione: Epistolia, dialogi breues, oratiunculae et poemata. gr. et lat. Paris. 1577. 8. — *Iudicium vocalium.* graece. Paris. ap. Fed. Morel. 1580. 4. — *dialogi marini*, gr. Lugd. 1581. 8. — *de calumnia* lat. per *Ge. Fabricium.* 1589. 8. — et gr. ac lat. a *Io. Castelio.* Helmstad. 1590. 4. (vid. Biblioth. Askew. nr. 2223.) — *dialogi*, gr. — *Io. Chrysostom.* de orando, gr. Antwerp. 1579. 8.

Luc. oratio de non facile credendis, (credendo,) *calumniis*, cum duplici versione lat. edita a *Dethard. Horstio.* Wittembergae. 1592. 8.

Luc. dialogorum selectorum libri duo, gr. et lat. Ingolstadii 1593. 8. — cum *Theogn.* sentent. ibid. 1608. 8.

De calumnia, gr. 1594. et lat. per *Io. Castelium.* Helmstad. 1595. 4. — *Gallus*, gr. Colon. Agripp. 1595. 12.

Luc. dialogi selecti et *Theognidis* sententiae, gr. et lat. Colon. Agripp. 1595. 12. — *de calumnia*, gr. lat. *Strachano* interprete. 1607. 8. — *Lis vocalium*, interpr. *Fed. Morelio:* adnexa *Clenardi* Inst. L. gr. cum *Reu. Guillonii* adnotatt. Paris. 1614. 4.

In *Dornauii* Amphitheatro sapientiae Socraticae ioco-seriae, Hanouiae 1619. fol. tom. I et II. et in *Dialogis Luc. selectis*, gr. et lat. Augustoriti Picton. 1620. 8. plura exstare Luciani opusc. iam Fabricius supra in indice singulorum indicauit.

Luc. dialogi selecti. Augustae Munatianae. 1622. 12. gr. et lat. — graece, cum noua versione lat. et notis ab vno e Patribus S. I. ad vsum collegiorum eiusd. societat. editio quarta, aucta et emendata. Lugduni 1636. 8. — *Dialogi mortuorum* cum interpret. lat. et grammatica singularum vocum explanatione. Paris. 1629. 8. — apud Seb. et Gabr. Cromoisy. ibid. 1646. 8. et 1656. 8. *Maitt.* III. p. 909. et indic. — *Tragopodagra*, gr. et lat. *Erasmo Schmidio* interprete. Wittebergae. 1631. 4.

Luc. Timon — scholiis Plutique Aristophanis collatione illustratus a *Lamb. Barlaeo:* adiuncta est lat. versio Erasmi, a *Bened. Pererio* interpolata; sed variis in locis castigata. Lugd. Batau. apud Io. Meyer. 1652. 8. — *Timon* cum not. *Tan. Fabri.* gr. et lat. Paris. ex offic. Cramoisiana. 1655. 4. (apud Hamberger. et edit. Bipont. aliosque 1653.) vid. supra in catal. scriptorum *Luc.* nr. 72.

Luc. de morte Peregrini libell. cum not. *Tan. Fabri*, gr. et lat. Paris. ex offic. Cramoisiana. 1653. 4. (apud Maittaire 1655.) — *Toxaris*, gr. lat. cum not. grammat. Paris. apud Seb. et Gabr. Cramoisy. 1653. 8.

Luc. Pseudosophista, gr. lat. cum notis et animaduerss. *I. G. Graeuii.* Amstel. ap. Dan. Elzeu. 1668. 8.

Luc. dialogi mortuorum. gr. et lat. Paris. 1656. 8. — 1671. — *Iupiter confutatus* lat. c. not. *Io. Wilh. Petersen.* Giessae. 1674. 4. vid. supra ad nr. 33. — *Dialogi selecti*, vna

cum *Timone*, gr. et lat. cura *Guil. Dugardi.* Londini 1655. 8. (in Thottii catal. IV. p. 254.) — 1677. 12. — ibid. 1700. 12. 1729. 12. — *dialogi selecti*, gr. lat. cum not. opera *Ge. Syluani.* Londini edit. II. 1684. 12. *dialogorum selector.* libri II. graeco-latini. Ingolstadii. 1698. 8.

Luc. de calumnia, gr. et lat. cum notis *Iac. Tollii.* Lugd. Bat. apud Dan. a Gaesbeck. 1677. 12. — Dial. *Timon.* gr. et lat. editus in Fasciculo graeco *Io. Iac. Schudt.* Francof. ad Moen. 1702. 8.

Luc. colloquia selecta et Timon, (cum notis eruditis,) *Cebetis* tabula. *Menandri* sententiae morales, gr. et lat. — ed. *Tib. Hemsterhuis.* Amstel. 1708. 12. — ibid. 1732. (al. 1730.) 12. et rec. Basil. 1771. 12.

Luc. dialogi selecti — ab *Edw. Leeds.* gr. et lat. Londini 1678. 8. (in catal. Tottiano, IV. pag. 254.) — Cantabrig. 1704. 8. (in *Pinelli* catal. III. pag. 287.)

Nonnulli e Luciani dialogis selectis, et in duas partes diuisi; alteram prius editam, alteram nunc additam: omnes scholiis illustrati ab *Edwardo Leeds.* — Accessit etiam, (quod hanc rem spectare visum est,) quicquid scripserunt *Graeuius*, *Gronouius*, *Iensius*, cum nuper tantum edito scholiasta graeco. Londini, R. Clauel. 1710. 8. — rec. ibid. 1726. 8. conf. Supplem. nou. act. erud. Lips. II. pag. 194 sqq. — ibid. 1728. 8. in Koenigii Supplem. catalogi libr. (Argent. 1769.) pag. 11. — *Symposium*, graece. Oxon. 1711. 8. — *Somnium, dialogi mortuorum* XVIII. *Charon* et *Timon*, in *Io. Patusae* Encyclopaedia philol. vol. I. Venet. 1710. 8.

Luc. Philopatris dial. Disputationem de illius aetate et auctore praemisit, versionem ac notas adiecit M. *Io. Matthias Gesner.* Ienae, 1715. 8.

Luc. de Longaeuis tractatus, noua versione lat. (paullo liberiore) notisque philologicis instructus; dissert. praeside *I. H. Maio*, Prof. LL. OO. et graec. resp. I. Hermanno Benner. Giessae. sine anno in fronte, sed *Benneri* dedicatio scripta est a. 1724. 4. Insertae quoque sunt notae I. Guil. Steinheilii, et quaedam Antonii Aemilii ad oram exempli Basileensis adscriptae. — *Luc.* vel potius auct. incerti, de Syria dea et *Theophrasti* de superstitione libelli. gr. Helmstad. 1725. 8. — In *Gesneri* Chrestomathia graeca, Lipsiae 1731. 8. et saepius, *Demosthenis encomium Lucianeum* transposita vna pagina integritati restituitur.

Mortuorum dialogi, graece, cura *I. C. Schlaegeri.* Helmstadii 1739. 8.

Excerpta quaedam ex *Luciani* operibus per *Nic. Kent.* (cum notis grammaticis, aliquot lectt. variis, et nonnullis Graenii ac Gronouii adnotatt.) gr. ac lat. 1730. 8. Cantabrig. — edit. *altera*, aliquanto auctior et emendatior. Londini atque Etonae. 1745. 8. — rec. ibid. 1764. 8. eadem gr. et lat. Glasguae 1778. 8. — IV. *dial. mortuorum* cum *Plutarchi* Apophthegm. *Cebetis* tabula et aliis. In vsum scholae Westmonaster. Londini. 1748. 8. — *de Somnio*, gr. et lat. ex recens. Hemsterhus. cum V. L. et notis *I. Adam Schier.* Lips. ac Guelferb. 1762. 8. — *Luc. vita*, gr. cum notis, in Eclog. ex gr. scriptorib. Turici. 1749. 8. — *Timon*, gr. et lat. cum notis selectis, edit. *Io. Frid. Stübel.* Lipsiae 1741. 8. et 1769. 8. — de conscribenda historia, graece. Lipsiae 1768. 8.

Excerpta ex Luciano, notis ac lexico illustrata, ad vsum Seminarii Catinensis. Catinae. 1772. 8. edit. nitida atque docta.

Selecti

Selecti ex *Luciano* dialogi quidam, vna cum eiusdem libello, *quomodo historia scribenda sit.* Acced. interpretatio nouissima castigata et notae variorum. Dublini. 1773. (al. 1774.) 8.

Luc. dialogi mortuorum. gr. Recensuit et in priores decem dialogos notas adspersit *Io. Bened. Carpzou.* Helmstadii 1773. 8.

Luc. opuscula selecta, gr. edidit et notis illustrauit *Dan. Christoph. Seybold.* Gothae. 1774. 4. et 8. omissis accentibus, quos vero addidit ille in edit. *secunda* et curatiore, adiecto *Luciani Hermotimo.* ibid. 1785. 8.

Πῶς δεῖ ἱςορίαν συγγράφειν βιβλ. cum anglica versione notisque *Franc. Riollay.* Oxonii et Londini. 1775. 8. (ap. Pinellum et in Rieggeri reliquiis libror. pag. 286. a. 1776.)

Luc. dialogi mortuorum selecti, gr. cum indice locuplet. cura *I. Floderi.* Vpsalae 1779. 8. — *De non temere credendo calumniae*, *Macrobii* et *patriae encomium*, gr. Lipsiae 1780. 8.

Ex *Luciano* plura, cum notis in *Scriptor.* graecis siue selectis ex scriptor. gr. — graece et lat. in vsum scholae Etonensis. ed. altera. Etonae 1780. mai. 8.

[Einige Todtengespräche Lucians mit einem hinreichenden Wortverzeichnisse von *Ioh. Gottfr. Haas*, L. 1781. 8. Idem etiam postea alias nonnullos Luc. libellos et dialogos eodem modo et consilio edidit.]

Extraits de Lucien, (somnium et Charon, cum notis puerilibus,) *et de Xenophon*, par Mſ. *l'Abbé Gail.* graece. Parif. 1786. mai. 12.

Lucians Göttergespräche, griechisch, mit philolog. und kritischen Anmerkungen, v. griech. deutschem Wortregister, herausgegeben von *Io. Christoph. Bremer.* Lipsiae 1790. 8.

Luc. libelli quidam, ad lectionum vsus delecti. Acc. adnotationes, (quas cum varr. lectionibus cod. Vindobon. alter tomus exhibebit,) vol. I. graeca continens: (curante *Wolfio.*) Halae Saxon. 1791. 8.

Luc. dialogi selectiores, in primis deorum. gr. cum duplici indice. cur. *Georg. Henr. Martini.* Lipſ. 1794. med. 8.

Versiones.

Latinas iam supra diuersis locis sunt indicatae.

Gallicas: XIII. dial. versi a *Godofr. Fory.* Parif. apud Petit. 1529. (*Maitt.* A. T. II. pag. 723.) — e graeco facta per *Filibert. Bretin*, Parif. 1582. fol. — per *Perrot. Ablancourtium.* Amsterd. 1597. II. voll. 8. Parif. 1634. 4. 1654. 4. II. voll. — Hagae 1659. 8. — Amstelod. 1664. II. tom. 8. — Parif. 1674. voll. III. in 12. — quintum recognita et emendata, Amstel. 1683. 8. Parif. 1707. III. voll. 12. — Amstelod. 1709. 8. II. voll. 1712. — par *I. Baudoin*, (mort. 1650.) Parif. — Quoniam vero non vsquequaque Luciani mentem reddit haec translatio, Aegidius Menagius festiue eam adpellabat *la belle infidele*, vt legas in Menagianis pag. 329. *Matthaeus Sladus* epigrammate in Lucian:

Αὐτὰρ δυσσεβίην βλάσφημον τηλόθι φεύγεις,
Τηλόθι καὶ φεύγεις τὸν μεταφραζόμενον,
Ὃν Κελτὶς δῶκεν γαίη γλυκερόν περ ἐόντα,
Κελτίδα γὰρ πολλὴν ὃ χάριν Ἑλλάδ' ἔχει.

Luc.

Luc. dial. mortuorum. Amstel. 1701. 8. II. tom. — de conscrib. histor. a *Io. Racino* vers. sub finem Mem. sur la Vie de I. Racine pag. 13. Lausannae. 1747. 12. — Opp. per Abb. *Massieu* Paris. tom. I — III. 1781. tom. IV — VI. apud Moutard. 1787. 8. De vers. *Belin du Ballu* cum notis criticis, historicis et litterariis, Paris. VI. voll. 1786 — 1789. mai. 8. et Abb. *Gail,* Extraits de *Luc.* et *de Xen.* s. versione gall. Somnii, Charontis, et dialogorum, Mortuorum, cum notis, Paris. 1786. mai. 12. vid. quae scripsi in Introd. l. c. p. 198. — In *Iac. Sponii* Recherches curieuses d'Antiquité, Lugduni 1683. 4. est pag. 496 sqq. *Luciani* Alexandre, ou le faux Prophete, illustré par de Medailles. Quaedam Luc. francogall. reddita in Mélanger de traductions de differens ouvrages Grecs, lat. et angl. par l'Auteur de la trad. d'Eschyle, Par. 1779.

Germanicae.

In Collectione scriptorum a societate Lipsiensi germanica editorum, part. I. II et III. edit. II. sunt quaedam Luciani a *Frid. Guil. Stubnero*, *Io. Christoph. Gottschedio*, et *Georg. Frid. Baermanno* versa: tum selecta *Luciani* opusc. a variis conuersa, cum praesat. Gottschedii. Lipsiae 1745. 8. Quae opusc. in hac reperiuntur collectione, ea indicata reperies in catal. Bunau. tom. I. pag. 171 sq. et in: Einige Schriften der Altdorf. deutschen Gesellschaft. Altdorf. 1760. 8. pag. 151 sqq. vbi quoque laudantur aliquot singulorum opusc. versiones german. atque in: Neuer Büchersaal der schönen Wissenschaften, tom. I. part. I. Lipsiae 1745. 8. pag. 352 sqq. vbi praeter ea quaedam antiquiores versiones memorantur. — *Hermotimum* vertit, notisque, etiam criticis, illustrauit *Io. Henr. Kromayer*, Ienae. 1713. 8. uu) Sed singulorum opusculorum versiones, quae multae sunt, omnes enumerare neque lubet, neque vacat. Bene multas, (quarum numerus ex libro indicato, Neuer Büchersaal augeri potest,) recensent *Schummel* in: Uebersetzer Bibl. pag. 89 — 96. et (Schlüter) in: vollständige Sammlung aller Uebersetzungen etc. pag. 117 — 127. Ego tantum adhuc commemoro edit. rariss. *von Klaffern zway Püchlein das ain* Lucianus; *und das andre* Poggius *beschrieben haben — durch Dietr. von Pleningen — in teusch gepracht.* Landshut, 1515. fol. vid. Bibl. Christii I. pag. 310. — paullo aliter indicatur inscriptio libri cum nota anni 1516. in bibl. Feuerlin. pag. 68. — *Waseri* version. plurimorum opp. Tiguri 1769 — 1773. IV. tom. 8. rec. Manhemii, cura Kleinii, 1783. 8. VIII. voll. et omnium praestantissimam versionem *Wielandii*, cum eruditis notis et commentariis. Lipsiae 1788. 1789. VI. tom. 8.

Anglicae. Selecti dialogi, cum Luciani vita: auctore *Fr. Hickesio.* Oxon. 1634. 4. — per *I. Mayne.* Oxon. 1664. — Londini 1669. 8. — Burlesque upon Burlesque — per Cotton Lond. 1675. 8. — Opera, per *Spence.* Londini 1684. IV. voll. 8. — Dialogi, (per I. *Carr,*) Londini 1773. 8. — 1786. VI. voll. — Opp. per *Thom. Franklin,* Lond. 1780. II. voll. 4.

Hispanicae. Versionibus *Francisci de Herrera Maldonado* (Madriti 1621. 8.) et *Io. de Iaraua,* a Fabricio memoratis, adde *Somnii* versionem *Casimiri Florez Corefci*, cum *Cebetis* tabula, interprete *Petri Sim. Abril.* Madrit. 1780. — et *Lusitanicam Luc.* de arte histor. per Fr. Hiacynth *de S. Miguel*, Lisboae 1733. 12.

Italicae.

uu) Conf. *Stolle* Nachricht. von den Büchern — in der Stoll. Bibl. vol. I. pag. 559 sqq. vbi quoque Kromayeri vita paucis enarratur.

Italicae. De his copiosus est *Paitoni* in bibl. versionum italic. saepius laudata, tom. II. pag. 228 sqq. Omnia *Luc.* opp. translata sunt in sermonem ital. a *Spirid. Lusio*, natione Graeco. Londini, (vel potius, Venetiis ap. Colomban.) 1764. — 1768. 8. IIII. voll. — Selecti dialogi, vera narrat. et epistolae, e verf. *Nic. Leoniceni.* Venet. 1525. 8. emendat. ibid. 1529. 8. 1535. 8. 1536. 8. 1541. 8. 1551. 8. — Eadem aliaque opusc. Venet. 1527. 8. — Vita de' Cortigiani tradotta — da *Giulio Rosselli.* Ven. 1542. 8. — duo dial. versi per *Lud. Dommichi*, Florent. 1548. 8. — *Icar.* verf. ab *Ang. Maria Ricci*, Florent. 1741. 8. — Quaedam opusc. versa exstant in *Caspari Gozzi* Mondo morale Conversazioni della Congrega. de' Pellegrini. Venet. 1760. 8. — Saggio sopra Luciano, o sia Quadro d'antichi e di moderni Costumi (di Nicarno Ferillo) Bassano et Venez. 1789. 8. — Quorumdam aliorum dialogorum et epigrammatum *Luc.* versorum notitiam dabit *Paitoni.*

Belgica opp. interpretatio prodiit Amstelod. 1679.

Danice vertit Timona, *P. Loft*, Hafniae 1775. 8. et M. *Bloch* vertit notisque illustravit *Luciani* aureum pomum in Mannedskrivtet Minerua, Hafniae, part. IV. m. Dec. n. 3. a. 1789. et in part. I. fascic. I. m. Aug. a. 1790. est *Heibergii* versio etc. — *Suhm* danice edidit *Luciani* vitam, Hafniae 1764. et vertit nonnullos *Luc.* libellos ibid. 1764. et 1765. rec. in eius opusculis, danice scriptis, tom. VI. Hafniae 1790. 8.

Scripta Lucianum illustrantia.

Nubem librorum varii generis, qui huc facerent, excitaui in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 199 sqq. Atque hinc inde in superioribus sectionibus varii libelli sunt laudati, vt *Maturin Veyss. de la Croze* specimen obss. historicarum in Lucianum, in Miscell. Berolinens. part. I. pag. 27—32. et alia. Praeter ea possunt hic notari, in thesauro epistolico *Lacroziano* passim differi vel de locis librisue, vel de editionibus quibusdam Lucian. — *Brucherii* in *Luciani* Scaphidium et eiusdem de luctu libellum. it. in D. Erasmi Roterod. de senectute naeniam commentarii etc. Ex chalcograph. Ascensiana. 1521. 4. (*Menken.* catal. I. p. 106.) — *Seyboldi* progr. *über Lucians Fischer* oder die Wiederauflebenden. Buxouillae. 1784. 4. — Observation critique sur un Passage du Nigrinus de Lucien, in Nouvelles de la Republ. des Lettres, Nouemb. 1702. pag. 512. — *Io. Georg. Richter* prolus. de vitiis criticis *Luciani* (in Pseudosophista) et lexicorum graecorum in philologiam sacram non inferendis. Lipsiae 1751. 4. — Multa *Luciani* loca modo explicantur, modo emendantur aut tentantur a *Valkenario* cum ad Herodotum Wesselingii, tum ad Euripidis Hippolytum, Theocritum etc. a *Lennepio* ad Phalar. epistolas, a *Dorvillio* ad Charitona, a *Pierson.* ad Moerin, ab interpr. ad Thom. Magistrum, a *Toupio* in Emendatt. in Suidam et Hesychium etc. *Harl.*

IV. Fuerunt et alii Luciani, vt 1) *Lucianus* Pasiphontes, tragicus, de quo supra lib. II. cap. 19. 2) *Lucianus Marcionita*, de quo praeter Epiphan. et Damascenum haeresi 43. meminit *Nicetas* IV, 15. thesauri orthodoxae fidei. [conf. *Montfaucon* palaeogr. gr. pag. 326. inprimis pag. 328.] Tertulliano et aliis est Lucianus. 3) *Lucianus*, Samosatensis et ipse, sed christianus et presbyter Antiochenus, Arianis fauens, qui ab eo se *Lucianistas* et *Collucianistas* appellabant. Vide *Theodoritum* pag. 15 et 21. hist. eccles. et *Valesium* in notis pag. 6.

 vbi

vbi Baronium refellit, [?] maculam illam a Luciani memoria abstergere cupientem. De hoc Luciano fuse etiam *Bollandus* in actis sanctorum ad diem septimum Ianuarii p. 357 sq. [apud *Surium* VII. Oct. vid. *Luciani* martyris vita, a Symeone metaphraste conscripta, m. Oct. die XIV. et in *Lambecii* comm. de biblioth. Vindob. VIII. col. 478 sq. 536. 551. 557. *Harl.*] De editione scripturarum Veteris Testamenti graeca *Lucianea*, ab hoc Luciano emendata, consulendus [*Lambec.* comm. de bibl. Vind. III. pag. 33. 1.] *Vsserius* libro de LXX. interpretibus: de aliis eius scriptis *Caueus* ad a. Chr. 294. Tillemontius etc. [et *Fabr.* B. Gr. vol. V. pag. 278 sq.] 4) *Lucianus*, Eunomii sororis filius, *Niceph.* XIII, 1. 5) *Lucianus*, sophista, ad quem Iuliani imp. epistola XXXII. 6) *Lucianus*, Antiochenus, Libanii aequalis, qui in eum inuehitur tom. II. Orat. 15. pag. 433 sq. [epist. ad Lucian. vid. catal. Coislin. Montfaucon, in indice voc. *Lucian.* vbi etiam Theodori Studitae ad *Luc.* lapsum.] 7) *Lucianus*, Bellouacum Apostolus, de quo *Bollandus* 8. Ianuar. p. 459 sq. 8) *Lucianus*, presbyter Caphargamalitanus, in districtu Hierosol. circa a. Chr. 415. cuius epistola de reliquiis Stephani, protomartyris, e graeco conuersa ab Auito Hispano presbytero, exstat apud Surium 3. Augusti. Vide *Baronium* et *Caueum* ad a. Chr. 415. *Vossium* IV. de Hist. Graec. p. 488. [*Fabr.* B. Gr. vol. IX. pag. 144.] 9) *Lucianus*, Byzae metropolita circa a. Chr. 457. cuius epistola ad Leonem imp. pro synodi Chalcedonensis confirmatione legitur tom. IV. Concil. edit. Labbei pag. 908. [*Lambec.* comm. bibl. Vind. VIII. pag. 891.] 10) *Lucianus*, monachus, de quo Graeci in Menologio, 12. Martii. *Fabric.* *Lucianus*, episcopus Leontinus, mortuus circa a. Chr. 400. init. — *Lucianus Riccardus*, Panormitanus, ord. minorum conuentualium S. Francisci, mort. prop. an. 1586. de quibus v. *Mongitoris* biblioth. Sicul. tom. II. p. 15 et 16. *Harl.*] Praetereo *Lucianum* Asellionem, *Lucianum* Eugilianum, aliosque, in veteribus inscriptionibus obuios.

V. Philander ad *Vitruuii* VIII. 2. *Philostratus, quem alii Lucianum existimant vitae Apollonii Tyanei lib. VI.* Verba, *quem alii Lucianum existimant*, omissa sunt in editione Vitruuii Laëtiana pag. 155. Ceterum hunc locum respiciebat Guil. Cognatus, quum scriberet ad Luciani Pseudomantem: *Guilelmus Philander Castilionius in suo ad Vitruuium commentario hanc Apollonii vitam Luciano nostro adscribere videtur.* E Cognato id hausit *Tho. Maluenda* lib. I. de Antichristo pag. 34. quem ex alio scriptore, non e Philandro ipso hoc retulisse, recte olfecit *Tho. Crenius* XI. animaduers. pag. 228. Idem dixeris de *Vossio*, qui hunc de Luciano errorem facile refellit II, 15. de Hist. Graecis: et iure, iudice *Ionsio* III. 10. pag. 266. Videntur autem mihi illi, qui Luciano libros Philostrati de Apollonii vita adscripserunt, ex nulla alia caussa in hanc manifesto falsam opinionem deuenisse, quam quod in antiquis editionibus graecis Luciano Philostrati scripta quaedam subiiciuntur.

De sententia eorum, qui *epistolas Phalaridis* Luciano tribuerunt, dixi lib. II. cap. 10. Frequens Luciani imitator est Aristaenetus, vt notatum Iosiae Mercero notis ad Aristaenetum. [?]

[Sequitur *index scriptorum* etc. quem *Fabricius* vol. XII. pag. 226 sqq. inseruerat. In tom. III. edit. Reitzianae est quidem *index scriptorum, a Luciano laudatorum.* Quia vero Fabricianus index est plenior, hunc ita retinui, vt ea, quae deessent, ex Reitziano reciperem, insererem, vncisque includerem. In his tamen numerus maior *tomum* edit. Reitzianae,

nae, minor dialogi *caput* denotat. Vbi nomen auctoris non legitur in ipso Luciani contextu, indicatur in notis. Equidem lubenter omnia loca adcommodassem edit. Reitzianae, et, quae forsan in indice Fabric. deessent singula loca, adnotassem: enimuero id laboris futurum fuisse infiniti, aequi lectores ipsi sentient. *Harl.*]

VI. *Index scriptorum, virorumque celebrium, quorum in Luciano mentio.*

Ad paginas edit. Amstelod. concinnatus a. 1716. a I. D. E. W.

Numeri minores soli tomum priorem denotant.

Academici, 675. tom. II. pag. 208. 252. etc.

Achaeus, ἐν κωμῳδίᾳ, 498.

Admetus, poeta ineptus, eius μονόστιχον ἐπίγραμμα, 868.

Aegyptiorum οἱ καλέμενοι ἱερογραμματεῖς, tom. II. pag. 466.

Aeschines, 9. tom. II. p. 12. 257 sq. ἡ κατὰ τῦ Τιμάρχυ κατηγορία, tom. II. p. 393. 488.

Aeschines, ὁ Σωκρατικὸς, ὁ τὸς μακρὸς καὶ ἀστείυς διαλόγυς γράψας, tom. II. p. 254. ἀπολογία τῦ Σωκράτυς, tom. II. p. 267.

Aeschylus, poeta, tom. II. p. 387. 560. 691.

Aesculapius, 501. 503. 237. 207 sq. tom. II. 205. 212. 333. 562. 698. 812.

Aesopus, tom. II. 597. ἐν μύθῳ, 569. ὁ λογοποιὸς, tom. II. 193. Aesopi κολοιὸς, 435.

Aetion, pictor egregius, 479. 571 sqq. tom. II. 6.

Afranius Silo, centurio, rhetor, 620.

Agatharchides, ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν περὶ τῆς Ἀσίας ἱστοριῶν, tom. II. 474.

Agatho, tragoediae poeta, tom. II. 315.

Agathobulus, 858.

Agathocles, medicus, 427.

Agathocles, peripateticus dialecticus, 866.

Agathocles, stoicus, tom. II. 198.

Alcamenes, statuarius, 517. 635. tom. II. p. 3 sqq. 131 sq.

Alcibiades, Cliniae filius, 599. a Socrate amatus, 908. 912.

Alcidamus, cynicus, tom. II. 638. 690.

Alexander, medicus, tom. II. 590.

Alexander, pseudomantis; 746. vbi vita eius.

[Alexandri oraculum. II. *Alex.* 11. bis et 18. ibid. 24. ac 25. bis, 27. bis, 28. 29. 33. 34. 40. 43. 47. 48. 50. it. 51. ad 55. sexies.

Alexandri formula initiationis. II. *Alex.* 38.]

Alexis, ἐν κωμῳδίᾳ, 498.

Alisodemus, Troezenius, tom. II. 696.

Alytarches vv), iudex et praefectus vectigalium, 536.

Amphion, orator, tom. II. 460. [?]

vv) De dignitate Alytarcharum, quales fuere Antiochiae, vide Humfredum Prideaux ad marmora Oxon. pag. 100. et Edmundum Chilmeadum ad Chronicon Ioannis Malalae pag. 375. 381.

Amicorum paria in Toxari Luciani tom. II. pag. 32 sq. commemorata; Orestes et Pylades. Agathocles Samius et Dinias Ephesius. Euthydicus Chalcidensis et Damon Chalcidensis. Eudamias Corinthius cum Aretaeo Corinthio et Charixeno Sicyonio. Zenothemis Massiliensis et Menecrates. Demetrius Suniensis et Antiphilus Alopecensis. Dandamas et Amizocas. Belitta et Basthes. Macentas, Lonchatas, et Arsacomas. Toxaris et Sisinnes. Abauchas et Gyndanes; denique amicos confert Geryoni Tergemino.
Anacharsis, Scytha, 591 sqq. vbi vita eius, tom. II. 269—299.
Anacreon, poeta, 673. tom. II. 468. 475. 641.
Anaxagoras, sophista, 77.
Anaxarchus, philosophus, tom. II. 255.
Anaximenes, Chius, orator, 573. Encomium Herculis somno monitus scripsit, tom. II. 782.
Androcles, tom. II. 781 sqq.
Anniceris, Cyrenaeus, tom. II. 694.
[Anonymus. vid. *incerta*.]
Antia, Ἀντεία, tom. II. 427.
Antigonus, medicus, tom. II. 330. 332.
Antilochus, vates, 759.
Antilochus, tom. II. 393.
Antimachus, poeta, 689.
Antiochianus, tom. II. 623.
Antiochus Soter, rex Syriae, 581 sqq.
Antiphilus, pictor, tom. II. 398 sqq.
[Antipho. II. *ver. hist.* II. 33.]
Antisthenes, philosophus, tom. II. 258. 393. 562. 596. Cynicus, 598. 600.
Anytus, Socratis accusator, tom. II. 593.
Apelles, pictor, 479. 800. tom. II. pag. 3. 6. 15.
Apelles alius, pictor Ephesius, tom. II. 398 sq.
Apollodorus, ἐν τοῖς χρονικοῖς, tom. II. 474.
Apollodorus alius, rhetor Pergamenus, Augusti caesaris praeceptor, vna cum Athenodoro, Tarsensi, tom. II. 475.
Apollonius Tyaneus, 750. 866. [— Apollonii Argon. II. *Dem.* 31.]
[Apologiae variae, II. *Paras.* 56.]
Arabum οἱ ἐξηγηταὶ τῶν μύθων, tom. II. 466.
[Aratus, I. *Nigr.* 16. ib. *Prometh.* s. Caucas. 14. et II. *Icar.* 24.]
Archelaus, physicus, tom. II. 473.
Archelaus, tragoedus, 601.
Archibius, medicus, tom. II. 167.
Archilochus, poeta, Parius, tom. II. 432 sqq. [[?]]
Archimedes, tom. II. 355.
Architeles, tom. II. 542.
Architelis, Areopagitae vxor, 592.
Archytas, Pythagorae discipulus, 497.
Areopagitae in tenebris iudicant, 552. tom. II. p. 460. eorum in iudiciis mos, tom. II. 281.
Arigno-

Arignotus, pythagoricus, tom. II. 347 ſq.
Arion, Lesbius, poeta, 673. 250.
Ariphron, Sicyonius, *ὑγεία πρεσβίστα μακάρων μετὰ σεῦ νέοιμι τὸ λειπόμενον βιοτᾶς*, 499.
Ariphrades, tom. II. 434.
Ariſtaenetus, tom. II. 539 ſqq. 633 ſqq.
Ariſtander, Thelmiſſenſis, tom. II. 775.
Ariſtarchus, grammaticus, 48. 676.
Ariſtides, 598. Iuſtus, 671. 874. tom. II. 125. 155. 428. 699.
Ariſtippus, Cyrenaeus, 333. 377. 306. 675. tom. II. 230. 254. Agaſthenis filius, tom. II. 782 ſqq.
Ariſtobulus, *μονομαχίαν γράψας Ἀλεξάνδρȣ καὶ Πώρȣ*, 610.
Ariſtobulus, Caſſandrenſis, hiſtoricus, *τὴν ἱστορίαν τέταρτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος γεγονὼς ἤρξατο συγγράφειν, ὡς αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας λέγει*, tom. II. 474.
Ariſton, 819.
Ariſtonicus, Marathonius, tom. II. 700.
Ariſtophanes, comicus, 404. 657. tom. II. 236. 393. 770. [I. *Prom. verb.* 6. bis. I. *Reuiuiſc.* 25. I. *iud. voc.* 8. II. *quom. hiſt.* 41. II. *ver.* hiſt. I. 29. II. *Amor.* 54. II. *Iou. Trag.* 32. II. *Icar.* 5. II. *bis accuſ.* 33. III. *indoct.* 27. III. *Demoſth.* 20. III. *Philopatr.* 13 et 18.]
Ariſtoteles, 292. 386. 403. 464. 526. 541. 810. 844. tom. II. 255. 258. 690. 703. *αἱ δίκα αὐτȣ̃ κατηγορίαι*, 870.
Ariſtoxenus, muſicus cognominatus, philoſophus, tom. II. 255. 472.
Arrianus, Epicteti diſcipulus, 472. *Τιλλιβόρȣ τȣ̃ λῃστȣ̃ βίον ἀναγράψαι ἠξίωσεν*, 747.
Artemidorus, Epheſius, tom. II. 775.
Aſſyriorum *οἱ ἐξηγηταὶ τῶν μύθων*, tom. II. 466.
Aſpaſia, philoſopha, 843. tom. II. 12.
Athenodorus Sandonius, Tarſenſis, ſtoicus, Auguſti caeſaris praeceptor, tom. II. 473. vbi eius obitus.
Atreus, 851.
Attes, Lydus, orgia Rheam docuit, tom. II. 662.
Atticus, tom. II. 379. [?]
[Axon, II. Eun. 10.]

[Bacchylides, I. Scyth. 11. f.]
Bacis, tom. II. 579 ſq.
Bagoas, 842 ſqq.
Baſta, Chius, tom. II. 434.
Batalus, tibicen, tom. II. 391.
Battus, ſophiſta, tom. II. 391.
Bellerophontis litterae, 486. tom. II. 388.
Branchus, tom. II. 463.

Cadmus, litterarum inuentor, 46. 50.
Caeneus, Elati filius, tom. II. pag. 175.

Calamis, ſtatuarius, tom. II. 4 ſq. 520.
Calchas, poeta, tom. II. 487.
Callimachus, 637. 908.
Callimedon, tom. II. 706.
Callimorphus, medicus, hiſtoriographus, 613.
Callinus, tom. II. 379.
Calliſthenes, tom. II. 691.
Calliſtratus, tom. II. 690.
[Calpurnianus, II. *quom. hiſt.* 15.]
Caluarius, 339.
Carneades, tom. II. 473.
Cobes, *βȣ́λομαι ὅμως ἔγωγε ὥσπερ ὁ* Κέβης *ἐκεῖνος εἰκόνα τινὰ τȣ̃ τοιȣ́τȣ σοι βίȣ γράψαι*, 479. tom. II. 311.
Ceius poeta, (Simonides) 599.
Celſus, 746. *ἐν οἷς κατὰ μάγων συνέγραψας*, 761.
Chaereas, tom. II. 636 ſqq.
Chaereas aurifex, 828.
Chaerephon, 515. tom. II. 316.
Charicles, Corinthius, 879. 887.
Charinus, tom. II. 634.
Chryſippus, 382 ſqq. 404. 464. 526 ſqq. 541. 570. 675. tom. II. 205. 473. 647.
Cinyras, tom. II. 315.
Cleaenetus, tom. II. 501.
Cleanthes, tom. II. 647. Zenonis diſcipulus et ſucceſſor, tom. II. 472. vbi obitus eius.
Cleodemus, peripateticus, tom. II. 330 ſqq. 636 ſqq.
Cleon, 116. 628. *ὁ* Ἀ*θηναίων δημαγωγός*, 497. [?]
Clinias, 599. rhetor, tom. II. 198. Ariſtaeneti diſcipulus, tom. II. 539 ſqq.
Cocconas, Byzantinus chronographus, 751.
[Comicus, I. *Prom.* 2. pag. 26. I *Nigr.* 31. f. I. *iud. voc.* 7. II. *Iou. Trag.* 38. III. *Herc.* 5. III. *Muſc.* 11]
[Comment. reg. Maced. III. *Demoſth.* 26 et 29.]
Comoedia, *Θαῒς ἡ Κωμικὴ ἢ* Μ*αλθάκη ἢ* Γ*λυκέρα*, tom. II. 315.
Coroebus, 910. tom. II. 328.
Cous, medicus, (Hippocrates) *αὐτȣ̃ εἰρημένον, ὡς ἄρα βραχὺς μὲν ὁ βίος, μακρὴ δὲ ἡ τέχνη*, 505.
Crates, cynicus, tom. II. 175. 258. 313. 570. 596. 598. 600.
Crato, philoſophus, 784.
Crato, politicus, tom. II. 774.
Cratinus, poeta comicus, tom. II. 475. vbi eius obitus.
Creperus, Calpurnianus, Πο*μπηιȣπολίτης, συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν παρθυαίων καὶ ῥωμαίων*, 612.
Critias, neſiota, ſiue inſulanus, ſtatuarius, tom. II. 339.
Critolaus, peripateticus, tom. II. 473.

Cteſias,

Ctesias, Cnidius, philosophus, 683. tom. II. 327. συνέγραψε περὶ τῶν Ἰνδῶν χώρας, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς, ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε, μήτε ἄλλε εἰπόντος ἤκεσεν, 640. [II. *quom. hist.* 39. II. *ver. hist.* I. 3. ib. *ver. hist.* II. 31. III. *philos.* 2.]
Ctesibius, historicus, tom. II. 474.
Cyniscus, nomen fictum cynici philosophi, 416. 427.
Cyrenaeus, vide Aristippus, 377.
Damasias, athleta, 830. 279. 282.
Damis, epicureus, tom. II. pag. 129 sqq. per integrum dialogum, qui inscribitur Iupiter Tragoedus.
Damon, Chalcidensis, tom. II. 45 sqq.
Damoxenus, palaestrita, 264.
Decrianus, sophista Patarensis, tom. II. 77.
Demades, rhetor, tom. II. 257. 706.
Demeas, orator, 149.
Demetrius, 858. cynicus, 807. tom. II. 388.
Demetrius, statuarius, tom. II. 338. Alopecensis, 341.
Demetrius, Callistianus, tom. II. 469.
Demetrius, Sagalasensis, ἀνέγνων Δημητρίε Σαγαλασέως Παρθονικά, 625.
Demetrius, platonicus, tom. II. 417.
Demochares, tom. II. 468.
Democrates, ὁ πάνυ, tom. II. 561. [?]
Democritus, 758. 370. Abderita, 378. tom. II. 349. 564. 590. 472. vbi obitus eius.
Demodocus, orator, tom. II. 460.
Demonax, philosophus, vita eius, 857. ad 872,
Demonax alius, Charicleae maritus, tom. II. 40.
Demosthenes, 9. 466. 628. 634. tom. II. 141. 257 sq. 313. 319. 380.
δημηγορίαι αἱ κατὰ Φιλίππε, tom. II. 135. 685. vbi eius encomium collatioque cum Homero.
Dimaenete, Δειμαινέτη, Architelis vxor, 592.
Dinomachus, stoicus, tom. II. 330 sq.
Dinon, tom. II. 471.
Diocles, philosophus peripateticus, 842 sqq.
Diogenes, cynicus, 283. 337 sq. 675. tom. II. pag. 24. 258. 570. 596. 598. 600. 312. ex Ponto, 347 sqq. Sinopensis, 602. tom. II. pag. 230. 442. 562.
Diogenes a Tigride, Seleucensis, stoicus, tom. II. 473.
Dion, philosophus, tom. II. pag. 241.
Dion, Heracleotes, 511.
Dion, cinaedus, 831.
Dionicus, medicus, tom. II. 634 sqq.
Dionysiodorus, rhetor, tom. II. 636 sqq. ὁ τὰς ἐπιςολὰς Πτολεμαίε τῦ λάγε συναγαγών, tom. I. 500.
Dionysius, Heracliensis, e stoico epicureus, tom. II. pag. 226 sq. 229.
Dionysius alius, tom. II. 387.

Diophan-

Diophantus, rhetor, *ἄλλοι Διόφαντον τὸν ῥήτορα ἐπαινῦσιν ἐν Σικυῶνι ἐπιταφίυς λόγυς διεξιόντα ἐπὶ Κράτωνι τύτῳ*, 282.
Diotima, philoſopha, 843. tom. II. pag. 13.
Diotimus, tom. II. 539.
Diphylus, cognomine Labyrinthus, tom. II. 636 ſqq.
Doſiadas, *Δωσιάδυ βωμὸς*, 839.
Draco, legislator Athenienſis, tom. II. 406 ſq. 705.

Empedocles, 305. 677. tom. II. 559. 562. 592. eius verſus: *χαίρετ' ἐγὼ δ' ὑμῖν Θεὸς ἄμβροτος ὐκ ἔτι θνητὸς*, 496. *ὁ φυσικὸς*, tom. II. 195 ſq.
Epeus, artifex, tom. II. 356.
Ephialtes, Tityus, Otus, prodigioſa magnitudine, tom. II. 316. [☛]
Epicharmus, comicus, tom. II. 475.
Epictetus, 858. 870. tom. II. 571. ſtoicus, tom. II. 386.
Epicurus, 381. 526. 675. 758. 763. 785. tom. II. pag. 139. 213. 227. 246 ſq. 252. 599. *ἐν ταῖς σπυδαιοτέραις ἐπιςολαῖς, εἰσὶ δὲ αὐταὶ ὀλίγαι, καὶ ἐν ταῖς πρὸς τὺς φιλτάτυς μάλιςα, ὑγιαίνειν εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ προστάττει*, 498. *εὑρὼν τὰς ἐπικύρυ κυρίας δόξας, τὸ κάλλιςον, ὡς οἶσθα, τῶν βιβλίων, καὶ κεφαλαιῶδες περιέχον τῆς τἀνδρὸς σοφίας τὰ δόγματα, Ἀλέξανδρος ὁ ψευδομάντις κομίσας ἐς τὴν ἀγορὰν μέσην, ἔκαυσεν ἐπὶ ξύλων συκίνων, ὡς δῆθεν αὐτὸν καταφλέγων, καὶ τὴν σποδὸν ἐς θάλασσαν ἐξέβαλεν*, 774.
Epicurei, 516. 532. tom. II. 208. 210. 246. 253. 343.
Epimenides, 69.
Eratoſthenes, Cyrenaeus, Aglai fil. grammaticus et poeta et philoſophus et geometra, tom. II. 476.
Etoemocles, ſtoicus, tom. II. 643 ſqq.
Euandrides, 535.
Eubulides, tom. II. 690.
Eubulus, tom. II. 703.
Euclides, 426.
Euclides, dux, 563.
Eucrates, 512. Sicyonius, 269.
Eucrates, philoſophus, tom. II. 329 ſqq. Dinonis filius, 338.
Eucrates, Piraeenſis, tom. II. 700.
Eucritus, philoſophus, tom. II. 635.
Eumelus, Eleus, tom. II. 384.
Eumenes, Sardianus, *ἐν τῇ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιςολῇ*, 499.
Eumolpus, Thrax, 867. tom. II. 595.
Eunomus, Locrus, poeta, 673.
Euphorion, 637.
Euphranor, pictor, 479. tom. II. 6. 132.
Eupolis, comicus, 24. 404. tom. II. 236. *Βάπται*, 393.

Euripides,

Euripides, 376. 391. 479. 485. 900. tom. II. 128. 151. 243. 255. 450. 475. 645. Μήδεια, 490. Πολυνείκης, 496. Ἀνδρομέδα καὶ ἡ τοῦ Περσέως ῥῆσις, 600. σὺν τῇ Μεδούσῃ, 601. Βάκχαι, tom. II. 388. Φαίδρα, 394. etc.
[Euripidis fragmenta, III. *Macr.* 23. Euripides ipse, III. *Conuiu.* 25 et 48. III. *Demosth.* 9 et 47. eius fragm. III. *Philop.* 2. ipse rursus, ib. III. Ocyp. 1.]
Euthydemus, peripateticus, 512 sq.
Euthydicus, Chalcidensis, tom. II. 45 sqq. [ꝑ]

[Formula, I. *de Sacrif.* 14.
Formula initiationis, II. *Alex.* 38.]

Glaucias, Alexiclis filius, tom. II. 335.
Glycon, 759. 772.
Gorgias, 402. rhetor, tom. II. 474. vbi eius obitus.

[Halisodemus, III. *Demosth.* 27.]
Harmonides, tibicen, 585 sqq.
Hegesius, rhetor, tom. II. 313.
Heliades, 875.
Hellanicus, Lesbius, historicus, tom. II. 474.
Hemitheon, Sybarita, tom. II. 391.
Heracleotes Dion, stoicus, 511.
Heraclitus, 370. Ephesius, 378 sqq. tom. II. 564.
Herminus, Aristotelicus, 870.
Hermocles, Rhodius, statuarius, tom. II. 670.
Hermodorus, epicureus, tom. II. 198. 206.
Hermon, epicureus, tom. II. 636 sqq.
Hermotimus, stoicus, 504 sqq.
Hermotimus, Clazomenius, tom. II. 377.
Herodes illustris, 865 sq.
Herodizes (al. Herodicus), palaestrae magister, 626.
Herodotus, historicus, 631. 636. 669. 683. 813. tom. II. 327. 468. Vide et 571 sq. vbi eius virtutes.
Herophilus, cynicus, tom. II. 198.
Hesiodus, [(falso) I. *Somn.* 3. sed recte I. *Prom.* 7. pag. 35. item I. *Prometh.* seu *Cauc.* 3. pag. 187. ibid. 13. p. 195. I. *Necyom.* 3 et 4. I. Sacrif. 5. I. de *Mercede* 26. I. *Hermot.* 2. (Falso I. *Hermot.* 3.) Recte rursus I. *Hermot.* 5. f. et 25. II. *Saltat.* 24. bis, et 61. 78. etc.] 175. 366. 506. 677. Melesigenes, tom. II. 688. 853. 118. 283. 299. 310. 313. 486 sqq. 500. 588. 610. 641. 690. τὰ πάνδημα ἐκεῖνα τοῦ Ἡσιόδου περὶ τῆς ἀρετῆς ἔπη, καὶ τὸν ἱδρῶτα, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀνάβασιν, 327. Ἡσίοδος, οὐ παρ᾽ ἄλλου ἀκούσας, ἀλλ᾽ ἰδὼν αὐτὸς ἕωθεν εὐθὺς ὀρχουμένας τὰς μούσας ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν τοῦτο περὶ αὐτῶν τὸ μέγιστον ἐγκώμιον διηγεῖται, 795. ὡς καὶ παρ᾽ Ἡσιόδῳ κατάλογον, ὧν ἀρχῆθεν ἠράσθης, 875. Θεογονίαι, tom. II. 207. τὰ ἔργα αὐτοῦ ἡμέραι, 488.

[Hetoemoclis ep. III. *Conu.* 22. vid. supra Etoemocles.]
Hieronymus, historicus, tom. II. 469 sq. 474.
Himeraeus poeta, vide Stesichoras.
Himeraeus, Phalereus, tom. II. 700.
Hipparchus, tom. II. 77.
Hippias, sophista, 402. 573.
Hippias, tom. II. 356—359.
Hippocrates, medicus Cous, 670. [?]
Hippocrates, medicus, tom. II. 341.
Hippolytus, 875.
Hipponactes, tom. II. 393. 433.
Homerus, 4. 22 sq. 30. 43. 122. 175. 283. 300. 304. 313. 334. 344 sqq. 356. 358. 360. 362. 366. 390. 391. 414. 452. 458. 466. 489. 493. 506. 522. 525. 578. 583. 611. 631. 633. 637. 641. 650. 673. 676 sq. 679. 683 sq. 685. 743. 781. 786. 789. 791. 794 sq. 800. 817. 833. 853 sq. 890. tom. II. 6 sq. 9. 11. 13 sqq. 29 sqq. 118 sq. 131. 133. 135. 150. 159. 164 sq. 169. 173. 187. 192. 194. 199. 207 sq. 211. 245. 251. 259 sqq. 283. 299. 301. 307. 327. 364. 368. 412. 429. 446. 455. 466. 488. 600. 610. 622. 645. 653. 685 sqq. vbi cum Demosthene confertur, 766. 771 sqq. 814. *τὴν βῆτα τῆς Ἰλιάδος ῥαψῳδίαν*, tom. II. 382.
Honoratus, cynicus philosophus, 864.
Hyperides, rhetor, tom. II. 257 sq. *ἀπολογία Ὑπερίδου*, tom. II. 267.
Hypsicrates Amisenus, historicus, tom. II. 474.

Iambulus, *περὶ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πολλὰ παράδοξα ἔγραψε, γνώριμον μὲν ἅπασι τὸ ψεῦδος πλασάμενος, οὐκ ἀτερπῆ δὲ ὅμως συνθεὶς τὴν ὑπόθεσιν*, 641.
Iccus, palaestrae magister, 626.
[Incerta. I. *pro lapsu* 2. I. Scyth. 9. f. II. *quom. hist.* 14. f. 17. pr. 18. pr. et 22. ter. item 24. 29. 32. II. *Amor.* 2. II. *pro imag.* 19. II. *Paras.* 4 et 41. III. *rhet. pr.* 11. f. III. *calum.* 26. etc.]
Indorum, *οἱ καλούμενοι Βραχμᾶνες*, tom. II. 466.
[Inscriptiones, Phari. II. quom. hist. 62. aliae II. salt. 14. II. *Amor* 18. III. dips. 6. III. dea Syr. 26.]
Ion, platonicus, tom. II. 330 sqq. 636 sqq.
Iophontes, Sophoclis fil. tom. II. 475.
Isaeus, tom. II. 690.
Isidorus, Characenus, historicus, tom. II. 471. 472.
Isis, magiam docuit, tom. II. 350 sqq. *ἐξέμαθον τὰς βίβλους τὰς Ὤρου καὶ Ἴσιδος*, tom. II. 173. *Ἴσιδος πλόκαμοι*, tom. II. 386.
Ismenias, tibicen, tom. II. 381.
Ismenodora, tibicina, tom. II. 527.
Isocrates, rhetor, tom. II. 690. 257. 319. 474. vbi eius obitus. *ἐνενήκοντα καὶ ἓξ ἐτῶν γεγονὼς τὸν πανηγυρικὸν ἔγραψε λόγον*, 474.
Istiaeus, grammaticus, tom. II. 636 sqq.

Leonti-

Leontichus, tom. II. 330.
Lecythio, philofophus, tom. II. 605.
Leofthenes, tom. II. 691. [?]
Lesbonax, Mytilenaeus, difcipulus Timocratis, 810.
Lucianus, ὁ σύρος ὁ λογογράφος, tom. II. 230. Liber perditus de Softrato, luctatore fortiffimo, 857. Liber fecundus de longaeuis Romanis, quem in fine μακροβίων ad Quintillum pag. 476. tom. II. promittit, fiue intercidit, fiue a Luciano non eft fcriptus. Videtur quoque Lucianus alium librum compofuiffe, in quo leges pauperum in Saturnalibus, expofuit, ficuti in Chronofolone leges diuitum, tom. II. 613.
Lucius, tom. II, 76 — 117.
Lycophron, Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα, 839.
Lycurgus, legislator, 855. tom. II. 257 fq. 297. 476.
Lyfias, filius Cephali, tom. II. 453.
Lyfimachus, comicus, βοιώτιος μὲν ὡς ἐφαίνετο τὸ γένος ἀνέκαθεν, ἀπὸ μέσης δὲ ἀξιῶν λέγεσθαι τῆς Ἀττικῆς, 57.
Lyfippus, tom. II. 134.

Μακεδονικοῖς ἐντυχὼν τῆς Βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήμασι, tom. II, 696.
Margites Homeri, 516. tom. II. 327.
Marfyas, 586. 213. tom. II. 381.
Medius, hiftor. tom. II. 469.
Megalonymus, caufidicus, 828.
Megapenthes, tyrannus, 428. 440.
Melitides, 910.
Menander, 903. προλόγων εἰς ὁ ἔλεγχος, tom. 434.
Menecrates, 543.
Menelaus, architectus, tom. II. 796.
Menippus, cynicus, tom. II. 236. 506.
Metrodorus, 758.
Miccion, Zeuxis difcipulus, 581.
Midas, 512.
Mifthon, Sybarita, tom. II. 434.
Miloathleta, Crotoniates, 347.
Mithrobarzanes, 329 fq.
Mufonius, tom. II. 571.
Myia, pythagorica, tom. II. 377.
Myron, ftatuarius, 6. 517. tom. II. 131 fq. 179. 339.

Nefiotas, tom. II. 313. [?]
Neftor, ftoicus Tarfenfis, Tiberii, Caefaris, praeceptor, tom. II. 474.
Nicander, poeta, tom. II. 485.
Nicias, 497. 629.
Nigrinus, platonicus philofophus, 19. 21 fqq.

Ocellus Lucanus, Pythagorae discipulus, 497.
[Ode, II. *saltat.* 11. bis.]
Olympus, 586. tom. II. 581.
Onesicrates, 630. ὁ τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ συγγράψας, tom. II. 470.
Oocataxis (al. Otocaxis) Eudemus, 828.
Oraculum Scythicum, 795. tom. II. 153. 316. 252. 803. Delphicum, tom. II. 205. Amphilochi in Mallo, tom. II. 352. Memnonium, tom. II. 349.
Orestes et Pylades, 906 sq. tom. II. 462. vide et Amicorum paria.
Orpheus, tom. II. 10. 385. 595. 604. 612.
Orus, ἐξέμαθον τὰς βίβλους τὰς Ὥρου καὶ Ἴσιδος, tom. II. 137.
[Orphica, I. *Sacrif.* 14.]
Otus, tom. II. 316.

Palamedes, litterarum inuentor, 46. tom. II. 428.
Pancrates, tom. II. 350.
Parmenion, rhetor, tom. II. 702.
Parrhasius, pictor, 479. tom. II. pag. 3. 15.
Parthenius, 637.
Passon, pictor, tom. II. 695.
Pelichus, medicus, tom. II. 339.
Pericles, 78. 598. 620. 800. 895. tom. II. 174 sq. 693. 699.
Perilaus, bouis aenei, regis Siciliae, Phalaridis, fabricator, 737 sq.
Peripateticus, vide Aristoteles, 386.
Peripatetici, 516. 512. tom. II. 208. 252.
Perseus, magus, tom. II. 769.
Phaedrus, a Platone amatus, 891. 896.
Phalaridis, regis Siciliae, vita, 731.
Phauorinus, sophista, 861 sq.
Phemius, orator, tom. II. 460.
Pherecydes, Syrus, historicus, tom. II. 474.
Phidias, statuarius, 6 sq. 367. 517. 545. 635. 800. tom. II. pag. 3 sqq. 21. 28. 131 sqq. 179. 485. 563.
Philaenis, tom. II. 445.
Philemon, 498. poeta comicus, tom. II. 475. vbi obitus eius. [P]
Philiades, 146.
Philippides s. Phidippides, 496.
Philo, 610. Diniae filius, tom. II. 782.
Philocrates, rhetor, tom. II. 257. 703.
Philolaus, 498.
[Philosophorum vitae, II. paras. 31.]
[Philochorus, II. *quom. hist.* 32.]
Philoxenus, poeta, tom. II. 387. 416.
Phineas, poeta, tom. II. 487.

Phocion,

Phocion, tom. II. 125. 155.
[Phocylides, III. *calum.* 8. f.]
Phryne, foemina, tom. II. 690.
Phrynon, 703.
Pindarus, tom. II. 207. 358. 641. 689. 693. *ἐν ἀρχῇ τῷ καλλίϛῳ τῶν ἀσμάτων ἁπάντων.* Ἄριϛον μὲν ὕδωρ, etc. 165.
Pisistratus, Nestorides, tom. II. 796.
Pittacus, tom. II. 472.
Plato, 30. 402. 403. 464. 466. 497. 498. 526. 530 sqq. 541. 810. 837. 866. tom. II. 205. 243. 254. 258. 313. 319. 325. 338. 343. 393. 473. 486. 599. 690. 749. Platonis amores, 891. tom. II. 651. ἐπιϛέλλων τῷ Διονυσίῳ, 497. ἐν τοῖς νόμοις, 799. βιβλίον ἐφ' ἡσυχίας, tom. II. pag. 345. ἐν τῷ περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας αὐτῆς λόγῳ, 375. ὑπὲρ ἀθανασίας λόγῳ, tom. II. 706. ἐν τῷ συμποσίῳ, tom. II. 760.
Platonici, 516. 676. 532.
Podalirius, 754.
[Poetae, I. *Tim.* 1. et 4. ac 21. II. *Pseudol.* 24. III. *conu.* 3.]
Polemon, tom. II. 223 sqq.
Polus, Agrigentinus, 402. 573. 336. 487.
Polybius, Lycortae filius, Megalopolitanus, historicus, tom. II. 474. vbi obitus eius.
Polycletus, statuarius, 6 sq. 367. 812. tom. II. 132. 339. 564.
Polydamantes Scolussaeus, Olympionices, 626. tom. II. 714.
Polygnotus, pictor, tom. II. pag. 6. 15.
Polyidus, tom. II. 487.
Polyprepon tibicen, tom. II. 642.
Polystratus, 275.
Posidonius, ex Syria Apameensis; lege Rhodius, simulque philosophus et historicus, tom. II. 473.
Potamon, rhetor, tom. II. 475.
[Praeconum carmen, II. Demon. 65.]
Praxiteles, statuarius, 6. 367. 635. 884. tom. II. pag. 3 sqq. 28. 133. 179. [?]
Prodicus, Ceus, 402. 573.
Prometheus, 13 sqq. 18 sq. 365. 172 sq. 468. 879.
Proteus, cynicus, tom. II. 386. 559 sqq. vbi vita eius et obitus.
[Prouerbia, I. *somn.* 3. I. *Nigr.* ep. pr. I. *iud. voc.* 9. I. *deor. dial.* VI. 3. I. *dial. mort.* VI. 2. ib. VIII. 1. et I. *necyom.* 4. I. *reuiu.* 9. I. *catapl.* 21. I. *de Merc.* 4. 12. 21. 25 et 30. I. *pro merc.* 1. 9. 11 et 15. I. *pro lapsu* 7. I. *Hermot.* 28. bis. et 49. 61. 69. 78. 79 et 86. I. *Zeux.* 2. f. I. *Harm.* 3 et 4. II. *quom. hist.* 2. II. *paras.* 52. III. *rhet.* pr. 14. 18. III. *philops.* 1. 9. 29. 32. III. *Herc.* 8. III. masc. 12. III. *indoct.* 4. 5. 23. bis. 25 et 28. III. *Pseudol.* 1. 2. 4. 10. 15. 32. III. nau. 12 et 26. III. D. meretr. III. f. ib. VII. p. med. et X. vers. fin. ibid. XIV. f. III. *saturn.* 9. ibid. 19. III. *philopatr.* 29. f.]
Proxenus, Epicratis filius, tom. II. 781.
Pseudalexander, tom. II. 389.
Pseudomantis, 746.

Pſeudonero, tom. II. 389.
Pſeudophilippus, fullo, tom. II. 389.
Ptolemaeus, Lagi filius, ὡς Διονυσόδωρος, ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ συναγαγὼν φησιν, 500.
Pylades et Oreſtes, 906 ſq.
Pylades, Phocenſis, tom. II. 462. et vide ſupra amicorum paria.
Pyrrhias, 464 102. 387. ſerui nomen.
Pyrrhias, ſcepticus, ſ. Pyrrhon, 387. tom. II. 206. 230.
Pyrrhus, 500.
Pythagoras, 305. 371. 403. 497. 526. 541. Samius, 677. 737. 749. 771. Samius, Mneſarchi filius, 835. et tom. II. 159 ſq. 162. 185. 435. nihil ipſe ſcripſit, 496.
Pythagorici Crotoniatae, Metapontini ac Tarentini, tom. II. 174.
Pytheus, tom. II. 706 ſq.
Python, 863. tom. II. 701.

Quintillus, tom. II. 465.

Rufinus, Cyprius, peripateticus, 870.

Salaethus, legislator, 486.
Sappho, foemina, Lesbia, 895. tom. II. 13.
Sceptici, 387.
Σχολίου auctor, cuius apud Platonem mentio, 498.
[Scriptores *de ſaltatione*, II. ſalt. 33.]
Seuerianus, 619. 764.
Sibylla, cum qua locutus eſt Theagenes, tom. II. 579 ſq.
Sidonius, ſophiſta, Athenienſis, 862.
Simonides, litterarum inuentor, 46. tom. II. 433.
Simonides Ceus, poeta, tom. II. 476.
Simylus, 275.
Sinopenſis, vide Diogenes. [P]
Socrates, 9. 307. 379 ſqq. 404. 172 542. 675. 678. 795. 859. 861. tom. II. 12 ſq. 125. 155. 250. 259. 343. 428. 453. 562. 585. 593. amores Socratis, 890. 908. 912. 845. tom. II. 651. Sophroniſci filius, tom. II. 215. ἀπολογία Σωκράτους, tom. II. 267.
Socrates, Mopſueſtenus, Aegyptius, tom. II. 736.
Solon, Athenienſis, 348 ſq. 595 ſqq. tom. II. 269 — 299. 406. 472. 705.
Sophocles, 279. tom. II. 560. 645. 696. poeta tragicus, tom. II. 475. vbi obitus eius.
Σοφὸς, (Plato) μέμνησο τοῦ σοφοῦ λέγοντος, ὡς Θεὸς ἀναίτιος, αἰτία δὲ ἑλομένου, 480.
Sophroniſci filius, vide Socrates.
Sopolis, medicus, 834.
Soſtratus, Boeotius, 857. 881. 332 ſqq. Cleodemi diſcipulus, tom. II. 647.
Soſtratus, Cnidius, architectus Phari, 638 ſq. tom. II. 355.
Steſichorus, 673. poeta Himeraeus, tom. II. 22. 476.
Stoici, 514 ſq. 381 ſq. 675. tom. II. 208. 245. 252 ſq.
Syllus, tom. II. 380.

Talus,

Talus, τάλως, ὁ τῦ Μίνωος, Cretenfis, tom. II. 340.
Telephus, tom. II. 487.
Telefilla, foemina, 895.
Thales, Milefius, tom. II. 356. 472. 801.
Thamyris, orator, tom. II. 460.
Thargelia, philofopha, 843.
Theagenes, Thafius, Olympionices, 626. 427. 714.
Theagenes, tom. II. 562 fq. 579 fq.
Theano, foemina, tom. II. 13. ἡ τῆς Πυθαγορείυ σοφίας θυγάτηρ, 895.
Themiftocles, tom. II. 699.
[Theocritus, I. *deor. dial.* XXII. 2. XXVI. 1.]
Theodotus, Rhodius, 582.
Theognis, 449 fq. 490.
Theomneftus, 873.
Theon, palaeftrae magifter, 626.
Theophraftus, tom. II. 690.
Theopompus, hiftoriographus, 638. tom. II. 469.
Theoxenus, 597.
Theramenes, ὁ κόθορνος, 909.
Therfagoras, poeta, tom. II. 685. 694 fq. [P]
Therfites Homeri, cynicus concionator, 871. 677.
Thespis, Thebanus, citharoedus, tom. II. 384.
Thefeus, 540. tom. II. 724. aequalis Herculis, tom. II. 173.
Thesmopolis, ftoicus, 472 fqq. tom. II. 167 fq.
Thrafyllus, philofophus, 157 fq. 284.
Thucritus, fenex plus quam nonagenarius, 270.
Thucydides, 19 fq. 49 603. 612 fq. 615. 629 fq. 631. 636 fqq. 752. 800. 837. tom. II. 262. 380. 492. ἐπιτάφιόν τινα εἶπε τοῖς πρώτοις τῦ πολέμυ ἐκείνυ νεκροῖς, 619. τὰ τῦ Θυκυδίδυ, ὅσα παρὰ τῦ Δημοσθένυς καὶ αὐτὰ ὀκτάκις μετεγγεγραμμένα εὑρέθη καλῶς, tom. II. 380.
Timaeus, tom. II. 468.
Timaeus, Tauromenites, tom. II. 474.
Timarchus, dictus Atimarchus, tom. II. 446.
Timocles, 446. ftoicus, tom. II. 129 fqq. per integrum dialogum, qui infcribitur: Iupiter tragoedus.
Timocrates, Heracleota, 781. 858.
Timocrates, Lesbonactis, Mytilenaei, praeceptor, 810.
Timolaus, tom. II. 491 fqq.
Timotheus, tibicen Thebanus, 585 fqq. tom. II. 381.
Tirefias, Boeotius, 329. 851. 893. 339. tom. II. 175.
Tirefias, vates, tom. II. 466. 527.
Tifiae, rhetoris, τέχνη, tom. II. 448.
Tithonus, 543. 273.

Tityus,

Tityus, tom. II. 316.
Toxaris, Scytha, vita eius, 591 sqq.
[Tragicus, I. *Nigr.* 3. f. I. *Tim.* 2. et 33. II. *Lexiph.* 17. II. *amor.* 37. III. masc. 11. III. *Demosth.* 13. f.]

Vologesus, Parthorum rex, 612.

Xenocrates, Platonis discipulus, tom. II. 473. 690. λόγος ὑπὲρ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, tom. II. 706.
Xenophanes, Dexini filius, Archelai, physici, discipulus, tom. II. 473.
[Xenophilus, III. macrob. 18.]
Xenophon, 11. 618. 630. tom. II. 8. 742. Grylli filius, tom. II. 474. Initium ἀναβάσεως Cyri: Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίγνονται δύο, 618.

ad Zamolxin mittere, 592. per Zamolxin ius iurandum, 594.
Zamolxidi, tamquam deo, sacrificarunt Thraces, tom. II. 152. [P]
Zeno, 526 sq. tom. II. 258. 647. stoicae philosophiae princeps, tom. II. 473. vbi eius obitus.
Zenodotus, grammaticus, 676.
Zenophilus, musicus cognominatus, philosophiae pythagoricae sectator, tom. II. 472. vbi eius obitus.
Zenothemis, stoicus, tom. II. 636 sqq.
Zeuxis, pictor, 577 sqq. 158. tom. II. pag. 3.
Zopyrion, 464.
Zopyrus, tom. II. pag. 157.
Zoroaster, 329.

CAPVT

CAPVT XIX (olim XVII)

CLAVDIVS GALENVS

I. *Vita Galeni.* II. *Galeni in medicinalem scientiam merita generatim.* III. *Medicinae status iis temporibus, quibus Galenus vniuersam eius scientiam mutabat.* IV. *Quid in singulis medicinalis scientiae disciplinis inuenerit Galenus rectiusque dixerit.* V. *Systema Galeni medicum.* VI. *Libri a Galeno conscripti. Eorum ratio.* VII. *Classes, ordo librorum Galeni.* VIII. *Institutum in ordine librorum Galeni a me seruatum.* IX. *Singulorum librorum Galeni, et quidem genuinorum, recensio.* 1) De sectis ad eos, qui introducuntur. 2) De optima secta ad Thrasybulum. 3) De optima doctrina. 4) De sophismatis seu captionibus penes dictionem. 5) Quod optimus medicus sit quoque philosophus. 6) Suasoria ad artes oratio. 7) De constitutione artis medicae ad Patrophilum. 8) De elementis ex Hippocrate libri II. 9) De temperamentis libri III. 10) De atra bile. 11) De inaequali intemperie. 12) De optima corporis nostri constitutione. 13) De bono habitu. 14) De facultatibus naturalibus libri III. 15) De substantia facultatum naturalium. 16) De anatomicis administrationibus libri IX. 17) De ossibus ad tirones. 18) De venarum arteriarumque dissectione. 19) De neruorum dissectione. 20) De musculorum dissectione. 21) De vteri dissectione. 22) An in arteriis natura sanguis contineatur. 23) De motu musculorum libri II. 24) Vocalium instrumentorum dissectio. 25) De caussis respirationis. 26) De *Hippocratis* et *Platonis* decretis libri IX. 27) Fragmentum in Timaeum *Platonis*, vel ex IV. commentariis, quos ipse inscripsit: de iis, quae medice dicta sunt in Platonis Timaeo. 28) De semine libri II. 29) De vsu partium corporis humani libri XVII. 30) De instrumento odoratus. 31) De locis adfectis libri VI. 32) De differentiis febrium libri II. 33) De morborum temporibus. 34) De respirationis vsu. 35) De vsu pulsuum. 36) De pulsibus libellus ad tirones. 37) De pulsuum differentiis libri IV. 38) De dignoscendis pulsibus libri IV. 39) De caussis pulsuum libri IV. 40) De praesagitione ex pulsibus libri IV. 41) Synopsis librorum suorum XVI. de pulsibus. 42) De diebus decretoriis libri III. 43) De crisibus libri III. 44) De difficultate respirationis libri III. 45) De caussis procatarcticis. 46) De plenitudine. 47) De tumoribus praeter naturam. 48) De tremore, palpitatione, conuulsione et rigore. 49) De simplicium medicamentorum temperamentis et facultatibus libri XI. 50) Ars medica. 51) De differentiis morborum. 52) De morborum caussis. 53) De differentia Symptomatum libri III. 54) De compositione medicamentorum secundum locos libri X. 55) De compositione medicamentorum secundum genera libri VII. 56) Methodi medendi libri XIV. 57) Ad Glauconem de medendi methodo libri II. 58) De venaesectione aduersus *Erasistratum.* 59) De venaesectione aduersus Erasistrateos, Romae degentes. 60) De curandi ratione per venaesectionem. 61) De marasmo. 62) Pro puero epileptico consilium. 63) Ad Thrasybulum liber, vtrum medicinae sit, vel gymnastices hygieine. 64) De attenuante victus ratione. 65) De sanitate tuenda libri VI. 66) De alimentorum facultatibus libri III. 67) De probis prauisque alimentorum succis. 68) Quod animi mores corporis temperamenta sequantur. 69) Linguarum, seu dictionum exoletarum *Hippocratis* explicatio. 70) De septimestri partu. 71) De libris propriis. 72) De ordine librorum suorum ad Eugenianum. 73) De ptisana. 74) De paruae pilae exercitio. 75) De hirudinibus, reuulsione, cucurbitula, incisione et scarificatione. 76) Quomodo morbum simulantes sint deprehendendi. 77) De dignotione ex insomniis. 78) De propriorum animi cuiusque adfectuum dignotione et curatione. 79) De cuiuslibet animi peccatorum dignotione atque medela. 80) De praenotione ad Epigenem. 81) De antidotis libri duo. 82) De foetuum formatione. X. *Libri suspectae originis.* 83) Introductio, seu medicus. 84) De subfiguratione empirica. 85) De voce et anhelitu. 86) De respirationis vsu. 87) An animal sit, quod in vtero est. 88) An omnes partes animalis, quod procreatur, fiant simul. 89) De consuetudinibus 90) De motu thoracis et pulmonis. 91) De totius morbi temporibus. 92) De typis. 93) Aduersus eos, qui de typis scripserunt. 94) De comate secundum Hippocratem. 95) De victus ratione in morbis acutis ex *Hippocratis* sententia. 96) De purgantium medicamentorum facultate. 97) De remediis paratu facilibus libri III. 98) De

98) De theriaca ad Pisonem. 99) De theriaca ad Pamphilianum. 100) De fasciis. XI. *Libri manifeste spurii.* 101) De historia philosophica. 102) Definitiones medicae. 103) De partibus artis medicae. 104) De anatomia viuorum. 105) De compage membrorum, siue de natura humana. 106) De natura et ordine cuiuslibet corporis. 107) Quod qualitates incorporeae sint. 108) De motibus manifestis et obscuris. 109) De facultatibus, corpus nostrum dispensantibus. 110) De dissolutione continua, seu de alimentorum facultatibus. 111) Praeceptum de humani corporis constitutione, de diaeta quatuor anni tempestatum et duodecim mensium. 112) De humoribus. 113) De praenotione. 114) Omnino vera expertaque praesagitio. 115) De venaesectione. 116) Prognostica de decubitu ex mathematica scientia. 117) De vrinis. 118) De vrinis compendium. 119) De vrinis ex *Hippocrate*, *Galeno*, et aliis quibusdam. 120) Quaesita in *Hippocratem* de vrinis. 121) De pulsibus ad Antoninum. 122) Compendium pulsuum. 123) De adfectuum, renibus insidentium dignotione ac curatione. 124) De colico dolore. 125) Introductorius liber, varias morborum curas complectens. 126) De cura icteri. 127) De melancholia ex *Galeno*, *Rufo*, *Posidonio* et *Marcello Sicamii Aetii* libellus. 128) De oculis. 129) De pica, vitioso appetitu. 130) De gynaeceis. 131) De cura lapidis. 132) Liber secretorum ad Monteum. 133) De medicinis expertis. 134) De incantatione, adiuratione et suspensione. 135) Fragmentum libri primi de dunamidiis. 136) Liber secundus de dunamidiis. 137) De ponderibus et mensuris. 138) De succedaneis. 139) De simplicibus medicamentis. 140) De plantis. 141) De virtute centaureae. 142) De clysteribus. 143) De catharcticis. 144) De peste. XII. *Fragmenta.* 1) De aquis. 2) De vinis. 3) De viuis. 4) De pane. 5) De aquarum natura et de balneis. 6) Sermo aduersus empiricos medicos. 7) De morsu, qui in aegritudine percipitur. 8) De venereis. 9) Ex libris de demonstratione. 10) Ex commentariis *Simplicii.* 11) Ex *Averroe.* 12) *Galeni* notae in Hippocratem ex *Io. Stobaeo.* 13) Fragmenta ex *Nemesio.* 14) Ex *Themistio.* 15) Ex *Mich. Ephesio.* 16) Ex *Moyse Maimonide.* 17) Ex *Rhase.* 18) Quos, quibus purgantibus medicamentis, et quando purgare oporteat. 19) Fragmentum libri de Homerica medicatione. XIII. *Commentarii Galeni in Hippocratis libros.* XIV. *Libri, qui sub Galeni nomine in bibliothecis latent, nondum typis excussi.* XV. *Libri Galeni medicinales, qui interierunt.* XVI. *Libri Galeni, ad alias disciplinas pertinentes, deperditi.* XVII. *Codices MSS. operum Galeni omnium aut librorum plurium graeci et latini.* XVIII. *Editiones operum Galeni omnium graecae, graeco-latina, latinae.* XIX. *Collectiones librorum Galeni, at non omnium, graecae, graeco-latinae, latinae.* XX. *Galenus in epitomen redactus. Specula Galeni. Theatrum. Indices.* XXI. *Index eorum auctorum, qui Galeno edendo, interpretando, illustrando, operam dederunt. Commentarii in plures Galeni libros.* XXII. *Libri, in quibus Galenus defenditur, confutatur, in quibus loca quaedam Galeni explicantur.* XXIII. *Editiones operum Galeni, graecae, graeco-latinae, et latinae, quae lucem non viderunt.*

[Studio *Ioannis Christiani Gottlieb Ackermanni*, Med. Dr. et Prof. Publ. Altorfin. [a])]

I. *Vita Galeni* [b]).

CLAVDIVS GALENVS, medicorum omnium post Hippocratem princeps, systematisque in medicinali scientia conditor, quod nostris temporibus medici ex parte adhuc amplectuntur, atque optimi imperatoris iudicio γνήσιος ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος, a posteris

a) Notari velim, me omnes libros, quibus asterisci signum adpositum est, oculis meis vsurpasse.

b) In vita Galeni recte scribenda qui versari volunt, ipsius eius auctoris libris, ceu genuinis maxime fontibus, vti debent. Multa enim de se narrauit exposuitque in permultis libris, a se conscriptis, maxime in *arte medica*, in cuius cap. 39. libros, quos ante hunc librum conscripsit, recenset; in libris IX. anatomicarum administrationum; in libris XVII. de vsu partium; in libro, quod animi mores corporis temperaturam sequantur; in libr.

libr. de cognoscendis curandisque animi morbis, quos perturbationes latini adpellant; in libr. de cuiusque animi peccatorum notitia atque medela; in libris VI. de locis adfectis, in quibus ad vitam Galeni, quam egit medicus practicus, facientia permulta enarrantur; de praecognitione ad Epigenem, qui scriptus est a Galeno ideo, vt medicinalis vitae suae posteris rationem redderet; in libr. II. de antidotis et in libr. de theriaca ad Pisonem, nec non in libris de medicamentorum compositionibus. In consilio etiam, puero epileptico dato, quaedam ad eius vitam occurrunt. Librum etiam scripserat Galenus *περὶ τῆς διαβολῆς ἐν ᾧ καὶ περὶ τῦ ἰδίυ βίυ*, quem memorat in libr. de libr. propriis cap. 13. qui vero interiit. In libro etiam: *μέχρι πόσου τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς τιμῆς καὶ δόξης φροντιστέον ἐστὶ*, de quo loquitur de libr. prope. cap. 13. quaedam saltim fuerant contenta ad vitam Galeni; verum et is liber interiit. Multa etiam, quae ad vitam Galeni pertinent, leguntur in eius libris *περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων*, et *περὶ τῆς τάξεως τῶν ἰδίων βιβλίων πρὸς Εὐγενιανὸν*, qui vterque liber legitur in editione operum Hippocratis et Galeni Charteriana tom. I. pag. 35 et 49. Galenum etiam memorarunt inter Graecos *Stephanus* de vrbib. *Io. Tzetzes*, chil. XII. histor. 397. et *Suidas*. Scripserunt etiam vitam Galeni, aut potius de eius vita aliqua memoriae tradiderunt *Symphorianus Champerius*, in libr. de medicinae claris scriptoribus, qui cum aliis lucem vidit in 4. siue loc. et anno, nec non in vita Galeni, quae prolixius elaborata ab eodem auctore legitur in operum Galeni editione quarta Papiensi, cura Rustici Placentini, 1516. fol. 2—4. *Iac. Milichius* in orat. de vita Galeni in Phil. Melanchthon. praefat. et orat. tom. II. pag. 395. *Antonius Fumanellus*, in operibus multis et variis, cum ad tuendam sanitatem, tum ad profligandos morbos plurimum conducentibus. Tigur. 1557. fol. *Abr. Wernerus*, in orat. de vita Galeni, Viteb. 1570. *Io. Mart. Eustachius* (Gambatensanus, in regno Neapolitano) de vita Galeni. Neapol. apud Horatium Salvianum, 1577. 4. *E. de Villa*, in libro: *las vidas de doze principes de la medicina. Burgos*, 1647. 8. cap. 7. pag. 148. Praefixa etiam est vita Galeni, cum aliis, lectu dignissimis, ad historiam librorum Galeni pertinentibus, auctore Conr. Gesnero editioni operum Galeni Frobenianae tertiae. Basil. 1562. fol. Sed hi omnes parum accurate in hoc argumento sunt versati, vt recte Mentelius testatur, in epistola ad Labbeum, mox citanda, dicens: *aliam vitam, alios scriptores eum auctorem postulasse, quem aetati eius tantum non suppar Eusebius in libr. V. histor. cap. vlt. testatur, etiam a nonnullis adoratum fuisse, et Alexander Trallianus θειότατον appellat.* Elogium Galeni chronologicum *Philippus Labbeus*, velut specimen bibliothecae suae vniuersalis misit strenae loco ad Iacobum Mentelium, et praefixa Mentelii epistola edidit Paris. 1660. ex typographia Claudii Cramoisy, in 8. * Alium praeterea libellum eodem anno 1660. Labbeus misit ad Guidonem Patinum et Parisiis, apud Guil. Benard excudi fecit in 8. hoc titulo: *Vita Claudii Galeni Pergameni, medicorum principis, ex propriis operibus collecta.* Hoc paginarum 83. opusculum constat meris Galeni locis, ex editione Iuntarum latine descriptis atque per interualla quatuor ab ortu Galeni ad annum aetatis 21. 29. 40. et obitum vsque distinctis, adscripto subinde in margine anno Christi et aetatis Galeni. Ea loca omnia *Io. Alb. Fabricius* adnotauerat in elogio Galeni chronologico Labbei, quod praefixerat in biblioth. Graeca capiti de scriptis Claudii Galeni. Videtur etiam tertium opusculum promisisse *Labbeus*, chronologiam operum Galeni, saltem eorum, quae exstare noscuntur, quae scilicet primo loco, quae deinde in decursu aetatis, quae tandem in senectute conscripta fuerint. Sed illa numquam vidit lucem, neque editores operum Galeni de libris eius auctoris ad hunc ordinem digerendis cogitarunt. *Vitam Claudii Galeni Pergameni, medicorum omnium ab Hippocrate principis, ex ipso et probatis authoribus collectam digestamque* scripsit *Renatus Charterius*, eamque in operum Hippocratis et Galeni tom. I. a pag. 53. vsque ad pag. 98. excudi fecit. Verum profusissimo sermone in hac vita longe plurima dicta sunt, minime ad Galeni vitam referenda; neque ordo, quo argumentum suum pertractauit, cuiquam placere potest. Elogium Galeni conscripsit *Iulius Alexandrinus*, quod lucem vidit Venetiis, apud Iuntas, 1548. 8. Vitam et laudes *Io. H. Acker* in opusc. eloquent. Ien. 1717. 8. fasc. 3. Vitam etiam Galeni, at succinctam, scripsere scriptores de medicinae historia quidam, v. g. *Io. Bernier*, in libr. *Essays de medecine, ou il est traité de l'histoire de la medecine et des medecins, Paris.* 1689. 4. part. I. cap. 4. pag. 105. *Dan. Clericus*, in libr. *histoire de la medecine* part. III. libr. III. pag. 660 sq. edit. Hagae Comit. 1729. 4. in quo vniuerso libro de Galeni vita, scriptis atque iis, quae is ad medicinam amplificandam contulit, doctissime atque copiosissime tractatur. *Gottlieb Stolle, in der Anleitung zur Historie*

ris tanti habitus, quanti aliorum medicorum nullus [c]), Niconis, philosophi, architecti, viri eruditissimi ac moribus sedatissimi, ex matre admodum iracunda acerbaque in suos [d]) filius, natus est Pergami [e]) in Asia, nobili quondam Attalorum regia, anno post Christum natum CXXXI. Hadriani imperatoris XIV. vel XV. A patre, non geometra tantum, atque architecto, vt tradit Suidas, sed mathematicis omnibus ceterisque litteris excultissimo, (vid. *Galen.* de probis prauisque alimentor. succis cap. I. pag. 419. tom. VI.) [f]) et quibusdam aliis eximiae notae praeceptoribus in pueritia [g]) artes liberales adprime edoctus, atque ad omnem elegantiam humanitatemque informatus, absoluto XIV. seu, quod eodem recedit, aetatis anno XV. ineunte anno post Christum CXLV. Antonini Pii, post Hadrianum imperantis, anno VII. philosophicis studiis sub Caio, Platonico, et quodam Philopatoris, stoici, discipulo, aliisque operam nauare coepit: tum anno vitae XVII. christianae aerae CXLVII. a patre

storie der medicinischen Gelahrheit, *Iena*, 1731. 4. cap. 1. §. 91. pag. 85. *Kurt Sprengel*, in libr. *Versuch einer pragmatischen Geschichte der Arzneykunde* tom. II. Halae Saxon 1793. sect. V. 5. §. 53 sq. pag. 89 sq. Vitam Galeni ego quoque scripsi in *institut. historiae medicinae*, *Norimb.* 1792. 8. cap. XXI. pag. 197 sq. et cap. XXII. exponendo systemati Galeni medicinali operam dedi, quo labore ante me iam functus fuerat *Ioh. Conr. Barchusen* in diss. *de medicinae origine et progressu*, *Traiect. ad Rhen.* 1723. 4. dissertat XVI. pag. 246 sq. Caeterum conferendi adhuc sunt de Galeno eiusque doctrina et scriptis *Vossius de philosophia* cap. XII. §. 19. pag. 99. *Ionsius* libr. III. cap. XI. §. 3. pag. 62. *Pope Blount* in *censur. celebrior. auctor.* pag. 163 sq. *Iac. Brucker* in *histor. critic. philosoph.* tom. II. period. II. part. I. libr. I. cap. II. sect. III. §. 13. pag. 183 sq. et in adpendic. p. 359. [inprimisque *Chr. Kramp* Kritik der praktischen Arzneykunde mit Rucksicht auf die Geschichte derselben, L. 1795. 8. qui cap. 12. p. 454—675. Galeni exponit laudes. *Beck*.] Ad rem literariam et scripta Galeni facit *G. Abr. Merklini Lindenius renouatus*, libr. I. p. 183 sq. Maxime autem vtiles sunt Halleri labores et ad vitam doctrinamque Galeni intelligendam, et ad librorum, qui ab eo auctore conscripti sunt, historiam, editionum notitiam, cet. De botanicis et pharmaceuticis Galeni scriptis disseruit is clarissimus in medicinali re literaria auctor in *bibliothec. botanic.* libr. I. cap. 51. tom. I. pag. 111 sq. de scriptis anatomicis, ac de iis, quae in anatome a Galeno inuenta sunt, in *bibliothec. anatomic.* libr. I. §. 59. tom. I. pag. 82. de externa medicina, quam fecit, et de libris, ad eam pertinentibus, in *bibliothec. chirurgica* libr. I. §. 39. tom. I. pag. 85. Denique copiosissime egit de Galeno *Hallerus*, omni paene rei literariae, ad eum pertinentis, materia exhausta, in *bibliotheca medicinae practicae* libr. I. §. 80. tom. I. pag. 228. vsque ad pag. 273.

c) In vita Galeni scribenda sequutus ego sum maxime ipsum Galenum, qui permulta de se ipso in libris suis proposuit, et Labbeum, cuius elogium chronologicum Galeni *Io. Alb. Fabricius* in priore biblioth. graecae editione capiti de Galeni scriptis praemiserat. Integrum Labbei librum excudi hic non iussi, vtilia vero ex eo, meis additis, excerpsi.

d) *Galen.* de dignoscend. animi morbis cap. 8. tom. VI. edit. Chart. pag. 531. *ἔχων μητέρα ὀργιλοτάτην, ὡς δάκνειν μὲν ἐνίοτε τὰς θεραπαίνας, ἀεὶ δὲ κεκραγέναι τε καὶ μάχεσθαι τῷ πατρὶ, μᾶλλον ἢ Ξανθίππη Σωκράτει.*

e) Hinc etiam in codd. scriptis editisque semper vocatur Pergamenus. Pergamum patriam suam diserte vocat in libr. X. de simplic. medicamentor. facult. cap. 2. nr. 9. de caseo. tom. XIII. pag. 282. ed. cit.

f) Patrem effert laudibus maximis in permultis locis librorum suorum v. g. in libr. de dignoscend. animi morb. cap. 8. tom. VI. pag. 531.

g) Egregie se a patre institutum, esse refert, paedagogo maxime idoneo, libr. II. de different. puls. cap. 5. pag. 46. tom. VIII. neque impensis cuiuscunque generis patrem in eo instituendo pepercisse docet in libr. VIII. de method. medendi cap. 3. pag. 188. tom. X. Statim ab adolescentia se philosophiae amore fuisse captum dicit, vsumque praeceptoribus optimis libr IX. de method medendi, cap. 4. pag. 205. tom. X. conf. libr. *Galeni* de ordine libror. suor. ad Eugenianum pag. 52. tom. I. de libr. propr. cap. 2. pag. 38. et cap. 11. pag. 45. tom. I. vbi de studio philosophiae a se agitato permulta refert.

a patre, per somnium admonito, deductus ad medicos [h]), *Satyrum*, Quinti discipulum, *Stratonicum*, Sabini Hippocratici discipulum, et *Aeschrionem* empiricum aliosque nactus est in patria sua praeceptores.

Post obitum parentis Smyrnam se Galenus contulit, anno aetatis suae XXI. Christi CLI. *Pelopis*, celeberrimi medici e Quinti discipulis, et *Albini*, platonici philosophi, audiendi causa [i]), tum Corinthum, ad *Numisianum*, non inferiorem Pelope, Quinti eiusdem auditorem. Sic aliis prouinciis pluribus peragratis [k]), Alexandriam tandem, Aegypti nobilissimum emporium ac metropolim, venit, in qua prae ceteris vrbibus medicinae florebat studium. Vnde anno aetatis XXVIII. Christi CLVIII. digressus, in patriam remeauit, ibique Pontificum [l]) annuorum iussu curationem gladiatorum suscepit per quinque aut sex annos. Quibus elapsis Romam cogitauit [m]), anno aetatis XXXIV. instante, aut iam inchoato, Christi CLXIV. imperatorum Marci Aurelii Antonini philosophi et Lucii Veri, fratris eius, anno IV. [n]) Anno sequenti iugulum ei ab humero motum est, a quo decubuit per dies quadraginta, vt ipse narrat [o]). Multis postea felicissimo successu sanitati redditis, magnum sibi nomen apud omnes plebeios et optimates fecit, vt etiam a plerisque, ob admirandam in praedictionibus atque curationibus sagacitatem et felicitatem [p]) modo παρα-

 δοξολόγος,

h) *Galen.* de praenot. ad Posthum. cap. 2. p. 832. tom. VIII. libr. IX. de method. medendi, cap. 4. pag. 205. tom. X. Praeceptores, quibus et in philosophia, et in medicina vsus est, copiose enarrat in libr. I. de anatomic. administrat. cap. 1. p. 26. tom. IV. conf. libr. de ordine libror. suor. ad Eugenian. pag. 52. tom. I. de medicamentor. facult. libr. XI. cap. 1. 24. pag. 310. tom. XIII. de atra bile cap. 4. pag. 170. tom. III. libr. I. de alimentor. facult. cap. 1. pag. 308. tom. VI.

i) *Galen.* de probis prauisq. alimentor. succ. cap. 1. pag. 418. tom. VI. de libris propriis cap. 2. pag. 38. tom. I. Pelopem secundum post Satyrum ipsi obtigisse praeceptorem, et Smyrnae quidem, postea Numisianum Corinthi, ipse refert libr. I. de anatom. administrat. cap. 1. pag. 26. tom. IV. conf. de ordine libror. suor. ad Eugenian. pag. 51. tom. I. de atra bile cap. 3. pag. 168. tom. III.

k) Conf. de itineribus, a Galeno institutis, priusquam Alexandriam adiret, et ea vrbe relicta in patriam rediret, libr. III. de composit. medicam. per genera, cap. 2. p. 713. 719. tom. XIII. libr. VI. de composit. medicam. sec. loc. cap. 2. pag. 490. tom. XIII. libr. V. de sanitate tuenda cap. 1. p. 138. tom. VI. comment. III. in Hippocr. de diaeta acutor. text. 8 pag. 85. tom. XI. libr. IX. de simplic. medicam. facult cap. 1. nr. 2. pag. 247. tom. XIII.

l) *Galen.* comment. III. in Hipp. de fracturis text. 21. pag. 243. tom. XII. Curam gladiatorum Pergamenorum sibi a pontifice commissam quonam cum successu gesserit, ipse refert in libr. III. de composit. medicamentor. secund. genera, cap. 2. pag. 718 sq. tom. XIII.

m) *Galen.* de libr. propriis cap. 1 et 2. Liber de praenotione ad Posthumum ideo scriptus est, vt ostenderet, qua fortuna in formandis praesagiis Romae prae aliis medicis fuerit vsus. Prostat is liber in edit. Paris. tom. VIII. pag. 829. libr. I. de anatomic. administrat. cap. 1. pag. 26. tom. IV. cf. *Gal.* aduersus eos, qui de typis scripserunt, cap. 1. pag. 157. 158. tom. VII. de venaesectione aduersus Erasistrateos, Romae degentes cap. 1. p. 406. tom. X. comment. I. in Hipp. libr. de artic. text. 22. p. 303. tom. XII.

n) Lucii meminit cap. 2. libri de praenotione ad Posthumum, cum primum suum in vrbem Romanam aduentum describit; Antonini vero initio libri primi de anatomicis administrationibus, neque enim interpretes recte ista reddiderunt: ἄρχων ἀρχμένα, κ. τ. λ.

o) Historiam eius morbi, quem perpessus est, copiose describit in commentar. I. in Hippocr. libr. de articulis text. 62. pag. 322. tom. XII.

p) Conf librum de locis adfectis integrum, in quo permulta exponit de fortuna, qua vsus est et in praesagiendo, et in curandis morbis. Vid. inprimis de loc. adfect. libr. V. cap. 7. tom. VII. pag. 497. Multa quoque refert de laude sua apud omnes, et de inuidia medicorum et philosophorum, in quam incurrit, in libr. de praenot. ad Epige-

δοξολόγος, modo propter stupendam remediorum, opportune adhibitorum, vim atque efficaciam παραδοξοποιὸς diceretur. Grassante post aliquot tempus atrocissima illa peste, quam Capitolinus in Lucii vita aliique scriptores Romanarum historiarum describunt q), vrbe se subduxit in Campaniam, ac Brundusio in patriam vela fecit, anno aetatis non tam exeunte, quam completo XXXVII. christianae aerae CLXVIII. Verum diu in patria subsistere atque optato perfrui otio ei non licuit: namque sub exitum eiusdem anni, aut sequentis CLXIX. principium ab imperatoribus, Marco Antonino ac Lucio Vero, a Parthica expeditione paulo ante reuerso, qui tum Aquileiae morabantur, delectus militum habendi causa, omniumque comparandorum, quae ad bellum germanicum necessaria futura essent, in Italiam reuocatus est. Romam itaque secundum venit r), atque Aquileiam profectus est: vnde paullo post, ob saeuientem acrius luem fugientibus imperatoribus, ipsoque Lucio Vero prope Altinum, dum curru cum fratre veheretur, ictu sanguinis exstincto, hiberno, vt videtur, tempore, sub finem scilicet anni CLXX. ipse quoque Galenus vix cum quibusdam aliis euasit Romamque incolumis reuersus est, quae tertia eius in vrbem profectio numerari potest. Marco Aurelio in Germaniam s) aduersus Quados, Marcomannos ac Sarmatas cum exercitu abeunte, ipse in Italia haesit, multosque tum, procul negotiis fere omnibus, et vsque ad obitum eiusdem Aurelii, totoque filii eius, Commodi, tempore, quo imperante conflagrauit Pacis templum, et Galeni opera plurima incendio perierunt, vel Romae t), vel in patria, (quando enim in eam remigrauerit, non amplius reuersurus in Italiam, omnino nescimus) multos inquam libros cuiusque generis conscripsit vulgauitque, atque in iis librum de praecognitionibus suis πρὸς Ἐπιγένην u), anno vitae LII., elapsis a disputatione aduersus stoicos et peripateticos de voce et respiratione XV. annis, sub Heluio quoque Pertinace, qui anno Christi CXCII. die Decembris XXXI. sublato e viuis Commodo principe a frequenti senatu nuncupatus est imperator, et paullo post a militibus interfectus, floruisse Galenum, ex eo discimus, quod capit. XIII. de propriis libris meminit libri vnius ad sectarum professores de concionibus, publice habitis sub Pertinace, (sic enim vertendum puto πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν αἱρέσεων

Epigenem tom. VIII. pag. 829. et in libro de libris propriis.

q) In cap. 1 et 2. de libris propriis. De praenot. ad Epigenem tom. VIII. pag. 829. et in permultis aliis locis.

r) De libr. propriis cap. 2. in quo capite Galenus etiam enarrat, quos libros eo tempore scripserit. De praenot. ad Epigenem cap. 9. Meminit etiam sui ex Cypro et Syria pedestris itineris Romam versus per Thraciam et Macedoniam in libro IX. de simplic. medicament. facultatibus cap. 1. nr. 2. pag. 246. tom. XIII. Et inter ambulandum se dormiuisse memorat in libro II. de motu musculorum cap. 4.

s) Saepe refert *Galenus* in libris suis, se Caesaris iussu, vt imperatoris valetudinem curaret in hoc bello, euocatum esse a Marco Aurelio: sed Galenus, belli labores periculaque aliis cedere cupiens, somnio admonitum se esse diuinitus aiebat, vt Romae maneret. Vid. de libr. propr. cap. 2. de composit. medicamentor. secundum genera lib. II. cap. 13. et in permultis aliis locis.

t) In hac periodo Romae et docuit medicinam, et plurimos longe librorum suorum composuit, et medicinam aegrotantibus cum summo Romanorum plausu fecit. Ad hanc periodum vitae Galeni conf. de praenot. ad Epigenem cap. 9 et 11. et permulta alia loca tam in hoc libro, quam in sex libris de locis adfectis, de alimentor. facultatibus libr. II. cap. 4c. de composit. medicamentor. per genera lib. I. cap. 1. lib. III. cap. 3. de simplic. medicamentor. facultat. lib. IX. cap. 3. De antidotis libr. I. cap. 1. 2. 4. 13. et lib. II. cap. 17. Method. medendi libr. III. cap. 2. et libr. V. cap. 15.

u) Ad Posthumum in editis permultis inscribitur is libellus, sed rectius vertas ad Epigenem, quod propria nomina Graecorum latina facere non licet.

αἱρέσεων περὶ τῶν ἐπὶ Περτίνακος δημοσίᾳ ῥηθέντων, non vt alii quidam: *Aduersus sectarios de publice dictis coram Pertinace.*) Neque sane vlterius progressus videtur, quisquis in Suidae lexico Galeni elogium texuit, dum scribit: *γεγονέναι ἐπὶ Μάρκου καὶ Κομμόδου καὶ Περτίνακος τῶν Καισάρων ἐν Ῥώμῃ.* (Nisi forte vltimum illud *ἐν Ῥώμῃ* non ad imperatores romanos referas, sed ad Galenum, qui, cum sub his imperatoribus Romae vixisset, post Pertinacis necem in patriam sese receperit, ibique reliquum vitae in otio litterario procul ab aula strepituque litterario transegerit, quae videtur fuisse mens interpretum Wolphii atque Porti.)

Hactenus quae de Galeno diximus vsque ad aetatis annum LXIII. ex eiusdem *πολλάκις ἑπιαυτολογοῦντος* variis scriptis deprompta sunt, nec in dubium a quoquam vlla ratione reuocari posse videntur. Quod superest, an sub Didio Iuliano, Clodio Albino, Pescennio Nigro, ac praecipue sub Seuero, eiusque filio, Antonino Bassiano, pariter floruerit, et quamdiu vitam Romae, aut Pergami traduxerit, quoue anno aetatis atque aerae Christianae exspirauerit, quia eruditis viris nondum satis exploratum scimus, ex eiusdem libris, vel veterum scriptorum monumentis disquirendum est.

Gerardus Ioannes Vossius in postumo de philosophia opere cum medicorum seriem legit, Claudium Galenum sub Marco Antonino philosopho, item filio, Commodo, quin et Heluio Pertinace, Didio Iuliano, Clodio Albino, ac denique Seuero floruisse testatur. Sed nihil probat, et ab aliis ista mutuatus est. In opere etiam de historicis graecis atque alibi non semel idem auctor Galenum ad Antonini Pii aetatem refert. *Ioannes Martinus Eustachius*, qui in libro, de vita Galeni scripto, historiam eius viri, foedatam antehac multis fabulis erroribusque, summo cum studio illustrauit, multa tamen etiam, quae ad rem minus pertinent, intexuit, contendit, Galenum sub Seuero et Antonino Bassiano Caracalla vixisse, his ductus argumentis, quod ipse Galenus libro I. de antidotis cap. XIII. testetur, se theriacam imperatori Seuero, ipsius imperatoris iussu, confecisse, eodem modo, quo Antonino Augusto eamdem medicinam parauerat, ac quod auctor libri de theriaca ad Pisonem, qui vulgo Galeno adscribitur, cap. 2. tom. XIII. pag. 932. referat theriacam a Marci imperatoris temporibus aestimari coepisse, opinionemque de eius vtilitate maiorem fidem accepisse, eius medicamenti vero vsum sub maximis imperatoribus, nunc viuentibus, communem euasisse (*ἐπὶ τῶν νῦν μεγίστων αὐτοκρατόρων ἡ χρῆσις εἰς τὸ κοινὸν ἔφθασε*). Vtrumque vero argumentum Eustachii quibusdam infirmius visum est, ac primum quidem, quod ex familiari multorum auctorum consuetudine Seuerus imperator pro Lucio Vero subrogatus sit, et ipsemet Eustachius fateatur, pro Vero mendose cap. I. libri aduersus eos, qui de typis scripserunt, haberi Seuerum. Alterum vero, quod in libro de theriaca, per maximos illos imperatores, quorum mentio est facta, non Seuerus pater, eiusque filius Bassianus, dictus de militari tunica Caracalla, sed Marcus Aurelius et Lucius Verus, Diui, vt loquebantur, fratres intelligendi sint, vt necesse non videatur, fidem libri de theriaca ad Pisonem, quem Iulius Alexandrinus, Petrus Andreas Matthiolus, aliique viri pereruditi abiudicare Galeno moliuntur, sollicitare.

Isque liber, Galeno adscriptus, de theriaca ad Pisonem, etsi pro tali non existimandus est, quem Galenus scripserit, quod multa in eo occurrunt, a Galeni ingenio prorsus aliena, tamen

men neminem fore arbitror, qui, poſtquam attento animo libros de antidotis perlegerit, non ilico in partes Euſtachii transeat, fateaturque, Galenum non tantum ſub Pertinace, ſed etiam ſub Seuero imperatore vixiſſe. Proponam, quoniam Euſtachius quaedam, ad quaeſtionem pertinentia, praetermiſit, in nonnullis peccauit, atque obſcure admodum et intricate omnia pertractauit, ipſa Galeni verba eaque obſeruationibus meis illuſtrabo, vt nemo in poſterum ea de re ambigere poſſit. Libri enim duo de antidotis ab omnibus vsque ad hunc diem tamquam genuini ſinceríque Galeni partus habentur, nec vllus eos, quod ſciam, inter nothos reiecit.

Quae capitibus primo et quarto libri primi de antidotis habentur, praemittenda ſunt, vt cetera, quae ex capite XIII. adferentur, firmius conſiſtant. Primo vero capite libri primi de antidotis pag. 866. tom. XIII. de Aurelio Antonino imperatore, ipſius tempore viuente, expreſſe refert, (ὁ καθ᾽ ἡμᾶς γενόμενος αὐτοκράτωρ Αὐρήλιος Ἀντωνῖνος,) qui quotidie antidotum ſumſerit. Deinde addit: *Fuit autem hoc, quo tempore, ſuſcepto adverſus Germanos bello, et ille* (imperator Aurelius Antoninus) *in regionibus circa Iſtrum degeret, et ego me illum eo poſſe ſubſequi excuſaueram. Quia vero imperator theriacam, a Demetrio archiatro ſibi confectam, habebat commendatiſſimam, poſt mortem Demetrii ad Euphratem Catholicum ſcripſit, vt is certiorem faceret eum, quis Demetrio adſtitiſſet in componenda antidoto caeſarea. Cumque intellexiſſet, me ſemper Demetrio in componenda theriaca adſtitiſſe, a me antidotum ſibi parari iuſſit.* Capite vero quarto eiusdem libri primi de antidotis, pag. 872. refert, theriacam eo tempore, quo Antoninus imperabat, a multis diuitibus, in priuatos eorum vſus, fuiſſe praeparatam: diuites enim principum morem aut imitari, aut ſaltim imitari videri velle. Poſt obitum vero Antonini a paucis theriacam aut mithridatium in priuatos vſus parari. Capite vero eiusdem libri de antidotis primi XIII. pag. 884. refert, ſe theriacam in priuatos vſus Marci Antonini compoſuiſſe, Commodum vero, Antoninum ſubſequentem, nec theriacae, nec ſimplicium medicamentorum, ad eam parandam idoneorum, inprimis cinnamomi, quod prae ceteris vetuſtate vim ac efficaciam ſuam amitteret, vllam curam habuiſſe, ὥστε τοῦ νῦν ὄντος ἡμῶν αὐτοκράτορος Σεβήρου, κελεύσαντος αὐτῷ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν ἐσκεύαζον Ἀντωνίνῳ, συνθεῖναι τὴν ἀντίδοτον, ἠναγκάσθην, κ. τ. λ. Coactum ſcilicet ſe fuiſſe refert vilius cinnamomum, quodque vetuſtate ſua virtutis aliquantulum perdidiſſet, eligere, his verbis: τῷ μὲν οὖν νῦν ἡμῶν αὐτοκράτορι Σεβήρῳ τὴν ἀντίδοτον ἐσκεύασα τῶν Ἀδριανείων ἐκλέξας κινναμώμων, κ. τ. λ. (cinnamomi, a temporibus Adriani inde in vaſis ligneis ſtudioſe aſſeruati.) Refert etiam aliquot cinnamomi ſpecies, a ſe ſtudioſe collectas, conflagraſſe eum ſcrinio, in quo optima ac pretioſa quaeque repoſuiſſet, eo tempore, quo templum Pacis Romae incendio flagraret.

Ex his aliisque, quae in libro Galeni de libris propriis, et in libro de ordine librorum ſuorum ad Eugenianum occurrunt, et quae in germanis Galeni operibus occurrunt plurima, ad illius vitam aetatemque indagandam plane neceſſaria, diſcimus, Antoninum Pium, quem a Marco Aurelio ea nota diſtinguit, quod eum poſt Adrianum imperatorem fuiſſe expreſſe dicit, non illum fuiſſe, qui ſingulis diebus theriacam ſumeret; ſed Marcum Aurelium Antoninum, philoſophum, de quo tam ſaepe et tam multa referre conſueuit: et Demetrium, archiatrum, ſub belli germanici initiis obiiſſe, eique tum in imperatoria antidoto

doto paranda suffectum fuisse Galenum: atque Commodo, Marci Aurelii Antonini, philosophi, filio, sub quo aedes Pacis conflagrauit, aliisque vsque ad Seuerum imperantibus neglectam fuisse theriacae confectionem, quam Seuerus, *tum imperator*, (τȣ̃ νῦν ὄντος ἡμῶν αὐτοκράτορος Σεβήρȣ: filium, obserues velim, hic taceri: ideoque scriptos illos de antidotis libros videri ante annum CXCIX.) iterum a Galeno, iam sene, voluit confici, necdum elapsis XXX. annis ab expeditione germanica: proinde Seuerum hunc, de quo hic agitur, penitus alterum diuersumque esse a Lucio Vero, qui anno exeunte CLXIX. aut ineunte CLXX. apoplexia periit, licet is quoque aliquando Seuerus vocatus reperiatur.

De theriaca ad Pisonem, vnde alterum probationis argumentum ducere voluit Eustachius, tria obiter obseruare liceat. Ac primum quidem: auctorem libelli illius vixisse sub Seuero, et quidem inter annum aerae Christianae CXCIX. quo Seuerus maiorem natu filium Bassianum, iam a biennio creatum Caesarem, et Marci Aurelii Antonini cognomine insignem, in imperii consortium elegit, atque annum CCXI. quo idem Seuerus, qui cum filio imperabat, Eboraci in Britannia mortuus est, die IV. Februarii: ideoque non mediocriter hallucinatos, qui cum Hieronymo Mercuriali Lucium Verum hic accipiendum esse somniarunt. Verum praestat ipsum eius libri auctorem loquentem audire. Aliquos refert is auctor, singulis diebus, incolumitate corporis ductos, theriacam adsumere: id fecisse Marcum Antoninum, qui paullo ante Romanum imperium summa integritate administrauit, eumque theriaca abunde, et velut alimenti instar esse vsum. Existimationem vero virtutis eius medicamenti ab huius imperatoris temporibus magnam apud homines euasisse, iis scilicet, salute imperatoris et conseruata et restituta huius medicamenti ope, eadem ab eo sperantibus. Sub isto vero principe theriacae componendae opus solum ad eos pertinuisse, qui in eo versati essent: verum sub imperatoribus nunc regnantibus (ἐπὶ δὲ τῶν νῦν μεγίςων αὐτοκρατόρων) vsum eius vulgatum fuisse, ipsis imperatoribus permittentibus, vt quisque aegrotans ea medicina ex ipsorum penu vteretur, eamque benigne omnibus, qui ea egere viderentur, dispensantibus, vti et Antipatro, cui scriptura epistolarum graecarum commissa erat, (de quo vide vitas sophistarum, a Philostrato conscriptas) viro ob morum grauitatem et rhetorices peritiam longe aestimatissimo, cum in renalem morbum incidisset *v*). Ex quibus hoc texitur argumentum: auctor libri de theriaca ad Pisonem Demetrium archiatrum et Marcum Antoninum imperatorem nouit, eum scilicet, (ne ad Pium confugias,) qui singulis diebus theriacam adsumebat; quod vni duntaxat Marco Aurelio Antonino, philosopho, conuenire ex libr. I. de antidotis ostendimus. Ac deinde vixit sub duobus imperatoribus, qui Antipatrum sophistam graecis Augustalibus epistolis praefecerunt, τὸν τὰς ἑλληνικὰς ἐπιςολὰς αὐτῶν πράττειν πεπιςευμένον, et theriacae vsum publicum liberalitate sua, atque in omnes, qui egebant, communicatione frequenti induxerunt. Iis autem notis atque insignibus alii designari nequeunt imperatores praeter Seuerum, eiusque filium Caracallam; quod mihi probandum erat.

Alterum est, Galenum non videri eius libri auctorem, sed alium quemdam medicum, qui Galeno superstes fuerit, et sub imperatoribus Seuero et Caracalla theriacam composuerit

v) De theriac. ad Pison. cap. 2. pag. 932, tom. XIII. cf. initium cap. 3. pag. 933.

fuerit in vsum imperatorum: aut certe ab aliquo nugatore, exercendi stili gratia, ex iis, quae apud Galenum in libris de antidotis legerat, plerisque, etiam sagacibus viris, fucum factum fuisse. Non quidem ignoro Aetium Amidenum, Paulum Aeginetam, et post eos Arabes omnes, Glycamque, quem mox memorabimus, hunc librum, tamquam genuinum Galeni, citauisse. Attamen, quo tempore scripserit Galenus eum librum, non video. Si a Galeno scriptus est, eum is auctor scripsit Seuero atque Caracalla imperantibus, annum vitae ad minus septuagesimum agens. Sed stilus iuuenem redolet, a senili grauitate plane alienus. Multa praeterea ipsi libro insunt, a Galeni indole abhorrentia: citationes parcae, quum in aliis libris vbique et se laudet, et alios tum laudet, tum culpet. Neque adeo librorum de antidotis meminit, imo potius iis contradicit, quae aliis in libris dixerat. Hinc etiam Hieronymi Mercurialis de hoc libro iudicium, quod in Iuntinis operum Galeni editionibus plerisque legitur, quoque eum Galeno vindicare studet, eum ab hoc auctore, iuuene adhuc, esse scriptum contendens, veritati minus respondere existimandum est. Non sane iuuenis vocandus est, qui Marcum Antoninum imperatorem nouerit, annum aetatis XXXIV. aut XXXIX. iam supergressus, atque deinde sub Seuero eiusque filio theriacam in vsum imperatorum composuerit.

Postquam perspeximus, Galenum vitam vsque ad Seueri tempora protraxisse, de morte Galeni, cuius tempus hactenus nondum satis exploratum est, quaedam proferenda sunt. In his tamen non est mihi animus refellendi insulsitatem eorum, qui medicorum isti coryphaeo vitam adtribuunt, sine vlla valetudine aduersa ad annum aetatis CXL. protractam. Ex quo vulgare forsan illud adagium enatum est, vt Galenica valetudo diceretur pro ea, quae vltra quam solenne est, prospera sit atque inoffensa. Neque eos confutabo, qui eum volunt sermonem cum Maria Magdalena familiariter contulisse. *Michael* sane *Glycas*, qui anno Christi circiter MCL. scribebat annales suos ab orbe condito ad annum Christi MCXVIII. parte tertia pag. 231. edit. graeco-latinae, quae Parisiis prodiit, refert, *famam esse apud multos, quod medicus ille, Galenus, in Magdalenam inciderit et audiuerit ex ea, Christum quendam a natiuitate caecum sanasse: cui Galenus responderit, necesse fuisse, vt Christus terrae metalla bene cognita habuerit, alioquin visum caeco restituere non potuisse. Verum eiusmodi rumorem fabularum in ordinem referemus. Nam fieri prorsus nequit, vt ipsorum de sententia Galenus cum Magdalena sit collocutus, qui Marci imperatoris in eis meminerit, quae ad Pisonem perscripsit, itemque Commodi mentionem fecerit in primo de moribus libro. Nam inter aetatem D. N. I. C. et imperium Commodi propemodum anni CL. intercedunt.* Imo ferme CC. aut etiam plures, si ad Seueri, adeoque et Caracallae, post patris obitum, imperium cum quibusdam reuocare volueris. Anonymus auctor libri de vita et moribus philosophorum, annon is fuit Gualtherus Burlaeus, Anglus, Ioannis Dunsii cum Guilelmo Ochamo sedulus auditor, deinde impugnator acerrimus; et nominalis philosophiae bonus adsertor: qui prius Oxonii, post Parisiis ad annum MCCCXXXVII. theologiae doctor? vt post Lelandum aliosque; Baleus et Pitseus, opere suo, de illustribus Britanniae maioris scriptoribus, referunt: quibus nostra aetate subscripsit Ioannes Gerardus Vossius, libro de historicis latinis; is, inquam, auctor, opusculo illo laudato, (vnde, sed hallucinando, Guido de Cauliaco, celebrium suorum de chirurgia scriptorum statim initio notat, Galenum anno aetatis LXXX. diem extremum clusisse:) quod plane sine vlla exceptione, insignis, si quis vmquam fuit, nulliusque pudoris, plagiarius, Antonius a Sala,

Mombel-

Mombellensis Iuris consultus, Casali in Italia, apud Bernardum Grossum, impressorem ducalem, anno MDCIII. in 4. vt vocant, tamquam ingenii sui vigiliarumque partem publicauit dicauitque Vincentio Guerrerio, Montisbelli comiti. Porro, anonymus, seu Burlaeus ille, postquam de secundo philosopho, (in quo desinit plagiarii nostri codex,) Apollonio Chalcidense, Basilide Scythopolitano, ac Tauro Berytio egit; Galienum (sic enim scribit, ex vulgi, ni fallor, quocum versatus fuerat, Gallorum loquendi consuetudine, quod non Galen, sed Galien pronunciare solet,) celebrem toto orbe medicum, apud Pergamum Asiae natum, Hippocratis studiosissimum interpretem, vixisse docet annos LXXXVII. cum librorum multorum, praesertim medicinalium, conscriptioni insudasset. Hic autem annorum numerus, non quidem, vt vult Guido Cauliacus, octogesimus tantum, praescribitur in codice MS. locupletissimae bibliothecae Alexandri Petauii, exarato in membranis, anno Christi MCCCCLII. vt in fine adscriptum est; ex quo vel solo, etiamsi cetera deessent plagii indicia, manifeste patent. Eumdem quoque numerum LXXXVII. annorum praefert vetus eiusdem libri editio, in primis fere typographiae incunabulis; Lutetiae, et id in monte D. Hilarii, in aedibus Radulfi Laliseau suscepta, Eustachio incognita. Vnde patet, Guidonem non somniasse, quod scripsit: et librum de vita et moribus philosophorum, (sac, vt plebeius sit atque vulgaris,) ante Eustachium alicubi adparuisse. Mortuus ergo fuerit Galenus, ex huius racematoris philologi sententia, si subductas, supra a nobis de eius anno natali, rationes amplecti velimus, anno salutis restauratae CCXVII. quo Antoninus Caracalla, Seueri imp. filius ac successor, die IV. Aprilis, inter Edessam et Charras, a Martiale centurione interfectus est. Quod si verum sit, non aberrauit Ioannes Tzetzes w), qui in chiliadibus suis prodidit, Galenum adhuc sub Caracalla vixisse. Verum mihi longe probabilius visum est semper, quod anonymus alter, a Suida in dictionarium suum relatus, adfirmat, Galenum annos demum LXX. vixisse, ἐβίω ἔτη ὀ. proinde obiisse postremo saeculi tertii post Christum natum anno, a morte Lucii Veri vno supra tricesimum. Parcior enim foret, multoque, quam par sit, adstrictior, quisquis breuiorem in gyrum Galeni annos reuocare vellet, eumque anno Christi CXCIII. quo Pertinax occisus est, aetatis suae LXIII. obiisse contenderet, aut forte aliquo ex proxime sequentibus: fatendum enim est, eum per sex aut septem annos sub Seuero, a quo in aulam reuocatus dicitur, floruisse.

Fabularum ceterum Galeni historia plenissima est. Ei enim viro, quem sequebantur medici, post eius aetatem viuentes, inprimis Arabes et Arabistae, quemque Dei instar suspiciebant colebantque, permulta tribuerunt, quae aut miraculosa videri possent, aut talia vt Christianorum sectae, in quam vehementer in operibus suis inuectus est x), fauere videretur, in quem errorem, praeter alios multos, incidit *Renatus Charterius* y), qui Galenum

w) Tzetzes chiliad. XII. histor. 397.

x) Acerrimus est Galenus contra Christianos et Iudaeos eisque succenset, quod legibus nulla earum demonstratione facta obtemperant. Sic libr II. de different. pulsuum cap. 4. pag 43. tom. VIII. dicit: Κάλλιον δ' ἂν ἦν πολλῷ προσθεῖναί τινα εἰ καὶ μὴ βεβαίαν ἀπόδειξιν, παραμυθίαν γ' ἂν ἱκανὴν τῷ λόγῳ περὶ τῶν ὀκτὼ ποιοτήτων, ἵνα μή τις εὐθὺς κατ' ἀρχὰς ὡς εἰς Μωϋσοῦ καὶ Χριστοῦ διατριβὴν ἀφιγμένος, νόμων ἀναποδείκτων ἀκούῃ, καὶ ταῦτα ἐν οἷς ἥκιστα χρή. Libro vero de differentiis pulsuum II. cap. 3. pag. 68. tom. VIII. haec dicit: Θᾶττον ἄν τις τοὺς ἀπὸ Μωϋσοῦ καὶ Χριστοῦ μεταδιδάξειεν, ἢ τοὺς ταῖς αἱρέσεσι προστετηκότας ἰατρούς τε καὶ φιλοσόφους.

y) *Ren. Charterius* in vita Galeni cap. 43. pag. 97. in Oper. Hippocr. et Galeni tom. I. Retulit haec ex Mundino et Schedelio nimis credulus Charterius.

in Iudaeam profectum esse adserit, vt Christi miracula exactius cognosceret perspiceretque. Alii Galenum in Hispania natum esse adfirmarunt, Serenique nomen in Galeni nomen mutatum [z]), quod vtrumque falsum est. Multa alia, plane efficta, Arabes de eo retulere, praesertim *Gregorius Abul-Phurojus* in hist. dynast. pag. 77. conf. Assemanni bibl. oriental. Clementin. Vatican. tom. II. pag. 315. Neque mirum est, Arabes de eo viro, a quo vniversa eorum medicina processerat, permulta esse fabulatos, mira et inaudita alias. Galeni effigies ex vetustissimo codice Dioscoridis, qui exstat in bibliotheca Caesarea Vindobonensi, post Lambecium, II. pag. 551. Nesselium, ac Bellorium dat *Iac. Gronouius*, tom. III. antiq. graecar. lit. k, k. k. k. Alia effigies, quam repetiit *Charterius*, est in iconibus Sambuci nr. 19. Galeni effigiem hoc elogio ornauit Magnus medicus, (vid. Antholog. Graec. lib. IV. p. 485. Cl. Osterhausen in histor. sectae medicor. pneumaticor. sect. I. §. 4.)

Ἦν χρόνος, ἡνίκα γαῖα βροτὰς διὰ σέο, Γαληνὲ,
Δέκνυτο μὲν θνητὰς, ἔτρεφε δ' ἀθανάτας.
Χήρευσαν δὲ μέλαθρα Πολυκλαύτα Ἀχέροντος,
Σῇ παιωνίῃ χειρὶ βιαζόμενα.

Id vero in vita Galeni non omittendum est, eum plura itinera, eaque paene omnia rei medicinalis exactius cognoscendae caussa, instituisse. Asiae partem magnam paragrauit. In Cyprum nauigauit, videndorum, quae in ea insula sunt, metallorum caussa: in Coelesyriam, Palaestinae partem, profectus est, bituminis, et aliorum inspiciendorum caussa: in Lemnum insulam enauigauit, vt cognosceret, num sanguis hircinus terrae isti admisceretur, quae, impresso ei sacro Dianae signo, Lemniae terrae nomine diuendebatur. Quum enim iterum ex Asia Romam peteret, pedestre iter fecit, per Thraciam, Macedoniam et a Troade Alexandria in Lemnum adnauigauit, nactus illic nauem, quae ad Thessalonicam cursum dirigebat. Adpulit quidem ad insulam, verum finem sibi propositum non consequutus est, nauclerus enim ad eam partem insulae, quae vocatur Hephaestias et in qua eius terrae copia est, non adpulit, sed ad contrariam: hinc quum Roma in Asiam rediret, eum demum finem consequutus est. Nam postquam ex Italia in Macedoniam traiecerat, eamque paene totam pedestri itinere pertransierat, Philipposque peruenerat, quae vrbs est finitima Thraciae, ad mare descendit, quod proximum aberat CXX. stadiis: primumque Thason petiit, atque illic Lemnum, ex qua insula Alexandriam Troada traiecit, eoque itinere ea loca adiit, ipseque perscrutatus est, ex quibus Lemnia terra petebatur [aa]). Gagatis etiam lapidis in solo, quo reperitur, videndi et explorandi caussa totius Lyciae littora parua nauicula circumnauigauit, Gagatis fluuii, in cuius littoribus is lapis reperiri dicebatur, videndi caussa: lapides vero, Gagatem referentes, crustaceos, nigros, et qui in ignem coniecti exilem flammam ederent, complures ex Coelesyria asportauit, natos in colle, mortuum mare circumdante, vbi et bitumen reperit [bb]). Peragrasse eum Asiae regiones quamplurimas,

z) Vid. *Nicolaus Antonius* in biblioth. veteris Hispaniae libr. I. cap. 20. vbi de Claudio, Galeni praenomine.

aa) Gal. libr. IX. de Simplic. medicam. facult. cap. 1. nr. 2. pag. 247. tom. XIII.

bb) Gal. libr. IX. de Simplic. medicam. facult. cap. 2. nr. 10. pag. 257. tom. XIII. Vt opobalsamum stillare videret, Palaestinam adiit. conf. de antidotis libr. I. cap. 4.

plurimas, locus inprimis docet in commentariis in Hippocratis de diaeta in acutis [cc]), vbi dicit: *ἐγὼ γοῦν καὶ κατὰ τὴν Κιλικίαν, καὶ Φοινίκην, καὶ Παλαιστίνην, καὶ Σκῦρον, καὶ Κρήτην εὗρον οἴνους τοιούτους. ἀλλ᾽ ὅμως οἷον εἴρηκα, καὶ κατὰ πάντα τὰ χωρία τεθέαμαι, καὶ τό γε θαυμασιώτερον, ὅτι καὶ κατ᾽ Αἴγυπτον.* Italiae etiam partes plures peragrauit. In Campania se fuisse testatur in opere de sanitate tuenda [dd]).

II. Vt autem accuratius intelligatur, quaenam Galenus, quem ipse posteriores inter Graecos medici vehementer coluerunt, quemque Arabes et Arabistae omnes presso pede sequuti sunt, cuius etiam post restauratas litteras inter medicos fuit ea et admiratio, et veneratio, vt systematis, quod in medicinali scientia condidit, partem non exiguam medicina nostrorum etiam temporum receperit, permultasque medicinales doctrinas eodem modo adhuc proponat, quo ab ipso, primo earum auctore, proponebantur, quem *θαυμάσιον καὶ πολυμαθέστατον ἄνδρα* [ee]) antiquitas dixit, alii *θειότατον* adpellare eumque adeo adorare non erubuerunt: vt, inquam, intelligatur, quid Galenus ad medicinam amplificandam contulerit, primum dispiciendum est, quaenam medicinae facies ratioque fuerit iis temporibus, quibus Galenus scriptis permultis libris ei scientiae aliam formam dabat, deinde quaenam in singulis medicinalis scientiae disciplinis dilatandis ipse effecerit, tandem vero quaenam systematis medicinalis, quod tradidit perfectius limatiusque antiquioribus omnibus, ab eo conditi, ratio fuerit.

III. Medicina, quam Hippocrates Cous a sapientiae studio primus absciderat [ff]) et practica, et inprimis theoretica, a philosophorum placitis intemerata post Hippocratem non diu mansit. Hinc nati sunt medici dogmatici, qui rationem omnium in medicina dare volebant ex elementorum qualitate ad corpus humanum et in sano, et in aegro statu adplicata: nati sunt medici methodici, qui, Epicuri systemate philosophico in medicinam illato, auctore *Asclepiade*, *Themisone* atque *Thessalo*, communia in morbis intuentes eorum duo summa genera esse statuerunt, alterum adstrictum, alterum fluens, tertiumque ex vtroque compositum, ac morborum omnium, vti et sanitatis rationem in difficili faciliue molicularum per poros transitu fluxuque posuerunt. Nata erat centum circiter ante Galenum annis, Nerone aut Vespasiano Romanis imperantibus, auctoribus Athenaeo, Theodoro, Agathino, Archigene, Herodoto, Magno et Leonide, secta medicorum pneumaticorum, quae in prospera et aduersa valetudine omnia a spiritu stoicorum philosophorum, cuncta penetrante, deducebat, et contemplatiuam medicinam singulari modo, per definitiones atque diuisiones subtilissimas tractabat. Erant praeterea in Graecia, Italia, aliisque terris, Romanorum, quod tunc latissime patebat, imperio subditis, aliae medicorum scholae, hunc vel illum antiquiorem auctorem maxime sequentium. Sic Romae atque Alexandriae Galeni temporibus exstabant scholae medicorum Herophileorum, Erasistrateorum. Disceptatio vero ista medicorum dogmaticorum, eorumque de abditis morborum, quas statuebant,

 caussis,

cc) Gal. Comment. III. in Hippocr. de victu acutor. text. 8. pag. 85. tom. XI.

dd) Gal. de sanitate tuenda libr. VI. cap. 11. pag. 180. tom. VI.

ee) Simplic. IV. physic. conf. Alexander Trallianus.

ff) Celsus in praef. ad libr. I. de re med. p. 5. edit. Krauſ.

caussis, diuersae sententiae effecere, vt mox in curandis morbis non de morborum originibus, sed de medicinis, ad eos curandos idoneis, medici fierent solliciti. Hinc, multiplicata etiam post Alexandri Magni tempora medicamentorum ad morbos curandos copia, auctore Philino Coo, qui primus medicinam a rationali disciplina abscidit, occasione ab Herophilo, praeceptore suo, accepta, empiricorum medicina nata est, sectae nobilissimae, quae Heraclide praesertim Tarentino auctore effecerit, ne omnis medicina in vanas aut saltim parum vtiles contemplationes abiret, vtque in morbis minus ad abditas eorum caussas, quae semper ambiguae atque incertae sunt, magis ad caussas eorum manifestas et sensuum ope percipiendas et ad medicinas iis depellendis efficaces respiceretur.

Galeni temporibus sectarum studium inter medicos tantum erat, vt inter medicos non essent nisi sectae suae, aut dogmaticorum, aut methodicorum, aut pneumaticorum, aut empiricorum addicti, aut Erasistratum, Herophilum, aut quemcunque alium auctorem sequentes. Neque eorum, qui, Agathino auctore, condita secta episynthetica, siue eclectica optima quaeque quarumcunque sectarum placita in systematis cohaerentis formam redigere volebant, fortuna magna fuit.

Omnes vero hae sectae medicorum a priscis suis institutis vehementer desciuerant, quod inprimis rixarum atque contentionum caussa factum est, quae facile nos mouent, vt, veri neglecto amore, actique sectarum ipsarum studio, extrema quaeque tueamur. Dogmatici, qui post eorum sectam, ducibus medicis Hippocrateis, exortam, manifestas morborum caussas in eorum curatione instituenda non neglexerant, missis his, abditis tantum inhaerebant, prouti eas ratiocinium suppeditabat: hinc pleni eorum libri fiebant definitionum, distinctionum, explicationum, subtilitatum: idem subtilitatis et in definiendo et distinguendo studium, quo pneumatici medici, stoicorum philosophia ducti, inclaruerunt, effecit, vt ne Galenus quidem, etsi senex ac magno ingenio praeditus, ac in lectione librorum eius sectae diligenter versatus, libros omnes ab Archigene scriptos posset intelligere [gg]). Methodicorum secta, Thessalo Tralliano auctore, alios medicos omnes vituperans et sola sibi sapere visa, communitatibus suis sese continebat, medicinalisque scientiae suppellectilem tam curtam efficiebat, vt idem, quem dixi, Thessalus se quemque sex mensium spatio medicum effecturum, profiteri haud dubitaret. Empirici etiam a prisco suo instituto, eoque nobilissimo, deflexerant: rati enim, medicamenta morborum caussa existere, his, non vero morbis, studebant.

Multa tamen etiam incrementa medicinam cepisse temporibus, quibus Galenus animum ad eam applicuit, non negandum est. Anatome, Aristotele atque Herophilo auctoribus primum nata, regum Ptolemaeorum studio vehementer adiuta, Alexandriae maxime floruit, mox auctoribus Marino, Ruso Ephesio, Quinto, Lyco, Satyro, Numisiano subtilius culta est. Pathologiam, ratiociniis medicorum dogmaticorum maxime auctam, dilatarunt noui permulti morbi, ex Africa in Italiam relati: medicinalem vero materiam et mercatura, quae Romanis cum aliis gentibus his temporibus copiosa erat, et empiricorum studium, quod maximum erat in medicamentorum natura exquirenda. Contulit etiam ad venenorum et antidotorum post Nicandri et Mithridatis tempora naturam exquirendam ingenium Romano-

gg) Galen. de loc. adfect. lib. II. cap. 9.

Romanorum, ad veneficia caedesque veneno factas procliue. *Medicorum his temporibus studia diuisa erant inter caussarum latentium indagationem et medicamentorum compositiones excogitandas, parcumque erat, quod medicina, homini vtilis futura, inde acciperet emolumentum. Rixis et contentionibus partim inter sectas, partim inter medicos, vni sectae addictos, inprimis dogmaticos, caussa multiplex ansam dabat, verum haec non ad medicinam vtiliorem certioremque reddendam, sed potius ad distinctionum, diuisionum, hypothesium copiam augendam, et ad rigorem quendam contulerunt, quem singulae sectae seruabant, quique vix permittebat, vt, quae vtilia alias haberent sectae, collecta ad vnam redirent* [hh]).

IV. Galenus, Hippocratem se sequi in omnibus, quae ad medicinam pertineant, adfirmans, hinc nulli sectae addictus videri volens, etsi dogmatici medici speciem in omnibus libris prae se ferebat, enisus id maxime est, vt singulas medicinae disciplinas exactius digereret, absurda, a sectarum studio profecta, reiiceret, vera quae ipsi viderentur et probata in systematis formam redigeret, dictisque his a prioribus medicis sua cogitata, sua inuenta adderet. Quod non solum in singulis medicinae disciplinis effecit, sed etiam ex singulis systemate medicinae composito, omnium, quae aetas ante eum tulerat, temporaque post eum erant latura, perfectissimo, plenissimo, cohaerentissimo.

Anatomen, scriptis libris nouem plenioribus, postquam priores interciderant, de anatomicis administrationibus, librisque aliis permultis de ossibus, musculis, venis, arteriis, neruis, vtero, vocalibus instrumentis, cet. quos infra curatius enarrabo, studio maximo excoluit, vsumque, quem partes singulae corporis humani habeant, primus exacte docuit, scriptis XVII. de vsu partium libris, ad optimos, quos Galenus reliquit, referendis, in quibus et primus omnium physiologiae corporis humani systema condidit, creatorisque summi admirandum demonstrauit artificium, quo hominis partes singulas concinnauit. Etsi quidem Vesalio, aliisque anatomicis et priorum, et nostrorum temporum, recte monentibus, homines non incidit [ii]), verum potius, quod ex innumeris eius locis patet, de animalibus tantum loquitur, simiis praesertim, quas inciderit, quarumque partes humanis proxime accedant, ac humani corporis internas partes non vidit, nisi ossium compagem, quam in humano sceleto medici demonstrabant, qui Alexandriae medicinam docebant, aut viscera, quae subinde in gladiatoribus aut barbaris militibus vulneratis nuda deprehenderentur, in animalibus tamen, potissimum in simiis, sectiones et copiosissimas et non raro artificiosissimas, instituit. Suas incisiones, Romae factas, passim citat, et testes Eudemum Peripateticum, Alexandrum Damascenum, consulem Boethum, alios permultos. In brutorum dissectionibus non modice versatus fuit, et potissimum difficillima in viuis animalibus experimenta suscepit, quae ne nostro quidem aeuo facilia forent, vt neruorum subtiles sectiones, qui musculos intercostales adeunt [kk]). Multa etiam inuenit rectiusque dixit, praesertim in neruorum enumeratione, ac in descriptione cursus, quem seruant, vbi quoque ne subtilissimos quidem neruos ab eo praetermissos esse deprehendas: verum tamen passim, vbi plurima luce esset opus,

hh) Vid. meas institutiones historiae medicinae cap. XX. §. 275.
ii) Haller in biblioth. anatomic. libr. I. §. 59. tom. I. pag. 83.
kk) Haller ibid. pag. 83.

opus, prolixo ſermone atque aliqua nebula ſe inuoluit, et veterum monumenta eum ſuis ita miſcuit, vt et quae ipſius ſint, quae aliorum, quae hominis ſint monumenta, quae beſtiae, non diſtinguas. Eadem etiam in aliis libris aliter tradit, quod inde pendet, quoniam, quae ſenex ſcribebat, politiora erant, atque ex iteratiore obſeruatione ac experimento petita, neque tamen, propriae laudis vehementer ſtudioſus, quae iuuenis ſcripſerat, his volebat confutare.

Nullam aliam medicinae partem, medicis ſuo aeuo notam, intactam reliquit. Botanices etſi minus ſtudioſus, aliquanto pauciores plantas, quam Dioſcorides, recenſuit, plura tamen et animalia habet, et mineras numeroſiores. In reliqua materia medica, inque mineris miſy et terra Lemnia recte cognoſcendis proprium laborem poſuit, rariora quaeque, ad medicinalem materiam pertinentia, collegit, et ingenti mercede conduxit, a quibus medicamentorum rectam praeparationem acciperet.

Pharmaciae fuit peritiſſimus, et ipſe medicamenta ſollicita cura ſua manu praeparauit, ſaepe etiam ruri, et per inopiam receptorum medicamentorum, noua et ſimpliciora compoſuit. Porro medicamentorum componendorum artem, vt videtur, exquiſite didicit. Chemiam, nondum inuentam, vtique ignorauit, ſenſit tamen, ſibi deeſſe.

Felici morborum curatione diagnoſique exacta ac praeſagio futurorum euentuum maximam Romae gloriam conſequutus eſt, talemque, vt prae omnibus aliis medicis graecis, Romae ſuo tempore degentibus, maximi haberetur [u]). Sequutus eſt, quem et dogmatici et empirici neglexerant in ea medicinalis artificii parte, Hippocratem in morborum adnotatione, neque tamen in morborum hiſtoriis, quas ſcripſit, adeo ſolers fuit curansque etiam minutiſſimorum, quam Hippocrates; deceptus ſine dubio abditarum cauſſarum, qnas adfectabat, ſtudio, animoque eius per id inter ſedulam obſeruationem atque de altiore origine et indole morbi ratiocinia diuiſo. Multas ſanationum hiſtorias a ſe peractarum ipſe enarrauit, probantes,

u) Conſ. inprimis Galeni librum de praenotione ad Epigenem, in quo mira permulta de euentu praenotionum, a ſe factarum, enarrat. Exſtat is liber in tom. VIII. edit. Pariſ. p. 829. Vid. etiam Galen. de criſib. libr. I. cap. 20. p. 406. tom. VIII. de different. febr. libr. I. cap. 7. p. 114. tom. VII. In praeſagiis formandis ne per totam ſuam vitam vnquam offendiſſe, per ipſos Deos teſtatur in comment. III. in Hippocr. libr. I. de morb. vulgarib. text. 17. pag. 97. tom. IX. Multos exiſtimaſſe, ſe numine quodam afflatum futura in morbis praedicere, refert in comment. III. in prognoſt. Hippocr. text. 37. pag. 685. tom. VIII. conf. de different. febr. libr. II. cap. 7. pag. 133. tom. VII. de ſimplic. medicament. facultat. libr. X. cap. 2. nr. 6. p. 279. tom. XIII. de loc. adfect. libr. V. cap. 7. 8. pag. 495 ſq. tom. VII. quibus capitibus permulta de felicitate, qua in praeſagiis vſus ſit, refert. Vid. etiam de ſanitate tuenda libr. I. cap. 8. pag. 54. tom. VI. De fama, quam in morborum curationibus conſequutus eſt, vid. de loc. adfect. libr IV. cap. 2. pag. 454. tom. VII. vbi refert, ex Iberia etiam, Celtica, Aſia, Thracia, aliisque regionibus per epiſtolas aegrotantes oculorum ſuffuſione ab eo medicamenta petiiſſe. Qua ratione vero in medicinalis ſcientiae ſtudio vſus ſit, perſpicitur ex methodi medendi libr. VII. cap. 4. p. 157. tom. X. de compoſit. medicamentor. per genera libr. III. cap. 2. pag. 717 ſq tom. XIII. de ſuccorum bonitate et vitio cap. 5. pag. 428. tom. VI. Sanata a graui morbo coniuge Boethi conſulis is quadringentos aureos ad eum miſit, auxitque medicorum inuidiam, quod is laudibus eum extolleret. Quin etiam ipſe Boethus, quemadmodum et Seuerus, opera a ſe geſta haud detrectabat indicare Marco Aurelio Antonino, Romanae vrbis imperatori. vid. Galen. de praenot. ad Epigenem cap. 8. p. 484. tom. VIII.

tes, cum maxima felicitate in artis exercitio esse vsum. Marcum Antoninum, ex esu casei febricitantem, vnguento nardino, vino et pipere sanauit. Commodum derisa a matre medicorum methodicorum diatrito, narium haemorrhagiam passurum praeuidit et sanauit. Boethi, consulis, vxorem, fluxu muliebri laborantem nihil proficientibus celeberrimis medicis, purgando restituit. Eudemum, philosophum, quartana multiplici media hieme liberauit, praedixitque accurate, quo tempore quaeque coniunctarum febrium eum esset relictura. Pulsum subtiliter tetigit et per plurimas diuisiones distinxit, eoque etiam et aliis signis medicis adeo perite se vsum fuisse sibi testis est, vt potissimum ex agnoscendis morbis eorumque euentibus praedicendis inclaruerit. Ita nobilis feminae amorem detexit, quae Pyladem, saltatorem, deperibat, et seruum, ob criminis detecti metum melancholicum, et Boethi consulis filiam, clam vetitos cibos vorantem, culpae redarguit, vnde ei febris nocturna accedebat. Pulsum etiam intermittentem nonnullis naturalem esse sensit. In se ipso, quum floccos carperet, phrenitidem imminere sensit et de periculo medicos monuit, iecur sibi adfectum esse continuo agnouit, quum alii medici vitium in pulmone quaererent mm).

In chirurgia etiam fuit versatus, tamen post gladiatorum curam, quam Pergami gesserat, postquam Romae sedem sibi fixerat, curationes, quae manu fiunt, vtplurimum chirurgis reliquit. Mitem curationem amauit, hinc masculam chirurgiam neglexisse videtur. Operationes tamen, quas vocant, chirurgicas, instituit, sternum perforauit, ad materiam, sub eo collectam, educendam, ac de curationibus vulnerum, vlcerumque, nec non de ossium fractorum curatione atque de deligatione vinculisque plura eaque vtilissima tradidit. Ipse multos morbos chirurgici generis tulit. Illitionibus vlcus femoris in seipso sanauit, cum iam videretur incidendi esse necessitas. Acromium sibi elapsum et agnouit, et male curantem aliptam correxit, et se ipse restituit. Quum peste laboraret, scarificato crure se seruauit. Iugulum sibi incuruatum sensit, et ad humerum adductum, cum maximo frigoris sensu, et conuulsionis motu in ceruicis musculis nn).

V. Maxime autem inclaruit condito a se systemate scientiae medicinalis nouo, plenissimo, quod medici omnium gentium per mille et quod excurrit annos vnice sequuti sunt. Finis autem in eo systemate condendo ei praecipuus is erat, vt ad obseruationis studium, quo Hippocrates maxime inclaruerat, medicos reduceret, vt eos doceret, plurimi interesse in morborum curationibus medico, vt eos recte cognosceret, simul vero medicinam rationalem efficeret, siue eam, quae singulorum euentuum, et in sano et in aegro corpore, rationem rectam et subtilem etiam redderet. Hinc etsi dogmaticorum partes sequebatur, maxime in ratione de omnibus rebus medicinalibus reddenda, tamen Hippocraticus medicus dici maxime amabat, Hippocratem a se primum inter omnes medicos recte esse intellectum atque explicatum gloriabatur. Eius vero libros medicinales permultos maximo studio commentariis illustrauit, quorum pars longe maxima ad nos peruenit. Hine etsi a partibus dogmaticorum erat, non tamen dogmaticus, verum potius Hippocraticus medicus et eclecticus dici maluit.

Elementa

mm) Haller bibliothec. medic. practic. libr. I. §. 81. tom. I. pag. 229 sq.

nn) Haller bibliothec. chirurg. libr. I. §. 39. tom. I. pag. 85 sq.

Elementa et vniuersae naturae, et singulis corporibus esse statuit cum dogmaticis antiquis, Empedoclem sequentibus, ignem, aquam, aerem, terram: igni vero esse qualitatem calidam, aeri frigidam, aquae humidam, terrae siccam. Eas vero qualitates puras in corpore non existere, sed pro mixtura elementorum in partibus compositionem qualitatum nasci, quae temperamentum, τὴν κρᾶσιν, constituat. Hinc euenire, vt et particula alia alia sit calidior, frigidior, humidior, siccior, aut vt binae qualitates componantur, calidum et siccum, calidum et humidum, frigidum et siccum, frigidum et humidum. Inde compositiones nasci tot, quot per quatuor has qualitates possibiles sint, totidemque temperamenta.

Esse vero in animali corpore etiam quatuor humores, sanguinem, pituitam, bilem flauam et atram. Sanguinem materiam generationis et nutritionis humano corpori suppeditare: reliquos tres humores naturales quidem esse corpori humano, attamen excrementitios. His humoribus certas suas qualitates esse, pro elementi, ex quo maxime compositi sint, abundantia, sanguini calidam et humidam, pituitae frigidam et humidam, bili flauae calidam et siccam, bili atrae frigidam et siccam. Mouens in corpore animali principium spiritus esse statuit, eorumque materiam in aere contineri. Spiritus in naturales, animales et vitales diuisit. Naturales ex sanguine eleuari ac in hepate maxime contineri docuit; vitales in corde, ex quo vitae calorisque principium per corpus diffundatur, animales in cerebro, ex quo motus et sensus principia procedant. Hinc triplex quoque genus actionum in corpore humano statuit, naturalium, vitalium, animalium.

In sanitatis statu elementorum, et qualitatum, quibus gaudeant, mediam temperaturam adesse, εὐκρασίαν vocauit, et debitam conuenientiam, συμμετρίαν ipsi dictam. Vt itaque sanitate prospera fruamur, opus esse, vt partes similares debita calidi, frigidi, humidi, sicci temperie sint dotatae: composita vero ex his similaribus partibus organa debitum situm, magnitudinem, figuram, numerum habeant. Hominem, his gaudentem, optimo habitu, εὐεξίαν dixit, esse praeditum, quem in simplicem et athleticum, in quo carnis iusto maior copia adsit, diuisit.

Corpus semper adfici dixit, in quocunque statu existat: hinc adfectus (πάθος) et in sano et in aegro corporis statu existere docuit. Morbum dixit adfectum contra naturam, in quo functio seu actio laedatur. In morbis vero semper ad haec respiciendum esse: 1) ad functionem vitiatam: 2) ad id, quod hunc adfectum peperit: 3) ad caussas, quae ipsum adfectum praecedant; 4) ad symptomata, quae adfectum necessario sequantur. Morborum genera summa duo posuit, alia in similaribus partibus, alia in instrumentalibus. Similarium partium morbi ratio Galeno in ipsarum intemperie (δυσκρασίᾳ) erat, eaque intemperies ipsi erat duplex, aut cum materia, aut sine illa. Sine materia similarium partium morbi erant, si pars calidi, frigidi, sicci, humidi excessu defectuue laboraret. Cum materia morbi harum partium erant, si humor quidam, eiusdem, cum intemperie, naturae simul in parte adfecta congestus esset. Talis intemperies et simplex esse poterat, et composita. Simplex erat, si vna alteraue ex his quatuor qualitatibus aut excederet, aut deficeret: composita, si duae iunctae simul essent, calidum et siccum, calidum et humidum, frigidum et siccum, frigidum et humidum. Morbos organicarum siue instrumentalium partium

partium ſtatuebat 1) ratione figurae, 2) ratione numeri particularum, 3) ratione quantitatis, 4) poſiturae.

Morbi cauſſas in internas et externas diuiſit. Externas occaſionalium, ſiue procatarcticarum nomine primus inſigniuit, eosque in ſex rebus non naturalibus, quae quoque nomen ſuum ab eo acceperunt, ſitas potiſſimum eſſe exiſtimauit. Has in actionem concitare internas cauſſas docuit, quarum duplex genus ſtatuit, antecedentis morbum, ſeu προηγουμένης, et cum morbo coniunctae. Internas has cauſas duplicem naturam habere, aut in inaequali elementorum mixtura ab eaque pendente inaequali temperie, vel etiam in exceſſu vel defectu elementorum et qualitatum, quas habere debent: aut in quatuor iſtis humoribus, quos ſupra diximus, quos triplici vitio poſſe laborare dicebat, abundantia, defectu, cacochymia. Abundantiam et defectum ad ſanguinem maxime retulit, cacochymiam ad tres reliquos humores. Eam ſic explicauit, vt ſingulis humoribus, ex ſuis elementis compoſitis, pro horum ratione qualitatem ſuam, non vero ſimplicem, ſed compoſitam, tribueret. Bilem calidam et ſiccam, atram bilem frigidam et ſiccam, pituitam frigidam et humidam, ſanguinem calidum et humidum eſſe. Cacochymiam naſci, vbi harum qualitatum in humoribus quaedam vel excedat, vel deficiat. Symptomata diuiſit in tres claſſes: 1) in ſymptomata actionis laeſae; 2) in ſymptomata qualitatis vitiatae; 3) in ſymptomata excretionis vel retentionis.

In curatione morborum princeps Galeno regula erat, naturam conuenientium ope conſeruandam, contrariis vero medicinis morbos curandos eſſe. In omni morbo exſpectandum eſſe cenſebat, vt morbus abigeretur, vires vero conſeruarentur. Illud per contraria, hoc per conuenientia eſſe peragendum. Omnibus, quae curanda morbi indicarent, ſatisfacere diaeteticen, pharmaceuticen, chirurgicen. In diaeta Hippocratem, in quibusdam etiam Aſclepiadem ſequutus eſt. In medicamentis vero adhibendis hoc ratiocinio vſus eſt: naturalia corpora omnia ex quatuor ſuis elementis compoſita eſſe, hinc etiam quatuor qualitates, quibus diſtinguantur elementa, habere debere, calorem, ſiccitatem, frigus, humiditatem. Quum vero ſingula corpora naturalia modo diuerſo ſint compoſita, neceſſe eſſe, vt in altero haec, in altero alia qualitas emineat. Sanum itaque hominis ſtatum ſeruari optime per alimenta, quae efficiant, ne id nimis incaleſcat, frigeſcat, ſiccetur, humectetur. Quumque inaequalitas quaedam in temperie ſanorum etiam locum habeat, quibus calida haec eſt, frigeſacientia, quibus frigida, caleſacientia, quibus humida, ſiccantia, rel. conuenire, perque eam diaetam temperamentorum vitia optime corrigi. Eamdem rationem medicamentorum in morbis eſſe, frigida calidis, humida ſiccis, contrariis contraria curari. Omnium hinc medicamentorum primam qualitatem ad calidum, ſiccum, frigidum, humidum, redire. Quumque ſimilarium partium et inſtrumentorum morbi per easdem qualitates, aut ſimplices, aut compoſitas, excedentes fiant, adparere, calidam intemperiem per frigus, humidam per ſiccitatem inductam curari, et contra: compoſitas vero adfectiones per medicamenta, quibus contrariae compoſitaeque ſint qualitates. Inde quia morborum genera conſtituerat intemperiei ſimplicis et compoſitae, conſtituit quoque medicamenta qualitatis ſimplicis, calidae, frigidae, humidae, ſiccae, et compoſitae, humidae v. g. et calidae, humidae et ſiccae, cet.

 Virtutem

Virtutem vero medicamentorum per gradus diuiſit. Gradus ſcilicet in intemperie quacunque ſtatuens, gradus etiam in virtute medicamentorum primus ſtabiliuit a primo vsque ad quartum eumque vltimum, vt medicus, vbi intemperiem eiusque gradum cognouerat, medicamenta ad eum valentia eorumque gradus eo commodius inuenire poſſet. Talesque gradus etiam in compoſitae virtutis medicamentis eſſe tradidit. Haec medicamenta, qualitates mutantia, alterantia dixit. Purgantia, quorum ſingula certum humorem educere putauit, alteram medicamentorum claſſem conſtituebant [oo]).

Etſi quidem id, quod expoſui, Galeni ſyſtema bono ordine, ſimplicitate, grauitate ac perſpicuitate in quibusdam eius partibus non carebat, multaque in eo ita propoſita ſunt, vt noſtrorum temporum medicina non habeat meliora probatioraque, iis ſubſtituenda; tamen, Boerhaauio iam monente, id ſyſtema medicinae plus damni quam vtilitatis adtulit. Id enim habet vitii, vt eius virtutis, quae vitam corporis noſtri regit et actiones eius impellit, nulla ratione habita, in eo paene omnia ex humorum δυσκρασίᾳ explicentur, atque ex eadem inaequali elementorum, quae animale corpus conſtituunt, intemperie. Medici graeci auctorem eius ſyſtematis quidem ſequuti ſunt, minus tamen in exponendo vniuerſo hoc ſyſtemate inſudarunt, locos tantum ex Galeni libris aut deſcripſerunt, aut quae Galenus fuſe dixerat, in epitomen redegerunt. Excerpſerunt etiam alios, aliarum ſectarum medicos, vt ideo non ſtatuendum ſit, medicos graecos latinosque, mox poſt Galenum viventes, eius ſyſtema penitus eſſe amplexos. Amplexi vero ſunt Arabes atque Arabiſtae, quumque per hos inprimis medicos medicina Arabum in occidentem tranſiret, factum eſt, vt Galeni medicina, qualis penes Arabes fuerat, in occidentem tranſiret, floreretque ſola, vna cum Hippocratis medicina poſt renaſcentes litteras in Europa aliquantulum reſtaurata, vsque ad chemicorum ſectam, auctore Theophraſto Paracelſo exortam.

VI. Librorum copioſiſſimorum, in quibus nullam medicinae partem intactam reliquit, Galenus auctor eſt. Adſuetus erat iam a pueritia, omnia, quae vel audiuerat, vel legerat, vel cogitando fuerat adſequutus, in commentarios referre, quem morem etiam ad ſenectutem vsque tenuit. Non tamen ſcripſiſſe libros dicit, niſi rogatus ab amicis vel familiaribus, praecipue longum iter ſuſcipientibus, qui commentarios eorum habere cupiebant, quae ab eo acceperant, aut qui memoria retinere volebant, quae ipſe eos in ſecando, aut in curationibus morborum docuerat [pp]). Maxime autem ad ſcribendos libros ea de cauſſa animum adpulit, quod multas ſchedas amicis aut diſcipulis dederat ſine inſcriptione, non ad editionem, ſed vt eorum, quae apud eum audierant, commentarios haberent. Talibus libellis permultis quum poſtea Galeni nomen inſcriberetur, in iisque multa eſſent diſcrepantia a Galeni doctrina, pars ipſorum ad Galenum delata eſt, vt eos corrigeret. Sed hi manci erant, neque ad editionem, ſed ad ingenium et vſum eorum ſcripti, qui eos deſiderauerant, neque titulo inſtructi, quem tamen alii iis adſcripſerant, eos ὑποτυπώσεις, ὑπογραφὰς, εἰσαγωγὰς, συνόψεις, aut ὑφηγήσεις adpellantes. Eaque res mouit Galenum, vt ipſe libros ſcriberet, doctrinae ſuae curatius atque plenius exponendae cauſſa [qq]).

Talesque

oo) Excerpſi haec de Galeni medicinali ſyſtemate ex inſtitut. meor. hiſtoriae medicinae cap. 22. §. 288 — 309.

pp) *Galen.* Commentar. II. in III. Hippocr. libr. de morb. popularibus pag. 230. tom. IX. conf. method. medendi libr VII cap. I. p. 154. tom. X.

qq) *Galen.* de libris propriis in praefat. p. 36. tom. I.

Talesque libros et scripsit prius, quam Pergamo Romam primum adiret, paucos tamen, et Romae, maxime postquam, relicta Roma, pestis, quae in ea vrbe et in vniuersa Italia grassabatur, caussa, et in patriam profectus, in Italiam a Marco Antonino et Lucio Vero esset reuocatus, ipseque, Marco Aurelio, Germanis bellum inferente, Romae remansisset, quod otium omne libris scribendis impendit rr). Postea docendo medicinam, aegrotantium curam in se suscipiendo, et libros de medicinali scientia et philosophia scribendo tempus Romae consumsit, magnaque pars librorum, a se conscriptorum, iam in lucem prodierat, pars vero etiam in scriniis latebat, quum templum Pacis Romae incendio conflagraret, quod cum alias etiam aedes absumeret, simul pretiosa quaeque ac rariora, quae Galenus collegerat, et librorum ab eo conscriptorum non paucos absumsit ss). Hinc etsi magna copia librorum Galeni est, qui ad nos peruenerunt, maior tamen fere periit, inprimis philosophici argumenti, et medici etiam, quorum quosdam, quos infra memorabo, etiam restituit.

VII. Hos libros editores operum Galeni non eo ordine ediderunt, quo eos Galenus conscripsit, aut conscripsisse eum saltim credibile est: sed potius eos in classes quasdam redegerunt, collectosque hoc modo et in systematicum, quem vocant, ordinem redactos ediderunt. Quod institutum quum vehementer reprehendendum sit ea maxime de caussa, quod, eo obseruato libri a Galeno et iuuene et sene conscripti in vnam classem redacti leguntur, iique non raro prius, in quibus, in decursu aetatis scriptis, meliora atque probatiora tradidit is, quae iuuenis tradiderat, chronologicus, quem vocare ita liceat, operum Galeni ordo commodo lectorum magis inseruiet, cuius ope, vt reliqua eius commoda silentio praetermittam, lectores demum veram atque genuinam Galeni doctrinam intelligent, quam non iuuenis statim literis prodidit, verum potius ab eo tempore, quo Marco Aurelio Marcomannis, Quadis ac Sarmatis bellum inferente ipse, dei nutum praeferens, contra voluntatem imperatoris, Romae remansit eoque tempore litteris et scribendis libris maxime operam dedit. Et in his etiam operibus, quae prouectior iam aetate scripsit, aliter dicta reperies quaedam, quae iunior, alia quae senior scripsit. Labbeus etiam, praeter elogium Galeni chronologicum, et vitam Claudii Galeni ex propriis operibus collectam, tertium opusculum promisisse visus est, *chronologiam operum Galeni*, saltim eorum, quae exstare noscuntur, quae scilicet primo loco, quae deinde, decursu aetatis, quae tandem in senectute conscripta fuerint. Sed illa numquam vidit lucem tt).

VIII. Hinc eodem instituto seruato, quod Philippus Labbeus sibi proposuerat, at non fuerat exsequutus, singulos libros Galeni eo ordine recensebo, quo conscripti esse videntur, adiecto ordine, ad systematis medicinalis cancellos adacto, eoque, quem Io. Alb. Fabricius in priore bibliothecae graecae editione seruauerat, quo in singulis libris Galeni enarrandis litterarum

rr) Locus, qui id maxime probat, est in libro de praenotione ad Epigenem, cap. 9. pag. 845. tom. VIII. conf. *Galen.* de libr. propr. cap. 1. pag. 37. tom. I.

ss) Galen. de antidotis lib. I. cap. 13. pag. 884. tom. XIII.

tt) *Iacobus Syluius*, Ambianus, Parisinus professor, iam ann. 1539. in 8. edidit librum de ordine et ordinis ratione in legendis Hippocratis et Galeni libris. Galeni libros maxime secundum argumenta libri Galeni de arte medica digessit. Recusus est is liber in Opp. Syluii editore Ren. Moreau.

terarum numerum sequebatur. Respiciam simul ad ea, quae Galenus in cap. 37. artis medicae tom. II. pag. 230. et in de libris propriis libello scribit de ordine, quem ipse in legendis libris suis obseruandum esse volebat. Genuinos primum dicam, deinde suspectos spuriosque. Libros editos, quos ipse oculis meis vsurpaui, notabo signo asterisci.

IX. Genuinis Galeni libris accensendi sunt:

1. Περὶ αἱρέσεων, τοῖς εἰσαγομένοις. *De sectis ad eos, qui introducuntur.* Exstat in edit. principe operum Galeni Aldina tom. I. fol. 6. in editione graeca Operum Galeni, quae Basileae prodiit, 1538. tom. I. pag. 10. in editione operum Hippocratis graeco-latina cura Renati Charterii tom. II. pag. 286. in septima edit. latina operum Venet. apud Iuntas in isagogic. sect. 15. Continetur in eo sectarum dogmaticae, empiricae, methodicae enarratio, ac principiorum, quibus empirica ac methodica nititur, confutatio, eorum vero, quae dogmaticorum secta tuetur, laudatio. Eum librum scripsisse Galenum in vsum recens in medicina initiatorum, ipse refert in hui. libr. cap. 9. ad fin. pag. 298. tom. II. Ex ore eius hauserant, quae in hoc libro publicata sunt, et litteris mandauerant auditores. Galenus, postquam Romam secundum venerat, διορθώσεως ἕνεκεν inscriptionem libro, qui forte ipsi adferebatur, *de sectis, ad eos, qui introducuntur,* adposuit. Nullum aliud Galeni opus in eo citatur: genuinum vero esse, probat testimonium, quod ipse de hoc libro *Galenus* exhibet in praefat. ad libr. de libris propriis et cap. 1. eiusdem libri pag. 36. tom. I.

Codices MSS. huius libri *Graeci* exstant in biblioth. *D. Marci Veneta*, cod. CCLXXXII. (catal. pag. 136.) in *Medicea* Bandini III. pag. 52. Plut. LXXIV. et in bibliotheca *Vindobonensi* Lambec. I. pag. 181.

Latinus codex MS. est in biblioth. publ. *Parisina* nr. MMMMMMDCCCLXV.

Arabicus, vertente *Isaaco Honaini* fil. in biblioth. publ. *Paris.* nr. MXLIII. Translat. ex Arab. in Hebraic. ling. a *R. Chanin ben Isaac.* in biblioth. *Vindob. Lambec.* edit. Kollar. I. pag. 290.

Graece is liber seorsim non prodiit. — Graece et lat. prodiit cum aliis cura Theod. Goulstoni. Lond. 1640. 4.

In latinam linguam verterunt hunc librum Ludouicus Bellisarius, medicus Mutinensis, cuius versio excusa legitur in edit. latina opp. Galeni, Basil. apud Froben. 1549. fol. sub isagogicis libris p. 57. Vertit etiam Augustinus Riccius, Horatius Limanus, Nicolaus Rheginus, seu de Regio de Calabria, cuius versio excusa est in Opp. Galeni latinis, Papiae, 1515. fol. tom. I. fol. 6. — Ex versione *Laurentii Vallae* prodiit Parisiis apud Henricum Stephanum seniorem, 1518. 4. cum Alexandro Aphrodis. de febribus et Hippocr. libr. de natura humana, ex vers. Andr. Brentii. * — Ex versione *Io. Guintherii*, Andernacensis, prodiit cum aliis Galeni, Basil. 1529. 4. Eam, Prateoli et suo studio emendatiorem factam, recepit Charterius.

In hunc libellum scholia sunt *Palladii*, quorum codex est in biblioth. Medicea Bandini III. pag. 99.

Commentarius Arabicus *Haly Ben Redwan* est in bibliotheca Escorialensi Casiri nr. DCCCXLVII.

Commen-

Commentarius *Ioannis Alexandrini* in hunc librum fusissimus exstat in edit. Oper. Galeni latina, Papiae, 1515. fol. Doctissimos dicit hos commentarios Ren. Charterius in concis. not. et var. lect. ad hunc libr. pag. 404. tom. II. sed sunt medici Arabistae.

2. Πρὸς Θρασύβουλον περὶ ἀρίστης αἱρέσεως. *De optima secta ad Thrasybulum liber.* Exstat in edit. oper. principe Aldina tom. I. fol. 9. in edit. Basil. tom. I. pag. 16. in graecolat. Charterii tom. II. pag. 299. in septima Iuntar. lat. edit. in isagogicis fol. 19. Est itidem liber ab auditoribus Galeni calamo exceptus et a Galeno hac inscriptione donatus. Pertinet ad prima eius viri opera, cum nec vllum alium librum suum, nec adeo librum de sectis ad eos, qui introducuntur, in eo citet, cui alteras curas adhibuerat belli Germanici temporibus. Neque de praesagiis suis et curationibus quaedam refert, etsi occasionem habuisset cap. huius libri 18. pag. 315. tom. II. quam, propriae laudis studiosissimus et vanus in se ipso gloriando, alias non omittit. Hinc scriptus est vtique a Galeno, in praxi minus adhuc exercitato. Confutauit maxime in hoc libro sectam empiricam et methodicam, et quidem iisdem argumentis, nisi omnibus, saltim permultis, quibus vsus fuit et in libro de sectis ad eos, qui introducuntur, quod ex exemplo cap. 12. pag. 308. de canis rabidi morsu, contra empiricos prolato, inprimis patet. Hinc quod huius libri Galenus neque in libro de libris propriis, neque in libro de ordine librorum suorum ad Eugenianum meminit, neque in alio libro vllo, a se scripto, hunc librum profectum quidem esse a Galeno, sed non πρὸς ἔκδοσιν ab eo scriptum esse puto. Pro genuino Galeni eum habet Ren. Charterius in concis. not. ac var. lect. tom. II. pag. 404.

Codex MS. *graecus* huius libri est in bibliotheca Medicea. Bandin. III. pag. 49.

Graece singulatim is liber non prodiit, neque latine, nisi in operibus Galeni, et inter plures libros. Graece et lat. prodiit cura Theod. Goulstoni cum aliis. Londin. 1640. 4. * — *Versiones latinae* sunt: *Iunio Paulo Crasso* interprete, et quidem saepius recognita. Quartum recognita a Ricco exstat in septima edit. Iuntina. *Vertit* etiam Nicolaus Rheginus, quae versio est in edit. oper. Galeni Papiensi, et Dominicus Castellus, nec non Ioannes Guintherius, Andernacus, quam versionem, paululum, vt quidem dicit, emendatam, Ren. Charterius recepit.

3. Περὶ ἀρίστης διδασκαλίας. *De optima doctrina* liber. Exstat in edit. graec. Ald. tom. I. fol. 4. in edit. graec. Basil. tom. I. pag. 6. in edit. Charter. tom. II. pag. 16. in septima Iuntar. edit. in isagog. fol. 30. Scriptus est in Phauorinum, philosophum, qui τὴν εἰς ἑκάτερα ἐπιχείρησιν ἀρίστην εἶναι διδασκαλίαν dixerat. Scriptus est a Galeno iuuene, vt videtur, non πρὸς ἔκδοσιν, ipse enim eum libellum non memorat neque in libr. de libr. propr. neque in lib. de ordine libror. suor. Citantur in eo libri, qui interierunt, τῆς ἀποδείξεως.

Exstat graece et lat. cum aliis Galeni cura *Theod. Goulston.* Londin. 1640. 4. — Versiones huius libri *latinae* exstant *Nicolai de Regio*, quae est in editt. oper. Galeni Papiensibus. — *Erasmi Roterodami*, quae est in Opp. Erasmi tom. I. p. 1058. et editt. Galeni Iuntinis. In septima in isagogic. fol. Accessit etiam haec Erasmi interpretatio Sexti Empirici operibus. Paris. 1621. fol. Cl. Galeni contra Academicos et Pyrrhonios, interprete *Erasmo Roterod.* Antwerp. 1569. 4. Prodiit etiam cum Sexti Empirici Pyrrhoniar. hypothes. libr. III. Galeni de optimo docendi genere liber, in quo aduersus veteres Academicos Pyrrhoniosque disputat, D. Erasmo interprete

interprete in edit. Henr. Stephan. Parif. 1562. 8. — *Prateoli*, doctoris medici Parifienf. verfionem edidit R. Charterius. *Iani Cornarii*, quae exftat in edit. latina oper. Galeni. Conr. Gesneri in ifagog. pag. 115.

4. Περὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων. *De fophismatis, feu captionibus penes dictionem.* Exftat in edit. Aldina graeca tom. IV. fol. 17. in edit. Bafil. graec. tom. IV. pag. 32. in edit. Ren. Charterii tom. II. pag. 73. in feptima Iuntarum latina in ifagogic. fol. 7. Non citat Galenus hunc librum inter proprios; eius tamen effe videtur, et a Galeno iuuene fcriptus. Neque alius liber in eo citatur. Scriptus eft maxime in Ariftotelem. — Vertit hunc librum *Horatius Limanus*, quae verfio exftat in Iuntinis et in Conr. Gesneri edit. Emendatiorem eam edidit in edit. Galeni graeco-latina *Ren. Charterius.*

5. Γαλήνȣ ὅτι ἄριϛος ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος. *Quod optimus medicus fit quoque philofophus.* Exftat in edit. Aldina tom. I. fol. 5.* in graeca Bafil. tom. I. pag. 8. in edit. Charterii tom. II. pag. 356. in feptima Iuntarum in ifagogicis fol. 6. Scriptus eft is liber πρὸς ἔκδοσιν, quod Galenus notat libro de libris propriis cap. 6. pag. 44. tom. I. Alius Galeni liber in eo non citatur. Laudatur in eo medicina Hippocratis; hinc eum Galenus ad eos refert, quos ad explicandum Hippocratem fcripferit. — *Codex graecus* eft in biblioth. publ. Parif. nr. MMCLXIX. in *Medicea* Bandini III. pag. 49. 50. — Prodiit *graece* Parif. ex officina Feder. Morelli, 1577. 4. graece quoque prodiit cum libro: exhortatio ad difcendas bonas artes ftudio *Io. Poffelii*, Roftoch. 1591. 4. * — Graece cum verfione latina *Erasmi Roterodami*, Parif. 1547. 4. — Graece et latine prodiit cum aliis Galeni cura *Theod. Goulfton.* Lond. 1640. 4. * — Viro Magnifico illuftri Phil. Frid. Meckel cum fafces academicos obtineret, gratulabundus Claudii Galeni tractatum de optimo medico, philofopho, graece et latine recudi curauit *Kurt Sprengel*, Med. Doct. Halae, 1788. 4. *

Verfiones latinae funt: *Ludouici Belifarii*, quae eft in editt. Iuntinis; *Erasmi Roterodami*, quam iam dixi. Exftat ea etiam in Erasmi operib. tom. I. pag. 1062 fq. Emendatiorem interpretationem Riccus effecit. — *Sixti Arcerii*, c. notis eiusdem, in quibus textus graecus partim emendatur, partim illuftratur, c. orat. adhortatoria Galeni ad artes. Franeckerae, 1616. 4. *

6. Γαλήνȣ Περγαμηνȣ Παραφράςȣ τȣ Μηνοδότȣ προτρεπτικὸς λόγος ἐπὶ τὰς τέχνας. *Galeni Pergameni Paraphraftae Menodoti fuaforia ad artes oratio.* Exftat in edit. graec. Aldin. tom. I. fol. 1. in edit. graec. Bafil. tom. I. pag. 1. in edit. graeco-lat. Ren. Charterii tom. II. pag. 3. in feptima Iuntarum edit. lat. in ifagogic. fol. 2. Menodotus, empiricae fectae auctor, ad artes adipifcendas exhortationem rudi mole exftruxerat, eamque Galenus oratoria paraphrafi adumbratam expreffit. In athletas maxime inuehitur eosque, qui in gymnafio totam vitam degunt, artium cetera rudes. Medicinam artium effe optimam. *Io. Bapt. Montanus* eum librum non ad Galenum, Niconis filium, fed ad alium Galenum, Menodoti filium, refert. Sed errauit Montanus: Galenus vero, tefte libro de libris propriis, de libris Menodoti ad Seuerum libros vndecim fcripfit, et paulo poft fubdit de hac oratione, dicens: in Menodoti ad Seuerum librum oratio fuaforia ad artes. — Exftat *graece*, editore *M. Iohanne Poffelio* Γαλήνȣ προτρεπτικὸς λόγος ἐπὶ τὰς τέχνας. Τȣ αὐτȣ ὅτι ἄριϛος ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος. Galeni exhortatio ad difcendas bonas artes. Eiusdem

dem quod optimus medicus idem sit et philosophus. Roslochii, typis Myliandrinis, anno (15) 91. 4. * Nil proprii tamen ea editio continet, ad Basileensem graecam expressa. — *Galeni* paraphrasis in Menodoti exhortationem ad artes, graece et latine, cum *Frederici Iamotii* annotationibus. Lutet. 1583. 4. — Exstat etiam gr. et lat. cum aliis Galeni, cura *Theod. Goulston.* Londin. 1640. 4. Galeni admonitio ad litteras addiscendas, primum graece separatim edidit *I. G. Guil. Koehler.* Lips. 1778. 8. * Glossas etiam ad textum explicandum, graecas editor addidit, vsus ceterum textu Charterii. [De hac edit. vid. omnino Bibl. Crit. Amst. vol. II. part. II. pag. 98 sq. vbi et coniecturae in eum librum proponuntur.]

Latini interpretes sunt: *Ludouicus Bellisarius*, Mutinensis, cuius versio legitur in editt. Iuntin. operum Galeni. — *Erasmus Roterodamus*, cuius versio seorsim prodiit Basileae, 1526. 8. Eam Iamotius annotationibus explicauit in *Galeni paraphrasi in Menodoti exhortationem ad liberalium artium studia, latine ex interpretatione Erasmi Roterodami cum annotationibus Fed. Iamotii.* Lutet. 1581. 4. * — *Sixtus Arcerius*, c. notis, in quibus textus graecus emendatur et illustratur. Prodiit ei. versio c. libr. quod optimus medicus sit quoque philosophus, Franecker. 1616. 4. — *Ren. Charterius* priores versiones emendauit, vt versio, ab ipso facta, noua videri possit.

7. Πρὸς Πατρόφιλον περὶ συστάσεως ἰατρικῆς. *De constitutione artis medicae ad Patrophilum liber.* Exstat in edit. Oper. Galeni Aldina tom. I. fol. 18. in edit. graec. Basil. tom. I. pag. 34. in edit. R. Charter. tom. II. pag. 170. in septima Iuntarum latina in isagogicis fol. 35. Galenus adhuc librum alium scripserat, ad eumdem finem pertinentem, qui vero interiisse videtur. vid. cap. 1. eius libri pag. 171. tom. II. Erat id opus duobus libris comprehensum, tituloque περὶ τεχνῶν συστάσεως in lucem emissum, notante ipso Galeno in arte med. cap. 37. pag. 230. tom. II. Continentur in eo elementa systematis elaboratiora iam, quod Galenus condidit. Videtur Galenus hunc librum conscripsisse eo tempore, quo iam consilium operis de vsu partium scribendi ceperat: cap. enim 2. pag. 172 et 173. dicit de fine, quo singulae corporis partes a Deo factae sint ac de proposito id argumentum vlterius prosequendi, quod perfecit in immortali opere de vsu partium. Liber ceterum scriptus est in tironum vsum, vt epitomen vniuersae medicinae haberent, et theoreticae, et practicae, forsan etiam non ad editionem, quod saltim credibile est ex eo, quod Galenus eius nullam mentionem fecit, neque in libro de libris propriis, neque in libello de ordine librorum suorum ad Eugenianum. Confecit eum librum fere eo tempore, quo pestilentia Romae et in Italia saeuiente ipse se in Campaniam subduxerat, ac deinde in patriam fuerat profectus. Citat in eo cap. 9. pag. 181. librum περὶ κράσεων et περὶ ἀποδείξεως. cap. 10. pag. 182. citantur θεραπευτικὴ μέθοδος, et libri τῶν ὑγιεινῶν. cap. 12. pag. 154. περὶ Ζωογονίας, et περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων. cap. 13. pag. 185. περὶ φαρμάκων, qui est, quem cap. 18. pag. 194. citat περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. cap. 17. pag. 192. περὶ κρίσεων. pag. 193. περὶ σφυγμῶν, et περὶ κρισίμων. cap. 18. pag. 194. περὶ τῆς λεπτυνούσης διαίτης. — Codex MS. est in bibliotheca *Medicea.* Bandini III. pag. 49.

Prodiit graece et latine ex interpretatione *Iani Antoniaci.* Paris. 1531. — *Latinae* versiones sunt Bartholomaei Syluani. — *Iani Antoniaci*, philologi, (Guinterii) quo interprete prodiit Paris. 1528. 8. cum aliis. — *Nicolai de Regio* de Calabria, seu Rhegini in edit. operum Galeni latinis antiquioribus. — *Victoris Trincauelli*, qui et recognouit suam versionem. Ea legitur in edd. Iuntinis operum Galeni, in septima inter isagogicos libros fol. 35.

Vertit et *Ioannes Guintherius Andernacus.* — Ren. Charterius priores versiones emendauit suamque versionem effecit textui magis respondentem. — Cum tabulis et commentariis *Theodori Zwingeri* prodiit Basileae 1561. fol. * et 1568. fol. cum aliis. — Exstat etiam in eum *Christ. Heylii* artificialis medicatio, seu paraphrasis. Mogunt. 1534. 4. * — Franc. Valleriolae artis medicae fundamenta in Galeni librum de constitutione artis medicae. (Geneuae) 1577. 8. Lugd. 1626. 8. — *Franc. Valleriolae* comment. in libr. Galeni de constitutione artis medicae. s. loco apud Abelem Riuary. 1577. 8. *

8. Περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην ϛοιχείων βιβλία β'. *De elementis ex Hippocrate libri duo.* Exstant in edit. principe Aldina part. I. fol. 1. in graeca Basil. part. I. pag. 46. in edit. R. Charterii tom. III. pag. 1. in septima Iuntar. class. I. fol. 2. Galenus sese eius libri, quem et saepe citat, auctorem esse fatetur expressis verbis cum in libro de libris propriis cap. 2. pag. 38. tom. I. tum in arte medica, cap. 37. pag. 230. tom. II. Vultque Galenus, vt inter libros eius ab eis, qui mentem suam penitius adsequi velint, primus omnium legatur, in cap. 37. art. medicae pag. citat. In primo libro exponuntur, quae medici ac philosophi de elementis senserunt: is maxime contra Athenaeum, et simul ideo scriptus est, vt demonstretur, quatenus possint qualitates elementorum in humano corpore ipsorum elementorum loco esse. In altero libro quatuor humores tuetur, qui sint animalium, sanguine praeditorum, propria elementa. — Codices graeci exstant in bibl. publ. Paris. nr. MXCVII. in Taurinensi, in bibl. Cai. Gonuil. et in bibl. montis S. Michaelis. In Mertonensi nr. 685. In bibl. *Veneta* D. Marci, cod. CCLXXV. (catal. pag. 134.) — Codex *latinus* exstat in bibl. *Vindobonensi* Caesarea et in biblioth. monaster. Gaybacens. fol. nr. 285. — *Hebraice* exstat ex Arab. versus a R. Chanin ben Isaac in biblioth. *Vindobonens.* Lambec. ed. Kollar. libr. I. pag. 290. Arabice dicitur exstare versus ab Honain Ben Ischar, titulo: Ketab al Mezage in biblioth. publ. Paris. Exstat etiam arabice in biblioth. Escurialens. nr. 869. 876. — Editiones *Graecae* sunt: — *Galeni* de elementis secundum Hippocratem libri II. • Eiusdem de optima corporis nostri constitutione. Eiusdem de bono habitu. graece. Paris. apud Sorbonam, 1530. 8. graece prodiisse cum aliis Paris. 1546. fol. refert *Haller* in bibl. anat. tom. I. pag. 86. — *Versiones latinae* sunt: *Io. Guintherii, Andernaci,* quae prodiit vna cum libris corporis temperaturam animi mores sequi; de vitiis animi et eorum remediis; de sectis; introductorio; de plenitudine, de optimo corporis statu; de bono habitu; de atra bile, de tumoribus praeter naturam, Basil. apud Froben. 1529. 4. — Eadem versio prodiit cum libris de naturalibus facultatibus. Lugd. 1548. 12. Solus de elementis liber prodiit, vertente Guintherio, Paris. 1541. *Victoris Trincauelli,* quae prodiit Lugd. 1550. 12. * Exstat etiam haec versio in septima Iuntarum edit. *Nicolai Leoniceni,* quae exstat in antiquis editt. oper. Galeni in editione Papiensi et in Galeni Opp. latin. edit. Iani Cornarii. — Commentarii MS. *Nicolai de Anglia* sunt in bibl. Caes. Vindobonensi. — *Iac. Syluii* in Hippocratis elementa commentarius. Paris. 1542. fol. 1561. 8. Venet. 1543. 8. Basil. 1556. 16. et in Opp. studio *Ren. Moreau.* Geneu. 1630. fol. 1635. fol. — *Io. Bapt. Montani* in Galeni libros de elementis, de natura humana, de atra bile, de temperamentis perioche methodica, edente Io. Cratone. Hanou. 1595. — Periochen horum librorum scripsisse etiam Guintherium, refert Conr. Gesnerus in enumerat. libror. Galeni, tertiae editioni Frobenianae praemissa.

9. Περὶ

9. Περὶ κράσεων βιβλία γ'. *De temperamentis libri tres.* Exſtant in Aldina graeca edit. part. I. fol. 9. in graeca Baſil. part. I. pag. 59. in edit. Charterii tom. III. pag. 32. in ſeptima Iuntarum latina claſſ. I. fol. 10. Verterunt etiam multi *de complexionibus.* Meminit Galenus huius libri in libro de libris propriis, et in arte medica cap. 37. pag. 230. tom. II. nec non in permultis aliis libris, v. g. in libr. de optima corporis noſtri conſtitutione, de ſanitate tuenda, de ſimplic. medicamentor. facultatib. cet. Primo libro de temperamentis agitur eorumque ſpeciebus, ac de homine temperatiſſimo. In altero ſigna cuiusque temperamenti exponuntur, vbi memorabilis hiſtoria Eudemi philoſophi legitur, cui bilis per vnum ductum in inteſtinum deſcendebat. Tertio libro de temperamentis medicamentorum agitur, quae vel interne ſumuntur, vel corpori applicantur. Eaque diuerſi argumenti pertractatio plures mouit, qui in his libris de temperamentis elaborarunt, vt duos tantum priores in lucem emitterent.

Codices graeci MS. huius libri ſunt in biblioth. publ. Pariſ. nr. MMCCLXVII. In bibl. Coislinian. Montfauc. part. II. pag. 447. De complexionibus, in bibl. Ven. D. Marc. cod. CCLXXV. (cat. p. 134.) — Codices *latini* ſunt in bibl. publ. Pariſ. nr. MMMMMMMXV. in Mertonienſi Oxon. nr. DCLXXXV. in Medicea, in biblioth. eccleſ. cathedr. Wigorn. nr. DCCXLV. — *Arabici* ſunt in biblioth. publ. Pariſ. MXCVII. cum Greg. Abul-Pharagii commentar. Arabice vertit *Honain* hos libros cum titulo Aſt hackſat, qui codex exſtat in biblioth. Eſcurialenſ. nr. DCCCLXXIV. et liber II et III. in ead. biblioth. nr. DCCCXLV et DCCCLXXVI. cum notis anonymi. — Codex *Hebraicus*, ex arab. verſus a *R. Chanin ben Iſaac*, eſt in biblioth. caeſar. *Vindobon.* Lambec. edit. Kollar. I. p. 290. — Edit. *graeco-lat.* Galeni de temperamentis libri III. Eiusd. de inaequali temperie libellus cum Hippocratis iuramento. Graece cum verſ. lat. *Th. Linacri*, ex recenſ. *Sebaſt. Singkheleri.* Baſil. per Th. Platterum, 1538. 8. Prodiit primum ea editio Cantabrig. 1521. 4. deinde Pariſ. 1523. fol. — *Latine* prodiit Venet. 1498. 8. Lugd. 1588. 8. — Verſionem *Th. Linacri* etiam receperunt, qui latinas operum Galeni editiones curarunt. — *Commentarii* in hos libros multorum ſunt: MS. commentarius in hunc librum *Io. Rochon* eſt in bibl. publ. Pariſ. nr. MMMMMMMXXV. Expoſitio ſuper complexiones Galeni eſt in bibl. coll. Cai. Gonnil. nr. DCCCCLX. — Hier. Thriueri noui et integri commentarii in omnes Galeni libros de temperamentis. Lugd. 1547. 12. — Acroamaton in libr. Hippocr. de natura hominis liber vnus. *Euſtathio Quercetano* autore. Eiusd. auctoris in Galeni libros III. de temperamentis ſcholia. Baſil. 1549. 8. * — *Gaſp. Lopez Canario* in Galeni libr. de temperamentis noui et integri commentarii. Complut. 1565. fol. — *Franc. Valleſii* Comm. in Gal. libb. art. medic. de inaequali temperie, III. de temperamentis librum, V. priores de ſimplic. medicam. facult. libb. II. de different. febr. libb. VI. de locis patientibus libb. — Venet. 1591. 8. Colon. 1594. fol. opera *Io. Petr. Ayroldi.* Francof. 1645. fol. *Leonh. Fuchſii* comment. prodiit cum comment. in libr. II. de different. febrium. Pariſ. 1554. fol. * — *Felicis Accoramboni* et *Iac. Segarta* commentarii. Valent. 1596. fol. 1598. fol. — Exſtat etiam epitome horum librorum, a *Io. Moriſoto* condita. Io. Bapt. Montanus condidit periocham, Syluius iſagogen.

10. Περὶ μελαίνης χολῆς. *De atra bile liber.* Eſt in graeca Aldina part. III. fol. 85. in graeca Baſil. part. III. pag. 357. in edit. Charter. tom. III. pag. 165. in ſeptima Iuntar. claſſ. I. fol. 34. Duplex humoris eius origo indolesque demonſtratur in libro, quem Galenus

lenus non memorat inter proprios in cap. 37. artis medicae, citat vero in libr. an fanguis natura in arteriis contineatur cap. 8. pag. 163. tom. III. et in comment. II. in Hippocrat. libr. de humorib. text. 28. ac faepius. Scripfit hunc librum poft libros de elementis fecundum Hippocratem, quos citat cap. 5. — Codices *graeci* funt in bibl. publ. Parif. nr. MMCCLXIX. MMCCLXXI. Alii quatuor funt in biblioth. Diui Marci *Veneta*. (vid. catal. pag. 134. cod. CCLXXVI. pag. 135. cod. CCLXXIX. de atra bile ex libris Galeni, Rufi, Pofidonii et Aëtii, et p. 136. cod. CCLXXXII. p. 137. CCLXXXIV.) — *Graece* prodiiffe Parif. 1530. 8. Bafil. (?) 1546. fol. refert Haller in bibl. anat. tom. I. pag. 86. — Prodiit *latine*, vertente *Io. Guintherio, Andernaco*, cum aliis libellis, fcil. corp. temperaturam animi mores fequi; de vitiis animi et eor. remediis; de fectis; introductorio; de plenitudine; de optimo corporis flatu; de bono corporis habitu; de elementis lib. II. de tumoribus praeter naturam. Bafil. 1529. 4. Prodiit etiam cum aliis Parif. 1534. fol. — Vertit etiam hunc librum *Iulius Martianus* et *Bartholomaeus Syluanius*. — Paraphrafis in eum librum exftat *Profperi Alcusani*. Lugd. 1538. 8. — *Io. Bapt. Montani* in Galeni libros de elementis, de natura humana, de atra bile, de temperamentis periocha methodica, edente *Io. Cratone*. Hanou. 1595. — *Cafp. Hofmanni* comment. in hunc libr. prodiere Francof. 1630. fol.

11. Περὶ ἀνωμάλȣ δυσκρασίας. *De inaequali intemperie.* Eft in edit. Aldin. part. I. fol. 125. in graeca Bafil. part. I. pag. 249. in edit. Charterii tom. VII. pag. 170. in feptima Iuntarum claff. III. fol. 43. Meminit eius libri Galenus inter fuos in libro de libris propriis et artis medicae cap. 37. Citat in eo libros de adminiftrat. anatomicis. — Codex *graecus* eft in biblioth. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXXII. (catal. pag. 136.) in *Medicea*, Bandini III. pag. 52. — Codices libri de malitia complexionis, qui forte eft de inaequali intemperie, funt latini in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCLXV. et in biblioth. Mertonenfis collegii nr. DCLXXXV. In biblioth. *Auguftana*, cum libr. de pulfibus. Catal. p. 301. — *Arabicus* codex, vertente *Honain*, eft in bibliotheca Efcurialenfi nr. DCCCXLIV. — Editio *graeco-latina* eft: *Galeni* de temperamentis libri III. Eiusdem de inaequali temperie libellus cum Hippocratis iuramento. Graece, cum latina verfione Th. Linacri, ex recenf. *Sebaft. Singkheler*. Bafil. 1538. 8. — Prodiit latine: Galeni de inaequali diftemperantia cum Galeni et Graecor. quorumdam libris aliis *Georg. Valla* interprete. Venet. 1498. fol. (vid. *Foffii* catal. codd. impr. bibl. Magliabech. tom. I. pag. 720. et II. pag. 232 fqq.) — *Galeni* opera *Nic. Leoniceno* interprete; fcil. de differentiis morborum libri II. de inaequali intemperatura liber I. de arte curatiua ad Glauconem libri II. de crifibus libri III. Parif. in offic. Henr. Stephani. 1514. 4. * — Vertente *Th. Linacro* cum libro de temperamentis. Cantabrig. 1521. 4. Parif. 1523. fol. — Galeni 1) de optima corporis noftri conftitutione; 2) de pleniore habitu; 3) de inaequali intemperie; 4) quomodo fimulantes morbum fint deprehendendi; 5) de ptifana. Item et Io. Lalamantii de ptifana fui temporis libellus; emendata per eundem Lalamantium verfio latina. Hednae, 1578. 8. * Geneuae 1579. 8. * — *Profp. Calanii* comment. in hunc libr. prodiere cum aliis Lugd. 1538. 8. — Galeni de inaequali intemperie *Th. Linacro* interprete, cum commentariis familiaribus Io. Agricolae. acc. concordantiae fimplicium medicamentorum in auctores praecipuos cet. Bafil. 1539. 8. * — *Ant. Bufennii* in Galeni libr. de inaequali intemperie commentarii. Antwerp. 1561. 8. * — *Fr. Vallefii* comment. in Gal. libb. fcil. artem medicam; de inaequali temperie libellum;

libellum; III. de temperamentis librum; V. priores de fimplicium medicamentorum facultate libros; II. de differentia febrium; libb. VI. de locis affectis, nec non eiusdem de vrinis compendiaria tractatio; de pulfibus libellus; de febribus; methodi medendi libb. III. opera Io. Petr. Ayroldi Marcellini. Colon. 1594. fol. Francof. 1645. fol. Prodierant Complut. 1567. 8. * Exftat etiam Io. Morifoti epitome in hunc librum.

12. Περὶ ἀρίστης κατασκευῆς τοῦ σώματος ἡμῶν. *De optima corporis noſtri conſtitutione.* Exftat in Aldina part. I. fol. 115. in graeca Bafil. part. I. pag. 247. in edit. Ren. Charterii tom. VI. pag. 1. in feptima Iuntarum claff. I. fol. 37. Meminit eius libri Galenus in arte medic. cap. 37. citat vero in hoc libro librum de temperamentis, librum de elementis ex Hippocratis fententia, libros de vfu partium. — Cod. gr. CCLXXXII. in bibl. D. Marci *Veneta*, (catal. pag. 136.) — *Galeni* de elementis fecundum Hippocratem libri II. Eiusdem de optima corporis noftri conftitutione. Eiusdem de bono habitu. graece. Parif. apud Sorbonam, 1530. 8. — Prodiit Heduae, ftudio *Io. Lalamantii.* 1578. 8. — Interpretes alii funt *Ferdinandus Balamius*, et *Io. Guintherius.*

13. Περὶ εὐεξίας. *De bono habitu.* Exftat in edit. Aldina part. I. fol. 116. in edit. Bafil. part. I. pag. 248. in edit. Ren. Charterii tom. VI. pag. 6. in feptima Iuntarum claff. I. fol. 39. Meminit eius libri Galenus cap. 37. artis medicae. — Codex *latinus* eft in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — *Galeni* de elementis fecundum Hippocratem libri II. Eiusdem de optima corporis noftri conftitutione. Eiusdem de bono habitu. Graece, Parif. apud Sorbonam, 1530. 8.

Latine prodiit, cum multis aliis Galeni et aliorum, interprete Geo. Valla, Venet. 1498. fol. — Prodiit Parif. 1534. fol. 1546. fol. — Ex interpretatione *Io. Guintherii.* Bafil. 1529. 4. Et *Heduae*, cum aliis, 1578. 8.

14. Περὶ δυνάμεων φυσικῶν βιβλία γ′. *De facultatibus naturalibus libri tres.* Exftant in Aldina part. I. fol. 25. in graeca Bafil. part. I. pag. 87. in edit. Ren. Charter. tom. V. pag. 8. in feptima Iuntarum part. I. fol. 290. Memorat Galenus hunc librum inter fuos in libro de libris propriis, cap. 3. et in arte med. cap. 37. pag. 230. tom. II. Scripfit illum, exhortante Boetho, poft libellos de diffectione arteriarum et neruorum. Hinc etiam citat tantum in his libris librum, qui interiiffe videtur: περὶ τῶν κατὰ Πραξαγόραν τὸν Νικάρχου χυμῶν. libr. II. cap. 9. pag. 53. Scripfit hos libros maxime contra Erafiftratum atque Asclepiadem, adfirmans, attractionem alimenti et excrementi in renibus etiam per experimenta, dein quatuor elementorum qualitatibus contra Erafiftratum defenfis. libro II. tractat de facultate coctrice, lib. III. de retentrice. — Codices *graeci* exftant in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMCCLXVII. in bibl. *Venetae Marci*, cod. CCLXXV. (catal. pag. 134.) in *Medicea* et in *Lugd. Bataua.* In *Vindobonenfi* caefarea. Lambec. part. I. pag. 181. In biblioth. Coislinian. Montfauc. part. II. pag. 447. — Cod. *lat.* exftat in biblioth. colleg. Cai. Gonuil. nr. DCCCCXLVII. — Codices *arabici* exftant, vertente Honain, in biblioth. Efcurialenf. nr. DCCCXLI. DCCCXLII. DCCCXLIV. DCCCLXXVI. In biblioth. acad. *Lugd. Batau.* cod. Honaino vertente, nr. DCCXLVII. vid. catal. eiusd. bibl. pag. 441. Cod. Hebraicus ex Arabico factus a R. Chanin ben Ifaac in bibl. Vindob. Lambec. edit. Kollar. I. pag. 290. — Prodiit *graece* Antwerp. 1547. 8. — *Latine* prodiit feorfim cum nonnull. aliis vertente *Lina-*

cro. Lond. 1523. 4. Parif. 1528. 8. vertente *Thom. Linacro.* Tum Lugd. 1540. fol. 1548. 12. 1550. 12. Vertiffe etiam *Guintherium* Parif. 1528. 8. 1534. fol. 1541. fol. 1547. 12. in elogio adfirmat Heriffant, quae vix concilies. *Commentarii Nicolai de Anglia* in hunc librum exftant fcripti in bibl. publ. Parif. nr. MMMMMMMXV. Commentarii *Ioannis Rochon* exftant in eadem bibliotheca fcripti nr. MMMMMMMXXV. — *Iacobi Segarra* commentarii in libb. III. Galeni de facultatibus naturalibus. Valentiae 1528. 8. — *Galeni* de naturalibus facultatibus libri III. *Th. Linacro* interpr. Acc. *Iac. Syluii* fcholia doctiffima, cum epitome in eosdem libros. Lugd. 1550. 12. * 1560. 12. * — *Laurentii Iouberti* annotat. in Galeni libros de facultatibus naturalibus exftant in ei. Opp. Francof. 1599. fol. — *Melch. Sebitzii* difputationes VIII. libros III. Galeni de facultatibus naturalibus exponentes. Argent. 1644. et 1645. 4. — De facultatibus rerum naturalium epitome *Io. Baiulii Pacuuii.* Tolof. 1554. 4.

15. Περὶ οὐσίας τῶν φυσικῶν δυνάμεων. *De fubftantia facultatum naturalium fragmentum.* Exftat in edit. Aldin. part. I. fol. 167. in edit. graec. Bafil. part. I. pag. 342. in edit. Ren. Charterii tom. V. pag. 3. in feptima Iuntarum claff. I. fragmentor. fol. 50. Breue eft fragmentum maioris operis. — Codex eius eft in biblioth. Diui Marci *Venet.* — Exftat gr. et lat. cum aliis Galeni, cura *Theod. Goulfton.* Lond. 1640. 4. — Prodiit interprete *Bartholomaeo Syluanio*, Salonienfi. — *Io. Guintherio interprete.* Parif. 1528. 8. Lugd. 1551. et 1552. 12. — *Galeni* de naturalib. facultatib. libri III. cum fchol. et epitome Iac. Syluii. Acc. de natural. facult. fubftantia liber, et an fanguis natura in arteriis contineatur, Victore Trincauello interprete. Lugd. 1550. 12. *

16. Περὶ ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων βιβλία ἐννέα. *De anatomicis adminiftrationibus libri nouem.* Exftant in Aldina graeca edit. part. I. fol. 45. in graeca Bafil. part. I. pag. 119. in edit. Ren. Charterii tom. IV. pag. 25. in feptima Iuntarum edit. claff. I. fol. 63. Refert de his libris Galenus et in libro de libris propriis, et in arte medica cap. 37. p. 230. tom. II. Citat etiam hos libros in libr. XII. de vfu partium, cap. 8. de inaequali intemperie cap. 5. comment. in VII. Hippocr. aphorism. 58. Sed quamnam eorum librorum editionem citet, incertum eft. Scripfit enim *Galenus* ter adminiftrationum anatomicarum libros. Primum elaborauit opus anatomicarum adminiftrationum, duobus libris comprehenfum, ad Marini ordinem concinnatum, fub initio principatus Antonini. Petente vero confule, Fl. Boetho, cui multas oftenderat adminiftcationes, maius opus elaborauit. Id opus fine dubio citat in arte medica et in aliis libris. Quod vero vbi conflagraffet in faeuo ifto incendio templi Pacis, ftudiofis viris flagitantibus, alios libros anatomicarum adminiftrationum elaborauit, tertio hoc labore politiores atque auctiores. Citantur in eo adminiftrationum anatomicarum opere libri de vfu partium, de thoracis et pulmonum motu, de mufculorum anatome, de offibus, anatomicarum diffenfionum libri, libri de Hippocratis et Platonis decretis, alii. Eft pleniffimus et perfectiffimus omnium librorum, a Galeno de anatomica fcientia confcriptorum, oftendit vero fimul, quam arcta fuerit veteribus anatomes difcendae occafio. Offium fabricam Alexandriae iubet condifcere, vbi medici auditoribus offa oftendant: fe vel ex fepulcris offa habuiffe, (quum librum de offibus fcriberet, humana offa non habebat,) vel vbi cafu fauente fluuius fepulcrum quoddam eluiffet. Quaedam etiam in latronum cadaueribus, in publicum proiectis, alia in pueris expofitis obferuaffe. A libro primo vsque ad fextum de mufculis et vafis, maxime de mufculis agitur, quorum plures primus adcura-

adcuratius descripsit. Libro VI. de organis ad cibum digerendum, libro VII. de cordis fabrica; libro VIII. de organis, ad spiritum trahendum facientibus; libro IX. de cerebro agit. Multa in his libris leguntur descripta, quae postera aetas sibi vindicauit. Reliqua libri IX. pars de anatome medullae spinalis periit. Periere etiam lib. X. de oculo, lingua, pharynge. lib. XI. de larynge, osse hyoide. lib. XII. de arteriarum venarumque historia. lib. XIII. de neruis cerebri. lib. XIV. de neruis medullae spinalis. lib. XV. de partibus genitalibus. Ita enim Galenus hos libros in sua propriorum librorum historia cap. 3. recenset. Codex graecus exstat in bibl. publ. Paris. nr. MDCCCXIX. Etiam in biblioth. Diu. Marci *Venet.* In biblioth. acad. Lugd. Batau. exstat Galeni ἀνατομικὴ ἐγχείρησις vsque ad libri tertii partem, graece, ex legato Bonau. Vulcanii. vid. catalog. ei. biblioth. pag. 347. nr. 57. In biblioth. *Medicea* aliqua excerpta. Galeni anatomica, quibus intercurrunt variae paginae vacuae, vt non sit opus integrum. Exstant graece inter libros Vossii in bibl. acad. Lugd. Batau. Vltima verba sunt: ὅλον ἐγκεφάλῳ τὸ καλούμενον ὑπό τινων. vid. catalog. bibl. acad. Lugd. Batau. pag. 392. — Ex Golii *arabico* codice libros XI. vsque ad XV. editurum se promiserat *Th. Bartholinus* diss. 3. de libr. legend. p. 75. Erant Galeni de administrat. anatom. libri VI. prostremi cum annot. Iac. Golii in bibl. Narcissi, Archiep. Dublin. nr. MDCCLXXXVII. — Editiones *graecae* dicuntur Hallero Paris. 1531. fol. Basil. 1531. fol. — *Galeni* libri aliquot graeci partim hactenus non visi, partim mendis repurgati et restituti cum annotationibus *Io. Caii.* scil. de decretis Hippocratis et Platonis; de medicamentis, quae inter se commutantur; anatomici libri IX. de musculorum motu libri II. etc. Basil. 1544. 4. — Editiones *latinae: Galeni* de administratione anatomica libri IX. vertente *Io. Guintherio.* Paris. 1531. fol. — *Galeni* ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων, id est de anatomicis administrationibus libri IX. Io. Guintherio interprete infinitis in locis ad vetustissima exemplaria emendati atque annotationibus et argumentis illustrati. Paris. exc. Io. Barbaeus, 1546. fol. * — Galeni de anatomicis administrationibus libri IX. Io. Andernaco interprete. Lugd. 1551. 12. * — Guintherii Andernaci versionem correxit Andreas Vesalius. Ad eius correctionem edita est in septima Iuntarum edit. *latina.* — *Gallice* vertit *Dalechampius.* Et prius gallice prodierunt Lugd. 1512. 8. — Illustrationi librorum de administratione anatomica inseruit *Iac. Syluii* isagoge III. libris scripta in libros Hippocratis et Galeni anatomicos, in qua permulta etiam ab hoc doctissimo viro inuenta anatomica exponuntur. Prodiit post mortem auctoris. Paris. 1555. 8. 1561. 8. Venet. 1556. 8. 1572. 8. Paris. 1587. 8. *Gallice* vertit *Io. Guillemin* et edidit: Introduction sur l'anatomique partie de la physiologie. Paris. 1555. — Multa etiam ad illustrandos hos de administratione anatomica libros occurrunt in *Andr. Vesalii* de corporis humani fabrica libr. I. et in epist. de radicis Chinae vsu ad Ioach. Roelanz. Basil. 1546. fol. et saep. — *Io. Guintherii*, Andernaci, institutiones anatomicae secundum Galeni sententiam libri IV. Basil. 1536. 8. *

17. Περὶ ὀστῶν τοῖς εἰσαγομένοις. *Liber de ossibus ad tirones.* Exstat latine in graeca Basil. part. V. p. 719. In Aldina desideratur. *Graece* exstat in edit. Charterii tom. IV. p. 9. *Latine* in septima Iuntarum class. I. fol. 39. *Galenus* se auctorem eius libri profitetur in libr. de libr. propriis cap. 1. 3. et in libr. de ordine libror. suor. nec non in arte medica cap. 37. pag. 230. tom. II. Citat etiam hunc librum libr. I. de administrat. anatom. cap. 3. 9. vultque, vt anatomes studium ab eo incipiat. Est sceleti accurata descriptio, non tamen humani, sed simiarum, quod ex descriptione ossis coccygis aperte patet.

Codex

Codex *graecus* exstat in biblioth. publ. Parif. — in bibl. reg. *Neapolitana*, cum scholiis marginalibus. — et in *Nicetae* collectione. vid. *Cocchi* in praef. ad Graecor. chirurgicos libros ex collect. Nicetae pag. 12. — Codex *hebraicus*, ex arab. versus a R. Chanin ben Isaac, est in bibl. Vindobonens. Lambec. edit. Kollar. I. 190. — Γαληνῦ περὶ ὀςῶν τοῖς εἰσαγομένοις. Galenus de ossibus ad tyrones, numquam hactenus impressus. Paris. ex offic. Vascofani, 1543. 4. * Mart. Gregorius hunc librum descripserat Venetiis. Praefationem ad hunc librum scripsit Iac. Syluius, in qua de Gregorii studio in conquirendis Galeni libris scriptis plura profert. — *Graece* exstat cum libro de septimestri partu breui designatione dogmatum Hippocratis, cum libr. de Ptissana emendatus per *Io. Caium*. Basil. 1557. 8. — *Galeni* liber de ossibus. graece cum praefat. *Sal. Alberti*. Viteb. 1579. 8. — *Graece* et *latine: Galeni* de ossibus ad tyrones liber. gr. et lat. *Ferd. Balamio* interprete, cum notis perpetuis Casp. Hofmanni. Francof. typis Wechel. 1630. fol. * — *Galeni* de ossibus gr. et lat. acc. *Vesalii, Syluii, Heneri, Eustachii* ad Galeni doctrinam exercitationes (Hippocratis liber de ossium natura, Celsus de figura ossium) ex bibliotheca *Io. von Horne*. Lugd. Batau. 1665. 12. * — *Latine*. Interpretati sunt hunc librum *Ferd. Balamius*, Siculus, *Iacobus Syluius*, et *Ioannes Riolanus*. *Augustinus Gadaldinus* Balamii versionem expurgauit, et ita expurgata legitur ea in septima Iuntarum editione. — *Galeni* de ossibus *Ferd. Balamio* interprete. Lugd. 1535. 8. * Paris. 1535. 4. * Paris. 1546. fol. * Lugd. 1549. 12. Paris. 1548. 4. Cum libro de venarum, neruorum et arteriarum dissectione, vocalium instrumentorum et vulvae dissectione et de musculorum motu. Lugd. 1551. 12. cum iconib. ossium sat rudibus. Hafniae, cum praefat. *Io. Francisci Ripensis* et sceleto Vesaliana, 1579. 8. — Vertente *Salomone Alberti*, 1579. 8. Rostoch. 1636. Lugd. Batauor. 1627. 8. — *Gallice* prodiit, vertente *Io. Canape*. Lugd. 1541. 12. 1583. 4. Et prodiit gallice, vertente *Io. Loyne*, cum Syluii commentariis. Orleans, 1571. — Commentarius anonymus in hunc librum est in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCXVI. — Ludou. Collado in *Galeni* libr. de ossibus ad tirones enarrationes. Valentiae, 1555. 8. Auctor fuit Vesalii discipulus. — *Iac. Syluii* in Galenum de ossibus commentarii. Paris. 1561. 8. * Humanis sceletis Galenus in describendis ossibus ex eius sententia vsus est. — *Gabr. Fallopii* expositiones in Galeni libros de ossibus cui additae a F. Michino figurae venarum. Venet. 1570. 8. * et in collect. operum postuma tom. III. Expositio est longa et controuersiarum plena. Prodiit etiam cum aliis Fallopii. Francof. 1584. fol. — *Galeni* de ossibus ad tirones liber lat. marginalibus et tabulis illustratus a *Io. Siegfrido*. Helmstad. 1599. 8. * — *Io. Phil. Ingrassiae* in Galeni librum de ossibus commentaria nunc primum in lucem edita et iconibus insignita; appositus etiam est graecus Galeni contextus vna cum noua in lat. versione. Panormi, 1603. fol. * Hallerus editionem aliam citat, quam vidit, Panormi, 1604. fol. Editus est is liber post mortem auctoris a nepote eius. Icones sunt Vesalii. Est fusissimus commentarius, cum minutissima et accuratissima ossium descriptione. Osteologia ex veterum et recentiorum praeceptis descripta, in qua continentur isagogica de ossibus tractatio per Io. Riolanum. Cl. Galeni liber de ossibus, et in eumdem Iac. Syluii commentarii. Io. Riolani explanationes apologeticae pro Galeno. — Paris. 1614. 8. * *Sim. Pauli* oratio cum Galenum de ossibus ad sceletou publice in collegio Finckiano esset interpretaturus. Hafn. 1641. 4. *

18. Περὶ Φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν ἀνατομῆς. *De venarum arteriarumque dissectione liber*. Exstat in edit. Aldin. part. I. fol. 89. in graeca Basil. part. I. pag. 197. in edit. Charterii

terii tom. IV. pag. 225. in septima Iuntarum class. I. fol. 55. Citat hunc librum Galenus in libr. de libr. propriis cap. 1 et 3. et in arte medica cap. 37. refertque ad eos, quos iuuenis scripserit. Hinc genuinum Galeni esse non dubitandum. Primus est is liber omnium de venarum arteriarumque fabrica ac decursu tractantium, in quo adeo multa proponantur, quibus postera aetas, ceu a se inuentis dictisque vsa sit. Primum de venis agitur, deinde de arteriis. Incisiones in brutis tantum fecisse Galenum, is etiam liber probat. conf. *Haller* in biblioth. anat. tom. I. pag. 89. — Codex *graecus* huius libri est in biblioth. publ. Paris. nr. MMCLXIV. — in bibl. *Venet.* D. Marci cod. CCLXXIX. de venaesectione. — *Hebraicus* codex ex Arab. versus a *R. Chanin ben Isaac* est in biblioth. Vindobonensi. Lambec. edit. Kollar. lib. I. pag. 290. 291. — Vertit in *latinam* linguam hunc librum *Antonius Fortolus*, Ioseriensis. Eius versionem *Andreas Vesalius* castigauit, eumdemque plerisque in locis ad exemplarium graecorum fidem emendauit *Augustinus Gadaldinus*. — Prodiit *latine: Galeni* dissectionis venarum arteriarumque commentarium. Eiusdem de neruis compendium. *Antonio Fortolo* interprete. Paris. 1526. 4. Repetita est ea editio Basil. 1529. 8. Paris. 1546. fol. * — Prodiit etiam cum parte commentarii de iis, quae medice dicta sunt in Platonis Timaeo. Lugd. 1550. 8. et cum aliis libellis. ibid. 1551. 16.

19. Περὶ νεύρων ἀνατομῆς. *De neruorum dissectione.* Exstat in edit. Aldin. part. I. fol. 93. in graeca Basil. part. I. pag. 204. in edit. Charterii tom. IV. pag. 241. in septima Iuntarum class. I. fol. 53. Restituit Charterius graecum textum, qui hactenus desuerat, dimidiae partis capitis decimi, capitis vndecimi, duodecimi, vsque ad caput decimum et septimum. Citat eum librum *Galenus*, ceu proprium, in libro de libris propriis, cap. 3. et in arte medica cap. 37. pag. 230. tom. II. Ad optimos Galeni libros pertinet, in quo primum sanioris neurologiae elementa fuerint tradita. Homines tamen non insecuit, sed simias, et alia animalia; hinc decursus eius neruorum, qui in homine peculiaris est, ignarus. Habet iam accessorium neruum, intercostalem, aliosque, quibus demonstratur, eum neruorum anatomen subtilius excoluisse. — Codices MSS. *graeci* exstant in biblioth. publ. Paris. nr. MMCLXIV. MMCCXIX. — *Hebraicus* exstat codex ex Arab. versus a *R. Chanin ben Isaac* in biblioth. Caesar. *Vindobonensi* Lambec. edit. Kollar. I. pag. 190. — *Graece* seorsim non prodiit, latine vero; *Galeni* dissectionis venarum arteriarumque commentarium. Eiusdem de neruis compendium. *Antonio Fortolo* interprete. Paris. 1526. 4. * Repetita est ea editio Basil. 1529. 8. Paris. 1546. fol. * — Prodiit etiam *latine*, *Augustino Gadaldino* interprete cum libr. de musc. dissect. de vocalium instrumentorum dissect. et aliis. Titulum dedi plenum in recens. libri de vocalium instrumentor. dissectione. — Libellum περὶ νεύρων διανομῆς *Oribasius* ex hoc maxime Galeni libro composuit.

20. *De musculorum dissectione*, ab Augustino Gadaldino ex graeco versus liber et ab eodem exquisite recognitus est in septima Iuntarum edit. in class. I. fol. 44. Latine tantum exstat, graecusque textus adhuc desideratur. Meminit Galenus eius libri in libr. de libris propriis cap. 3. et in arte medica cap. 37. pag. [illegible]. tom. II. Scriptus est ab eo post conscriptos libros de anatomicis administrationibus et de vsu partium. Scopus fuit addere, quae Lycus praetermisisset. Simiarum anatomen tradit, humana tamen non neglecta penitus. Multos in hoc libro musculos primum descriptos Galenus sibi vindicat. — Codex *graecus* est in bibl. publ. Parisin. nr. MMCXIX. — Prodiit interprete *Augustino Gadaldino* in

in collectione opusculor. *Galeni.* Lugd. 1556. 8. (aliam editionem habuit Hallerus Lugd. 1551. 16.) cuius titulum plenum dedi, librum recensens de vocalium instrumentorum dissectione. — *Gallice* vertit *Iacobus Dalechampius*, et edidit Lugd. 1564. — *Oribasii* περὶ μυῶν ἐκ τοῦ Γαληνοῦ βιβλίον edidit *Ren. Charterius* tom. IV. pag. 250.

21. Περὶ μήτρας ἀνατομῆς. *De vteri dissectione.* Exstat in Aldina edit. part. I. fol. 96. in graeca Basil. part. I. pag. 210. in edit. Charterii tom. IV. pag. 276. in septima Iuntarum class. I. fol. 108. Galenus eum non citat inter suos in libro artis medicae, citat vero in libro de libris propriis. Humanos vteros non incidit, sed simiarum et aliorum animalium. Graeca, quae textui deerant, Renatus Charterius restituit. vid. ei. concis. not. ad tom. IV. pag. 710. — Codex *graecus* exstat in bibl. publ. Paris. nr. MMCCLXIX. Alius nr. MMCCLXXI. — Prodiit latine tantum. *Galeni* de vteri dissectione lib. I. de foetus formatione, lib. I. et de semine lib. II. cum aliis Galeni *Iano Cornario* interprete. Basil. 1536. fol. — Prodiit etiam ex versione *Io. Guintherii*, Andernaci, Paris. 1536. fol. cum aliis. Lugd. 1551. 16. — *Io. Bernardo Feliciano* interprete cum aliis Galeni Basil. 1535. fol. Francof. 1604. 12.

22. Γαληνοῦ εἰ κατὰ φύσιν ἐν ἀρτηρίαις αἷμα περιέχηται. *An in arteriis natura sanguis contineatur.* Exstat in edit. Aldin. part. I. fol. 102. in graec. Basil. part. I. pag. 221. in edit. Charter. tom. III. pag. 154. in septima Iuntina latina class. I. fol. 60. Refert de eo libro Galenus in libello de libr. propriis cap. 9. et in arte medica cap. 37. pag. 230. tom. II. Scriptus est contra Erasistratum, qui spiritus in arteriis contineri putauerat, et multum continet experimentorum. Scriptus est a *Galeno* post scriptos libros de Hippocratis et Platonis decretis, et ad vtiliores Galeni libros refertur ab *Hallero*, in biblioth. anatom. tom. I. pag. 90. — Prodiit latine, vertente *Io. Guintherio*, Andernaco, cum aliis quibusdam Galeni libris, Paris. 1536. fol. — Interprete *Victore Trincauellio*, cum libr. III. de natural. facultat. *Th. Linacro* interpr. et libro de substant. facult. natural. Lugd. 1550. 12. * Versio *Iulii Martiani Rotae* legitur in septima Iuntar. edit.

23. Περὶ μυῶν κινήσεως βιβλία β'. *De motu musculorum libri duo.* Exstant in Aldina part. I. fol. 1. in Graeca Basileensi part. I. pag. 553. in edit. Charterii tom. V. pag. 364. in septima Iuntarum class. I. fol. 308. Memorat hunc librum Galenus inter proprios in libro de libris propriis et in libro de arte medica cap. 37. — Codices *graeci* exstant in biblioth. publ. Parisin. nr. MDCCCXLIX et MMDCCLXXVIII. Et in bibliotheca Diu. Marci Venet. cod. CCLXXIX. (catal. pag. 235.) — Prodierunt *graece: Galeni* libri aliquot graeci partim hactenus non visi, partim mendis repurgati et restituti cum annotat. *Io. Caii*, scil. de decretis Hippocratis et Platonis; de medicamentis quae inter se commutantur; anatomici libri IX. de musculorum motu libri II. Basil. 1544. 4. — *Latine*, Paris. 1528. 8. * Versio est *Nic. Leoniceni*, quae prodiit cum libro quos oportet purgare et qualibus medicamentis et quando. — *Gallice* prodiit vertente *I. Canape.* Paris. 1541. 4. Lugd. 1552. — *Io. Conr. Stetter* censura argumentorum Galeni de motu musculorum. Francof. 1665. 8. *

24. *Vocalium instrumentorum dissectio.* Exstat *latine* tantum in edit. Charterii tom. IV. pag. 219. in septima Iuntarum inter fragmenta Galeni fol. 48. interprete *Augustino Gadaldino.* Meminit Galenus talis libri, quem scripserit, in libro de libris propriis, et in aliis locis,

cis, idque fragmentum, quod ad nos peruenit, Galeni esse videtur. Continetur in eo exacta cartilaginum, quae laryngem efficiunt, descriptio. — Editio *latina* est: *Galeni* aliquot opuscula nunc primum Venetorum opera inuenta et excusa latine, scil. de musculorum dissectione ad tyrones liber; de neruorum dissectione ad tyrones liber integer; de vocalium instrumentorum dissectione *Augustino Gadaldino* interprete; breuis denotatio dogmatum Hippocratis Conr. Gesnero. Fragmentum ex IV. commentariis, quos ipse Galenus inscripsit de iis, quae medice dicta sunt in Platonis Timaeo, Aug. Gadaldino interprete. Principium comm. I. in libr. I. Hippocratis epidemicorum, Nic. Machello; Oribasii de cucurbitulis scarificatione, hirudinibus, deriuatione, reuulsione sermo, *Aug. Gadaldino* interpr. Lugd. 1556. 8.

25. Περὶ τῶν τῆς ἀναπνοῆς αἰτίων. *De caussis respirationis.* Exstat in Aldina part. III. fol. 88. in graeca Basil. part. I. pag. 165. in edit. Charterii tom. V. pag. 427. in septima Iuntarum class. I. fol. 226. Citat hunc librum *Galenus* in libro de libris propriis et in arte medica cap. 37. Iuniorem se eum edidisse dolet. Sed vix videtur genuinus is esse, quem Galenus citat, sed fragmentum tantum. Putaut quidam, eum esse compositum ex aliis libris, quos Galenus de hoc argumento scripserit. — Codex exstat latinus in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMMXV. — Prodiit cum libro de vtilitate respirationis et aliis Galeni latine ex interpretat. *Iani Cornarii.* Basil. 1556. fol. — Interprete *Io. Valsaeo* prodiit cum libro de difficultate respirationis. Paris. 1553. fol.

26. Περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων βιβλία θ'. *De Hippocratis et Platonis decretis libri nouem.* Exstant in Aldina part. I. fol. 129. in graeca Basil. part. I. pag. 253. in edit. Charterii tom. V. pag. 78. in qua editione primi libri fragmentum restitutum a cap. 5. legitur, quod in vtraque graeca editione priore deest. In septima Iuntarum class. I. fol. 231. Memorat *Galenus* hunc librum in libello de libris propriis cap. 1. et in arte medica cap. 37. pag. 230. tom. II. Συμφωνίαν apud antiquos dictum esse hoc *Galeni* opus, memorat *Hier. Mercurialis* in var. lect. libr. IV. cap. 4. Confecit hunc eo tempore, quo Roma ob pestilentiam graueni in ea grassantem relicta in patriam properaverat, mox quiescente pestilentia, Romam redux, adhortante Boetho. Sed tum libros tantum sex confecerat: reliquos composuit aetate iam prouectior. ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ περὶ μὲν τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων ϛ'. βιβλία, προτρεψαμένου με τοῦ Βοηθοῦ. περὶ δὲ μορίων χρείας ἓν τὸ πρῶτον. ἃ λαβὼν ὁ Βοηθὸς ἐξῆλθε τῆς πόλεως ἐμοῦ πρότερος, ἄρξων τότε τῆς Παλαιστίνης Συρίας ἐν ᾗ καὶ ἀπέθανεν. καὶ διὰ τοῦτο μετὰ πολὺν χρόνον ἑκατέραν τὴν πραγματείαν συνετέλεσα, προσγενομένων μοι κωλυμάτων μετὰ τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον. de libr. propr. cap. 2. pag. 37. tom. I. Citat *Galenus* in hoc de Hippocratis et Platouis decretis libro de administrationibus anatomicis, de vsu partium, de thoracis et pulmonum motu, de musculis, de voce, de naturalibus facultatibus; commentarios de Hippocratis anatome, de olfactus instrumento, de vsu respirationis, de caussa respirationis. Dialecticum est opus, Chrysippo oppositum, Aristoteli, Erasistrateis, aliis, de corde, neruis, tendinibus, animae sede, rationis sede, de iecinore, venarum principio, de neruorum originibus, de quatuor elementis. — Codd. *graeci* sunt in biblioth. publ. Paris. nr. MMCCLXXVIII. cui tamen lib. I. deest. Alius est in bibl. Diu. Marci *Veneta.* cod. CCLXXXIV. (catal. pag. 137.) Libri IV. sunt in biblioth. Cai. Gonuil. *Cantabrig.* — Ex-

 stant

ſtant *graece: Galeni* libri aliquot graeci, partim hactenus non viſi, partim mendis repurgati et reſtituti, cum annotat. *Io. Caii.* ſcil. de decretis Hippocratis et Platonis; de medicamentis, quae inter ſe commutantur; anatomici libri IX. De muſculorum motu libri II. Baſil. 1544. fol. * — *Latine* prodiit, vertente *Io. Bernardo Feliciano.* Baſil. cum aliis 1535. fol. * Solus 1550. 16. Lugd. 1550. 16. — Vertente *Guintherio.* Pariſ. 1534. fol. — *Galeni* de Hippocratis et Platonis dogmatibus libri IX. *Iano Cornario* interprete. Acc. adnotat. quaedam, cum indice. Lugd. 1550. 12. * — Liber I. prodiit latine: *Io. Caii* opera aliquot et verſiones partim iam nata, partim recognita et aucta, ſcil. *Caii* de medendi methodo libri II. de ephemera Britannica lib. I. Acceſſit *Galeni* de libris ſuis lib. I. de ordine librorum ſuorum lib. I. de ratione victus ſecundum Hippocratem in morbis acutis lib. I. non antea editus, de Placitis Hippocratis et Platonis liber primus. eodem *Caio* interprete. Louan. 1556. 8.

27. *Fragmentum in Timaeum Platonis, vel ex quatuor commentariis, quos ipſe inſcripſit: de iis, quae medice ſcripta ſunt in Platonis Timaeo.* Exſtat *latine* tantum in edit. Chart. tom. V. pag. 275. Additi tamen a Charterio ſunt *graeci* ex Platonis Timaeo loci, cum Marſ. Ficini interpretatione. Exſtat etiam interprete *Auguſtino Gadaldino*, in ſeptima Iuntarum, inter fragmenta, fol. 43. *Galenus* in libr. VIII. de Hippocratis et Platonis decret. cap. 5 et 6. et cap. 7. libri de tremore pollicetur, ſe facturum commentarios de medicis rebus in Timaeo, et in libro de propriis libris ſe hac de re quatuor commentarios feciſſe adfirmat. — *Galeni* aliquot opuſcula nunc primum Venetorum opera inuenta et excuſa *lat.* ſcil. de muſculorum diſſectione ad tirones liber. De neruorum diſſectione ad tirones liber integer; de vocalium inſtrumentorum diſſectione Aug. Gadaldino interprete; breuis denotatio dogmatum Hippocratis Conr. Gesneri. Fragmentum ex IV. commentariis, quos ipſe Galenus inſcripſit de iis, quae medice dicta ſunt in Platonis Timaeo, Aug. Gadaldino. Principium commentarii I. in libr. I. Hippocr. epidemior. Nic. Machello; Oribaſii de cucurbitulis, ſcarificatione, hirudinibus, deriuatione, reuulſione ſermo Aug. Gadaldino interprete. Lugd. 1556. 8. * Alia editio huius collectionis exſtare dicitur Lugd. 1550. 8.

26. Περὶ σπέρματος βιβλία β'. *De ſemine libri duo.* Exſtant *graece* in Aldina part. I. fol. 105. in Baſileenſi part. I. pag. 226. in edit. Charter. tom. III. pag. 185. in ſeptima Iuntarum claſſ. I. fol. 328. Citat hos libros *Galenus* inter ſuos in cap. 37. libri de arte medica pag. 230. tom. II. citat eosdem in libr. de element. ſec. Hippocratem cap. 5. de vſu part. libr. XIV. cap. vlt. et in comment. in I. aphorism. 15. V. aph. 48. Duo ſunt tantum libri. Tertium, ſpurium, et notante ipſo Charterio, credulo alias, multa abſona continentem, addidit Charterius, cumque *latinum* tantum. In primo libro multa occurrunt de nutritione et formatione foetus in vtero materno: in altero inprimis de formatione foetus in vtero, matris agitur. — Codex *latinus* exſtat in bibl. publ. Pariſ. nr. MMMMMMDCCCLXV. — *Latinae* editiones ſunt: *Galeni* de ſemine libri II. *Io. Guintero* interprete, adiectae ſunt caſtigationes exemplaris graeci. Pariſ. apud Sim. Colinaeum. 1533. 8. — *Galeni* in libr. Hippocr. de victus rat. in morbis acutis commentarii IV. *Io. Vaſſaeo* interprete, nec non eiusd. de ſemine libr. II. Io. Guintero interprete. Baſil. 1533. fol. * — *Galeni* de vteri diſſectione lib. I. de foetus formatione lib. I. et de ſemine libri II. et alia Galeni prodiere cum Marcello, *Iano Cornario* interprete, Baſil. 1536. fol. * Lugd. Batauor. apud Elzeuir. ex interpretatione *Guinthe-*

Guintherii, 1634. 16. — A *Io. Bernardo Feliciano* interpretati et ad veterum exemplarium fidem recogniti leguntur in septima Iuntarum editione operum Galeni.

29. Περὶ χρείας τῶν ἐν ἀνθρώπου σώματι μορίων λόγοι ιζ΄. *De vsu partium corporis humani libri XVII.* Exstant in edit. Aldina part. I. fol. 1. in graeca Basil. part. I. pag. 367. in edit. Ren. Charterii tom. IV. pag. 284. in septima Iuntar. class. I. fol. 113. Meminit eius libri, qui integer ad nos peruenit, *Galenus* in libr. de libris propriis cap. 3. et in art. medic. cap. 37. pag. 230. tom. II. Citat etiam saepissime, v. g. de semine libr. II. cap. 2. de administrat. anat. libr. I. cap. 1. in libr. de optima corporis nostri constitut. cap. 2. in comm. in II. Hippocrat. aphorism. 1. in comment. I. in prognost. Hippocrat. text. 23. et saepissime alias. Scripsit eum librum *Galenus*, quum Marcum Antoninum, in Germanico bello occupatum, Romae expectaret, valetudini Commodi praefectus, et post consulis Boethi discessum, cui tamen primum de vsu partium librum iam dederat teste cap. 2. de libris propriis. Ex optimis esse eum de vsu partium Galeni librum, quos reliquerit, *Hollerus*, testis sane summe idoneus, testatur in biblioth. anat. tom. I. pag. 93. Ad optimos etiam Galeni libros retulit cum libris de locis adfectis, methodo medendi, et de simplicium medicamentorum facultatibus *Thom. Bartholinus* diss. III. de libris legendis pag. 85. Conf. de hoc libro *Theodoritus* libr. V. de haereticis fabul. cap. 9. et *Io. Conr. Dietericus* in anatomia sacra pag. 774. Describitur in eo opere partium corporis humani fabrica et vsus, ita vt ab externis partibus ad internas transitus fit. Hinc de fabrica manus, pedis, incipit, progressu facto ad abdominis, pectoris, capitis viscera, ad oculos, ad externas faciei partes, ad medullam spinalem, genitales virorum mulierumque partes, tandemque ad neruos. Finis simul *Galeno* is est, vt admirandum opificis naturae artificium, quo in singulis partibus componendis vsus sit, demonstret. Citat *Galenus* in his libris: libr. I. cap. 16. librum de Hippocratis et Platonis decretis. libr. V. cap. 4. libr. de facultatibus naturalibus. libr. VI. cap. 12. librum περὶ πάσης τῆς ἐν ταῖς ἀνατομαῖς διαφωνίας. libr. X. cap. 9. de motu musculorum. libr. XII. cap. 8. administrationum anatomicarum priores libros, quibus perfectiores postea substituit. libr. XIV. cap. vlt. libros de semine. — Codex eius libri anno MIX. ex legato ad facultatem medicam Parisinam peruenerat, teste *Guid. Patino* in Lettres I. pag. 52. — Codex MS. *graecus* exstat in biblioth. Diu. Marci *Veneta* cod. CCLXXXVII. et in *Medicea* duo. In biblioth. publ. *Paris.* codices graeci sunt: nr. MMCXLVIII. MMCCLXXXI. et alius, in quo tres libri desunt postremi, nr. MMCLIV. Pars libri XIV et XV. est graece in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCCLII. Erat etiam in bibliotheca *Mich. Cantacuzeni.* Imperfectus codex nr. DCCCCXLVI. in colleg. Cai. Gonuil. *Cantabrig.* *Galeni* de partibus libri VIII. sunt in bibl. *Coislinian.* Montfauc. part. II. pag. 447. — In biblioth. publ. *Paris.* exstat *arabice* titulo: *Galinus te menafé al aadha*, vertente et commentante *Honain*, filio Isaaci, cognomine Al Ebadi, I. nr. DCCCCLXXXVIII. In bibliotheca *Narcissi*, archiepiscopi Armaghiensis, nr. MDCCIX. Alius codex *arabicus*, vertente *Abdulrahman* Ben Ali Ben Abu Sadir, qui et scholia adiecit, est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MXLIV. De eo codice vid. *Herbelot* in bibl. orient. Nouem libri, a decimo vsque ad decimum septimum, sunt in biblioth. Escurialensi nr. DCCCXLV. — *Graece* hunc librum integrum prodiisse curante *Io. Caio*, Basil. 1544. refert *Haller* in biblitoh. anatom. tom. I. p. 96. Sed prodiit tantum fragmentum libri VII. — Partem libri III. priorem graece prodiisse, curante *Io. Caio*, Basil. 1544. fol. idem refert. — Decem libros graece seorsim prodiisse Paris. 1543. fol. idem refert. — Quartus liber

 seorsim

feorfim prodiit *graece: Galeni* de vſu partium corporis humani liber quartus. Graece, per *Vitum (Ortelium) Winſemium.* Viteberg. exc. Io. Luft, 1549. 8. * conf. catalog. biblioth. Krohnii, pag. 213. — *Latine* prodiit, *Nicolao Calabro* interprete, Parif. 1528. 4. 1531. fol. cum aliis, Bafil. 1533. fol. * — *Claudii Galeni* de vſu partium corporis humani libri XVII. *Nic. Regio*, Calabro, interprete. Denuo exactiore cura ad graeci exemplaris veritatem caſtigati per *Iac. Syluium* et *Mart. Gregorium.* Parif. in offic. Chr. Wecheli, 1538. fol. * Lugd. 1550. 12. * — Interprete *Guintherio, Andernaco*, Bafil. 1531. fol. Verfio *Nic. Rhegini, Calabri*, eſt in editionibus operum *Galeni* Papienſibus. Eam verſionem emendarunt *Aug. Gadaldinus* et *Io. Caius.* — *Gallice* excuſi ſunt, vertente *Delechampio:* De l'uſage des parties du corps humain, livres XVII. Par Claude Galien, traduits fidellement du Grec en François. a Lyon 1565. 8. Repetita eſt haec editio 1566. Parif. 1608. 8. * 1659. 4. * 1664. 4. — *Io. Loniceri* erotemata in Galeni de vſu partium libros XVII. acc. eiusdem compendium de meteoris. Francof. 1548. 8. * — Commentarii in eum librum exſtant doctiſſimi ac lucubratiſſimi *Caſp. Hofmanni.* — *Caſp. Hofmanni* commentarii in Galeni de vſu partium corporis humani lib. XVII. Cum variis lectionibus in vtrumque codicem, graecum et latinum, et indice gemino, Francof. typis Wechel. 1625. fol. * Addidit Hofmannus argumenta ſingulorum librorum, multaque vtilia congeſſit in commentariis pro more ſuo, et multa etiam nimis fuſe in iis dicta ſunt prolixeque, pro faeculi, quo viuebat, ingenio. Adpendix, in qua continentur variae lectiones graeci codicis, itemque hallucinationes interpretum, vtiliſſima eſt, et permulta continet ad textum huius libri integriorem efficiendum. Dolendum eſt vero, Hofmannum codices ſuos, quibus vſus eſt, non deſcripſiſſe. Multa etiam mutavit et emendauit ex ingenio. In pagina tituli auerſa legitur Hofmanni conſilium de Galeno edendo, ac ſponſio publica eaque ſollemnis de reddendis cuique codd. MSS. Galeni ad ipſum transmiſſis. — Auguſtae laudes diuinae maieſtatis cunctis penſandae mortalibus, a centum vndequadraginta miraculis in homine e diuinis *Galeni* de vſu partium libris XVII. ſelectae — a *Sebaſt. Meyero.* Friburg. Brisgou. 1627. 12. * — Exſtat in hunc librum: *Theophili Protoſpatarii* in *Galeni* de vſu partium libros epitome, quam de corporis humani fabrica inſcripſit. *Iunio Paulo Craſſo*, Patauino, interprete. Parif. 1540. 8. * Vertit Craſſus hunc librum ex graeco codice. Vtiliſſimam eſſe hanc epitomen, omniaque referre, quae Galenus dixit, teſtatur *Craſſus.* — *Iacobus Syluius* reliquit commentarios in Galeni de vſu partium libros, quorum in iſagoge ſua anatomica aliquoties meminit, eosque typographus, qui eam iſagogen Pariſiis impreſſit, Io. Hulpetan nomine, anno 1555. breui ſe publicaturum promittit. Quod vero non factum eſt.

30. Περὶ ὀσφρήσεως ὀργάνου. *De inſtrumento odoratus.* Exſtat in Aldina edit. part. I. fol. 94. in graeca Bafil. part. I. pag. 206. in edit. Charterii tom. V. pag. 354. in Iuntarum ſeptima claſſ. I. fol. 110. Non meminit eius libri *Galenus* neque in libro de libris propriis, neque cap. 37. artis medicae. Citat vero eum in libr. VII. de Hippocratis et Platonis decretis, cap. 6. pag. 218. tom. V. Libros de vſu partium in ipſo hoc libello citat. Scriptus itaque fuerit, poſtquam ſcriptus erat vterque liber de vſu partium et de Hippocratis et Platonis decretis. Videtur hinc eſſe Galeni opus aetate prouectioris. — Codex *graecus* eſt in bibl. publ. *Pariſ.* nr. MMCLXIV. — Prodiit *latine*, cura *Guintherii.* Parif. 1536. fol. cum aliis. Interpretes ſunt *Lud. Beliſarius, Trincauelius, Riccus.*

31. Περὶ

31. Περὶ τῶν πεπονθότων τόπων βιβλία ϛ'. *De locis affectis libri VI.* Exstant in Aldina part. III. fol. 27. in graeca Basil. part. III. p. 248. in edit. Charterii tom. VII. p. 378. in septima Iuntarum class. IV. fol. 2. Refert Galenus, se hos scripsisse libros in libr. de libr. propr. et in arte medica cap. 37. Omnibus aliis Galeni operibus *Hallerus* (in biblioth. med. pract. tom. I. pag. 245.) hoc praefert, quod maturioris aetatis partus sit, quod expresse memorat Galenus in libr. III. de loc. affectis, cap. 3. pag. 427. et omnibus fere aliis Galeni scriptis nuperius, quodque mira sagacitate, quoties in aliqua corporis parte dolor erat, aut conuulsio, aut paralysis, aut aliud symptoma, studiose inquirebat, quo loco morbi causam quaerere oporteret. Est sane liber pathologiae ac semiotices studio summe inseruiens. Citat Galenus in his libris libr. de Hippocratis et Platonis decretis, de pulsibus, de symptomatum causis, de dignoscendis oculorum affectibus, de respirationis causis, de voce, de viuorum dissectione, de spirandi difficultate, de motu musculorum, de marcore. Codices *graeci* sunt in bibl. publ. *Paris.* nr. MMCLVII. in bibl. Caesar. *Vindobonens.* Lamb. libr. VI. pag. 100. in *Medicea.* Montfauc. I. pag. 387. Bandini III. pag. 131. et alius codex de *dignotione* locor. adfectorum Bandini III. pag. 115. in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* περὶ διαγνώσεως τῶν πεπονθότων τόπων libri VI. integri. vid. catalog. eius biblioth. pag. 394. nr. LIII. In bibl. *G. Laudi.* Catal. MSS. Angl. nr. DCCIX. in *Vossiana* Catal. bibl. Britanniae MMCLXII. Erat etiam codex apud *Mich. Cantacuzenum.* Varias lectiones ex MSS. Parisinis exhibuit Charterius in concis. not. ad tom. VII. oper. Hipp. et Galeni pag. 886. Eclogae ex his libr. sunt *graece* in bibl. Caesar. *Vindob.* de Nessel. III. pag. 26. nr. 15. In bibl. D. Marci, *Venet.* cod. CCLXXX. (catal. pag. 135.) — *Latini* in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXV. a et b. in Mertonensi nr. DCLXXXV. in biblioth. *Is. Vossii* MMCLXII. — *Arabica* librorum IV. priorum versio est in bibl. *Escurialensi* nr. DCCCXLIII. Commentarius Auicennae nr. DCCXCVII. — *Hebraica* versio ex Arab. facta a R. Chanin ben Isaac est in bibl. Caesar. *Vindobonens.* Lambec. edit. Kollar. I. 291. — *Graece* prodiit cura *Th. Plateri.* Basil. 1554. — *Editiones latinae.* *Galeni* de affectorum locorum notitia libri VI. *Guil. Copo* interprete. Venet. per Io. Hertzog. 1500. fol. Panzer annal. typogr. vol. III. pag. 472. — *Galeni* de affectorum locorum notitia libri VI. latine *Guil. Copo* interprete. Paris. ex offic. H. Stephani. 1513. 4. * *Is annus notatus est in fine praefat.* G. Copi ad Ludouicum XII. Gallorum regem. — Repetita est haec *Guil. Copi* versio Paris. 1520. fol. — *Galeni* de affectorum locorum notitia libri VI. Guil. Copo interprete. Ex secunda recognitione. (sine loco) 1527. 12. * Lugd. 1547. 12. * Lugd. 1549. 16. Lugd. 1562. 16. * — *Commentarii.* Notae MS. in Galenum de loc. adfectis sunt in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMMXXXII. Codex graecus, isque integer, cum anonymi cuiusdam auctoris scholiis graecis marginalibus est in biblioth. Caesar. *Vindobon.* vid. de Nessel. part. III. nr. 22. pag. 33. — *Io. Agricolae* commentarii noui in Cl. Galeni libros VI. de locis affectis. Norimberg. 1537. 4. * — *Leonh. Fuchs* comment. tertium tomum efficiunt commentariorum in *Galeni* libros Leonh. Fuchsii. Paris. 1554. fol. * — *Franc. Dureti* comment. Venet. 1557. 8. — *Th. Rod. a Veiga* opera omnia in Galeni libros edita scil. in libros III. artis medicae, in libros VI. de locis affectis in libros II. de febrium differentiis commentarii. Lugd. 1594. fol. * — *Io. Wolfii* exercitationes semioticae in Cl. Galeni de locis affectis libros VI. disputationibus XII. comprehensae. Helmstaed. 1620. 4. — *Fr. Vallesii* commentaria in *Claudii Galeni* 1) artem medicinalem; 2) de inaequali temperie; 3) tertium de

de temperamentis librum; 4) V. priores de simplicium medicamentorum facultatibus libros; 5) duos de differentia febrium; 6) VI. de locis patientibus libros. acc. tractatus medicinales cet. opera Io. Petr. Ayroldi. Francof. 1645. fol. Eius commentarii in sex libros de locis affectis etiam seorsim prodierunt Lugd. 1559. 8. — *Petri Schotani* compendium ex Galeni libris VI. de locis affectis. Franeckerae, 1616. 8. — Praelectionum Monspeliensium a *Io. Steph. Strobelbergeo* Monte Pelio publice habitarum breuis recapitulatio continens summariam libri I. Galeni de affectorum locorum notitia explanationem. Norimb. 1614. 12. * — *Iustus Godofr. Gunzius* de deriuatione puris ex pectore in bronchia ad *Galeni* de loc. affect. libr. V. cap. 3. Lipf. 1738. 4. — Huc facit etiam: *Methodus sex librorum Galeni de signis omnibus medicis per Iacobum Syluium. Paris.* 1539. fol. — Liber quintus contradictionum Cardani quaedam ad hunc librum explicandum continet.

32. Περὶ διαφορᾶς πυρετῶν βιβλία β'. *De differentiis febrium libri II.* Exstant in edit. Aldin. part. III. fol. 65. in Basil. graeca part. III. pag. 320. in edit. Charterii tom. VII. pag. 106. in septima Iuntarum class. III. fol. 30. Non meminit eius libri Galenus inter proprios. Citat vero libr. de causis procatarcticis, de pulsibus libros XVI. commentarior. in Archigenis de pulsib. librum VII. de nominibus medicis, de typis, de naturalibus facultatibus. — Codices *graeci* exstant in biblioth. publ. Paris. nr. MDCCCLXXXIII. MMCLVI. MMCLVII. MMCLVIII. MMCCXLVI. MMCCLX. MMCCLXVII. MMCCLXXII. MMCCLXXVI. In *Vindobonensi* Lambec. VI. pag. 88. 94. I. pag. 161. Sed sunt in principio et fine mutili. vid. de Nessel. part. III. pag. 27. nr. 5. Alius codex, isque integer, est nr. 28. vid. de *Nessel.* part. III. pag. 38. In *Medicea* Plut. LXXIII. LXXV. Bandini III. pag. 161. In bibl. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXXII. (catal. p. 136.) in bibl. Cai. Gonuil. Cantabrig. nr. DCCCCXLIX. Galenus de febri exstat graece in bibl. Caes. Vindob. vid. de Nessel. part. III. nr. 19. pag. 29. — *Latinus* codex est inter MSS. biblioth. *Iacobeae.* nr. MMMMMMMMDCXVII. — *Arabice* in bibl. *Escurial.* Casiri nr. DCCXCIII. Hebraice ex Arab. vers. a R. Chanin ben Isaac in biblioth. *Vindob.* Lambec. edit. Kollar. I. 291. — *Graece* prodiit cum aliis Galenicis. Paris. apud G. Morell. 1557. 8. — *Editiones latinae:* Libri de differentiis febrium a Galeno editi tres translationes cum antiqua *Leoniceni* et *Laurentiani;* breuiter ac faciliter expositae: et digressionibus scientificis Thaddei: Dyni et Th. de Garbo illustrate a *Rustico placentino* ordinate et cura eius impresse in Papiensi gymnasio. Papie per magistrum Bernardinum de Garaldis. 1519. 4. * Exstabat et in bibl. Günziana pag. 45. — *Galeni* de differentiis febrium libri II. interprete *Laurentio Laurentiano.* Colon. 1526. 8. Paris. 1532. fol. Lugd. 1547. 12. * 1548. 12. * — Galeni de differentiis febrium accurate reuisi a Sim. Thomas. Lugd. 1548. 16. — 1550. 16. — 1557. 12. — *Germanice:* Galens Fieberlehre von *Kurt Sprengel.* Bresl. und Leipzig, 1788. 8. — Exstabat etiam huius libri *latina* versio antiqua, ex Arabico, vt puto, facta. Eam in commentariis suis exhibuit *Th. a Garbo.* — Commentarii scripti in hunc libr. sunt: *Galeni* de febrium differentiis ex Paulo et Alexandro, graece in bibl. publ. Paris. nr. MMCLXXVIII. — *Th. a Garbo* commentaria in libros Galeni de febrium differentiis, cum textu Galeni. Lugd. 1514. 4. — *Laurentii Laurentiani* commentarius. Lugd. 1550. 12. *Pamphili Montii* commentarii, Bonon. 1550. 8. 1565. 8. * *Christoph. a Vega,* comment. Complut. 1553. 8. Lugd. 1626. fol. — *Leonh. Fuchsii* versio et commentarii. Paris. 1554. fol. * — *Iacobi Syluii* commentarius.

ſarius. Lugd. 1556. 16. 1561. 8. * — *H. Gibalti* commentarius, quae ad febrium cognitionem ſpectant, vniuerſa paene complectens. Lugd. 1561. 8. 1562. 12. * — *Fr. Valleſii* comm. in *Galeni* art. medicinalem; de inaequali temperie, III. de temperamentis librum; V. priores de ſimplic. medicamentorum facultatibus libros; II. de differentiis febrium libros; VI. de locis patientibus libros cet. 1594. fol. * Prodierat iam ante comm. in libr. Galeni de different. febrium. Complut. 1569. 8. * Colon. 1590. fol. — *Victoris Trincauelli* commentarius. Venet. 1575. fol. * — *Io. Braui* commentarius. Salamantic. 1585. 4. — *Th. Rod. a Veiga* opera omnia in Galeni libros edita, ſcil. in libb. III. artis medicae; in libb. VI. de locis affectis; in libb. II. de febrium differentiis commentarii. Lugd. 1594. fol. Scriptae adnotationes in hunc librum ſunt Rod. a Vega in bibl. publ. Pariſ. nr. MMMMMMMXLVIII. Seorſim prodiere Rod. a Veiga comm. in Galen. de different. febr. Coimbricae, 1582. 4. * — *Io. Bapt. Nauarri* commentar. Valent. 1628. 8. — *Simonis a Campi* commentar. Neap. 1642. 4. * — In cap. II et III. exſtant commentarii *Antonii Nunnez* Salamantic.

33. Περὶ τῶν ἐν ταῖς νόσοις καιρῶν. *De morborum temporibus.* Exſtat in Aldina part. III. fol. 97. in graeca Baſileenſi part. III. pag. 379. in edit. Charterii tom. VII. pag. 292. in ſeptima Iuntarum claſſ. III. fol. 85. Non meminit huius libri Galenus inter proprios. Citat vero in eo libros de pulſibus, de criſibus, de febrium differentiis. — Codex *graecus* eſt in biblioth. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXXII. (catal. pag. 136.) in Medicea plut. LXXIV. — Codex *latinus* eſt in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMDCCCLXI. — Prodiit *latine: Galeni* de diebus decretoriis libri III. de morborum temporibus liber I. de generalibus morborum temporibus liber. *(Io. Guintherio* interprete) Pariſ. 1529. 8. * — *Latini* interpretes ſunt *Nic. Rheginus*, *Guintherius*, cuius verſionem recognitam etiam edidere *Aug. Gadaldinus*, *Riccius*.

34. Περὶ χρείας ἀναπνοῆς. *De reſpirationis vſu.* Exſtat in Aldina edit. part. III. fol. 85. in graec. Baſil. part. III. pag. 153. in edit. Charterii tom. V. pag. 413. in ſeptima Iuntarum claſſ. I. fol. 223. Refert de hoc libro *Galenus*, in libro de libr. propr. et in arte medica cap. 37. promittit etiam, ſe ſcripturum librum de reſpirationis vſu in libr. de ſpirandi difficultate. Citat in eo libros de pulſuum cauſis, de placitis Hippocratis et Platonis. Contra Eraſiſtratum, et ſpiritum, ex huius ſententia per ſpirationem in arterias tractum, maxime ſcriptus eſt. — *Codex* exſtat in biblioth. Medicea *graecus*. — *Latinus* in biblioth. Diu. Marci et in biblioth. publ. Pariſin. nr. MMMMMMDCCCLXV. — Prodiit ſeorſim Pariſ. 1533. fol. 1553. fol. — Interprete *Iano Cornario* cum libro de cauſſis reſpirationis, et aliis. Baſil. 1536. fol. — *Ant. Ludouici* erotemata de vſu reſpirationis, Olyſip. 1540. fol. cum aliis Galeni.

35. Περὶ χρείας σφυγμῶν. *De vſu pulſuum.* Exſtat in Aldina part. III. fol. 80. in graeca Baſil. part. I. pag. 154. in edit. Ren. Charterii tom. V. pag. 433. in ſeptima Iuntarum claſſ. I. fol. 227. Citat Galenus hunc librum inter proprios in arte medica cap. 37. Contra Eraſiſtratum, qui docuerat, ſpiritum arteriarum per inſpirationem trahi, ſcriptus eſt. — Codex *latinus* exſtat in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMMXI. Et in colleg. Cai. Gonuil. *Cantabrig.* nr. DCCCCXLVIII. — *Graece* prodiit Pariſ. 1543. fol. — *Latine*, *Thoma Linacro* interprete, Pariſ. 1528. 8. Lugd. 1547. 12. * 1549. 12. * 1550. 12. *

36. Περὶ τῶν σφυγμῶν τοῖς εἰσαγομένοις. *De pulſibus libellus ad tirones.* Eſt in Aldina part. III. fol. 1. in graeca Baſil. part. III. pag. 1. in edit. Charterii tom. VIII. pag. 1. in

 ſeptima

ſeptima Iuntarum claſſ. IV. fol. 43. — In biblioth. *Veneta* Diu. Marci in cod. CCLXXXI. eſt, *de pulſibus ad eos, qui introducuntur*.

37. Περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν λόγοι δ'. *De pulſuum differentiis libri quatuor*. Exſtant in Aldina part. III. fol. 4. in graeca Baſil. part. III. p. 7. in edit. Charterii tom. VIII. p. 14. in ſeptima Iuntarum claſſ. IV. fol. 46. — In biblioth. *Veneta* D. Marci, cod. CCLXXXVII. ſunt *de differentia pulſuum*, libri IV. *de pulſuum dignotione*, lib. IV. *de cauſſis pulſuum*, libr. IV. et *de praenotione ex pulſibus*, libr. IV.

38. Περὶ διαγνώσεως σφυγμῶν λόγοι δ'. *De dignoſcendis pulſibus libri quatuor*. Exſtant in Aldina part. III. fol. 28. in graeca Baſil. part. III. pag. 52. in editione Charterii tom. VIII. pag. 103. in ſeptima Iuntarum claſſ. IV. fol. 70.

39. Περὶ τῶν ἐν τοῖς σφυγμοῖς αἰτίων λόγοι δ'. *De cauſſis pulſuum libri IV*. Exſtant in Aldina part. III. fol. 45. in graeca Baſil. part. III. pag. 84. in edit. Charterii tom. VIII. pag. 167. in ſeptima Iuntarum claſſ. IV. fol. 86.

40. Περὶ προγνώσεως σφυγμῶν λόγοι δ'. *De praeſagitione ex pulſibus libri quatuor*. Exſtant in Aldina part. III. fol. 62. in graeca Baſil. part. III. pag. 117. in edit. Charterii tom. VIII. pag. 236. in ſeptima Iuntarum claſſ. IV. fol. 104.

Conſulto in vnum collegi *libros de pulſibus Galeni*, quos Galenus etiam ſaepiſſime, excepto tamen de pulſibus ad tirones libro, quem ſcripſit poſt decem et ſex de pulſibus libros, citat enim in eo libros de dignoſcendis pulſibus, coniunctim citat titulo librorum decem et ſex de pulſibus. Omnes hos libros, et eum etiam de pulſibus ad tirones, Galenus inter proprios refert, tam in libellis de libris propriis et de ordine librorum ſuorum, quam in arte medica cap. 37. Scripſit eos poſt ſcriptos alios permultos libros: citat enim in iis libr. de tumore, palpitatione, rigore, in Ariſtotelem de demonſtratione commentarios, de optima corporis conſtitutione, de ſymptomatum cauſſis, de differentiis febrium, de marcore, de Hippocratis et Platonis decretis. Suntque maximae in ſemiotice dignitatis, quod ex iis omnis fere de pulſibus doctrina, noſtrorum etiam temporum, profluxit, vt adeo et noſtrorum temporum ſemiotices ſcriptores ſubtilia iſta permulta, quae Galenus habet, ex iis in libros ſuos transſcribere non dubitarent. — Codex *graecus* libelli de pulſibus ad tirones eſt in bibliotheca *Bodleiana* nr. DCCVII. De pulſu ad Theutram in biblioth. caeſar. Vindob. lib. VI. p. 94. Galeni libellus de pulſu eſt in eadem. vid. de Neſſel part. III. nr. XIX p. 29. Galeni de pulſibus ad Theutram epiſtola eſt in biblioth. Vindob. nr. LII. de Neſſel part. III. pag. 55. Galenus de pulſibus eſt in biblioth. Caſſinenſ. Montfauc. pag. 222. — Codex *graecus* libri de pulſuum differentiis, cum libro de pulſibus ad tirones, exſtat in Medicea. Duo codices eius libri ſunt in bibliotheca publ. Pariſ. nr. MMCLVII. MMCLXI. — *Latinus* codex huius libri eſt in biblioth. publ. Pariſ. nr. MMMMMMDCCCLXV. — Codices graeci libri de dignoſcendis pulſibus ſunt in biblioth. *Medicea*, in biblioth. Diui *Marci*, et in biblioth. publ. Pariſ. nr. MMCLVII. MMCLVIII. MMCLXI. — Codices *graeci* libri de cauſſis pulſuum exſtant in bibliotheca *Medicea*, cum libro de dignoſcendis pulſibus. In biblioth. publ. *Pariſin.* nr. MMCXXXVII. MMCLXI. In biblioth. Diu. Marci *Veneta*. — Codices *graeci* libri de praeſagitione ex pulſibus ſunt in biblioth. Diu. *Marci*. In *Medicea* Bandini III. pag. 121. et in biblioth. publ. Pariſin. nr. MMCLVII. MMCLXI. Θεοφίλȣ ἐκ τȣ̃ προγνωστικȣ̃ Γαληνȣ̃ περὶ σφυγμῶν

σφυγμῶν est in biblioth. *Vindobonens.* de Nessel. nr. XXVIII. — Codices *latini* sunt in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXV. — Codices librorum Galeni *de pulsibus* sunt in biblioth. Medicea. In biblioth. Cassinensi. Galenus περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν σφυγμῶν, qui a capite tertio libri primi incipit, item περὶ διαγνώσεως τῶν σφυγμῶν libri IV. Item περὶ τῶν ἐν τοῖς σφυγμοῖς αἰτίων libri IV. vbi nomen Galeni praescribitur, totidem περὶ τῆς προγνώσεως, vbi in fine multae lacunae, exstant in biblioth. acad. Lugd. Batau. ex legato Bonau. Vulcanii. vid. catal. eiusd. biblioth. pag. 346. nr. XLIII. Duo codd. graeci sunt in bibl. Diu. Marci *Venet.* in publ. Paris. nr. MMCLVII. MMCCXXIX. MMCCLXXVI. In Bodleiana. In *Vindobonensi* lib. VI. pag. 94. In bibl. *Guil. Laudi* catal. MSS. Angl. nr. DCCVII. — Excerpta de *pulsibus ex Galeni* et *Theophili* libris sunt *graece* in bibliotheca publ. Parisin. nr. MMCLXXVIII. Excerpta ex Galeno de vrinis et pulsu exstant graece, sed barbaro sermone scripta, in biblioth. Vindob. nr. XLVII. de Nessel. part. III. pag. 53. *Latine* exstant in biblioth. publ. Parisin. nr. MMMMMMMXV. *Latine* quoque exstat *Galeni* liber de pulsibus in biblioth. Augustan. vid. catal. pag. 301. — *Arabice* ab *Honaino* conuersi sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MXLIII. — *Hebraicus* codex est in biblioth. *Vindobonensi* lib. VI. pag. 94. Galeni de pulsibus ex arab. in hebr. versus a R. Chanin ben Isaac est in eadem Lambec. edit. Kollar. I. 290. — Editiones *graecae* libri de pulsibus ad tirones. *Galeni* liber de pulsibus introductorius. *graece. Paris.* 1529. 8. * Colon. 1529. 8. Paris. 1543. fol. * — *Latini* interpretes sunt Herm. Cruserius, Mart. Gregorius, Augustinus Gadaldinus, Io. Guintherius, Andernacus. *Galeni* introductio in pulsus ad Theutram, vertente M. Gregorio. De pulsuum vsu *Th. Linacro* interprete. Lugd. 1556. 12. — Prodiit etiam *lat.* cum aliis, vertente *Guintherio.* Paris. 1531. fol. — *Franc. Vallesii* commentt. in Galeni libros, scil. artem medicinalem; de inaequali temperie; III. de temperamentis librum; V. priores de simplicium medicamentor. facultate libros; II. de differentia febrium libros; VI. de loc. patientibus libb. nec non eiusdem de vrinis tractatio; de pulsibus libellus, cet. opera *Io. Petr. Ayroldi.* Colon. 1594. fol. — *Commentarii. Galeni* introductio in pulsus, cum comment. *Mart. Gregorii* et eius interpretatione. Lugd. 1550. 12. — *Leonis Rogani* in Galeni libellum de pulsibus ad tirones commentarius, access. eiusdem de vrinis libri tres — ex Galeno collecti. Neap. 1556. 8. * Rom. 1560. 8. Venet. 1571. 8. Venet. 1575. 8. * Venet. 1597. 8. * — *Ferdin. Mena* Galeni de pulsibus libellus *latine* versus cum commentariis et castigationibus. Complut. 1553. 4. — *Io. Bapt. Nauarro* comment. in *Galeni* libr. de differentiis febrium, in libr. de pulsibus ad tirones et in spurium librum de vrinis. Valent. 1628. 8. aucti a *Luca Fuster.* Valent. 1651. 8. 1693. 4. — *Franc. Sanchez* commentarii in hunc libellum prodiere Tolosae, 1636. 4. — De *Hermanni Cruserii* omnibus Galeni de pulsibus operibus mox dicam. — Omnes hi de pulsibus libri *Galeni* prodierunt iunctim *latine*, *Thoma Linacro* interprete. Paris. 1532. fol. — *Galeni* de pulsibus ad tirones et XVI. de pulsibus libri interprete *Hermanno Cruserio*, cum commentariis eiusdem. Paris. 1532. 4. — De differentiis pulsuum, de dignoscendis pulsibus, de caussis pulsuum, de praesagitione ex pulsibus Herm. Cruserio interprete prodierunt cum aliis Galeni Basil. 1535. fol. — *Galeni* de pulsibus libri XVI. in compendium redacti opera *Herm. Cruser.* Venet. 1575. 8. — Pertinet huc quoque: De pulsibus libellus passim ex Galeno collectus, et veluti in formulam redactus. Paris. 1537. 4. * — De pulsibus libellus, ex Galeno collectus, a *Gesnero* editus Tigur. 1555. 8. — Clarissimorum quorundam medicorum libri quatuor: 1) De pulsibus ex Galeno collectus et quasi in formu-

Iam redactus; 2) *Vassaei* de iudiciis vrinarum; 3) *Iac. Syluii* morbor. internor. curat. methodica; 4) *Bruti Lusitani* de ratione victus in febribus. Colon. 1579. 8. — *Io. E. Hebenstreit* diss. de pulsu inaequali ad mentem Galeni de causis pulsuum libr. II. Lips. 1741. 4.

41. *Galeni synopsis librorum suorum sexdecim de pulsibus.* Exstat in edit. Charterii tom. VIII. p. 309. in septima Iuntarum class. IV. fol. 123. Graecus textus desideratur. Versio est ab *Augustino Gadaldino* ex graeco facta. In ipso libro non occurrunt, quae efficiant, vt dubitemus, quin sit genuinus. Promiserat quoque Galenus in cap. 37. art. medicae, se scripturum esse tale compendium, ac in cap. 5. libri de libris propriis ipse de hoc compendio, a se scripto, refert.

42. Περὶ κρισίμων ἡμερῶν βιβλία γ'. *De diebus decretoriis libri tres.* Exstant in Aldina part. III. fol. 120. in graeca Basil. part. III. pag. 423. in edit Charterii tom. VIII. pag. 450. in septima Iuntarum class. IV. fol. 145. Inter suos recenset hos libros *Galenus* in libr. de libr. propr. et de arte medica cap. 37. Defendit dies criticos, etiam lunae influxus in eos non ignarus. — Codices *graeci* sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCCLXXII. MMCCXLVI. in bibl. Diu. Marci *Venet.* in bibl. Caesar. *Vindobonensi.* Excerptum ex his est in *Medicea.* Bandini III. pag. 100. In colleg. *Mertoniensi,* latinus nr. DCLXXXV. — *Arabicus* codex est in bibl. *Escurial.* nr. DCCXCIII. in bibl. publ. *Paris.* est etiam Arabice, vertente *Honain.* *Hebraicus* ex Arabico factus a *R. Chanin* ben Isaac est in biblioth. Vindob. *Lambec.* edit. Kollar. I. pag. 291. — *Galeni* de diebus decretoriis libri III. de morborum temporibus liber I. de generalibus morborum temporibus liber. (Io. Guintherio interprete.) Paris. 1529. 8. * Paris. 1530. 8. Lugd. 1550. 16. Basil. 1554. — *Galeni* de diebus decretoriis libri III. Io. Guinthero interprete. Lugd. 1550. 12. ° 1553. 12. * — Versionem *Guintherii,* recognitam ab *Augustino Gadaldino,* exhibent editiones operum latinae. — Recens *latini* facti et commentariis illustrati a *Io. Lallemant.* Heduae, 1578. Lugd. 1579. 4. Geneu. 1579. 4. — *Io. Planerii* dubitationum et solutionum in III. Galeni de diebus criticis liber vnus. acc. eiusdem in eumdem III. Galeni de diebus criticis scholia. it. eiusdem consilium in curatione morbi Gallici, cet. Venet. 1574. 4. ° — *Io. Ant. Magini* de astrologica ratione ac vsu dierum criticorum opus duobus libris distinctum, quorum primus complectitur comment. in *Galeni* librum III. de dieb. decretoriis, alter agit de legitimo astrologiae in medicina vsu. Venet. 1607. 4. * — *Hippolyti* Obicii comment. in librum III. exstat etiam. — Epitome per *Io. Morisot.* Basil. 1547. 8. * Reperitur etiam ea epitome inter annotationes Morisoti in aphorismos Hippocratis.

43. Περὶ κρίσεων βιβλία γ'. *De crisibus libri tres.* Est in edit. Aldin. part. III. fol. 103. in graeca Basil. part. III. pag. 389. in edit. Charterii tom. VIII. pag. 377. in septima Iuntarum class. IV. fol 125. Est genuinus, de quo ipse Galenus refert in arte medica cap. 37. et in libello de libris propriis. Est fere commentarius in Hippocratem. Citat Galenus in hoc libro libros de arte curatiua, de facultatibus naturalibus; commentarios in aphorismos Hippocratis, de febris significatione, de typis, de pulsibus. — Codd. *graeci* sunt in biblioth. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXXII. (catal. pag. 136.) in Vindobonensi Lambec. I. pag. 181. in Vossianis biblioth. acad. Lugd. Batau. vid. catal. eiusd. biblioth. pag. 397. nr. XLV. in biblioth. publ. Paris. nr. MMCCXLVI. et nr. MMCCLXXII. in Medicea plut. LXXIII. in biblioth.

biblioth. eccles. Westmonasteriens. nr. MC. — *Latini* codd. sunt in biblioth. *Mertonensis* collegii nr. DCLXXXV. in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXV. — *Arabici* in biblioth. *Escurialens.* nr. DCCXCVII. DCCCXLIII. — *Hebraicus* codex ex arabico factus a R. Chanin ben Isaac est in biblioth. *Vindobonens.* Lamb. edit. Kollar. I. pag. 291. — *Editiones latinae: Galeni* opera *Nic. Leoniceno* interprete, de differentiis morborum libri II. de inaequali temperatura lib. I. de arte curatiua ad Glauconem libri II. de crisibus libri III. Paris. per H. Stephan. 1514. 4. Seorsim 1528. 8. 1530. fol. 1542. fol. * Lugd. 1543. 16. 1558. 12. — *Galeni* libri de crisibus interprete *Hieron. Boniperto*, cum adnotationibus erratorum fere CCC. quae in aliis horum librorum versionibus reperiuntur. Acc. eiusdem Boniperti quaestio: an expediat humores non concoctos neque furiosos, sed multitudine ac mala qualitate etiam peccantes inter morborum initia eum purgante medicamento minorare. Venet. 1547. 4. * — Interpretationem *Nic. Leoniceni* emendauerunt *Augustinus Gadaldinus* et *Ren. Charterius.* — *Nicolai de Anglia* commentarius latinus in hunc librum est in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMMXV. — *Hier. Boniperti* comment. in hunc libr. prodiit Venet. 1543. 8. — *Ant. Ludouici* comment. in hunc libr. Vlyssip. 1540. fol. — *Fr. Sanchez* comment. Tolet. 1636. 4. — *Lucae Gaurici* Geophonensis super diebus decretoriis axiomata siue aphorismi grandes. Enucleauit idem pleraque Hippocratis et *Galeni* theoremata, quae medici rerum coelestium expertes vix olfecerunt. Romae, 1546. fol. *

44. Περὶ δυσπνοίας βιβλία γ'. *De difficultate respirationis libri tres.* Exstant in Aldina part. III. fol. 89. in graeca Basil. part. III. pag. 166. in edit. Charterii tom. VII. pag. 219. in septima Iuntarum class. III. fol. 56. Meminit eius libri *Galenus* cap. 39. artis medicae. Citat libros de pulsuum differentiis, de optima secta, περὶ τῶν ἁπλῶν διαθέσεων. Scriptus est a Galeno ad loca Hippocratis de difficultate respirationis explicanda. Codices *graeci* sunt in bibliotheca *Bodleiana.* — *Latini* sunt in bibl. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXV. Codices libri de iuuamento anhelitus, qui forte idem est cum hoc, sunt in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMMXLVII. MMMMMMDCCCLXV. Lib. II et III. est in biblioth. *Barocciana* nr. CCXX. catal. MSS. Angl. et Hibern. Codex, vt puto, *latinus*, est in Vaticana. Montfauc. pag. 34. — Editiones *latinae:* — vertente *Th. Linacro*, Basil. 1536. fol. — cum libro de caussis respirationis *Io. Vassaeo* interprete, 1553. fol. — Vertit etiam hunc librum ex graeco *Ianus Cornarius.* Eius versionem recognouit *Aug. Gadaldinus. Cornarii* versio prodiit cum aliis Galeni. Basil. 1536. fol. — *Ant. Ludouici* erotemata de difficili respiratione Olysipon. 1540. fol. cum aliis Galeni.

45. *De caussis procatarcticis.* Exstat *latine* tantum in edit. R. Charterii tom. VII. pag. 347. in septima Iuntarum class. III. fol. 95. Citat hunc librum περὶ τῶν προκαταρκτικῶν αἰτίων *Galenus* in arte medica cap. 37. — *Latinus* codex est in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXV. — Ex graeco vertit *Nic. Rheginus.*

46. Περὶ πλήθους. *De plenitudine.* Exstat in Aldina part. III. fol. 77. in graeca Basil. part. III. pag. 342. in edit. Charterii tom. VII. p. 322. in septima Iuntarum class. III. fol. 76. Refertur a *Galeno* inter proprios in arte medica cap. 39. Citat in eo libros de facultatibus naturalibus, de Hippocratis et Platonis decretis, de elementis secundum Hippocratem, de tumoribus praeter naturam. — *Editiones latinae: Galeni* liber de plenitudine. *Polybus* de salubri

ſalubri victus ratione priuatorum. *Guinterio Ioanne Andernaco* interprete. *Apuleius* Platonicus de herbarum virtutibus. *Antonii Beniuenii* libellus de abditis nonnullis ac mirandis morborum et ſanationum cauſſis. Proſtant in Vico Iacobaeo apud Chriſt. Wechel. 1528. fol. * — *Galeni* aliquot libelli, ſcil. corporis temperaturam animi mores ſequi; de vitiis animi et eorum remediis; de ſectis; introductorius; de plenitudine; de optimo corporis ſtatu; de bono habitu; de elementis libri II. de atra bile; de tumoribus praeter naturam, per *Io. Guintherium* — Baſil. 1529. 4. — Prodiit etiam Pariſ. 1531. 8. Baſil. ex verſ. *Guintherii*, 1539. 8. — Verterunt etiam *Barth. Syluanius*, *Victor Trincauellius*.

47. Περὶ τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων. *De tumoribus praeter naturam.* Eſt in Aldina part. III. fol. 83. in graeca Baſil. part. III. pag. 353. in edit. Charterii tom. VII. pag. 312. in ſeptima Iuntarum claſſ. III. fol. 82. Citat hunc librum inter proprios Galenus in arte medic. cap. 37. Citat in eo libro librum de oculorum malis, qui interiit. — *Codex* eſt in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMCLXIV. — In biblioth. *Veneta* Diu. Marci, cod. CCLXXXI. cum nota: „Scinditur in duas partes, ſecunda inſcribitur: de iis, quae conſiſtunt ex humore cholerico." — Prodiit *graece* Pariſ. 1557. 8. — Viteberg. 1589. 8. — *Latine*, vertente *Io. Guintherio Galeni* aliquot libelli, ſcil. corporis temperaturam animi mores ſequi; de vitiis animi et eorum remediis; de ſectis; introductorius; de plenitudine, de optimo corporis ſtatu; de bono corporis habitu; de elementis libri II. de atra bile; de tumoribus praeter naturam per *Io. Guintherium* partim recogniti, partim primum verſi. Baſil. 1529. 4. * — Verterunt etiam, praeter *Guintherium*, *Nic. Rheginus*, *Horatius Limanus*, *Auguſt. Riccius*. Meliores effecit priores verſiones Charterius. — *Gallice* verſus eſt a *Petr. Colet.* Lugd. 1540. 8. — Commentarius in hunc librum eſt *Simonis a Campi*. Neap. 1642. 4. *

48. Περὶ τρόμου, καὶ παλμοῦ, καὶ σπασμοῦ, καὶ ῥίγους. *De tremore, palpitatione, conuulſione et rigore.* Exſtat in Aldina part. III. fol. 89. in graeca Baſil. part. III. pag. 364. in edit. Charterii tom. VII. pag. 199. in ſeptima Iuntarum claſſ. III. fol. 51. Non meminit eius libri *Galenus* in cap. 37. artis medicae. Citat vero in eo libros de pulſibus. — *Codices graeci* ſunt in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMDCCLXXI. MMCCLXIX. in *Medicea* Bandini III. pag. 100. — in biblioth. *Veneta* Diu. Marci cod. CCLXXXII. (catal. pag. 136.) — Prodiit *latine*: *Galeni* liber de palpitatione, tremore, rigore, conuulſione, interprete *Nic. Lauachio.* Venet. 1536. 8. * — Verterat olim *Petr. de Apono.* Reliqui interpretes ſunt *Io. Guintherius*, *Dom. Monteſaurus*, *Petrus de Chano Vetuſtus*, *Ianus Cornarius.* Priores verſiones emendauit Charterius.

49. Περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων βιβλία ιά. *De ſimplicium medicamentorum temperamentis et facultatibus libri vndecim.* Exſtant in Aldina cum inſcriptione: περὶ κράσεων τῶν ἁπλῶν φαρμάκων. part. II. fol. 1. in graeca Baſil. part. II. p. 1. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 1. in ſeptima Iuntarum claſſ. V. fol. 2. Hi cum tertio de temperamentis libro ii libri ſunt, in quibus Galenus medicamentorum temperamenta theoriae ſuae de quatuor qualitatibus elementorum accommodauit, eorumque virtutem omnem eſſe aut calefacientem, aut frigefacientem, aut ſiccantem, aut humectantem, propoſuit. In quatuor gradus etiam ſingulas harum virtutum in ſingulis medicamentis diuiſit, quod inſtitutum omnes medici, qui Galenum ſequuti ſunt, obſeruarunt atque ſubtilius excoluerunt.

sunt. Quae res omnes, vna cum ratiociniis de medicamentorum virtute, generatim spectata, exponuntur in libris prioribus vsque ad sextum, in quo scriptores enumerantur, qui ante Galenum de medicamentis scripserunt. Medicamentorum simplicium virtutes deinde ad litterarum ordinem, qui cuique simplici medicamento competit, enumerantur. Meminit horum librorum *Galenus* in cap. 37. artis medicae, monetque simul, hos libros intelligi non posse, nisi ab eo, qui de temperamentis librum tertium, in quo temperamenta medicamentorum exponuntur, prius legerit. — Codices *graeci* sunt in bibl. publ. Parif. nr. MMCLVII. MMCLIX. MMCLX. MMCLXX. *Galeni* scripta de simplicium medicamentorum facultatibus exstant graece in bibl. acad. Lugd. Bat. codex erat olim *Th. Linacri*, mox Vulcanii. vid. catal. eius bibl. pag. 334. Libri V. priores exstant *graece* in bibl. publ. Parif. nr. MMCLVI. MMCLVIII. Duo tantum libri sunt in eadem biblioth. nr. MMCCLXXIX. MMCCLXXX. Omnes hi codices a recentiore manu sunt exarati. *Graece*, sed mutili, exstant in biblioth. *Augustana*. Libri VI. VII. VIII. IX. in epitomen alphabeticam redacti, sunt in bibl. Caesar. *Vindob.* de Nessel part. III. nr. 25. pag. 35. liber VI. initio mutilus, lib. VII. VIII. IX. X. XI. exstat *graece* in bibl. *Vindob.* nr. 35. de Nessel part. III. pag. 46. lib. VI. VII et VIII. est in bibl. Vindob. nr. 48. de Nessel part. III. pag. 53. Excerpta ex iis exstant graece in biblioth. Coislinian. Montfauc. part. II. pag. 448. codex graecus XV. saec. est in biblioth. D. Marci, *Venet.* — Codices *latini* exstant in bibl. Diu. Marc. *Venet.* Libri VI. posteriores sunt in bibl. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXV. Libri V. de virtutibus medicamentor. simplic. sunt in biblioth. colleg. *Mertonens.* Oxon. nr. DCLXXXV. — *Versiones* horum librorum duas habent *Arabes* Herbelot. pag. 963. *Isaac Ebn Honein* epitome Galeni de simplicibus exstat in bibl. Huntington. catal. MSS. Angl. nr. MMMMMMCCVII. Codex *Arabicus* ex vers. Honain libror. VI — XI. est apud Casiri nr. DCCXC. Libri omnes XI. interprete *Honain Casiri* nr. DCCLXXXIX. Libri V — X. ibid. nr. DCCCI. Lib. I. nr. DCCXLVIII. — *Latine* prodierunt *I. Gerardo Goudano* interprete, cum libr. de nat. fac. substantia. Parif. 1530. fol. — 1543. 8. * Lugd. 1547. 12. * Lugd. 1552. 12. * Acc. de facult. natural. substantia liber *Io. Guinterio* interpr. Lugd. 1551. 12. * et 1552. 12. * Argent. 1561. 8. — *Gallice* totum opus vertisse dicitur *Herue Favard*, cum annotationibus Fuchsii, Syluii, aliorum. Limoges in 8. — *Leonh. Fuchsii* commentar. prodierunt Parif. 1554. fol. — *Fr. Vallesii* comment. in Galeni libros, scil. artem medicinalem; de inaequali intemperie libellum; III. de temperamentis librum; V. priores de simplicium medicamentorum facultate libros; de differentia febrium libros; VI. de locis patientibus libros cet. Opera Io. Petr. Ayroldi. Colon. 1594. fol.* Prodiere antea Francof. 1645. fol. — *Melch. Sebiz* V. priores libri Galeni de simplicium medicamentorum facultatibus in XVI. disputationes resoluti. Argent. 1647. 8. * 1651. 4. — *Io. Danzii* tabulae simplicium medicamentorum, quae apud Dioscoridem, Galenum, et Plinium inueniuntur. Basil. 1543. fol. * — Epitomen in hos libr. scripsit *Guil. Bellonius*.

50. Τέχνη ἰατρική. *Ars medica.* Exstat in edit. Aldin. part. III. fol. 147. in graeca Basil. part. III. pag. 471. in edit. Charterii tom. II. pag. 196. in septima Iuntar. edit. in isagogicis fol. 61. Librum *Microtechni*, *microtegni*, *tegni Galieni* vocarunt arabistae ac latino-barbari, eumque fere in tres partes, siue libros, diuiserunt. Est is in Galeni libris, quem grata erga tantum virum posteritas aestimauit longe maximi, quem omnes scholae explicabant, quem medici diurna nocturnaque manu versabant, quem legisse debebant, seu

librum

librum Galeni maxime authenticum omnes, cuiusque puncta debebant explicare speciminis caussa prius, quam licentiam praxeos medicae exercendae consequerentur. (vid. *Ant. Mazza* in histor. vrb. Salernitan. cap. 9. pag. 68. 69. in thesaur. antiq. et histor. Italiae Graeuio-Burmanniano tom. IX. part. 4.) Quam ob caussam is liber etiam saepissime est editus et a medicis notationibus quibuscunque atque commentariis illustratus. Scriptus est a Galeno, postquam iam permultos alios de re medicinali libros scripserat, quos omnes ipse citat cap. eius libri 37. pag. 230. tom. II. nondum tamen scripserat libellum de libris propriis, etsi eius scribendi propositum habebat. Continetur in eo, post expositionem vberiorem de medicinae definitione recte tradenda tractatio de signis sanitatis, inprimis vero et temperamentorum tam generatim, quam eorum, quae singulae partes habeant, et in naturali et in praeternaturali statu constitutae. Quo facto transitus est ad signa corporum, morbo adfectorum, et partium laborantium, postea ad prognostica signa. Denique agitur de caussis, quae sanitatem conseruant et quae labefactatam valetudinem restituunt; in qua tractatione non solum summa curationis morborum in partibus organicis atque similaribus existentium exponitur, sed etiam regulae de auertendis caussis procatarcticis, de vita in quocumque morbo conseruanda ac de conualescentium ex morbo cura gerenda exponuntur. Continentur hinc in hoc libello succincta systematis Galeni expositio, quatenus id sanitatis cognitionem et conseruationem, morborum vero cognitionem atque curationem respicit, ac omnium, quotquot existunt, primum habendum est, in quo curandorum morborum regulae generaliores (therapeuticen vocant,) ad systematis cohaerentis normam traditae sint. — *Codices* huius libri MS. *graeci* exstant in bibliotb. publ. Parisin. nr. MDCCCLXXXIII. MMCLXXV. MMCLXXVIII. MMCCCIV. MMCCCVI. Exstat etiam *graece* in bibl. D. Marci *Veneta* cod. CCLXXV. artis medicae liber I. (catal. pag. 134.) Inter *Vossianos* in bibliotb. acad. Lugd. Batauae. vid. catal. ei. biblioth. pag. 396. nr. 16. In biblioth. Caesar. *Vindobonens.* cum aliis excerptis de Nessel part. III. pag. 23. In biblioth. *Bodleian.* catal. MSS. Angl. nr. 1552. 1355. — *Latini* codd. exstant in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXVIII. MMMMMMDCCCLXXI. MMMMMMMXXIX. MMMMMMMXXX. Exstat porro latine in biblioth. *Bodleian.* nr. MCCLII. in *Vossian.* nr. MMII. in colleg. Noruic. *Oxoniens.* nr. MCXXX. in bibl. *Cai. Gonuill.* nr. DCCCCLXII. — *Hebraice* exstat in bibl. Caesar. *Vindob.* translat. ex arab. a R. Chanin ben Isaac. Lambec. edit. Kollar. I. 290. *Editiones graecae* sunt: *Galeni* ars medicinalis gr. cum lectionibus variis exc. Christ. Wechelus. Paris. 1548. 4. * — Γαλήνȣ τέχνη ἰατρική. *Galeni* ars medica graece et latine interprete *Nic. Leoniceno*. In vsum scholae Argentoratensis separatim expressa. Argent. 1586. 8. * In meo tamen exemplari versio latina desideratur. — *Latinae* versionis huius libri duo genera existunt. Exstant enim versiones ex Arabico factae in latinam linguam, et ex graeco in latinam linguam factae. Ad versiones, factas ex Arabica huius libri translatione, referri debent: *Tegni galieni. Incipit liber primus tegni Gal.* quae versio incogniti auctoris exstat in articella, Venet. 1483. 4. primum edita. In mea editione Articellae, impressa Lugduni, per Ioannem de la place, impensis Barth. troth. 1515. 8. haec antiqua versio legitur a fol. 109. ad fol. 125. refertque magis excerptum ex arte medica Galeni, quam versionem. Eadem versio, ex arabico facta, exstat in *Rustici Placentini* collectione. Venet. 1507. 8. Exstat etiam in commentariis Arabistarum in librum tegni. Eadem exstat in quarta editione operum Galeni, Papiae, per Iacob Paucidrapensem de Burgofranco, 1516. fol. a fol. 1. vsque ad fol. 18. vna cum duabus aliis versionibus

ſionibus e graeco factis *Laurentii Laurentiani* et *Nic. Leoniceni.* — Verſiones ex graeco factae ſunt: 1) *Laurentii Laurentiani.* Ea exſtat in editione quarta operum Galeni, quam dixi. Exſtat etiam in articella. — 2) *Nicolai Leoniceni.* Ea prodiit Venet. 1508. fol. per Iac. Bentium de Leucho, cum praefat. in libros Galeni e graeco in latinum a ſe translatos, cum praefat. eiusd. in artem medicinalem Galeni, cum opere de tribus doctrinis ordinatis ſec. Galeni ſententiam, et aliis. Repetita eſt ea editio Ferrariae, 1509. fol. eique in ea acceſſ. *Galeni* comment. in aphorism. Hippocr. Verſio *Nic. Leoniceni* libri Galeni de arte medica repetita eſt ſola Baſil. 1549. fol. Antwerp. 1549. 8. Helmſtad. 1587. 8. Venet. 1606. 24.* — Eam maxime probarunt medici. Recepta ea legitur in Opp. Galeni latinis edit. *Iani Cornarii* et in editt. Iuntinis, vbi vero ad graecorum exemplarium veterum fidem aliquot locis emendata deprehenditur ab *Auguſtino Gadaldino.* — 3) *Mart. Akakiae,* Prof. Pariſini. Eam laudat Charterius in conciſ. not. ac var. lect. ad tom. II. pag. 404. Edita eſt Pariſ. 1538. 1543. 4. Venet. 1544. 4. 1587. 8. Lugd. 1548. 16. * Lugd. 1561. 12. * Baſil. 1549. 8. Charterius praeſtantiora interpretamenta ab eo eſt mutuatus. — 4) *Ioannis Manardi.* Ea prodiit cum verſione *Nicolai Leoniceni* et comment. *Io. Agricolae Ammonii.* Baſil. 1541. 8. * — Verſio *latina,* neſcio *cuius,* prodiit cum Hippocratis aphorism. Hippocr. praeſagior. libris III. Hippocr. de victus ratione in acutis eiusd. de natura humana. Lugd. 1543. 12. 1545. 12. — *Commentarii* in hunc librum exſtant numeroſiſſimi, eo enim cum aphorismis Hippocratis medici ad inſtitutionem tironum prae aliis omnibus vſi ſunt. Primum eos enarrabo, qui manuſcripti in bibliothecis latent, deinde eos, qui typis vulgati in lucem prodiere. — Commentarius in librum Tegni exſtat in biblioth. *Pembrockiana* Cantabrig. nr. 2055. et in biblioth. *Noruic. Oxon.* nr. MCXXX. in *Bodleiana* nr. MMDCCLIII. et imperfectus in *Medicea.* Ars parua cum comment. exſtat in *Vaticana.* Montfauc. pag. 36. *Iohannis* XX. pontificis romani commentarius exſtat in biblioth. Pat. Can. Lateran. Commentarii *Hali Rodoham* (Redhoam) exſtant MS. *Arabice* in biblioth. *Eſcurial.* nr. 799. 878. in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMDCCCLXVIII. MMMMMMDCCCLXIX. MMMMMMDCCCLXX. MMMMMMDCCCLXXI. MMMMMMMXXIX. MMMMMMMXXX. in colleg. nou. nr. 1130. 1134. Cum comment. Haly in *Mertonenſi* nr. 687. 688. in colleg. D. Petr. *Cantabrig.* 1866. in colleg. omn. animar. nr. 1430. in *Bodleian.* nr. 2753. in biblioth. monaſter. *Gaybacenſ.* fol. nr. 285. Commentarios *Phil. de Soldecilla* Catalauni citat Symph. Campegius in libr. de clar. Gall. Hiſp. ineditos hactenus. *Ars parua Galeni* cum commento exſtat, ſed non integra, in biblioth. *Auguſtan.* teſte catal. pag. 301. Quaeſtiones ſuper Tegni Galeni ſunt in bibl. *Digbaei.* cat. MSS. Angl. nr. 1756. In Technam Galeni de iudiciis comm. eſt in bibl. *Bodleian.* cat. MSS. Angl. nr. 2184. Cum comment. Haly, ſed non integris, in biblioth. colleg. vniuerſ. *Oxon.* nr. 89. Imperfectus commentarius in hunc libr. exſtat in biblioth. *Medicea.* Quaeſtiones *Simonis de Grauener* in hunc libr. exſtant in biblioth. *Cai. Gonuill.* Cantabrig. nr. DCCCCLX. Gloſſula ſuper tegni Galeni ſecundum Magiſtrum Benedictum in eod. nr. 960. — Honaini, ſiue Iohannitii, celeberrimi ex Obaditarum familia medici Arabis, (de quo vid. meas inſtitut. hiſtor. medic. §. 379. 380.) hyſagoge ſiue introductio in medicinam in hanc artem ſcripta eſt. — *Iohannitii* commentarius in artem paruam Galeni exſtat *hebraice* in biblioth. Vindob. *Lambec.* edit. Kollar. I. pag. 295. conf. p. 395. — Latine exſtat in biblioth. *Bodleian.* nr. 2753. in bibl. colleg. S. Trinitat. *Dublin.* nr. 502. — Prodiit in articella ſaepius. Etiam Venetiis 1501. fol. 1507. 8. 1519. fol. Alia introductio

est *Nicolai Leoniceni* in opus de tribus doctrinis ordinatis secundum Galenum praefatio ad Franciscum Castellum, Ferrariae ducis medicum. Editiones vide supra, vbi de *Nic. Leoniceni* versione diximus. Exstat hoc opus de tribus doctrinis etiam in Galeni edit. lat. Papiens. — Conradi Stöcklin introductorium in paruam artem Galeni. Lugd. 1516. 8. Hagenou. 1533. fol. — Commentarii exstant numerosissimi. — Cōmentū *Haly Rodoan* ī veterē librorū Techini Galeni translationē. Expositio *Ia. Forliuiensis* ī nouā librorū Techni Galeni translationē. Quaestiones Ia. Forliuiensis super tribus Techni Galeni libris. In fine: Expliciunt — reuisae a Rustico placentin. Impressa arte Mich. et Bernardini, fratrum de Garaldis Papie die 2. Martii 1501. fol. mai. * — Trusiani, monachi Carthusiensis, qui plus quam commentator dicitur, commentarii prodierunt Bonon. 1489. fol. * Venet. a Philippo Pincio impressus, 1511. fol. ° Vixit, teste *Champegio*, circa annum 1300. Alia editio Venet. apud Iunt. 1557. fol. ° — Thaddei Florentini commentarius prodiit editore Thom. Dionys. Polio Neap. 1522. fol. — Hugonis Senensis commentarius in microtechni prodiit Venetiis 1491. fol. * 1498. fol. ° 1508. fol. * Papiae, 1518. fol. — *Io. Sermonitae* comment. Venet. 1498. fol. — *Baptistae Fierae* comment. Mantuae, 1515. fol. Venet. 1548. fol. — *Symphoriani Campegii* paradoxa in artem paruam Galeni prodiere cum aliis Lugd. 1516. 8. — *Iacobi Foroliuiensis* interpret. cum quaest. eiusdem. Venet. per *Iac. Bentium de Leucho*, impensis Iunctae de Iunctis, Florentini 1508. fol. * Antiquior exstat editio etiam Venetiis, per *Bapt. de Tortis*, 1491. fol. max. ° Papiae, 1519. fol. Venet. 1520. fol. 1547. fol. — *Antonii Citadini* auscultationes in paruam artem Galeni. Fauent. 1523. fol. — *Galeatii de Sancta Sophia* libell. introductor. in paruam artem Galeni prodiit in eius opere medicinae pract. saluberrimo in IX. tract. libri Rhasis ad regem Almansorem, cura G. Kraut. cum Io. Ketam fascic. medicine. Venet. 1522. fol. * Haganoae, 1533. fol. ° — *Io. Manardi* luculenta expositio in artem paruam Galeni. Basil. 1529. 8. ° 1536. 4. * Patau. 1553. 8. — Prodiit etiam cum *Pselli* de victus ratione libris II. et Rhase de pestilentia. Basil. 1529. 8. — Commentarios *Mart. Akakiae* memorani supra, sub edit. latinis. — *Ant. Ludouici* erotematum numeri ternarii libri sex, in quibus tota fere ars medica continetur cum aliis Galeni. Vlysipon. 1540. fol. — Cl. Galeni ars medicinalis a *Nic. Leoniceno* et *Io. Manardo* latine versa, cum comment. per *Io. Agricolam Ammonium*. Basil. 1541. 8. * 1543. 4. — *Hier. Tariueri* Brachelii in τέχνην Galeni clarissimi commentarii. Lugd. 1547. 8. * — *Iul. Argenterii* commentarii tres in artem medicinalem Galeni. Paris. 1553. 8. 1578. 8. * Monteregali, 1566. fol. — *Io. Bapt. Montani* in artem paruam Galeni explanationes a *Valent. Lublino* editae. Venet. 1554. 8. Lugd. 1556. 12. ° et tabulae. Venet. 1558. fol. — *Iulii Delphini* in III. Galeni artis medicinalis libros explanatio. acc. Eiusd. de ratione medicamentorum praescribendorum liber. Venet. 1557. 4.* — *Nicolai Biesii* in artem medicam Galeni commentarii.* Antwerp. 1560. 8. — *Theodori Zuingeri* tabulae et commentarii in artem medicam Galeni. Basil. 1561. fol. * Commentarii sunt in tabularum formam redacti, quales etiam in Hippocratis libros XXII. confecit. Versionem expressit *Nic. Leoniceni*. — *Francisci Vallesii* comment. in artem medicinalem, additis comment. in libr. de inaequali intemperie. Complut. 1567. 8. * Venet. 1591. 8. Prodierunt etiam eiusd. commentarii in Galeni artem medicam cum libr. de inaequali temperie, cum libr. de temperamentis et aliis quibusdam opera *Io. Petri Ayroldi Marcellini*. Colon. 1590. fol. et 1594. fol. — *Io. Argenterii* in artem medicam Galeni commentarii III. tomis II. Montereali, 1568. 8. Paris. 1578. 8. ° — *Galeni* ars medica, I. P. Ingrassia interprete et enarratore. Venet.

Venet. apud Iuntas. 1574. fol. * — *Oddi de Oddis* in librum artis medicinalis Galeni minutissima et dilucidissima expositio, a Marco filio edita et castigata. Venet. 1574. 4. * Brixiae, 1607. 4. Venet. 1608. 4. Addidit filius totum id, quod ex interpretatione ob intempestiuam patris mortem deerat. — *Vincent. Mundini* expositio in Galeni librum artis medicinalis. Bonon. 1586. 4. — *Iac. Schegk* praelect. in Galeni libr. de arte parua edidit Seb. Bloss. Francof. 1589. 8. — *Roderic. a Veiga* opera omnia in Galeni libros edita, scil. in libb. III. artis medicae, in libb. VI. de locis adfectis, in libb. II. de febrium differentiis commentarii. Lugd. 1594. fol. — *Sanctii Sanctorii* commentaria in artem medicinalem Galeni partes III. Venet. 1612. fol. * 1630. 4. * Lugd. 1631. 4. * 1632. 4. — *Andr. Laurentii* annotationes in paruam artem Galeni, in ea, quae spectant ad semioticam medicinae partem. Sunt in Laurentii Opp. therapeuticis Francof. 1627. fol. * — *Galeni* ars parua in disputationes triginta resoluta et in Argentoratensium academia exercendi gratia proposita praeside Melch. Sebizio. Argent. 1633. 8. * — *Simonis a Campi* comment. in artem paruam et quidem tantum in textus 13. nempe a textu 46. vsque ad textum 58. libri tertii prodiere cum eiusd. comment. in Galen. de different. febr. Neapol. 1642. 4. * — *Lucas Tozzi* in librum artis medicinalis Galeni παραφραστικὴ ἀνακεφαλαίωσις. Efficit operum partem V. Patauii, 1711. 4. * — Ad artem *Galeni* pertinet etiam *Galeatii de Sancta Sophia* in nouum tractatum libri Rhasis ad regem Almansorem de curatione morborum particularium. Libellus introductorius in artem paruam Galeni de principiis vniuersalibus totius medicinae, tam theoreticae, quam practicae, ex doctrina Auicennae et aliorum philosophorum congestus. — Restituit, correxit et publicauit Georg. Kraut. Haganoae, 1533. fol. * — *Andr. Planer* de vtilitate artis paruae. Tubing. 1579. 4. — Io. Pauli Gallucii de vsu tabularum, in quibus disciplinae descriptae sunt. Additus est typus trium librorum artis paruae Galeni — a Io. Bapt. Montano. Patau. 1580. fol. * — *Bened. Victorii* in Hippocratis prognostica commentarii. Acc. Theoricae latitudinum medicinae liber ad Galeni scopum in arte medicinali. Florentiae, 1551. fol. * — Collectio commentarior. in artem prostat, titulo: *Plus quam commentum in paruam Galeni artem Trusiani, cum duplici textus interpretatione, quod olim Iul. Martianus Rota auxit et emendauit. Addita sunt Haly, qui eandem Galeni artem primus exposuit. Iohannitii ad eandem introductio. Gentilis, qui primus eiusdem artis librum declarauit. Nic. Leoniceni quaestio de tribus doctrinis. Venet. apud Iuntas.* 1557. fol. *

51. Περὶ διαφορᾶς νοσημάτων. *De differentiis morborum liber.* Exstat in edit. Aldin. part. III. fol. 1. in graeca Basil. part. III. pag. 199. in edit. Charter. tom. VII. pag. 1. Aristoteli tribuebat hos libros Duretus absque vlla caussa. Cod. *gr.* in biblioth. D. Marci *Veneta* cod. CCLXXV.

52. Περὶ τῶν ἐν τοῖς νοσήμασιν αἰτίων. *De morborum caussis liber.* Exstat in Aldina part. III. fol. 4. vbi vero is liber inscriptus est: περὶ τῶν ἐν τοῖς νοσήμασιν αἰτίων, βιβλίον β'. vnde patet, eum librum cum libro, qui praecedit, περὶ διαφορᾶς νοσημάτων cohaerere. in edit. Basil. part. III. p. 205. vbi eodem modo is liber inscriptus est. in edit. Charterii tom. VII. pag. 16. Cod. *graecus* in bibl. D. Marci Venet. cod. CCLXXV.

53. Περὶ συμπτωμάτων διαφορᾶς βιβλία γ'. *De differentia symptomatum libri III.* Exstant in Aldina fol. 7. cum inscriptione: περὶ τῶν συμπτωμάτων διαφορᾶς βιβλίον

γ'. δ'. ἑ. qui primus alter et tertius est de symptomatum differentiis, βιβλίον vero δ'. inscriptionem habet περὶ αἰτίων συμπτωμάτων. Eamdemque inscriptionem habent duo reliqui, quos posteri editores in tres libros diuiserunt. In edit. graec. Basil. pag. 212. vbi eadem inscriptio est, quae in Aldina. In edit. Charterii tom. VII. pag. 29. In septima Iuntarum, et in plerisque aliis editionibus latinis hi tres libri in vnum redacti sunt, titulo: Galeni de differentiis morborum, caussarum symptomatumque libri sex. Sunt in ea edit. in class. III. fol. 1. Citat hos libros *Galenus* inter proprios in arte medic. cap. 37. et in libro de libris propriis. — *Codices graeci* sunt in biblioth. publ. Paris. nr. MMCLXIX. In Medicea Plut. LXXIV. Bandini III. pag. 115. In Vindobonensi. Lambec. I. pag. 181. Galenus de caussis symptomatum est in bibl. acad. Lugd. Batau. in libris biblioth. *Vossianae* nr. 11. sed post folium XXIV. sequitur alia manus, et videtur aliquid deesse, quum non conueniant sequentia. Vid. catal. ei. bibl. pag. 391. Galenus de morborum differentiis et caussis est graece in bibl. publ. Paris. nr. MMCLVII. Galenus de morborum differentiis et de caussis est etiam inter Vossianos in bibl. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. eius bibl. pag. 397. In bibl. *Veneta* D. Marci cod. CCLXXV. de differentia symptomatum liber I. de caussis symptomatum libri tres. (catal. pag. 134.) — *Latinus* codex est libri de differentiis et caussis symptomatum in bibl. Cai. Gonuil. *Cantabrig.* nr. 948. *Galenus* de morbo et accidente est in bibl. *Cai. Gonuil.* nr. 955. in biblioth. colleg. Mertonens. *Oxon.* nr. 685. et in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMMDCCCLXV. Excerpta ex his libris sunt in bibl. Medicea. Bandin. III. 101. — Libri de symptomatum caussis exstant *Arabice* in bibl. *Escurialens.* nr. DCCCXCVI. DCCXCIX. vertente *Honain.* Lib. I et II. solus ibid. DCCCLV. DCCCXLIII. *Auicennae* commentarii in Galen. de caussis et symptomatibus apud Casiri nr. DCCXCVII. De caussis et symptomat. morbor. ex Arab. in *Hebr.* translat. a R. Chanin ben Isaac est in bibl. Vindob. Lambec. edit. Kollar. I. 291. — *Editiones graecae: Galeni* de morborum differentiis lib. I. de caussis morborum lib. I. de differentiis symptomatum lib. I. de caussis symptomatum libri III. graece. Antwerp. 1550. 8. * — *Latinae: Galeni* opera *Nic Leoniceno* interprete de differentiis morborum libri II. de inaequali temperatura lib. I. de arte curatiua ad Glauconem libri II. De crisibus libri III. Paris. 1514. 4. * — *Galeni* de differentiis symptomatum lib. I. de caussis symptomatum lib. III. *Thoma Linacro* interprete. Lond. 1524. 4. Paris. 1528. 8. * — *Galeni* de morborum et symptomatum differentiis et caussis libri VI. *Guil. Copo* interprete ab eoque collati et castigati Paris. 1523. 12. Lugd. 1530. 16. Lugd. 1547. 16. * Basil. 1560. 12. * Eius versionem textui graeco minus respondere, refert Charterius in concis. not. ad tom. VII. — *Commentarii. Aegidii Gaudini* adnotat. in libr. de symptomatum differentiis, de morborum differentiis, et de morborum caussis sunt scriptae in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMMXXXII. — *Stephani Duteinplaei* tabulae in sex *Galeni* libros de morbis et symptomatibus. Lugd. 1530. fol. max. * — *Fr. Valleriolae* commentarii VI. in Galeni libros de morbis et symptomatibus. Lugd. 1540. 4. 1548. 8. * — *Iac. Syluii* methodus VI. libror. *Galeni* in differentiis et caussis morborum et symptomatum in tabellas sex ordine suo coniecta. Acc. eiusdem de signis omnibus medicis commentarius. Paris. 1539. fol. * Paris. 1548. fol. * Et prodiit quidem hoc anno Parisiis bis in fol. nempe apud Iacob. Gazellum, 1548. * et apud Christ. Wechelum, 1548. fol. * Venet. 1554. 4. * Et in *Syluii* Operibus. Methodum in hos libros etiam condidit *Leonh. Fuchsius.* — *Laur. Iuberti* annotat. in Galen. de different. morbor. Ei. annotat. in Galen. de different. symptomat. exstant in ei. Opp. Francof.

Francof. 1599. fol. — *Iac. Bording* in tres priores Galeni libros de morbis et symptomatibus commentarius. Rostoch. 1605. 8. — *Io. Fr. Rosselli* ad VI. libr. Galeni de differentiis et caussis morborum et symptomatum commentarii. Subiunctae sunt eiusd. epistolae. Barcinonae 1627. fol. * — *Io. Alb. Sebiz* in libr. II. de differentiis morborum et caussis symptomatum commentarii. Argent. 1630. 4. — Exstat etiam *Laurentii Iouberti* commentarius. — *Melch. Sebiz* diss. liber Galeni de differentiis morborum. Argent. 1670. 4. — *Melch. Sebiz* diss. Galeni liber de morbor. caussis. Argent. 1630. 4.

54. Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπȣς βιβλία ι. *De compositione medicamentorum secundum locos libri decem.* Exstant in Aldina part. II. fol. 87. in graeca Basil. part. II. pag. 152. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 319. in septima Iuntarum class. V. fol. 121. Citat *Galenus* hunc librum inter proprios in cap. 37. artis medicae, scripsitque, postquam scripserat libros de vsu partium, libros de methodo medendi, et libros de medicamentis simplicibus. Ianus Cornarius putabat, hos libros omnium a Galeno scriptorum postremos esse. Amplissimus in iis continetur recensus medicamentorum compositorum, et propriorum Galeno, et aliorum, maxime Archigenis, cuius libri de medicamentis ex hoc Galeni libro fere possent restitui. Laudatissimus is liber erat Arabibus, et Arabistis. Inscriptionem habebat apud eos Liber Miramir, seu decem tractatuum. — *Codices* MSS. *graeci* sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCXXIII. MMCLVI. In biblioth. *Medicea.* In biblioth. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXX. de compositione medicaminum per singulas corporis partes libri X. scr. manu Io. presbyteri Rhosi Cretensis — a. 1470. vid. catal. pag. 135. et cod. CCLXXXVIII. cum eadem inscriptione. (catal. pag. 137.) Libri VI. VII et VIII. codex est in biblioth. Caesar. *Vindobonens.* Lambec. II. cap. 6. Octo eius operis libri sunt in biblioth. publ. Parisin. nr. MMCLVIII. Duo libri priores in ead. nr. MMCLVIII. Galenus de compositione pharmacorum simplicium est in bibl. publ. *Parisin.* nr. MMCLXVII. Et inter codd. MSS. eccles. cathedral. *Wigorniens.* nr. 745. In *Vaticana.* Montf. p. 28. — *Arabice*, vertente *Honain*, cum notis eius Casiri nr. 791. et lib. 5. 6. 7. nr. 792. — Prodierunt *latine* Paris. 1530. Interpr. *Io. Guintherio, Andernaco.* Paris. 1535. fol. — *Galeni* de compositione pharmacorum localium seu secundum locos libri X. recens fideliter conuersi a Iano Cornario, vna cum eiusdem Cornarii commentariorum medicorum in eosdem libros libris X. Basil. 1537. fol. * — *Galenus* de compositione pharmacorum, cum eiusdem et aliorum sylvula experimentorum, per *Conradum Gesnerum.* Tigur. 1541. 8. — Galeni de compositione pharmacorum localium libri X. *Iano Cornario* interprete. Lugd. 1549. 12. * — Praeter *Cornarium* interpretatus etiam est hos libros *Nicolaus Marchellus.* — *Fr. Rotae* commentar. in hunc libr. cum graeco textu. Bonon. 1553. 8. — Compendium ex *Actuarii Zachariae* libris de differentiis vrinarum, iudiciis et praeuidentiis. Vniuersalis doctrina Galeni de compositione pharmacorum secundum locos affectos a capite ad calcem. Syluula Galeni experimentorum et aliorum aliquot. Omnia per *Conradum Gesnerum.* Tigur. apud Froschouerum. s. a. 8. — *Iac. Hollerii* ad libros Galeni de compositione medicamentorum κατὰ τόπȣς periochae VIII. Francof. 1589. fol. * Francof. 1603. 12. * Prodierunt etiam cum Iac. Hollerii de morbis internis libr. II. Paris. 1571. 8. * Lugd. 1578. 8. * Francof. 1589. 12. * Francof. 1603. 12. *

55. Περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ γένη βιβλία ζ'. *De compositione medicamentorum per genera libri septem.* Exstant in Aldina part. II. fol. 1. in graeca Basil. part. II.

pag. 312. in edit. Charterii tom. XIII. p. 640. in feptima Iuntarum claff. V. fol. 209. Comprehendiffe videtur hos libros fub libris de medicamentis, quos citat cap. 39. art. medic. Continetur in iis et modus pharmacorum, externorum morborum curandorum vfui accommodatorum, praeparandorum, et ipfa eorum medicamentorum tam propriorum Galeno, tam ab aliis petitorum, copiofiffima enarratio. — *Codices graeci* funt in bibl. publ. Parif. nr. MMCLVIII. MMCLVI. Libri fex funt in biblioth. *Medicea.* In bibl. *Veneta* D. Marci cod. CCLXXXV. de compofitione medicaminum per genera, lib. VII. quorum poftremus mutilus eft. vid. catalog. pag. 137. — *Latine* fcripti exftant in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — Prodierunt *latine*, *Io. Guintherio* interprete, cum libr. de compofit. medicamentor. fecundum loc. Parif. 1530. fol. — *Galeni* de compofitione medicamentorum κατὰ γένη lib. VII. per *Io. Guinterium* latinitate donati. Eiusd. de ponderibus et menfuris liber *Andr. Alciato* interpr. Bafil. 1530. fol. * Alia editio Parif. 1535. fol. — Recognita legitur *Guintherii* verfio in editt. operum Galeni latinis ab *Auguftino Gadaldino.* — *Fr. Rotae* liber de introducendis graecorum medicaminibus commentarium quafi fecit in libr. I. de compofit. medicamentor. fecundum genera. Prodiit is liber Bonon. 1553. fol. * — *Conr. Gesnerus* compendium etiam ex his libris compofuit, particularibus omiffis medicamentis. — In libr. III. de la compofition des medicaments en general epitome exftat Mart. Gregorii. Lugd. 1552. 12. — Compofitiones aliquot ex Galeni primo et quinto Catageni (κατὰ γένη), quae nunc ab aromatariis in vfu habentur, prodiere, cum *Mesues* operibus faepius, v. g. in edit. Venet. apud Iuntas. 1549. fol. *

56. Θεραπευτικῆς μεθόδου βιβλία ιδ'. *Methodi medendi libri XIV.* Exftant in Aldina part. IV. fol. 1. in graeca Bafil. part. IV. pag. 1. in edit. Charterii tom. X. pag. 1. in feptima Iuntarum claff. VII. fol. 2. Refert de his libris, a fe fcriptis, Galenus in arte medica cap. 37. et de libr. propr. cap. 4. Citat in iis libros de temperamentis, de fimplicium medicamentorum facultatibus, de compofitione medicamentorum, de elementis fecundum Hippocratem, de locis adfectis, artem medicam, de differentiis febrium, de fanitate tuenda, de crifibus, de pulfibus, de Hippocratis et Platonis decretis, de marasmo, de naturalibus facultatibus. Sex priores ad Heronem fcripti funt, quo mortuo reliqui fcripti funt ad Eugenianum. Scripfit hos libros ad dogmaticorum, feu, quam vocat, Hippocratis medicinam, per methodicos contemtam, reftituendam. Eft opus *Galeni* iam fenis, in quo et plurimos fuos libros citat. Is liber maximi aeftimatus eft ab omnibus Galeni fectatoribus, et fere in eadem dignitate habitus, quam ars medica. *Codices graeci* funt in bibl. publ. *Parif.* nr. MMCLX. MMCCLXII. MMCLXXI. in bibl. D. Marci *Veneta*, cod. CCLXXXIV. (catal. pag. 137.) In *Medicea.* Bandini III. pag. 53. Codicis meminit *Mazucchelli*, ex quo perfici poffit, quod deerat in verfione Burgundionis. Liber tertius exftat folus *graece* in bibl. publ. *Parif.* nr. MMCCXXXII. Libri quatuor funt in bibl. publ. *Parif.* nr. MMCCXXXII. In biblioth. *G. Laudi* funt omnes: Catal. MSS. Angl. nr. 706. — Codices *latini* funt in biblioth. *Norfolk* nr. 3443. in biblioth. *Cai. Gonuil.* nr. 946. 947. in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCCLXV. Libri 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. et pars 16. eft latine in biblioth. *Cai. Gonuil.* nr. 947. Libri 16. pars ifta ex libris de methodo medendi ad Glauconem effe videtur. Megategni Galeni codex eft in bibl. *Mertonenfi* nr. 685. *Megatechnes* Galeni codex eft in libris *Carol. Theyer.* Cod. Brit. nr. 6605. et in bibl. Cai. Gonuil. nr. 955. Flores

feptem

septem posteriorum librorum de methodo medendi sunt *latine* in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMMXLVII. Libri quidem, sed initio et fine imperfecti θεραπευτικῶν Galeni sunt inter *Vossianos* in bibl. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. ei. bibl. pag. 402. nr. 11. — *Hebraici* codices sunt in bibl. *Vindob.* Factus est Hebraicus ex Arabico, a *Rabbi Chanin ben Isaac.* Lambec. edit. Kollar. I. pag. 291. Libri vt priores sunt in bibl. *Escurial.* Casiri nr. DCCXCVIII. Est etiam in ea bibliotheca paraphrasis in libros de arte medendi auctore *Abu Amram Moyse Ben Obeidalla Ben Maimon*, Cordubensi. — *Galeni* therapeutica. *Graece.* Venet. 1500. fol. vid. catal. bibl. Lugd. Batau. pag. 140. — *Latine*, *Th. Linacro* interprete. Parif. 1514. fol. — *Galeni* methodus medendi, vel de morbis curandis. *Th. Linacro*, Anglo, interprete libri XIV. In fine apposuimus, quae ipse Linacer recognouit in opere de sanitate tuenda. Lutet. sumtu Gfr. Hittorp. 1519. fol. * — Adpositis in fine, quae ipse Linacer recognouit in opere de sanitate tuenda Lipf. 1519. fol. — Parif. 1526. 8. — *Galeni* methodus medendi, vel de morbis curandis *Thoma Linacro* interprete libri XIV. post gallicam impressionem II. MCCXXV. castigationibus decorati, quos idem interpres recognouit. Venet. 1527. 4. * — Basil. 1529. 8. — Parif. 1530. 8. — Parif. 1538. 8. — Lugd. 1546. 16. — Lugd. 1549. 8. — Versionem *Th. Linacri* recognouit *Augustinus Gadaldinus.* — Sex libri priores prodierunt *gallice* Parif. 1554. 16. — *Io. Agricolae* scholia copiosa in therapeuticam methodum, i. e. absolutissimam Galeni curandi artem. Aug. Vindel. 1534. 8. * — Methodus θεραπευτικὴ ex sententia Galeni et Io. Bapt. Montani a *Io. Cratone.* Acc. idea Hippocratica, de generatione pituitae, de humore melancholico, de victus ratione eod. auctore. Basil. per Oporinum, 1555. 8. * — *Io. Cratonis* in Galeni libros methodi therapeutices perioche methodica. Acc. demonstratio, quomodo ex generali methodo singulorum morborum curatio petenda sit. Basil. 1563. 8. * — *Lud. Lemosii* in libros duodecim methodi medendi Galeni commentaria. Salamant. 1582. fol. — *Fabii Pacii* comment. in VI. priores libr. Galeni method. medend. et in VII. librum. Acc. Pini compend. instar indicis in Hipp. oper. Venet. 1597. fol. — *Fabii Pacii* commentarius in Galeni (sex priores) libros Galeni methodi medendi, cum triplici indice. Vicentiae, 1597. fol. * 1598. fol. * — *Fabii Pacii* comment. in VII. librum methodi medendi. Acc. ei. de morbo Gallico per methodum curando lib. Vicentiae, 1688. fol. * 1599. fol. * — *Melch. Sebiz* collegium therapeuticum 25. disputationum ex Galeni medendi methodo desumtum. Argent. 1634—1638. 4. Resoluit etiam methodum medendi Galeni in 14. disputationes, edidítque cum prolegomenis idem Sebizius. Argent. 1639. 4. — *Matth. de Clera* clauis totius medicinae dentibus VIII. acutissimis fabrefacta, speciosiora arcana magisque recondita penitissime expendens per VIII. videlicet libros methodi medendi Galeni a septimo vsque ad XIV. Acc. manus medica dextra V. digitos continens cet. Lugd. 1674. fol. * — *Casp. Hofmanni* praxis medica curiosa, h. e. *Galeni* methodi medendi libri XIV. noua accuratissima versione et perpetuis commentariis et castigationibus illustrati. Adiecta sunt nonnulla in epidorpismatum vicem, cumprimis de dicterio illo, medice viuere esse pessime viuere cum orat. Io. Georg. Volkameri, cura Seb. Schefferi. Francof. 1680. 4. * — *Ant. de Mery* perioche in VII. libros priores methodi medendi Galeni Parif. 1534 12. * — *Io. Caii* de medendi methodo libri II. ex Claud. Galeni et Io. Bapt. Montani sententia. Basil. 1544. 8. * — *Iac. Syluii* morborum internorum paene omnium curatio breui methodo comprehensa ex Galeno praecipue et M. Gattinaria. Parif. 1545. 8. et saep. Etiam in *Iac. Syluii* operibus. Ratio medendi morbis internis

internis prope omnibus *C. Galeni* scriptis et M. Gattinarie practica per *Iac. Syluium.* Lugd. 1549. 12. * — Tabulae curationum et indicationum ex prolixa Galeni medendi methodo in summa rerum capita contractae. Lugd. 1554. 4. — *Blasii Hollerii* morborum curandorum breuis institutio iuxta Galeni sententiam libri III. Basil. 1556. 8. * — *Hier. Cardani* liber V. contradictionum quaedam ad illustrandos vltimos libros methodi medendi continet. — *Herm. Conring.* commentariolum in Galeni libr. XIII. methodi medendi de ratione curandi inflammationes. Helmstad. 1662. 4.

57. Τῶν πρὸς Γλαύκωνα θεραπευτικῶν βιβλία β'. *Ad Glauconem de medendi methodo libri duo.* Sunt in Aldina part. IV. fol. 100. in graeca Basil. part. IV. pag. 295. in edit. Charterii tom. X. pag. 344. in septima Iuntarum class. VII. fol. 98. Suos esse hos libros, profitetur *Galenus* cap. 4. libelli de libr. propriis, non vero refert de hoc in arte medica. In generalibus magis versatur, quam in libris de methodo medendi. Disci ex hoc libro plus frugis, quam ex omnibus Arabibus, Mart. Akakia testatur. Citat libros de pulsibus, de temperamentis, de medicamentorum simplicium facultatibus. Promittit libr. II. cap. 13. se scripturum aliud magnum opus de methodo totius curationis. Hinc scripti hi libri sunt ante libros de methodo medendi. — *Codices graeci* sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCLVI. MMCLVII. MMCLXVI. MMCCLXV. MMCCLXIX. MMCCCLXX. In biblioth. acad. Lugd. Batau. exstat liber vterque graece in Vossianis. vid. catalog. eius biblioth. p. 394. nr. 53. In biblioth. Diu. Marci *Veneta* cod. CCLXXX. In *Medicea* plut. LXXV. et apud Bandin. III. pag. 156. 164. In biblioth. acad. *Lugd. Batau.* est in MSS. Vossianis Galeni de arte curatiua ad Glauconem libri secundi pars et tertius, (quisnam is sit, incertum est,) integer. vid. catal. eiusd. biblioth. pag. 374. nr. 85. Graecus codex, at in principio libri I. et in fine libri II. mutilus, est in biblioth. caesar. *Vindob.* de Nessel part. III. nr. 18. pag. 28. Alius codex, pariter mutilus in principio lib. I. et fine lib. II. est in bibl. caesar. *Vindob.* de Nessel part. III. nr. 19. pag. 29. — *Latinus* codex est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXV. in biblioth. *Vossian.* nr. 2162. 2406. — *Arabice,* vertente *Honain,* exstat in biblioth. publ. *Paris.* nr. MXLIII. Interprete *Ali Ben Redvan,* qui et commentatus est in hunc librum, apud Casiri, nr. DCCCLXXVII. *Hebraice,* in bibl. publ. *Paris.* nr. CCCXV. — Prodiit *graece,* Venet. 1500. fol. — *Galeni* de ratione medendi libri II. graece. cum praefat. *Io. Guintherii* de veteris medicinae interitu. Paris. 1536. 8. * — *Galeni* opera latina *Nic. Leoniceno* interprete, scil. de differentiis morborum libri II. de inaequali intemperatura lib. I. de arte curatiua ad Glauconem libri II. de crisibus libri III. Paris. in offic. H. Stephan. 1514. 4. * — Prodiere etiam soli ex vers. *Nic. Leoniceni* Venet. 1538. 12. * — Lugd. 1549. 12. * — Paris. 1528. 8. — 1537. 8. — Lugd. 1551. 8. — *Stephani* Atheniensis explanationes in Galeni librum I. therapeuticum ad Glauconem *Augustino Gadaldino* interprete, cum Indice locupletissimo et scholiis, quibus castigationes in his explanationibus explicantur. Venet. 1534. 8. apud Iuntas 1554. 8. * Lugd. 1550. 8. 1558. 8. cum medic. antiq. graecis latinitate donatis per Crassum, Basil. 1581. 4. Lugd. 1555. 8. * Sunt paraphrasticae. — *Galeni* de ratione curandi ad Glauconem libri II. *Mart. Akakia* interprete, cum eiusdem commentariis. Paris. 1538. 4. * Venet. 1547. 8. * Lugd. 1547. 8. * Lugd. 1551. 16. Paris. 1587. 8. *Io. Bapt. Montani* in libros Galeni de arte curandi ad Glauconem explanationes. Venet. 1554. 8. * Lugd. 1556. 12. ° — Referri debent etiam ad commentarios ad hunc librum *Io. Caii* de medendi methodo libri II. ex

ex Galeni et Io. Bapt. Montani sententia. Basil. 1544. 8. * — *Victoris Trincavelli* comment. in libr. I. methodi therapeutices ad Glauconem. Venet. 1575. fol. * — *Petri Camanis* commentarii in Galenum de curandi ratione ad Glauconem. Valentiae. 1625. 4. *Hier. Cardani* contradictionum lib. IV. continet quaedam ad illustrationem huius libri.

58. Περὶ φλεβοτομίας πρὸς Ἐρασίστρατον. *De venaesectione aduersus Erasistratum liber.* Exstat in Aldina part. IV. fol. 1. in graeca Basil. part. IV. pag. 1. in edit. Charterii tom. X. pag. 392. in septima Iuntar. class. VI. fol. 5. Confutat Erasistratum, venaesectionis mentionem vna tantum vice in libris suis mentionem facientem, eamque damnantem. Refertur a *Galeno* inter suos libros in cap. 37. art. medic. et cap. 4. de libr. propriis. — Interpres *latinus* est *Iosephus Tectander*, Cracouiensis. Prodiit eo interprete cum lib. de venaesect. adu. Erasistrateos et de curandi ratione per sanguinis missionem. Lugd. 1549. 12. — Prodiit *germanice: Galen* vom Aderlassen gegen den Erasistrat. Uebersetzt und mit Anmerkungen versehen von *D. M. von Sallaba.* Wien, 1791. 8. *

59. Περὶ φλεβοτομίας πρὸς Ἐρασιστρατείους τοὺς ἐν Ῥώμῃ. *De venaesectione aduersus Erasistrateos Romae degentes.* Exstat in Aldina part. IV. fol. 4. in graeca Basil. part. IV. pag. 7. in edit. Charterii tom. X. pag. 406. in septima Iuntar. class. VI. fol. 9. Venaesectionis vsum et necessitatem maxime per exempla commendat. Citatur a Galeno inter tres istos libros, quos de venaesectione scripserit de libr. propr. cap. 4. — *Codex graecus* est in bibl. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXIX. (catal. pag. 235.) — Interpres *latinus* est *Iosephus Tectander*, Cracouiensis. Prodiit eius versio cum vers. libri ab eodem auctore de venaesectione adu. Erasistratum et de curandi ratione per venaesectionem. Lugd. 1549. 12. — Io. Bapt. Personae scholia in Galeni libr. de venaesectione exstant.

60. Περὶ φλεβοτομίας θεραπευτικὸν βιβλίον. *De curandi ratione per venaesectionem.* Exstat in Aldina part. IV. fol. 9. in graeca Basil. part. IV. p. 17. in edit. R. Charterii tom. X. pag. 428. in septima Iuntarum class. VI. fol. 19. Refert hunc librum Galenus inter tres eos, quos de venaesectione scripserit in cap. 4. de libr. propriis. Agit in eo de plethora, et de vsu venaesectionis ad eam, quam abstinentia, etiam quam maxime seuera ideoque morbos concitans, tamen non curet de inflammatione et aliis morbis, qui venaesectionem requirant, de variis modis sanguinis euacuandi, etiam de arteriis incidendis. Pertinet ad meliores Galeni libros plenosque experimenti proprii. Citat *Galenus* in hoc libro libros de methodo medendi, de venaesectione aduersus Erasistratum et Erasistrateos, Romae degentes, de sanitate tuenda, de demonstratione, de Asclepiadis placitis, de medicamentis purgantibus, de elementis, de plenitudine, de attenuante diaeta. — Codex *graecus* est in biblioth. Diu. Marci *Venet.* cod. CCLXXIX. (catal. pag. 135.) in Medicea. Bandini III. pag. 122. Galeni de venaesectione est graece inter Vossianos biblioth. acad. Lugd. Bat. vid. catal. eiusd. biblioth. p. 397. nr. 45. Excerpta ex Galeno de phlebotomia sunt graece in bibl. Vindob. de Nessel. nr. 28. part. III. pag. 39. Excerpta sunt etiam in biblioth. Baroccian. catal. MSS. Angl. et Hibern. nr. 224. — *Latinus* est in biblioth. publ. Parisin. nr. MMMMMMDCCCLXV. — Prodiit *graece* Paris. 1530. — *Latine*, vertente *Theodorico Goudano.* cum lib. de sanguisugis, reuulf. cucurbit. et scarificat. Venet. 1537. 12. *. Prodiit etiam Basil. 1532. fol. — vertente *Leonh. Fuchsio*, qui longe emendatiorem versionem suam fecit adhibitis codd. Vaticanis. Lugd. 1546. 8. * 1550. 12. — vertente *Guidone Patino*, curante *Ludou. Bauot*, in Guiberti collectione.

lectione. Parif. 1649. 8. — Prodiit etiam *Io. Teftandro* interprete cum libris de venaefectione aduerfus Erafiftrarum et Erafiftrateos, Romae degentes. Lugd. 1549. 12. — Le livre de Galien de l'art de guerir par la faignée, traduit du grec, enfemble un difcours fur les caufes, pour lesquelles on ne faigne pas encore tant ailleurs qu'a Paris, et pourquoy quelques médecins mesme ont detracté de cette pratique de Paris. Paris, 1603. 12. * Iuterpres Gallicus eft *Lud. Bauot.* — Codex MS. commentarii *Emanuelis Fernandez de Moura* ext. Cap. de Vil. — Commentarius *Ferd. Menae* prodiit Turin. 1587. 8. * 1589. 12. — *Scholia latina* in hunc libell. cum notis *Hieronymi Nunnii Ramirez.* Lisbon. 1608. 4. — Commentarius *Melch. Sebiz.* Argent. 1652. 4. * — *Melch. Sebiz* problemata phlebotomiae, ex Galeno de curandi ratione per venaefectionem depromta et ad materiae genera diuifa. Argent. 1631. 4.

61. Περὶ μαρασμοῦ. *De marafmo liber.* Eft in Aldina part. III. fol. 94. in graeca Bafil. part. III. pag. 373. in edit. Charterii tom. VII. pag. 178. in feptima Iuntarum claff. III. fol. 45. Non citat Galenus hunc librum inter fuos in libr. de libr. propriis et arte medica. Eft fcriptus maxima ex parte aduerfus Philippi de marcore librum. Citantur in eo a Galeno libri de adminiftrat. anatomic. de temperamentis, de pulfibus, de differentiis febrium, de facultat. naturalibus. — Codices *graeci* funt in biblioth. Diu. Marci *Venet.* in *Vindobonenfi.* Lambec. I. pag. 181. — *Latinus* eft in bibl. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — *Hebraicus* codex ex arabico verfus a *R. Chanin ben Ifaac* exftat in bibl. caefar. *Vindob.* Lamb. edit. Kollar. I. 290. — Prodiit *graece*, cum nonnullis aliis, cura *G. Morelli*, Parif. 1557. 8. — *Latine*, *Herm. Crnferio* interprete. Parif. apud Chr. Wechel. 1533. 4. * — Interpretes huius libri etiam funt *Auguftinus Gadaldinus*, *Ianus Cornarius*, *Victor Trincauellius.*

62. Τῷ ἐπιληπτικῷ παιδὶ ὑποθήκη. *Pro puero epileptico confilium.* Exftat in Aldina part. IV. fol. 15. in graeca Bafil. part. IV. pag. 28. in edit. Charterii tom. X. pag. 487. in feptima Iuntarum claff. VII. fol. 175. Refert hunc librum Galenus inter proprios in cap. 4. de libr. propriis. — *Codex graecus* eft in bibl. Diu. Marci *Veneta* — in eod. CCLXXXII. (catal. pag. 136. citatur.) de coena puero morbo comitiali laboranti. — Prodiit feorfim cum nonnullis aliis Galeni libris, Bafil. 1531. fol. — Interpres eft *Nic. Leonicenus*, *Ang. Riccius.*

63. Πρὸς Θρασύβουλον βιβλίον, πότερον ἰατρικῆς ἢ γυμναστικῆς ἐστι τὸ ὑγιεινόν. *Ad Thrafybulum liber, vtrum medicinae fit vel gymnafiices hygieine.* Exftat in edit. Aldin. part. IV. fol. 37. in graeca Bafil. part. IV. pag. 287. in edit. Charterii tom. VI. pag. 8. in feptima Iuntarum claff. II. fol. 101. Citat eum librum *Galenus* in libr. II. de fanitate tuenda, cap. 8. — *Codex graecus* eft in bibl. publ. *Parif.* nr. MMCLXIV. In *Medicea*, Bandini I. pag. 49. — Interpretatus eft *Iunius Paulus Craffus.*

64. *De attenuante victus ratione.* Eft in edit. Charterii tom. VI. pag. 411. in feptima Iuntarum claff. II. fol. 43. Exftat hodie tantum *latine*, etfi genuinus eft et ab ipfo Galeno inter proprios citatur cap. 37. libri de arte medica. Citat etiam hunc librum *Galenus* in libr. VI. de fanitate tuenda, cap. 3. et in aliis libris. — Codex *latinus* eft in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCCLXV. in biblioth. D. Marci *Veneta*, codd. lat. pag. 137. cod. CCCXVII. fub titulo: de regimine fanitatis. — Prodiit *latine*, vertente *Martino Gregorio*, cum libris de alimentorum facultatibus, Lugd. 1549. 16. — *Gallice*, vertente *Io. le Bon.* Parif. 1556. 16.

65. Ὑγιει-

65. Ὑγιεινῶν λόγοι ϛ'. *De sanitate tuenda, libri sex.* Exstant in Aldina part. IV. fol. 1. in graeca Basil. part. IV. pag. 220. in edit. Charterii tom. VI. pag. 40. in septima Iuntarum class. II. fol. 62. Memorat *Galenus* inter suos in libr. art. med. cap. 37. et in libr. de libr. propriis. Citat *Galenus* in his de sanitate tuenda libris libros de Hippocratis et Platonis decretis; de temperamentis; librum ad Thrasybulum vtrum medicinae sit vel gymnastices hygiene; de marasmo, de arte medica, de alimentorum facultatibus; de cibis boni et mali succi; de attenuante victus ratione. Estque referendus inter Galeni optimos libros atque elaboratissimos, quos, monente nostris adhuc temporibus Tissoto, viro summo, nemo medicorum fuerit adsequutus. — Codex *graecus* est in bibl. Diu. Marci *Venet.* saec. XII. cod. CCLXXVI. Alius est ibid. saec. XV. cod. CCLXXXII. — Codex *hebraicus* ex Arabico versus a *R. Chanin ben Isaac* est in biblioth. Caesar. *Vindob.* Lambec. edit. Kollar. I. pag. 291. — Codex *latinus*, et quidem ex arabica versione factus, vertente *Nicolao de Rhegio et Burgundione*, iudice Pisano, est in bibl. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXVII. Galenus de sanitate fruenda est in Vaticana. Montf. pag. 28. — Prodiit *graece: Galeni* de tuenda valetudine libri VI. graece, ad vetusta exemplaria castigati per *Io. Caium.* Basil. 1549. 8. * — Cum aliis, et *Prosp. Gelenii* paraphrasi prodiit 1538. 8. — *Latine*, interprete *Th. Linacro.* Paris. per Guil. Rubeum. 1517. fol. * Venet. 1523. 4. * Coloniae, 1526. 8. * Paris. 1526. 4. 1530. fol. 1538. fol. Lugd. 1548. 12. Lugd. 1549. 12. * 1559. 12. * Th. Linacri versionem recognouit atque ad graecorum exemplarium fidem emendauit *Aug. Gadaldinus.* Emendauit eamdem *Hieronym. Douzellinus.* — Vertente *Albano Torino.* Basil. 1538. 8. Nouam versionem latinam, eamque optimam, confecit Casp. Hofmann, in comment. in hunc libr. mox dicendis. — *Italice. Iosepho Galiano* interprete. Panormi, 1650. 8. — *Germanice* libri I. cap. 7. vsque ad vndecimum prodiit, vertente *Io. Carolo Osterhausen*, in b. *Wittweri* Archiv für die Geschichte der Arzneykunde B. I. St. I. pag. 56. Molitus est Cl. Osterhausen interpretationem germanicam huius libri, quae hactenus lucem tamen non vidit. — Commentarii in hunc librum sunt: *Galeni* de sanitate tuenda libri sex a *Th. Linacro*, Anglo, latinitate donati et nunc recens annotationibus sane luculentis et quae commentarii vice esse possint, a *Leonhardo Fuchsio* illustrati. Tubing. 1541. 8. * Annotationes Fuchsii titulum peculiarem habent. — *Antonii Raberii* comment. in libr. I. prodierunt Basil. 1547. fol. — *Iacobi Bording* comment. 1605. 4. — Vita medica, hoc est *Galeni* ὑγιεινῶν, siue methodi sanitatis tuendae libri VI. noua eaque omnium accuratissima versione et perpetuis commentariis et castigationibus illustrati a *Casp. Hofmanno.* Curante *Sebastiano Scheffero.* Francof. 1680. 4. * Boni sunt hi commentarii, minus tamen ad libri ipsius interpretationem, magis ad diaeteticen generatim facientes.

66. Περὶ τροφῶν δυνάμεως βιβλία γ'. *De alimentorum facultatibus libri III.* Sunt in edit. Aldin. part. IV. fol. 45. in graeca Basil. part. IV. pag. 303. in edit. Ren. Charterii tom. VI. pag. 300. in septima Iuntarum class. II. fol. 7. Non citat hunc librum inter suos *Galenus* in libro de libr. propriis et in arte medica, cap. 37. Citat vero in ipsis his de alimentorum facultatibus libris libros de simplicium medicamentorum facultatibus; de temperamentis; de diaeta sanorum; commentarios in Hippocratis librum de diaeta acutorum; de methodo medendi; de sanitate tuenda. Hinc est Galeni opus conscriptum ab eo, quum aetate esset iam prouectior. — *Epitome graeca* ex hoc libro exstat in biblioth. Taurinensi.

 cod. VI.

cod. VI. catal. pag. 70. — Codex *graecus* est in bibl. Diu. Marci *Veneta*, cod. CCLXXIX. (catal. pag. 135.) — Cod. *latinus* de virtutibus naturalibus cibariorum exstat in bibl. colleg. *Mertonens. Oxon.* nr. 685. Exstat et *lat.* per fratrem *G. de Morbeka* in bibl. Diu. Marci *Venet.* cod. CCCXVII. catal. codd. *lat.* pag. 137. — *Galenus* de alimentis, *arabice* Casiri nr. 798. — Prodiit *graece*, apud Fed. Morellum. Paris. 1557. 8. — *Latine*, interprete et enarratore *Martino Gregorio*, Lugd. 1547. 16. * 1549. 16. 1550. 12* — *Galeni* de alimentorum facultatibus libri III. ex *Mart. Gregorii* interpretatione pluribus in locis emendata. Subiunctus est alimentorum index graecus, latinus, gallicus, belgicus. Lugd. Bat. 1633. 12. * — *Augustinus Gadaldinus* interpretationem Mart. Gregorii ad exemplarium graecorum fidem expurgauit. Eamdem emendauit etiam *Riccus.* — *Italice* prodiit, vertente *Hieronymo Sacchetto.* Venet. 1562. 8.

67. Περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας τροφῶν. *De probis prauisque alimentorum succis.* Est in Aldina part. IV. fol. 69. in graeca Basil. part. IV. pag. 351. in edit. Charterii tom. VI. pag. 416. in septima Iuntarum class. II. fol. 33. Non citat Galenus hunc librum inter suos. Scripsit vero hunc librum, cum senio iam appropinquaret, teste ipso eius libri textu, cap. 1. pag. 420. Multa in hoc libello occurrunt scitu vtilia de noxiis alimentorum quorumdam qualitatibus, fungorum cet. Ex esu frugum et fructuum horaeorum morbum ipse Galenus contraxit, quem describit. — Codex *graecus* est in bibl. *Diu. Marci* cod. CCLXXXV. (catal. pag. 137.) et in Medicea. Bandini III. pag. 127. Libri de cruditate, quem hunc esse puto, codex *graecus* est in biblioth. publ. Paris. nr. MMCCLVI. — Prodiit *graece.* Paris. 1536. — *Latine*, vertente *Ferd. Balamio*, cum aliis Galeni. Basil. 1535. fol. — *Latine*, vertente *Sebast. Scrofa.* Lugd. 1547. 12. — *Galeni* de bono et malo succo liber vnus a *Sebast. Scrofa* in latinum conuersus. Paris. apud Christ. Wechel. 1546. 8. ° — Vertit etiam *Iulius Alexandrinus*, medicus Tridentinus, *Riccus*, et *Sebastianus Siiop.*

68. Ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν ἕπεται. *Quod animi mores corporis temperamenta sequantur.* Exstat in edit. Aldin. part. I. fol. 168. in graeca Basil. part. I. pag. 344. in edit. Ren. Charterii tom. V. p. 444. in septima Iuntarum class. I. fol. 231. Est ex optimis Galeni, qui ab iis non dissentire videtur, qui adseruut, animum humanum a materia quadam esse conflatum. Liber erat mancus et vltima parte mutilus in edit. Aldin. et Basileensi. Charterius eum primum integrum exhibuit in operibus Galeni post Federicum Morellum. Librum integrum scriptum, a Casaubono acceptum, adhibuit ad restituendum eum librum Charterius. — Prodiit *graece*, per Fed. Morellum, qui hunc librum integriorem edidit, Paris. 1528. 8. *Graece* et latine prodiit cum aliis Galeni, cura Theod. Goulston. Londin. 1640. 4. Cum aliis *Guinthero* interprete, 1617. 12. Exstat etiam *Pauli Iunii Crassi* versio in Galeni opp. latinis. — *Io. Bapt. Persanae* in Galeni librum, cui titulus est, quod animi mores corporis temperamenta sequantur commentarius singularis. Bergomi, 1602. 4. *

69. Γαληνοῦ τῶν Ἱπποκράτους γλωσσῶν ἐξήγησις. *Linguarum, seu dictionum exoletarum Hippocratis explicatio ad Theutram scripta.* Exstat in edit. Aldin. part. V. ad fin. in edit. graec. Basil. part. V. pag. 705. in edit. Charter. tom. II. pag. 79. in septima Iuntar. in libr. extra ordinem classium fol. 71. Eius meminit *Galenus* in libr. de libris propriis cap. 6.

cap. 6. pag. 44. tom. I. Scriptus esse videtur ab eo, postquam iam commentarios in Hippocratem, saltim plures, elaborauerat: monet enim, se longe plures adhuc voces Hippocratis collegisse. Complectitur is liber non solum antiquas voces, in Hippocratis libris obvias, sed etiam eas, quibus Hippocrates proprio aliquo modo, et praeter consuetudinem graecorum, vsus fuerat. — Codex *graecus* exstat in bibliotheca Mosquensi, teste Cl. Matthaei, in catalogo MSS. bibliothecae patriarchalis Mosquensis. conf. *Franzii* praefat. in Erotiani, Galeni et Herodoti glossaria in Hippocratem pag. 19. Aliud MS. glossarum Galeni in Hippocratem habebat *Cangius*. Codicem *Amstelodamensem* contulit *Io. Phil. Doruillius* quae collatio prostat in miscellan. obss. crit. in auctores veteres et recentiores in Belgio collectis et proditis in ann. 1749. tom. IX. Amst. 1749. Verba Doruillii haec sunt: „Tertio loco exhibentur collationes binae lexici medici, ab Erotiano conscripti, illa glossarum Hippocraticarum, quas Claudius Galenus collegit, eas meo rogatu confecit ad codicem meum medicus apud Amstelaedamenses litteratissimus *Io. Stephanus Bernardus*. Is codex, sane bene exaratus continet praeterea quosdam *Oribasii* libros. Collatio lexici Galeni incipit a p. 1020. ad pag. 1056." vid. *Franzii* praefat. ad Erotian. pag. 16. Editio *Henr. Stephani* in duplo prostat in bibl. acad. Lugd. Batau. Alteri exemplari *Isaacus Vossius* quaedam adscripsit, alterum est cum notis MSS. Bonauenturae Vulcanii. Vid. catal. ei. bibliothecae, pag. 135. Lexicon Hippocraticum Galeni est inter cod. MSS. Is. Vossii nr. 2171. — *Graece* seorsim prodiit cum principe Erotiani editione Henr. Stephani, titulo: Dictionarium medicum, vel expositiones vocum medicinalium ad verbum excerptae ex Hippocrate, Aretaeo, Galeno, Oribasio, Rufo Ephesio, Aetio, Alex. Tralliano, Paulo Aegineta, Actuario, Corn. Celso. Cum latina interpretatione. Lexica duo in Hippocratem huic editioni praefixa sunt, vnum Erotiani, numquam antea editum, alterum Galeni, multo emendatius quam antea excusum. Exc. Henr. Stephanus. Paris. 1564. 8. * Edidit *Henr. Stephanus* Galeni glossarium emendatius, emendatum scilicet ex codicibus veteribus studio *Petr. Gillii*. Addidit Henr. Stephanus obseruationes quorumdam Hippocratis dictorum, ad eius saeculum peculiariter pertinentium, ex Galeno pag. 181 sq. in quibus loca de stilo Hippocratis, de lectione Hippocratis cet. ex Galeno collegit. — Graece et latine prodiit in edit. *I. G. Fr. Franzii*, titulo: Erotiani, Galeni et Herodoti glossaria in Hippocratem ex recensione Henrici Stephani, graece et latine. Accesserunt emendationes Henr. Stephani, Bartholomaei Eustachii, Adriani Heringae. Recensuit, varietatem lectionis ex MSS. codd. Doruillii et Mosquensi addidit suasque animaduersiones adiecit *Io. G. Fr. Franzius*. Lips. 1780. 8. * Galeni explanatio exstat ibi a pag. 400. ad pag. 600. Additae sunt variae lectt. ex MS. Doruillii et Mosquensi, nec non ex edit. Aldina operum Hippocratis. Additae etiam sunt Iani Cornarii emendationes et coniecturae, quas editioni graecae Basil. quae in bibliotheca Ienensi seruatur, Cornarius adscripserat, quosque Cl. Grunerus postea edidit in Progr. acad. I — IV. Ien. 1789. Addidit etiam obss. marginales ex latina Iuntarum editione, et Andreae Heringae obseruationes. *Latinae* interpretationes sunt *Marii Nizolii*, Bruxellensis, quam multis locis emendauit *Augustinus Gadaldinus*. Ea legitur in editt. Iuntinis. — *Iani Cornarii*, quae est in edit. latina operum Galeni, Iani Cornarii. Basil. 1549. fol. — *Marii Nizolii* versionem emendatiorem exhibuit Ren. Charterius. — Cornarii versionem emendatiorem exhibuit in edit. graeco-lat. *Franzius*. — Ad huius libri interpretationem faciunt: Ottonis Brunfels onomast. medic. *Anutii Foesii* oeconomia Hippocratis, alphabeti serie distincta, de qua vid.

nos in biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 33. vol. II. pag. 609. *Ioannis Gorraei* definitiones medicae. Multa quoque ad explicationem huius libri occurrunt in *Io. Conr. Dieterichii* iatreo Hippocratico iuxta ductum aphorismor. Vlmae, 1661. 4. Varinus omnia in lexicon suum graecum transtulit, et quaedam emendatius edidit. — Illustrauit plura loca huius glossarii *Barthol. Eustachius*, in not. ad Erotianum, quem latine edidit Venet. apud Luc. Ant. Iuntam, 1566. 4. * — Multa quoque eaque vtilissima habet, huc pertinentia, *Adr. Heringa*, in obseruatt. criticis. Leouard. 1749. *

70. Περὶ ἑπταμήνων βρεφῶν. *De septimestri partu.* Non est is liber in editionibus graecis operum Galeni Aldina et Basileensi: est vero in edit. Ren. Charterii tom. V. pag. 347. in Iuntarum septima class. I. fol. 340. *Galenus* in comment. in VI. epidem. Hippocrat. sect. VII. text. 27. scribit, sese commentarium in Hippocratis librum de septimestri partu edidisse, qui is liber de septimestri partu esse videtur. — Codex *graecus* est inter MSS. Vossianos nr. 2324. — Prodiit *graece:* Galeni de septimestri partu; breuis designatio dogmatum Hippocratis; de ptissana; de ossibus libri. Graece, emendati per *Io. Caium.* Basil. 1557. 8. Prodiit et graece ibid. 1549. 8. — *Latine*, vertente *Io. Guintherio*, Paris. 1536. fol. cum aliis. — Vertit etiam *Riccus, Io. Bernard. Felicianus, Ianus Cornarius.*

71. Περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων γραφή. *De libris propriis liber.* Exstat in Aldina part. IV. fol. 1. in graeca Basil. part. IV. pag. 361. in edit. Charterii tom. I. pag. 35. in septima Iuntarum class. isagogicor. fol. 10. Textus multas lacunas habet, quas optandum fuisset, vt Charterius restituisset. Referri debet is liber et ad Galeni genuinos, et ad eos, qui maxime inseruiunt ad vitae, quam egit, rationem studiorumque. Scripsit eum librum senex iam; maximam enim partem librorum, a se profectorum, recenset, quod facit ordine quodam, quo vult, vt a tironibus medicisque legantur. — Prodiit *latine: Io. Caii* opera aliquot et versiones, partim iam nata, partim recognita et aucta, scilicet *Caii* de medendi methodo libri II. de ephemera Britannica liber I. Accessit *Galenus* de libris suis liber I. a *Ioanne Fichardo* latinitate donatus, nunc ad graeci exemplaris fidem emendatior *Io. Caio*, Britanno, interprete, de ordine librorum suorum lib. I. non ante editus, de placitis Hippocratis et Platonis liber primus eodem *Caio* interprete. Louan. 1556. 8. *

72. Περὶ τῆς τάξεως τῶν ἰδίων βιβλίων πρὸς Εὐγενιανόν. *De ordine librorum suorum ad Eugenianum.* Exstat in Aldina part. IV. fol. 4. in graeca Basil. part. IV. pag. 368. in edit. Charterii tom. I. pag. 49. in septima Iuntarum in classe isagogicor. fol. 14. Pertinet huc, ob argumenti similitudinem, etsi librorum multo minor copia in iis recensetur. Scripsit vero eum librum Galenus, cum aetate iam esset prouectior: monet enim, se in longe plures libros Hippocratis commentarios scripturum, vbi longior vita ipsi concessa fuerit. — Prodiit *latine* cum priori in *Caii* collectione. — Vertit eum *Io. Fichardus.* Versionem vtriusque libri, nempe huius, et de libris propriis, recognouit *Augustinus Gadaldinus.*

73. Περὶ πτισσάνης. *De ptissana liber.* Exstat in edit. Aldina part. II. fol. 104. in graeca Basil. part. II. p. 489. in edit. Charterii tom. VI. pag. 499. in septima Iuntar. class. II. fol. 46. Non meminit Galenus huius libri inter proprios. Hinc opus iam senis esse verosimile est. Accurate docet modum ptissanae parandae, mensuram, cet. — Prodiit *graece: Galenus* de septimestri partu; breuis designatio dogmatum Hippocratis; de ptissana; de ossibus

bus libri. graece. Emendati per *Io. Caium*. Basil. 1557. 8.* — *Latine* cum aliis Galeni, interpr. *Ant. Ludouico*, Olysipon. 1540. fol. — Latine, cum nonnullis aliis, interprete *Ipolito*. Basil. 1533. fol.* Paris. 1544. 4.* — *Galeni* 1) de optima corporis nostri constitutione; 2) de pleniore habitu; 3) de inaequali temperie; 4) quomodo morbum simulantes sint deprehendendi; 5) de ptissana; item Io. Lalamantii de ptissana sui temporis libellus, emendata per eundem *Lalamantium* versio latina. Heduae, 1578.* 8. Repetita est haec editio Geneuae, 1579. 8. — Vertit etiam *Hieronymus Douzellinus* et *Charterius*, et iam prius *Io. Politus*, qui etiam emendauit et suppleuit quaedam, in graeco exemplari desiderata. — *Commentarii*. — *Maxim. Lucii* (Luz) *de Clef* commentarius in libr. Galeni de ptissana. Venet. 1575. 8. — Pertinet huc quoque: *Thom. Minadoi*, Philodicus, f. de ptissana eiusque cremore pleuriticis propinando dialogus. Mantuae, 1584. 4. Venet. 1587. 4. Lugd. 1591. 4.

74. Περὶ τοῦ διὰ μικρᾶς σφαίρας γυμνασίου. *De parua pilae exercitio.* Est in Aldin. part. IV. fol. 44. in graeca Basil. part. IV. pag. 301. in edit. Charterii tom. VI. pag. 505. in septima Iuntar. class. I. fol. 48. Non meminit eius libelli Galenus inter proprios. — Codex *graecus* est in biblioth. *Medicea*. Bandin. III. pag. 50. in biblioth. Diu. Marci *Veneta*, cod. CCLXXVI. (catal. pag. 134.) — *Latinus* in bibl. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — Prodiit *graece* Paris. apud Fed. Morellum. 1563. 8. — *Latini* interpretes sunt *Val. Cantannius*, *Ianus Cornarius*.

75. Περὶ βδελλῶν, ἀντισπάσεως, σικύας, καὶ ἐγχαράξεως, καὶ κατασχασμοῦ. *De hirudinibus, reuulsione, cucurbitula, incisione et scarificatione.* Exstat in Aldina part. IV. fol. 15. in graeca Basil. part. IV. pag. 27. in edit. Charterii tom. X. pag. 453. in septima Iuntar. class. VI. fol. 2. Non meminit eius libelli *Galenus* in arte medica et in libello de libris propriis: hinc, si genuinus est, est Galeni senescentis. — Codex est in biblioth. publ. *Paris. graecus* nr. MMCCLXIX. — *Galeni* de vrinis liber, nec non de boni et mali succi cibis liber, et de hirudinibus, reuulsione, cucurbitula et scarificatione libellus. graece. Paris. apud Sim. Colinaeum, 8. sine anni mentione. — Prodiit *latine*, interprete *Leonh. Fuchsio*. Lugd. 1550. 16. — Prodierat et antea: *Galeni* de curandi ratione per sanguinis missionem. Eiusdem de sanguisugis, reuulsione, cucurbitula et scarificatione tractatulus. Theodorico Goudano interprete. Venet. 1537. 12.* — Interpretati etiam sunt hunc librum *Ferd. Balamius*, *Ianus Cornarius*. — *Melch. Sebiz* comment. in hunc libr. prodiit Argent. 1652. 4.

76. Πῶς δεῖ ἐξελέγχειν τοὺς προσποιουμένους νοσεῖν. *Quomodo morbum simulantes sint deprehendendi.* Exstat in Aldina part. III. fol. 102. in graeca Basil. part. III. pag. 388. in edit. Charterii tom. VIII. pag. 916. in septima Iuntarum class. I. pag. 61. Non citatur a Galeno inter suos: sed genuinus est et a Galeno iam sene scriptus. — Codex MS. *graecus* est inter Vossianos in biblioth. acad. Lugd. Batau. vid. catal. eiusd. biblioth. pag. 397. nr. 45. — Codex MS. *latinus* est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — *Galeni* 1) de optima corporis nostri constitutione; 2) de pleniore habitu; 3) de inaequali intemperie; 4) quomodo simulantes morbum sint deprehendendi; 5) de ptissana; item et Io. Lalamantii de ptissana sui temporis libellus, emendata per eundem Lalamantium versio latina. Heduae, 1578. 8.* Geneuae, 1579. 8.

77. Περὶ

77. Περὶ τῆς ἐξ ἐνυπνίων διαγνώσεως. *De dignotione ex insomniis.* Exstat in Aldin. part. III. fol. 140. in graeca Basil. part. III. pag. 463. in edit. Charterii tom. VI. pag. 517. in septima Iuntar. class. IV. pag. 213. Non meminit eius libri Galenus. — Codex *graecus* est inter Vossianos in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. eiusd. bibliothecae pag. 397. nr. 45. — Editio *latina: Augerii Ferrerii*, Tolosatis medici, liber de somniis. Hippocratis de insomniis liber. *Galeni* liber de insomniis. Synesii liber de somniis. Lugd. 1549. 12.*

78. Περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν τῇ ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν. *De propriorum animi cuiusque adfectuum dignotione et curatione.* Exstat in Aldina part. I. fol. 172. in graeca Basil. part. I. pag. 272. in edit. Charterii tom. VI. pag. 519. in septima Iuntarum class. II. fol. 50. Non citat Galenus hunc librum inter proprios, hinc post librum de libris propriis et librum de arte medica scriptus esse videtur. Est ethici argumenti et multa de vita sua in eo enarrat, praesertim pucrili et iuuenili. — Codex *graecus* est in biblioth. *Medicea*, Bandini III. pag. 50. — in biblioth. D. Marci *Veneta* cod. CCLXXXI. catal. pag. 136. — Exstat *graece:* Γαληνοῦ περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν. *Galeni* aureolus libellus: quomodo quis et dinoscat et sanet proprios animi sui adfectus: ex emendatione accurata *Ioannis Caselii.* Helmaestadii, apud Iac. Lucium. 1592. 4.* Textus longe recedit ab Aldino et Basileensi, quem Charterius iterum edidit, ignorata hac Caselii editione, qui textum, verum maxime ex ingenio, emendatiorem longe edidit. — Graece et latine exstat cum aliis *Galeni*, cura *Theod. Goulston* Londin. 1640. 4. — Γαληνοῦ περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν. *Galeni* libellus quemadmodum quis animi sui adfectus dinoscat et corrigat. Io. Caselio interprete. In vsum studiosae iuuentutis iterum edidit *Io. Henr. Acker.* Rudolstad. et Ienae, 1715. 4.* — *Latine* prodiit cum aliis Paris. 1528. 8. — Ex *Guintherii* versione cum aliis Basil. 1529. 4. — Vertit etiam *Bernardinus Donatus*, Veronensis. — *Galeni* libellus: Quemadmodum quis animi sui adfectus dinoscat et corrigat. *Ioanne Caselio* interprete. Helmaestadii, 1596. 4.* Est versio lucubratissima, cum scholiis maxime ethicis. — *Gallice* prodiit Paris. 1557. 16.

79. Περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν τῇ ἑκάστου ψυχῇ ἁμαρτημάτων. *De cuiuslibet animi peccatorum dignotione atque medela.* Exstat in Aldina part. I. fol. 177. sed in initio mutilus. In Basil. graeca part. I. pag. 360. pariter mutilus. In edit. Charterii tom. VI. pag. 537. in septima Iuntarum class. II. fol. 56. Est pars posterior libri de propriorum animi cuiusque adfectuum dignotione et curatione, notante iam Conr. Gesnero, in enumerat. libror. Galeni. — Codex MS. graecus est in biblioth. *Medicea*, Bandini III. pag. 50. 51. — Graece et latine exstat cum aliis *Galeni*, cura *Theod. Goulston:* Londin. 1640. 4. — Interpretes latini sunt *Iulius Paulus Crassus* et *Io. Guintherius*, Andernacus.

80. Περὶ τοῦ προγινώσκειν πρὸς Ἐπιγένην. *De praenotione ad Epigenem liber.* Exstat in Aldin. part. III. fol. 135. in graeca Basil. part. III. pag. 451. in edit. Charterii tom. VIII. pag. 829. in septima Iuntarum class. IV. fol. 213. Ad Posthumum de praenotione male inscripserunt editores. Est liber omnino memorabilis, in quo Galenus, qua felicitate in praesagiis vsus sit, fuse enarrat et historias plane mirabiles refert. Scripsit hunc librum scriptis iam arte medica et libro de libris propriis. Citat in eo libros XVI. de pulsibus. — Codex *latinus* est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — Interpretes sunt *Iulius Martianus*

Martianus Rota, Ioannes Guintherius. Emendauit *Guintherii* versionem Charterius. — *Galeni* de praesagitura *Geo. Valla* interprete prodiit cum aliis Galeni et alior. Graecorum. Venet. 1498. fol. — Prodiit *Leonh. Iacchino* interprete cum explanationibus 1540. 4.

81. Περὶ ἀντιδότων βιβλία β'. *De antidotis libri duo.* Exstat in Aldina part. II. fol. 65. in graeca Basil. part. II. pag. 423. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 865. in septima Iuntarum class. V. fol. 99. Non meminit quidem horum librorum de antidotis inter proprios Galenus; sed non potuit meminisse, quia viri senis sunt opus, et scripti fere, postquam suos reliquos libros omnes scripserat. Enarrat ipse quonam modo fuerit vsus in componenda theriaca in vsum imperatorum, inprimis Marci Aurelii Antonini, atque Seueri, de quo vide nos supra in vita Galeni. Primo libro de theriaca tantum loquitur, rationemque eius parandae fusissime ac subtilissime exponit; altero vero antidoti permultae aliorum auctorum exponuntur. — Codices MSS. *graeci* sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCLXIV. in biblioth. *Medicea.* Fragmentum, et in eo carmen Andromachi de theriaca est in biblioth. caesar. *Vindob.* Lambec. VI. pag. 143. conf. de Nessel. part. III. pag. 53. Libri duo integri sunt in biblioth. D. Marci *Veneta* cod. CCLXXXI. (catal. pag. 136.) — Prodiit *latine*, cum not. *Fr. Tidicaei.* Thorunii, 1607. 4. — Vertit *Io. Guintherius* et *Iul. Martianus Rota.* — In compendium redacti ab *Andr. Lacuna* prodierunt Antwerp. 1575. 12.* cum libro de theriaca ad Pisonem. — Antidotos quasdam excerptas latino carmine *Ioach. Camerarius* reddidit, vt Galenen Andromachi, theriacam Antiochi, cet.

82. Περὶ κυημένων διαπλάσεως. *De foetuum formatione libellus.* Exstat in edit. Aldina part. I. fol. 98. in graeca Basil. part. I. pag. 213. in edit. Charterii tom. V. pag. 285. in septima Iuntarum class. I. fol. 322. Esse ex nouissimis optimisque Galeni operibus refert Haller in biblioth. anat. tom. I. pag. 101. Foetus generationem et formationem cum plantarum formatione ingeniose comparat, epigeneseos systema in foetus formatione adferens. Contra Chrysippum multa in eo libro proponuntur. — Interpretes sunt *Io. Bernardus Felicianus.* Eius versio prodiit cum aliis Galeni libris. Basil. 1535. fol. — *Ianus Cornarius.* Eius versio prodiit cum aliis Galeni Basil. 1535. fol. — *Io. Guintherius*, cuius versio prodiit cum nonnullis aliis Paris. 1536. fol. — Prodiit *gallice:* de la formation des enfans au ventre de la mere. Paris. 1559. 8.

X. Libri, de quorum originibus, num ab ipso Galeno, vel aliunde repetendae sint, non satis constat, hi sunt:

83. Εἰσαγωγὴ ἢ ἰατρός. *Introductio, seu medicus.* Ita inuenit Ren. Charterius titulum in octo codicibus MSS. quos ipse contulit, quorumque collationem exhibet in concis. not. et variis lect. ad tom. II. pag. 405. Exstat is liber in edit. graec. Aldin. part. IV. in isagog. fol. 1. in graeca Basil. part. IV. pag. 371. in edit. Charterii tom. II. pag. 360. Non meminit Galenus eius libri, qui quam plurima eaque vtilissima ad sectarum historiam continet, ac in tabula velut totius fere medicinae vocabula exponit. Hinc non creditur esse proprius Galeni, sed Herodoti potius. Galenus enim in sect. II. comment. in VI. Epidem. Hipp. text. 42. librum Herodoti citat, qui inscriptus est medicus. Galeno adscribit Charterius, quia concisa oratione vniuersa medicinae praecepta complectitur. Si a Galeno scriptus est, ad eos saltim non pertinet, quos Galenus πρὸς ἔκδοσιν scripsit; sed ad eos, quos ad tironum

vsum conscripsit, postea ab iis euulgatos. — Codices *graeci* sunt in biblioth. publ. *Parisin.* nr. MMCXIII. MMCLVI. MMCLVIII. MMCLX. MMCLXIX. MMCLXXI. MMCCXLVI. MMCCLXXI. MMCCLXXX. MMCCLXXXII. MMCCCIV. MMCCCVI. Fragmentum amplum isagoges Galeni erat in biblioth. *Coislinicna.* Montfauc. part. II. pag. 281. Exstant quoque codices in *Medicea.* Bandin. III. pag. 115. — *Latini* codd. sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXIII. MMMMMMMXXX. — Isagoge *Galeni*, interprete *Honain*, fil. Isaac. est *arabice* in biblioth. Norfolk. nr. MMMCCCLXXXIII. — *Graeco-latina* editio est: *Sebast. Singkleri* medicorum schola, hoc est *Claudi Galeni* isagoge seu medicus. Eiusdem definitionum medicinalium liber. Graece et lat. Basil. per Th. Platterum et Balth. Lasium, 1537. 8. Graece et latine prodiisse Paris. 1536. 8 testatur *Haller* in biblioth. anat. tom. I. pag. 84. — Prodiit *latine G. Valla* interprete cum aliis Galeni et aliorum Graecorum. Venet. 1498. fol. — Prodiit etiam latine in *Franc. Philelphi* epistolis oratt. et aliis opusculis. Venet. per Phil. de Pincis, 1492. fol. pag. 77. (It. in edit. sine notis typogr. min. 4. et edit. Venet. per Bartholom. de Zanis de Portesio, 1491. min. 4. vid. *Fossi* catal. bibl. Magliab. tom. II. col. 330 sq.) — Versio etiam *latina* est *Io. Guintherii*, Andernaci: Galeni aliquot libelli, scil. corporis temperaturam animi mores sequi; de vitiis animi et eorum remediis; de sectis; introductorius; de plenitudine; de optimo corporis statu; de bono corporis habitu; de elementis libri II. de atra bile; de tumoribus praeter naturam, per *Io. Guintherium* partim recogniti, partim nunc primum versi. Basil. apud Froben. 1529. 4. — Eam *Io. Guintherii* versionem emendatiorem atque politiorem ediderunt, qui edd. Iuntinarum Galeni curam gesserunt. In septima hac edit. eam castigatiorem legere est, collatis graecis exemplaribus. Corrector fuit Barth. Syluanius. Charterius eam versionem correctiorem reddidisse se, ipse perhibet. — Prodiit et versio *Guintherii* Paris. 1558. 8. Lugd. 1552. 16.* — Vertente *Calisto Procacini*, Rom. 1627. 4.

84. *De subfiguratione empirica.* Exstat in edit. Charterii tom. II. pag. 340. in septima Iuntarum in isagog. fol. 31. graeca desiderantur. Videtur genuinus esse, et exhibet rationem pleniorem medicinae empiricorum. — Interpretes sunt *Dominicus Castellus*, *Nic. Rheginus.*

85. *De voce et anhelitu.* Exstat in edit. Ren. Charterii tom. V. pag. 429. in septima Iuntarum inter spurios fol. 62. *Latine* tantum habetur, et substitutus est, vt videtur, vero et antiquo Galeni de voce libro. Anatome laryngis traditur. Ductus saliuales linguae describuntur.

86. *De respirationis vsu.* in edit. Charter. tom. V. pag. 407. in septima Iuntarum inter spurios fol. 62. Exstat *latine* tantum, contra Aristotelem maxime scriptus.

87. Εἰ ζῶον τὸ κατὰ γαστρός. *An animal sit, quod in vtero est.* Est in Aldina edit. inter libros, Galeno adscriptos, part. IV. fol. 19. in graec. Basil. part. IV. pag. 406. in edit. Charterii tom. V. pag. 334. in septima Iuntar. class. I. fol. 326. Spuriis *Galeni* adnumeratur ab omnibus editoribus graecis; receptus tamen est inter genuinos in septima Iuntarum editione. Contra Asclepiadem sententiam suam auctor tuetur, foetum etiam per eos nutriri. — Interpretes sunt *Horatius Limanus.* — *Matth. Theod. Melanelius*, ex cuius versione

ſione ſeorſim prodiit Antwerp. 1540. 4. — *Galeni* de eo, quod ſit animal, id quod vtero continetur, interpr. *Ant. Ludouico*, Olyſipon. 1540. fol. cum aliis Galeni.

88. *Galeni liber an omnes partes animalis, quod procreatur, fiant ſimul.* Latine tantum exſtat in edit. Charter. tom. V. pag. 326. in ſeptima Iuntar. claſſ. I. fol. 326. Eſt breuis libellus, in quo negatur, omnes partes vna formari. — Interpretes ſunt *Nic. Rheginus*, Calaber. — *Io. Guintherius*, cuius verſio prodiit cum aliis Pariſ. 1536. fol. et Baſil. 1536. fol.

89. *De conſuetudinibus.* Exſtat in edit. Charterii tom. VI. pag. 541. in ſeptima Iuntarum claſſ. II. fol. 60. Latine tantum exſtat. Dubitabat Io. Bapt. Montanus, num genuinus ſit is liber. — Codex *graecus* eſt in bibl. Medicea Bandini III. pag. 50. 51. — Interpretes ſunt *Nicolaus Rheginus*, Calaber, cuius verſionem *Io. Bapt. Raſarius* reſtituit, vt *Auguſtinus Gadaldinus.* Nicolai Rhegini verſionem emendatiorem (et absque graeco textu emendatiorem) ſe edidiſſe refert Charterius.

90. *De motu thoracis et pulmonis.* Exſtat latine tantum in edit. Charterii tom. V. pag. 407. in latina Iuntarum ſeptima inter fragmenta fol. 47. Eſt exiguae molis libellus, fragmentum forſan eorum trium librorum, quos Galenus de hoc argumento compoſuit. vid. de adminiſtrat. anatom. libr. VIII. cap. 2. Gadaldinus putabat, eum ab Oribaſio alione ex Galeni genuinis libris eſſe excerptum. Codex MS. eſt *latine* in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — Prodiit cum nonnullis aliis, Pariſ. 1536.

91. Περὶ τῶν ὅλȣ τȣ̃ νοσήματος καιρῶν. *De totius morbi temporibus.* Eſt in Aldina, part. III. fol. 100. in graeca Baſil. part. III. pag. 385. in edit. Charterii tom. VII. pag. 304. in ſeptima Iuntarum claſſ. III. fol. 86. Non dicitur a Galeno inter proprios, neque ad eos pertinet, quos certe Galeno adſcribere liceat. — Codices *graeci* ſunt in bibl. publ. *Pariſ.* nr. MMCLXX. MMCCLXXII. MMCCLXIX. In Medicea. Bandini III. pag. 139. — *Latinus* codex eſt in bibl. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — Prodiit cum libris III. de dieb. decretoriis et cum libro de morbor. temporibus, interprete *Guintherio*, Pariſ. 1529. 8. — Interpretes *latini* ſunt *Nic. Rheginus*, *Io. Guintherius.* — *Riccius* Guintherii verſionem emendauit. Emendatiorem adhuc edidit Charterius.

92. Περὶ τύπων. *De typis.* Exſtat in Aldina, part. III. fol. 145. in graeca Baſil. part. III. pag. 470. in edit. Charterii tom. VII. p. 152. in ſeptima Iuntarum claſſ. III. fol. 90. Non meminit huius opuſculi vtiliſſimi *Galenus*, hinc, quin genuinum ſit, ſaltim dubium eſt. — Codices *graeci* ſunt in bibl. publ. *Pariſ.* nr. MMCLXX. MMCCLXXII. MMCCLXIX. In *Medicea*, Bandini III. pag. 139. Ex Galeno excerptorum de typis breuis codex eſt in bibl. *Medicea* plut. LXXIV. Bandini III. pag. 99. — Codex *latinus* eſt in biblioth. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMDCCCLXV. — Interpretes *latini* ſunt *Rheginus Calaber*, *Gadaldinus*, *Riccius*, *Io. Guintherius*, cuius verſionem ceteris eſſe praeſtantiorem, refert Charterius.

93. Πρὸς τὺς περὶ τύπων γράψαντας, ἢ περὶ περιόδων. *Aduerſus eos qui de typis ſcripſerunt, vel de circuitibus.* Eſt in Aldina, part. III. fol. 141. in graeca Baſil. part. III. pag. 464. in edit. Charterii tom. VII. pag. 156. in ſeptima Iuntarum claſſ. III. fol. 91. — *Latini* interpretes ſunt *Victor Trincauellus*, *Ioannes Guintherius*, qui melior eſt priore.

94. Περὶ τῦ παρ' Ἱπποκράτη κώματος. *De comate secundum Hippocratem liber.* Exstat gr. et lat. in edit. Charterii tom. VII. pag. 191. in septima Iuntarum class. III. fol. 48. Monet Galenus in comment. in III. epidem. Hippocratis, se librum de comate ad explicandam Hippocratis de eo sententiam scripsisse, qui interiisse videtur. Io. enim Caius librum Galeni, quem edidit, de comate ex variis textibus Hippocratis et Galeni collegit, vt ipse fatetur, Riccus vero notat, se hunc librum omnino restituisse. Restituit etiam Dominicus Montesaurus. Operam suam quoque ei impendit Ren. Charterius. — Codex *graecus* est in biblioth. *Medicea*, Bandini III. pag. 50. — Codd. *latini* sunt in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXV. — Editio *graeca* est *Io. Caii: Galeni* libri aliquot partim hactenus non visi, partim mendis repurgati et restituti cum annotat. *Io. Caii.* Galeni de Hipp. et Platonis decretis, de comate secundum Hippocratem; de succedaneis. Hippocratis de pharmacis. Basil. 1544. 4. — In latinam linguam transtulere hunc librum *Nic. Rheginus.* Eius versionem correxit *Riccius.* Versio quoque exstat *Nic. Leoniceni.* Charterius meliorem atque correctiorem versionem latinam edidit.

95. Περὶ τῆς κατὰ τὸν Ἱπποκράτην διαίτης ἐπὶ τῶν ὀξέων νοσημάτων. *De victus ratione in morbis acutis ex Hippocratis sententia.* Exstat *graece* et *latine* in edit. Charterii tom. XI. pag. 184. *Latine* in septima Iuntarum class. VII. fol. 153. Mentionem talis libri fecit Galenus in cap. 4 et 6. de libris propriis: sed num is Galeni sit, vehementer dubitandum est: accedere enim videtur ad methodicorum doctrinam, cui Galenus minime fauebat. Interpretatus est hunc librum Augustinus Gadaldinus, tribus codd. MSS. graecis vsus, sed mancis et lacunarum plenis. Hinc is quae deficiebant suppleuit. Edidit postea Io. Caius versionem pleniorem. Charterius ex vtraque hac versione textum graecum ipse confecit ediditque. Postea, quum genuinum codicem Charterio obtulisset *Ren. Moreau*, is eum codicem typis, vt ait, quam celerrime mandauit. In bibl. D. Marci *Veneta* cod. CCLXXXI. gr. in librum Hippocratis de ratione victus acutorum morborum: cod. CCLXXVIII et CCLXXXII et CCLXXXV. gr. in librum Hippocratis de ratione victus salubris.

96. Περὶ τῆς τῶν καθαιρόντων φαρμάκων δυνάμεως. *De purgantium medicamentorum facultate.* Exstat in Aldina part. II. fol. 101. in graeca Basil. part. II. pag. 484. in edit. Charterii tom. X. pag. 462. in septima Iuntarum class. V. fol. 86. Non meminit Galenus huius libri in artis med. cap. 37. et de libris propriis, resque ita in eo traditae sunt, praesertim cap. 6. vt eum opus Galenistae cuiusdam potius esse putem, quam Galeni. — Codex *graecus* libri de purgant. medicamentor. facult. est in bibl. publ. *Paris.* nr. MMCLXV. et in bibl. *Medicea*, Bandini III. pag. 122. — Prodiit *graece* Paris. 1557. 8. — *Latine* vertit *Petrus Lombardus.* Eius versio, de qualitate purgationis titulum habens, prodiit cum eius synopsi de balneis Puteolanis in thesaur. Ital. Graeuii, tom. IX. part. IV. — Prodiit etiam latine Paris. 1528. 8. — Prodiit *latine* cum libello de his, quos purgare oporteat, quibus medicamentis, et quo tempore, interprete *Io. Polito.* Paris. 1544. 4. Basil. 1544. 4. — Vertit etiam *Iulius Martianus Rota.*

97. Περὶ εὐπορίστων βιβλία β'. *De remediis parabilibus libri duo.* In Aldina editione exstat liber primus tantum, et quidem initio mutilus, quem Charterius ex MSS. bibl. Paris. restituit part. II. fol. 95. in graeca Basil. pariter liber I. initio mutilus part. II. pag. 422. liber

vterque

vterque eſt in edit. Charterii tom. X. pag. 574. In ſeptima Iuntarum hi duo libri diuiduntur in claſſ. VII. fol. 153. primusque inter genuinos refertur: alter vero inter ſpurios fol. 161. Idem etiam factum eſt in Aldina, vbi part. IV. fol. 35. alter parabilium medicamentorum liber ad Solonem archiatrum legitur inter ſpurios, et in edit. graeca Baſil. part. IV. p. 438. — Περὶ εὐπορίςων βιβλίον γ΄. *De remediis paratu facilibus liber III. Galeno adſcriptus.* Exſtat in Aldina, part. IV. fol. 41. inter ſpurios; in graeca Baſil. pariter inter ſpurios, part. IV. pag. 448. in ſeptima Iuntarum claſſ. VII. fol. 161. — Non citat vnquam Galenus, etſi occaſio ipſi non defuiſſet, hos *libros* de parabilibus medicamentis, quod eo magis mirum, quia Galenus ſuos libros alias citare ſolet quam ſaepiſſime. Neque ſe ſcripſiſſe monet tales libros nec in cap. 37. artis medicae, nec in libello de libris propriis. Hinc hac iam de cauſſa, niſi putes, Galenum eos ſcripſiſſe, poſtquam ceteros omnes libros iam ſcripſerat, ad ſpurios referendi ſunt. Referendi vero ſunt etiam ideo ad ſpurios, quod plane ad empiricorum morem, et quidem ad eum morem compoſiti ſunt, quem ſeruare ſolebat haec ſecta, poſtquam a priſtina ſua integritate deſciuerat, quod fere poſt Galeni tempora eſt factum. Neque hi tres libri ab vno auctore compoſiti ſunt. *Primus* ad Glauconem, in quo etiam de methodo medendi ad Glauconem librum citat, eſt antiquior, et ad Galeni ingenium magis compoſitus. Multa continet medicamenta ex Archigene, cuius libris Galenus in aliis libris de medicamentis crebro vſus eſt. Tamen, quod, morbi nulla plane ratione habita, eiusque cauſſae, tantum medicamenta alia atque alia proponuntur, non exiſtimandum eſt, Galenum, ſeueriorem dogmaticum, et empiricorum oſorem acrem, hunc librum conſcripſiſſe. Spurium eſſe hunc librum, etiam ex Oribaſio colligere licet. *Alter* de medicamentis paratu facilibus liber ad Claudium Solonem, archiatrum, ſcriptus, cuius Galenus alias non meminit, empiriam longe minus coctam redolet, morborumque, nullo eorum facto diſcrimine, remedia a capite vsque ad calcem complectitur. Multa etiam ſuperſtitioſa et abſurda in eo proponuntur, quae ab ingenio Galeni plane abhorrent. *Tertius* liber peſſimus eſt. Galenus ipſe in eo paſſim citatur. Eſt plenus ignorantiae et ſuperſtitionum, et ſcriptus a Chriſtiano, qui vires adeo adſcripſerit candelae ad ignem in ſacello Pauli apoſtoli accenſae, atque de ſanctis anargyris loquitur. Incidere hunc librum in tempora imperatorum Conſtantinopolitanorum, *Hallerus* in bibl. botan. tom. I. pag. 151. recte monet. Integriores edidit hos libros ex MSS. *Pariſ.* Charterius. Quidam haec emporiſta Galeni ad Oribaſium retulere; ſed omnia ſaltim ad eum referre non licet. Editt. *graecae* Galeni de facilibus paratu remediis liber. Graece. Lutet. Pariſ. 1530. 8. * Repetita dicitur Pariſ. 1536. 8. — Editiones *latinae.* Baſil. 1576. 8. — curante *I. Hollerio.* Pariſ. 1543. 16. 1549. 8. — ex verſ. *Sebaſt. Scrofae.* Pariſ. 1548. 8. Interpres libri primi eſt *Hubertus Bartlandus.* Libri ſecundi et tertii interpres eſt *Iun. Paulus Craſſus*, qui hiulca graeci textus ſuppleuit. Interpretatus etiam eſt *Io. Guintherius.*

98. Πρὸς Πίσωνα περὶ τῆς Θηριακῆς. *De theriaca ad Piſonem liber.* Exſtat in Aldina part. II. fol. 85. in graeca Baſil. part. II. pag. 456. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 930. in ſeptima Iuntarum claſſ. V. fol. 89. Non Galeni opus eſſe, ſed alius medici, eiusdem fere cum Galeno aetatis, ſupra in vita Galeni ex Labbeo tradidimus. Hier. Mercurialis ſcriptum eſſe putat a Galeno, iuuene, quod eſſe nequit, quia in eo memorantur, quae Galenus, prouectior iam aetate, peregerat effeceratque. Galeni eſſe, non dubitarunt Aetius,

Paulus Aegineta, Arabes medici. Scriptus maxime est ad theriacae vsum commendandum, quae vero recte compofita esse debeat, minus recte compositae enim ad venena animalium virtutem nullam esse. Legitur in hoc libro Andromachi senioris, Neronis archiatri, carmen de theriace ex viperis, Galene adpellata, cap. 6 sq. pag. 937. Chart. Idem carmen legitur etiam in libr. de antidotis. Codex MS. est in bibl. publ. *Paris.* nr. MMCLXIV. et in bibl. Medicea. Γαληνῦ πρὸς Πίσωνα περὶ Θηριακῆς est inter libros biblioth. Vossianae academ. *Lugd. Batau.* vid. catal. eius biblioth. pag. 394. nr. 58. In biblioth. D. Marci, *Veneta*, cod. CCLXXXI. — Prodiit Paris. 1531. fol. 1534. fol. — 1536. fol. — *Galeni* de theriaca ad Pisonem, interprete ac commentatore *Io. Iuuene*, medico. Eiusd. de antidotis libri II. ab *Andr. Lacuna* in epitomen redacti. Acc. Io. Iuuenis epist. complectens medicamenta bezoardica, quorum vsus a peste praeseruat. Antwerp. 1575. 12. * — De herba panacea, quam alii tabacum, alii petum vocant ab Aegidio Euerato in ordinem redactus. Antwerp. 1587. 12. *. Continentur simul in hoc libro Galenus de theriaca ad Pisonem et eiusd. de antidot. libri II. ab Andr. Lacuna in compendium redacti. — Interpretes *latini* sunt *Iulius Martianus Rota* et *Io. Guintherius*. *Andromachi* de theriaca carmen seorsim prodiit graece. — *Andromachi* senioris antiquissimum de theriaca carmen ad imperatorem, Neronem. Norimb. 1754. 4. * *Ioach. Camerarius* iam antea Andromachi et aliorum carmina ex Galeno latine ediderat.

99. Περὶ Θηριακῆς πρὸς Παμφιλιανόν. *De theriaca ad Pamphilianum.* Exstat in Aldina part. II. fol. 93. in graeca Basil. part. II. pag. 469. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 960. in septima Iuntarum class. V. fol. 98. Est breuis et practici argumenti. — Codd. graeci sunt in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCLXIV. saeculi XV. codex est in biblioth. Diu. Marci *Veneta*, cod. CCLXXIX. et eiusd. saec. cod. CCLXXXI. — *Latini* interpretes sunt *Iulius Martianus Rota* et *Ioachimus Camerarius*.

100. Περὶ τῶν ἐπιδέσμων. *De fasciis liber.* Deest is liber in Aldina et Basileensi graecis editionibus, exstat vero in editione Charterii tom. XII. pag. 469. latine in septima Iuntar. class. VII. fol. 293. Promiserat Galenus in commentario II. in Hippocratis librum de officina medici, se libellum scripturum de fasciis; num vero is hic liber sit, de quo loquitur Galenus, dubitare aliquantulum licet. Citatur enim in eo Oribasius de machinamentis, qui, si Oribasium auctorem habet, neque antiquiorem auctorem, isque locus, in quo Oribasius de machinamentis citatur, genuinus est, liber de fasciis Galeni esse nequit, sed recentioris auctoris esse debet. Quae quocumque modo se habeant, Galeno non indignum opusculum hoc de fasciis est, in quo non solum deligationum modi omnium corporis partium, a capite ad pedes vsque; sed etiam multa alia proponuntur, quae ad chirurgiae historiam pertinent. — *Graecum* textum Charterius primum typis vulgauit ex codice publ. *Parisino*, eo forsan, quo Vidius fuerat vsus. Sunt vero in biblioth. publ. *Paris.* duo codices graeci eius libri, nr. MMCCXLV. et nr. MMCCXLVII. Est etiam codex graecus in biblioth. *Medicea* et in collectione *Nicetae*. Vid. Cocchi in praefat. ad Graecorum chirurgicos libros p. 12. — Codex *latinus* est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMMMMMDCCCLXVI. — *Latinus* interpres huius libri est *Vidus Vidius*. Eius versio exstat in chirurgia e graeco in latinum conversa, *Vido Vidio*, Florentino, interprete, cum nonnullis eiusdem Vidii commentariis. Lutet. Paris. 1544. fol. * pag. 415. cum figuris buxo incisis copiosissimis. Ad interpretatio-

nem

nem suam Vidius vsus est codice MS. ex bibliotheca publ. *Parisina*, in quo etiam Soranus et Heliodorus de fasciis continebatur. Ex his in interpretatione suppleuit Vidius quaedam, quae sibi aut omissa a Galeno, aut interiisse erant visa. — *Galeni* de fasciis libellus a *Vido Vidio* latinitate donatus congruisque iconibus illustratus. in 12. * sine loco et anno. — Repetita est ea editio Lugd. 1553. 16. — Prodiit etiam in *Conr. Gesneri* scriptoribus chirurgicis. Tigur. 1555. fol. — Ἐκ τῶν Γαληνῦ ὑπομνημάτων περὶ ἐπιδεσμῶν βιβλίον. *Ex Galeni commentariis de fasciis libellus*. Exstat in edit. *Charterii* tom. XII. pag. 500. Pertinet huc. Esse videtur excerptum ex libro de fasciis, compositum a Galenista, rerum suarum gnaro. Est fragmentum tantum, cui finis deest.

XI. Libri manifeste spurii, qui inter Galeni opera recepti leguntur, hi sunt:

101. Περὶ φιλοσόφυ ἱςορίας. *De historia philosophica.* Exstat in Aldina, part. IV. fol. 28. inter nothos. In graeca Basil. part. IV. fol. 42. in edit. Charterii tom. II. pag. 21. In septima Iuntarum in class. spuriorum fol. 2. Est *Plutarchi* liber de placitis philosophorum, in principio tantum aliquantulum mutatus. Iulius Martianus Rota hunc librum tribuit Aetio, quem de placitis philosophorum scripsisse testatur Theodoritus therapeut. Vid. quae dicta sunt ad Plutarchi libros de placitis philosophorum. — *Graece* etiam exstat in Aristotelis opp. Venet. 1497. fol. — *Iulius Martianus Rota* interpretatus est, sed minus feliciter. — *Andr. Lacunae* interpretatio prodiit Colon. 1543. 8. *

102. Ὅροι ἰατρικοί. *Definitiones medicae*, ad Theutram scriptae. Exstant in edit. Aldin. part. IV. in isagogicis fol. 11. Aldus vero eas inter nothas refert. In edit. graec. Basil. part. IV. pag. 390. vbi etiam spuriis adnumerantur. In edit. Ren. Charterii tom. II. p. 232. In lat. Iuntina septima edit. in isagogic. fol. 43. Vix etiam pro Galeni genuino opere hae definitiones haberi possunt, et si conscriptas ab eo esse putes, non πρὸς ἔκδοσιν scriptas esse existimandum est. Continentur in iis multa excerpta ex antiquioribus medicis, quorum scripta periere, eamque ob rem magni aestimandae sunt. Auctor etiam in prooem. p. 232. 233. edit. Chart. tom. II. candide fatetur, se definitiones suas ex aliis exscripsisse, addidisse vero, quas scriptas non inuenerit. Ordo ceterum nullus est, ex quo etiam intelligitur, hunc librum non Galeni esse, ordinis amantissimi. Genuinum tamen putat *R. Charterius*, in concis. not. ac var. lect. ad hunc libr. pag. 404. — Codices *graeci* exstant MS. in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCLI. MMCLXXV et MMCCLII. Exstant etiam in Augustana ac in Caesarea *Vindobonensi* Lambec. libr. VI. pag. 196 et 145. conf. de Nessel part. III. pag. 27. nr. 8. In biblioth. regia *Londinensi* Caslley pag. 216. in biblioth. *Cai. Gonuill.* nr. DCCCCXLVIII. Fragmentum definitionum medicarum exstat graece in biblioth. *Augustana*. Alius codex, isque integrior omnibus, exstat in biblioth. *Vindob.* graece. vid. de Nessel part. III. nr. 19. 9. pag. 50. *Galenus* de definitionibus est, vt puto, latine inter MSS. biblioth. *Iacobeae* nr. MMMMMMMMCCCCLXXXIV. — Prodiit graece et latine: *Sebast. Singkeleri* medicorum schola, h. e. *Claudii Galeni* isagoge, seu medicus, eiusdem definitionum medicinalium liber. graec. et lat. Basil. per Th. Platterum et Balth. Lasium, 1537. 8. — Prodiit *latine: Galeni* definitiones medicae, interprete *Iona Philologo*, Paris. apud Sim. Colinaeum, 1528. 8.* Repetita est ea edit. Colon. 1529. 8. — Versus latine is quoque liber est a *Barth. Syluanio*, et quidem ita, vt Syluanius ex codicum veterum collatione hunc librum pluribus locis

locis auxerit. Emendatior et ex collatis codd. graecis accuratior facta haec versio exstat in septima edit. operum Galeni. Venet. apud Iuntas.

103. *De partibus artis medicae liber.* Exstat in edit. Charterii tom. II. pag. 282. in septima Iuntarum in class. spurior. fol. 16. *Latine* tantum exstat ex vers. Nic. Rhegini. — Exstat *Galenus* de duplici medicina, qui forte is liber est, latine scriptus in bibl. *Taurinensi* Montfaucon II. pag. 1397. (In catal. codd. latin. bibl. Taurin. p. 291. cod. DCCCCXXXIX. membran. saec. XIV. fol. 32. citatur *liber tegni Galeni*, mutilus in fine: praeter ea nullus alius Galeni liber inter codices latinos.)

104. *De anatomia viuorum liber.* Exstat latine tantum in editione R. Charterii tom. IV. pag. 194. et in septima Iuntarum edit. inter spurios fol. 44. Ediderat *Galenus* librum περὶ τῆς ἀνατομῆς ἐπὶ τῶν ζώντων, quem memorat in cap. 37. artis medicae, pag. 230. quem etiam in aliis pluribus locis περὶ Ζωοτομίας dicit. Sed is liber de viuorum anatome, qui adhuc prostat, Galeni genuinus foetus non est, quippe in quo ipse Galenus citetur, et Isaac, et in quo omnia ad Saracenorum indolem religionemque proposita sunt, vt eum itaque ab Arabe quodam conscriptum esse recte putes. Neque respondet titulo: sed compendium anatomicum est, cui posteritas, gnara Galeni libri περὶ τῆς ἀνατομῆς τῶν ζώντων, eum titulum dedit. Quaedam tamen habet satis bona, v. g. de corde, de pulmonum sensu exiguo vel nullo, de diaphragmatis neruo, cet. — Codex erat in bibl. *Mich. Cantacuzeni.* Verdier. pag. 62. *Gal.* de interioribus membris est *lat.* in b. Coll. *Merton.* nr. 685. Anatomia Galeni est *lat.* in bibl. dom. S. Petr. *Cantabrig.* nr. 1862. Galeni anatomia est inter libr. Is. Vossii nr. 2127.

De anatomia parua liber. Exstat latine tantum in edit. Charterii tom. IV. pag. 218. in septima Iuntarum inter spurios fol. 42. Est quoque Arabis opus, ex Galeno, quod ipse eius auctor fatetur, excerptum. Deridendum opus Conr. Gesnerus dicit. Quaedam ex animalium anatomia continet, inprimis porci, cuius viscera, quod auctor humanis putat esse simillima, liber inscriptus etiam reperitur *de anatomia parua, siue anatomia porci.*

De anatomia oculorum. Exstat latine in edit. Charterii tom. IV. pag. 223. in septima Iuntarum in spuriorum classe fol. 57. *Galenum* auctor libri citat, quem ex Galeni libris composuit. Vitiosa multa habet, tamen et quaedam vtilia, v. g. neruum opticum vtrumque coire, eoque modo effici, vt vtroque oculo homo vnum tantum obiectum conspiciat. — *Latine* vertit olim *Demetrius.* Vertit etiam *Nicolaus Rheginus*, Calaber. — Prodiit *Paris.* 1536. Vertit etiam et edidit *Matthaeus Theodorus Melanellus.* Antwerp. 1540. 4.

105. *De compage membrorum, siue de natura humana.* Legitur in edit. Charter. tom. V. pag. 330. in septima Iuntar. edit. inter spurios fol. 58. Est liber spurius, qui *latine* tantum exstat, rudem Galeni pathologiam ac physiologiam complectens. Videtur Arabistae esse opus, astrologiae deliramentis indulgentis. — Erat inter libros *Mich. Cantacuzeni.*

106. *De natura et ordine cuiuslibet corporis.* Est liber spurius in edit. Charter. tom. V. pag. 327. in septima Iuntar. in spuriis fol. 42. *Latine* tantum exstat, et latine scriptus est, quod patet ex cap. 1. Auctor Apollonium saepe citat, et multos Hippocratis libros se latinos fecisse perhibet.

107. Ὅτι

107. *Ὅτι αἱ ποιότητες ἀσώματοι. Quod qualitates incorporeae sint, Galeno adscriptus liber.* Exſtat in Aldina part. IV. inter ſpurios fol. 27. in graeca Baſil. part. IV. pag. 493. in edit. Charterii tom. II. pag. 60. in ſeptima Iuntar. in claſſ. iſagog. fol. 8. Spurius eſt ex ſenſu omnium. Scriptus eſt ad Pindarum, quem cap. 9. adloquitur, contra Stoicorum philoſophiam. — Interpres eſt *Horatius Limanus.*

108. *De motibus manifeſtis et obſcuris.* Exſtat *latine* tantum in edit. Charterii tom. V. pag. 397. in ſeptima Iuntar. in ſpur. fol. 66. Is liber, *Conr. Gesnero* referente, in enumeratione libror. Galeni a Iohannitio ſiue Honain ex Graeco Arabicus, et ex Arabico a Marco Toletano latinus factus eſt. Ad meliores Galeni libros pertinet, aut ſaltim ex Galeni libris factos. Compilatus eſt ex Galeni libris a gnaro eorum homine, Chriſtiano, neque enim alius hominem pro Titio Petri nomine citauerit. Occurrunt etiam in eo errores anatomici, quos commiſſos a Galeno eſſe vix credas. Excerptus forſan eſt ex libro de obſcuris motibus, quem compoſuiſſe refert Galenus in libro de muſculorum diſſectione.

109. *De facultatibus corpus noſtrum diſpenſantibus.* Exſtat *latine* tantum in edit. Charterii tom. V. pag. 7. Et in ſeptima Iuntarum in ſpuriis fol. 60. et in aliis editt. operum *Galeni* latinis inter ſpurios. Eſt liber Arabiſtae, ex Galeno collectus. — Codices *latini* exſtant in biblioth. publ. Pariſin. nr. MMMMMMDCCCLXV. et nr. MMMMMMMXV.

110. *De diſſolutione continua, ſeu de alimentorum facultatibus.* Exſtat in edit. Charterii part. VI. pag. 403. et in ſeptima Iuntar. inter ſpurios fol. 71. Proſtat tantum latine. Ex Galeno compoſitus eſt, vt videtur, ab Arabiſta.

111. *Διαθήκη περὶ τῆς τοῦ ἀνθρωπείου σώματος κατασκευῆς. Περὶ τῆς τεσσάρων τῶν ὡρῶν τε, καὶ ιβ΄. μηνῶν διαίτης. Praeceptum Galeni de humani corporis conſtitutione; de diaeta quatuor anni tempeſtatum et duodecim menſium.* Ex codd. MS. bibl. publ. Pariſin. primum graece edidit, et latinam verſionem confecit Charterius. Eſt opus Neo-Graeci, Arabici ſaporis. — Codex *graecus* exſtat in bibl. Vindobonenſ. nr. 32. de Neſſel part. III. p. 43.

112. Περὶ χυμῶν. *De humoribus liber.* Graece non exſtat, neque in Aldina, neque in Baſileenſi. Eum primum graece edidit Ren. Charterius, tom. III. pag. 150. refertque Charterius eum inter eos, quos graece in lucem primum prodire curauerit. Eſt opus Galeniſtae graeci recentioris, in quo inprimis influxum tempeſtatum in quatuor humores corporis noſtri demonſtrat rudi pathologia et a Galeni ingenio abhorrente. Relatus etiam eſt is liber inter ſpurios in edit. ſeptima Iuntarum, vbi legitur in claſſe ſpuriorum fol. 118. *Auguſtino Gadaldino*, Mutinenſi, interprete. An eſt is liber περὶ χυμῶν ἐκ τῶν Ἱπποκράτους, quem recenſet inter codd. graecos bibl. Vindobonenſ. de Neſſel part. III. nr. 28. pag. 39? Galeni de humoribus liber, diuerſus ab edito, erat in biblioth. Coiſlinian. Montfauc. part. II. pag. 448. — *Galeni* de humoribus liber graece numquam antehac typis excuſus cum verſ. lat. notis marginalibus et tabella totius libri *Bernardi Bertrandi* Rhegini, Argent. apud Sam. Emmel 1558. 8. * — Saragoſſae prodiit, vertente Raſario, 1567. 4. — *Archangeli Piccolhomini* in libr. Galeni de humoribus commentarii. Pariſ. apud Bernard. Turriſanum, in Aldina bibliotheca, 1556. 8. *

113. Περὶ προγνώσεως. *De praenotione liber.* Est in edit. Charterii graece et lat. tom. VIII. pag 890. Charterius primum ex MS. Parisinae bibliothecae publ. edidit. Non videtur genuinus Galeni esse. — Codex *graecus Galeni* de praenotione exstat inter Vossianos biblioth. acad. *Lugd. Batav.* vid. catal. eiusd. biblioth. pag. 397. nr. XLV. — In biblioth. Diui Marci *Veneta*, cod. CCLXXXI. (catal. pag. 136.) — *Latinus* exstat in biblioth. monaster. Gaybacens. nr. CCLXXXV. fol.

114. Πρόγνωσις πεπειραμένη καὶ παναλήθης. *Galeni omnino vera expertaque praesagitio.* In edit. Charterii tom. VIII. pag. 895. graece et latine ex MS. biblioth. publ. *Parisin.* Est liber omnino malae notae ac spurius. Est etiam inter spurios editionis septimae Iuntarum fol. 45. — *Galeni* liber de praesagitione *Georg. Valla* interprete prodiit cum aliis Galeni et alior. Graecor. Venet. 1498. fol. Basil. 1542. 8.*

115. Περὶ φλεβοτομίας. *De venaesectione.* Graece et latine exstat in edit. Charterii tom. VIII. pag. 898. ex codice bibliothecae publ. *Parisinae.* Est spurius. Paulus enim Aegineta in eo citatur, et excerpta ex Galeno tantum continet.

116. Περὶ κατακλίσεως προγνωστικὰ ἐκ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. *Prognostica de decubitu ex mathematica scientia.* In edit. Charterii tom. VIII. pag. 901. graece et lat. exstant ex cod. MS. bibliothecae publ. *Paris. Galeni* iatromathematica in cod. CCCXXXVI. bibl. D. Marci *Venetae*, (catal. pag. 155.) In septima Iuntar. inter spurios fol. 112. Interpretatus est *Ios. Struthius*, quo interprete *Iacobus Antonius Marescottus* edidit. Est absurdum opus neo-Graeci, in Arabica astrologiae scientia delirantis. — Codex *graecus* est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCXXXIX. in biblioth. *Vaticana.* Montfauc. pag. 10.

117. Περὶ οὔρων. *De vrinis liber Galeno adscriptus.* Est in Aldina part. IV. inter spurios fol. 22. in edit. Basil. part. IV. pag. 410. in edit. Charterii tom. VIII. pag 337. in septima Iuntarum class. IV. fol. 122. Etsi Galenus in primo commentario in Hipp. librum de humoribus scribit, se librum de vrinis scripsisse, hic tamen de vrinis, qui adhuc superest, Galeni genuinus non est, etsi Galeni doctrinam refert. — Codex *graecus* est in bibl. publ. *Paris.* nr. MMCCLX. in biblioth. *Medicea* plut. LXXIV. bis. Bandini III. pag. 122. 131. 132. Excerpta ex Galeno de vrinis sunt in Medicea. Vrinarum diuisio Galeni est in biblioth. Bodleian. nr. CCLXI. *Galeni* de optimis secundum naturam vrinis est in biblioth. *Vindobonens.* graece. vid. de Nessel part. III. nr. XIX. 10. pag. 30. Galeni σύνοψις περὶ τῆς τῶν οὔρων διαφορᾶς est in biblioth. caes. *Vindob.* vid. de Nessel part. III. nr. XIX. 11. pag. 30. Gal. de vrinis est in biblioth. *Casinens.* Montfauc. p. 222. — Codex *hebraicus*, ex arabico versus, est in biblioth. *Vindobonens.* Lambec. edit. Kollar. I. pag. 290. — *Galeni* de vrinis liber, nec non de boni et mali succi cibis liber, et de hirudinibus, reuulsione, cucurbitula et scarificatione libellus. Paris. apud Sim. Colinaeum, sine anno. 8. — An is liber de vrinis est *Galeni* περὶ τῦ οὐρογιγνώσκειν, qui prodiit Paris. apud Morellum, 1550. 8? — Prodiit etiam seorsim, ab innumeris mendis repurgatus, graece et lat. studio *Salomon. Alberti.* Vit. 1586. 8.* — *Latina* interpretatio exstat *Iosephi Struthii*, Poloni, quae vtplurimum legitur in Galeni opp. latinis. Ea etiam vsus est Charterius. — *Leonis Rogani* in Galeni libell. de pulsibus ad tirones commentarius. Acc. eiusdem de vrinis libri III. ex Hippocrate et Galeno collecti. Venet. 1575. 8.* 1597. 8.* — *Fr. Vallesii* commentaria in Galeni libros, quos saepe citaui, continent

continent libr. de vrinis ex Galeni sententia. Editi sunt studio *Io. Petr. Ayroldi*, Colon. 1594. fol. et saepius. — *Io. Bapt. Nauarro* commentarius in hunc librum etiam exstat. Titulum dedi supra, sub libr. de pulsibus. — *I. A. Belloforti* in eum libr. commentarius prodiit Paris. 1566. 8. et *Ferd. Menae*, Complut. 1553. 4.

118. Περὶ οὔρων ἐν συντόμῳ. *De vrinis compendium.* in edit. Charterii tom. VIII. pag. 349. Charterius hoc opusculum ex cod. MS. bibliothecae Paris. primum graece et latine edidit. Versionem Patellus confecit. — Summa vrinarum secundum Galenum est in libr. R. Burscough. nr. 7673.

119. Περὶ οὔρων ἐκ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Γαληνοῦ καὶ ἄλλων τινῶν. *De vrinis ex Hippocrate, Galeno, et aliis quibusdam.* in edit. Charterii tom. VIII. pag. 352. in septima Iuntarum in spurior. classe fol. 78. Georgio Valla interprete. — Codex *graecus* est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMCCLXIX. Περὶ οὔρων ἐκ τῶν τοῦ Γαληνοῦ est in bibl. *Coislinian.* Montfauc. part. II. pag. 447. — In biblioth. *Taurinensi.* Ἰδικῶς περὶ οὔρων ἐκ τῶν Γαληνοῦ Μάγνου τοῦ καὶ πρωτοσπαθαρίου Θεοφίλου βασιλέως περὶ οὔρων exstat scriptus in foliis quatuor in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* in libris Vossianis, vid. catal. biblioth. acad. Lugd. Batau. p. 392. nr. 31. Excerpta ex Galeno et aliis nonnullis antiquis auctoribus de vrinis et pulsu exstant in graeco, et barbaro, idiomate, in biblioth. Vindob. nr. XLVII. de Nessel part. III. pag. 53. Alia excerpta de Nessel part. IV. nr. CLXXVIII. pag. 99. Galeni vrinarum diuisio est inter libr. Th. Roe. catal. MSS. Angl. nr. CCLXI. Excerpta ex Galeno et Theophilo protospathario de vrinis exstant in biblioth. Augustan. catal. pag. 27. — Collectanea ex Galeno de variis vrinae quoad colorem generibus exstant inter libros legati Warneriani in biblioth. acad. Lugd. Batau. pag. 407. nr. LIII.

120. *Quaesita in Hippocratem de vrinis.* Exstant latine in edit. Charterii tom. VIII. pag. 918. et in septima Iuntarum in spuriis fol. 113. Sunt Arabistae cuiusdam. — *Georg. Vallae* de vrinae significatione ex Hippocrate, Paulo Aegineta ac Theophilo. Item *Galeni* quaestiones in Hippocratem. Dioclis epistola de bona valetudine tuenda. Argent. sine anno. 8. *

121. Περὶ σφυγμῶν πρὸς Ἀντώνιον φιλομαθῆ καὶ φιλόσοφον. *De pulsibus ad Antonium disciplinae studiosum ac philosophum.* Exstat graece et latine in edit. Charterii tom. VIII. pag. 333. Galenus primum ex MS. codice bibliothecae publ. Parisinae edidit. Est spurius et ex Galeni de pulsibus libris compositus.

122. *Compendium pulsuum Galeno adscriptum.* Exstat latine in edit. Charterii tom. VIII. pag. 330. Est Arabistae opus.

123. Περὶ τῶν τῶν ἐν νεφροῖς παθῶν διαγνώσεως καὶ θεραπείας. *De adfectuum renibus insidentium dignotione et curatione liber adscriptitius.* Est in Aldina part. IV. inter nothos fol. 13. in graeca Basil. part. IV. pariter inter nothos, pag. 415. in edit. Charterii tom. X. pag. 526. in septima Iuntarum class. VII. fol. 191. Est spurius. Demetrii Pepagomeni esse Fabricius autumabat, ad imperatorem scriptus, cuius archiatrum σύνδουλον suum vocat, ipsum vero principem sic alloquitur: ἥλιε τῆς ἐμῆς ψυχῆς. Dicit etiam: δεῖ καὶ ἡμᾶς τοὺς χειριστάς, etc. — Codex *graecus* est in biblioth. Diu. Marci *Veneta*, cod. CCLXXXII. (catal.

 pag. 136.)

pag. 136.) — Galeni de renum adfectuum dignotione et medicatione liber. *Christophori Soteri* (Heyl) interprete, Mogunt. apud Io. Schoeffer, 1530. 8.* cum aliis Basil. 1533. fol.* Eam Heylii versionem repetierunt editores operum Galeni latinorum.

124. *De colico dolore libellus.* Exstat latine tantum in edit. Charterii tom. X. pag. 522. et in septima Iuntarum elass. spurior. fol. 125. Graeca desiderantur. — Codd. *latini* sunt in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMMDCCCLXV. MMMMMMMDCCCLXVII. — Prodiit cum libro de clysteribus seorsim: Galeni de clysteribus et colica liber a *Iohannitio* e graeca in arabicam, et inde a *Kalonymo* in hebraicam linguam translatus, iam primum editus (interprete *Franc. Raphelengio.)* Lugd. Batau. 1591. 8.* ex officina Plantiniana apud Franc. Raphelengium.

125. *Galeni introductorius liber varias morborum curas complectens* prodiit cura *Io. de Tornamira* cum Valesos de Taranta philon. pharmaceut. Lugd. 1535. 8.* — Propleumata Aristotelis, Avicenne, *Galeni* vnd Alberti Magni darin menschlicher vnnd thierlicher natur eygenschafien durch fragstücke begriffen, Auch mancher handt artzneyen den menschen zu gut angezeigt werden. — Getruckt zu Strafzburgk 1545. 4.*

126. *De cura icteri Galeno adscriptus liber.* Exstat *latine* in edit. Charterii tom. X. pag. 524. in septima Iuntar. in spuriorum elasse fol. 110. Exstat latine tantum, spurius manifeste. — Codex *latinus* est in biblioth. publ. Paris. nr. MMMMMMMDCCCLXV.

127. Περὶ μελαγχολίας ἐκ τῶν Γαληνοῦ καὶ Ῥούφου, καὶ Ποσειδωνίου, καὶ Μαρκέλλου Σικαμίου τοῦ Ἀετίου βιβλίον. *De melancholia ex Galeno, Rufo, Posidonio et Marcello Sicamii Aetii libellus.* Exstat in Aldina part. IV. inter spurios fol. 50. in graeca Basil. part. IV. pag. 469. in edit. Charterii tom. X. pag. 496. in septima Iuntarum class. spurior. fol. 109. Capita sunt 9. 10 et 11. ex Aetii tetrabibl. II. serm. II. pag. 250. collect. Henr. Stephani, ad verbum, quod vocant, expressa. — cod. *gr.* in biblioth. *Veneta* D. Marci, cod. CCLXXIX. catal. pag. 135. et in cod. CCLXXVI. cod. CCLXXXII ac CCLXXXIV. de atra bile.

128. *Galeni de oculis liber adscriptitius in sex sectiones distributus.* Exstat *latine* tantum in editione Charterii tom. X. pag. 504. in septima Iuntarum class. VII. pag. 182. Paulus citatur in eo, citantur et nuperiores alii. Citatur adeo ipse Galenus auctor. — Vertit in latinam linguam ex graeco, quod desideratur, *Demetrius.* Vertit etiam et edidit *Matthaeus Theodorus Melaneleus.* Antwerp. 1540. 4. — Liber de oculis et de anatome oculorum prodiit Paris. 1536.

129. *De pica vitioso appetitu ex Galeno per Aetium.* Est in edit. Charterii tom. VII. pag. 873. Graeca desunt.

130. *De gynaeceis, id est, de passionibus mulierum Galeno adscriptus liber.* Est in edit. Charterii tom. VII. pag. 873. et in septima Iuntarum in elasse spurior. fol. 95. Interpretatus est *Nic. Rheginus.* Graeca desiderantur.

131. *De cura lapidis Galeno adscriptus liber.* Exstat in edit. Charterii tom. X. pag. 546. in septima Iuntarum inter spurios fol. III. Videtur esse Arabistae opus, ex Arabico compositum, vti titulus docet libri: Canon, quem scripsit Alguazir Albuleizor, filius Abumelech

Abumelech Filuzer, imperatori Saracenorum Aly filio Iofeph, filii Refaphim, de curatione lapidis.

132. *Liber Secretorum ad Monteum, Galeno adfcriptus.* Exftat in edit. Charterii latine tom. X. pag. 459. in feptima Iuntarum fpuriorum claffe fol. 96. Eft Arabiftae opus. Spiritus vini deftillatio in eo defcribitur. — Codex *graecus* eft in biblioth. publ. *Parif. Galeni* de variis morborum generibus remediisque ad illorum curationem maxime idoneis. nr. MMCCXXX. — *Latinus* codex eft in biblioth. publ. Parif. nr. MMMMMMMXLVI. MMMMMMMDCCCXXXI. — An is liber, *fylua experimentorum* a *Conr. Gesnero* edita? Tigur. 1541. 8.

133. *De medicinis expertis Galeno attributus liber.* Exftat *latine* in edit. Charterii tom. X. pag. 561. in feptima Iuntarum inter fpurios fol. 103. Eft Arabis opus latine ab Arabifta quodam factum. Arabum medici complures in eo citantur.

134. *De incantatione, adiuratione et fufpenfione, Galeno adfcriptus liber.* Exftat *latine* in edit. Charterii tom. X. pag. 571. in feptima Iuntarum in fpurior. claffe fol. 41. Liber fuperftitionum plenus, faeculi V. vel VI. foetus. Auctor Cleopatrae libros citat, multos Graecos et Galenum ipfum.

135. *Fragmentum libri primi de dunamidiis Galeno adfcripti.* Exftat *latine* tantum in edit. Charterii tom. X. pag. 669. in feptima Iuntarum inter fpurios fol. 18.

136. *De dunamidiis liber fecundus Galeno attributus.* Exftat *latine* tantum in edit. Charterii tom. X. pag. 670. In feptima Iuntarum inter fpurios fol. 19. Ad Maecenatem is fcriptus eft. Eft liber Arabiftae, vterque plenus fuperftitionum et rerum, Galeno plane indignarum. Compofitus effe videtur ex Galeni et aliorum euporiftis, tamen fubinde cum theoria quadam. *Th. Reinefius* hos libros adfcribebat Garioponto. *Conr. Gesnerus* autumabat, a methodico quodam medico eos effe compofitos. vid. eius enumerat. libror. Galeni in edit. operum Galeni Frobeniana tertia. — Codex *latinus* eft in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMMXXVIII. in biblioth. *Cai. Gonuil.* nr. DCCCCLXVI. DCCCCLXXVI. Prodiere per *Hier. Surianum.* Venet. 1530.

137. Γαληνοῦ τοῦ σοφωτάτου περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν διδασκαλία. *Galeni fapientiffimi de ponderibus et menfuris doctrina.* Exftat in Aldina inter fpurios part. IV. fol. 48. in graeca Bafil. part. IV. pag. 466. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 974. in feptima Iuntarum claff. V. fol. 235. Eft manifefte fpurius, et compilatus ex aliis libris. — Codices *graeci* funt in *Medicea*, Bandini III. pag. 51. in bibl. *Britann.* cod. nr. MMMDCXXXVII. in bibl. *Veneta* D. Marci, CCLXXXVIII. (catal. pag. 138.) quaedam de menfuris et ponderibus. — *Graece* edidit *Morellus*, tefte Charterio, in concif. not. ad hunc libr. tom. XIII. — *Galeni* libellus de ponderibus et menfuris, ex collatione cum iis, quae apud Paulum Aeginetam et fcholiaften Nicandri leguntur, emendatus eft graece et lat. in adpendice ad thefaur. graecae linguae Henr. Stephani pag. 214. — Latine prodiit, vertente *Guintherio.* Bafil. 1530. fol. — Σύνοψις menfurarum et ponderum ponderationisque menfurabilium fecundum Romanos, Athenienfes, γεωργοὺς καὶ ἰατροὺς, ex praeftantiffimis authoribus huius generis contracta opera *Michaelis Neandri.* Acc. etiam, quae apud Galenum hactenus exftabant,

de

de ponderum ac mensurarum ratione vehementer deprauata, nunc graece et lat. multo correctiora eiusdem Mich. Neandri opera. Basil. per Io. Oporinum, 1555. 4. ⁰ — Vertit etiam in latinam linguam *Augustinus Gadaldinus*.

138. Περὶ ἀντεμβαλλομένων. *De succedaneis liber*. Exstat in edit. Aldina part. IV. fol. 51. sub titulo περὶ ἀντιβαλλομένων, inter spurios in edit. graeca Basil. part. IV. p. 484. in edit. Charterii tom. XIII. pag. 965. In septima Iuntarum class. V. fol. 84. Spuriis Galeni libris iam superioris aeui viri docti adnumerarunt, sed fere ad optimos inter spurios referendus est. Erat iam Pauli Aeginetae temporibus notus, qui ex eo multa excerpsit in libr. de remed. VII. ex quibus totus is de succedaneis liber est compositus. Facem etiam is liber praebuit Arabibus et Arabistis, in medicinas, quae aliis substitui possint, diligentius inquirentibus. — Codices *graeci* sunt in bibl. publ. Paris. nr. MMCCCXII. MMCCCXIX. Excerpta ex cod. nr. MMCCVIII. Codex graecus est etiam in biblioth. caesar. *Vindob.* de Nessel part. III. pag. 22. Alius περὶ τῶν ἀντεμβαλλομένων ἐκ τῶν Γαληνοῦ est in biblioth. Vindob. de Nessel nr. 20. cap. 5. pag. 32. Alius codex est in eadem bibliotheca de Nessel nr. 26. pag. 36. Excerpta ex *Pauli Aeginetae* libr. VII. de medicamentis succedaneis secundum Galenum sunt in bibl. Vindob. nr. 28. de Nessel part. III. pag. 39. Alii codices duo sunt in ead. bibl. nr. 32. pag. 44. — Cod. *lat.* in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMMLVI. Galeni epist. in antemballomenon librum in bibl. *Bodlei.* catal. MSS. Angl. nr. 3637. Alius codex graecus, qui multum discrepat ab editis, est in bibl. *Coisliniana* Montfauc. part. II. pag. 448. — Exstat *graece:* Galeni libri aliquot graeci partim hactenus non visi, partim mendis repurgati et restituti cum annotationibus *Io. Caii.* scilicet de decretis Hippocratis et Platonis; de medicamentis, quae inter se commutantur; anatomici libri IX. de musculorum motu libri II. Basil. 1544. 4. — *Latine* Georgio Valla interprete, cum aliis Galeni et alior. graecor. libris Venet. 1498. fol. — Paris. 1530. 8. — Paris. 1557. 8. — Interpretes latini sunt *Iulius Martianus Rota*, *Io. Guintherius* et *Ioach. Camerarius*.

139. *De simplicibus medicamentis ad Paternianum, Galeno adtributus liber.* in edit. Charterii tom. XIII. pag. 984. in septima Iuntarum inter spurios fol. 79. *Latine* tantum exstat, neque ad graecum alphabetum, neque ad latinum vnice scriptus. Nomina permulta corrupta leguntur, ab auctore, graecae linguae plane ignaro.

140. *Galeno adscriptus liber de plantis*. Exstat in edit. Charterii tom. XIII. pag. 1004. in septima Iuntarum in spuriorum classe. *Latine* tantum exstat. Est synopsis librorum de simplicium medicamentor. facult. ab Arabe medico collecta, deinde ab *Iohannitio*, filio Isaac, locupletata commentariis, a *Grumero*, iudice Placentiae, et ab *Abrahamo* medico ex Arabico in latinum translata. Arabistae, vt Iac. de Foroliuio et Gentilis de Fulgineo, eum inter bonos et genuinos Galeni libros referunt. — Est forsan lexicon botanicum in bibliotheca *Medicea* et de qualitate herbarum et aromatum in bibliotheca publ. *Parisin.* nr. MMMMMMDCCCXXXVII.

141. *Galeno adscriptus liber de virtute centaureae.* Exstat in edit. Charterii tom. XIII. pag. 1010. in septima Iuntarum class. spuriorum fol. 92. Exstat *latine* tantum, et scriptus est ad fratrem suum, Papiam. Est empirici liber. Codex est in biblioth. Escurialens. — Prodiit: Galenus de centaurea. Lugd. 1525. 4. — In hoc volumine continentur Io. Serapio-

nis

nis de fimplicibus medicamentis. Auerrois de iisdem. Rafis, fil. Zachariae, de iisdem. Incerti item auctoris de centaureo libellus, hactenus Galeno adfcriptus. Dictionum arabicarum iuxta atque latinarum index. In quorum emendata excufione, ne quid omnino defiderare-tur Othonis Brunfelfii fingulari fide cautum eft. In fine: Argentorat. exc. Theod. Vlricher, 1531. fol. * — Prodiit feorfim Venet. 1497. fol. Argent. 1541. fol.

142. *Galeno adfcriptus liber de clyfteribus.* Exftat in edit. Charterii tom. XIII. p. 1013. in feptima Iuntarum claff. fpurior. ad fin. Exftat *latine* tantum. — Codices *latini* funt in biblioth. publ. *Parif.* nr. MMMMMMDCCCLXV. MMMMMMDCCCLXVII. — Galeni de clyfteribus et colica liber *latine Raphelengio* interprete, a *Iohannitio* e graeca in arabicam, et inde a *Kalonymo* in hebraeam linguam translatus. Lugd. Batau. 1591. 8. * — *Symph. Campegii* clyfteriorum camporum fecundum Galeni mentem libellus prodiit cum Galen. de phlebot. et Campegii campis hiftorialibus. Bafil. 1532. fol.

143. *Galeni de catharcticis* exftat in feptima Iuntar. in claff. fpurior. fol. 94.

144. *Galenus de pefte*, manifefte fpurius. Exftat in *Io. Bapt. van Helmont* opufcul. medic. inauditis de lithiafi, de febribus, de humoribus. *Galeni* liber de pefte. Amftelod. 1648. 4. *

XII. Fragmenta:

1. Περὶ ὑδάτων ἐκ Γαληνοῦ, Ὀριβασίου, Ῥούφου, Διοκλέους καὶ Ἀθηναίου. Ἐκ τοῦ ιδ'. κεφαλαίου τοῦ πρώτου πρὸς Εὐνάπιον Ὀριβασίου. *De aquis ex Galeno, Oribafio, Rufo, Diocle, Athenaeo. Ex libro primo Oribafii ad Eunapium, cap. 14.* Eft in edit. Charter. tom. VI. pag. 489. In feptima Iuntarum edit. in claff. fpurior. fol. 75. Edidit graecum textum R. Charterius ex codice MS. ab Henrico Memmio ipfi fuppeditato.

2. *Galeni* de vinis ex *Oribaf.* ad Eunap. cap. 12. Chart. pag. 494.

3. *Galeni* de vinis ex Athenaei libro I. Deipnofophiftarum. Chart. pag. 497.

4. *Galeni* de pane ex III. libr. Athenaei Chart. pag. 498.

5. *Galenus de aquarum natura et de balneis* exftat in collectione: *de balneis omnia, quae exftant apud graecos, latinos et arabes, tam medicos, quam quoscunque fcriptores.* Venet. 1553. fol.

6. *Fragmentum Galeno adfcriptum, feu fermo aduerfus empiricos medicos.* Exftat *latine* in edit. Charterii tom. II. pag. 339. in feptima Iuntarum in claff. fragm. fol. 51. Interpretatus eft *Auguftinus Gadaldinus.*

7. *Fragmentum Galeni ex incerto de morfu, qui in aegritudine percipitur,* exftat in feptima Iuntarum inter fpurios fol. 63.

8. Γαληνοῦ περὶ ἀφροδισίων. *Galeni de venereis.* Charterius tom. VI. pag. 509. edidit hoc fragmentum graece et latine e MSS. biblioth. publ. *Parif.* Eadem verba fere in aliis Galeni libris et in Oribafio leguntur.

9. *Fragmentum Galeni ex Ioanne Grammatico Alexandrino, cognomento Philopono, quod caput eft quintum folutionis quaeftionis decimae feptimae Procli de mundi aeternitate.* Eft ex

ex libris de demonſtratione, quod non, quidquid interitus, omnino id et ortus expers eſſe neceſſe ſit. Exſtat in edit. Charterii tom. II. pag. 59. Graece et latine.

10. *Fragmentum Galeni ex commentario XL. Simplicii in quartum librum phyſicae auſcultationis Ariſtotelis* exſtat gr. et lat. in tom. II. pag. 67. edit. Charterii. — *Aliud fragmentum* ex commentario CIII. exſtat ibid. pag. 68. — *Aliud* ex commentario CVI. exſtat ibid. pag. ead.

11. *Fragmenta Galeni ex Auerroe libro priorum Ariſtotelis primo cap. 8.* exſtant in edit. Charterii tom. II. pag. 69. Graece et lat. — *Aliud fragmentum* ex eod. cap. 23. exſtat ibid. pag. ead. — *Ex libro phyſicor. Ariſtot.* 4. comm. 97. exſtat pag. 70. — *Ex eodem libro phyſicor. Ariſtot.* 7. text. 1. exſtat pag. ead. — *Ex eodem* 7. text. 4. exſtat pag. ead. — *Ex eodem* diſput. 3. pag. ead. — *Ex eodem libro de anima Ariſtotelis* 3. text. 6. pag. ead. — *Ex eodem libro I. Ariſtot. de coelo* text. 22. pag. 71. — *Ex eodem libro de ſenſu et ſenſili* p. 71.

12. Γαληνὲ χαρακτηριάζοντα εἰς Ἱπποκράτην. *Galeni notae in Hippocratem* ex ſermone XCIX. *Io. Stobaei* exſtant graece et lat. in edit. Charterii tom. II. pag. 72.

13. *Galeni de anima fragmentum ex capite ſecundo libri Nemeſii de natura hominis.* Exſtat gr. et lat. in edit. Charterii tom. V. p. 1. in ſeptima Iuntarum inter fragmenta fol. 62. — *Galeni fragmentum ex Nemeſii de timore cap. XX.* Exſtat in edit. Charterii tom. V. pag. 3. et in ſeptima Iuntarum inter fragm. fol. 62.

14. *Galeni fragmentum ex Themiſtio in paraphraſi quarti de phyſica auſcultatione.* Exſtat gr. et lat. in edit. Charter. tom. V. pag. 405. in ſeptima Iuntar. in fragm. fol. 63. — *Galeni fragmentum ex eodem paraphraſi Themiſtii* exſtat in edit. Charter. tom. V. pag. 406.

15. *Galeni fragmentum ex Michaele Epheſio de inſomniis* exſtat in edit. Charter. tom. V. pag. 406.

16. *Galeni fragmenta ex aphoriſmis Raby Moyſis collecta* exſtant in edit. Charterii tom. IX. part. II. pag. 395. Sunt aphoriſmi 139.

17. *Fragmenta Galeni ex Raſis lib. contin. collecta* exſtant in edit. Charterii tom. IX. part. II. pag. 406.

18. Τίνας δεῖ ἐκκαθαίρειν, καὶ ποίοις καθαρτηρίοις, καὶ πότε. *Quos, quibus catharticis medicamentis et quando purgare oporteat.* Exſtat in Aldina, part. II. fol. 103. in graeca Baſil. part. II. pag. 487. in edit. Charterii tom. X. pag. 470. in ſeptima Iuntar. claſſ. V. fol. 88. Etiam huius libelli non meminit Galenus: Fragmentum eſt libr. VII. collectionum medicinal. *Oribaſii.* — Codd. ſunt cum libro de purgant. medicamentorum facultatibus. Eſt forſan is liber de medicamentis euacuantibus, qui exſtat in *Medicea* Bandin. III. p. 152. Codex libri: Qui ſunt purgandi: exſtat inter Voſſianos in bibl. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. eiusd. biblioth. pag. 397. nr. 45. Exſtat etiam in biblioth. *Auguſtana.* Catal. pag. 26. et in biblioth. *Medicea.* Bandin. III. pag. 152. — Editiones dixi ex parte cum libro de purgantium medicamentor. facultat. — Prodiit *graece*, apud Morellum, cum aliis Pariſ. 1557. 8. — *Latine. Galeni* de motu muſculor. libri II. *Nic. Leoniceno* interpr. Item quos oportet purgare, et qualibus medicamentis purgantibus, et quando. Pariſ. 1528. 8. * — *Latine*, interprete *Polluto.* Pariſ. 1544. 4. — *Galeni* libellus, Quos, quibus, et quando purgare oporteat.

teat. A *Sebast. Coquillato Scipione* in linguam latinam conuerſus eiusdemque commentariis illuſtratus. Lugd. 1553. 12. * Repetita dicitur ea edit. 1557. 16. — Vertit etiam *Iulius Martianus Rota.* — *Euſtachii de Pernis* in libr. Galeni, Quos purgare conueniat, quibus modis et quo tempore commentaria Neap. 1547. 4. — *Ferd. Mena* comment. prodiit cum comm. in libr. de ſanguinis miſſione. Auguſt. Taurin. 1587. 8. *

19. *Τόμιον ἐξαίρετον τοῦ βιβλίου Γαληνοῦ περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον ἰατρικῆς πραγματείας. Ἐκ τοῦ κεφαλαίου δ'. τοῦ βιβλίου θ'. τοῦ Τραλλιανοῦ προβληθέν. Fragmentum egregium Galeni libri de Homerica medicatione. Ex cap. 4. libri IX. Tralliani depromtum.* Exſtat in edit. *Charterii*, tom. X. pag. 573.

XIII. *Galenus*, etſi dogmaticus erat, nulli tamen ſectae medicorum, quae ſuis temporibus florebat, addictus eſſe, ſed Hippocraticus medicus dici volebat, Hippocratemque ſolum omnium de medicinalibus rebus recte ſtatuiſſe adfirmabat. Hinc quoniam putabat, Hippocratem a nemine fere medicorum, et ſuorum temporum, et ſuperioris aeui, recte eſſe intellectum, Hippocratis vero lectionem omnibus, qui rationalem medicinam amplecterentur, eſſe maxime neceſſariam, et exegeſin vocum ſcripſit obſoletarum, aliarumue difficilium, in Hippocratis operibus obuiarum, et permultos Hippocratis libros commentariis illuſtrauit, illuſtraſſetque omnes, niſi morte praeuentus eo propoſito excidiſſet. Permulti horum commentariorum in Galeni operibus adhuc leguntur, quos omnes enarraui in huius bibliothecae libr. II. cap. 23. a §. 17. vol. II. a pag. 522. Hinc quia horum commentariorum editiones, omniaque, quae ad eorum rem litterariam pertinere videri poſſent, iam enarraui in hoc bibliothecae graecae capite, quo de Hippocrate egi, hic tantum breuiſſimis indicabo, in quosnam Hippocratis libros Galenus fuerat commentatus, quinam horum commentariorum adhuc exſtent, ac quinam interierint. Quo facto de indole, virtutibus ac vitiis commentariorum, quos Galenus in Hippocratem conſcripſit, quaedam proponam.

Commentarii Galeni in Hippocratis libros hi exſtant:

1) *in librum Hippocratis de natura humana commentarii duo.* Hi exſtant in edit. Charterii tom. III. pag. 91. vid. Fabric. biblioth. graec. Harl. lib. II. cap. 23. §. 25. nr. 34. vol. II. pag. 582.

2) *in librum Hippocratis de aere, aquis et locis commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. VI. pag. 187. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 23. vol. II. pag. 561.

3) *in librum Hippocratis vel Polybi de ſalubri victus ratione priuatorum, commentarius.* Exſtat in edit. Charterii tom. VI. pag. 220. vid. Fabric. biblioth. graec. l. c. nr. 36. pag. 585.

4) *in librum Hippocratis de alimento commentarii quatuor.* Exſtant in edit. Charterii tom. VI. pag. 238. vid. Fabric. biblioth. graec. l. c. nr. 35. pag. 584.

5) *in librum Hippocratis de humoribus commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. VIII. pag. 508. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 25. nr. 3. vol. II. pag. 568.

6) *in Hippocratis prognoſticon commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. VIII. pag. 583. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 19. vol. II. pag. 533.

7) *in Hippocratis praedictionum librum primum commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. VIII. pag. 692. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23 §. 20. pag. 534.

8) *in Hippocratis de morbis popularibus librum primum commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. IX. pag. 1. vid. Fabricii biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 18. vol. II. pag. 522 ſq.

9) *in Hippocratis de morbis popularibus librum ſecundum commentarius.* Exſtat in edit. Charterii tom. IX. pag. 118. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 25. vol. II. pag. 563.

10) *in Hippocratis de morbis popularibus librum tertium commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. IX. pag. 193. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 18. vol. II. pag. 522 ſq.

11) *in Hippocratis de morbis popularibus librum ſextum commentarii ſex.* Exſtant in edit. Charterii tom. IX. pag. 353. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 25. vol. II. pag. 563.

12) *in Hippocratis aphoriſmorum libros ſeptem commentarii ſeptem.* Exſtant in edit. Charterii tom. IX. part. II. pag. 1. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 21. vol. II. pag. 537 ſq.

13) Huc referri quoque debet *Galeni aduerſus Lycum liber, quod nihil in eo aphoriſmo peccet Hippocrates, cuius initium: qui creſcunt, plurimum habent caloris innati.* Exſtat in edit. Charter. tom. IX. part. II. pag. 358.

14) *Galeni contra ea, quae a Iuliano in aphoriſmis Hippocratis dicta ſunt, libellus.* Exſtat in edit. Charterii tom. IX. part. II. pag. 376.

15) *in Hippocratis de diaeta acutorum librum commentarii quatuor.* Exſtant in edit. Charterii tom. XI. pag. 1. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 22. vol. II. pag. 556.

16) *in Hippocratis de officina medici librum commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. XII. pag. 1. vid. Fabric. l. c. nr. 6. pag. 569.

17) *in Hippocratis librum de fracturis commentarii tres.* Exſtant in edit. Charterii tom. XII. pag. 151. vid. Fabric. biblioth. graec. lib. II. cap. 23. §. 25. nr. 7. vol. II. pag. 571.

18) *in Hippocratis librum de articulis commentarii quatuor.* Exſtant in edit. Charterii tom. XII. pag. 287. vid. Fabric. ibid. nr. 8. pag. 571.

Ex Hippocratis ſententia, et ad illuſtrandum Hippocratem ſcripſit Galenus libros de diebus criticis; de criſibus; de difficultate reſpirationis; de ratione victus in acutis ſecundum Hippocratem; quod optimus medicus ſit etiam philoſophus. Ex Hippocratis mente ſcriptos a ſe eſſe quoque libros XIV. methodi medendi, ipſe refert cap. 7. de libris propriis. tom. II. pag. 43. Has libros omnes ſupra enarraui.

Scripſit praeterea commentarios qui interierunt, in Hippocratis libros: 1) in librum de vlceribus. de libr. propr. cap. 7. 2) in librum de capitis vulneribus. ibid.

Indolem commentariorum Galeni in Hippocratis libros quod adtinet, notandum eſt, quod et nuper doctiſſime expoſuit cl. *Preu*, auditor meus, in diſſ. inaug. de interpretibus Hippocra-

Hippocratis graecis. Altorfii, 1795. 8. pag. 52. sect. IV. Galenum in textu Hippocratis emendando, ac ita constituendo, vti Hippocratem ipsum scripsisse credibile fuisset, omni studio elaborasse. Hinc in eius commentariis multa sunt, quibus futurus operum Hippocratis editor ad ipsum Hippocratis textum emendandum vti poterit, quibusque saltim non omnibus vsi sunt editores operum, aut etiam singulorum librorum Hippocratis, in quos Galeni commentarii exstant. Multa etiam congessit Galenus in suis commentariis ad historiam singulorum librorum, quos instruxit commentariis, illustrandum, et ad iudicium rectum de eorum aut genuinis, aut spuriis originibus ferendum, in qua re quam studiose fuerit versatus, ipse ego copiose probaui in biblioth. graecae huius libr. II. cap. 23. §. 12. vol. II. pag. 518. et in pluribus longe aliis locis. Multa etiam ex interpretibus Hippocratis, suo aeuo superioribus, adduxit, quae quanta sint, colligere licet ex dissert. doctiss. *Preu*, supra citata.

Ipsos vero Hippocratis textus mira et sagacitate et subtilitate exposuit, praesertim ratione habita ingenii consiliique, quo Hippocrates in componendis libris suis vsus fuerit. Id tamen vitii habent omnes eius commentarii, vt nimis copiosi sint, ac verborum inani copia laborent, vtque minus rei Galeno sit in recte explicandis iis, quae aut ad historias morborum, aut ad praesagia pertinent, plus vero in farragine rerum ac verborum congerenda, quae legentis animum fallit, neque semper confirmandis, illustrandis, aut refellendis iis, quae ab Hippocrate fuerunt dicta, conducit.

XIV. Exstant etiam permulta Galeni, aut Galeno adscripta, aut ex Galeni libris hausta, in bibliothecis nondum typis vulgata, quae hic notanda sunt. — *Galeni de sero lactis libellus* exstat in biblioth. *Medicea.* Bandini III. pag. 122.

Selecta a Galeno de variis morborum generibus, remediisque ad illorum curationem maxime idoneis sunt graece in biblioth. publ. *Par.f.* nr. MMCCXXX. et lat. in eadem nr. MMMMMMMDCCCXXXI.

Galeni de corporibus, caussis, signis sanis, aegris, neutris. Codex est in bibl. cathedr. *Wigorniens.* nr. 760. et in libr. Roberti Burscough nr. 7675. — *Galenus de natura hominis* exstat in *Vaticana.* Montfauc. pag. 28. — *Galenus de motu animalium* est in *Vaticana.* l. c. pag. 34. — *Galenus de medicina* est in bibl. *Cassinens.* Montfauc. pag. 221. — *Isagoge ad regimen Galeni* erat in libr. R. Burscough codd. nr. 7673.

Eclogae ex Hippocrate et Galeno a Busbequio emtae, sunt in bibl. *Vindob.* Lambec. lib. VI. part. II. pag. 100. Sunt graecae; conf. de Nessel part. III. pag. 25. — *Compendium ex Galeno* exstat in bibliotheca Bauarica.

Anonymi tabulae diuisionum in plusculis libris Galeni sunt in bibl. *Vindobonens.* Lambec. VI. pag. 151. — *Galenus de passione vniuscuiusque particulae* est in bibl. fratrum minorum Cesenae. Montfauc. pag. 433. — *Eclogae ex Galeno* sunt in bibl. *Vindobon.* Lambec. VI. pag. 153. — *Excerptum de pleuritide* est in biblioth. Vindob. Lambec. VII. cap. 25. — *Excerpta ex Galeno* sunt in eadem, Lambec. VI. pag. 93.

Collectio, in qua Galeni, Xenonis, Meletii et Crateuae libri de materia medica, erat in biblioth. *Cantacuzeni.*

Excerpta ex Oribasio et Galeno sunt in biblioth. publ. Paris. graece nr. MMCXLIX. — *Excerpta ex Galeno* sunt in bibl. Vindob. Lamb. VI. pag. 100. — *Galenus de simplicibus* est in biblioth. Canonicor. regularium Bononiae. Montfauc. pag. 432.

Galeni theoria et practica medicinae erat in libris *Francisci Bernardi* nr. 3651. — *Hippocratis liber resolutionis, quem Galenus explicat*, et Galenum Mich. Psellus. Verdier. — *Galeni in libr. Hippocratis de aetatis aegritudinibus* est in bibl. D. Marci Venet.

Galeni liber de causis et euentibus Nic. Rhegino interprete. Codex est latinus in bibl. publ. Paris. nr. MMMMMMDCCCLXV.

Galeni medicinale ad Hippocratem in catal. bibl. *Constantinopol.* Verdier. II. pag. 57. — *Galenus de quatuor elementis* exstat gr. in biblioth. reg. *Taurinens.* Montfauc. p. 1397. — *Galenus de duplici medicina cum commentario* exstat latine in bibl. reg. Taurinens. Montfauc. pag. 1397.

Galeni fragmentum problema de causis rariorum morborum est in bibl. Bodleian. nr. 13.

Galeni antidotarium citat Christoph. Georg. de Honestis. Negat Galeni esse *Syluius* ad Mesuen. lib. III.

Galeni synopsin medicamentorum simplicium exhibet Paulus Aegineta ex libris de simplic. medicamentorum facultatibus. — *Galeni de fine medicinae.*

Galeni de symptomatibus criticis. — *Galeni iatricorum usus.* — *Galeni de corporis humani fabrica.* Codex graecus est in biblioth. publ. *Paris.* nr. MMLXXXXVII. — *Collectiones ex Galeno fratr. Ioann. ord. minor.* exstant in bibl. monaster. S. Petri Corbeiensis. Montfauc. pag. 1407.

Galeni de membris hominis et equi in bibl. *Mich. Cantacuzeni.*

Galeni anatomia est scripta inter codd. Caroli Theyer nr. 6603.

Galeni de abortiuo foetu in bibl. *Cai. Gonuil.* Cantabrig. nr. 946. nr. 6605. et in bibl. Vossian.

Galeni epist. de humano corpore ibid. nr. 956.

Galeni chirurgia, seu capitula varia, ex Galeni operibus collecta, erant inter codd. *Bodleianos.* bibl. Britt. nr. 3500.

Galeni lexicon botanicum est in bibl. Medicea. Aliud λεξικὸν τῆς τῶν βοτάνων ἑρμηνείας κατὰ στοιχεῖον erat inter libros, quos biblioth. Vpsaliensi dedit Io. Gabr. Sparuenfeldius. vid. catal. ei. biblioth. pag. 57.

Galeni de fractis, nempe libri VI. methodi medendi cap. V et VI. De ossibus, de fasciis Hippocratis, Dioclis, Glauciae, Perigenis, Molpidae, Amyntae, Menecratis, Sostrati, Apollonii iunioris, Apollonii Feri sunt in collectione *Nicetae.* vid. *Cocchi* in praef. ad script. chirurg. e collect. Nicetae pag. 12.

Ἱπποιατροσοφηνοῦ τοῦ σοφοῦ ῥήτορος. Ἱεροκλέους καὶ ὑποκράτους καὶ τοῦ σοφῶ Γαληνοῦ. In fine ἐπληρώθη τὸ παρὸν ἱππιατροσώφην διὰ χειρὸς ἐμοῦ Δημητρίου τοῦ Λεοντινοῦ. Is codex est inter Vossianos biblioth. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. biblioth. pag. 398. nr. 50.

Tractatus

Tractatus ex libro Gallieni Alpachimi et ex sententiis Hermetis collectus est in biblioth. *Ienens.* vid. Mylii memorabil. biblioth. Ienens. pag. 397.

Liber secreti Gallieni de elixir solis et lunae est in biblioth. acad. Ienens. latine scriptus, cum Hermetis, Clisopatrae, et aliorum. vid. Mylii memorab. bibl. Ienens. pag. 398. — *Galenus de cura senectutis* est lat. in biblioth. colleg. corp. Christi Oxon. nr. 1592. — *Signa mortis secundum Galenum* sunt in bibl. *Cai. Gonuil.* nr. 956. — *Isagoge Iohannitii ad legendos Galeni libros prognosticorum* est in bibl. ecclef. cathedr. *Wigorn.* nr. 760. — *Galenus de corporibus, caussis, signis, sanis, aegris, neutris* est ibid. — *De discrepantia pulsuum, quorum cognitio clarior facta post Galenum* est in bibl. Is. Vossii nr. 2168. — *Gode Medicines for divers Evils drawn out of Galien and Asclepius* sunt inter MSS. Fr. Bernardi. Cat. MSS. Angl. nr. 3632. — *Galeni de symptomatibus mulierum* lingua *gallica* est inter MSS. Ed. Tyson. Catal. MSS. Angl. nr. 4155. — *Galeni anatomia et de interioribus* est inter MSS. Car. Theyer. nr. 6605. — *Isagoge ad regimen Galeni.* — *Regimen Galeni de corporibus signis et causis* sunt in libr. R. Burscough. nr. 7671.

Ἰατροσόφιον Γαληνῦ καθ' Ἱπποκράτην. *Galeni medicinale ad Hippocratem* exstat graece in bibl. caesar. Vindob. Lambec. edit. Kollar. I. pag. 272.

Τῦ Ἱπποκράτυς εἰς τὰ ἀναλυτικὰ βιβλία δεκατέσσαρα. καὶ ἐξηγεῖται αὐτὰ ὁ Γαληνός. *Hippocratis in resolutionis libros XIV. quos Galenus explicat.* exstat graece in bibl. caesar. *Vindob.* Lambec. edit. Kollar. I. pag. 273.

Galeni, Xenonis, (Xenocratis) Meletii sapientis, et pars Grateiae Risotomi (Crateuae Rhizotomi) in materiam medicam. Exstat in bibl. caes. *Vindob.* Lamb. ed. Kollar. I. p. 275. — Descriptio plantarum, ex Crateuae, Pamphili Alexandrini et Claud. Galeni operibus collecta cum figuris plantarum ad viuum depict. exstat cum cod. antiquiss. Dioscorid. in bibl. caesar. *Vindob.* de Nessel part. III. pag. 9.

Anonymi cuiusdam auctoris eclogae siue excerpta ex variis Hippocratis et Galeni operibus, et ex Aristotelis problematibus physicis, in quibus eclogae ex Galeni de locis affectis libris locum primum tenent, sunt in bibl. *Vindob.* vid. de Nessel part. III. pag. 26. nr. 15. — *Opera Galeni et Hippocratis de chirurgia* exstant Hibernice in bibl. coll. S. Trinitat. Dublin. nr. 601. — *Fragmenta medica ex Galeno et Hippocrate* exstabant in biblioth. Narcissi, archiep. Dublin. nr. 1218. — *Excerpta ex Galeno de remediis* sunt in biblioth. Coislinian. Montfauc. part. II. pag. 448. — *Excerpta ex Hippocrate, Galeno, Meletio, de morbis* sunt graece in biblioth. Coislinian. Montfauc. part. II. pag. 448.

Miscellanea medica ex Galeno, quorum principium: ἱερὰ Γαληνῦ, ἡ σύνθεσιν ἔχει ὅτως, κ. τ. λ. sunt in bibl. *Vindob.* de Nessel nr. 20. 5. pag. 32.

Excerpta varia ex Galeno, inter quae est praecipue epitome alphabetica libri VI. VII. VIII. IX. librar. de simplicium medicamentorum facultatibus, sunt in bibl. caesar. *Vindob.* de Nessel part. III. nr. 25. pag. 35.

Παύλυ λόγος ἐκ τῶν Γαληνῦ περὶ πάσης φλεβοτομίας, est ex Paulo Aeginet. libr. VI. cap. 40. in bibl. *Vindobonens.* nr. 28. et nr. 29. bis. vid. de Nessel part. III. pag. 40.

Γαληνῦ ἐκ τῦ τῆς πρὸς Πατρόφιλον περὶ πλευρίτιδος. Exſtat in bibl. Vindob. nr. 30. vid. de Neſſel part. III. pag. 42.

Miſcellanea quaedam medica, ex Galeno aliisque auctoribus excerpta, inprimis ex libro περὶ τῶν ἐξ ἐνυπνίων διαγνώσεως, ſunt in bibl. caeſar. *Vindob.* nr. 30. de Neſſel part. III. pag. 42. — *Miſcellanea medica ex Galeno et aliis antiquis auctoribus collecta in vſum Xenodochiorum et noſocomiorum* ſunt in bibl. caeſar. Vindob. nr. 37. de Neſſel part. III. p. 47.

Theophili et Stephani Athenienſis libellus de febrium differentiis ex Hippocrate et Galeno eſt in bibl. Vindobonenſ. de Neſſel nr. 52. part. III. pag. 55.

Διαθήκη τῶν τριῶν ἰατρῶν Γαληνῦ, Ἱπποκράτυς καὶ Μελετίυ τῦ σοφῦ περὶ τῆς τῦ ἀνθρώπυ κατασκευῆς exſtat in bibl. Vindob. nr. 53. de Neſſel part. III. pag. 56.

Anonymi auctoris eclogae graeco-barbarae ex Galeno in capita CLXXVI. diuiſa ſunt in bibl. *Vindob.* nr. 53. de Neſſel l. c. — *Excerpta quaedam ex Galeno et aliis de morbis et medicamentis variis* ſunt in bibl. *Barocciana* nr. 88. catal. MSS. Angl. et Hibern. — *Galeni fragmentum protheoriae de cauſis variorum morborum* eſt in bibl. Barocciana nr. 131. ibid. — *Antidota et medicamenta ex Hippocrate et Galeno collecta* ſunt in bibl. Barocciana nr. 150. — *Galeni fragmenta quaedam ſunt in bibl. G. Laudi* catal. MSS. Angl. nr. 877. — *The virtues of herbs which are hot or cold and for how manoy things they are good, after Platon, Galen and Hippocrates.* Exſtat in bibl. Bodleian. catal. MSS. Angl. nr. 2062. — *Secreta glorioſiſſimi Galeni* ſunt in bibl. Bodlei. catal. MSS. Angl. nr. 2461. — *Galeni chirurgia, ſiue capitula varia ex eius operibus collecta* exſtant in bibl. Bodlei. ibid. nr. 3500.

Galeni liber de XII. portis eſt in biblioth. *Aſhmolean.* catal. MSS. Angl. nr. 7638 et 7787. — *Galeni fragmentum* exſtat lat. in bibl. colleg. vniuerſit. Oxon. nr. 118.

Rabbi Nathan Ioel Palkeira ſententiae ex Hippocrate, Galeno, Auicenna, R. Maimonide. Citantur a Wolfio in bibl. Hebr. — *Anonymi introductio ad ea, quae Galenus de re medica ſcripſit* exſtat hebraice in bibl. publ. Pariſ. nr. 401. — *Galeni de medicinis experimentatis a Iohannitio verſus* eſt in bibl. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMMDCCCLXXXXIII. — *Galeni de qualitate herbarum et aromatum* in bibl. publ. *Pariſ.* nr. MMMMMMDCCCXXXVII.

Magnum volumen, continens XXI. tractatus medicos, conuerſus ex auctoribus arabicis et graecis: Ibn Zohar, Ibn Sina, Reſi, Ibn Ruſſd, Abul Walid Ibn Ruſſd, Mohamed Ibn Ruſſd, Ali Ibn Ruſwan, Honain f. Iſhac, Hippocrate, Galeno exſtat *hebraice* inter MSS. legati Scaligeriani in bibl. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. ei. biblioth. pag. 404. nr. 2.

Commentarius in librum philoſoph. et medic. adornatus ex Ariſtotele, Galeno, Ibn Sina, Iſaaco Iſraelita, etc. exſtat *hebraice* in libr. Warnerianis biblioth. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. ei. biblioth. pag. 407. nr. 39. — *De remediis quorumdam morborum ex Galeno, Ibn Zohar,* cet. exſtat in libr. legat. Warneriani biblioth. acad. *Lugd. Batau.* vid. catal. ei. biblioth. pag. 407. nr. 40. — *Galenus de arte medica et conſeruanda valetudine verſus ab Abul Fergi Abdallah* exſtat arabice in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* nr. 748. catal. pag. 441.

Galenus de prohibenda ſepultura in certo morborum ſeu morbis dubiae genere ad iuſtum tempus verſus et explicatus ab Abu Said Abdallah exſtat *arabice* in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* nr. 749. pag. 441.

Galenus

Galenus de vocibus in medica arte vsitatis tractatus ex graeco idiomate in Syriacum, et ex hoc in Arabicum versus exstat in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* nr. 762. catal. pag. 441. — *Mordechai fil. Schelomo de remediis morborum ex Razeo, Mesue, Galeno, et authoribus latinis hebraice* exstat in biblioth. acad. Lugd. Batau. nr. 794. pag. 442.

Ibn Beitar medicamenta simplicia ordine alphabetico. Auctor collegit hoc opus ex Galeno, Dioscoride. Exstat *arabice* in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* nr. 805. p. 443. Arabice etiam exstat inter libros, quos bibliothecae Vpsaliensi dedit Io. Gabr. Sparwenfeld. vid. catal. eor. libror. pag. 4. nr. 5. vbi permulta simul leguntur, ad historiam huius libri celeberrimi facientia.

Galeni de medicamentis expertis cum tabulis medicamentorum simplicium. Exstat ex Honaini versione *arab.* in bibl. Escurial. Casiri nr. 846. Citat Auicennam.

XV. Praeter hos libros *Galeni*, qui aut integri ad nos peruenerunt, aut laceri, mutili, interpolati, vel etiam plane suppostitii, ac alium auctorem habentes, multos Galenus scripsit, qui temporum iniuria interierunt. Enarrabo primum libros Galeni, qui interierunt, ad medicinam pertinentes, deinde eos, qui ad aliarum disciplinarum genera ab eo scripti sunt:

Περὶ τῆς τεκνολογίας librum citat ipse in comment. I. in prognost. Hipp. text. 11.

Περὶ τῆς τῶν αἰτίων διαφορᾶς citat in libr. I. de loc. adfect. cap. vlt.

Τῆς ἀνατομικῆς διαφωνίας libros citat in libr. I. administrat. anatom. cap. 4. περὶ πάσης τῆς ἐν ταῖς ἀνατομαῖς διαφωνίας citat in libr. VI. anatomicar. administrat. cap. 12.

Περὶ σφαλμάτων ἀνατομικῶν καὶ τῶν ἐκείνων αἰτίων, citatur in libr. III. de vsu partium corporis humani.

Περὶ ζώντων ἀνατομῆς β'. *De anatome viuorum.* Citat eos de libris propr. cap. 3. et saepius.

Περὶ τεθνεότων ἀνατομῆς. *De anatome mortuorum.* Citat hunc librum de libr. propr. cap. 3.

De partibus similaribus se scripsisse refert in libr. VIII. de Hippocratis et Platonis decretis et in praefat. commentar. in Hippocratem de natura humana.

Περὶ τῶν κατὰ Πραξαγόραν τὸν Νικάρχου χυμῶν citat in libr. II. de natural. facult. cap. 9. ad finem.

Περὶ τῶν ἰδιότητι τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργούντων liber citatur in libr. XI. de simplic. medicamentor. facultatibus.

Περὶ τῶν γνησίων Ἱπποκράτους συγγραμμάτων. De genuinis scriptis Hippocratis citat in comment. I. in Hipp. de humoribus in edit. Charterii tom. VIII. pag. 509.

Commentarios de Hippocratis anatome citat in libr. VII. de Hippocratis et Platonis decretis cap. 4. et in comment. in V. Hippocr aphorism. 48. Erant libri VI. de quibus loquitur in cap. 1. de libr. propriis. Scripsit eos annum aetatis agens XXXIV.

Κενωμ-

Κενεμένων αἰτίας citantur in libr. IV. de fimplic. medicamentor. facultatibus cap. 1.

Commentarios in Archigenis de pulfibus libros citat in libr. II. de different. febr. cap. 8. Erant libris VIII. comprehenfi. Gal. de libr. prop. cap. 5.

Περὶ τῆς τῦ πνεύμονος κὴ θώρακος κινήσεως βιβλία γ΄. *Libri tres de motu thoracis et pulmonum.* Citat eos in cap. 2. de libris propr. et libro VI. de vfu partium. Fragmentum, hunc titulum habens, quod adhuc exftat, recenfui fupra.

Περὶ ἰατρικῶν ὀνομάτων, citatur in libr. II. de different. febr. cap. 9. Sed hic liber eft forte is, qui exftat definitionum medicarum titulo.

Περὶ κρισίμων συμπτωμάτων citatur in comment. II. in Hippocr. de diaeta in acutis.

Περὶ τῶν ἀπλῶν διαθέσεων citatur in libr. II. de difficult. refpirat. cap. 7.

Περὶ μηχανημάτων citatur apud *Oribaf.* de machinamentis cap. 6. tom. XII. edit. Charter. pag. 560.

Περὶ ζωοτομίας, citatur in libr. IV. de loc. adfect. cap. 9.

Περὶ τῆς ὁμοιομερῶν σωμάτων διαφορᾶς citatur in libr. VII. de decretis Hippocratis et Platonis.

Ἰατρικῶν ὀνομάτων πραγματεία, in qua totus liber de vocabulo ςοιχεῖυ. Citat hunc librum in libr. VII. de Hippocratis et Platonis decretis, et faepius.

Ὀπτικοὶ λόγοι citantur in libro X. de vfu partium.

Διάγνωσις τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς παθῶν citatur in cap. 2. de libris propriis et faepius. De fragmentis ex hoc libro vid. fupra.

In Herophili artem de pulfibus libri citantur in libr. II. de praefag. ex pulfib. cap. 3.

Προτρεπτικὸς ἐπὶ ἰατρικήν. Eft forte non diuerfus a προτρεπτικῷ ἐπὶ τὰς τέχνας, quem fupra inter Galeni libros recenfui.

Περὶ φωνῆς βιβλία δ΄. Scripfit hos libros ad Boethum, confularem virum, peripateticum, vid. de libr. propr. cap. 1. et de ordine librorum fuorum libellum. Citat Galenus hos libros faepius.

De febrium fignificatione citatur in libr. II. de crifibus cap. 8.

Περὶ χρωμάτων. De Hippocratis et Platonis decretis libr. VI.

De femitertiana citatur in commentar. II. in VI. epidem. Hippocratis.

Commentarii de methodica fecta citantur in libr. aduerfus Iulianum cap. 5. et cap. 9. de libr. propr.

De Afclepiadis placitis citatur in libr. XII. method. medendi cap. 7. et de curandi ratione per venaefect. cap. 2. Erant libri VIII. de libr. propr. cap. 8.

De morbis oculorum citantur in libr. de humoribus pag. 11.

De Erafiftrati anatome libri III. citantur in cap. 1. et 7. de libr. propriis. Scripfit eos annum aetatis agens XXXIV.

Ignorata

Ignorata a Lyco in anatome. De his refert in cap. 2. de libr. propriis.

Epitome librorum XX. anatomicorum Marini in IV. libris. de libr. propr. cap. 3.

Librorum anatomicorum Lyci omnium epitome. de libr. propr. cap. 3.

Περὶ τῶν συνεκτικῶν. de libr. propr. cap. 3.

Περὶ τῶν Ἐρασιστράτου θεραπευτικῶν λογισμῶν. de libr. propr. cap. 4.

In primum librum Erafistrati de febribus libri III. de libr. propr. cap. 7.

De Erafistrati curandi ratione libri V. de libr. propr. cap. 7.

De substantia animae secundum Asclepiadem. de libr. propr. cap. 8.

Τῆς Θεοδᾶ εἰσαγωγῆς ὑπομνήματα ἑ. de libr. propr. cap. 9.

Περὶ τῶν Μηνοδότου Σεβήρῳ ἕνδεκα βιβλ. de libr. propr. cap. 9.

Τῶν Σεραπίωνος πρὸς τὰς αἱρέσεις δύο. de libr. propr. cap. 9.

Περὶ τῆς ἰατρικῆς ἐμπειρίας. de libr. propr. cap. 9.

Περὶ τῆς τῶν ἐμπειρικῶν διαφωνίας βιβλ. γ΄. de libr. propr. cap. 9.

Πρὸς τὰ ἀντειρημένα τῆς διαφωνίας τῶν ἐμπειρικῶν τοῦ τε Θεοδᾶ κεφαλ. ὑπομνήματα γ΄. de libr. propr. cap. 9.

Εἰς τὸ Μηνοδότου Σεβήρῳ. de libr. propr. cap. 9.

Προτρεπτικὸς ἐπὶ ἰατρικήν. de libr. propr. cap. 9.

Σύνοψις τῶν Ἡρακλειδείων περὶ τῆς ἐμπειρικῆς αἱρέσεως ζ΄. de libr. propr. cap. 9.

XVI. Libros praeterea multos etiam scripsit, ad alias disciplinas, praeter medicinam, pertineotes, in primis ad philosophiam, in quam singulari plane studio incubuit. Eorum inscriptiones hic exhibebo: nullus enim eorum ad nos peruenit.

Περὶ ἀποδείξεως βιβλία πεντεκαίδεκα. *De demonstratione libri quindecim.* Quibus rationibus motus fuerit ad scribendos hos libros, quos modo geometrarum composuit, fuse enarrat in cap. 11. de libr. propriis. Voluit scilicet his libris probare, nullam esse demonstrationem validam, nisi geometrarum, vtiliaque ipsi visa ea, quae ex institutione philosophorum ex diuersis sectis audiuerit, in his libris in vnum collegit. Citauit etiam hos libros in libris suis medicinalibus saepissime. Exstare adhuc hos Galeni libros, de demonstratione scriptos, graece in Walachia, refert *della Valle* viagg. II. Vide et de hoc libro *Hieron. Mercurialem* in libr. IV. variar. lect. cap. 4. Fragmentum eius libri ex *Iohanne Philopono* recensui supra inter fragmenta.

Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας Ἀριστοτέλους βιβλία γ΄. *In librum de interpretatione Aristotelis libri tres.* de libr. propr. cap. 11.

Εἰς τὸ πρότερον περὶ τῶν συλλογισμῶν βιβλία δ΄. *In priorem de syllogismis libri quatuor.* de libr. propr. cap. 11.

Εἰς τὸ δεύτερον περὶ τῶν συλλογισμῶν βιβλία δ΄. *In alterum de syllogismis libri quatuor.* de libr. propr. cap. 11.

In priorem Aristotelis de syllogismis librum commentarii VI. de libr. propr. cap. II.

In alterum Aristotelis de demonstratione librum commentarii V. de libr. propr. cap. II. Is liber, vti et commentarius in libr. de syllogismis, non ad editionem erat scriptus. Commentarium III et IV. in Aristotelis alterum de demonstratione librum citat tamen in libr. IV. de pulsuum differentiis, cap. 17. Galenum Aristotelis ἐξεταστὴν dici a Themistio, notauit *Petr. Petitus*. Conf. *Menagius* ad Laert. pag. 208. edit. Wetsten.

Εἰς τὸ Θεοφράστου περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως βιβλία ϛ'. *In Theophrasti librum de affirmatione et negatione libri VI.* de libr. propr. cap. II.

Εἰς τὸ πρότερον λέξεως Εὐδήμου. *In priorem dictionis Eudemi.* de libr. propr. cap. II.

Commentarii in libros decem praedicamentorum Aristotelis. de libr. propr. cap. II. Composuit hos ad vsum eorum, qui hos libros legerent, neque voluit, vt publici iuris fierent.

Commentarii in libros Chrysippi συλλογιστικῶν. de libr. propr. cap. II. Confecit hos commentarios in puerili aetate, cum a patre praeceptori traditus esset, a quo in Chrysippi disciplina et Stoicorum philosophia institueretur.

Περὶ τῶν ἀναγκαίων εἰς τὰς ἀποδείξεις. *De necessariis ad demonstrationes.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν παραλειπομένων προτάσεων ἐν τῇ λέξει τῶν ἀποδείξεων. *De propositionibus praetermissis in lectione demonstrationum.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν ἰσοδυναμούντων προτάσεων. *De aequipollentibus propositionibus.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν κατὰ διότι ἀποδείξεων. *De demonstrationibus propter quod.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τοῦ τῶν συλλογισμῶν ἀριθμοῦ. *De syllogismorum numero.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ παραδείγματος βιβλ. β'. *De exemplo libri duo.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ ἐπαγωγῆς. *De inductione.* de libris propriis. cap. 12.

Περὶ εἰκόνος. *De imagine.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ εἰκότος. *De verosimili.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ ὁμοιότητος βιβλ. γ'. *De similitudine libri tres.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ ἐξ ὑποθέσεων ἀρχῶν. *De principiis ex suppositione.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν κατὰ τὸ γένος, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τῶν συζυγέντων αὐτοῖς, σημαινομένων ἡμῖν, κατὰ τὴν αὐτόματον φωνήν. *De iis, quae secundum genus, et secundum speciem, et coniugatis ipsis, significatis nobis spontanea voce.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τοῦ δυνατοῦ. *De possibili.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων βιβλ γ'. *De iis, quae multifariam dicuntur libri tres.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς τέχναις κοινῶν καὶ ἰδίων. *De communibus et propriis in artibus.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ

Περὶ τῶν ἑαυτὲς περιτρεπόντων λόγων. *De fermonibus, qui feipfos euertunt.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων. *De propofitionibus contingentibus.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῶν μικτῶν προτάσεων καὶ συλλογισμῶν. *De mixtis propofitionibus et fyllogismis.* de libr. propr. cap. 12.

Ὅπως χρὴ διακρίνειν τὴν πραγματικὴν ζήτησιν, τὸ κατ᾽ ὄνομα καὶ τὸ σημαινόμενον. *Quomodo difcernenda fit negotialis quaeftio rei ab ea, quae nominis et fignificati.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ Κλειτομάχε καὶ τῶν τῆς ἀποδείξεως αὐτε λύσεων. *De Clitomacho et demonftrationis eius folutionibus.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τε κοινε λόγε βιβλ. β΄. *De communi ratione libri duo.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῆς ἀρίστης διδασκαλίας ὑπὲρ Ἐπικτήτε πρὸς Φαβωρῖνον. *De optima doctrina pro Epicteto aduerfus Phauorinum.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ χρείας συλλογισμῶν. *De vfu fyllogismorum.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ χρείας τῶν εἰς τὲς συλλογισμὲς θεωρημάτων βιβλ. β΄. *De vfu praeceptorum ad fyllogismos.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῆς ἀρίστης αἱρέσεως. *De optima fecta.* de libr. propr. cap. 12. Non confundendus eft is liber cum eo de optima fecta, qui adhue exftat, et ad medicinales fectas fpectat.

Περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος βιβλ. γ΄. *De nominum rectitudine.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τε, τῶν ὄντων ἕκαστον ἕν τε εἶναι καὶ πολλά. *De eo, quodque eorum, quae funt, et vnum effe, et plura.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τε ὅτι τοῖς ἀντικειμένοις ἓν καὶ ταυτὸν ἐξ ἀνάγκης ἀκολεθεῖν ἀδύνατόν ἐστιν. *De eo, quod oppofitis, vnum et idem ex neceffitate confequens effe impoffibile fit.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς αἱρέσεως. *De demonftratiua fecta.* l. c. cap. 12.

Περὶ τῆς λογικῆς δευτέρας καὶ θεωρίας. *De ratione altera et fpeculatione.* l. c. cap. 12.

Διάλογοι πρὸς φιλόσοφον, ἰδίως τε κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας. *Dialogi ad philofophum, et feorfim de eo, quod fecundum communes notiones.* l. c. cap. 12.

Πρὸς τὲς ἐπηρεαστικῶς ἀκέοντας τῶν ὀνομάτων. *Aduerfus eos, qui contumeliofe accipiunt nomina.*

Περὶ τῶν ἰδίων καὶ κοινῶν ἐν ταῖς τέχναις. *De propriis et communibus in artibus.* l. c. cap. 12.

Περὶ τῆς τῶν τεχνῶν συστάσεως βιβλ. γ΄. *De artium conftitutione libri tres.* l. c. cap. 12.

Περὶ τῶν σημαινομένων ἐκ τῆς κατ᾽ εἶδος καὶ γένος φωνῆς, καὶ τῶν παρακειμένων αὐτοῖς. *De fignificatis ex voce fpeciei et generis, et ipfis adiacentibus.* l. c. cap. 12.

Σύνοψις τῆς ἀποδεικτικῆς θεωρίας. *Synopsis demonstratiuae contemplationis.* de libr. propr. cap. 12.

Περὶ τῆς κρίσεως τῶν διαφωνούντων ἐν τοῖς δόγμασιν. *De iudicio discrepantium in decretis.*

Ὅτι τῆς πρώτης οὐσίας ἀχώριστος ἡ ποσότης. *Quod a prima substantia inseparabilis sit quantitas.* l. c. cap. 12.

Περὶ τοῦ προτέρου. *De priori.* l. c. cap. 12.

Περὶ τῆς δι' ἀδυνάτου ἀποδείξεως. *De demonstratione per impossibile.* l. c. cap. 12.

Περὶ τῶν ἕνεκ' αὐτοῦ γινομένων. *De iis, quae sui causa fiunt.* l. c. cap. 12.

Περὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων. *De iis, quae multipliciter dicuntur.*

Περὶ τῆς κατ' ὄνομα καὶ σημαινόμενον ζητήσεως. *De quaestione secundum nomen et significatum.*

Περὶ τῶν ἰδίων ἑκάστῳ παθῶν καὶ ἁμαρτημάτων τῆς διαγνώσεως. *De propriorum cuique affectuum et peccatorum dignotione.* l. c. cap. 13.

Περὶ ἠθῶν βιβλ. δ'. *De moribus libri quatuor.* l. c. cap. 13.

Πρὸς τὸν Φαβωρῖνον κατὰ Σωκράτους. *Aduersus Phauorinum pro Socrate.* l. c. cap. 13.

Περὶ ἀλυπίας. *De indolentia.* l. c. cap. 13.

Περὶ τοῦ κατὰ φιλοσοφίαν τέλους. *De fine secundum philosophiam.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῆς τῶν ἐπιδεικνυμένων τοὺς ἀκούοντας συνουσίας. *De eorum congressu, qui demonstrant ad auditores.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῶν ἀναγινωσκόντων λάθρα. *De clam legentibus.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ κολάσεως ἰσότητος. *De peccatorum et poenae aequalitate.* l. c. cap. 13.

Περὶ παραμυθίας. *De consolatione.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῆς ἐν αὐλῇ Μενάρχου διατριβῆς, πρὸς Βακχίδην καὶ Κῦρον. *De commoratione Menarchi in aula ad Bacchidem et Cyrum.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῆς ἐν τοῖς διαλόγοις συνουσίας. *De congressu in dialogis.* l. c. cap. 13.

Πρὸς τοὺς ἀγοραίους ῥήτορας. *Ad forenses oratores* l. c. cap. 13.

Περὶ ἡδονῆς καὶ πόνου. *De voluptate et labore.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῶν ἀκολούθων ἑκάστου. *De his quae quodque sequuntur.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῶν δημοσίᾳ ῥηθέντων πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν αἱρέσεων. *De publice dictis aduersus sectarios.* l. c. cap. 13.

Περὶ αἰδοῦς βιβλ. β'. *De pudore libri duo.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῶν δημοσίᾳ ῥηθέντων κατὰ κολάκων. *De publice dictis contra adulatores.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῆς διαβολῆς, ἐν ᾧ καὶ περὶ τοῦ ἰδίου βίου. *De calumnia, in quo et de vita sua.* l. c. cap. 13.

Χρονίσκος

Κρονίσκοι (Χρονίσκοι) ζ'. *Saturnales septem.*

Πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν αἱρέσεων. *Aduersus sectarios.* de libr. propr. cap. 13.

Περὶ τῶν ἐπὶ Περτίνακος δημοσίᾳ ῥηθέντων. *De publice dictis coram Pertinace.* l. c. cap. 13.

Μέχρι πόσε τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς τιμῆς καὶ δόξης φροντιστέον ἐστί. *Quatenus parui ducere oporteat honorem et gloriam apud vulgus.* l. c. cap. 13.

Περὶ διαθηκῶν ποιήσεως. *De testamentorum confectione.* l. c. cap. 13.

Περὶ τῆς Πλάτωνος αἱρέσεως. *De Platonis secta.* l. c. cap. 14.

Πρὸς τοὺς ἑταίρους ἢ Πλάτων. *Ad sodales, seu Plato.* l. c. cap. 14.

Περὶ τῶν ἰδίων δοξῶν. *De propriis opinionibus.* l. c. cap. 14.

Περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα λογικῆς θεωρίας. *De ea, quae secundum Platonem est, rationali contemplatione.* l. c. cap. 14.

Πλατωνικῶν διαλόγων συνόψεως η'. *Platonicorum dialogorum compendia octo.* l. c. cap. 14.

Περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων. *De transitionibus in Philebo.* l. c. cap. 14.

Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν καὶ δυνάμεων γ'. *De animae partibus et facultatibus libri tres.* l. c. cap. 14.

Ὅτι ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν αἱ τῆς ψυχῆς ἕπονται δυνάμεις. *Quod corporis temperamenta animi facultates sequuntur.* l. c. cap. 14. Duplex erat eius libri editio. An idem cum eo, qui ad nos peruenit: *Quod animi mores corporis temperamenta sequantur?*

Εἰς τὸ Ἀριστοτέλους περὶ ἑρμηνείας ὑπομνήματα γ'. *In Aristotelis de interpretatione commentarii tres.* l. c. cap. 15.

Προτέρων ἀναλυτικῶν τοῦ προτέρου περὶ ς'. *Priorum resolutionum Aristotelis in priorem vltra sex.* l. c. cap. 15. Τοῦ δευτέρου ὑπομνήματα ε'. *In priorum posterioris commentarii quinque.*

Εἰς τὰς ι κατηγορίας ὑπομνήματα δ'. *In decem praedicamenta commentarii quatuor.* l. c. cap. 15.

Εἰς τὸ περὶ τῶν ποσαχῶς ὑπομνήματα γ'. *In Aristotelis de eo quot modis comm. tres.* l. c. cap. 15.

Εἰς τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον. *In primum mouens immotum.* l. c. cap. 15.

Εἰς τὸ περὶ λέξεως Εὐδήμου, ὑπομνήματα γ'. *In eum de dictione Eudemi commentarii tres.* l. c. cap. 15.

Περὶ τῶν κατὰ τὸ διότι ἀποδείξεων. *De demonstrationibus quare.* l. c. cap. 15.

Περὶ τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων καὶ συλλογισμῶν. *De contingentibus propositionibus et syllogismis.* l. c. cap. 15.

Περὶ τῆς κατὰ Χρύσιππον λογικῆς θεωρίας. *De rationali secundum Chrysippum contemplatione.* l. c. cap. 16.

Τῆς Χρυσίππε συλλογιςικῆς πρώτης, ὑπομνήματα γ΄. *Chryfippi fyllogifticae primae commentarii tres.* Δευτέρας ἕν. *Secundae unus.* de libr. propr. cap. 16.

Περὶ τῆς λογικῆς δυνάμεως καὶ θεωρίας βιβλ. ζ΄. *De rationali facultate et contemplatione libri feptem.* l. c. cap. 16.

Περὶ τῆς χρείας τῶν εἰς τὲς συλλογισμὲς θεωρημάτων. *De vfu praeceptorum ad fyllogismos.* l. c. cap. 16. [vid. iam pag. 467. et paulo poft.]

Ὅτι ἡ γεωμετρικὴ ἀναλυτικὴ ἀμείνων τῆς τῶν Στωϊκῶν. *Quod geometrica refolutio praeftantior fit, quam Stoicorum.* l. c. cap. 16.

Περὶ τῆς χρείας τῶν εἰς τὲς συλλογισμὲς θεωρημάτων βιβλ. β΄. *De vfu praeceptorum ad fyllogismos.* l. c. cap. 16.

Περὶ τῆς κατ᾽ Ἐπίκερον εὐδαίμονος καὶ μακαρίε βίε βιβλ. β΄. *De felici fecundum Epicurum et beata vita.* l. c. cap. 17.

Περὶ τῆς κατ᾽ Ἐπίκερον ἀμυδρῶ ἡδονῆς βιβλ. β΄. *De caduca voluptate fecundum Epicurum libri duo.* l. c. cap. 17.

Ὅτι τὰ ποιητικὰ τῆς ἡδονῆς ἐλλιπῶς Ἐπικέρῳ λέλεκται. *Quod efficientia voluptatem imperfecte ab Epicuro dicta funt.* l. c. cap. 17.

Περὶ τῆς ἡδονικῆς αἱρέσεως. *De voluptuaria fecta.* l. c. cap. 17.

Εἰ ἡ φιλολογία χρήσιμος εἰς τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν. *An philologia vtilis fit ad moralem philofophiam.* l. c. cap. 17.

Περὶ τῶν πρὸς τὲς σοφιςάς. *De iis, quae aduerfus fophiftas.* l. c. cap. 17.

Μητροδώρε ἐπιςολὴ πρὸς Κέλσον Ἐπικέρειον. *Metrodori epiftola ad Celfum Epicureum.* l. c. cap. 17.

Ἐπιςολὴ Πεδεντιανε Ἐπικερείε. *Epiftola Pudentiani Epicurei.* l. c. cap. 17.

Τῶν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν ὀνομάτων μή. *De vocabulis quae apud Atticos fcriptores libri quadraginta octo.* l. c. cap. 18. Saepius eius libri meminit in medicinalibus fuis libris.

Περὶ τῶν Ἰωνικῶν ὀνομάτων fe fcripturum promittit in libr. III. de differentiis pulfuum. cap. 1.

Τῶν παρ᾽ Εὐπόλιδι πολιτικῶν ὀνομάτων γ΄. *Ciuilium apud Eupolim vocabulorum libri tres.* l. c. cap. 18.

Τῶν παρὰ Ἀριςοφάνη πολιτικῶν ὀνομάτων βιβλ. έ. *Ciuilium vocabulorum, quae apud Ariftophanem libri V.* l. c. cap. 18.

Τῶν παρὰ Κρατίνῳ πολιτικῶν ὀνομάτων βιβλ. β΄. *Ciuilium vocabulorum apud Cratinum libri duo.* l. c. cap. 18.

Τῶν ἰδίων κωμικῶν ὀνομάτων παραδείγματα. *Propriorum comicis vocabulorum exempla.* l. c. cap. 18.

Εἰ χρήσιμον ἀνάγνωσμα τοῖς παιδευομένοις ἡ παλαιὰ κωμῳδία. *An vtilis lectio fit iis, qui erudiuntur, vetus comoedia.* l. c. cap. 18.

Πρὸς

Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσι τῇ φωνῇ. *Ad eos, qui reprehendunt voce soloecissantes.* de libr. propr. cap. 18.

Ἀττικῶν παράσημος. *Atticorum insigne.* l. c. cap. 18.

Περὶ σαφηνείας καὶ ἀσαφείας. *De perspicuitate et obscuritate.* l. c. cap. 18.

Εἰ δύναταί τις εἶναι κριτικὸς καὶ γραμματικός. *An possit aliquis esse criticus et grammaticus.* l. c. cap. 18.

Περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς εὑρέσεως. *De demonstratiua inuentione.* citat in libr. VII. method. medendi cap. 5.

XVII. *Codices manuscripti* librorum Galeni *omnium*, aut plurium, qui exstant, hi sunt, et quidem 1) *graeci.* — *Galeni libri omnes graeci* sunt in archiuio Basilicae S. Petri *Romano.* Montfauc. pag. 157. — *Galeni opera varia, voluminibus XVIII. comprehensa* exstant *graece* in biblioth. Ambrosiana Mediolan. Montfauc. pag. 497. — Codex erat in bibliotheca *Marc. Aurelii Seuerini.* Zootomia Democritea pag. 168. — *Iosephus Scaliger* Galenum sua manu emendauerat, qui codex est in bibliotheca Guelferbytensi. — In *Mosquensibus* bibliothecis exstant Galeni libri plures, graece scripti. Varietatem lectionis ex iis descripsit, et cum cl. Grunero communicauit cl. Matthaei.

Cl. de Murr, Patricius Noribergensis, possidet codicem MS. Casp. Hofmanni qui inscriptus est: *Analecta correctionum graeci codicis Galeni impressi Basileae, 1538. et respondent quidem folia et lineae citatae foliis et lineis dicti codicis: verum tributi sunt libri in septem classes, vt vulgo in Iuntarum editionibus et vltima Basileensi latina a Montano habentur. Inchoata Calendis Nouembrib. 1619. Absoluta XVII. Cal. Sept. 1622. Casp. Hofmann M. D. et P. P. Altorfii Noribergensium.* Hunc codicem cl. Grunero misit cl. de Murr, ea conditione, vt, quae in eo continentur, in publicum prodire is vir doctissimus iubeat. Edidit hinc programmate academico *specimen correctionum Galenicarum, ab* Casp. Hofmanno olim conscriptarum. Ienae 1776. 4.*

Galeni opera, cum scriptis libris comparata, sunt, vt puto, graece, inter libr. Ed. *Bernardi.* catal. MSS. Angl. nr. 7562. — In bibliotheca academiae *Ienensis* est editio graeca operum Galeni, Venet. apud Aldum, a *Cornario* anno 1532. nummis aureis XXX. emta, cum notis manuscriptis *Iani Cornarii*, medici quondam in hac academia celeberrimi. vid. *Mylii* memorabil. biblioth. Ienens. pag. 58. et cl. *Gruneri* progr. I—IV. *Iani Cornarii* coniecturae et emendationes Galenicae. Ien. 1788. 1789.* Sunt, Grunero teste, ita comparatae, vt et prodant ingenium Cornarii, et prodesse possint nouam editionem Galeni aggressuro.

Galeni de methodo sanandi libri XIV. non tamen integri, *Eius* de vsu partium. *Ei.* de Hippocratis et Platonis dogmatibus libri IV. *Ei.* de abortiuo foetu tractatus. *Ei.* de elementis secundum Hippocratem libri II. De naturalibus facultatibus libri III. De differentia symptomatum. De causis eorundem. De vsu pulsuum. De terminis medicis. De differentia febricitantium; sunt graece in biblioth. colleg. *Cai. Gonuiliens.* Cantabrig. nr. 946. 947. 948. 949. — *Galeni* libri multi sunt, vt puto, graece, in biblioth. *Vaticana.* Montfauc. pag. 10. *Galeni* opuscula multis in locis partim graece sunt in *Vaticana.* Montfauc. pag. 96.

pag. 96. Numeros codd. vid. ibidem. — *Galeni* opera quaedam sunt, nescio an graece, in biblioth. *Cassinens.* Montfauc. pag. 221.

Galenus de pulsibus et vrinis, cum aliis libris, ad medicinam pertinentibus, est, vt puto, graece, in bibiioth. monaster. *Cassinens.* Montfauc. pag. 222. — *Galeni* opera diuersa sunt, vt puto, *latine*, in biblioth. fratrum minor. *Cesenae*. Montfauc. pag. 433. — Galeni microtechne et alia sunt in biblioth. Diu. Marci *Veneta*. — vid. catal. pagg. saepe citatis. — *Galeni* libri permulti, graece scripti, recensentur, cum aliis, quorum titulus litteris non proditus est, a Montfauc. pag. 472. ceu exstantes in biblioth. Diu. Marci Veneta.

Galeni opera quaedam sunt in biblioth. Ambros. Mediolan. at recenti manu scripta. Montfauc. p. 529. — *Galeni* codices bene multi sunt in biblioth. ducis Mutinensis. Montfauc. pag. 531. — *Galeni* libri permulti, etiam in vnum collecti, sunt in biblioth. *Augustan.* vid. catal. ei. biblioth. in fol. — *Galeni* opera multa graece sunt in biblioth. Paulina et senatus Lipsiens. — *Galeni* opuscula exstant graece in biblioth. reg. Taurinensi. Montfauc. pag. 1397. et catal. cit. — *Galeni* et *Erotiani* quaedam, graece in bibl. *Naniana*. vid. catal. codd. graec. pag. 442. cod. CCXLIX.

Anonymi cuiusdam antiqui auctoris tabulae diuisionum, quae exstant in Cl. Galeni libris περὶ αἱρέσεων, siue de sectis; in libris duobus de curatione ad Glauconem; in libro de pulsibus ad Theutranem; in libro de differentia morborum; in libro de causis morborum; in libro de differentia symptomatum; et in libris tribus de causis symptomatum, qui sex posteriores libri, tamquam partes vnius eiusdemque πραγματείας ibi generaliter inscribuntur liber I. II. III. IV. V. VI. περὶ αἰτίας. Exstat in bibl. caesar. *Vindob.* Lambec. lib. VI. pag. 151. 152. de Nessel part. III. nr. 16. pag. 28.

Galeni quaedam opuscula, quae Iulius Caesar Scaliger descripsit, sine titulo, praemissis de se duobus carminibus graecis sunt in biblioth. acad. *Lugd. Batau.* et quidem ex legato Scaligeriano. vid. catal. ei. biblioth. pag. 339. 340.

2) *Latini*. — *Galeni* opera omnia exstant latine in biblioth. collegii Baliolensis Oxon. nr. 216. — *Galeni* opera, voluminibus V. comprehensa, exstant latine in bibl. Ambrosiana Mediolanensi. vid. Montfauc. pag. 514. — *Galeni* opera medica, saeculo XIV. scripta, exstant latine in bibliotheca monasterii Gaybaeensis.

Galenus de elementis secundum Hippocratem. Eiusdem de complexionibus. Eiusdem de malicia complexionis diuersae. Eiusdem de virtutibus medicinarum simplicium lib. V. Idem de morbo et accidente. Megategni eiusdem particulae XIV. Eiusdem de crisi libri III. Eiusdem de diebus criticis libri III. Idem de interioribus membris part. VI. Idem de virtutibus naturalibus cibariorum. Est inter codd. MSS. colleg. *Mertonens.* nr 685. — Varii tractatus Galeni sunt inter eosdem nr. 686. — *Galeni* ars parua cum aliis opusculis est inter eosd. nr. 689. — *Galeni* ars magna. Idem de morbo et accidente. Idem de interioribus. Tabula librorum Galeni. Epistola Galeni de humano corpore. Antiballomena Galeni. Signa mortis secundum Galenum sunt in bibl. colleg. *Cai. Gonuil.* nr. 955. 956. — Opera quaedam *Galeni*, translata per varios, sunt in biblioth. Domus S. Petri *Cantabrig.* nr. 1865.

Tractatus

Tractatus aliquot Galeni sunt in libr. If. Vossii nr. 2157. — Galenus de differentia morborum. De eorum causis. De praenotione. Qui sunt purgandi. Quomodo coarguendi, qui fingunt morbos. Quomodo per somnia dignoscendum. De crisibus libri III. De sectione venae est in libr. MSS. If. Vossii nr. 2248. — *Gal.* epist. de febribus, lat. cod. membr. saec. VIII. et eod. membr. saec. XIV. in *Galeni* artem paruam introductio *Ioannitii*, Ioh. Alexandrini discipuli. In bibl. *Bernensi.* vid. *Sinneri* catal. pag. 382.

XVIII. *Galeni* operum omnium *editiones graecae* hae sunt:

Γαληνȣ̃ α΄. β΄. γ΄. δ΄. ε΄. *Galeni librorum pars prima: altera: tertia: quarta: quinta; Venetiis apud Aldum*, sine anni mentione, qui tamen est ad finem priuilegii Clementis Papae VII. quod datum est Romae, sub annulo piscatoris, die XXVII. Ianuarii, anni 1525. Idque priuilegium eiusdem mensis et anni singulis partibus praefixum legitur. Forma est in folio minore. * — Voluminibus quinque vtplurimum in bibliothecis comprehensa opera Galeni in hac editione exstant. Molesta est, quod libri in capita diuisi non sunt, et quod foliorum numeri in singulis partibus toties incipiunt. Quae etiam caussa est, cur exemplaria, non omnes Galeni libros continentia, ideoque manca, in bibliothecis prostent. Cui tamen incommodo subuenit et registrum in singulas operum Galeni partes, a prima ad quintam, quod exstat in principio partis quintae, et index librorum, qui in singula parte continentur, cuique parti praefixus. Multa de opera, quam in hac editione paranda adhibuerit, gloriatur *Andreas Asulanus*, in praefatione dedicatoria part. I. ad Clementem VII. se incredibili studio omnes codices Galeni, quotquot in Italia et ipsa Graecia potuissent reperiri, conquisiuisse; suppleuisse multiplici labore, quae in singulis Galeni libris desiderarentur; redegisse in commodum ordinem libros singulos Galeni, esseque vsum in hoc labore iudicio operaque Io. Bapt. Opizonis, Papiensis, qui eum ad suscipiendum hoc munus apprime fuerat hortatus. Alteram partem operum Galeni dedicauit Asulanus Alberto Pio, Carporum principi: tertiam Io. Matthaeo Giberto, episcopo Veronensi, Clementis VII. Datario: quartam Hieron. Aleandro, antistiti Brundusino: quintam Io. Bapt. Opizoni, Patricio Papiensi et medico. Hunc Asulanus summopere laudat, ob operam Galeno impensam. *In eo restituendo*, scribit ad eum, *tantum tibi laboris ac vigiliarum impensum est*, *vti me saepe desperatio coepti subiret operis.* Ea editio Aldina, in qua, quae ad externum nitorem spectant, non sunt, quae possis desiderare, continet opera Galeni omnia, paucis exceptis, quae Charterius suae editioni ex MSS. bibliothecae regiae Parisinae addidit. Etsi summum studium in restituendis lacunis in Galeni libris impenderunt Opizo et Asulanus, collatis pluribus manuscriptis exemplaribus, tamen multas adhuc lacunas textus Aldinus habet, quarum magnam partem expleuit Ren. Charterius ex MSS. regiis Parisinis, ex parte etiam expleuerant iam antea editores singulorum operum. Hinc etsi non omnia praestitisse Opizonem et Asulanum in hac editione perficienda existimandum est, eos tamen multa atque praeclara praestitisse certum est, eosque, qui hanc editionem non satis emendatam, et vitiis laborantem perhibent, non quidem errare, nimis tamen acerba censura notare vtrumque hunc virum, longe meritissimos de Galeno, ac sine quorum opera dubium foret, quin Galeni textus talis hodie existeret, qualis exstat.

Γαληνȣ̃ ἅπαντα. *Galeni Pergameni*, *summi semper viri*, *quique primus artem* medicinae vniuersam, apud *priores homines obscuram et veluti errantem in perspicuam quandam*

et propriam expositionem traduxit, opera omnia, ad fidem exemplarium et perquam vetustorum exemplarium ita emendata atque restituta, vt nunc primum nata atque in lucem edita videri possint. (pars prima.) *Basil.* (apud Andr. Cratandrum.) 1538. Γαληνοῦ β'. *Galeni librorum pars secunda.* Γαληνοῦ γ'. *Galeni librorum pars tertia.* Γαληνοῦ δ'. *Galeni librorum pars quarta.* Γαληνοῦ ε'. *Galeni librorum pars quinta.* Hae partes prodiere omnes eodem anno, nempe 1538. fol. mai. *

Huic editioni alteri graecae operum Galeni omnium operam impenderunt aliquot docti viri, qui conquisitis exemplaribus MSS. non vnius generis solum, sed diuersis, curarunt primo, vt diligens fieret collatio prioris editionis ad haec manuscripta exemplaria: deinde adhibitis viris diligentibus ac industriis, opus ingens instaurarunt. His negotium est datum, vt iudicium suum adhiberent collationi exemplarium factae, quibusque in locis emendatio aut restitutio textus esset necessaria, vtque vniuersum opus diligenter ac religiose perpurgarent. Id factum esse sedulo, restitutis locis innumeris, qui corrupte legebantur, atque expletis etiam permultis, qui fuerant mutili, quibusdam etiam expunctis atque obelisco notatis: omnia haec religiose esse facta, nihil temere, nec sine multa praemeditatione, aut absque magna fide esse factitatum, monet Hieronymus Gemusaeus, cui tertia et quinta operum Galeni pars corrigenda atque restituenda obueuiret, in fine praefat. ad part. I. eorum operum Galeni. Alterius partis emendationem curauit Leonh. Fuchsius, qui, postquam in praefat. ad part. II. de erroribus mendisque editionis Aldinae valde conquestus est, ipse fatetur, se in emendandis his alterius partis Galeni libris (sunt vero libri maximam ad partem de medicamentis) magis ingenio suo et latinis versionibus, minus aliis, iisque praestantioribus auxiliis esse vsum. In praefatione ad part. III. maxima laus laboris, in hac editione impensi, tribuitur Ioach. Camerario et Leonh. Fuchsio: particula laudis tribuitur etiam Hier. Gemusaeo a typographis. Quartam partem curauit Ioach. Camerarius, paucis etiam, vt videtur codicibus MSS. adiutus, magis vero versionibus latinis. Editio haec est longe emendatior Aldina quidem, at ob caussas, quas adduxi, non omnibus numeris absoluta. Typographos nec operae, nec sumtibus pepercisse, ad efficiendum, vt ea editio prodiret quam emendatissima, eam tamen innumeris in locis esse deprauatissimam, teste etiam Iac. Syluio adducto, refert *Conr. Gesnerus* in Embl. I. de operum Galeni edit. quod praefixum est editioni Frobenianae oper. Galeni latinae tertiae. Continentur in ea ii tantum libri, quos Asulanus praelo mandauerat, quae Asulani editio, quidquid contradixerint ii, qui hanc curarunt, ei pro fundamento fuit. Additus est tantum parti quintae Galeni liber de ossibus, et quidem latine. Textus in capita non distinctus est. Externa ceterum facies huius editionis talis est, vt vix multa queas desiderare, siue chartae teneritudinem, siue firmitatem, siue albedinem, spectes.

Graeca et latina vnica tantum editio prodiit, eaque voluminosissima quidem, etsi non optima. — *Hippocratis Coi et Claudii Galeni Pergameni Archiatron Opera. Renatus Charterius, Vindocinensis, Doctor Medicus Paris. Regis Christianissimi consiliarius medicus, ac Professor, plurima interpretatus, vniuersa emendauit, instaurauit, notauit, auxit, secundum distinctas medicinae partes in tredecim tomos digessit, et coniunctim Graece et Latine primus edidit. Lutetiae Parisiorum, apud Iacobum Villery, bibliopolam,* 1679. fol. mai. *

Tomi

Tomi eius operis sunt XIII. qui omnes annum 1679. in titulo notatum exhibent: tomus IX. in duas partes diuisus est. Altera pars eius tomi paginarum numerum peculiarem habet. Molitus est Charterius eam editionem molis maximae ab anno MDCXXXIX. Ad finem perducta est demum post mortem Charterii, anno MDCLXXIX. Quaedam hinc est, etsi vna tantum impressio singulorum tomorum est, in iis, praesertim in prioribus tomis, diuersitas. Duas tabulas, aeri incisas, addidit Charterius tomo primo, quae vero, quoniam incidebantur, postquam tomi primi exemplaria multa erant diuendita, in permultis exemplaribus desunt. (Desunt etiam in meo exemplari, in quo tomi primi titulus tantum ornatus est effigiebus, aeri incisis, Hippocratis et Galeni.) Tomus primus, qui iam anno MDCXXXIX. editus est, aliqua habet propria, quae in eodem tomo, vbi editus est anno MDCLXXIX. desunt, in eoque quaedam sunt, quae in priore editione desiderantur. Sic antiquior editio duabus schedis gaudet; quae in vltima desiderantur, in editione vero eius tomi anni MDCLXXIX. scheda est, quae in editione anni MDCXXXIX. non reperitur. Magni tamen momenti hanc diuersitatem, quae inter editionem tomi primi anni MDCXXXIX. et anni MDCLXXIX. intercedit, non esse, monet *de Villiers* in epistola de editione operum Hippocratis et Galeni, per Renatum Charterium emissa, quae legitur in: *Memoires de Goulin*, et prodiit etiam seorsim: *Lettre de Mr. Villiers sur l'edition grecque et latine des Oeuvres d'Hippocrate et de Galent publiée par Ren. Chartier. à Paris.* 1776. 4. Medicinam per XXXIX. annos iam exercuerat Charterius, quum anno MDCXXXIX. primam operum Hippocratis et Galeni partem emitteret, edideratque iam anno MDCVII. paranymphum in gratiam quinque laureae candidatorum. Non *Renatum*, sed potius *Ioannem Charterium*, Palladii synopsin de febribus edidisse, a *Renato Charterio* indicem in Galenum esse compositum, qui et lucem viderit, (uos hunc indicem nunquam vidimus,) refert idem *Villiers.* Ceterum Ren. Charterius ad edenda haec Hippocratis et Galeni opera sumtus impendit 50,000. imperialium. Exemplaria operis, quae fiscus regius sibi mancipauit post obitum Charterii, ab eo diuendita sunt, cum idem fiscus Tournefortii elementa, ipsi quoque mancipata post factas impensas 100,000. imperialium, anno MDCXCIV. non diuenderet, sed dono daret doctis viris aliisque. Ceterum multa sunt, quae laudat Villiers in hac editione, inprimis versiones latinas, a Charterio fere omnes emendatas, optatque, vt ea Hippocratis et Galeni editio, iterato labore ad nouam editionem impenso, vulgatior fiat. — De labore, quem Charterius Hippocrati impendit, dixi iam in libr. II. huius bibliothecae, cap. 23. §. 30. tom. II. pag. 605. 606. Neque felicior fuit Charterius in Galeno edendo, quam in Hippocrate, imo minus adhuc felix, quod in Galeno edendo longe plura erant praestanda, quam in Hippocrate. Negandum quidem non est, habitum externum huius editionis, nisi splendidum, tamen et talem esse, qui oculos, delicatorum etiam, non laedat; libros Galeni eo ordine esse dispositos, quo facile possint a legentium quoque reperiri; textum esse expressum secundum Basileensem graecam editionem (Aldina ipsi defuit,) et quidem multis locis mutatum ex codd. MS. bibliothecae publ. Parisinae, et aliarum bibliothecarum; versionem correctiorem edidisse, non quidem omnium, tamen plurium librorum Galeni Charterium; addidisseque in concisis notis ac variis lectionibus, quae tomis non quidem omnibus, tamen plurimis additae sunt, multas lectiones ex manuscriptis codicibus, editori operum Galeni olim vsui futuras: sed etiam non negandum est, multa esse facta a Charterio oscitanter: textum, versionem, omnia esse minus studiose correcta, quam par est, eumque et in emen-

emendando textu, et in hiatibus explendis minus ingenio esse vsum, magis vero ea fortuna, qua recepit bona malaque, prouti ea ipsi in codicibus manuscriptis reperire contigerit. Graecum textum singulorum librorum secundum latinas versiones praesertim editionum Iuntinarum, in capita et sectiones distinxit, quod vsui lectorum adprime inseruit. Iudicium etiam de Galeni libris longe plurimis tulit in concisis notis, sed et minus subtile, et subinde a veritate alienum. Addidisse se editioni suae multos libros Galeni, in operum omnium editionibus graecis desideratos, refert Charterius, sed horum tituli, etsi satis numerosi sunt, libri tamen, quos primus addidit, quique legentibus vtilitatem quamdam promittunt, valde numerosi non sunt. Praecipui libri, quos primum in hac operum Galeni collectione edidit, sunt liber Galeni de humoribus; de ossibus; de septimestri partu; de fasciis; de clysteribus. Correctiores ac restitutas magna ex parte edidit definitiones medicas; septimum de vsu partium librum, librum de septimestri partu; librum de comate secundum Hippocratem; de praenotione librum.

Editiones *latinae* prostant numerosissimae, libris Galeni a diuersis interpretibus ex graeco in latinam linguam translatis, atque in vnum collectis.

Galeni Pergamensis Medicorum omnium Principis Opera edita studio Diomedis Bonardi, Physici Brixiensis. Praecedit *tabula librorum Galieni cum praefatione editoris:* Tum rubro: *Galieni Pergamensis Medicorum omnium principis Opera Foeliciter incheant. Et primo liber de sectis: Instruens introducendos, in medicina quam sectam debeant imitari.* In fine: *Explicit liber galieni qui communiter dicitur liber decem tractatuum*, etc. Deinde: *Que in primo volumine continentur Galieni opera feliciter explicjunt: venetiis per Philippum Pintium de Caneto impressa. Anno MCDLXXXX. die vero XXVII. augusti. Augustino barbadico serenissimo Venetorum principe.* Accedit *Ioannis pet. Pintii mantuani carmen in laudem galieni nuper integro volumine reparati.* Registr. et Symbol. typograph. Volumini secundo praefixus est titulus sequens rubro: *Galieni principis Medicorum Liber de elementis foeliciter incipit.* In fine: *Explicit liber galieni ad Glauconem. Tabula librorum gali ni qui in secundo volumine continentur.* Character Gothicus cum signatura folior. — Vide de hac principe latina editione operum Galeni *Fossium* in catal. codd. saec. XV. impress. biblioth. Magliabech. tom. I. col. 717 sqq. et summe Reu. *Panzerum*, in annal. typograph. vol. III. pag. 291. et auctores, quos ibi citat. Ignota fuit haec editio *Conrado Gernero.* vid. Ei. emblema II. de Galeni operum editionibus latinis, edit. III. Frobenian. praemissum. Conf. etiam de hac editione *Io. Frid. Ehrmann progr. Acad. de Galeni editione Venet. 1490. Argent.* 1782. fol. *

Pars secunda operum Galieni impressione secunda. fol. mai. o Charact. Goth. Nulla signat. folior. In fine leguntur haec: *Huius consumatione omnia clauduntur hac sola impressione G. opera tali munita a Serenissimo Venetorum Ducali Dñio gratia et privilegio: ut si qs i decenium aliena fuerit ausus impressione deferre Venetias vel sub Venetorum dominium Galeni opa vel delata quomodo libet mercari noverit se decem ducator. penam pro cor. singulo volumine incurrisse.*

Secundae partis eius editionis mihi tantum copia est: primam tamen existere, suadet et prima *latina* editio, in duo volumina diuisa, et inscriptio libri. Aduersa pagina tituli haec verba leguntur: *Incipit secunda pars operum Galeni in qua post determinationem rerum naturalium*

lium et non naturalium cum annexit: Ad res praeter nãm eisque annexa accedit. Incipit liber Galieni quomodo oportet redarguere simulantes aegritudinem. Lego hanc editionem prodiiſſe cura *Hier. Suriani*, Venetiis, per Bernh. Benalium, 1502. Circa annum 1511. prodiiſſe, notat Conr. Gesnerus, in embl. II. de Galeni editionibus. Operum Galeni pars prima emendata opera *Hier. Suriani*, Venet. 1502. fol. reg. erat in biblioth. Gunzii pag. 379.

Tertiam impreſſionem ego numquam vidi: exſtare tamen eam, patet et ex titulo editionis quartae latinae, tertio volumine auctae, quam *Rusticus Placentinus* curauit, et ex dedicatione voluminis primi *quartae* impreſſionis, in qua *Rusticus Placentinus* id volumen magiſtro Ambroſio Variſio Roſato inſcripſit. Eius verba haec ſunt: *Chalcographi Papienſes libros Galeni iam ter in duobus voluminibus impreſſos reimprimere ſtatuentes, me enixe rogauerunt, vt illis in memoriam aliquid meo adducerem conſilio, quo quarta eor. impreſſio Galeni doctrinam amantibus gratior redderetur et vtilior.* Notat deinde Ruſticus, ſe, cum Galeni opera tribus editionibus antea expreſſa, duobus voluminibus fuerint comprehenſa, *tertium* volumen addidiſſe.

Quarta impreſſio ornatiſſima: continens omnes Galeni libros a Ps impreſſos: melius qm. prius ordinatos, et magis qm. antea emendatos. Emittensque alios eiusdem libros nunquã cum aliis impreſſos: impreſſione tamen dignos, doctrinam ipſius decorãtes atque perficientes: in tertio volumine nouiter imprimendo. In fine legitur: *Habes, humaniſſime lector, hoc primum volumen operum Galeni artium ac medicinae doc. praefulgẽtiſſimi qm. plurimis erroribus emẽdatũ: ac omni fere mẽda (vt humanitus fieri potuit) purgatũ: PAPIAEque ſummo cũ ſtudio elaboratũ, per IACOB Pauidrapium de Burgofrãcho. Anno Domini M.D.XV. pridie Calen. Octobris.* Alterum volumen impreſſum eſt Papiae, eod. anno, et per eumdem, Idibus Octobris. Voluminis tertii titulus in vltima parte differt a titulis duorum priorum voluminum. — *doctrinam ipſius decorantes atque perficientes: hoc tertio volumine aureo nuperrime impreſſo contentos.* In fine tertii voluminis haec leguntur: *Habetis facre philoſophie ac medicie cultores cãdidiſſimi in hoc Tertio praeclaro volumine diuerſa collectanea oper. Galeni, medicor. Monarche, variis verſionibus dilucidata: exactiſſimaque cura per ſolertẽ virum Iacob Pauidrapenſem: de Burgofrãco: PAPIAE abſoluta Anno A virgineo partu M.D.XVI. Pridie Idus Iunii.* fol.* — Tribus voluminibus conſtat haec editio. Ruſticus Placentinus, medicinae cultor, editionem curauit. Verſiones antiquas, ex arabico factas, et recentiores Laurentii Laurentiani, Nic. Leoniceni, Guil. Copi, librorum Galeni, non mutauit.

Primi voluminis Galeni impreſſio quinta. Quinta et vltima Galeni ĩpreſſio cõtinẽs omnes libros: quos prima, ſecunda, tertia et quarta continebat: verum longe melius qm. vnqm antea diſpoſitos: et emẽdatos. Cui addita fuere ſecundũ varias traductiones, omnia noua, quae in aliis impreſſionibus habentur. Ad lectoris autem prorſus ambiguitatem tollendam, ac omnium contentorum faciliorem inuentionem, pulcherrimus index in fronte cuiuscunque voluminis poſitus eſt, videlicet. (Nunc ſequuntur tituli primi voluminis Galeni.) In fine: *Anno dñi 522. die quinto Ianuarii Venetiis expenſis Luce Anto. de giunta. Florentini.* fol. mai.*

Secundi voluminis impreſſio quinta. in fin. *Venetiis Expenſis D. Luce Antonii de giunta Florentini. Anno 1522. die quinto Ianuarii.* fol. mai.*

Tertii voluminis Galeni impressio quinta. In fine: *Habetis sacre philosophie ac medicine cultores candidissimi in hoc Tertio preclaro volumine diuersa collectanea oper. Galeni medicorum Monarche variis versionibus dilucidata: exactissima cura, mandato et Expensis D. Luce Antonii de giunta florentini. Venetiis impressa anno a natiuitate dni 1522. die 5. Ianuarii.* fol. mai. * — Editionem curauit *Scipio Ferrarius*, Venetus, naturae, vti se ipsum vocat in praefat. sermocinator et minister, rationalium medicorum, Venetiis habitantium, collega. Editio voluminis tertii est ad quartam Papiensem expressa. Post titulum vol. III. legitur etiam Rustici Placentini dedicatio ad Symph. Campegium, quae et in Papiensi quarta in principio vol. III. legebatur.

Galeni operum impressio nouissima summo labore diligētique studio ab innumeris fermo erroribus asserta: omnes tam veteres q̄m nouas interpretationes continet: ac quatuor voluminibus digesta est: eos libros habet: quos index sequenti pagina collocatus significabit. MDXXVIII.

Secūdum Galeni wolumen nouissime post omnes impressiones exactius emendatum: ac longe magis quā vnquā antea in melius redactum: in quo res praeternaturales praecipue cōtinentur: quēadmodum index a tergo huius pagine constitutus facillimo ordine demonstrabit. MDXXVIII.

Galeni tertii voluminis impressio nouissima: latina omnia eius in Hip. cōmentaria: nec non alia quedam eiusdē opuscula cōtinens. modo post oēs impressiōes exactiꝰ emēdata. Aphorismor. praeterea index ad Nicolai leoniceni trāslationē faciēs noviter additur. Opera autem que in hoc volumine comprehēduntur ex īdice qui a tergo huius pagine descriptus est lector optime sigillatim cognosces. MDXXVIII.

Quartum Galeni volumen in quo noue trāslationes: quecunque ad hanc vsque diem in lucem exiere: nec in superioribus tribus continentur collecta sunt: opus aureum: summa diligentia: omnique studio nuperrime castigatum: atque vnde quaque perpolitum: velut deīceps ab epistola positus index dilucide cōmonstrabit. MDXXVIII. fol. mai. * Charact. Goth.

Ad finem voluminis primi haec verba leguntur, postquàm editor caussas tradidit, cur in primum volumen etiam libros de prognosi in morbis receperit: *Praedicto ergo de pronosticatiōe libro finito totam terminari volumus partem primā operū Galieni: ea que naturalia nō naturaliave sunt cū eor. annexis apprehendentem: quam cum sequentibus correctam erroribusve qmplurimis emendatam: vt humanitus fieri potuit tibi tradidit Scipio Ferrarius Venetus nature sermocinator et minister rationaliū medicor. Venetiis. Expensis vero d. Luce Anto. de giunta Florentini Impressam.* — In praefatione voluminis primi excusat Luc. Ant. de Giunta institutum suum, quod in Galeno edendo tam sedulus elaboret: id fieri ob librariorum Basileensium et Gallicorum morem, quibus parua Galeni opuscula sat magno pretio venalia sint: se vero effecturum, vt omnia Galeni scripta vilius etiam, quam vnum aut alterum basiliensem aut gallicanum librum, comparari posthac opera sua possint. In praefatione ad volumen tertium *Iulius Martianus Rota* refert, se eius editionem curasse, antiquis versionibus reiectis nouas easque politiores recepisse, addidisse etiam librum de oculis. Idem Iulius Martianus Rota nouarum interpretationum praestantiam et in praefatione ad quartum volumen tuetur. Rarissima haec est editio et paucis visa. Ignota erat Conrado Gesnero: neque-

neque Hallerus de ea refert. — Hactenus enarratas editiones latinas operum Galeni excepere, quae Venetiis, apud Iuntas prodierunt.

Primus Lucas Antonius Iunta, magni animi vir, et in magna apud Venetos existimatione, dispersa Galeni opera, multa etiam in latinum sermonem vel nondum, vel male translata, ac sine ordine tam numerosa, in vnum colligi curauit: et vel de integro vertenda, vel quae minus bene versa erant, ad exemplaria graeca, quorum multa manuscripta habuit, per doctissimos viros, Martianum Rotam, Ludouicum Belisarium, Io. Bernardum Felicianum, Augustinum Gadaldinum, et alios quosdam emendari: denique a celeberrimo medico et philosopho Io. Baptista Montano in certum ordinem omnes redigi. Quum vero in media huius primae editionis parte Lucas Antonius Iunta fatis concessisset, filii eius Thomas et Ioannes Maria inchoatum opus absoluerunt. Prodiit haec *prima* editio operum Galeni Venetiis apud Iuntas 1540. fol. Conf. de ea *Conr. Gesnerus* in embl. II. de Galeni operum editionibus latinis, quae hactenus typis sunt publicatae, praefixo edit. Frobenianae tertiae. Alii referunt, eam primam operum Galeni editionem Iuntinam prodiisse anno 1541.

Thomas et Ioannes Maria, fratres Iuntae, an. 1550. *alteram* editionem edidere, et nouo labore multa denuo et emendanda, et quaedam, non impressa prius, imprimenda curarunt atque adiicienda: tum quoque primo volumine, quae adhuc erant continua, a Io. Baptista Susio aptissime in capite dissecta sunt. Index copiosissimus a praestante medico, Antonio Musa Brassauolo, contextus est. Prodiit ea editio, vt prior, in folio. Curam eius gessit Augustinus Gadaldinus.

Tertia operum Galeni latina editio prodiit Venetiis, apud Iuntas, anno 1556. fol. Accessere ei editioni pauca quaedam, a Io. Bapt. Rasario accepta, praesertim quae librum de consuetudine compleant.

Quarta operum Galeni editio Venetiis apud Iuntas prodiit anno 1563. fol.

Quinta editio prodiit 1570. fol. Vtrique huic editioni noua quaedam accesserunt: alia facta emendatiora.

Galeni opera ex sexta Iuntarum editione. Venetiis, apud Iuntas, 1586. fol. * — Accessit huic editioni commentarius II. Galeni in librum II. Hipp. de morbis vulgaribus. Galeni in libros Hipp. de humoribus commentarii III. Adiectae sunt etiam libris singulis loca parallela ex Hippocrate, Auicenna cet. Curauit hanc editionem Io. Costaeus. Praefixa est Hier. Mercurialis tractatio de Galeni libris, Io. Bapt. Montani ad Luc. Ant. Iuntam de ordine librorum Galeni, et vita Galeni. Constat haec editio ex isagogicorum classe, ex classibus libror. Galeni septem, quas sequuntur extra ordinem classium libri, libri spurii et fragmenta.

Galeni opera ex septima Iuntarum editione. Venetiis apud Iuntas, 1597. fol. * — Complectitur haec editio, vt sexta, praemissis libris, quos vocant, isagogicis, opera Galeni in septem classes diuisa. Deinde sequuntur extra ordinem classium libri, spurii libri, et fragmenta. Omnia ipsius Galeni opera cum graecis codicibus et impressis exemplaribus graecis contulit atque emendauit *Fabius Paulinus*, medicus et graecarum litterarum professor Venetus. Additus vero est huic editioni liber de clysteribus et de colica. Accessit etiam ad hanc

hanc editionem, eique accommodatus est Antonii *Musae Brassauoli* index in omnes Galeni libros, omnium longe plenissimus perfectissimusque. Hinc ea editio ac eam sequentes, mox memorandae, prioribus longe praeferendae sunt. — *Octaua* latina operum *Galeni* editio prodiit Venetiis, apud Iuntas, 1600. fol. — *Nona* prodiit Venetiis, apud Iuntas, 1609. fol. * — *Decima* prodiit, qua tamen nona tantum iterum impressa est, Venetiis, apud Iuntas, 1625. fol. His omnibus editionibus additus est index Ant. Musae Brassauoli, qui tomum peculiarem, eumque vltimum, constituit. — Conf. de his operum Galeni editionibus *Bandini* historiam typograph. Iuntarum et operum, quae ex ea prodierunt, nec non Cl. Baldingeri, viri in litteraria disciplina versatissimi, libros: *Medicinisches Iournal* part. XXVIII. pag. 90. et *Neues Magazin für Aerzte* XIV. Bd. VI. St. pag. 519. 520.

Post enarratam hanc *editionum latinarum* operum Galeni familiam, quae apud Iuntas Venetiis prodierunt, enarranda est alia, aeque, inprimis ob editionem tertiam, nobilis familia editionum *latinarum*, quae Basileae, apud Frobenium prodierunt.

Omnia Cl. Galeni, Pergameni, opera, quotquot apud Graecos in hunc vsque diem extiterunt tum olim, tum non ita pridem hominum doctissimorum diligentia in latinam linguam conuersa, deinde recognita et pristinae integritati restituta. quibus praemissa est praefatio dedicatoria medicinae primam inuentionem eiusque incrementa, tum ipsam quoque Galeni vitam, ex eius operibus partim decerptam, prolixe depingens. Duplex praeterea adiectus est index totius operis. Basil. apud Froben. 1542. fol.* — Continet primum isagogicos libros dein operum *Galeni* tom. I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. et indicem, suo peculiari titulo instructum. Hieronymus Frobenius et Nicolaus Episcopius, typographi incomparabiles et per vniuersam Europam merito celeberrimi, qui, (verba sunt *Conr. Gesneri,*) vt ipsi doctrina atque virtutibus excellunt, ita doctissimorum hominum opera libenter ac liberaliter vtuntur, vt ea, quaecumque suis prelis committunt, quam castigatissime, summaque fide, diligentia ac industria publicentur, viri profecto litteris illustrandis nati, et praeclare magnificeque de vniuersa republica litteraria meriti, nec vmquam satis laudati, in hac prima editione operum Galeni latina primam Iuntarum editionem sequuti sunt.

Cl. Galeni opera quae ad nos extant, omnia, partim iam pridem, partim iam penitus recens a viris doctissimis in latinam linguam conuersa, et nunc multis recentissimis translationibus per Ianum Cornarium, medicum physicum, exornata: ab eodemque recognita ex toto et innumeris locis restitutis absolutissima. Accesserunt etiam nunc primum capitum numeri et argumenta per Conradum Gesnerum Medicum, in omnes libros, quae cum in alios multos, tum illos plerosque omnes, qui medicinae candidatis apprime necessarii lectu sunt, ita copiose ac methodice tractantur, vt legitimae epitomes instar haberi possint. His omnibus subiunctus est index foecundissimus, ab artis medicae peritissimo conscriptus. Basil. apud Froben. 1549. fol.* — Constat haec *altera* editio *Frobeniana* isagogicorum librorum peculiari classe, et operum tomis VIII. Index habet peculiarem titulum. Curauit hanc editionem *Ianus Cornarius*, qui translationes alior. ad graecum exemplar contulit recognouitque, ipsas versiones locis innumeris correxit, tantaque praestitisse in ea editione ipse refert, vt singulatim exponere cum vellet, quanta in hac editione adornanda praestiterit, aliud opus ipsi esset instituendum, quod omnium operum Galeni magnitudinem longe esset superaturum, etiamsi leui saltem brachio id agendum ipsi esset, vt, vbi, vnde, quare, alia atque alia mutasset, substituisset et reposuisset,

repofuiffet, indicaret. Promittit etiam Cornarius, fe breui graecum Galenum editurum. In ordine librorum Galeni Ioannem Baptiftam Montanum et Iuntinas editiones fequutus eft. Verfiones Galeni librorum, quas antea confecerat, recepit Cornarius emendatiores, nouas quoque permultorum librorum verfiones compofuit, quae in hac editione primum leguntur. Quosdam etiam Galeni libros addidit, qui in editionibus hactenus defiderabantur. Capitum argumenta fingulorum librorum, et quidem non fecundum latinas verfiones, fed fecundum graecum textum, Conr. Gesnerus vbique addidit, adiutus in eo labore a *Martino Micrenio*, Gandauenfi. Ceterum, etfi non negandum eft, Cornarium multum operae in hac editione adornanda impendiffe, eam tamen magna ex arte Iuntinis prioribus refpondere, iam notauit *Conr. Gesnerus* in praef. et prolegom. ad edit. III. Frobenianam.

Cl. Galeni Pergameni omnia, quae extant, in latinum fermonem conuerfa. Quibus poft fummam antea adhibitam diligentiam multum quoque nunc fplendoris acceffit quod loca quamplurima ex emendatorum exemplarium collatione et illuftrata fuerint, et caftigata. His accedunt nunc primum Conr. Gesneri praefatio et prolegomena tripartita de vita Galeni eiusque libris et interpretibus. Ex III. offic. Frobenianae editione. Bafil. apud Froben. 1562. fol. * Claffes funt poft ifagogicam I — VII. Deinde fequuntur extra ordinem claffium libri, libri Galeno adfcripti ac tandem index in omnia Galeni opera, a Guil. Grataroło compofitus. Index, titulo peculiari inftructus, annum habet vti titulus operum omnium, 1562. Reliquarum claffium tituli annum in fronte gerunt 1561. — Ea editio eft inter praeftantiffimas referenda ob Conr. Gesneri prolegomena in Galenum, in quibus is egit de vita Galeni, 1) de graecis Galeni operum editionibus, 2) de latinis editionibus eorumdem, 3) de libris quibusdam Galeni non exftantibus, et quinam in illorum vicem vfurpari poffint, 4) de noftri faeculi fcriptoribus, qui communia quaedam argumenta circa Galeni libros tractarunt. Catalogum etiam exhibuit fiue enumerationem librorum Galeni eo ordine, quo in hac editione et prius ex Io. Bapt. Montano fere fententia excufi funt. Singulis etiam libris adfcripfit Gesnerus, qui et quot interpretes eos latinos fecerint. In multis etiam argumenta protulit, admonuitque, qui quouis modo fingulos commentariis, adnotationibus, fcholiis, compendiis, illuftrauerint. Enarrauit etiam catalogo alphabetico ipfos fcriptores, qui in Galenum funt commentati, aut eius libros latinos fecerunt. Sequutus eft in ea editione *Conr. Gesnerus* tertiam Iuntarum editionem, indice tantum excepto, ac fuis prolegomenis. Succenfet enim iis, non raro indoctis et ad talem laborem minus idoneis viris, qui latinas verfiones aliorum corrigendo perpetuo infudant, quae quum dixit, Cornarium in mente forfan habuit: optat vero, vt graeca operum Galeni editio, textum exhibens, quam fieri poteft, emendatiffimum, in lucem emittatur.

Praeter has antiquas quinque, ac Iuntinas et Frobenianas editiones latinas operum Galeni, fequentes adhuc notandae funt:

Galeni opera omnia latine prodierunt in octo claffes digefta Venetiis, 1541. 8.* Prodiit haec editio induftria *Victoris Trincauellii*, nec non diligentia *Aug. Riccii.*

Aliam *latinam* editionem operum *Galeni*, quae anno 1561 et 1562. Venetiis, a Valgrifio cudebatur, notante Conr. Gesnero in embl. II. de operum Galeni editionibus latinis, non vidi. Exftat vero haec editio *Valgrifiana*, et exftat de ea *Vdenis Vtopienfis*, (fiue dubio *Io.*

 Bapt.

Bapt. Rasarii) de editione operum Galeni iudicium sine loco 1565.* Est scilicet id iudicium pro editione Valgrisiana 1562. aduersus Iuntinam 1565. Titulus huius Valgrisianae editionis est: *Galeni omnia, quae exstant, latine conuersa, diligentia et studio Io. Bapt. Rasarii emendata, nouo ordine, classib. scilicet VI. dispofita, libror. nuper inuentor. aucta; acc. et illi, quos non classicos existimauit, nec non libri Galeno adscripti a Rasario tum noua interpretatione, tum plerisque correctionibus illustrati.* Venet. apud Vincent. Valgrisium, 1562. fol.

Galeni Opera omnia latine. Lugd. apud Io. Frellonium, 1550. fol. — vid. de ea *Conr. Gesnerum* in embl. II. de operum Galeni editionibus latinis. Expressa est haec editio ad editionem alteram Frobenianam. — *Hallerus* refert de editionibus operum Galeni Lugd. 1536. fol. et 1554. fol. Priorem non vidi, neque Gesnerus de ea refert, hinc etiam eam non exstare existimo. Altera ab anno 1554. est ea, quae ad alteram Basileensem Lugduni prodiit.

XIX. *Collectiones* etiam exstant librorum Galeni, at non omnium. Partem earum iam enumeraui singulos Galeni libros recensendo. Hic vero omnes eas collectiones in vnum colligam, et ita quidem, vt primum *graecas*, deinde *graeco-latinas*, postremo vero loco *latinas* enarrem.

Graecae: Γαληνῦ θεραπευτικῆς μεθόδυ λόγος πρῶτος. In fine: Γαληνῦ πρὸς Γλαύκωνα θεραπευτικῶν τῶν εἰς δύο τὸ δεύτερον. Ἐνετίησιν ἐτυπώθη ἡ παρῦσα βίβλος. ἀναλώμασι τῦ εὐγενῦς καὶ δοκίμυ ἀνδρὸς, κυρίυ Νικολάυ Βλαςῦ τῦ κρῆτος. ἐπὶ ἄρχοντος Αὐγυςίνυ Βαρβαδίκυ τῦ μεγαλοπρεπεςάτυ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων ταςίην δεξιῶς ἡνιοχῦντος. ὐκ ἄνευ μέντοι προνομίυ. ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς Χριςῦ γενήσεως Χιλιοςῷ, πεντακοσιοςῷ πῦανεψιῶνος πέμπτῃ ἱςαμένυ. fol. mai.* — Conf. de hac editione, graecarum omnium prima, quibus aliquot Galeni libri excusi sunt, summe Reu. *Panzerum* in annal. typograph. vol. III. p. 479. et auctores, quos ibi citat. Character graecus est valde difficilis, typi sunt rudes. Paginarum et foliorum numeri desunt. Post ea, quae in fine leguntur, sequitur registrum operis pariter graecum. Insigne typographi librum claudit. Continentur in hac editione, quod et principium et finis indicat, (titulus enim alius plane deest,) libri Galeni de methodo medendi, et libri II. therapeuticon ad Glauconem.

Galeni de vrinis liber, nec non de boni et mali succi cibis liber, et de hirudinibus, reuulsione, cucurbitula, scarificatione libellus. graece. Lutet. Paris. apud Sim. Colinaeum. 8. sine anni mentione.

Galeni de elementis secundum Hippocratem libri II. Eiusdem de optima corporis nostri constitutione. Eiusdem de bono habitu Graece. Paris. apud Sorbonam, 1530. 8.

Cl. Galeni libri aliquot graeci, partim hactenus non visi, partim a mendis, quibus scatebant, innumeris, ad vetustissimos codices repurgati et integritati suae restituti Annotationibus illustrati per Io. Caium, Britannum, medicum, Basileae, apud Froben. 1544. 4.* Continentur in hac Caii collectione: 1) *liber primus de decretis Hippocratis et Platonis, graece et latine interprete Io. Caio;* 2) περὶ τῦ παρὰ Ἱπποκράτην κώματος, *graece;* 3) περὶ τῶν ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων, *libri IX. graece, cum annotationibus et argumentis Io. Caii;* 4) περὶ ἀντεμβαλλομένων, *graece;* 5) περὶ μυῶν κινήσεως. *libri II. cum annotationibus Io. Caii;* 6) περὶ χρείας μορίων, *libri VII. fragmentum;* 7) *Hippocratis* liber περὶ φαρμάκων, *graece*.

Galeni

Galeni de septimestri partu. Breuis designatio dogmatum Hippocratis. De ptisana. De ossibus libri. graece, emendati per Io. Caium. Basil. apud Io. Oporin. 1557. 8. *

Graecae et *latinae* editiones librorum quorumdam Galeni collectorum in vnum volumen hae sunt:

Medicorum schola, h. e. *Claudii Galeni isagoge seu medicus. Eiusdem definitionum medicinalium liber. Vterque graece pariter et latine summo studio ac diligentia in artis medicae tyronum gratiam excusus, adiecto duplici indice. Basil.* 1537. 8.* Editor est Seb. Singkeler.

Galeni de temperamentis libri III. Eiusdem de inaequali intemperie libellus cum Hippocratis iuramento. graece, cum versione lat. Th. Linacri. Basil. per Thom. Platterum, 1538. 8.

Galeni liber de optimo dicendi genere. Quod optimus medicus idem sit et philosophus. Graece et lat. Basil. 1556. 4.

Galeni opuscula varia a D. Theod. Goulstono, graece recensita, mendisque quamplurimis repurgata, et in linguam latinam clarius puriusque, quam ante hac, translata. Accessere ab eodem lectiones variae et annotationes criticae. Londini, 1640. 4.* Continentur in ea collectione: 1) Oratio ad artes et medicinam hortatoria; 2) Quod optimus medicus idem et philosophus; 3) de optimo dicendi genere; 4) de sectis; 5) de optima secta; 6) de dignoscendis curandisque animi adfectibus; 7) de curandis animi erratis; 8) de substantia facultatum naturalium; 9) Quod animi mores sequantur temperamentum corporis.

Collectiones latinae librorum *Galeni* hae sunt:

Nicolai Leoniceni in libros galeni e graeca in latinam linguam a se translatos prefatio cōmunis. Eiusdem in artem medicinalem Galeni prefatio. Galeni ars medicinalis nicolao leoniceno interprete que et ars parva dicitur. Eiusdem ad Franciscum Castellum in opus de tribus doctrinis ordinatis secundum Galeni sententiam prefatio. Eiusdem de tribus doctrinis ordinatis secundum Galeni sententiam opus. Galeni de differentiis febrium libri duo. Interprete Laurentio Laurentiano Florentino. in fol. sine loco et anno. *

Libri etiam quidam Galeni prodierunt in collectione, quam *articellam* vulgo nominant, saepius edita. *Articella. Ista sunt opera que in hoc preclaro libro continentur. Primo est liber Iohannitii qui dicitur isagoge in greco. Secundo libellus de pulsibus philareti. Tertio est libellus Theophili de vrinis. Quarto sunt hyppocratis aphorismi in ordinem collecti. Quinto sunt aphorismi eiusdem cum commento Galieni. Sexto liber pronosticorum cum translatione nona et antiqua. Septimo liber regiminis acutor. continens quattuor particulas. Octauo liber epidimior. Hyp. cum comen. VII. partic. contin ns. Nono est libellus hyp. qui intitulatur de natura fetus. Decimo liber Galieni qui dicitur tegni. Vndecimo libellus Gentilis de fulgineo de diuisione* etc. *Duodecimo libellus de lege hyp. et libellus qui dicitur iusiiurandum.* Venetiis 1513. fol.* Longe auctior, pluribus etiam Galeni libris, Lugd. 1515. 8.* Prostant et antiquiores editiones.

Geo. Valla, Placentino, interprete, in hoc volumine continentur; Nicephori logica. Geo. Valla de argumentis. Euclidis libr. XIV. elementorum. Hypsiclis interpretatio eiusdem libri Euclidis. Nicephorus de astrolabio. Proclus de astrolabio. Aristarchi Samii de magnitudinibus et distantiis solis et lunae. Timaeus de mundo. Cleonidis musica. Eusebii de quibusdam

busdam theologicis antiquitatibus. Cleomedes de mundo. Athenagorae de resurrectione. Aristoteles de coelo. Magna ethica. Ars poetica. Rhazes de pestilentia. Galenus de inaequali distemperantia; de bono habitu; de confirmatione corporis humani; de praesagitura; de praesagio; introductorium; de succedaneis. Alexander Aphrodis. de causis febrium. Psellus de victu humano. Venetiis, per Sim. Papiensem, dictum Beuilaquam, 1498. fol. * vid. *Fossium* l. c. II. col. 232 sqq.

Georg. Vallae de vrinae significatione ex Hippocrate, Paulo Aegineta ac Theophilo. Item Galeni quaestiones in Hippocratem. Diocl:s epistola de bona valetudine tuenda. Argent. sine anno. 8. *

Iohannici ad thegni Galieni liber ysagoge cum libro Philareti de pulsibus et libro Theophili de vrinis; acc. Hippocratis libri afforismorum a Theodoro Gaza e greco in lat. de nouo translatorum. it. Hipp. afforismi c. III. libris pronosticor. eiusd. et IV. regiminis acutor. et IV. Tegni Galeni; nec non amphorismi ad vnam quamque egritudinem collecti, vna c. aphorism. Io. Damasceni et flosculis medicinalibus ex Com. Celso extractis. Lugd. per Fr. Fradin, 1505. 8. Idem liber prodiit cum quibusdam Auicennae et nouo tractatu Almansoris, et collectis Iac. de Partibus Venet. per Petr. Bergomensem, 1507. 8. Fere respondet haec collectio articellae.

Nic. Leoniceni in libros Galeni e gr. in lat. linguam a se translatas Praef. eiusdem in artem medicinalem Galeni Praef. Galeni ars medicinalis, Nic. Leoniceno interprete, eiusd. opus de tribus doctrinis ordinatis sec. Galeni sententiam. c. praef. Galeni de differentiis febrium, libri II. interprete Laur. Laurentiano, Venet. per Iac. Pentium de Leucho. 1508. fol. — *Idem liber. Acc. Galeni in aphorismos Hippocratis, c. ipsis aphorismis, eod. Nic. Leoniceno interprete,* Ferrariae, per Ioh. Macciochium Bondenum. 1509. fol.

Galeni opera Nic. Leoniceno interprete; scil. de differentia morborum libri II. de inaequali intemperatura liber I. de arte curatiua ad Glauconem libri II. de crisibus libri III. Paris. in offic. Henr. Steph. 1514. 4. *

Galeni de morbis et symptomatis libri VI. de morborum differentia liber vnus. de morborum causis liber I. de symptomatum differentia liber vnus. de symptomatum causis lib. III. Guil. Copo Basil. interprete. Lutet. 1523. fol. *

Galeni dissectionis venarum arteriarumque commentarium. Eiusdem de neruis compendium Antonio Fortelo interprete. Paris. ex offic. S. Colinaei, 1526. 4. *

Galeni exhortatio ad bonas artes, praesertim medicam; de optimo dicendi genere, et qualem oporteat esse medicum. Erasmo Roterod. interprete. Basil. apud Froben. 1526. 8. *

Galeni de morbis et sympt. libri sex. De morborum differentia lib. I. De morborum causis lib. I. De sympto. differentia lib. I. De symptomatum caussis lib. III. Guil. Copo Basileensi interprete. Paris. in aedib. Hier. Denis, 1527. 12. *

Galeni de motu musculorum libri duo. Nic. Leoniceno interprete. Item Quos oportet purgare et quibus medicamentis purgantibus et quando. Paris. 1528. 8. *

Galeni de differentiis symptomatum liber I. De causis symptomatum libri III. Thoma Linacro interprete. Paris. apud Colinaeum. 1528. 8.

Galeni

Galeni aliquot libelli, scil. corporis temperaturam animi mores sequi; de vitiis animi et eorum remediis; de sectis; introductorius; de plenitudine; de optimo corporis statu; de bono corporis habitu; de elementis libri II. de atra bile; de tumoribus praeter naturam, per Io. Guinterum partim recogniti partim nunc primum versi, Basil. apud Froben. 1529. 4. *

Galeni de diebus decretoriis libri III. de morborum temporibus liber I. de generalibus morborum temporibus, (Io. Guintero interprete.) Paris. apud Simon. Colinaeum. 1529. 8.

Galeni dissectionis venarum arteriarumque commentarium; eiusdem de neruis compendium, Antonio Fortolo interprete, Basil. in aedib. Thom. Wolfii. * 1529. 8.

Galeni opera nunc demum a clarissimis iuxta et eruditis viris latinitate donata, iam vero ordine iusto et studio exquisitiore in lucem recens edita. Basil. apud Andr. Cratandr. 1529. fol. min. * Continentur in hac collectione *Erasmo* interpr. Ad bonas artes exhortatio. De optimo dicendi genere. Quod optimus medicus sit et philosophus. *Th. Linacro* interprete: De temperamentis. De inaequali intemperie. Method. medendi lib. XIV. De sanitate tuenda lib. VI. De natural. facultat. lib. III. De pulsuum vsu. *Guil. Copo* interprete: De locis affectis lib. VI. De morborum differentiis. De morborum causis. De symptomatum differentia. De symptomatum causis lib. III. *Laurentio Laurentiano* interprete: In Hippocratis praedictionum libr. III. Nic. Leoniceno interprete: In Hippocratis aphorismos lib. VII. Ars medicinalis. Artis curatiuae ad Glauconem lib. II. De differentiis febrium lib. II. De crisibus lib. II. De motibus musculorum lib. II. Antonio Fortolo interprete: De venarum arteriarumque dissectione lib. I. De neruorum dissectione. *Theodorico Gaudano* interprete: De ratione curandi per sanguinis missionem. De hirudinibus, reuulsione, cucurbitula, scarificatione. *Iona Philologo* interprete: Medicarum definitionum liber I. *Io. Petro Valla*, Placentino, interprete: Succidanea lib. I.

Galeni de compositione medicamentorum κατὰ γένη libr. VII. per Io. Guinterium latinitate donati. Eiusdem de ponderibus et mensuris liber Andr. Alciato interprete. Basil. 1530. fol.*

Cl. Galeni de anatomicis administrationibus libri IX. De constitutione artis medicae liber. De theriaca ad Pisonem commentariolus. De pulsibus ad medicinae candidatos liber. Per Io. Guinterium, Andernacum, latinitate iam recens donata. Basil. apud Andr. Cratandr. 1531. fol. *

Historiales campi per Symphor. Campegium in IV. libros digesti. Accedunt Symph. Campegii clysteriorum secundum Galeni mentem libellus et eiusdem de phlebotomia libri II. Basil. apud Andr. Cratandr. et Io. Bebel. 1532. fol.

Galeni in librum Hippocratis de victus ratione in morbis acutis commentarii IV. Io. Vasseo interprete, nec non eiusdem de semine libri II. Io. Guintero interprete, Basil. apud Andr. Cratandrum. 1533. fol.

Galeni de vsu partium corporis humani libri XVII. Nic. Regio interprete. De ptisana interprete Io. Poleto. De renum affectus dignotione et medicatione interpr. Chr. Heyl. Basil. 1533. fol. *

Galeni de Hippocratis et Platonis decretis latine Io. Bernh. Feliciano interprete. Accedunt Galeni de anatomia matricis lib. I. et de foetuum formatione lib. I. eodem Feliciano interprete.

prete. De cibis boni et mali succi interprete Ferdinando (Balamio) Siculo. De differentiis pulsuum. De dignoscendis pulsibus. De causis pulsuum. De praesagitione ex pulsibus, Hermanno Cruserio interprete. Basil. apud Andr. Cratandr. 1535. fol. *

Marcelli de medicamentis empiricis, physicis ac rationalibus liber, emendatus opera Iani Cornarii medici. Et Claud. Galeni libri nouem latini facti opera eiusdem Cornarii, nempe de causis respirationis lib. I. de vtilitate respirationis lib. I. de difficultate respirationis lib. III. de vteri dissectione lib. I. de foetus formatione, lib. I. de semine lib. II. Basil. 1536. fol. *

Galeni de causis respirationis lib. I. de vtilitate respirationis lib. I. et de difficultate respirationis lib. III. iam primum in latinam linguam conuersi Iano Cornario interprete. Basil. apud Froben. 1536. fol.

Galeni de vteri dissectione, lib. I. de foetus formatione lib. I. et de semine libri III. Iano Cornario interprete, Basil. apud Froben. 1536. fol.

Cl. Galeni opera omnium vtilissima, a doctissimis viris partim nunc primum latinitate donata, partim vero ad exemplaria graeca diligenter recognita. Basil. apud Cratandr. 1536. fol. * — Editor est *Iosephus Tectander.* Continentur in hac collectione: *Io. Guinterio interprete:* De facultatum naturalium substantia. Quod animi mores corporis temperamenta sequuntur. De propriorum animi cuiusque affectuum agnitione et remedio. De sectis. De elementis libri II. De optima corporis humani constitutione. De bono habitu. De plenitudine. De atra bile. De tumoribus praeter naturam. Introductio, seu medicus. In libr. Hippocr. de natura hominis commentt. II. De antidotis libri II. *Io. Vasseo, Meldensi:* De causis respirationis. De vsu respirationis. De spirandi difficultate libri III. *Hermanno Cruserio, Campensi:* In I. lib. Hippocr. de morbis vulgaribus commentt. III. In III. libr. Hipp. de morb. vulg. commentt. III. In libr. de salubri diaeta commentarius. *Ioachimo Camerario:* De theriaca ad Pamphilianum. *Huberto Barlando Philiatrio:* De paratu facilibus. *Iosepho Struthio:* De astrologia, siue prognostica de decubitu infirmorum. De vrinis. *Ferdinando Balamio:* de ossibus ad tyrones. *Continet etiam haec collectio* Galenum de venaesectione aduersus Erasistratum, et librum de eadem aduersus Erasistrateos Romae degentes, *Ios. Tectandro* interprete.

Galeni de curandi ratione per sanguinis missionem liber. Eiusdem de sanguisugis, reuulsione, cucurbitula, scarificatione tractatulus Theodorico Gaudano interpr. Venet. in offic. Diui Bernardini. 1537. 12. *

Georg. Vallae de simplicium natura liber vnus. Eiusdem de vrinae significatione ex Hippocrate, Paulo Aegineta et Theophilo. Item Galeni quaestiones in Hippocratem. Dioclis epistola de bona valetudine tuenda. Christophori Balistae in podagram concertatio. Argent. 1538. 8. *

Alexandri Aphrodisei de febrium causis et differentiis opusculum, Georg. Valla interprete. acc. Galeni praesagium experientia confirmatum, eod. interpr. Io. Damasceni de exquisita febrium curatione compendiosum diegema, Albano Torino auctore. Eiusd. aphorismor. libellus, eod. Torino paraphraste. Adhaec Sim. Grynaei medicinae commendatio, seu encomium. Basil. in offic. Rob. Winther. 1542. 8. *

Chirurgia

Chirurgia e graeco in latinum conuersa, Vido Vidio, Florentino, interprete, cum nonnullis eiusdem Vidii commentariis. Parif. 1544. fol. * Continentur in eo Hippocratis libri de fracturis, de articulis et de officina medici cum commentariis *Galeni. Galenus* de fasciis.

Oribasius de musculorum dissectione ex Galeno, Iunio Paulo Crasso interprete. Est autem pars libri XXV. Galeni dissectionis venarum arteriarumque commentarium. Eiusdem Gal. de neruis compendium. Antonio Fortolo Ioserienfi interprete. Parif. ex typograph. Io. Barbaei. 1546. fol. *

Augerii Ferrerii Tolosatis medici liber de somniis. Hippocratis de insomniis liber. Galeni liber de insomniis. Synesii liber de somniis. Lugd. 1549. 12. *

Galeni aliquot opuscula, nunc primum Venetorum opera inuenta et excusa, lat. scil. de Musculor. dissectione ad Tyrones liber integer; de vocalium instrumentor. dissectione August. Gadaldino interprete; breuis denotatio dogmatum Hippocr. Conr. Gesnero; Fragmentum ex IV. commentariis, quos ipse Galenus inscripsit, de iis, quae medice dicta sunt in Platonis Timaeo, Aug. Gadaldino; principium commentarii I. in libr. I. Hippocratis epidemiorum, Nicol. Machello interprete; Oribasii de Cucurbitulis, scarificatione, hirudinibus, deriuatione et reuulsione sermo, Aug. Gadaldino interprete, Lugd. apud Gul. Bouillium. 1550. 8. Prodiit et Lugd. 1556. 8. teste catal. bibl. Platner.

Galeni aliquot opera, a Leonh. Fuchsio, Tubingensis scholae professore publico latinitate donata et commentariis illustrata. De inaequali intemperie liber. De differentiis et caussis morborum symptomatumque libri VI. De iudiciis libri III. De curatione per sanguinis missionem liber I. Parif. apud Arnold. Birckmann et Iac. Dupuys. 1550. fol. * Est tomus primus commentarior. L. Fuchsii in Galenum. Alter comment. in libb. de different. febrium et de temperamentis continet, editusque est Parif. apud Iac. Dupuys, 1554. fol. * Tertius continet comment. in libb. de locor. affector. notitia. Parif. 1554. fol. *

Galeni de naturalibus facultatibus libri III. Th. Linacro interprete. Acc. Iac. Syluii cum scholiis, tum epitome in eosd. libros in tabulis expressa. Additus est de naturalium facultatum substantia liber et an sanguis in arteriis contineatur, Victore Trincauello interprete. Lugd. 1550. 12. *

Galenus de ossibus ad tyrones. De neruorum, musculorum, venarum et arteriarum, vocalium instrumentorum, vuluae dissectione libri. De motu musculorum libri II. Acc. Oribasii de musculorum dissectione libellus. Lugd. apud Rouillium, 1551. 12. *

Galeni de temperamentis libri III. De differentiis febrium libri duo ab Leonh. Fuchsio latinitate donati et commentariis illustrati. Parif. apud Iac. Dupuys, 1554. fol. *

Chirurgia. De chirurgia scriptores optimi quique veteres et recentiores plerique in Germania antehac non editi, nunc primum in vnum coniuncti volumen. Tiguri, per Andr. Gesnerum et Iac. Gesnerum, fratres. 1555. fol. * Continentur in ea collectione Galenus de fasciis. Oribas. de machinam.

Io. Caii opera aliquot et versiones, part. iam nota, part. recognita et aucta, scil. Caii de medendi methodo libri II. de ephemera Britannica, lib. I. acc. Galeni de libris suis lib. I. de ordine librorum suorum lib. I. de ratione victus, sec. Hippocr. in morbis acutis lib. I. non

ante

ante editus, de placitis Hippocrat. et Platonis liber primus, eodem Caio interprete, Louani, apud Ant. Mariam Bergagno. 1556. 8.

Galeni de theriaca ad Pisonem, interprete et commentatore Io. Iuuene, vna cum Galeni de antidotis libris II. ab Andr. Lacuna in epitomen redactis; acc. Io. Iuuenis epistola de medicamentis bezoardicis, quorum vsus a peste praeseruat, Antwerp. apud Io. Bellerum, 1575. 12.*

Galeni 1) *de optima corporis nostri constitutione*, 2) *de pleniore habitu*, 3) *de inaequali intemperie*, 4) *quomodo simulantes morbum sunt deprehendendi*, 5) *de ptisana; item et Io. Lalamantii de ptisana sui temporis libellus; emendata per eundem Lalamantium versio latina.* Heduae 1578. 8.

Iidem tractatus ex Io. Lalamantii recognitione et castigatione graeci codicis locis innumerabilibus; acc. eiusdem Lalamantii de ptisana sui temporis libellus. Geneu. apud Petr. Santandreanum. 1579. 8.* Titulus est: Cl. Galeni operum omnium latine propediem edendorum specimen. Galeni tractatus, quos Lalamantius edidit, consignati sunt in pagina tituli auersa.

De herba panacea, quam alii Tabacum, alii Petum aut Nicotianam vocant, ab Aegidio Euerato in ordinem redactus. Antwerp. 1587. 12.* Continentur in hoc libro simul *Galeni* liber de theriaca ad Pisonem, *Io. Iuuene* interprete ac commentatore, et *Galeni* de antidotis libri II. ab Andr. Lacuna in compendium redacti. Repetita est haec de tabaco *Euerati* tractatio, Vltraiect. 1644. 8.* in qua vero hi Galeni libelli desiderantur.

Galeni historiae medicinales, a Io. Bapt. Siluatico Mediolanensi medico Io. Petri filio enarratae. Acc. historiar. et rerum memorabilium index copiosissimus. Hanou. typogr. Wechel. 1605. fol.* -

Cl. Galeni oratio adhortatoria ad artium liberalium studium capessendum. Idem quod optimus medicus, nisi etiam philosophus, non sit. Ex interpretatione noua Sixti Arcerii, cum notis eiusdem, in quibus partim textus graecus emendatur, partim illustratur. Franeckerae, 1616. 4.*

XX. *Epitomen* quidam etiam ex Galeni operibus confecerunt, nimis voluminosis, quam vt sperari potuisset, fore, vt omnes eos legant. Hinc redacti in spatium angustius medicis melius arridebant. Primus laborem epitomes Galeni operum componendae suscepit *Andr. Lacuna.* Prima editio est: *Epitome Galeni operum in quatuor partes digesta, pulcherrima methodo vniuersam illius viri doctrinam complectens, per Andr. Lacunam.* — Basil. 1551. fol.* Altera eius epitomes editio est: *Epitomes omnium Galeni operum sectio prima per Andr. Lacunam.* Lugd. 1553. 12.* *Sectio altera.* ibid. eod. 12.* *Sectio tertia.* ibid. eod. 12.* Tria sunt volumina satis spissa.

Alia editio, cui accesserunt *Andr. Lacunae annotationes in Galeni interpretes*, item *de ponderibus et mensuris medicinalibus* prodiit *Basil.* 1571. fol.*

Epitome Galeni Pergameni operum in quatuor partes digesta pulcherrima methodo vniversam illius viri doctrinam complectens, per Dnum Andream Lacunam summa fide studioque collecta. Accesserunt eiusdem Andr. Lacunae annotationes in Galeni interpretes, quibus varii

varii loci, in quos hactenus impegere lectores, et explicantur, et summa fide restituuntur. Item de ponderibus et mensuris vtilis commentarius. Argentorati 1604. fol. ⁹ Non in capita diuisa est haec epitome, sed in margine argumenta adscripta sunt apte et diligenter. Laudata haec epitome est a multis, ob omnia in ea tradita, quae ad Galeni doctrinam vllo modo facere possint, omissa vero, quae Galenus aut contentiose, aut nimis prolixe protulerat. — Exstat quoque *Andr. Lacunae epitome omnium rerum et sententiarum memorabilium, commentariorum Galeni in Hippocratem, digestis in alphabeticum ordinem, seu aphorismis.*

Theatrum Galeni, hoc est, vniuersae medicinae, a medicorum principe Galeno diffusi sparsimque traditae promtuarium, quo vel indicis loco in omnes Galeni libros, vel locorum communium instar in re medica lector vtatur Aloysii Mundellae, Brixiensis, studio et labore per multos annos conditum et nunc demum editum. Basil. apud Episcop. 1568. fol. * Praebet hoc theatrum operum Galeni, quae genuina sunt, epitomes simul iustae, et indicis alphabetici copiosi vtilitatem, et simul fere locorum communium. Seorsim et in spurios libros elenchum condidit *Mundella.*

De *Symphoriani Campegii Speculo Galeni* dixi supra. Est, quem ipse Symphorianus adpellabat, Galenus abbreuiatus, vel incisus.

Galeni tot libris vti commode non possumus, nisi indice bono atque continente notanda omnia adiuti. Ad primam editionem Basileensem index est ab *Hieronymo Gemusaeo* confectus, satis bonus vtilisque. Separauit is genuinorum Galeni operum indicem a spuriorum, quem separatim composuit. Indicem in secundam editionem Basileensem alius quidam vir doctus composuit, etiam boni ac facilis vsus. Ad tertiam editionem Basileensem index est a *Guil. Gratarolo* compositus cum summo studio, atque vsus hinc commodi. Attamen hi indices multa quidem, nec omnia notanda continent. Hinc praeferendus est index in Galeni opera ab *Antonio Musa Brassauolo* compositus, et nimia fere prolixitate laborans, atque omnium longe copiosissimus. Is Iuntarum editioni secundae primum accessit: accessit etiam, vt puto reliquis Iuntarum editionibus: ad sextam saltim septimamque, quas editiones ad manus habeo, exstat. Exstat etiam editionibus Iuntarum post septimam adaptatus. Id etiam ad commendandum hunc indicem Brassauoli, Iuntarum editionibus additum, facit magnopere, quod, qui has editiones curarunt, praecipua ex libris Galeni, qui singulis editionibus primum accesserunt, excerpserunt, atque in indice, ac suis locis quaeque, notarunt. Lugdunensis editio Io. Frellonii indicem Gemusaei vsurpauit.

Leonhardus Legius, Papiensis medicus, anno 1519. edidit collectas a se propositiones ex Galeni libris, quam plurimas, et simul indicem alphabeticum secundum libros et capita, sed non valde copiosum.

Etsi quidem de vero rectoque ordine *Galeni* librorum nemo cogitauit, (is autem alius esse non potest, nisi chronologicus,) praeter *Labbeum:* multi tamen de ordine librorum Galeni et cogitarunt, et scripserunt. — Primus de ordine librorum Galeni systematico cogitauit *Iacobus Syluius*, in libro: *ordo et ordinis ratio in legendis Hippocratis et Galeni libris. Paris.* 1549. fol. * — Deinde *Io. Bapt. Montanus* duabus epistolis, altera scripta ad Lucam Ant. Iuntam, altera ad lectores, quae epistolae leguntur in fronte editionum Iuntinarum.

Fatetur autem, si per otium licuisset, se diligentius, accuratius, et eruditius omnia fuisse conscripturum. *Conradus Gesnerus* in catalogo operum Galeni, tertiae editioni Frobenianae latinae praefixo, passim de librorum Galeni ordine dixit, et, vbi eum immutauit, id non fecit, nisi caussa tradita. *Iulius Alexandrinus* etiam in libr. V. cap. 5. dialogi sui de medicina et medico idem argumentum tractauit, et *Gentilis* olim libellum edidit de diuisione librorum Galeni eorumque ordine et numero. Ait autem in epilogo, se collegisse suum libellum e dictis speculatoris in medicina.

XXI. *Commentarios* scripsere in plura Galeni opera, in vnum collectos, permulti auctores, quorum partem maximam longe enumeraui in recensione singulorum Galeni librorum. Notandum vero est, omnes fere Arabes Galenum esse sequutos, praesertim in ea medicinae parte, quae internos morbos respicit, nec non in ea parte theoretices, quae explicationi originum morborum operam dat, ac in anatome. Eadem et Arabistarum omnium ratio est. — *Galeno* operam impendit laudabilem suo tempore *Symphorianus Champerius, (Champier,* etiam Campegius appellatus) suoque exemplo, suaque commendatione effecit, vt loco Arabum atque Arabistarum Galenus a medicis diligentius legeretur. Is permulta scripsit, quae huc faciunt, et ad illustrandum Galenum, et ad efficiendum, vt Galenus, in angustius spatium contractus, medicis magis adrideret. Huc referenda sunt eius scripta sequentia:

Epitome Galeni. Galenus incisus, quae in speculo D. Symphoriani continebantur, apprehendens. acc. Galeni opera cum argumentis Symphoriani. Eius propugnaculum medicinae in speculum medicum Galeni. Lugd. 1512. 8. Cum aliis Symphoriani libellis. Lugd. 1512. 4. *

Rosa Gallica, omnibus sanitatem affectantibus vtilis et necessaria, quae continet praecepta ex Hippocratis, Galeni, Erasistrati, Asclepiadis, Dioscoridis, Rhazis, Haly Abbatis, Isaac, Auicennae, multorum aliorum Cl. virorum libris collecta. Paris. 1514. 8.

Speculum, s. epitome Galeni. eius vita. epitome libror. de elementis, syluae febrium, de gynaeceis, de dynamidiis, seu myramir, de oculorum morbis. Constantini Africani magna techne super l. de ingenio sanitatis Galeni. Lugd. 1516. 1517. 8.

Ei. medicinale bellum inter Aristotelem et Galenum. Lugd. 1516. 8.

Ei. practica in artem paruam Galeni. Epitome commentarii Galeni in Hippocratis aphorismos, prognostica, epidemica, regimen acutorum. Centiloquium isagogicum. Categoriae medicinales. Lugd. 1516. 8.

Ei. symphonia Platonis cum Aristotele, Galeni cum Hippocrate. Hippocratica philosophia eiusdem. Platonica medicina in duplici mundo cum eiusdem scholiis. Speculum medicinale Platonicum. Paris. 1516. 8.

Cribratio, lima et annotamenta in Galeni, Auicennae et Conciliatoris opera. Paris. 1516. 8. Venet. 1565. fol.

Catalogus librorum Galeni. Medulla philosophiae naturalis et medicinae. Lugd. 1534. 8.

Maxime meriti sunt, praeter Symphorianum de Galeno:

Andreas Lacuna, inprimis ob epitomen operum Galeni. — *Andreas Vesalius*, anatomes instaurator, qui Galenum longe plurimis locis illustrauit. — *Antonius Musa Brassauolus,*

lus, ob indicem in Galeni opera ab eo confectum. — *Augustinus Gadaldinus*, ob versos longe multos Galeni libros. — *Conr. Gesnerus*, summus vir, maxime ob prolegomena ad edit. Frobenianam tertiam. — *Franciscus Valleriola*, maxime ob locos med. communes, qui compendium ex Galeno constituunt. — *Herm. Cruserius*, ob libros Galeni de pulsibus omnium optime explicitos. — *Hier. Gemusaeus*, ob curatam ab eo secundae edit. graecae operum Galeni partem maximam. — *Iacobus Syluius*, vir omnium iudicio eloquentia et doctrina summus, medicinae a barbarie verus vindex, cuius opera cuiusque exemplo factum est, vt Galenus medicis Arabistarum et Paracelsistarum loco esset. — *Ianus Cornarius*, ob longe plurimos Galeni libros versos, correctos, et quosdam illustratos commentariis. — *Nicolaus Rheginus*, Calaber, ob versos multos Galeni libros, et satis bene quidem, barbariei temporibus. — *Io. Argenterius.* — *Io. Bapt. Montanus*, qui primus Galeni libros in classes digessit. — *Io. Bernardus Felicianus*, interpres Galeni, et emendator interpretationum, ante se factarum. — *Io. Caius*, Britannus, vir doctissimus, ac de Galeno vel ea de causa longe meritissimus, quod, quum, qui sua aetate viuebant, Galeno in latinam linguam vertendo operam dabant maximam, is Galeni plures libros, mancos antea, aut graece non prostantes, graece integros edidit. — *Io. Crato de Kraftheim*, vir non quidem insigniter doctus, at acer Galenista, qui auctoritate sua (erat medicus cubicularius imperatoris Rom.) multos mouit, vt, repudiato Paracelso, Galenum sequerentur. — *Io. Guintherius*, Andernacus, (Ianus Antoniacus, Ianus Philologus est is Guintherius,) vir in solida doctrina plane praestans, ob versos multos Galeni libros, et quidem egregie, quosdam commentariis illustratos. — *Ios. Struthius*, ob operam impensam libris de pulsibus, quibus a paucis labor est impensus, quo in aliis Galeni libris est insudatum. — *Iulius Martianus Rota*, ob correctas priorum, ac factas nouas interpretationes librorum Galeni. — *Laurentius Laurentianus*, ob idem meritum. — *Leonh. Fuchsius*, vir pulcre doctus, at contentiosus, ob versos et doctissimis commentariis illustratos multos Galeni libros. — *Ludou. Bellisarius.* — *Mart. Gregorius.* — *Nic. Leonicenus*, ad primos principesque instauratores medicinae graecorum, inprimis Galenicae, referendus. — *Theodoricus Gerardus Gaudanus*, memorandus ideo inter praecipuos Galeni interpretes, quod eius inprimis studio medicamenta simplicia, post Arabum et Arabistarum compositiones artificiosas, vulgatiora facta sunt. — *Theodorus Zwingerus*, scitus tabularum artifex, in quas, vti Hippocratis libros permultos, ita et Galeni, redegit. — *Thomas Linacer*, vir doctissimus, celeberrimus et stili politissimus. — *Victor Trincauellus*, f. Trincauelius, clarus, quod Galeni editionem curauit, et aliquot libros vertit. — *Caspar Hofmannus*, medicinae professor Altorfinus, saeculi sui Symphorianus atque Caius, de Galeno omnium fere longe meritissimus. — *Daniel Clericus*, ob vitam Galeni scriptam, et eius systema melius digestum. — *Io. Conr. Barchusen*, ob dogmata Galeni melius exposita. — *Albertus Hallerus*, ob ea, quae ad rem literariam Galeni pertinent, praeclare digesta.

Commentarii praecipui, praeter dictos in singulorum librorum Galeni recensione, hi sunt:

Antonii Ludouici, medici Olysiponensis, de re medica opera, nempe 1) *Erotematum, siue commentariorum in libros de crisibus Galeni libri tres;* 2) *Erotematum numeri ternarii libri sex in quibus tota fere ars medica continetur;* 3) *Erotemata de difficili respiratione;* 4) *Erotemata*

de vsu respirationis liber alius; 5) *De corde liber vnus, in quo tam Aristotelis, quam aliorum plurimi errores explicantur, tum vero plurimae quaestiones enodantur;* 6) *Galeni liber de ptisfana;* 7) *Galeni de eo quod sit animal, quod vtero continetur;* 8) *De eo, quod Galenus animam immortalem esse dubitauerit, liber vnus.* Olysiponae, 1540. fol.

Galeni operum omnium pars II. sectionis VII. continens commentariorum in I. Hippocr. de morb. vulgarib. libr. III. Commentarior. in III. Hippocr. de morb. vulgar. libb. III. Commentarior. in VI. de iisdem libb. VI. Commentarior. in Hipp. de his, quae in officina medica libb. III. Commentarior. de fractur. libb. III. de fasciis lib. I. Oribasii de laqueis lib. I. Herm. Cruserio Campensi interprete. Venet. 1545. 8.

Methodus Io. Bapt. Montani de elementis. Acc. eiusdem auctoris de syphillidos lue tractatus. Viennae, 1553. 4.* Continet methodos in libr de elementis, de humana natura, de atra bile, de temperamentis, de facultatibus naturalibus.

Andr. Lacunae annotat. in Galeni interpretes. Lugd. 1553. 12.

Galeni aliquot opera a L. Fuchsio latinitate donata et comment. illustrata. De inaequali intemperie lib. I. De differentiis et caussis morborum symptomatumque libri VI. De iudiciis III. De curatione per sanguinis missionem liber. Parif. 1550. fol.* *Commentarii tomus secundus. in libb. III. de temperamentis et libb. II. de different. febr.* Parif. 1554. fol.* *Tomus tertius, Comment. in libr. de lab rantium locor. notitia.* Parif. 1554. fol.*

De febribus commentarius ex libris aliquot Hippocratis et Galeni parte plurima selectus a Iac. Syluio. Denuo per Alex. Arnaudum castigatus. Venet. 1555. 8.* Basil. 1556. 12. Venet. 1556. 8.*

Io. Cratonis ad artem medicam isagoge. Additae sunt in libros Galeni de elementis, De natura humana, De atra bile, Et de temperamentis et facultatibus naturalibus periochae Io. Bapt. Montani. Cum epistola Io. Cratonis, qua recte Galenum legendi ratio breuiter ostenditur. Venet. ex offic. Valgrisiana, 1560. 8.* Alia editio est Hanouiae, 1595. 4.

Alphonsi de Corella in omnia Galeni opera commentarii Saragossae, 1565. fol. Madrit. 1582. 4.

Victoris Trincauellii in Galeni libros de differentiis febrium atque in priorem de arte curandi ad Glauconem explanationes. Venet. 1575. fol.*

Achil. Gassari aphorismor. Hippocratis methodus noua libb. V. opera Conr. Gesneri illustrata; acc. Io. Morisoti adnot. in aph. Hipp. LXI. lib. IV. aduersus Corn. Celsum de dieb. criticis: it. Csp. Wolphii vett. et recent. scriptor in Hipp. opera extantium catalogus; it. Conr. Gesneri periochae III. libri Galeni de temperamentis; it. de simplic. medicamentis ex I. Galeni libro — studio Csp. Wolphii. Sangalli, 1584. 8.

Ferdinandi Mena commentaria in libros Galeni de sanguinis missione et purgatione, quibus additur libell. de ratione permiscendi medicamenta. Aug. Taurinor. 1587. 8.*

Franc. Vallesii commentaria in Galeni libros XXIII. opera et industria Io. Petri Ayroldi. Colon. 1594. fol.

De

De pulsibus tractatus absolutissimus, in quo exponitur Galeni libellus de pulsibus ad tyrones, et omnia, quae de pulsibus, differentiis, dignotione, causis deque praesagitione XVI. plane libris perscripsit Salenus (sic) Auctore Leone Rogâno, medico. Nec non de vrinis libri III. ex Galeni et Hippocratis doctrina quam diligentissime excerpti. Venet. 1597. 8.*

Simonis a Campi, Neapolitani commentaria in libros Galeni de differentiis febrium, in textus 13. uempe a textu 46. vsque ad text. 58. tertii libri artis medicinalis. In librum de tumoribus praeter naturam. A Simone a Campo iuniore. A. M. D. et sacerdote Neap. recognit. et in lucem edit. Neapol. 1642 4. *

Fr. Vallesii commentaria illustria in Galeni libros 1) artem medicinalem. 2) de inaequali intemperie libellum. 3) tertium de temperamentis librum. 4) quinque priores de simplicium medicam. facult. libr. 5) duos de differentia febrium. 6) sex de locis patientibus libros. Tractatus medicinales 1) de vrinis compendiaria tractatio. 2) de pulsibus libellus. 3) de febribus commentarius. 4) methodi medendi libri III. Opera et industria Io. Petr. Ayroldi. Colon. 1594. fol.* Francof. 1645. fol.*

Commentarius in libellos Galeni de curandi ratione per sanguinis missionem: de hirudinibus: de reuulsione: de cucurbitula: de scarificatione publice olim Argentoratensium in Vniuersitate praelectus authore Melch. Sebizio. Argent. 1652. 4. *

Magno cum detrimento anatomiae et scientiae medicinalis factum est, vt *Andreas Vesalius*, calumniis aduersariorum incensus, suas in Galenum adnotationes flammis traderet.

Catalogum composuit *Conradus Gesnerus*, eumque editioni Frobenianae tertiae praefixit, in quo continentur ordine alphabetico scriptores, qui Galeni libros quoque modo illustrarunt interpretando, adnotationibus, scholiis, paraphrasibus, problematis, enantiomatis, epitomis, indicibus, tabulis, cet. Exposuit simul *Gesnerus* singulatim, quid quisque horum praestiterit, quos et quot numero quisque Galeni libros transtulerit, aut aliter illustrarit.

Locis in diuersis *Galeni* libris emendandis, explicandis, illustrandis, operam dedere permulti viri, qui correctionum, animaduersionum, antiquarum, variarum lectionum libros conscripserunt.

Hieronymus Mercurialis, in variarum lectionum libris. — *Marsilius Cagnatus*, in variarum obseruationum libris quatuor. Rom. 1587. 8. *Io. Manardus*, in epist. medicinalibus. Basil. 1535. fol. et saep. — *Io. Langius*, in epist. medicinalibus. Basil. 1554. 4. — *Th. Reinesius*, in epist. ad Casp. Hofmannum, Ch. Ad. Rupertum, et in epist. ad Daumium. — *Thom. Reinesius*, in variarum lectionum libris. — *Casp. Hofmannus*, in variar. lectionum libris VI. — *D. W. Triller*, in obseruat. criticar. in varios auctores graecos et latinos libris IV. Francof. ad Moen. 1742. 8.

XXII. Ad *Galeni* loca quaedam explicanda multa scripta sunt a diuersis auctoribus. Praecipuos eorum enumerabo. Alii scripserunt aut ad defendendum, aut ad confutandum Galenum: alii animaduersiones in vel omnes, vel saltim permultos libros Galeni composuerunt. Enarrabo singulos.

Passionarius Galeni. Galeni Pergameni passionarius a doctis medicis multum desideratus: egritudines a capite ad pedes vsque complectens: in quinque libros particulares diuisus, vna

 cum

cum febrium tractatu eorumque fintomatibus. Lege igitur: et ni tibi mens hebes fuerit, eundem Galeni, et non alterius, vt falso quidam credunt, esse perpendes. Editio mea prodiit *Lugduni, in aedibus Antonii Blanchardi, sumtu Barth. Trot.* 1526. 4.* Epitome est librorum Galeni de medendi methodo, aliorum medicorum Graecorum et Arabum scriptis simul vsurpatis. Auctor est *Gariopontus*, quod probauit Th. Reinesius, in var. lect. Codices eius libri, qui exstant, citantur ab *Hallero*, in biblioth. med. pract. tom. I. pag. 267.

Matth. Siluaticus in opere pandectarum, quod prodiit Tridini 1499. fol. et saepius, Galeno et Plinio maxime vsus est, ad illustranda permulta Arabum et Arabistarum loca. Hinc hae pandectae ad intelligendum quid Arabes et Arabistae de Galeno senserint, et qua ratione eo fint vsi, perutiles sunt.

Nic. Leoniceni de Plinii et plurium aliorum medicorum in medicina erroribus opus primum ad Angelum Politianum. De iisd. opus nouum ad Franc. Tottum. In fin. *Ferrariae, per Io. Maciochium.* 1509. 4.*

Leon. Leghii flosculi ex Galeni libris. Venet. 1514. fol. — *Symphoriani Camperii symphonia Platonis cum Aristotele, et Galeni cum Hippocrate.* Paris. 1516. 8. — *Eiusdem medicinale bellum inter Aristotelem et Galenum.*

Phil. Beroaldi varia opuscula, nempe de septem sapientum sententiis, symbola Pythagorae moraliter explicata, de optimo statu et felicitate, declamationes aliquot et oratio prouerbialis, item opusc. de terrae motu et pestilentia. Et annotationes in Galenum. Basil. 1517. 4.

Nic. Leoniceni opuscula, scil. de Plinii aliorumque in medicina erroribus libri IV. de tribus doctrinis ordinatis secundum Galeni sententiam lib. I. de virtute formatiua lib. I. de dipsade et pluribus aliis serpentibus lib. I. de Tira s. vipera lib I. de morbo Gallico lib. I. Apologia contra suarum translationum obtrectatores, et medici Romani, Nic. Leoniceni discipuli, antisophista. Basil. 1532. fol.

Nouae Academiae Florentinae opuscula aduersus Auicennam et medicos neotericos, qui Galeni disciplina neglecta barbaros colunt. Lugd. 1534. 8.*

Fr. Emerici medicorum auxiliorum dexter vsus, ad veram Hippocratis et Galeni mentem depromptus Norimb. 1537. 4.

Medicinae herbariae libri duo, quorum primus habet herbas huius seculi, communes cum veteribus, Dioscoride, Galeno — secundus a recentibus inuentas continet herbas. Basil. 1539. 8.*

Methodus s. ratia compendiaria perueniendi ad veram solidamque medicinam, mirifice ad Galeni libros recte intelligendos vtilis, nunc recens in lucem edita Leonh. Fuchsio autore. Basil. 1541. 8.° Paris. 1550. 8.°

Compendium ex Actuarii libris de differentiis vrinarum. it. Galeni vniuersalis doctrina de composit. pharmacor. secundum locos affectos. it. Galeni sylua experimentorum et aliorum aliquot opera Conr. Gesneri. Tigur. 1541. 8.

Syruporum vniuersa ratio ad Galeni censuram diligenter expolita — Michaele Villanouano auctore. Venet. 1545. 8.* Est liber rarissimus, et ob auctoris sui, Mich. Serueti, fatum infelix, memorabilis.

Aloys.

Alouf. Triffini problematum ex Galeni ſententia libri VI. Baſil. 1546. 8.°

Galeni enantiomaton aliquot liber Iulio Alexandrino, medico Tridentino, auctore. Eiusdem Galeni encomium. Venet. apud Iuntas, 1548. 8. °

Hier. Cardani contradicentium medicorum libri II. Lugd. 1548. 4. Pariſ. 1565. 8. ſaep.

Ex Hippocrate et Galeno omnium medicorum κορυφαίοις excerpta quaedam vniuerſis ferme hominibus omnique paene tempore ad ſanitatem tuendam vtilia, praecipue magnatibus, nec non hypocraticae diſciplinae candidatis ſcitu tum iucunda, tum neceſſaria. Per D. Iohannem Kaczſchium in ſex res non naturales congeſta. Lipſiae, Mich. Blum imprimebat. 1549. 4.*

Veſani cuiusdam calumniarum in Hippocratis Galenique rem anatomicam depulſio per Iac. Syluium. Pariſ. 1551. fol. *

Epitome omnium rerum et ſententiarum, quae annotatu dignae in Galeni commentariis in Hippocratem extant per Andr. Lacunam in elenchum minime poenitendum congeſta. Lugd. 1554. 8.*

Dom. Bucii Carmignolii quaeſita IV. medicinalia iuxta Hippocratis et Galeni mentem examinata. Lugd. 1554. 8. *

De febribus commentarius ex libris aliquot Hippocratis et Galeni parte plurima ſelectus a Iac. Syluio. Venet. 1555. 8. °

Dominici Bellii quaeſita medicinalia IV. iuxta Hippocratis et Galeni ſententiam diſcuſſa. Lugd. 1555. 8.

In Hippocratis et Galeni phyſiologiae partem anatomicam iſagoge a Iac. Syluio conſcripta. Venet. 1556. 8. *

Blaſii Hollerii morborum curandorum breuis inſtitutio iuxta Galeni ſententiam. Baſil. 1556. 8. et ſaepius.

Alphonſ Bertolii methodus generalis et compendiaria ex Hipp. Galeni et Auicennae placitis depromta ad omnes morb. curand. Venet. 1556. 8.*

Leonharti Fuchſii num morbifica aliqua de Galeni ſententia ſit cauſa continens Diſceptatio ad Fr. Valleriolam. Baſil. 1557. 8.*

Georg. Pictorii medicinae — ex Hippocrate, Galeno, Auicenna, Aegineta, et aliis conſcriptae cum aliis. Baſil. 1560. 8.

Iac. Peletarii de conciliatione locorum Galeni ſectiones duae. Pariſ. 1560. 4.*

Iac. Syluii in Hippocratis et Galeni phyſiologiae partem anatomicam iſagoge. Pariſ. 1561. 8.*

Gabr. Cunei apologiae Fr. Putei pro Galeno in anatome examen. Venet. 1564. 4.*

Iulii Alexandrini Antarganteriorum ſuorum defenſio aduerſus Galeni calumniatores. Venet. 1564. 4. *

Thaddaei Duni muliebrium morborum omnis generis remedia ex Dioſcoride, Galeno, Plinio Barbarisque et Arabibus collecta. Argent. 1565. 8.

Ferrarii

Ferrarii de regulis medicinae libri III. ex Hippocrate, Galeno et Auicenna summa cum diligentia collecti. Brixiae, 1506. 8.

Bernard. Baldini problemata ex Galeni commentariis in Hippocratem. Venet. 1567. 8.

Oddi de Oddis de peste — causis, signis, praecautione, curatione libri IV. Apologiae pro Galeno tum in logica, tum in philosophia, tum etiam in medicina libri III. De coenae et prandii portione libri II. illustrati opera Marci Oddi, filii. Venet. 1570. 4. *

Melch. Guilandini papyrus, siue commentarius in III. Plinii de papyro capita. Acc. Hier. Mercurialis repugnantia, qua pro Galeno strenue pugnatur. it. Guilandini assertio sententiae, in Galenum a se pronunciatae pag. 224. Venet. 1572. 4. *

Institutionum medicinae, ad Hippocratis, Galeni aliorumque veterum scripta recte intelligenda mire vtiles libri V. Leonharto Fuchsio auctore. Basil. ex offic. Oporin. 1572. 8. * Prodierunt etiam Lugd. 1555. 8. * 1560. 8. * 1566. 8. *

Io. Stratiandri elenchus rerum et vocum in Galeni supposititiis. ann. 1562. primum Basil. cum Galeno editus. — Contradictiones, dubia et paradoxa in libros Hippocratis, Celsi, Galeni, Aetii, Aeginetae, Auicennae. Cum eorundem conciliationibus Nicolao Rorario auctore. Venet. 1566. 8. * Venet. 1572. 8. *

Io. Planerii febrium omnium simplicium diuisio et compositio ex Galeno et Auicenna excerpta et in arbores redacta. Venet. 1574. 4.

Hippocratis aphorism. gr. et lat. Cl. Campensio interprete. cum eiusd. annot. quibus Galeni errata illustrantur. Acc. eiusd. animadu. cum apologia in Galenum. Lugd. 1579. 8.

Rabbi Moysis, medici antiquissimi, aphorismi ex Galeno collecti et locorum quorundam apud Galenum sibi ipsis contradicentium castigatio et notatio. Io. Damasceni aphorismi ad filium. Basil. 1579. 8. * Editio etiam ad manus est Bononiae impressa impensa Benedicti Hectoris, opera Platonis, impressoris Bononiensium 1489. 4. * — *Dan. Moegling Galeni doctrina de didascaliis, seu methodo, qua is totam medicinam pertractauit.* Heidelberg. 1584.

Franc. Valleriolae loci medicinae communes ex Galeno collecti. Lugd. 1604. 8. * Prodiere iam antea etiam saepius. — *Apologia pro Hippocratis et Galeni medicina aduersus Quercetani librum de priscorum philosophorum verae medicinae materia, praeparationis modo atque in curandis morbis praestantia.* Paris. 1603. 12. * *Ad famosam Turqueti apologiam responsio.* Paris. 1603. 12. * *Io. Autarueti apologia pro iudicio scholae Paris. de alchimia.* Paris. 1604. 12. * *Breuis excursus in Battologiam Quercetani.* Paris. 1604. 12. * *Comparatio veteris medicinae cum noua. auctore Io. Riolano.* Paris. 1605. 12. * *Incursionum Quercetani depulsio.* 1605. 12. * *Censura demonstrationum Harueti pro veritate alchimiae.* Paris. 1606. 12. * huc pertinent.

Adami Zaluzanii a Zaluzaniis animaduersionum medicarum in Galenum et Auicennam libri VII. Francof. 1607. 8. * — Io. Bapt. Syluatici historiae 86. Galeni medicinales. Hanou. 1605. fol. *

Controuersiarum medicarum et philosophicarum Francisci Vallesii libri X. Acc. libellus de locis manifeste pugnantibus apud Galenum, eodem Vallesio auctore. Editio tertia. Francof. 1590.

1592. fol. * Editio quarta. Hanou. typis Wechel. 1606. fol. * — *Henr. Lauater defensio medicorum Galenicorum aduersus calumnias Angeli Salae.* Hanou. 1610. 8. — *De morbis nobiliores animae facultates obsidentibus libri III. Curtio Marinello authore. Quibus accedit liber patefaciens Galenum et omnes alios, qui post ipsum medicinam fecerunt, — omnia, aut maiorem partem eorum, quae de his morbis pronunciauerunt, ab antiquioribus desumsisse. Denique opusculum quoddam, continens nonnullas controuersias, inconstantias atque admirationes, in dictis Galeni adinuentas.* Venet. apud Iuntas. 1615. 4. *

Casp. Hofmann de thorace eiusque partibus commentar. in quo discutiuntur praecipue ea, quae inter Aristotelem et Galenum controuersa sunt. Francof. 1617. fol.

Ios. Scaligeri loci cuiusdam Galeni difficillimi explicatio ex museo Ioach. Mersi. Lugd. Batau. 1619. 4. *

Io. Car. Amati fructus medicinales ex Galeni libris. Lugd. 1623. 12. — *Apologia pro Germanis contra Galenum instituta a Casp. Hofmanno in promotione Petr. Heygii.* Ambergae 1625. 4. * Contra locum Galeni, in quo aduersus Germanos inuehitur Galenus. — *Apologia apologiae pro Germanis contra Galenum.* Amberg. 1626. 4. * — *Apologia dictorum Aristotelis de origine et principatu membrorum aduersus Galenum Caesaris Cremonini.* Venet. 1627. 4. *

Compendium abusuum autoritate Galeni et Hippocratis damnatorum cum pro nouitiis medicis, tum pro illis, qui medicina et sanguinis detractione utuntur. Auctore Io. Fuchsio. Monach. 1629. 8. ° — *Casp. Hofmann collatio doctrinae Aristotelis cum doctrina Galeni de anima.* Helmst. 1637. 8. — *Galeni et Botalli placita de via sanguinis a dextro in sinistrum cordis ventriculum.* Venet. 1640. 4. * — *Relatio historica iudicii acti in campis Elysiis coram Rhadamanto contra Galenum, cum approbatione Apollinis in Parnasso communicata per Mercurium Casp. Hofmanno.* Norimb. 1642. 12. * — *Io. Bapt. van Helmont opuscula medica inaudita* 1) *de lithiasi,* 2) *de febribus,* 3) *de humoribus Galeni,* 4) *de peste.* Colon. Agripp. 1644. 8. * — *Casp. Hofmanni opuscula medica quorum prima habentur pro veritate apellas tres; nimirum Adrastea Galeni. Exercitationes iuueniles contra Aemil. Parisanum. Antargenterius. Secunda parte continentur August. Buccii de principatu partium corporis quaestiones. Collatio doctrinae Aristotelis cum doctrina Galeni de anima. Casp. Hofmanni pathologia parua. Eiusd. reiectanea pathologica. Prodiere cum Casp. Hofmann institut. medicor. libr. VI.* Lugd. 1645. 4. *

Casp. Hofmann pathologia parua, qua methodus Galeni practica explicatur, quam olim Fr. Frisimelica promiserat. 1647. 8.

Hier. Franzosii de motu cordis et sanguinis in animalibus pro Aristotele et Galeno aduersus anatomicos neotericos libri II. Veronae, 1651. 4. *

Casp. Hofmanni de partibus similaribus liber singularis, defectum quoque modo suppleturus eiusdem prorsus argumenti libri, quem Galenus scripsisse se ait VIII. sentent. Hippocr. et Platon. S. 1. Nat. hum. praefat. Francof. 1667. 4. *

Casp. Hofmanni apologiae pro Galeno, siue χρηστομαθειῶν libri III. Tomus prior continens isagogica et physiologica. Ex bibliotheca Guidonis Patini. Lugd. 1668. 4. *Liber tertius quo continentur pathologica. Tomus posterior.* Lugd. 1668. 4. °

Fr. Ant. Stebler orat. an et quomodo verum fit: dat Galenus opes. Ingolstad. 1738.

Fr. Ant. Stebler orat. Galenus, per anagramma Angelus, an bonus an malus in medicina habendus fit. Ingolstad. 1739. — *G. F. Sigwart fragmenta dynamices Hippocratico-Galenicae, sparsis monumentis memoriae prodita.* Tubing. 1759. et in Baldingeri syllog. opusc. — *Demetrii Polychronii epist. qua Galenus aduersus Vesalium defenditur.* Lips. 1777.

XXIII. *Editiones* operum Galeni omnium quidam viri docti moliti sunt, quae vero lucem non viderunt. *Thomas Goulston*, medicus e Londinensium medicorum collegio, adgressus fuerat opus *Galeni*, quotquot supersunt, vniuersa, in classes certas digerere, graeca recensere, exemplaribus tam scriptis, quam excusis secum inuicem collatis scripturam mentemque Galeni genuinam elicere, latinis auribus gratiora purioraque exhibere, omnia analysi accurata, notisque criticis adiectis illustrare. Sed mors acerba et immatura intercepit eum, prius quam ad finem perduxerat, quae erat molitus, et in ipso fere laborum suorum limite. Quae ad edendum elaborata erant, tradita sunt *Thomae Gatackero*, qui ea edidit titulo: *Claudii Galeni opuscula varia a viro clarissimo Theodoro Goulstono Graeca recensita, mendisque, quibus scatebant, quam plurimis repurgata, et in linguam latinam clarius puriusque, quam antehac, traducta. Quorum titulos sequens pagina indicabit. Accessere ab eodem variae lectiones et annotationes criticae. Londini* 1640. 4. Sunt vero in hac opusculorum Galeni collectione oratio ad artes et medicinam hortatoria. Quod optimus medicus idem et philosophus. De optimo docendi genere. De sectis. De optima secta. De dignoscendis curandisque animi adfectibus. De dignoscendis curandisque animi erratis. De substantia naturalium facultatum. Quod animi mores sequantur temperamentum corporis. Praemissa est Goulstoni praefatio de Galeni operibus, ex qua si iudicium de labore ferre licet, quem Galeno impendit, eum systemati nimis adhaesisse, et omnia studio nimis seuero dispositurum atque digesturum fuisse in operum Galeni editione, vero simile est. Variae tamen lectiones, operi additae, multum eum insudasse et in colligendis iis, et in lectione Galeni meliore reddenda, demonstrant. Conf. etiam de hac edit. operum Galeni Th. Gatackerum, in aduersar. cap. 12.

Graecam operum Galeni editionem paratam habebat *Ianus Cornarius*, vt scribit ipse in praefat. ad alteram latinam editionem operum Galeni, Frobenianam, quam curauit. Eius emendationes textus Galeni adscriptae sunt editioni operum Galeni Aldinae, quae Ienae in bibliotheca vniuersitatis adseruatur.

Caspar Hofmannus, medicinae professor Altorfinus, vir suo aeuo longe celeberrimus, et eorum omnium, qui Galeno a restauratis litteris operam dederunt, facile princeps, non solum plures libros Galeni, v. g. libros de sanitate tuenda, libros de vsu partium, et de methodo medendi partim interpretatus est, partim vero commentariis, adnotationibus, emendationibus, cet. auxit; verum etiam consilium cepit Galeni operum omnium, et quidem graece et latine edendorum. Eius consilii ipse rationem reddit in commentariis in Galeni de vsu partium corporis humani lib. XVI. vbi in auersa parte eius folii, cui titulus impressus est, haec verba leguntur: *Bonum factum. Viri integerrimi, typographorum eximii, iidemque non propria tantum sed et paterna, auita, abauita industria clari, D. D. Daniel et David Aubrii, fratres, nec non D. Clemens Schleich, et c. postquam iam bis dederunt Hippocratum*

item graecolatinum, opera et studio D. Anutii Foesii non emendatissimum tantum, sed et maxime perspicuum, cogitationes instituerunt de Galeno quoque. Eam in rem cum diu quaesiuissent Foesium aliquem, occasione horum commentariorum inciderunt in Caspr. Hofmannum, quem orarunt et exorarunt, uti boni publici caussa laborem hunc in se reciperet. Recepit ille quidem, nec hactenus pepercit vlli operae et sumtui, uti Galenus fiat quam ornatissimus: verum, cum cupiat opus esse omnibus, (si pote,) numeris absolutissimum, voluit is publice hoc significatum, rogatumque omnes bonos, et cordatos, per salutem et incolumitatem methodi Galenicae, vt, si quae habeant Galeni scripta, siue nunquam edita, siue edita seorsim, siue cum, siue sine emendationibus, qua graecae, qua latinae orationis, ad se, (vel ad typographos) mittant, certi, de hoc ipsorum facto publice olim constiturum. Si qui etiam sint, in quorum manibus, correctiones nondum editae, Vesalii, Dodonaei, Cornarii, Lalamantii, Gregorii, Budaei, Riccii, Falkenburgii aliorum; immo vero si qui emendationes habeant, ex collatione MSS. in Germanicis, Italicis, Gallicis, Hispanicis, Anglicis Bibliothecis reconditorum; eos pariter rogat et obsecrat, vti secum communicent, certi, vnicuique sua sine liuore tributum iri. Hoc ille spondet fide sua. Actum Altorfii XVIII. *Cal. Aprilis* MDCXXIII.

Diligentissime vero Hosmannus in suo opere versatus est, et reliquit, postquam fato fuerat functus, Galeni opera omnia, suo labore emendata atque digesta, cum versione latina singulorum librorum, aut ab ipso composita, aut, vbi bona versio latina prostaret, ea emendata, et commentariis illustrata, in viginti sex voluminibus in folio manu sua scripta. Haec Galeni opera erant primo Norimbergae, in thesauro librario Io. Georgii Volcameri, qui Galenum ab Hofmanno, de hoc opere suo valde sollicito, iustae pecuniae summa redemit, e quo transierunt hereditatis iure in bibliothecam Christiani Thomasii. Quae quum sub hasta diuenderetur, transiere ea XXVI. immensi et laboris et doctrinae volumina ad Cl. Askew, Anglum, quo fato functo incertum est in cuiusnam manus peruenerint. Petrus Laurembergius ait, se eum Casp. Hofmanno eam editionem praeparasse in laur. Delphic. pag. 34. 40. Conf. ceterum de hoc Hofmanni labore *Cph. Martini Meelfuhreri* accessiones ad Almelouenii bibliothecam promissam ac latentem p. 139. 140. *Wagenseilii* peram libror. iuuenil. part. IV. 2. pag. 782. *Morhof.* in polyhistor. lib. I. pag. 306. *Io. Iac. Baier* in vit. prof. medicor. Altorfin. pag. 60. 61. — Dolendum sane est Hofmannum in Galeno elaborando idem fere effecisse, quod nostro saeculo Trillerus in Hippocrate, cum nimis indulsisse ingenio suo, congessisse omnia, eoque modo opus quidem summe doctum, at mole sua ipsa laborans composuisse. Si enim indolem commentariorum, quos in libros Galeni de vsu partium et de sanitate tuenda composuit Hofmannus, respicimus, menteque nostra cogitamus commentarios in singulos Galeni libros, qui in his XXVI. voluminibus scriptis cum Galeni textu et versione eius continebantur, eiusdem fuisse indolis ac naturae, tunc sane non adeo inuehendum est in bibliopolarum prudentiam, quod in communi hoc litterarum contemtu non ausi sunt sumtu in tantum opus impenso rem familiarem suam disperdere. Sed e re litteraria vtique fuisset, praecipuas Hofmanni adnotationes a docto aliquo viro excerpi, et relatas ad paginas editionis vel Charterii, vel Basileensis, cum locis Galeni hactenus male intellectis enotari, tum descriptis quoque medicis obseruationibus, quae in illo Hofmanni opere occurrunt singulares et non contemnendae, vno mediocri volumine tot tantorumque laborum fructus cum lectoribus communicari.

Latinam operum Galeni editionem *Io. Lalamantius* molitus est, teste praef. libri: *Operum Cl. Galeni omnium latine propediem edendorum specimen. Ex Io. Lalamantii recognitione et castigatione Graeci codicis locis innumerabilibus. Eiusdem Lalamantii de ptisana sui temporis libellus. Geneu.* 1579. 8. Volebat ipsas graecas editiones primum corrigere, quo facto versionem *latinam* librorum graecorum longe correctiorem, et textui longe magis respondentem conficere. Specimen etiam edidit interpretationum suarum libris Galeni de optima corporis nostri constitutione, de pleniore habitu, de inaequali intemperie, quomodo simulantes morbum sint deprehendendi, et de ptisana in hoc specimine editis, ex quibus si iudicium ferre de toto hoc instituto Galeni versionum corrigendarum licet, versiones latinae Galeni librorum vtique correctiores fuissent editae. Sed sexagesimum quartum annum iam agebat Lalamantius, quum hoc consilium cepisset, a senili languore in hoc proposito exsequendo impeditus. — Consilium Galeni operum, prouti latine versa deprehenduntur in editione Charterii in 8. edendorum nuper communicauit cum erudito orbe *Herkerus*, medicinae professor in studio Erfordensi. Sed non adrisisse videtur doctis viris id propositum, neque potest adridere, in tanta latinarum editionum operum Galeni, quarum partem haud exiguam curarunt viri doctissimi et in emendandis latinis versionibus diligentissimi, copia. Neque Charterius is reputandus est, a quo latinae versiones omnibus numeris absolutae atque textui ad omnem partem respondentes proficisci potuerint [uu]).

C A P V T XX (olim XXIII) [a])

DE MARCO AVRELIO ANTONINO, MAXIMO TYRIO ET ALCINOO.

I. *M. Aurelii Antonini aetas et praeceptores. Scriptores de eius vita praecipui. Diuersus a Theosebio, Suidae memorato.* **II.** *Eius libri XII. ad se ipsum non excerpta e maiore opere.* **III.** *Codd. mssti et editt.* **IV.** *Index scriptorum et virorum illustrium, ab eo memoratorum.* **V.** *Versiones vernaculae.* **VI.** *Editiones promissae.* **VII.** *Alia M. Antonini scripta.* **VIII.** *Maximi Tyrii aetas. Alii quidam Maximi.* **IX.** *Vtrum se ipse impensius laudauerit.* **X.** *Eius διαλέξεις.* **XI.** *Codd. editt. et versiones.* **XII.** *Index scriptorum, a Maximo Tyrio laudatorum.* **XIII.** *De Alcinoo.* **XIV.** *Eius Isagoge in Platonis dogmata.* **XV.** *Codd. editiones et versiones.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

Natus est *M. Aurelius Antoninus* VI. Cal. Maii A. C. 121. L. Annio Vero ipsius auo, et Aurelio Augurino Coss. Deinde adoptatus a T. Antonino Pio V. Cal. Martii A. C. 138. in imperio eidem, (cuius filiam, Anniam Galeriam Faustinam [b]), duxit, defunctam postea a. 175.) successit mortuo Nonis Martii A. C. 161. collegamque adsciuit L. Verum, itidem ab Antonino

uu) Index scriptorum, a Galeno memoratorum, alio tempore sequetur.

a) Propter temporis rationem, et quod Aurelii Antonini mentio iam facta est in superioribus, hoc caput subiungere antecedenti, melius visum est. *Harl.*

b) Vid. *Eutrop.* VIII. 10. ibique interpr. *Harl.*

Antonino Pio adoptatum, defunctumque extremo anno 169. [c]) Inde folus M. Antoninus rebus praefuit, donec et ipfe eft exftinctus Sirmii, fiue, vt Victor vterque auctor eft, Vendobonae Auftriae, filio Commodo fucceffore prauo relicto, XVI. Cal. April. A. C. 178. [d]) *Philofophi* [e]) cognomen vetus hiftoria ignorat, neque infcriptiones vel numi eidem tribuunt; fed elogium id res ipfa iampridem incredibili fcriptorum confenfu vindicauit huic, vt vere de illo Iulius Capitolinus cap. 1. (vbi vid. Cafaub. et Salm.) *in omni vita philofophanti viro, et qui fanctitate vitae omnibus principibus antecefſit* [f]). Vitam et res geftas laudatiffimi iftius et deplora-

c) Conf. *Eutrop.* VIII. 5. (al. 9.) *Aurel. Vict.* epit. cap. 16. atque Interpretes ad vtrumque locum; item *Reimarum* ad Dionem Caffium tom. II. p. 1168. inprimis pag. 1176 fq. *Harl.*

d) De anno, quo mortuus eft, et quamdiu vixerit, diffentiunt auctores. *Eutropius* VIII. 8. 1 f. fect. XIV. in ex. Verheyk. (cuius not. adi,) tradit, Antonin. philof. obiiffe XVIII. imperii anno, vitae LXI. *Xiphilinus* vero, aut *Dio Caffius* lib. 71. cap. 34. (cui Gruner ad Eutropii locum et Reimar. ad Dionem pag. 1108. adfentiunt,) Antoninum, prodit, LVIII. annos menfes X. ac dies XXII. (aut XX.) vixiffe: natus enim eft d. XXVI. April. a. V. C. 874. denatus autem a. V C. 933. d. XVII. Martii. Hic vero annus congruit cum a. Chr. 180. quem etiam accipiunt *Reimarus* in chronol. l. c. pag. 1176. et *Saxius* in Onom I. pag. 313. Quando autem Reimar. a. V C 933. confules L. Fulvium Bruttium Praefentem II. et Sex. Quinctilium Condianum, (al. Gordianum,) ponit, *Almeloueen* (pag. 91.) et *Relandus* (pag. 53.) in Faftis conful. illos duo Coff. referunt ad a. V. C. 932. a. Chr. 180. Prior tamen in parte altera p. 211. eum Norifio reponit a. V. C. 933. a. Chr. 180. — Apud *Vendobonam morbo confumtum effe* Aurel. Antoninum, fcribit *Aurel. Victor.* in Epitome, cap. XVI. §. 12. fed cap. XVI. de Caefar. fin. prodit, eum *Vendobonae interiiffe.* Hic vero primum fit mentio illius vrbis: vid. *Franz Freyherrn von Prandau* Kritifche Gefchichte Wiens etc. part. I. Vindobon. 1789. 8. Male autem narrat *Paull. Diacon.* in hift. mifc. eum obiiffe *in Campania apud oppidum Vendobonam.* Contra *Dio Caff.* lib. LXXI. 33. fin. (vbi conf. Reimar. pag. 1197. §. 139.) fe, pro certo accepiffe, adfirmat, Antoninum deceffiffe non morbo, quo tum quoque laborabat; fed peremtum a medicis, qui Commodo gratificabantur: et *Cedrenus* p. 251. B. diferte fcribit, eum veneno necatum effe a filio. *Harl.*

e) Auidio Caffio per contemtum *philofopha anicula.* *Vulcatius* in Caffii vita cap. 2.

f) Plura elogia vid. apud *Ionfium* de fcriptor. hift. philof. III. 10 pag. 261. [pag. 54 fq. ed. Dornii, et apud *Thom. Pope Blount* in Cenfura celebr. author. pag. 169 fq. edit Geneu.] Romanorum Salomonem vocat cum *Witfius* in Mifcell. facris, tom. II. exercit. VI. §. 7. pag. 169. An alii etiam imperatores philofophi fuerint, vel fint dicti, quaeritur. Ita eft. Domitianus enim imperator dicitur philofophus in Io. Malalae Chronico pag. 340. 346. Leo Sapiens, imperator orientis: Iulianus imperator, de cuius philofophia vid. Fabric. B. Gr. V. 8. p. 78. not. p. *Heum.* — *Adam Henr. Lackmann*, hiftor. Prof. quondam in vniuerfitate Kilonienfi, in disp. de Cognomine philofophi Antoniniano, Kilonii 1750. 4. cum multus fuit de Antonino, tum inprimis ftuduit euincere, Marco Aurelio primum delatum effe titulum *philofophi*, et contra Salmafium, Cafaubonum ad Capitolini locum, Olearium, (in epiftola ad Ge. Wolfg. Wedelium de nummo contorniato M. Aurelii Antonini, p. 21.) Fabricium noftrum aliosque multis faepe ambagibus demonftrare, quotquot Marcum adpellaffent *philofophum*, eos non ἐπιθέτως, fed ἐπαινετῶς effe loquutos. Nomine quidem philofophi eum, fi quis alius, dignum effe, nemo inficiabitur; fed num viuus in publicis monumentis et auctoritate publica id acceperit cognomen, in magna eft controuerfia. Nam quod Iuftinus Martyr, Athenagoras (ad cuius legationem vid. *Rechenbergii* not. 2. pag. 2. et in *Dechair* edit. in calce *Suffrid. Petrum* pag. 3 fq. et pag. 102. excerpta ex Baronii annalibus,) et Melito eum adpellarunt *philofophum*, de eo et de infcriptione in *Capitolini* narratione de M. Aur. Antonino, (in quibus tamen argumentis Lackmannus multum collocat ponderis,) iam prudenter iudicauit Cafaubonus. Nec barba, qua in nummis infignitus confpicitur, teftimonium videri et exiftimari poteft publicum, eum, viuum, philofophum

deploratissimis temporibus veluti in solatium diuinitus dati imperatoris, ex numis egregie illustrauit et libro singulari, (nescio an edito,) persequutus est *Theodoricus Bignonius*, in summo regis Galliae consilio tum praeses, teste Nicasio diss. de Nummo Pantheo pag. 47. et in diss. gallice edita de Sirenibus pag. 12. Nolo et ipse in praesenti plura de M. Antonino commemorare; sed lectorem remitto ad ea, quae viri docti ad Capitolinum, quae item Xiphilinus e Dione, Aristides oratione IX. tomi I. Herodianus, Victores, Eutropius, Ioannes Antiochenus, Zonaras, Suidas et alii, atque e recentioribus praeter editores librorum M. Antonini, Thomam Gatackerum et Andream Dacerium, [atque *Georg. Stanhope*, qui vitam Antonini, a Dacerio gallice scriptam, latine vertit, emendauit et auxit in edit. Londin. 1707. 4.] doctissimi viri *Tristanus* in commentariis historicis ad Numos imperator. tom. I. pag. 617 sq. *Tillemontius* tomo secundo historiae imperatorum, gallice editae, et *Guilelmus Wotton* in historia romana ab excessu Antonini Pii ad mortem Seueri Alexandri, anglice vulgata g) commentati sunt. [Item *Ambros. Scheumader* in disp. sub moderamine *Io. Dau. Koeleri*, Altdorfii 1717. 4. habita, de philosophia M. Aurelii Antonini Aug. in theoria et praxi: *Brucker.* in historia critica philosophiae, vol. II. pag. 578 — 598. et in adpendice siue vol. VI. pag. 391 — 395. *Christoph. Wollius*, qui editioni suae praemisit vitam Antonini et *Io. Franc. Budd*ei introduct. ad philosophiam stoicam ex mente M. Antonini. Vies des Empereurs Tite-Antonin et Marc-Aurele, par M. *Gautier de Sibert*, Paris. 1769. 8. — *I. G. de Chaufepié* nouv. dict. hist. et crit. h. v. vol. I. pag. 376—384. *Tiedemann* Geist der spekulativen Philosophie, tom. III. pag. 197 sqq. idem in System der stoischen Philosophie, hinc inde in tom. II et III. Lipsiae 1776. 8. De eius doctrina morum vide quoque *Stollium* in der Historie der heidnischen Moral pag. 561 sqq. aliosque, qui historiam philosophiae concinnarunt. Philosophiam tamen actionis (s. practicam,) philosophiae cognitionis (h. e. theoreticae) praetulit, qua de re vid. *Buddeum* de erroribus Stoicorum in analectis histor. philosophicae, (Halae Saxon. 1706. 8.) pag. 98 sqq. vbi etiam pag. 111 sq. monet, Antoninum aliquando fuisse inepte superstitiosum. De eius iurisprudentia meritisque in illam vid. *Quirini Godofredi Schacheri*, Icti Lipsiensis, singularia M. Aurelii Antonini philosophi Iurisprudentiae capita, Lipsiae

phum esse cognominatum: reliqua, quae aeque leuia sunt, vt omittam. Eum vero a posteris illo nomine iure optimo fuisse ornatum, haud negabo. *Brucker.* in hist. crit. phil. II. pag. 598. opinatur, ei nomen quidem philosophi, sed per conuitium et contemtum fuisse primum tributum, quum Lucius quoque, sophista, (teste *Philostrato*, vit. Sophist. libr. II. cap. 1. §. 9. pag. 551.) vehementer risisset imperatorem, ad Sexti domum philosophiae caussa properantem, quod se pueris, ad ludum litterarium euntibus, adsimilaret; hinc historicos eo nomine imperatoris memoriam violare nefas duxisse. Iniurius tamen in manes sapientis M. Aurelii est *Harduinus*, qui in Opp. selectis, (Amstel. 1709. fol.) pag. 196. col. 3. et pag. 777. contendit, M. Antoninum philosophum esse falso dictum. Sed alios quoque praeter M. Aurelium cognomento Philosophi fuisse honoratos, docet *Io. Tob. Hagelgans*, in commentatt. de cognominibus eruditorum, (Regiomonti Francon. 1720. 4.) sect. V. pag. 24 sqq. — In nummis quoque et statuis conseruata est eius memoria. *Montfaucon* in Diario italico memorat pag. 71. Venetiis in Museo Teruisiano sigillum, *plumbo* impressum, M. Aurelii ex vna, L. Veri ex altera parte vultum impressum: p. 356. in Museo Florentino M. Aurelium et Faustinam in gemma pulcerrima: pag. 221. Romae in villa Ludouisiana iconem M. Aurelii, aeneo capite, porphyreticis humeris, et ad portam anaglyphum muro adfixum, in quo Aurelius, philosophus, cum aliis figuris et quod aeri incisum dedit Montfauc. p. 30. 137 et 169. statuas M. Aurelii. *Harl.*

g) Londini 1701. 8.

Lipsiae 1732 et 1734. 4. et *Io. Ortwini Westenbergii* D. Marcum. Lugd. Bat. 1736. 4. [et Opp. ind. Westenbergii tom. III. Hanou. et Brem. 1758. 4.] — adde *Edw. Gibbons* Geschichte des Verfalls und Untergangs des röm. Reichs, ex verf. germ. *Wenckii*, tom. I. Lipf. 1779. p. 163 fqq. et 175 fq. *Antoninus de Guevara*, Mendonensis episcopus et Carolo V. imperatori a consiliis, hispanice scripsit Horologium principum, f. de vita M. Aurelii imperatoris et Faustinae coniugis, qui liber saepe quidem editus est in variasque linguas translatus; sed in eo omnia sunt conficta, non ex historiis petita, merae nugae; iudicibus *Vossio* de historic. graecis p. 226. et *Schotto* in bibl. Hispan. p. 251 et 567. vid. *Bayle* Diction. voc. *Guevarra*, not. *C. F.* et *H*, p. 632. tom. II. vbi variae libri illius, principibus lectu haud inutilis, editiones ac versiones enumerantur; *Miraeum* de scriptoribus saec. XVI. cap. 62. et infra §. V. [Non dissimilis est liber *Fesleri: Marc. Aurel.* Bresl. 1791. III. 8.] Alios libros huc pertinentes iam memoraui in Introduct. in hist. L. Gr. tom. II. part. I. §. 49. (vbi de Antonino eiusque libro pluribus disserui,) p. 142 fq. *Harl.*] [Inprimis vid. *Cph. Meiners* comm. de Marci Aur. Ant. ingenio moribus et scriptis, commentatt. soc. Gött. vol. VI. cl. phil. p. 107 fq. add. *Meusel.* bibl. hist. vol. IV. part. II. p. 44 fq.] Praeceptores tamen eius referre ab instituto meo non alienum duxi; ipse enim laudat Diognetum, Bacchium, Tandasidem [h]), Marcianum, et philosophos stoicos, Rusticum, Apollonium, Maximum, Sextum, Catulum: tum *Seuerum* [i]) (peripateticum), grammaticumque Alexandrum, Frontonem (rhetorem) et Alexandrum, platonicum. *Vsus est* [?] *Magistris*, inquit Capitolinus, *ad prima elementa Euphorione litteratore et Gemino Comoedo, Musico Androne eodemque Geometra, quibus omnibus vt disciplinarum auctoribus plurimum detulit. Vsus praeterea grammaticis, Graeco, Alexandro: quotidianis latinis Trosio* (al. Crosio) *Apro, et Pollione et Eutychio Proculo Siccensi. Oratoribus vsus est graecis Annio Marco, Caninio Celere, et Herode Attico: latino, Frontone Cornelio. — Vsus est etiam Commodo Magistro* [k]), *cuius ei affinitas fuerat destinata: vsus est et Apollonio Chalcedonio, stoico philosopho. Tantum autem studium in eo philosophiae fuit, vt adscitus iam in imperatoriam dignitatem, tamen ad domum Apollonii discendi causa veniret. Audiuit et Sextum Chaeronensem, Plutarchi nepotem, Iunium Rusticum, Claudium Maximum et Cinnam Catulum stoicos. Peripateticae vero studiosos audiuit Claudium Seuerum et praecipue Iunium Rusticum. — Studuit et iuri, audiens L. Volusium Metianum. — Frequentauit et declamatorum scholas publicas, amauitque ex condiscipulis praecipuos senatorii ordinis Seium Fuscianum et Aufidium Victorinum, ex equestri Baebium Longum et Calenum, in quos maxime liberalis fuit.* [De Antonini praeceptoribus vid. praeter *Brucker.* etiam *Koeleri* disp. mem. §. 23. et *Reimar.* ad Xiphil. in edit. Dion. Cassii, tom. II. pag 1199. *Harl.*] Ceterum minime adsentior viro insigni, Merico Casaubono, qui apud Suidam [l]) in Ἐπίκτητος de Marco Antonino intelligenda esse putabat, quae ibi referuntur de *Theosebio*, *philosopho*. Nam ex *Damascio* in vita Isidori apud Photium pag. 551 fq. constat, reuera fuisse quemdam philosophum Isidori illius aetate,

h) Sed nomen *Tandasidis* libr. I. §. 6. suspectum est Casaubono et Gatackero, cuius not. ad l. c. vide, et adde *Brucker.* l. m. vol. II. p. 580. (vbi Antonini praeceptores copiose persequitur,) not. b. *Harl.*

i) Huius etiam nomen dubium videtur Scaligero et Salmasio. vid. *Brucker.* l. c. p. 582. not. *l.* *Harl.*

k) Vir doctus apud Tristanum tom. I. pag. 621. legit: *quo vsus est etiam Commodus magistro*, non absurde.

l) Consule Küsteri notam ad loc. tom. I. p. 817. *Harl.*

aetate, hoc eſt trecentis amplius poſt M. Antoninum annis, Theoſebium nomine, platonicae quidem diſciplinae addictum; ceterum aetatis ſuae Epictetum, qui et *νουθετήσεις* ſcripto complexus fuit, et praeterea libellum compoſuerat *περὶ τῶν ἐν πολιτείᾳ τῇ μεγάλῃ κεκομψευμένων*, ſiue *de egregie dictis in politia Platonis.*

II. Bene eſt, quod in tot bonorum librorum naufragio ſeruati ad nos peruenerunt duodecim eius, aurei certe et toti ediſcendi libelli m) *τῶν εἰς ἑαυτὸν* (ſcil. *ὑποθηκῶν*, *praeceptorum) βιβλία ιβ'. quibus ſe ipſe monuit* n) et ſecum illa agitando, ad aſſiduam virtutis ſectationem animum ſuum accendit. *De officio ſuo* inſcriptionem illam reddit *Caſpar Barthius* Aduerſ. I. 11. ſequutus *Guil. Canterum* VII. 1. nouarum lectionum. *Τῦ ἰδίυ βίυ διαγωγὴν*, h. e. *vitae ſuae inſtitutionem*, vocat Suidas in *Μάρκος*. [P] Titulum vero *τῶν εἰς ἑαυτὸν* o) mutuum ſumſiſſe videtur Antoninus a Solone, cuius *εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας* memorat *Laertius* II. 61. — *De ſe ipſo et ad ſe ipſum*, vertit Mericus Caſaubonus, qui etiam *ſoliloquia* adpellat pag. 73. libri de quatuor linguis. Gatackerus *de rebus ſuis, ſiue de eis quae ad ſe pertinere cenſebat.* Menagius: *delle conſiderationi di ſe ſteſſo*, in praelectionibus, italice editis ad carmen lyricum ſeptimum Petrarchae pag. 22. Melius certe illi, quam qui *de vita ſua* inſcribunt, ambiguo nimis, et prout verba ſonare videntur falſo ſenſu, vnde factum, vt hiſtoricis ſcriptis per quosdam male accenſeretur. Quamquam vero *Caſpar Barthius* libro LX. Aduerſariorum pag. 2931. *non ſine Chriſtianiſmi aliqua cognitione* haec *παραγγέλματα*, (vt vocat *Themiſtius* orat. VI. pag. 81.) M. Antoninum ſcripſiſſe iudicat p); tamen ſatis etiam ex his libris patet, a Chriſti doctrina fuiſſe alienum, quin imo Chriſtianis conſtantiam in fide ſua velut meram pertinaciam nullo ex iudicio profectam vitio vertit XI. 3. perinde vt a Plinio tamquam inflexibilis obſtinatio reprehenditur X. epiſt. 97. Itaque permiſit etiam perſequutionem

m) Dacerius M. Antonini inſtitutum in his libris confert illi Horatiano I. Sat. IV. 133. — — *neque enim cum lectulus aut me porticus excepit, deſum mihi. Rectius hoc eſt: hoc faciens viuam melius: ſic dulcis amicis occurram. Hoc quidam non belle. Numquid ego illi imprudens olim faciam ſimile? Haec ego mecum compreſſis agito labris.*

n) Sic etiam explicat hunc titulum *Huetius* quaeſt. Alnet. lib. II. in praef. §. 1. pag. 92. vid. idem *Huetius* in vita ſua pag. 176 ſq. et demonſtr. euangel. prop. 3. §. 19. pag. 66. et §. 20. pag. 68. *Menagius* in hiſt. mulier. philoſ. §. 73. *Heum.* — add. *Koeleri* diſſ. laudat. §. V. pag. 8 ſq. vbi is quoque variis, iisque firmis probat argumentis, Marcum horum, qui ſub nomine eius circumferuntur, librorum verum eſſe auctorem. *Harl.*

o) Diuerſum adeo videtur quod memorat *Nicephorus* III. 31. hiſt. eccleſ. *βιβλίον παιδείας* dicatum filio, Marco Commodo, *πάσης κοσμικῆς ἐμπειρίας καὶ παιδείας μεστόν*. Etiam *dialogorum*, quos puer, ſuaſore Diogneto, ſcripſit, meminit Antoninus ipſe libro I. ſect. 6. Inde *Dialogiſta* dicitur apud *Vulcatium Gallicanum* in vita Auidii Caſſii cap. 3. vbi narrat, Antoninum *tantum enituiſſe in philoſophia, vt iturus ad bellum Marcomannicum timentibus cunctis, ne quid fatale proueniret, rogatus ſit non adulatione ſed ſerio, vt praecepta philoſophiae ederet* (Aurel. Victor: *ſectarum ardua et occulta explanaret*,) *nec ille timuit, ſed per ordinem paraeneſeon, hoc eſt praeceptionum, per triduum diſputauit.*

p) *Brucker.* in hiſt. crit. l. c. pag. 588. vberius vero in epiſtola de Stoicis ſubdolis Chriſtianorum imitatoribus, (in Tempe Heluetic. tom. III.) §. 3 ſqq. pag. 268 ſqq. docere ſuſtinuit, Antoninum plura, quae cum placitis porticus exiſtimaſſet conſpirare, ex ſcriptis chriſtianorum in ſuam rem tranſtuliſſe. Adde eundem in Otio Vindelico, (Auguſtae Vindel. 1729. 8.) meletem. I et II. Longe tamen abeſt a falſa eorum opinione, qui putent, Antoninum, Epictetum et Senecam clanculum acceſſiſſe ad chriſtianam doctrinam, ſaltem ei ex parte fuiſſe addictos. *Harl.*

nem in Christianos non sane tam leuem, vt contendit doctissimus *Dodwellus* q), sed in qua Lugdunenses et alii *innumerabiles prope*, vt scriptum Eusebio r), *Martyres per vniuersum orbem enituerunt*. In eo etiam falli mihi doctissimus *Barthius* videtur, quod lib. I. cap. 11. lib. LI. Aduersar. cap. 16. et LXII. 5. XLIX. 3. atque alibi putat, non integros Antonini libros, sed tantum florida atque eclogas ex illis ad nos, excerptasque sententias insigniores peruenisse. Quamquam enim haec opinio placuit etiam *Xylandro* s), et *Ioh. Ionsio* lib. III. cap. 10. pag. 262. de historiae philosophicae scriptoribus, atque adeo non valde improbatur *Vossio* II. 14. de historicis graecis t); tamen nullo argumento confirmari potest, et leuissima [P] suspicione nititur, quam non satis intellectus vel expensus libellorum horum apud Suidam titulus iniecit. Quod vero Gesnerus testatur, in codice MSto, qui Romae est, inscribi ἐκ τῶν καθ' ἑαυτόν, et *Lilius Gyraldus* in poetarum historia, dialogo V. pag. 277. eodem titulo librum Antonini graece scriptum legisse se refert, *ex quo*, inquit, *variam et multiplicem illius sapientiam facile colligere possumus:* verisimiliter prorsus Mericus Casaubonus coniicit, non libros duodecim Gyraldum vidisse, sed excerpta duntaxat u), vix vnius ex illis libris magnitudinem aequantia, qualia ex MS. Augustano Dauid Hoeschelius descripsit et distincta capitibus 43. inscriptaque *Epicteti Enchiridion secundum*, Theosebii nomine, (antequam de Antonino auctore constaret,) edere voluit. *Iohannis* vero *Henrici Boecleri* acerbiori censurae, qui hos libros tamquam scopas dissolutas contemnit et Antonino indignos v) iudicat

q) *Dodwell.* diss. XI. Cyprianic. §. 53 sq.

r) *Eusebius* in limine libri V. hist. eccles. Confer *Theorici Ruinarti* praefat. ad Acta Martyrum selecta: *D. Christiani Kortholti* librum de persecutionibus ecclesiae cap. V. et *Samuelis Basnagii*, *Antonii Pagi* et *Caesaris Baronii* annales ad postremos annos M. Aurelii, ac *Tillemont*. Hist. des Empereurs tom. 2. pag. 737 sq. *Fabric.* — De tempore huius persequutionis vid. *Moshemii* Obss. hist. crit. lib. I. cap. 3. §. 10. pag. 172. syntagm. diss. ad histor. eccles. pag. 315. atque histor. Christ. ante Constantin. M. saec. II. §. 14. pag. 240 sqq. *Brucker.* l. c. p. 590 sqq. et in vol. VI. p. 319 sqq. *Dacier.* qui in Antonino nihil vituperandum, omnia laudanda inuenit, eum quoque ab hac infamia liberaturus, omnem fere culpam in plebem tumultuantem et praesides ac rectores prouinciarum coniecit: sed *Stanhope* in versione lat. (pag. XV.) castigauit eius patrocinium. Atqui Antoninus, quamquam moribus erat sanctissimis et summa lenitate, nec ira aut humani sanguinis veluti siti incitatus vexauit Christianos: tamen partim Stoicorum, quos sectatus est, placitis, a Christianorum disciplina valde diuersis, motus, partim quod noua, quae habebatur, religio Christianorum per leges romanae ciuitatis vetita fuit, vel fuit, vel ipse iussit vi atque suppliciis ciues ad patrium reducere deorum cultum, nouamque Christianorum religionem coercere et exstirpare. Fieri tamen potuit, vt caedes atque saeuities, non tam Aurelii, quam potius Veri atque praesidum prouinciarum atrocitate factae, a scriptoribus ecclesiasticis verbis exaggerarentur et infesto describerentur penicillo. De edicto Antonini, (num Pii, an philosophi,) infra quaedam adnotabuntur. *Harl.*

s) Qui in dedicatione existimat, hos Anton. libellos esse mutilos, misereque et maiore sui parte decurtatos, plerisque locis interruptos interpolatosque. *Harl.*

t) Quae de Ioly sententia postea adferuntur. *Harl.*

u) Atque in pluribus codd. quia supersunt tantum excerpta: facile potuerunt V. D. adduci ad istam de opere haud integro opinionem. *Harl.*

v) Verba Boecleri haec sunt, quae viro praestantissimo nollem excidisse: *Iudicium de M. Antonini opere duplex est, vulgi et eruditorum, et inter eruditos ipsos paucorum. Vulgo nimis magnifice de hoc opere sentiunt, praesertim propter philosophiam Stoicam. Eruditi autem non tam magnifice de eo iudicant, sunt enim reuera scopae dissolutae, calx sine arena, nihilque contexti inest, et videntur mera excerpta et fortasse sub eius nomine edita, ego certe numquam crediderim esse ipsius Antonini. Reperiuntur quidem aliqua etiam praeclara, sed sine contextu* omnia

iudicat (in historia vniuersali post fata auctoris edita pag. 78.) pauci, vt mihi persuadeo, qui illos legerint, adsentientur. *Abrahamum* porro *Scultetum* memoriae vel calami errore lapsum esse patet, quando parte I. Medullae Patrum pag. 57. scripsit, Athenagoram libros duodecim τῶν εἰς ἑαυτὸν composuisse, quae in bibliotheca Gesneri delitescant, id quod mirum videbatur Iohanni Hornbeeckio in Miscellaneis; sed neutiquam mirum est, si pro Athenagora Antonini nomen reponatur, qui horum librorum quaedam scripsit ἐν Κουάδοις πρὸς [℣] τῷ Γρανούᾳ, in expeditione aduersus Quados prope Granuam amnem; vt subscriptio habet libri primi calci adiecta: alia ἐν Καρνούντῳ Carnunti, (Pannoniae superioris oppido, ad quod in bello Marcomannico per triennium haesit,) vt ad extremum libri secundi legitur. Ceteri nihil eiusmodi adnotatum de loco, in quo scripti sunt, habent. Spirantis adhuc et grauidae vxoris mentio I. 17. IX. 3. [mortui Antonini, IV. 33. et excessus Veri, VIII. 25. Quae omnia latius exposuit *Koeler* pag. 11 sq. et, quod expeditio prima in Marcomannos et Quados coepit a. 170, ac finita hac expeditione a. C. 176. Marcus abiit in orientem, concludit Koel. Marcum opus suum inter belli maximi tumultus intra annos 170 et 176. conscripsisse. Atque *Moshem.* in Obss. lib. I. pag. 141 sqq. contendit, M. Antoninum hos libros non scripsisse vno tempore, nec vna serie. *Harl.*]

III. *Codd. MSSti et editiones librorum XII. M. Antonini.*

Codices, quos admodum paucos esse animaduerti, primum indicabo. Ex cod. bibl. quondam *Heidelbergensis* (qui vero periit, cuius tamen exemplar Hoeschelius sibi fecerat, et ex quo Mericus Casaubonus varias edidit lectiones,) Xylander primus publicauit textum graecum. — In bibl. *Medic. Florent.* teste *Bandin.* catal. codd. gr. II. col. 256 sqq. cod. VII. plut. LV. habet ex libris V. VI. VII. VIII. IX — XII. capita quinquaginta integra et duo mutila, quaedam praeterea, quae Bandin. non reperit in edit. Cantabrig. 1652. 4. — cod. XVII. plut. LIX. et cod. XIII. plut. LXXIV. habent capp. XXXIX. — cod. denique XLIV. plut. LIX. habet 46. capp. In tribus primis codd. est inscriptio Μάρκου Ἀντωνίνου ἐκ τῶν καθ' ἑαυτόν.

In bibl. *Vaticana* exstant integri operis codex, et quinque alii, qui vero particulas tantum continent. Illorum varias lectiones habuit Ioly, sed iis in sua editione nec plene nec rite vsus est.

In

omnia dicuntur. In sinu ridentur illi, qui tam magnifice hoc scriptum extollunt, cum ne in mediocri scriptore istiusmodi negligentia toleretur. Quasi vero eam ob causam aspernandae sint Paschalii v. g. cogitationes, vel characteres Bruyerii, vel Rupefucaldi meditationes, vel ex antiquis Epicteti enchiridion, quod scripta sint per aphorismos. Senecae quoque libros propter crebritatem meditationum arenam sine calce adpellabat (aliguia apud *Sueton.* cap. 53. [adde *Koeleri* disp. §. VI. pag. 12 sqq. Boeclerum tamen defendit aut excusat *Krausius* in animaduerss. ad eius Bibliogr. critic. pag. 889. 890] Aliud in φιλοσοφωτάτῳ imperatore criminatur Caspar Sagittarius ὁ μακαρίτης introductione in hist. ecclesiasticam pag. 607. *quod multa arroganter iactet se fecisse, quae nemo vmquam potest praestare ex philosophia stoica.* Simili Barthii censurae suffragatur auctor dialogi de moribus philosophorum, Buddeus, Ienae 1695. 12. editi pag. 122 sq. Verum, si commune Stoicis περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν δόγμα excipias, nihil forte inctamus in his libris reperies, quibus monet potius se Antoninus, quid facere debeat, quam fecisse se gloriatur.

In bibl. *Vindobonensi* (et in bibl. regia *Neapolit.*) exstat M. Antonini epistola (ficta probabiliter spuriaque) ad Euxinianum Pomplionem, qua illi iniungit, vt Abercium, Hierapoleos episcopum, filiae suae Lucillae a cacodaemone liberandae caussa, ad se mittat. Exstat eadem epistola in vita S. Abercii a Symeone, metaphraste, graece conscripta, quam, in latinum sermonem versam *Laurentius Surius*, Carthusianus, inseruit tomo quinto de probatis sanctorum historiis, d. 22. Octobr. quo tam a Graecis, quam Romanis memoria eius colitur. vid. *Baronii* annal. ecclesiast. tom. II. a. Chr. 163. *Lambecii* comment. de bibl. caesar. Vindob. vol. VIII. pag. 134. et *Nesselii* catal. part. V. cod. CVII. nr. 2. pag. 156.

In biblioth. *Leidensi* inter codd. Vossian. catal. pag. 402. nr. 17. παραβολαὶ κατὰ Μάρκον.

In bibl. *Thom. Gale* (catal. codd. Angliae et Hibern. tom. II. pag. 192.) M. Antonini libri ad MSS. emendati, gr. — In bibl. *Paris.* est cod. mutilus, quem memorat *Ioly* in sua editione.

Editiones.

Princeps editio est: *M. Antonini* imp. rom. et phil. *de se ipso seu vita sua libri XII.* graece et lat. nunc primum w) editi, *Guil. Xylandro* Augustano interprete; qui etiam annotatt. adiecit. *Marini Neapol.* de Procli vita et foelicitate liber: graece latineque nunc primum publicatus, innominato quodam interprete, adiectis ibidem scholiis, e bibl. illustriss. principis Othonis Henrici. Tiguri, apud Andr. Gesnerum. 8. In meo exemplo textus neque graecus, qui separatim excusus suam habet inscriptionem, neque latinus, in cuius calce haerent breues Xylandri adnotatt, habent in fronte notam anni: dedicatio autem scripta est *Heidelbergae*, Cal. Oct. a. 1558. x) In illa autem dedicatione Xylander, se, profitetur, instinctu Conr. Gesneri de graeco latinum fecisse Antonini opusculum.

Illos tamen libros, quoniam non admodum correcte editi erant, idem Xylander paullo emendatiores recudi fecit gr. et lat. vna cum Phlegontis Tralliani, Apolloniique Dyscoli et Antigoni Carystii mirabilibus narrationibus eiusdemque Phlegontis de longaeuis atque Olympiis, Basil. 1568. 8. Haec editio est aeque rara. — *Xylandri* versio latina recusa est Lugduni apud Io. Tornaesium, 1559. 12. (sine a. nota, in catal. bibl. Vffenbach. I. pag. 657.) Num illa versionis latinae editio eadem sit, quam Xylander in praefat. ad edit. 1568. se inuito, vitiose typis esse descriptam conquestus est, an alia eiusdem sit, quam nouem annos ante primam graeco-latinam lucem vidisse, censor in bibl. philol. Gotting. III. 5. pag. 457. prodit, qui vero ipse eam non vidit, equidem ignoro. — *Prior* Xylandri edit. cum Marino de Procli vita, graec. et latine repetita est Lugd. 1626. 12. Editor errores primae illius editionis non detersit; sed auxit, additis notis quibusdam, *si*, vt Mericus Casaubonus ait, *notae dicendae sunt hominis audacissimi mera deliria, nec admittendae emendationes.* In bibl. *Hulsiana*, tom. II. pag. 201. occurrit edit. gr. lat. 1636. 8. Lugduni. (forsan a. 1626.)

w) E cod. Heidelbergensi, a Michaele Toxita, poeta, descripto, vt Conr. Gesnerus in epistola dedicatoria graece scripta et textui gr. praemissa, pag. 10. adfirmat.

x) Censor in biblioth. philol. Gottingensi III. part. V. p. 450. memorat edit. *Taurinensem*, (forsan *Tigurensem*,) a. 1559. eamque suspicatur eamdem esse, (excepto titulo) cum ed. a. 1558. Atque Tigurensis editio a. 1559. II. voll. 8. est in catal. Creuennae, tom. II. pag. 82. in 8.

a. 1626.) — *Hendreichius* in Pandect. Brandenb. memorat edit. Argentor. gr. et lat. a. 1590. 8. cuius mentionem alias non inueni, nisi in *Harwoodii* prospectu, tam germanice quam italice verso: at fidem ego non habeo.

Antonini Aulicus, lat. (ex edit. *Io. Caselii,*) Helmstad. 1604. 4. memoratur in catal. Menken. part. I. pag. 90. — Ad Commodum F. heredem imperii. Lipsiae. 1613. 4. (*Barber.* catal. I. pag. 56.)

Mericus Casaubonus, vt verbis vtar Fabricii, codice *Isaaci Casauboni*, parentis sui, manu passim notato, vsus, *ex cuius vnius*, inquit pag. 26. *elaboratissimis lucubrationibus plus auxilii ad hoc pensum pertexendum, quam ex omnibus aliorum quorumcunque musicis operibus, (absit inuidia verbo,) mihi comparaui,* postquam anglice Antonini libros vertisset edidissetque, quos adsidua repetitaque lectione familiares sibi reddiderat, etiam graeco-latinam illorum editionem meliorem curauit, graecis ad Basileensem expressis, et libris singulis in certas sectiones diuisis, interpolataque et emendata passim Xylandri versione, et notis denique eruditis et emendationibus ad calcem libelli adiectis, [P] quibus Xylandrinae etiam subnectuntur. Prodiit haec editio, Iohanni Seldeno inscripta, typis M. Flesher, sumt. R. Mymne, Londini a. 1643. 8. *Cum a sacris libris discessi*, inquit Mericus Casaubonus epistola VII. ad Tho. Gatakerum, *non alium tenere librum reperio, in quo magis animus meus siue in rebus laetis componendus, siue in tristibus erigendus acquiescat.* Multis ibi in eadem epistola, quae vna cum aliis ad calcem luculentae nouae editionis epistolarum If. Casauboni ab Almelouenio publicata est, Mericus cum Gatakero expostulat, quod in suis ille ad Antoninum notis passim versionem ipsius anglicam reprehendat, nulla mentione facta graecolatinae editionis notarumque illi subiunctarum, in quibus ipse pleraque omnia illa rectius posuisset atque emendasset. Vide etiam librum Merici Casauboni anglice vulgatum de credulitate et incredulitate, pag. 20 sqq. vbi loci Antoniniani reprehensam a Gatakero interpretationem tuetur.

Casaubono prior manum Antonini libris admouerat praeclarus et eruditissimus vir *Thomas Gatakerus* y), licet decennio ferme post demum lucem viderit illius foetus quadraginta annorum, Cantabrigiae a. 1652. 4. M. Antoninus scilicet noua versione donatus, distinctus sectionibus, prolegomenis luculentis de philosophiae moralis stoicae prae Epicureorum dogmatis praestantia, testimoniis de auctore copiosis et selectis, locorum parallelorum siue consimilium et variarum lectionum diligenti ad oram notatione, et vberrimo atque elaboratissimo commentario illustratus, qui stoicorum de moribus praeceptorum scitorumque quoddam veluti copiae cornu praestare lectori potest, et acutis in omne genus scriptorum etiam sacrorum obseruationibus veluti gemmis est distinctus, nonnullas quoque notas atque emendationes locorum Antonini a Salmasio, Bootio et Patricio Iunio cum Gatakero commu-

y) *Subit me certe subinde*, inquit Gatakerus in praeloqu. *ita ista dum lego, adfectum me sentio et ingenue agnosco, non stupor duntaxat, sed horror etiam, cum arcani diuini admiratione vehementissima coniunctus, seria apud me reputantem, quam longe in multis ab eo absim, quod de se vir iste, veri ad salutem perducentis tramitis ignarus de se profitetur, nec quin vere et ingenue, ambigi posse videtur.*

communicatas offert. Haec editio Londini recusa est a. 1699. [z]) 4. et 1707. 4. cura egregii viri *Georgii Stanhopii*, collegii reginae apud Cantabrigienses socii, qui praecipuas Andreae Dacerii obseruationes, e gallico latine conuersas, ad calcem voluminis subiunxit, et vitam [?] Antonini, ab eodem Dacerio scriptam praemisit itidem translatam a se et auctam firmatamque veterum testimoniis. Quum vero in his editionibus commentarius Gatakeri non singulis substratus paginis, sed toti Antonini operi subiunctus legatur, exstat etiam quarta eaque luculentissima editio Traiectina a. 1698. fol. in qua commentarius quauis pagina verbis Antonini subiectus est mira legentium opportunitate, et ad calcem voluminis, Merici Casauboni etiam et Guil. Xylandri notae atque indices occurrunt. Habet haec editio, curante *Hermanno Witsio*, clarissimi nominis viro, vulgata, praeterea adiunctas eiusdem Gatakeri de stilo Noui Test. diatribas, Sebast. Pfochenio oppositas, tum Cinnum siue aduersariorum miscellaneorum libros duos et aduersariorum postumorum opus exquisitissimum, quibus insignis prorsus innumeris sacrorum et aliorum scriptorum locis lux adfertur. Denique dissertationes eius tres, vna, qua diphthongos esse nullas contendit; altera, qua superstitionis arguit iudaicae eorum sententiam, qui nomen Dei tetragrammaton efferre ducunt sibi religioni, tertia, qua cum Samuele Wardo disceptat de vi et efficacia baptismatis infantilis. — Obseruatum est a multis, iconem, aeri incisam, quam Gatakerus Antonini libris praemisit, non referre os et faciem M. Aurelii Antonini, sed Commodi: itaque Andreas Dacerius, quum, sequutus Gatakerum, eamdem effigiem gallicae suae versioni praeposuisset, atque id datum ipsi esset vitio in ephemeridibus litterariis Parisiensibus a. 1694. pag. 221. festiue respondit, sibi magis cordi fuisse, animum cognoscere menteinque et sensa imperatoris philosophi penetrare [aa]), quam vultum ediscere: praefat. ad vitas Plutarchi, gallice a se redditas.

A. 1680. 12. Oxoniae vulgati sunt Antonini libri e theatro Sheldoniano typis elegantibus et nitidis, graeca hinc inde emendata, latina [?] fere depromta ex editione Merici Casauboni. Notae quaedam perbreues paucis in locis ima pagina adiectae. In calce voluminis reperies etiam graece et latine *Epistolam ad Senatum* [bb]), quae Iustini Martyris apologiae

z) 1697. in catal. Pinell. I. pag. 212. et antea iam notante *Clement* in bibl. histor. etc. I. p. 387. not. 11. in Catal. Vffenbach. I. pag. 642. et IV. pag. 513. et alibi; quare de nota a. 1699. dubito.

aa) Verba eius haec sunt: *Il y en a qui vient de nous accuser d'avoir mis dans la traduction des reflexions de Marc Antonin, la tête de Commode pour celle de l'Empereur. Ie ne sçay si cela est vray et je m'en mets tres peu en peine. Ie m'étonne seulement, qu'un si sçavant homme qui pourroit faire de meilleures choses, se soit amusé a une critique, qui seroit indigne de lui, quand même elle seroit juste. Voila une decouverte bien importante pour le public. Apparement il a peu lû les reflexions de Marc Antonin, car s'il les avoit lues, il auroit connû Gataker ce savant Anglois, qui les a commentées, et il auroit vû que c'est la même tête qu'il avoit mise dans son edition. C'est de là qu'on l'a prise, sans aller chercher plus loin, car nous n'avons point des medailles, et j'avoûe que nous avons plus trauaille à connoître l'esprit que le visage d'Antonin.*

bb) Epistola eiusmodi M. Antonini memoratur Tertulliano cap. 5. Apologetici, Eusebio V. 5. hist. eccles. et Orosio VII. 15. Quae tamen graece hodie in Iustini codicibus exstat et latine e cod bibl. Vaticanae ab Angelo Roccha est edita, semi Graeculi commentitius foetus videtur *Scaligero* ad Eusebii Chron. nr. MMCLXXXIX. pag. 222. *Salmasio* ad Iul. Capitolinum in M. Antonini vita cap. 24. et *Samueli Basnagio* Annal. ad a. Chr. 174. nr. 9. *Huetio* demonstrat. Euangel. proposit. 3. pag. 66. aliisque.

logiae ſubiicitur, hinc latine *litteras ad Fauſtinam*, Auguſtam, ex Vulcatio Gallicano in vita Caſſii cap. XI. tum graece et latine *Orationem de Commodo* ex Herodiani lib. I. hiſtor. cap. 4. ac denique graece *Δημηγορίαν περὶ τῆς Κασσίου ἐπαναστάσεως*, ex Xiphilino ſiue Dionis lib. LXXI. pag. 811.

Vir doctus, ſub litteris R. I. latens, ſuadente Ioh. Hudſono, Antoninum edidit Oxoniae e theatro Scheldoniano graece et latine cum ſelectis et breuibus notis A. D. 1704. 8. *Textum*, inquit, *exhibendum curaui prout editus eſt a Gatackero, cuius et diſtinctionem in ſectiones retinui, vt et eius verſionem, licet nonnunquam paululum a me immutatam, cum vel Antonini mens vel perſpicuitatis aut latinitatis ratio poſtulare viſa eſt; latinitati autem non adeo ſtudui, vt omnia, quae non eſſent Ciceroniani aeui vocabula, repudiarem, modo auctoris ſenſum bene exprimerent. Ex Gatackero autem et ceteris omnibus notas, quae mihi maxime placuerunt, excerpſi, quibus et meas, parcius licet, addidi. In variantibus lectionibus et doctorum coniecturis, de quibus nonnulli maiore, quam par eſt, ſtudio decertare ſolent, modum adhibendum cenſui — — Epiſtolas etiam quasdam, M. Antonini nomen praeferentes*, graece et latine quidem ex Euſebii IV. 13. hiſt. et Nicephor. III. 28. hiſt. *ad Commune Aſiae*, quam ab Euſebio et Halloixio male ad Antoninum Pium referri docet Valeſius: et ſuppoſititiam illam *ad Senatum*, quae in codicibus occurrit Iuſtini Martyris ad calcem apologetici II. tum latine *ad praefectum ſuum et ad Verum, ad Fauſtinam*, et *ad Senatum* ex Auidio Caſſio Vulcatii Gallicani cap. 1. 2. 5. 11. 12. cum notis *imprimendas curaui, vt nonnullas aliorum ad Antoninum datas, quo clarior eſſet illius in ſingulis ſcopus: quamuis de iis omnibus, vtrum genuinae ſint, inter doctos non ſatis conueniat, lectoris tamen iudicio ſubmittendas cenſui, ne quid Antonini a me praetermiſſum quereretur. Orationes vero duas ex Herodiano et Dione Caſſio, quae* [P] *tamen exſtant in priore editione Oxonienſi, vtpote ab hiſtoricis ipſis confictas conſulto omiſi. Duos etiam indices*, vnum vocum et loquutionum memorabilium, alterum hominum illuſtrium, *quo nihil huic noſtrae editioni deeſſet*, *adieci.* [conf. Acta erudit. Lipſ. a. 1707. pag. 401.]

[*Marci Antonini* — libri XII. — ad exemplar Oxonienſe cIↄIↄCCIIII. recuſi. Introductionem ad philoſophiam ſtoicam ex mente M. Antonini praemiſit Io. Franc. Buddeus, Theol. D. et P. P. Ienenſ. Vitam recenſuit criticisque obſeruatt. illuſtrauit *Chriſtoph. Wolle*, A. M. etc. Lipſiae 1729. 8. gr. ac lat. adde Acta erud. Lipſ. a. 1729. pag. 468.

Editio Oxon. etiam recuſa eſt gr. et lat. Glasguae apud Foulis. 1744. 8. et 1751. 8.

M. Antonini philoſophi Commentarii, quos ipſe ſibi ſcripſit. Lipſiae 1775. mai. 8. gr. et lat. curante *Moro*, Profeſſore quondam et Theologo Lipſienſi, qui in fine paucas quidem notas criticas, at egregias acutasque adiecit. Conf. tamen doctam cenſuram in bibl. philolog. tom. III. part. VII. (Gottingae 1776. 8.) pag. 626 — 647.

Noua ratione Antonini commentarios tractauit, eosque ſecundum rerum atque argumenti ſimilitudinem in XXXV. ſectiones diſpeſcuit aut diſcerpſit, (quod iam triginta ante annis, quum Dacerii edidiſſet verſionem) fecerat, *Ioly*, qui praeter editt. quas contulit, (Oxonienſem tamen aut ignoraſſe videtur, aut neglexiſſe,) ex codicibus atque excerptis Vaticanis aliisque varietatem lectionis acceperat. Primum vero in lucem emiſit: *Penſées de l'empereur Marc-Aurel-Antonin;* ou leçons de vertu, que ce prince philoſophe ſe faiſoit

à lui

à lui même. Nouvelle traduction du grec, distinguée en chapitres, suivant les matieres, avec des notes et des variantes. Par *M. de Ioly*. Paris. 1770. 8. — Alteram edit. curauit 1773. 12. et promisit, se textum graecum cum latina Gatackeri versione adiecturum esse: id quod factum est anno sequenti, quo, suo ingenio abusus, edidit

Pugillaria imperatoris M. A. Antonini, graece scripta, diriecta membratim, et, quantum fieri potuit, restituta pro ratione argumentorum. Sequitur interpretatio Gatackeri similiter ordinata, curante Nobili Io. Pet. de Ioly, Marci Aurelii gallico interprete atque cultore. Paris. 1774. 12. *Pugillaria* vocauit commentarios, quoniam Antoninum, sibi persuasit et probare adnisus est, in pugillaribus forte duodecim inter expeditiones militares sibi conscripsisse sensa animi; neque vero opus in duodecim libros eo, qui post eius mortem obtinuisset, ordine distribuisse, neque eam, quae postea recepta esset, operi dedisse inscriptionem. Sed argumentorum leuitatem bene ostendit V. D. in biblioth. philol. tom. III. part. V. (Gottingae 1776. 8.) qui de illa edit. et de quibusdam lectionibus erudite lateque differit. In eadem bibl. tom. I. part. V. (Gottingae 1771.) pag. 238 sqq. versio Ioly gallica recensetur et examinatur. *Harl.*]

IV. *Hominum illustrium, quorum M. Antoninus in libris suis mentionem facit, indiculus* [ee]).

Adrianus IV. 33. VIII. 5. 21. 37. X. 27.
Agrippa VIII. 31.
Alciphron X. 31.
Alexander, *grammaticus*, I. 10.
Alexander *Magnus* III. 3. VI. 24. VIII. 3. IX. 29. X. 27.
Alexander, *platonicus*, I. 12.
Andro I. 6.
Antoninus IV. 33. VI. 30. VIII. 21. X. 27.
Apollonius I. 8. 17.
Archimedes VI. 47.
Arius VIII. 31.
Augustus IV. 33. VIII. 5. 31.
Bacchius I. 6.
Benedicta I. 17.
Brutus I. 14.
Cadicianus siue Caecilianus IV. 50.
C. Caesar III. 3. VIII. 3.
Caeso IV. 33.
Camillus IV. 33.
Cato IV. 33.
Catulus I. 13.
Celer VIII. 25.
Chabrias VIII. 37.
Chiarax vel Charax VIII. 25.
Chrysippus VI. 42. VII. 19.
Crates VI. 13.
Crito X. 31.
Croesus X. 27.
Demetrius, platonicus, VIII. 25. IX. 29.
Democritus III. 3.
Diogenes VIII. 3.
Diognetus I. 6.
Dio I. 14.
Diotimus VIII. 25. 37.
Epictetus VII. 19. XI. 34. 36.
Epicurus IX. 41.
Epitynchanus VIII. 25.
Eudaemon VIII. 25.
Euphrates X. 31.
Eutyches X. 31.
Eutychion X. 31.
Eutychius I. 6.
Fabius IV. 20. XII. 27.

Faustina

ee) Ex edit. Oxon. 1704. sumtus.

Faustina VIII. 25.
Fronto I. 11.
Heluidius I. 14.
Heraclitus III. 3. 6. 42. 48. VIII. 3.
Hipparchus VI. 47.
Hippocrates III. 3. [?]
Hymen X. 31.
Iulianus IV. 50.
Leonnatus IV. 33.
Lepidus IV. 40.
Lucilla VIII. 27.
Lupus XII. 37.
Maecenas VIII. 31.
Marcianus vel Moetianus I. 6.
Maximus I. 17. VIII. 25.
Menippus VI. 47.
Monimus, *cynicus*, II. 15.
Nero III. 16.
Origanio VI. 47.
Panthea VIII. 37.
Perdiccas II. 25.
Pergamus VIII. 37.
Phalaris III. 16.
Philippus IX. 29. X. 27.
Philistio VI. 47.
Phocion II. 13.
Phoebus VI. 47.
Plato VII. 48. IX. 29. X. 23.
Pompeius III. 3. VIII. 3.
Pythagoras VI. 47.
Rusticus I. 7. 17.
Satyrio, *Socraticus*, X. 31.
Scipio IV. 33.
Secunda VIII. 25.
Seuerus I. 14. X. 31.
Sextus I. 9.
Socrates III. 3. 6. VI. 47. VII. 19. 66. VIII. 3. XI. 23. 25. 28. 29.
Stertinius XII. 27.
Syluanus X. 31.
Taudasides I. 6.
Telauges VII. 66.
Theodotus I. 17.
Theophrastus II. 10.
Thraseas I. 14.
Tiberius XII. 27.
Traianus IV. 32.
Tropaeophorus X. 31.
Velius Rufus XII. 27.
Verus, Marci auus, I. 1. VIII. 37.
Verus, Marci frater adoptione, VIII. 25.
Vespasianus IV. 32.
Volesus IV. 33.
Xanthippe XI. 28.
Xenocrates VI. 13.
Xenophon X. 31.

V. *Versiones vernaculae librorum XII. M. Antonini.*

Gallice post versiones [auct. *Pardoux Duprat*, Lugd. 1570. et *Benedicto Iesper Krus*, Sueco, 1654.] et B. I. K. Paris. 1651. 12. [Amstelod. 1659. 12.] interpretati sunt perquam eleganter par coniugum praeclarissimum, qui cum matrimonio se sociarent, graecae et latinae litterae connubio iungi sibi dicebantur, *Andreas Dacerius* et *Anna Tan. Fabri* filia, additis etiam notis, tam vtili atque eximio scriptore dignis, et vita imperatoris praemissa, quam Angli deinde in suam et latinam linguam verterunt. *Reflexions Morales de l' Empereur Marc Antonin* etc. Post Parisiensem huius versionis editionem a. 1691. 12. II. tom. factam, [iterum, Vltraiect. 1691. 12. II. tom. (Amsterd. 1691. 8. apud Hamberger.) tertium, Amstel. 1707. 8. de Vltraiect. s. secunda edit. vid. Acta erudit. Lips. a. 1692. m. Iun. pag. 249 sqq.] quartum recusa est Amstelod. 1710. 8. [?] *Fabric.* Illam versionem, mutatione capitum facta, *Ioly* 1742. recudi fecit, eaque iterata est Dresdae 1755. Bouillon. 1772. 12. II. voll. De noua eiusdem *Ioly* versione iam supra disputauimus. *Harl.*

[*Gallica*

(Gallica verſio M. Antonini per S. B. ex Hiſpanico facta Pariſ. 1573. 1588. 8. non eſt librorum imperatoris, de quibus hactenus dixi, ſed Horologii principum, quod ſub Marci Antonini nomine ſcripſit Antonius de Guevarra [dd]*) (Relox de Principes o Marco Aurelio)* editum *Hiſpanice Pinciae 1529. Hiſpali 1532. tum italice, interprete Mambrino Roſſeo, a. 1548. 8. Venet.* [1562. 4. de qua et reliquis italicae verſionis editt. vid. *Paitoni* bibliot. etc. I. p. 140 ſq. et infra de ital. verſion.] *1581. 4. et latine cum commentario Ioh. Wankelli, Torgae 1601.* fol. *Lipſiae 1606. 1615. 1624. 1632. Torgae 1611. Cracou. 1615. 4. Francof. 1664. et anglice per Tho. North. Lond. 1619. 4. vt binas germanicas verſiones et alteram gallicam praeteream.)*

[*Hiſpanice.* Vidas ſeguenſe ciertas cartas del miſmo. Ambers. 1604. 12. (in catal. bibl. Barberinae, tom. I. pag. 56.) — per *D. Hyac. Diaz de Miranda.* Madrit. 1785.]

[*Italicas* verſiones copioſe perſequitur *Paitoni* in Bibl. degli Autori-volgarizzati, tom. I. pag. 136 ſqq. quas paucis referam. Vita di *M. Aurelio* Imperadore, con le alte et profonde ſue ſentenze, notabili documenti, ammirabili eſſempli, et lodevole norma di vivere. Novamente tradotta di Spagnuolo (Anton. de Guevarra) in lingua Toſcana per *Mambrino Roſeo da Fabriano*, Venet. 1543. 8. 1544. 8. Romae 1742. 4. — Vita, geſti, coſtumi, diſcorſi, lettere di M. Aur. Imper. — Con la gionta di moltiſſime coſe, che ne lo Spagnuolo non erano, e de le coſe Spagnuole, che mancavano in la tradottione Italiana, (per Fauſt. Longianum.) Venet. 1544. — ibid. apud Aldum fil. 1546. 8. ibid. eod. anno (quamquam in titulo nomen Mambrini Roſei, tamquam interpretis, exſtat.) — ibid. 1549. (in calce 1550.) 12. conf. Theſaur. bibl. Norimbergae, 1739. 4. vol. IV. pag. 212 ſq. — 1553. 8. — 1556. 12. — 1585. 8. — 1606. 8. et ſaepius. vid. Paitoni. — I. dodici libri di M. Aur. Antonino — traslatati dal Greco. Con varie Lezioni de teſti greci, e con un riſtretto di notizie intorno alla naſcita, azioni, e morte del medeſimo, eſtratto da più Iſtorici. In Roma per Giacomo Dragondelli. 1675. 12. Huius anni et formae editionem memorant auctor catal. biblioth. Barber. I. p. 56. et Paitonius. (Interpres fuit *Franc. Barberinus*, ſen. pater purpuratus, qui vſus eſt cod. graeco Abbatis Gradi, et edit. Londin. a. 1643. vid. *Fontaninum* della Eloquenza Italiana, Venet. 1737. 4. pag. 555 ſq. et *Mazzuchelli* vol. II. part. I. degli Scrittori d'Italia, pag. 299. atque *Paiton.* pag. 141.) — *Clement* ex *Haymii* Notizia de'libri rari pag. 93. et *Fontaninus* citant edit. a. 1667. 8. vtramque autem *Mazzuchelli.*

Anglice a. 1535. impreſſa in bibl. Guil. Laudi, teſte catal. MSS. Angl. et Hibern. pag. 70. nr. 1297. *Harl.*]

Anglice vertit Mericus Caſaubonus, Lond. 1634. 4. cuius verſio deinde poſt paucos menſes emendatius recuſa, et breuibus illuſtrata notulis, quas vix centeſimam eſſe partem eorum, quae in diuinum hunc ſcriptorem notarit, teſtatur epiſtola 3. ad Gerardum Voſſium. Quinta editio huius verſionis a. 1692. 8. et ſexta, quae a. 1694. lucem vidit, praemiſſam habent Antonini vitam, ex gallica Daceriana anglice translatam.

Poſt Caſaubonianam elegantior meliorque *Collierii* translatio prodiit a. 1701. *the Emperor Marcus Antoninus his converſations with him ſelf, or Moral Meditations* etc. Addita Gatackeri

dd) Confer *Wankelii* praef. ad Horolog. principum, *Nic. Antonii* bibl. hiſpanam tom. I. pag. 99. [ſupra ad §. 1.]

Gatackeri prolegomena, et vita Antonini Daceriana cum locis ſcriptorum veterum, a Stanhopio additis, et Cebetis tabula, anglice translata. [a *R. Greeves*, A. M. Londini 1791. 8. etc. vid. Ien. A. L. Zeit. a. 1793. nr. 324. pag. 374 ſq. *Harl.*]

[*Germanice*, ab *Io. Adolph. Hofmanno*, Hamburgi, 1723. 1725. (1727.) 1735. 8. quinta, ab anonymo emendata, editio prodiit ibid. 1755. 8. — a *I. G. Schultess*, in part. III. Bibliothek der griech. Philoſophen. Tiguri 1779. 8. — *Antonins* Kern moraliſcher Gedanken, von *P. Stolten*, verſibus germ. Roſtoch. 1701. 8. (1705. in catal. Vffenbach. I. pag. 647.)

Danice, cum obſeruatt. Odenſeae 1752. 8.

Scriptis, quae ad libros Antonini interpretandos intelligendosque faciant, et a me partim ſupra, partim in Introduct. l. c. ſunt memorata, poſſunt addi

D. *Iac. Schalleri* diſſ. de Antonini, imp. philoſophia, ex primo ipſius libro τῶν εἰς ἑαυτὸν, de rebus ſuis, excerpta, reſp. Io. Lud. Engelhardo. Argentor. 1666. 4. — eiusdem diſſ. M. Anton. imp. philoſophia ex IIdo ipſius libro — excerpta. reſp. Io. Ge. Kitſchio. ibid. 1667. 4. Is quidem Antonini ſtoici philoſophiam ad formam philoſophiae Ariſtotelicae minus apte pertractare ſtuduit. (Io. Fr. Buddeus) in dialogo, de moribus philoſophorum, Ienae 1695. 12. haud adeo magnus eſt Antonini virtutum admirator. — *Conr. Plat. Kroegeri* diſp. praeſ. Io. Tilemann dicto Schenck, P. P. de philoſophia Marci Antonini Aug. circa emendationem hominis per aduerſa. Marburgi. 1723. 4. — Explicatio loci in libr. II. §. 3. in Mem. de Trevoux. 1713. m. Oct. pag. 1710. — Tria loca emendantur in *Toupii* emendatt. in Suidam et Heſych. I. p. 66. et 134. III. p. 91. — *Brucker* ad locum lib. VII. §. 9. de prouidentia ſtoica, in *Schelhornii* amoenitatibus litterariis tom. VIII. pag 443 ſqq. — *Io. Frid. Hilleri* progr. explicatio loci M. Antonini difficilis, (III. 16.) Witembergae 1782. 4. *Harl.*]

VI. *Editiones promiſſae.*

Nouam verſionem capitibus et capitum ſummis diſtinctam edere parauit *Caſpar Barthius*, XLIX. 4. aduerſar. vna cum commentario, cuius ſpecimen exhibet lib. LI. cap. 16.

Scipionem Sgambatum S. I. libros M. Antonini latine vertiſſe, legas in bibliotheca Ieſuitica Philippi Alegambe.

Dionyſius Petauius lib. III. epiſtola 56. refert, libros M. Antonini recenſere voluiſſe *Caſparum Geuartium*, et alium quemdam Hamburgenſem, ex Lutherano catholicum, (*Lucam Holſtenium* opinor.) Atque de Geuartii inſtituto etiam mentio in Gaſſendi epiſtolis, [?] commentariumque illius ſibi a Geuartio oſtenſum, narrat *Paulus Colomeſius* in opuſculis pag. 101. Neque tenuis, ſed ponderoſus commentarius ille fuit apud Iohannem Baptiſtam Steenbergium, ſupremi tribunalis, quod Mechliniae eſt, ſenatorem. Sed et ipſe editurus non potuit fidem datam liberare, immatura morte occupatus, vt ſcriptum a Graeuio praefat. ad tomum ſextum theſauri antiquitatum romanarum.

VII. De

VII. De perditis M. Antonini *dialogis*, tum de *epistolis* [ee]), quae sub illius nomine etiamnum feruntur, iam supra §. 2 et 3. mentio a me facta est. De variis eius *legibus* et *constitutionibus* videndus *Tillemontius* in Marci Antonini vita capite 28. tom. II. hist. imperator. pag. 702 sqq. [*Chaufepié* diction. l. c. not. *N. Dacierii* vitam, a Stanhope lat. versam, et de edicto illo celebri Ephesino pro Christianis, quod alii Antonino nostro, alii Antonino Pio tribuunt, alii spurium et suppositititium iudicant, tum de anecdotis quibusdam, quae reperisse sibi videbatur Bandinius, in Introductione in hist. L. Gr. II. part. I. pag. 140 sq. pluribus egi. *Harl.*] — De *Itinerario*, quod latine legitur et ad hunc Antoninum codices quidam referunt, vide, si placet, quae adnotaui in Bibl. latina. Manifestus vero error Hendreichii, qui in pandectis Brandenburgicis Marco Antonino imp. tribuit Marci triumviri, epistolam ad Hyrcanum, et edicta duo ad Tyrios, quorum meminit *Flauius Iosephus* XIV. 23.

VIII. MAXIMVS, patria Tyrius, in codice Caroli de Montchal, cuius mentionem facit *Labbeus* Bibl. noua MSS. pag. 194. *sophista* adpellatur, ex eo scilicet genere, qualem fuisse Dionem Chrysostomum supra obseruabamus, qui cum dicendi studio philosophiam coniunxerunt, itaque et Suidas Maximum *philosophum* vocat, et alii MSS. codices, quos viri docti consuluerunt, *platonicum philosophum.* Sane platonicae studium philosophiae ex omnibus eius disputationibus elucet; vnde Casaubono ad Persium *mellitissimus Platonicorum* dicitur. Ipse etiam de se diss. XI. Ἐγὼ γάρ τοι, inquit, *τάτε ἄλλα, καὶ τῇ τῶν ὀνομάτων ἐλευθερίᾳ πείθομαι Πλάτωνι.* Federicus quidem Morellus suspicatur, hunc ipsum esse Τύριον Σοφιστὴν, cuius *orationem funebrem in Paridem, sophistam Antiochenum,* celebrat *Libanius* orat. XIX. pro saltatoribus tom. II. pag. 486. *Σοφιστὴς Τύριος, ὃς τῇ γλώττῃ τὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἴσχυε, σείων τε καὶ* [?] *τινάσσων ἅπαντα, τοῦτον οὕτως ἐθρήνησε κείμενον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐντάφιον αὐτῷ τὸν λόγον ἔδωκεν.* Saltim ex Eusebii, Syncelli et Suidae [ff]) testimoniis certum est, Antoninorum et Commodi aetate vixisse [gg]), (paullo, vt videtur, iuniorem rhetore, Maximo, Plutarchi aequali, qui eius meminit IX. 4. sympos.; antiquiorem autem Maximo, quem natali Platonis celebrato per Dionysium Longinum cum aliis interfuisse, testatur Porphyrius apud *Euseb.* X. 3. praeparat.) Et versatum per aliquod temporis Romae, in quam vrbem iterato venit, ceterum, vt credibile est, aetatem in Graecia commoratus. Vtrum Verissimi imperatoris praeceptor fuerit, haud plane constat ex

Ttt 2 Eusebii

ee) Inter imperatorias, epistolis M. Antonini praecipuum locum tribuit Philostratus epist. I. ad Aspasium. Τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτῆρα τοῦ λόγου μετὰ τοὺς παλαιοὺς ἄριστά μοι διασκέψασθαι δοκοῦσι, φιλοσόφων μὲν ὁ Τυανεὺς καὶ Δίων, στρατηγῶν δὲ Βροῦτος ἢ ὅτῳ ἐς τὸ ἐπιστέλλειν ἐχρῆτο. Βασιλέων δὲ ὁ θεσπέσιος Μάρκος, ἐν οἷς αὐτὸς ἐπέστελλε, πρὸς γὰρ τῷ κεκριμένῳ τοῦ λόγου καὶ τὸ ἑδραῖον τοῦ ἤθους ἐνετετύπωτο τοῖς γράμμασι. Ῥητόρων δὲ ἄριστα μὲν Ἡρώδης ὁ Ἀθηναῖος ἐπέστελλεν etc. Confer *Photium* epist. 248. cuius verba dedi supra lib. II. cap. 10. §. 48. [vol. I. pag. 702.]

ff) Voc. Μάξιμος Τυρ. Is vero, eum, scribit, (vt Eudoc. pag. 299.) Romae sub Commodo vixisse. Sed vid. Küster. not. *Harl.*

gg) Hinc *Saxio* in Onom. I. pag. 334. Maximus Tyrius circa Antoninorum et Commodi nominatim tempora, sub exitum saec. II. aer. Christ. floruisse scripsisseque videtur, argum. *Hieronymi* in Chron. Eusebiano ad Olymp. CCXXXI. p. 168. et *Suidae*, voc. Μάξιμος. adde *Brucker.* in hist. crit. philos. vol. II. pag. 177 sq. *Stoll.* Hist. der heidnischen Moral, §. 254. pag. 572. *Harl.*

Eusebii in Chronico verbis, ita, vt interpres Hieronymus Maximum Tyrium etiam distinxerit [hh]) a praeceptoribus Verissimi, quos fuisse ait philosophos illustres Apollonium stoicum patria Chalcedonium [ii]) et Basilidem Scythopolitanum. Libenter etiam adsentior *Tho. Gatakero* et *Merico Casaubono*, qui, in notis ad Marci Antonini lib. I. sect. 15. errare, putant, eos, qui Claudium Maximum stoicum, Marci Antonini praeceptorem, cum Maximo Tyrio platonico confundunt, vt praeter Scaligerum ad Euseb. Ionsium III. 9. pag. 256. Iac. Cappellum in hist. eccles. Dan. Heinsium in Obss. ad Maxim. p. 13. et tom. II. hist. imperator. Tillemontium, facit *Caspar Barthius*, cuius haec sunt verba lib. I. aduersar. cap. XI. *De Maximo quod ait Antoninus philosophus in Eclogis, eum gratiosum dictis factisque ab omnibus fuisse amabilem, id sane hodie quoque ex eius dissertationibus clarum est, quibus nihil gratius fingi potest, praesertim talem nactis interpretem.* Vehementius etiam lapsus est *Federicus Morellus*, qui in lemmatibus, quae marginibus Libanii sui adspersit tom. II. ad orat. IV. pag. 175. et VII. pag. 218. Maximum Tyrium eundem facit cum longe iuniore Maximo Ephesio, doctore Iuliani τȣ̃ παραβάτȣ, recte reprehensus eo nomine a Dauisio De illo Maximo, cuius poema astrologicum περὶ καταρχῶν e MSto Mediceo editurum me recepi lib. III. cap. 20. plura dicendi locus erit ad Eunapium. [sed edit. Eunapii Fabriciana lucem non vidit.] Nunc alios quosdam *Maximos* addere iuuat, vt *Maximum Byzantium* Euclidis parentem, Iuliano familiarem, quem ab Ephesio distinguit Socrates III. 1. hist. eccles. et Nicephorus X. 1. *Maximum Romanum* in veteri marmore apud Fuluium Vrsinum p. 71. elog. ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΟΥΗΡΟΥ ΡΩΜΑΙΟΣ. *Maximum philosophum*, de quo inscriptio Athenis reperta, quae exstat apud Iac. Sponium p. 127. Misc. ΜΑΞΙΜΩ — — ΤΙΑΝΩ, ΦΙΛΟΣΟΦΩ. *Maximum Alexandrinum*, philosophum Cynicum, de quo dixi lib. III. cap. 12. *Maximum sophistam Alexandrinum*, cuius μελέτας legisse se refert *Photius* in Biblioth. [☞] codice CXXXV. *Maximum* item *Aegiensem*, qui Apollonii Tyanensis vitam scripsit, teste *Philostrato* lib. I. cap. 3. et *Hierocle* apud Eusebium cap. 2. Meminit quoque *Tzetzes* chil. 2. hist. 60, 61. sed et chil. 9. hist. 291. vt pulcre ad Philostratum notis obseruatum Godfrido Oleario.

IX. Verum, vt missis infinitis aliis Maximis, quorum in veterum scriptis ac monumentis fit mentio, ad Tyrium nostrum reuertar, *auctorem inprimis elegantem in philosophia, ac disertum* [kk]), vt cum *Petro Petito* loquar lib. I. misc. obseruationum cap. 20. habebunt eum, omnes, qui legerunt. Vitio ei verti video ab eruditissimo editore Dauisio, quod diss. XXXVII. pag. 386. [diss. VII. sect 6. in altera Dauisii edit.] nimis putide, nec ea, qua par est, modestia, eloquentiam suam ac multiplicem eruditionem iactet et efferat, velut eo consilio, vt plures discipulos ad se pertraheret, xeniaque ab iis, quos iam nactus erat, largiora ferret. Attentius tamen legenti illam praeclaram dissertationem adparebit longe aliud eo in loco fuisse

Maximi

hh) Locus Hieronymi ita distinctus legitur. *Arrianus philosophus Nicomediensis agnoscitur, et Maximus Tyrius. Apollonius Stoicus natione Chalcedonius et Basilides Scythopolitanus, philosophi illustres habentur, qui Verissimi quoque Caesaris praeceptores fuerunt. Harl.*

ii) s. vt legitur apud Hieronymum, *Chalcidicum*, quod nomen haud mutandum censet Dauis. in praef ad alter edit. pag. 6. *Harl.*

kk) Disertissimus philosophus dicitur ab *Hemsterhuis* ad Pollux lib. IX. cap. 7. §. 110. add. Dauis. praef. ad II. edit. pag. 5. *Harl.*

Maximi inſtitutum, nempe hoc, veram philoſophiam, licet multa et praeclara in auditoriis doceantur a ſe et aliis, excipianturque ab audientibus cum plauſu, tamen alio adhuc indigere magiſtro, et auditoribus, qui vita et moribus illam exprimunt. Ait igitur, id demum pulcrum fore certamen, illam victoriam praeſtantiſſimam, ſi auditores ſuos habeat in virtutis ſtadio ſecum certantes, ſi in illo vinci ſe contingat. *Hoc enim vno modo ſumma cum laude coronam auferam, victorque ſpectante tota Graecia a praecone deſignabor.* Ἕως δὲ νῦν ἀςεφάνωτος εἶναι ὁμολογῶ καὶ ἀκήρυκτος, κἂν ὑμεῖς βοᾶτε. *Hactenus enim, licet clamor non deſiit veſter, nec coronam conſecutus ſum, nec vocem praeconis audiui.* Τί γὰρ ἐμοὶ ὄφελος τῶν πολλῶν λόγων καὶ τῆς συνεχȣ̃ς ταύτης ἀγωνίας; ἔπαινοι; ἅλις τȣ́των ἔχω. δόξα; διακορὴς εἰμι τȣ̃ χρήματος. *Quo enim mihi tam multa verba et aſſidua illa decertatio? vt laudem conſequar? Satis habeo. Vt gloriam? Satias me tenet. Sed tota res huc redit, eſt qui laudet ſermonem, non eſt ſermone vti qui velit, licet et vocem habeat et aures. Laudas philoſophiam, nec eam amplecteris, qui et animum habeas et magiſtrum.* Ἐπαινȣ̃σι πάντες, μιμεῖται δὲ ȣ̓δείς. *Omnes laudant, nemo imitatur.* Inde aliquibus interiectis, ὥςε ἔγωγε, inquit, τέως μὲν καὶ πρὸς ἅπαντας ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων σιγὴν ἔχων, καὶ μηδὲν σεμνὸν μηδὲ ὑπέραυχον μήτε ἰδίᾳ μήτε εἰς κοινὸν εἰπών, νῦν μοι δοκῶ ὙΜΩ͂Ν ἝΝΕΚΕΝ ΓΑΥΡΌΤΑΤΑ ἊΝ ΚΑῚ ΜΕΓΑΛΑΥΧΌΤΑΤΑ ΕἸΠΕΙ͂Ν. *Mihi, qui de rationibus noſtris et ſtudio hactenus tacuerim, nihil grande, nihil iactabundum publice aut priuatim dixerim, VESTRA LIBET CAVSA IN PRAESENS CVM MAXIME GLORIARI* [?] *ET MAGNIFICA IACTARE.* Poſtquam deinde ſcholas rhetoricas et politicas, et contentioſae ac verboſae philoſophiae praedicaſſet, non ſuas ipſius adeo, certe non ſolius, ſed et aliorum, vt ex toto contextu orationis patet et manifeſtiſſime conſtat ex verbis pag. 388. πάντα γὰρ μεςὰ τῶν σοφιςῶν. εὔπορον τὸ χρῆμα, καὶ ταχὺ ἀναφαινόμενον· θαῤῥήσαιμι δὲ ἂν ἔγωγε εἰπεῖν, ὅτι τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας πλείȣς οἱ διδάσκαλοι τῶν μαθητῶν. *Sophiſtarum plena ſunt omnia. Res haec vbique obuia ac in oculos paſſim incurrit. Quin etiam dicere non verear, plures eſſe qui doceant EIVSMODI philoſophiam, quam qui diſcant.* Deinceps concludit: Τὸ δὲ ἐν φιλοσοφίᾳ κεφάλαιον καὶ ἡ ἐπ' αὐτὸ ὁδὸς δεῖται διδασκάλȣ. τὰς τῶν νέων ψυχὰς συνεπαίροντος καὶ διαπαιδαγωγȣ̃ντος αὐτῶν τὰς φιλοτιμίας καὶ ȣ̓δὲν ἀλλ' ἢ λύπαις καὶ ἡδοναῖς τὰς ὀρέξεις αὐτῶν συμμετρȣμένȣ. *Praecipua autem philoſophiae pars, et quae eo ducit ſemita, praeceptore indiget, qui animos iuniorum erigat, ſtudia eorum et deſideria non aliter quam paedagogus aliquis gubernet, eorum appetitiones voluptatibus doloribusque attemperet.*

X. Exſtant huius Maximi Tyrii Διαλέξεις ſiue λόγοι, *Diſſertationes* varii argumenti *XLI.* quae in codice regis chriſtianiſſimi alio ordine, quam in MStis aliis, editisque leguntur. Editorum ſeriem minoribus, codicis MSti regii vero maioribus numeris ſignificaui. Heinſius, qui in notis, platonicorum dialogorum more, in decem tetralogias, (praemiſſa prooemii loco diſſertatione Maximi 27) illas diſtribuit, teſtatur, eidem codici MSto hunc praefixum fuiſſe titulum: Μαξίμȣ Τυρίȣ Πλατωνικȣ̃ φιλοσόφȣ τῶν ἐν Ῥώμῃ διαλέξεων τῆς πρώτης ἐπιδημίας Α, Β, Γ, Δ', Τȣ̃ αὐτȣ̃ φιλοσοφȣ́μενα. Inde ſuſpicio eſt, non omnes iſtas diſſertationes a Maximo dictas, quando prima vice Romae verſabatur, ſed nonnullas etiam, quando altera. [At Dauiſ. in praef. ad II. edit. docet, ex vocab. τῆς πρώτης ἐπιδημ. non ſequi, vt aduentum ſecundum fingamus: *prima* enim dicitur, quam nulla praeceſſit:

 licet

licet altera numquam sequatur.] Quin in Graecia habitas aliquas Dauisius colligit ex verbis, supra etiam a me ex diss. XXXVII. adductis: Τότε κηρύττομαι ἐν τοῖς Πανέλλησιν. *Metaphora*, inquit, *ducta est a ludis Graecorum publicis, in quibus, postquam sententiam de victore tulerant iudices, is praeconum voce renunciabatur, vt populus e tota Graecia collectus sciret cui palma esset debita. Manifestum igitur est, si non in Graecia sed Roma fuerit noster, cum haec verba faceret, eum non ἐν τοῖς πανέλλησι sed ἐν τοῖς Ῥωμαίοις fuisse praedicandum. Et sane ne quid dissimulem, Graecia diutius quam Roma Maximum videtur cepisse, quod in vnaquaque fere dissertatione summam rerum graecarum ostendat peritiam, cum res romanas calluisse nullo indicio constet: certe, quod memini, ad eorum historiam ne semel quidem respexit.* Haec ille: [?] [qui in priore edit. ex lemmate in cod. mst. teste Heinsio, colligit, Maximum quinque priores tantum diss. primo Romam aduentu habuisse; in praef. autem ad alteram edit. ex cod. regio efficit, epigraphen illam ad *septem* tantum priores, Romae habitas, spectare, easque solas exhibere cod. Vindob. Tum videtur illi Maximus maiorem aetatis suae partem in locis Asiae, (in Phrygia certe, ipso testante in diss. VIII. 8.) et Graeciae transegisse; saltem ne minimam quidem prodere rerum romanarum peritiam, licet, eum in historiis graecis versatissimum fuisse, nulla fere non probet dissertatio. *Harl.*]

Dissertationum argumenta haec sunt: [u])

1. XIV. [XVII.] Περὶ τοῦ τίς ὁ Θεὸς κατὰ Πλάτωνα; *Quid sit Deus secundum Platonem?* [In *Patusae* encyclopaed. philol. vol. III.]

2. XV. [XVIII.] Περὶ τοῦ, εἰ τὸν ἀδικήσαντα ἀνταδικητέον; *Vtrum referenda sit iniuria?* Sermo *tam sanctus, tam pius, tam christianus*, iudice Beato Rhenano praefat. ad Max. Tyrium, *vt, si hic auribus vulgo crebrius inculcetur, facile futurum speremus, vt insanis istis bellorum tumultibus, quibus Christiani inter nos concurrimus, aliquando finis imponatur.*

3. XVI. [XIX.] Περὶ τοῦ, εἰ μαντικῆς οὔσης, ἔστι τι ἐφ' ἡμῖν; *Vtrum existente diuinatione aliquid sit in nostra potestate?*

4. XVII. [XX.] Τίσι χωριστέον τὸν κόλακα τοῦ φίλου; *Quomodo ab adulatione amicus distingui possit?* Hanc diss. latine vertit *Io. Caselius*, edidítque Rostochii 1587. 4. [iterum in *I. Henr. Ackeri* Amoenioribus I. Caselii, Ienae 1707. 8.] Eiusdem argumenti librum habemus inter scripta Plutarchi. *Fabric.* [Eadem diss. gr. et lat. cum castigatt. notisque variorum et suis edidit *I. Adam Schier*, Lipsiae 1774. 8. *Harl.*]

5. XVIII. [XXI.] Ὅτι ὁ πρακτικὸς βίος ἀμείνων τοῦ θεωρητικοῦ. *Vitam actiuam contemplatiuae praeferendam esse.* Hanc diss. et eam, quae proxime sequitur, latine transtulit *Ioh. Rainoldus*, Lond. 1619. 12.

6. XIX. [XXII.] Ὅτι ὁ θεωρητικὸς βίος ἀμείνων τοῦ πρακτικοῦ. *Vitam actiuam praeferendam esse contemplatiuae.*

7. XX. [XXIII.] Εἰ καλῶς ὁ Πλάτων Ὅμηρον τῆς πολιτείας παρῃτήσατο; *Vtrum recte Homerum Plato e rep. sua eiecerit?* De hoc argumento vide, si placet, quos laudaui lib. II. cap. 3. sect. 10.

8. XXI.

u) Seriem diss. in altera Dauisii editione vncis inclusam significaui. *Harl.*

8. XXI. [XXIV.] α'. Τίς ἡ Σωκράτους ἐρωτική; *Qualis fuerit amor Socratis?*

9. 10. 11. XXI. [XXV. XXVI. XXVII.] β'. γ'. δ'. Περὶ τῆς Σωκράτους ἐρωτικῆς, ἢ περὶ ἔρωτος. *De eodem Socratis amore.* Confer Dan. Heinsii diss. de pulcro Socratico, quam notis ad Max. Tyrium subiunxit.

12. XXII. [XXVIII.] Ὅτι πάσης τῆς διὰ λόγων εὐφροσύνης ἡ διὰ φιλοσόφων λόγων ἀμείνων. *Omni sermonum ac litterarum voluptate maiorem esse eam, quae ex philosophia percipitur.*

13. XXIII. [XXVIIII.] Τίνες λυσιτελέστεροι πόλει, οἱ προπολεμοῦντες, ἢ οἱ γεωργοῦντες. Ὅτι οἱ προπολεμοῦντες. *Vtri in rep. vtiliores sint, milites an agricolae? et primo pro militibus.*

14. XXIV. [XXX.] Ὅτι γεωργοὶ τῶν προπολεμούντων λυσιτελέστεροι. *Agricolas vtiliores esse quam milites in rep.*

15. XXV. [XXXI.] Ὅτι οἱ σύμφωνοι τοῖς ἔργοις λόγοι ἄριστοι. *Solos sermones, quibus opera respondent, esse optimos.*

16. XXVI. [XXXII.] Εἰ ἔστι καθ' Ὅμηρον αἵρεσις; *An sit secundum Homerum definita in philosophia opinio, siue secta?* Hanc diss. respicit Suidas, quum Maximum Tyrium, ait, scripsisse περὶ Ὁμήρου καὶ τίς παρ' αὐτῷ ἀρχαία φιλοσοφία; [?]

17. XXVII. [XXXIII.] Εἰ τέχνη ἡ ἀρετή; *An virtus sit ars, siue num doceri queat?*

18. XXVIII. [XXXIV.] Πῶς ἄν τις ἄλυπος εἴη. *Quomodo quis doloris viuere expers possit?*

19. XXIX. [XXXV.] Τί τέλος φιλοσοφίας; *Quis philosophiae finis?* Confer infra diss. 34.

20. XXX. [XXXVI.] Εἰ προηγούμενος ὁ τοῦ Κυνικοῦ βίος; *Cynici vitam potiorem esse.*

21. XXXI. [XXXVII.] Εἰ συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν τὰ ἐγκύκλια μαθήματα; *Num artes liberales aliquid in virtutem conferant?*

22. XXXII. [XXXVIII.] Εἰ γένοιτό τις θείᾳ μοίρᾳ ἀγαθός; *An aliquis diuina sorte bonus fiat?* Confer *Dionem Chrysost.* diss. LV. et *Petrum Petitum* lib. I. Misc. obseruationum, capite 20.

23. XXXIII. [XXXIX.] Ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθοῦ μεῖζον. *Bonum bono maius non esse.*

24. XXXIV. [XL.] Ὅτι ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθοῦ μεῖζον. *Bonum bono maius esse.* Contra Stoicos. Adde *Lipsium* III. 4. manuduct.

25. XXXV. [XLI.] Τοῦ Θεοῦ τὰ ἀγαθὰ ποιοῦντος, πόθεν τὰ κακά; *Quum Deus bona faciat, vnde sint mala?*

26. XII. [XIV.] α'. Τί τὸ δαιμόνιον Σωκράτους; *Quid sit Socratis Deus, siue daemonium?*

27. XII. [XV.] β'. Ἔτι περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου. *De eodem argumento*, de quo vide sis, quae dicta a me supra lib. IV. cap. 11. nr. 93. et in biblioth. latina, vbi Apuleii librum de deo Socratis retuli.

28. XIII.

28. XIII. [XVI.] Εἰ αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις; *Vtrum disciplinae sint reminiscentia?*

29. VIII. [X.] Τίνες ἄμεινον περὶ Θεῶν διέλαβον, ποιηταὶ ἢ Φιλόσοφοι; *Vtri melius de diis senserint, poetae an philosophi?*

30. IX. Περὶ Μίδε τῦ Φρυγός. *De Mida, Phryge.* In aliis codicibus, (vt illo, quo interpres latinus, Cosmus Paccius, vsus fuit,) rectius haec dissertatio inscribitur: πότερον εὔχεσθαι δεῖ τῷ Θεῷ, *an orandus sit Deus?* siue, vt est in codice regio Paris. εἰ δεῖ εὔχεσθαι; [et sic inscribitur in altera Dauisii edit. nr. XI.]

31. 32. 33. I. [I. II. III.] α΄. β΄. γ΄. Περὶ ἡδονῆς ὅτι εἰ καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ὐ βέβαιον. *Voluptatem etsi bonum, non tamen esse stabile.* Hae tres dissertationes vna cum tribus proxime sequentibus manu exaratae exstant in bibliotheca caesarea Vindobonensi.

34. II. [IV.] Τί τέλος φιλοσοφίας; *Quis sit philosophiae finis?* Similis argumenti fuit supra diss. 19.

35. III. [V.] Ὅτι ἐςὶ καὶ ἐκ τῶν περιςάσεων ὠφελεῖσθαι. *Ex aduersa fortuna etiam posse vtilitatem percipi.* De eodem argumento Plutarchus lib. de vtilitate ex inimicis. Vide, si lubet, quae dixi supra lib. IV. cap. 13. nr. 55. [¶] [pag. 178.]

36. IV. [VI.] Πῶς ἄν τις πρὸς φίλον παρασκευάσαιτο. *Quomodo quis ad amicum se parare debeat.*

37. V. [VII.] Ὅτι πρὸς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἁρμόσεται τῦ φιλοσόφυ λόγος. *Omni subiecto philosophiam conuenire.*

38. VI. [VIII.] Εἰ Θεοῖς ἀγάλματα ἱδρυτέον. *Vtrum Diis sint dicandae imagines.*

39. VII. [IX.] Εἰ καλῶς ἐποίησε Σωκράτης μὴ ἀπολογησάμενος; *An recte fecerit Socrates, quod se non defenderit respondendo.* Memorat et Suidas e Max. Tyrii dissertationibus hoc titulo, εἰ καλῶς Σωκράτης ὐκ ἀπελογήσατο.

40. XI. [XII.] Τί ἐςιν ἐπιςήμη; *Quid sit scientia?*

41. XII. [XIII.] Πότερα χαλεπώτερα νοσήματα, τὰ τῦ σώματος, ἢ τὰ τῆς ψυχῆς; *Corporisne, an animi morbi grauiores sint?* Hanc diss. cum libello Plutarchi, eiusdem argumenti, (de quo supra lib. IV. cap. 13. nr. 84.) latine vertit *Io. Rainoldus.* Lond. 1619. 12.

XI. *Codd. MSSti et editiones Maximi Tyrii.*

[*Codices MSSti* mihi innotuerunt, praeter eos, quos memorauit Fabricius, sequentes: in biblioth. *Medic. Florent.* cod. XV. chart. in fol. min. a Ludou. Beccatello mediceae bibl. dicatus, plut. 85. qui continet Maximi diss. XI. — *Florentiae* in bibl. monast. B. Mariae in cod. bombyc. *Maximi Tyrii* opuscula, teste Montfaucon. in diario ital. pag. 365. — *Venetiis* in biblioth. D. Marci cod. CCLIV. membran. saec. XV. diss. XLI. — cod. DXIV. chart. saec. XIV. diss. VII. quarum prima est mutila. — In biblioth. regia *Neapolitana*, in cod. II. bombyc. saec. XIV. *Maximi* (an nostri?) sermones et chrestomathiae. — *Romae* in biblioth. *Barberina*, nr. CXXXI. Maxim. Tyrius, cod. membr. saec. XIII. tum nr. CXXXVI. CCCVI. id. saec. XV. cod. chart. — in biblioth. *Angelica*, Max. orationes, cod. chart. saec. XIII. — *Parisiis*, in biblioth. publ. diss. XLI. cod. MDCCCCLXII. membran. saec. XI. — sermones III.

nes III. de voluptate, et duo alii, cod. MDCCCXXXVII. chartac. saec. XVI. — sermones II. cod. MDCCCXVII. saec. XVI. chartac. — disp. quid sit deus secundum Platonem, cod. CLXV. chart. — In *Leidensi* biblioth. Heinsii notae mst. ad Max. Tyrium, (teste catal. pag. 338. nr. LXXVII. circa fin.) — ex legato Bonau. Vulcanii, Maximi Tyrii τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ διαλέξεων τῆς πρώτης ἐπιδημίας. (Sunt sex priores diss. in edit. ada Dauis.) — In biblioth. *Escurial.* sermones XL. Pliier in itin. per Hisp. pag. 181. addit *eiusdem (Maximi,)* vel alterius Max. Tyrii fragm. de vrinis; sed *Clark* in catal. codd. gr. Escor. in epistolis etc. pag. 408. nullam illius dubii fragm. facit mentionem.

In biblioth. *Vindobonensi* sex diss. quae in altera Dauisii edit. prima occupant loca. vid. *Lambecii* comment. vol. VII. pag. 40 sq. cod. X. nr. 2. et *Nessel* catal. part. IV. p. 158 sq. — In Anglia, in biblioth. *Edu. Bernardi,* Max. Tyr. vid. catal. MSS. Angliae et Hibern. vol. II. pag. 227.

In biblioth. *Bernensi*, cod. chartac. in 8. saec. XV. alio ordine diss. vid. *Sinneri* catal. codd. gr. biblioth. illius, pag. 521.

Editiones.

Latine transtulit primus *Cosmus Paccius*, archiepiscopus Florentinus e MSto codice, quem ad Laur. Medicem cum aliis *Ianus Lascaris* e Graecia adtulerat. Cosmi frater *Petrus Paccius*, post mortem auctoris, interpretationem edidit, dicatam Iulio II. pontifici max. [Romae apud Iac. Mazochium, 1517. fol. vid. *Maittaire* A. T. II. pag. 302.] — praefixa *Beati Rhenani* ad Ioh. Grolierium Lugdunensem, regis christianiss. a secretis ac Insubriae quaestorem primarium epistola, qua testatur, ad graeca quaedam excerpta latinam Tyrii versionem se recognouisse, Basil. 1519. fol. tum ex castigatione *G. Alberti Pighi*, Paris. 1554. forma minore.

Graece primus ex codice Arnoldi Arlenii, et altero minus emendato Ioannis Stracelii vulgauit *H. Stephanus*, Paris. 1557. 8. vna cum castigationibus, ad calcem libri subiectis, et separatim edita *latina* Paccii interpretatione, sed quam plurimis locis inter excudendum emendata. [In biblioth. Pinelliana, (catal. I. pag. 226.) fuit exemplar, cum adnott. et emendatt. msstis *Fabii Beneuolentii*.]

Graece et *latine* prodiit cum interpretatione et notis *Danielis Heinsii*, (qui codice MS. regis Galliae, beneficio Is. Casauboni et excerptis Sixti Arcerii, codice item Palatino vsum se profitetur,) Henricique Stephani castigationibus Lugd. Bat. 1607 et 1614. 8. In priore editione latina ad calcem libri separatim exhibentur, et praeter Alcinoi introductionem adiuncta sunt pythagoreorum fragmenta cum versione Guil. Canteri et Apuleii liber de deo Socratis. [P] In altera editione emendatiore, interpretatione latina graecis per singulas paginas Maximi Tyrii statim adscripta, sed Apuleii liber vna cum pythagoreorum fragmentis omissus.

Recusus est ex Heinsii editione *Maximus Tyrius* graece et latine, sed sine notis Lugd. ex officina Claudii Lariot, 1630. 8. et ita, vt castigationes Stephani Heinsiique, quae editori probarentur, statim in contextum receptae sint, Oxonii 1677. 12. [In bibl. *Hulsiana* tom. III. part. I. pag. 195. nr. 3431. citatur edit. cum not. Heinsii, Lugd. Bat. 1694. 8.]

Poftea *Io. Dauifius*, collegii reginae apud Cantabrigienfes focius, *Maximi Tyrii* differtationes cum interpretatione Dan. Heinfii, hinc inde a fe emendatas, et notis breuibus, in ora cuiusque paginae fubiectis, recudi curauit, Cantabrigiae a. 1703. 8. Iure merito laudatur haec editio a Io. Clerico tom. XI. bibl. felectae pag. 287 fq. etfi dolendum videtur, Heinfii notas non integras adiectas effe. Ceterum binos indices Dauifius addidit, vnum auctorum, a Tyrio laudatorum, alterum perquam locupletem rerum. Priorem, aliquot locis auctum, mox infra fubiungam.

[At Dauif. nouam operam impendit curandae alteri editioni, in qua non modo textum ad duo potiffimum codd. alterum in bibl. publ. Parif. alterum in bibl. Comitis Oxoniensis exegit et conftituit; fed etiam differtationum mutauit ordinem, fecundum cod. regium; morte tamen abreptus editionem abfolutam publicare non potuit. Id igitur negotii pofthaec fufcepit *Io. Ward*, cuius opera lucem adfpexit altera illa Dauifii editio, adnott. ornata eruditis Ier. Marklandi; qui, quod fcripta exemplaria Harlei. et regium Pacciique verfio plerumque confpirant, reliquis mire diferepantibus, fufpicatur, exemplis in medium pofitis, ab ipfo auctore duplicem factam effe recenfionem ideoque ipfam fententiam aliquoties mutatam; tum oftendit, has diff. ab auctore, acuto quidem, ingeniofo et certe eruditiffimo, feftinanter tamen et parum adcurate compofitas fuiffe. Illa vero editio infcripta eft:

Μαξιμου — *Maximi Tyrii diff. ex recenfione Io. Dauifii*, coll. regin. Cantab. Praefidis. *Editio altera*, ad duos codd. mss. locis quamplurimis emendata, notisque locupletioribus aucta. Cui accefferunt viri eruditiff. *Ier. Marklandi*, Coll. D. Petri Cantabrig. focii, adnotationes. Londini, exc. Guil. Bowyer. 1740. 4. — Altera haec Dauifii editio cura *I. Iac. Reiskii*, qui quaedam oppofuit Dauifio ac Marklando, repetita eft typis Lipfiae 1774. 8. II. voll. — in *Io. Vptoni* Ποικιλη ἱςορια — in vfum fcholae Etonenf. Londini 1701. 8. funt duo Maximi fermones. *Harl.*]

Gallice, per *Federicum Morellum*. Parif. 1607. 12. Rothomagi. 1617. 4. [Separatim, Playdoyer pour les laboureurs etc. traduit du Grec de Tyr Maxime, par Fed. Morel. Parif. apud eumdem 1595. et 1596. 8. *Harl.*]

Italice interprete *Petro de Bardi*, comite Vernii, et academico Florentino. Venet. 1642. 4. *Fabric.* et ex lingua hifpanica per *Bol. Zaltieri*. Venet. 1569. 4. — *Germanice* per *Chr. Tob. Damm.* Berol. 1764. 8. *Harl.*

XII. *Index fcriptorum et illuftrium ingenii laude virorum, a Maximo Tyrio laudatorum* mm).

Aefchylus diff. 41.
Aefopus, 33.
Alcaeus, 21.
Anacharfis, 15.
Anacreon, 8. 10. 21.
Aratus, 14.
Archilochus, 8.
Ariphron, Sicyonius, 41.

Arifteas,

mm) Fabricius, notante *Ward* fub fin. praef. ad alteram Dauifii edit. omnes, quos Dauifius in vtroque laudarat indice, coniunctim in vnum contulit. Hic autem Fabric. index accommodatus eft priori Dauifii editioni. *Harl.*

Aristeas, 22. 28.
Aristophanes, 15.
Diogenes, cynicus, 16. 20. 33.
Draconis leges, 39. [F]
Epicurus, 29. 31. 33. 34.
Epimenides, 22. 28.
Eupolis, 4.
Euripides, 3.
Heraclitus, 25. 29.
Herodotus, 12. 23.
Hesiodus, 8. 13. 14. 16. 22. 26. 29. 33.
Hippocrates, 3.
Homerus, passim.
Melesagoras, Eleusinius, vates, 22.
Menander, 30.
Minois leges, 22. 40. Cretensium lex. 10.
Myson, Chenensis, sapiens, 8.
Oracula, 3. 13. 30.
Orpheus, 21. 29.
Pherecydes, τῦ Συρίυ τὴν ποίησιν σκόπει, 29. terrae motum Samiis praedicens, 3.
Pindarus, 2. 21.
Plato, 3. 8. 16. 36. etc. ὑπὸ Ὁμήρυ μεγαλυνόμενος, 33.
Prodici fabula de Hercule, 4.
Pythagoras, 9. 15. 28.
Sappho, 8.
Socrates, passim.
Stesichorus, 11.
Syracusii poetae (Epicharmi) dictum νῦς ὁρᾷ, νῦς ἀκύει, 1.
Telesillae μέλη, 21.
Thucydides, 12. 23.
Timesias, qui defectum solis Clazomeniis praedixit, 3.
Tyrtaeus, 21.

XIII. ALCINOVS ad initia secundi a Christo nato saeculi a viris doctis refertur, etsi, quo tempore vixerit, nullo certo argumento constat [nn]). Et Platonicum quidem fuisse, suadet liber, quem sub illius nomine habemus, nisi putemus, alterius etiam disciplinae sectatorem exploratoris instar Platonica dogmata accuratius pensitasse atque in compendium misisse. Nam Alcinoum stoicum memorat *Philostratus* in vita Marci Sophistae, διάλεξιν huius de iride ad illum veluti auctorem a quibusdam relatam indignatus lib. I. cap. 1. de sophist. pag. 528. Certe quisquis fuit, antiquior fuit auctore libri περὶ παντὸς ὐσίας, quem Flauio Iosepho quidam, alii Hippolyto, Portuensi episcopo, alii Caio presbytero tribuerunt: de illo enim haec inter [F] alia *Photius* cod. XLVIII. δείκνυσι δὲ ἐν αὐτοῖς πρὸς ἑαυτὸν στασιάζοντα Πλάτωνα, ἐλέγχει δὲ καὶ περὶ ψυχῆς καὶ ὕλης καὶ ἀναστάσεως Ἀλκίνυν ἀλόγως τε καὶ ψευδῶς εἰπόντα. Quae de nostro Alcinoo accipienda esse, libenter mihi persuaserim. Nam illum quidem longe antiquioris Alcinoi apologum omitto Odyss. Θ. sqq. *Aelian.* XIII. 14. varr. hist. [oo]) qui ob longitudinem in prouerbium abiit *Platoni* X. de Rep. *Aristoteli* III. 16. [pp]) Rhetor. [qq]) et Poetic. cap. 16. *Polluci* II. sect. 118. et VI. 120. Diogeniano

nn) Dubitat quoque *Saxius* in Onom. I. p. 294. adde *Voss.* de philosophor. sectis, cap. 16. §. 5. pag. 80. *Brucker.* hist. critic. philos. tom. II. pag. 165 sq. Diuersus est omnino ab *Albino*, philosopho platonico, a. 164. *Harl.* — vid. *Pag. Gaudentius* de philos. rom. cap. 153. *Alcinoi* meminit *Athen.* lib. XII. pag. 513. *Heum.*

oo) Vid. ibi Perizon. not. *Harl.*

pp) Verba eius sunt: παράδειγμα ὁ Ἀλκίνυ ἀπόλογος, ὅτι πρὸς τὴν Πηνελόπην ἐν ἑξήκοντα ἔπεσι πεποίηται, vbi recte ἔπεσι pro ἔτεσι, in adagiis suis legit magnus Erasmus voc. *apologus Alcinoi*, licet alteram lectionem amplectatur *Ioach. Camerarius* commentarius vtriusque linguae pag. 153. Sed in numero annorum vitium est, atque ἄκοσι pro ἑξήκοντα legit idem Erasmus. Nouum exemplum eiusmodi apologi infiniti nobis offert fabula arabica, quae a mille et vna noctibus et Persica, quae a totidem inscribitur, licet alioqui nec amoenitate destituatur nec ingenio. De Alcinoi pometo, siue hortis, videndus *Cerda* ad Tertull. de pallio cap. 2.

qq) Vbi vid. comm. Victorii.

niano ac Suidae memoratum. At non omittendum eſt, quod *Euſebius* XI. 23. praeparationis euangelicae, locum [rr]) ex Alcinoo, (qui in huius libello iisdem verbis capite 12. hodie legitur,) producens, ait, eum ſe ex Didymo Alexandrino proferre, vnde ſuſpicio eſt, Didymum ex Alcinoo, vt *Voſſius* libro de philoſophorum ſectis cap. 16. §. 5. exiſtimabat, ſiue potius, vt cum *Lambecio* lib. VII. de bibl. Vindob. pag. 18. [pag. 38 ſq. edit. Kollarii,] malim, Alcinoum e Didymo quaedam mutuatum fuiſſe. Fuit et *Albinus* quidam, platonicus, cuius nomen ab Alcinoo non longe abludit, et de cuius εἰσαγωγῇ εἰς τοὺς Πλάτωνος διαλόγους vid. ſupra cap. de Platone, [vol. III. pag. 157.] Illiusque Albini mentio quoque inter philoſophos, quibus ad concinnandum florilegium vſus eſt Io. Stobaeus, apud *Photium* codice CLXVII. Ceterum nihil impedit, quo minus circa eadem tempora vel deinceps fuerit etiam Alcinous quidam, qui ſimiliter compendium quoddam dogmatum platonicorum compoſuerit.

XIV. Exſtat certe ſub Alcinoi nomine ἐπιτομὴ ſiue Διδασκαλικὸν τῶν Πλάτωνος δογμάτων, hi enim tituli in duobus codicibus caeſareis [ss]) occurrunt: ſiue, vt in editis inſcribitur, εἰσαγωγὴ τῶν δογμάτων Πλάτωνος, *in Platonis doctrinam introductio*, perſpicua et elegans. Auctor ipſe in calce libri εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Πλάτωνος δογματοποιΐαν adpellat. Quod vero Geſnerus in bibl. notat, Ficini verſionem auctiorem eſſe tribus capitibus XXVI. XXVII et XXVIII. [?] idque repetens *Labbeus* in bibliotheca noua MSS. pag. 112. addit, ſe ſperare, quod graeca e quatuor codicibus regiis reſtitui poſſint, conferenti patebit, in graecis editionibus illa non deſiderari; ſed alio tantum ordine poſita legi, hoc nempe:

apud Ficinum capita 25. 26. 27. 28. 29 30. 31. 32.
in graecis et graecolat. 25. 29. 30. 31. 26. 27. 28. 32.

In altero codicum bibliothecae caeſareae a. Chr. 925. ſcripto a *Ioanne*, Nicolai cognomine, Myſtici Patriarchae CPolitani grammatico ſiue notario occurrunt etiam in margine antiqua graeca ſcholia, atque vbi opus eſt (capite praecipue decimo tertio) ſchemata ſiue diagrammata mathematica, quae adeo operae pretium fuerit in noua, vbi curabitur, Alcinoi editione adiungi. Scriptores laudat nullos praeter Platonem et cap. 14. Pythagoreos, atque Heraclitum, et cap. 24. Medeam Euripidis oraculumque, Laio redditum, ibid. et cap. 26.

XV. *Codices MSSti et editiones Alcinoi.*

Codices MSti, praeter duo caeſareos *Vindobon.* paullo ante memoratos, hi fere ſunt, quorum notitiam acquirere potui. *Venetiis* in bibl. D. Marci, cod. DXIII. chart. ſaec. XIV. in 4.

rr) Vide de hoc Euſebii loco *Ionſium* de ſcriptor. hiſt. philoſ. lib. III. cap. 1. pag. 214. (p. 2 ſq. edit. Dornii,) vbi docet, ab Euſebio intelligi Didymum Arium ('Αρεῖον), philoſophum academicum: id ipſe quoque ſcripſerat Fabricius ſupra in catalogo Platonicorum, [vol. III. pag. 171.] *Heum.*

ss) Cod. X in *Lambecii* comment. etc. vol. VII. p. 36 ſqq. et in cod. multo praeſtantiore, LXXVII. ibid. pag. 267 ſqq. In horum poſteriore ab initio deſunt quaedam: deinde reliqua omnia, vna ſerie continua et ſine vlla diuiſione in capita, (vti in optimo cod. Florent.) ſequuntur, vsque ad totius libri finem; vnde concludit Lambecius, ipſum Alcinoum non eſſe auctorem diuiſionis libri ſui in capita, neque eorum lemmatum, qui ſingulis praefigi ſolent capitibus. Clauſula codicis eſt 'Αλκινόου ἐπιτομὴ τῶν Πλάτωνος δογμάτων. *Harl.*

in 4. et cod. DXXV. chart. saec. XV. in 8. de dogmatibus Platonis. — *Florentiae* in bibl. Medic. teste Bandinio catal. codd. gr. tom. I. pag. 443. in cod. XXXII. plut. IX. nr. XIV. — tum tom. II. p. 485. cod. I. plut. 59. vbi in titulo, ad finem adiecto, inscribitur ἐπιτομή. — in tom. III. pag. 23. cod. XXXIV. plut. LXXI. Ἀλκινόυ μεγάλυ διδασκάλυ λόγος διδασκαλικὸς τῶν Πλατ. δογμάτων. — ibid. pag. 263. in cod. membran. saec. XIII. optimae notae, nr. III. vbi in initio vocatur λόγος διδασκαλικὸς, in fine autem ἐπιτομή. In hoc quoque cod. nulla adparet capitum distinctio. — In bibl. *Coisliniana* cod. CCCXXIV. bombyc. saec. XV. (teste Montfauc. catal. pag. 445.) — In biblioth. *Paris.* publ. codd. MCCCIX. MDCCCXXXVII. MDCCCCLXII et MDCCCCLXXVII. (sec. catal. vol. II.)

Editiones.

Epitoma Alcinoi disciplinarum Platonis, ex versione Petri Balbi, episcopi Tropeiensis, ad *Nicolaum*, Cusensem, cardinalem. Cum *L. Apuleii* metamorphos. etc. ex recognitione Io. Andreae. Romae in domo Petri de Maximo. 1469. fol. vid. *Audiffred.* cat. roman. editt. saec. XV. pag. 17 sqq. et cl. *Fossii* catal. biblioth. Magliab. I. pag. 137. — Rec. illa est edit. Romae per Conr. Schweynh. et Arn. Pannartz. 1472. fol. — Eadem repetita dicitur ab Audiffredo, *Vicentiae* 1488. fol. Eadem quidem Vicentina edit. a *Mittarellio* in indice editt. saec. XV. col. 9. subiuncto eiusdem catal. codd. msst. bibl. S. Michael. Venet. citatur; sed versio Alcinoi tribuitur *Nicolao, Tropiensi episcopo.* A Goetzio in Mem. bibl. Dresd. III. pag. 498. (vbi illa edit. recensetur,) et a cel. *Panzero*, A. T. pag. 518 sq. III. omittitur nomen proprium interpretis; hinc in Fabricii B. L. edit. Ernesti in Apuleio versio Alcinoi ipsa perperam adscribitur Cusensi: ego vero dubito, num Mittarellius recte adsignauerit eam *Nicolao*, Trop. episcopo, et nomen illius, per errorem forsan intrusum, recte scripserit. — Atque in bibl. Erlang. est exemplar sine titulo ac sine Apuleio: et pagina prima statim incipit: *Alcinoi disciplinarum platonis epitoma: id est breuiarium incipit. Episcopi Tropiensis ad Nicolaum Cusensem Cardinalem conuersio.* sequitur statim praefatio. In calce autem sine loci nota. *Epitoma — Anno sal.* M.CCCC.LXXII. (1472.) *die vero* XXIIII. *m. Novembr.* fol. — Rec. *Venetiis*, 1493. fol. vid. *Foss.* l. c. cap. 139. — At *Petri Balbi*, Pisani, episcopi Tropiensis, aequalis temporum Pii II. pontificis max. tt) ineptam versionem excudere se noluisse testatur in titulo *graecae* suae editionis, vna cum Apuleio, — cuius inscriptio haec est: *L. Apuleii* Metamorphoseos — — *Isagogicus liber Platonicae philosophiae per Alcinoum philos. graece impressus. nam maluimus hunc graecum imprimere, quam latinum, cum inepta tralatione cuiusdam Episcopi Tropiensis barbarus esset.* (Sed de Alcinoo Franciscus Asulanus in praefatione ne verbum quidem scripsit.) Venet. apud Aldum. 1521 8. Hanc tamen editionem esse corruptissimam, scribit *Morhof.* Polyhist. tom. II. lib. I. cap. 7. §. 2. pag. 32.

At exstabat tum iam typis exscripta interpretatio latina altera non contemnenda *Marsilii Ficini*, licet adhuc, vt notat Dan. Heinsius, adolescentis, quae cum Speusippi definitionibus Platonicis aliisque variorum opusculis per eumdem translatis lucem vidit iam a. 1472. 1497. in aed. Aldi Venet. ac deinde saepius recusa est, etiam inter Ficini opera, vt dixi lib. I. cap. 7.

tt) Vide *Gaddium* de scriptoribus non ecclesiasticis pag. 132.

cap. 7. §. 4. [Plura vide fupra, vol. III. pag. 109. 126 fqq. et pag. 187 fq. voc. *Speufippus.*] Prodiit etiam Bafil. 1532. 8. cum Speufippi definitionibus ex Xenocrate de morte, atque breui Platonicae philofophiae compendio. [vid. *Iriarti* catal. codd. gr. Matrit. pag. 229. MS. in bibl. Duc. de Vallier. tom. I. pag. 368. nr. 1211.] Tum feparatim Rofloch. 1582. 8. fed et Parif. 1562. 4. cum fcholiis *Matthaei Frigdiani* fiue *Frigiliani.*

Ex *Ficini* verfione per *Iacobum Carpentarium* recognita, [Parif. 1566. 4. ex offic. Gabr. Buon.] — cum eiusdem commentariis et Platonis cum Ariftotele comparatione. Parif. 1573. 4. ex officina Iacobi de Puys, duobus voluminibus. [?] [Plures Alcinoi editt. vid. apud *Phil. Labbeum* in breui confpectu graecorum interpretum Platonis. Lutet. Parif. typis Cra. moifian. 1657. 4.]

* [*Alcinoi* introductio ad Platonis dogmata, et alia, gr. et lat. Parif. apud Vafcof. 1532. 8. — de doctrina Platonis, item Speufippus de Platonis definitionibus et Xenocratis — de morte. gr. et lat. Marf. Ficino interprete. ibid. ap. Mich. Vafcof. 1533. 8. Eft vero vna editio: nam graecus textus et latina verfio feorfim excuduntur: ille vero notam a. 1532. gerit; haec a. 1533. vid. *Maittaire* A. T. II. 2. pag. 785. Atque duo vtriusque anni exempla et tertium a. 1532. f. l. citantur in catal. bibl. Hulfianae tom. III. part. I. pag. 196. Ibidem tamen *Maitt.* pag. 822. vbi memoratur *Alcinoi* fermo doctrinalis de dogmatibus Platonis, *graece.* Venet. apud Stephanum Sabium. 1535. 12. (in catalog. Pinell. I. pag. 209. forma in 8. fignificatur,) edente *Arfenio*, archiepifcopo Monembafienfi, Maittarius, inquam, in not. *a.* ex Arfenii praefat. repetit, hunc adfirmaffe, Alcinoum nondum hactenus e prelo prodiiffe. Hoc ego non recte intelligo; et Maittaire addit: „illud tamen Alcinoi opufculum a. fuperiore (vel potius ann. 1533.) Vafcofanus excudit graece et lat. Hoc enim promittit titulus, quamuis illud, quod vidi, exemplar latinam tantum habeat Ficini verfionem.“ quoniam, vt vidimus, verfio lat. feparatim eft excufa. — *Alcinoi* lib. — *Speufippus*, — et *Xenocrates*, Parif. ap. Vafcof. 1550. 8. — gr. ibid. 1582. 8.

Alcinoi philof. initia ad Platonis doctrinam, gr. et lat. *Dion. Lambino* interprete, cum eiusdem fcholiis. Lutet. ap. Bene-natum. 1567. 4. *Harl.*] — Cum verfione Ficini paffim interpolata a *Dan. Heinfio* ad calcem Maximi Tyrii, Lugd. Bat. 1607. 8. ita, vt graeca feorfim et latina feorfim exhibeantur. Sed in editione altera ibid. 1617. 8. et graeca et latina iuxta pofita funt, et verfio paffim emendatior. Narrat Heinfius, MStum graecum codicem, quem contulit, Maximi Tyrii differtationibus Alcinoi libellum habuiffe iunctum.

Ex hac Heinfii editione *Alcinous* feparatim recufus Oxon. 1667. 8. fubiuncto per *Io. Langbaenium* et *Io. Fellum*, Oxonienfem poftea epifcopum, catalogo Platonicorum.

Gallice verfum Alcinoum a virgine teftatur *A. Verderius* bibliothecae gallicae, p. 21.

Anglice interpretatus eft *Thomas Stanleius;* et vitae Platonis in hiftoria philofophica fua fubiunxit, Londini 1655. 1687. fol. et faepius illo idiomate vulgata. [In lat. Stanleiani operis verfione I. pag. 338 fqq. edit. Venet. eft latina verfio: *Doctrinae Platonis lineamenta; auctore Alcinoo.*]

IX. Memo-

IX. Memoratur etiam tamquam editus *Alcinous de phantasia et intellectu:* quod scriptum num diuersum sit ab iis, quae capite quarto Isagoges disputantur, non possum dicere; numquam enim illud vidi: [neque ego.] Etiam epigrammata quaedam vetera latina in Virgilium, quae in Pithoeana collectione, [in Anthol. vett. latin. epigr. ed. Burmanni II. tom. I. pag. 355. vbi vid. not.] leguntur, Alcinoo, nescio cui, antiquo poetae latino, tribuit *Barthius* XXXII. 9. Aduers. Alii *Alcimo*.

CAPVT XXI (olim XVIII)

DE SEXTO EMPIRICO

I. *Aetas Sexti Empirici.* II. *Eius Pyrrhoniae hypotyposes.* III. *Libri contra Mathematicos et codd. mssti.* IV. *Scripta deperdita.* V. *Catalogus scriptorum, ab eo citatorum.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

SEXTVS MEDICVS [a]) *Empiricus* a Sexto, Chaeroneo [b]), [P] stoico, Plutarchi nepote, diuersus, acutissimus defensor sectae scepticae siue pyrrhoniae sub imperatore

a) Lib. I. contra Mathemat. cap. 12. [s. adu. Grammaticos, sect. 260. pag. 271. edit. Fabric.] de Aesculapio, medicorum principe: τὸν ἀρχηγὸν ἡμῶν τῆς ἐπιστήμης Ἀσκληπιὸν κεκεραυνῶσθαι λέγουσιν. *Empiricus* dicitur in codd. MSS. operum Sexti, et in MS. Suidae codice, teste Salmasio ad M. Antoninum Capitolini et a Laertio in Timone, et a scriptore libri, qui inter Galeni libros legitur inscribiturque introductio seu Medicus cap. 4. [Sextum hunc per errorem cognominari *Empiricum*, statuit H. Stephanus not. g. ad eius Pyrrh. Hypot. *Heum.*] — Equidem methodicam sectam sceptico magis, quam empiricam, congruere contendit *Sextus* lib. I. Pyrrhon. hypotypos. vlt. vnde *Marsilius Cagnatus* lib. III. variar. obs. cap. 6. audacter adfirmauit, Sextum fuisse methodicae sectae addictum, quod probatur etiam *Danieli Clerico* parte II. hist. medicinae pag. 88. Sed passim testatur ipse Sextus, Scepticos in vita non fuisse Scepticos, adeoque nec in praxi medica; nihil enim acturos esse, si scepticam rationem sequi vellent. οὐ συνίασιν, ὅτι κατὰ μὲν τὸν φιλόσοφον λόγον, οὐ βιοῖ ὁ Σκεπτικός, ἀνενέργητος γάρ ἐστιν ὅσον ἐπὶ τούτῳ lib. I. cap. 7. et 10 et 11 et 33. pag. 46. e. [adde not. Fabric. ad Agathiam inter testimonia de Sexto Empir. editioni illius praemissa.] Idem Cagnatus coniicit, Sextum scripsisse Alexandriae, quia lib. IX. pag. 382. vbi de loco agit, exempli instar adfert, esse aliquem Alexandriae et in gymnasio et in schola. Quam coniecturam confirmare videtur etiam ipsa dictio: nam lib. I. contra Mathemat. cap. 11. ait, quod apud suos dicatur ὑποπόδιον, hoc Athenienses et Coos vocare χελωνίδα. Vsi autem sunt vocabulo ὑποποδία Alexandrini, vt patet vel ex graeca versione Psalmi CX. 1. Nihilominus Alexandriae se non scripsisse, *Sextus* clare testatur lib. III. hypotypos. cap. 24. pag. 155. e. [pag. 183. edit. Fabric.] αἴλουρον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῷ ὥρῳ (an Ὥρῳ [et sic dedit Fabric. in sua edit.]) θύουσι καὶ Θέτιδι σίλφην, ὃ παρ' ἡμῖν οὐκ ἂν ποιήσαι τις. Adde lib. I. aduersus Mathemat. pag. 42. d. Itaque *Ionsius* lib. III. de scriptoribus hist. philosoph. cap. 12. pag. 274. recte scripsit, non videri verisimile, quod Alexandriae Sextus scripserit. Neque Athenis vel Lacedaemone vel Romae, non magis quam inter Persas, Aegyptios, Syros, Coos, Gaetulos ac Libyos siue Afros, Cilices, Thracas, Germanos, Scythas, Sarmatasque fuit, quum libros suos componeret; horum enim omnium mores a suis distinguit. Quamobrem nec admitti potest, quod apud Suidam legas Σέξτος Λίβυς φιλόσοφος, σκεπτικὰ (in Gesneri biblioth. male legitur *Ethica*) ἐν βιβλίοις ι. πυῤῥώνεια. *Fabric.* Ipse Fabricius quod inter testimonia de nostro, ipsius editioni praefixa, integrum Marsilii

Marfilii Cagnati locum recepit, et obferuationibus varii generis, quibus Cagnati fententias vel oppugnauit vel defendit, bene illuftrauit, idemque loca Sexti hae in nota laudata aliaque citat et interdum explicat: equidem lectores ad eum ablegare, quam ibi adnotata hic pluribus repetere fatius effe duxi. — Idem Fabricius in elencho medicorum vett. vol. XIII. pag. 394. haec praeter ea de noftro fcripfit: *Sextus* Empiricus — *Galeno* in libro fectarum tom. IV. pag. 372. et *Diogeni Laertio* in Timone memoratus lib. IX. fect. 116. Afrum hunc Sextum vocat Tiraquellus, Suidam fequutus, vti *Marfilius Cagnatus* lib. III. varr. obferuatt. cap. 8. et *Andreas Dacerius* in vita Plutarchi p. 75. aliique. Sextum autem Empiricum, cuius fcripta habemus, Afrum non fuiffe, colligas ex lib. III. Pyrrhon. fect. 213. vbi mores fuos a moribus Libycorum diftinguit. Igitur non magis Afrum fuiffe mihi perfuadeo, quam peripateticum philofophum, qualem fcribit *Francifcus Philelfus* lib. XXVI. epift. 1. pag. 178. *Prudentiam definit Sextus Empiricus*, vir peripateticae difciplinae acutiffimus, *libro tertio fuarum admonitionum: Prudentia eft fcientia bonorum et malorum et indifferentium. Harl.*

b) Suidas inter fcripta Sexti Chaeronei refert etiam σκεπτικὰ βιβλία δέκα, quae mox tribuit itidem Sexto philofopho Libyco. Et Sextum Chaeroneum cum noftro eumdem faciunt *Cafaubonus* ad Laert. *Gaffendus* in epiftola ad Francifcum Valefium pag. 136 fq. *Gentianus Heruetus*, Sexti interpres. *G. I. Voffius* lib. de philofophia pag. 99. aliique. [Illis accedit *Huetius*, (qui fi verus auctor eft libri,) in: Traité philofophique de la Foibleffe de l'Efprit humain, Amftelod. 1723. 12. vbi de *Pyrrhone* eiusque fecta, quam ab academicorum difciplina exiftimat reuera haud fuiffe diverfam, et de *Sexto Empirico*, quem cum Sexto Chaeroneo eumdem facit, copiofe agit. conf. Acta eruditor. germanice fcripta, part. 86. Lipfiae 1723. 8. pag. 77 fqq. pag. 91 fqq. et adde *Gurlitt* fciagraphiam hiftoriae philofophiae pag. 138—144. ibique laudatos V. D. *Harl.* —] Sed rectius fentiunt et melioribus argumentis nituntur idem *Cafaubonus* et *Salmafius* ad Capitolini Antoninum, *Iohannes Rualdus* in Plutarchi vita cap. 5. *Marfilius Cagnatus* in variis obff. *Andreas Dacerius* ad M. Antoninum, *Ionfius* lib. III. cap. 12. [cuius argumenta refert et probat *Küfterus* ad Suidae locum tom. III. p. 299.] *Menagius* ad Laert. p. 144. et alii, quibus diuerfus a Sceptico et antiquior, fectaque ftoicus videtur *Sextus*, Plutarchi nepos fiue ἀδελφιδοῦς ὁ ἐκ Βοιωτίας, quem audiuit M. Antoninus, imperator, tefte Capitolino, Eutropio et Suida in Μάρκος, celebratque ipfe Antoninus lib. I. §. 9. praeclara ab illo vitae praecepta edoctum fe teftatus: memorat praeter eumdem Suidam in Σέξτος, *Apuleius* in limine Metamorphof. *Philoftratus* in Herode Attico pag. 556. et *Dio Chryfoftomus*. De eodem intelligendum illud *Himerii* laudat. funebri in filium Rufinum [f. orat. XXIII. fect. 21. pag. 800 fqq. edit. Wernsdorfii, cuius notam conferes,]: Θρηνῶ νῦν ὃν δεινότερον ἤλπισα Μουσωνίου φθέγξασθαι, σεμνότερον δὲ Νικαγόρου, Πλουτάρχου δὲ εὐγλωττότερον, Μουσωνίου δὲ φιλοσοφώτερον, Σέξτου καρτερικώτερον. Alius ab vtroque Sexto Chaeronenfi ac Pyrrhonio fuit *Sextus pythagoreus*, cuius fententiae a Rufino latine verfae exftant. [vid. fupra in vol. I. pag. 870 fqq. *Saxii* Onom. I. pag. 369 fq.] Alius *Sextus Papyrius*, Ictus: alius *Sextus Aelius*, Ictus, auctor iuris Aeliani, *Caecilius Sextus*, Ictus temporibus Traiani, de quibus dixi in bibl. latina. Alius praeterea *Sextus*, quem a fe curatum refert Galenus libro ad Epigenem. Alius *Sextus Iulius*, Africanus, ceftorum, de quibus lib III. cap. 24. auctor. [*Sextus*, auctor disputationum, dorica fcriptarum dialecto, et Scepticis oppofitarum, quae Sexto Empirico a quibusdam, fed abfurde, tribuuntur. Illius Διαλέξεις promulgauit graece cum latina Io. Northii verfione *Fabricius*, (qui Sextum Chaeronenfem illarum effe auctorem fufpicatur,) in Biblioth. Gr. vol. XII. pag. 617 fqq. adde eiusdem not. *N.* ad Marfilii Cagnati locum excerpt. inter teftimonia poft praefat. editionis, et fupra in vol. III. pag. 575 fq. vbi quidam *Sexti*, philofophiae ftoicae addicti, inprimis Sextus Chaeroneus, paullo fufius indicantur. — *Sextus Placitus*, incertae aetatis medicus latinus: de quo vid. *Fabricius* B. Gr. vol. XII. pag. 612. qui pag. 615 fqq longum aliorum *Sextorum* dat catalogum. adde eumdem in vol. XIII. pag. 394 fq. et *Saxii* Onomaft. I. pag. 333. *Harl.*] Sexti noftri Pyrrhonii praeter Laertium, Suidam et auctorem introductionis inter Galeni opera meminit *Gregor. Nazianzenus* orat. 21. in Athanaf. pag. 380. ἀφ' οὗ δὴ Σέξτοι καὶ Πύῤῥωνες καὶ ἡ ἀντίθετος γλῶσσα, ὥσπερ τι νόσημα δεινὸν καὶ κακόηθες ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν εἰσεφθάρη etc. et in carmine de Epifcopis pag. 30. in infignibus itineris italici Iac. Tollii: Μή μοι τὰ Σέξτου μηδὲ Πύῤῥωνος πλόκε. *Agathias* lib. II. hift. vbi de Vranio quodam Syro, pfeudo-philofopho, pag. 64. ἐβούλετο μὲν γὰρ τὴν ἐφεκτικὴν καλουμένην ζηλῶν ἐμπειρίαν (a philofophica hac potius ἐμπειρίᾳ, quam a medica haerefi Empiricus dictus

videatur

ratore [P] Commodo [c]), vt videtur, vel paullo post clarus fuit [d]), scripsitque, qui exstant.

II. ΠΥῬΡΩΝΕΙΩ͂Ν ὙΠΟΤΥΠΏΣΕΩΝ ἢ ΣΚΕΠΤΙΚΩ͂Ν ὙΠΟΜΝΗΜΆΤΩΝ βιβλία τρία, *Pyrrhoniani Compendii siue Institutionum Scepticarum libri tres.* Auctor ipse hoc opus Aenesidemi exemplo inscripsit *ὑποτυπώσεις*, hoc est compendiosam scriptionem, atque ita passim vocat, vt libro I. cap. vlt. *ἐν τούτοις ἀπαρτίζομεν τόν τε καθόλου τῆς σκέψεως λόγον καὶ τὸ πρῶτον τῶν ὑποτυπώσεων σύνταγμα.* Et eodem capite: *καὶ ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγων ἐκβαίνω τὸν ὑποτυπωτικὸν τρόπον τῆς συγγραφῆς.* Praeterea loca alia complura, in quibus *συντόμως* et *ὑποτυπωτικῶς* et *ὡς ἐν ὑποτυπώσει* capita sectae Pyrrhoniae scribere se ait. [vid. *Fabricii* not. init. pag. [P] edit.]. Suidas simpliciter adpellat *Πυῤῥώνεια*, atque ita etiam ipse Sextus lib. I. contra Mathematicos cap. 13. *περὶ ὧν ἐν τοῖς Πυῤῥωνείοις διεξήλθομεν*, vbi male interpres: *in quaestionibus Pyrrhoneis.* lib. VI. pag. 136. *περὶ ὧν ἔφην ἐν τοῖς Πυῤῥωνείοις ὑπομνηματιζόμενοι διεξῄειμεν.* vbi idem interpres recte: *in Pyrrhoniis commentariis.* Memorauerat autem Sextus paulo ante p. 135. *σκεπτικὰ ὑπομνήματα*, idem adeo opus vtroque titulo innuens, quod et *ἐμπειρικὰ ὑπομνήματα* alibi adpellat. Vide lib. I. cap. 3 et 4. et lib. II.[*] pag. 82. aduersus mathematicos. Neque dubito, idem opus a Sexto denotari lib. VII. pag. 143. *ὧν τὸ μὲν πρότερον ἐν τοῖς περὶ τῆς σκεπτικῆς ἀγωγῆς ἐξεθέμεθα.* Atque ex iisdem locis adparere arbitror, libros hypotyposeon scriptos esse ante alterum opus aduersus [P] mathematicos, vt in Antwerpiensi editione tam male sint his postpositi, quam in Geneuensi [et Fabriciana] recte et ex MSti quoque fide praemissi. Seorsim primus latine ex versione sua edidit et notas in loca quaedam addidit *Henricus Stephanus*, Huldrici Fuggeri tum typographus a. 1562. 8. [conf. Histor. Stephanor. pag. 253.] — Graece ex bibl. regis Galliae hoc opus vna cum libris aduersus mathematicos vulgare et commentariis illustrare pollicitus est *Philippus Iacobus Maussacus* pag. 1234 et 1236. ad Aristotelem de animalibus, editum Tolosae a. 1619. fol. Fugit autem, ni fallor, ratio virum

videatur etiam Sextus, nisi pro *ἐμπειρίᾳ* legendum *ἀπορίᾳ*,) *κατά τε Πύῤῥωνα καὶ Σέξτον τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι, καὶ τέλος ἔχων τὴν ἀταραξίαν τῷ μηδὲν ὅτιοῦν οἴεσθαι ληπτὸν καθεστάναι.* *Fabric.* qui haec et alia loca pluribus refert post praefat. ad suam editionem. *Harl.*

c) Aetas Sexti ita colligitur a *Ioanne Ionsio*, III. 12, 7. *Laertius* in successione Pyrrhoniorum philosophorum lib. IX. sect. vlt. Antiochum Laodicenum adfirmat auditum a Menodoto Nicomediensi medico Empirico, et Theoda Laodicensi, Menodotum ab Herodoto Ariei, Tarsensis filio, Philadelphensi; Herodotum a Sexto, a Saturnino Sextum. Ἡροδότου δὲ διήκουσε Σέξτος ὁ Ἐμπειρικὸς, οὗ καὶ τὰ δέκα τῶν Σκεπτικῶν καὶ ἄλλα τὰ κάλλιστα, Σέξτου δὲ διήκουσε Σατορνῖνος ὁ Κυθηνᾶς, Ἐμπειρικὸς καὶ αὐτός. Iam Menodotus et Theodas celebrati erant tempore M. Antonini, sub quo libellum suum *περὶ ὑποτυπώσεως Ἐμπειρικῆς* anno aetatis 37. scripsit Galenus, eorumque in hoc saepius meminit, nullis memoratis iunioribus, licet Sexti, Empiricae sectae egregii assertoris, etiam mentio facta sit in libro, qui Galeni nomine fertur sub titulo *εἰσαγωγὴ ἢ ἰατρὸς* cap. 4. *τῆς δὲ Ἐμπειρικῆς προέστησε Φιλῖνος Κῷος ὁ πρῶτος αὐτὴν ἀποτεμνόμενος ἀπὸ τῆς λογικῆς αἱρέσεως, τὰς ἀφορμὰς λαβὼν παρὰ Ἡροφίλου οὗ καὶ ἀκουστὴς ἐγένετο. Θέλοντες δὲ ἀπαρχαΐζειν ἑαυτῶν τὴν αἵρεσιν ἵνα ᾖ πρεσβυτέρα τῆς λογικῆς, Ἄκρωνα τὸν Ἀκραγαντῖνον φασὶν ἄρξασθαι αὐτῆς. Μετὰ Φιλῖνον ἐγένετο Σεραπίων Ἀλεξανδρεὺς, καὶ Ἀπολλώνιοι δύο πατήρ τε καὶ υἱὸς Ἀντιοχεῖς, μεθ' οὓς Μηνόδοτος καὶ Σέξτος, οἳ καὶ ἀκριβῶς ἐκράτυναν αὐτήν.*

d) *Saxio* Onom. I. pag. 332 sq. videtur Sextus sub Commodo, vel paullo serius circ. a. Chr. 190. ingenio et scriptis clarus fuisse. *Harl.*

virum doctum, quum existimauit, Sexto elaboratos alios praeterea maiores commentarios, quorum velut vmbra aut compendium essent libri tres hypotyposeon. Ita enim scribit: *Sextus ὑποτυπώσεων Πυῤῥωνείων libros inscripsit, quia in eis ruditer tantum et compendiose informat lectorum animos, vt postea plenius erudiantur. Sunt enim illi tres quasi vmbra et figura reconditioris institutionis, quam pollicetur in libris Scepticis. Et ὑποτυπωτικῶς idem apud eumdem, quod συντόμως, breuiter, Graeci dicunt ὡς ἐν τύπῳ et τύπῳ λέγειν, λαμβάνειν, εἰπεῖν, ἀποδεικνύειν, informare breuiter apud Varronem. Verum de his dil gentius in commentariis nostris ad illum auctorem.* [*Caspar* quoque *Barlaeus* editurus erat Sextum Empir. vid. Fabric. post praefat. suam et testimonia ipsius edit. praefixa. *Harl.*]

III. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ἈΝΤΙῤῬΗΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ δέκα. *Aduersus Mathematicos* siue dogmaticos per omne genus disciplinarum *libri decem* [e]). Huius sane operis librum septimum innuit Sextus cum lib. I. Pyrrhonianar. Hypotyp. cap. 11. ait περὶ ὧ ἐν ἀντιῤῥητικῷ λέξομεν λόγῳ. Et in libris ipsis aduersus mathematicos passim ἀντιῤῥήσεις adpellat, vt lib. V. pag. 110. e. lib. VI. pag. 127. c. etc. Per mathematicos autem intelligit non astrologos, quos ipse libro quarto specialiore sensu mathematicos vocat, nec, quos vulgo ita adpellamus, arithmeticos, geometras aliosque, qui in quantitatis consideratione versantur; sed vniuersos illos, qui certi aliquid [f]) sciri posse vel scire se profitebantur in quocumque genere disciplinarum [g]), tum in προπαιδεύμασι, tum in philosophiam [?] ipsam, praecipue autem aduersarios sibi elegit e dogmaticis stoicos, quos diserte passim nominat, etiam in Pyrrhoniis I. 1. pag. 14. κατὰ τοὺς μάλιστα ἡμῖν ἀντιδεξιοῦντας νῦν δογματικοὺς τοὺς ἀπὸ τῆς στοᾶς [h]). Post prooemium, quo aduersus vniuersam disciplinam generatim disputatur,

Liber I. est aduersus grammaticos criticosque, cuius nonnulla impugnat Claudius Dausquejus praefat. ad partem posteriorem suae orthographiae. Integrum publicis praelectionibus confutauerat *Caspar Barlaeus*, vt docet G. I. Vossius I. 1. Aristarchi cap. 3.

Liber II. aduersus rhetoras. *Nicol. Cabasilas*, archiepiscopus Thessalonicens. scripsit solutionem argumentorum quinque contra rhetoricam et dissertation. de criterio veritatis aduersus Scepticos, quae MSta exstat in bibl. Vindobon.

Liber III.

e) Hoc opus recensetur in *Thomas.* Bibl. pag. 445. 536. laudatur a *Bocclero*, bibliograph. crit. pag. 598 sqq. vid. *Fabric.* de scriptoribus de veritate relig. christianae, cap. 23. §. 4. pag. 485 sqq. *Heum.*

f) Confer *Scheferum* cap. 10. de natura et constitut. philosophiae italicae pag. 21. vbi de genere Pythagoreorum, qui vocabantur μαθηματικοί.

g) Post quatuor artes populares grammatisticen, gymnasticen, musices practicae elementa et picturam, de quibus exstat liber G. I. Vossii) passim celebratae sunt veteribus *liberales*, quae vocantur, *disciplinae*, grammatica et rhetorica, quadrifariaeque matheseos ianuae, arithmetica, gaometria, musica (theoretica) et astronomia. Denique philosophicae disciplinae tres: Logica, Physica et Ethica. Ex his Logica a Marciano Capella, Augustino, Cassiodoro, Isidoro Hisp. aliisque accensetur artibus liberalibus et cum grammatica et rhetorica coniungitur. Sed a Sexto nostro et antiquioribus tantum non omnibus refertur ad philosophiam. Quod etiam factum puto a Varrone, cuius nouem disciplinarum libros laudat *Isidorus Hispalensis* lib. II. Originum cap. 23.

h) Conf. *Fabricium* de inscriptione libror. S. Emp. aduersus mathematicos pag. 214. edit. *Harl.*

Liber III. aduersus geometras, quem refellendum sibi sumsit *Guilelmus Langius* libro de veritatibus geometricis primo. Hafniae 1656. 4.

Liber IV. aduersus arithmeticos. *Fabric.* — Hic pag. 337. not. *y.* existimat, Sextum non duobus libris ἀντιῤῥήσεις suas aduersus arithmeticos et geometras diuisisse, sed vno fuisse complexum. *Harl.*

Liber V. aduersus astrologos.

Liber VI. aduersus musicos. Hactenus proprie aduersus mathematicos libri. Sequuntur aduersus philosophos ἀντιῤῥητικοί.

Liber VII et VIII. aduersus logicos.

Liber IX et X. aduersus physicos. Recte notatum est a *Iacobo Thomasio* pag. 373. programmatum, vulgo duos libros, logicis oppositos, pro vno libro numerari, contra mentem auctoris, qui, alterum aduersus logicos librum pag. 221. incipiens, ait, se de criterio veritatis hactenus egisse διὰ τῦ προαναυσθέντες ἡμῖν ὑπομνήματος. [Sed in notis pag. 633. edit. haud adsentitur Fabricius Thomasio, arbitranti, male ac praeter Sexti mentem commentarium aduersus physicos a librariis esse discerptum in duo libros. *Harl.*] Sine illo errore tamen Sexto non constat numerus librorum denarius, [in codd. obuius et] Suidae etiam agnitus. [vid. Fabricii not. *A.* loco cit.]

Liber XI. aduersus ethicos, cuius caput secundum inscribitur τί ἐστι τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ ἀδιάφορον. Hoc ipsum, credo, neque aliud Sexti opusculum fuisse, quod sub titulo περὶ ἀγαθῦ καὶ κακῦ [i]) in bibliotheca Bremensi exstitisse manu exaratum testatur Gerhard van Mastricht epistola ad Burchhardum Gothelf Struuium. *Fabric.* qui in sua edit. libros singulos aduersus mathematicos peculiaribus illis nominibus distinxit. *Harl.*

Primus libros XI. aduersus mathematicos latine vertit ediditque *Gentianus Heruetus,* Antwerp. [k]) apud Plantinum, 1569. fol. subiecta H. Stephani versione hypotyposeon Pyrrhonianarum. Sextum quidem vertit Heruetus non vsque quaque feliciter, nec integro codice [?] vbique vsus est, ita vt hinc inde lacunae adpareant. Recusa latina Antwerpiensis editio [l]) Paris. 1601. fol. Denique vtrumque Sexti opus Pyrrhoniae hypotyposeos cum H. Stephani et libri aduersus mathematicos cum Herueti versione graece lucem adspexere Geneuae, (quidam tituli Aureliani, alii Parisios praeferunt,) apud Petrum et Iacobum Chouet a. 1621. fol. additis variis lectionibus ex MS. codice et Henrici Stephani in hypotyposes notis [m]). Operae pretium esset nouam ingeniosi huius et eruditi, quamquam, vbi

 omnia

i) Omnino diuersum et primum caput disputt. Antisecpticarum, alius Sexti, forsan Chaeronensis, (de quo supra ad §. 1. not. quaedam sunt adnotata,) esse videtur. conf. infra in notitia codd. de cod. Taurinensi, et cod. Ven. in quo praeter primum illud caput tria sequentia reperiuntur, et codd. Flor. *Harl.*

k) Etiam Parisiis eodem anno 1569. fol. apud Martinum Iuuenem. *Fabric.* Editionem hanc Paris. vberius recensuit, et de Herueto librisque Sexti Empirici plura adnotauit *Stolle* in: Nachricht von den Büchern — in der Stollisch. Biblioth. vol. I. pag. 75 sqq. *Harl.*

l) Haec editio in quibusdam catalogis perperam traditur esse graeco-latina.

m) Conf. *Simon* Biblioth. choisie, cap. XVI. pag. 97 sqq. *Harl.*

omnia impugnare vult, frigidi interdum sophistae sceptici adornari editionem, et collatis codicibus MSS. qui in Italia, Gallia, Anglia, atque tum in Germania quoque nostra *Augustae Vindel.*, *Vratislauiae* et *Cizae* exstant, emendari, versioneque accurata et necessariis notis instrui atque illustrari, quam in rem non pauca iam congessi, lubenter concedenda ei, qui in publicos vsus hunc in se laborem suscipere voluerit. [Ipse *Fabricius* praeclaram curauit editionem, cuius haec est inscriptio:

Sexti Empirici Opera. graece et lat. Pyrrhoniarum institutionum libri III. cum Henr. Stephani versione et notis contra mathematicos, siue disciplinarum Professores libri VI. contra philosophos libri V. cum versione Gentiani Herueti. Graeca ex MSS. codicibus castigauit, versiones emendauit suppleuitque et toti operi notas addidit Io. Albert. Fabricius, Lipsiensis etc. Lipsiae 1718. fol.

De optima hac editione vid. Acta erudit. Lips. a. 1718. m. Aug. pag. 337 sqq. et Fabricii vitam, a Reimaro conscriptam, p. 162 sqq. vbi quoque p. 222 et 227. loca quaedam emendata sunt et illustrata. Graeca autem inprimis recensuit Fabric. ad tres codd. MSS. *Sauilianum*, cuius lectt. varias accepit a I. Fr. Winklero et Io. Hudsono, *Vratislauiensem*, qui in libro 2. aduers. Logicos sect. 349. desinit, et *Cizensem*. Tum habuit lectt. quasdam codicis Romani s. potius *Ottoboniani*, et adnotationes, quas Cl. Salmasius marginibus exempl. sui manu adscripserat. In notis cum de lectionis varietate atque veritate diligenter disputat; tum verba textus et sententias sceptici philosophi docte interpretatur examinatque. Ipse ef. Fabricius commemorat praeterea alios codd. MSS. *Augustanos* Vindel. tum in bibl. publica vrbis, tum in priuata Spizeliana; item cod. in bibl. regia *Taurinensi*, et in bibl. *Paris.* atque *Medicea*. Quare de his aliisque lubet adiicere pauca. In bibl. *Taurinensi* sunt tres codices. 1) teste catal. p. 85 sq. membr. saec. XVI. qui continet Pyrrhon. hypotypos. libros III. eiusdem ad mathematicos libr. X. et Sexti dispp. scepticis oppositas, at mutilas, de quibus ad notam §. 1. sermo fuit. In cod. fol. 350. (vti in cod. *Veneto* D. Marci CCLXII. pag. 129. catal. codd. gr. in quo sunt quatuor priora capita,) legitur: *δωρικῆς διαλέκτȣ ἐντεῦθεν ἕως τȣ̃ τέλȣς. ζητεῖται δὲ εἰ καὶ τὸ παρὸν σύγγραμμα Σεξτεῖον ἐςίν· περὶ ἀγαθȣ̃ καὶ κακȣ̃.* Editor catalogi, quod in prima codicis pagina scriptum est: *ex libris Henr. Stephani Florentiae emtus*, 1555. suspicatur, Stephanum et possedisse illum cod. et auctorem esse adnotationum atque correctionum, in margine passim adpositarum. — 2) codex CXXIII. chart. saec. XVI. continet octo priores libros aduersus mathematicos, et 3) cod. CCLXI. chart. saec. XVI. libr. aduersus mathematicos. — In bibl. publ. *Parisina*, teste catal. in vol. II. cod. MDCCCCLXIII. manu Nic. Sophiani Venetiis 1534. exaratus, et cod. MDCCCCLXIV. continent opera Sexti, cod. MDCCCCLXV. et cod. MMLXXXI. atque cod. MMCXXVIII. libros decem adu. mathematicos. cod. MDCCCCLXVI. manu Constantii saec. XVI. incunte scriptus, complectitur libr. III. Pyrrhon. hypotypos. et libr. VII. adu. mathematicos. cod. MDCCCCLXVII. eadem manu scriptus praebet libr. VII. VIII. IX et X. adu. mathem. — In cod. *Coisliniano* CCCLXXI. *S. Maximi* opera complectente, plura Sexti loca dictaque excerpta leguntur, teste Montfauc. in bibl. Coislin. pag. 575 sqq.

In bibl. *Veneta* D. Marci, membran. cod. CCLXII. saec. XV. in 8. continet libros X. adu. mathematicos, et IV. priora capita diss. antiscepticarum alius *Sexti*, de quo supra iam egimus. conf. *Villoison.* anecd. gr. II. pag. 253.

In

In biblioth. *Laurent. Medic.* teste *Bandin.* catal. codd. gr. I. pag. 443. et II. col. 534: cod. XXXII. plut. IX. et cod. XVII. plut. LIX. nr. 31. lib. adu. astrologos. et in vol. III. pag. 270 sqq. cod. XI. it. cod. XIX. cod. XXIV. (quibus subiectum est cum nota, vti in Ven. et Taur. codd. fragm. diss. alius antisceptic. conf. *Bandin.* col. 277 sq.) plut. 85. Pyrrhon. hypotypos. lib. III. et adu. mathemat. libri X. — cod. XXIII. Pyrrh. hypotyp. libri III. et adu. mathemat. libri II. priores.

Romae in bibl. *Barberin.* Sext. Emp. adu. mathemat. cod. chart. CCLXXI. saec. XIV. — in bibl. *Angelica*, Sext. Emp. cod. chart. saec. XV. — In bibl. *Escorialensi*, (teste Plüero in itinerario per Hispan. pag. 189.) duo codd. adu. mathemat. et vnus, Sexti Pyrrhon. hypotypos. — In bibl. *Leidensi* inter codd. Vossian. fragm. adu. astrologos. (cat. p. 397. nr. 45.)

In bibl. elect. *Bauarica* Pyrrh. hypotyp. libr. III. et adu. mathem. cum diss. antisceptieis, cod. CXLVII. et hypotyp. Pyrrhon. liber tertius et alia quaedam eiusdem Sexti, sed pleraque mutila, cod. CCXXIX. vid. Catal. pag. 59 et 81. — *Regiomonti* in Borussia in bibl. senatoria, cod. saec. XIIII. indice Roloffio in ep. ad Fabricium, in huius vita, a Reimaro confecta, pag. 328.

In Britannia, *Oxonii* in bibl. collegii Mertonensis, cod. DCCLXXI. (sec. catal. p. 23.) adu. mathemat. libr. X. cum disputatt. saepe memoratis IV. antiscept. anonymo tributis.

Redeo ad editt. versiones, aliaque scripta, in quibus Sexti Empirici libri explicantur. — De primis scientiarum elementis, seu theologia naturalis, methodo quasi mathematica digesta; — — Accessit ad haec *Sexti Empirici aduersus mathematicos, decem modorum ἐποχῆς seu dubitationis, secundum editionem cl. Fabricii, quibus scilicet Sextus, scepticorum coryphaeus, veritati omni in os obloqui, atque totidem retia tendere, haud dubitauit, succincta, cum philosophica, tum critica refutatio*, Regiomonti apud auctorem, 1734. fol. conf. suppl. ad noua acta erud. Lips. tom. II. sect. X. Lipsiae 1737. pag. 435 sqq. In actis erudit. germanice scriptis, part. 143. a 1729. pag. 769—799. vberrime percensetur eiusdem argumenti opus; sed addito auctoris nomine, at diuersi anni nota: *De primis scientiarum elementis s. theologia naturalis methodo quasi mathematica digesta;* (reliqua pars latinae inscriptionis omittitur,) *per Iac. Thomson*, Regiomonti 1728. fol. Num et quatenus duo hi libri, quos oculis vsurpare non licuit, reuera differant, quum in censura in actis erudit. lat. nulla prioris libri fiat mentio, dicere non possum. — Cl. *Niethammer* in Füllebornii supplem. ad hist. philos. part. II. nr. 2. dedit specimen versionis germ. hypotypos. Pyrrhon. de quo aliisque libellis iam egi in Introd. in Hist. L. Gr. II. 1. pag. 212 sq. — *Gallice* versae sunt hypotyp. Pyrrhon. et notis illustratae, sine nota auctoris et loci. 1725. 12. In longa praefatione de Sexto eiusque scepticismo multa disputantur. conf. acta erudit. Lips. 1726. mens. Decembr. pag. 546 sqq. — Illi Sexti tres libri, in *anglicam* linguam conuersi, exstant in *Stanleii* hist. philos. edit. anglicae, 1701. fol. — De Scepticismo, Sextoque nuper cl. *Stäudlin* doctum conscripsit librum. [Geschichte und Geist des Skepticismus, vorzüglich in Rücksicht auf Moral und Religion. Von D. *Car. Fr. Stäudlin* — Lips. 1794. II. voll. 8. vbi tom. I. sect. 3. de Sexto agitur. add. M. *Christ. Vict. Kinderuater* diss. Adumbratio quaestionis an Pyrrhonis doctrina omnis tollatur virtus. Lips. 1789. 4.] De Pyrrhone aliisque, et de Scepticorum placitis multus est, pluraque Sexti nostri loca adfert illustratque *Rossius* in commentatt. Laertianis §. 74—87. pag. 204 sqq. et alibi. *Harl.*

In Sextum vt obſeruationes ſcriberet, Menagium olim impenſius hortatus eſt Buningenius, reip. Batauae ad regem chriſtianiſſimum legatus, teſte ipſo *Menagio* in notis ad Laertium pag. 444. qui ſubiungit, doctis viris morem ſe quidem gerere velle, an poſſit, dubitare. — Sexti libros elegantiſſimos et longe acutiſſimos vocat *Caſpar Barthius* lib. VI. aduerſ. pag. 3005. nec ſine admiratione ingenii legendos, omnes philoſophorum deciſiones in dubium vocantes. *Quos tamen*, inquit, *ſi quis occupare animum velit, nullo negotio inductis contra rationibus et ipſos firmi nihil habere demonſtrari poſſit.* idem lib. LVIII. cap. 5. *Sexti eluſiones aliis inſuper introductis viciſſim eludi poſſunt, ut nos aliquando ſuper illis libellis cogitantes experti ſumus noſtrae meditationis exemplo.*

IV. Scripſit et alia ſcepticus iſte philoſophus, quae interciderunt. Ex his videntur eſſe ὑπομνήματα περὶ ψυχῆς, quae memorat lib. VI. aduerſus Muſicos pag. 136. et II. contra Phyſ. pag. 428. Neque enim reſpexit ibi ad locum ὑπομνημάτων ſuorum Scepticorum ſiue Pyrrhonianarum hypotypoſeon, vbi de anima agit lib. II. cap. 5. Praeterea laudat ἰατρικὰ ſua ὑπομνήματα lib. VII. pag. 175. [Indicem ſequentem ex Fabricii editione repetitum ſubiunxi. *Harl.*]

V. *Index ſcriptorum et virorum illuſtrium a Sexto memoratorum.*

P. Pyrrhonianas inſtitutiones, *M.* libros contra Mathematicos eorumque ſectiones, *N.* notas denotat.

A.

Academici P. I. 3. N. 220 ſq. M. II. 20. N. 43. M. VII. 169. 174. 179. 252. 253. 331. 388. 408. 412. M. IX. 1. N. 182. XI. 45. 51.
οἱ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας M. XI. 3.
Aeneſidemus P. I. 180. N. 210. N. 222. N. P. III. 138. N. M. VII. 349. N. 350. M. VIII. 8. N. 40. 234. N. M. IX. 218. N. 337. N. M. X. 38. 216. 233. M. XI. 42.
ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν Πυῤῥωνείων λόγων M. VIII. 215. N.
Aeſchines M. II. 40. N.
Aeſopus M. VIII. 103. N.
Alcaeus M. I. 298. N.
Alexander Aetolus M. VIII. 204. N.
Alexinus M. VII. 13. N. M. IX. 108. N.
Anacharſis ὁ Σκύθης M. VII. 48. 55.
Anacreon M. I. 298. N.
Anaxagoras P. I. 33. N. ὁ Κλαζομένιος P. III. 32. N. 8. M. X. 318. M. VII. 90. N. 91. 140. N. M. IX. 4. N. 363. N. M. X. 45. ὁ Φυσικώτατος M. IX. 363.
Anaxarchus M. VII. 87. 88. N. ὁ Εὐδαιμονικὸς M. VII. 48. N.
Anaximander P. III. 30. N. M. VII. 5. N. M. IX. 360. M. X. 313.
Anaximenes P. III. 30. N. M. VII. 5. N. M. IX. 360.
Andron Argiuus P. I. 84. N.
Anonymus poeta P. I. 86. N. M. VI. 35. N. M. VIII. 73. N. M. IX. 128. N. 188.
Antiochus P. I. 221. 235. N. M. VII. 162.
ἐν δευτέρῳ τῶν Κανονικῶν M. VII. 201. N.
Antipater P. II. 167. N. M. VIII. 444.
Antiſthenes, praeterito nomine M. XI. 73. N.
Apelles P. I. 28. N.
Aratus M. I. 304. M. V. 98. M. VIII. 204. N.
Arceſilaus P. I. 220. 232 ſq. N. M. VIII. 150. 153. 158.
Archedemus M. XI. 73.
Archelaus ὁ Ἀθηναῖος M. VIII. 14. praeceptor Socratis M. IX. 360. N.
Archilochus P. III. 216. N. M. I. 297. M. VII. 128. N. M. IX. 110. M. XI. 44.

Archime-

Archimedis *μαθηματικὰ θεωρήματα* M. I. 302. *σφαῖρα* M. IX. 115. N.
Aristarchus M. I. 44. *ὁ γραμματικὸς* M. IX. 110. *ὁ μαθηματικὸς* M. X. 174.
Aristippus P. I. 155. P. III. 204.
Aristo P. I. 234. N. M. II. 61. N. *ὁ Χῖος* M. VII. 12. N. M. XI. 64.
Aristodemus M. IX. 92. N.
Aristophanes M. I. 44.
  ὁ κωμικὸς M. I. 228.
  ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητὴς M. VI. 15. N.
Aristoteles P. I. 3. 84. N. P. III. 31. N. 136. 137. 218. M. I. 2. 318. *ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ῥητορικῶν τεχνῶν* M. II. 9. 61. N. M. III. 57. 59. M. VII. 6. 7. 217. 328. M. IX. 7. 20. N. 64. 412. 413. M. X. 31. N. 33. N. 37. N. 46. 176. 228. 316. M. XI. 77.
Aristoxenus M. V. 1. N.
Asclepiades Bithynus P. III. 32. N. 33. M. I. 47. 72. N. M. VII. 380. M. VIII. 7. 188. N. 220. M. IX. 363. M. X. 318. M. III. 5. N.
  ὁ ἰατρὸς M. VII. 202. 323.
  ἐν τῷ περὶ γραμματικῆς M. I. 252.
  ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ οἴνου δόσεως M. VII. 91. N.
Athenaeus M. II. 62. N.
Athenagoras P. I. 82.

B.

Basilides *ὁ Στωϊκὸς* M. VIII. 258. N.
Bias P. III. 65. N. M. X. 45.
Bryson M. VII. 13. N.
Byzantinus orator M. II. 38. N.

C.

Cadmi *φοινικικὰ σήματα* M. I. 54. N.
Callimachus M. I. 48. N. 309. N. praeterito nomine M. IX. 51. N.
Carneades P. I. 3. 220. 230. M. VII. 159. N. 166. 173. 175. 184. 402. M. IX. 140. 182. N. 190.
Chalcidamas praeterito nomine P. III. 231. N.
Chaldaei astrologi M. V. 2 sq.
Chares
  ἐν τῷ πρώτῳ περὶ γραμματικῆς M. I. 76. N.
  ὁ ἀρχιτέκτων M. VII. 107. N.
Charmidas P. I. 220. N. academicus M. II. 20.
Chrysermus Erophilius P. I. 84. N.
Chrysippus P. I. 69. 160. P. II. 253. N. P. III. 199. M. VII. 228. 372. 373. 416. 433. 434. M. VIII. 400. 443. M. XI. 11. 30.
  ἐν τῇ πολιτείᾳ P. III. 205. N. 246. N. M. XI. 192.
  ἐν τοῖς περὶ τοῦ καθήκοντος P. III. 248. N. M. XI. 194.
  ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς θεωρήμασι M. I. 301.
  ἐν τῇ πρώτῃ περὶ συλλογισμῶν εἰσαγωγῇ M. VIII. 223. N.
  ἐν τῷ περὶ δικαιοσύνης M. XI. 193. *ὁ Κνίδιος* M. I. 258.
Cleanthes P. III. 199. M. VII. 228. 372. 433. M. VIII. 400. M. IX. 88. N. M. XI. 30. 73.
Clitomachus P. I. 3. 220. 230. M. IX. 1. 11. N. 182. N. academicus M. II. 20.
Corax M. II. 96 sq. N.
Crantor M. XI. 51. 59.
Crates, cynicus, maritus Hipparchiae P. I. 153. III. 200.
Crates, *ὁ Μαλλώτης*, M. I. 79. N. 248. eiusdem grammatica M. I. 44.
Creophylus M. I. 48. N.
Critolaus, peripateticus, M. II. 12. N. 20. N.
Critias, Atheniensis, P. III. 218. M. IX. 54. N.
Cronus M. X. 347.
Cynici P. III. 66. 199. N. M. XI. 74. *τῶν παλαιῶν τις Κυνικῶν* M. X. 68.
Cyrenaici P. I. 215 sq. N. M. VI. 53. N. M. VII. 11. N. 190. 191. 200. 299.

D.

Demades, rhetor, M. I. 294. M. II. 16. N.
Demaratus M. I. 218.

Demetrius

Demetrius Lacon P. III. 137. N. M. VIII. 348. 349. 353. M. X. 319.
ὁ Χλωρὸς M. I. 84.
Democritus P. I. 213 sq. P. II. 23. N. 63. P. III. 32. N. 33. M. VI. 53. M. VII. 53. 116. N. 117. 135. N. 140. 265. N. 321. 349. 368. 389. N. M. VIII. 6. 56. 139. 184. 328. 355. M. IX. 19. N. 24. 42. 113. N. 363. M. X. 45. 181. 318.
ἐν τοῖς κρατυντηρίοις M. VII. 136. N.
ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν M. VII. 137. N.
ἐν τοῖς κανόσι M. VII. 138. N.
Demophon, Alexandri τραπεζοποιὸς P. I. 82. N.
Demosthenes M. I. 59. 98. M. II. 40. N.
Diagoras, Melius P. III. 218. M. IX. 51. N.
διθυραμβοποιὸς M. IX. 53.
Dicaearchus M. VII. 349. N.
ὁ Μεσσήνιος P. II. 31. N.
eiusdem ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους μύθων M. III. 3. N.
Diocles P. III. 225. N.
Diodorus P. II. 110. N. 245 sq. P. III. 71. M. I. 309. 310. 311. M. VIII. 115 sq. M. IX. 363. M. X. 47. 85. 87. 94. 96. 97. 99. 102. 110. 117. 143.
eiusdem dialectica P. I. 234. N.
ὁ ἐπικληθεὶς Κρόνος P. III. 32. N.
Diogenes, Apolloniates, P. III. 30. N. M. IX. 360. N.
Babylonius M. IX. 134.
Cynicus P. I. 146. 153. N.
Dionysius, Thrax, M. I. 63. 72. 80. 81. 249. 253.
ἐν τοῖς παραγγέλμασι M. I. 57. N.
Dionysodorus M. VII. 13. N. 48. 64.
Diotimus M. VII. 140. N.

E.

Empedocles P. III. 31. N. M. I. 302. N. 303. N. M. V. 5. N. 6. N. M. VII. 92. N. 120 sq. N. M. VIII. 286. N. M. IX. 4. 6. 10. 64. 127. 129. N. 362. N. M. X. 45. 317.
ὁ Ἀκραγαντῖνος M. VII. 115.
Epicharmus M. I. 273. 284. N.
Epicurus P. I. 33. 88. 155. P. II. 25. 38. P. III. 32. N. 137. N. 187. 218. 219. 229. N. M. I. 1. N. 3. M. I. 5. 21. N. 57. 272. 273. 282. 283. 284. N. M. VI. 27. N. M. VII. 14. 203. 213. 267. 321. 328. 368. M. VIII. 8. N. 9. 13. N. 63. 139. 177. N. 185. 329. 331. 335. 336. 355. M. IX. 25. 43. 58. N. 64. N. 72. 178. 212. 219. 333. N. 335. 363. M. X. 2. 18. 19. 42. N. 45. 129. 142 sq. 181. 185. 188. 219. 227. 238. 240. 246. 257. 318. M. XI. 73. 77. 169. 173. 179. 226.
ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐν Μυτιλήνῃ φιλοσόφους ἐπιστολῇ M. I. 4.
ἐν τῷ περὶ δώρων καὶ χάριτος M. I. 50.
Epicurei P. II. 5. 107. N. 194. M. I. 299. N. M. II. 25. M. III. 98. N. M. VII. 22. N. 203. N. 205. 327. 331. M. VIII. 258. 336. 337.
οἱ ἀπὸ τῶν κήπων M. IX. 64. N.
Ἐπικουρείων παῖδες M. VI. 19. N.
Erasistratus M. VIII. 188. N. 220.
Eratosthenes M. III. 28. N.
Eubulides M. VII. 13. N.
Eudoxus M. V. 1. N.
eiusdem θεωρήματα μαθηματικὰ M. I. 302.
ὁ Κνίδιος ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περιόδου P. I. 152.
Euemerus ἄθεος M. IX. 17. N. 51.
Euripides P. III. 229. N. 230. N. M. I. 58. 62. N. 286. 308. N. M. VII. 128. N. M. X. 315.
ὁ σκηνικὸς φιλόσοφος M. I. 287. N.
ἐν Φρίξῳ M. I. 274. N.
praeterito nomine P. I. 86. N. 189. N. M. I. 271. N. 279. N. M. III. 104. N. M. VI. 17. N. M. VII. 170. N. 192. N. 249. N. M. VIII. 67. N. M. XI. 56. N. 122. N.
Euthydemus M. VII. 64.
ὁ Θούριος M. VII. 13. N.

G. Gor-

G.

Gorgias P. II. 57. N. 59. 64. N. M. VII. 48. 77. 87.
ὁ Λεοντῖνος ἐν τῷ περὶ μὴ ὄντος ἢ περὶ φύσεως M. VII. 65. N.

H.

Heraclides, ponticus, P. III. 35. N. M. X. 318.
Heraclitus P. I. 210 ſq. P. II. 59. N. 63. P. III. 115. N. 230. N. M. I. 301. N. M. VII. 5. 7. N. 126. N. 129. 131. 349. N. M. VIII. 8. 286. M. IX. 337. 360. N. M. X. 216. 230. 231. 232. 233.
ὁ Ἐφέσιος M. X. 313.
ἐν τοῖς περὶ φύσεως M. VII. 132.
Hermagoras M. II. 62. N.
Hermotimus, Clazomenius, M. IX. 7. N.
Herodotus M. I. 58.
ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀργείας λόγῳ P. III. 231.
Herophilus, medicus, P. II. 245 ſq. N. M. VIII. 188. N. 220.
ἐν τῷ διαιτητικῷ M. XI. 50.
Heſiodus P. III. 121. N. 123. N. M. I. 58. 204. 288. M. IX. 7. 8. N. 193. M. X. 11. N. 18.
praeterito nomine M. II. 32. N. M. IX. 86. N.
Hipparchus M. V. 1. N.
Hippaſus M. X. 313.
ὁ Μεταποντῖνος P. III. 30. N. M. IX. 360. N.
Hippocrates P. I. 71. N. M. VII. 50.
Hippon, Rheginus, M. IX. 361. N. P. III. 30. N.
Hipponax M. I. 275. N. 297.
Homerus P. I. 68. M. I. 48. 58. 202. 203. 204. N. ſq. 273. 282. 283. 288 ſq. 294. 307. M. VI. 16. N. M. VII. 128. N. M. X. 314. M. IX. 4. 21. 63. 193.
ὁ ποιητὴς P. I. 86. N. 162. N. P. III. 205. N. 214. N. M. II. 3. M. VI. 10. N. 12. M. IX. 37.
praeterito nomine P. I. 150. N. P. II. 37. N. P. III. 244. N. M. I. 28. N. 42. N. 101. N. 133. N. 163. N. 204. N. 273. N. 276. N. 286. N. M. II. 101. N. M. III. 42. N. M. V. 4. N. M. VII. 404. N. M. VIII. 59. N. 71. N. 72. N. 80. N. 184. N. M. IX. 48. 67. N. 68. N. 182. N. 350. N. 395. N. M. XI. 44. N. 54. N. 108. N. 112. N.
Hyperides, Phrynen defendens, M. II. 4. N.

I.

Idaeus Himeraeus M. IX. 360. N.
Ion, tragicus, M. II. 24. N.
Ionici, philoſophi, M. IX. 64. N.
Iſocrates M. II. 62.
Italici philoſophi M. IX. 127. phyſici M. X. 284.

L.

Lampon, citharoedus, M. VI. 3. N.
Licymnius M. XI. 49.
Linus M. II. 21. N.
Lycurgus M. II. 21. N.
Lyſis P. I. 83.

M.

Medici empirici P. I. 336. N. M. VIII. 191. N.
λογικοὶ M. VIII. 156. N.
Meliſſus P. III. 65. N. M. X. 46.
Menander P. I. 108. 189. M. I. 58. 298. N.
praeterito nomine M. XI. 122. N.
Menodotus P. I. 222. N.
Meriones, Cretenſis, P. III. 199.
Metrodorus M. I. 61. N. M. VII. 87. 88. N.
ἰατρὸς M. I. 259. N.
Χρυσίππου τοῦ Κνιδίου μαθητὴς ibid.
ὁ Χῖος M. VII. 48.
Monimus M. VII. 87. 88.
ὁ Κύων M. VII. 48. N. M. VIII. 5.
Moſchus Phoenix M. IX. 363. N.
Muſaeus M. I. 204.

N.

Naufiphanes, Pyrrhonis auditor, M. I. 2. N. Πλεύμων ab Epicuro dictus M. I. 4. N.
Nicanor Stagirita M. I. 258.

O.

Ocellus Lucanus M. X. 316.
Oenopides, Chius, P. III. 30. N. M. IX. 361.
Onomacritus ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς P. III. 30. N. M. IX. 362.
Orpheus M. I. 204. M. II. 31. M. IX. 15. N.

P.

Panaetius M. XI. 73.
Panthoedes M. VIII. 13. N.
Panyafis M. I. 261. N.
Parmenides P. III. 65. N. M. VII. 5. 6. N. M. IX. 7. 9. N. M. X. 46.
ἐν τῷ περὶ φύσεως M. VII. 111. N. 112.
Peripatetici P. II. 198. P. III. 131. N. 181. M. VI. 54. N. M. VII. 217. 222. 331. 368. 388. M. VIII. 185. 332. N. M. IX. 334. M. X. 33. 45. M. XI. 45. 51. 173.
Pherecydes, Syrius P. III. 30. N. M. IX. 360.
Philo P. I. 220. N. P. II. 110. N. M. VIII. 113 fq.
Philolaus M. VII. 92.
Phylarchus ἐν τῇ ἐνάτῃ M. I. 262. N.
Pindarion M. I. 202. N. 205.
Pindarus P. I. 86. N. M. I. 58.
Plato P. I. 220. 221. 223. 225. P. II. 22. N. 28. N. P. III. 54. N. 115. N. 136. N. 189. N. 204. 205. N. M. I. 2. 28. 48. 58 98. 258. 301. N. M. II. 4. 12. N. 61. M. IV. 11. N. 14. M. V. 39. M. VI. 13. N. 27. 53. M. VII. 9. 10. M. VII. 16. 93. 190. 200. 321. 389. N. M. VIII. 6. 7. N. 57. N. 62. M. IX. 64. 105. N. 364. M. X. 228 258. 305. 306. M. XI. 28. 70 230.
ἐν Τιμαίῳ M. I. 303 M. VII. 93. 116. N. 119. N. 141 N. M. IX. 105. fq.
ἐν τῷ Γοργίᾳ M. II. 2. N.
ἐν τῷ περὶ ψυχῆς M. IV. 21. N. M. VIII. 91. N. M. X. 302.
ἐν τῷ Εὐθυδήμῳ M. VII. 13.
ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητὴς M. II. 35. N.
Polemo P. I. 220.
Polyanthus, Cyrenaeus,
ἐν τῷ περὶ Ἀσκληπιαδῶν γενέσεως M. I. 261. N.
Pofidonius M. VII. 19. N. 93. N.
ὁ Στωικὸς M. IX. 363. N.
Procles M. I. 258.
Prodicus, Chius, M. IX. 18. N.
Κεῖος M. IX. 51. 52.
Protagoras P. I. 216. M. VII. 48. 65. 368. 388. N. 389. N.
ὁ Ἀβδηρίτης M. VII. 60. M. IX. 55. 56. N.
Ptolemaeus M. I. 72. peripateticus. M. I. 60. N.
Pyrrho P. I. 7. M. I. 272. 280. 281. 306. et paffim.
Pythagoras et Pythagorici P. III. 32. N. 152. N. fq. M. IV. 2 fq. N. M. V. 8. M. VI. 8. N. M. VII. 92. 94. 110. N. M. IX. 64. 127. N. 130. 364. 366. M. X. 45. 248. 249. 255. 262. 270. 282. 288.

R.

Rufinus P. I. 83.

S.

Sceptici P. I. 3. N. 7. et fexcenties alibi.
Sextus ἐν ἀντιῤῥητικῷ P. I. 21. N.
ἐν τοῖς σκεπτικοῖς ὑπομνήμασι M. I. 29. N. M. II. 106. N. M. VI. 52. N.
ἐν τοῖς ἐμπειρικοῖς ὑπομνήμασι M. I. 61. N.
ἐν τοῖς Πυῤῥωνείοις M. I. 281. N. M. VI. 58. N. 61. N.
ἐν τῷ πρὸς τοὺς γραμματικοὺς M. I. 48. M. III. 116.
ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς M. VI. 55. N. M. X. 284.
ἐν τῷ πρὸς φυσικοὺς M. III. 116.

ἐν τοῖς περὶ τῆς σκεπτικῆς ἀγωγῆς M. VII. 29. N.
ἐν τοῖς ἰατρικοῖς ὑπομνήμασι M. VII. 202. M. IX. 28.
Simonides, ὁ μελοποιὸς, M. X. 45.
Socrates P. I. 221. M. II. 25. M. VI. 13. N. M. VII. 8. 10. 21. 190. N. 264. M. IX. 64. M. XI. 2.
Solon M. VI. 9. N.
eiusdem νόμες περὶ ἀκρίτων P. III. 211. N.
Sophocles M. I. 313.
Sophron M. I. 284. N.
Sostratus M. I. 276. N.
ὁ Ἀντιόχε ὀρχηστὴς M. I. 292.
Soterichus, chirurgus, P. I. 84.
Sotion εἰς τὰς ἀπὸ Κυρήνης M. VII. 15. N.
Speusippus M. VII. 145. N.
Staphylus ἐν τοῖς περὶ Ἀρκάδων M. I. 261. N.
Stesichorus ἐν Ἐριφύλῃ M. I. 260. N.
Stoici P. I. 3. 65. P. II. 5. 13. N. 18. N. 38. 104 sq. 156. N. P. III. 31. N. 52. 124. N. sq. 169. 172. 181. 188. N. 191. 207. N. 218. 240. N. 242. M. I. 17. 28. N. 78. N. M. II. 6. N. M. VI. 54. N. M. VII. 15. N. 16. N. 22. N. 38. 151. N. 153. 155. 214. N. 227. 233. 239. 243. 252. 253. 327. 368. 388. 402. 408. 422. 433 sq. M. VIII. 10. 11. 68. 70. 76. 77. 78. 80. 177. 185. 258. 261. 336. 396. N. sq. 406. 407. 408. N. 428. 438. 448. M. IX. 11. N. 109. 111. 131. 137. 138. 211. 332. 336. 362. N. M. X. 3. 45. 142. 217. 234. M. XI. 3. 22. 24. 28. 30. 46. 59. 73. 74. 90. 170. 173. 179 sq. 189. 220. 224. 230.
οἱ νεώτεροι Στωϊκοὶ M. IX. 28. N.
Straton, physicus, P. III. 33. N. 136. N. M. VII. 350. N. M. VIII. 13. M. X. 155. 177. 228. 229.

T.

Tauriscus M. I. 248.
Telesarchus ἐν τῷ Ἀργολικῷ M. I. 262. N.
Thales, ὁ Κρητικὸς νομοθέτης, M. II. 20. N.
Milesius P. III. 30. M. VII. 5. N. 89. M. IX. 360. N. M. X. 313.
Theodorus P. III. 218. M. IX. 51. ὁ ἄθεος ἐν τῷ περὶ Θεῶν συντάγματι M. IX. 51. N.
Theognis, praeterito nomine, P. III. 231. N.
Theophrastus M. VII. 217. 218. M. I. 258.
Thucydides M. I. 58. 59. 98.
Tiberius, Caesar, P. I. 84. N.
Timaeus P. I. 221. N.
Timo P. I. 224. N. et Stephan. annot. p. 211. cap. 2. M. I. 53. N. 305. M. VI. 66. M. VII. 8. 10. N. 30. M. X. 197. M. XI. 1. 140. 141. 164. 171.
ἐν τοῖς πρὸς τὰς Φυσικὰς M. III. 2. N.
ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σιλλῶν M. IX. 57. N.
ἐν τοῖς ἰνδαλμοῖς M. XI. 20.
Tydeus P. III. 207. N.

X.

Xeniades M. VII. 399.
ὁ Κορίνθιος P. II. 18. N. M. VII. 48. 53. N. 388. N. M. VIII. 5.
Xenocrates M. II. 6. N. 61. N. M. VII. 16. N. 147. M. XI. 4. 14. 28.
Xenophanes P. I. 224 sq. P. III. 30. N. 218. 257. N. 289. M. VII. 14. 48. N. 49. N. 53. 110. N. M. VIII. 326. N. M. IX. 193. N. 361. N. M. X. 313. 315.
ὁ Κολοφώνιος P. II. 18. N. praeterito nomine M. IX. 144. N.
Xenophon ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι M. VII. 8. N.
ὁ Σωκρατικὸς M. IX. 92. N. 97.

Z.

Zeno P. III. 205. 205. M. II. 7. M. VII. 7. 230. 236. 321. 331. 332. 422. 433. M. VIII. 139. 355. M. IX. 104. 108. 133. 134. M. XI. 30. 77.
ὁ Κιττιεὺς P. III. 199. N. M. XI. 101. N.
ἐν ταῖς διατριβαῖς P. III. 245. N. M. XI. 190.

CAPVT XXII (olim XXIV)

DE PHILOSTRATIS ET CALLISTRATIS VARIIS, ITEMQVE DE APOLLONIO TYANENSI

I. *Flauius Philostratus.* II. *Auctor vitae Apollonii, editt. et operum codd. mssti.* III. *A Nicomacho et Victoriano quodam recensitae.* IV. *Heroicorum.* V. *Duplicis imaginum libri, epistolarum et epigrammatum.* VI. *Et duorum librorum de sophistis.* VII. *Scripta eius deperdita.* VIII. *Philostratus Lemnius iunior.* IX. *Auctor libri imaginum.* X. *Et aliorum deperditorum scriptorum.* XI. *Operum Philostrati editiones promiscae, et recens vulgata Lipsiensis.* [?] XII. *Alii Philostrati.* XIII. *Callistrati ecphrases siue descriptiones statuarum.* XIV. *Alii Callistrati.* XV. *De scriptis Apollonii Tyanensis.*

[Cum auctario *G. C. Harles.*]

I.

Antequam alios Philostratos perstringam, dicendum prius est de duobus illis, quorum scripta nonnulla ad nos peruenerunt. Sunt itaque

α) *FL. PHILOSTRATVS, Philostrati F. Veri Nepos, Lemnius, auctor vitae Apollonii, Iconum (libris II.) librorum totidem de* a) *sophistis, heroicorum et epistolarum, (plerarumque saltem) et epigrammatum.*

Flauium adpellat *Tzetzes* ad Lycophronis v. 323. et Chiliad. VI. hist. 45. et *Varini* lexicon [atque *Eudocia* pag. 341.] in Πολυξένη, vbi male Φάλιος pro Φλάυιος legitur. Ab Eusebio contra Hieroclem, Syncello et aliis *Atheniensis* vocatur, quia docuit Athenis. At ab Eunapio, Hesychio illustri et Suida [atque *Eudocia* pag. 423. quae exscripsit Suidae verba,] constanter dicitur *Lemnius*, in qua insula versatum se iuuenem innuit VI. 27. vitae Apollonii. Sane, qui cum *Photio* cod. XLIV et CL. ac *Tzetza* Chiliad. VI. hist. 45. Tyrium vocant, cum antiquiore Philostrato, quem de Tyri obsidione scripsisse *Flauius Iosephus* I. in Apionem pag. 1045. auctor est, confundere videntur. Ipse quidem lib. II. de Sophist. cap. XXI. 1. XXIII. 2. 3. XXVII. 3. Proclum Naucratitam, Damianum Ephesium et Hippodromum Larissaeum sophistas audiuisse se innuit, claros circa imperii Seueri initia, qui praefuit ab a. C. 193. ad 212. et lib. II. de vitis sophist. cap. XXIV. pag. 607. narrat, se fuisse inter eos, qui Antipatro Seueri imp. filiorum Antonini Caracallae et Getae praeceptori adplaudentes illum Θεῶν

a) Libros de sophistis fateor tribuisse me pridem, neque, vt videbar mihi, sine verisimilitudine Philostrato alteri iuniori; sed nunc persuasus argumentis eruditis praeclarissimi operum Philostrateorum illustratoris, *Godfridi Olearii*, non dubito, eumdem fuisse, qui vitam Apollonii et qui de sophistis scripsit. Etiam ipse alteri Philostrato tribuerat Olearius in notis pag. 391. *Fabric.* — *Vales* emendationum lib III. cap 13. fin. p. 95. Philostratum, qui vitas sophistarum conscripsit, eumdem esse, existimat docetque, cum eo, qui vitam Apollonii Tyanei memoriae mandauit: Heroica vero et imagines ab vno eodemque Philostrato Lemnio scriptas esse, docente Menandro rhetore in cap περὶ λαλιᾶς, vbi eius stilum normam ait esse simplicis dictionis. adde not. Burmanni. Idem contendit Vales cap. XX pag. 100. et addit, ab altero Philostrato Lemnio scripta esse Heroica, epistolarum libr. et libros II. qui inscribuntur, imagines, eumque fuisse in declamationibus eximium: iuniorem Philostratum Philostrati Lemnii ex filia nepotem, auctorem esse libri *imaginum. Harl.*

Θεῶν διδάσκαλον adpellarent. Innotuit deinde Iuliae Augustae, imperatoris Seueri coniugi, μετέχων τοῦ περὶ αὐτὴν κύκλου, vt scribit lib. I. de vita Apollonii cap. 3. h. e. inter eruditorum virorum coronam, quam Iulia, litterarum cupidissima, secum quotidie habebat, adscitus, εἰς τοῦ χορῦ ῥητόρων τε καὶ τῶν γραμματευόντων, vt illum locum interpretatur *Tzetzes* Chiliad. IV. v. 306. [?] Huius Iuliae βασιλίδος iussu adeoque superstite adhuc Seuero vitam Apollonii ex *Damidis* potissimum commentariis *Maximique* Aegiensis conscripsisse se eodem loco testatur Philostratus, et libro II. de sophist. cap. V. in vita Alexandri Peloplatonis lectorem ad illam remittens, εἴρηται, inquit, σαφῶς ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον. Ad eamdem Iuliam, quam in vita Philisci philosopham vocat, (defunctam a. C. 217.) epistola Philostrati decima tertia exstat. Docuit autem, Hesychio illustri ac Suida teste, oratoriam primum Athenis, tum Romae sub Seuero imperatore vsque ad Philippum, qui imperium obtinuit a. C. 244. Nam Romae etiam thronum siue cathedram sophisticam graecorum rhetorum illa aetate fuisse, Philostratus in vita Euodiani, Aeliani et Aspasii testatur. [Add. *Ionsius* de scriptor. hist. philos. III. 13. §. 1. pag. 74. *Brucker.* hist. crit. philos. tom. II. pag. 99. *Saxii* Onom. I. pag. 337 et 350. *Olear.* praef. ad edit. *Harl.*]

II. Inter scripta eius praecipuum haud dubie est, de quo iam infra, §. XV. nonnulla dixi, ἈΠΟΛΛΩΝΊΟΥ ΤΟΥ͂ ΤΥΑΝΈΩΣ ΒΊΟΣ, *Apollonii Tyanensis vita, libris VIII.* Plane enim hos fugit ratio, qui Luciani esse existimarent, vt auctor est *Philander* [b]) ad Vitruuii VIII. 2. forte propterea, quia Philostrati quaedam cum Luciani operibus graece sunt excusa. Ceterum isthoc in opere, vt ait Cyrillus 3. contra Iulian. p. 88. ἐξειλεγμέναις καλλιεπείαις conatus est Philostratus Apollonium veluti Deum quemdam venerabilem omnibus et admirandum reddere, vnde Eunapius in prooemio ad vitas sophistarum monet, iustiorem operis titulum fuisse futurum ἐπιδημίαν εἰς ἀνθρώπους Θεοῦ, et *Hierocles* in suo Philalethe siue opere aduersus Christianos inter alia seruatorem nostrum cum Apollonio conferre non dubitauit, cuius impietatem singulari volumine, quod etiamnum exstat, refellit *Eusebius* Caesareensis. Porro Philostrati opus, pessima fide et data opera ad eleuandam euangeliorum actorumque apostolicorum fidem ab eo scriptum esse, multis disputant *Huetius* in demonstratione euangelica Propos. IX. cap. 147. et *Robertus* [c]) *Ienkinus* in obseruationibus ad vitam Apollonii ex tomo secundo historiae imperatorum Tillemontianae excerptam et anglice redditam, Artus Thomas notis ad Gallicum Vigenerii Philostratum, et Prideausius in Apollonii vita anglice scripta, quos, si placet, vide. *Fabric.* De miraculis Apollonii Tyanaei agit *Witsius* melet. Leid. pag. 380 sqq. De Philostrati vita Apollonii iudicium fert *Trithemius* epist. lib. II. pag. 249—254. iudicans, omnia, quae ibi tradantur, esse mendacia, in praeiudicium christianae religionis efficta. Philostratum anilium fabularum scriptorem et vanissimum scriptorem vocat *Huetius* quaest. Alnet. lib. II. cap. 8. §. 3. pag. 161 et 164. Idem cap. 18. §. 4. pag. 249. Apollonium vocat personam, ad Christi effigiem a Philostrato aliisque subornatam. Librum Apollonii Tyanaei suppositititium memorat *Gaulminus* not. ad lib. de vita Mosis p. 262 et 369. Conf. *Naudaeus* libr. de magiae suspectis cap. XII.

b) Vide supra lib. IV. biblioth. graecae cap. de Luciano §. vlt.

c) Acta eruditor. a. 1704. pag. 36 sq. *Fabric.* vid. *Bayle* epist. pag. 865. *Heum.*

cap. XII. et cap. XIV. §. 5. fin. pag. 150. *Boecler* bibliogr. crit. pag. 437. *Lipsius* comm. in Tacit. pag. 372. *Arpe* lib. de *Talismann.* cap. 1. pag. 24—26. 83 sq. *Clericus* hist. eccl. saec. I. pag. 500. 507. *Fresnoy* Methode pour etudier l'histoire, cap. 21. pag. 458 sq. *Gaudentius* de philos. rom. cap. 73. 76. 80 et 159. *Morhof.* Polyhist. tom. II. lib. I. cap. 2. §. 5. *Moshem.* in bibliotheca Bremensi tom. III. pag. 1 sqq. et tom. V. pag. 216 sqq. *Buddeus*, *Colerus*, *Herzog* et *Wagner* in dispp. *Heum.* — adde, quae adnotaui in Introd. in hist. L. Gr. II. 1. pag. 217 sq. et *Olearii* diss. praeliminar. de Apollonio et Philostrati historia eiusdem, pag. XXXI sqq. edit. ante graec. textum. — Vulgarem tamen sententiam, Apollonium, cum aliis philosophis neo-Platonicis, ac Philostratum, odio religionis christianae abreptos, et in praeiudicium illius ad illudendam euertendamque vim christianae disciplinae illa miracula omniaque, quae falso et ambitiose narrantur, effinxisse, illorum ingenio et temporis ordini repugnare, copiose acuteque ostenderunt *Meiners* de ortu et progr. doctrinarum etc. (Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaft. in Griechenland und Rom,) tom. I. pag. 258 sqq. nec non in: Beytrag zur Geschichte der Denkart der ersten Iahrhunderte nach Christi Geburt. (Lipsiae 1782. 8.) pag. 9 sqq. et *Tiedemann* in: Geist der spekulativen Philosophie, tom. III. (vbi p. 108—122. de Apollonio et Philostrato agitur,) p. 110 sqq. adde cel. *Keil* in erudit. diss. de caussis alieni Platonicorum recentiorum a religione christiana animi. Lipsiae 1785. 4. infra ad §. XV.

Actutum subiungere lubet notitiam *codd. graecorum* Philostrat.

Apollonii vitam, a Philostrato scriptam, olim fuisse seruatam inter MSta bibliothecae patrum soc. Ies. nr. 54 et 59. *Paris.* in platea S. Iacobi, *Ionsius* l. c. pag. 74. adnotauit: qui codex num postea cum aliis MSSt. in bibl. Meermanni transierit, equidem nescio. — *Olearius* in praefat. pag. X sqq. laudat et eos codices, quorum adtulit varias lectiones, et alios. Sunt autem, qui vitam Apollonii continent, quatuor bibl. *Vaticanae*, quorum vnus cum antiquis scholiis, margini adiectis, ex bibl. quondam Heidelberg. in Vaticanam translatus est: cod. bibl. Magdalenensis *Vratislau.* Habuit quoque Olearius, quae manu sua Donatus Acciaiolus et Fuluius Vrsinus ad oras codicum suorum adleuerant. — Ad *vitas Sophistarum* e codice collegii nouae acad. *Oxoniens.* excerptam lectionis varietatem accepit a Richardo Bentleio, qui ipse, Opp. Philostrateorum editionem curaturus, specimen illius euulgarat: at postea destitit a consilio. — A Fabricio habuit codicem *Putschianum*, quem valde laudat. Vitae Sophist. sunt quoque in codd. II. *Vatican.* et in cod. quodam eiusdem *Vatic.* bibl. est *epitome* vitar. cuius plurimas lectiones Cl. Salmasius in marginem codicis sui iam retulerat, et quas Olear. ex bibl. Io. Mori, episcopi Noruicensis, acceptas, in praef. p. XII. cum notis missis, a Grutero e cod. Palat. depromptis, maximam partem conuenire, animaduertit. — *Heroica* exhibent codd. *Oxoniensis*, paullo ante memoratus, *Baroccianus* et *Laudianus*. — In codd. bibl. *Vatic.* ac *Vindobon.* sunt *Manuelis Moschopuli* scholia ad Heroiea et Imagines, eiusdem σχεμάτων ἀττικῶν συλλογή ex technologia eius ad imagines Philostrati consarcinata. *Epistolarum* collationem cum tribus codd. *Vaticanis*, (quae ineditas quasdam epp. vel epistolarum fragmenta suppeditarunt,) et *Barocciano* idem Olearius accepit ab amicis.

His notitiam aliorum codd. adiungam. Vitae Sophistarum, Icones, Heroiea, vita Apollonii Tyanaei, de epistolico charactere (h. e. epist. prima ad Aspasium,) et epistolae amatoriae, sunt in biblioth. publ. *Parisina* cod. MDCLXXXXVI. — Vitae etc. etiam in cod.

cod. MDCLXXXXVII. eaedem, Icones, heroica et imagines in cod. MDCCLX. — Vitae et icones in cod. MDCCLXII. Vitae et icones et ad Afpafium rurfus in cod. MMDCCLXXV. vitae in cod. MMMLIX. *Icones* quoque in codd. MDCLXXXXVIII. MDCCLXI. MMDLXII. MMDLXXXXVI. MMDCCVI. MMDCCCCLV. MMMXIX. *Heroica* rurfus in codd. MDCLXXXXVIII. MMDLXXXXVI. MMMXIX. *vita Apollonii* quoque in cod. MDCCCI. *Ad Afpafium* praeter ea in codd. MMDLI. MMDCCCXLVII. *Epiftolae* amatoriae etiam in codd. MDCLVII. MMDCCCLXXXV. MMMXXVI. vid. Catal. bibl. illius vol. II.

Leidae in biblioth. publ. ex legato Bonauent. Vulcanii Phil. icones, cum fchol. graecis (Mofchopuli:) — et inter codd. Voffianos, cum fcholiis graecis. vid. Catal. pag. 343. nr. 2. pag. 396. nr. 18. — epiftolae amatoriae, (catal. pag. 337. nr. 76.) — Aliquid Philoftrati et aliorum, inter codd. Voff. (catal. pag. 401. nr. 4. med.)

Florentiae in biblioth. Laurent.-Medic. tefte *Bandinio* in catal. codd. graecor. cod. VII. plut. 55. nr. 5 et 6. (catal. II. pag. 246.) *imagines*, capp. 31. (f. lib. primus:) cum gloffis interlinear. et fcholiis, (Mofchopuli) margini adfcriptis, tum (Maximi Planudae) technologiae et particulares quaedam expofitiones in praefcriptas Philoftrati imagines. vide Bandin. In eodem cod. funt Philoftrati *heroica, translata ab Italorum dialecto in graecam linguam a — Maximo Planude in dialogi formam. Interloquuntur autem Vinitor et Phoenix*, cum fcholiis quibusdam et gloffis interlinearibus. Item *epiftolae amatoriae LIII.* — cod. XXIII. plut. 58. *Imaginum* lib. I. et cod. XLIV. plut. 59. *Imagines* LXV. cum fcholiis marginal. et gloffis interlin. tum in vtroque *Heroica* cum fchol. marginal. et gloffis interlin. (catal. II. col. 463 fq. et 573 fq.) — cod. XVI. plut. 58. *epiftolae amatoriae LIII.* cod. XVII. *Heroica*; et cod. XVIII. *eadem*, item *Imagines*, cum fragmento quodam, et *vita Ifocratis*, (catal. II. col. 455 fqq.) — cod. XX. plut 56. cod. VII. plut. 58. *Imagines*, lib. II. (catal. col. 319. 444.) — cod. XXXII. plut. 58. Ἡρωϊκος, (fic,) *imaginum* Philoftrati iunioris, lib. I. et *imagines*, libri II. (catal. II. col. 479.) — cod. XXX. plut. 69. *vitae Sophiftarum*, *Heroica* et *Imagines*. (catal. II. col. 646.) — cod. XXIV. plut. 57. *Imagines* quaedam excerptae, cum exercitationibus in eas grammaticalibus et fcholiis marginalibus, et cod. XXXIV. tres imagines, cod. XXV. plut. 59. fex imag. (cat. II. col. 371. 392. 545.) — *Apollonii vita* cod. XXVI. iterum XXVII. plut. 59. et membran. faec. XI. cod. XXXIII. (catal. II. col. 644 fq. 648.) In horum vltimo cod. ab eadem antiqua manu occurrunt vberiores adnotationes, margini adfcriptae, quorum auctorem fuiffe Chriftianum, ex exemplis, a Bandinio excerptis, facile colligi poteft. — *Vitae fophiftarum* libri II. cod. XV. nr. 3. plut. 59. (catal. II. col. 527.) — *Epiftolae* XVIII. cod. XXIX. nr. 4. plut. 59. (catal. II. col. 550.) — *Excerpta ex vitis fophiftarum*, cod. XXXVII. nr. 11. plut. 59. (catal. II. 569.) — *Excerptum ex vitae Apollonii libro VIII.* cod. XII. plut. 74. (cat. III. 100.) — fragmenta de *epiftolico charactere* cod. XIV. plut. 87. (catal. III. 396.) — Citatur Philoftrat. in floril. fententiar. tum in violario compof. et in alia fententiarum collectione. vide *Bandin.* catal. I. pag. 254. 325 et 549. — *Neapoli* in bibl. regia, cod. membran. LXXXVI. faec. XV. *Philoftr.* imagines cum fcholiis marginal. heroica, et vitae fophiftarum. — *Ibid.* in bibl. Auguftin. S. Ioan. ad Carbon. collectanea ex Opp. Io. Damafc. Herodiani — — *Philoftrati* etc.

In

In bibl. *Veneta* D. Marci in cod. CCCLXXXXI. Vitae sophistarum; vita Apollonii Tyanens. libr. VIII. — cod. CCCLXXXXII. praeter eadem opera insunt adhuc heroica et imagines. — In cod. DXIV. Heroica et imagines, teste catalogo codd. gr. — *Venetiis* in bibl. monast. S. Michaelis, (teste *Mittarellio* in bibl. illius pag. 896.) heroica, vita Apollonii libr. VIII. et imagines cum notis interlinearibus.

Oxonii in bibl. collegii noui cod. MCCXXIII. Icones; cod. MCCXXV. heroica et vitae sophistarum. — in bibl. *Barocciana*, cod. CIII. et codd. CXIX. CLIX. Man. Moschopuli collectio alphab. vocc. atticarum e technologia iconum Philostrati. — cod. CXXXI. et inter codd. *Laudi*, DCLXXXII. icones. — cod. L. epistolae XXIV. priores. — cod. LXXXXVIII. heroica. — in bibl. *Bodlei.* cod. MMCCLXXXXX. nr. 6. Philostr. Lemnius de charactere epistolarum. — *Casauboni* excerpta ex vitis sophistarum, a Philostrato conscriptis, fasc. 43. (pag. 265. catal. codd. Angl. et Hibern. vol. I. in quo etiam codd. memorati superiores indicantur.) — *Cantabrig.* in coll. S. Trinitatis, cod. CCCCLXII. Heroica, (catal. mem. II. p. 99) — Inter codd. Voss. (praeter cod. inter Leidenses laudatum,) in cod. MMDCCXXX. (catal. Angl. etc. II. pag. 70.) Philostr. imagines edit. Venetae cum MS. collatae manu Fr. Iunii. — In bibl. Iacobaea cod. MMMMMMMMDLXVII. (catal. II. pag. 246) Heroica, imagines cum scholiis, vitae sophistarum, et cod. MMMMMMMMDLXX. *Tetri* scholia in Philostr. imagines. — Inter codd. *Thom. Gale*, cod. MMMMMMLXXXXVII. (pag. 190. l. c.) epistolae amatoriae.

Vindobonae in bibl. caesarea, cod. CCLXXXXII. nr. 17. Icones cum Man. Moschopuli scholiis gr. interlinear. et marginalibus amplissimoque commentario, et nr. 21. heroica cum Moschopuli scholiis, (*Lambec.* comment. vol. V. col. 529 et 531.) — cod. CCLXXXXVI. nr. 5. fragmentum de charactere epistolico, (*Lamb.* l. c. col. 544.) — *Gudianum* cod. bibl. Guelferbytanae illatum esse, Fabric. §. V. iam significauit.

In bibl. elector. *Bauarica*, codd. CCXX et CCLXI. Icones, secundum catal. pag. 80 et 85. — In bibl. Rehdiger. *Wratislau.* cod. vitae Apollonii, teste *Kranzio* in Memorab. illius biblioth. pag. 86.

In bibl. regia *Matritensi*, cod. LXIII. epistolae amatoriae, (*Iriarti* cat. p. 224 sqq.) — cod. LXXIV. *Man. Moschopuli* nominum atticorum sylloge ex technologia imaginum Philostrati, (*Iriart.* pag. 270.) — cod. LXXVI. Heroica cum glossis inter versus; et animadversionibus scholiisque ad margines scriptis: differt interdum ab editione Olearii et exhibet capita siue titulos, heroum nominibus distinctos. — (vid. *Iriart.* p. 278.) — cod. LXXXIV. prima epistola ad Aspasium. (*Iriart.* pag. 345.) — cod. C. imagines et heroica. incipit: *προοίμιον ἑλλαδίᾳ* cum iota subscripto, ita, vt opus illi *Helladiae* dedicatum fuisse videatur: qua scriptura et explicatione admissa, non opus fuit, vt, quum in aliis libris Ἑλλάδια, accentu in antepenult. syllaba posito, scriptum turbas excitaret, Olearius pag. 762. not. 3. totum mutaret titulum. Imagines alio prorsus, ac in excusis, ordine dispositae, vno tenore, nulla libri vel primi vel secundi ratione habita, decurrunt. vid. *Iriart.* pag. 391—394. *Harl.*

Lucem

Lucem vidit Philostrati opus *graece* primum Venet. ex Aldi officina 1502. [d]) fol. cum Eusebio aduersus Hierodem, atque iterum 1535. 8. [Hoc anno Apollonii vitam iterum editam esse, quamuis Fabricius id repetat lib. V. cap. 4. de Eusebio §. 6. vol. VI. p. 91. vet. edit. ego tamen nullibi, quantum inuestigare licuit, inuenire potui. Sed illo anno, 1535. *Imagines Philostrati, eiusdem heroica et vitae Sophistarum; Imagines iunioris Philostrati et descriptiones Callistrati*, graece, *Venetiis in officina Luc. Antonii Iuntae mense Iunio*, in 8. in lucem prodiisse, notat *Maittaire* A. T. indic. s. tom. V. part. II. pag. 142. et memoratur illa edit. in catal. bibl. Pinell. tom. III. pag. 291. et in bibl. Askew pag. 103. etc. Editionem graec. illorum libellor. sine a. nota, in 8. memoratam inueni in catal. Thottiano, vol. IV. pag. 269. et in Menkenii catal. I. pag. 154. *Harl.*] MStus graecus codex membranaceus seruatur Vratislauiae in [?] bibliotheca gymnasii Elisabethani, teste Gotlobo Krantzio in memorabilibus illius bibliothecae pag. 86.

Latine prodiit ex versione *Alemanni Rinuccini* [e]), edente Philippo Beroaldo, Bononiae, typis Benedicti Hectoris, 1501. fol. cum praefat. Beroaldi ad discipulum suum, Baptistam de Comite, Mediolanensem. Deinde Venet. apud Aldum, 1502. fol. et ex *Gisberti Longolii* recognitione cum adiectis ad margines scholiis Colon. 1532. 8. [f]) Editionem quoque Beroaldinam in 8. sine loci et temporis notatione memorat laudatus Olearius, quam haud vidi [g]), nec minus Parisiensem 1555. 12. apud Beguinum, in qua pauca quaedam reddita commodius, et cuius sphalmata nonnulla emendantur in Latini Latinii bibliotheca sacroprofana tom. II. pag. 39. 40.

Graece et *latine* cum Rinuccini versione per *Fed. Morellum* recognita Paris. 1608. fol. [h]) adiunctis Eusebii libro aduersus Hieroclem cum versione Zenobii Acciaioli Florentini, et reliquis Philostrati vtriusque scriptis et Callistrati Ecphrasibus. In graecis Aldinam fere exprimit, vsus praeterea codd. bibl. regiae et Pauli Petauii cum glossis graecis, nec minus castiga-

d) Textus graecus cum Eusebio in calce habet: *Venetiis apud Aldum mense Martio*, M.DI. (1501.) Addita est seiuncta versio Philostrati latina interprete *Alamanno Rinuccino*, et versio Eusebii lat interprete *Zenobio Acciaiolo* Florent. in calce legitur. *Venetiis in aedibus Aldi mense Febr.* M.DII. (1502.) *Pinelli* catal. I. pag. 238. — Editio publicata, aut recusa, aut nouo tantum titulo instructa esse videtur a. 1504. cum Aldi praefatione ad Zenobium Acciaiolum, scripta *Venetiis mense Maio* M.D.IIII. vid. *Maittaire* A. T. II. p. 168. *Bandini* catal. codd. gr. Medic. II. p 445. Serie dell' Ediz. Aldine, edit. II. pag. 13. 18 et 26. *Geret* de Aldi Pii Manutii vita meritisque, Witteberg. 1753. 4. pag. 92 et 96. inprimis *Zeni* Dissertaz. Vossiane, tom. II. pag. 203 sqq. *Harl.*

e) Vide, quae scripsi in Introd. in hist. L. Gr. II. 1. pag. 218 sq. (quae repetere nolo,) et *Zeni* diss. Vossiane II. pag. 202 sqq. In cod. Medicei prima pagina, notante *Bandinio* in catal. codd. gr. II. col. 644. antiqua manus adnotauit: *Translatus in latinum per Alamannum Rinuccinum* A. D. 1473. forte, ait, Bandin. ex hoc eodem codice, qui nitidissimus est et optimus. *Harl.*

f) De qua ed. multus est *Zenus* l. c. p. 204 sqq. *Harl.*

g) Fuit in bibl. Pinelliana. vid. catal. II. p. 46. et thesaur. bibliothec. tom. II. pag. 54 sqq. vbi quaedam leges de Philostrato et Apollonio. *Harl.*

h) Philostrati de vita Apollonii Tyanaei interpretatio latina est Alemanni Rinuccini Florentini, non solum plerisque in locis barbara, sed et infida, iudice Aldo Manutio in praefat. ad Zenobium Florentinum: cuius emendationes secutus est Fed. Morellus, in ceteris pleraque omnia retinuit, aut, si quid leuiter immutauit, alio fere typo signauit. *Laur. Normannus.*

castigationibus, quas codici suo doctissimus vir, Adr. Turnebus, adscripserat. [vid. *Maittaire* A. T. III. pag. 852. qui in nota *e.* Morelli praefat. recudi fecit.]

Gallice ex versioue *Blasii Vigenerii*, Borbonii, Paris. a. 1596. [a. 1599 in 4. in catal. Thott. tom. IV. pag. 90.] quam quum Iacobo Amioto ostendisset Henricus III. Galliae rex, miratus dixit, se hactenus semper ita existimasse, quod hoc opus in linguam gallicam transferri commode non posset. Sane regi eidem, versionem gallicam Philostrati a se pridem flagitanti, hoc Amiotus responderat, et quod fieri bona translatio libri illius non posset praetenderat. Vide *Baelii* Lex. in Amioto tom. I. pag. 234. [et voc. *Apollonius de Tyane*, vbi de version. gallica et anglica huiusque auctore agitur, tom. I. p. 268. edit. nou.] Prodiit ex versione eiusdem *Vigenerii*, per *Fed. Morellum* recognita, additis notis *Arti Thomae* Domini de Embry, Parisiensis. Paris. 1611. 4. 1637. fol.

Italice Venet. 1549. 8. *Francisco Baldello* interprete. *Fabric.* cum Eusebio contra Hieroclem. Illam edit. iuuit Barberin. pater purpuratus. — Solam vitam italice vertit et edidit *Ludou. Dolce*, Venet. 1549. 8. vid. *Fontanini* della Eloquenza Italiana, lib. III. Venet. 1737. 4. pag. 555. aut edit. Zenonis, Venet. 1753. 4. tom. II. pag. 145. et *Paitoni* in bibl. degli autori — volgarizzati, tom. II. pag. 73 sq. qui addit versionem *Io. Bern. Gualandi*, Venet. 1549. 8. *Harl.*

Anglice libri duo primores cum notis satis copiosis ad singula capita auctore *Carolo Blount*. Lond. 1680. fol. Notae feruntur partim excerptae e schedis Baronis Herberty de Cherbury. Auctor vero, nec ingenio alioqui destitutus, nec eruditione, passim in illis prae se fert animum a christianismo abhorrentem, quem oraculis rationis quoque et aliis diatribis pridem testatus miser denique necem ipse sibi consciuit a. 1693. ob negatum, vt aiunt, gloris coniugium, quod licitum esse singulari scripto contenderat. [?] *Fabric.* Reliquas editt. et versiones ad §. IV. indicatas reperies. *Harl.*

[*Benzelius* exemplo suo adscripserat:

Auctores citati Philostrato in libris VIII. vitae Apollonii secundum editionem Federici Morelli.

Abaris, senior, 327. a.
Aeschines, Lysaniae filius (Socraticus), 46. d.
Aeschylus, 276. b.
Aesopus, 357. c.
Amphiaraus, vates, 101. b.
Anaxagoras, Clazomenius, 16. d. 60. a. 394. a.
Antisthenes, Socraticus, 182. a.
Apollonii, Tyanei, διαθῆκαι, (alii ὑποθῆκαι) 5. b.
Ionica dialecto, 363. a.
Oratio ad Aegyptios, 119. a.
περὶ μαντείας ἀστέρων libb. quatuor, 147. a.
Liber de Sacrificiis, 147. d. 175. d.
Epistolae, 43. d. 358. d. 372. a. 421. c. — breues et laconicae omnes, 363. a.
Epistola ad adolescentem maledicum, 304. a.
Epistola ad Aspendienses Frumentarios, 20. d.

Epistola

Epiſtola ad Athenienſes, 179. c.
ad Clazomenium ſophiſtam, 33. b.
ad Demetrium, cynicum, 309. a.
ad Dionem, philoſophum, plures, 252. d.
ad Domitianum, imp. Ionica, ſed ſuppoſititia, 362. d.
ad Euphratem, philoſophum, plures, 252. b. c.
ad Iarcham, primc. gymnoſophiſtarum Indiae, 154. c.
ad Indos gymnoſophiſtas, 210. b.
ad Lacedaemonios, 185. c.
ad Muſonium, philoſophum, duae, 207.
ad Neruam, imperatorem, 426. d. 427. b.
ad Scopelianum, ſophiſtam, 35. c.
ad Smyrnenſes, 161. c.
ad Tarſenſes, 8. a.
ad Titum, imperatorem, 305. b.
ad Veſpaſianum, imperat. tres, 253.
Libellus de dogmatibus Pythagoricis, 421.
Preces ad Palamedem, 168. d.
Apologia coram Domitiano dicta, 379 ſqq.
Oraculum de immortalitate animae, 431. b.
Archilochus, Parius, 62. c. 352. a.
Archytas, Tarentinus, 306. d.
Ariſtander, Lycius, vates, 404. d.
Ariſtippus, 47. a.
Ariſtoteles notatur 247. c.
Caliſthenes, Olynthius, 320. d. 322. a.
Crates, Thebanus, 16. d. 320. d. carpitur, 322. b.
Damis Ninius, ſcriptor vitae Apollonii, 4. d. 24. d. 25. d. 33. c. 43. d. 57. d. 66. a. 76. c. 89. a. 119. d. 123. b. 133. d. 140. d. 144. a. 147. c. 148. a. 150. c. 155. b. 175. c. 184. c. 212. a. 213. a. 216. b. 217. b. 233. c. 259. c. 262. b. 265. d. 281. c. 299. a. 308. b. 339. c. 346. a. 354. d. 362. d. 369. d.
iudicium de Damide Philoſtrati, 5. a.
Damis, Aſſyrius, 333. c. 428. a.
Damophyla, poetria, 41. d.
Demetrius, cynicus, 181. d. 307. a. 327. b.
Democritus, Abderita, 393. d. 403. c.
Demoſthenes ὁ παιανιεὺς, 366. b.
Diogenes, Sinopenſis, 320. d.
Empedocles, Agrigentinus, 2. c. 393. d. Eius hymni, 386. b.
Eretriorum inſcriptiones ſepulcrales, 34. d.
Eudoxus, Cnidius, 47. a.
Euphrates, philoſophus, 17. b. 364. d.
Euripides, 75. a. 178. d. 324. b. 338. b.

Eurystheus, 396. a.
Euthydemus, rhetor Tarsensis, 7. d.
Euxenus, Heracleensis, praeceptor Apollonii, 8. e.
Helicon, Cyziceus, 47. a.
Heraclides, academicus, 320. c.
Heracliti obscuritas notatur, 11. b.
Herodes, sophista, 116. d.
Homerus, 1. a. 5. d. 31. c. 85. b. 113. c. laudatur 125. b. 126. b. 162. c. 169. c. 171. a. 172. d. 173. a. b. 183. a. 198. b. 233. b. 280. c. 339. b. 347. b. c. 387. b. 409. c. 414. c.
Inscriptio statuae Palamedis, 168. d.
Iubas, rex Libyae, 70. c. 76. b. notatur 70. c.
Leges Memphitarum, 263. d.
Λύκιοι λόγοι, 408. b.
Maximi, Aegiensis, commentarius rerum, ab Apollonio Aegis gestarum, 5. b. 15. b.
Megistias, Acarnan, vates, 404. d.
Menippus, Lycius, 182. a.
Moeraginis libri IV. de Apollonio, 5. b. 147. d.
Musonius, philosophus Babylonius, 194. a. 206. d. Eius et Apollonii epistolae amoebaeae, 207.
Musonius, Tyrrhenus, 341. c.
Nearchus, 76. c.
Neronis, imperatoris, carmina, 199. a.
Neruae, imperatoris, epistola ad Apollonium, 426. c.
Orpheus, 37. a. 169. a. 178. a.
ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων μελῳδίαι, 403. d.
Orthagoras, 155. a.
Phauorinus, orationibus, 181. d.
Philiscus, Meliensis philosophus, 403. c.
Philolaus, Cittieus, 194. b.
Philostratus ἐν τοῖς πρὸς Εὐφράτην λόγοις, 17. c. alius operis sui, quo probauit, ὅτι τὸν ἀτεχνῶς ἄνδρα, μήτε μεταστήσει τι, μήτε δυλώσεται, i. e. quod omnis probus liber, meminit p. 310. c.
Phraortis, Indorum regis, epist. ad Iarcham, 106.
Phyton, 47. a. 320. b.
Pindarus, 302. b. 331. c.
Plato, 46. d. 195. b. 320. b. iuste venditus, 321. c. laudatur 275. a. in Timaeo 299. a.
Poeta anonymus, 278. d.
Prodicus, 269. d. 272. b.
Pythagoras, 76. c.
Pytho, academicus, 320. c. 321. d.
Pytho, Byzantius, rhetor, 365. d.
Scylax, 152. b.
Seleucus, Cyzicenus medicus, 404. a.

Silianus,

Silianus, Ambraciota, vates, 405. a.
Simonides, hymno, 18. b.
Socrates, 374. d. 379. c. 394. a.
Sophocles, 17. a. 198. b. 358. d. 393. d. 408. c. Oedipo, 322. c. Eius Paean, 123. c.
Speusippus, 47. a. Eius Poemata vti ψυχρὰ notantur ibid.
(Stesichorus) Himeraeus in παλινῳδίᾳ, 278. b.
Stratocles Sidonius, medicus, 404. a.
Thales, Milesius, 60. a. 394. a.
Titi, imperatoris, epist. ad Apollonium, 385. c.
Vespasiani epist. ad Apollonium, 385. b.
Zeno, Eleates, 319. b. 329. c. *Benzel.*]

III. Locus *Sidonii* VIII. epist. 3. quo ait, se Apollonii, pythagorici, vitam ad Leonem Euarigis et Alarici regis consiliarium mittere, *non vt Nicomachus senior e Philostrati, sed vt Tascius Victorianus e Nicomachi schedio exscripsit*, cum Sirmondo, eruditissimo viro, ita videtur esse intelligendus, vt Nicomachus et Victorianus non sint nomina auctorum, qui post Philostratum Apollonii vitam scripserunt, neque scribarum antiquariorum, sed virorum clarissimorum, qui ab antiquariis mendose scripta per otium et animi gratia castigabant. Idem enim Sirmondus testatur, exstare codices MSS. T. Liuii, in quibus Nicomachum et Victorianum eandem operam illi quoque impendisse adnotatum est his verbis: *Nicomachus Dexter V. C. emendavi ad exemplum Parentis mei Clementiani, ab vrbe condita — — Victorianus V. C. emendabam Dominis Symmachis.* Et alio loco: *Emendaui Nicomachus Flavianus V. C. Praefectus vrbi apud Hennam, ab vrbe condita — — Victorinus V. C. emendabam Dominis Symmachis.* Laudatur Philostratus ab *Isidoro Pelusiota* lib. I. epist. 389. "Ἔχεις τὸν Φιλόστρατον, ἀκριβῶς τὰ ἐκείνου (Ἀπολλωνίου) ἐκθέμενον. Καὶ μάνθανε ὡς σαφῆ συκοφαντείαν μαγγανειῶν ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρός, ὡς εἰκός, κατεσκεύασαν." Vide et *Photium* cod. XLIV et CCXLI. vbi prolixa e Philostrato excerpta, e quibus aliquando emendare codices editos licet. De dictione Philostrati iudicium exstat pag. 13. edit. Hoeschelii et pag. 540. Mirum est, a Photio, bis idem opus recenseri: itaque H. Valesius, vir doctissimus, magnam bibliothecae Photianae partem alteri auctori tribuebat.

IV. ἩΡΩΙΚΑ. *Heroica* siue dialogus Vinitoris cum Phoenice in praedio quodam, vt fingitur, non longe ab Eleunte, Thraciae oppido, habitus, quo Heroes XXI. qui bello Troiano interfuere, describuntur et celebrantur. [— Vide supra in notitia codd. ex cod. quodam Florentino notata. Hic inseram editionum versionumque catalogum.

Luciani opera. Icones Philostrati. Philostrati iunioris icones. Eiusdem heroica. * *Descriptiones Callistrati. Eiusdem vitae sophistarum.* graece. Florent. 1496. fol. vid. cel. *Panzer* A. T. I. pag. 425. inprimis *Audiffredum* in specimine editt. italicar. saec. XV. pag. 350—352.

Λουκιανοῦ — *Luciani opera. Icones Philostrati. Eiusdem Heroica. Eiusdem vitae sophistarum. Icones iunioris Philostrati. Descriptiones Callistrati. Aldus.* In calce: *Venetiis in aedibus Aldi mense Iunio.* MDIII. (1503) fol. graece: nulla praemissa praefatione. — Multo cultior deinde prodiit vterque ex eadem officina, 1522. fol.

Eurystheus, 396. a.
Euthydemus, rhetor Tarsensis, 7. d.
Euxenus, Heracleensis, praeceptor Apollonii, 8. e.
Helicon, Cyziceus, 47. a.
Heraclides, academicus, 320. c.
Heracliti obscuritas notatur, 11. b.
Herodes, sophista, 116. d.
Homerus, 1. a. 5. d. 31. c. 85. b. 113. c. laudatur 125. b. 126. b. 162. c. 169. c. 171. a. 172. d. 173. a. b. 183. a. 198. b. 233. b. 280. c. 339. b. 347. b. c. 387. b. 409. c. 414. c.
Inscriptio statuae Palamedis, 168. d.
Iubas, rex Libyae, 70. c. 76. b. notatur 70. c.
Leges Memphitarum, 263. d.
Λύκιοι λόγοι, 408. b.
Maximi, Aegiensis, commentarius rerum, ab Apollonio Aegis gestarum, 5. b. 15. b.
Megistias, Acarnan, vates, 404. d.
Menippus, Lycius, 182. a.
Moeraginis libri IV. de Apollonio, 5. b. 147. d.
Musonius, philosophus Babylonius, 194. a. 206. d. Eius et Apollonii epistolae amoebaeae, 207.
Musonius, Tyrrhenus, 341. c.
Nearchus, 76. c.
Neronis, imperatoris, carmina, 199. a.
Neruae, imperatoris, epistola ad Apollonium, 426. a.
Orpheus, 37. a. 169. a. 178. a.
ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων μελῳδίαι, 403. d.
Orthagoras, 155. a.
Phauorinus, orationibus, 181. d.
Philiscus, Meliensis philosophus, 403. e.
Philolaus, Citticus, 194. b.
Philostratus ἐν τοῖς πρὸς Εὐφράτην λόγοις, 17. c. alius operis sui, quo probauit, ὅτι τὸν ἀτεχνῶς ἄνδρα, μήτε μεταστήσει τὶ, μήτε δουλώσεται, i. e. quod omnis probus liber, meminit p. 310. c.
Phraortis, Indorum regis, epist. ad Iarcham, 106.
Phyton, 47. a. 320. b.
Pindarus, 302. b. 331. c.
Plato, 46. d. 195. b. 320. b. iuste venditus, 321. c. laudatur 275. a. in Timaeo 299. a.
Poeta anonymus, 278. d.
Prodicus, 269. d. 272. b.
Pythagoras, 76. c.
Pytho, academicus, 320. c. 321. d.
Pytho, Byzantius, rhetor, 365. d.
Scylax, 152. b.
Seleucus, Cyzicenus medicus, 404. a.

Silianus,

Silianus, Ambraciota, vates, 405. a.
Simonides, hymno, 18. b.
Socrates, 374. d. 379. c. 394. a.
Sophocles, 17. a. 198. b. 358. d. 393. d. 408. e. Oedipo, 322. c. Eius Paean, 123. c.
Speusippus, 47. a. Eius Poemata vti ψυχρὰ notantur ibid.
(Stesichorus) Himeraeus in παλινῳδίᾳ, 278. b.
Stratocles Sidonius, medicus, 404. a.
Thales, Milesius, 60. a. 394. a.
Titi, imperatoris, epist. ad Apollonium, 385. c.
Vespasiani epist. ad Apollonium, 385. b.
Zeno, Eleates, 319. b. 329. c. *Benzel.*]

III. Locus *Sidonii* VIII. epist. 3. quo ait, se Apollonii, pythagorici, vitam ad Leonem Euarigis et Alarici regis consiliarium mittere, *non vt Nicomachus senior e Philostrati, sed vt Tascius Victorianus e Nicomachi schedio exscripsit*, cum Sirmondo, eruditissimo viro, ita videtur esse intelligendus, vt Nicomachus et Victorianus non sint nomina auctorum, qui post Philostratum Apollonii vitam scripserunt, neque scribarum antiquariorum, sed virorum clarissimorum, qui ab antiquariis mendose scripta per otium et animi gratia castigabant. Idem enim Sirmondus testatur, exstare codices MSS. T. Liuii, in quibus Nicomachum et Victorianum eandem operam illi quoque impendisse adnotatum est his verbis: *Nicomachus Dexter V. C. emendaui ad exemplum Parentis mei Clementiani, ab vrbe condita — — Victorianus V. C. emendabam Dominis Symmachis.* Et alio loco: *Emendaui Nicomachus Flavianus V. C. Praefectus vrbi apud Hennam, ab vrbe condita — — Victorinus V. C. emendabam Dominis Symmachis.* Laudatur Philostratus ab *Isidoro Pelusiota* lib. I. epist. 389. Ἔχεις τὸν Φιλόστρατον, ἀκριβῶς τὰ ἐκείνου (Ἀπολλωνίου) ἐκθέμενον. Καὶ μάνθανε ὡς σαφῆ συκοφαντείαν μαγγανειῶν ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς εἰκὸς, κατεσκεύασαν. Vide et *Photium* cod. XLIV et CCXLI. vbi prolixa e Philostrato excerpta, e quibus aliquando emendare codices editos licet. De dictione Philostrati iudicium exstat pag. 13. edit. Hoeschelii et pag. 540. Mirum est, a Photio, bis idem opus recenseri: itaque H. Valesius, vir doctissimus, magnam bibliothecae Photianae partem alteri auctori tribuebat.

IV. ἩΡΩΙΚΑ'. *Heroica* siue dialogus Vinitoris cum Phoenice in praedio quodam, vt fingitur, non longe ab Eleunte, Thraciae oppido, habitus, quo Heroes XXI. qui bello Troiano interfuere, describuntur et celebrantur. [— Vide supra in notitia codd. ex cod. quodam Florentino notata. Hic inseram editionum versionumque catalogum.

Luciani opera. Icones Philostrati. Philostrati iunioris icones. Eiusdem heroica. Descriptiones Callistrati. Eiusdem vitae sophistarum. graece. Florent. 1496. fol. vid. cel. *Panzer* A. T. I. pag. 425. inprimis *Audiffredum* in specimine editt. italicar. saec. XV. pag. 350—352.

Λουκιανοῦ — *Luciani opera. Icones Philostrati. Eiusdem Heroica. Eiusdem vitae sophistarum. Icones iunioris Philostrati. Descriptiones Callistrati. Aldus.* In calce: *Venetiis in aedibus Aldi mense Iunio.* MDIII. (1503) fol. graece: nulla praemissa praefatione. — Multo cultior deinde prodiit vterque ex eadem officina, 1522. fol.

Icones Philostrati etc. (vt in prima edit. Flor.) Florentiae sumtu Phil. Iuntae Florentini. 1517. fol. Quibusdam exemplaribus adhaeret Lucianus. vid. quae supra, in cap. de Luciano eiusque editt., et in Introd. in hist. L. Gr. II. 1. pag. 189 sq. notaui.

Flau. Philostrati de vitis sophistarum, *Antonio Bonfino* interprete. Ex aedibus Schurerianis. 1516. 4. *Maitt.* A. T. II. pag. 286. cum praefat. Nicolai Gerbelii, quam recudi fecit Olear. in sua edit. pag. 477. — tum Basileae 1563.

Philostrati Heroica. latine a *Stephano Nigro* ex Casali maiore Cremonensis agri interprete. — Eiusdem *Nigri* dialogus, in quem quicquid apud *Pausaniam* scitu dignum legitur, quam diligentissime congessit *Steph. Niger.* edit. vetustissimam, sine anni indicio habuit *Menken.* vid. catal. illius bibl. tom. I. pag. 78. — Eadem. In offic. Minutiana. Mediol. 1517. fol. (vid. *Maitt.* A. T. II. pag. 300.) — Eiusdem versio *Philostr.* heroic. et Iconum, Pythag. A. C. Isocratis orat. de regiis muneribus Mediol. 1521. 4. et, aliis additis, (vid. §. sq.) Basil. 1532. 4. *(Maitt.* l. c. 613 et 771.)

Philostrati notitia de Aristide, addita legitur Iuntinae Aristidis editioni, Florent. 1517. fol. — De fabula, ex Philostrati imaginibus, gr. et lat. in editione Aesopi fabellarum etc. Aldina, Venet. 1505. fol.

Philostr. imagines etc. etc. Venet. in offic. Luc. Ant. Iuntae. 1535. 8. de qua edit. vide ad §. 2. — De edit. Morell. in qua Heroica leguntur pag. 631—729. et quibusdam versionibus ibid. iam sermo fuit; de Olearii autem edit. et de epistolis Philostrati paullo infra latius egit Fabric. — *Blountii* versio cum notis impiis, in linguam gallicam conuersa, prodiit Berol. 1775. iterumque, vtut repetitae editionis nulla fiat mentio, Amstelod. 1779. 8. IV. voll. — *Philostrati* opera in linguam germanicam transtulit *Dau. Christoph. Seybold*, Lemgou. 1776 sq. II. voll. 8. *Harl.*]

Meminit Heroicorum Suidas, qui vocat Ἡρωϊκόν. Nonnulla Heroicorum, vti Iconum quoque Philostrati loca illustrat *Io. Fridericus Gronouius* in Diatribe ad Statium. Diuisio in capita titulique capitum non sunt ab ipso auctore, qui hoc opere cum Homericis descriptionibus certare voluit, vt Oleario pulcre animaduersum.

V. ΕΙ'ΚΟ'ΝΕΣ. *Imagines* LXVI. porticus Neapolitani libris duobus diserte et eleganter descriptae, quas his verbis laudat Philostratus [?] junior in praefatione suarum imaginum pag. 832. *ἐσπόδασταί τις γραφικῶν ἔργων ἔκφρασις τῷ μῷ ὁμωνύμῳ καὶ μητροπάτορι λίαν Ἀττικῶς τῆς γλώσσης ἔχουσα ξὺν ὥρᾳ τε προηγμένη καὶ τόνῳ. Ταύτης κατ' ἴχνη χωρῆσαι θελήσαντες* etc. In codicibus quibusdam MSS. vt Vaticanis et Gudiano, (qui nunc insertus est bibliothecae sereniss. ducis Guelpherbytani,) [aliisque, vid. supra, in notitia codd. MSS.] scholia *Mannelis Moschopuli* adiuncta leguntur, hactenus perinde, vt *Maximi Planudae* technologia in easdem imagines adhuc inedita. Editae tamen sunt vna cum Phrynicho, et qui saepe ad Philostratum, velut atticismi eximium auctorem, prouocat, Thomae Magistri eclogis dictionum Atticarum, voces Atticae ab eodem Moschopulo ex imaginibus Philostrati ordine litterarum notatae, *τῶν ὀνομάτων Ἀττικῶν συλλογὴ ἐκλεγεῖσα ἀπὸ τῆς τεχνολογίας τῶν εἰκόνων τοῦ Φιλοστράτου, ἣν ἐξέδοτο ὁ σοφώτατος κύριος Μανουὴλ ὁ Μοσχόπουλος, καὶ ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν ποιητῶν.* Venet. 1524. fol. apud Aldum et Paris. apud Vascosan. 1532. 8.

1532. 8. Has imagines Meursius antiquiori cuidam tribuit Philostrato; sed nullum video argumentum firmum, quo demonstret, falsam esse sententiam Suidae, qui vitam Apollonii et imaginum libros ad vnum eumdemque auctorem refert, licet fatear, eum alioqui, vbi de Philostratis agit, non esse per omnia valde accuratum. Idem Suidas libros quatuor memorat εἰκόνων siue ἐκφράσεων, sed duo tantum exstant, qui cum versione *Stephani Nigri*, Mediolanensis, leguntur in editione operum Philostrati Morelliana pag. 730—831. Saepius antea cum heroicis lucem graece viderant, quorum iam editiones recensui. *Nigri* autem interpretatio prodierat Mediolan. 1521. 4. per Io. de Castelliano, et Basil. 1532. 4. vna cum versione aureorum carminum Pythagorae, Musonii oratione de optimo principe, Isocratis oratione de regiis muneribus, collectaneis quibusdam ex Athenaeo, et ipsius Nigri commentariis in aurea carmina et praefationibus ad Homerum, Pindarum et T. Liuium. *Antonini Bonfinii* versionem latinam, quia inedita est, praetereo. At *Blasii Vigenerii* versio non omittenda, qui cum figuris in aes incisis, argumentis et commentario erudito imagines vtriusque Philostrati et Callistrati ecphrases gallice edidit Paris. 1578. 4. recusas 1596. 1615. 1629. 1637. fol. Ex latina potius versione, quam ex graeco contextu interpretationem suam adornasse, obseruat *Franciscus Vauassor* de vi et vsu quorundam verborum latinorum: *Blasium Vigenerium Philostrati Gallicum interpretem recordor multum vel potius nimium in citandis vndique scriptis Graecorum fuisse, qui Graeca tamen non ex graecis ἀμέσως, sed ex latinis gallice [?] reddidisse videatur. Eundem animaduerto in hisce latinis, quae sola consuluit vertendi causa, vel negligentem se vel parum intelligentem praebuisse, virum alioqui acrem et studiosum.* Addamne, quod Philostrati icones a patre suo latinis redditas versibus testatur et loca quaedam exinde profert *Maussacus* ad Aristotelis historiam animalium pag. 1247 sq.? Aristaenetum descriptionum Philostrati imitatorem notat Iosias Mercerus. *Fabric.* Duos de imaginibus libros nihil aliud esse, quam declamationes extemporales, iudicat *Vales.* Emendatt. III. cap. 20. pag. 100. — *Torkillus Baden* in comment. de arte et iudicio Flauii Philostrati in describendis imaginibus, Hafniae 1792. 4. putat, Philostratum reuera vidisse et descripsisse seriem tabularum, in porticu, quae fuit Neapoli, suspensarum, eoque suos discipulos, quibus expliearet singula, duxisse. At tamen, id si verum est, Philostratum, ingenio saepe abusum, haud pauca adfinxisse, est credibile. [Nuper commentari in hunc librum doctissime coepit cel. *Heyne*, qui ad d. I. Mart. MDCCXCVI. edidit Progr. Legatum tabularum Zschornianum. Litterarum artiumque connubium in Academiis Philostrati Imaginum illustratio. Particula prima.]

De *epistolis*, quae a Suida et in multis codd. adpellantur Ἐπιστολαὶ ἐρωτικαὶ, (sed tales non sunt I. IV. VII. VIII — XI. XV. XVII. XVIII.) ea, quae *Fabric.* lib. II. cap. 10. §. 26. scripserat, et ego maximam partem in noua hac edit. de industria ibi omiseram, hoc loco, eoque commodiore, referam. Ita vero pergit *Fabricius*: „Ex illis decima tertia est ad Iuliam Augustam. Eaedem epistolae cum *Bonfinii* versione exstant ad calcem operum Philostrati gr. et lat. editorum a *Fed. Morello*, Paris. 1608. fol. [Bonfinianam versionem esse in collectione epistol. Cuiaciana et in edit. Morell. equidem cum Oleario pag. 915. nescio, vnde hauserit Fabricius. — *Philostr.* epp. graece cum epistolis Synesii et aliorum, *Venetiis*, in collectione epistolarum graecar. Aldina, 1499. 4. vid. *Fossii* catal. codd. saec. XV. biblioth. Magliabech. II. col. 633 sq. Sunt quoque in collectione *Cuiaciana*, de qua Fabric. in vol. I. lib. II. cap. 10. vberius egit, et in edit. Philostr. *Olear.* pag. 911 sqq. vbi LXXIV. epistolae exhibentur,

hibentur, additis partim iis, quas Io. Meursius iam vulgauerat, partim aliis ex codd. Vaticanis. Ab initio idem Olearius de his Philostrati epistolis agit, et inseruit pag. 912 sqq. fragmentum, quod ex quadam Philostrati διαλέξει, (διαλέξεων vero suarum ipse Philostr. vitae Apollonii lib. VI. cap. 35. et Suidas meminerunt,) decerptum esse coniicit. Tum existimat, non omnes hucusque editas vnius esse hominis, Lemnii nempe Philostrati, qui Iuliae, coniugis Alexandri Seueri, iussu conscripsit vitam Apollonii Tyanensis, qui epistolarum ἐρωτικῶν auctor est. Prima autem, Aspasiae, vel potius *Aspasio*, sophistae Rauennati, inscripta, (quae in codd. quoque non iuncta reliquis inuenitur epistolis, et ἐπιϛολικὸς χαρακτὴρ τῦ λόγυ dicitur, vid. Olearii not. ad init. pag. 916. et praef. pag. 914.) inscripta tertium Philostratum habet auctorem. *Harl.*] *Lambecius* libro sexto pag. 259. testatur, se admodum iuuenem Philostrati epistolas recensere atque latina versione illustrare instituisse. Fragmentum de charactere epistolico, [de quo modo egi,] quod idem lib. I. pag. 377. et lib. V. p. 258. memorat, nihil aliud est, quam epistolarum Philostrati, ab Aldo editarum, prima, [siue ad Aspasium.] Philostrati epistolas ex MSS. palatinis auctiores et *Io. Kimendoncii* notis copiosis ineditis illustratas habere se testatus est *Gothofred. Iungermannus* in epist. msta ad Eliam Putschium data d. 16. Febr. 1603. Alias Philostrati epistolas VIII. eousque ineditas et quinas editarum auctiores, graece ex cod. msto membranaceo bibl. Lugd. Bat. edidit et dissertatiunculam de tribus Philostratis adiecit *Io. Meursius*, Lugd. Bat. 1616. 4. [rec. in *Meursii* opp. curante *Io. Lamio*, tom. VII. pag. 862. a. nr. LXIV. vsque ad nr. LXXI. inclusiue: conf. *Bandini* catal. cod. gr. Medic. II. col. 455 sq. Illam Meursii dissert. repetendam curauit Olearius inter testimonia de Philostr. pag. XV sqq. Idem pag. 911. vix alias, ait, ab iis, quas a Meursio editas habemus, epistolas fuisse, puto, quibus Kimendocianus codex se commendauit etc.] Notas *Casanouani*, (Mr. de Caseneuve,) in Philostrati epistolas laudari vidi, ipsas non vidi." *Fabric.* — Vitae Casanouanae, a Medonio scriptae, subiectus est catalogus scriptorum eius: sed nihil ibi de notis ad Philostratum. *Heum.* Ego tamen memoratam reperi edit. *Epistolae Philostrati* ex versione gallica et cum notis *Lud. Casanouani.* Tournoni. 1620. 4. Quaedam epistolae insertae sunt *Patusae* encyclopaed. philolog. vol. I. et Ἀνθολογία τῶν ἑλληνικῶν ἐπιϛολῶν, Paris. 1583. 4. nr. 2. *Harl.*

Ex *epigrammatibus*, quae a Philostrato scripta notat Suidas, vnicum exstat libro VI. Anthologiae p. 452. in Telephum vulneratum. [et in *Brunckii* anal. poet. gr. tom. II. p. 400. nec non in Olearii edit. Philostr. pag. 950.]

VI. ΒΙΌΙ ΣΟΦΙΣΤΩ͂Ν. *Vitae sophistarum libri II.* quos inscripsit *Antonio Gordiano*, consuli, (ita enim diserte legit MS. codex meus, qui olim fuit praestantissimi Putschii), qui primum consul fuit anno Christi 239. et secundum anno 241. Itaque alterutro horum annorum editas ab eo has vitas est necesse, quo tempore iam aetate prouectus (ἱκανῶς γηράσκων) docebat Romae Aspasius, Hippodromi, quem auctor etiam auscultauerat, auditor [i]). Vnde nec Philostratum quum ista scriberet admodum iuuenem fuisse constat. Diuidit autem sophistas in duo genera, vnum, philosophiam simul professorum et alterum, mere rhetorum, itaque de illis primo, de his secundo loco agit. Qui porro ab illo seruato temporis

i) Vid. *Olearii* not. pag. 479. qui pag. 473 sqq. praemisit introduct. in illud Philostr. de vitis sophist. opusculum, quod *Ionsius* III. 14, 3. tribuit iuniori Philostrato. *Harl.*

poris ordine [k]) celebrantur, hi sunt: *Libro priore:* *Eudoxus*, *Leo* Byzantius, *Dias* Ephesius, *Carneades* Atheniensis, *Philostratus* Aegyptius, *Theomnestus* Naucratites, *Dio* Prusaeus, cognomento Chrysostomus, *Phauorinus* Arelatensis, *Gorgias*, (qui familiam ducit inter rhetores siue sophistas antiquiores, proprie dictos,) Leontinus, *Protagoras* Abderites, *Hippias* Eleus, *Prodicus* Chius, *Polus* Agrigentinus, *Thrasymachus* Carthaginiensis, *Antiphon* Rhamnusius, *Critias* Atheniensis, et *Isocrates*. Tum *Aeschines*, (τῆς δευτέρας, vt Philostrati verbis vtar, σοφιστικῆς ἀρξάμενος,) *Nicetes* Smyrnaeus, (ad quem omissis Ariobarzane Cilice, Xenophrone Siculo et Pythagora Cyrenaico, tamquam ineptis sophistis, properare se ait,) *Isaeus* Assyrius, *Scopelianus*, Herodis Attici praeceptor, *Dionysius* Milesius, *Lollianus* [?] Ephesius, *Marcus* Byzantius, *Polemo* Laodicenus et *Secundus* Atheniensis. *Libro posteriore*, *Herodes* Atheniensis, *Theodotus*, *Aristocles* Pergamenus, *Antiochus* Aegaeus, *Alexander* Seleuciensis cognomine πηλοπλάτων, quasi luteum Platonem dicas, *Varus* Pergaeus, *Hermogenes* Tarsensis, *Philager* Cilix, *Aristides* Adrianensis, *Adrianus* Phoenicius, *Chrestus* Byzantius, *Pollux* Naucratites, *Pausanias* Cappadox, *Athenodorus* Aenensis, *Ptolemaeus* Naucratites, *Euodianus* Smyrnaeus, *Rufus* Perinthius, *Oenomarchus* Andrius, *Apollonius* Naucratites, *Apollonius* Atheniensis, *Proclus* Naucratites, *Phoenix* Thessalus, *Damianus* Ephesius, (omissis tamquam indignis illo censu Sotero, Soso, Nicandro, Phaedro, Cyro et Phylace,) *Antipater* Hierapolitanus, *Hermocrates* Phocensis, *Heraclides* Lycius, *Hippodromus* Thessalus, *Varus* Laodicensis, *Quirinus* Nicomediensis, *Philiscus* Thessalus, *Aelianus*, (male bis in codice meo MS. Philinus,) Romanus, *Heliodorus* Gallus, et *Aspasius* Rauennas. *Fabric.* *Valesius* emendatt. lib. III. cap. 1—14. excl. permulta vitarum sophist. loca emendauit et interpretatus est, quorum haud pauca Olear. postea sic correxit auctoritate codd. adnotante Burm. Idem Vales. cap. 3. pag. 82. notat, Philostratum omisisse quam plurimos, qui non minus celebres sua aetate fuissent sophistae, quam multi eorum, quos ille deinde commemorasset; ex quo adparere censet, Philostratum veteris historiae non admodum studiosum nec peritum fuisse. Olearius vero ex cod. Putschiano omnes fere vitarum lacunas a se impletas esse, ad init. vitarum not. 3. gloriatur. *Harl.*

Apud *Salmasium* ad Spartiani Hadrianum cap. 15. vbi Philostratus in Antenoris sophistae vita laudatur, pro *Antenoris* legendum *anterioris*, Philisci nimirum, quae vitam Heliodori, de quo ibi Salmasius, praecedit. Corrupti quoque sunt Suidae codices, in quibus memorantur libri quatuor de sophistarum vitis: non plures enim scripsisse duobus, qui exstant, et ipse Philostratus profitetur, et satis adparet ex libri posterioris clausula, qua testatur, se in suis temporibus desinere. Meminit huius operis *Eunapius* in prooem. Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος τοὺς τῶν ἀρίστων (φιλοσόφων τε ἀνδρῶν καὶ σοφιστῶν) ἐξ ἐπιδρομῆς [l]) μετὰ χάριτος παρέπτησε βίους. *Philostratus Lemnius praecipuorum sophistarum vitas iucundo dicendi genere obiter delibauit.* Synesius Dione: Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος ἀναγράφων τοὺς βίους τῶν μέχρις αὐτοῦ σοφιστῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δύο μερίδας ποιεῖ etc. Prodierunt *graece* cum heroicis et imaginibus, Venetiis ac Florentiae in fol. tum castigatius Venet. 1550. 8. In latinam linguam

k) Confer *Iac. Perizonii* praefat. ad Aeliani varias historias.

l) Sic apud Aristidem tom. II. pag. 514. ὥσπερ ἐπιδήμων ἐξ ἐπιδρομῆς ἔοικα διελθεῖν· cui mox opponit, ὅτι τὰ ἀκριβέστατα γνῶναι βεβλήσεσθαι.

guam perinde vt heroica, imagines et epistolas conuertit dicauitque Matthiae Coruino, Hungariae R. *Antonius Bonfinius*, teste *Lambecio* II. de bibl. Vindob. pag. 995. Vitae sophistarum solae ex eius versione editae sunt ex aedibus Schurerianis a. 1516. 4. [vid. ad §. 4.] Hinc cum eadem interpretatione, sed sexcentis a se, vt ait, mendis purgata, has vitas exhibet *Federicus Morellus* in graeco-latina sua Philostrati editione. Nihilominus tamen sat multa reliquisse castiganda, constat eruditis. Falsa interpunctione lapsum creberrime in Philostrato vertendo Bonfinium, notauit *Gatackerus* [P] aduersar. postum. cap. 16. pag. 564 sq. et cap. 39. pag. 831. Aliam, sed hactenus ineditam, *Iodoci Kimedoncii* interpretationem cum eius notis habuit Gothofredus Iungermannus: ita enim ille in litteris ad Eliam Putschium, datis 16. Febr. a. 1603. *De Philostrati editione an cogitatis? scribe. Nam hic plura auxilia. Habeo enim apud me a Grutero Philostrati εἰκόνας, ἡρωϊκὰ, βίους σοφιςῶν, item Φιλοςράτου νεωτέρου εἰκόνας, Καλλιςράτου εἰκόνας, omnia olim edita Venetiis graece libello in 8. Habeo denique doctissimi iuuenis Kimedoncii versionem horum libellorum, vt et Philostrati epistolas ex MS. Palatino auctiores, et in omnia haec notas copiosas Kimedoncii, quas morte praeuentus edere non potuit.*

VII. *Scripta deperdita* eiusdem Philostrati haec porro obseruabis. Suos λόγους Κορινθιακοὺς memorat ipse lib. IV. cap. 14. de vita Apollonii pag. 202. Λεξικὸν Ῥητορικὸν *Photius* cod. CL. ait enim eiusdem esse, qui vitam Apollonii scripsit, etsi eum non Lemnium vocat, sed Tyrium, perperam quidem, vt existimo. Suidas refert eius μελέτας siue *declamationes*, διαλέξεις m) siue λόγους, h. e. *dissertationes*, quarum VI. 36. vitae Apollonii etiam mentio, tum Αἶγας ἢ περὶ αὐλοῦ, *Capras* siue *de tibiis*, et ἀγορὰν, *Forum*. Porro notandum, quod idem Suidas huic Philostrato tribuit vitas sophistarum, licet iuniori ab aliis adscribi Philostrato postea scriptum reliquerit. At Λόγοι πρὸς Εὐφράτην, ad quos libro primo de vita Apollonii cap. 14. lector remittitur, et ψευδῆ Euphratis γράμματα sunt Euphratis in Apollonium criminationes, et Apollonii apologia, quae libro octauo vitae continetur, vt ab Oleario recte notatum.

β) *PHILOSTRATVS Nerbiani F. Lemnius, iunior et prioris sororis filius, auctor libri Iconum singularis, et quarundam epistolarum.*

VIII. De hoc *Suidas* n): Φιλόςρατος Νερβιανοῦ, ἀδελφόπαις Φιλοςράτου τοῦ δευτέρου, Λήμνιος καὶ αὐτὸς, σοφιςὴς, καὶ παιδεύσας ἐν Ἀθήναις, τελευτήσας δὲ καὶ ταφεὶς o) ἐν Λήμνῳ, ἀκουςὴς τε καὶ γαμβρὸς γεγονὼς τοῦ δευτέρου Φιλοςράτου. De hoc intelligenda, quae de Philostrato Lemnio in vitis sophistarum scribuntur, vt, quod annos viginti duos natus sub [P] Hippodromo periculum extemporalis orationis fecerit lib. II. cap. XXVII. nr. 5. et quod anno aetatis vicesimo quarto λειτουργιῶν ἀτέλειαν immunitatis beneficium, pro declamatione

m) Fragmentum διαλέξεως de naturae et νόμου siue artis inter se comparatione atque concordia, quod inter epistolas Philostrati in codice Vaticano reperit, graece cum versione sua exhibet Godfridus Olearius praefat. ad epistolas Philostrati p. 912—914.

n) Vid. Kusteri not. *Harl.*

o) *Eudocia* pag. 433. dum exscripsit Suidam, dedit καὶ τελευτήσας ἐτάφη. *Harl.*

clamatione acceperit ab Antonino, (Caracalla, qui imperii habenas gerere coepit a. C. 212.) in vita Philisci lib. II. cap. XXX. tum, quod Aelianum, qui in imperatorem iam defunctum Elegabalum, (vt probe obseruatum Iacobo Perizonio est,) inuectiuam scripserat, cui fecerat titulum κατηγορία Γύννιδος p), reprehendit mortuo insultantem, quem viuum extimuisset, ἐγώ σε, inquit, ἐθαύμαζον ἄν, εἰ ζῶντος κατηγόρησας· Ἐςὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τὸν Τύραννον ἐπικόπτειν ἀνδρὸς, τὸ δὲ ἐπεμβαίνειν κειμένῳ παντός· in Aeliani vita lib. II. cap. XXXI. (Periit Elegabalus a. Chr. 221.) Denique, quod in extremo eiusdem secundi libri cum Philostrati Lemnii dissidium cum Aspasio et epistolam περὶ τῦ, πῶς χρὴ ἐπιςέλλειν, (primam ex epistolis Philostrati, quae hodie exstant,) memorasset, elogium eius praetereundo texit his verbis: περὶ δὲ Φιλοςράτυ τῦ Λημνίυ, κα̣ὶ τίς μὲν ἐν δικαςηρίοις ὁ ἀνὴρ ὗτος, τίς δὲ ἐν δημηγορίαις, τίς δὲ ἐν μελέταις, ὅσος ἐν σχεδίῳ λόγῳ, ὐκ — πρὸς αὐτὸν ἦν, *de Philostrato Lemnio quis in foro vir iste, qualis in concione, qualis in scriptis, qualis in declamationibus, quantus denique in extemporali genere dicendi, meum non est exponere, neque enim fidem essem inuenturus, qui gratias id dare possim videri, quandoquidem amicitia cum eo mihi intercessit.* Quoniam scribit φιλία ἦν, suspiceris, eum tunc iam obiisse, (iuniorem licet, at non multis adeo annis,) quum Philostratus alter aetate iam prouectus libris de sophistis colophonem imponeret. Exstant huius

IX. ΕἸΚΌΝΕΣ. *Imaginum liber singularis* siue descriptio peramoena imaginum duodeuiginti, quam imitatione senioris Philostrati, sui μητροπάτορος, hoc est auunculi, composuisse se testatur in loco, quem supra, de illius imaginibus quum agerem, produxi. Prodierunt cum iisdem *graece:* et *gallice* quoque interprete *Vigenerio.* Sed latine vertit *Federicus Morellus*, cum cuius interpretatione exstant in editione Philostrati Morelliana pag. 832—863. Paris. 1608. fol. Nam *Antonii Bonfinii* versio inedita adhuc delitescit.

X. Perdita huius Philostrati scripta sunt, quorum Suidas mentionem facit, Παναθηναϊκὸς, Τρωϊκὸς, (nisi heroica alterius Philostrati per hunc intelligenda sint, cui sententiae fauet ipse auctor, Τρωϊκὸν λόγον illa adpellans, et Homerum scribens λόγον ὑποθέσθαι τὸν Τρωϊκὸν [?] pag. 692 et 694.) παράφρασις τῆς Ὁμήρυ ἀσπίδος (Iliad. Σ.) et Μελέται siue declamationes quinque.

XI. *Operum Philostrati vtriusque editiones promissae, et recens vulgata Lipsiensis, Godfridi Olearii.*

Illustris doctrinae virum *Io. Georgium Graeuium*, quem annus 1703. elegantioribus litteris abstulit, nouam molitum esse Philostrati editionem, didici ex Merici Casauboni epistola 15. et ex praefatione, qua ei dissertationem suam de noua Homeri editione inscripsit, Lond. 1658. 8. Ante annos non ita multos *Richardus Bentleius* vir eruditissimus luculentam Philostrati editionem parare coepit, diligentissime castigatam et noua instructam versione et notis. Huius primum folium Lipsiae excusum vidi anno 1691. sed nescio, quomodo institutum mox iterum omissum sit. Confer *W. E. Tenzelii* menstruos dialogos a. 1691. p. 521. Ab eo tempore *Henricus Muhlius*, Superintendens generalis Holsatiae, et Celsissimi Ducis a Sacris, eumdem in se laborem susceperat, et eo nomine litteras dederat ad Nesselium, vt ex

p) Vid. cap. de Aeliano §. VI, *Harl.*

ex thesauro librario Augustissimi Caesaris MStorum in illa bibliotheca codicum Philostrateorum copia sibi fieret. Verum et haec spes paullo post decollauit. Litteras illas dialogis suis idem Tenzelius inseruit, quas vide, si placet, anno 1693. pag. 882 sq.

Nouissime *Hugutani* nouam curaturos se polliciti sunt Philostrati editionem in Belgio, Morelliana longe meliorem, idque significari fecerunt publice in memoriis Treuultinis anni 1701. parte priore pag. 273 sq. edit. Amstelod. vbi nonnulli errores in Philostrato Parisiis excuso notantur. Sed vt audio, illa quoque cura iam pridem est abiecta ac deposita.

Reliquum itaque fuit, vt eruditorum exspectationi tandem satisfaceret, (quod ex asse fecit, praestare maiora, quam promittere solitus,) felicis ingenii et doctrinae exquisitae vir *Godfridus Olearius*, primum vtriusque linguae, dein theologiae in academia patria Lipsiensi doctor publicus longe dignissimus, praebente sumtus *Thoma Fritschio*, bibliopola. Vere adfirmari potest, vix vllum nostra aetate graecum auctorem tam diligenter et docte expolitum prodiisse, siue graeca ad MSS. codices Vaticanos, Anglicos, Vratislau. et in vitis sophistarum [P] ad Putschianum meum castigate edita, siue versionem perspicuam atque accuratam, quae tota fere noua addita est, siue adiunctas notas praeclaras et prolegomena doctissima praemissa respicias. Tabulae quoque chronologicae et indices adiecti lectorum commodis bene consulunt, et chartae typorumque nitor eximius oculos delectat. Lucem vidit opus, decori vtique auctori suo semper futurum, Lipsiae 1709 fol. de cuius adparatu et rationibus operae pretium est videre acta eruditorum illius anni pag. 433 sq vbi obiter etiam pag. 439 sq. respondetur ad obseruatiunculas, e bibl. Schurtzfleischiana editas, sub titulo *Spicilegii aliquot in Philostratum animaduersionum*, Wuebergae 1709. pagina vnica. fol. *Fabric.* De editione Oleariana iudicium Moshemii vide in bibl. Bremensi tom. III. pag. 20 sq. *Heum.* Quantis laudibus edit. Olearian. celebrauit Fabricius, tantis vituperiis eam insectarunt De la Croze, Hemsterhus. ac Ruhnken. aliique, atque reus plagii, Reinesianis opibus notisque msstis pro suis venditis, factus est Olear. a *Müllero* V. C. in prolusione quadam: [de corpore Inscriptt. Gruteriano notis et obseruatt. Tho. Reinesii ornato, quod Cizae in bibl. ep. isc. asseruatur, disserit *C. G. Müller*, Lips. 1793. 4. vbi p. 1 s. docet exemplum Philostr. Reinesianum Lipsiam missum Cizam non rediisse.] Plura in hanc rem scripsi in Introd. l. c. p. 220 sq. et pag. 223 sq. quosdam, qui ad illustrandam Philostrati vitam aut loca quaedam facerent, libros libellosque iam laudaui. *Harl.*

XII. *Alii Philostrati.*

1) Philostratus, Aegyptius sophista, philosophis se ingerens academicis, qui Cleopatrae adfuit in Aegypto et in Sicilia versatus est tempore Caesaris. Vide *Plutarchum* in Antonio pag. 947. et in Catone minore pag. 787. Epigramma *Crinagorae* lib. III. Anthologiae pag. 310. et *Philostrati* vitas sophistar. lib. I. pag. 409 sq. verum apud quem οἶδα non reddendum est *vidi*, (vnde castigandus Vossii error pag. 236. de hist. graecis,) sed *noui*. In antiquis Plutarchi versionibus pro Philostrato male legitur *Sostratus*, vt notatum *Leopardo* XIV. 17. emendatt.

2) Philostratus, Veri F. patria Lemnius, sophista eximius, qui docuit Athenis, Flavii Philostrati, qui vitam Apollonii scripsit pater, scripsit teste *Suida* [vbi vid. Kuster. tom. III. pag. 610.] λόγους πανηγυρικοὺς πλείστους, λόγους Ἐλευσινιακοὺς δ', μελέτας, ζητούμενα

μενα παρὰ τοῖς ῥήτορσι· Ῥητορικὰς ἀφορμάς· περὶ τοῦ ὀνόματος· ἔστι δὲ πρὸς τὸν σοφιστὴν Ἀντίπατρον. περὶ τραγῳδίας βιβλία γ'. γυμναστικόν· ἔστι δὲ περὶ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπιτελουμένων. Λιθογνωμικὸν, Πρωτέα, Κῦνα ἢ Σοφιστὴν, Νέρωνα θεατὴν, (vnde Suidas praeter rem tradidit, eum vixisse sub Nerone, quum longe iuniorem fuisse oporteat, qui scripsit contra sophistam Antipatrum, liberorum Seueri praeceptorem.) *Τραγῳδίας μγ', καὶ Κωμῳδίας ιδ'.* Ait praeterea, eum scripsisse *ἕτερα πλεῖστα καὶ λόγου ἄξια.* Ab vtroque horum diuersus, vt videtur, fuit

3) Philostratus, historicus, quem laudat *Iosephus* X. 11. [tom. I. pag. 538. edit. Hauerkampii.] Antiqu. *καὶ Φιλόστρατος ἐν ταῖς Ἰνδικαῖς αὐτοῦ καὶ Φοινικικαῖς ἱστορίαις.* Et lib. I. contra Apionem pag. 1045. [tom. II. p. 451. edit. Hauerk.] *περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ Φιλόστρατος ἐν* [?] *ταῖς ἱστορίαις μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας.* Easdem historias laudat *Syncellus* pag. 221. [conf. *Voss.* de hist. gr. II. pag. 235.]

4) Philostratus, Euboënsis, quem naturae piscium gnarum celebrat *Plutarchus* de solertia animalium pag. 965.

5) Philostratus, Atheniensis, historicus sub imp. Aureliano clarus, de quo *Syncellus* in chronographia pag. 384.

Philostrati peripatetici mentio apud *Macrobium* lib. I. saturnal. cap. 11. sed legendum *Theophrasti*, vt pridem obseruarunt viri doctissimi.

In *Gyraldi* dialogo III. de historia poetarum pag. 143. et ex eo apud *Vossium* de poetis graecis pag. 94. laudatur *Philostratus Atheniensis*, qui Epaminondae et Pelopidae vitas litterarum monumentis commendauit et qui Theseida composuit. Sed ex *Laertii* Xenophonte II. 59. legendum Πυθοστράτου, vel potius Νικοστράτου, neque hic composuit vitam Epaminondae et Pelopidae, sed Xenophon, huius frater. Similiter Tzetzes ad Lycophronem non *Philostrati* librum de Cypro laudat, vt scribit Vossius de hist. graecis, sed *Philostephani*.

Φιλόστρατος Φάλιος in *Varini Camertis* lexico, [et in *Eudociae* Violar. pag. 341.] vbi de Polyxena agitur, puto male excusum esse pro Φιλόστρατος ὁ Φλάυιος. [vid. ad §. 1.] Videtur enim respicere Philostrati senioris Icones, in quibus de Polyxena in eam sententiam disserit pag. 713 sq. edit. Morelli. [Heroic. cap. XIX. 11. pag. 737. edit. Olear.]

Fuit et 6) Philostratus Pellenensis, quem cognitioni de supplicio Antiphonis rhetoris praefuisse Athenis Olymp. XLII. testatur *Plutarchus* in vitis decem rhetorum p. 833. Idem forte, quem perstringit Aristophanes equitibus, et cuius meminit Demosthenes orat. in Neaeram.

7) Philostratus Epirotarum dux anno V. C. 585. memorante Liuio XLIII. 23.

8) Philostratus, Atheniensis, e tribu Oeensi, pater Polemonis, philosophi. *Laert.* IV. 16.

9) Philostratus, Rhodius, athleta circa Olymp. CLXXXVIII. *Pausan.* Eliacis prioribus pag. 432.

10) Philostratus, quem ebrium Sinuessae in Campania per gradus delapsum ridet *Martialis* XI. 83.

 11) Philo-

11) Philostratus in inscriptione q) veteri, obseruata Meursio: [?]

L. COMINIVS L. M. L. NATIRA
L. L. L. PHILOSTRATVS V. F.
SIBI ET SVIS.

12) Philostratus Χολαργεὺς r), memoratus *Alciphroni* epist. IX.

13) Philostratus παλαιστής, in quem *Argentarii* epigramma lib. II. anthologiae cap. 18.

14) Philostratus Alexandrinus περὶ τῆς τῦ Σοφοκλέυς κλοπῆς, quem laudat Porphyrius apud *Eusebium* X. 3. praeparat.

Haec de Philostratis vt verisimillima mihi visa sunt, quantum potui, breuiter ac distincte retuli, diligenter consultis veterum scriptis, et expensis iis, quae *Ioh. Meursius* in diatriba de Philostratis ad calcem Philostrati, edita Lugduni Bat. 1616. 4. tum *Vossius* II. 15. hist. gr. Ionsius III. 14. ac *Tillemontius* tom. III. hist. imperator. praecipue vero Godfridus Olearius prolegomenis ad Philostratorum opera, laudabili historiam litterariam iuuandi studio monuerunt.

XIII. Post Philostratos consequens est, vt de CALLISTRATO, licet antiquiore, vt videtur, scriptore, dicam, cuius ἐκφράσεις siue *descriptiones* quatuordecim imaginum siue statuarum, *Satyri*, *Bacchae*, *Cupidinis*, *Indi* fluuii, *Narcissi*, *Occasionis*, quae Lysippi opus exstabat Sicyone, tum *Orphei*, *Bacchi*, *Memnonis*, *Aesculapii*, *Cupidinis* alterius itidem a Praxitele sculpti, *Centauri*, *Medeae* et *Athamantis*, graece primum editae sunt ad calcem imaginum vtriusque Philostrati, deinde latine eas vertit Federicus Morellus, cuius interpretationem plurimis locis emendauit melioremque nouae suae Philostratorum editioni adiunxit laudatus iam saepius mihi hoc capite, nec laudandus satis Gotfridus Olearius s). Idem profitetur, se nihil admodum habere, quod opponat sententiae doctissimi Meursii, qui in bibliotheca Attica auctorem harum descriptionum non (cum Vigenerio) Philostrati vtriusque imitatorem, sed antiquum illum esse putauit Callistratum Aphidnaeum, *Empaedi* t) filium, ῥήτορα δόκιμον, quem audire expetiit Demosthenes admodum adolescens, et ab eo ad eloquentiae ciuilis studium accensus est, vt ex Hegesia u) Magnesio narrat *Plutarchus* in vita Demosthe-

q) Apud Gruterum pag. DCCCCLXIX. 13.

r) Cholargi e populis Atticae, de quibus Meursius.

s) Descriptiones additae sunt Philostrato in quibusdam codd. Florentinis aliisque. *Augustae Vindelic.* in cod. apud Reiserum, catal. pag. 69. est Callistrati fragm. περὶ τῶν ἀγαλμάτων, *de statuis:* et in alio cod. pag. 88. catal. Callistr. Ecphrasis in Satyrum, in statuam Bacchae, in artem Demosthenis, in statuam Indi, Amoris, Narcissi, Orphei, Dionysii vel Bacchi, Memnonis *Harl.*

t) Vel potius *Callicratis* fil. conf. Reiskii indic. histor. ad Demosthen. pag. 832 sq. *Harl.*

u) *Demetrium Magnesium* vocat *Ruhnken.* in historia critica oratorum graec. pag. 59. (vbi copiosus est de *Callistrato.*) At in edit. Reiskii vol. IX. pag. 557. dicitur *Higesias Magnes.* In longiore autem vita pag. 698. vbi idem de studio Callistrati narratur, nullius fit mentio s. Demetrii s. Hegesiae. Alibi tamen, vol. IV. p. 718 et 739. de Demosthenis matrimonio et de illius honorifico in patriam reditu prouocatur ad *Demetrii Magnesii* (in libris de synonymis) auctoritatem. Idem Ruhnken. notat,

Demosthenis breuiori pag. 844. et in prolixiori altera inter parallelas pag. 847 sq. [pag. 698. vol. IV. edit. Reiske.] et ex Hermippo *Gellius* III. 13. *Libanius:* Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος. Οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασὶν, οἶμαι τὴν περὶ Ὠρωποῦ. Ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὢν ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ, καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. Ἀκούσας δὲ οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. Lucianus quoque in Demosthenis laudatione ante eius magistros Alcidamantem, [?] Isocratem, Isaeum, Eubulidem principe loco Callistratum laudat. Cuius aduersarius Menalopus memoratur Plutarcho vit. parallel. p. 851. vnde certum est, non alterius Callistrati esse *Menalopi* κατηγορίαν, memoratam *Aristoteli* lib. I. Rhet. cap. 14. et *Messeniacam* orationem lib. III. cap. 17. Eiusdem Callistrati accusatorem lib. I. cap. 7. Aristoteles refert Leodamantem, et ex *Demosthenis* orat. in Polyclem p. 812. *) constat, Callistratum in exsilium missum et bis capitis fuisse damnatum ab Atheniensibus. *Seneca* VI. 37. de benefic. *Callistratum aiunt, ita certe Hecaton auctor est, cum in exsilium iret, in quod multos simul cum ipso seditiosa ciuitas et intemperanter libera expulerat; optante quodam vt Atheniensibus necessitas restituendi exules esset, abominatum talem reditum.* [Quum exsul esset in Thracia, condidit Datum, seu Philippos. vid. *Himer.* orat. VI. §. 2. ibique not. Wernsdorfii, pag. 500. *Harl.*] Hunc ipsum Callistratum demagogum, *Diodorus Siculus* ad Olymp. CI. 2. libro XV. pag. 355. narrat, pro Atheniensibus verba fecisse, respondente Epaminonda pro Thebanis; vnde est, quod *Plutarchus* in apophthegmatis pag. 193. et in praeceptis gerendae reip. p. 810. refert, Epaminondam Callistrato oratori exprobranti Thebanis Οἰδίποδος πατροκτονίαν et Argiuis Ὀρέστου μητροκτονίαν, respondisse: *atqui hos ipsos, a nobis reiectos,* (vos Athenienses) *recepistis. Xenophon* quoque lib. VI. histor. graec. p. 589. ab Iphicrate adiunctum sibi scribit Καλλίστρατόν τε τὸν δημηγόρον ὡς μάλα ἐπιτήδειον ὄντα, ita enim legendum, non οὐ μάλα, ea, quae statim sequuntur, demonstrant. Orationem Callistrati *ad Lacedaemonios* deinde refert pag. 592. 593. Fueritne idem Archon Athenis *Diodoro Sic.* ad Olymp. CVI. ½. et Dionysio Halic. in Dinarcho memoratus, non adfirmarim *w*); tempora certe non repugnant, ac fortassis idem quoque, (an Parnytes potius)? Callistratus auctor fuerit consilii, quo summam ἐλλιμενίου siue portorii Macedonici duplam deinceps Athenienses acceperunt, vt traditum *Aristoteli* lib. II. oeconomic. cap. 2. §. 22. Obiit ex vulnere (Olympiade CVIII. vt videtur) quum in Sicilia equitum Atheniensium alae praefectus rem fortiter gessit, teste *Pausania* in Achaicis pag. 561. *x*) Tum triginta amplius annos habebat Demosthenes, quem duodeuicesimo iam aetatis anno orationes habere coepisse constat. Vix tamen ac ne vix quidem mihi persuadeo, ab illo Callistrato scripta esse, quibus in secunda ecphrasi Scopae statuarii in Bacchae imagine artificium cum Demosthenis eloquentia

tat, Fabricium h. l. confudisse cum Pseudo-Plutarcho duos Callistratos, alterum *Callicratis*, alterum *Empaedi* filium. Plura de Callistrato oratore dederunt *H. Valesius* ad Ammian. Marcell. XXX. 4. et *Wesseling.* ad Diodor. Sic. XV. p. 31. *Harl.*

v) Tom. II edit. Reiskii pag. 1221. Reisk. tamen in ind. histor. ad Demosth. pag. 833. sitne idem, definire non audet. *Harl.*

w) Vide *Corsini F. Att.* IV. pag. 23 sq. *Ruhnken.* l. c. pure adfirmat. *Harl.*

x) Callistratus, *Empaedi* fil. obiit ex vulnere; sed Callistr. *Callicratis* fil. quum, inuito populo, ex exsilio rediisset, ad supplicium raptus est, teste *Lycurgo* adu. Leocrat. cap. 22. vbi Hauptmann in not. pag. 221. confundit duo Callistr., saltem expedire se non potest. *Harl.*

eloquentia confertur. Itaque hasce ecphrases libentius tribuerim *Callistrato sophistae*, Leonis filio, Amphictyonum in Pythiis procuratori, aequali Plutarchi, qui eius meminit Symposiac. quaest. IV. 4. [?] vbi interpreti latino male Callisthenes, et VII. 5. vbi male Callias pag. 705. interpreti dicitur.

XIV. Fuere et alii Callistrati, eruditissimo *Oleario* [cuius praefat. imaginibus Philostrati praemissam pag. 757 sqq. conferes,] memorati, cuius obseruatis mea addere licebit.

1) Callistratus statuarius insignis Olymp. CLV. Plin. XXXIV. cap. 8. pag. 110. edit. Harduini. Τέχνην eius memorat etiam *Tatianus* orat. contra Graecos pag. 183. viderenturque huic potius tribuendae ecphrases, si non tam exigua sculptoris, longe insignitiora autem rhetoris vestigia in illis adparerent.

2) Domitius Callistratus, librorum (VII. ad minimum) περὶ Ἡρακλείας auctor, laudatus Stephano Byz. scholiastae Apollonii et Aeschyli. Respicit et schol. Pindari ad Nemea VII. 150. ac Suidas in Φιλόξενος. Videndumque, an diuersus Callistratus ὁ περὶ Σαμοθρᾴκης συνταξάμενος ἱστορίαν, quam laudat *Dionysius Halicarnass.* lib. I. antiq. Rom. pag. 55.

3) Callistratus, grammatici, Aristophanis discipulus, Aristarchi aequalis, et Hesychio, Suidae, Eustathio ad Homer. atque scholiastis ad Pindarum, Euripidem, et Aristophanem y) laudatus. *Io. Tzetzes* Chil. XI. v. 61. narrat, Samios litterarum quatuor et viginti vsum primum accepisse a grammatico *Callistrato* z), nescio, an antiquiore:

> Παρὰ Σαμίοις εὕρηκα πρῶτον ἀναγνωσθῆναι
> Διὰ Γραμματικοῦ τινος τὴν κλῆσιν Καλλιστράτου,

Aristophanei etiam videntur commentaria in Cratini comici Θρᾴττας, et περὶ ἑταιρῶν opus, quae vtraque laudantur ab Athenaeo, quemadmodum sextum συμμίκτων librum in testimonium citat Erotianus in Χεῖαι, septimum idem Athenaeus. [Callistratus ἐν τοῖς διορθωτικοῖς laudatur in schol. cod. Ven. D. Marci ad Hom. ξ. 255.] Libentius etiam huic adscripserim opus περὶ Ἀθηνῶν, quod ad Menaclem alii olim retulerunt et sub Callistrati nomine allegant Harpocratio, Suidas et Aristophanis scholiastes: aegre enim adsentior Meursio, qui in bibliotheca Attica et in Athenis Atticis libro et capite primo haec ad Callistratum rhetorem antiquum refert. Videndus etiam de *Callistrato grammatico Reinesius* pag. 366. var. lect. *Fabric. Spanhem.* de V. et P. R. numism. tom. I. pag. 85. *Harl.*

4) Callistratus, auctor μέλους σκολιοῦ in Harmodium, qui Pisistratidarum tyrannidem euertit. *Hesychius*: Ἁρμοδίου μέλος· τὸ ἐπὶ Ἁρμοδίῳ ποιηθὲν σκολιὸν ὑπὸ Καλλιστράτου, οὕτω ἔλεγον. Initium eius: Φίλταθ᾽ Ἁρμόδιε οὔπω τέθνηκας, legitur apud Suidam in Παροίνιος

y) Plut. v. 718. vbi Hemsterh. pag. 243. eum nominat non ignobilem grammaticum, qui commentarios ad Pindarum, Aristophanem aliosque poetas elucubrasset. *Harl.*

z) Id factum est tempore vigentis belli Peloponnesiaci, vt vetus historicus Ephorus tradidit, (cuius aetas Olympiad. est CX vel CXI.) secundum schol. ms. cod. Leidensis ad Iliad. η. vers. 183. (et cod. Ven. B. pag. 182. ad h. l. in edit. Hom. Il. Villoisonii,) obseruante *Duker* in disp. de Simonide, praeside *van Goens* Vltraiecti ad Rhen. 1768. habita pag. 91 sq. *Harl.*

Παροίνιος [?] et Οὐδέποτ' ἐγώ, atque in scholiis ad Comici Acharnens. v. 956. Adludit ad illud Callistrati scolion *Aristides* tom. I. pag. 141. Integrum apud Athenaeum XV. pag. 695. et *Meursium* in Pisistrato cap. 14. *Fabric.* Praeter ea, quae in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 195 sq. et supra in vol. II. pag. 116. nr. XXI. nec non in anthol. graeca poet. edit. Baruthin. pag. 90 sqq. (vbi id carmen formulis typograph. describendum curaui, et Callistrato adscribendum esse, paene dubitaui,) iam scripsi paullo copiosius, possunt adhuc conferri *Brunck.* anal. gr. poet. I. pag. 155. et illius edit. Anacr. a. 1778. pag. 83. at edit. III. a. 1786. pag. 8. Anacr. edit. *Holst.* a. 1782. pag. 126. *Dorville* vann. crit. pag. 478. *Harl.*

5) Callistratus, Tenedius, qui inter interpretes phaenomenon Arati refertur in catalogo antiquo, quem edidit Petrus Victorius.

6) Callistratus, ICtus Romanus, de cuius scriptis dicere me memini in bibliotheca latina.

7) Callistratus, de quo Martialis XII. 82.

Ne laudet dignos, laudat Callistratus omnes,
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

8) Callistratus, histrio, qui Aristophanis Acharnenses, Aues et Vespas egit, vt ex graeco Comici scholiaste intelliges.

9) Callistratus, Mithridati, regi, a secretis. *Plutarch.* Lucullo p. 502. [s. cap. XVII. pag. 325. edit. Leopoldi vitarum quarumd. Plutarchi, Lips. 1795. 8.]

10) Callistratus Parnytes, qui iudicibus mercedem constituit, vnde prouerbium, ὀβολὸν εὗρε Παρνύτης, appendix Vaticana centur. III. prouerb. 35. Antiquiorem hunc oportet esse Callistrato, qui Archon fuit Olymp. CVI. 1. nam oboli, iudicibus dati, iam mentio in Ἐκκλησιαζούσαις Aristophanis, quae actae Olymp. XCVI. 4.

11) Callistratus, verna, in veteri inscriptione apud Gruterum pag. MCVIII. 4. vt omittam alium *Callistratum* pag. MCXLVI. 2. [item *Callistratum*, Eubulidae filium, et *Callistratum*, foeneratorem, seu trapezitam, in orationibus Demosthenicis obuios. vid. *Reiskii* ind. histor. in Demosth. pag. 833. *Harl.*]

XV. Superest vt de APOLLONIO Tyanensi aa) Cappadoce, etiam pauca quaedam subiungam, quoniam eius epistolae Philostrati libris de Apollonii vita in luculenta Olearii editione sunt adiunctae. Ac de epistolis quidem non repetam, quae libro secundo cap. X. §. 11.

aa) Vulgo *Tyanaeus* vocatur, quod improbat *Vossius* lib. III. de vitiis sermon. cap. 53. pag. 632. Apollonius vero valde laudatur a *Sidonio Apollinare*, christiano, lib. VIII. ep. 3. — De Apollonio Tyan. vid. *Isidorus Pelus.* lib. I. epist. 398. Acta erud. Lips. 1723. pag. 292. *Lampius* proleg. ad Ioan. lib. I. cap. 5. §. 21. not. *g. Koecher* ad Grotium de verit. relig. christianae pag. 371 sq. *Moshem.* obss. sacr. lib. I. cap. 6. pag. 260 sqq. et cap. 7. pag. 383 sqq. biblioth. Bremens. tom. VIII. pag. 781 sq. *Ern. Christ. Schroederi*, P. P. dispp. III. de Apollonio Tyaneo, Wittebergae, 1723. vid. Acta acad. Witteb. a. 1723. pag. 33. *Heum.* — Adde, quae notaui supra ad §. 2. et in Introd. ad hist. L. Gr. II. 1. §. 10. pag. 30 sqq. vbi *Brucker.* aliosque multos citaui, (quae h. l. repetere nolo,) et pag. 218. *Bayle* Diction. voc. Apollon. tom. I. p. 266 sqq. *Meiners* Geschichte des Ursprungs etc. der Wissensch. in Griechenland und Rom, tom. I. pag. 238 sqq. *Harl.*

§. 11. [vol. I. pag. 679 sq.] iam dicta a me sunt. Sed aetatem eius atque alia scripta, deperdita licet, eodem Oleario praeeunte, tum de vita et rebus ipsius scriptores breuiter perstringere licebit. Aetatem produxisse traditur Apollonius, Apollonii F. ab anno Augusti imp. 42. ad primum Neruae: vt adeo vixerit annos circiter XCVI. [Sub Domitiano quidem adhuc floruit; quod cognoscitur ex *Dione Cassio* lib. LXXVII. cap. 18. tom. II. p. 1304. edit. Reimar. Ad a. igitur Chr. 50. illius nominis florem refert *Saxius* in Onom. I. p. 247. *Harl.*] Praeceptorem habuit Euthydemum, rhetorem Tarsensem, philosophos omnium sectarum audiuit, sed maxime probauit disciplinam Pythagoricam, licet Euxenus Heracleensis, quo vsus est magistro, non aliter philosopharetur, quam psittacus voces repetit, homo ventri deditus et ignaua opera, philosopha sententia. Quadragenario maior Apollonius Babylonem atque hinc Indiam petiit, ibique cum viris sapientibus est [?] versatus, Claudio imperante. Reuersus inde in Graeciam diuque ibi commoratus Romam venit anno Neronis nono, aetatis secundo et sexagesimo. Per varias deinde regiones peregrinatus, in Aegypto versatus cum gymnosophistis, magna passim nominis celebritate comparata, apud Domitianum, cui imperium praedixerat, ab Euphrate Aegyptio defertur, Romaeque in carcerem coniectus, dicta apologia, euadit, atque non multis annis post statim a nece Domitiani ad Neruam scribit, se cum illo vna victurum longissimo tempore, quo neque aliis ipsi neque sibi alii imperaturi sint, quibus verbis et se et Neruam rebus humanis breui eximendum significauit. Post fata imaginibus, statuis, templis bb) velut Deus quidam, inter homines ἐπιδημήσας, cultus est, qua de re videndae notae ad Philostratum pag. 369. et Tristanus tom. III. pag. 737. ad numum Iuliani imp. imagine Apollonii insignem. [*Bayle* vit. Apollon. not. *E.* et *F.*] De magicis eius τελέσμασι adeundus *Iustinus* quaest. 24. ad orthodoxos. [conf. *Moshem.* commentatt. et oratt. varii argumenti, a *I. P. Millero* iunctim editas, Hamburgi 1751. 8. p. 347 sqq. Alios memorat (*Schwindel*) in thesauro bibliothec. II. p. 55 sq. *Harl.*] Scripta eius, praeter epistolas, quarum et ipsae longe plurimae perierunt, haec memorantur:

1) Ὕμνος εἰς Μνημοσύνην. *Philostrat.* lib. I. cap. 14. τό τοι μνημονικὸν ἑκατοντέτης γενόμενος καὶ ὑπὲρ τὸν Σιμωνίδην etc. *Memoriae etiam centenarius magis, quam Simonides valuit, et hymnus ab eo est aliquis in Memoriam decantatus, in quo omnia tempore marcescere scribit, ipsum vero tempus vt nec corrumpatur, a memoria habere. Suid.* in Ἀπολλώνιος, [et *Eudocia* pag. 57.]

2) Πυθαγόρου δόξαι· *Philostr.* VIII. 19 sq. Confer *Francisci Blanchini*, Veronensis cc), bibliothecae Ottobonianae praefecti, epistolam de lapide Antiate, in qua agitur de Villa Hadriani Augusti, in Antiati Colonia sita, oraculo Fortunarum, ac templis, in ea celebratis, collectis Apollonii epistolis et libro oraculorum Apollonii Tyanei ibi dicato, et eiusdem affeclis, eo confluentibus, nec non de signis celeberrimis, ibidem effossis, Apolline praesertim Vaticano et Gladiatore Burghesiano. Rom. 1698. 4. Πυθαγόρου βίον ab Apollonio scriptum, *Suidas* [et Eudocia] sunt auctores. [vid. ad vol. I. pag. 830. iam occupata et a me adlata.]

3) Διαθ.

bb) Vid. *Dion. Cass.* l. c. de imagine eius ex nummo aeneo et ex iaspide viridi depromta, vid. *Saxii* Onom. l. c. *Harl.*

cc) Galeria di Minerva tom. 4. pag. 85.

3) Διαθήκη siue *Testamentum.* Suid. *Philostr.* lib. I. cap. 3. et lib. VII. cap. 35. vbi testatur, solum hoc ex Apollonii scriptis Ionica fuisse dialecto compositum. Nam alioqui attica vsum notauerat etiam lib. I. cap. 7.

4) Ἀπολογία aduersus ψευδῆ γράμματα Euphratis, Aegyptii philosophi, ad Domitianum imp. exstat apud *Philostratum* VIII. 7. [*]

5) Περὶ μαντείας ἀστέρων *de arcaniore ex astris diuinatione libri IV.* ex consuetudine familiari cum Iarcha et aliis sapientibus Indis. *Philostr.* III. 41.

6) Τελεταὶ ἢ περὶ θυσιῶν, καὶ ὡς ἄν τις ἑκάστῳ Θεῷ προσφόρως τε καὶ κεχαρισμένως ἢ θύοι ἢ σπένδοι ἢ εὔχοιτο. *De sacrificiis, et quomodo quis vnicuique Deo conuenientia et accepto sacrificia vel libamina aut preces offerre possit.* *Euseb.* IV. 13. de praeparat. *Suid.* [*Eudocia*] *Philostrat.* III. 41. et IV. 19. vbi τῇ ἑαυτοῦ φωνῇ malim de attica, quam Cappadocum dialecto, intelligere. Nam lib. I. cap. 7. Philostrato teste, ἡ γλῶττα Ἀττικῶς εἶχεν, οὐδ' ἀπήχθη τὴν φωνὴν ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Confer fragmentum, Eusebii loco laudato obuium.

7) Oracula, columnis aeneis Byzantii insculpta, de quibus *Codinus* in originibus CPol. pag. 30. κατ' ἐξαίρετον εἰς τὰς χαλκᾶς πύλας (lege cum Oleario στήλας) τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν τῶν μελλόντων εἰσὶ πᾶσαι αἱ ἱστορίαι, ἃς ἐστηλώσατο Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς, εἰς μνήμην τῶν ἐντυγχανόντων, διὰ τὸ ἀνεξάλειπτον εἶναι. Memorat χρησμοὺς Apollonii etiam Suidas, [item Eudocia.]

Omitto Apollonii colloquia cum sapientibus Babyloniorum, Indorum et Aegyptiorum, quae a Damide excerpta et Philostrati operi passim inserta leguntur.

Fuit et *Apollonius Tyaneus iunior* sub Hadriano imp. vt ex Agresphontis libro de Homonymis notauit Suidas. Sed apud If. Casaubonum pag. 56. epist. ad Bongarsium, vbi memoratur *Narratio eorum, quae acciderunt Apollonio Tyaneo, ex vetustis membranis*, pro Tyaneo haud dubie legendum Tyrio: intelligitur enim fabularis illa et erotica narratio, quam latine edidit Marcus Velserus a. 1595. 4. testatus, ante multa saecula e graeco versam, fortassis, (vt Barthius suspicabatur,) a Symposio, aenigmatum scriptore. Versibus latinis hexametris leoninis etiam Gotfridus Viterbiensis in Pantheo suo perstrinxit, et graecis versibus politicis expressit Constantinus siue Gabriel Contianus quidam circa a. Chr. 1500. cuius metaphrasis vidit lucem Venet. 1603. 4. Denique gallice prodierunt *les Avantures d' Apollonius de Tyr*, par Mr. le Br. Roterodami 1710. 8. Latine recusa etiam in Velseri operibus pag. 681.

Apollonii Tyanei vitam praeter Philostratum scripserant etiam *Damis* Assyrius [dd]), ex Nino ciuitate, vnde Νίνιος Philostrato dicitur: *Maximus* Aegiensis et *Moeragenes* eidem Philostrato memorati. Tum *Soterichus* Oasites, de quo Suidas, [et Eudocia pag. 384.] *Vopiscus* etiam eiusdem [*] Apollonii facta in litteras missurum se, scripsit in Aureliano cap. 24. vbi refert, imperatorem Tyanae ciuitati iratum negasse, canem se in illo oppido relictu-

 rum,

dd) Vid *Ionsius* libr. III. cap. 5. sect. 5. p. 20. — adde, quae in Introduct. etc. II. 1. p. 33. scripsi. qui in indice sub titulo, *Apollonius Tyan.* citat *Harl.* omnes scriptores de eius vita deperditos. *Heum.*

rum, fed adparuiffe imperatori Apollonium latinisque verbis dixiffe: *Aureliane, fi vis vincere, nihil eft, quod de ciuium meorum nece cogites. Aureliane, fi vis imperare, a cruore innocentium abftine, Aureliane clementer te age, fi vis vincere.* Imperatorem itaque, agnito vultu philofophi, cuius imaginem in multis viderat templis, adtonitum, et imaginem et ftatuas et templum ei promififfe, atque in meliorem rediiffe mentem. Denique *Sidonius Apollinaris* vitam Apollonii e graeco in latinum vertit, verfionemque fuam mifit ad Leonem Euarigis et fucceforis Alarici confiliarium, VIII. 3. epift. vfus codice graeco Philoftrati, quem e Nicomachi exemplari defcripferat Tafcius Victorianus, vt notaui fupra § 3. Sed iam pridem eft, quod interpretatio illa intercidit, quam auctor ipfe feftinatam adeoque turbidam et opicam adpellat. *Fabric.* — vid. *Bayle* l. c. pag. 267. not. *E.* et p. 269. not. *K. Harl.* — De Thone, Apollonii difcipulo, vid. bibl. Bremenf. tom. III. pag. 31 fq. De alio Apollonii fectatore, qui tempore Ludouici XII, Galliarum regis, vixit, vid. *Lud. Guyonii* var. lect. lib. IV. cap. 22. *Heum.*

CAPVT XXIII (olim XIX)

DE DIOGENE LAERTIO

I. *Diogenis Laertii aetas, fecta et patria.* II. *Libri decem de vitis et dogmatibus philofophorum.* III. *Interpretes, codd. msfti et editiones.* IV. *Variae de Laertio et eius dictione cenfurae. Num quaedam vitae, ab ipfo fcriptae, perierint.* V. *Eius πάμμετρος deperdita.* VI. *Index fcriptorum, a Laertio citatorum.*

[Cum fupplementis *G. C. Harles.*]

I.

DIOGENES, a patria, Laerte *a*), Ciliciae oppido, LAERTIVS, fiue, vt *Voffius* in arte grammatica pag. 11. et alibi adpellat, *Laertienfis.* Quis qualisque fuerit, incertum reliquit, nec adeo exploratum eft, Epicuri fectae *b*) prae ceteris fauiffe. Scripfit poft Sextum

a) Sunt, qui a patre Laerte vocatum contendant, vt [*Heumannus,*] *H. Valefius* ad excerpta Peirefc. p. 41. *Diogenes, Laertii filius, fcribit* etc. quo fenfu Vlyffes poffit dici *Laertius*, (ab *Ouid.* Trift. V. 6. 9.) qui Homero Iliad. β'. Λαερτιάδης *Laertae filius*, Διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ. Et apud Pindarum de bello Troiano Laertes ipfe, Vlyffis pater, Laertius adpellatur: — *Bello Laertius atrox.* Viciffim Diogenes nofter Euftathio ad Iliad. μ'. pag. 854. dicitur: ὁ Λαέρτης. Alterius *Q. Laertii*, fub Augufto imperatore clari, mentio in veteri infcriptione apud Gruterum pag. 299. Siue legendum *Lartius*, vt pag 99 et 191. quod idem nomen eft. *C. Laertius Sabinianus* in alia vet. infcriptione apud Fabrettum p. 251. Porro Λαέρτιος pro patronymico, a Laerta Ciliciae vfurpatum, (non minus quam Λαερτικὸς apud *Galenum* VII. de fimplic. medic. tom. II. edit. Bafil. pag. 89. vel Λαερτίτης, vt in Euftathii loco iam laudato refcribebat, praeter mentem Euftathii, vt exiftimo, Tan. Faber, vel Λαερτιεύς,) quin elegantius etiam dici, quam Λαερτῖνος, quod folum ifto in loco memorat, teftatur Stephanus Byz. in Λαέρτης. Eidem in Χελλίδαι laudatur Diogenes nofter ὁ Λαερτιεὺς ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας, qui locus, ni fit corruptus, Laertium a patria fic dictum effe, cum viris doctiffimis mihi perfuadeo. [Add. *Heum.* in actis philof. loco infra citando, et *Longolium* in praefat. ad edit. ipfius, pag. 4 fqq.]

b) *Petrus Gaffendus* ad lib. X. Laertii pag. 113. edit. Lugd. 1649. fol. *Notandum obiter, quod Laertius et Epicurum circa mores purgauerit,* et

tum Pyrrhonium, auditoremque [?] Sexti Saturninum Cythenatem, quorum vtriusque in Pyrrhone meminit, vt adeo vixerit postremis forte temporibus imp. Seueri ^c) ac deinceps.

 II. Exstat

et capita doctrinae illius satis studiose retulerit, non posse idcirco Laertium, quasi ab Epicuri potius, quam alterius philosophi partibus stetterit, videri suspectum, quando non modo circa Platonem, ne de aliis dicam, idem praestitit; sed dixit etiam faeminam, cui libros suos inscripsit merito δικαίως *Platonem siue Platonis mores amare.* Fortasse tamen non errauerit, qui eum Is. Casaubono et Menagio ad Laert. et *Vossio* cap. 8. de philosoph. sectis §. 21. dixerit, Laertium ad Epicuri sectam propendisse. Quod vero *Samuel Parkerus* in diss. de Deo pag. 39. eum Epicureae sectae immodice addictum adfirmat, dictum videtur et ipsum immodice. Longe magis tamen a vero aberrarunt, qui Laertium suspicati sunt, fuisse Christianum, ex phrasi ἐλεημοσύνην διδόναι, quam adhibet lib. V. sect. 17. tritam in libris noui foederis, et in scriptis τῶν ἔξω, vt aiunt, inauditam. At enim ἐλεημοσύνην in loco Laertii non reddere necesse est, *stipem*, sed *misericordiam*, quod probant etiam sequentia illic verba: *ὁ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέησα, non hominis misertus sum, sed humanitatis*, non illi, sed huic dedi, vt eius miserer. Sic *dare lacrimas* dixit Virgilius. Video et Aldobrandinum verba Laertii reddere *tribuere misericordiam:* Marcum vero Meibomium, probante viro illustris doctrinae Ez. Spanhemio in notis ad Callimachum pag. 426. *misericorditer opem ferre*, non: *stipem dare*, vt Ambrosius Camaldulensis. *Fabric.* vid. *Heumann.* in actis phil. loco mox citando, qui pag. 338 sqq. multis docet, Diogenem non adscriptum fuisse sectae Epicureae. *Harl.*

c) Elegantissimus *Menagius* in limine notarum ad Laertium, sub Marco Aurelio vixisse eum putat: quod si post vixisset, illius in stoicorum successione meminisset, et Epicteti vitam adiunxisset. Sed hoc leuius est, cum ipsius Epicteti in albo stoicorum non meminerit, licet illum optime nouisset, et in Epicuro testetur, eius in philosophum Gargettium, criminationes sibi non probari lib. X. sect. 6. praeterea frequentissime vtitur scriptis Fauorini; qui Epictetum, teste *Gellio* lib. XVII. cap. 19. audiuit. Possit etiam responderi, librum septimum, in quo de stoicis agit Laertius, extrema parte mutilum esse, ac ne Chrysippi quidem vitam integram ad nos peruenisse, vt iam suboluit *Meursio* ad Chalcidium pag. 31. et in bibliotheca graeca, vbi de Chrysippo agit. Ceterum tempus, quo vixit Laertius, diligenter inquisitum est a *Io. Ionsio* lib. III. de scriptoribus hist. philos. cap. 12. §. 5—8. pag. 65 sqq. Dorn. (vbi de Diogene Laertio agitur,) cuius sententiam amplector, licet *H. Dodwello* longe iunior videatur, et ad Constantini tempora reiiciatur diss. de aetate Pythagorae §. 22. [Cum Dodwello facit *I. M. Gesner* in Heumanni actis philos. part. V. cap. 3. pag. 854 sqq.] Idem non maiore iure pag. 190. quae Ionsii sunt, Gudio tribuit: *Hoc etiam probauit*, inquit, *Cl. Ionsius, vel Ionsii nomine, verius fortasse Marquardus Gudius.* Sane hanc suspicionem falsam esse, certissimum est, et Gudius ipse in hisce litteris Ionsio vsus est praeceptore, quem etiam *antrambulonem suum* vocat in epistola ad Reinesium. In litteris autem ad Petrum Block, quibus Ionsii obitum luget a. 1659. admodum iuuenis. *Neque dubito*, inquit, *quin maiora semper praestitisset, sed obiit non quidem ἀκλεῶς et inglorius*, ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. *Scripsit enim libros IV. de scriptoribus historiae philosophicae, eosque iam ἐν προθύροισι θανάτοιο absoluit.* Natus est Ionsius Rensburgi a. 1624. vbi Recturam scholae gessit a. 1652. vocatus deinde Francofurtum ad Moenum: simili munere ibi per breue tempus functus diem obiit an. aetatis tricesimo quinto. Scripsit praeterea dissertationem de philosophia peripatetica, Menagio etiam ad Laertium laudatam: et diatribam de Spartis, quam syntagmati variarum dissertationum praeclarus Graeuius inseruit, Vltraiecti 1701. 4. *Fabric.* Diuersas variorum sententias atque opiniones enumerat Longolius in praef. ad suam edit. *Ionsii* sententiam amplectitur quoque *Saxius* in Onom. I. pag. 348. Contra *Heumannus* in actis philos. vol. I. (vbi a pag. 321—367. copiose agit de Diogene *Laertio*, et hocce cognomine, (quod nomen familiae, non patriae, fuisse contendit,) eius aetate, philosophia, edit. Meibom. et prima versione latina etc.) p. 327 sqq. contra *Reinesium*, (qui in varr. lectt. lib. II. cap. 12. pag. 224. Diogenis Laertii aetatem adligat temporibus M. Antonini huiusque filii, Commodi,) in primis contra *Ionsium* dimicans ex historia philosophiae

II. Exſtat eius ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ [d]) ἹΣΤΟΡΙΑ [e]) ΠΕΡΙ ΒΙΩΝ, ΔΟΓΜΑΤΩΝ [?] ΚΑΙ ἈΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ἘΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΙ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ [f]) βιβλία ί. *De vita, placitis et acutis dictis clarorum philoſophorum libri decem*, ab auctore inſcripti Arriae [g]), illuſtri foeminae, Platonis ſtudioſiſſimae, et poſt prolegomena de philoſophiae origine et variis ſectis, per libros primores ſeptem agentes de philoſophis ſectae Ionicae: libro octauo deinceps de ſecta Italica, ita, vt liber decimus integer tribuatur Epicuro [h]). Hoc opus vtiliſſimum, licet non omnibus numeris abſolutum, neque vsque quaque accuratum, bene eſt, quòd ad nos transmiſſum tam multa ac praeclara nos docet, quam multa nos deperditum, eaque iucundiſſima ſcitu iuſſiſſet ignorare [i]). Hoc iam olim diligenter legerunt excerpſeruntque Sopater, ſophiſta [k]), Stephanus, Byzantinus,

phiae eclecticae et aetate, (quam aliter ordinaſſe ſibi videtur,) Potamonis, duce ipſo Diogene in prooemio nr. 21. demonſtratum iuit, Diogenem haud multo poſt Potamonem medio ſaeculo III. ſub Alexandro Seuero et deinceps floruiſſe. Heumanni rationes ſequuntur *Brucker.* in hiſt. crit. philoſ. tom. II. p. 623 ſqq. (vbi et in adpend. ſiue vol. VI. pag. 400. de noſtro is paullo fuſius differit,) atque *Hambergerus* in Zuverl. Nachr. tom. II. p. 565 ſq. Sed ab illa ſententia diſcedit, grauibus illi oppoſitis argumentis, M. *Gloekner* in diſſ. de Potamonis Alexandrini philoſophia eclectica recentiorum Platonicorum diſciplinae admodum diſſimili, Lipſiae 1745. 4. (de qua controuerſia in aetate Potamonis atque Diogenis definienda vide ſupra ad vol. III. in catalogo Platonicorum pag. 184 ſqq.) Is p. 16. cenſet, Diogenem Laertium non ſcripſiſſe poſt Porphyrium. *Harl.*

d) Φιλόσοφος eſt adiectiuum. Sic Porphyrius quoque ſcripſerat τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν. Vid. *Holſtenius* de vita Porphyrii cap. VIII. p. 251. *Heum.*

e) Ita vocat *Stephanus Byz.* tribus in locis in Ἐνετοί, Δρυΐδαι et Χολλῖδαι. Aliis φιλοσόφων βίοι, vt *Photio* cod. CLXI. pag. 176. vel Σοφιστῶν βίοι, vt *Euſtathio* ad Iliad. μ. pag. 854. [vid. *Heumann.* l. c. pag. 343 ſqq.]

f) Hic titulus editionum Frobenianae, Stephanicae, Aldobrandinianae, Wetſtenianae et in duobus MSS. regis Galliae, teſte Menagio. In alio codice [vti quoque in Florent. Med. XIII. plut. 59] Λαερτίου Διογένους βίοι καὶ γνῶμαι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, καὶ τῶν ἑκάστῃ ἀρεσκόντων, vel ἀρεσάντων, vt in codice quodam reperit H. Stephanus.

g) Eam adloquitur *Laert.* lib. III. ſect. 47. in Platone, et lib. X. ſect. 29. in Epicuro. Videtur etiam operi epiſtolam praemiſiſſe dedicatoriam, quae intercidit. Nomen foeminae huius primus feliciſſima coniectura eruit *Reineſius* lib. II. varr. lect. cap. 12. pag. 224. [et *Ionſius* III. 9. pag. 15. et cap. 12. pag. 70 ſq.] ex libro de theriaca ad Piſonem, cap. 3. qui inter Galeni opera legitur, et ni ipſius Galeni, certe ſcriptoris eſt, Galeno non multo iunioris. [Negat id contra Reineſium, eiusque ſectatores, Ionſium, Menagium et Fabricium Heumannus l. c. pag. 336 ſqq eo potiſſimum argumento, (at leui) ductus, quod Arria ſub Seuero et Caracalla, Diogenes autem Laert. multum poſt, medio ſaec. III. vixerit.] Similiter Laertii exemplo Damaſcius vitam Iſidori et huic intextam plurium φιλοσόφων ἱστορίαν a ſe ſcriptam dicauit foeminae, Theodorae, teſte *Photio* cod. CLXXXI.

h) Conf. excerpta et iudicium Stollii in eius Nachr. von den Büchern etc. tom. I. p. 198—202. *Harl.*

i) Laertii errores chronologicos notauit *Ionſius* II. 15, t. pag. 230. Ita alii in eo iure deſiderarunt vim iudicii in deligendo et digerendo. Sed V. D. de eo iudicia collegerunt *Blount* in cenſura authorum pag. 158 ſq. et *Heumann.* l. c. pag. 349 ſqq. *Longol.* in praef pag. 34 ſqq. *Harl.*

k) *Sopater* ſophiſta [de quo vid. Eudoc. p. 382.] in duodecim libris eclogarum non pauca repetiit, teſte *Photio* cod. CLXI. ἐκ τῶν Λαερτίου Διογένους φιλοσόφων βίων βιβλίου πρῶτον καὶ πέμπτον, ἔννατόν τε καὶ δέκατον, ἐν οἷς τὰ περὶ φιλοσόφων διέξεισιν. Idem Photius mihi offert anſam coniiciendi, vnde *Iacobus Sponius*, in itinerario ſuo agens de populis Atticae, (quem ſequitur Harduinus ad Plinii hiſt. natural. tom. I. pag. 424.) hauſerit fortaſſis, quod adfirmat, *Potamum* Atticae, fuiſſe Laertii patriam. Nam in eodem codice CLXI. ait Photius, Sopatrum repetiiſſe quaedam ex ſcriptis Plutarchi, peculiatim ex libro, qui ἀνδρῶν ἐνδόξων ἀποφθέγματα inſcribitur, ἔκ τε τοῦ περὶ ποταμοῦ, quibus poſtremis

nus [l]), Hesychius Milesius [m]), [P] Suidas [n]) itemque alii. Citatur etiam ab Eustathio [o]) in Homerum, atque, si Menagio ad lib. II. sect. 105. credimus, ab Origene I. contra Celsum, sed fefellit eum memoria, perinde, vt *Dan. Georg. Mollerium*, qui in diss. de Apuleio §. 36. scribit, Apuleium ex Laertio nescio quae mutuatum esse.

III. *Laertii codd. mssti et editiones.*

[Primum *codd. msstorum*, quotquot innotuerunt mihi, dabo notitiam. — Ex *Matthaei Aurogalli* codice prima prodiit editio graeca. — *Meibomius*, opitulante Thoma Gale, vsus est codd. *Arundeliano* et *Cantabrigiensi*. — Quatuor *Vaticanos* codd. *Rossius* contulit. (vid. eius praefat. ad commentatt. Laert. pag. XXIV sq.

In biblioth. *Vindobonensi* sunt in cod. V. nr. 7. Excerpta ex Diogenis Laertii libris X. (*Lambec.* comment. VII. col. 26.) — in cod. LXXVII. 2. (de quo omnino videndus est *Lambec.* ibid. col. 272 sqq.) excerpta ex Diog. Laert. de vita et scriptis Platonis. — in cod. LXXVIII. 3. collectio apophthegmatum et sententiarum ex Diog. Laertii libris X. — Futuro editori a *Kollario* in I. supplem. ad Lambecii comment. col. 647 sq. commendatur ab insigni vtilitate cod CVI. chart. saec. XV. qui continet decem Diogenis Laertii libros. — In cod. *August. Vindel.* sunt Diogenis et aliorum apophthegmata; (*Reiser.* catal. pag. 90.) — In cod. CCXXIX. bibl. elect. *Bauar.* de vitis philosoph. (catal. pag. 81.)

Romae in bibl. Barberina, cod. chart. saec. XIV. — in bibl. Angelica, cod. chart. saec. XV. In

mis verbis siue Sponius, vir doctissimus, aliud agens, siue alius, quem forte ille est sequutus, non vidit, quod videre tamen procliue est, notari librum Plutarchi περὶ ποταμῶν, sed suspicatus est, tacite notari Laertium, eumque a patria Potamo ita circumscribi. Aeque infelici coniectura alii Laertium *Potamonis*, Alexandrini sectatorem, esse prodiderunt, qua de re infra.

l) *Stephanus* in Ἐνετοί, ἔστι καὶ πόλις Ἐνετός, ἀφ' ἧς ἦν Μύρμηξ ὁ Διαλεκτικὸς φιλόσοφος, ὡς Διογένης ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας. Respicit locum in vita Stilponis, vbi pro Μύρμηκα τὸν Ἐξαινέτου legit τὸν ἐξ Ἐνετῶν, minus bene, vt ad Laertium docent vterque Casaubonus, ad Stephanum Holstenius. Nam Menagius non vsus est ingenio suo, quum vtramque lectionem probam esse adfirmat: vnius certe vocis in vno loco non nisi vna proba esse potest lectio. Idem *Stephanus* in Δρυΐδαι. Δρυΐδαι ἔθνος Γαλατικόν, φιλόσοφον, ὡς Διογένης Λαέρτιος ἐν φιλοσόφῳ ἱστορίᾳ, respicit locum in prooemio. Idem in Χαλδαῖοι. Διογένης δὲ ὁ Λαέρτιος ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας Χαλδαῖος φησι. Locus est in vita Platonis lib. III. sect. 41. vbi memoratur Philippus Χαλδαῖος.

m) Hesychii illustris libellus de philosophis totus, paucis exceptis, fere ad verbum est ex Laertio excerptus, licet nomine tenus non eum laudet nisi semel in Antisthene, vbi refert eius epigramma: Διογένης δὲ Λαέρτιος σκώπτει etc. Eoque nomine Hesychius plagiariis pridem accensitus est a Iacobo Thomasio et aliis. *Iohannes Meursius* putat in not. ad Hesych. Miles. pag. 110. apud Suidam in Ἡσύχιος, Diogenis Laertii nomen excidisse, atque adeo supplet illius locum sic: Ἔγραψεν ὀνοματολόγον ἢ πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν (ὡς Διογένης ὁ Λαέρτιος,) οὗ ἐπιτομή ἐστι τοῦτο τὸ βιβλίον. [*Küster.* ad Suidae loc. II. pag 82, 6. nihil decernit.]

n) Raro Suidas Diogenem Laertium nominat, vt in Τετραλογία, sed plurima, ex Laertio αὐτολεξεὶ in eius lexicon relata, lector eruditus non potest ignorare. Exempli caussa, vt alia in praesenti omittam, quae Suidas habet in Πᾶν, depromsit ex Laertii Zenone lib. VII. sect. 143 sq. et quae in Δογματίζειν, ex Laertii Platone lib III. sect. 32. Sic loca alia infinita, notata a Laertii interpretibus, et nouissime a Suidae doctissimo editore, Ludolpho Neocoro. [Ex eodem fonte etiam plurima hausit *Eudocia.* vid. Villoisoni praef. ad eius Violar. tom. I. Anecd. Gr. pag. 10. et Bibl. Crit. Amstel. vol. II. part. VII. pag. 22 sq. *Beck.*]

o) Ad Iliad. μ'. pag. 854. κομψὸν γὰρ χύτραν ἢ λοπάδα φησὶν ὁ Λαέρτης ἐν τοῖς τῶν σοφιστῶν βίοις.

In cod. *Veneto* D. Marci, codd. CCCLXXXXII. chartac. saec. XIV. et CCCLXXXXIV. membranae. saec. XIV. de vitis ac moribus philos. (catal. pag. 194.) — cod. DXVII. chart. in 8. saec. XIV. Diog. Laertii vita Socratis: (catal. pag. 278. — (et vitae phil. auonymo interprete, (catal. codd. latin. p. 116. cod. CCXLVI. chart.) — *Patauii* in bibl. S. Ioannis, Laertii vitae etc. inscriptae Cl. Cosmo de Medicis a quodam Ambrosio. Latina versio esse videtur: — *Laertii* vitae etc. Pariter latine versae videntur. Distincte quidem non indicatur in *Thomasini* bibl. Patauinis msstis, (Vtini, 1639. 4.) pag. 18 et 20. at pag. 40. Diogenes de virtutibus principum et philos. antiquorum. Incipit: *Quoniam misericordia et veritas custodiunt regem:* Finit, *permanere ego vita.* — *Neapoli* in bibl. S. Ioannis de Carbonaria Augustinian. Diog. vitae, cod. recens bombycinus. (*Montfauc.* in diar. ital. pag. 310.) Praemittitur index capitum manu Theodori Gazae, cuius hic erat codex. — *Fesuli* Diog. Laert. latine, interprete Ambrosio Camaldul. (*Montfauc.* l. c. pag. 393.) — *Neapoli* in biblioth. regia: cod. bombyc. saec. XIV. Diog. Laert. vitae philos.

Taurini in bibl. regia inter codd. *latinos*, codd. CCCCXX. membr. CCCCLXI. Excerpta ex antiquis scriptoribus, praesertim ex Diogene Laertio: (catal. pag. 100 et 107.) — cod. DCXXIV. membran. saec. XV. versio latina *Ambrosii* Camald. ordinis.

Florentiae in bibl. Laur. Medic. vita Platonis, in cod. I. plut. 59. (*Bandin.* catal. gr. II. col. 485.) et cod. IX. plut. 85. (ibid. III. col. 258.) — vitae et sententiae philos. in cod. XIII. plut. 69. qui cod. membr. 4. saec. XII. dignus, qui conferatur, censetur a *Bandin.* catal. II. col. 635. — in cod. XXVIII. chartac. saec. XIV. plut. eiusdem, (ibid. col. 645) — in cod. optimo, collatione digno, membran. XXXV. saec. XII. plut. 69. (ibid. col. 649.) — Citantur loca in florileg. sententiarum, et in violario compos. 549. nec non in alia sentent. collectione (vid. *Bandinium* l. c. I. pag. 253 et 549. ac III. 325.)

Oxonii in bibl. vniuersit. versio latina Ambrosii, vid. catal. MSSt. biblioth. Angliae et Hibern. part. II. pag. 4. et pag. 40. ibid. in bibl. Lincolniens. — In biblioth. *Bodleiana* cod. LXXVI. (catal. I. pag. 9. fin.) Epimenidis vita per Diog. Laertium. — cod. CXVII. Excerpta ex Suida, *Diogene* et Diodoro, ad Cretam spectantia. — *Cantabrigiae* in bibl. collegii S. Trinitatis, cod. CCCCXLII. Diog. de vitis philosoph. (catal. I. part. III. p. 99.) — In tom. II. catal. inter lib. Is. Vossii, cod. MMDLX. de vitis philos. — cod. MMDCCXXXI. Diog. Casauboni Fr. Iunii FF. manu collatus. — in biblioth. *Norfolkiana* (catal. pag. 84.) cod. MMMCCCCXXXVII. Diog. Laertius.

Leidae in bibl. publ. Diog. Laert. gr. (catal. pag. 335. nr. 40.) — inter libros Vossian. Diog. Laertii quaedam latine versa, (catal. pag. 388. nr. 57.)

Parisiis in bibl. quondam regia, secundum catal. vol. II. in cod. MCCCCV. prooemium et XV. vitae priores cum initio XVImae. — in cod. MCCCCXVII. excerpta ex Diogene de vita Platonis. — in cod. MDCCLVIII et MDCCLIX. Diogen. de vitis philos. libri X.

In biblioth. *Bernensi*, (teste *Sinnero* in catal. codd. bibl. illius, pag. 369.) cod. chart. saec. XVI. Diog. Laertii de vita et moribus philosoph. epilogus, s. abbreuiatio, latine.

In bibl. regia *Matritensi*, in cod. XXIV. epigrammata Diog. Laertii (vid. *Iriarti* catal. pag. 99 sqq.) cod. LVIII. fol. 83. de epagoge, particula Diog. ex vita Platonis. (libr. III. segm. 53 — 55.)

Sequitur,

Sequitur, vt recenſeam *editiones*, quarum plurimas quoque commemorarunt *Frid. Rothſcholz* in: Beyträgen zur Hiſtorie der Gelehrten, part. II. pag. 130 ſqq. et *Paul. Dan. Longolius* in praefat. ad ſuam editionem pag. 44 ſqq. Adde, quae adtuli in Introd. in hiſt. L. Gr. II. 1. pag. 240 ſqq. *Harl.*]

Primus *latine* vertit *Ambroſius* Ciuenius, monachus Camaldulenſis et poſtea ordinis ſui generalis: rogato *Franciſco Philelpho*, vt verſus, qui paſſim in Laertio occurrunt, verſibus redderet latinis. Quod diu Philelphus facere diſtulit, ſubinuidens Ambroſii gloriae, vt ex his eius verſibus adparet:

> *— interpres ſi reddere quaeque latina.*
> *Nititur Ambroſius, cur non quoque verſibus ornat*
> *Scripta ſuis?* — — —

Neque morem vnquam geſſit eius voluntati Philelphus, licet hoc in epiſtola quadam ſancte promiſiſſet [p]), ita, vt verſus latini poſt mortem demum Ambroſii additi et inſerti ſint verſioni Ambroſianae [q]) [P] Brognolo curante. Quamquam vero ſimplici quodam decore ſe commendat illa translatio, multa tamen Laertii Ambroſius non eſt adſecutus, quaedam plane omiſit, quin, iudice Menagio, tanta licentia in his libris vertendis vſus eſt, vt ſcriptorem potius hiſtoriae, quam interpretem dixeris. Philelphus ipſe [r]) in epiſtola quadam, memorata *Gaddio* tom. I. de ſcriptoribus non eccleſiaſticis pag. 282. Ambroſianam verſionem vt peſſimam et infinitis ſcatentem erroribus damnauit. [Incomtam ac fere barbaram vocat illam *Roſſius* in comm. Laert. praef. pag. XXIX. atque indignatur, eam, poſthabita Aldobrandiana, valde ſcita et multo elegantiore et meliore, a Meibomio fuiſſe repetitam. Adde *Huet.* de claris interpr. libr. II. pag. 164. et *Baillet* Iugemens des Savans tom. II. pag. 384. Amſtel. 1725. 4. *Harl.*] Illam, Coſmo Medico ab auctore inſcriptam, poſt Ambroſii obitum recognouit *Benedictus Brognolus*, vel ex Scaligerianis ſatis notus, dicatamque Laurentio Georgio et Iacobo Baduario, Patriciis Venetis, luci donauit *Venetiis* [s]) per Nicolaum Ienſon Gallicum, anno Domini 1475. fol. elegantiſſimo charactere exſcriptam.

[Ienſoniana

p) Verba eius haec ſunt: *De Diogenis Laertii verſibus, quod perurbane expoſtulas, ne mihi ſuccenſeas rogo. Nam partim occupationibus, partim animi moleſtia factum, vt verſus illos latinos facere, vt iuſſeras, diſtulerim in hanc diem. Sed geram profecto morem voluntati tuae, idque propediem.* Haec ille in litteris datis Florent. 1433. *Fabric.* conf. *Freytag* in adpar. litterar. tom. II. pag. 794 ſqq. vbi plura de Ambroſio, Benedicto Brognolo, ſ. Brugnolo et Philelpho collecta reperies. Item de Ambroſio eiusque verſione egit *Heumann.* in actis phil. l. c. pag. 352 ſqq. aliosque citat viros doctos. *Harl.*

q) Ambroſius in epiſtola ad Coſmum Medicem verſioni ſuae praefixa: *Sane, quoniam verſus plurimos et diuerſos tum alienos, tum ſuos auctor interſerit, quod abhorrere videtur a grauitate hiſtoriae, illos traducere conſulto omiſi, ita tamen, vt nihil deeſſe ex ſenſu neceſſario ſim paſſus.*

r) Verba Philelphi ex epiſtola ad Donatum Actiolum (Acciolum) profert idem *Gaddius* tom II. pag. 256. *Ego Diogenem Laertium cum proxime attentus legerem, quae ille traduxit, inueni errata prope infinita, adeo, vt nihil eſſe ineptius, nihil corruptius audeam affirmare; carebam enim graeco codice, proinde vtebar eo latino, in praeſentiarum vero etiam ſum nactus graecum. Si quis vero velit rediſcere, legat traductiones Camaldulenſis Ambroſii.* Confer, quae ex alia Philelphi epiſtola Tho. Crenius part. XI. Animaduerſ. pag. 205.

s) Ex hac editione depromta videntur excerpta Laertii latina MSS. quae cum Iſ. Caſaubono communicauit Galeſinius. Vide Iſ. Caſaub. ad Laertii VIII. 34.

[Ienfoniana tamen illa editione prior esse videtur ea, quae sine anni, typographi et loci indicio, cum epistola nuncupatoria *El. Franc. Marchisii*, partim in fol. min. partim in 4. mai. prodiit. In hac enim editione desunt versus, a Philelpho latini facti, quos Brognolus, (vt ipse ait in praefatione, quam in biblioth. Smithianae catal. tom. II. pag. 134 sq. typis renouatam legimus,) primum in Ienfoniana editione addidit versioni Ambrosianae. vid. Catal. bibl. *Creuen.* tom. IV. pag. 215 sq. in 8. in primis cl. *Fossium* in catal. codd. saec. XV. bibl. Magliabech. vol. I. col. 610 sqq. qui particulam praefat. Marchisii reddidit, et de hac rarissima edit. est copiosior. Illam demum excepisse videtur edit. *Ienfoniana*, quae ab omnibus olim habita est princeps, et quam cum aliis versionis illius editionibus saec. XV. diligenter descripserunt cl. *Fossius* l. mem. et *Mittarellius* in adpend. libror. saec. XV. ad bibl. codd. msst. bibl. monasterii S. Michael. Venet. col. 137 sqq. — Recusa autem esse dicitur, auctore Fabricio, Norimbergae a. 1476. et 1479. auctore tamen, incerto, *Sauberto* in historia bibl. Noriberg. pag. 129. a. 1477. at neutrius edit. mentio fit a cel. Panzero in A. T. in catalogo librorum, Noribergae saec. XV. editorum, et Saubertus (*Walteri Burley*) *libellum de vita et moribus philosophorum et poetarum*, Noribergae, typis Antonii Coburgers, 1477. (de quo vid. *Panzer* A. T. II. pag. 176.) obiter inspexisse et pro Diogenis Laertii lib. habuisse videtur. — Typis vero repetita est versio Ambrosii *Venetiis* per Peregrinum de Pascal. fol. 1483. 1493. (*Maitt.* A. T. IV. 2. pag. 445 et 562.) — *Brixiae*, per Iac. Britannicum, 1485. fol. (*Audiffredi* specim. editt. ital. saec. XV. p. 150.) — *Venet.* impensis Octau. Scoti. 1490. 4. (*Maitt.* l. c. p. 520.) — *Bononiae*, per Iac. de Ragazonibus, 1495. fol. (*Audiffred.* l. c. pag. 106 sq.) — *Venet.* per Phil. Pinz. 1497. fol. (praeter Foss. et Maitt. conf. de hac edit. *Freytag.* adpar. litter. II. pag. 793 sq.) — Tum in Gallia, *Paris.* apud Io. Petitum. in 4. sine temporis nota. (Sequentia sunt *Fabricii* verba.) Valentinus Curio in praef. *Citra graecorum exemplarium fidem nihil tentandum putaui, in hoc opere praesertim, quo vix scio, an aliud praeterea sit infelicius versum, aut negligentius excusum, et quidem Venetiis, et ab eo, qui se in epistola quadam profitetur id editurum non aliter, quam a fratre Ambrosio fuerat traductum e graeco in latinum. Sic enim ille loquitur. Nam illa editio, quam nobis dedit Gallia, portentosior est, quam vt possit excusari.* Venit in manus meas illa editio Parisiensis sine temporis nota excusa apud Iohannem Petitum siue Paruum in 4. nec characterum neque chartae elegantia neque alia re commendari meretur: at Ambrosii, Brognolique epistolam praefixam habet, quam in suis etiam editionibus recudi curauit H. Stephanus, cum variis speciminibus recognitionis Brugnolianae.]

Porro *Basileae* apud Valentinum Curionem 1524. 4. in qua editione Conradus Heresbachius collato codice graeco Matthaei Aurogalli quaedam correxit, praecipue epigrammata et versus quosdam, ab Ambrosio, et Brognolo etiam omissos, latine vertit, et graece itidem adscripsit. Ab eo tempore iterum latine prodiit *Laertius*, Coloniae 1535. 8. 1542. 8. Lugd. ap. Seb. Gryph. 1546. 8 et apud Gryphium, [?] 1551. 1559. 1585. 12. [exc. Euchar. Agrippinas 1535. 8.] Paris. 1585. 12. Antwerpiae quoque apud Plantinum, anno 1566. (non, 1556. vt in Menagii notis ad Laertium pag. 3. perperam excusum est) 8. ex recognitione *Ioannis Sambuci*, Tirnauiensis, et *Fului Vrsini*, hoc titulo: *Laertius Diogenes plusquam mille locis restitutus, ex fide dignis vetustis exemplaribus et latine quidem editus, sed ita, vt inde etiam graecum exemplar possit restitui.* „Etenim, inquit Sambucus, [in epistola nuncupat.

cupat. quae scripta est *Viennae*, tertio Idus Sextileis, 1565.] aliquot exemplaribus graecis vetustissimis illis cum interpretatione collatis, atque etiam eruditis obseruationibus Fuluii Vrsini Romani doctissimi et mihi amicissimi viri adiunctis, spero, me non parum commendationis lectioni huius scriptoris industria ista comparasse, vt et versio noua, cui otium superest, institui, et graeca recudi longe emendatius possint." *Fabric.* *Diogen. Laertii* de vita et moribus philosophorum libr. X. recens ad fidem graeci codicis diligenter recogniti. Lugduni, apud Anton. Gryphium, 1592. 12. — *Diog. Laertii* de vitis, dogmatibus et apophthegmatibus eorum, qui in philosophia claruerunt, libri X. *Hesychii* illustrii de iisdem philosophis et aliis scriptoribus liber. *Pythagoraeorum* philosophorum fragmenta. Omnia ad fidem graeci codicis diligenter recognita, cum gnomologia Laert. et indice. Lugduni, ap. Iac. Chouet. 1595 12. Graecus autem textus non est additus, vt traditur in catalogo editionum, praemisso edit. Meibomianae. vid. Stollii Nachr. von den Büchern — in der Stoll. Bibl. vol. I. pag. 198. vbi pag. 202. adnotatur, in hac edit. lib. IX. segm. 65. quaedam legi, quae desiderantur in textu gr. et versione, edit. Meibom. — *Vitae philosophorum* scriptoribus *Diogene Laertio*, Eunapio, Hesychio illustrio: multis in locis emendatiores. Lugd. Batau. ex offic. Plantin. apud Franc. Rapheleng. 1596. 12. Diog. Laertii libri interprete Fr. Ambrosio post Io. Sambuci editionem plurimis locis restituti dicuntur in fronte paginae, Ambrosii et Sambuci praefationibus praemissae. *Harl.*

Editio Laertii graeca.

Graece primum lucem adspexit *Laertii* opus [Διογενους — *Diogenis Laertii de vitis, decretis et responsis celebrium philosophorum libri decem, nunc primum excusi.*] Basileae a. 1533. ex officina Hieron. Frobenii et Nic. Episcopii. 4. ex MSto Matthaei Aurogalli codice, quo vsus etiam fuerat in sua editione latina Valentinus Curio. Iam antea quidem graece typis exscripta fuerat vita Aristotelis et Theophrasti in editione operum philosophi Stagiritae Aldina, Venet. 1495. fol. et cum Theophrasto de lapidibus ibid. 1497. quemadmodum etiam ab eo tempore saepius singulae quaedam vitae e Laertio consueuerunt praefigi editionibus operum Platonis, Aristotelis, Xenophontis, Theophrasti etc. At integer Laertius ante editionem Frobenianam anni 1533. graece nondum excusus fuerat, et quemadmodum in multis aliis, ita in hoc quoque fallit bibliotheca Georgii Draudii, quod memorat editionem graecam anni 1531. ex officina Io. Frobenii. *Fabric.* Draudius decepit auctorem catalogi editt. Diogenis Laertii, editioni Wetsten. praefixi. *Harl.*

Editiones Laertii graeco-latinae.

Graeco-latinae editiones Laertii, quae hactenus prodierunt, hae sunt. Prima *Henrici Stephani* a. 1570. 8. Subiuncta ad calcem voluminis Ambrosii versione et H. Stephani castigationibus, Pythagoraeorumque fragmentis, ex Stobaeo graece descriptis. [Exemplar cum emendatt. et V. L. graeci textus atque animaduersf., manu I. Christoph. Wolfii adspersis, habuit *Krohn.* vid. eius catal. pag. 212. fin. *Harl.*]

Secunda eiusdem Stephani a. 1594. 8. cum ipsius castigationibus et recognitionis Brugnolianae recensione, Pythagoraeorumque fragmentis, sed versione Ambrosii e regione graecis posita, et adiunctis *Isaaci Casauboni* doctissimis in Laertium notis, secunda hac editione

tione auctioribus atque emendatioribus, quae prius separatim prodierant sub nomine *Isaaci Hortiboni* t), Morgiis a. 1583. 8. [P] *Fabric.* De vtraque, praesertim priore, late disputat *Freytag* in adparatu litterar. II. pag. 799 sqq. *Longolius* autem in praefat. pag. 53. dubitanit de veritate a. 1594. in posteriore edit. cuius exemplar ipse possedit et hanc illius inscriptionem posuit: *Diog. Laertii* de vitis, dogm. et apophth. clarorum virorum libri X. *Hesychii Illustrii* de iisdem philosophis et de aliis scriptoribus liber: *Pythagoraeorum* philosophorum fragmenta. Omnia graece et lat. ex editione *secunda*. Is. Casauboni notae ad libr. Diogenis, multo auctiores et emendatiores. Excud. *Henr. Stephanus* MDLXXXXIII. (1593.) 8. Plane consentit ratione inscriptionis et anni notae exemplar, quod est in bibl. nostra academica: nec in toto libro alius anni reperio vestigium. Eiusdem anni editionem habuit quoque *Askew*, (vid. eius catal. pag. 59.) item *Menken.* (catal. I. pag. 134.) et memorat *Hamberger* in zuverl. Nachr. II. p. 567. Contra ea exemplar, a. 1594. signatum, citatur in catal. bibl. Pinellianae vol. III. p. 165. iterum a *Fabricio* in B. Gr. V. cap. 5. vol. VI. pag. 242. et obiter a *Maittaire* A. T. III. pag. 869. In catal. biblioth. *Thottianae* tom. IIII. pag. 268. memoratur *Diog. Laert.* gr. et lat. ex edit. Is. Casauboni. exc. H. Stephan. 1595. 8. Nisi error est typographicus, intra tres annos non ter recusus, sed forsan ter nouum tituli folium accepisse videtur haec altera Stephani editio. Sed alii iudicent, qui exemplaria possint comparare. *Harl.*

Tertia, [quae repetitio secundae tantum esse videtur,] cum notis *H. Stephani* et auctioribus *Is. Casauboni*, fragmentisque Pythagoraeorum, subiuncto praeterea *Hesychii illustris* libello de philosophis graece, cum versione Adriani Iunii, et huius atque H. Stephani castigationibus, coloniae Allobrogum siue Geneuae. 1615. 8 apud Ioh. Vignon, Iacobum Stoer, Petrum et Iacobum Chouet et Samuelem Crispinum. In quibusdam exemplis huius editionis vidi etiam adiunctum *Eunapium* de vitis sophistarum, graece cum eiusdem Iunii versione, idque titulum ipsum prae se ferre, qui in aliis eiusdem editionis exemplis alius est, nullamque Eunapii in volumine ipso, in his etiam omissi, mentionem facit. *Fabric.*

In

t) Vernaculum nomen *Casauboni* praetulit postea vir ille doctissimus, quod plane idem est cum *Hortiboni* nomine: *Casau* enim apud Delphinates, qualis erat Casaubonus, significat *hortum*, vt notauit *Menagius* in Menagianis tom. II. pag. 334. Porro viginti quatuor annos natus fuit, quum notas in Laertium edidit, et parenti suo, Arnoldo Casaubono, inscripsit, a quo responsum tulisse fertur in haec verba: *Laudo tuum studium, mi fili, verum hoc scito, rem gratiorem te mihi facturum, si vel vnum dictum sacrae scripturae, difficultatibus aliquibus obstructum, explicueris, quam si mille profanorum scriptorum loca depranata correxeris.* Praeter notas editas, quas, licet praeclaras, deinde vix agnouit pro suis, etiam prolixiori commentario Laertium a se illustratum et castigatum testatur Casaubonus in praef. *Ceterum, quam saepe in hoc opere scribendo vacillans memoria Laertio fuerit fraudi, aut otium iudiciumue ad ea digerenda defuerit, quae satis confuse congesserat, poteris, beneuole lector, ex his nostris notis cognoscere, plenius multo cogniturus, si dederit Deus opt. max vt institutum et prope iam affectum commentarium, quem in hunc auctorem paramus, absoluere liceat.* Et publicis praelectionibus illustratum a se Laertium, *Casaubonus* testatur in notis ad lib. III. sect. 10. Fallitur *Adrianus Bailletus*, qui tom. III. iudicior. pag. 478. adfirmat, exstare versionem Laertii latinam, a Casaubono adornatam. Idem error occurrit in parte prima biographici diarii Wittiani ad a. 1614. Cal. Iul. qui dies Casaubono fuit emortualis. At enim lapsusne memoria etiam Reinesius est, qui versionem Laertii ab Adr. Iunio recognitam ait, p. 41 varr. lect. ? an Iunii opera vsus est in sua editione Ioh. Sambucus?

In catal. Thottiano IV. pag. 268. occurrit edit. Geneuae apud Crispinum, 1615. et alia, Coloniae Allobrog. 1616. 8. quae eaedem esse videntur. Nam in *Maitt.* A. T. III. pag. 869. citatur illa edit. Geneu. 1616. 8. cum oliua Paulli Stephani. *Harl.*

Quarta cum versione postuma *Thomae Aldobrandini* et eruditis eiusdem in Laertium notis, sed quae vltra Leucippi vitam libro nono haud procedunt, auctore, priusquam opus absoluisset, fatis intercepto. Itaque, si quaedam et in versione, elegante ceteroqui et accurata, obelo digna visa sunt Merico Casaubono atque aliis viris doctis, hoc tanto minus Aldobrandini famam laedet, quod vltimam manum addere lucubrationibus suis haud potuit. Nam Mericus ipse fatetur, illum fuisse, si vixisset, ea facile correcturum, *qui praeter multiplicem in his litteris eruditionem, non vulgarem quoque sermonis graeci peritiam locis difficillimis prodat ac praestet.* In lucem emissa est diu post auctoris obitum u) a patruele eius, *Petro Aldobrandino*, cardinali, Romae apud Aloysium Zannetum a. 1594. fol. et contextum [P] ipsum Laertii graecum etiam, (paucis forte exceptis, quibus vulgatas editiones rectius et plenius habere idem Mericus Casaubonus notauit,) longe emendatiorem exhibet castigatum ad fidem vetustiorum codicum, Farnesiani praecipue optimae notae ac mirae vetustatis.

Quinta, Londini v) a. 1663. fol. w) in qua repetitae Romanae editioni cum Aldobrandini versione et notis, subiunguntur *Aegidii Menagii* in Laertium doctae et laboriosae obseruationes, Emerico Bigotio ab auctore inscriptae, cum indice auctorum, a Laertio citatorum. Has vt scriberet, ab Octauiano Pulleyno rogatus fuerat, ingentes antea, sed vix adfectos, ac deinde abiectos deperditosque commentarios philosophicos molitus. Easdem, vt in Anglia emendatae ederentur, Menagius ipse tribus MSS. bibl. publ. Paris. et Florentino codice visus, suo sumtu separatim typis exscribi iussit Parisiis apud Eadmundum Martinum a. 1662. 8. atque ita excusas misit ad Ioh. Pearsonum, qui ei gratias agit eique gratulatur humanissima epistola, quae Menagii obseruationibus praemittitur. Ac profecto omnium virorum honestorum eruditorumque punctum animaduersiones illae tulerunt, praeter vnius Iacobi Gronouii, qui longas illas ac taediosas conquestus est in notis ad Gellium pag. 8. Accesserunt eidem Londinensi editioni praeter notas Isaaci Casauboni, non spernendae quaedam *Merici Casauboni*, filii, ad Laertium ipsum et ἔκδοσιν Aldobrandinianam animaduersiones, quibus inter alia inserta est vita Platonis, scriptore *Olympiodoro*, cum versione Iacobi Vindeti et notis. Hanc iam supra obseruaui excerptam esse ex Olympiodori praelectionum in Alcibiadem,

 hactenus

u) Fallitur itaque *Koenigius* in bibl. qui Thomam Aldobrandinum a. 1594. claruisse adfirmat.

v) Non Lugduni, vt legas in pandectis Brandenburgicis, in *Aldobrandinus*. Chimaerica quoque est in Lipenii bibl. laudata Laertii editio, quae dicitur lucem adspexisse Hagae Comitis a. 1656. 4. cum notis H. Stephani, If. Casauboni, Tho. Aldobrandini et Gassendi.

w) In anni nota aut Fabricius errauit, aut typotheta; prodiit enim illa editio a. 1664. En inscriptionem exemplaris, quod ipse in manibus habeo! Λαερτίς Διογ. — — *Laertii Diogenis de vitis, dogmatis, et apophthegmatis eorum, qui in philosophia claruerunt*, libri X. *Thoma Aldobrandino interprete*, cum annotatt. eiusdem. Quibus accesserunt annotatt. H. Stephani, et vtriusque Casauboni, cum vberrimis *Aegidii Menagii* obseruatt. Londini, impensis Octauiani Pulleyn —, typis Io. Ratcliffe MDCLXIV. De hac editione, nec non de Th. Aldobrandino et Io. Pearsonio copiose est *Freytag* in adpar. litter. II. pag. 802 — 807. *Harl.*

hactenus ineditarum, praxi, siue lectione prima. Similiter Menagius obseruationibus suis vitam Aristotelis, eousque ἀνέκδοτον, graece inseruit et notis illustrauit.

Sexta, priores omnes fere integras in se amplectens, certe elegantia, cura, adparatu quam longissime vincens, debetur *Henrico Wetstenio*, typographo, nostrae aetatis praestantissimo, Amstelodami a. 1693. [x]) quarta forma maiore, duobus voluminibus. In priori volumine graeca Laertii accuratissime et nitidissime sunt excusa, ad fidem editionis Romanae, tum a Marco Meibomio in segmenta distincta ac bene multis in locis ex prioribus editionibus et MSS. Arundeliano atque Cantabrigiensi emendata: excusa vero sunt sine vllis scripturae compendiis, [P] quorum in libris graecis impressis vsus vulgo esse solet. Tum addita latina versio Ambrosiana, ab eodem Meibomio ita emendata ac suppleta, vt alia prorsus videatur. Icones quoque XXIV. [y]) philosophorum, elegantissime in aes incisae, passim adiunctae ex veteribus nummis, gemmis, monumentis, nisi quod imago pag. 56. adiecta exponendo Cleobuli aenigmati, Meibomiano ingenio debetur [z]). Denique singulis paginis subiectae integrae notae H. Stephani, vtriusque Casauboni, Aldobrandique et ineditae antea eiusdem Meibomii, quem iam pridem ante Menagium Laertii illustrandi impetus ceperat. Volumen posterius praeter Aegidii Menagii obseruationes [aa]) longe, quam in Londinensi editione, locupletiores et magis emendatas exhibet eiusdem *historiam mulierum philosopharum* [bb]), Annae Daceriae, Tan. Fabri filiae, inscriptam, quae cum eius lectionibus, in poema quoddam Petrarchae Hetrusco idiomate scriptis, lucem adspexerat Lugduni a. 1692. 12. et eodem anno separatim in 8uo cura H. Wetstenii, typis Amstelodamensibus exscripta fuerat. Post hanc offerunt sese breues, sed pereruditae *Ioachimi Kuhnii* Argentoratensis in Laertium animaduersiones, quibus lux noua et praeclara adfertur locis multis et obscurissimis. Hae nunquam antea lucem adspexerant, vti nec, quae illas excipiunt, variae lectiones ex MSS. codicibus, Arundeliano et Cantabrigiensi, collectae a *Thoma Galeo*, viro itidem eruditissimo et duobus vel tribus post Kuhnium annis pari litterarum elegantiorum iactura denato [cc]). Denique

x) Exempla quaedam huius editionis charta amplissima excusa fuere. *Fabric.* Inscriptio haec est: *Diogenis Laertii* de vitis, dogmatibus et apophthegmatibus clarorum philosophor. libri X. graece et lat. cum subiunctis integris annotatt. Is. Casauboni, Th. Aldobrandini et Merici Casauboni. Latinam Ambrosii versionem compleuit et emendauit *Marcus Meibomus*. Seorsum excusas *Aeg. Menagii* in Diogenem obss. auctiores habet volumen II. vt et eiusdem syntagma de mulieribus philosophis et Ioach. Kühnii ad Diogenem notas. Additae denique sunt priorum editt. praefationes et indices locupletissimi. Amstel. apud Henr. Wetstenium CIↃIↃCVIIIC. (1692. non, vt Fabric. scripsit, 1693.) *Harl.*

y) Hi sunt: Thales, Solon, Pittacus, Anacharsis, Socrates, Aeschines, Aristippus, Euclides, Plato, Xenocrates, Carneades, Aristoteles, Theophrastus, Antisthenes, Diogenes, Monimus, Chrysippus, Pythagoras, Archytas, Heraclitus, Zeno, Democritus, Sextus Empiricus, et Epicurus.

z) Vti testatur Wetsten. in praef. operis. *Harl.*

aa) Has auctiores ea lege Wetstenio concessit Menagius, vt separatim ederet, neque aliorum insertas animaduersionibus Laertio substerneret.

bb) Mirum est, ab illo praeteriri *Aedesiam*, vxorem Hermiae, de qua Suidas, *Aesaram* Lucanam pythagoricam, de qua Stobaeus, *Heluiam*, cuius studium philosophiae laudat Seneca cap. 16. consolationis ad eam scriptae, aliasque. Neque tamen probo malignum iudicium *Vignolii Maruilii* tom. II. Misc. pag. 30. cuius ex sententia historia haec libellus est perieiunus, auctoris senium aperte referens: *Un petit livre tres maigre et qui se sent fort de la vieillesse de l'Auteur.*

cc) Debuerunt etiam Nicasio proxeneta accedere huic editioni notae *Lantini*, viri docti, et in iudicio

nique praeter [?] editionum priorum praefationes, (in quibus epistolam Brognoli et Sambuci et H. Stephani recensionem recognitionis Brognolianae omissam miror,) et vitam Platonis, scriptam ab Olympiodoro et a Vindeto illustratam, opus hoc ornant atque vtilius reddunt locupletissimi indices, magno studio confecti, et ad segmenta Meibomiana accommodati, a *Iohanne Clerico* dd). Omissae sunt in hac editione propter molem et quia plus simplici vice iam prodiissent, *Petri Gassendi* notae et philosophica commentaria in decimum Laertii librum siue vitam Epicuri, quam noua etiam latina versione donauit et variis in locis castigauit, graeceque ac latine edidit Paris. 1646. fol. recusa Lugd. 1649 et 1675. et inter opera Gassendi ibid. 1658. fol. Quum nemo ignoret, quanto adparatu, eruditione et philosophica praecipue industria Epicuri philosophiam illustrauerit vir ille modestissimus, suffecerit hoc loco obseruasse, notas eius criticas hinc inde laudato Gassendi nomine delibari ab Aegidio Menagio: reprehendi vero itidem saepius versionem eius notasque cum ab eodem Menagio et Merico Casaubono, tum maxime a Marco Meibomio, quo iudice maior philosophus quam grammaticus fuit Gassendus. Idem pag. 663. *Admonere hic lectorem debeo rei ipsius causa, in huius decimi libri versione saepe a Gassendo me dissentire. Instructus enim si verum dicere velimus parum fuit iis litteris, quibus eruditi viri maxime confidere solent, quando ad vertendos graecos auctores se accingunt. Fabric.* Conf. Acta erud. Lips. 1692. m. Iul. pag. 315 sqq. *Io. Fabricii* histor. bibliotli. Fabricianae, tom. III. pag. 444 sqq. vbi de Menagio, Meibomio et Kuhnio quaedam narrantur: inprimis *Heum.* in act. philos. tom. I. pag. 356—367. In meo exemplo a manu quadam docta, (omnino diuersa a manu Longolii, ex cuius bibliotheca in meam transiit exemplar,) plura sunt adscripta, quibus vel illustrantur vel emendantur loca Laertiana. Atque multa adhuc restant in textu Laertii emendanda: et Meibomiana edit. segetem praebet largissimam vitiorum, in quibus colligendis et tollendis non minus quam in rebus etiam post diligentissimi sagacisque Menagii operam vir acuti iudicii fertilisque ingenii promtaeque eruditionis cum laude potest versari: idque exemplo suo adfatim docuit *Rossius*, doctus Italus. Nemo autem de opera et editione Meibomii grauius et seuerius tulit iudicium, quam ille in praefat. ad opus egregium, et cuilibet lectori atque interpreti Diogenis Laertii, ipsique historiae philosophiae antiquae cupido, gratum ac necessarium, huius sententiae: *Ignatii Rossii commentationes Laertianae*, Romae 1788. 8. Is enim non solum collatis libris tam scriptis quam editis permulta et textus et versionis et aliorum auctorum vett. loca tentauit ac sanauit, interpretumque errores aperuit sciteque tollere studuit; sed etiam multa philosophiae antiquae capita docte eruditeque tractauit. Rossium tamen aliis reliquisse spicilegium, nec vbiuis vidisse verum, ostenderunt censores in ephem. Gotting. litterar. a. 1789. plag. 130. pag. 1306 sqq. et in Ien. A. L. Z. a. 1792. nr. 34. m. Febr.

Septima editio est, quam, textu quidem ex edit. Meibomiana seruato, correctis tamen manifestis operarum vitiis, librisque in tot capita dissectis, quot philosophi separatim descripti erant, et capitibus in tot numeros, quot res ipsa postulare videbatur, gr. ac lat. insertis

XXVI.

iudicio supremo Burgundiae consiliarii, sed nescio, quomodo perinde vt alia ipsius scripta lucem non adspexere. Vide *Basnagii Bellouallii* historiam operum eruditorum a. 1696. mense Febr. p. 283.

dd) Elegans carmen graecum in laudem huius editionis a praeceptore meo *Io. Georgio Herrichio* τῷ μακαρίτῃ concinnatum exstat in actis eruditorum a. 1692. pag. 318.

XXVI. philosophorum figuris aeri incisis et additis indicibus, ante vulgatis longe locupletioribus, curauit *Paul. Dan. Longolius*, rector quondam gymnasii Curiensis, Curiae Regnitianae apud Gotthard. Io. Püttnerum. 1739. 8. II. tom. In praefatione, duce Fabricio nostro, de Diogene Laertio, eius opere huiusque editionibus etc. copiose disseruit. Idem spem fecerat commentarii in Diogenis Laertii libros: sed non expleuit.

Octaua denique est ea, quae ex Longoliana, omissis iconibus et praefatione, plane ducta et nitidis typis renouata prodiit Lipsiae 1759. mai. 8. ex officina I. G. I. Breitkopfii, impensis Io. Paulli Kraussii, bibliop. Viennensis. *Harl.*

Praetereo, quod magnam vitae Epicuri partem e Laertio graece descripsit, et cum Lucretio contulit in sua illius poetae praeclara editione *Obertus Gifonius* Lugd. Batauorum 1695. 8. Vitam Diogenis et Aristippi ex Laertio excerpsit et latine vertit paucis in hoc genere litterarum comparandus *Paulus Leopardus* Antwerp. 1556. 8. Varia quoque ex Laertio expressit et latine vertit *Erasmus* in suis apophthegmatis. Denique *electa Laertiana* siue locos communes philosophicos e Laertio digessit, et graece ac latine edidit *Guilelmus Donaldsonus* Francof. 1625. 8. *Fabric.* Aristotelis vitam ex Diogene Laertio emendatam notisque instructam praemisit *Buhle* tom. I. edit. Opp. Aristotel. — *Diogenis Laertii de vitis — liber decimus*, gr. et lat. separatim editus, atque adnotatt. illustratus a *Carolo Nürnbergero*, philos. doctore. Noriberg. 1791. 8. Primum dedit vir doctiss. qui tum Venetiis commorabatur, in praesentia autem professor est gymnasii Tremonensis, (Dortmund in Westphalia,) libr. decimum ex recensione Meibom. tum Epicuri epistolam, (quam quidem alii spuriam esse iudicant.) ad Herodotum, ex sua recensione, duobus codd. Venetis vsus, cum suis adnotatt. et criticis et philosophicis. *Harl.*

Versiones Laertii in linguas vernaculas.

Italice siue Hetrusco idiomate Laertius bis prodiit Venetiis a. 1535 et 1545. 8. per *Felicem Astolfum. Fabric.* Fabric. errauit, vti ex sequentibus patebit. In *Paitoni* enim biblioteca degli Autori-volgarizzati I. pag. 292 sqq. multo plures versiones atque editt. excitantur, atque vberius describuntur. *Incomincia el libro dela vita de' Philosophi. delle. loro elegantissime. sententie. extracto. da. D. Laertio. et. da altri. antiquissimi.* In fine: *Impressum — Venetiis per Bernard. Celerium de Luere.* 1480. 4. — rec. Florent. per Franc. de Bonaccursiis et Anton. Venetum. 1488. 4. — Venet. per Io. Rossi. 1488. 4. (in Pinelli catal. tom. V. pag. 77. a. 1489.) et Venet. s. a. 8. — *Diogene* etc. *Vita de Philosophi.* Florent. 1488. 8. (est repetitio superioris libri *Incomincia* etc.) — Florent. per Iac. Chierico, (Clericum) et Onofr. de Bonaccursium. 1489. 4. (Paitonius castigat non solum errorem Fontanini et auctoris catal. Capponiani, qui editt. harumque auctores confuderunt; sed etiam *Freytagium*, qui in Analectis litter. pag. 290 sq. vbi paucas quasdam vett. editt. versionis italicae indicat, typographos pro interpretibus habet.) — Bononiae. 1494. 4. et 1495. 4. — Mediolani 1495. (1497. 4. in catal. bibl. Vallerian. tom. III. pag. 357.) — Florent. 1505. 4. — Vita de Philosophi etc. Venet. 1508. 4. — Vite de Philosofi etc. Venet. 1517. 8. — Vite — historiate e di nuovo in lingua Tosca corrette. Venet. 1526. 8. — 1585. — 1605. 8. Venet. s. a. per Matth. Pagan. 8. — Vite de Filosofi di Diogene Laertio, tradotte dal Latino in lingua Italiana.

liana. Venet. s. a. et typographi indicio, in 8. — Le Vite de gli illustri Filosofi di Diogene Laertio da 'l greco idiomate ridutte, (per fratres Rositinos, e quorum epistola dedicatoria quaedam adfert Paitoni,) ne la lingua commune d' Italia. Venet. apud Vicent. Vaugris, (Valgrisium.) 1545. 8. — 1561. 8. — 1566. 8. vbi in titulo libri additur: Di nouvo dal Greco ridutto nella lingua Italiana per i *Rossetini* da Prat' Alboino. — Venet. 1567. 8. (est eadem edit. cum antecedenti.) — Compendio delle Vite de Filosofi antichi gr. e latini et delle Sentenze. — Tratte da Laertio et da altri gravi Auttori. Nuovamente ridotte a piu purgata lettione, et di bellissime figure di Giosesso Salviati adornate. Venet. apud Ioach. Brugnuolo. 1598. 4. Insunt tantum 104. vitae philosophorum; — rec. Venet. 1602. 4. sed numerus vitarum auctus est, ita vt ad 120. crescerent. — Delle Vite de' Filosofi di Diogene Laertio. — del *Gio. Felice Astolfi.* — (multo melius ordinatae et auctae, additis illustrium oratorum ac poetarum antiq. vitis et figg. Ios. Saluiati:) Venet. apud Io. Bapt. Bertonum. 1606. 4. — ibid. 1611. 4. (conf. *Mazzuchelli* degli Scrittori d'Italia vol. I. part. II. pag. 1190. vbi dicitur Astolfus floruisse sub initium superioris saeculi, nr. XVII.) — Delle Vite de' Filosofi di Diogene Laerzio libro VI. in Anton. Mar. Saluini Discorsi academici, part. III. Florent. 1733. 4. *Harl.*

Gallice per *Franciscum de Fougerolles*, doctorem medicum, cum notis. Lugd. 1601. 8. Iterumque ex noua versione gallice. Paris. 1668. 12. [II. tom. per *B.* (h. e. Gilles Boileau, fratrem poetae,) et ab anonymo Amstel. 1758. III. part. — Vita Aristippi, gallice versa et notis illustrata a *Tan. Fabro*, in Mem. de Litterature, tom. I. part. II. nr. 2. et rec. in Dacierii les Vies des Hommes illustres de Plutarque, tom. IX.]

Anglice non vno auctore Lond. 1688. 8. [?]

Germanicam Augustae a. 1490. excusam, Belgicamque Ioanni Mollero in Hypomnematis ad Polyhistorem philosophicum Morhofii laudatas, haud vidi. [Atque germanica est suspecta. vid. quae notaui in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 245. vbi pag. 146 sq. plura iam enumeraui scripta, in quibus Laertiana loca emendantur aut explicantur. *Harl.*]

IV. Menagio in notis pag. 255 sq. obseruante plenus est Laertius additamentorum: atque, vt idem pag. 253. notat, plenus est idiotismis siue plebeio dicendi genere tam in phrasi, quam in verbis, quemadmodum a *Salmasio* pridem obseruatum in commentario de lingua Hellenistica pag. 107. Passim quoque obscurus est et ambiguus, quo nomine reprehenditur a Baelio in lexico ee), tamquam parum accuratum scriptorem traducente. *Bartholomaeus Kecker-*

ee) Tom. II. edit. 1. pag. 1258. *Il y a mille endroit obscurs et ambigous dans Diogene Laërce. Cela ne lui fait guere honneur. Un esprit exact auroit évité ces tenebres.* Idem alibi: *Cet auteur n'ayant guere plus d'exactitude dans ses raisonnemens que dans ses recits on peut fort bien se tromper en lui imputant les pensées qui semblent avoir la plus grande liaison avec ses phrases.* Tom. II. edit. 2. pag. 1130. *Io. Clericus* tom. X. bibl. selectae pag. 140. *Mr. Dodwel parle avec raison d'une maniere conditionelle du stile de Diogene, parce que cet Auteur n'écrit point exactement, et à un stile que les Grecs appelloient des idiots ou idiotique, qui étoit celui dont les gens sans lettres se servoient, lorsqu'ils écrivoient quoique ce fût un homme d'une grande lecture.* Traiectiones Laertii frequentes obseruat Is. Casaubonus ad Polemonis vitam IV. 20. *Fabric.* conf. *Thom. Pope-Blount* censur. celebr. authorum pag. 158 sq. *Adr. Baillet* Iugemens des Savans, Amstel. 1725. 4. tom. II. pag. 65 sq. *Harl.*

Keckermannus libro de historia *languide et frigide, saepe tamen non inutiliter* Laertium scripsisse dixerat, quod non ferens *Gerh. Ioh. Vossius* lib. II. de hist. gr. cap. 13. frigidam vocat laudem operis vtilissimi et auro contra non cari. Certe Melchior Canus professus fuit, melius in isto et fide dignius traditas esse vitas philosophorum, quam a multis Christianis vitas sanctorum. Auctor vitae Laertii, quae anglicae eius versioni praefigitur, non satis caussae habuit, cur dubitaret, an Platonis vita, Zenonis dogmatum epitome et tres Epicuri epistolae ab ipso Laertio fuissent adiectae. Nullam certe caussam, cur ita sentiret, memorauit, et quam animo pressisse videtur, alienum et diuersum hoc videri a ratione scribendi Laertiana per reliquum operis corpus seruata, tanto minus me mouet, quo minus sibi in ceteris omnibus similis est Laertius. Neque exploratissimum omnino est, illum fuisse sectatorem Potamonis Alexandrini, vt idem auctor vitae tradit, etsi nusquam sectae cuiusdam rigidum adfectatorem fautoremue deprehendi facile largior. [conf. not. *g.* ad §. II. *Longolii* praef. p. 19 sqq.] At Potamonis sententiam in prooemio sect. 21. ita refert Laertius, vt nullo modo innuat, eam sibi probari, neque Potamonis animus fuit nullam amplecti sectam; sed ex quauis illarum certa quaedam seligere, ita; vt noua inde secta conflaretur; sed nullius nominis illa et nemini fere probata, quoniam libellis Potamonis forte deerat genius, [P] vt notatum Isaaco Casaubono in notis ad Dionem Chrysostomum. Mirum quoque, ne vitam quidem Potamonis a Laertio referri, quem sub Tiberio floruisse Hesychius illustris testatur, Laertius ipse ait haeresin eius πρὸ ὀλίγυ introductam. Aut adsentiamus Claudio Salmasio adfirmanti, plures a Laertio descriptas vitas temporum iniuria intercidisse. Ita enim ille pag. 888. ad Solin. edit. Paris. *Myrmecis illius* (Stephano laudati) *nulla quod sciam mentio inuenitur in iis libris Diogenis, qui hodie exstant. Sed magnus defectus in illa historia philosophica Laertii iniuria temporum accidit, vt ex indice vetustissimi codicis obseruatum mihi olim, quo longe plures philosophorum vitas habemus. In eo laterculo memini legere et* Κορνῦτον *et* Πολέμωνα *et* Ἄρειον *et alios quam plurimos, vt alibi dicam. In his et* Μύρμηξ *philosophus* Διαλεκτικὸς, *qui fuit ex oppido Eneto Paphlagoniae oriundus:* verum memoria lapsus est Salmasius, quum Myrmecis mentionem et Polemonis vitam in libris editis exstare non putauit: *Sed fortasse* τυπογραφικὸν *fuit* ἁμάρτημα *Polemonis pro Potamonis. An Cornuti, Arei et Myrmecis vitas scripserit Laertius, dixerit vates aliquis, non ego. Crediderim, non scripsisse. Aliquid tamen in opere Laertii desiderari nullus dubito. Certe deesse videtur praefatio aliqua ad foeminam illam* Φιλοπλάτωνα, *cui opus dicauerat. Etiam in catalogo librorum Chrysippi omnes libri physici desunt, aliique non pauci, vt ad eum catalogum ostendemus. Epitomen solum esse hoc opus, vir acerrimi iudicii Tanaquillus Faber existimabat.* Haec ad Salmasii locum Menagius in limine suorum in Laertium commentariorum.

V. Ante historiam philosophicam a Diogene Laertio scripta fuerat atque edita ff) ΠΑ'ΜΜΕΤΡΟΣ siue *liber epigrammatum poematiorumque in viros claros* vario carminis genere,

ff) Hoc If. Casaubonus probat ex Laertii Empedocle, vbi ait φέρεται δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ παμμέτρῳ σκωπτικὸν μὲν, τοῦτον δὲ ἔχον τὸν τρόπον. En, inquit, φέρεται. *Fabric.* Illud autem epigrammatum opus a Laertio satis inepte fuisse inscriptum πάμμετρον, censet *Heinsius* in Peplo graecorum epigrammatum, (tum separatim edito 1613. 4. et 1616. tum Heinsii poematibus inserto, Leidae 1621. 12. et alibi) pag. 259. edit. Leid. iam adnotante *Heumanno* in actis philos. III. pag 790. qui Heinsii epigrammata praeferenda iudicat Laertianis. *Harl.*

genere, qui iam pridem intercidit, exceptis epigrammatis, quae ex hoc passim scoptica partim, partim seria produxit in vitis philosophorum ipse Laertius et post Laertium Hesychius illustris. Exstant etiam *Laertii* epigrammata quaedam in anthologia Maximi Planudae et *Iohannes Tzetzes* Chiliad. III. hist. 61. adfert Laertii epigramma in Democritum, sed quod legitur etiam in vita Democriti a Laertio scripta, vt visam a Tzetza ipso Pammetron non sit necesse. Auctorem adpellat Ἐπιγραμματογράφον, et in ora libri adnotatur ὁ Διογενιανὸς, quod idem nomen est ac Διογένης. Ἐπιγραμματογράφος τέ τις γράφει τὸ τῇ-ἄδε etc. Si Ambrosio, Laertii interpreti, credimus, scripsit is etiam ὑπομνήματα siue *commentarios in sillos Timonis*, eorumque librorum primum [ᶠ] laudat ipse in Timonis vita sub initium. Decepit Ambrosius *Gyraldum* dialogo 3. de poetis pag. 291. Thomam Aldobrandinum in Laertii versione, Thomam Pinedo in elencho scriptorum a Stephano Byz. citatorum aliosque. Sed iamdudum hic error ab aliis Laertii interpretibus, Menagio et Meibomio, emendatus est, animaduersusque etiam a *Vossio* lib. II. de hist. graecis cap. 3. Neque enim adfirmat se, sed Apollonidem Nicaeum τὸν πρὸ ἡμῶν [gg]), *qui paulo ante nos*, inquit Laertius, *vixit*, commentarios in Sillos Timonis Phliasii conscripsisse et Tiberio imp. dicasse. Vide et *Franciscum Patricium* lib. I. discussionum peripateticarum pag. 19. *Vossium* institutionum poeticarum lib. II. cap. 20. *Leonem Allatium* de Simeonibus pag. 204 sq. et *Ioh. Ionsium* lib. III. hist. philosoph. cap. 3. [*Longolii* praefat. pag. 28 sqq.]

VI. *Index scriptorum, quorum meminit Diogenes Laertius, depromtus ex editione Wetsteniana.* [*Longolius* accommodauit indicem suae editioni et distinctionibus ab ipso factis.]

Ἀγρίππας, IX, 88.
Ἀθήναιος, X, 12.
Ἀθήναιος ὁ Ἐπιγραμματοποιὸς, IV, 14. VII, 30.
Ἀθηνόδωρος, VII, 68. 121. 149.
ἐν ή. περιπάτων, III, 3. V, 36. IX, 42.
Αἰνησίδημος, IX, 62. 87. 102. 106. 107.
ἐν τῇ εἰς τὰ Πυῤῥώνεια ὑποτυπώσει, IX, 78.
ἐν α΄. τῶν Πυῤῥωνείων λόγων, IX, 106. 116.
ἐν τῷ κατὰ σοφίας, IX, 106.
Αἰνεσίδημος Κνώσσιος, IX, 116.
Αἰσχίνης, II, 60. et sqq.
Ἀλέξανδρος, VIII, 36.
ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, II, 19. 106. III, 3. V, 4. 62. VIII, 24. IX, 61.
Ἀλεξῖνος, II, 110. VII, 163.
Ἄλεξις.
Ἀγκυλίωνι, III, 27.
Μεροπίδι, III, 27.
Ὀλυμπιοδώρῳ, III, 28.
Παρασίτῳ, III, 28.
Ἀλέξων.
ὁ Μύνδιος ἐν θ΄. μυθικῶν, I, 29.
Ἀλκιδάμας, IX, 54.
ἐν τῷ Φυσικῷ, VIII, 56.
Ἄλκιμος ἐν τοῖς πρὸς Ἀμύνταν, III, 9. 12. 17.
Ἀλκμαίων, VIII, 83.
Ἀλκαῖος, I, 31. 81.
Ἀμβρόων.
ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτου, V, 11.
Ἀμεινίας, II, 28.

gg) Ita Vossius probante Menagio, licet ante legebatur ὁ παρ' ἡμῶν, quod a Marco Meibomio exponitur: *qui a nobis laudatus est in Pammetro.*

Ἀμφικράτης.
ἐν τῷ περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν, II, 101.
Ἄμφις.
Ἀμφικράτῃ, III, 27.
Δεξιδημίδῃ, III, 27. [?]
Ἀναξαγόρας, II, 6. 11.
Ἀναξανδρίδης.
ἐν Θησεῖ, III, 26.
Ἀναξίλαος, I, 107.
Ἀναξίλας.
Βοτρυλίωνι, III, 28.
Κίρκῃ, III, 28.
Πλουσίοις, III, 28.
Ἀναξιλίδης.
ἐν τῷ β΄. περὶ φιλοσόφων, III, 2.
Ἀναξίμανδρος, II, 11.
Ἀναξιμένης, I, 40. II, 4.
Ἀνάχαρσις scripta, I, 101. Epistola, I, 105.
Ἄνδρων ὁ Ἐφέσιος, I, 119.
ἐν τῷ τρίποδι, I, 30.
Ἀνταγόρας, IV, 21. 26.
Ἀντίγονος, IV, 22.
Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος, II, 136. 143. V, 67. VII, 12. IX, 62.
ἐν τῷ περὶ Ζήνωνος, II, 66.
ἐν τοῖς βίοις, IV, 17.
ἐν τῷ περὶ Πύῤῥωνος, IX, 62.
ἐν Τίμωνος βίῳ, IX, 110. 111.
Ἀντικλείδης.
ἐν β΄. περὶ Ἀλεξάνδρου, VIII, 11.
Ἀντιλέων.
ἐν β΄. περὶ χρόνων, III, 3.
Ἀντίοχος ὁ Λαοδικεὺς, IX, 106.
Ἀντίπατρος, VII, 54. 55. 68 84. 92.
περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων, VII, 57.
ἐν τῷ α΄. περὶ ὅρων, VII, 60.
Ἀντίπατρος ὁ Τύριος ἐν τῷ η΄. περὶ κόσμου, VII, 139.
ἐν τοῖς περὶ κόσμου, VII, 140.
ἐν τῷ ι΄. VII, 141.
ἐν τῷ ζ΄. περὶ κόσμου, VII, 148.
ἐν τῷ β΄. περὶ οὐσίας, VII, 150.
ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, VII, 157.
Ἀντίπατρος ὁ Σιδώνιος, VII, 29.
Ἀντισθένης, IX, 38. 39. 56.
ἐν ταῖς διαδοχαῖς, I, 40. II, 38. 134. VI, 77. 88. VII, 168. IX, 27. 35.
Ἀντισθένης ὁ κύων.
ἐν τῷ Ἡρακλεῖ, VI, 104. 105.
ἐν Σάθωνι, III, 35.
Ἀντιφῶν.
ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων, VIII, 3.
Ἀπελλᾶς ἐν τῷ Ἀγρίππᾳ, IX, 106.
Ἀπολλόδωρος, II, 3. VII, 140. 143. 157. IX, 24. 50. 56.
ἐν τοῖς χρονικοῖς, I, 37. 74. II, 2. 7. 44. III, 2. IV, 65. V, 9. VII, 184. VIII, 52. 58. 90. XI, 25. 41. 61. X, 13. 14.
ἐν γ΄. περὶ χρονικῶν, IV, 23. 28.
ἐν β΄. περὶ νομοθετῶν, I, 58.
ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων αἱρέσεων, I, 60.
ἐν τῇ ἠθικῇ, VII, 102. 118. 121. 127.
ἐν τῇ φυσικῇ κατὰ τὴν ἀρχαίαν, VII, 125. 135. 142. 143. 150.
Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος.
ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν δογμάτων, VII, 182.
Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐπικούρειος, X, 2. 10.
ἐν τῷ α΄. περὶ τοῦ Ἐπικούρου βίου, X, 2.
Ἀπολλόδωρος ὁ Ἔφιλλος, VII, 39. 54. 64. 84.
Ἀπολλόδωρος ὁ Κηποτύραννος, X, 25.
Ἀπολλόδωρος ὁ Κυζικηνὸς, IX, 38.
Ἀπολλόδωρος ὁ Λογιστικὸς, I, 25. VIII, 12.
Ἀπολλοφάνης, VII, 92.
ἐν τῇ φυσικῇ, VII, 140. [?]
Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς, IX, 109.
Ἀπολλώνιος, VII, 26. ὁ Τύριος, VII, 1. 6. 24. ἐν α΄. περὶ Ζήνωνος, VII, 2.
Ἀρισταγόρας, I, 11.
Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, I, 72.
Ἀρίστιππος, VIII, 60.
περὶ τῆς ἡδονῆς, X, 4.
ἐν α΄. περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, I, 96. V, 3.
ἐν δ΄. περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, II, 23. 48. III, 29. IV, 19. V, 39.
Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος.

ἐν

ἐν τῷ περὶ Φυσιολογιῶν, VIII, 21. Scripta, II, 85.
Ἀριςόξενος, I, 42. II, 19. III, 8. 37. VIII, 1. 7. 20. 79. 82.
ἐν ί. παιδευτικῶν νόμων, VIII, 15.
ἐν τῷ Πλάτωνος βίῳ, V, 35.
ἐν τοῖς Ἱςορικοῖς ὑπομνήμασι, IX, 40.
ἐν τοῖς σποράδην, I. 107. 108.
ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρε καὶ τῶν γνωρίμων αὐτε, I, 118.
Ἀριςόξενος ὁ Μεσικὸς, V, 92. VIII, 13.
Ἀριςόξενος ὁ Σπινθάρε, II, 20.
Ἀριςοτέλης, I, 24. 98. 99. II, 23. 26. 45. 55. III, 80. VIII, 19. 36. 52. 63. 74. IX, 25. 82.
ἐν τῷ μαγικῷ, I, 1. 8.
ἐν τῷ ζ'. τῶν ἠθικῶν, V, 21.
ἐν τῷ α'. περὶ ποιητῶν. III, 48. VIII, 57.
ἐν τῷ γ'. περὶ ποιητικῆς, II, 46.
ἐν τῷ σοφιςῇ, VIII, 57.
ἐν Δηλίων πολιτείᾳ, VIII, 13.
ἐν τῷ περὶ τῶν κυάμων, VIII, 34.
ἐν ἐπιτομῇ τῶν Ῥητορικῶν, II, 104.
ἐν τῷ περὶ παιδείας, IX, 52.
ἐν ὕμνῳ, V, 7.
διαθῆκαι, V, 11.
Scripta, V, 22 et ſqq.
ἄλλοι, V. 35.
Ἀριςοφάνης, IV, 18. 19.
Νεφέλαις, II, 18. 20. 27. 28.
Ἥρωσι, VIII, 34.
Ἀριςοφάνης ὁ Γραμματικὸς, III, 61. X, 13.
Ἀριςοφῶν Πυθαγοριςῇ, VIII, 38.
Ἀρίςων, IV, 33. VIII, 11.
ὁ Κεῖος, V, 64.
ὁ Χῖος, IV, 40. VII, 160.
ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείτε, IX, 5.
Libri eius, VII, 163.
ἄλλοι, VII, 164.
Ἀρκεσίλαος.
ἐν ἐπιγράμμασι, IV, 30 et ſqq.
ἐπιςολὴ, IV, 44.
ἐν ἱςορίᾳ, V, 42.
ἄλλοι, IV, 45.
Ἀρτεμίδωρος ὁ διαλεκτικὸς, IX, 53.
ἐν τῷ πρὸς Χρύσιππον, ibid.
Ἀρχέδημος, VII, 40. 68. 84. 88. 134.
ἐν τῇ περὶ Φωνῆς, VII, 55.
ἐν τινι περὶ ςοιχείων, VII, 136.
Ἀρχέλαος, II, 17.
Scripta, VI, 15.
ἄλλοι, VI, 19.
Ἀρχέτιμος ὁ Συρακέσιος, I, 40.
Ἀρχίλοχος, IX, 71.
Ἀρχύτας Ταραντῖνος ἐν ἐπιςολῇ πρὸς Διονύσιον, III, 22. VIII, 79.
πρὸς Πλάτωνα, VIII, 80.
ἄλλοι, VIII, 82.
Ἀσκάνιος ὁ Ἀβδηρίτης, IX, 61.
Ἄσων Κροτωνιάτης, VIII, 7.
Αὐτόδωρος Ἐπικέρειος, V, 92.
Ἀχαϊκός.
ἐν ἠθικοῖς, VI, 99. [?]
Ἀχαιός.
σατυρικῇ Ὀμφάλῃ, II, 133.
Βίας, I, 85.
ᾀδόμενα, ibid.
Βίων, IV, 47.
ἐν ταῖς διατριβαῖς, II, 77.
ἄλλοι, IV, 58.
Βόηθος, VII, 54. 142.
ἐν τῇ περὶ Φύσεως, VII, 148.
ἐν ιά. περὶ εἱμαρμένης, VII, 149.
Γλαῦκος, VIII, 52.
Γλαῦκος ὁ Ῥηγῖνος, IX, 38.
Γλαύκων, II, 124.
Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, VIII, 58.
Δαίδακος ὁ Πλατωνικὸς, I, 30.
Δάμων ὁ Κυρηναῖος, I, 40.
Δείναρχος.
ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα ἀποςασίε, II, 52.
Δείνων.
ἐν έ. ἱςοριῶν, I, 8. [ἐν Περσικοῖς, IX, 8. nr. 1. *Longol*]
Δημήτριος, I, 114. IX, 40.
Δημήτριος ὁ Βυζάντιος, II, 20.

Δημήτριος ὁ Μάγνης, II, 52. 56. 57. VI, 84. 88. X, 13.
ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, I, 38. 79. 112. V, 3. 75. 89. VI, 79. VII, 31. 169. 183. VIII, 84. 85. IX, 15. 27. 35. 36.
Δημήτριος ὁ Φαληρεύς, I, 2. II, 44.
ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, IX, 15. 37. 57.
ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ, II, 7.
ἐν τῷ περὶ γήρως, II, 13. IX, 20.
Scripta, V, 80.
ἄλλοι, V, 83.
[Δημήτριος ὁ Τροιζήνιος ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν βιβλίῳ, VIII, 2. nr. 11. *Longol.*]
Δημόδοκος ὁ Ἀλιέριος, I, 84.
Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης, I, 22. 23. IX, 41. 44. 72. περὶ ἀτόμων, X, 4. [ἐν τῷ μικρῷ διακόσμῳ, IX, 7. nr. 9. *Longol.*]
Scripta, IX, 46 et sqq.
ἄλλοι, IX, 49.
Δημόκριτος [rectius Δημήτριος.] ὁ Τροιζήνιος, VIII, 74.
ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν βιβλίῳ, ibid.
Δίδυμος.
ἐν συμποσιακοῖς, V, 76.
Διευχίδας.
ἐν ἑ. Μεγαρικῶν, I, 57.
Δικαίαρχος, I 40. 41. III, 38. 46. VIII, 40.
ἐν α΄ περὶ βίων, III, 40.
Δίνων ἐν Περσικοῖς, IX, 50.
Διογένης, VII, 84. 88.
Διογένης ὁ Πτολεμαεύς, VII, 41.
Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης, IX, 57.
Διογένης ὁ Βαβυλώνιος, VII, 39. 55. 57.
ἐν τῇ περὶ φωνῆς τέχνῃ, VII, 55. 57.
ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ, VII, 71.
Διογένης ὁ Κυνικός, II, 112. VII, 131.
ἐν τῷ ποδάλῳ, VI, 20.
ἐν Θυέστῃ, VI, 73.
Scripta, VI, 80.
ἄλλοι, VI, 81.
Διογένης ὁ Ταρσεύς, X, 25.
Ἐπιλέκτους σχολὰς ἔγραψεν, ibid.
Διογένης ὁ Ἐπικούρειος.
ἐν τῇ α΄. τῶν ἐπιλέκτων, X, 96.
ἐν τῷ ε΄. X, 119.
ἐν τῷ ιβ΄. X, 118.
ἐν τῷ ις΄. X, 136.
ἐν τῷ κ΄. X, 137.
ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Ἐπικούρου ἠθικῶν δογμάτων, X, 118.
Διόδοτος γραμματικός, IX, 15.
Διόδωρος.
ἐν α. ἀπομνημονευμάτων, IV, 2.
Διόδωρος ὁ Ἐφέσιος, VIII, 70.
Διοκλῆς, VI, 12. 13. 20. 36. 87 91. 99. 103. VII, 166. 179. 182. IX, 61. 65. X, 12. [P]
ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων, II, 54.
Διοκλῆς ὁ Μάγνης ἐν τῇ Ἐπιδρομῇ τῶν φιλοσόφων, VII, 48. 162. X, 11.
Διονύσιος, VIII, 47.
Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς, X, 4.
Διονύσιος ὁ Καρχηδόνιος, II, 106.
Διονύσιος ὁ Κολοφώνιος, VI, 100.
Διονύσιος ἐν Κριτικοῖς, I, 38.
Διονύσιος ὁ Μεταθέμενος, V, 92. VII, 67.
Διονύσιος.
Παρθενοπαίῳ, V, 92.
Διονύσιος ὁ Στωικός, VI, 43.
[Διονύσιος ὁ Σπίνθαρος. V, 6. nr. 7. *Longol.*]
Διονύσιος ὁ τύραννος ἐν ἐπιστολῇ, IV, 2.
Διονυσόδωρος, II, 42.
Διοσκουρίδης.
ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν, I, 63.
Διότιμος ὁ Στωικός, X, 3.
Δοῦρις, I, 19. 74. 82. 89. II, 19.
ἐν τῷ β΄. τῶν ἱερῶν, I, 119.
ἐν τῷ περὶ ζωγραφίας, I, 38.
Ἑκαταῖος, I, 9.
ἐν τῇ α΄. περὶ τῆς Αἰγυπτίων φιλοσοφίας, I, 10.
Ἑκάτων, VII, 2. 91. 182.
ἐν τῷ α΄. τῶν χρειῶν, VI, 32. 95.
ἐν τῷ β΄. τῶν χρειῶν, VIII, 26.
ἐν τῷ περὶ τελῶν, VII, 87.
ἐν τῷ α΄. περὶ ἀρετῶν. VII, 89.
ἐν τῷ γ΄. περὶ ἀγαθῶν, VII, 101.

ἐν

ἐν τῷ ζ΄. περὶ τέλους, VII, 102.
ἐν τῷ β΄. παθῶν, VII, 110.
ἐν ιγ΄. περὶ παραδόξων, VII, 124.
ἐν τῷ γ΄. περὶ ἀρετῶν, VII, 125.
ἐν τῷ β΄. περὶ ἀγαθῶν, VII, 121.
ἐν τῷ ιθ΄. περὶ ἀγαθῶν, VII, 103.
ἐν ταῖς χρείαις, VI, 7. VIII, 72. [¶]
Ἕλευσις.
ἐν τῷ περὶ Ἀχιλλέως, I, 29.
Ἐμπεδοκλῆς, VIII, 59. 61. 65. 66. IX, 73.
προοίμιον πρὸς Ἀπόλλωνα, VIII, 57.
τὰ Περσικὰ, VIII, 57.
ὁ ἰατρικὸς λόγος, VIII, 77.
τὰ περὶ φύσεως, VIII, 77.
Τραγῳδίαι, VIII, 59. 77.
καθαρμοὶ, VIII, 63. 77.
Ἐπίκουρος, IX, 52. X, 139.
βιβλία, X, 27 et ſqq.
ἐν ἐπιτολαῖς, VII, 5. 9. X, 8. 11. 14. 30.
ἐν τῷ περὶ τέλους, X, 6. 136.
ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φιλοσόφους, X, 6. 136.
πρὸς Ἀριςόβουλον (Ἀριςόδημον), VII, 9.
ἐν τῇ πρὸς Λεόντιον ἐπιςολῇ, X, 5. 6.
ἐν τῇ πρὸς Θέμιςαν, X, 5.
ἐν τῇ α΄. περὶ φύσεως, X, 39. 40.
ἐν λζ΄. περὶ φύσεως, X, 7. 30. 91. 119.
ἐν τῇ β΄. περὶ φύσεως, X, 73.
ἐν τῷ ια΄. X, 91.
ἐν τῇ ιβ΄. X, 74. 96.
ἐν τῇ ιδ΄. et ιε΄ X, 40.
ἐν τῇ πρὸς Μενοικέα ἐπιςολῇ, X, 29. 122.
ἐν τῷ α΄. Μητροδώρῳ, X, 23.
ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων, X, 136.
ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων καὶ φυγῆς, X, 136.
ἐν τῷ α΄. περὶ βίων, X, 119. 136.
ἐν τῷ β΄. περὶ βίων, X, 119.
ἐν τῷ συμποσίῳ, X, 119.
ἐν ταῖς διαπορίαις, X, 119.
ἐν μεγάλῃ ἐπιτομῇ, X, 39. 40. 73.
ἐν μικρᾷ ἐπιτομῇ, X, 85. 135.
ἐν τῇ πρὸς Ἡρόδοτον ἐπιςολῇ, X, 29. 30. 35.
ἐν ταῖς κυρίαις δόξαις, X, 29. [¶]
[ἐν τῷ περὶ τῆς ῥητορικῆς, X. nr. 7. *Longol.*]
[ἐν Τιμοκράτης γ΄. X. nr. 11. *Longol.*]
πρὸς Ἰδομενέα, X, 22.
ἐν ιβ΄. ςοιχειώσεων, X, 44.
ἐν τῇ πρὸς Εὐρύδικον ἐπιςολῇ, X, 13.
Κανὼν, X, 14. 30. 31.
Διαθῆκαι, X. 16 et ſq.
πολλοὶ, X, 26.
Ἐπίκτητος, X, 6.
Ἐπιμενίδης.
Scripta I, 111. 112.
ἐπιςολῇ, I, 113.
Ἐπίχαρμος Κωμῳδοποιὸς, III, 9. 10. 13. 16. 17.
Scripta, VIII, 78.
Ἐρασίςρατος, VII, 186.
ἰατρος, I, 119. VI, 88. VIII, 47.
Ἐρατοσθένης.
ἐν τῷ περὶ πλούτου καὶ πενίας. IX, 66.
ἐν η΄ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, VII, 5.
ἐν ταῖς ὀλυμπιονίκαις, VIII, 51.
ἐν τοῖς πρὸς Βάτωνα, VIII, 89.
Ἕρμαχος, X, 15.
βιβλία, X, 25.
Ἕρμιππος, I, 72. 101. 117. II, 109. 120. 142. III, 2. IV, 44. V, 41. 67. 78. 91. VI, 2. 99. VII, 184. VIII, 1. 40. 41. 51. 56. 69. 85. IX, 4. 27. 43. X, 2.
ἐν τῷ περὶ Θεοφράςου, II, 55.
ἐν β΄. περὶ Πυθαγόρου, VIII, 10.
ἐν τῷ α΄. περὶ μάγων, I, 8.
ἐν τοῖς βίοις, I, 33. II, 13. V, 2.
ἐν τῷ περὶ τῶν σοφῶν, I, 42.
ἐν τῷ περὶ Ἀριςοτέλους, V, 1.
ἐν δ΄. περὶ σοφῶν, VIII, 88.
Ἑρμόδωρος, I, 8. II, 106. III, 6.
ὁ Πλατωνικὸς ἐν τῷ περὶ μαθημάτων, I, 2.
Εὐάνθης ὁ Μιλήσιος, I, 29.
Εὐβουλίδης. II, 41. VII, 187.
ἐν τῷ περὶ Διογένους, VI, 20.
Εὔβουλος.
ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ, Διογένους πρᾶσις, VI, 30.

[Εὐδη-

[Εὔδημος, VII, 1. nr. 33.
ἐν τῇ περὶ τῶν ἀστρολογουμένων ἱστορίᾳ, I, 1. nr. 2. *Longol.*]
Εὔδημος ὁ Ῥόδιος, I. 9.
Εὔδοξος ἐν γῆς περιόδῳ, I, 8. VIII, 90.
ἐν τῇ α΄. περιόδων, IX, 83.
Ὀκταετηρὶς, VIII, 87.
πολλοὶ, VIII, 89.
Scripta, VIII, 89.
Εὔδρομος, VII, 39.
ἐν τῇ ἠθικῇ στοιχειώσει, VII, 39.
Εὐθύφρων ὁ Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ, I, 107.
Εὐκλείδης, II, 107.
Εὔμηλος ἐν ε΄. τῶν ἱστοριῶν, V, 6.
Εὔπολις.
ἐν ἀστρατεύτοις, III, 7.
ἐν κόλαξι, IX, 50.
Εὐριπίδης, I, 76. VII, 23. IX, 71.
ἐν τῇ Αὐγῇ, II, 33.
ἐν τῷ Παλαμήδει, II, 44.
ἐν Λικυμνίῳ, III, 63.
ἐν Ἰξίονι, IX, 55.
Μηδείᾳ, II, 134.
Βελλεροφόντῃ, IV, 26.
Ἀνδρομέδῃ, IV, 29.
Φαέθοντι, II, 10.
Εὔφαντος ἐν ἱστορίαις, II, 141.
Εὔφαντος ὁ Ὀλύνθιος, II, 110.
Εὐφορίων, III, 37. IX, 56.
Εὔφορος, I, 40. 41.
Ἔφορος, I, 96. 98.
ἐν κε΄, II, 45. [P]
Ζεῦξις.
ἐν τῷ περὶ διττῶν λόγων, IX, 106.
Ζηνόδοτος ὁ Στωϊκὸς, VII, 30.
Ζήνων ὁ Κιττιεὺς, VI, 91. VII, 108. 110. 120. 148. 149. 157. IX, 72.
βιβλία, VII, 4.
περὶ ἐρωτικῆς τέχνης, VII, 34.
ἐν ταῖς διατριβαῖς, VII, 34.
ἐν τῷ περὶ τοῦ ὅλου, VII, 136. 142. 143. 145. 153.
ἐν πολιτείᾳ, VII, 32. 121 sq. 131.
ἐν τῷ περὶ λόγου, VII, 39. 40.
ἐν τῷ περὶ ἀνθρώπου φύσεως, VII, 87.
ἐν τῷ περὶ παθῶν, VII, 110.
ἐν τῷ περὶ οὐσίας, VII, 134.
Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, IX, 29. 72.
Σιδώνιος, X, 25.
ὁ Ταρσεὺς, VII, 41. 84.
πολλοὶ, VII, 35.
Ζωΐλος ὁ Περγαῖος, VI, 37.
Ζώπυρος ὁ Κολοφώνιος, VI, 100.
Ἡρακλείδης, I, 25. II, 43. 113. 120. 138. 143. 144. III, 5. 25. 26. VIII, 72.
ἐν τῇ περὶ τῆς ἄπνου, I, 12. VIII, 67.
ἐν τοῖς περὶ νόμων, IX, 50.
ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν τοῦ Σωτίωνος διαδοχῶν, V, 79.
περὶ νόσων, VIII, 51. 60.
ἐν τῇ τοῦ Σωτίωνος ἐπιτομῇ, VIII, 53. IX, 1.
ἐν τῇ τῶν Σατύρου βίων ἐπιτομῇ, VIII, 40. IX, 26.
Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς, V, 86 et sqq. VIII, 4.
Ἡρακλείδης ὁ τοῦ Σεραπίωνος, VII, 7. 44. 59.
Ἡρακλείδης ὁ Ταρσεὺς, VII, 121.
Ἡρακλείδης ὁ Φυσικὸς, VIII, 6.
ἄλλοι, V, 93.
Ἡράκλειτος, I, 23. 76. 88. IX, 2. 7. 8 et sqq. 73.
περὶ φύσεως, IX, 6.
ὁ Φυσικὸς, VIII, 6.
πολλοὶ, IX, 17.
Ἥριλλος, VIII, 166.
Ἡρόδοτος, I, 9. 22. VIII, 2. IX, 34.
ἐν τῇ πρώτῃ, I, 9. 95.
ἐν τῷ περὶ Ἐπικούρου ἐφηβείας, X, 4.
Ἡρόδοτος Ταρσεὺς, IX, 116.
Ἡσίοδος, VII, 25. X, 2.
Θαλῆς.
ναυτικὴ ἀστρολογία, I, 23.
ἀδόμενα, I, 35.
Θεαίτητος ὁ ποιητὴς, IV, 25. VIII, 48.
Θεοδόσιος.
ἐν τοῖς σκεπτικοῖς κεφαλαίοις, IX, 70.
Θεόδοτος.
ἐν τῷ δ΄. τῶν πρὸς Ἐπίκουρον, X, 5.
Θεόδω-

Θεόδωρος ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων, II, 65.
περὶ θεῶν, II, 97.
πολλοὶ, II, 103. 104.
Θεόκριτος ὁ Χῖος, V, 11.
Θεόπομπος, I, 109. III, 40. VI, 13.
ἐν τοῖς θαυμασίοις, I, 117.
ἐν τῇ ή. τῶν Φιλιππικῶν, I, 8.
Θεόπεμπτος ἐν Αὐτόχαρι, III, 26.
Θεοφάνης.
ἐν τῷ περὶ γραφικῆς, II, 104.
Θεόφραστος, VIII, 55.
ἐν τῇ πρὸς Φανίαν ἐπιστολῇ, V, 37.
ἐν τῷ Μεγαρικῷ, VI, 22.
ἐν τῇ ἐπιτομῇ, IX, 21.
ἐν τοῖς Φυσικοῖς, IX, 22.
διαθῆκαι, V, 51.
Scripta, V, 42.
Θέων ὁ Τιθωρεὺς ὁ Στωϊκὸς, IX, 82. [P]
Θρασίβουλος.
ἐπιστολῇ, I, 100.
Θράσυλλος aut Θρασύλαος, III, 1. 50. 61. IX, 37.
ἐν τοῖς πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Δημοκρίτου βιβλίων, IX, 41.
Ἰδομενεὺς, II, 20. 60. III, 36.
ἐν τοῖς περὶ τῶν Σωκρατικῶν, II, 20.
Ἱερώνυμος, I, 17. VIII, 20. 57. 58. IX, 16.
ἐν τῷ περὶ ἐποχῆς, II, 105.
ἐν τῷ β΄. τῶν σποράδην ὑπομνημάτων, I, 26. II, 14.
Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος, II, 26.
ὁ περιπατητικὸς, IX, 112.
[Ἱκέτας ὁ Συρακούσιος, VIII, 7. 85.]
Ἶσος ὁ Τιβεριεύς.
ἐν τῷ στέμματι, II, 41.
Ἵππαρχος, IX, 43.
Ἵππαρσος, VIII, 7. 85.
Ἱππίας, I, 24.
Ἱππόβοτος, V, 90. VI, 85. 102. VII, 25. 38. VIII, 43. 51. 69. 72. IX, 5. 40. 115.
ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων, I, 19. II, 88.
ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ, I, 42.
Ἱπποκράτης, IX, 73.

Ἱππῶναξ, I, 84. 88. 107.
Ἰσίδωρος ὁ Περγαμηνὸς, VII, 34.
Ἰσοκράτης, V, 35.
Ἴστρος, II, 59.
Ἴων ὁ Χῖος, I, 120. II, 23.
ἐν τοῖς τριαγμοῖς, VIII, 8.
Καινεὺς, IV, 2.
Καλλίας.
ἐν πεδήταις, II, 18.
Καλλίμαχος, VIII, 17. IX, 23.
ἐν τοῖς πίναξι, VIII, 86.
ἐν τοῖς Ἰάμβοις, I, 23. 25. 28. 29.
ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, I, 79. II, 111.
Καρνεάδης, IV, 65. 66.
Κάσσιος ὁ Σκεπτικὸς, VII, 32. 34.
Κέβης, II, 125.
Κερκίδας ὁ Μεγαλοπολίτης ἢ Κρὴς, ἐν τοῖς Μελιάμβοις, VI, 76.
Κλεάνθης, VII, 41. 89. 91. 92. 127. 128. 139. 142. 157.
ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς, VII, 87.
ἐν τῷ περὶ τῶν ἀτόμων, VII, 134.
ἐν τῷ περὶ χαλκοῦ, VII, 14.
βιβλία 174. VII. et sqq.
Κλεάνθης ὁ Ποντικὸς, IX, 15.
Κλέαρχος, II, 30.
ἐν τῷ Πλάτωνος ἐγκωμίῳ, III, 2.
Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν τῷ περὶ παιδείας, I, 9.
Κλέαρχος ὁ φιλόσοφος, I, 81.
Κλεινόμαχος ὁ Θούριος, II, 112.
Κλείταρχος ἐν τῇ δωδεκάτῃ, I, 6.
Κλειτόμαχος, IV, 67.
ἐν τῷ α΄. περὶ τῶν αἱρέσεων, II, 92.
Κλεόβουλος.
ἐπίγραμμα, I, 89.
αἴνιγμα, I, 91.
ἐπιστολὴ, I, 93.
Scripta, I, 89.
Κλεομένης.
ἐν τῷ παιδαγωγικῷ, VI, 75.
Κράντωρ, IV, 24. 25.
περὶ πένθους, IV, 27.
Κράτης Ἀθηναῖος, II, 126. IV, 23.

Κράτης Θηβαῖος, VI. 85. 86. 98.
πολλοὶ, IV, 23.
Κρατῖνος.
ἐν Ἀρχιλόχῳ, I, 12.
ἐν Κλεοβουλίναις, I, 89. [P]
ἐν Πυθαγοριζούσῃ, VIII, 37.
ἐν Ταραντίνοις, ibid.
ἐν τοῖς χείρωσι, I, 62.
Ψευδυποβολιμαίῳ, III, 28.
Κρίνις, VII, 62. 68.
ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ, VII, 71. 67.
Κρίτων, II, 121.
Κρότων ἐν τῷ Κατακολυμβητῇ, IX, 12.
Κωμικῶν τὶς, II, 108. IV, 20.
Λεκάνδριος ὁ Μιλήσιος, I, 28. 41.
Λεύκιππος, IX, 30 et ſqq. 46.
Λέων, III, 62.
Λόβων ὁ Ἀργεῖος, I, 34.
ἐν τῷ περὶ ποιητῶν, I, 112.
Λυκόφρων.
ἐν Σατύροις, II, 140.
Μενεδήμῳ, II, 140.
Λύκων, V, 16.
διαθῆκαι, V, 69.
ἄλλοι, V, 69.
Λυσανίας ὁ Αἰσχρίωνος, VI, 23.
Λυσίας, II, 40.
ἐν τῷ κατὰ Νικίου, I, 15.
κατ᾽ Αἰσχίνου περὶ Συκοφαντίας, II, 63.
Λυσίας ὁ Κεφάλου, III, 25.
Λῦσις ὁ Ταραντῖνος, VIII, 7.
ἐν ἐπιστολῇ πρὸς Ἵππαρχον, VIII, 42.
Οἱ τὰ περὶ Μάγων γράψαντες, I, 9.
Μανέθως.
ἐν τῇ τῶν Φυσικῶν ἐπιτομῇ, I, 10.
Μελάνθιος ὁ ζωγράφος.
ἐν τοῖς περὶ ζωγραφικῆς, IV, 18.
Μελέαγρος, VI, 99.
ἐν τῷ β΄. περὶ δοξῶν, II, 92.
Μέλισσος, IX, 24.
Μένανδρος ὁ κωμικός.
ἐν Ἱπποκόμῳ, VI, 83.
ἐν Διδύμοις, VI, 93.
Μένιππος, VI, 99. 100.
ἐν τῇ Διογένους πράσει, VI, 29.
ἄλλοι, VI, 101.
Μηνόδοτος, II, 104. IX, 115.
Μητρόδωρος, IX, 58.
ἐν τῷ περὶ εὐγενείας, X, 1.
ἐν τῷ Τιμοκράτει, X, 136.
Βιβλία, X, 24.
Μητροκλῆς.
ἐν ταῖς χρείαις, VI, 33.
Μίμνερμος, I, 60.
Μινύης, I, 27.
Μνησίλοχος, II, 18.
Μνησίμαχος.
Ἀλκμαίωνι, VIII, 37.
Μόλων, III, 34.
Μόνιμος, VI, 83.
Μουσαῖος, I, 3.
Μυρωνιανὸς Ἀμαστριανὸς, IV, 8.
ἐν ὁμοίοις, III, 40. [I, 10. nr. 12. et IV, 2. nr. 5. *Longol.*]
ἐν τοῖς ἱστορικοῖς κεφαλαίοις, X, 3.
ἐν τῷ α΄. τῶν ἱστορικῶν ὁμοίων κεφαλαίων, IV, 14 V, 36.
Ναυσιφάνης, IX, 102.
Νεάνθης, III, 3. 4. VI, 13. VIII, 55. 58.
Νεάνθης Κυζικηνὸς, I, 99. III, 25. VIII, 72. IX, 4.
Νεόφρων ὁ Σικυώνιος, II, 134.
Νικόλαος, X, 4.
Νικομήδης, IX, 15.
Νικόμαχος, VIII, 88.
Νικόστρατος ὁ Κλυταιμνήστρα, IV, 18.
Νουμήνιος, IX, 68. 102.
Ξάνθος, VI, 101.
ἐν τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέους, VIII, 63.
ὁ Λυδὸς, I, 2. [P]
Ξενοκράτης, IV, 11 et ſqq. IX, 19.
Scripta, IX, 18. 19.
ἄλλοι, V, 15.
Ξενοφάνης, I, 23 IX, 72.
ἐν ἐλεγεία, VIII, 36.
ἄλλοι, IX, 20.
Ξενοφάνης, ὁ Κολοφώνιος, I, 111.

Ξενοφῶν,

Ξενοφῶν, II, 29. 45.
ἐν Συμποσίῳ, II, 31. 32. VI, 14.
ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ, III, 34.
ἐν Κύρου παιδείᾳ, III, 34.
ἠθικὰ ἀπομνημονεύματα, III, 34.
Scripta, II, 57.
Ὀλυμπιόδωρος ὁ Ἀθηναίων προστάτης, VI, 23.
Ὅμηρος, I, 90. III, 7. VI, 85. VIII, 74. IX, 67.
Ὀνησίκριτος, VI, 84.
Ὀνήτωρ, II, 114.
ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Εἰ χρηματιεῖται ὁ σοφὸς, III, 9.
Ὀρφεὺς, I, 5.
Παμφίλη, I, 24. 68.
ἐν ὑπομνήμασι, I, 90.
ἐν λβ΄. ὑπομνημάτων V, 36.
ἐν β΄. ὑπομνημάτων I, 76.
ἐν ε΄. ὑπομνημάτων I, 98.
ἐν η΄. ὑπομνημάτων II, 24.
ἐν κε΄. ὑπομνημάτων III, 23.
Παναίτιος, II, 64. III, 37. VII, 41. 92. 142. 163.
ἐν τῷ περὶ τῶν αἱρέσεων, II, 87.
ὁ Στωϊκὸς ἐν τῷ περὶ εὐθυμίας, IX, 20.
Παρμενίδης, I, 107. IX, 22. 23.
ἄλλος, IX, 29.
Πασιφῶν ὁ Ἐρετρικὸς, II, 61. VI, 73.
Παυσανίας Ἡρακλειτιστὴς, IX, 15.
Πεισίστρατος ὁ Ἐφέσιος, II, 60.
Πεισιστράτου ἐπιστολαὶ, I, 53.
Περίανδρος.
ἐπιστολαὶ, I, 99.
Περσαῖος, II, 61. VII, 120.
ἐν ταῖς ἠθικαῖς σχολαῖς, VII, 28.
ἐν ὑπομνήμασι συμποτικοῖς, VII, 1.
Scripta, VII, 36.
οἱ περὶ Πινάκων γράψαντες, VII, 188.
Πίττακος.
ᾀδόμενα, I, 78.
ἐπιστολαὶ, I, 81.
Scripta, I, 79.
Πλάτων, I, 29. 41. 77. 99. VII, 131. IX, 72.
ἐν Μένωνι, II, 38.
ἐν Πρωταγόρᾳ, I, 108. IX. 50. 55.
ἐν Θεαιτήτῳ, II, 18. 29. IX, 50. 55.
ἐν Συμποσίῳ, II, 28. III, 34.
ἐν Εὐθυδήμῳ, II, 30. IX, 52.
ἐν τῷ σοφιστῇ, IX, 25.
ἐν Ἀπολογίᾳ, II, 39. 45. III, 34.
ἐν Φαίδωνι, II, 42.
ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, II, 65. III, 36.
ἐν Ἀντερασταῖς, III, 4. IX, 36.
ἐν Φαίδρῳ, III, 25. 38.
ἐπιγράμματα, III, 29 et sqq.
διαθῆκαι, III, 41.
ἠθικὰ ἀπομνημονεύματα, III, 34.
ἐν πολιτείᾳ, III, 34. VIII, 83.
νόμοι, III, 34.
ἐν Λύσιδι, III, 35.
ἐν Παρμενίδῃ, IX, 23. 25.
Scripta, III, 57 et sqq.
Πλάτωνες πολλοὶ, III, 109.
Πλούταρχος, IX, 60.
ἐν τῷ Λυσάνδρου βίῳ καὶ Σύλλα, IV, 4.
Πολέμων, II, 104. III, 46. IV, 18. V, 85. [P]
Πολύαινος, II, 105.
Πολύκριτος ὁ Μενδαῖος.
ἐν τῷ α΄. τῶν περὶ Διονύσου, II, 63.
Πολύευκτος ὁ Ῥήτωρ, VI, 23.
Ποσείδιππος, VII, 27. [ἐν μεταφερομένοις, VII, 1. nr. 24. Longol.]
Ποσειδώνιος, VII, 39. 41. 62. 84. 92. 142. 157. IX, 68.
ἐν γ΄. περὶ μετεώρων, VII, 135.
ἐν ιζ΄. περὶ μετεώρων, VII, 144.
ἐν τῇ μετεωρολογικῇ στοιχειώσει, VII, 138. 152.
ἐν τῷ περὶ Θεῶν, VII, 139. IX, 51.
ἐν τῷ α΄. περὶ θεῶν, VII, 148.
ἐν τῷ ιγ΄. περὶ θεῶν, VII, 138.
ἐν τῷ α΄. τοῦ φυσικοῦ λόγου, VII, 134.
ἐν τῷ ϛ΄. τοῦ φυσικοῦ λόγου, VII, 145.
ἐν τῷ η΄. τοῦ φυσικοῦ λόγου. VII, 153. 154.
ἐν ιε΄. τοῦ φυσικοῦ λόγου. VII, 140.
ἐν ιβ΄. τοῦ φυσικοῦ, VII, 149.
ἐν β΄. περὶ εἱμαρμένης, VII, 149.

ἐν τῷ περὶ κριτηρίου, VII, 54.
ἐν τῇ περὶ λέξεως εἰσαγωγῇ, VII, 60.
ἐν τῷ περὶ τελῶν, VII, 87.
ἐν τῷ περὶ μαντικῆς έ. VII, 149.
ἐν τῷ ά τοῦ ἠθικοῦ λόγου, VII, 91.
ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς, VII, 91. 129.
ἐν τῷ ά. περὶ καθηκόντων, VII, 124. 129.
ἐν τῷ β'. τοῦ φυσικοῦ λόγου, I, 134. 140.
ἐν τῷ ά. περὶ κόσμου, VII, 142.
ὁ Στωϊκὸς, X, 4.
Ποταμίλλα, VIII, 63.
Ποτάμων ἐν στοιχειώσει, I, 21.
Πραξιφάνης, III. 8.
Πραΰλος.
Πρωταγόρας, IX, 54.
ἐν ἀντιλογικοῖς, III, 37.
Scripta, IX, 54.
ἄλλοι, IX, 56.
Πτολεμαῖος.
Πυθαγόρας, VIII, 6. 7.
τὰ περὶ Σκύλλης, VIII, 47.
ἐπιστολὴ, VIII, 49.
Libri, VIII, 7. 13.
ἄλλοι, VIII, 46.
Σαβῖνος περὶ μελετητικῆς ὕλης δ'. III, 47.
Σάτυρος, I, 68. 82. II, 26. III, 8. VIII, 59. 60.
ἐν τοῖς βίοις, II, 12. VIII, 53. 58.
ἐν τῷ δ'. τῶν βίων, VI, 80.
βίων ἐπιτομή. Vide Ἡρακλείδης.
Σέλευκος.
ἐν ά περὶ φιλοσοφίας, III, 109.
ὁ Γραμματικὸς, IX, 12.
Σέξτος, IX, 87.
ὁ ἐμπειρικὸς, IX, 116.
ἐν τῶν Σκεπτικῶν δέκα βιβλίοις, IX, 116.
Σειληνός.
ἐν τῇ ά. τῶν ἱστοριῶν, II, 12.
Σιμμίας, II, 144.
Σίμων, II, 122. 123.
πολλοὶ, II, 122. 123.
Σιμωνίδης, I, 76. 90. IV, 5. 45. VIII, 65.
Σκυθῖνος ὁ τῶν Ἰάμβων ποιητὴς, IX, 16.
ὁ Στωϊκὸς, IX, 16.
Σόλων.
ἐλεγεῖα, I, 47. 49. 50. 52.
ᾀδόμενα, I, 61.
ἐπιστολαὶ, I, 64.
Scripta, I, 61.
Σώφιλος ἐν γάμοις, II, 120.
Σοφοκλῆς Οἰνομάῳ, IV, 35. [P]
Σπεύσιππος ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων, IX, 23.
ἐν τῷ Πλάτωνος περιδείπνῳ, III, 2.
Scripta, IV, 4.
ὁ Ἰατρὸς, IV, 5.
Σπίνθαρος, V, 92.
Στησικλείδης ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ Ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ, II, 56.
Στίλπων, II, 120.
Στράτων, V, 58. διαθῆκαι, V, 62.
ἄλλοι, V, 61.
Σφαῖρος, VII, 159. IX, 15.
Scripta, VII, 179.
Σωσίβιος ὁ Λάκων, II, 115.
Σωσίθεος ὁ ποιητὴς, VII, 172.
Σωσικράτης, I, 38. 49. 68. 75. 95, 106. VII, 163.
ἐν διαδοχαῖς, VIII, 8.
ἐν γ'. διαδοχῶν, VI, 13.
Σωσικράτης ὁ Ῥόδιος, II, 84.
Σώφρων ὁ Μιμογράφος, III, 18.
Σωτίων, I, 98. IX, 5. 18. 20. 21. 115.
ἐν β'. τῶν διαδοχῶν, II, 74.
ἐν β'. / ἐν κγ'. / ἐν τῷ δ'. / ἐν τῷ ή. / ἐν τῷ ζ'. } τῆς διαδοχῆς { I, 1. 6. / VI, 26. / VIII, 183.
ἐν διαδοχαῖς, V, 86. VIII, 86.
ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φιλοσόφων, II, 112.
ἐν τῷ ιά. IX, 110.
ἐν τοῖς ιβ'. τῶν ἐπιγραφομένων Διοκλείων ἐλέγχων, X, 4.
Ταρσικοὶ, IV, 58.
Τηλαυγής.
ἐπιστολὴ, VIII, 53. 74.
ἐν τῇ πρὸς Φιλόλαον, VIII, 53.
Τίμαιος, VIII, 10. 60. 66. 71.

ἐν

ἐν ιέ. τῶν ἱςοριῶν, VIII, 51.
ἐν δ'. VIII, 71. 72.
ἐν τῇ ά. καὶ β'. VIII, 66.
ἐν τῇ θ'. VIII, 54.
ἐν τῇ ιή. VIII, 60.
ἐν τῇ β'. I, 114.
ἐν ἱ. τῶν ἱςοριῶν, VIII, 11.
Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος.
ἐν τῷ περὶ βίων, III, 5. IV, 4. V, 1. VII, 1.
Τιμοκράτης, X, 4.
ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις εὐφραντοῖς, X, 6.
ἐν τῷ γ'. X, 23.
ἐν τῷ Δίωνι, V, 1. 2.
Τίμων, II, 55. 62. 66. 107. 126. III, 26. IV, 33. 34. 42. 67. V, 11. VII, 16. 161. 170. VIII, 67. IX, 6. 18. 23. 25. 40. 52. 69. 102. 107. X, 2.
ἐν Σίλλοις, I, 34. II, 6. 19. VII, 15. VIII, 36. IX, 65. 112.
ἐν τῷ Πύθωνι, IX, 65. 67. 76. 105.
ἐν τοῖς Ἰνδαλμοῖς, IX, 67. 105.
ἐν τοῖς περὶ αἰσθήσεων, IX, 105.
ἐν τοῖς Ἰάμβοις, IX, 110.
Ἀρκεσιλάῳ περιδείπνῳ, IX. 115.
Scripta, IX, 110. 111.
Φαβωρῖνος, III, 37. V, 41. IX, 29.
ἐν παντοδαπῇ ἱςορίᾳ, II, 1. 11. 20. 38. 40. III, 3. 19. IV, 54. 63. V, 5. 9. 77. VI, 25. 73. VIII, 15. 83. IX, 34. 50. 87.
ἐν ή. παντοδαπῆς ἱςορίας, III, 24. VIII, 47. [?]
ἐν ά. ἀπομνημονευμάτων, I, 79. II, 23. 39. 40. III, 19. 25. V, 76. IX, 20.
ἐν τῷ β'. ἀπομν. etc. IV, 5. VI, 89.
ἐν γ'. ἀπομνημονευμάτων, III, 40. VIII, 12.
ἐν τῷ έ. ἀπομν. etc. III, 62. IX, 23.
ἐν ἀπομνημονεύμασι, III, 48. VIII, 53. 73. 90.
Φαίδων, II, 105.
Φανίας ὁ Ἐρέσιος, II, 65.
ἐν τῷ περὶ Σωκρατικῶν, VI, 8.
ἐν τῷ ά. τῶν Ποσειδωνίων σχολῶν, VII, 41.
Φανόδικος, I, 31. 82. 83.
Φερεκύδης ὁ Σύριος, I, 119.
ἐν ἐπιςολῇ, I, 122.
Φιλήμων ὁ Κωμικός, VI, 87.
ἐν φιλοσόφοις, VII, 27.
Φίλιππος ὁ Μεγαρικός, II, 113.
Φίλισκος ὁ Αἰγινήτης, VI, 73.
Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος.
Ἐπινομὶς, III, 37.
Φιλόλαος, VIII, 84.
Φιλόδημος, X, 24.
ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῷ ἱ. τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως, X, 3.
Φιλόχορος, II, 44. IX, 55.
Φίλων, III, 40. ὁ Ἀθηναῖος, IX, 67.
Φλέγων.
ἐν τῷ περὶ μακροβίων, I, 111.
Φρύνιχος, IV, 20.
Φύλαρχος, IX, 115.
Φυσικῶν τις, X, 90.
Φῶκος.
ναυτικὴ ἀςρολογία, I, 23.
Χαμαιλέων, III, 46. V, 92.
Χίλων.
Χοίριλος, I, 24.
ἐπιςολή, I, 73.
Χρύσιππος, VII, 57. 62. 65. 68. 79. 84. 89. 92. 102. 127. 129. 151. 157.
ἐν ά. παροιμιῶν, VII, 1.
τῷ περὶ πολιτείας, VII, 131. 138.
ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ὅροις, VII, 67.
τῷ ά. τῶν φυσικῶν, VII, 29. 134. 136. 141. 142.
τῇ ιβ'. περὶ ψυχῆς, VII, 50.
ἐν τῇ ιβ'. τῶν φυσικῶν, VII, 54.
ἐν τῇ β'. τῶν φυσικῶν, VII, 55. 157.
ἐν τῷ περὶ ὅρων, VII, 60.
τῷ ά. περὶ λόγου, VII, 39. 54.
ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς τέχναις, VII, 71.
ἐν τῷ ά. περὶ τελῶν, VII, 84. 87. 91.
ἐν τοῖς περὶ τοῦ καλοῦ, VII, 101. 128.
ἐν τοῖς περὶ ἡδονῆς, VII, 103.
ἐν τῷ περὶ παθῶν, VII, 110.
ἐν τῷ ά περὶ βίων, VII, 121. 129.
ἐν τῷ περὶ τοῦ κυρίως κεχρῆσθαι Ζήνωνα ὀνόμασι, VII, 122.

ἐν τῷ δ'. τῶν ἠθικῶν ζητημάτων, VII, 120.
ἐν τῷ α'. περὶ δικαιοσύνης, VII, 129.
ἐν τῷ περὶ ἔρωτος, VII, 130.
ἐν τῷ ια'. περὶ θεῶν, VII, 148.
ἐν τῷ α'. περὶ ἀρετῶν, VII, 125. 127.
ἐν τῷ περὶ κενοῦ, VII, 140.
ἐν τοῖς περὶ εἱμαρμένης, VII, 149.
ἐν τῷ β'. περὶ Μαντικῆς, VII, 149.
ἐν γ'. τῶν φυσικῶν, VII, 150. 151.
περὶ τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων, VII, 187.
ἐν τῷ περὶ τῶν μὴ δι' ἑαυτὰ αἱρετῶν, VII, 188.
ἐν τῷ γ'. περὶ δικαίου, VII, 188.
ἐν τῷ β'. περὶ βίου καὶ πορισμοῦ, VII, 188.
ἐν τῷ α'. περὶ προνοίας, VII, 139. 142.
Ἐπιςόλια, X, 3.
Scripta, VII, 190 et sqq.
ἄλλοι, VII, 186. [¶]

CAPVT XXIV (olim XX)

DE OPPIANO

I. *Oppiani aetas.* II. Ἁλιευτικὰ et Κυνηγετικά. III. *Horum codd. et editiones.* IV. *Vbi et de Graecis in illa scholiis.* Ἰξευτικὰ *et Eutecnii paraphrasis.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

OPPIANVS a), Anazarbeus b), Cilix, matre Zenodota, patre Agesilao, viro opulento et philosophiae dedito, qui, quum imperatori, L. Septimio Seuero Anazarbum venienti, cum reliquis ciuibus obuiam ire neglexisset, ab eo in insulam maris Adriatici Meliten siue Maltam relegatus est. Filius a patre in bonis litteris enutritus eiusque in exsilio comes animum ad poesin adpulit et poema de piscatione obtulit siue eidem imperatori Seuero, vt *Sozomenus* c) auctor est, siue, vt alii d) testantur, et inspectio [¶] ipsa poematis euincit, Antonino

a) Alius *Oppianus* ad quem M. Varronis litterae apud Gellium lib. XIV. cap. 7. Alius item malus poeta, Oppianus, quem non vno in loco perstringit Martialis.

b) Sic auctor anonymus graecus vitae Oppiani: vt adeo Anazarbi incolas intelligat poeta 3. ἁλιευτ. v. 205 sq. quos distinguere videtur ab incolis Corycii, (quae hodie Turcis Carachisar siue Churoho,) quam Oppiani patriam faciunt Suidas et alius vitae eius auctor, [aliusque in cod. Matrit.] respicientes forte ad 3. ἁλιευτ. v. 8 sq. *Fabric.* Sed quam parum fidei tribuendum sit nugatori illi graeco, anonymo auctori vitae Oppiani, docet cl. *Schneider.* post praefat. suae edit. pag. XXVII. *Harl.*

c) Praefat. ad hist. eccles. Theodosio iuniori inscriptam: Τοιοῦτος πάλαι ἐγένετο Σεβῆρος ὁ Καῖσαρ περὶ Ὀππιανὸν τὸν ἐν τοῖς μέτροις τῶν ἰχθύων τὰ γένη καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν θήραν ἀφηγησάμενον μετρίως ποιήσεως χρυσοῦν κατὰ στίχον Ὀππιανῷ δωρησάμενος, ὡς χρυσᾶ ἔπη τὰ τοῦ Ὀππιανοῦ εἰς ἔτι νῦν παρὰ τοῖς πολλοῖς ὀνομάζεσθαι.

d) Suidas etc. Sane Antoninum adloquitur lib. I. de piscibus v. 3. γαίης ὕπατον κράτος Ἀντωνῖνε. Vtrumque vero et Seuerum et Antoninum lib. II. v. 683. Ἄμφω θεσπέσιός τε πατὴρ καὶ φαίδιμος υἱὸς ἐκ τῶν μοι γλυκὺς ὅρμος ἀνακτορίης πεπέτασαι, et lib. IV. v. 5. αὐτός τ' Ἀντωνῖνε καὶ υἱέος ἠγάθεον κῆρ. Sic lib. I. Cyneget. v. 3. Αὐσονίου Ζηνὸς γλυκερὸν θάλος Ἀντωνῖνε, vbi per *Ausonium Iouem* ipsi Seuerus adhuc viuens intelligitur. Caracalla a Seuero in regni consortium adscitus est a. C. 198. obiit a. 211. Fallitur enim Syncellus, qui pag. 352. 353 Oppianum refert ad tempora M. Aurelii Antonini, philosophi. *Fabric.* Küster ad Suidam II. voc. Ὀππιανός, p. 703. verba Suidae ἐπὶ Μάρκου

nino Caracallae, eius filio, verum superstite adhuc Seuero patre, in ludis saecularibus e) anno Christi 204. illique elegantiam ingenii sui ita probauit, vt non modo remissionem exsilii parenti impetraret, sed et pro singulis versibus, (vicies mille f) fuisse Suidas testatur, aureos inde dictos,) praemii loco ab imperatore ferret singulos numos aureos. In patriam reuersus exstinctus est, non diu post grassante pestilentia, quum annum aetatis non vltra tricesimum adtigisset, monumento illius post mortem hoc fuit inscriptum epigramma:

> 'Οππιανὸς κλέος ἄλον ἀοιδῶν g), ἀλλά με μοίρης
> Βάσκανος ἐξήρπασε h) μίτος, κρυερός δ' ἀΐδης τε i).
> Καὶ νέον ὄντα κατέσχε τὸν εὐεπίης ὑποφήτην,
> Εἰ δὲ πολύν με χρόνον ζωῆς k) μίμνειν φθόνος αἰνὸς
> Εἴασεν, οὐκ ἄν μοί τις ἴσον κλέος l) ἔλλαχε φωτῶν.

Quod ita vtcumque transtuli, quum acumen poetae in primis duobus versibus ab aliis interpretibus praeteritum videam m):

> *Oppianus palmam vatum rapui, inuida sed me*
> *Fati immaturo rapuit vis funere in orcum;*
> *Ac iuuenem me morte tenet suadaeque sequestrem.*
> *Nempe pepercisset nostris liuor malus annis,*
> *Nulli hominum mecum par gloria lausque fuisset.*

[E P I M E T R O N.

Saxius quoque in Onomast. I. pag. 344. collocat Oppiani aetatem in a Chr. 204. eiusque tumulo incisum epigramma, notat, superesse apud *Murator.* DCCXXVII. 1. qui quidem id repetiit ex cod. msto bibl. Ambrosianae cum iisdem vitiis, quae vulgatos obsident codd. atque in vita Oppiani graece scripta apud Rittershus. quaedam vocabula aliter leguntur. Sed contro-

κα Ἀντωνῖνα intelligit de *Caracalla*, quem in nummis veteribus *Marcum Antoninum* interdum adpellari constet; et sub eo floruisse Oppianum scribit. Sed confer, quae ex Schneideri notis paullo post adnotata sunt. *Harl.*

e) Hoc *Scaliger.* ad Euseb. pag. 222. colligit ex lib. II. ἁλιευτ. v. 685. πολλαῖς ἐν δεκάδεσσιν ἑλισσομένων ἐνιαυτῶν, quae saeculi romani descriptio est ex decem ἐν δεκάδεσσι annorum constantis. Et quamquam *Tillemontius* tom. III. hist. imperator. pag 229. illam coniecturam Scaligeri leuissimam vocat, nihil tamen adfert, qua illa infringatur. Ibidem ait, in graeca Oppiani vita tradi quaedam, quae defendi nequeant. Neque tamen subiungit certa, quibus fides illis detrahatur, argumenta.

f) Videtur Suidas computasse omnes versus omnium poematum Oppiani: nam quinque libri Halieuticon non plures continent versus, quam 5648. *Fabric.* Quod de dono splendidissimo traditur, ad vnum de piscatione carmen pertinere, ex Sozomeno et ipso scriptore vitae Oppiani clarum esse, monet *Schneider* l. mox memorando pag. 348. Et nollem, ait, Rittershusius ac Windingius ingenium digitosque in supputandis rationibus Suidae contriuissent, quum fere omnia, quae de Oppiano traduntur, dubia et incerta sint. adde eumdem ad vitam gr. Oppiani pag XXIX. *Harl.*

g) ἀέθλων, *Schneider*, qui id epigramma e codd. dedit emendatius in gr. vita Oppiani pag. XXVI. ἀοιδῶν, *Rittershus. Harl.*

h) ἐξήρπαξε, *Schneid. Harl.*

i) κρ. τ' Ἀΐδας με, *Rittershus* et *Schn. Harl.*

k) ζωὸν, *Schneid.* et *Rittershus. Harl.*

l) γέρας, *Schneid.* et *Rittershus. Harl.*

m) Aliam versionem metr. dedit *Rittershus.* in prooemio edit. ipsius de vita, ingenio, carminibusque Oppiani et dicendi genere, quod valde celebrat, praemisso. *Harl.*

controuersia, quae de Oppiani aetate magna est, facile componitur, si cum *Schneidero* V. C. (vti iam in Introd. in hist. L. Gr. I. vbi pag. 225 sqq. de Oppiano egi paullo fusius, adnotaui,) auctorem carminis de piscatione, fuisse ab eo, qui de venatione versus pepigit, omnino diuersum statuimus. Ille quidem in animaduerss. ad libr. I. de venatione pag. 345 sqq. multus de aetate Oppiani, demonstrasse sibi videbatur, Oppianum vers. 10. de venat.

τῷ ῥὰ πατὴρ, κρατερῇσι κτησάμενος παλάμῃσι,

(vbi olim legebatur τόν ῥα - μεγάλῃσι etc.) h. e. *cui pater orbis imperium habere dedit, quod ipse validis lacertis acquisierat*, respexisse bella ciuilia Seueri, quibus quum *Albinum* denique, imperii aemulum, vicisset, et paullo post, bello Parthico profligato, Ctesiphontem cepisset, filium maiorem, *M. Aurelium Antoninum* primum a. V. C. 951. circa hiemem imperii participem fecit, Oppianum igitur hoc de venatione carmen paullo post ea tempora scripsisse videri, viuo adhuc Seuero, qui demum a. V. C. 964. d. 4. Febr. obiit. Tum, postquam Tillemontii, Fabricii, Scaligerique sententias examinauit, addito testimonio innominati auctoris, qui vitam Oppiani scripsit, haud quidem certo tutoque, et multis de varietate lectionis et de dissensu veterum, cui imperatori Oppianus poemata sua dedicarit, in medium prolatis, ait, satis adparere, mirifice falli cum Scaligero Vossium, qui in libro de poetis graecis pag. 221. scripsit, Caracallae ἁλιευτικὰ dedicata fuisse, viuo adhuc Seuero patre, Cynegetica vero eidem, mortuo patre. Contra adfirmat, carmen de venatione ab Oppiano, nisi paene puero adhuc, et germanae indolis linguae graecae prorsus ignaro, scribi non potuisse. „Comparent, ait, quaeso viri intelligentes, et graecae linguae probe periti elegantiam librorum de piscatione, cum duritie, fere dixerim barbarie dictionis, quae per quatuor reliquos Cynegeticorum libros vbique magis latinae linguae indolem, quam graecae dictionis natiuum et germanum nitorem prae se fert; considerent vniuersi operis totiusque de venatione disciplinae partes, quam male structae, quam inepte verbis et sententiis coniunctae sint, nec, credo, dubitabunt, sententiae nostrae accedere." Verum pag. 404. ad libr. III. de piscatione vulgarem sententiam omnino damnat, et diserte pronuntiat, auctorem carminis *de venatione* Apamea oriundum, (quam patriam suam ipse libro II. v. 27. clare indicat,) qui, imperante Caracalla Seueri filio scripserat, plane diuersum esse ab *Oppiano*, *Halieuticorum auctore*, qui sub Marco Antonino eiusque filio Commodo, (euius tamen vltimum imperium non adtigit,) in viuis fuit, et carmen suum de piscatione iisdem dedicauit: quod iam olim Eusebius et Suidas adfirmarunt. Argumentum ducit ex eo, quod *Athenaeus*, (qui M. Antonini aetate vixit,) lib. XII. pag. 537. Commodum aequalem sibi nominat, τὸν καθ' ἡμᾶς Κόμμοδον· libro vero I. pag. 13. *Oppianum*, Halieuticorum scriptorem, Cilicem, paullo ante suam aetatem scripsisse adfirmat his verbis, τὸν ὀλίγῳ πρὸ ἡμῶν γενόμενον Ὀππιανὸν Κίλικα. Suam ille V. D. sententiam vberius exponit et potissimum probat ex insigni per vtrumque carmen ingenii dictionisque diuersitate cum in toto corporis habitu, tum in singularum partium conformatione; quae diuersitas tanta illi videtur, vt nulla vmquam ratione a sensu iudicioque suo impetrare potuerit, vt libros de Venatione et Piscatione ab eodem auctore profectos esse crederet. Quae postquam paullo latius explanauit, (et ego magnam illius iudicii partem iam repetii in Introd. l. c. pag. 230 sq.) ingeniose ostendit, vnde nata sit manifesta similitudo, quae plurimis sane locis cum in singulorum verborum forma et vsu, in quibus nonnulla sunt a vulgari consuetudine remota, tum in quibusdam sententiarum figuris, quatuor de Venatione

tione libris cum carmine de Piſcatione intercedit. Schneiderus tamen grauem nactus eſt aduerſarium, *Belin de Ballu*, qui in prolegom. ad ſuam edit. ope duarum emendationum ex duplici Oppiano vnum, qui Seueri et Caracallae temporibus vixerit, reſtituiſſe ſibi videtur. Sed conſ. cenſorem in Bibliothek der alten Litteratur und Kunſt, part. III. Gotting. 1788. 8. pag. 78 ſqq. — Idem *Schneider*, V. D. poſt praefat. pag. XXVI ſqq. poſuit vitam gr. ab auctore innominato profectam, et varie ex variis codd. proditam de pluribusque exemplis in vnum redactam, ſpuriis multis et plane ineptis, quae ſequior aetas breui ſcriptiunculae adſtruxerat, omiſſis: eamque notis illuſtrauit criticis. Sub harum finem, „verbum, inquit, adhuc addam de vita Oppiani, quam a *Fr. Roſtgardo* Pariſiis in biblioth. publ. ex cod. nr. MCCXIX. deſcriptam cum Ixeuticis edidit *Erasmus Windingius*. A *Conſtantino Manaſſe* n) profectam eſſe, ex inſpectione codicis vetuſti ſibi conſtare, ait *d'Orville*, qui multis locis exemplum *Windingii* eximie emendauit Obſſ. miſcell. vol. IV. pag. 376. Habebat eam etiam cod. regius nr. MMDCCXXXVII. manu Angeli Vergitii ſcriptus, quem apud Brunckium inſpeximus; ſed nullibi auctoris nomen adparet; ſcriptura vero vt plurimum cum codice, a *d'Orvillio* inſpecto, conuenit. Eſt tamen in bibl. regia codex nr. MMDCCXXXVI. qui vitam Oppiani cum hoc indice praefert: *Κωνςαντίνȣ τȣ̃ Μανασῆ γένος Ὀππιανȣ̃ διὰ ςίχων πολιτικῶν ἐμμέτρων.*" Sed haec ſufficiant ad ſupplenda ea et emendanda, quae Fabricius noſter de vno Oppiano et de auctore vitae Oppiani ſcripſerat. *Harl.*]

II. Exſtant huius Oppiani carmine heroico ſcripti ἉΛΙΕΥΤΙΚΩ͂Ν o) ſiue *de Piſcatione libri quinque* ad imperatorem Antoninum Caracallam: et ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΩ͂Ν ſiue *de Venatione*

n) Vide paullo poſt tradita de cod. Veneto.

o) Alios huius argumenti ſcriptores laudat *Athenaeus* lib. I. pag. 13. *Suidas* in Κοιλιος, vbi Seleucum Tarſenſem refert inter eos, qui ἁλιευτικὰ ſcripſerunt proſa. At in Σέλευκος teſtatur, Seleucum Emiſenum ſcripſiſſe libros quatuor ἁλιευτικῶν carmine epico. [conſ. Schneid. praeſ. p. XXIII ſq.] Plures memorant *Lilius Gyraldus* dialogo 4. de poetis, et *Rittershuſius* in prolegomenis ad Oppianum. *Damoſtrati* libros viginti ἁλιευτικῶν citant *Aelianus* lib. XIII. cap. 21. lib. XV. cap. 19. [et *Eudocia* pag. 128. adde de eo et de *Agathocle*, Atracio, qui idem argumentum oratione proſaica tractauerat, atque Aeliani aetatem praeceſſiſſe videtur, *Schneid.* praeſ. pag. XXIV ſq. *Harl.*] Scriptoribus Cynegeticon, ab eodem Rittershuſio memoratis, addendus *Arrianus*, Nicomedienſis, de quo ſupra. Verſus poſtremus ἁλιευτικῶν Oppiani apud Suid. in Ἀσφάλιος. Halieutica Oppiani memorat *Athenaeus* lib. I. dipnoſophiſt. pag. 13. laudans τὸν ὀλίγῳ πρὸ ἡμῶν γενόμενον Ὀππιανὸν τὸν Κίλικα. *Hieronymus* in Chron. ſub M. Antonino, philoſopho, quem perperam ponit pro Antonino Caracalla. *Oppianus Cilix poeta agnoſcitur, qui Halieutica miro ſplendore ſcripſit.* Idem in Ezech. 47. *Aiunt autem, qui de animantium ſcripſere naturis et proprietate, qui ἁλιευτικὰ tam latino quam graeco docuere ſermone, de quibus Oppianus Cilix eſt poeta doctiſſimus, centum quinquaginta tria eſſe genera piſcium* etc. Omitto iuniores grammaticos graecos, qui dictis Oppiani paſſim vtuntur, tantum noto memoria lapſum Rittershuſium, qui in prooemio de vita Oppiani †† 8. b. adfirmat, Oppiani carmina laudari etiam ab Aeliano περὶ ζώων ἰδιότητος. Philen enim dicere voluit, qui Oppianum paſſim ſequitur, licet nomine tenus, quod memini, numquam Oppianum compellat. Commentario Halieutica illuſtrauit *Iohannes Tzetzes*, in vſum filii ſui, vt praemiſſi ab eo Iambi teſtantur. Hunc, vel excerpta ſaltem eius inter ſcholia graeca ad halieutica ex tribus codd. MSS. collecta edidit in ſua Oppiani editione Conradus Rittershuſius. Paraphraſis graeca in Halieutica concinnata ab *Eutecnio*, ſophiſta, hactenus lucem non adſpexit. *Iohannis* vero *Diaconi Galeni* ſcholia graeca in Oppianum de Piſcibus, quae MSta memorat *Labbeus* bibl. nou. MSS. pag. 111. haud diuerſa eſſe videntur ab iis, quae Rittershuſius edidit.

Venatione libri quatuor, ita, vt *quintus* siue [?] postremus interciderit *p*). Nam de hoc argumento quoque illi quinque libros compositos fuisse, graecus auctor vitae Oppiani diserte testatur. Et hos eidem Antonino Caracallae ab auctore inscriptos paullo ante obseruaui.

III. [Primum de *codd. msstis*, dein de *editionibus* verba faciam. *Rittershusius* tres adhibuit codd. msstos, duo ex bibl. *Heidelbergensi*, quorum alter continet integros quinque libros Halieuticωn; alter tres tantum priores libros, et vnum cod. ex bibl. Friderici Sylburgii, qui cod. tres tantum priores libros Halieut. habet, eosque pluribus scholiis, tum inter lineas versuum, tum ad oram adpositis, illustratos. Cum eodem Rittershusio Sylburgius Cynegeticωn emendationes quasdam ex V. C. excerptas vltro communicauit. Scholia, quae, Rittershusius adfirmat, se ex tribus illis msstis bona fide descripsisse et in formam, quam dedit, digessisse, in praefatione, illis praemissa, pag. 5. fatetur, se, num eadem sint, quae Aldus iam olim promisisset, dicere non posse; pag. autem 8. suspicatur, illorum auctorem esse Tzetzem, grammaticum: id, quod colligit ex eius versibus, quos, Halieuticis praefixos, ex cod. Sylburgiano adscripsit. Atque consentit Schneid. in praef. p. XI. pag. autem XIX. coniicit, plurima sequiore aetate a Tzetze aliisque grammaticis vetustioribus scholiis, quae et ipsa recentiores habebant auctores, fuisse adstructa, inepta pleraque et ridicula. — Ex cod. *Salmanticensi* et *Vaticano* Schottus quosdam suppleuit versus, vt ipse postea Fabric. adnotauit. — Quatuor codices in bibl. *Vaticana* consuluerat *Hippolytus Saluianus*, atque inde scripturas aliquot praeclaras retulerat in opus de Aquatilibus, notante Schneidero in praef. pag. XII. — *D'Orville* in notis ad Wassii obss. in Oppianum, (de quibus infra sermo erit,) hinc inde laudauit lectiones codicis scripti. — Quatuor codd. msstos, qui in bibl. *Parisiensi* adseruantur, contulit cl. Schneider. de iisque aliisque, quos *Guietus* laudat, intelligenter fuseque iudicauit in praefat. et *Fr. Guieti*, critici pari sagacitate atque audacia, (qui etiam in Oppiano plurimos versus, totumque librum *de piscatione* quartum, spurios pronuntiare ausus est,) lectiones atque coniecturas, exemplo editionis Rittershus. adscriptas, maximam partem exscripsit. Pag. XX sq. praef. idem de codice paraphraseos in Oppiani Halieutica, quem habuit *Conr. Gesnerus* et memorauit in praefatione ad historiam aquatilium, quam et pluribus argumentis auctiorem, quam in cod. Parif. MMDCCXXXV. exstitisse, et a Tzetze profectam esse, probabili docet ratione. — *Bellin de Ballu* contulit duo codd. Parisin. et habuit collationes codicis Veneti atque Vaticani, qui multas praeclaras lectiones et nouum vers. I. 292. suppeditauit. vide eius praefat. p. XXX. Ope illorum variar. lectionum multae a Schneidero vel receptae vel inuentae lectiones pondus atque auctoritatem acceperunt. Sequitur, vt ordine persequar codices, quorum notitiam ex catalogis parare mihi licuit.

Venetiis in bibl. D. Marci sunt in cod. CCCCLXVI. Oppiani libri de piscatione; — in cod. CCCCLXVIII. de piscat. libri V. de venatione libri III. priores; — in cod. CCCCLXXVIII. de piscat. libr. V. — in cod. CCCCLXXIX. de venat. libri V. in margine habentur animalium imagines. Sequitur Oppiani vita versibus politicis exscripta a *Constantino*

p) Qui iam aetate Suidae, *quatuor* de Venat. libros laudantis, non amplius exstitisse videtur. vid. Schneider. not. pag. 348. *Harl.*

tino Manasse: — in cod. CCCCLXXX. de piscat. libri V. cum scholiis quibusdam, inter lineas scriptis, et de venatione: teste catal. codd. gr.

Mediolani in bibl. Ambrosiana, cod. membran. item alter bombycinus et alius, auctore *Montfaucon* in diario ital. pag. 18.

Florentiae in monasterio Halieutica cum scholiis, teste eodem, ibid. pag. 370. — Ibidem in biblioth. *Laurent. Medicea*, teste *Bandin.* in catal. codd. gr. tom. II. col. 77 sqq. cod. III. plut. 31. Opp. de piscat. libri V. cum anonymi gr. vita Oppiani et capitum indice, varia piscium genera, de quorum piscatione agitur, complectente, nec non cum scholiis marginalibus: cod. scriptus est manu *Manuelis Sphineae*, a. 6799. (a. Chr. 1291.) Sequuntur de venatione libri IV. cum paraphrasi anonymi, margini adscripta, quam Bandinius suspicatur, eamdem esse, cuius meminit Lambecius, adfirmans, exstare in ipsa Eutecnii, sophistae, paraphrasi gr. in opp. Ixeutica etc. (vid. mox §. IV. not. *l.*) Praecedunt iambici versus octo in ipsam paraphrasin, et alii hexametri quatuor in Oppiani laudem. — p. 99. cod. XXVII. plut. 31. de venatione, cum vita poetae. — pag. 120. cod. membran. XXXIX. de piscat. libri V. cum glossis interlinearibus. — pag. 142. cod. 16. plut. 32. chart. scriptus a. Chr. 1281. de venat. lib. IV. et de piscatione libri V. — tom. III. col. 365. cod. XXI. plut. 86. de piscat. libr. V. cum scholiis ad libr. II. et III. et de venat. libri IV. — col. 396. cod. XXVI. optimae notae; sed partim lineis, partim madore corruptus, ita, vt multa perierint, de piscat. libri V. cum scholiis marginal. quae partim non habentur inter scholia, a Rittershusio publicata. — col. 378. cod. XXXIII. bombycin. saec. XIV. 4. cuius vero scriptura partim ob vetustatem euanida est, partim corrupta madore. de piscibus, cum vita poetae, et cum quibusdam scholiis in principio, et glossis interlinearibus per totum carmen.

Taurini in bibl. regia, cod. chart. CCXXXV. saec. XVI. de piscatione, libri III. priores, cum breuibus in margine scholiis et inter lineas explanationibus, praemissis paucis de Oppiani genere. — cod. chartac. saec. XVI. paraphrasis librorum Oppiani de venatione. vid. catal. codd. gr. pag. 318 et 271.

Neapoli in bibl. regia cod. LXXXXI. chartac. saec. XIV. de piscat. libri III. priores et principium quarti, qui desinit in vers. 46. cum glossis interlinear. et schol. marginal. — *Ibid.* in bibl. Augustinens. S. Ioan. ad Carbonariam, Halieutica et cynegetica cum scholiis et glossis interlin. cod. chartac. saec. XV.

Parisiis in bibl. quondam regia cynegetica in codd. MMDCCXXIII. MMDCCXXXV. cum glossis, inter lineas positis, et scholiis margin. quae inedita dicebantur: MMDCCXXXVI. cum imaginibus pictis et Constantini Manassae de Oppiano verss. politicis; pariter MMDCCXXXVII. tum MMDCCLV. MMDCCCLX. — Halieutica in cod. MMDCCCLXI. teste catal. tom. II. de quibusdam egit cl. Schneider.

Lugduni Bat. in bibl. publ. inter codd. Vossianos, Oppiani vita et halieutica. vid. catal. pag. 402. nr. 16.

Matriti in bibl. regia, teste *Iriart.* catal. codd. graec. pag. 81. cod. XX. scriptus manu Constant. Lascaris, Messanae 1488. Halieutic. libri V. et Cynegetic. libri IV. cum breui Oppiani vita, quam, quia a Suidae narratione aliquantum differt, Iriarte euulgauit: — Inter codd.

codd. quos Solimanus II. imperator Turcarum, dono miserat Mendozae, fuerunt commentaria in V. libros Oppiani de piscibus, teste Iriarto, p. 277. — tum p. 346. in cod. LXXXIV. fol. 182. de piscibus ex Oppiano, h. e. variorum piscium, de quibus Oppianus, descriptio, ex vno vel pluribus eius scholiastis aut paraphrastis, siue editis siue ineditis desumta: nec non fragmentum XVIII. tantummodo versuum, ex Oppiano forsan, de piscium calliditate. — pag. 408. cod. CIII. fol. 61. Halieuticor. libri V. in libro primo post versum 130. insertus est versus in cod. Σμύραιναι σκάρες τε καὶ ἐψιγένων γένος ὀρφῶν. Libris secundo et reliquis praefiguntur argumenta, quae, quoniam a Rittershusianis non parum abludunt, transscripsit Iriarte: qui praeterea versus bene multos indicauit, quos vel initio, vel medio, vel fine mutilos deprehendit. — In bibl. *Escurial. Plüer* in itinerario per Hispan. pag. 185. notat cod. ex Oppiani libris *de Aucupio*, quaedam de Volatilibus: sed num ex ipso carmine sit, an ex paraphrasi, non declaratur.

In *Anglia*, in bibl. *Baroceiana*, cod. XXXVIII. (catal. pag. 4.) Halieutica cum scholiis. In biblioth. *Bodleiana* seruari scholia gr. mssta in duo priores Oppiani libros Halieut. quae neque plane cum editis eadem sint, neque omnino diuersa, interdum vberiora, prodit *Warton* ad Theocrit. XXI. 44. Ex antiquioribus igitur graecis commentariis et aliunde eiusmodi scholia a diuersis grammaticis diuersimode corrasa et consuta fuisse, vel inde patet. — Inter codd. *Vossian.* (tom. II. pag. 61. catal.) ita cod. nr. MMCCLXIII. notatur: „Oppiani seu potius Dionysii Periegetae trium, quos de aucupio scripsit, librorum periphrasis.“ Huius fragmentum ex filii, puto, codice adducit Ger. Io. Vossius in libello de poetis gr. pag. 72. (sed male *Periegetae* nomen, loco *Characeni* probabiliter, scriptum est: atqui Vossius ipse in commentar. in Melam pag. 73. *Dionysium Characenum in Ixeuticis, aliquando a nobis in lucem proferendis*:) — tum ibid. pag. 62. nr. MMCCCIV. Oppiani vita et eiusdem liber primus de piscatione, cum scholiis interlinearibus. — In bibl. *Iacobaea*, (catal. pag. 246. nr. MMMMMMMMDLXX.) *Tetri* (s. Tzetzae) et aliorum scholia in Oppiani Halieutica. Eiusdem paraphrasis in Oppiani Cynegetica.

De codd. Oppiani atque Eutecnii, in bibl. caesarea Vindobon. exstantibus, egerunt *Lambecius* in comment. illius, vol. II. pag. 260 sqq. et vol. VII. pag. 488. ibique copiosus est *Kollar.* in not. A. de illis codd. atque editt Oppiani. Lambecius igitur priore loco, in codice cel. Dioscoridiano nr. XI. reperiri, scribit, antiquam gr. *Eutecnii* sophistae prosaicam paraphrasin in Nicandri Theriacam atque Alexipharmacam, vt et in *Oppiani Halieutica* (libr. IV et V.) *et in eiusdem Ixeutica s. poema de aucupio:* Ixeuticῶν vero paraphrasin tam in principio, quam in fine esse mutilam. Idem col. 262 sq. adnotat, se in alio quodam codice caesareo deprehendisse *Eutecnii* paraphrasin prosaicam in Oppiani carmen de venatione, ex eoque typis excudi fecit prooemium Eutecnii atque initium finemque paraphraseos. Denique memorat, in eadem bibl. insuper exstare *quatuor* alios codd. mstos poematum Oppiani eorumque praecipuum esse membranaceum, qui olim fuisset Io. Alexandri Brassicani, et praeter ipsum halieutic. et cyn getic. Oppiani contextum scholia antiqua graeca, tum inedita, ab iisque, quae Rittershusius publicauit, diuersa et partim ad marginem, partim inter lineas posita, contineat; Cynegeticis autem praefixam esse praefationem Eutecnii, quem etiam illorum scholiorum fuisse parentem suspicatur: (quod tamen Schneider in praefat. pag. XIX. vbi de illo cod. Vindob. et Lambecii sententia plura refert, de vniuersa illa scholiorum

liorum farragine pronunciare non audet: eiusque de illa iudicium iam fupra adtuli.) Denique repetit, quae *Conr. Gesner.* in bibl. fua vniuerfali fub litt. E. et O. de Eutecnii paraphrafi et de Oppiano fcripferat. *Kollarius* plures codices Caefarianos, quorum ope Oppiani carmina poffint correctiffime vulgari, breuiter laudat. 1) peruetuftum illum membran. qui olim fuit I. Al. Braffìcani: 2) chartaceum recentioris aeui, continentem halieutica cum fcholiis marginalibus et interlinearibus: 3) chartac. bonae notae, quo continentur itidem halieutica cum perfimilibus fcholiis: 4) chartac. complectentem halieutica et cynegetica fine fcholiis: 5) chartaceum, continentem fragmentum halieuticorum fine fcholiis: 6) comprehendentem profaicam Eutecnii halieuticorum et Ixeuticorum, in cod. Diofcoridiano, quem e Lambecio paullo ante laudaui. 7) de quo Lambecius in comment. VII. col. 488. egit: in illo autem eft *Eutecnii* in Oppiani poema de venatione, in libros quatuor diuifum, paraphrafis profaica. Hunc codicem a Neffelio in catalogo fuo codd. in claffe MSSt. philofophorum et philologic. nr. XIV. fuiffe indicatum, at in indice omiffum, contra Fabricium, qui, codicem, negarat, a Neffelio effe memoratum, in nota monet Kollarius. — Schneider in praef. pag. XIII. tradit, fe olim in Stiglitziana bibliotheca vidiffe fcholia inedita in Oppianum, ex codicibus *Monacenfibus* defcripta, quae dein perueniffent ad Iac. Reiskium, et poft huius mortem translata effent in bibl. Guelferbytanam.

Editiones fequuntur, quarum plurimas idem *Kollarius* l. c. pag. 490. indicat et adnotat, *Frid. Boernerum* in noctibus Guelphicis p. 229. de rarioribus Oppiani editt. agere: — *Schneiderus* vero acute intelligenterque recenfet in praefat. ad fuam edit. Prius, quam textus graecus typis eft expreffus, lucem vidit *Oppiani* poema, *Halieutic.* libr. V. *latino carmine hexametro, Laurentio Lippo, Collenfi, interprete.* In calce, epigrammati *Philippi Pofci* ad Laurentium Lippium, ille ad lectorem haec verba fubdidit: *Laurentius Lippius Collenfis — hoc diuinum Oppiani opus tradnxit Gallus cognomine Bonus — — Impreffum in* Colle *oppido municipio Florentino,* anno — MCCCCLXXVIII. (1478.) 4. vid. *Maitt.* A. T. IV. part I. p. 391. (qui in nota de editione Oppiani Halieut. *graece* et lat. in 4. a. 1471. Collae, per Gallum Bonum, quam Ioan. de la Caille adfert pag. 29. valde meritoque adaubitat.) *Panzer* A. T. I. pag. 273. (vbi plura leges,) in primis *Foffii* catal. codd. faec. XV. in bibl. Magliab. II. col. 253 fq. Lippius non modo, (vt ait Fabr.) a fenfu auctoris hinc inde aberraffe vifus eft Rittershufio et *Leopardo* libr. 21. cap. 20 fqq. emendationum; fed et in modulis fyllabarum turpiter adeo fe paffim dat, vt non lippire, fed prorfus coecutire videatur *G. I. Voffio* lib. II. de arte grammat. cap. 40. — Eadem tamen *Lippii* verfio et addita eft Aldinae graecae editioni ac latinae Morelianae; eadem feorfim iterata eft cum Plinii Secundi de pifcium natura et medicina tractatu, item Paulli Iouii de pifcibus libro vno; cum fcholiis *Io. Caefarii.* Argentorati, exc. Iac. Cammerlandus Moguntiuus. 1534. 4.

Graeca princeps editio eft: Ὀππιανȣ ἁλιευτικων βιβλια πεντε. *Oppiani* de natura feu venatione pifcium, libri V. Florent. in aedibus Philippi Iuntae. 1515. 8. vid. *Bandin.* Annal. typogr. Iuntarum, tom. II. pag. 87 fq. Apud *Maittaire* A. T. II. pag. 269. adduntur *Mufaeus* et *Homeri* Batrachomyomachia: fed error in nota anni, et editio Mufaei etc. fine Oppiano, ibid. 1519. intelligenda effe videtur. Atque in indice, II. A. T. voc. *Oppian.* pag 104. folus Oppianus in hac edit. citatur. Optimam vero illam et ex fex codd. (vt ex Iuntae praefat. ad Marc. Mufurum colligitur,) emendate curatam editionem Afulanus in edi-

 tione

tione Aldina, carmine Oppiani de venatione aucta, vel inuidia motus, vel quia nimis religiose sequutus est fidem codicis sui, magis deprauauit, quam, quod quidem vane gloriatus est, bene correxit. Inscriptio editionis haec est:

Ὀππιανῦ — *Oppiani* de piscibus *libri V. Eiusdem* de venatione *libri IIII. Oppiani de piscibus Laurentio Lippio interprete libri V.* ad calcem versionis latinae, quae separata est a graeco textu; *Venetiis* in aedibus Aldi et Andreae Soceri, mense Decembri M.D.XVII. (1517.) 8. Aldus promiserat quidem in praefatione ad Pindarum, se scholia inedita proxime in lucem emissurum esse, sed nomen illud numquam exsoluit.

Oppiani Cynegetica, graece, Paris. ap. Vascosanum, 1549. 4. Editor, (quem Turnebum fuisse, *Schneiderus* suspicabatur in praefat. pag. VIII. contra in *analectis criticis in scriptores vett. graecos et lat.* (Traiecti ad Viadr. 1777. 8.) pag. 33. docet, *Bodinum* fuisse illius editionis auctorem,) editor igitur, quisquis fuit, nimis religiose pressit vestigia editionis Aldinae, et vero aliquot scripturae vitiis Aldinam lectionem magis obscurauit. In commentariis tamen multa editionis Aldinae vitia post Brodaeum emendauit. Exemplar, cui additi sunt codex, ex quo Oppianum edidit Rittershus. et scholia atque indices aliaque, manu Rittershusii scripta, est in bibl. Dresdensi.

Nouam manum medicam poetae adtulit *Turnebus*, tum beneficio ingenii sui, tum ope codd. mstorum et collatione editt. Iuntinae pariter ac Aldinae [q]), in editione nitida nec hodie frequenti:

Oppiani Anazarbei de piscatu libri V. de venatione libri IIII. Paris. typis regiis apud Adrian. Turnebum, typographum regium, 1555. 4. graece. de qua editione vid *Freytag* in Anal. litterariis pag. 642. — Eodem vero anno prodiit versio latina: *Oppiani Halieutici libri latinis* versibus heroicis a *Laurentio Lippio*, Collense, expressi, et *Cynegetici latine* ita versi, vt singula verba singulis respondeant. Paris. ap Guil. Morelium, 1554. 4. A Turnebo autem confectam esse versionem Cynegeticorum, vel ex eo patet, quod illa recusa est in *Turnebi* operibus, Argentor. 1600. fol. tom. II. nr. 14. — Oppiani halieuticon versionem molitus etiam fuit *Iacob. Hertelius*, vt testatur in praefat. ad fragmenta graecorum comicorum. Aliam reliquit *Pfeifferus*, vt paullo inferius obseruatum est. *Harl.*]

Cynegetica latina prosa vertisse se testatur *Gesnerus* in bibl. sed nunquam in publicum prodiit eius interpretatio. *Latino carmine* vtcunque [r]) reddidit Cynegetica *Iohannes Bodinus*, notasque addidit, in quibus *Adriani Turnebi* [?] lectiones sublegisse [s]) dicitur. Ceterum

q) Turneb. tamen in halieuticis sequi maluisse Aldinam, quam Iuntinam edit. aegre fert *Schneider.* in praef. et alia culpat, in Analectis vero pag. 32. animaduertit, Turnebum in Cynegeticis parum aut nihil omnino mutasse, quod non antea sollerter ingenium Brodaei et Bodini excogitauerit.

r) Ita de eius metaphrasi sensit *Bochartus* I. Hieroz. pag. 761 sq. licet Bodinus ipse hanc metaphrasin et commentarium omnibus suis aliis praetulerit scriptis, vt ex eius epistola ad Ioh. Cocinium refert Rittershusius.

s) Vide [ipsum Turnebum in fine suae editionis,] *Colomesii* Galliam Oriental. pag. 75 et 83. epistolas *Georgii Richteri* pag. 205. Prima Scaligerana pag. 21. [quam tamen infamiam a nomine Bodini depellere studet *Schneider* in praefat. pag. VIII sq. adde eundem in Analectis etc. p. 33 sq.] Ceterum in catalogo Thuaneo tom. II. pag. 271. metaphrasis Bodini perperam refertur ad Laur. Lippium,

rum Adrianus *Bailletus*, qui metaphrasin ipsam Turnebo per Bodinum subreptam scripsit, reprehenditur ab *Aegidio Menagio* cap. 19. Anti-Bailleti. Post *Bodinum*, cuius editio prodiit Parisiis apud Vascosanum a. 1555. 4. t) eadem Cynegetica latino carmine expressit *Michael Piccartus*, professor Noricus, quod excusum est Ambergae a. 1604. 8. Eruditis notis Cynegetica illustrauit *Iohannes Brodaeus* u), Basil. 1552. 8. [Idem Brodaeus scripserat commentar. in Halieutica, vnde Gesnerus loca quaedam protulit; sed illi perierunt.]

Turnebi editionem ad tres codices MSS. Palatinos recensuit, ex iis varr. lection. excerpsit, prooemium de vita et opp. Oppiani praemisit cumque noua versione prosaica, commentariis eruditis, indicibus locupletissimis, et graecis ad Halieutica scholiis veteribus, eo vsque ineditis, vulgauit *Conradus Rittershusius*, Lugd. Bat. 1597. 8. Versionem, tamquam nimis adfectatam, reprehendit *Bigotius* in Menagianis pag. 418. laudat *Fridericus Taubmannus* in diss. de lingua latina pag. 61. v) Recusus hinc *Oppianus* graece et latine in corpore poetarum graecorum, curante *Iac. Lectio*, Geneu. 1606. fol. *Frischlinum* quoque versionem Oppiani parasse constat ex eius notis in Callimachum pag. 186. [Versionem libr. IV. de venatione, carmine latino, a *Dau. Priffero* confectam, necdum editam, possidet cl. Loesnerus, prof. Lipsiens. obseruante Schneidero. Epistolam praemissam edidit Foertsch in diss. infra laudata. *Harl.*] Versus quosdam in Rittershusii et aliis editionibus praetermissos, ex codice Salmanticensi et Vaticano supplet *Andreas Schottus* lib. II. obss. human. cap. 41. testatus, se ex eisdem loca plurima sanasse et scholiastem longe vberiorem reperisse. Conf. eiusd. lib. V. cap. 27. Parisiis in biblioth. publ. exstat Oppianus Angeli Cretensis, qui et Bergitus dicitur, manu elegantissime scriptus, cuius in margine habeatur animalium imagines, ad viuum pictae ab Angeli filia, si vera referebat Puteanis w), Emericus Bigotius, quum Oppianum istum ostenderet, qui Henrici II. temporibus scriptus est. Oppianum saepe λατινίζειν, notat *Daniel Heinsius* ad Nonni Dionysiaca pag. 196. et *Scipio Gentilis* lib. I. parergon cap. 4. vbi latinos poetas, Lucretium, Ouidium, Horatium aliosque imitatum esse obseruat. Si *Arnoldum*

Lippium, et in pandectis Brandenburgicis minus recte dicitur Bodinus libros de piscibus commentario illustrasse. In catalogo biblioth. Heinsianae tom. II. pag 72. male excusum *Budaeus* pro *Bodino*. *Fabric.* Polycarpus quidem Lyserus in selectis de vita et scriptis Bodini §. 13. contradicit Fabricio, auctoritate tantum catal. Heinsiani nixus, sed leuitatem testimonii, et iudicium Fabricii pluribus commonstrat probatque *Freytag*. in Anal. litterar. pag. 645 sq item *Voigt* in catal. librorum rarior. voc. *Oppianus* p. m. 438. *Hamberger* in Zuverläss. Nachricht. II. pag. 467. 469. *Harl.*

t) Inscriptio est: *Oppiani* de venatione libri IV. *Io. Bodino*, Andegauensi, interprete —. His accessit commentarius varius et multiplex eiusdem interpretis. Lutetiae apud Mich. Vascosanum. MDLV. *Harl.*

u) Hic praecipua Aldin. edit. vitia feliciter correxit. *Harl.*

v) *Boeclerum* in Noctibus Guelph. (quo libro aegre careo,) retectos aliquot Rittershusii errores humanissime correxisse, obseruat Kollarius l. c. qui ipse ad nouam Oppiani editionem parandam multa se collegisse fatetur. — De studio operaque et editione Rittershusii grauiter iudicat *Schneider* in praef. pag. X sq. eumque, pronuntiat, exigua linguae graecae scientia leuiter imbutum, rerumque tractandarum, i. e. historiae animalium fere prorsus ignarum, in Cynegeticis parum, in Halieuticis vero plane nihil intellexisse. Hanc editionem diligenter copioseque descripsit *Hummelius* in noua biblioth. rariorum libror. vol. I. part. III. Noriberg. 1776. 8. pag. 299—310. Ille quoque exemplum habuit, cui Rittersh. postea quaedam adscripserat et emendarat, quae publicauit Hummel. add. *Schneid.* anal. pag. 34 sqq. *Harl.*

w) In notis ad Scaligerana, Voce; Messer *Angelo*.

Arnoldum Bootium audimus lib. III. Animaduersionum sacrarum pag. 109. etiam sacras [?] litteras legit Oppianus, et elogium equorum, quod lib. I. Cyneget. v. 173 sq. inseruit, ex Iobi capite vndequadragesimo maximam partem expressit. Quod autem Renati Rapini iudicio siccus *) est Oppianus ac ieiunus, si omnino verum est, ex argumento prouenit, quod doceri contentum negat ornari. Quantum tamen in illo fieri licuit, iampridem ingenii, doctrinae et floridae eloquentiae ac perspicuitatis laudem ille tulit. *Fabric.*

[*Ian. Rutgersius* in variarum lectionum libr. sex, Lugduni Batau. 1618. 4. non solum pag. 71. 72. 304. 306. 454 et 455. aliquot loca Oppiani emendauit; sed etiam lib. VI. cap. 5. pag. 532. Glossarium graecum e vetusto cod. primum edidit, glossasque secundum elementa digessit, ignorans, illas pendere e versibus cuiusdam poetae: paucasque criticas in fine adiecit animaduersiones. *Frideric.* autem *Strunzius*, professor quondam poeseos publ. in vniversitate Witembergensi, odoratus est et demonstrauit, illud glossarium eiusmodi tantum explicare vocabula, quae ex Oppiani Halieuticorum libris depromta sint, atque adeo reuera sistere scholia, vel scholiorum saltem fragmenta alicuius illius poetae enarratoris. Strunzius igitur separatim edidit, copiose docteque exposuit, et vbique sedes in Oppiani carmine inuestigauit et aperuit. Inscriptio libelli haec est: *Iani Rutgersii* Glossarium graecum nunc penitus restitutum, origini suae vindicatum atque annotatt. illustratum a *Frid. Strunzio.* Vitembergae 1719. 8. Posthaec *Doruillius* ex eodem, (vt manifestum fecit,) codice biblioth. publ. Amstelod. idem *glossarium*, sed ordine vocum, qui est in codice, et versibus carminis accommodatus, restituto, tertio luci exposuit publicae, veriorem codicis reddidit lectionem et in amplissimis notis tum glossas, tum multa Oppiani aliorumque loca tentauit et correxit, Rutgersii et Sladi, (de quo in prooemio quaedam obseruauit,) notis msstis vsus. — In iisdem Miscell. obss. vol. II. tom. II et III. libri II. Cyneget. tum in vol. III. tom. I. iidem et libri Halieut. et hi vol. IV. tom. I. II et III. et ab anglo editore et in notis a Doruillio critice pertractantur. — *Georg. d'Arnaud* in Lection. graecis (Hagae Comit. 1730.) lib. II. cap. 7—15. face critica illustrat Oppiani poemata. — Pari ratione aliquot poetae loca persequuntur *Pierson.* in Verisimil. pag. 39. 166—176. 192 sq. *Koen*, hinc inde in notis ad Gregorium Cor. de dialectis; *Dorville* in comment. ad Chariton. saepius; *Valcken.* ad Euripidis Phoen. p. 99. 162. 167. *Toup* in Emendatt. in Suid. et Hesych. tom. III et IV. cel. *Herelius* in epist. critica ad Meusel. pag. 27 sqq. 47. *Beuerland* in Stoschii museo critico, fascic. II. et ita alii passim in suis libris veterumque auctorum editionibus. Sed plurimis illorum subsidiorum iam vsus est cl. Schneiderus in curanda praestanti sua, quam saepe iam laudavimus, editione, sic inscripta:

Oppiani poetae Cilicis de venatione libri IV. et de piscatione libri V. cum paraphrasi graeca librorum de aucupio. Graece et latine. Curauit Io. Gottlob Schneider. Argentorati impensis Amandi Koenig. 1776. mai. 8. Versio latina, quae excipit textum graecum, e codd. et editionibus recensum et correctum, librorum de venatione est Turnebiana, sed emendatior; librorum autem de piscatione, ab ipso cl. Schneidero confecta, qui in eruditis animaduersionibus modo de varia lectione eiusque veritate acute disputat, modo formulas loquendi bene explicat, modo,, qua quidem re omnibus praestat superioribus editoribus,

*) *Rapin* reflex. sur la Poetique pag. 176. *Nicander est dur, Oppian est sec.*

bus, ex historia naturae multa adtulit, quae ad meliorem poematis facerent intelligentiam aut interpretationem. Carmen de venatione maxime emendauit Brunck. Largum tamen spicilegium obseruatt. dedit ipse *Schneider* in Analectis etc. l. c.

Oppiani poemata de vènatione et piscatione, cum versione latina (Turnebi) et scholiis. Accessit *Eutechnii* (lege *Eutecnii,*) paraphrasis Ἰξευτικῶν, et *Marcelli Sidetae* fragment. de piscibus tom. I. Cynegetica, ad quatuor msstor. codd. fidem recensuit, et suis auxit animaduersionibus *Io. Nicol. Belin de Ballu*, in Galliae monetarum curia senator. Argentor. 1786. 4. et mai. 8. Contra Schneiderum multa disputat; de illa tamen editione plura notaui in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 229 sq.

Carmine *gallico* expressit Cynegetica, *Quintus Septimius Florens Christianus*, Paris. 1575. 8. — Carm. de venatione *gallica* prosa cum Arriani libro de venatione, nescio, quis? Paris. 1690. 12. et *Belin de Ballu*, cum animaduerss. Argentor. 1787. 8. — *Germanicis* versibus idem carm. de venat. reddere conatus est *Lierberkühn*, Lipsiae 1755. 8. — *Italice* vertit vtrumque carmen et adnott. illustrauit *Ant. Maria Saluini*, Florent. 1728. 8. — Cynegetica anglice scripsit et confecit *W. Sommerville*, ed. II. Londini 1788. 8. — *Paul. Iac. Foertsch* in diss. de Oppiano poeta Cilice (pauca) disserit et *Dau. Pfeifferi* epist. ad Rudolph. II. imperator. Oppiani venaticis, latino carmine ab illo redditis, praemissam, in lucem profert, Lipsiae 1749. 4. *Harl.*]

IV. Scriptor graecus vitae Oppiani testatur, eum ἸΞΕΥΤΙΚΑ quoque siue *Poema de aucupio, quinque* [y]) *libris* composuisse [z]), quod hactenus lucem non adspexit neque vsquam repertum est, licet olim illud habere se iactarit Franciscus Asulanus, et quamquam in Vindobonensi [aa]) et aliis bibliothecis MS. exstat *Eutecnii* [bb]), sophistae, *paraphrasis graeca prosaica in* Oppiani *Ixeuticon libros duos*, iam olim lecta Gesnero, qui eius editionem cum variis lectionibus et castigationibus in Oppianum pridem promisit et ex illa hinc inde quaedam adducit in opere suo de animalibus; praecipue in auium historia. Eutecnii paraphrasin Ixeuticon Oppiani ex apographo MSti Vaticani, per Holstenium recensito, cum latina versione sua et erudita praefatione de vocabulis artis Ixeuticae, apud Graecos vsitatis, in lucem edidit *Erasmus Vindingius*, Pauli filius, Hafniae a. 1702. 8. [et cum nouo tantum titulo in fronte, Hauniae

y) *Quatuor* libr. scripsit auctor breuis vitae Oppiani in cod. Matrit. XX. *Harl.*

z) *Dionysium* (Characenum,) potius parentem fuisse Ixeuticon, suspicatur *Schneider* in notis pag. 437 sq. atque Isaaci Vossii cod. videtur illius nomen habuisse inscriptum. Hinc Schneider pag. 171. praefixit inscriptionem Εὐτεκνιυ τυ Σοφιςυ παραφρασις των Ὀππιανυ ἢ μαλλον Διονυσιυ Ἰξευτικ. ἐν λογ. τρισι. *Harl.*

aa) Lambecius lib. II. p. 595. testatur in bibl. Augustissimi imperatoris exstare Eutecnii, sophistae, paraphrasin graecam in Oppiani Ixeutica, principio ac fine mutilam, tum in Halieutica eiusdem ac Cynegetica, quam postremam in Cynegetica Gesnero etiam apud Arnoldum Paraxylum Arlenium olim inspectam, miror a Nessclio haud memorari. [Omnino memorauit. vid. supra in notit. codd. Vindobon.] *Fabric.* De illa paraphrasi, edit. Vinding. etc. copiosus est cl. *Schneider* in praef. pag. XVII sqq. et in notis ad illam, (quam gr. et lat. emendatiorem reddidit,) pag. 426 sqq. 437 sq. *Harl.*

bb) De aetate huius Eutecnii mihi non constat, licet certum sit, falli scriptorem ephemeridum Parisiensium, a. 1703. pag. 205. edit. Amsterd. cum ait vixisse sub Antoninis, quibus ipse Oppianus fuit iunior.

niae 1715. 8. plura leges de hac paraphrasi et de hac edit. in Neuen Bücher-Saal part. 51. (Lipsiae 1716. 8.) pag. 203—213. *Harl.*] Constat autem non libris quinque, vt Suidas, nec duobus, vt Gesnerus ^cc^) scribunt, sed *libris tribus*, quorum primo agitur de auibus rapacibus ac domesticis earumque natura, secundo de auibus amphibiis in aquis pariter ac terra vitam degentibus, ac tertius [¶] denique de variis generibus et rationibus singulas capiendi. Ixeutica graecis versibus scripserat etiam, teste Suida, *Christodorus Thebanus*, verum illud poema perinde, vt Oppiani, ad nos non peruenit. Quod Rittershusius coniicit, praeterea ab Oppiano scriptum esse poema de rebus gestis Seueri imp. leui nimis coniectura nititur. Neque auctor graecus vitae eius, qui post commemorationem Halieuticon alia ab Oppiano poemata composita adfirmat, alia respexit, quam quae statim nominat Ixeutica et Cynegetica. Et quamquam *Herodianus* lib. II. extremo auctor est, res Seueri a poetis copiosius descriptas esse, nihil tamen inde ad Oppianum concludi potest, in flore paene aetatis fato interceptum.

CAPVT XXV (olim altera pars capitis XX)

DE ATHENAEO

I. Athenaeus. Plures hoc nomine. II. Athenaei Dipnosophistica. III. Eorum interpretes, codices mssti, editiones et graeca epitome. IV. Scripta Athenaei deperdita.

{Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

[Praeter *Suidam* in Lex. h. v. egerunt de Athenaeo *G. I. Vossius* de hist. graec. lib. II. cap. 15. *Tillemont* hist. des Emp. tom. II. p. 451. *Pope-Blount* in censura celebr. autor. p. 167 sq. *Bayle* Dict. h. v. pag. 373 sqq. vol. I. (qui in nota *A* quaedam monet contra Tillemont.) *Hamberger*. Zuverläss. Nachricht. II. pag. 470 sqq. *Saxius* in Onomast. I. pag. 347. *Harl.*]

ATHENAEVS ^a^), ex Naucrati, vrbe Aegypti celebri, [¶] [vid. *Herodot*. II. cap. 97. et capp. 178 ac 179. vbi dicitur Amasis Graecis dedisse facultatem, Naucratin vrbem incolendi: adde

cc) In bibliotheca pag. 527. b. vbi refert, Venetiis in bibl. Bessarionis siue S. Marci seruari Oppiani Halieutica et Cynegetica cum figuris aliquot animalium vetustis, quas depingendas sibi curauerit, quantumuis multas ex illis minime conuenientes descriptioni poetae.

a) Ἀθήναιος scribitur, quum nomen proprium viri denotat; quum vero Athenis natum, Ἀθηναῖος, teste *Eustathio* ad Iliad. β'. pag. 237. vbi alia adfert consimilia. Nec praetereunda *Varronis* obseruatio, qui lib. VII. de lingua lat. docet, trinas fuisse Athenas, quarum ab vna dicuntur *Athenaei*; ab altera *Athenienses*; a tertia *Athenaeopolitae*. Atque sex vrbes, Athenarum nomine, memorat Steph. Byzant. quem vide. Ceterum Naucratin patriam suam testatur *Athenaeus* noster ipse lib. XI. pag. 480. καὶ ἐν τῇ τῆς συνετῆς ἡμῶν Ἀθηναίας πατρίδι Ναυκράτει. [Idem tamen lib. VI. p. 241. ait; *Alexandria mea*, et lib. XII. pag. 541. *Alexandrini mei*: it. pag. 650 et 673. sed lib. VII. pag. 301. *Naucratis mea*. Conf. *Casaubon*. animaduerss. in Athenaeum lib. VI. cap. 3. pag. 403. *Heum.*] *Suidas*: Ἀθήναιος Ναυκρατίτης γραμματικὸς γεγονὼς ἐπὶ τῶν χρόνων Μάρκου, ἔγραψε βιβλίον, ὄνομα δειπνοσοφισταί. Vide etiam eundem in Ναύκρατις. De hac vrbe, quae etiam patria fuit Iulii Pollucis Staphylique, in scholiis ad Apollonium laudati, et Polycharmi et Herostrati,

adde ibid. notas Wesseling. pag. 190 sq.] grammaticus *b*) post Commodum imp. quin etiam post Oppiani poetae mortem scripsisse testatur *c*), licet Suidas adfirmet, eum floruisse imp.

Marci

strati, de quo Athenaeus XV. pag. 674 sq. et Charonis, de quo Suidas, et Lyceae siue Lynceae, quem laudat Athenaeus, et ex quorumdam sententia etiam Apollonii, (vid. *Aelian.* XV. 23. de animal. et *Athenaeum* VII. pag. 283.) et Philisti atque Aristophanis, (*Athen.* VI. pag. 229.) videndus prae ceteris *Petrus Bayle* in Diction. histor. critico, voc. *Naucratis*, tom. III. [pag. 487 sqq.] et *Athenaeus* ipse XIII. pag. 596. vbi de Naucratide Archedice. Alii praeter ea fuere *Athenaei* celebres. 1) *Athenaeus Attalensis*, Cilix, medicus, quem pneumaticorum principem memorat Galenus passim, vt lib. IX. de composit. medicam. secundum genera, cap. 5. lib. de venae sect. contra Erasistratum cap. 5. lib. I. de differentia pulsuum cap. 3. et lib. IV. capp. 10. 12 et 14. et lib. V. de caussis symptomatum, vbi lib. XXIV. huius Athenaei citat. [conf. *Ionsium* de scriptor. histor. phil. II. cap. 1. §. 5. *Fabric.* B. Gr. V. 45. vol. X. pag. 492. vol. XII. pag. 779. in primis in elencho medicorum, vol. XIII. pag. 93.] Eiusdem forte, qui *Nicandri* Alexipharmaca illustravit, quemque Theodori medici magistrum memorat *Laertius* in Aristippo, lib. II. sect. 104. et quem Athenaeum Tarsensem vocat *Caelius Aurelianus* lib. II. de morbis acutis, cap. 1. 2) *Athenaeus rhetor*, (teste *Varrone* lib. VII. de lingua lat. non, Atheniensis,) aemulus Hermagorae, qui rhetoricam dixit fallendi artem, *Quinctil.* lib. III. cap. 1. §. 16. siue, vt *Sextus Empir.* II. aduersus mathemat. pag. 75. *λόγων δύναμιν στοχαζομένην τῆς τῶν ἀκουόντων πειθοῦς.* Vide etiam *Quinctil.* libr. II. cap. 15. [sect. 23. vbi Turnebus cum cum Athenaeo peripatetico, et Mosellanus cum Athenaeo Naucrat. confundit. vid. Burmann: ad Quinctil. not. pag. 182. it. *Quinctil.* III. 3, 13. III. 5, 5. III. 6, 46.] et *Phoebammonem* rhetorem pag. 98. vbi adfert definitionem schematis Athenaei Naucratitae, siue quod et rhetor ille Naucratites fuerit, siue quod Phoebammon nostrum confuderit cum rhetore. 3) *Athenaeus ἐπιγραμματοποιὸς* laudatus *Laertio* libr. VI. cap. 14. et lib. VII. cap. 30. [vid. supra, vol. IV. pag. 466.] — 4) *Athenaeus Seleucensis*, philosophus peripateticus, cuius tamquam aequalis sui meminit *Strabo* lib. XIV. p. 670. Eumdem esse suspicor, quem in rebus Semiramidis laudat *Diodorus Siculus* lib. II. cap. 20. [conf. *Bayle* l. c. voc. *Athenée* not. *G.*] 5) *Athenaeus Cyzicenus*, in omni mathematum genere, maxime vero in geometria celebris, teste *Proclo* lib. II. in Euclidem pag. 19. Hic Archimedis aequalis, de machinis bellicis scripsit ad Marcum Marcellum, vt dixi supra lib. III. cap. 24. [vol. IV. p. 222 sqq.] 6) *Athenaeus stoicus*, Porphyrio in vita Plotini cap. 20. memoratus. [vid. supra, vol. III. p. 542.] 7) *Athenaeus Byzantius*, quem cum Cleodamo instaurandis vrbibus muniendisque praefecit Gallienus imp. teste *Trebellio Pollione* in huius vita c. 13. His adde 8) *Athenaeum*, Antigoni amicum, quem ille ducem aduersus Arabes Nabataeos misit Olymp. CXVII. 1. *Diodor.* XIX. tom. II. pag. 730 sq. et 9) *Athenaeum*, Archini patrem, qui Atheniensibus suasit, vt Ionum litteris vterentur Ol. XCIV. 2. *Apostol.* XVII. 25. prouerb. et Suidas in *Σαμίων ὁ δῆμος.* [10) *Athenaeus epicureus.* vid. vol. III. pag. 600.]

b) Grammaticum vocat Athenaeum nostrum Suidas, certe eius libri Dipnosophiston referunt industriam et institutum critici ac grammatici. Maximam enim partem de verbis, et locis scriptorum explicandis solliciti sunt, et physica, quae adtingunt, grammatice potius tractant et critice, quam philosophice. Vnde et Eustathio ad Iliad. Ψ. pag. 1394. adpellatur *κωμικός.* Itaque, quod *Daniel Clericus* parte III. hist. medicinae pag. 204. Athenaeum nostrum pro medico haberi posse ait, laxius ita intelligendum puto, non, quod professione medicus fuerit, sed quod medica quaedam libris suis intexuerit, medicis etiam duobus Daphno Ephesio et Rufino Nicaensi inter conuiuas confabulantes inductis. *Fabric.* Iure vocari potest Varro et Plinius Graecorum. adde quae scripsi in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 232. *Harl.*

c) *Athenaeus* lib. I. pag. 13. inter eos, qui Halieutica composuerunt, laudat *τὸν ὀλίγῳ πρὸ ἡμῶν γενόμενον*, Oppianum Cilicem, vnde primus, quod sciam Athenaei aetatem constituit *Tan. Faber* lib. I. epist. 63. pag. 211 sq. edit. II. Post Commodi imp. mortem scripsisse iam obseruauit *G. I. Vossius* ex hoc eius loco lib. XII. pag. 537. *τί ἂν θαυμαστὸν, εἰ καὶ καθ' ἡμᾶς Κόμμοδος ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῶν ὀχημάτων παρακείμενον εἶχε τὸ Ἡρακλέους ῥόπαλον ὑπεστρωμένης αὐτῷ λεοντῆς καὶ Ἡρακλῆς καλεῖσθαι ἤθελεν.* Neque obstat, quod lib. XV. pag. 677. (non Athenaeus,

Marci Antonini temporibus. *Fabric.* Recte. Ipse enim *Athenaeus* libr. XV. pag. 673. dicit, aequalem sibi esse Hephaestionem grammaticum, (de quo vide Fabric. Bibl. Gr. V. 7. pag. 16.) ibid. coaeuos suos, Andrantum et Demetrium, memorat, et p. 676. Asclepiadem; pag. 677. Pancratem, [quem vero Vlpianus, non Athenaeus laudauit, Fabricio iam animaduertente,] et pag. 689. *nunc*, ait, Arsinoe et Berenices. Lib. XIII. pag. 607. dicitur *nuper* vixisse rex, Antigonus. conf. pag. 622. 623. 633. *Heum.* Hinc quoque *Saxius* l. c. aetatem Athenaei a. Chr. 210. circiter adligandam esse colligit. Quia vero *Athenaeus* lib. XII. p. 537. Commodum coaeuum sibi nominat, τὸν καθ᾽ ἡμᾶς Κόμμοδον, et Oppianum Cilicem, Halieuticorum auctorem, (quem ab Oppiano auctore de venatione, Apamea oriundo, qui imperante Caracalla, Seueri filio, in viuis fuit, discernendum esse, et sub Marco Antonino eiusque filio vixisse, supra in cap. de Oppiano vidimus,) ante aetatem suam scripsisse adfirmat lib. I. p. 13. ex his duobus locis contra Vossium, Fabrum et Fabricium *Schneider* ad Oppian. pag. 404. argumentatur, Suidam Athenaei aetatem recte adsignasse Marci Antonini temporibus. Certiora tamen possemus edicere, si, quando mortuus sit Athenaeus, aut quot annos vixerit, cognitum compertumque haberemus. *Perizon.* (qui quidem Oppianorum duorum discrimen haud animaduertit.) in praef. ad Aeliani V. H. stell. ****** edit. Gronou. in Suidae loco non intelligit Marcum philosophum, imperatorem; sed *Caracallam*, qui Caesar factus istis nominibus semper est vsus. Sequitur ergo, inquit, certa prorsus ratione, Athenaei opus si exaratum est demum post mortem Oppiani, qui mortuus fertur anno aetatis XXX. vltimis annis Caracallae, confectum ergo esse post Caracallam, sub Elagabalo haud dubie, vel primis annis Alexandri. Nam vt illam scriptionem in inferiora demittamus tempora, quod velle videtur Faber, non patitur ratio aetatis Aeliani nostri, qui sub Alexandro floruit, et scripsit haud dubie, quoniam Philostratus eum refert inter vltimos quidem sophistas, sed tamen ante duos, quorum posterior dicitur nominatim *sub Alexandro viguisse, et in eius comitatu varias perlustrasse terras* etc." Tum, multis exemplis in medium adductis, late docet, Aelianum hausisse quam plurima ex Athenaeo, atque adeo post hunc vixisse. *Harl.*

II. Eius ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ siue eruditorum conuiualium d) sermonum e) libri XV. quamquam haud integri ad nos peruenerunt: desunt [P] enim, praeter lacunas, hinc

naeus, sed Vlpianus, qui ab Athenaeo loquens inducitur,) adfirmat, sibi cognitum fuisse Pancratem poetam, qui iam floruit tempore Hadriani imp.

d) *Conuiuii philologici* libr. *Heum.*

e) Fingit in hoc opere scriptor πολυμαθέστατος, Platonis symposium imitatus, se *Timocrati* narrare, quae ipse percepisset in conuiuio, quod *Laurentis*, (male Laurentius doctis viris adpellatus,) Romanus, vir opulentus itemque doctissimus, et magnae instructor bibliothecae parauerat viris praestantissimis *Masurio*, Icto, *Montio*, poetae, *Plutarcho*, Alexandrino, (vide VI pag. 41. f. VII. pag. 276. a) *Leonidae* Eleo, *Aemiliano* Maurusio et *Zoilo* grammaticis: tum philosophis *Pontiano* ac *Democrito* Nicomediensibus; *Philadelphoque* Ptolemaeensi, *Theodoro* item *Cynulco* siue Cynico, pluribus canibus stipato, rhetoribusque aliquot, in quibus eminebat *Vlpianus* Tyrius ob adsiduam inquisitionem ὀνοματοθήρας et κειτούκειτος ab Athenaeo adpellatus, a Cuiacio autem male, ni fallor, confusus cum Vlpiano Icto lib. XXIV. cap. 39. obs. denique medicis *Daphno* Ephesio, *Galeno* Pergameno, et *Rufino* Nicaeensi, musicoque *Alcidae* Alexandrino, *Arriano* praeterea et *Vdro* et *Palamedi* ac *Myrtilo* Thessalo. Hi per occasionem potus ciborumque adpositorum iucundos et plenos

hinc inde obuias, libri duo primores cum tertii principio, quae iactura vtcunque in editionibus resarcita est ex *epitome huius operis* [f]), confecta ante annos circiter sexcentos a grammatico quodam CPolitano, (*Hermolaum*, a quo Stephanus Byzantinus contractus est, parum accurate adpellat *Raphael* [g]) *Volaterranus*,) cuius etiam argumentum libro primo praefigitur. Lacunam bene magnam, libro XV. non longe a fine in antiquioribus editionibus occurrentem, primus e MS. codice Farnesiano [h]) suppleuit *Guil. Canterus* lib. IX. nouarum lect. additis Ios. Scaligeri castigationibus [i]). Athenaeo licet nominetenus haud laudato,

 plus

plenos vrbani salis et apertorum iocorum, sed non minus curiosissimae ac maxime reconditae doctrinae sermones caedunt, ac tot laudant loca scriptorum omnis generis propemodum octingentorum, (vtinam semper accurate,) vt res non adeo spisse coaceruari optet *Gadaius* de scriptoribus non eccles. tom. I. pag. 50 sq. et viro acerrimi iudicii, *Rolando Maresio*, hoc ipso nomine fictio Athenaei absurda visa fuerit, quod incredibile sit, talia eo modo et in vno conuiuio tractata, vel tot auctorum et tanta loca quemquam memoria tenere ep. 49. ad Nic. Heinsium pag. 222. Simile iudicium eodem in loco vir doctus fert de libris Iusti Lipsii, dialogorum more conscriptis, quale etiam de Laur. Begeri scriptis ferret aliquis, Maresio similis, licet in vtroque summi ingenii viro eruditio pariter sit admiranda. De Bassompierii memoriis non minus incredibile visum est Bussio Rabutino, (vide personati Vignolii Maruillii miscellanea tom. II. p. 80.) quod prae se ferant ex sola memoria recollecta ac descripta, quicquid dixerit feceritque per totos retro triginta annos. *Fabric.* — Reformatos ob doctrinam suam de S. coena *dipnosophistas* vocat Henr. Meibomius in elegia in obitum Til. Hesbusii. *Heum.*

f) Eustathius quoties Athenaeo ad Homerum vtitur, vtitur autem saepissime, iam sub nomine Athenaei, iam sub nomine Δειπνοσοφιστῶν, non ipsum Athenaei opus, sed epitomen, siue auctorem ἐπιτομῆς (?) ad manus habuit, vt obseruatum *Rich. Bentleio* diss. de epistolis Phalaridis pag. 30 et 131. Haec epitome MSta fuit apud Marcum Musurum primum Athenaei editorem, tum et apud Is. Casaubonum, qui eam ab Hoeschelio, (vide Casauboni epist. 26.) acceperat, auctorique nec eruditionis denegat testimonium, nec excusare interdum negligentiam potest. Delitescit adhuc in variis bibliothecis inedita, exceptis libris primis duobus et parte tertii, qui pridem editi sunt, et quibus defectum ipsius Athenaei Musurus primus merito suppleuit.

g) Decepit Volaterranus Carolum Stephanum, Nic. Lloydium, Ioh. Iac. Hofmannum, Morerium que, vt adfirmarent, a Suida auctorem epitomes Athenaei vocari Hermolaum Byz. et, quod peius est, nonnulli ex illis traderent, solam epitomen nobis superesse atque relictam esse, integro opere Athenaei deperdito. Hallucinationes hasce ante me notauit *P. Baylius* tom. I. lexici pag. 404 sq. [pag. 374. not. *F.* edit. nouiss.]

h) Vide *Hieronymum Mercurialem* lib. I. varr. lect. cap. 21. *Fabric.* Est quoque illud fragm. inter codd. Vossian. teste auctore catal. MSStor. Angliae et Hibern. tom. II. p. 62. nr. MMCCCIX. *Harl.*

i) Quum Athenaeus ex infinito paene auctorum vett. numero suos congessisset sermones conuiuales, et forsan non omnes, quos laudat, libros ipse habuisset aut legisset: facile accidere potuit, vt interdum aut ipse minus curate excerperet, aut fidem aliorum, qui antiquiora et forsan Athenaei aetate iam deperdita minusue obuia compilarint scripta, temere sequutus in nominibus propriis aut temporis ordine erraret. Neque tamen dubito subscribere iudicio *Hemsterhusii* ad Lucian. dial. mortuor. X. tom. I. pag. 368. b. Athenaeum fuisse subactum, si quisquam, in libris veterum euoluendis, et eumdem diligentem singularium vocc. captatorem. Atque varios errores iam notarunt *Casaubonus* in commentario passim, e. gr. II. cap. 20. V. cap. 15. etc. et *Ionsius* de script. hist. phil. I. 2. 2. I. 6. 5. I. 16. 3. II. 10. 2. in primis II. 16. 3. Multi errores etiam tarditate atque incuriis librariorum fusi fuisse videntur. Quare futurum editorem quantum diligentiae, ingenii atque subtilis iudicii variaeque eruditionis adferre oporteat, ad corrigendum et textum graecum et ipsum auctorem, ex his facile intelligetur. Praeter ea vt Salmasii et Schneideri ampla omnis historiae naturae scientia ad infinita loca rite interpretanda explicandaque accedat, omnino est optandum. *Harl.*

plus simplici vice vsus est eidem sappar Aelianus, vt ad huius [¶] varias historias notatum viris doctissimis, Iohanni Scheffero et Iacobo Perizonio. „Semel monendum est, inquit *Schefferus* ad lib. I. cap. 14. videri nostrum pleraque huius operis ex Athenaeo, recenti tum auctore fortassis vni tantum alteriue noto desumsisse, adeo vbique ferme non sensus modo sed et verba eius retinet." Quod vero Harpocration Athenaeum exscripserit, vel hunc ille, Suidam auctorem laudans perperam tradit auctor pandectarum Brandenburgicarum k): nusquam enim hoc Suidas scripsit. Laudatur semel de nomine Athenaeus noster ab Harpocratione in Ναΐς. Sopater quoque sophista librum secundum eclogarum magnam partem ex Athenaei dipnosophistis composuerat, teste *Photio* cod. CLXI. Praetereo Suidam, Eustathium aliosque recentiores, Athenaeo frequentius vsos, ex quibus *Stephanus Niger* Musonium suum siue opus de nimio vitae luxu siue nimia opsoniorum adpetentia totum ex Athenaeo carptim collegisse animaduertitur.

III. Paulus Iouius in libello de piscibus romanis auctor est, *Sangae* Romani, poetae, familiaris sui, beneficio latinum Athenaeum nos debere. Sed numquam versio illius, si vsquam perfecta fuit, adspexit lucem. Neque *Hieronymi Pariseti*, ICti, a quo maiorem Athenaei partem latine fuisse redditam testatur *Iacobus Gaddius* tom. I. de scriptoribus non ecclesiasticis pag. 51. *Natalis* vero *Comitis* Veneti translatio haud vsquequaque probanda prodiit, adiectis ex codice Mediceo locis, quae in graecis editis hactenus desiderabantur, Venet. per Andr. Arriuabenum, 1556. fol. Basileae eodem a. 1556. l) 8. et Paris. 1557. 8.

[De codd. mstis sunt quaedam praemonenda. Farnesianum et Vrsini codd. iam Fabric. memorauit. *Casaubon.* vt in praef. ad edit. Lugdun. ipse testatur, vsus est codd. *Heidelbergensi*, (de quo vid. Sylburgii catal. in monumentis pietatis etc. pag. 19. nr. 47.) per omnia fere simili codici Aldino, tum alio, cuius ei copiam fecit Andreas Huraldus Messaeus, inprimis integriore atque emendatiore *Farnesiano*, cuius varias lectiones et exempla ab H. Stephano aliisque, quos laudat, acceperat. Parilem illi codicem etiam seruari in *Vaticana* Romae, se audiuisse ait. — In bibl. *Guelferb.* est cod. Athenaei, (num grammatici nostri, an alius, f. mechanici, equidem nescio.) — In biblioth. publ. *Paris.* duo exstant codd. MDCCCXXXIII. (ab initio ferme libri tertii ad noni vsque finem,) et MMMLVI. (libri decem priores: codex autem exaratus est manu Hermolai Barbari, a. Chr. 1482.) — In bibl. *Iacobaea* (teste catal. codd. Angl. et Hibern. II. pag. 246.) est cod. MMMMMMMMDLXVI. Athenaei, sed desiderantur lib. I. et init. libri secundi. — In bibl. *Leidensi* inter codd. Vossianos, fragmentum ex libro XV. (catal. p. 403. nr. 32.) — in eadem bibl. sunt *Bonauent. Vulcanii* emendatt. in Athenaeum aliosque, (catal. pag. 345. nr. 20.) — *Florentiae* in bibl. Laurent. medic. plut. 60. cod. I. membran. saec. XV. Ath. Dipnos. libri XV. in margine summaria capitum et auctorum, quorum ab Athenaeo fit mentio, nomina adnotantur: et cod. II. papyrac. saec. XIV. iidem libri: in fine tamen supplentur pauca, in libr. II et XIII.

„praeter-

k) Quod in iisdem pandectis ex adpendice bibl. Gesneri traditur, Athenaeum philosophum scripsisse libros decem Theogoniae, et de rerum principiis librum, idque teste Aeliano, itidem error est, neque vsquam hoc testatur Aelianus. Ceterum Pherecydes, philosophus Atheniensis, siue, vt alii, Syrius, scripsit de rerum principiis et libros decem Theogoniae, vide quae supra lib. II. in Hesiodo.

l) Conf. *Clement* Biblioth. curieuse etc. II. pag. 180. not. *Harl.*

praetermiſſa: initio autem praefixus eſt index ſcriptorum, qui in hoc opere ab Athenaeo laudantur: quorum deinceps etiam in margine ſuis locis nomina adponuntur. — *Iuſtus Ryſquius* teſtatur in centuria noua epiſtol. 29. ſe in bibl. Saregi, Peruſiae et Vmbriae praefecti, reperiſſe *parecbolas* quasdam eorum, quae in excuſis *Athenaei* codicibus deſiderantur. vid. Fabr. B. Gr. vol. XIII. pag. 644.

Iriarte in catal. codd. gr. bibl. reg. Matrit. pag. 277. prodit, in Mendozana bibl. fuiſſe tabulam in Pollucem et *Athenaeum. Harl.*

Primus graece Athenaeum cura *Marci Muſuri*, qui et varios MSS. codices et epitomen graecam contulerat, quaeque deerant ex hac ſuppleuerat, edidit *Aldus Manutius*, Venetiis a. 1514. m) apud Aldum et Andream ſocerum. fol. — Deinde *Iacobus Bedrotus* et *Chriſtianus Herlinus* iuuenes germani, addito ſcriptorum, qui ab Athenaeo laudantur, elencho n), aliisque indicibus, et adnotationibus in loca quaedam, collectis ex Budaei, Eraſmi aliorumque doctorum hominum lucubrationibus o). Baſil. 1535. fol. — Libri decimi quinti lacunam ingentem a pag. 647. a. ad pag. 696. a. ex *Farneſiana* bibl. primus ſuppleuit *Guilelmus Canterus* IX. 1. nouar. lect. cap. 21. vbi alterius MSti codicis, a *Fuluio Vrſino* ſibi monſtrati, meminit. — Ex accuratiore *Iac. Dalechampii*, Cadomenſis medici, interpretatione, cum breuibus ad oram [?] notis *Athenaeus* latine emendatius recuſus eſt Lugd. a. 1583. fol. et licet non omne punctum tuliſſet Dalechampius, a Caſaubono etiam hinc inde non praeter rem repreheuſus, maiorem tamen longe induſtriam probauit Veneto interprete, et per triginta paullo minus annos hunc foetum ſuum, quantum per frequentiſſimas aegrotantium viſitationes facere potuit, horis ſubſiciuis expoliuit. — Poſtea a. 1597. fol. verſioni Dalechampii notisque a Commelino recuſis acceſſit praeter graecum textum ex codd. Palatinae, Vaticanae aliarumque bibliothecarum MSS. ab *Iſ. Caſaubono* emendatum, eruditiſſimus in Athenaeum eiusdem Caſauboni commentarius. [tom. I. 1597. tom. II. Lugduni 1600. vid. *Pinelli* catal. III. pag. 109.] — Atque ita Athenaeus cum Dalechampii verſione notisque et Caſauboni commentariis iterum praela ſubiit Lugduni tom. I. 1612. tom. II. 1621. fol. iterumque a. 1657. — 1664. II. voll. in qua editione acceſſit praeter obſeruationes pauculas virorum illuſtrium L. I. et *Pauli Fermat*, ſenatorum Toloſanorum, in quaedam loca Athenaei, index ſcriptorum Athenaeo laudatorum in prioribus graeco latinis omiſſus, et longe quam in graeca Baſileenſi plenior. [Inedita tamen ſunt, quae in praefat. ſuae fine promiſit Caſaubonus, prolegomena de Athenaeo, quibus copioſe egit de auctore et argumento huius operis, idem de conuiuatione Larenſi et omnibus conuiuis. *Hrum.* — Nouam editionem promiſerunt celebb. *Beckius* et *Dr Anſſe de Villoiſon.* Atque noua editio cum commentario Caſauboni aliorumque V. D. notis obſeruationibusque hinc inde ſparſis Lipſiae in mai. 8. ſub prelo

m) Conf. *Clement* in Biblioth. curieuſe etc. II. pag. 179. — Aldum et Muſurum neque in exemplaribus nanciſcendis fuiſſe felices, neque in editionis ſuae emendatione nimis diligentes, iudicat Caſaubon. in praefat. Alii quoque critici, quamuis Aldus ſuam et Muſuri operam in conferendis codd. in contextu emendando augendoque et in carminibus in ſua metra reſtituendis mirifice iactitaſſet; hanc tamen edit. maxime vitioſam et tamquam exemplum habent Aldinae in excudendis exemplaribus incuriae. *Harl.*

n) Hunc catalogum pluribus ſcatere erroribus, ſcribit *Ionſius* lib. IV. pag. 348. ſ. pag. 271. edit. Dornii. *Harl.*

o) Quarum praecipue ope multa Aldinae edit. vitia ſuſtulerunt: ceterum a librorum ſcriptorum et idoneae eruditionis praeſidio imparati. *Harl.*

prelo sudare et magna primi tomi pars in lucem iam exiisse dicitur curante M. *Schäfero;* duo priores tomi comprehendent textum gr. subiecta ex Lugdunensi edit. a. 1607. varietate lectionis: in reliquis autem commentarius Casaub. et notae variorum collectae comparebunt. [Prodiit iam particula ita inscripta: Ἀθηναιυ Δειπνοσοφιςων βιβλια πεντεκαιδεκα. *Athenaei Deipnosophistarum libri quindecim, ad editionem Lugdunensem postremam emendatius expressi. Accedunt Villebrunii interpretatio gallica et notae itemque Isaaci Casauboni animaduersiones integrae. Curauit, Virorum doctorum emendationes adnotationes vel editas vel ineditas adiecit, indices nouos confecit Godofredus Henricus Schäfer,* Art.L.L.M. *Pars I. Athenaei Textum graecum continens. Tomus I. Lib. I — V. continens.* Lipsiae in bibliop. Schäferiano, MDCCXCVI. 8. mai. *Beck.*] Constat autem, acutissimos criticos post insignem Casauboni laborem in explicandis, tentaudis emendandisque etiam defendendis permultis Athenaei, cum primis poetarum, quorum ille versus fragmentaque crebro adtulit, locis passim diligenterque versatos esse: quorum omnium curas criticas congerere atque enumerare longum est. Iis tamen, quos iam laudaui in Introduct. l. c. pag. 234. addi possunt *Thom. Reinesius* in variis lectionibus, Altenburgi 1640. 4. frequenter, *Bentleius* in dissertatione de Phalaridis — — epistolis etc. e versione I. D. a Lennep lat. pluribus locis, *Corsin.* in fastis atticis II. pag. 147. II. 355. III. 3. IV. 65 et 73. — cl. *Iacobs* in Exercitatt. criticis in scriptor. vett. tom. I. cap. II. *Burmannus* II. ad Propertium, multis locis, *Rossius* in commentatt. Laertianis, qui pauca loca emendat aut illustrat, *Stephan Weston* Hermesianax siue coniecturae in *Athenaeum* atque aliquot poetarum graecorum loca, quae cum corriguntur et explicantur, tum carmine donantur. Londini 1784. mai. 8. *Hoeschelius* edidit Io. Damasceni homiliam etc. gr. lat. cum notis Augustae Vindel. 1588. 8. atque notis adiunxit adpendicis loco ex codd. msst. Augustanis obseruationes, quibus quam plurima loca insignium scriptorum possunt emendari vel suppleri, atque *Athenaei* quidem pag. 85 — 92. et pag. 94. ex MSto epitomes Athenaei restituit versus sedecim *Panyasis* poetae, πρῶτοι μὲν χάριτές τ' ἔλαχον etc. qui libro secundo Athenaei desiderabantur, vid. Fabr. B. Gr. vol. XIII. pag. 541. *Harl.*]

Denique quinque primos libros gallice a se translatos vulgauit *Marollesius*, Paris. 1680. 4. *Fabric.* De perrara hac editione vid. *Bayle* l. c. not. *D. Clement* l. c. pag. 180. et ex illo *Widekind* in ausführl. Verzeichniss von raren Büchern. part. I. pag. 234. — De noua gallica versione: *Banquet des Savans par Athénée,* traduit tant sur les textes imprimés, que sur plusieurs mssts. par M. *le Febure de Villebrune,* Paris. ap. Lamy. 1788. et 1789. IV. voll. 4. iam quaedam notaui in Introd. etc. l. c. pag. 233 sq. *Harl.*

IV. Scripsit et alia *Athenaeus*, ex quibus lib. V. pag. 211. memorantur libri de regibus Syriae: περὶ ὧ (Δημητρίυ) ἱςόρησεν ὁ ἑταῖρος ἡμῶν Ἀθήναιος ἐν τοῖς περὶ τῶν ἐν Συρίᾳ βασιλευσάντων. Equidem alium Athenaeum, Diodoro Siculo laudatum, innui hoc loco, non Naucratitem, existimabat Paulus Colomesius notis ad Gyraldi dialogos de poetis pag. 420. Sed verisimillimum est, a dipnosophista, qui loquens inducitur, ἑταῖρον vocari non alium, quam conuiuam suum. Vnde a Colomesii sententia recte etiam recessere clarissimi Lipsienses actorum eruditorum collectores a. 1696. pag. 233. Praeterea *Vossius* lib. II. de hist. graecis cap. 15. obseruat, Athenaeum collegisse historias ducum, qui, singulari certamine pugnantes, exercitibus suis salutem attulere. Verba Athenaei haec sunt lib. IV. p. 155. ὅτι δὲ καὶ οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ ἡγεμόνες ἐμονομάχυν καὶ ἐκ προκλήσεως τῦτ' ἐποίυν, ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν.

Mich.

Mich. Neander in prolegomenis ad gnomologiam ex Stobaeo collectam pag. 11. adfirmat, exstare etiam Athenaei nostri paraphrasin in Nicandri Alexipharmaca, et de machinis bellicis. Sed scholia in Nicandrum ab aliis tribui Athenaeo Attalensi medico, iam supra dixi, et liber de machinis longe antiquiorem auctorem agnoscit *Athenaeum*, aequalem Archimedis, qui librum suum inscripsit M. Marcello, Syracusarum expugnatori. Vide supra lib. III. cap. 24. [❡] [vol. IV. pag. 222 sqq.]

[Fabricius ex edit. Lugdun. 1657. indicem, aliquot locis auctum atque emendatum, subiunxerat. Enimuero quod cum ego eum saepe vitiosum mancumque deprehendi, atque, quamquam quaedam adnotare et corrigere coeperam, tamen et laborem ingratum maximeque imperfectum facturum esse sensi, tum *Valckenar.* in diss. (adiecta *Vrsini* Virgilio collatione graecorum scriptorum illustrato) de scholiis ad Homerum pag. 149. eum indicem iudicauit, centenis erroribus scatentem et auctorem indignum profecto, cuius turpissimum centonem operi duraturo interfereret Fabricius, vt aliorum silentio praetermittam querelas; ego, vt illum indicem hoc loco rescinderem, quam omnibus vitiis oppletum repeterem, satius esse duxi. Forsan licet, ope eruditi cuiusdam amici, eum alio tempore curatiorem et pleniorem, praeterea veris nominum lectionibus multis locis emendatis atque restitutis, certiorem exhibere. *Harl.*]

CAPVT XXVI (olim XXI)
DE CLAVDIO AELIANO

I. Aeliani aetas et vita. II. *Variae historiae.* III. *Historia animalium.* IV. *Tactica antiquioris vt videtur Aeliani.* V. *Epistolae rusticae.* VI. *Scripta Aeliani deperdita.* VII. *Index scriptorum, in varia et animalium historia citatorum.*

[Cum auctario *G. C. Harles.*]

I.

[PRAEMONENDA.

De *Aeliano*, eius aetate, et num auctores historiar. variarum atque hist. natur. tacticorumque fuerint diuersi, nec ne? quia viri quidam docti valde dissentire et in alia omnia abire solent: quorumdam, qui plura disputarunt in vtramque partem, aut vitam Aeliani exposuerunt, commentationes excitabo.

Philostratus de vitis sophist. II. 31. vbi Olear. in notis pag. 624. sententiam Perizonii amplexus, Aelianum, Hist. var. auctorem, censet, floruisse cum Caracalla, Alexandro Severo et, qui iis successere, imperantibus. In Philostrati locum quasi commentatus est *Melchior Schmid* in progr. de Cl. Aeliani V. H. libris quaedam traduntur, et ipsius Aeliani vita a Philostrato descripta exhibetur. Helmstadii 1671. 4.

Conrad. Gesneri disquisitio, *vnum Aelianum* omnium, quae in editione eius operum Gesneriana exhibentur, auctorem esse, et obiter quaedam de hoc scriptore, eiusque scriptis et nominibus, in *Gesneri* praefat. ad Aeliani opera, Tiguri, 1556. fol.

Iac. Perizonii et *Abrah. Gronouii* praefatt. de Aeliani aetate atque historia, praemissae illorum editionibus. Perizonii rationes adoptauit Fabricius noster.

Val. Hermanni Thryllitii, medici ciuitatis Geithayn. ord. obseruatio de Aelianorum, quorum monumenta supersunt, aetatibus, in Miscellan. Lipsiens. tom. IV. obseru. 81. pag. 120 sqq. Ille, auctorem libri, Histoire critique de la Republique des lettres, part. I. p. 174. *Bochartum* in Hierozoico, part. I. libri II. cap. 46. pag. 522. et cap. 55. pag. 627. part. II. libr. I. cap. 4. pag. 21. et *Is. Vossium* in adpend. obseruatt. ad Pompon. Melam pag. 38. sequutus, contendebat et euicisse sibi videbatur, auctorem historiae animalium diuersum ab compilatore variarum historiarum, vixisse aetate Germanici, Alexandriae natum, quod collegit ex libr. II. cap. 11. (ego vero rationem et firmitatem argumenti non satis intelligo et perspicio:) tum quod ipse lib. XI. cap. vlt. scribat, se in magna vrbe Alexandria bouem deo sacrum, quinque pedibus, miratum esse, contra alter Aelianus, auctor varr. hist. apud Philostratum l. c. neget, se numquam vlla parte terrarum vltra Italiae fines peregrinatum esse, neque nauem vmquam conscendisse, neque expertum esse mare. Sed *Valesius* iam loco mox citando p. 123. praeoccupauit hanc quaestionem et ita soluit, vt statueret, Philostratum, parum diligentem in scribendis sophistarum vitis, falli necesse esse, et scribendi genus in libris de animalibus redolere sophistam, planeque simplicem esse ac nitidum, qualem Aeliano sophistae tribuat Philostratus: Hambergerus autem Aeliani et Philostrati narrationes commode ita conciliat, vt opinetur, Aelianum postea, quam Philostratus id memoriae prodidisset de illo, iter in Aegyptum suscepisse. Atque ipse Fabric. iam init. §. I. caute sobrieque scripsit, illum *vix* vmquam egressum esse fines Italiae. Philostrato tamen potissimum duce idem Tryllit. pugnans contra Perizonium, statuit Aelianum sophistam, iuniorem altero, vixisse post Hadriani tempora, nec potuisse ad Elegabali et Alexandri Seueri imperium peruenire. Sed haec et alia, ingeniose quidem exposita, ab aliis vero iam occupata refutataque, talis haud firmissimis nituntur. Adde quae iam adnotaui in introd. in histor. L. Gr. I. p. 248 sq. vbi de Aeliano disputaui. — *Christian Ios. Iagemann* (s. *Tiraboschius,* cuius opus in compendium redegit) in der Geschichte der freyen Künste und Wissenschaften in Italien, (tom. II. Lipsiae 1778. 8.) pag. 257 sq. Aelianum *Praenestinum* V. H. compilatorem omnino discernendum putat ab Aeliano, *Romano,* auctore hist. anim. Nulla tamen noua adtulit argumenta, sed ea, quae ab aliis iam excogitata exornataque, at aeque refutata memorauimus.

Henr. Valesius in Emendationum libro quinto, cap. I. contra Gesnerum dimicans ostendere conatur, (comprobante Burmanno in nota, pag. 121.) Aelianum de instruenda acie diuersum esse ab Aeliano sophista, auctore variarum historiarum et librorum de animalibus; hunc autem non sub Hadriano, sed praecipue, quoniam a Philostrato dicatur discipulus Pausaniae, qui circa Seueri tempora fuit auditor Herodis Attici, sub Alexandro Seuero floruisse: cap. 2. suam corroborare studet sententiam loco ipsius Aeliani sophistae, qui in libro X. de animalibus cap. 1. laudet *Dionem,* quo nomine historicum innui putat Valesius, non, philosophum. Enimuero *Schneider* in Periculo critico in anthologiam Constantini Cephalae pag. 128. id argumentum, ex testimonio Dionis petitum, infirmum iudicat, quia in Aeliani loco, vt ex libro XVII. cap. 10. adparet, sine dubio legendum sit Δίνων· Is tamen in sua Aeliani editione pag. 312. lectionem priscam Δίων retinuit, nec in nota subiecta sollicitauit, nedum proscripsit. Porro *Valesius* in cap. 13. docet, Aelianum sophistam auctorem esse librorum de animalibus et ab eo diuersum tacticorum scriptorem. Eius tamen quartum vltimumque argumentum, ex eo ductum, quod in msto codice bibl. Paris.

vidit

vidit Aeliani librum de re militari, inscriptum, Αἰλιανὲ τῦ φιλοσόφε, qui titulus non conveniat sophistae, et quando Aelianus in libro II. de animalibus cap. 11. se ipsum vocet, φιλοσοφῦντα ἄνδρα, id haud repugnare, quoniam aliud sit philosophari, aliud philosophum esse; *Schneider* in periculo critico pag. 128. falsum esse pronuntiat, quoniam titulus ille procul dubio debeatur librariis, et interpretatio τῦ φιλοσοφῦντος ἀνδρὸς sit ridicula. — In sequentibus capp. IV — XVI. *Valesius* permulta Aeliani lib. de animalibus loca face critica illustrat aut interpretatur.

Kretzschmar post praef. ad suam edit. Aeliani V. H. e Fabricii B. Gr. cap. de Aeliano repetiit; quibusdam tamen rescisis et paucis adiectis.

Gottl. Beniam. Lehnert de vita, moribus ac scriptis Aeliani, post praefat. ad suam edit. pag. XXXIX sqq.

Hamberger in zuverl. Nachr. tom. II. pag. 515 sqq.

I. G. de Chaufepié Nouv. diction. histor. et crit. voc. *Elien.*

Saxius in Onomast. I. pag. 301. de Claudio Aeliano, Tactico, (circa a. Chr. 130.) et pag. 356. de Aeliano Praenestino, sophista, (circ. a. Chr. 225.) *Harl.*]

CLAVDIVS AELIANVS, Politiano et aliis male Helianus, Praenestinus [a]), vix vmquam fines Italiae patriae suae egressus [b]) sed Graecorum [c]) graecaeque eloquentiae amantissimus fuit. Audiuit Pausaniam rhetorem [d]) et Nicostrati simplicem venustatem, Dionisque Chrysostomi dictionem imitatus, Herodem Atticum tamquam suauissimum rhetorum prae ceteris admiratus est. Magnam inde dictionis atticae facultatem et elegantiam sibi comparauit, ita, vt, Philostrato iudice, ipsis posset certare Atheniensibus, et μελίγλωσσος siue μελίφθογγος, h. e. *mellei oris*, inde dictus sit, teste Suida, qui ἀρχιερέα quoque siue Pontificem [e]) fuisse, et rhetoricam [✝] Romae professum esse memorat. Declamationibus faciendis

a) Suidas [tom. I. pag. 649. vbi Küster. in notis adsentitur Perizonio,]. Αἰλιανὸς ἀπὸ Πραινέστε τῆς Ἰταλίας, ἀρχιερεὺς καὶ σοφιστὴς ὁ χρηματίσας Κλαύδιος. Ὃς ἐπεκλήθη μελίγλωσσος ἢ μελίφθογγος καὶ ἐσοφίστευσεν ἐν Ῥώμῃ αὐτῇ ἐπὶ τῶν μετὰ Ἀδριανὸν χρόνων. Quia vero Praenestini ius ciuitatis romanae habebant, (vide *Io. Mariae Suaresii* libros III. de Praeneste antiqua editos Romae an. 1680. 8.) hinc Romam patriam suam vocat *Aelianus* lib. II. var. hist. cap. 38. lib. XII. cap. 25. et lib. XIV. cap. 45. et *Philostratus* de sophist. pag. 618. Αἰλιανὸς (male in codice meo MS. Philostrati bis legitur Φιλιανός.) δὲ Ῥωμαῖος μὲν ἦν, ἠττίκιζε δὲ ὥσπερ οἱ ἐν τῇ μεσογαίᾳ Ἀθηναῖοι.

b) Idem Philostratus testatur, Aelianum ipsum de se praedicasse, quod nunquam nauem conscenderit, neque mare nouerit, neque vsquam profectus sit vltra fines Italiae. Atque ideo pluris etiam Romae habitum esse ὡς τιμῶντα τὰ ἤθη vt qui moribus patriis vnice duceretur. At ipse Aelianus auctor est fuisse se Alexandriae, XI. vlt. de animal. [vid. *praemonenda.*]

c) Vide var. hist. lib. IX. cap. 32. et lib. XII. cap. 25.

d) Philostratus: ἡ μὲν ἐπίπαν ἰδέα τῦ ἀνδρὸς ἀφέλεια προσβάλλεσά τι τῆς Νικοςράτε ὥρας. Ἡ δὲ ἐνίοτε πρὸς Δίωνα ὁρᾷ καὶ τὸν ἐκείνε τόνον — Παυσανίε μὲν ἦν ἀκροατὴς ἐγένετο, ἐθαύμαζε δὲ τὸν Ἡρώδην ὡς ποικιλώτατον ῥητόρων.

e) Alius fuit, 1) *Plautius Aelianus*, pontifex, sub Vespasiano clarus, quem memorat *Tacitus* lib. IV. hist. cap. 52. Mentio fit et 2) *C. Aeliani* in plerisque editionibus historiae naturalis Plinianae, inter auctores, ex quibus composuerit Plinius librum tertium. Sed Io. Harduinus ex MSS. recte ibi reposuit *Gellianum*, qui citatur lib. III. cap. 12. 3) *Aemilius Aelianus*, qui Cos. fuit sub Traiano A. V. C. 868. diuersus a 4) *Casperio Aeliano*, praefecto praetorio sub Nerua imp. apud *Dionem* lib. LXVIII. pag. 770. qui rusticorum tumultuantium sub

ciendis parum aptum se expertus [f]), ad scribendum se contulit, sub imp. Elegabalo [?] vel primis annis Alexandri Seueri [g]), ac coelebs sexagesimum vltra aetatis annum vixit [h]). *Fabric.*

Quod, -

sub Domitiano caput fuit, teste *Eutropio* IX. 20. Confer *Barthium* pag. 2481. aduers. 5) *Aelianus* patria, (vt ipse videtur in praefat. innuere,) Graecus, graecaeque rei militaris, quam romanae peritior, qui ad Adrianum imp. *Tactica* scripsit, et in illis testatur, se de hoc argumento olim sermones fecisse, Nerua Traiano imperante, cum Frontino viro consulari. Hunc tacticorum scriptorem cum Cl. Aeliano nostro confundunt *G. I. Vossius* de hist. gr. II. 11. et alii viri docti: sed antiquiorem atque adeo diuersum esse probe post *Is. Vossium* et *Tillemontium* tom. II. hist. imperatorum pag. 995 sq. notauit *Iacobus Perizonius* in prolegomenis ad varias historias Aeliani. Non plane constat, idemne cum hoc Tacticorum scriptore sit 6) *Facundus Aelianus*, laudatus *Martiali* lib. XII. epigr. 24. vel 7) *Aelianus*, amicus Apollonii Tyanensis, de quo *Philostratus* in huius vita lib. VII. cap. 8 sq. 8) *Aelianus Platonicus*, cuius *hypomnemata in Timaeum Platonis* laudat Porphyrius in Ptolemaei harmonica et Proclus ad Timaeum, *Is. Vossius* de viribus rhythmi pag. 82. 88 et 111. [vid. vol. III. pag. 160. ibid. p. 95. et vol. VIII. p. 524.] 9) *Papirius Aelianus*, Cos. sub fratribus Antoninis, A. V. C. 915. nisi potius cum fastis, a Norisio editis, legendum *Lollianus*, [et *Cassiodor.* ac *Prosper* in chron. *Laelianus*, sed *Relandus* in fastis consularibus pag. 36. illud per errorem ex τῷ *L. Aelianus* ortum esse suspicatur, et plura testimonia pro *L. Aeliano*, (ita enim nominatur,) tam vetera, quam recentiora adfert. In *Almelouenii* fastis consular. scribitur pag. 89. *L. Papirius Aelianus.* 10) *Aelianus*, qui A. V. C. 936 et 939. Cos. fuit sub imperatore Commodo, [de hoc *Cn. Papirio Aeliano* multus est *Relandus* in fast. consular. pag. 60 sqq. et pag. 67 sq.] 11) *Aelianus*, qui Cos. fuit A. V. C. 975. idem forte cum *Flauio Aeliano*, qui praef. praetorio sub Alexandro Seuero, memoratur in inscriptione veteri apud Gruterum pag. 491. vt coniicit *Io. Glandorpius* in Onomastico Rom. pag. 20. [Sed in fastis Relandi pag. 149. ex inscription. nominatur *L. Roscius Aelianus*, Cos. *Harl.*] 12) *Celsus Aelianus*, de quo Iulius Capitolinus in Maximo et Balbino cap. 17. 13) *L. Aelianus*, vnus e sex tyrannis, qui inter initia Diocletiani imperium vsurpauere, cuius mentio apud *Eutropium* lib. IX. sect. 20. et cuius numus a Foucaulto inuentus refertur in memoriis litterariis Gallicis Triuultinis anni 1702. pag. 35. Vide et Tillemontii notam 12. ad vitam Gallieni tom. III. historiae imperator. vbi e numis mentio alterius *Auli Pomponii Aeliani*. 14) *Aelianus*, Probiani in proconsulatu Africae sub Constantino M. successor, lib. I. codicis Iustinianei tit. 38. et Augustin. epist. 68. siue 88. edit. Benedictinor. 15) *Aelianus*, ad quem Gregorius Thaumaturgus scripsit expositionem fidei, laudatam Basilio Magno epist. 64. 16) *Aelianus*, dux bellicus sub imp. Valente, de quo Suidas in Αἰλιανός [t. I. p. 649 sq. ibique Küster.] 17) *Aelianus*, praetorio praefectus sub imp. Zenone. Vide *Cuiacii* obseruationes lib. XVI. cap. 14. 18) *Aelianus Meccius* (Μέκκιος), Galeni praeceptor, qui eum laudat libro de Theriaca ad Pamphilianum tom. II. p. 470. [vid. infra in elencho medicor. tom. XIII. p. 35.] Hisce omnibus aetate prior 19) *Aemilius Aelianus*, Cordubensis, de quo *Suetonius* in Augusto cap. 51. [20) *Thryllit.* l. c. addit *Cn. Papirium Aelianum*, Traiani legatum, ex I. Gruteri inscript. CCXXVII. 3. „quem, ait, *Casp. Barthium* aduersar. lib. CLVI. qui est in ineditis, cap. 1. vt in Claudium transformaret, multum aliquando, sed frustra forsan, laborasse deprehendi.“ Ille igitur non nomine, sed aetate diuersus esse videtur ab eo, qui nr. 9. citatus est. *Harl.*]

f) Philostratus de Aeliano nostro: *ἑαυτὸν οὖν διασκεψάμενος ὡς μελέτῃ οὐκ ἐπιτήδειον, τῷ συγγράφειν ἐπέθετο, καὶ ἐθαυμάσθη ἐκ τούτου.*

g) Hoc ex eo probant viri docti, quod aequalis fuerit Philostrati iunioris, et Athenaei dipnosophistas subinde sit in variis suis historiis sequutus, quod postremum in primis obseruauit et luculenter demonstrauit Perizonius, [qui, Aelianum quam plurima hausisse ex Athenaeo, ex collatione plurium locorum ostendit. vide ad cap. anteced. de Athenaeo notata.] Ceterum *Vossius* lib. IV. c. 53. de idololatria merito Iac. Greuinum reprehendit, cui Aelianus noster Plinio, nat. historiae scriptore, antiquior est lib. et capite 3. de venenis.

h) Philostratus: *Ἐβίω γὰρ ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἔτη, καὶ ἐτελεύτα οὐκ ἐπὶ παισί. Παιδοποιίαν γὰρ παρῃτήσατο, τῷ μὴ γῆμαί ποτε.*

Quod, Gesnero iam animaduertente, multa capita verbotenus ex Oppiano vertit et μεταφράζει Aelianus in historia animalium, ita, vt millies propemodum vterque ex se inuicem possit emendari, et inde ratio orationis nimis floridae in Aeliani hist. reddi; illum post Oppianum suam animalium historiam scripsisse, colligit *Schneiderus* in Periculo critico pag. 127 et 133 sq. Atque Corn. de Paw in notis ad Philen aliquoties Oppianum ex Aeliano restituit feliciter. *Harl.*

II. Ex eius scriptis exstant ΠΟΙΚΙΛΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ βιβλία ιδʹ. *varias historias* siue historiae per saturam lib. XIV. i) quod opus Iohanni Stobaeo k) laudatur sub titulo ἱστορία vel σύμμικτος ἱστορία, Stephano Byz. l) ἱστορικῆς διαλέξεως, Suidae m) περὶ ποικίλης ἀφηγήσεως. [Ex quibus vett. auctoribus, et quomodo more illius aeui compilarit Ael. opus suum, docet Perizon. in praefat. *Harl.*] Quamquam vero parum verisimilis videtur sententia virorum doctissimorum, qui vel ob stilum minus, quam in historia animalium limatum extremam operi manum auctoris accessisse negant n) imperfectumque relictum o) esse, aut excerpta tantum illius exstare contendunt p): non absurde tamen suspiceris, prologo et epilogo et quibusdam forte libris truncatum ad nos peruenisse. Nam Stobaeus q) et Suidas nonnulla ex eo proferunt, quae in editis desiderantur, et liber quintus in binos a librario diuisus esse videtur, quum sextus liber intercideri. Praeterea, quod libri decimi quarti extrema varie turbata sunt in codd. et editionibus: et quod librum XVII. in bibl. caesarea exstare illatum a Io. Sambuco ex Mugii, Tredecimuiri Argentoratensis, fide tradidit Scheferus et Kuhnius, de qua re Lambecii et Nesselii silentium iubet nos addubitare. *Inscriptiones capitum* ab ipso Aeliano non esse, disputat *Gisbertus Cuperus* in variis suis obseruationibus [libr. III. cap. 11.] pag. 302 sq. in quibus [a cap. 10 — 16. et lib. II. 18. IV. 11.] plura istorum librorum loca erudite illustrauit, tum *Schefferus* ad praef. et lib. III. cap. 24. ac *Perizonius* ad IV. 4 et 29. Lectum hoc Aeliani opus etiam ab Eustathio, qui illud respicit in suo ad Homerum commentario, locis ad minimum decem.

[Notitiam *codd. msstorum* more sueto inserere et praemittere iuuat. *Perizonio* in praefat. videntur omnes, qui quidem cogniti sunt et excussi, huius historiae variae codices ex duobus antiquioribus exemplaribus deriuati. Ita duas ille semper reperit diuersas per totum paene auctorem lectiones, quarum alteram hi codices, alteram illi, constanter seruant

i) Licet plures fortasse auctor scripserit, vt statim dicam.

k) In Florileg.

l) In Χεῤῥόνησος.

m) In Ἀσέλγεια. Idem tamen ποικίλην ἱστορίαν vocat in Δῖος, Κοίνη et Φιλευθέροις.

n) *G. I. Vossius* de hist. gr. pag. 218. *Fabric. Perizon.* in praefat. negat, esse imperfectum opus ab auctore relictum: e contrario censet, illud opus, varias historias, ante libros de animalibus et de prouidentia fuisse editum; Aelianum ipsum sua forte sine prologo et epilogo edidisse, vtramque tamen historiam a vitio imbecillitatis seu negligentiae non esse immunem, contra Kuhnium disputat, arbitrantem, nos tantum analecta et quaedam ruta caesa pro iusto V. H. opere habere: neque tamen negat, codd. V. H. tarditate librariorum non magis esse ita passim mutilatos aut redactos in epitomen vel excerpta ex iusto Aeliani opere, quam illos, quibus vsus iam olim est Stobaeus. Haec et alia copiose persequitur et explanat. *Harl.*

o) *Io. Clericus* I. artis criticae pag. 89. *Io. Schefferus* pag. 149. de stilo et Kühnius ad Aelianum.

p) Vide Kühnii praefat. et *Perizonii* notas ad librum VI. cap. 1.

q) Sed hunc in citandis et mutandis Aeliani locis fuisse nimis liberalem, eiusue codd. esse corruptos, multis docet Perizon. in praef. *Harl.*

seruant, certo ferme indicio, ex duobus tantum omnes esse propagatos. Atque idem ille nactus est et contulit duo codd. msstos, alterum et antiquiorem a ***Fred. Sluiskenio***, curiae Hollandiae, Zelandiae et Frisiae praeside; alterum recentiorem ex bibl. ***Lugdunensi Bat.*** diuersae vtrumque propaginis, ita, vt in illis haberet vtramque veterum codicum lectionem. Atqui a librariis aut aliis V. D. olim contractos fuisse aut interpolatos, aut transpositos Aeliani libros, cognoscitur quoque ex codd. Paris. et e codice *Vratislauiensi* bibl. Rhedigerianae, quem cl. ***Füllebora*** in praefat. orationum Plethonis et Apostolii, (Lips. 1792. 8.) curatius descripsit, et de quo in litteris ad Lehnertum nouissimum Ael. V. H. editorem. (vid. praef: pag. XLVII.) quaedam docte adnotat: „habet enim, ait, codex ille e variis Ael. historiis tria tantum capita, reliqua ex Aeliano de animalibus, ac ne haec quidem integra et vulgari ordine collocata; sed in compendium redacta, passim etiam immutata, ita, vt non tam descripsisse Aelianum videatur Mich. Apostolius, Constantinopolitanus, qui saec. XV. vixit, quam in suum vsum excerpsisse."

In bibl. Laurent. Medicea, *Florentiae* est ille cod. ***varr. histor.*** XIX. plut. 60. quem Iac. Gronou. contulerat, et cuius V. L. filius, Abrah. Gronou. in sua edit. protulit. (***Bandin.*** catal. codd. gr. II. col. 609.) — cod. XXVI. plut. 70. ***varr. histor.*** lib. XIV. sed, notante ***Bandinio*** l. c. pag. 686. nulli in hoc cod. tituli praemittuntur capitibus, ac liber VI. cum V. ita est coniunctus, vt, vno ex duobus conflato, sextus desiderari videatur. Ex his duobus mediceis Marquard. Gudius varias enotarat lectiones. — In eadem biblioth. est cod. VII. membran. saec. XII. plut. 86. qui continet Aeliani ***de natura animalium*** libros XVII. ad quem cod. adornatam esse edit. Abr. Gronou. ***Bandin.*** (l. c. III. col. 296 sq.) colligit ex Gronou. praefatione. — tum cod. VIII. eiusdem plut. Aelianus ***de animalium proprietate***, praeuia capitum 225. tabula, et praefat. Nullam tamen esse, adnotat ***Bandin.*** l. c. col. 298. in hoc codice librorum distinctionem, capitum vero seriem prorsus diuersam ab editione Gronouiana. — Citatur ***Ael.*** ab ***Arsenio***, Monembasiae archiepisc. teste ***Bandin.*** I. pag. 549. — In cod. VII. plut. 55. pag. 265. Bandinius reperisse sibi videbatur quaedam inedita Antonini philos. reliquis immixta; sed ea esse excerpta ***ex Ael. hist. animal.*** docet ***Lessing*** in Beyträgen etc. I. pag. 188 sqq.

Venetiis in biblioth. monast. S. Michael. est excerptum ex ***Ael.*** de ***anim. hist.*** in cod. gr. saec. XIII. cum Heroicis Philostrati, teste ***Mittarellio*** in bibl. codd. etc. pag. 9. — Ibid. in bibl. ***D. Marci*** cod. DXVIII. membr. saec. XV. fol. ***Ael. historia animalium.***

Pataui in bibl. canonicor. S. Ioan. ***Ael.*** histor. animal. cod. gr. bombyc. in 4. teste ***Tomasino*** in biblioth. Patauin. pag. 21. XVIII. — ***Mediolani*** in bibl. Ambros. ***Ael. variae hist.*** in membr. saec. XIII. (***Montfauc.*** in diario ital. pag. 14.)

Neapoli in bibl. S. Ioann. de Carbonaria Augustinianorum, ***Ael. hist. animal.*** cod. rec. bombycin. (teste eodem, ibid. pag. 310.) — in bibl. regia de hist. animal. libri XVII.

Matriti in bibl. regia, cod. LXIII. ***Aeliani*** epistolae rusticae XX. (*Iriarte* catal. codd. gr. pag. 226 sq.) — cod. LXXXIV. excerpta ex Aeliani libr. de natura animal. lib. IX. cap. 6 et 26. X. 40. VI. 57. XVII. 16. et cod. CVII. excerpta ex lib. XI. 37. et lib. VII. 47. (***Iriart.*** pag. 346 et 427.) — In bibl. ***Escur.*** teste ***Plüer*** in itinerario etc. pag. 155. ***Ael.*** de instruendis aciebus, bis; de varia historia lib. XIV. de animalium proprietate libri XVII.

In

In bibl. publ. *Parifina*, *Ael. variae hift.* in eodd. MDCLVII. (vbi vero libri et capita vbique ferme loco fuo mota funt.) MDCXCIII. MDCXCIV. MDCCLVI. (XV. priores libr. et vix dimidia pars libri I.) MDCCLVII. MDCCLXXIV. (manu Antonii Eparchi. Singulorum vero capitum tituli ab editis plerumque diferepant. Perizon. quasdam huius cod. lectiones habuerat communicatas.) — *Hiftor. animal.* eodd. MDCXCIV et MDCXCV. — *Tactica* in XII. codd. fecundum catal. eodd. tom. II. — In cod. *Coislinieno* CLXVIII. in lexico gr. ex Aeliani libris voce. et loca funt quoque defumta, (*Montfauc.* bibl. Coislin. p. 238.) — in alio lexico (pag. 469. b.) ex *Ael.* περὶ προνοίας libro III. eitatur ἀβασανίστως, pro ἄνευ ὀδύνης. — in eod. CCCXXI. recenti funt *Ael.* V. hiftoriae libri XIV. fed multa deficiunt, pluraque funt praepoftere pofita. (id. pag. 444.) — In Maximi opp. eod. CCCLXXI. eitantur loca ex Ael. hiftoria (id. pag. 576.) — *Montpellier* in bibl. Pellieier. tefte Montfaue. *Ael.* hift. et Tact.

In bibl. *Leidenfi* inter eodd. Voffian. cod. ehart. variae hift. liber integer, cuius vltimum caput eft de Thefpienfibus, (catal. pag. 399. nr. IV.) — inter libr. Perizon. varr. hift. edit. a. 1618. collata eum MS. Sluyskeniano et Lugdunenfi. (eatal. pag. 494. nr. VI.)

In biblioth. caefarea *Vindobon.* apud *Lambec.* in commentar. etc. vol. VI. eol. 361 fq. in eod. XLV. ehartac. et bonae notae, *Ael.* hift. animal. a libro primo vsque ad eaput 36. libri XVI. et in eod. XLVI. eiusdem hiftoria anim. a eapite octauo libri feptimi. In *Neffelii* eatal. iidem eodd. memorantur in part. III. eod. VII et LI. pag. 21 et 55. — A *Kollario* in fupplem. ad Lambec. I. pag. 503. defcribitur eod. LXXXII. qui nr. IX. eontinet Georgii Gemifti Plethonis excerpta ex Aeliani hift. animal.

Monaci in bibl. elect. Bauar. eod. CXLVIII. de proprietatibus animal. libri XVII. (catal. pag. 59.) — *Auguftae Vindel* in biblioth. publ. *Ael.* de animal. cuius collationem exemplo Tornaefiano adfcriptam adhibuit Sehneider: euius praef. ad H. A. pag. VII fq. conferes.

In bibl. *Heidelbergenfi* quondam fuerunt *Ael.* hift. animalium cum indice, bis. — excerpta ex Aeliano, bis. — *Ael.* var. hift. tefte *Sylburgio.* — *Giffae* in bibl. acad. *Steinheilii* et *Maii* manu fcriptae obff. ad *Ael. V. H.* — De eod. *Gudiano* felectorum ex hift. animal. in biblioth. Guelferbyt. vid. *Leffing* in Beyträgen zur Gefehiehte und Litteratur, part. I. pag. 187 fqq.

Ad *editiones*, de quibus iam disputaui in Introd. etc. l. c. pag. 250 fqq. eft progrediendum. *Harl.*]

Graece primus edidit eum Heraclide de politiis, Polemonis, Adamantiique phyfiognomicis [?] et Melampode *Camillus Perufcus* Romae 1545. 4. [Ante indicem in fingulari folio notatur: Ἐνετυπώθη ἐν Ῥώμῃ, ἔτει αφμέ, μηνὶ Γαμηλιῶνι. adde *Clement* Bibliotheque curieufe ete. I. pag. 60. *Freytag.* adpar. litter. I. pag. 217 fqq.] *Latine* vertit Ael. V. H. et de politiis, f. rerumpublicar. defcriptiones ex Heraclide, *Iuftus Vulteius*, Wetteranus, Bafil. apud Oporin. 1548. 4. et Lugduni 1567. 12. apud Ioh. Tornaefium. [V. H. latine reddita a *Iac. Laureo.* Venetiis, 1550. 8. in bibl. Pinell. II. pag. 29.] — *Graece et latine* in collectione auctorum, qui exempla virtutum et vitiorum confcripfere, per Io. Heroldum, Bafil. 1555. Porro eum verfione Vulteii a *Conrado Gesnero*, hinc inde emendata et illuftrata quibusdam notulis,

notulis, Tiguri, inter *Aeliani* opera a. 1556. fol. r) et cum versione Vulteii ad Graecum denuo collata Lugduni apud Io. Tornaesium s) 1587. 1616. et 1620. 12. t) et Geneu. 1599. 1630. Paris. 1618. 12. in quibus editionibus Gesneri obseruationum ratio habita, sed *Is. Casauboni* emendationes ac coniecturae paucissimae insertae. [gr. et lat. Colon. Allobrog. 1513.] — Multis annis post, egregie de hoc opere promeritus est *Io. Schefferus*, qui denuo recensitum cum Vulteii versione edidit, notisque et indice rerum phrasiumque graecarum illustrauit Argentorat. 1647. 8. et secundis accuratioribus curis, ibid. 1662. 8. Etsi enim mstis codd. destitutum se fatetur vir doctus, multa tamen ex ingenio feliciter castigauit, et erudita luce perfudit, ostensis etiam interpretis erroribus, quamquam est, vbi in Scheffero quoque graecismi peritiam non ab re desiderarunt Kühnius et Perizonius. [Additum est vtile lexicon in Aeliani H. V. praef. autem II. edit. scripta est Vpsaliae 1661.] — Editionem hanc Schefferi alteram, omissis eius notis atque indice, adpositisque in horum locum paucis suis emendationibus et coniecturis, ex ingenio profectis, recudi curauit *Tan. Faber* Salmurii a. 1668. 8. professus, se graecum Aeliani contextum, quanta maxima fieri potuerit diligentia, recensuisse, et, vbi res postulabat, emendauisse. Sed hoc minime factum in editione illa deprehendit Perizonius, qui in nulla editione vitiosum magis contextum Aeliani adfirmat exhiberi. Schefferus, editione secunda haud contentus, quam male a typographo habitam queritur in commentario ad Phaedrum pag. 227. amissis plerisque schedis, in quibus adnotauerat, quae addi, quae demi immutarique vellet; varias Aeliani historias tertiis curis illustrare est conatûs, quas post eius fata v) in lucem edidit vir graece doctissimus *Ioachimus Kühnius*, professor Argentoratensis. In hac insigni editione, quae prodiit Argentorati a. 1685. 8. non modo contextus longe emendatior cum Vulteii versione passim castigata et Schefferi notis auctioribus exhibetur, sed et *Georgii Matthiae Koenigii* et *Kühnii* doctissimae notae sunt adiectae, in quibus et scriptor illustratur, emendaturque, dictioque eius explicatur, et errores Vulteii, Schefferi ac Tan. Fabri notantur, tum praeter fragmenta Aeliani a Kühnio collecta indicemque [?] graecum longe locupletiorem et elenchum auctorum ab Aeliano citatorum accedunt variae lectiones ex tribus codd. MSS. Parisiensibus, quas a Norcopensi episcopo Schefferus acceperat w). Posthaec *Iacobus Perizonius* praeclaram huius operis editionem curauit Lugd. Bat. 1701. 8. ad quam concinnandam vsus est binis codd. MSS. vno Fred. Sluiskenii, altero bibl.

r) Hic annus non in fronte, sed in fine dedicationis in exemplo, quod equidem in manibus habui, est notatus. adde *Clement* l. c. pag. 61. Gesnerus in ipsa inscriptione profitetur, se quaedam, (n. hist. animal.) primum, alia multo, quam antehac emendatiora in vtraque lingua edidisse. *Harl.*

s) In catal. bibl. Krohnii citatur edit. Ael. V. H. cum Heraclide gr. et lat. apud Io. Tornaes. typogr. reg. Lugduni 1527. 8. sed error typogr. esse videtur et legendum a. 1587. *Harl.*

t) Editionis Tornaesianae exemplar, quod habeo, inscriptum est: *Aeliani variae historiae libri XIIII. Rerumpublicarum descriptiones ex Heraclide. cum latina interpretatione. Editio postrema, multo quam antehac emendatior.* apud Io. Tornaesium M. DCXXV. (1625.) 12. Nota igitur a. 1626. apud Fabric. error esse videtur typographicus. Praemissae sunt paucae obss. grammaticae; margini autem textus hinc inde adscriptae coniecturae Casauboni aut variae lectiones, aut interpretationes. *Harl.* Idem est titulus ed. 1610. 12. vbi etiam praemissae sunt obss. de stylo Aeliani et in marg. notatae emendationes vel Casaub. vel aliorum.

v) Obiit Vpsaliae 7. Cal. April. 1679.

w) Recusa est edit. Kühnii, et melior facta curante *Io. Henr. Lederlino*, Argentor. 1713. 8. Kuhnium et ingenio et eruditione superiorem esse Perizonio, Hemsterhus. ad Lucianum aliquoties adfirmauit. *Harl.*

bibl. Lugdunensis Batauorum academiae: praeterea a Ioh. Boiuinio edoctus de lectionibus locorum dubiorum ex tribus codd. biblioth. publ. Paris. MMLXXXIII. MMMLXIV et MMMCXXXII. (quas negligentius collectas Schefferus habuit,) et a Graeuio nactus variationes, quas ex duobus MSS. Mediceis et vno Mediolanensi notauerat Marquardus Gudius. His subsidiis instructus, collatisque superioribus editionibus, Romana praesertim et Gesneri, quas reliquae fere omnes, (exceptis non adeo multis ex coniectura modo vera modo falsa per editores immutatis,) insequuntur, contextum Aeliani multo quam ante exhibuit correctiorem, versionem Vulteii ita emendauit integramque recensuit, vt noua posset videri, deinde totum opus commentario luculento ornauit, quo et dictio graeca et historia atque antiquitates erudite et iucunde illustrantur. In hoc subinde lector ad Schefferi et Kühnii notas remittitur, quas ne suae editioni adiungeret, typographi Argentoratensis precibus, suo Aeliano metuentis, impeditus fuit. Sed et fragmenta Aeliani adiunxit, monens, Kühnium non pauca praeter rem et facili nimis suspicione ad Aelianum auctorem retulisse. Indices quoque Perizonianae editioni locupletissimi subiiciuntur, praecipue vtilissimus ille et singulari plane studio atque accuratione confectus, quo graeca Aeliani dictio explicatur.

[Multa tamen vlcera in contextu graeco vel plane intacta reliquit Perizon. vel subtiliore aliorum criticorum sagacitate felicius curanda: quod etiam ab Hemsterhusio et Ruhnkenio aliquoties obseruatum me legere memini. Inter ea praestantioribus eruditisque editionibus omnino adnumeranda est illa Perizoniana: quae, additis Schefferi Kühniique adnotationibus et praemissis superiorum editorum dedicationibus ac praefationibus, luculentis typis recusa est curante *Abr. Gronouio,* qui varias subiecit cod. Medicei ac Sluiskiani lectiones, rarius induxit meliorem lectionem e codd. et paucas adleuit vel proprias obseruationes, vel patris sui et aliorum auique coniecturas atque emendationes. Gesneri notis accesserunt curae illius secundae eousque ineditae: Inscriptio autem haec est:

Κλ. Αἰλιανοῦ — *Cl. Aeliani Sophistae varia historia,* cum notis integris Conradi Gesneri, Ioh. Schefferi, Tanaquilli Fabri, Ioachimi Kuhnii, Iac. Perizonii et interpretatione latina Iusti Vulteii, innumeris in locis emendata. curante *Abrahamo Gronouio,* qui et suas adnotationes adiecit. Lugd. Batau. Amstel. etc. 1731. 4.

Hanc editionem plurimum sequutus est *Kretzschmar*, qui textum graecum adnotationibus quidem destitutum dedit, sed adeo plenum et locupletem adiecit indicem, vt is quasi vices commentarii posset explere. Editurus quidem erat Kretzschmar vtramque Aeliani historiam, et variam et animalium; sed primus tantum comparuit tomus, inscriptus:

Aeliani operum tomus I. variam historiam continens, editio accuratior atque scholarum vsibus accommodata. Praefatus est et indices vocum subiecit M. *Christoph Kretzschmar,* Cruciani Dresd. Conrect. Dresdae et Lipsiae 1746. 8. — Posthaec nouam V. H. editionem, cum integro commentario Iac. Perizonii aliorumque virorum doctorum notis, nondum comprehensis in editione Gronouiana, curauit et graecitatis adiecit indicem *Car. Gotl. Kuehn,* Lipsiae 1780. mai. 8. II. voll. — *Ael. variae histor.* libri XIV. cum vers. latina seorsim edita, Halae Sax. 1772. 12. — gr. ex rec. Abr. Gronou. et lat. Basil. 1774. 8. — gr. Halae Sax. ex rec. Kühnii et Lederl. lectionibus Gronou. in margine notatis. — Nouissima editio est:

Cl. Aeliani sophistae varia historia, graece. adnotationibus Iac. Perizonii in primis et aliorum selectis [x]) *instructa vsuique iuuenum graeca amantium priuato, quod dicunt, adcommodata. Praefatione Schelleri V. C. praemissa. Curauit editionem, notas suas indicesque adiecit Gottlieb Beniamin Lehnert.* II. partt. Vratislauiae 1793. impensis C. F. Gutschii, et, mutato titulo, Lipsiae 1794. mai. 8. apud Breitkopf.

Epitoma ex Aeliani V. H. et historia animalium vsum esse *Michaelem Apostolium*, notat passim ad huius prouerbia Petrus Pantinus. — Suos in Aelianum commentarios memorat *Thom. Dempsterus* not. ad Accolti de bello sacro librum II. p. 129. et lib. IV. p. 286. — *Abrah. Gronouius* in fine praefationis suae, „inter illos, ait, qui Aeliano operam nauauerunt, superiori saeculo huic *varias historiae* illustrandae manum admouisse Iaium Gebhardum, constat ex duabus eiusdem epistolis ad Io. Kirchmannum, quae exstant inter epistolas cl. et doct. virorum a Marquardo Gudio collectas. vid. epist. CCXXXIII et CCXXXIV." — *Germanice* V. H. Aeliani editas esse Stetini, interprete *Gotfrido Guil. Sacerio* ex Chstph. Hendreichii Pandectis brandenburgicis Fabricius aliique produnt: sed certum editionis annique indicium nullibi deprehendi. — *Germanica I. H. F. Meinecke* versio cum obss. a Perizonio potissimum mutuis sumtis, lucem vidit Quedlinburg. 1775. 8. et mutato tituli folio 1787. 8. — *Italice* vertit *Iac. Laureas*. Venet. 1550. 8. — Gallice *Formey*, Berol. 1764. 8. de qua versione conf. *Klotz* in actis litterar. vol. II. part: II pag. 167. *Harl.*

III. ΠΕΡΙ' ΖΩ'ΩΝ [y]) ἢ ΠΕΡΙ' ΖΩ'ΩΝ 'ΙΔΙΟ'ΤΗΤΟΣ [z]) *βιβλία ιζ'. Historiae Animalium, siue de animalium sollertia ac proprietatibus libri XVII.* [aa]) in quibus similiter, vt in libris variarum fecerat, iucunde ac breuiter res, [?] quae sibi notatu dignae videbantur, *χρηματισμῶν* more, nullo seruato rerum ordine, interdum etiam in vno breui capite admodum diuersa, (confer VII. 45.) describit, tractans ad adliciendum varietate ipsa lectoris animum *ποικίλα ποικίλως*, vt in epilogo ait. Praecipua collegit non modo ex Aristotele, Athenaeo et aliis, qui ante eum de animalibus scripserant, ceterisque scriptoribus omnis generis, sed et ipse nonnulla noua a se obseruata adtulisse se profitetur [bb]), selectumque ac stili suauitatem addidit, atque narratis mutarum animantium virtutibus homines [cc]) dat in ruborem, aut ab illis exempla capere docet sibi. Nonnulla etiam fabulosa exponens, testatur, se iis non temere habere fidem, vt XII. 21. 38. Sic XVII. 14. Ἐγὼ μὲν ἐ πεπίστευκα, εἰ δὲ ἕτερος Εὐδόξῳ πείθεται, πιστευέτω etc. et 18. εἰ φανεῖταί τῳ πιστὰ πιστευέτω, εἰ δὲ ἧττον τοιαῦτα, μὴ προσεχέτω. et XV. 8. vbi de muliere, in mustelam versa ab Hecate, ἡ μὲν ὖν Θεὸς ἵλεως ἔστω, μύθυς δὲ ἐῶ καὶ μυθολογίαν ἄλλοις. et 16. Ἡρόδοτον δὲ ἀξιῶ, μή μοι μηνιεῖν, εἰ μύθοις ἐγγράφω, ὅσα ὑπὲρ τῆς τῶν ἐχέων ὠδῖνος λέγει. et XIV. 18. vbi de Hippo-

x) Nec vero rite discretis, vt, quae cuiusque sint, discerni nequeant.

y) Ita hos libros compendii causa laudat Suidas.

z) Ita in MSS. et in editionibus et ab Eustathio in Iliad. α'. pag. 44. hi libri inscribuntur. Neque alium titulum Emanuel Phile praefixit suis iambis quos de animalibus ex Aeliano fere collecta materia composuit.

aa) Non tantum XVI, vt scribit Hendreichius in pandectis Brandenburgicis, Gyllii ex Aeliano collectanea sequutus.

bb) ζῶα γὰρ αὐτὸς ἄλλα κλάσαι ἐκ ἐδυνάμην, ὅτι δὲ ἔγνων πολλὰ ἐπεδεξάμην. ἤδη μέντοι καὶ ἀπόντα ὥ. ἐκ ἄλλος ἄπε διά γε τῆς πείρας τῆσδε ὁ αὐτὸς ἐλθών. XVII. vlt.

cc) Huius rei exemplum vide VI. 2. VII. 10 sq. VIII. 3. 9. IX. 7. etc. Vitia quoque brutarum animantium persequitur, vt VII. 19 sq.

Hippomane: *Καὶ ἴσως λέγουσί τι οἱ λέγοντες, ἴσως δὲ οὐδὲν λέγουσι. Ἃ δ' οὖν ἤκουσα, ὑπὲρ τούτων εἶπον.* XIV. vlt. *καὶ μέντοι καὶ διαμυθολογεῖσθαι μικρὰ ἄττα ἐν μακρᾷ τῇ συγγραφῇ, οὐδὲν ἀλλ' ἢ διαναπαῦσαί τε τὴν ἀκοὴν καὶ ἐφηδῦναι τὸν λόγον.* Adde VII. 22 et 40. IX. 14. XI. 11 et vlt. *Λέγει δὲ Ἀπίων, εἰ μὴ τερατεύεται* etc. XII. 3. *Λέγουσιν Αἰγύπτιοι, καὶ ἐμὲ μὲν ἥκιστα πείθουσι.* Adfirmat autem, se maluisse in huiuscemodi rebus tempus atque otium suum impendere, quum ad multo maiora adspirare, grauitatem auctoritatemque apud vulgus sibi comparare, atque inter potentes in aulis principum viros censeri, magnasque diuitias sibi conquirere potuisset. *Ἀλλ' οὔ μοι φίλον*, inquit, *σὺν τοῖς πλουσίοις ἀριθμεῖσθαι καὶ σὺν ἐκείνοις ἐξετάζεσθαι. Εἰ δὲ ὧν καὶ ποιηταὶ σοφοὶ, καὶ ἄνδρες φύσεως ἰδεῖν τε ἅμα καὶ κατασκέψασθαι δεινοὶ καὶ συγγραφεῖς ἐκ πείρας εἰς τὸ μήκιστον προελθόντες ἑαυτοὺς ἠξίωσαν, τούτων τοι καὶ ἐμαυτὸν ἀμωσγέπως ἕνα πειρῶμαι ἀριθμεῖν καὶ ἐθέλω, δῆλον ὡς ἀμείνων ἐμαυτῷ σύμβουλός εἰμι τῆς ἐξ ἐκείνων κρίσεως. Βουλοίμην γὰρ ἂν μάθημα ἓν γοῦν πεπαιδευμένον περιγίνεσθαί μοι, ἢ τὰ ᾀδόμενα τῶν πάνυ πλουσίων χρήματα ἅμα καὶ κτήματα. Copiosis et locupletibus adnumerari et ex illorum ordine censeri non libet. Quod si de numero hominum naturae studiosorum, inter quos et [‖] poetae sunt eruditi et philosophi ingeniosi et alii scriptores rerum experientia clari, etiam ipse vnus esse cupio et enitor, multo sane honestiore loco et dignitate maiori quam pro illorum consilio futurum me confido. Ita enim sentio, vt vel vnam alicuius egregiae disciplinae portiunculam potius quam celeberrimas ditissimorum quorumuis opes atque possessiones mihi accedere optarim.* Quod *Is. Vossius* in adpendice obseruationum ad Melam pag. 38. Aelianum historiae animalium auctorem scriptore variarum historiarum integro saeculo iuniorem esse pronunciat, merito a Perizonio reprehenditur, eumdem vtriusque operis parentem confirmante, variis argumentis probabilibus a scribendi genere et phrasi petitis. Suspicor autem, Is. Vossium lapsum memoria et tacticorum auctorem pro scriptore variarum historiarum dicere voluisse [dd]). De capitum distinctione haec Conradus Gesnerus: *An per capita ipse Aelianus suos libros diuiserit,* (ita sane videtur,) *an alius quispiam, non habeo quod adfirmem. Ego vt in vetustissimo codice MSto capitum, numeros et argumenta* [ee]) *reperi, ita curaui describenda. Aelianus quidem an ipse distinxerit et inscripserit capita, dubitari potest: quum et argumenta in capitibus proximis, vt nunc sunt distincta, interdum plane cohaereant: et ipsa etiam dictionis ratio alicubi, non capitis noui initium fieri, sed cum praecedente continuari sermonem loquatur: Nam et alibi plures eiusdem argumenti historias in vnum caput recte sunt coniunctas. Vtcunque est, sic esse diuisum librum non inutile fuerit.* Primus libros de animalibus ex MS. codice cardinalis Georgii Armaignaci *latine* vertit *Petrus Gyllius*, Albiensis. Sed eius versionis duplices exstant eaeque longe inter se discrepantes editiones. Vna Lugd. 1535. [ff]) 4. apud Gryphium, cum libro eiusdem Gyllii de piscium Massiliensium gallicis et latinis nominibus. In hac

dd) Vide hist. crit. reipubl. litt. tom. V. pag. 95 sqq. Ibid. tom. I. pag. 172 sqq. contenditur, auctorem variae historiae diuersum esse ab auctore hist. animalium. Sed vnum eumdemque esse eiusdem libri auctorem, ibid. docetur tom. V. pag. 95 sqq. Eadem de re disputat *Thryllitius* in Miscell. Lips. tom. IV. pag. 120 sqq. *Heum.*

ee) Graeca tamen argumenta capitum non solum barbara oratione, adeoque non ab ipso Aeliano, scripta esse; sed manca etiam atque imperfecta adeoque inutilia adparere, cl. *Schneider.* in praefat. pag. VIII. adseuerat, ideoque ea omnia resecuit in sua editione. *Harl.*

ff) 1533. apud Schneider. in praefat. *Harl.*

ampliora excerpta tantum ex Aeliano contineri dixeris, ita quae de singulis animantibus ille pluribus locis scripserat, per XVI. digessit libros et ordinem plane mutauit, et multa omisit, et ex Oppiano aliisque plura adiecit. Itaque *Conradus Gesnerus*, quum hoc opus ex duobus MSS. primum *graece* ederet inter Aeliani opera, Tiguri 1556. fol. Gyllii, quam addidit versionem, se in ordinem reuocasse et suppleuisse testatur, alienaque ab Aeliano omisisse et in suum de animalibus opus suis quaeque locis transtulisse. Postea vero Lugduni a. 1562. 8. apud Guil. Rouillium excusa est versio *Gyllii* integra nullis omissionibus interpolationibusue inquinata, sed suo ordine libros XVII. Aeliani integros latine exhibens, cum eiusdem Gyllii descriptione elephanti et *Demetrii CPol.* libris de cura accipitrum canumque, latine translatis. Ab eo tempore Aelianus de animalibus ex *graeco-latina* Gesneri editione vitiose recusus est Lugduni apud [?] Io. Tornaesium, [Col. Allobr. (al. Geneuae; locus enim in meo quidem exemplo additus non legitur;) cum variis lectionibus et coniecturis margini adpositis, gr. ac lat. 1611. 12. — ibid. ap. Phil. Albertum, 1616. 12. — Plenissima editio est:

Ael. de natura animalium libri XVII. gr. et lat. cum animaduersionibus *Conr. Gesneri* et *Dan. Wilh. Trilleri.* Curante *Abr. Gronouio*, qui et suas adnotationes adiecit. Londin. exc. Gul. Bowyer. 1744. mai. 4. II. voll. Gronou. inprimis lectiones codic. medicei publicauit: *Trillerus* parum noui adtulit, nec Schneidero probauit operam suam. Idem tamen non solum reliquit notas mstas, editioni Ael. Geneu. 1616. adscriptas, (vid. catal. biblioth. Trilleri, fol. vlt. nr. 43.) sed etiam in obss. criticis, (Francof. ad Moen. 1742. 8.) multa loca vtriusque historiae et variae et de anim. passim emendauit. — Illa Londin. editio recusa est *Basil.* 1750. 4. et alius bibliopola Heilbronnensis tituli folium, vt nouos adliceret emtores, mutauit et praefixit loci et anni notam, *Heilbronnae* 1765. 4.

Nouissima eaque critica ac praestans est editio, in qua in addendis et excursibus multa hist. nat. capita comparantur et explicantur:

Αἰλιανοῦ —. *Aeliani de natura animalium libri XVII. graece et latine cum priorum interpretum et suis animaduersionibus* (et ericitis, et iis, quibus res verbaque ex historia nat. et recentiorum obss. saepe explanantur illustranturque,) *edidit Io. Gottlob Schneider.* Lipsiae 1784. mai. 8. — Idem tamen auctarium emendationum atque adnotatt. ad hos Aeliani libros dedit in tom. II. commentarii ad Reliqua librorum Friderici II. imperatoris de arte venandi cum auibus et Alberti M. Lips. 1789. 4. Antea vero in libro periodico, germanice scripto, *Allerneueste Mannigfaltigkeiten*, Berolin. 1782. hebdom. 28. de vsu et pretio horum XVII. librorum Aeliani iudicauit, nimiasque *Sanderi* laudes, in Aelianeam compilationem in singulari prolus. Carlsruhae 1776. effusas, ad aequam redegit aestimationem.]

Nonnulla huius operis loca feliciter illustrat accuratissimus scriptor *Lambertus Bos* in obseruationibus criticis cap. XXXIV. *Fabric.* [Ad interpretationem vtriusque historiae partim criticam, partim grammaticam, missis et illis commentatt. quas iam memoraui, et illis, quas in Introduct. I. pag. 254 sq. laudaui, pertinent:

Car. Gottl. Kühn de via et ratione, qua Cl. Aelianus, in historia animalium conscribenda, vsus est. Lipsiae 1777. 4.

Corn.

Corn. de Paw et *Wernsdorf.* in editt. suis Philae, qui in carm. iambico de natura animalium multa ex Oppiano, Aeliano aliisque decerpsit, passim in notis illustrare aut emendare sustinuerunt Aeliani histor. animal. Quasdam Pauonis coniecturas improbat examinatque Trillerus in suis obss. — Vtriusque historiae, praecipue hist. animalium, permulta loca in notis ad Thom. Magistrum edit. Blancardi, ad Moerin edit. Pierson. ab Ruhukenio ad Timaei lexicon, hinc inde exponuntur aut emendantur: nec non *Gerardus Horreus* in animaduerss. sacris et profanis (Harlingae 1749. 8.) saepissime, *Io. Frid. Gronou.* in obseruationibus, octies, *Toup.* ad Longin. semel, in Emendatt. vero in Suidam et Hesych. frequenter, *Valcken.* ad Theocritum, *Hemsterhus.* ad Lucianum, *Dorville* ad Chariton. *Koen* ad Gregor. Corinth. aliique interpretes vett. auctorum eruditi passim multa vtriusque historiae loca sane critica illustrarunt. — Huc quoque referendae sunt *Perizonii* diss. de morte Iudae et verbo ἀπάγχεσθαι, ad vindicanda dicta ad Ael. V. 8. Leidae 1702. 8. eiusd. responsio ad nuperam notitiam de variis Aeliani aliorumque auctorum locis, ibid. 1703. 8. et responsio II. ad notitiam II. de Lucae, Aeliani aliorumque locis. ibid. coll. *Iac. Gronouii* exercitatt. acad. de pernicie et casu Iudae Lugd. Bat. 1683. 8. et auct. 1702. *Harl.*]

IV. Inter Aeliani huius opera a *Gesnero* quoque edita sunt TAKTIKA', siue *de instruendis aciebus liber* ad Hadrianum imp. qui a Sixto Arcerio aliisque quam plurimis sine controuersia ei tribuitur. At enim iam supra ex Tillemontii et Perizonii verissima obseruatione monui, alium atque historiarum scriptore integro prope saeculo antiquiorem esse auctorem tacticorum, qui graecae rei militaris peritia inprimis pollere se praedicat, romanae non item; et cum Nerua imp. cumque Frontino Formiis de hoc argumento sermones contulisse se scribit [gg]); quum alter Aelianus nec militaria curasse nec frequentasse aulas impp. videatur, et praeterea Romanus fuerit, scripseritque circa tempora Alex. Seueri. Non alienum tamen erit ab hoc loco, etiam de tacticis illius, quisquis fuit, Aeliani breuiter agere, qui in MSS. et prioribus editt. simpliciter dicitur Αἰλιανὸς non Κλαύδιος Αἰλιανός, vt in Scriverii et Arcerii editionibus, *Franciscus Robortellus* primus edidit sub titulo, quem Gesnerus est sequutus, περὶ στρατηγικῶν τάξεων Ἑλληνικῶν: *de instruendis copiis more Graecorum:* quod argumento sane perquam respondet: videtur tamen vocabulum Ἑλληνικῶν in MSto haud reperisse Robortellus, certe in ipso libri titulo interiore omisit, vti *Theodorus Gaza* quoque in sua versione vulgata [hh]) Colon. 1524. 8. [et 1580. 8.] Parif. [ii]) 1532. [1553. fol. 1515. 4. in biblioth. Leidensi, catal. pag. 183.] etc. *Aeliani de instruendis aciebus opus ad Dinum Hadria-*

gg) Verba eius in prooem. Τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησι τακτικὴν θεωρίαν πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν συνέγραψαν ἐν ἕξει ἔχοντες, ἣν ἡμεῖς ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐπιστεύθημεν ἕξιν ἔχειν. Ἐμαυτὸν δὲ πείθων ἐβουλήθην ταύτην συντάξαι τὴν θεωρίαν, ὅτι τοῖς ἡμετέροις οἱ μεθ' ἡμᾶς πρὸ τῶν ἀρχαιοτέρων προσέξουσι συγγράμμασι. Τῆς δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὸ μέχρι τοῦ δυνάμεως καὶ ἐμπειρίας ἂν ἔχων γνῶσιν (δεῖ γὰρ ὁμολογεῖν ἀληθῆ) ὄκνῳ κατειχόμην περὶ τὸ συγγράψαι — — Ἐπεὶ δὲ τῷ θεῷ πατρί σου Νέρβᾳ συμβαλὼν παρὰ Φροντίνῳ τῶν ἐπισήμων ὑπατικῶν ἐν Φορμίαις ἡμέρας τινὰς διέτριψα δόξαν ἀπενηνεγμένῳ περὶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἐμπειρίαν, συμβαλών τ' ἀνδρὶ εὗρον οὐκ ἐλάττονα σπουδὴν ἔχοντα εἰς τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησι τεθεωρημένην μάθησιν, ἠρξάμην ἐκ ἔτι περιφρονῶν τῆς τῶν Τακτικῶν συγγραφῆς etc.

hh) Codex msi. est in biblioth. Vaticana, teste Montfaucon, et ex eo *Heilbronn.* in histor. mathes. pag. 543. *Harl.*

ii) Apud *Maittaire* A. T. II. pag. 771. citatur *Ael.* cum reliquis scriptor. rei milit. Parif. apud Christ. Wechel. 1532. et *Aelian.* solus, ibid. apud Colinaeum eodem anno 1532. 8. *Harl.*

Hadrianum a Theodoro Thessalonicensi latinum factum et Antonio Panormitae Alphonsi, regis, praeceptori dicatum [kk]). *Robortelli* perquam elegans editio, in qua seorsim Graeca Aeliani ex tribus MSS. recensita et variis picturis atque imaginibus, partim e MSS. partim a Robortello adiectis, illustrata: seorsim eiusdem Robortelli latina versio ac denique translatio latina Theodori Gazae [P] exhibentur, prodiit Venetiis a. 1552. 4. [ll]) et in soceri mei bibliotheca exstat referta quam plurimis adnotationibus MSS. viri docti. Vtramque versionem in sua graecolatina *Aeliani* operum editione recudi curauit *Conradus Gesnerus*, Tiguri a. 1556. fol. Ab eo tempore *Gazae* translatio saepius recusa est cum Vegetio, Frontino et aliis scriptoribus rei militaris a Godeschalco Stewechio et Petro Scriuerio illustratis [Antwerp. 1585.] Lugd. Bat.

kk) Latina versio diu ante edit. a Fabricio citatam lucem adspexit cum Vegetio aliisque latinis scriptoribus militaribus. vid. quae scripsi in Breviore notitia litteraturae rom. pag. 614 sqq. et *Fabricii* B. L. tom. III. pag. 174 sqq. edit. Ernesti. Num *Aelianus* additus sit editioni Vegetii romanae 1478. 4. (vt *Audiffredus* quidem in catalog. roman. editt. saec. XV. in indic. voc. *Aelianus*, significat,) non liquet: nam ille pag. 228. vbi illius anni editionem adfert, *Vegetii* tantum facit mentionem, et prouocat ad *Orlandinum* pag. 79. *Tiraboschi* storia della Letteratura italiana, tom. II. pag 400. Certior est edit. *romana* cum Vegetio, Frontino et Modesto, separatim quoque excusis, a. 1487. vbi singulis auctoribus in calce subiicitur: *impressum Romae per ven. virum Magistrum Eucharium Silber: alias Franck. Anno Millesimo quadringentesimo octogesimo septimo*, (1487.) 4. Inscriptio operis conspirat cum ea, quam indicauit Fabric. vid. *Audiffred.* l. c. pag. 278 sq. *Laire* indic. librorum ab inuenta typogr. ad an. 1500. (Senonis 1791. 8.) part. II. pag. 109 sqq. *Maittaire* A. T. IV. part. II. pag. 486. *Bure* bibl. instructive, vol. de la Iurisprudence etc. nr. 2139. pag. 584 sq. — Iidem, *Romae* per M. Euchar. Silber. 1494. 4. (*Audiffred.* l. c. pag. 329.) — Num *Aelianus* additus sit Vegetii edit. *romanae* 1497. 4. vt *Audiffred* l. c. innuit in indice, potius coniici licet, quam clare cognosci ex iis, quae pag. 340. ex *Maittaire* I. pag. 640. scripsit: *Vegetius et alii de re militari. Romae per Euchar. Silber*, MCCCCXCVII. (1497.) atque cel. *Panzer* A. T. II. pag. 516. pleniore scripto titulo: *Vegetius, Frontinus, Modestus, Aelianus de re militari* etc. est, inquit, sine dubio editio a. 1487. — Curante et textum emendante *Beroaldo*, *Bononiae* exierunt Benedicti Hectoris prelo, *Frontinus* et *Vegetius*, 1495. *Aelianus* autem et *Modestus*, 1496. decimo sexto Kal. Febr. ita tamen, vt signaturae in Frontino inchoatae continuarentur in sequentibus: quare in calce legitur: *de arte militari: Frontinum: Vegetium:* Aelianum *et Modestum — — castigatissime impressit omni solertia Plato de Benedictis Bononiensis — Bononiae* ann. salutis M. CCCC LXXXXVI. (1496.) fol. quod manifesto est indicio, Beroaldo aut typographo fuisse propositum, ex quatuor hisce auctoribus vnum integrum conficere volumen. Duorum tamen auctorum priorum aliquot exemplis iam forsan 1495. divenditis, factum est, vt integrum volumen aut singuli auctores et a. 1495 et a. 1496. editi haberentur. vid. *Maittaire* IV. part. II. 2. pag. 609. cum primis *Audiffred.* specimen editt. italic. saec. XV. pag. 104 sq. ad a. 1495. et pag. 108. ad a. 1496. *Fossii* catalog. codd. saec. XV. bibl. Magliabech. vol. I. col. 710 sq. et *Gemeiner* Nachrichten von den in Regensburg. Stadtbiblioth. befindlichen — Büchern, pag. 239 sqq. qui putat, typis renouatam esse edit. Bononiae anni 1486. quam quidem Maitt. citat ex catal. quodam; sed *Panzer* A. T. I. pag. 212. habet dubiam, suspicans, esse edit. a. 1496. — Iidem scriptores rei militaris, per Io. Anton. de Benedictis, Bononiae 1505. fol. — *Graece* tamen ante Robortellum Aeliani libellus, (num integer, dicere non possum,) est editus in collectione inscripta:

Thomae Magistri dictionum atticarum collectio, *Phrynichi* atticorum verborum et nominum collectio, *Manuelis Moschopuli* vocum atticarum collectio e libro de arte imaginum Philostrati et scriptis poetarum. — Ex scriptis *AELIANI* libellus de antiqua ratione instruendarum acierum et ductorum militarium appellationibus. *Orbicius* de ordinibus exercitus. Lutetiae apud Mich. Vascosan. m. Nou. 1532. 8. vid. *Widekind* von raren Büchern part. I. pag. 28. *Harl.*

ll) Conf. *Clement.* bibl. curieuse etc. I. pag. 59. *Goetzii* mem. bibl. Dresd. vol. I. p. 434. *Harl.*

Bat. 1592. 8. et 1607. 8. Denique Aeliani liber graece cum noua versione et animaduersionibus *Sixti Arcerii* editus est Lugd. Batau. apud Ludou. Elzeuir. 1613. 4. adiectis ex Xenophonte, Diodoro Sic. Polybio aliisque pugnarum quarumdam descriptionibus. [vid. *Goetz.* memorabil. bibl. Dresd. I. pag. 435.] Ex hac Arcerii versione libellus Aeliani latine recusus legitur in scriptoribus rei militaris ex recensione *Petri Scriuerii,* Lugd. Batau. 1632. et 1644. 12. [in catal. bibl. Leid. I. c. a. 1633. et 1645.] et Vesaliae Cliuiorum 1670. 8. *Isaacus* quoque *Casaubonus* Aeliani tactica ex codice regis Galliae emendata et notis a se illustrata editurum se recepit praefat. ad Polybium. Codicis illius MS. ex H. Stephano et Rigaltio meminit etiam Arcerius in notis pag. 155. ipse alioqui ad editionem suam adornandam nullo manu exarato codice vsus.

[*Codices* quosdam iam laudaui supra in notitia codd. msst. Aeliani sophistae. Hic addo aliorum indicem. *Ael.* — ex versione *Francisci Theodori*, Thessalonicensis, est in cod. msto biblioth. *Vaticanae*, teste Heilbronnero, l. c. p. 545. — De codice mediceo *Florent.* vid. *Bandin.* catal. gr. codd. II. pag. 230. et in epist. de celeberr. codice Tacticorum bibliothecae Laurent. Florent. 1766. 8. adde supra in vol. IV. pag. 335. — De codice *Bernensi* Aeliani et aliorum tacticorum multus est *Sinnerus* in catal. codd. MSSt. biblioth. Bernens. pag. 598 sqq. — Ael. codices sunt quoque in bibl. Henr. Sauilii, *Oxon.*, tum in elector. Bauar. *Monac. Wratislau. S. Germani*, monasterii Paris. et aliis gallicis. vid. Heilbronn. l. c. pag. 578. 581. 582. 584. etc. — De cod. *Coislin.* CCCXXXVI. vid. *Montfaucon* catal. bibl. Coislin. pag. 449.

Germanice vertit notisque instruxit *A. H. Baumgärtner* ediditque primum cum Onosandro, praefixa inscriptione: *Vollständige Sammlung aller Kriegsschriftsteller der Griechen.* Manhem. 1779. 4. deinde seorsum, titulo tantum mutato et cum praefatione, 1786. — *Italice*, *Laelius Carani*, Florent. 1552. 8. vid. *Paiton.* bibl. degli Autori etc. II. pag. 4. *Harl.*]

Gallice Aeliani tactica [cum reliquis script. rei militar. par le Polygraphe humble Secr. et Historien du Parc d'honneur. Paris. ap. Chr. Wechel. 1536. fol. vid. Maitt. II. pag. 841. *Harl.*] — transtulit *Ludouicus de Machault*, Paris. mm) 1615. fol. *Anglice Iohannes Bingham*, Lond. 1616. 8. Aelianum laudat Leo imp. in tacticis pag. 62. 90 et 91. edit. Meursii. Constantinus Porphyrogenetus cap. 1. καθὼς Αἰλιανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ γράψαντες τὰ Τακτικὰ λέγουσι. Porro cap. 2. testatur Aelianus, se singulatim actorum quoque fuisse *de instructionibus classicis*, περὶ μὲν τῶν ἐν ταῖς ναυμαχίαις συντάξεων ὕστερον ἐροῦμεν. Et fuerunt, qui Gesnero adfirmarent, librum huius argumenti Aeliano auctore exstare in bibliotheca christianissimi regis et Palatina, quae in Vaticanam transiit. Sed nemo hactenus fuit, qui ex tenebris proferret et in lucem ederet.

V. Ad Aelianum insuper referuntur *epistolae* XX. quibus inscribitur titulus: ἘΚ ΤΩ͂Ν ΑἸΛΙΑΝΟΥ͂ ΑΓΡΟΙΚΙΚΩ͂Ν ἘΠΙΣΤΟΛΩ͂Ν. *Ex Aeliani epistolis rusticis:*

mm) Apud Drouart, s. a. fol. cum figg. teste *Clement.* l. c. pag. 60. not. 21. sed *Widekind* von raren Buchern, I. pag. 28. adfirmat, Clement. errare, et anni notam 1560. habere illam editionem. *Harl.*

cis: ita, vt de pluribus hae ſint ſelectae, ſcriptae nominibus agricolarum Athenienſium, vt diſerte prodit epiſtola vltima his verbis: *εἰ δὲ σοφώτερα ταῦτα ἐπέςαλταί σοι ἢ κατὰ τὴν τῶν ἀγρῶν χορηγίαν, μὴ θαυμάσῃς. Οὐ γάρ ἐσμὲν ὄτε Λυδοὶ, ἀλλ' Ἀθηναῖοι γεωργοί.* Hae primum graece vulgatae ſunt ab Aldo Manutio in collectione epiſtolarum graecarum Venet. 1499. 4. deinde latine verſae a *Sebaſtiano Guldenbeckio*, Tigurino, et cum eius verſione recuſae inter Aeliani opera, *Conrado Geſnero* curante iunctim edita, Tiguri a. 1556. fol. Denique in collectione epiſtolarum graecarum graece et latine, ſub falſo *Iacobi Cuiacii* nomine prelis ſubiectarum, Geneu. 1606. fol. 417 ſq. quod propterea noto, quia [ ] in illius editionis indice Aeliani nomen video praetermiſſum. In actis eruditor. a. 1696. p. 101. pro *Achano* legendum *Aeliano.*

VI. Scripta Aeliani deperdita ſunt libri tres vel etiam plures *περὶ προνοίας de diuina prouidentia*, ex quo proferuntur quaedam a Suida in Ἀβασάνιςος et alibi: atque ab Euſtathio ad Homerum et ad Dionyſium Periegetem, vt notatum Kühnio et Perizonio in Aeliani fragmentis, [quae eam ob cauſſam omiſit Lehnert. in ſua editione.] Diuerſus ne, an (quod clariſſimo Perizonio videtur) idem cum hoc de prouidentia fuerit liber *περὶ θείων ἐναργειῶν, de diuinis ſiue diuinae prouidentiae declarationibus manifeſtisque documentis*, non plane exploratum eſt. Laudatur a Suida in Ἀνεμάζατο, Ἐυςάτης, Καλλιγόλας, Ὠψίσθη. Ex eodem ſunt quae refert in Ἰαχήν. In hoc opere aduerſus [nn]) Epicurum paſſim diſputauerat Aelianus, itaque illud reſpicitur a Caſaubono, cum in commentariis ad Athenaeum memoratur Aelianus de doctrina Epicuri, qui qualis ſit aut quando vixerit ſcire ſe potuiſſe negat Schefferus in limine notarum ad varias hiſtorias.

Fuit praeterea ſcripta Aeliano *κατηγορία τοῦ Γύννιδος, accuſatio Gynnidis* [oo]), ſiue *hominis effoeminati*, de qua haec *Philoſtratus* [pp]) in Aeliani vita: *Ἐντυχὼν δέ ποτε αὐτῷ Φιλόςρατος ὁ Λήμνιος βιβλίον ἔτι πρόχειρον ἔχοντι καὶ ἀναγινώσκοντι αὐτὸ σὺν ὀργῇ καὶ ἐπιτάσει τοῦ φθέγματος, ἤρετο αὐτὸν ὅ, τι σπουδάζοι; καὶ ὃς, ἐκπεπόνηταί μοι, ἔφη, κατηγορία τοῦ Γύννιδος. Καλῶ γὰρ οὕτω τὸν ἄρτι καθήμενον Τύραννον, ἐπειδὴ ἀσελγείᾳ πάσῃ τὰ Ῥωμαίων ᾔσχυνε. Καὶ ὁ Φιλόςρατος, ἐγώ σε, εἶπεν, ἐθαύμασα ἂν, εἰ ζῶντος κατηγόρησας. Εἶναι γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τὸν Τύραννον ἐπικόπτειν ἀνδρὸς, τὸ δὲ ἐπεμβαίνειν κειμένῳ, παντός. Hunc olim Lemnius Philoſtratus librum quemdam in manibus habentem reperit, quem cum indignatione et vocis intentione lectitabat. Et quum ille, quid eſſet, quaereret, Gynnidis accuſationem a ſe elaboratam dixit. Sic autem vocare ſe tyrannum, qui paullo ante Romanum imperium tenuerit, eique omni genere libidinis turpem inuſſerit maculam. Cui Philoſtratus: admirarer, inquit, ſi viuentem accuſaſſes. Siquidem viuentem tyrannum ſtilo perſtringere, viri opus eſſe cenſeo: in iacentem vero inuehi, cuiusuis.* Tyrannum, cuius accuſationem ſcripſit Aelianus, non *Domitianum*, vt Voſſio et aliis viris doctis videbatur, ſed *Elegabalum* fuiſſe, pulcre probat de ſcriptore noſtro praeclare promeritus *Iacobus Perizonius.* Confer Triſtanum tom. II. pag. 322 ſq. [ ]

VII. *Index*

nn) Epicureos tangit idem Aelianus VII. 44. animal. Ἐλέφαντες μὲν ἂν θεοὺς προσκυνοῦσι, οἱ δὲ ἄνθρωποι εἰ ἄρα γε εἰσὶ θεοὶ, καὶ ὄντες εἰ φροντίζουσιν ἡμῶν, διαπορεῦσι.

oo) De hac voce confer Suidam in Ἄῤῥεν.

pp) Vid. ſupra in cap. de Philoſtrato, ſect. VIII. *Harl.*

VII. *Index ſcriptorum in Aeliani variis hiſtoriis citatorum, depromtus ex editione Perizoniana.*

Aeſopus X. 5.
Alcman I. 27. XII. 36 et 50.
Alexis X. 6.
Anaxagoras de regno IV. 14.
Anaxilas, comicus, I. 27.
Androtion VIII. 6.
Archilochus IV. 14.
Ariſtophanes I. 18. II. 13.
Ariſtophanes, Byzant. XII. 5. 1. not.
Ariſtoteles I. 14 et 15. II. 26. V. 3.
Callimachus I. 15.
Charon, Lampſacenus, I. 15.
Cratinus II. 13. pag. 88. [pag. 155. edit. Gron.]
Critias X. 13 et 17.
Damon III. 14.
Dinon VII. 1.
Ephorus XIII. 23.
Epitimides IV. 7.
Eumenes, Cardianus, III. 23.
Eupolis in Marica XII. 30.
Euripides II. 12. XII. 15.
Herodotus II. 41. vbi eius fidem quaſi dubiam videtur adſtruere.
Heſiodus IX. 28. XII. 20 et 36.
Homerus III. 9. VI. 9. VII. 2 et 8. X. 18. XII. 1. 14. 27. 36. 44 et 64. XIV. 23.
Laſus XII. 36.
Menander III. 14.
Mimnermus XII. 36.
Oracula III. 43. 44. 45.
Pauſanias XII. 61.
Philippides XII. 31.
Pindarus IX. 15. XII. 36.
Plato IV. 15. VIII. 2. XII. 25.
Poſidippus I. 26.
Theophraſtus II. 38. IX. 11.
Theopompus III. 18. 13. not. VI. 12. VII. 2.
Thucydides XII. 50.
Timaeus XII. 29.
Xanthus IV. 26.
Xenophon VII. 14. XIII. 32.

Index ſcriptorum, in hiſtoria animalium ab Aeliano laudatorum, recens a me additus, [et ex Schneideri indice hinc inde auctus et correctus.]

Achaeus ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς VII. 47.
Αἰγύπτιος λόγος XI. 10. 11. etc.
Aeſchylides ἐν τοῖς περὶ γεωργίας XVI. 32.
Aeſchylus IX. 42. XII. 8. Eleuſinius VII. 16. vbi de eius morte.
ἐν Ἀγαμέμνονι VII. 47.
Ἀμφιαράῳ XII. 9.
Γηρολόρδῳ XII. 9.
Δικτυουλκοῖς VII. 47.
Σισύφῳ XII. 5. [?]
Agatharchides V. 27. XVI. 27.
[Αἰθίοπες λόγοι II. 21.]
Alcman Homerum imitatus XI. 3.
Alexander ἐν τῷ περίπλῳ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης XVII. 1. Myndius III. 23. IV. 33. V. 27.
Amometus (Ἀμώμητος) XVII. 6.
Amyntas V. 14. ἐν ςαθμοῖς XVII. 17.
Anacreon IV. 2. VII. 39.
Anaxagoras VII. 8.
Anaxippus ἐν ἐπιδικαζομένῳ XIII. 4.
Antenor ἐν λόγοις Κρητικοῖς XVII. 35.
Antiphon ἐν τῷ πρὸς Ἐρασίςρατον V. 21.
Apelles, pictor, IV. 50.
Apicius III. 42.
Apion XI. 40.
Apollinis oraculum fide dignum omni cuicunque νοῦς τε ὑγιαίνει καὶ ἔῤῥωται ἡ φρὴν XIII. 21. εἰ τοίνυν ὁ πάντα εἰδὼς Τρίτωνας εἶναί φησι, ἡμᾶς ὑπὲρ τούτου διαπορεῖν οὐ χρὴ id.
Apollodorus ἐν τῷ Θηριακῷ λόγῳ VIII. 7. 12.

Apollonius, Rhodius, (ἡ Ναυκρατίτης) XII. 23. locus eſt ex Athenaei VII. pag. 283.
Apollophanes, comicus, VI. 51.
Archelaus II. 7.
Archilochus XII. 9.
Arionis, Methymnaei, hymnus in Neptunum, et epigramma, ſtatuae Arionis ſubſcriptum XII. 45. adde II. 6.
Ariſteas VI. 51.
Ariſtippus, a matre, Arete, edoctus III. 40.
Ariſtagoras XI. 10.
[Ariſtocleon VII. 40.]
Ariſtocles, poeta eleg. XI. 4.
Ariſtophanes XII. 4.
[ἐν Ἀμφιαράῳ XII. 9.]
[ἐν Γηρολόγῳ ibid.]
ἐν ὄρνισιν IV. 42. XVI. 5.
Ariſtophanes, Byzant. I. 38. VII. 47 et 39. ex quo loco colligas, in Anacreontem ſcripſiſſe.
Ariſtoteles II. 34. 39. 49. 52. III. 24. 40. 45. IV. 6. 57. 58. V. 8. 11. 14. 27. 34. 43. VI. 3. 14. 18. VII. 7. 13. 40. VIII. 1. 9. IX. 6. 7. 20. 39. 42. 54 64. X. 11. 32. 36. XI. 12. 18. XII. 6. 12. 14. 28. 35. 40. XIII. 4. XV. 28. XVI. 33. 41. XVII. 15. 20.
ὁ τῶ Νικομάχω II. 34. VIII. 64.
ἐν τῇ ή. περὶ ζώων XVII. 7.
Ariſtoxenus II. 11. VIII. 7.
Artemon ἐν τοῖς ὅροις τοῖς Κλαζομενίων XII. 38.
Autocratis Τυμπανιςαὶ XII. 9.
Babylonii et Chaldaei aſtrologi I. 22.
Brachmanes XIII. 18. XVI. 20. XVII. 5.
Callias ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν περὶ τὸν Συρακούσιον Ἀγαθοκλέα λόγων XVI. 27.
Callimachus IX. 27. XV. 28.
Chaldaei XII. 21.
Charmides, Maſſilienſis, V. 37. Οἱ τὰς ὑπὲρ τῆς Χίω συγγράψαντες ἱςορίας XVI. 39.
Charondae leges VII. 61.
Cleanthes IV. 45. VI. 50.
Clearchus, peripateticus, XII. 34.
Clitarchus XVII. 2. 22. 23. 25.
Crates ὁ ἐκ τῶ Μυσίω Περγάμω XVII. 9. ὁ Περγαμηνός 37. [?]
Cratinus ἐν ταῖς δραπέτισι XII. 10. VII. 1. XVII. 29.
Critici XIII. 6.
Cteſias III. 3. IV. 26. 27. 36. 46. 52. Cnidius IV. 21. V. 3. XVI. 37. 42.
ἐν λόγοις Ἰνδικοῖς XVI. 23.
Damon, muſicus, II. 11.
Demetrius ἐν τῇ Σικελίᾳ τῷ δράματι XII. 10.
Democritus V. 39. VI. 40. IX. 64. XII. 16. 17. 18. 19. 20.
Abderites XII. 7.
Demoſtratus XVII. vlt. ἀνὴρ ἁλιευτικῆς σοφίας ἐπιςήμων, καὶ μὰ Δία, καὶ ἑρμηνεῦσαι χρηςός XV. 4. 9. Senator Romanus XV. 19. ἐν λόγοις ἁλιευτικοῖς XIII. 21.
Diagoras, atheus, VI. 40.
Dinolochus. infra Epicharmus.
Dinon XVII. 10.
Diogenes ὁ τραγῳδίας ὑποκριτής VI. 1.
Dion ἐν συγγραφῇ X. 1.
Empedocles IX. 64. XII. 7. ὁ φυσικὸς περὶ ζώων ἰδιότητος λέγων XVI. 29.
Epicharmus ἐν Ἥρας γάμῳ XIII. 5. Epicharmi aduerſarius Dinolochus VI. 51.
Epimenidis ἔπη XII. 7.
Eratoſthenes VII. 48.
Euclides VI. 57.
Eudemus III. 20. 21. IV. 8. 45. 53. 56. V. 7.
Eudoxus X. 16. XVII. 14. 19.
Euphorion VII. vlt. ἐν τοῖς ὑπομνήμασι XVII. 28.
Euripides III. 15. 17. IV. 54. V. 2. 34. VI. 15. VII. 25. 28. XII. 7. 44. XIV. 6.
ἐν Βάκχαις V. 42.
ἐν Ἰφιγενείᾳ VII. 39.
ἐν Πελειάσι VII 47.
ἐν τοῖς Τημενίδαις VII. 39.
Hecataeus, Abderita, XI. 1.

Hecataeus,

Hecataeus, Milesius, XIII. 22. ὁ λογοποιὸς, μύθων ἀρχαίων συνθέτης accensetur IX. 23.
Hegemon ἐν Δαρδανικοῖς VIII. 11.
Hermetis ὑφήγησις XI. 10.
[Heraclides XVII. 15.]
Hermippus VII. 40.
Herodotus II. 53. V. 8. VI. 15. 60. VII. 11. X. 3. 4. XI. 10. XV. 5. 16. XVII. 21. 36. ἐν τοῖς Αἰγυπτίοις λόγοις VIII. 25.
Hesiodus VI. 50. XIV. 28.
Hipparchus, Bithynus, Neronis tempore, diversus ab antiquo illo, VII. 8.
Hippiae ars memoriae VI. 10.
Hippo, atheus, VI. 40. memoratur cum Herostrato et Diagora.
Hipponax VII. 47.
Hippys συγγραφεὺς ὁ Ῥηγῖνος IX. 33.
Homerus I. 34. 42. 43. 52. II. 1. 18. 21. 30. III. 27. IV. 2. 6. 23. 40. 45. 54. V. 39. 45. 54 et 58. vbi varia lect. VI. 1. 4. 6. VII. 7. 27. 29. IX. 11. 23. X. 1. 8. 14. 26. XI. 11. 17. XII. 3. XIII. 7. 17. XIV. 8. 25. 28 et vlt. XV. 24. XVI. 24. XVII. 6. 37. 43. ὁ ποιητὴς VIII. 28. ἐν Ἰλιάδι XI. 10. XIV. 28. 29. XVI. 25. Ἐν Ὀδυσσείᾳ V. 16. XI. 50. XV. 28.
Ibycus, Rheginus, VI. 51. [?]
Ἰνδικοὶ λόγοι VIII. 1. infra in Orthagoras. Ἰνδῶν λόγοι II. 34.
Ἰόβας (Iuba) XV. 8. rex IX. 28. ὁ Μαυρέσιος ὁ τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις ὁμηρεύσαντος πατήρ. VII. 23.
Ischomachus et Socrates ὑπὲρ τῆς ἀξιολόγου οἰκονομίας σπουδάζοντες VI. 43.
Ister V. 27.
Lacydes, peripateticus, VII. 41.
Lasus in dithyrambis VII. 47.
Leonides XII. 42. Byzantinus II. 6. 50. III. 18. Metrodori filius XVII. vlt.
[Lycus XVII. 16.]
Lycurgi leges VI. 61. VII. 15.
Manetho, Aegyptius, σοφίας εἰς ἄκρον ἐληλακὼς X. 16.
Megasthenes VIII. 7. XVI. 41. XVII. 39.
Menander ἐν τῇ Θαΐδι XII. 10. ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ XIII. 4. ἐν ταῖς παννυχίσιν VII. 19. ἐν τῷ πλοκίῳ XII. 10. Theron parasitus apud Menandrum IX. 7.
Metrodorus, Byzantinus, XVII. vlt.
Mitylenaei cuiusdam Aeliano noti μέτρα XIV. vlt.
Mnaseas ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς XVII. 46.
Mnesimachus, poeta, ἐν τῇ Ἰσθμιονίκῃ XIII. 4.
Neocles, medicus, XVII. 15.
Nicander, Colophonius, V. 42. VIII. 8. IX. 20. X. 9. XV. 18. XVI. 28. et ipso non nominato XV. 13.
Nico, pictor, IV. 50. VII. 38.
Nicocreon, Cyprius, XI. vlt.
Nymphis ἐν τῷ θ'. τῶν περὶ Πτολεμαίων XVII. 3.
Nymphodorus XI. 20. XVI. 34.
Onesicritus XVII. 6. Astypalaeus XVI. 39.
Oracula XII. 5. 31. 35. etc. Vide supra, Apollo.
Orthagoras XVII. 6. ἐν Ἰνδοῖς λόγοις XVI. 35. ex eo videntur petita quae XV. 21.
Pammenes ἐν τῷ περὶ θηρίων XVI. vlt.
Philemon XII. 10.
Philo XII. 37.
Philochorus XII. 33.
Philoxenus, musicus, II. 11.
Φοίνικες λόγοι XVI. 33.
Phylarchus VI. 29. ἐν τῇ ιβ'. XVII. 5.
[Φρύγιοι λόγοι II. 21.]
[Phylarchus VI. 29. ἐν τῇ ιβ'. XVII. 5.]
Pindarus VII. 19. ὁ Θηβαῖος Μουσοποιὸς ἔν τινι τῶν ἐπινικίων VII. 39.
Plato V. 13. VI. 1. vbi de Icco Tarentino.
Poetae I. 15. II. 32. VI. 25. 43. 61. 64. VII. 2. 19. 47. IX. 23. XII. 36. XIV. 14. XV. 5. ᾄσμασιν ᾠδαῖς IX. 17.
Polemo XII. 40.
Polus τῆς τραγῳδίας ὑποκριτὴς VII. 40.
Polycletus (Πολύκλειτος) XVI. 41.
Προφητῶν Αἰγυπτίων λόγος XI. 10.
Ptolemaeus VIII. 4.

Kkkk 2 Pythagoras

Pythagoras V. 11. XVII. 9. Samius IX. 10.
Pythagoras ἐν τοῖς περὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης XVII. 8.
Simonides ἐκ παντοδαπῶν θηρίων λέγων τὰς γυναῖκας γενέσθαι τε καὶ διαπλασθῆναι XVI. 24. ἐν τοῖς Ἰάμβοις XI. 36. eius ars memoriae VI. 10.
Socrates ap. Platon. V. 34. vide et fupra in Ifchomacho.
Solonis leges I. 13. II. 42. VI. 61. IX. 1.
Sophocles II. 10. VI. 51. ὁ τοῦ Σοφίλου ἐν τοῖς Ἀλεάδαις VII. 39. ἐν τῷ Τυροῖ τῷ δράματι XI. 18. Οἰδίπους ὁ τοῦ Σοφοκλέους III. 47.
Sophron XV. 6.
Softratus V. 27. VI. 51.
Spintharus, muficus, II. 11.
Stefichorus ἔν τινι ποιήματι οὐκ εἰσφοιτήσαντί πω εἰς πολλοὺς XVII. 37.
ᾄδουσιν οἱ συγγραφεῖς I. 27.
Syrorum λόγος ἱερός XII. 30.
Thales, Milefius, VII. 42.
Θηβαῖοι μῦθοι XII. 7.
[Telephus, eriticus, ex Pergamo, X. 42. Ita enim Κριτικὸς pro Κρὴς emendat Valefius V. 10.]
Theocles ἐν τῷ δ'. XVII. 6.
Theocritus ὁ τῶν νομευτικῶν παιγνίων συνθέτης XV. 19.
Theodectis ars memoriae VI. 10.
Theodorus ψάλτης VII. 40.
Theophraftus III. 17. 32. 35. 37. 38. V. 29. IX. 27. 37. (τὸ αἴτιον φυσικώτατα ἀνιχνεύσας ibid.) 64. X. 35. XI. vlt. XII. 36. XV. 16. 26. δαιμονιώτατος V. 27.
Theopompus V. 27. XI. vlt. XVII. 16.
Timaeus XVII. 15.
Τραγῳδοὶ I. 24. III. vlt.
Τυρταίου μέτρα VII. 1.
Xenophilus, muficus, II. 11.
Xenophon VI. 25. VIII. 3. XII. 10. XVII. 30. aureus fcriptor II. 11. de venatione XIII. 24. Alius Xenophon, Solenfis, I. 6.
Zeno IV. 45.
Zenothemis XVII. 30.

IO. ALB. FABRICII
BIBLIOTHECAE GRAECAE
LIBRI IV
PARS ALTERA

Vol. IV. p. 1[?]2

CAPVT XXVII (olim XXII)

DE NICOMACHO GERASENO, ET AVCTORE THEOLOGVMENON ARITHMETICAE, DE DIOPHANTO ATQVE ALIIS SCRIPTORIBVS, QVI DISCIPLINAM NVMERORVM TRADIDERVNT

I. *Nicomachi Geraſeni aetas.* II. *Alii Nicomachi.* III. *Nicomachi Geraſeni inſtitutio arithmetica.* IV. *Muſica.* V. *Index ſcriptorum, a Nicomacho citatorum.* VI. *Scripta Nicomachi deperdita.* VII. *De Theologumenis arithmeticae.* VIII. *Index ſcriptorum, in illis laudatorum.* IX. *De Diophanto Alex.* X. *Eius arithmeticorum problematum VI. libri.* XI. *Codd. et editiones.* XII. *Alii Diophanti.* XIII. *Alii ſcriptores de numeris graeci editi.* XIV. *Inediti.* XV. *Deperditi.* [P]

[Cum ſupplementis *G. C. Harles.*]

I.

De hoc *Nicomacho* conſ. *G. I. Voſſ.* de ſcientiis mathemat. cap. X. nr. 1. pag. 37. *Brucker.* in hiſtoria critica philoſ. tom. II. pag. 160 ſqq. *Io. Chriſtoph. Heilbronner* in hiſtoria matheſ. vniuerſae, cum primis pag. 309 ſqq. *Montucla* in hiſtor. matheſeos, tom. I. part. I. lib. V. §. 5. pag. 318. *Meiners* in hiſtoria originis etc. doctrinarum in Graecia et Romae, tom. I. pag. 250 ſqq. et pag. 537 ſq. vbi grauiter iudicat de Nicomacho. *Harl.*

NICOMACHVS e Geraſa, Arabiae vrbe [a]), philoſophus Pythagoricus [b]), non fuit antiquior Platone, vt viſum Ioſepho Blancano in chronologia mathematicorum, ſed

longe

a) *Gergaſenum* Nicomachum vocare malunt nonnulli. Nimirum eadem vrbs dicta Γέρασα, quae antea Γεργασά, vt docet *Euſebius* de locis hebr. pag. 119. edit. Bonfrerianae: confer *Graeuii* lectiones Heſiodeas cap. 16. et *H. Valeſium* ad Ammianum XIV. 8. *Origenes* quidem pag. 131. in Matth. Gergaſam Palaeſtinae a Geraſa Arabiae diſtinguit. Sed fuit et altera Geraſa Syriae coeles, cuius meminere Stephanus Byz. et Ptolemaeus, quamque Nicomachi noſtri fuiſſe patriam omnes vnanimiter adſeuerare adfirmat *Abr. Berkelius* ad Stephanum pag. 296. Sed neminem certe veterum

hoc

longe iunior, quum nullam ipsius mentionem faciat in arithmeticis musicisque Theon, Smyrnaeus, qui Plutarchi aequalis fuit, ipse vero Nicomachus lib. I. Enchiridii harmonici meminerit non Platonis modo et Eratosthenis, sed et Thrasylli c), mathematici, qui Augusto ac [?] Tiberio imperante floruit: quin libro altero memorat Claudium Ptolemaeum d), clarum Antonini Pii temporibus, nisi cum Marco Meibomio adfirmare velis, verba illa de Ptolemaeo esse a recentiore manu, praesertim quum enchiridion harmonicum integrum libro primo absoluatur, et, quae libri secundi vice subiunguntur, tantum excerpta sint ex maiore, vt videtur, opere musico, quod pluribus libris Nicomachus post enchiridion concinnarat e). Ceterum Claudio Ptolemaeo suppar fuit *Apuleius*, Madaurensis, qui Nicomachi Arithmeticen latine conuerterat, teste *Cassiodoro* de Arithmet. pag. 555. ex quo idem tradunt *Isidorus Hisp.* lib. III. originum cap. 2. et Beda libro de computo, aliique. Vnde constat

hoc adfirmare video. Itaque malo adsentire antiquo scriptori, (non Iamblicho, in cuius commentario per Tennulium edito nihil tale legitur, sed Iohanni Philopono vel Asclepio Tralliano,) qui patriam Nicomachi scribit Gerasam finitimam Bostrae in Arabia. Γερασηνὸς δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς πόλεως, ᾗ ὄνομα Γέρασα. Ἔστι δὲ περὶ Βόστραν καὶ Ἀραβίαν (Γυψαρίαν legit Berkelius, forte scribendum Βόστραν τὴν Ἀραβίας). Porro in Photii etiam codicibus Γερασηνὸς vocatur Nicomachus, non Γεργασηνὸς, quod adfirmat vir praestantissimus p. 81. lect. Hesiod. [conf. *Cellarii* notit. orbis antiq. tom. II. pag. 547 sq. vbi de situ Gerasae in extremo limite ad orientem, iuxta Arabiae Philadelphiam: et pag. 588. de Gerasa in Arabia Petraea. *Harl.*]

b) *Porphyrius* apud Euseb. VI. 19. hist. et Nicephorum V. 13. Nicomachum iungit Moderato, et testatur, Origenem horum aliorumque ἐν Πυθαγορείοις ἐλλογίμων ἀνδρῶν lectione delectatum fuisse. Pythagoreum quoque vocat Pappus Alex. lib. III. collect. Mathes. pag. 19. vbi e libro II. isagoges arithmeticae Nicomachi refert medietates proportionum, et Marinus in vita Procli cap. 28. quem somnio edoctum narrat, Nicomachi Pythagorei animam sibi contigisse.

c) *Nicomachus* lib. I. enchirid. harmon. p. 24. καὶ προσεκτησάμεθα τὴν Πυθαγορικοῦ κανόνος κατατομὴν ἀκριβῶς κατὰ τὸ βούλημα τοῦ διδασκάλου συντετελεσμένην, οὐχ ὡς Ἐρατοσθένης παρήκουσεν ἢ ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ, ἀλλ' ὡς ὁ Λοκρὸς Τίμαιος, ᾧ καὶ Πλάτων παρηκολούθησεν ἕως τοῦ ἑπτακαιεικοσιπλασίου. Divisionem musici canonis ex mente Thrasylli habes apud *Theonem Smyrnaeum* cap. 35. 36. 37. music. p. 137—145. Laudat Thrasyllum iterum cap. 2. p. 74. περὶ τῆς ἐν ὀργάνῳ αἰσθητῆς ἁρμονίας. Equidem *Thrasylli* cuiusdam musici ac poetae antiqui patria Phliasii mentio apud *Plutarchum* de musica pag. 1137. atque hunc a Nicomacho laudari putabat doctissimus Ionsius pag. 224. Sed scripsisse illum minus constat; itaque verisimilius est, intelligi Thrasyllum Mendesium, multarum artium scientiam professum et Platonicae sectae addictum, quem Tiberius in contubernium adsciuit, astrologicis eius diuinationibus vsus, de quo nota loca *Suetonii* August. 99. Tiber. 14 et 62. Calig. 19. *Taciti* VI. annal. 20 sq. *Dionis* siue *Xiphilini* p. 555 sq. et 638. *Zonarae*, *Cedreni* etc. schol. *Iuuenalis* VI. 576. *Themistii* orat. V. pag. 63. VIII. p. 108. XI. p. 145. Citatur etiam *Thrasyllus* a *Porphyrio* ad tetrabiblon Ptolemaei p. 189. *Achille Tatio* ad Aratum cap. 16 et 19. et Plinio plus vno loco: tum inter eos, qui Pythagorica et Platonica dogmata exposuerunt a Porphyrio in vita Plotini. Eius Aegyptiaca citat praeter Stobaeum Plutarchus de flum. in Nilo. Ex his petitae fortassis obseruationes chronologicae, quas Thrasyllo auctore laudato refert *Clemens* I. Strom. p. 335. Librum III. περὶ λίθων et Τραγικὰ citat Plutarchus de flum. in Strymone. Digessit et libros Democriti ac Platonis in tetralogias, de quibus e Laertio alibi dicere me memini. Ἐν τῷ περὶ τῶν ἑπτὰ τόνων citatur Thrasyllus a Porphyrio in Ptolomaei music. pag. 266. De aliis *Thrasyllis* vide, si placet, *Ionsium* III. 3. 2. et *Voss.* de histor. graecis IV. 16.

d) *Nicomachus* lib. II. Harmon. pag. 36. ᾧ δὴ καὶ Πτολεμαῖος συναρέσκεται etc. Respicit Ptolemaei Musicor. lib. II. cap. 9.

e) *Saxius* quoque cum Fabricio ponit Nicomachi aetatem in a. Chr. circ. 147. *Hamberger.* vero in zuverläss. Nachricht. II. pag. 258. eum sub Traiano ante a. Chr. 117. vixisse contendit. *Harl.*

ſtat quoque, Nicomachum ſeniorem, e cuius ſchedis *vitam Apollonii* deſcriptam a Taſcio Victoriano memorat *Sidonius* Apollinaris VIII. 3. epiſt. diuerſum a noſtro eſſe, etiam Philoſtrato, cuius codices emendauit ac recenſuit [f]), iuniorem: nec quicquam videtur obſtare, quo minus hic Sidonio memoratus idem ſit cum *Virio Nicomacho Flauiano* [g]), praefecto praetorio Italiae a. Chr. CCCXCI. ad cuius filium, Nicomachum Flauianum, totus liber ſecundus et ad filios totus ſextus epiſtolarum Symmachi exſtat.

II. De aliis *Nicomachis* Suidam, Meurſium [h]), et Io. Ionſium [i]) conſulere lector poterit, dum mihi interim ſufficiet, breuiter [?] perſtrinxiſſe hos tredecim vel quatuordecim a duobus vel tribus, quos iam commemoraui, diuerſos. Fuit enim

1) Nicomachus, medicus antiquiſſimus, Machaonis F. de quo Suidas et in Meſſeniacis *Pauſanias* pag. 287 et 353 ſq. qui diuinis adfectum honoribus fuiſſe auctor eſt. [vid. ſupra vol. I. pag. 134. not.]

2) Nicomachus, Stagirita, ex prioris poſteris, Ariſtotelis parens, regis Amyntae archiater, teſte Ammonio in philoſophi vita. Hic Ἰατρικῶν ſex libros et vnum Φυσικῶν ſcripſiſſe a Suida traditur.

3) Nicomachus, Athenienſis, quo archonte Olymp. CIX. 4. cometam viſum narrat *Ariſtoteles* lib. I. cap. 7. Meteorolog.

4) Muſicus antiquiſſimus, Nicomachus, Iſmeniae, (atque adeo Platonis, vt obſeruatum Ionſio,) aequalis, de quo adi *Plinium* XXXVII. 1.

5) Nicomachus, Ariſtodemi F. pictor, de quo loca Ciceronis, Vitruuii, Plinii, Plutarchi, Seruiique ac Stobaei congeſſit *Franciſcus Iunius* in catalogo artificum pag. 134. Ceterum dubito, fueritne is auctor Elegiae περὶ ζωγράφων, e qua hos verſus de pictore Apollodoro refert *Hephaeſtio* in enchiridio pag. 14.

Οὗτος δή σοι ὁ κλεινὸς ἀν' Ἑλλάδα πᾶσαν Ἀπολλόδωρος· γινώσκεις τοὔνομα τοῦτο κλύων.

Pictorem certe Nicomachum hunc Hephaeſtio non adpellat, ſed eius teſtimonio inter probatiſſimos poetas vtitur.

6) et 7) Nicomachi, tragici duo, ex Alexandria Troadis alter, alter Athenienſis. De vtroque dixi lib. II. cap. 19.

8) Nicomachus, comicus, quem rhythmicum *Athenaeus* VIII. p. 364. vocat, et cui dramata quaedam, Pherecrati ab aliis tributa, Eratoſthenes adſcripſit, vt notaui ſupra lib. II. cap. 22.

9) Nicomachus, filius Ariſtotelis, cui pater Ethica ſua inſcripſit. Hunc Suidas ait et ipſum ſcripſiſſe ἠθικῶν libros ſex, et de patris ſui phyſica acroaſi. Dixi de illo ſupra lib. III. cap. 5. §. 29. et cap. 11.

10) Ni-

f) Vide *Sirmondum* ad Sidon. et quae ſupra de vita Apollonii a Philoſtrato ſcripta.

g) Confer de hoc *Thomae Reineſii* inſcriptiones pag. 79. et epiſtolas ad Hofmannum pag. 624. *Iac. Sponii* Miſcellanea eruditae antiquitatis p. 123.

h) *Meurſ.* notis ad Nicomachi manuale Harmonic.

i) *Ionſ.* de ſcriptoribus hiſtor. philoſ. III. 13. [nr. 2. pag. 75. vbi etiam de aetate *Nicomachi Geraſeni* diſputat. *Harl.*]

10) Nicomachus γραμματεὺς legum Solonis, quae describendae ei fuerunt commissae, corruptor, contra quem exstat *Lysiae* oratio XXIX.

11) Nicomachus, qui in coniurationem aduersus Alexandrum consentire recusauit. *Plutarch.* Alex. pag. 692. *Curtius* VI. 7. *Diodorus Sic.* XVII. pag. 604.

12) Nicomachus, Zenobiae reginae, ab epistolis, de quo *Vopiscus* in Aureliano cap. 27. [P]

13) Senator Consularis romanus, Maecus Falconius Nicomachus, cuius idem Vopiscus in Tacito imp. mentionem facit cap. 5.

14) Aruntius Nicomachus, archon primus secundum apud Temenothyrenses, in veteri numismate apud *Ezech. Spanhemium* tom. I. pag. 258. de V. et P. numism.

III. Vt ad Nicomachum Gerasenum reuertamur, exstant eius ἈΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ [k]) ΕἸΣΑΓΩΓΗΣ, *Arithmetices institutionum* siue *introductionis in numerorum disciplinam libri II.* quos graece excudit Christianus Wechelus, Paris. 1538. 4. Latine olim verterat *Apuleius*, cuius versio intercidit: et *Boethius*, quem laudat *Cassiodorus* lib. I. variar. epist. 45. Exstantque adhuc libri duo Arithmetices *Boethii*, quae pro liberiore versione Nicomachi haberi possunt, quem nominetenus laudat pag. 1323 et 1341. quamquam non hanc isagogen solum sed et alterum, maius Nicomachi opus Arithmeticum, quod temporum iniuria amisimus, simul consuluisse et in compendium misisse videtur. *Ea*, inquit in praef. *quae de numeris a Nicomacho diffusius disputata sunt, moderata breuitate collegi. Et quae transcursa velocius angustiorem intelligentiae praestabant aditum, mediocri adiectione reseraui, vt aliquando ad euidentiam rerum nostris etiam formulis ac descriptionibus vteremur.*

[*Codd msstor.* notitiam inserere iuuat: plurimos iam passim ex Montfaucon. Biblioth. MSS. indicauit *Heilbronner*; quos hic laudauit, iis adposui paginam.

Noribergae in bibl. publ. est arithmet. institut. cod. saec. XV. chartac. in 4. vid. *Mannerti* Miscellanea, pag. 104. *Murr* memorabil. bibl. publ. Norimbergens. part. I. pag. 52.

Romae in bibl. Vatic. *Nic.* arithmet. bis (*Heilbr.* pag. 539. §. 3. nr. 27 et 31.) rursus (pag. 545. §. 19. nr. 2. et §. 22. anonymi arithmetica.) — in bibl. Archiuii Basilicae S. Petri pag. 547. §. 31, 5. Arithmetica Algorismi, saec. XV. nr. 17. (iterum §. 34. 1.) *Boëtii* arithmetica. nr. 22. tres codd. de arithmet. et astronomia nr. 23. *Nicomachi* in arithm. isagoge.

Florentiae in biblioth. *medicea*, cod. haud emendatus XXXV. plut. 28. introd. arithmet. lib. II. cum antiquis scholiis marginal. (*Bandin.* catal. codd. gr. II. col. 62.) — cod. XXIX. plut. 58. arithmet. introd. cum commentario *Asclepii* Tralliani inedito et glossis interlinearibus. (*Bandin.* l. c. col. 473.) — Citatur in cod. violar. compos. ibid. tom. I. pag. 549. — In bibl. b. *Mariae* Arithm. cod. bombyc. saec. XIV. teste *Montfauc.* in diario italico p. 369.

Bononiae in bibl. canonic. regularium arithmet. (p. 559. §. 62.) bis, auctore *Montfauc.* l. c. pag. 369.

Venetiis

k) Εἰσαγωγὴν videtur adpellare Nicomachus ipse pag. 30. 35. 44. 62. 64. 67. *Photio* quoque εἰσαγωγὴ dicitur cod. CLXXXVII. vbi tria diuersa Nicomachi opera memorat Theologumena Arithmetices, Arithmeticen vberiorem, et introductionem.

Venetiis in museo *Caroli Auantii* arithmet. (pag. 561. §. 73.) — in bibl. *Dominican.* Nicom. arithmet. (teste Montfaucon.) — in bibl. *D. Marci* secundum catalog. codd. gr cod. CCCIX. Arithmet. libri II. cum scholiis aliquibus marginalibus: cod. CCCXVI. iidem cum subiunctis commentariis *Io. Philoponi.* codd. CCCXVII. CCCXVIII. CCCXIX. CCCXX. iidem libri. In cod. CCCXVIII. sunt praeterea *Nicomachi harmonices enchiridion, lib. I.* et *Domnii*, philosophi Larissaei, enchiridion introductorium in arithmeticam. In cod. CCCXXIII. est tractatus in compendio scientiae calculatoriae, παράδοσις σύντομος καὶ σαφεστάτη τῆς ψηφοφορικῆς ἐπιστήμης. — codd. CCCXXX. CCCXXXIII. DXIV. DXCI. DXCII. DXCV. *Nicomachi* arithmet. institutionis libri II. — Ibidem in biblioth. *Naniana*, (teste catal. codd. MSStorum apud Nanios — adseruatorum pag. 256.) in cod. CCLXVIII. Aristoxeni, *Nicomachi* et Alypii opera de Musica n. Nicom. ἁρμονικῆς ἐγχειριδίου βιβλία δύο.

In bibl. regia *Neapolitana*, arithm. instit. libri II. cum scholiis inter lineas et in margine scriptis, cod. chart. saec. XV. item, cod. saec. XIV. cum schol. margin. — harmonices manualis liber I. cod. chart. saec. XV.

Mediolani in bibl. Ambrosiana, *Nicomachi* arithmet. cum scholiis *Asclepii* et aliorum. Item introductio, sexies. (*Heilbronn.* pag. 562. §. 83.) In *Montfauc.* diar. ital. pag. 15. memorantur cod. saec. XIII. exposit. in libr. de arithm. et cod. saec. XIV. ipsa *Nic.* arithmet.

In bibl. *Paris.* publ. (teste catal. vol. II. add. Heilbronner pag. 571 sqq. ex Montfauc. tom. II. Bibl. — MSStor.) *harmonices enchirid.* in codd. quatuor: de arithmet. libri II. in duodecim codd. quos omnes pluribus enumerare longum est. In cod. MMCCCLXXII. est quoque anonymi opuscul. de arithmetica. — in cod. MMCCCLXXVI. etiam *Asclepii* scholia in Nic. arithm. — in cod. MMCCCLXXVII. it. MMCCCCLXXXIII. et insert. codici MMCCCCLXXX. *Io. Philoponi* comment. in Nic. arithm. — cod. MMCCCCLXXXII. *Iamblichi* introduct. ad Nicom. arithmeticam. — cod. MMDCCLXII. additus est *Io. Pediasmi* tractat. ineditus, quo illustrantur quaedam de arithmetica et musica ab aliis obscurius dicta. — In biblioth. *Coisliniana*, (auctore *Montfauc.* in catal. MSSt. gr. illius biblioth. pag. 229.) in cod. CLXXIII. *Nicom.* harmon. enchiridion, et *Domnii* philos. Larissaei enchirid. arithmetices, — in cod. CLXXIV. Nicom. introd. ad arithmeticam. — In biblioth. Abbatiae *S. Rhemigii* Rhemensis, *Asclepius* in Nicom. (Heilbronner pag. 582. §. 184.) — inter codd. msst. de *Mesme* Diophanti et Nicomachi arithmetica, (it. pag. 584. §. 190.)

In biblioth. *Bodleiana*, bis Nicom. arithm. (id. pag. 597. §. 243. et pag. 612. §. 297. ac pag. 618. §. 316.) *Philoponus* comment. in Nicom. arithm. In alia bibl. Anglica (secundum tom. II. catalog. msstor. pag. 59. et *Heilbronner* pag. 634.) *Nic.* Arithm. libri II. cum scholiis graecis tum in catal. pag. 257. atque apud *Heilbronn.* pag. 641. §. 433. *Philoponus* in Nicom. arithmeticam.

In bibl. *Scorialensi* regis Hispan. apud *Heilbronner* pag. 568. §. 116. ex Montfauconii catal. MSSt. *Nicom.* arithmet. cum expositione *Philoponi:* sed teste *Plüer.* in itinerario per Hisp. pag. 184. plura ibi exstant MSSta. *Nicom.* arithm. libri II. cum Io. Grammatici expositione; idem opus cum quibusdam scholiis; eadem arithmetica; eadem cum incerti expositione

positione in I. librum; ex eodem libro fragmentum; eiusdem et *Anatolii* theologica natura arithmeticae pythagoricae. — Pag. 159. *Asclepii* scholia in I et II. arithmeticae Nicomachi.

Madriti in bibl. regia cod. XLVIII. saec. XIV. Introduct. arithm. libri II. (vid. *Iriarti* catal. codd. gr. pag. 163.)

In bibl. *Leidensi*, inter codd. Scaligerianos, *Nicom.* enchirid. harmon. cod. chartac. (catal. bibl. pag. 341. nr. 47.) — id. opuscul. inter codd. Vossianos. (catal. pag. 395. nr. 69. et pag. 396. nr. 23.) arithmet. introduct. libri II.

In biblioth. elector. *Bauar. Monac.* cod. CXLIV. *Nicom.* arithmet. libri II. it. *Asclepii* scholia in illos libros et *Philoponi* enarratio in arithmet. Nicom. — cod. CLXXV. et cod. CLXXVIII. *Nicom.* harmonices enchiridii lib. II. — cod. CLXXVIII. liber ex arithmetica Nicom. introductione. (catal. pag. 57. 58. 68 et 69.)

In *Heidelbergensi* biblioth. quondam fuit (teste Sylburg. in catal. 348.) *Philoponus* in Nicom. arithmet.

In bibl. *Augustana* Vindel. apud *Reiserum*, catal. pag. 81. male scriptum est *Aesculapii* philosophi *Troiani*, (loco *Asclepii-Tralliani*) in primam Nicom. de isagoge arithm. librum scholia. — ibid. pag. 89. *Nic.* arithmet. libr. II. cum scholiis copiosis; eiusdem de analogia musices, (forsan, harmonices manuale est,) et *Io. Philoponi* commentar. in Nicom.

In bibl. *Hamburgensi*, (ex bibl. Vffenbach. vid. Vffenbachii catal. tom. III. pag. 59. et bibl. MSt. pag. 571.) *Nicom.* manuale harmon. libr. II. cum Aristoxeno et Alypio. ibid. *Meursii* notae manu Meibomii scriptae ad Nicomachum et reliquos duos.

In biblioth. caesarea *Vindobonensi* a *Lambecio* in commentar. de illa biblioth. libro et vol. VII. — cod. XXVI. recensetur, in quo nr. 8. sint anonymi cuiusdam auctoris *excerpta arithmetica*, sed *Kollarius* in nota *A.* col. 137 sq. animaduertit, in eodem cod. contineri fol. 133 sqq. *Nicomachi* arithmet. institutionis librum primum, fine mutilum, et libri secundi partem non minimam; sed initio et fine mutilam. — Ibidem in cod. LI. col. 201 sq. sunt *Nicom.* introd. arithmet. libri II. cum adnotationibus nonnullis antiquis graecis, margini adscriptis. Kollarius hunc codicem et fragmenta superiora de meliori nota commendat futuro editori; quum praesertim fragmenta, (vbi tamen compactoris incuria codicis folium 134. transpositum locum occupare debeat post folium 140.) quia et diligenti doctaque manu scripta sint et diagrammatibus, i. e. figuris, auctoris doctrinam oculorum etiam sensui subiicientibus, instructa, quae in editione Parisina iure desideres. — ibid. pag. 466 sq. in cod. CXXI. *Nicomachi* enchirid. harmonices, libri II.

Villoison in Prolegom. ad edit. Homeri Iliad. Venet. pag. XLVI. not. memorat laudatque sibi dono datum codic. saec. X. membran. *Nicom.* institutt. arithm. cum doctis scholiis ineditis, ex bibl. Nicolai Maurocordati, Valachiae quondam principis — Editurus erat Bernard. vid. supra in vol. IV. pag. 211. vbi etiam quidam codd. et commentatores ac recentiores arithmet. scriptores nominantur. *Harl.*]

E Graecis certatim hanc Nicomachi isagogen illustrarunt *Heronas*, cuius *ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν* laudatur ab Eutocio in Archimedis II. de sphaera et cylindro pag. 28. *Proclus*, Laodiceenus, quem Suidas auctor est scripsisse *εἰς τὴν Νικομάχȣ εἰσαγω-*

γὴν

γὴν τῆς Ἀριθμητικῆς. *Asclepius, philosophus Trallianus*, Ammonii discipulus, (male *Troianus* dicitur in catalogo codd. MSS. biblioth. Augustanae pag. 81.) et *Ioannes Philoponus*, quorum commentaria scholiaque adhuc supersunt [vt partim in notitia codd. msst. adnotatum est,] in variis bibliothecis Angliae, Italiae, Galliae, Belgii, Germaniae: manu exarata etiam Lucae Holstenii beneficio habentur in Iohannea huius vrbis Hamburgensis. Editionem vtriusque promisit *Io. Fellus*, Oxoniensis episcopus, notis ad Eratosthenis Cribrum, a Nicomacho seruatum pag. 42. Loca quaedam ex *Asclepii* commentariis graece produxere *Ismael Bullialdus* ad Theonem pagin. 293. et *Marcus Meibomius* in dialogo de proportionibus pag. 82 et 186. qui pag. 80. etiam specimen scholiorum graecorum interlinearium profert. De *Iohannis Philoponi* ἐξηγήσει vide *Reinesii* epistolas ad Bosium pag. 262. 266. *Iamblichus* denique, ceteris, quos memoraui, antiquior, cuius [?] commentarius, libri quarti locum inter decem libros de secta Pythagorica olim occupans [l]), graece ex codice Memmiano regio Romanoque siue Vaticano et Claramontano [m]) editus est cum latina versione et notis *Sam. Tennulii*, Arnhemiae et Dauentriae a. 1668. 4. additis etiam *Ioach. Camerarii* [n]) ad Nicomachi librum vtrumque obseruationibus, symbolisque Arithmeticis, quae vna cum eius libro de logistica et graecis latinisque numerorum notis lucem viderant Lipsiae 1569. 8. [o]) Iamblichi iudicium de Nicomacho, quod pag. 4. exstat, quia praeclarum est, non videtur omittendum: Εὑρίσκομεν δὴ πάντα κατὰ γνώμην τοῦ Πυθαγόρου τὸν Νικόμαχον περὶ Ἀριθμητικῆς ἀποδεδωκότα ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ τέχνῃ. Ὅ, τε γὰρ ἀνὴρ μέγας ἐστὶν ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ καθηγεμόνας ἔσχε περὶ αὐτὸν τοὺς ἐμπειροτάτους ἐν τοῖς μαθήμασι. Καὶ ἄνευ τούτων τάξιν θαυμαστὴν καὶ θεωρίαν μετ᾽ ἀποδείξεώς τε θαυμαστῆς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν ἐπιστήμην ἀκριβῶς παραδίδωσι. Omitto alia, quae in eius laudem a Iamblicho scripta sunt. Nam in Arithmeticis certe Nicomachus adeo omne punctum tulit, vt in proverbium etiam res abierit. Auctor dialogi inter Luciani opera, qui Philopatris inscribitur pag. 468. καὶ γὰρ ἀριθμέεις ὡς Νικόμαχος ὁ Γερασηνός. Itaque tamquam princeps auctor

huius

l) Codex, *Iamblichi* de secta pythagorica lib. IV. quorum duo priores et quartus diu editi sunt, tertius vero a cl. *Villoisonio* in anecd. graec. tom. II. pag. 188 sqq. primum publicatus est, (vide infra cap. 28. de Iamblicho, §. IV. pag. 286 sqq. vol. IV. vet. edit.) est in biblioth. caesar. teste *Lambecio*, commentar. lib. VII. p. 459 sqq. etiam alii sunt in biblioth. Veneta D. Marci aliisque. vid. *Villoison*. l. cit. *Harl.*

m) Claromantanus codex, abolita Iesuitarum societate, cum reliquis bibliothecae illius collegii codd. iure emtionis transiit in Hollandiam, in bibl. Meermanni. *Harl.*

n) Inscriptio libri haec est: De graecis latinisque numerorum notis sarracenis s. indicis, cum indicio elementor. eius, quam Logisticen Graeci nominant — et vocabulorum artis interpretatione et aliis quibusdam ad hanc pertinentibus. *Accessit explicatio arithmetices doctrinae Nicomachi et alia quaedam ad contemplationem scientiae istius pertinentia studia, Ioachimi Camerarii* s. l. et a. sed nuncupatoria epistola scripta est *Lipsiae* d. 25. m. Sextilis, a. 1569. conf. de hoc libro cel. *Kästneri* Geschichte der Mathematik etc. tom. I. Göttingae 1796. 8. pag. 134 sqq. Paucula pag. 44 sq. dedit de edit. Nicomachi et antiquiorum scientia ac doctrina arithmetices. adde *Morhof.* Polyhist. tom. II. lib. I. cap. 2. §. 4. pag. m. 13 sq. — *Io. Keeble* edidit: *The Theorie of Harmonics; or, an illustration of the Grecian Harmonica.* 1) *As it is maintained by Euclid, Aristoxenus, Bacchius senior.* 2) *As it is established on the doctrine of the Ratio; in which are explained the two diagrams of Gaudentius, and* the Pythagorean numbers in Nicomachus. Londin. 1784. 4. *Harl.*

o) Cel. *de Murr* in memorab. biblioth. Norib. I. p. 52. memorat quoque edit. August. Vindel. 1554. 8. Norimbergae 1556. 8. *Harl.*

huius disciplinae celebratur a Cassiodoro, Isidoro, Beda: meminit et Boethius geometr. lib. II. pag. 1528. 1542. et auctor altercationis synagogae et ecclesiae cap. 1. *Arithmeticam Samius Pythagoras inuenit, Nicomachus scripsit. Cassiodorus* in Psal. I. *quicquid ab vno plus est, sicut ait Nicomachus, iam fit numerabile. Alanus* Anti-Claudiani libro III. pag. 74.

> *Hic pictura docet auctores, qui numerandi*
> *Inuenere vias, artem docuere, latentem*
> *Produxere foras, fama coluere iacentem.*
> *Illic Nicomachus praedicta ludit in arte*
> *Et quasi per numeros rerum secreta prophetat.*

Ex Nicomachi arithmeticis pleraque in opus suum de expetendis et fugiendis transtulit, atque adeo in libris tribus de arithmetica latine interpretatus est *Georgius Valla*, Placentinus, Venet. p) 1501. fol. In actis eruditorum Lips. a. 1691. pag. 200. et tom. I. supplementi pag. 341. spes facta est *Iohannem Baptistam Lontinum* ad praela parasse versionem latinam Pappi Alexandrini de numeris et arithmeticae Nicomachi cum notis, in quibus analysin veterum Graecorum restituere est adgressus.

IV. ἘΓΧΕΙΡΊΔΙΟΝ ἉΡΜΟΝΙΚΗ͂Σ, *Manuale Harmonices* libris II. editum est e Ios. Scaligeri codice *graece* primum a *Iohanne Meursio*, Lugd. Bat. 1616. 4. vna cum aliis musicis, Aristoxeno et Alypio, et [?] breuibus notis. Deinde emendatius a *Marco Meibomio* V. C. qui vsus fuit codice per *Gerardum Langbainium* cum duobus MSS. Oxoniensibus collato, et latinam versionem notasque addidit, Amstelod. 1652. 4. Iunctus est Nicomachus in hac quoque editione aliis musicis graecis, Aristoxeno, Euclidi, Alypio, Gaudentio, Bacchio et Aristidi Quinctiliano de quibus iam dixi lib. III. cap. 12. [pag. 632 sq. vol. III. conf. *Forkel* allgemeine Litteratur der Musik pag. 44—50. *Lambecium* cum nota Kollarii in comment. de bibl. caesar. VII. pag. 467. et pag. 89. de *Gongaua. Harl*] Ceterum licet *Vossius* lib. de scientiis mathemat. pag. 94. Nicomachi manuale ab Antonio Hermanno Gongaua latine translatum scripserit, sequutus Gesnerum in bibl., numquam tamen illa versio lucem vidit. Longiorem ex hoc Nicomachi enchiridio locum, dissimulato eius nomine, ad verbum repetit *Iamblichus* lib. I. de vita Pythagorae cap. 26. Sequuti quoque Nicomachum sunt *Boethius* libris de musica, qui eum laudat pag. 1383. 1392. 1406. 1418. tum *Michael Bryennius* pag. 364.

V. *Indiculus scriptorum, aliorumque virorum clarorum, a Nicomacho memoratorum.*

M. paginas editionis graecolat. Enchiridii Harmonici, et A. paginas editionis graecae Arithmetices indicat.

Androcydes, pythagoricus, A. lib. I. pag. 5.
Archytas, Tarentinus, ἀρχόμενος τοῦ ἁρμονικοῦ A. lib. I. pag. 5.

Aristote-

p) Apud Aldum 1497. auctore Fabricio in bibl. latin. mediae et inf. aetat. tom. IV. pag. 281. edit. Mansi; at apud alios non reperi, eo anno editum esse Vallae opus de expet. et fugiendis. *Harl.*

Ariſtoteles A. lib. I. pag. 36. lib. II. pag. 75.
Cadmus, Agenoris F. lyrae repertor. M. lib. II. pag. 30.
Eratoſthenes M. lib. I. pag. 25. Eius κόσκινον ſiue cribrum A. lib. I. pag. 17 ſq. Vide, quae de hoc cribro arithmetico dixi ſupra lib. III. cap. 20. §. 14. [vol. IV. pag. 123.]
Hiſtiaeus, muſicus, M. lib. II. pag. 35.
Linus M. lib. II. pag. 29.
Mathematici et phyſici A. lib. II. pag. 58. οἱ νεώτεροι pag. 64. ὑπομνηματογράφοι καὶ αἱρετισταὶ pag. 75. οἱ παλαιοὶ φυσιολογεῖν ἀρχόμενοι pag. 59. 74. 76.
Muſici canonis pythagorici κατατομὴ A. lib. II. pag. 72. M. lib. I. pag. 24.
Orphei lyra a Mercurio accepta M. lib. II. pag. 29.
Περσῶν πρόβλησις A. lib. I. pag. 31.
Pherecrates, comicus, in Chirone. M. lib. II. pag. 35. [?]
Philolaus M. lib. I. pag. 27. A. lib. II. pag. 59. 72. ὁ Πυθαγόρου διάδοχος ἐν τῷ πρώτῳ φυσικῷ M. lib. I. pag. 17.
Plato A. lib. II. pag. 63. 75. M. lib. I. pag. 24. lib. II. pag. 36. ἐν τῇ Ψυχογονίᾳ A. lib. II. pag. 40. M. lib. I. pag. 15. Reſpicit *Timaeum* Platonis, qui laudatur etiam A. lib. I. pag. 4. lib. II. pag. 59. *Libri de republica* A. lib. I. pag. 6. lib. II. pag. 69. *XIII. de legibus* M. lib. II. pag 41. liber ille a quibusdam inſcriptus φιλόσοφος, quia docet, qualem eſſe oportet philoſophum A. lib. I. pag. 6. Confer quae notaui ſupra lib. III. cap. 1. nr. XXXV. Πλατωνικὸν Θεώρημα A. lib. II. pag. 67.
Poeta (Homerus) A. lib. I. pag. 21.
(Claudius) Ptolemaeus M. lib. II. pag. 36.
Pythagoras A. lib. I. pag. 3. lib. II. pag. 63. 75. M. lib. I. pag. 9. 10. lib. II. pag. 36 et 38. vbi Πυθαγόρας ὀμόμενος reſpicit notum illud in aureis carminibus: ὐ μὰ τὸν ἡμετέρᾳ ψυχᾷ etc. Pythagorica definitio numeri paris A. lib. I. pag. 9. οἱ περὶ Πυθαγόραν καὶ τοὺς αὐτοῦ διαδόχους A. lib. II. pag. 56.
Pythagorici A. lib. II. pag. 64. M. lib. I. pag. 8. οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγορικοῦ διδασκαλείου M. lib. I. pag. 3.
Terpander, lyrae inuentor. M. lib. II. pag. 30.
Thamyris M. lib. II. pag. 29.
Theophraſtus, Pierites, muſicus, M. lib. II. pag. 35.
Thraſyllus M. lib. I. pag. 25.
Timaeus, Locrus, M. lib. I. pag. 24.
Timotheus, Mileſius, muſicus, M. lib. II. pag. 35.

VI. *Scripta Nicomachi* [q]) *deperdita.*

1. *Collectio pythagoricorum dogmatum.* Syrianus in XII. Metaphyſ. pag. 57. b. Hoc opus reſpicere videtur *Iamblichus*, Nicomachum laudans in vita Pythag. cap. 35. ſect. 251. et *Simplicius* in II. de coelo pag. 123. εἰ μὴ ἴσως ἡ τῶν ἐκκέντρων κύκλων ὑπόθεσις ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ἐγνωσμένη ἦν, ὡς ἄλλοι τινὲς διηγοῦνται, καὶ Νικομάχῳ ἑπόμενος ὁ Ἰάμβλιχος.

q) Huic *Nicomacho* vitam deperditam Apollonii Tyanei tribuit *Ionſius* III. 13. pag. 280. *Heum.*

Liber Iamblichi, quo hoc tradiderat, intercidit et ipse; erat autem liber decimus περὶ Πυθαγορικῆς αἱρέσεως, cuius argumentum fuit περὶ Σφαιρικῆς atque Ἀστρολογικῆς.

2. *Libri de Musica.* Ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μουσικῆς laudatur ab *Eutocio* in Archimedis II. de sphaera ac cylindro pag. 28. Fuit enim hoc opus plenius ac copiosius enchiridio harmonices Nicomacheo, quod habemus, et de quo supra dixi. Promittit illud Nicomachus ipse pag. 3. συντάξω δέ σοι μείζονα καὶ ἀκριβεστέραν εἰσαγωγὴν περὶ [?] αὐτῶν, καὶ πλήρη (), τὸ λεγόμενον συλλογισμῶν διηρθρωμένην καὶ ἐν πλείοσι βιβλίοις, καὶ διὰ τῆς πρωτίστης ἀφορμῆς ἀναπέμψω, ἔνθα ἂν διάγειν ὑμᾶς πυνθανόμεθα. Et pag. 13. Τούτων δὲ πάντων τὰς καθ' ἕκαστον φθόγγον εὑρέσεις καὶ αἰτίας καὶ προαγωγὰς, ὡς ἐγένοντο, καὶ πότε, καὶ ἐκ ποίας ἀφορμῆς, ἐν τοῖς κατὰ πλάτος ἀποδώσομεν σοι. Similiter pag. 27. et in extremo libri: προσδέχου δὲ θεῶν ἐπιτρεπόντων πληρεστάτην τὴν περὶ αὐτῶν τούτων τεχνολογίαν αὐτίκα μάλα σοι ὑπ' ἐμοῦ πεμφθησομένην μετὰ τῆς πρώτης ἀφορμῆς. Ex illo pleniore opere musico fragmenta videntur ad nos peruenisse, quae sub titulo libri secundi legi monui.

3. Θεολογούμενα ἀριθμητικῆς, *de numeris* ad varias res theologicas, physicas et morales adplicatis speculationum libri II. quorum argumentum persequitur *Photius* codice CLXXXVII. Ex iisdem plura adferuntur in libro eiusdem argumenti et tituli, qui Iamblicho vel quocumque alio auctore graece prodiit Paris. 1543. 4. De hoc mox infra dicturus sum. Iam lubet obseruare, quod Nicomachus ipse ad illud opus suum lectorem remittit lib. II. Arithmet. 64. vbi de denario, in variis rebus conspicuo, disserens, quum illarum quasdam enumerasset, addit: καὶ ἕτερα μύρια, ἃ κατ' οἰκεῖον τόπον ἐν ἑτέροις ὀψόμεθα.

4. Τέχνη Ἀριθμητική, *uberior de numeris doctrina,* quam a theologumenis arithmeticae et ab isagoge, quae exstat, distinguit *Photius* loco laudato: οὐχ ὥσπερ ἐν τῇ Ἀριθμητικῇ αὐτοῦ καὶ πρὸ ταύτης εἰσαγωγῇ κ. τ. λ. Ex hac quoque fragmenta in theologumenis arithmeticae exstant, et nominatim e libro secundo pag. 33. 43.

5. *Isagogen* suam *in Geometriam* videtur citare *Nicomachus* lib. II. Arithmeticae pag. 44. ἃ δὴ ἰδίως ἐν τῇ γεωμετρικῇ παραδίδεται εἰσαγωγῇ.

Nicomachus ἐν πρώτῳ περὶ ἑορτῶν Αἰγυπτίων laudatur ab *Athenaeo* XI. pag. 478. noster, an alius hoc nomine, adfirmare non audeo.

VII. Nicomacho non ab re subiunxerim Θεολογούμενα Ἀριθμητικῆς siue librum insignem incerti scriptoris de iis, quae veteres, (Pythagorici maxime, hos enim numeris vsos ad res physicas, ethicas et theologicas explicandas vti solitos, praeter alios docet *Iamblichus* libro inedito [s]) de communi mathematica scientia cap. 30 et 31. et *Proclus* [?] lib. I. cap. 4. Theol. Platon. notat, Ὀρφικοὺς διὰ συμβόλων, Πυθαγορείους δι' ἀριθμῶν ὡς εἰκόνων τὰ θεῖα μηνύειν instituisse,) theologice ac philosophice de numeris speculati sunt. *Hoc praeclarum antiquitatis in eo genere monumentum ad manus nostras peruenisse, est, quod nobis*

r) Sensus horum verborum non est, vt doctus interpres vertit: *quaeque plena sit, vt prouerbio dicitur, ratiocinationibus membratim disquisitis.* Quaeso enim, quale hoc prouerbium? Potius igitur haec videtur esse Nicomachi sententia: *quae plenior sit, et compendio hic dicta ratiocinationibus articulatim explicet.*

s) A Villoisonio editum esse librum, supra iam declarauimus. *Harl.*

nobis gratulemur, inquit *Meursius* pag. 7. libri de Denario Pythagorico [t]), quo libello vestigiis horum theologumenon diligenter insistit, et loca non pauca illorum vicissim erudite illustrauit. Prodiere hactenus semel tantum graece Paris. apud Christianum Wechelum, 1543. 4. adeo vt operae pretium esset, nouam illorum editionem dari, addita latina versione et necessariis castigationibus ac notis, quam operam non negabo fortassis infra harum litterarum studiosis, vbi otium se obtulerit. Nunc moneo, illa MSta exstare in regis christianissimi codice CCCCLXXXIV. [s. in cod. MDCCCCXLIII. secundum catal. codd. tom. II. pag. 425.] teste *Labbeo* in bibl. noua MSS. pag. 117. emendationesque in illum librum et fortassis latinam eius versionem fuisse in bibliotheca Renati Moreau, vt ex eodem *Labbeo* p. 213. coniicio [u]). Equidem theologumena illa partim e *Nicomachi* libris duobus eiusdem tituli et argumenti, quos legit *Photius* cod. CLXXXVII. collecta esse, facile mihi persuaserim, at Nicomachi ipsius non sunt, qui nominetenus in illis plus simplici vice citatur; sed nec *Theonis*, vt existimo, etsi Gesnerus testatur, se in catalogo quodam legisse *Theonis Theologumena*, quo titulo, ni fallor, indicata sunt ea, quae ad Platonem ex disciplinis mathematicis scripsit Theo Smyrnaeus, et partem Bullialdus edidit, nisi plane aliud fuit opus non de numeris, sed de diis et rebus diuinis, qualia exstitere Theologumena *Aristotelis*, de quibus dixi lib. III. cap. 5. Theologumena *Asclepiadis Mendesii*, de quibus videndus Casaubonus ad Suetonii Augustum cap. 94. et *Sosicles Attici* Theologumena, quae laudantur a Fulgentio lib. III. Mytholog. Non absurda de cetero coniectura mihi videtur doctissimi viri *Thomae Galei* in notis ad Iamblichum de Mysteriis Aegyptiorum pag. 201. qui Theologumenorum arithmeticae auctorem magna ex parte eumdem *Iamblichum* esse suspicatur. Sane constat, ei sollemne esse, scripta antiquiorum et singillatim Nicomachi delibare, et in commentario ad Nicomachi arithmeticam pag. 167 et 176. diserte librum eiusmodi de numerorum abditis rationibus, et de nominibus antiquis ab vnario ad denarium vsque κατὰ τὸν φυσικὸν λόγον καὶ τὸν ἠθικὸν καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὸν θεολογικὸν promittit. Confirmat Galei coniecturam itidem, quod in codice mediceo pluteo LXXXVI. 3. licet quatuor tantum libri de secta Pythagorica ex opere Iamblichi supersint, tamen seruati sunt hi tituli posteriorum

t) Recusus est *Meursii* Denarius Pythagoricus post editionem Lugd. Bat. 1631. 4. in tomo IX. thesauri antiquitatum graecarum Gronouiani. Conferendae etiam *Ioach. Camerarii* symbolae arithmeticae, *Petrus Bungus* de mysteriis numerorum, *Kircherus* tom. II. Oedipi part. I. class. 4. p. 331 sq. et part. II. sub init. *Cornel. Agrippa* libro II. occultae philosophiae. Spectat etiam huc Isidori Charisii Logothetae Philyropolitani, h. e. *Iohannis Christiani Langii*, Lipsiensis, professoris Giessensis, theologia in numeris, Francof. 1702. 4. de quo libro consulendae obseruationes Hallenses selectae ad rem litterariam spectantes tom. IV. obs. 12. Ex antiquis vide *Aphrodisaeum* ad I. Metaphys. p. 17 sq. *Sextum Empiricum* III. 18. Pyrrhon. hypotypos. et IX. aduersus Math. pag. 424 sq. *Porphyr.* II. περὶ ἀποχῆς pag. 188.

u) Secundum catalog. l. c. in cod. MDCCCCXL. saec. XVI. sunt nr. 2. viri cuiusdam docti emendatt. in arithmetices θεολογούμενα et nr. 3. opusculum latine scriptum, de iis, quae veteres de numeris theologice philosophati sunt. Est quoque in bibl. *Medic. Florent.* in cod. XXX. nr. 2. plut. 71. atque *Bandin.* in catal. codd. gr. tom. II. col. 15. cum Holstenio arbitratur, theologumena ista magnam partem ex Anatolii Alexandrini, (qui episcopus in Syria Laodicenus creatus est, circ. a. Chr. 270.) arithmeticorum libris X. et Nicomachi nostri libris eiusdem argumenti duobus esse collecta, quorum nomina saepius in titulis capitum citentur. In biblioth. Veneta D. Marci, cod. CCXXXIV. conf. *Villoison.* anecd. gr. II. pag. 243. *Harl.*

rum quinque, V. de Phyſicis Arithmeticae ſcientiae, VI. de Arithmetica ſcientia, quae eſt in Ethicis, VII. de Arithmetica ſcientia quae eſt in Diuinis, VIII. de Geometria Pythagorica et IX. de Muſica Pythagorica. *Fabric.* *Tiedemann* in principibus Graeciae philoſophis, (*Griechenlands erſten Philoſophen,*) pag. 213 ſq. diſſentit a Fabricio, negatque, auctorem theologumenorum magna ex parte Iamblichum eſſe: contra ex manifeſta ſtili diuerſitate et quia diuerſi in opuſculo nominantur auctores, concludit, id eſſe ex variis ſcriptis inſcite compilatum. *Harl.*

VIII. *Index ſcriptorum in Theologumenis Arithmeticae, citatorum.*

Anacreon, Xenophanis et Pythagorae temporibus clarus. pag. 41.

Anatolius. 8. 9. 16. 24. 34. 42. 56. 64.

Anaxagoras, Euripidis praeceptor. 9.

Androcydes, pythagoricus, περὶ τῶν συμβόλων γράψας. 41.

Ariſtaeus, pythagoricus. 42.

Ariſtoxenus de Pythagora. 41.

Aſtronomi. 55.

Babyloniorum δοκιμώτατοι, Oſtanes et Zoroaſter. 43.

Cadmi uxor Harmonia. 55.

Clinias, Tarentinus. 19.

Diocles Caryſtius, medicus, 47. perperam Δικλῆς. 49.

Empedocles. 8. auctor aureorum carminum. 20.

Eubulides, pythagoricus, de Pythagora. 41.

Euripides, Anaxagorae diſcipulus. 9.

Exaeretus. 61. vide infra, *Speuſippus.*

Heſiodus. 8.

Hippobotus (opere de ſectis) de Pythagora. 41.

Hippocrates. 24. 43. 49. περὶ παιδίε Φύσεως. 47.

Homerus. 22 ſq. 33 et 61. vbi de Atlante, coelum portante humeris.

Linus, theologus, ἐν τῷ πρὸς Ὑμέναιον δευτέρῳ Θεολογικῷ. 51.

Megillus περὶ ἀριθμῶν. 28. [?]

Neanthes de Pythagora. 41.

Nicomachus. 6. eius Θεολογέμενα. 16. δεύτερον Ἀριθμητικῆς (diuerſum opus ab eo, quod exſtat) 33. 43. Iſagoge Arithmetica. 5. 6. κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀριθμητικῆς. 5.

Orpheum Pythagorici ſequuntur. 37.

Oſtanes, Babyloniorum δοκιμώτατος. 43.

Parmenides. 8.

Philolaus. 56. 61. ἐν τῷ περὶ Φύσεως. 21. e Philolai συγγράμμασι Speuſippus profecit. 61.

Philo-

Philosophi. *οἱ πλεῖσοι τῶν σοφῶν* statuerunt *ἑςίας τόπον* in medio vniuersi. 9. *κατὰ πολλὰς τῶν φιλοσόφων.* pag. 50.

Plato. 26. 24. 43. (e Timaeo) in Theaeteto. 12.

Poeta (Homerus) 22 sq. 61.

Prorus, pythagoricus, *ἐν τῷ περὶ ἑβδομάδος.* 44.

Pythagoras. 9. eius aetas, aliaque de illo et scriptores. 41. definitio iustitiae. 29. Symbolum *Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν.* 32. *φυσικοὶ* et *ἱεροὶ λόγοι.* 44. *ἐν τῷ δηλȣμένῳ περὶ Θεῶν συγγράμματι.* 19.

Pythagorici. 8. 9. 20. 44. Orpheum sequuntur. 37. et Babylonios. 43. e Pythagoricis profecit Speusippus. 61.

Solonis apophthegma, *τέλος ὁρᾷν μακρȣ̃ βίȣ.* 22.

Speusippus *ὑποτάνης* (leg. *ὁ Ποτώνης*) *μὲν υἱὸς τῆς τȣ̃ Πλάτωνος ἀδελφῆς, διάδος* (leg. *διάδοχος*) *δὲ Ἀκαδημίας παρὰ Ξενοκράτȣ, ἐκ τῶν Ἐξαιρέτȣ σπȣδασθεισῶν ἀεὶ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιςα δὲ τῶν Φιλολάȣ συγγραμμάτων βιβλίδιόν τι συντάξας γλαφυρὸν, ἐπέγραψε μὲν αὐτὸ περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν.* 61 sq.

Strato, peripateticus. 47.

Xenocrates, Platonis successor. 61.

Xenophanes, physicus, Anacreontis et Pythagorae aetate clarus. 41.

Zoroaster, Babyloniorum *δοκιμώτατος.* 43.

IX. DIOPHANTVS, Alexandrinus, licet ab aliis ante Christum natum vixisse v), ab aliis Neronis vel Antoninorum tempora attigisse tradatur; tamen quando vixerit, incertum reliquit: nullius enim scriptoris, nullius rei meminit, e quo tempus, quod ingenio suo illustrauit, colligere possis. Annos natum fuisse LXXXIV. quum diem obiret, ex hocce gripho eius epitaphii cognoscitur, quod ex anthologia inedita promit *Bachetus* in notis ad lib. V. pag. 270. [P]

> Οὗτός τοι Διόφαντον ἔχει τάφος, ὦ μέγα θαῦμα,
> Καὶ τάφος ἐκ τέχνης μέτρα βίοιο λέγει.
> Ἕκτην κȣρίζειν βιότȣ Θεὸς ὤπασε μοίρην,
> Δωδεκάτῃ δὲ ἐπιθεὶς μῆλα πόρεν χλοάειν.
> Τῇ δ' ἄρ' ἐπ' ἑβδομάτῃ τὸ γαμήλιον ἥψατο φέγγος
> Ἐκ δὲ γάμων πέμπτῳ παῖδ' ἐπένευσεν ἔτει.
> Αἲ αἶ τηλύγετον δειλὸν τέκος, ἥμισυ πατρὸς
> Τȣ̃ δὲ καὶ ἡ κρυερὸς μέτρον ἑλὼν βιότȣ.
> Πένθος δὲ αὖ πισύρεσσι παρηγορέων ἐνιαυτοῖς,
> Τῇ δὲ πόσα σοφίῃ τέρμ' ἐπόρησε βίȣ;

Hic

v) Vide *Voss.* de scient. Math. pag. 27. 341. 432. 464.

Hic Diophantus habet tumulum, qui tempora vitae
Illius mira denotat arte tibi.
Egit sextantem [w]) *iuuenis, lanugine malas*
Vestire hinc coepit parte duodecima [x]).
Septante [y]) *vxori post haec sociatur, et anno*
Formosus quinto [z]) *nascitur inde puer.*
Semissem [aa]) *aetatis postquam attigit ille paternae,*
Infelix subita morte peremptus obit.
Quatuor [bb]) *aestates genitor lugere superstes*
Cogitur, hinc annos illius assequere.

Fuisse videtur idem Diophantus, in cuius Ἀςρονομικὸν κανόνα scripserat olim (Suida teste) Hypatia, Theonis Alexandrini filia. Pythagorae et Euclidi iungitur a Iohanne Hierosolymitano in vita Iohannis Damasceni, cap. 11. vbi Damascenum et Cosmam adfirmat, ita in Arithmeticis profecisse, vt Pythagoras et Diophantus; in Geometricis vt Euclides: Ἀναλογίας δὲ ἀριθμητικὰς ὄυτως ἐξήσκησας ευφυῶς, ὡς Πυθαγόρᾳ καὶ Διοφάντει. *Fabric.* — Fabricius sequutus esse videtur *Bachetum*. *Hambergerus* in zuverläss. Nachricht. tom. II. pag. 335. eius aetatem cum aliis collocat in an. Chr. circ. 160. sub imperatoribus Antoniuis. At multo seriori aeuo, n. Iuliani imper. circa a. Chr. 362. adligat eum *Saxius* in Onomastico etc. I. pag. 417. vbi, „Themistii aetate, inquit, adeoque principe Iuliano, floruisse, ex *Gregorii Abulpharaii* historia Dynastiarum verisimiliter demonstrauit amplis. *Gerard Meermannus* in praefat. Speciminis calculi fluxionalis, Lugd. Batau. 1742. 4. (X. 3 sq.) et doct. *Montucla* in historia mathes. Paris. 1758. 4. tom. I. part. I. lib. V. §. 6. pag. 315." — Fabricium exscripsit *Heilbronner* in historia mathes. vniuersae pag. 338 sqq. Adde *Scheibelii* Einleitung zur mathematischen Bücher-Kenntniss part. XI. pag. 326. *Harl.*

X. Editi sunt e libris XIII. quos scripserat ad *Dionysium*, nescio quem, (Τιμιώτατον Diophantus adpellat,) et quos in Vaticana MStos adseruari iam pridem testatus est *Ioannes Regiomontanus* praef. in Alfraganum, [?] problematum *Arithmeticorum libri VI.* et *de numeris* polygonis siue *multangulis liber I.* [cc]) Mira subtilitate excogitatas quaestiones subtilius resoluit noua ratione analytica, quam ipse ante se ignoratam profitetur, recentiores a Gebro Arabe *Algebraicam* adpellant et Arabibus tanquam inuentoribus falso tribuunt, quum hi illam vtique a Graecis, vt alia pleraque, acceperint [dd]). Libro sexto arithmeticas suas speculationes etiam

w) 14. annos.
x) 7. —
y) 12. —
z) 5. —
aa) 42. —
bb) 4. —
Summa 84. —

cc) *Du Perron*, pater purpuratus, Meziriaco adfirmauit, se quoque habuisse cod. qui XIII. libros Diophanti continuisset; se illum cod. communicasse cum Guil. Gosselino, nouam edit. cum commentario paraturo: illo vero pestilentiae atrocitate abrepto, periisse codicem, nec repertum fuisse. *Harl.*

dd) Diophanti libr. de algebra interpretatum esse *Mohammed Ben Musa Ebn 'o Wapha Albuzgiani*, ex Abulphar. obseruat *Heilbronner* l. c. pag. 433. *Harl.*

etiam ad geometriam adplicare incipit exemplo Euclidis, quem praeter rem eo nomine reprehenderunt viri doctiſſimi ee). Libri V. quaeſtio 23. metro ſiue epigrammate octaſticho continetur, vnde Bachetus anſam illo loco ſumſit ex inedita Anthologia XLV. eiusmodi griphos arithmeticos producendi atque interpretandi, vt notaui ſupra lib. III. cap. 32. §. 6. [vol. IV. pag. 452.] vbi etiam feci mentionem LXI. epigrammatum graecorum, aenigmata iucunda arithmetica continentium, quae compoſuit cumque verſione et enodatione ſua edidit et *Otii Sorani* titulo proſcripſit *Ioannes Laurenbergius*, Hafniae 1640. 4. Bachetus in notis ad Diophantum pag. 196. illuſtrat etiam griphum arithmeticum latini epigrammatis, obuii in collectione veterum poematum Pithoeana, quod incipit:

Vt tot emantur aues, bis denis vtere numis etc.

Vide et Anthologiam epigrammatum graecorum lib. I. cap. 46. f. 97 ſq. ac *Maximi*, monachi (Planudae), ſcholia graeca, ante H. Stephani adnotationes excuſa in edit. Wechel.

XI. [Notitiam *codicum msstorum*, quorum magnam copiam *Heilbronner* in oper. mem. paſſim ex Montfauconii catal. codd. iam adtulit, hic praemittam. Numeri paginarum, ſimpliciter adpoſiti, indicant loca, vbi Heilbronner codd. fecit mentionem. In biblioth. *Vaticana*, Dioph. arithmet. libri III. et alia eiusdem. (pag. 538. §. 2.) — eius arithmetica Hermae Trismegiſti. (pag. 539. §. 3.) — arithm. in cuius calce quaedam ex *Maximo Planude* adiunguntur. (pag. 541. §. 9. item pag. 447. §. 33.) Exemplum codicis cuiusdam Vaticani a Iac. Sirmondo accepit Meziriac.

In biblioth. *Ambroſiana* Mediol. *Dioph.* arithmeticorum libri et de numeris polygonis, *Ioſepho Auria* interprete. (pag. 563. §. 90.) — Secundum *Montfaucon* in diario ital. pag. 15. duo codd. gr. recent. in illa exſtant bibliotheca.

Venetiis in biblioth. D. Marci cod. CCCVIII. chart. ſaec. XII. in 8. Dioph. arithmetic. libri VI. quorum duo priores illuſtrantur ſcholiis, et de numeris polygonis, ſ. multangulis liber I. (vid. catal. codd. gr. pag. 144.)

Taurini in biblioth. regia, cod. LXXIII. chart. ſaec. XVI. arithmet. libr. VI. quorum duobus prioribus addita ſunt in margine ſcholia *Maximi Planudae*; et Dioph. de multangulis numeris. (catal. codd. Taur. gr. pag. 170.)

Patanii in biblioth. quondam Hector. Dioph. arithmet. (teſte *Tomaſino* in biblioth. Patauin. pag. 115.)

In bibl. publ. *Pariſ.* teſte cat. tom. II. *Diophanti* arithmetica in codd. MMCCCLXXVIII. MMCCCLXXIX. MMCCCLXXX. MMCCCCLXXXV. in ſecundo et tertio eſt quoque illius

 liber

ee) *Villoiſon* in Anecd. graec. tom. II. p. 153 ſqq. animaduertit, anonymum auctorem differtat. mathematico criticae de numeralium notarum minuſculorum origine, in tomo 48. Raccolta d'Opuſcoli ſcientifici e filologici, pag. 21 — 110. plurimis comprobare exemplis, minuſculas numerorum notas, quas arabicas immerito vocamus, Romanis innotuiſſe, et illum auctorem pag. 70. adfirmare, Diophantum Alexandrinum, qui medio fere ſaeculo ſecundo Algebram inſtituiſſe a plurimis putetur, illarum notarum non penitus fuiſſe ignarum. Plura ex illa differt. ſcite excerpſit cl. Villoiſon. *Harl.*

liber de multangulis. — In biblioth. *Car. de Montchal.* Diophant. libri VI. cum scholiis Max. Planudis, in II. priores libros. (*Heilbronn.* pag. 575. §. 145.) — inter codd. *de Mesme* graecos, *Dioph.* arithmet. (pag. 584. §. 190.)

Oxonii in bibl. Bodleiana, *Dioph.* algebrae libri I. propositiones decem priores, (*Heilbr.* pag. 594. §. 233.) et arithmetic. libri VI. ac de numeris multangulis cum scholiis Planudis Maximi. (pag. 617. 6.)

In bibl. *Escorialensi*, (auctore *Pliero* in itinerar. per Hispan. pag. 166.) *Dioph.* arithm. libri VIII. iterum iidem cum expositione Maximi Planudis. — *Matriti* in biblioth. regia, cod. XLVIII. *Dioph.* arithm. libri VI. eiusdem de numeris multangulis, liber. (teste *Iriarto*, catal. pag. 163.)

In bibl. *Heidelbergensi* fuit quondam codex Dioph. (391. ap. Sylburg.) — *Guelferbyti* ex bibl. Gudii, *Dioph.* cum figg. fol. add. synopsin vett. mathematic. etc. supra in vol. IV. pag. 211. *Harl.*]

Diophanti libri sex cum scholiis graecis *Maximi Planudae* in duos primores libros, atque liber Diophanti de numeris polygonis, collati cum Vaticanis codd. et latine versi a *Iosephi Auria* fuere in bibliotheca Caroli de Montchall, teste *Labbeo* in bibl. noua MSS. p. 191. Post Auriam, cuius versio adhuc inedita delitescit, eosdem Diophanti septem libros, quos ab Andrea Dudithio acceperat, et de numeris multangulis, latine vertit, illaque lingua primus edidit, Planudaeque scholia et sua ipsius perdocta commentaria adiunxit *Guilelmus Xylander*, Basil. 1575. fol. [ff]) Hinc praecipua laus est *Claudii Casparis Bacheti* [gg]) Meziriaci Sebusiani, qui noua versione et luculentis commentariis explicatum [P] Diophantum, (praemissis tribus suis porismatum libris et subiecta de polygonis numeris adpendice,) graece et latine vulgauit Paris. 1621. fol. [hh]) Xylandri obseruationes plerumque non aspernatus, scholiasten vero graecum nil fere nisi futilia et a Diophanti sensu prorsus aliena effutire obseruans. Non praetereundum, quod ad lib. II. quaest. 28. notat, sibi videri, sciolum quempiam e tredecim libris Diophanti eas, quae sibi viderentur, in vnum colligentem quaestiones, eos, quos habemus, sex arithmeticorum libros consarcinasse. Verum haec coniectura parum

ff) Conf. cel. *Kaestneri* Geschichte der Mathemat. part. I. pag. 184 — 197. vbi multa is docte disseruit de Xylandri labore et ipso Diophanto; et pag. 195. memorat, in: Les Oeuvres mathematiques de *Simon Stevin* — — par *Albert Girard*, Leidae 1634. fol. reperiri pag 102 sqq. *Les six livres de Diophante* — —, quatuor priores esse a Steuino; duo posteriores a Girardo ex versione Xylandri in linguam franco-gallicam translatos. *Harl.*

gg) Qui non capiuntur libris studiisque, nisi quae sunt πρὸς τὰ ἄλφιτα, iis vtique sordebit Diophantus, sordebunt virorum doctorum in eum labores, quantumuis ingeniosissimi, quemadmodum Malherbius ex Bacheto, amicis quibusdam contantibus et opus tamquam vtilissimum extollentibus, Diophantum sibi offerente, rogare non dubitauit *s' il feroit amender le pain?* *Baelius* dictionar. historico tom. III. pag. 3132. ex Malherbii vita.

hh) Per errorem *Koenig* in biblioth. pag. 252. scripsit, editionem illam in lucem emissam esse a. 1613. et *Vossius* de scient. mathem. errauit in nota anni 1623. vt bene obseruauit *Bayle* in Diction. voc. *Meziriac*, tom. III. p. 326 sqq. not. *B* in qua et seq. nota *C.* de Meziriaci meritis in Diophantum multus est. Adde (*de Sallengre*) Memoires de Litterature, Hagae Com. 1715. 8. tom. I. vbi pag 76 — 86. edit. Bacheti Meziriaci copiose recensetur, et de Diophanto eiusque aetate, atque interpretibus fuse disputatur. *Harl.*

parum mihi quidem videtur verisimilis. Ceterum Bacheti obseruationes versioque seruatae sunt in editione graeco-latina, quae prodiit Tolosae 1670. fol. adiunctas habens notas quasdam breues ac subtiles et ingeniosas *D. Pauli de Fermat*, senatoris Tolosani, praefixo eiusdem inuento nouo doctrinae analyticae, quod ex epistolis eius, ad se scriptis, collegit *Iacobus de Billy*, S. I. cuius Diophantus rediuiuus prodiit Lugd. 1670. 8. post vulgatum Parif. 1660. 4. librum, quo rationibus Euclideis enodare problemata geometrica instituit, quae Diophantus algebraicis resoluerat. Inedita *Ioannis Pellii*, Britanni, matheseos in gymnasio Bredano professoris, commentaria vehementer laudat *Vossius* de scientiis math. pag. 37. Conferre etiam iuuabit *Bacheti* eiusdem, quem iam dixi, librum, gallice vulgatum, cui titulus *problemes plaisans et delectables qui se font par les nombres.* Lugd. 1612. 8. *Caroli Renaldini*, patricii Anconitani, algebram veterem Diophanteam, siue numerosam, Anconae 1644. 4. *Raphaelis Bombellii* ii) algebram, italico sermone editam Bononiae 1567. 4. qui sua problemata Diophanteis admiscuit kk): et *Guil. Oughtredi*, Etonensis collegii regal. Cantabrig. socii, opuscula mathematica, Oxon. 1677. 8. in quibus libri tres primores Diophanti algebraico more soluuntur. De ingeniosissimi *Ozanami* Diophanto vide *Iohannis Wallisii* opera tom. III. pag. 681 sq. Diophantum editum esse ab *Ism. Bullialdo*, legi in Koenigii ll) biblioth. et Hendreichii pandectis Brandeb. sed nunquam vidi, neque alius quisquam vt puto. Quamquam exstat opus Bullialdi subtilissimum, a Diophantei argumento haud abludens, de arithmetica infinitorum libris VI. Parif. 1682. fol.

Harmonica Diophanti, quae Gesnerus et alii memorant, intellige de harmonicis numeris, non de scripto quodam musici argumenti.

XII. Fuere et alii Diophanti, veteribus memorati, quorum nonnullos hoc loco referam. [¶]

Diophantus, Amphitropensis, accusator Aristidis. *Plutarch.* Aristide pag. 335.

Diophantus, Atheniensis, Themistoclis F. qui gloriari solitus est, quod sibi placeret idem per matrem atque adeo patrem suum omnibus probari Atheniensibus, vt refert idem Plutarchus in limine libri de pueris instituendis.

Diophantus, archon Athenis Olymp. XCVI. 2. de quo Suid. in Δραχμή, Hesychius et Zenobius in Δραχμὴ Χαλαζῶσα, atque *Andreas Schottus* ad Prouerbia pag. 61. [Conf. *Corsin.* fast. attic. tom. III. pag. 284 sq. qui alium *Diophantum*, ab Aristotele Polit. II. 7. memoratum, ab illo discernendum esse, contra Meursium censet. *Harl.*] Videtur idem fuisse auctor στήλης siue columnae Diophanti, a Demosthene memoratae, orat. in Leptinem, qua iureiurandi fide data, eadem praemia promittebantur libertatis ciuilis futuris vindicibus, quae Harmodio et Aristogitoni data erant. *Fabric.* Enimuero Fabricii suspicio nititur falsa lectione, iam a *Valckenario* ad Herodot. V. 55. pag. 398. correcta. Locus autem *Demosth.* adu.

ii) De huius et *Franc. Vietae* opera vid. Mezir. et Sallengre Mem. l. c. pag. 83. *Harl.*

kk) Add. *I Problemi di Diofanto Alessandrino, tradotti in Italiano e Analiticamente dimostrati*, in tom. II. Elementi di Fisica del *P. Giovanni Crivelli* Somasco, Venezia, nella Stamperia Baglioni. 1744. 4. vid. *Paitoni* biblioth. degli Autori — volgarizzati, tom. I. pag. 292. *Harl.*

ll) Koenigii errorem notauit Bayle l. c. pag. 387. not. *B. Harl.*

adu. Leptin. exſtat in edit. Reiskiana vol. I. oratt. graec. pag. 505. lin. 28. vbi vero Reiske ex codd. Pariſ. Auguſt. et Bauar. reſcripſit Δημοφάντȣ. et ſic quoque iam legerat Vlpianus. Atque Fabricium, h. l. prauam eamque vulgarem lectionem ſequutum, rem male retuliſſe ad *Diophantum*, archontem, monet cl. *Wolf.* in not. ad ſuam Demoſthenicae illius orationis editionem pag. 377 ſq. — Sed *Diophanti* pſephisma de victoria, aetate poſterius, refertur a *Demoſthene* de falſa legat. pag. 368. edit. Reiskii, cui in indice hiſtor. in Demoſthen. pag. 849. hic ille videtur, quem *Diodor. Siculus* II. pag. 119. Olymp. CVII. 3. operam ait egregiam regi Perſarum in bello aegyptiaco nauaſſe. Occurrit quoque in orat. Demoſth. de falſa legat. pag. 403, 10. *Harl.*

Diophantus Arabs, ſophiſta, qui Proaereſium pro funere laudauit. De eo Eunapius. Vide et Holſtenium in Porphyrii vita pag. 50.

Caeſius Diophantus, in veteri Inſcript. apud Gruterum pag. 673.

Diophantus, chirurgus, cuius emplaſtra referunt Aſclepiades apud *Galenum* V. 4. de medicamentis κατὰ γένη. et *Andromachus* apud eumdem II. 7. Aliud contra lichenes, V. 7. κατὰ τόπȣς. [vid. Fabr. B. Gr. vol. XIII. pag. 144. vbi alius quoque Diophantus, medicus, occurrit.]

Diophantus, dux, quem Mithridates in Cappadociam miſit, teſte Memnone apud *Photium* cod. CCXXVI.

Diophantus in M. Lepidi numo, apud Coos percuſſo, quem exhibet *Triſtanus* tom. I. pag. 64.

Diophantus, Herodis, regis, ſcriba falſarius, atque ideo ſupplicio adſectus; de quo *Tzetzes* Chil. VI. hiſt. vſ. 273 et 461. ex *Ioſephi* XVI. 16. Antiqu.

Diophantus, Lacedaemonius, cuius Antiquitatum libri XIV. Hygino et Fulgentio laudantur. In eodem fortaſſe opere egerat *De ſacris Deorum*, quod ſcriptum citat idem Fulgentius in Nefrendes. In Πολιτικοῖς, quae Stephanus in Λιβυςῖνοι citat in teſtimonium, videtur de variis ciuitatibus egiſſe, Septentrionis maxime, vt Agatharchides apud Photium et Stephanus in Ἄβιοι confirmant. Dixerunt iam de hoc Diophanto *Meurſius* IV. 17. Miſc. Lacon. *Voſſius* de Hiſt. Graec. lib. III. pag. 359. eumque ſequutus *Io. Faës* ad Gyraldum de ſepultura pag. 698. [add. Munker. ad Fulgent. cap. 1. pag. 622. auctorum mythograph. lat. edit. Staueren.]

Diophantus, Lycius, cuius colicum pharmacum memorat *Andromachus* apud Galenum IX. 4. de medicamentis κατὰ τόπȣς.

Diophantus, Mitylenaeus, rhetor, inter exquiſitos e Graecia magiſtros, [P] quos Tiberius Gracchus, laudatus a *Cicerone* in Bruto cap. 27. quamquam codices plerique vocant Diophanem [mm]), etiam apud *Plutarchum* in Gracchis cap. 8 et 20. pag. 827. 834. Fuit et Diophanes quidam Nicaenus, de quo infra in Geoponicis et veterinariis ſcriptoribus libro VI.

[Diophan-

mm) Atque *Diophanem* dederunt Verburg, Erneſti ac Wetzel, quorum poſtremus in nota (p. 73. ſuae libelli editionis,) obſeruat, eumdem Diophanem vocari ῥήτορα a Strabone pag. 918. *Harl.*

[Diophantus, peripateticus. vid. ſupra, in vol. III. pag. 491.]

Diophantus, rhetor antiquus, Demoſthenis aequalis, memoratus Harpocrationi ac Suidae in Μελάνωπος. *Fabric.* A *Demoſthene* in orat. περὶ παραπρεσβείας pag. 436. edit. Reisk. numeratur in claris et potentibus oratoribus; eumque *Reiske* in indice hiſtor. in Demoſth. pag. 848. eumdem eſſe ſuſpicatur, cuius pſephisma paullo ante ad Diophantum archonta memorauimus. *Harl.*

Diophantus, Syracuſanus, philoſophus pythagoreus, cuius de mundi originibus ſententiam refert *Theodoritus* lib. IV. de curatione graecar. affectionum. [Aliis dicitur *Ecphantus*, et floruiſſe fertur ante Ariſtotelem. vid. *Mongitor.* biblioth. Sicul. I. pag. 170. adde ſupra in vol. I. pag. 843. *Harl.*

Diophantus, ad quem *Theocritus* Idyllio XXI.

> Ἁ πενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει.
> *Paupertas, Diophante, vna eſt, quae ſuſcitat artes.*

Diophantus, cuius paruiſſimam ſtaturam lepide ridet Lucillius, poeta, ſub extremum ſaeculi quarti poſt natum Chriſtum clarus, in epigrammate graeco pag. 279. quod cum metaphraſi ſua exhibet *Caſaubonus* ad Suetonii Auguſt. cap. 43. tum ex altero hoc pag. 230. Anthologiae edit. Wechel.

> Βελόμενος ποθ᾽ ὁ λεπτὸς ἀπάγξασθαι Διόφαντος,
> Νῆμα λαβὼν ἀράχνης αὑτὸν ἀπηγχόνισεν.
> *Cum paruus vellet laqueo Diophantus obire,*
> *Penſilis eſt filo factus araneoli.*

Nomine Diophanti idem *Lucillius* pag. 216. vtitur, naſo ſuſpenſurus Hermogenem medicum; dicit enim, illo tantummodo per ſomnium conſpecto, Diophantum obiiſſe.

> Ἑρμογένην τὸν ἰατρὸν ἰδὼν Διόφαντος ἐν ὕπνοις,
> Οὐκ ἔτ᾽ ἀνηγέρθη, καὶ περίαμμα φέρων.
> *Viderat Hermogenem medicum in ſomnis Diophantus,*
> *Amuleta licet corpore ferret, obit.*

Idem *Lucillius* Diophantum hunc alibi vocat aſtrologum: Ἑρμογένη τὸν ἰατρὸν ὁ Ἀστρολόγος Διόφαντος εἶπε μόνους ζωῆς ἐννέα μῆνας ἔχειν.

Omitto M. Pilium, Marci libertum, Diophantum, in veteri inſcriptione Narbonenſi, et Diophantum, ornatorem glabrorum Tiberii Caeſaris, apud Gruterum pag. 988 et 578.

XIII. Qui praeterea doctrinam numerorum e veteribus graecis illuſtrarunt, et quorum ſcripta edita feruntur, ne de latinis, Marciano Capella, Caſſiodoro, Boethio, Iſidoro Hiſp. et Beda memorem, hi fere ſunt: *Euclides* libris ſeptimo, octauo et nono elementorum, [*] de quo vide, ſi placet, quae notaui ſupra lib. III. cap. 19. §. 10. [vol. IV. p. 78.] *Archimedes*, de cuius Pſammite vide lib. III. cap 22. *Theo Smyrnaeus*, de quo dixi in eodem libro III. cap. 18. §. 21. [p. 35 ſqq.] *Sextus Empiricus* libro IV. contra mathematicos, de quo libri IV. cap. 17. *Michael Pſellus* in ſyntagmate ſynoptico quatuor diſciplinarum mathematicarum, arithme-

arithmeticae, muficae, geometriae et aftronomiae, fcripto anno Graecorum 6516. hoc eft Chrifti 1008. et graece atque latine vulgato Bafileae 1554. 8. cum Guil. Xylandri verfione et notis, et latine Lugd. Bat. 1647. 8. Prodierat etiam Pfelli compendium arithmeticae feparatim graece Parif. 1538. 8. 1545. 8. *Barlaam* denique, Calaber, monachus S. Bafilii, medio faeculo decimo quarto poft Chriftum natum clarus, et τὰ Εὐκλείδȣ καὶ Ἀριστέλȣς καὶ Πλάτωνος ἐκμελετήτας καὶ διαβόητος περὶ ταῦτα ὤν, celebrante *Io. Cantacuzeno* II. 39. hift. pag. 329. Huius Barlaami ἀριθμητικὴ ἀπόδειξις τῶν γραμμικῶς ἐν δευτέρῳ τῶν στοιχείων ἀποδειχθέντων, *Arithmetica demonftratio eorum, quae Euclides libro fecundo fuorum elementorum* (in lineis et figuris planis) *demonftrauit*, edita eft graece et latine addita Conradi Dafypodii verfione, vna cum primo et fecundo Euclidis libro, Theonis commentariis illuftrato. Argentorat. 1564. 8. Eiusdem Barlaami Λογιστική, *Logiftica* fiue arithmetica algebraica *libris fex* cum verfione et fcholiis *Ioannis Chamberi*, collegii Etonenfis apud Anglos Socii, prodiit Parif. 1599. 4. et reginae Anglorum, Elifabethae, ab interprete eft infcripta. Barlaamus in praefatione etiam γραμμικῆς στοιχειώσεως meminit, Euclidis puto, non fuae. Barlaami Logifticen nonnulli graece et latine editam prius narrant a Dafypodio Argent. 1572. 8. quam editionem non vidi. De *Nic. Smyrnaei* numerorum notatione per geftum digitorum, fiue δακτύλων κάμψεις, dixi bibl. latinae IV. 6. 12. *Fabric.* De ortu minufcularum notarum numerorum vid. *Villoifon.* anecd. gr. tom. II. pag. 152 fqq. *Harl.*

XIV. *Scriptores inediti de difciplina numerorum.*

E Nicolai Artabasdae arithmeticis MSS. locum graece producit Gilbertus Gaulminus ad Euftathii amores pag. 37.

Afclepii Tralliani in arithmeticen Nicomachi, de quo dictum fupra, §. 3.

[*Domnii*, (qui ab aliis male, opinor, dicitur *Damianus*,) Lariffaei philofophi, enchiridion arithmetices, in cod. Coislin. tefte *Montfaucon* catal. illius biblioth. Coisl. pag. 229. in cod. CCCXVIII. Veneto D. Marci, (catal. pag. 147.) Δομνίȣ Φιλοσόφȣ Λαρισσαίȣ ἐγχειρίδιον εἰσαγωγικὸν ἀριθμητικῆς. — In bibl. Mazarin. (ap. Heilbronn. pag. 583. vbi tantum fcribitur *Lariffaei enchirid. arithmeticae introductionis.*) Effe autem videtur *Heliodorus Lariffaeus*, et praenomen, *Domnius*, honoris vocabulum. De eius optica, quae in variis exftat codd. msstis et edita eft, vid. *Fabric.* vol. VI. lib. V. cap. 5. §. 5. pag. 783 fq. et *Lambec.* atque *Kollar.* in comm. de codd. Vindob. vol. VII. col. 193 fq. *Harl.*

Arithmetica Indica. *Labbe* Bibl. nou. MSS. pag. 117.

Iohannis Pediafimi arithmeticarum quaeftionum expofitio.

Ifaaci, monachi, arithmetica. Labbe Bibl. nou. MSS. pag. 201.

Τȣ̃ Σκηπίωνος τȣ̃ Ματαράκτȣ (Ματαράγγȣ) ἀπομνημονεύματα, de quibus *Lambecius* VII. pag. 263. [?] [pag. 561. edit. Kollarii.]

Georgii Pachymeris de quatuor difciplinis mathemat. MS. idemne fit cum Pfelliano edito, an diuerfum, dubitat *Allatius* de Georgiis pag. 373. Diuerfum effe docet *Ismael Bullialdus* pag. 192. ad Theonem, vbi notat, vtrumque Theonis veftigiis inftitiffe.

Nicetae Gregorii fynopfis quatuor difciplinarum MS. in bibl. medicea, LXXXVII. 10.

Palladii

Palladii de arithmetica, MS. in bibl. Renati Moreau, teſte *Labbeo* pag. 217. biblioth. nouae MSS.

Pſelli de methodo arithmetica Aegyptiorum. MS. in bibl. medicea LVIII. 29.

Iohannis Philoponi ἐξήγησις arithmeticae Nicomacheae, de qua ſupra dixi §. 3.

Omitto anonymos de numeris ſcriptores, quos in bibliotheca regia exſtare teſtatur *Labbeus* pag. 217. Ex codice regio περὶ λιτεισμῶν, *de librarum ſupputationibus*, notas numerales myriadum, Graecis vſitatas, profert *Montfauconus* praef. ad Palaeographiam Graecam pag. XII ſq. laudans etiam Georgii Heniſchii opuſculum de numeratione multiplici. Videas autem ibi notari myriadem vnam, non accentu graui ſub iota poſito, ſed duobus litterae alpha impoſitis punctis: ſic myriades duas impoſitis duobus punctis litterae beta, atque ita porro. Mille myriades ſignantur poſito vno puncto infra litteram alpha et duobus ſuperpoſitis, et ſic deinceps.

XV. *Scriptores Arithmetici deperditi.*

Inprimis dolendum eſt, ad nos haud perueniſſe *Eudemi* ἱστορίαν ἀριθμητικὴν, cuius librum primum citat Porphyrius ad harmonica Ptolemaei pag. 288.

Anatolium, Alexandrinum, epiſcopum Laodicenum, cuius fragmenta quaedam in theologumenis arithmeticae leguntur, *decem libros* ſcripſiſſe *de Arithmeticae inſtitutionibus* ſiue Ἀριθμητικῆς συντάξεως, vt eſt apud graecum interpretem, teſtatur S. Hieronymus in catalogo cap. 73. Apud Honorium Auguſtod. legas ſcripſiſſe *decem libros de Arithmetica, Geometria, Aſtronomia, Grammatica, Rhetorica, Dialectica*, ſed error hic inde eſt, quod paullo ante dixerat Hieronymus, Anatolium in diſciplinis his omnibus mirae doctrinae fuiſſe. Et aliis quoque exemplis docuit *Io. Pearſonius* in vindiciis [?] Ignatii f. 256. malum ſaepe Hieronymi interpretem eſſe Honorium. Sane Euſebius quoque, quem Hieronymus ſequitur, auctor eſt, Anatolium reliquiſſe Ἀριθμητικὰς εἰσαγωγὰς ἐν δέκα συγγράμμασιν. *Fabric.* Vide ſupra, in tom. III. in catalogo Peripateticorum, pag. 461. Codex tamen, in quo ſit Anatolii theologica natura arithmeticae pythagor. eſſe dicitur in biblioth. Eſcorialenſi, teſte *Plüero* in itinerar. per Hiſpan. pag. 184. *Harl.*

Megillus περὶ ἀριθμῶν laudatur in iisdem theologumenis arithmeticae pag. 28.

De Nicomachi, Diophanti et Iamblichi ſcriptis perditis ſupra dixi.

Speuſippus περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν. Theologum. arithmeticae pag. 62.

Pythagoras quoque arithmeticen ſcripſerat, ſi credimus Iohanni Malalae et aliis quibusdam, vt notaui lib. II. cap. 12. Sed verius eſt ipſum voce diſcipulis ſuis plura de numeris tradidiſſe, quae illi deinde litteris conſignarunt, vt Archytas, Ariſtaeus, Eudoxus, Hippaſus, Philolaus et Thymaridas a Iamblicho ad Nicomachum laudati. Dixi ibidem [§. VI. p. 790. vbi vid. not. XX] etiam de *tetracty Pytagorica*, et de tabula multiplicandorum numerorum, quam *abacum Pythagoricum* vocant, et de ludo Pythagorico *Rhythmomachia*

CAPVT XXVIII (olim XXV)

DE ALEXANDRO APHRODISIENSI

I. *Alexandri Aphrodisiensis aetas, praeceptores et dogmata quaedam.* II. *Scriptorum editorum recensio cum obseruationibus criticis.* III. *Scripta inedita atque deperdita.* IV. *Index auctorum, in scriptis Aphrodisei editis vniuersis citatorum.*

[Cum auctario *G. C. Harles.*]

[P R A E M O N E N D A.

Supra in vol. III. cap. V. de Aristotele passim et frequenter memorati sunt Alexandri Aphrod. commentarii in Aristotelem, eorumque codd. mssti atque editt. Praeter ea conferri possunt,

Cel. *Buhle* in primo Aristotelis Opp. tomo pag. 287 — 294. et passim in narratione de codd. atque editionibus Aristotelis.

G. I. Vossius de philosophorum sectis cap. XVII. §. 16. 17. pag. 89.

Brucker. in histor. critica philos. vol. II. pag. 480.

Homberger in zuverläss. Nachrichten, tom. II. pag. 473 sqq.

Haller. in biblioth. anatom. I. pag. 109 sqq. et in biblioth. botan. I. pag. 121.

Ego quoque in Introduct. in hist. L. Gr. II. pag. 236 sqq. plura de eo, praecipue de editionibus, iam congessi. *Harl.*]

I. ALEXANDER, ex Aphrodisiade [a]), Cariae vrbe, *Aphrodisiensis*, Ἀφροδισιεὺς, philosophiam aristotelicam, (non Romae [b]), [?] sed [c]) Athenis, vel Alexandriae, vt suspicor,) ab impp. Septimio Seuero et Antonino Caracalla docere iussus, primitias laborum suorum eisdem inscripsit, libellum de fato, adeoque post a. Chr. 199. et ante annum 211. quo Seuerus diem obiit supremum. Quoniam vero primitias ingenii [d]) tunc ei obtulit Alexander, hinc postea

a) De Aphrodisiade, Cariae vrbe, vide *Stephanum Byz.* in Ἀφροδισιάς, in Μεγάλη πόλις et Νινόη. Xenocratis Aphrodisiensis mentio apud *Artemidorum* IV. 24. pag. 214. De Adrasto Aphrodisiensi dixi libro III. cap. VIII. vol. III. pag. 458 sq.

b) Negat enim, imperatores praesenti adire sibi licuisse, sub init. libri de fato: ἦ μὲν δι' εὐχῆς μοι etc. *Erat quidem mihi in votis, maximi imperatores, Seuere et Antonine, vt ipsi apud vos esse mihi contingeret et conspicari et alloqui vos, et gratias agere pro beneficiis saepenumero a vobis acceptis, vt qui omnia semper, quae postulauerim, obtinuerim simulque testimonium acceperim, dignum me esse, qui, quae postulaueram, obtinerem.* Athenis fuisse, colligas ex commentar. in Metaphys. librum V. p. 206. vbi de statua Aristotelis, quae fuit in Lyceo.

c) Quod maxime probabile videtur Buhlio, qui tamen a suspicione quoque non alienus est, eum publice docuisse Alexandriae. *Harl.*

d) Ibid. Ἐθάῤῥησα πρὸς ὑμᾶς τῇ πρὸς τὸ θεῖον ἐξουσίᾳ καί τινας ἀπαρχὰς ὑμῖν τῶν ἡμετέρων καρπῶν ἀναθήματα πέμψαι — βιβλίον ὑποσχνούμενον Θεωρίαν φιλόσοφον περιέχον καὶ τὴν δόξαν τὴν Ἀριστοτέλους, ἣν ἔχει περί τε εἱμαρμένης τε καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν, ἧς τῆς φιλοσοφίας προέστημεν, ὑπὸ τῆς ὑμετέρας μαρτυρίας διδάσκαλος αὐτῆς κεκηρυγμένος. *Ea libertate, qua erga Numen vti licet, ausus sum aliquas vobis fructuum nostrorum primitias mittere, — — librum, qui contemplationem continet, ad philosophiam*

poſtea adhuc per pluſculum temporis floruiſſe illum colligas, tot et tantorum commentariorum auctorem e). Laudat etiam alibi Athenaei dipnoſophiſtica, edita poſt Oppiani mortem, qui carmina ſua iisdem imperatoribus obtulit. Audiuit Aphrodiſeus Herminum et Ariſtoclem Meſſenium peripateticos, de quibus dixi lib. III. cap. 8. Soſigenem item, iuniorem peripateticum. [In cod. Coislin. CCCLXXXVII. teſte *Montfauc.* in bibl. Coisl. pag. 598. a grammatico quodam gr. Alex. iis accenſetur, qui et in philoſophia floruerunt et in *medicina.*] De Deo ſatis pie ſentit et loquitur, quem ſolum habere immortalitatem ſcribit in V. Topic. pag. 178. *omni honore digniſſimum, cunctis votis expetendum atque omnium parentem* vocat in VII. Metaphyſ. pag. 282. et in IX. pag. 320. *Propriè ens et ſimplex, ac, vt ita loquar, ſubſtantialis ſubſtantia, et quae immobilis mouet, hoc eſt Deus optimus Maximus, non gignitur neque interit.* adde in XII. pag. 381. 382. 388. 395. 398. et lib. II. quaeſtion. et ſolut. cap. 21. vbi ait, prouidentiam ſi quis Deo auferat, idem eſſe, ac ſi quis demat niui alborem frigusque, calorem igni, melli dulcedinem. Ἐπεὶ τί τὸ καταλειπόμενον, εἴ τις χίονος ἀναφέληται τὸ λευκὸν καὶ ψυχρὸν, τί δὲ πυρὸς ἂν τὸ θερμὸν σβέσῃς, μέλιτος δὲ τὸ γλυκὺ, καὶ ψυχῆς τὸ κινεῖσθαι, καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ προνοεῖν; f) Animae vero immortalitatem et ſeparabilitatem a corpore aperte negat ad lib. II. Topicor. pag. 77. 81. et alibi, atque ita quidem, vt pag. 72. temere dicat eos, qui illam animae tribuunt, perinde mentiri ac ſi quis bis duo aiat eſſe quinque. Tum lib. II. quaeſtionum et ſolut. cap. 8 ſq. et in libro vtroque de anima pluribus diſputat animam [?] eſſe εἶδός τι τοῦ σώματος ὀργανικοῦ, καὶ οὐκ οὐσίαν τινὰ αὐτὴν καθ' αὑτὴν, profeſſus, Ariſtotelis g) ſe ſententiam tradere, atque vt in aliis, ita in hoc quoque capite de anima ſequi. Vt vel hinc adpareat, alium Alexandrum auctorem eſſe problematum, quae ſub Aphrodiſei nomine circumferuntur: in illis enim libri II. praefat. et problemate LXIII. LXVII. anima immortalis eſſe diſerte adfirmatur. Etiam problemate LXXXVIII. ex illis, quae in ſola Gazae verſione leguntur, plus fato aſtrologico, quam Aphrodiſienſis ſolet facere, tribuitur. Ceterum lib. I. de anima pag. 138. b. fatetur Aphrodiſienſis, animum μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀργάνῳ τινὶ σωματικῷ προσχρῆσθαι πρὸς τὴν λῆψιν τῶν νοουμένων, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι αὐτὸν αὐτῷ πρὸς τὸ γνῶναι τὸ νοούμενον, *omnino non indigere inſtrumento corporeo ad res intelligibiles capiendas, ſed ſufficere ſibimet ipſi illorum ad rerum intelligibilium perceptionem.* Quam in ſententiam plura legas libro II. pag. 144. a. ſq. vbi ait, ſe a quodam accepiſſe

ſententiam

ſophiam pertinentem et qui de fato deque eo, quod in noſtra poteſtate eſt, explicet ſententiam Ariſtotelis, cuius ego philoſophiae profeſſor et magiſter publico teſtimonii veſtri praeconio conſtitutus ſum.

e) *Hamberger* eius aetatem collocat ante an. Chr. 211. *Saxius* in Onom. I. pag. 598. eum circa a. Chr. 204. *Buhle* vero p. 287. ſub finem saec. II. poſt Chr. natum et ineunte tertio, Septimio Seuero et Antonino Caracalla floruiſſe ſcribunt. Arabicae philoſophorum biblioth. auctor (teſte *Caſir.* in bibl. arabico-hiſp. I. p. 243.) „Alexander —, ait, aequalis Galeni medici, quem ipſe vidit, et ob capitis robur animique in diſceptando contentionem *Muli caput* adpellauit: cum enim inter et Galenum complures habitae ſunt diſputationes. Inſignis fuit aeui ſui philoſophus, plerorumque Ariſtotelis operum interpres egregius, cuius commentarii non Romanorum modo, ſed et Muſalmorum temporibus ad hunc vsque diem auide conquiruntur." adde *Fabric.* ſupra in vol. III. p. 460. *Harl.*

f) Vide *Reimmann.* hiſtor. theol. iud. lib. I. cap. 17. §. 17. pag. 552. *Heum.*

g) Praefat. lib. I. de anima: Ἐπεὶ δὲ, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, τὰ Ἀριστοτέλους πρεσβεύομεν, ἀληθεστέρας ἡγούμενοι τὰς αὐτῷ παραδεδομένας δόξας τῶν ἄλλοις εἰρημένων, ὅτω δὲ καὶ ἃ ἐν τῷ περὶ ψυχῆς δόγματι φρονοῦμεν.

ſententiam Ariſtotelis ita expoſitam, quod mens diuina extrinſecus adueniens per humanum corpus velut organum operetur: atque ea ratione immortalem illum et incorruptibilem dici poſſe. *Ἤκουσα δὲ περὶ νοῦ τοῦ θύραθεν παρὰ Ἀριστοτέλους, ἃ διεσωσάμην* etc. vsque ad illa pag. 145. *Ἔλεγε δὴ, ὅτι εἰ ὅλως ὑπολαμβάνειν χρὴ κατὰ Ἀριστοτέλην, θεῖον καὶ ἄφθαρτον εἶναι τὸν νοῦν, οὕτως ἡγεῖσθαι δεῖν, οὐκ ἄλλως.*

Melius ceteris peripateticis ſenſum Ariſtotelis interpretari, ſed Platoni eſſe iniquiorem iudicat *Simplicius* in II. de coelo pag. 91. b. edit. graecae. Atque poſteriores plerique omnes libenter eum ſequuntur, non Graeci modo, vt Themiſtius, Ammonius, Philoponus, Olympiodorus, Simplicius, Michael Epheſius, et latini, vt Boethius, ſed Arabes quoque, vt Auerroes. Peculiari veluti nomine illis vocatur *ἐξηγητὴς*, *explanator*, *ſeu quod omnes Ariſtotelicos libros expoſuerit*, *ſeu quod excellentiſſime*, *ſeu quod vtrumque*, vt *Franciſci Patritii* verbis vtar tom. I. diſcuſſ. Peripatet. pag. 138. [*Commentator* ſimpliciter vocatur a *Petro Aponenſi* in comment. in Ariſtot. problemata, f. 1, b. *Heum.*] Atque hic eſt Alexander, cuius ſcripta perinde, vt peripateticorum celeberrimorum, Aſpaſii et Adraſti, *ἐν ταῖς συνουσίαις* lecta teſtatur Porphyrius in vita Plotini. Commentarios quosdam Aphrodiſei arabice verſos etiamnum exſtare, teſtantur *Hottingerus* pag. 253 ſq. Analect. et *Bartholomaeus Herbelotus* biblioth. oriental. in *Eſcander al Afrodiſſi*, [et *Caſir.* in bibl. arab. hiſpan. tom. II. p. 243 ſq.] De aliis Alexandris [?] tribus peripateticis, Craſſi praeceptore, et Aegaeo atque Damaſceno, dixi lib. III. [cap. VIII. vol. III. p. 459 ſq.] de aliis Alexandris, qui graece ſcripſerunt, cap. II. §. vlt. eiusdem libri. [vol. III. pag. 55 ſqq.] Fuit et circa a. Chr. 1330. peripateticus quidam *Alexander de S. Elpidio*, Italus, qui in libros quosdam Ariſtotelis latine eſt commentatus, quemque cum Aphrodiſeo confundi a nonnullis notat *Ionſius* pag. 352. de ſcriptoribus hiſtor. philoſ. De illo Alexandro videndus Poſſeuinus in adparatu ſacro.

II. *Scripta* [h]) *Alexandri Aphrodiſienſis edita.*

1. *Περὶ εἱμαρμένης* [i]) *καὶ τοῦ ἐφ' ὑμῖν.* Ad imperatores, Seuerum et Antoninum Caracallam, *de fato, deque eo, quod in noſtra poteſtate eſt*, ex mente Ariſtotelis, *liber* eximius, e quo prolixum locum, quo fatum impugnatur, adducit *Euſebius* VI. 9. de praeparat. euangel. Pleraque breuiter repetit iisdem fere verbis Aphrodiſeus ipſe poſtremis capitibus libri poſterioris de anima. Apud Euſebium quidem male Vigerius verba *ἐν τοῖς περὶ εἱμαρμένης* vertit *in libris iis, quos de fato edidit*, parum quoque accurate omittit inſigne elogium, quod Aphrodiſeo ibi tribuit Euſebius, vocans eum *ἄνδρα εὖ μάλα διαφανῆ ἐν τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν λόγοις.* Hoc libro Alexander videtur Seueri imp. animum, (vt ſuſpicatur *Ioh. Picus* pag. 282. Opp.) a ſuperſtitione aſtrologica reuocare voluiſſe. Ceterum non ſatisfecit noſter olim Hierocli, qui in libro ſuo de fato et prouidentia inter alios Alexandrum oppugnauit, teſte

h) In hoc catalogo videbis, me non pauca addidiſſe laudatiſſimae *Philippi Labbei* induſtriae, qui in conſpectu Ariſtotelis et Platonis graecorum interpretum, typis editorum Pariſiis 1657. 4. vulgato, pag. 3 et 4. Aphrodiſei ſcripta edita recenſet.

i) Fragmentum Alexandri de eodem argumento adhuc ineditum graece habere ſe teſtatus eſt *Thomas Galeus* notis ad Salluſtium de diis cap. 9. Vide et lib. I. Alexandri quaeſtionum et ſolutionum cap. 4.

teſte *Photio* cod. CCXIV. Cardanus quoque in libro de ſcriptis propriis ait, *Ciceronem de fato ornatius quam verius, Aphrodiſeum male, Pomponatium tenuiter, neminem ſufficienter ſcripſiſſe.* [Conf. *Maximus Tyrius* diſſ. 3. (edit. II. Dauiſ. diſſ. 19. pag. 220 ſqq.) Totum hunc Alexandri Aphrodiſienſis librum rigide examinat, et Stoicorum de fato doctrinam propugnat *Petrus Pomponatius* toto libro primo de fato. Ibidem p. 414. dubitat, an Alexander Aphrodiſienſis huius libri auctor ſit. vid. *Fabric.* libr. de ſcriptoribus de veritate relig. chriſtianae cap. 2. pag. 146 ſq. *Heum.*]

Inſerere iuuat codd. mstor. notitiam. In biblioth. publ. *Pariſ.* lib. de fato in cod. MDCCCLXVIII. nr. 3. ſed initium deſideratur. — in cod. MMXLIX. nr. 3. — cod. MMLXXVII. nr. 5. — cod. MMDXLIV. nr. 2. (vti infra in cod. Leidenſi,) excerptum ex Alexandri Aphrodiſ. libro I. *problematum ethicorum*, vbi de fato, et de eo, quod eſt in noſtra poteſtate, et in cod. MDCCCCXCVI. Alex. ſcholium ex *ethicorum* illius *problematum* libro. Ibi inquiritur, an fato omnia fiant, nullusque liberae hominis voluntati locus relinquatur. Quae inſcriptio ſi graece ab antiqua manu ſcripta legitur in codice, inde colligi poſſit, hunc libellum fuiſſe maioris operis partem: at tamen ex initio et fine libelli adparet, id, niſi peculiare fuerit, opuſculum a reliquis etiam ſeparatum fuiſſe. — *Traiecti Moſae* ſ. *Montpellier* Alex. de fato, teſte Montfaucon.

Mediolani in bibl. Ambroſ. Alexandri Aphrod. opuſc. (ſed quod ſit, non additur,) eſſe in cod. quodam ſaec. XIV. et in alio recentiore, notatur a *Montfaucon.* in diario ital. pag. 14.

In cod. regio CXIX. *Matrit.* (teſte *Iriarto,* in catal. codd. gr. pag. 428 ſq.) ſunt quatuor quaſi opuſcula, aut forſan quatuor particulae. 1) fol. 25. Ἀλεξάνδρȣ ἀφροδισιέως ἐκ τῶν παρ' Ἀριςοτέλȣς περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν· 2) fol. 27. Ἀλεξ. ἀφροδ. ἐκ τῶν Ἀριςοτέλȣς περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν. 3) fol. 33. Ἀλεξ. Ἀφροδ. περὶ τύχης καὶ αὐτομάτȣ, de fortuna et fortuito. 4) fol. 37. περὶ εἱμαρμένης τȣ̃ αὐτȣ̃· neque initium neque finis, (illorum forſan fragmentorum, conſpirat cum libello, Londini 1658. 8. edito: neque ego dicere poſſum, num in illis ineditum quid latitet. Iriartus quidem, cui editionis aut graecae, aut latinae videndae copia deeſſet, ſuſpicabatur, forſan in illis eſſe nondum edita; in qua opinione confirmatus eſt teſtimonio *Thomae Galei* ad Salluſtium de diis, cap. IX. inter opuſcula mythologica, phyſica et ethica ab eo collecta, ſe Alexandri fragmentum de eodem argumento adhuc ineditum graece habere. An ſunt excerpta ex libro ſecundo de anima aut problemat. ethicis. vid. ad nr. 9 et 11. dicta: nam Alexander Aphrod. aliquoties et in variis ſcriptis de fati poteſtate diſſeruiſſe videtur.

Oxonii in collegio corporis Chr. cod. MDCCX. Alex. de fato (catal. codd. Angliae et Hibern. codd. Oxon. part. II. pag. 57.)

Leidae in bibl. publ. inter libros Scaliger. Alex. Aphrod. ex primo libro ethicorum eius problematum ſcholium vel dialogus de fato, an omnia ſecundum id fiant: (catal. pag. 341. nr. 51.) — inter codd. Voſſianos, cod. XCVI. vid. catal. MSSt. Iſ. Voſſii, ſub fin. Opp. Colomeſii, edit. Fabricii pag. 855. — Inter codd. hebraicos legati Warneriani, (catal. bibl. Lugd. Bat. pag. 406. nr. 2.) ſunt ſcientiae (an, ſententiae?) philoſophorum, R. Schemuel F. Tybbon, verſae ex arab. collectae ex Ariſtot. *Alexandri Aphrodiſ.* Abul Ferag.

In XLII. cod. *Vindobon.* nr. 60. apud Lambec. commentar. tom. VII. col. 176. memorantur *Mathusalae*, monachi, excerpta quaedam de fato, ex *Alexandri Aphrod.* libro secundo de anima. — In bibl. *Bernensi* cod. chart. saec. XIV. at mutilus, continet libr. de fato, graece, teste *Sinnero* in catal. codd. Bernensis bibl. pag. 275. *Harl.*

Graece prodiit, (sine capitum distinctione,) edente *Victore Trincauello*, medico, Venetiis 1534. [k]) fol. ex Aldi officina, ad calcem commentariorum Themistii, quibus libros duos Alexandri Aphrodis. de anima adiunxit Trincauellus, in epistola ad Casparem Contarenum [P] obseruans, Alexandrum hunc esse, quem Themistius saepissime sectetur et imitetur. Biennio post itidem Venetiis a. 1536. sed minus nitido typorum charactere hunc de fato librum subiecit *Trincauellus* libris quatuor quaestionum Alexandri Aphrod. in fol. editis, et Petro Danesio inscriptis, cuius studium in emendandis illis celebrat. Promittit titulus etiam metaphrasin ex Damascio in primum librum de coelo et mundo, epitomen per modum commentarii in quatuor primos et octauum physices libros, Theophrasti librum de sensu et Prisciani Lydi metaphrasin in libros Theophrasti de sensu et phantasia; sed in volumine ipso frustra illa quaesiui, licet plura illius editionis exempla viderim. [Plenus titulus exemplaris in bibl. Leid. quoque memoratur in catal. bibl. illius pag. 155. nr. 117. et in *Maittaire* A. T. indic. pag. 29. sed non indicatur, num ea omnia insint. *Harl.*] Ab eo tempore recensitus et emendatius editus graece separatim est liber de fato a *Ioh. Caselio*, Rostoch. 1588. 4.

Latine vertit *Hieronymus Bagolinus*; qui diuisit in capita vndeuiginti, et libris quatuor quaestionum Alexandri subiecit. Venet. 1541. apud Hieron. Scotum. fol. atque inde 1549. 1555. 1559.

Hugonis Grotii interpretatio exstat in philosophorum sententiis de fato, a magno illo viro collectis partim, partim de graeco versis Paris. 1648. [al. 1645.] 4. et Amsterd. 1648. 12. testaturque Grotius, se ad versionem suam concinnandam graeca et cum Eusebio et cum MSto codice contulisse. Exstant etiam in eius operibus theolog. tom. III. pag. 409.

Denique *graece et latine* cum noua versione prodiit hic Alexandri liber, in sectiones tributus 39. nescio quo editore, Londini 1658. 8. addito ad calcem Ammonii loco eiusdem argumenti ex commentario eius in Aristotelem περὶ ἑρμηνείας. *Fabric.* Editor in praefat. ait, se, quae in Aldinis exemplaribus graecis truncata sint, aut quouis modo mutilata, partim ex Eusebio Εὐαγγελ. προπαρασκ. βιβλ. ϛ. partim ex coniectura non vana restituisse, et versionem perspicuam magis, quam concinnam adiecisse. *Harl.*

2. Ὑπόμνημα siue Commentarius *in primum priorum Analyticorum* Aristotelis [l]), *graece* Venet.

k) Cum huius anni nota memoratur exemplar in *Maittarii* A. T. ind. pag. 28. in Bure catal. Gaignat., catal. Pinelli, I. pag. 241. nr. 1378. et *Themistii opp. a Victore Trincauello*, in Serie dell' Ediz. Aldine, edit. II. pag. 68. sed in eodem libello, Serie etc. pag. 65. nr. 4. *Themistii* Opp. et *Alexandri Aphrod.* libri duo de anima et de fato vnus, cum praefat. *Vict. Trincauelli*, Venet. in aedib. heredum Aldi Manutii et Andr. Asulani, m. Maio. 1533. fol. In bibl. Leidensi sunt duo exemplaria, a. 1534. quibus varia sunt manu adscripta, (vid. catal. pag. 154.) *Harl.*

l) Conf. supra in vol. III. pag. 215. ibique not. zz. et fff. In bibl. *Mutinensi* exstare *Alexandri*

Venet. 1489. m) apud Aldum, fol. et Venetiis 1520. atque 1536. fol. cum Philopono et Magentino, qui eum vocat τὸν ἐξηγητήν, [v. infra vol. VI. libr. V. cap. 5. p. 583. edit. vet.] in priora analytica, et Anonymi tractatu de syllogismo, tum Florentiae, ap. Iuntam, a. 1521. 4. cum Alexandri commentariis in elenchos sophisticos. *Latine* interprete *Iohanne Bernardo Feliciano*, qui versionem suam Diogeni Hurtado Mendozae inscripsit. Venet. 1542. 1546. 1549. (in catal. bibl. musei Brit. vol. I.) 1559. in bibl. Bodleiana, et 1560. fol. [conf. catal. bibl. Leidensis pag. 155.]

3. Commentarius *in VIII. Topicorum libros* n), quos a Marco Musuro recognitos *graece* edidit et Alberto Pio, Carporum principi, dedicauit Aldus, testatus, se Francisci Victorii Bergomatis commentarios [?] graecos in eadem Topica addere voluisse, ni subito incendio Victorii in Aristotelem, Platonem et Galenum aliosque medicos scripta conflagrassent. Prodiere Venetiis 1514. o) et 1526. fol. *Latine* interprete *Guilelmo Dorotheo*, Veneto, ibid. 1524.

xandri *Aphrodisei*, Simplicii, Io. Philoponi et aliorum paene innumerorum codd. in Aristotelem, prodit *Montfaucon* in diario ital. pag. 33. — In bibl. regia *Neapolitana* CXCVII. cod. chart. scriptus a. 1561. Alex. ὑπόμνημα εἰς τὸ β'. τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. — *Florentiae* in librum primum analytic. priorum in cod. medic. XI. plut. 62. et cod. XIII. eiusd. plut. cum scholiis graecis ad marginem, manu, vt videntur, Angeli Politiani, (*Bandini* catal. III. col. 31 et 33.) — *Oxonii* in bibl. collegii noui esse dicitur secundum catalogum codd. Angl. et Hiberniae I. part. II. in cod. MCXCIV. *Alex. Aphrod.* commentarius in Aristotelis *posteriora* analytica, graece, et in cod. MCXCV. in Arist. analytica atque elenchos, graece. Sed comm. in *posteriora* analytica periisse, et eum, qui circumfertur natus Alexandri non esse, iam obseruatum est in cap. de Aristotele, l. m. pag. 215. adde *Buhle* l. m. pag. 288. Enimvero teste quidem auctore catalogi, in cod. Paris. MMXLIX. non est, (vt cl. Buhle scripsit) comm. in *posteriora* Aristot. analytica; sed *Alex.* lib. de fato etc. Contra in cod. MDCCCLXXIII. est *Alex.* comm. in librum secundum priorum analyticorum Aristotelis: in cod. autem MDCCCCXVII. sunt anonymi scholia in Aristot. posteriorum analytic. libros inedita, et in cod. MDCCCCXIX. nr. 2. *Aristot.* analytica *priora*, adiunctis *Alex. Aphrod.* commentariis, et nr. 4. anonymi comm. in librum secundum posteriorum analyticorum Aristot. — In biblioth. eccles. *Westmonaster.* *Alexandri Aphrod.*, *Ammonii*, Michaelis Patricii etc. commentarii graec. in Logicam Aristot. (catal. codd. Angl. et Hibern. tom. II. pag. 27. cod. MXCVIII. *Harl.*

m) At *Maittaire* in A. T. IV. pag. 519. non dubitat, quin hic vitiosi sint numeri, quum Aldus nullos libros edidisset ante annum 1494. et a. 1495. pollicitus esset in epistola, Aristotelis Organo praefixa, se Alexandrum cum reliquis Aristotelis commentator. editurum esse: nec putat Maitt. haec hypomnemata ex Aldina offic. nisi post a. 1500. graece prodiisse. Nec memoratur illa ed. in Serie dell' Edizioni Aldine. De initiis Aldinae officinae vid. *Geret* disp. de Aldi Pii Manutii vita etc. Wittembergae 1753. p. XII sqq. LXIX sq. not. LXXXI. CXXXI sqq. *Harl.*

n) Vide supra, in vol. III. pag. 217. *Buhle* in tom. I. Opp. Aristot. pag. 288 sq. In bibl. regia *Neapolitana* cod. CXXIX. continet *Aristot.* Topicorum libr. VIII. cum scholiis *Alex. Aphrodis.* — In bibl. *Medic.* cod. IX. plut. 72. et cod. I. plut. 85. nr. 16. (*Bandin.* catal. codd. gr. III. col. 31 et 241.) *Oxonii* in biblioth. collegii noui cod. MCXCV. Alex. comment. in 8. libr. Topicorum, graece. — In bibl. publ. *Paris.* secundum catal. codd. tom. II. in cod. MDCCCXXXII. nr. 3. *Alex.* comment. in Aristot. quatuor libros topicorum; — in cod. MDCCCXLIII. Aristot. topicorum libri VIII. cum *Alex. Aphrod.* commentariis. — in cod. MDCCCLXXIV. *Alex.* comm. in topica. — in cod. MDCCCCXVII. nr. 8. *Alex.* comm. in octo libros topic. Verum cum Alexandri commentario sic coaluerunt scholia anonymi, nescio cuius, vt discrimen sit valde obscurum. *Harl.*

o) A. 1513. exemplar in bibl. Leid. cum notis mstis V. D. vid. Catal. pag. 154 et 155. et a. noiam 1513. refert quoque *Maittaire* in indice A. T. pag. 18. *Harl.* Eundem annum habet exemplar bibl. Paul. Lips.

1524. 1541. 1547. 1554. Parif. 1542. fol. et ex accuratiore verfione *Ioannis Baptiftae Rafarii*, Nouarienfis, medici, Venet. a. 1563. fol. apud Hieron. Scotum, (licet haec editio nomen Rafarii praefixum non habeat) et 1573. fol. Librum *tertium* vertit quoque *Petrus Geuardius*, Burgenfis, Florent. 1569. fol. et *feptimum* elegantiffimus *Muretus*, cuius interpretatio dicata L. Memmio Fremioto, patricio Diuionenfi, poft auctoris fata vidit lucem Ingolftad. 1602. 8. cum Mureti notis in ethica et oeconomica Ariftotelis, Platonis I et II. de Rep. atque Xenophontis Cyropaediam et anabafin, notisque et variis lectionibus (Iacobi Gretferi, vt fufpicor,) in Codinum de officiis Palatii CPolitani. Σφάλματα γραφικὰ quandoque in codicibus Ariftotelis emendat Alexander, vt lib. V. pag. 190. et ex variis lectionibus p) diiudicat, quae probabilior ipfi videtur, vt lib. VIII. pag. 272. Alexandro Aphrodifienfi hunc commentarium diferte tribuit etiam Suidas, verba quaedam ex illo, (quod faepius alibi nomine eius diffimulato facit,) citans in Διεζοδικός. Neque audiendus Francifcus Patricius, qui ad longe iuniorem auctorem refert. Quod adtinet ad duplicem Patricii obiectionem, quae ex libro quinto petitur, refpondendum, *quinque voces* fiue praedicabilia non a Porphyrio primum reperta, fed iam in Topicis, vt *Viui* etiam III. de corrupt. art. pulcre notatum eft, ab Ariftotele tradi. *Angelorum* vero vocabulum, quo pag. 186. Alexander vtitur pro bonis fpiritibus, occurrit etiam apud Ariftidem, (Aphrodifienfi antiquiorem,) tum apud Porphyrium, Simplicium, Hierocleim, fchol. Hermogenis pag. 8. (et 11. vbi δαιμόνων ἀγγελικῶν mentio,) Capellam, aliosque. Animas vero immortales eo loco fcribit, exempli cauffa hanc aliorum fententiam referens, non propriam exponens. Librum primum et fextum exftare arabice, refert *Herbelotus* Bibl. oriental. p. 966. [P] *Fabric.* Arabice verfi fuerunt ab *Ifaaco Ben Honain* etc. tefte *Cafir.* bibl. arab. hifpan. tom. I. p. 305. *Harl.*

4. Commentaria fiue *ἀπομνημονεύσεις in Elenchos Sophifticos* q), primus graece edidit Hercules Gyrlandus, ad Hieronymum Canofium, abbatem, Venetiis, apud Aldum, 1520. fol. Additae ad calcem variae lect. e quatuor codicibus. Mox recufum hoc opus Florentiae vna cum commentariis iam memoratis in I. Analyticor. Florentiae a. 1521. 4. r) *Latinae* verfiones

p) Idem etiam in aliis commentariis facit, vt in I. Analytic. pag. 9. 79. in fophift. elench. pag. 7. b. 35. b. in metaphyf. pag. 21. 26. 33. 76. 81. 224. de fenfu pag. 109. 120. b. 123. b. etc.

q) Conf. fupra in vol. III. pag. 218. Codd. in bibl. *Vindobon.* apud Lambec. VII. pag. 142 fq. et 152. — in biblioth. regia *Neapolit.* cod. CXX et CXXIX. cum textu Ariftot. — In cod. *Medic. Florent.* XIII. nitidiff. plut. 71. et in cod. II. plut. 72. qui habet quoque praefationem et quaedam fchematia ad varia fyllogismorum genera demonftranda, cum textu Ariftotelis, commentar. (nullo auctoris nomine addito,) in duo libros Ariftot. de fophiftic. elenchis: nullum tamen diftinctionis in duo libros adparet veftigium in his codicibus. (*Bandin.* I. l. catal. codd. gr. col. 9.) — In cod. XVII. (notante *Bandin.* l. c. col. 10.) tribuitur ille comm. *Michaeli Ephefio*, fiue, vt alii volunt, *Pfello*. In cod. VI. eiusdem plut. et cod. I. plut. 85. nr. 17. (*Bandin.* III. col. 30 et 241 fq.) fub nomine *Alexandri Aphrod.* exftat ille commentarius. — In bibl. *Parif.* anonymi quidem, fed, fi Herculi Gyrlando fides, *Alexandri Aphrod.* comm. in Ariftotelis fophifticos elenchos, in codd. MDCCCCXVII et MDCCCCXLVI. (catal. codd. Parif. II. pag. 418 et 423. — *Oxon.* in bibl. collegii noui, cod. MCXCV. (catal. p. 36.) *Harl.*

r) Vid. *Buhle* l. c. pag. 289. In bibl. Leidenfi eft exemplar cum notis V. D. mstis. vid. catal. pag. 155. *Harl.*

versiones [s]) mihi innotuerunt tres, prima *Guilelmi Dorothei*, Veneti, quae post editionem Venetam 1541. fol. Marco Mauroceno, senatori Veneto, inscriptam, ex *Iohannis Nabosensis* recognitione lucem vidit Paris. apud Simonem Colineum, 1542. fol. Altera melior *Ioh. Baptistae Rasarii*, ad Matth. Donatum, Aloysii F. Venetiis apud Ludouicum Auancinum a. 1557. fol. Tertia *Gaspardi Marcelli*, ibid. [1528. in biblioth. Bodlei. I. pag. 29.] 1559. fol. Passim innuit Alexander alios ante se eosdem Aristotelis libros exposuisse, quorum sententias expendit. Ex his nominat Galenum pag. 8. b. Miratus sum, quod pag. 17. b. legi: εἰσὶ γάρ τινα ἀρχὴν μὲν ἔχοντα, μὴ γεγονότα δὲ καθ' Ἕλληνας, ὡς τὰ οὐράνια καὶ θεῖα σώματα. Numquid verba καθ' Ἕλληνας sunt ab aliena manu? ita certe mihi videntur [t]). Distinctionis in libros duos nullum est in Alexandro vestigium pag. 38. b. *Fabric.* *Arabice* eum verterunt *Ebn Naama* et *Iahia Ben Adi; Syriace* autem *Abu Baschar Matthaeus.* vid. *Casiri* bibl. arab. hisp. I. pag. 243. *Harl.*

5. Commentarii *in libros XII. Metaphysicorum* [u]), latine tantum hactenus prodierunt ex versione *Ioh. Genesii Sepuluedae*, Cordubensis, ad Clementem VII. pontificem max. Romae 1527. Paris. 1536. Venetiis 1544. et 1561. fol. Vsus est Sepulueda, vt in epistola, libro sexto praemissa testatur, codicibus quatuor, in quibus praefatio operi praemissa defuit, quam e codice alio MS. graece et latine dedit *Antonius Possevinus* libro XII. Bibl. Selectae cap. 29. Desideratur quoque extrema pars in librum X. *Ceterum eiusdem Aphrodisei siue scholia siue paraphrasis graeca MSta in XIII et XIV. librum Metaphysices Aristotelis, nondum, quod sciam, prodiit in lucem, quamuis earum exempla tum apud Petrum Fonsecam nostrum, tum apud Fredericum Pendasium publicum philosophiae in gymnasio Bononiensi professorem, cui probata sunt, quique in exemplari quaedam emendauit, quae exstant apud me.* Haec Possevinus loco laudato tom. II. pag. 74. Quamuis vero idem cap. 25. scholia ista Aphrodisei dictionem et stilum sapere contendat, quae manu exarata fuere etiam in aliis bibliothecis, vt in illa Ioh. Vincentii Pinelli teste *Andrea Schotto* in vita Aristotelis pag. 160. tamen commentaria haec in metaphysicorum libros *Alexandro* [?] *Aegaeo* vel alteri cuicunque,

s) Editionem *Parisinam* a. 1442. apud *Maittaire* A. T. IV. pag. 5. inter alios librorum quorumdam editt. mire suspectas memoratam, aut plane fictitiam, aut ex errore numeri ortam esse, aut annum, quo librarius manu scripserit exemplar, designari, opinor. *Harl.*

t) Καθ' ὕλην suspicatus est *Heumann* in margine. *Harl.*

u) Conf. supra, in vol. III. p. 227 sq. et 255 sq. in primis pag. 257. not. *fffff.* de auctore horum commentariorum et codd. mstis vberius disserui. In bibl. regia *Taurinensi*, cod. CX. in VII. libr. metaphys. Arist. et cod. CXXXIV. in vltimos IX. libros: notatu digna sunt scholia in libr. XIII et XIV. vid. catal. pag. 216 et 230. add. *Buhle* l. c. pag. 486 sq. et pag. 292 sq. In cod. *Paris.* MDCCCLXXV. Alex. comment. in *quinque* libros metaphys. Aristot. in cod. MDCCCLXXVI. Alex. comm. in *quatuor* priores libr. metaphys. et *Michaelis Ephesii*, (cuius tamen nomen vni tantum libro quinto inscriptum est,) scholia in metaphysicorum libros sequentes ad XIII. vsque: sed auctor catalog. vol. II. pag. 414. malit ea tribuere Alexandro Aphrod. — in codd. MDCCCLXXVII. et MDCCCLXXVIII. et MMXLVI. Alex. comm. in IV. libr. priores: in cod. MDCCCLXXIX. in libr. X. met. posteriores: in cod. MDCCCCXXII. — *Bandini* catal. codd. gr. Laurent. III. col. 246. et pag. 393. — In cod. regio *Neapolit.* CXIV. (Alex. Aphrod.) comm. in XII. priores Arist. metaphys. libros, qui in hoc codice alio, ac in editis, ordine recensentur, et sub nomine Alexandri Aphrod. in cod. CLVII. *Harl.*

que, aut *Michaele Ephesio*, tribuere maluerunt Franciscus Patricius v) et Antonius Scaynus. Sed Alexandro Aphrodisiensi tribuuntur etiam a Syriano, qui saepe illa citat, et ab Auerroe. Theologiam Aleskenderi Al Afrodis, quam *arabice* exstare testatur *Herbelotus* in bibl. orientali pag. 966. suspicor, esse hos in metaphysica commentarios. *Fabric.* Sed *Buhle* l. c. pag. 293. putat, Fabricii opinionem, *theologiam* Alexandri Aphrodisei, *arabice* exstantem, esse hos in metaphysica commentarios, posse vix firmari. „Namque, memoratur, ait, in *arabica philosophorum bibliotheca* apud *Casirium* bibl. arab. hisp. I. pag. 243. singularis operis loco Alexandri Aphrodis. *de Theologia seu Metaphysica liber I.* cum commentario *Abu Othman*, Damasceni. Conf. *Abulpharag.* hist. dynast. p. 78. *Hottinger.* analect. p. 253 sq. *Herbelot.* bibl. orient. art. *Escandre al Esrodisi.*" *Harl.*

6. Ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν, *Commentarius in librum Aristotelis de sensu et iis, quae sub sensum cadunt.* Meminit Aphrodisens ipse lib. I. de anima p. 133. ἐπὶ πλέον δὲ εἴρηται περὶ τούτων (ὀσφραντῶν) ἐν τῷ περὶ αἰσθητῶν καὶ αἰσθήσεων. et lib. I. quaestionum et solutionum cap. 2. ἄμεινον τέτακται τοῦτο τὸ πρόβλημα (de coloribus) ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ λέξεων τινων ἐκ τοῦ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητοῦ ἐξήγησις καὶ ἐπιδρομή. [vide supra in vol. III. sect. XV. *a.* *Cantabrigiae* in biblioth. collegii Caio-Gonuilensis in cod. DCCCCXCVI. nr. 5. (secundum catal. codd. Angliae et Hibern. II. p. 117.) est cod. Alexandri Aphrod. de sensu. — In cod. *Paris.* MDCCCLXXXII et MDCCCCXXI. cum textu gr. Aristot. et MDCCCCXXIV. vbi vero non pauca desiderantur, Alex. comm. in Arist. librum de sensu et sensibili. *Harl.*] Lucem vidit *graece* ad calcem Simplicii in libros de anima, subiectis Michaelis Ephesii in Aristotelis, quae vulgo vocant, *parua naturalia*, scholiis. Venet. apud Aldum 1527. fol. w) Praemittitur Francisci Asulani epistola ad Alexandrum Campegium, Bononiae episcopum designatum. *Latine* Alexandri commentarium vna cum Michaelis Ephesii, quae dixi, scholiis conuertit edidit que *Lucillus Philaltheus*, Venetiis apud Hieron. Scotum, 1544. 1549. 1559. eiusque haeredes 1573. fol. Ex iis, qui ante Aphrodiseum in librum eumdem scripsere, laudatur, pag. 94. edit. graecae, *Aspasius.* [vid. *Buhle* l. c. pag. 296.]

7. Ὑπόμνημα εἰς τὰ Μετεωρολογικά, *in quatuor libros Aristotelis de Meteoris commentarius* x), *graece* editus a Francisco Asulano vna cum libro de mixtione et Ioh. Philoponi commen-

v) Hunc Patric. refutat *Gaudentius* de philos. romana, Add. cap. 18. *Heum.* *Buhle* quoque l. c. pag. 292. refutat Patricium. *Harl.*

w) Vid. *Bure* Catal. des Livres du Cabinet de — Gaignat. I. p. 218. vbi commentarii Alex. dicuntur adhaerere. In Grammatici comment. etc. *Harl.*

x) Vide supra, in vol. III. pag. 231. Ibi dictis haec adde. In cod. DCCXXXVIII. *Guil. Laudi*, biblioth. Bodlei. *Alex. Aphrod.* comm. in Aristotel. de meteoris, graece. (catal. I. p. 57.) sub eiusdem nomine *Oxonii* in bibl. collegii noui, cod. MCXCIV comm. in Aristot. libros meteorologicos, graece. (catal. I. part. II. p. 36.) — *Cantabrigiae* in biblioth. collegii Caio Gonuil. auctor catalogi l. c. p. 117. prodit, in cod. DCCCCXCVI. nr. 4. reperiri *tractatum* Alex. Aphrod. *de tempore* *): qui num graece scriptus sit, non significatur; sed eum ad libros meteorol. pertinere suspicor. Num ad hunc *Alexandrum*, et ad opusc. de

*) In libro tamen Arist. quarto de Organo s. de physica auscultatione reperiri sectionem *de tempore* ab Alexandro expositam et ab *Abu Ahmad Ben Karnib* arabice versam esse, cognoscitur ex arab. philos. historia ap. Casir. l. c. I. pag. 244.

commentariis ad libros de generatione et interitu. Venet. 1527. fol. [duo exemplaria cum notis mstis sunt in biblioth. Bodleiana. vid. catal. I. pag. 29.] *Latine* vertit *Alexander Piccolomineus*, Venet. 1540. 1543. 1573. 1561. fol. *Iohannes* item *Camotius*, Venet. 1556. fol. Aphrodisiensem auctorem agnoscere negat *G. Vossius* libro de sectis cap. 17. §. 17. et ante eum *Petrus Victorius* XXV. 22. varr. lect. *Andreas Schottus* in vita Aristotelis pag. 157. et *Franciscus Patricius* tom. I. discuss. peripatet. pag. 32. his vsus argumentis, quod lib. III. dubitationum et solutionum cap. 10 et 14. atque in Olympiodoro ad libros meteorologicos lib. I. prax. 3, 4. et lib. III. prax. 1, 34. quaedam ex Alexandri Aphrod. commentario citantur, quae in his non occurrunt: tum quod [¶] auctor huius commentarii y) praeceptorem suum laudat Sosigenem, qui Iulii Caesaris tempore clarus fuerit, adeoque non potuerit esse Aphrodisei praeceptor, sed Alexandri forte Aegaei, itidem peripatetici. De Sosigene inprimis res manifesta esset, ni forte fuerit aliquis peripateticus Sosigenes iunior z), et Sosigenem praeceptorem citat etiam *Alexander* ad Metaphysica pag. 239 et 325. Alexandri in meteorologica commentarios laudat praeter Olympiodorum et Philoponum *Nicephorus Chumnus* in epistola ad Theodorum Protouestiarium, quam edidit *Ioannes Boiuinus* notis ad Nicephori Gregorae hist. pag. 755. *Fabric.* *Buhle* V. C. l. cit. pag. 291. eorum sententiae adstipulatur, qui illum commentarium alii iuniori auctori adscribendum censuerunt. Argumentis vero, a Fabricio prolatis, addit, quod etiam *Io. Philoponus* in meteorol. comm. 17 et 39. quaest. de aetern. mundi adu. Proclum lib. III. cap. 10, 14. ea, quae in nostro commentario non reperiantur, ex Aphrodisiensis libro excerpsit. Huius igitur commentarius, qui quondam exstitit, est deperditus, nec idem est cum eo, qui sub eius nomine vulgo circumfertur, quem quidem Alexandro Aegaeo, Sosigenis discipulo, probabiliter adscribendum iudicat Buhle. *Harl.*

8. Περὶ μίξεως, *de mixtione* et temperatione corporum liber, quo Stoicorum praecipue sententiam de penetratione corporum et Deo mundi anima refellit. *Graece* editus ad calcem commentariorum Alexandri in libros meteorologicos, de quibus iam dixi, Venet. 1527. fol. apud Aldum; [Venet. 1534. cum notis mstis, in bibl. Bodleiana I. pag. 29.] *Latine* vero interprete *Angelo Caninio*, ad calcem quaestionum naturalium et librorum de anima, Venet. 1555. 1559. fol. apud Hieron. Scotum. Verterat et *Iacobus Schegkius*, Tubingae 1540. 8.

 apud

de tempore Censorinus de die nat. cap. 19. respexerit, dum scribit *Aphrodisium* prodidisse, annum naturalem habere dies CCCLXV. et partem diei octauam, equidem nescio, nec adfirmo. — In codd. MDCCCLXXX et MDCCCLXXXI. biblioth. *Paris.* est Alex. Aphrod. comment. in Arist. IV. libros de meteoris. — In bibl. *Coisliniana* in cod. CLXVI. fol. 349 sqq. *Alex. Aphrod.* et Olympiodori comment. in IV. libr. meteor. Aristot. — *Florentiae* in cod. medic. IX. plut. 87. *Alexandri Aphrod.* comment. in IV. libr. Aristot. de meteoris cum iis textus aristotelici locis, quorum fit explicatio teste *Bandin.* catal. codd. gr. III. col. 388 sq. *Harl.*

y) Alex. ad lib. III. meteorolog. pag. 116. edit. Aldin. Ἀλλ' ὅτι μὲν αἱ τοιαῦται δόξαι περὶ τῆς ἅλω ψευδεῖς, ἱκανῶς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Σωσιγένης ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ τῆς ὄψεως ἔδειξεν. *Philoponus* libro II. ad lib. I. priorum Analyt. p. 33. b. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ φιλοσόφου ἐξηγητὴς ἔν τινι μονοβίβλῳ καὶ τὸν αὐτοῦ διδάσκαλον Σωσιγένην ταύτης αἴτιον τῆς δόξης, ὡς ὅτι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον συνάγει ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης.

z) Quod etiam statuit *Pag. Gaudentius* libr. de philos. rom. Add. cap. 18. *Heum.*

apud Morhardum. Si Gesnerum audimus, in Vaticana bibl. exstat etiam Aphrodisei liber περὶ κράσεως καὶ αὐξήσεως, ab illo περὶ μίξεως diuersus, ac nondum editus. [In cod. *Paris.* MDCCCXLVIII. et in cod. MMDXL. in quo quidem (vt in cod. Vatic.) inscribitur περὶ κράσεως καὶ αὐξήσεως. Sed auctor catal. pag. 518. testatur, esse omnino eundem, cuius titulus sit περὶ μίξεως. Atque in cod. bibl. *Taurinensis* XCIV. fol. 43. inscribitur Ἀλεξ. Ἀφροδ. περὶ κράσεως καὶ μίξεως. vid. catal. codd. gr. illius bibl. pag. 184. *Tomasinus* in bibl. *Patauinis* msstis pag. 127. memorat suum codicem, cum aliis post mortem bibliothecae S. Mariae in Vantio Patauii, vi legati illatum his verbis: „*Alexandri Aphrodisaei* de mixtione versio latina, ceteris vulgaribus magis propria et elegantior, cuius Gabrielem, Patauinum medicum cl. esse auctorem, monstrat stilus." *Harl.*] — Conferenda etiam, quae ad librum IV. meteorolog. et de sensu pag. 104 b. sq. et in quaestionum ac solut. lib. III. cap. 14. Alexander disputat.

9. Περὶ ψυχῆς, *libri duo de anima*, non liber primus et secundus eiusdem operis, sed, vt legenti adparebit, duo diuersi libri eiusdem argumenti, nisi quod libro posteriori [aa]) dissertationes [*] luculentae de aliis etiam rebus variis adnectuntur, vt de natura quatuor elementorum, de visu et luce [bb]), quid sit secundum Aristotelem, quod tamquam bonum maxime homo adpetat ac desideret: de indissolubili nexu ac vinculo virtutum, de iure naturae, ὅτι φύσει τὸ δίκαιον, et dissertatio [cc]), quae argumentis duodequadraginta contra Stoicos probat virtutem non sufficere ad beatitatem. Item quod femina a mari specie non differat: et denique de libero arbitrio, fortuna, et fato ex Aristotelis sententia, eamdem fere in sententiam, vt peculiari libro, quem hac de re ab Aphrodiseo editum, paullo ante monui. Nescio, scripseritne etiam Aphrodiseus distinctum ab his ὑπόμνημα siue commentarium in libros

aa) Ex hoc libro secundo, (maxime p. 144 sq. edit. graecae) petitum breue scriptum latine sub titulo: *Alexandri Aphrodisei de intellectu*, occurrens in opere septisegmentato, quod *Alexander Achillinus* edidit [cum vers. lat. *Aristotelis* de secretis secretorum etc. Venetiis sine a. nota. fol. vid. *Fossi* catal. bibl. Magliabecch. I. p. 206.] — Bononiae 1501. 1516. fol. et praeter libellum istum, (ex arabico, vt videtur, versum et Parisiis etiam a. 1520. 8. excusum, in quo *Isaac* quidem citatur,) complectitur Aristoteli tributum secretum secretorum, 2. de signis tempestatum, 3. de muneribus, Auerrois de animae beatitudine, Alexandrum de mirabilibus Indiae et Alexandrum Achillinum de vniuersalibus. [In bibl. *Bodlei.* inter codd. Digbaei latinos est in cod. MDCCCXVIII. *Alexander de intellectu*, sec. sententias Aristotelis, de graeco translatus per *Isaacum filium Ioannitii:* catal. pag. 87. *Harl.*] Ceterum Alexandri Aphrodisiensis scripta Arabibus etiam non ignota fuisse, vel ex Auerroe patet. *Fabric.* *Casirus* in bibl. arabico-hisp. vol. I. pag. 243 sq. ex arabica philosophor. biblioth. recenset Alexandri Aphrod. scripta, horumque versiones syriacas et arabicas, nec non interpretum nomina: quae omnia hic repetere longum est et molestum. pag. 306. Alexandro, scribit, accenseri commentarios in illos Aristot. libros. adde infra nr. 16. de deperditis libris. *Harl.*

bb) Videtur hanc diss. respicere *Alexander* 3. Meteorolog. pag. 115. ἐδείχθη ἐν τοῖς περὶ τῶ, πῶς ὁρῶμεν.

cc) Hanc Fridericus Sylburgius Francof. 1584. 4. in luculenta sua operum Aristotelis editione ad calcem Ethicorum magnorum et Eudemiorum graece edidit tamquam peculiare scriptum hoc titulo: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως, ὅτι οὐκ αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν. Subiecta etiam Aristotelis et Xenophontis ethicis, politicis et oeconomicis, graece excusis Basileae apud Ioannem Walderum sine temporis nota. in 8. Ceterum tota illa disputatio parum afuit a logomachia, vt patet ex his *Senecae* epist IX. *Se contentus est sapiens ad beate viuendum, non ad viuendum.*

libros Aristotelis de anima, quem citat libro I. dubitationum et solution. cap. 11. vbi aliquid ex libro primo philosophi περὶ ψυχῆς adferens addit: ὡς εἴρηταί μοι ἐν τῷ εἰς ἐκεῖνο ὑπομνήματι [dd]). Etiam in librum VI. metaphysicor. pag. 223. *Principia geometriae astronomiae principiis exactiora sunt, quamquam huius subiectum geometriae materiae longe praefertur, vt dictum est a nobis in libro de anima.* [— In cod. *Augustano Vindel.* (Reiseri catal. pag. 70.) Apospasmation ex libro Alex. Aphrod. de mente, secundum Aristotelem. — *Oxon.* in collegio S. Mariae Magdal. cod. lat. MMCCXXI. Alexandri summa de anima tribus libris. — In bibl. caesar. *Vindobon.* XLII. nr. 6. (*Lambec.* comment. VII. col. 175.) Mathusalae, monachi S. montis Sinai, excerpta quaedam de fato ex Alexandri Aphrod. libro II. de anima. In eodem codice nr. 7. Themistii paraphrasi adscripta sunt in margine Alexandri Aphrod. scholia, ex libris eius duobus de anima a Mathusala monacho excerpta. *Harl.*] — Duo illi, quos dixi, libri, lecti etiam Auerrhoi, *graece* prodierunt ad calcem operum Themistii, subiuncto libro Alexandri de fato, Venetiis, editore Victore Trincauello, 1534. fol. ex officina Aldi. Librum primum *latine* interpretatus est *Hieronymus Donatus*, patricius Venetus [ee]), Venet. 1502. 1514. fol. et 1538. 8. Basil. 1535. 8. atque Parisiis ad calcem Themistii 1528. fol. Alterum librum vertit *Angelus Caninius*, Anglariensis, cuius interpretatio cum priore libro, per Donatum verso, prodiit latine ad calcem quaestionum naturalium Venet. 1555. 1559. fol. apud Hieronymum Scotum, addito libro Alexandri de mixtione. [P]

10. Φυσικῶν σχολίων ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλία δ'. *Physicorum scholiorum per dubitationes, et solutiones* ad varia Aristotelis loca *libri quatuor.* Politianus *quaestiones naturales* vocat: de his enim, non de problematibus intelligenda haec eius verba capite 1. Miscell. *Quod et Alexander Aphrodisieus peripateticorum omnium etiam ab Auerrhoe laudatissimus, in egregiis subtilibus illis naturalium quaestionum libris ostendit, quos a se lectos diuus Hieronymus gloriatur.* S. Hieronymi verba sunt I. in Rufin. *Reuolue Aristotelem et Alexandrum Aristotelis volumina differentem, et, quonta ambiguorum sit copia, eorum lectione cognosces.* Quamquam in his ambiguorum est mentio, tamen commentarios potius ceteros Alexandri in Aristotelem, quam illos quaestionum libros innuere his verbis Hieronymus videtur, quibus non raro Alexander de breuitate, obscuritate et ambiguitate verborum Aristotelis conqueritur. — [*Neapoli* in bibl. Augustinens. S. Ioan. ad Carbonar. cod. IV. a. 1523. scriptus: Alex. Aphrod. Φυσικῶν σχολίων ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλία γ'. Eiusdem σχολίων ἠθικῶν ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλίον δ'. — In bibl. publica *Paris.* cod. MCCLXVIII et MDCXXX. nr. 82. *Alex.* dubia et illorum solutiones. — In biblioth. *Vindobon.* cod. XLV. (*Lambec.* VII. col. 184 sq.) 1) Alex. Aphrod. difficilium physicarum s. naturalium quaestionum et solutionum

Oooo 3 libri III.

dd) Hic Alex. comm. in Aristotelis libros de anima, diuersus ab Alex. libris de anima, temporis iniuria nobis est ereptus. *Harl.*

ee) Oxon. 1481. fol. (Buble pag. 291. sed alius Alex. esse videtur; nam in *Maitt.* A. T. IV. p. 777. citatur Alex. *Alensis* comm. in Arist. libros III. de anima et in adpendice siue tom. V. part. II. p. 564. *Expositio venerabilis Alexandri super tres libros de anima; per Theodoricum Rood de Colonia in alma vniuers. Oxon.* 1488. Forsan est *Alexander monachus*, de quo vid. *Caue* scriptor. eccles. hist. litter. tom. II. diss. I. pag. 5. edit. Basil. sed penes alios, qui edit. illam Oxon. conferre possint, iudicium esto. In *Panzer* A. T. II. pag. 244. citatur *Alexander de Alexandria* etc.) Brixiae 1495. 4. vid. *Maittair*, A. T. IV. pag. 594. *Audiffred.* spec. editt ital. saec. XV. p. 169. *Panzer* A. T. I. p. 254. *Foss.* catal. pag. 66. *Harl.*

libri III. 2) eiusdem difficilium ethicarum f. moralium quaestionum et solutionum liber. Vtriusque opusculi titulus est et principium Ἀλεξ. Ἀφροδισιέως σχολιῶν etc. atque Lambec. ad prius notat, pro σκολιῶν perperam ibi legi σχολιῶν et σχολικῶν. — In cod. *Barocciano* Oxon. CXXXI. (catal. I. p. 14.) *Alex.* quaestiones nonnullae et solutiones. Διὰ τί τῶν ἀλόγων ζώων. Ita quoque incipit cod. *Vindobon.* Ἀλεξάνδρου Ἀφροδ. ἀπορίαι καὶ λύσεις. Διατί τῶν ἀλόγων ζώων ἡ κόπρος ἧττον δυσώδης ἐξέρχεται. Sed Lambec. (VI. col. 200.) citat *Alex. problemata quaedam physico-medica.* — In cod. *Thomae Gale* (catal. II. pag. 189. cod. MMMMMDCCCCXCV.) Alexander de naturis rerum: nisi sit opusculum nr. II. a Fabricio recensitum. *Cantabrigiae* tamen in bibl. publ. cod. MMCCLXXXVIII. Alex. de naturis rerum libri quinque. — In cod. *Matrit.* LXXXIV. *Iriarte* reperisse sibi videbatur Alexandri Aphrod. problemata quaedam physica, quae quum in problematis Alexandri a Sylburgio editis non inueniret, vt adhuc inedita in catal. codd. gr. bibl. Matrit. pag. 327. typis vulgauit; sed cl. *Buhle* l. c. pag. 289. monuit, perperam id factum esse, et ea referenda ad physicorum scholiorum, dubitationum et solutionum libros. vid. supra in vol. III. p. 253. not. *Harl.*]

Quatuor isti libri quaestionum graece primum editi sunt ab *Victore Trincauello*, Venet. 1536. fol. atque additus liber de fato, de quo iam supra dixi. Latine vertit [adhibitis msstis codd. graecis, quorum ope multa sunt emendatiora reddita,] *Hieronymus Bagolinus*, Veronensis, cum filio, *Iohanne Baptista*, inscripsitque quaestiones naturales et morales. Venet. 1541. 1549. 1555. 1559. 1563. fol. adiuncto vel libro de fato, vel duobus de anima libris. Exstat et latina interpretatio *Gentiani Herueti* Basil. 1548. 8. apud Io. Oporinum. *Quaestiones Alexandri Aphrodisei naturales, de anima, morales: siue difficilium dubitationum et solutionum libri IV. nunc primum in lucem editi.* Quod additur tunc primum in lucem editos, nisi de Herueti versione intelligas, id refellunt, quae diximus. [*Alex.* super nonnullis physicis quaestionibus solutionum liber, et *Plutarchi* amatoriae narrationes, latine; Angelo Politiano interprete, Basil. apud Cratandr. 1520. 4. vid. *Maittaire* A. T. II. p. 596.] — Graeca parum vel accurate vel nitide excusa sunt, vnde Io. Baptista Bagolinus in epistola ad Vincentium Modium: *Alexander, optime nosti, quam corruptus graece circumferretur, admirabilis auctor in philosophia, miserabilem in modum mendosus. Sed, vt scis, veteribus adhibitis manuscriptis exemplaribus, graecis multo melioribus, locis collatis vel in Alexandro ipso, vel Themistio, Iohanne grammatico, Simplicio, Aristotele plurimum, mea summa industria, doctis consulendis, et te, inprimis, Vincenti, effeci, vt plurimis in locis antea obscurum nunc clarum fecerim Alexandrum, quantum eius propria breuitas, obscura et concisa quaedam oratio hactenus a me fieri dilucidior potuit.* [Hinc illa versio futuro graeci textus editori valde commendanda est.]

II. Ἰατρικῶν καὶ Φυσικῶν προβλημάτων βιβλία β'. *Problematum medicorum et naturalium libri duo,* lectu digni, sed qui alium, vt videtur [?] Alexandrum, quam Aphrodisiensem nostrum, auctorem habent. Medicorum et philosophorum sententias subinde consulit, vt lib. I. problem. 99 et 141. ipseque auctor medicus videtur, tum propter medicae artis elogium, quod libro secundo praemittitur, tum quod lib. II. problem. 11. vt medicus ait, προσφέρομεν τὰ βοηθήματα, et praeter ea totum opus virum indicat, medicae artis peritiorem: praeterea et libros suos allegoriarum in confictas de diis narrationes laudat lib. I. problem. 87. Itaque Theodorus Gaza, qui iussu Nicolai V. pontificis primus illa latine vertit,

tit, *Alexandri*, inquit, *illius haec viri foecunda sapientia praediti et veri atque germani opinionum Aristotelis speculatoris, nullo pacto equidem credere possum. Nam et doctrina auctoris illius cum in plerisque aliis, tum in iis, quae de animo* [ff]) *isthaec disserunt problemata, omnino desiderantur, et ab elocutione illius adeo longe haec dissonant, vt facile quisque lectione veterum litterarum graecarum exercitatus intelligere possit, non id opus ad Alexandrum Aphrodiseum, sed ad aliquem multo recentiorem auctorem referri oportere.* Non defuere igitur, qui auctorem esse suspicarentur *Alexandrum Trallianum*, medicum, Iustiniani imp. aetate clarum, de cuius scriptis infra lib. VI. dicendi locus dabitur. Ita visum verisimile *Hieronymo Mercuriali* lib. I. cap. 11 et 22. var. lect. et lib. I. artis gymnasticae cap. 11. atque *Thomae Gatackero* pag. 424. aduersar. et ad M. Antoninum pag. 34. [gg]) Fuere et alii Alexandri medici, vt Laodicensis ille Asclepiadeus, cognomento Philalethes, de quo dixi lib. III. cap. 8. §. vlt. Alexander idem medicus, Luciani aequalis, qui eius meminit lib. de morte Peregrini pag. 305. Theophylactus Simocatta in extremo suorum problematum, inter ἀπορ ιῶν φυσικῶν scriptores etiam Alexandrum laudat.

[*Codices MSSt.* quantum equidem scio, hi fere adhuc exstant. In cod. paullo ante memor. Matrit. (*Iriart.* catal. pag. 327.) sunt quoque Alex. Aphrod. problemata physica. adde supra in vol. III. pag. 253 sq. — *Venetiis*, Alex. problem. (*Montfauc.* diar. ital. p. 64.) — *Paris.* in biblioth. publ. in codd. MDCCCLXXXIII. MDCCCLXXXIV. libri V. in cod. MDCCCXCIII. libr. II. — in cod. MDCCCCXCVI. ex libro *problematum* (forsan, scholiorum,) *ethicorum* est scholion de fato. (vide supra ad nr. 1.) — cod. MMXLVII. Excerpta ex problematum libro. — cod. MMXLVIII. problematum medicorum et natural. libri duo. — cod. MMCCXXX. anonymi problemata physica et medica; item Alex. Aphr. problemata similia. — codd. MMCCCLXXXI et MMMXLIV. problemata physica. — *Neapoli* in bibl. regia, cod. CLXXV. problemata. — *Florentiae* in bibl. Laurent. medic. cod. XIII. plut. 75. problemata in libros duo diuisa, quorum prior 149. posterior 171. continet problemata. (*Bandin.* catal. codd. gr. III. col. 161.) — *Oxonii* in biblioth. publ. inter codd. Ashmolii in cod. sunt mathematica *Alexandri*, (alius, credo,) *summi astrologi.* — *Heidelbergae* quondam duo codd. vid. Sylburg. catal. nr. 199 et 237. — *Vindobonae* in bibl. caesarea, cod. III. (*Lambec.* VI. col. 200. et conf. ad nr. anteced.) Alex. problemata quaedam physico-medica. Quae in msstis *problemata ethica* dicuntur, ea ad opusc. nr. 10. memorata, pertinuisse, et pars illius, interdum seorsum descripta, esse videtur. vid. notit. codd. ad nr. 1 et 10. *Harl.*]

Prodierunt *graece* problemata Alexandri [in edit. Aristot. opp. Aldina, tom. III. aliis, IV. Venet. 1497. etc. vid. Serie dell' ediz. Aldine, pag 5 sq. *Bandin.* catal. codd. gr. medic. III. col. 282. supra in vol. III. pag. 316. — it. in edit. Aldina opp. Aristot. a. 1551. etc. 8. vid. supra vol. III. pag. 319. *Harl.*] a *Friderico Sylburgio* recensita et castigata in praeclara, quam adornauit, Aristotelis editione, Francof. apud Wechel. 1585. 4. adiunctis Aristotelis et

ff) Confer, quae dixi supra §. 1. huius capitis.

gg) Nec non cl. *Kurt Sprengel* in histor. medicinae, (germanice scripta,) tom. II. pag. 219 sq. quem vide. *Harl.*

et Caſſii problematis, de quibus dixi lib. III. cap. 5. §. 25 et 38. Teſtatur Sylburgius, ſe praeter editionem Venetam Camotii, atque Pariſienſem Conradi Neobarii, minore forma Iacobi Tuſſani auſpiciis a. 1541. [a. 1540. apud Maitt. A. T. III. pag. 313] publicatam, vſum eſſe libro amici, in quo plurimorum locorum correctiones, quaedam hiantia et mutila e vetere italicae [?] cuiusdam biblioth. codice expleta erant et interpolata. [*Alex. Aphrod.* problemata medica et phyſica, graece ac lat. per *Ioan. Dauionum.* Pariſ. 1541. 8. vid. catal. bibl. Leidenſis pag. 155.] — In *latina* verſione *Theodori Gazae*, praefatio libri ſecundi, et vnum hinc inde alterumque problema vel alio ordine ponitur vel omittitur, viciſſim liber ſecundus longe pluribus problematis eſt auctior, nam cum graeca editio libro priore CLII. poſteriore LXXVI. abſoluatur, in Gazae verſione liber primus habet problemata CXLVII. ſecundus CXXX. in quibus omnia quae poſt ſeptuageſimum ſecundum ſequuntur in Graeco deſiderantur. Saepius excuſa eſt *Gazae* verſio cum problematis Ariſtotelis ab eodem translatis, vt [ſ. l. et anno. vid. ſupra, vol. III. pag. 308.] Venetiis 1501. 1524. 1552. fol. Pariſiis, 1524. et cum copioſo indice Baſil. apud Andream Cratandrum, 1537. fol. Etiam in editionibus operum Ariſtotelis latinis, quae Auerrois commentarios iunctos habent, vt Venet. 1560. 8. tomo nono. Poſt Gazam vertit *Georgius Valla* hh), Placentinus, cuius verſio lucem vidit Venet. 1488. [1501. tum 1505. fol. adnexa Petri Aponenſis commentar. in problemata Ariſtotelis. *Heum.*] 1519. fol. [vid. ſupra in vol. III. pag. 313 et 315.] Librum priorem etiam *Angelus Politianus*, cuius interpretationem poſt eius fata inuentam in lucem Petrus Crinitus edidit et Iohanni Franciſco Pico Mirandulano principi dicauit, inter Politiani opera Florent. 1497. fol. [ibid. 1499. fol. vid. *Bure* Bibl. inſtruct. B. L. tom. II. p. 271 ſq.] recuſa Venet. 1498. fol. [de qua rara edit. vid. *Freytag.* adpar. litt. I. pag. 666 ſqq. Baſil. 1553.] et Lugd. apud Gryphium 1537. 8. [ſeparatim Pariſ. 1541. 8. 1552. 12. — cum Ariſtotelis problem. Lugduni 1561. 12. apud Theobald. Paganum. Pariſ. 1558 12. vid. *Freytag.* adpar. litt. III. pag. 134 ſqq. et plures editt. etiam antiquiores, ſupra in vol. III. pag. 354 ſqq. recenſui. Iis adde edit. Francofurt. 1580. 8. Pariſ. 1534. fol. Lugd. 1573. 12. *Harl.*] etc. Haec verſio problemata CLI. et alio ſubinde, quam ceterae editiones ordine, atque in illis duo vel tria etiam poſterioris libri exhibet. Ab his omnibus differt *Georgii Merulae* interpretatio, qui non in duos libros, ſed in ſectiones quinque diuiſit, quarum ſecundam inſcribit medicinalium et naturalium ambiguitatum, tertiam de quadrupedibus, ceteras reliquit ἀνεπιγράφους: problemata plura etiam numero, nimirum CCCL. exhibet, adſperſis paſſim ſcholiis et teſtimoniis aliorum auctorum. Pariſ. 1520. fol. cum Petri de Apono commentariis in Ariſtotelis problemata. *Fabric.* Gallice verſa cum Ariſtotelis problem. Lugd. 1587. 12. vid. *Freytagii* adpar. litter. III. pag. 137. Fabric. in vol. XIII. pag. 51. vbi in elencho medicorum vett. mentionem quoque fecit Alexandri Aphrodiſei, addit, Petrum de Abano in conciliatore ſuo, quem a. Chr. 1303. ſcripſit, differentia quinta teſtari, ſe Alexandri medici problemata latine vertiſſe. *Harl.*]

12. *Libellus de febribus* ad Apollonium, medicum, eiusdem vt videtur, cuius problemata ſunt auctoris. Graece exſtat MS. in bibliotheca caeſarea, teſte Lambecio, [in comment. VI.

hh) Georgius ille Valla in epiſtola dedicatoria de auctore huius libri plane nullam profert dubitationem. *Heum.* Conf. *Foſſii* catal. codd. ſaec. XV. in bibl. Magliab. I. pag. 63 ſqq. *Harl.*

ment. VI. col. 232 ſq.] hac inſcriptione: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ἰατροῦ περὶ πυρετῶν, πρὸς Ἀπολλώνιον. Incipit: ᾔτησας ἡμᾶς, Ἀσκληπιαδῶν ἄριστε Ἀπολλώνιε, περὶ πυρετῶν σοι τοσαῦτα διὰ γραφῆς παραδοῦναι, ὅσα σχεδὸν παρ' ἡμῖν φοιτῶντι διὰ γλώττης παρεδηλώσαμεν, ἵν' ὥσπερ etc. [ii]) Hactenus *latine* tantum prodiit *Georgio Valla* interprete, primum quidem in volumine, excuſ. Venetiis a. 1489. fol. [kk]) et non vsque quaque obuio, quo haec ſcripta veterum [P] ex Vallae verſione exhibentur: *Nicephori* Blemmidae *Logica*. *Euclidis lib. XIV. elementorum*, *Hypſiclis Anaphoricus*, *Nicephorus de Aſtrolabio*, *Ariſtarchi de magnitudinibus et diſtantia ſolis et lunae*. *Timaeus de Mundo*. *Cleonidae* (haec eſt, quam ad Euclidem alii referunt,) *muſica*. *Euſebius de theologicis ambiguitatibus*. *Cleomedes*. *Athenagoras de reſurrectione*. *Ariſtotelis de coelo*, *magna moralia*, *poetica*: *Rhazis de peſte*. *Galenus de inaequali diſtemperantia*, *de bono corporis habitu*, *de confirmatione corporis humani*, *de praeſagitura*, *de praeſagio*, *de ſuccidaneis*. *Alexander Aphrodiſeus de cauſis febrium*. *Pſellus de victu humano*. In ſyntagmate quidem ſcriptorum veterum graecorum, arabum et latinorum de febribus libellus, Venet. 1576. fol. quod miror, omiſſus eſt iſte Alexandri de febribus in capita vndecim diſtributus, et naturam, genera, differentias et cauſas febrium ſuccincte perſequens: at lucem vidit etiam Geneuae, ſiue Coloniae Allobrogum 1612. et ſeparatim Baſil. 1542. 8. apud Robertum Winter, atque in Symphoriani Campegii libro poſteriore de claris medicinae ſcriptoribus [ſine a. et l. in catal. Bünau. tom. I. pag. 190.] Lugd. 1506. 8. [ll]) Fallit doctiſſimus *Tiraquellus*, qui capite XXXI. de nobilitate pag. 298. Alexandri Aphrodiſei *libros de febribus* hodie habere nos adfirmat. *In catalogo cuiusdam bibliopolii*, inquit Gesnerus, *Alexandri Aphrodiſei* practica *nominatur, quod nomen ipſius libro de febribus ab imperito aliquo impoſitum ſuſpicor, cum et alii quidam barbari ſcriptores ſua ſcripta de febribus practicas appellent. Hoc autem Aphrodiſei opus non actum curandi febres, ſed earum naturae ſpeculationem continet.*

13. Idem praeclarus vir, *Conradus Gesnerus* in partitionibus rhetoricis titulo II. Aphrodiſeo tribuit commentarium ſiue ſcholia graeca in libros tres rhetorices Ariſtotelis, quae initio mutila ſine auctoris nomine prodierint graece Pariſ. per Conradum Neoburium 1538. minoris folii forma. Sed longe iuniorem illa et Chriſtianum auctorem agnoſcunt, vt notare me memini ſupra lib. III. cap. 5. §. 6. [vol. III. pag. 221.] Quamquam Aphrodiſeum etiam in libros Ariſtotelis rhetoricos ſcripſiſſe inficiari nolim [mm]): arabicam enim commentarii Alexandri in rhetorica verſionem, ab Iſaaco ben Homin concinnatam, memorat *Herbelotus*

ii) Illi conuenit cod. *Florent*. bibl. Medic. XIV. plut. 75. apud *Bandin*. catal. codd. gr. III. col. 161. *Harl.*

kk) In *Fabricii* B. L. med. et infimae aetatis, tom. VI. edit. Manſi citatur illa collectio Venet. per Anton. de Strata, 1488. et recuſa ibid. per Simonem Papienſem, dictum Beuilaquam, 1498. fol. add. *Foſſii* catal. bibl. Magliab. I. pag. 68. *Harl.*

ll) In *Halleri* bibl. medicinae practicae tom. I. pag. 227 citantur editt. lat. ex interpretat. *Vallae*, Venetiis, 1498. fol. et Lion 1516. 8. cum *Symphoriano* de claris medicinae ſcriptoribus, Geneuae 1612. 8. — In bibl. *Bodleiana*, (catal. illius bibl. tom. I. pag. 29.) citatur edit. lat. in calce operum *Iac. Fontani*, p. 271. Colon. Allobrog. 1612. 4. *Harl.*

mm) In cod. *Matrit*. LVIII. (*Iriart*. catal. codd. gr. p. 196.) eſt excerptum ex Alex. Aphrod. quod ad comm. rhetoricorum pertinere videtur: τί διαφέρει ἡ ῥητορικὴ τῆς διαλεκτικῆς, *quo differat rhetorica a dialectica*, et incipit: Ἀλέξανδρος ὁ ἀφροδισιεὺς ταύτῃ διαφέρειν φησὶ τὴν διαλεκτικὴν τῆς ῥητορικῆς. *Harl.*

tus bibl. oriental. pag. 970. *Fabric.* Secundum auctorem *arabicas philosophorum bibl.* in *Casiri* bibl. arab. hispan. pag. 243. scripsit Alexander Aphrod. librum *de rhetorica*, et commentatus est in eum *Alkendus*, arabice autem fecisse fertur *Isaacus* aut *Abrahamus Ben Abdalla:* commentariis quoque illustrauit *Abu Nasser Alpharabius:* qui liber charactere vetusto, *Ahmedi Ebn Althaieb Alsarkhasi* manu exaratus, centum circiter foliis constans dicitur. *Harl.*

Libros duos de figuris sensus et dictionis inter scripta Aphrodisei idem Gesnerus male refert, quum sint Alexandri rhetoris, Numenii [?] F. vt ex Iulio Rufiniano pulchre obseruauit Laurentius Normannus, Vpsaliae suae nuper decus. Dixi de illis infra in rhetoribus. . Alexandrum Aphrodiseum scriptoribus musices practicae ac speculatiuae accenset Possevinus XV. 6. bibl. selectae, sed nihil eius exstat hoc argumento, quod sciam.

III. *Scripta Alexandri Aphrodisei deperdita, vel quae inedita adhuc delitescere feruntur.*

Ineditis praefixus Asteriscus.

1. *Commentarius in Aristotelis κατηγορίας.* Meminit *Simplicius* in Categ. et in I. de coelo pag. 38. b. edit. graecae. et *Alexander* ipse in Topic. VII. pag. 225. atque in elenchos sophist. pag. 13. b. et 58. *Fabric.* Exstitisse eum, ex eo patet, quod (in *Casiri* bibl. mem. I. pag. 304.) auctor arabicae philosoph. biblioth. tradit, *Abu Zachariam categoriarum* Aristot. librum cum *Aphrodisiensis* commentariis in arabicum vertisse, eamque versionem trecenta circiter folia complecti. Idem auctor pag. 305. prodit, Aphrodisiensem in *syllogismum categoricum* duplicem edidisse commentarium, alterum altero perfectiorem: sed ille comm. in analytica priora fuisse videtur. *Harl.*

2. *In librum περὶ ἑρμηνείας.* Alexander[1] in Metaphys. pag. 319. *in libri de enunciatione lectione secunda declaratur.* Mentio et pag. 14. in elenchos sophist. et in *Leonis Magenteni* comm. in Aristot. περὶ ἑρμην. atque apud *Boethium* passim in suis ad eumdem Aristotelis librum commentariis: inter alia pag. 291. *Aspasius quoque et Alexander sicut in alios Aristotelis libros, in hunc quoque commentarios ediderunt. Fabric.* Alexandri Aphrod. commentarium iam tempore auctoris arabicae philosophorum bibliothecae intercidisse, cognoscimus ex *Casir.* l. cit. I. pag. 305. *Harl.*

3. *In librum secundum Analyticorum priorum.* Alexander ipse in sophisticos elenchos p. 16. b. et clarissime p. 20. *Iohannes Philoponus* in II. analytic. prior. p. 94. b. p. 108. b.

4. * *In libros analyticorum posteriorum.* Alexander ipse sub init. commentarii in sophisticos elenchos: *ἤδη φθάσαντες εἴπομεν ἐν οἷς τε περὶ τοῦ ἁπλῶς συλλογισμοῦ διελέγετο ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτικὴν ἀπεδίδου μέθοδον.* Et pag. 31. b. *ὡς ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ δέδεικται.* Meminit et *Philoponus* III. 3. contra Proclum de Mundi aeternitate. Exstant graece in bibl. Vaticana teste Gesnero et *arabice* adhuc superesse notat *Hottingerus* pag. 253. analect. historico theolog. [sed confer *Casiri* bibl. mem. I. pag. 305.] Etiam commentarium Alexandri in librum secundum posteriorum analyticorum vna cum Eustratio et Auonymo in eumdem librum latine editum esse, scribit Hendreichius in pandectis Brandenburgicis. Sed scribit praeter rem.

Hos

Hos Alexandri commentarios, (nescio, num omnes,) latine vertisse se testatus est *S. Hieronymus* epistola XXXII. ad Domnionem, [P] cuius verba adfert etiam Rufinus contra Hieronymum disputans: *Frustra ergo Alexandri verti commentarios, nequidquam me doctus magister per εἰσαγωγὴν duxit in logicam.* Idem Rufinus: *Sic tibi Alexandri tui commentarii profuere, sic Porphyrii εἰσαγωγή?*

5. * *In libros physicae acroaseos.* Alexander in sophisticos elench. pag. 51. b. καὶ ὅσα ἄλλα αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ζ΄. τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως εἴρηκεν, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ἐξηγούμενοι τεθεωρήκαμεν. et pag. 56. καὶ ἐν τοῖς τὰ Φυσικὰ ἡμετέροις εἰρήκαμεν θεωρήμασιν. Ad eadem remittit lectorem in lib. V. metaphys. pag. 165. et in lib. XI. pag. 364. 389. et ad IV. meteorolog. pag. 128. b. ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκροάσει ἐδέχθη. Ceterum accenseo hos in physica commentarios libris Alexandri deperditis, licet graece illa in, nescio qua, Veneta bibliotheca superesse scripserit Gesnerus; arabice *Hottingerus* p. 254. analector. *Fabric.* de syriacis et arabicis version. vid. *Casiri* bibl. mer[P]. I. pag. 243 sq. *Harl.*

6 et 7. *In libros Aristotelis de anima, et rhetoricos.* Vide supra in recensione editorum Aphrodisei scriptorum, nr. 9 et 13. *Fabric.* Apud *Casir.* l. c. I. pag. 243. Alex. scripsit quoque *de poetica* libr. I. quem in arabicam linguam transtulit *Abu Baschar Matthaeus* et *Iahia Ben Adi: Alkendaeus* vero in epitomen contraxit. *Harl.*

8. * Ὑπόμνημα *in libros de generatione et corruptione.* Meminit Alexander ipse libro II. dubitationum et solutionum cap. 22. et arabice exstare *Hottingerus* loco laudato auctor est. *Fabric.* Syriace reddidit *Honainus;* arabice *Isaac* et *Abu Othman Damascenus.* Plura vid. apud *Casir.* l. c. I. pag. 244 sq. *Harl.*

9. * *In libros de coelo.* Etiam in hos scripsisse Aphrodiseum vel e Simplicio satis constat. Et meminit *Philoponus* VI. 27. aduersus Proclum. Atque *Alexander* ipse in I. Meteorolog. pag. 76. et in XII. Metaphys. pag. 391. Sed et arabice exstare *Hottingerus* loco iam memorato scripsit. [adde *Casir.* l. c. I. pag. 244.]

10. Μονόβιβλος, cuius meminit *Philoponus* in I. Analytic. prior. loco, quem adduxi paullo ante in nota ad catalogum editorum Alexandri scriptorum, nr. 7.

11. * *Disputatio de virtutibus*, ἐπιδρομὴ πόθεν ἡ τῶν ἀρετῶν εὕρεσις καὶ σύστασις. Exstat *Lambecio* teste manu exarata graece in codice caesareo philosophico CCCXI. et paginas viginti duas circiter in quarto implens, incipit: ἐπεὶ ἡ εὐδαιμονία τοῖς ἀνθρώποις σκοπὸς, καὶ δεῖ πάντα πράττειν, ὅπως ταύτην κτησαίμεθα, ὡς τέλος τε καὶ μέγιστον τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, ἀδύνατον δὲ etc. *Fabric.* Apud Nesselium part. IV. est cod. CCCXI. sed in *Lambecii* comment. VII. col. 231. nr. V. numeratur cod. LXVI. et occupat folia tria et viginti, notante Kollario. Incipit vero: ἐπιδρομὴ, πόθεν ἡ τῶν ἀρετῶν εὕρεσις καὶ σύστασις. ἐπεὶ ἡ εὐδαιμονία etc. definit autem: Τέλος τῶν περὶ ἀρετῶν Κεφαλαίων Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀφροδισιέως. *Harl.*

12. Πρὸς Ζηνόβιον τὸν Ἐπικούρειον. *Aduersus Zenobium Epicureum. Simplicius* in physica Aristotelis pag. 113. b.

11. Περὶ δαιμόνων λόγος. *Liber de Daemonibus. Michael Ephesius* pag. 148. in Aristotelem de diuinatione per somnium: πῶς δὲ κινεῖται καὶ σχηματίζεται [P] (τὰ εἴδωλα)

εἴρηται

εἴρηται Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῷ περὶ δαιμόνων λόγῳ. Thomas Galeus notis ad Iamblichum de Myſteriis Aegypt. pag. 204. *Si exſtarent, quae Poſidonius fertur conſignaſſe litteris, de daemonibus et heroibus, aut quae περὶ δαιμόνων ſcripſit Alexander Aphrodiſeus, quem in eo argumento Michael Epheſius, vbi de diuinatione agit, nec non Camotius collaudant, certiora de his comperiremus.*

14. *De lapidum natura et viribus. Michael Pſellus* extremo libri de lapidibus, quum laudaſſet de hoc argumento Anaxagoram, Empedoclem et Democritum, *τῶν δὲ*, inquit, *οὐ πολὺ πρὸ ἡμῶν ὁ ἐκ τῆς Ἀφροδισίας Ἀλέξανδρος, ἄνθρωπος περὶ πάντων ἁπλῶς εἰπεῖν, καὶ τῶν ἀποῤῥήτων τῆς φύσεως προχειρότατος.*

15. *Libri allegoriarum in confictas de diis narrationes*, quorum ſecundus allegatur in Alexandri problemate LXXXVII. libri primi, *ὥσπερ μοι*, inquit, *δέδεικται κατὰ τὸ δεύτερον βιβλίον ἀλληγοριῶν τῶν εἰς Θεοὺς ἀναπλαττομένων πιθανῶν ἱςοριῶν.* Sed incertum eſt num problemata illa Alexandrum Aphrodiſeum habeant auctorem. Ex eodem opere petita ſunt quae de Pane, Endymione et Prometheo leguntur lib. I. problemate CXXXIV. tum, quae de Baccho lib. II. problem. LXXXIX. ex iis, quae ſola Gazae verſio nobis ſeruauit. Niſi diuerſus ſit auctor, poſſint etiam ex hoc opere petita videri, quae diſputat Alexander in XII. Metaphyſ. pag. 395. Aliud plane opus et alterius Alexandri eſt *Θαυμασίων συναγωγή*, de qua *Photius* cod. CLXXXIX. *Fabric.*

[16. De *theologia* ſeu *metaphyſica* lib. I. quem librum diuerſum fuiſſe ab Alexandri commentariis in libros XII. metaphyſicorum Ariſtot. ſupra ad nr. V. iam adnotauimus. Num illius aut alius opuſculi partes, aut peculiares fuerint libri, *de prouidentia* liber I. *de discrimine materiae a genere* lib. I. *de confutatione ſententiae eorum qui contendunt, nihil fieri ex non ente* lib. I. *de ente immobili et aeterno contra Galenum*, quos apud *Caſir.* l. c. I. pag. 243. auctor arabicae philoſophorum bibliothecae noſtro accenſeri prodit, et num reuera illi noſtrum habuerint parentem, pro certo edicere non audeo. Idem Arabs pag. 245. ſcribit, in librum *de aſtrorum influxu* exſtare etiam *Alexandri Aphrodiſei* commentarium. *Harl.*]

IV. *Index ſcriptorum, in vniuerſis quae edita exſtant Aphrodiſei ſcriptis laudatorum, per otium a me concinnatus.*

De anima vſus ſum editione graeca Venet. 1534. fol. In I. *analyticor.* latina Venet. 1542. fol. In *elenchos ſophiſticos* graeca Venet. 1520. fol. *De fato* allego ſectiones edit. graecolatinae Lond. 1658. 8. *De febribus* latine Venet. 1488. fol. *De intellectu*, itidem latine in opere ſeptiſegmentato, Bononiae 1516. fol. In *metaphyſica* edit. latina Pariſ. 1536. fol. In *meteorologica* graec. Venet. 1527. fol. *De mixtione*, graece ad calcem commentarii in meteorol. *Problemata* ex edit. graeca Frid. Sylburgii, et vbi haec deficit, latina verſione Theodori Gazae. *Quatuor quaeſtionum libri*, graece [?] Venet. 1536. fol. *De ſenſu et ſenſilibus*, graece, Venet. 1527. fol. *In topica*, graece, Venet. 1513.

Academici. *de anima* pag. 154.
Aelius. *Meteor.* pag. 118.
Aegyptii. *Meteor.* pag. 79. Aegyptiorum ſapientes. id. pag. 395.
Aeſchylus, Hippocratis, Chii, diſcipulus. *Meteor.* pag. 78. a. b. 79.

Aeſculapii

Aesculapii donum, ars medica laudatur *prooem. libri II. problem.*

Aesopi fabula de mari. *Meteor.* pag. 95.

'Ἀγαθὸς nomen proprium Olympionicae. *Sophist. Elench.* pag. 53.

Alcmaeon, Crotoniata. *Metaphys.* pag. 19.

Alexander sui ipsius meminit *Metaphys.* pag. 227. 239. 261. 267. 273. 274. 276. 308. 362. inprimis pag. 278. *Alexander gracilis*, *philosophus*, *albus*, *Aphrodisius.*

Anaxagoras, Clazomenius. *Metaphys.* pag. 12. 13. 14. 15. 16. 20. 21. 27. 28. 31. 41. 134. 135. 141. 144. 158. 159. 160. 235. 339. 359. 372. 373. 383. 384. 399. 400. *de mixtione* pag. 141. b. *de sensu* pag. 105. b. *Meteor.* pag. 73. 78. b. 79. b. 81. b. 85. b. 86. 106. b. 107. 111. b. 112. *de anima* pag. 148.

In physicis non contemnendus, fatum, dixit, inane esse nomen, *de fato* sect. 2. *de anima* pag. 161.

Anaximander. *Metaphys.* pag. 20. 26. 27. 328. *Meteor.* pag. 91. 93. b.

Anaximenes, Milesius. *Metaphys.* pag. 12. 20. 98. *Meteor.* pag. 106. b. 107. a. b.

Andronicus librum περὶ ἑρμηνείας negans Aristotelis esse refellitur I. *Analytic.* pag. 88. adde 233.

Antipatri syllogismi μονολήμματοι. *Topic.* pag. 6. Antipatri discipulus, Sosigenes. *de mixtione* pag. 142.

Antiphontis sententia de natura. *Metaphys.* pag. 171. τετραγωνισμὸς κύκλε διὰ μηνίσκων. *Sophist. Elench.* pag. 30. a. b.

Antisthenes. *Topic.* pag. 24. docebat, ὅτι ὐκ ἔςιν ἀντιλέγειν. id. 39. 43. vbi refellitur *Metaphys.* pag. 217 sq. 292.

Apollonius, medicus, cui liber inscribitur de febribus.

Aratus. *Meteor.* pag. 38. 103.

Οἱ ἀρχαῖοι. *Meteor.* pag. 115. 84. 'Platonici veteres *Metaphys.* pag. 82. Pythagorici, *de anima* pag. 140. Physici, *Metaphys.* pag. 72. *de sensu* pag. 106.

Archelaus, *de mixtione* pag. 141. b.

Archimedes, geometra. *Topic.* pag. 49. [?]

Archytas. *Metaphys.* pag. 290.

Aristarchi γραμματική. *Topic.* pag. 39. Aristarchus, grammaticus. *Metaphys.* pag. 228.

Aristippus, mathematicis disciplinis detrahens. *Metaphys.* pag. 74.

Aristoteles, in libris περὶ τἀγαθῦ. *Metaphys.* pag. 25. 26. 119. 386. 330. 349.

περὶ ἀποδείξεως. *Metaphys.* pag. 242. 270.

ἐν τῷ περὶ ἰδίυ λόγῳ. *Topic.* pag. 246. respicit librum quartum Topicorum.

περὶ κινήσεως sunt libri vltimi de physica auscultatione. *de sensu* pag. 114. b.

Liber primus minor metaphysicorum Aristoteli non abiudicandus. *Metaphys.* pag. 82. 55.

Liber quartus meteorologicorum reuera est de generatione et corruptione. *Quaest. et solut.* lib. III. cap. 14.

ἐν τοῖς περὶ τῦ Νείλυ ἀναβάσεως. *Meteor.* pag. 68. b.

ἐν τῷ περὶ προβλημάτων. *Topic.* pag. 43. respicit, et I. *problem.* 141. II. 47.

Libro secundo de opinionibus pythagoricorum. *Metaphys.* pag. 2. 18.

ἐν τοῖς περὶ ςοιχείων, i. e. de generatione et corruptione. *de sensu* pag. 106. b.

Liber octauus topicorum a quibusdam inscribitur περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, ab aliis περὶ τάξεως καὶ ἀποκρίσεως. *Topic.* pag. 249.

περὶ ὑγιείας καὶ νόσου εἰ ἐγένετο, οὐ σώζεται. *de sensu* pag. 94.

Aristotelis περὶ φυτῶν πραγματεία οὐ φέρεται, sed Theophrasti. *de sensu* pag. 109.

Hyperbaton notatur VII. *Metaphys.* pag. 258. obscuritas. id. pag. 271. 357. etc. verba ab aliena manu inserta. id. pag. 329 393.

Solet ob veritatis confirmationem bis de iisdem rebus meminisse. *Metaphys.* pag. 383. Eius sententia de prouidentia. *lib. I. quaest. et solut. cap. 25.* et *lib. II. cap. 21.*

Aristoxenus, musicus. *Topic.* pag. 49.

Ἁρμονικοί. *de sensu* pag. 120. b.

Arithmetici. *problem.* II. 47. *Metaphys.* pag. 120.

Aspasius. *Metaphys.* pag. 19. 26. *de sensu* pag. 94. b.

Astrologi. *de anima* pag. 159. *Metaphys.* pag. 84.

Athenaeus ἐν τῷ δειπνοσοφιστῇ. *Sophist. Elench.* pag. 4. b.

Atheniensium lex, ratum esse debere, quod iudices statuissent. *Sophist. Elench.* pag. 55. [?]

Atlas, Olympum sustentans. *Metaphys.* pag. 210.

Boethus. *de anima* pag. 154.

Brysonis, geometrae, τετραγωνισμὸς κύκλου. *Sophist. Elench.* pag. 25. b. 30. a. b.

Caeneus. *Sophist. Elench.* pag. 29. b.

Callias, musicus et grammaticus. *Metaphys.* pag. 362.

Callicles (apud Platon.). *Sophist. Elench.* pag. 38. 60. b. *Topic.* pag. 269. etc.

Callippus, astrologus. *Metaphys.* pag. 390. 391. 392. 393.

Censorinus, academicus. *lib. I. quaest. et solut. cap. 13.*

Choerili inepta similia. *Topic.* pag. 255.

Chrysippus. I. *Analytic.* pag. 98. *Topic.* pag. 43. *de mixtione* pag. 141. b. 142. a. b.

Clidemus (Κλείδημος). *Meteor.* pag. 112. a. b.

Corax, rhetor. *Topic.* pag. 61.

Coriscus, musicus. *Sophist. Elench.* pag. 40. 50. 53. 56. b. *Metaphys.* pag. 174 sq. 228. etc.

Cratylus, Heracliti auditor. *Metaphys.* pag. 144. Platonis familiaris. id. pag. 22.

Cyclus Epicus. *Sophist. Elench.* pag. 27. b.

Democritus. *Metaphys.* pag. 16. 20. 26. 27. 141. 143. 144. 147. 172. 235. 279. 288. 372. *de mixtione* pag. 141. b. *lib. II. quaest. et solut. cap. 23.* *Topic.* pag. 13. *de sensu* pag. 97. a. b. 98. 103. 105. b. sq. 108. b. 109. 116. b. *de anima* pag. 128. *Meteor.* pag. 78. a. b. 79. b. 81. b. 91. b. 95. a. b. 106. b. 107. Ex duabus atomis vnam fieri posse negauit. *Metaphys.* pag. 274.

Demosthenes. *Topic.* pag. 84 sq.

Dialectici. *Metaphys.* pag. 117.

Dio pro quolibet homine *lib. I. quaest. et solut. cap. 18.* I. *Analyt.* pag. 98. *Topic.* p. 101. et passim. Sic Theo, Callias, Coriscus, Socrates etc. Calippus. *Metaphys.* p. 264.

Diodorus (Cronus, vt opinor,). *de sensu* pag. 116. 125. b. Eius sententia περὶ τοῦ δυνατοῦ. I. *Analytic.* pag. 101.

Διόδοτος (latino interpreti Diodorus) ὁ Ἀστρολόγος ἐν τούτοις οὐδενὸς δεύτερος τῶν καθ' ἡμᾶς. *Meteor.* pag. 78. b.

Diogenes,

Diogenes, Apolloniates. *Metaphyſ.* pag. 12. 20. *Meteor.* pag. 91. 93. b. *lib. II. quaeſt. et ſolut. cap. 23.*

Empedocles. *Metaphyſ.* pag. 12. 13. 14. 15. 16. 20. 21. 27. 28. 30. 86. 95. 96. 97. 98. 119. 143. 144. 169. 172. 328. 372. 383. 384. 400. *Topic.* pag. 179. *de ſenſu* pag. 96. b. 97. 99. 103. 105. b. 116. b. *Meteor.* pag. 91. b. 96. 111. b. 112. 131. *lib. II. quaeſt. et ſolut. cap. 23.* vbi de magnete.

Inter phyſicos ſibi maxime conſtans. *Metaphyſ.* pag. 95. [P]

Endymion, lunae periodi primus obſeruator. *Problem.* I. 134.

Epicharmi, comici, in Xenophanem maledicta. *Metaphyſ.* pag. 144.

Epicurus. I. *Analytic.* pag. 204. *Topic.* pag. 9. 12. 75. *de fato* ſect. 31. *de anima* pag. 127. b. *de ſenſu* pag. 97. *de anima* pag. 154. 156. b. *de mixtione* pag. 141. b. *lib. I. quaeſtion. et ſolut. cap. 13.*

Epicurei. *Metaphyſ.* pag. 236. Illorum ſententia de infinita rerum natura et infinitis mundis confutatur *lib. III. quaeſt. et ſolut. cap. 12.*

Euclidis elementa. I. *Analytic.* pag. 15. 149. 153. 212. *Topic.* pag. 11. *Metaphyſ.* pag. 86. 318. Ψευδογραφήματα. *Sophiſt. Elench.* pag. 25. b.

Eudemus. I. *Analytic.* pag. 20. 68. 123. Ariſtotelis ἑταῖρος pag. 68. 69. 70. 96. 228.

τὰ περὶ λέξεως. I. *Analytic.* pag. 12. ἐν τοῖς περὶ λέξεως. *Topic.* pag. 38.

ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιγραφομένων Εὐδημείων Ἀναλυτικῶν, ἐπιγράφεται δὲ αὐτὸ καὶ Εὐδήμου ὑπὲρ τῶν Ἀναλυτικῶν. *Topic.* pag. 70.

Eudorus et Harmoſtus mutarunt loca quaedam in codicibus Ariſtotelis. *Metaphyſ.* pag. 26.

Eudoxus. *Metaphyſ.* pag. 85. 390. 391. 392. 393. Platonis familiaris. id. pag. 41. 42. bonum ſummum dixit voluptatem, quam omnes animantes adpetant. *Topic.* pag. 119.

Euenus, poeta. *Metaphyſ.* pag. 173.

Euripides. *Topic.* pag. 117. eius ἀκαιρία a Strattide, comico, notata. *de ſenſu* pag. 111. b. Τῶν ἐξηγητῶν τινες. I. *Analyt.* pag. 77. etc.

Galenus. *Sophiſt. Elench.* pag. 8. b. *Topic.* pag. 262.

Geminus, (aſtrologus,). *Meteor.* pag 118.

Geometrae. I. *Analytic.* pag. 20. *Topic.* pag. 260. *Metaphyſ.* pag. 81. 84. etc.

Glauco, Platonis frater. *Sophiſt. Elench.* pag. 51.

Harmoſtus. vide ſupra in Eudoro.

Heraclitus, Epheſius. *Metaphyſ.* pag. 12. 20. 98. 372.

Eius ſententia de ἐκπυρώσει Mundi. *Meteor.* pag. 90.

Sol νέος ἐφ᾽ ἡμέρῃ. *Meteor* pag. 92. b.

τὰ ἐναντία ταὐτά. *Topic.* pag. 39. 263. *Metaphyſ.* pag. 106. 122. 123. 138. 147. 158. 159. 160. 354. 355. 359. Non credidit, idem ſimul eſſe et non eſſe, licet hoc adfirmare videatur. id. pag. 122.

Πάντα ῥεῖ ποταμοῦ δίκην. *Metaphyſ.* pag. 144. 160. *Topic.* pag. 43.

ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων h. e. φύσις. *de fato* ſect. 6. *de anima* pag. 162. b. [P]

Herminus. I. *Analytic.* pag. 41. 50. *Topic.* pag. 271. 274.

Hermotimus. *Metaphyſ.* pag 14. 15.

Heſiodus et Homerus antiquiſſimi theologorum. *Metaphyſ.* pag. 11. 95.

Heſiodus.

Hesiodus. *Topic.* p. 33. *Metaphys.* p. 11. 14. 15. 27. 29. 95. 383. ἐξ ὀυκ ὄντων cuncta generari 401. περὶ Θεῶν. *Meteor.* pag. 91.
Hippasus, Metapontinus. *Metaphys.* pag. 12.
Hippias, Thasius, ἐν τῷ περὶ ποιητικῆς. *Sophist. Elench.* pag. 20.
Hippo, atheus. *Metaphys.* pag. 12. 236. 370. eius epitaphium. id. pag. 12.
Hippocrates, Chius, mathematicus. *Meteor.* pag. 78. a. b. 79. a. b. 81.
eius τετραγωνισμὸς κύκλου. *Sophist. Elench.* pag. 30.
Hippocrates, medicus. *Problem.* I. 1. 9. *et in Gazae versione* II. 76. *Metaphys.* pag. 264. *Meteor.* pag. 86. b. *Topic.* pag. 49.
ἐν ἀφορισμοῖς. *Problem.* II. 5. *Topic.* pag. 40.
ἐν τῇ περὶ πτισάνης. *Problem.* II. 9.
Homerus. *Problem.* I. 1. 26. 79. 102. II. 66. *de anima* pag. 161. b. 162. b. *Meteor.* pag. 87. 89. b. *Metaphys.* pag. 144.
Antiquissimus theologorum. *Metaphys.* pag. 11. *Meteor.* pag. 91. Iliados libri. *Metaphys.* pag. 233. 210 sq. 242. 296.
Homeri versus quidam. *Elench. Sophist.* pag. 11. b. 12. a. b. 59. *Topic.* pag. 118 sq. *de sensu* pag. 97. *Meteor.* pag. 90.
Similitudines, quibus Homerus vtitur, laudantur *Topic.* pag. 255. Eius ποίησις, κύκλος. *Sophist. Elench.* pag. 27. b. Da mihi μῆνιν ἄειδε Θεὰ, i. e. Iliadem. id. pag. 52.
Isaacus quidam citatur in breui scripto de intellectu, qui, ex arabico versus latine, fertur sub Alexandri Aphrodisei nomine.
Isocratis laus Helenae. *Sophist. Elench.* pag. 38.
Leucippus. *Metaphys.* pag. 16. 20. 26. 27. 383. *de sensu* pag. 97. 103. *de mixtione* pag. 141. b.
Lycophron. *Topic.* pag. 209. 222.
Sophista. *Metaphys.* pag. 298. lyricos et lyram laudans. *Sophist. Elench.* pag. 38.
Lycurgi leges. *Topic.* pag. 118.
Οἱ ἀπὸ μαθημάτων. *de sensu* pag. 97. b. *Meteor.* pag. 115. 117. Οἱ Μαθηματικοί. *Metaphys.* pag. 83. *Meteor.* pag. 115. b. *de sensu* pag. 98. etc.
Medici. *Problem.* I. 99. 138. 141. *Meteor.* p. 135. *de sensu* p. 113. *Metaphys.* p. 108. 253. etc.
Megarici. *de anima* pag. 154. Zenonis Eleatae sequaces. *Metaphys.* pag. 303. [?]
Melissus. *Metaphys.* pag. 13. 19. *Sophist. Elench.* pag. 17 sq. 21. b. 56. 60. 61. *Topic.* pag. 61. 64. 102. 271.
Metrodorus. *Meteor.* pag. 91. b.
Miccalus, musicus. I. *Analytic.* pag. 208. *Metaphys.* pag. 261. etc.
Musici. *Problem.* II. 47. etc.
Oraculum Laio datum. *de fato* sect. 31.
γνῶθι σεαυτόν. *de anima* pag. 123.
Orpheus Θεογονίαν ἔγραψε. *Meteor.* pag. 91.
Pan, vir sapiens, qui primus Echus naturam inuestigauit. *Problem.* I. 134.
Parmenides, Eleates. I. *Analytic.* pag. 204. *Metaphys.* pag. 13. (Xenophani successit pag. 14.) 15. 19. 20. 27. 99. 118. 401 sq. 144. in libro quem in * sententiam scripsit. id. pag. 370. *Topic.* pag. 39. 43. 61. 46. 271. *Sophist. Elench.* pag. 26. b. 60. 61.
(Pasonis, statuarii, Mercurius. *Metaphys.* pag. 313.)

Peripatetici.

Peripatetici. *Metaphyſ.* pag. 343. 369.
Phanias libro in Diodorum. *Metaphyſ.* pag. 36.
Philippus (Medmaeus) ἑταῖρος Πλάτωνος. *Meteor.* pag. 87.
Philonis (academici) ſententia περὶ τοῦ δυνατοῦ. I. *Analytic.* pag. 101.
Phrynis, muſicus. *Metaphyſ.* pag. 58.
Phyſici. *Meteor.* pag. 91. *quaeſt. et ſolut. lib. III. cap. 10.* *Metaphyſ.* p. 72. 98. 322. 328. 355. 356. 383. 401. etc. Phyſiologi. id. p. 235. *de ſenſu* pag. 108. b.
Pittacus σοφὸς σπουδαῖος. *Sophiſt. Elench.* pag. 29. b. eius lex duplicem poenam infligens ebriis. *quaeſt. et ſolut. lib. IV. cap. 29.*
Plato. I. *Analytic.* pag. 196. *Metaphyſ.* pag. 8. 13. 16. 26. 27. 31. 33. 49. 50. 51. 71. 73. 82. 86. 91. 98. 100. 102. 182. 189. 228. 235. 236. 238. 247. 250. 264. 293. 295. 298. 316. 317. 362. 370. 371. 381. 383. 399. 400. 401. 402. *Topic.* pag. 3. 12. 75. 111. 118. 119. 153. 162. 170. 209. 253. 254. 258. 262. *Problem.* I. 87. 121. *quaeſt. et ſolut. lib. I. cap. 21.* *de ſenſu* p. 95. 98. 99. (vbi ſententiam Platonis de viſu refellit) 106. b.
Pythagoricos ſequutus. *Metaphyſ.* pag. 22. 24. 328.
Et Socratem. *Metaphyſ.* pag. 22. Socrates iunior. id. pag. 267.
Ideae ad examen reuocatae. *Metaphyſ.* pag. 34 ſq. 71. 72. 82. 83. 103 ſq. *Topic.* 100. 219.
Alcibiade. *Metaphyſ.* pag. 121.
Critone. *Sophiſt. Elench.* pag. 55. [?]
Epiſtolis. *Metaphyſ.* pag. 28.
Enthydemo. *Sophiſt. Elench.* pag. 2. b. 3. 9. 10. b. 13. 46.
Euthyphrone. *Sophiſt. Elench.* pag. 7. b.
Gorgia. *Topic.* p. 85. 269. *Soph. Elench.* p. 6. b. 18. b. 23. 33. b. 37. a. b. 54. b. 60. b. 61. b. 62.
Hippia. *Sophiſt. Elench.* pag. 6. b. *Metaphyſ.* pag. 218.
Menone. *Topic.* pag. 89.
Minoe. *Sophiſt. Elench.* pag. 51.
Parmenide. *Metaphyſ.* pag. 23. 322. *Topic.* pag. 17.
Phaedone. *Topic.* pag. 89. 168. *Meteor.* pag. 94. a. b. *Metaphyſ.* p. 15. 43. *Sophiſt. Elench.* pag. 42. b.
Phaedro. *Sophiſt. Elench.* pag. 20. b. *Topic.* pag. 77. 211. vbi leg. Phaedone.
Philebo. *Topic.* pag. 153. 264.
Politia ſ. de Republica, I. *Analytic.* pag. 15. 157. *Topic.* pag. 89. *Elench. Sophiſt.* p. 37. b.
Protagora. *Sophiſt. Elench.* pag. 2. b. 6. b. 23. 38. *Metaphyſ.* pag. 147. infra in Protagora.
Sophiſta. *Topic.* pag. 234.
Theage. *Topic.* pag. 122.
Theaeteto. I. *Analytic.* pag. 16. *Metaphyſ.* pag. 161. *lib. I. quaeſt. et ſolut. cap. 18.*
Timaeo, *de ſenſu* pag. 95. b. 96. b. ſq. *de anima* pag. 127. b. *Metaphyſ.* pag. 181.
Platonici. I. *Analytic.* pag. 196. *Metaphyſ.* pag. 82. 89. *quaeſt. et ſolut. cap. 13.* οἱ τὰ Πλάτωνος ὑπισχνέμενοι. id. cap. 21.
Εἰ φιλοπλάτων τις εἴη. *Topic.* pag. 253.
Poetae. *de fato* ſect. 2. *Meteor.* pag. 114. *Metaphyſ.* pag. 210.
Polus (apud Platon.). *Sophiſt. Elench.* pag. 60. b.
(Polycleti ſtatua. *Metaphyſ.* pag. 107. 227. 168.)

Polyxenus, sophista. *Metaphys.* pag. 36.
Polyzelus ἐν τῷ περὶ εἱμαρμένης συγγράμματι, *de anima* pag. 162. b.
Posidonius. *Meteor.* pag. 116.
Proclus, (diuersus a Lycio et antiquior,) ἐν τῇ τῶν ἑορτῶν ἀπαριθμήσει. *Sophist. Elench.* pag. 4. b.
Prodicus. *Sophist. Elench.* pag. 6. b. *Topic.* pag. 96.
Protagoras (apud Platon.). *Sophist. Elench.* pag. 22. b. 34. b. *Topic.* p. 90. *Metaphys.* p. 84. 106. 123. 134. 140. 141. 148. 303.
Hominem mensuram omnium esse dixit. *Metaphys.* pag. 327. 355. [?]
Protarchus (in Platonis Philebo). *Topic.* pag. 264.
Pythagoras. *Problem.* II. 47. Democrito et Leucippo aetate superior. *Metaphys.* pag. 17. Tarenti in Italia docuit. id. pag. 20.
Pythagoricos sequitur Plato. *Metaphys.* pag. 22. 24. et Aristoteles. I. *Analyt.* pag. 47.
Pythagorici. *Metaphys.* pag. 16. 17. 19. 21. 23. 27. 32. 51. 73. 98. 100. 102. 118. 182. 201. 266. 328. 371. 385. 389. 400. 401. 402. *Topic.* pag. 238. *de sensu* pag. 95. b. 101. b. 102. 113. *Meteor.* pag. 78. a. b.
οἱ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἁρμονικοὶ, οἱ μάλιστα περὶ τὰ μαθήματα γεγυμνασμένοι. *Topic.* pag. 57. 60 sq.
Socrates. *de anima* pag. 154. b. Musicus. *Metaphys.* pag. 131. 133. 228. 239. 240. etc. nihil scire se professus. *Sophist. Elench.* pag. 6. b. ad Calliclem (apud Platon.). *Topic.* pag. 253. Sophronisci F. *de fato* sect. 24. *Metaphys.* p. 251. etc. vxor eius Xanthippe. id. p. 257.
Socrates iunior Geraenensis. *Metaphys.* pag. 267.
Solonis leges. *Topic.* pag. 118. Lex ne quis neutrarum partium sit in Rep. id. pag. 77.
Sophistae. *Metaphys* pag. 116. 117. 312. etc.
Sophocles. *Metaphys.* pag. 173.
Sosigenes. *Metaphys.* pag. 393. ἑταῖρος Ἀντιπάτρου, *de mixtione* pag. 142. ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Σωσιγένης ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ τῆς ὄψεως. *Meteor.* pag. 116. Sosigenes ex iis, quae Alexandro erant ignota, ipsi nota reddidit. *Metaphys.* pag. 239. adde pag. 362. vbi legendum: *Sosigene enim posterior tempore est Alexander.*
Sotionis definitio somni. *Topic.* pag. 213.
Speusippus, Platonis auditor. *Metaphys.* pag. 236. 289. 400.
Stoici. I. *Analyt.* pag. 14. 15. *Topic.* pag. 24. 75. 107. *de anima* pag. 154. 156. b. *Metaphys.* pag. 72. 140. *de mixtione* pag. 142. *de sensu* pag. 106. b. 124. b.
Hi innuuntur per recentiores. I. *Analyt.* pag. 204 220.
Eorum doctrina de fato impugnatur, *de fato* sect. 7 sqq. etsi per totum librum Stoicos non nominet.
Παράδοξα. *Topic.* pag. 79. ad eadem respicit pag. 72. ἐκπύρωσις vniuersi. *Meteor.* pag. 90.
λόγοι διαφορούμενοι. I. *Analytic.* pag. 14. διαφόρως περαίνειν λεγόμενοι. *Topic.* pag. 7 sq.
Ratiocinationes absque methodo concludentes. I. *Analytic.* pag. 204. *Topic.* pag. 10. [?]
Stoicorum quaestiones περὶ καθηκόντων. *Topic.* pag. 46. Differentia inter χαρὰν, ἡδονὴν, τέρψιν. id. pag 96. Male τὶ ponunt genus entis. id. pag. 155. phantasiam definiunt τύπωσιν ἐν ἡγεμονικῷ, *de anima* pag. 135. b. Male pro corporibus habent formas. *de*

de anima p. 126. et lumen p. 147. b. 151. et qualitates pag. 147. et virtutes atque artes pag. 145. b. animum ex igne et aëre componi, pag. 127. b. virtutem sufficere ad beatitatem, pag. 156 sq. solum honestum bonum *lib. I. quaest. et solut. cap. 14.* dari penetrationes corporum. *De mixtione* pag. 151. b. sq. Deum esse animam vniuersi. id. pag. 144.

Strato. *de sensu* pag. 117.

Stratis, comicus. *de sensu* pag. 111. b.

Thales. *Metaphys.* pag. 11. 235. 289. 370. nullum eius scriptum. id. p. 12. Θάλης Θαλῆς. *Sophist. Elench.* pag. 22. b.

Theagenes, poeta, (an Theognis). *Problem.* II. 89. *in Gazae versione.*

(Themistocles exheredatus. *Topic.* pag. 96.)

Theodorus (apud Platon.). *lib. I. quaest. et solut. cap. 18.*

Theologi. *Meteor.* pag. 91. *Metaphys.* pag. 95. 361. 383. *quaest. et solut. lib. III. cap. 1.*

Theophrastus, Aristotelis ἑταῖρος. I. *Analytic.* pag. 68. 69. 70. 96. 228. *de anima* pag. 155. b. *Metaphys.* pag. 391.

περὶ ἀνέμων. *Meteor.* pag. 100. b. 101. b. 104. b. 106.

α. ἀναλυτικῶν. I. *Analytic.* pag. 68. 86. 191. 192. 227. respicit et pag. 70. 73. 141.

περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν. I. *Analytic.* pag. 201.

Libri duo ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ σχήματα. I. *Analytic.* pag. 201.

ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς. *lib. I. quaest. et solut. cap. 26.*

Καλλισθένης. *de anima* pag. 162. b.

περὶ καταφάσεως de adfirmatione. I. *Analytic.* pag. 10. 37. 217. 223. *Topic.* pag. 150. *Meteor.* pag. 91. *Metaphys.* pag. 124. respicit et I. *Analytic.* pag. 20. 21. 22. 25. 39. 61. 87. 109. 123. 222. 233.

ἐν τῷ περὶ τῶν μεταλλευομένων. *Meteor.* pag. 126.

περὶ τοῦ πολλαχῶς. *Topic.* pag. 189.

ἐν τῷ περὶ τῶν ποσαχῶς. *Topic.* pag. 83.

Τοπικά. *Metaphys.* pag. 186. 202. *Topic.* pag. 31. respicit et pag. 5. 25. 68. 72.

ἐν τοῖς περὶ ὕδατος. *de sensu* pag. 106.

τῶν Φυσικῶν. *Metaphys.* pag. 14.

περὶ Φυτῶν. *de sensu* pag. 109. *Sophist. Elench.* pag. 20. [?]

Libri Aristotelis et Theophrasti, habentes τὴν εἰς τὰ ἀντικείμενα δι' ἐνδόξων ἐπιχείρησιν. *Topic.* pag. 16.

Thrasymachus, (apud Platon.). *Sophist. Elench.* pag. 22. b. 37. b. *Topic.* pag. 166. 181.

Thucydides, Athenienses incitans contra Mitylenaeos. *Topic.* pag. 85.

Thucydides (historicus). *Topic.* pag. 118.

Timotheus, musicus. *Metaphys.* pag. 58.

Tragici. *de fato* sect. 31.

Virginius Rufus. *de anima* pag. 154. b.

Xenarchus. *de anima* pag. 154.

Xenocrates. *Metaphys.* pag. 49. *Topic.* 94. 211. 213. 238.

Xenophanes. *Metaphys.* pag. 13. 19. 20.

Zaleuci leges. *Topic.* pag. 118.

Zeno, Eleates. *Topic.* pag. 18. *Sophist. Elench.* pag. 26. b. 60. docuit Megaris, auctor Megaricorum. *Metaphys.* pag. 303. Parmenidis ζηλωτής. ibid. et *Metaphys.* pag. 100. ens vnum esse docuit. *Soph. st. Elench.* pag. 60 et 36. b. motum dari negauit. id. p. 30. b. 37. 51. b. *Topic.* pag. 43. 266. *de fato* sect. 26. *Metaphys.* pag. 100. 157.

(Zethus et Amphion, Dioscuri. *Metaphys.* pag. 184.)

Zopyrus, physiognomon. *de fato* sect. 6.

CAPVT XXIX (olim XXVI)

DE PLOTINO PHILOSOPHO, EIVSQVE PRAECEPTORE AMMONIO, ET DE VARIIS AMMONIIS

[Cum auctario G. C. Harles.]

Conspectus chronologicus vitae Plotini.

A. C.	*Imperatoris.*		*Vitae Plotini.*
205	Seueri.	13	1 Natus Plotinus. *Porphyr.* cap. 12. Lycopoli in Aegypto. *Eunap.* et *Suid.* in Πλωτῖνος.
6		14	2
7		15	3
8		16	4
9		17	5
210		18	6
1		19	7
2		20	8 Γραμματοδιδάσκαλον Alexandri frequentat, annum aetatis VIII. agens, adhuc tamen auidus lactis nutricis. *Porphyr.* cap. 3. [Plotinum hoc fecisse ex voluptate, (vnde cognoscatur eius adfectus primarius,) quoniam in mammis nutricis post octo annos non amplius sit succus lacteus, animadvertit Heumannus in nota msta.]
3	Caracallae.	1	9
4		2	10
5		3	11
6		4	12
7	Macrini.	1	13
8	Helogabali.	1	14
9		2	15
220		3	16

A. C.

A. C.	*Imperatoris.*		*Vitae Plotini.*
221	Helogabali.	4	17
2	Alex. Seueri.	1	18
3		2	19
4		3	20
5		4	21
6		5	22
7		6	23
8		7	24
9		8	25
230		9	26
1		10	27
2		11	28 Ammonium Saccam, philofophum, audire coepit Plotinus Alexandriae, cap. 3.
3		12	29 Natus Porphyrius.
4		13	30
5	Maximini.	1	31
6		2	32
7		3	33
8	Gordiani.	1	34
9		2	35
240		3	36 [P]
1	Gordiani.	4	37
2		5	38 Ammonii fchola relicta, cum imp. Gordiano proficifcitur in Perfiam, cap. 3.
3		6	39
4	Philippi.	1	40 Gordiano circa Mefopotamiam interemto, Antiochiam euadit atque inde venit Romam, et docere coepit, cap. 3. in aedibus Geminae cuiusdam commoratus, cap. 9.
5		2	41
6		3	42 Amelius Plotinum frequentare incipit, quum Lyfimachum hactenus aufcultaffet et Numenii dogmata imbibiffet, cap. 3.
7		4	43
8		5	44
9	Decii.	1	45
250		2	46
1		3	47
2	Galli.	1	48 Ad fcribendum fe confert Plotinus, cap. 4.
3		2	49 Porphyrius viginti natus annos prima vice Romae fuit, cap. 5.
4	Valeriani et Gallieni.	1	50
5		2	51 Origenes, Plotini condifcipulus, fcripfit librum, ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεύς, cap. 3. [vide infra ad §. XI.]

A. C.	Imperatoris.		Vitae Plotini.
	Valeriani et		
256	Gallieni.	3	52
7	Gallieni.	1	53
8		2	54
9		3	55
260		4	56
1	Gallieni.	5	57
2		6	58 Grauis pestilentia Romae, qua Plotinus laborauit, cap. 2.
3		7	59 Porphyrius, triginta annos natus, cum Antonio Rhodio e Graecia venit Romam, atque inde Plotino per sexennium adhaeret. Tunc iam libros XXI. Plotinus scripserat, [?] cap. 4 sq. Gallienum rogat Plotinus incassum, vt Platonopolin condat, cap. 12.
4		8	60
5		9	61 Longinus librum περὶ τέλους scribit contra Plotinum et Amelium. *Porphyr.* cap. 20.
6		10	62
7		11	63
8		12	64 In Siciliam se contulit Porphyrius, postquam per sex annos fuerat moratus cum Plotino, quibus libros XXIV. Plotinus composuit, cap. 5. 6 et 11.
9	Claudii.	1	65 Amelius Plotinum frequentare desiit, cap. 3. et Apameam Syriae se contulit, cap. 2. Libros quinque a se scriptos Plotinus misit ad Porphyrium in Siciliam, cap. 6. Plotinus in Campaniam se contulit, cap. 2. cum ad XXVI. annos Romae versatus fuisset, cap. 9.
270		2	66 Plotinus obiit in Campania, praesente Eustochio, cap. 2 et 7. cum libros alios quatuor ad Porphyrium in Siciliam misisset, cap. 6. et discipuli eius Paulinus et Zoticus iam obiissent, cap. 7.

[*Fabricius* inseruerat integrum *Porphyrii* librum de Plotini vita eiusque librorum serie, in capita dissectum, graece, cum Marsilii Ficini interpretatione latina, additis notis haud spernendis. Ego vero, quoniam in conspectu chronologico plura notatu memorabilia iam excerpta leguntur, et Porphyrii narrationi multa insunt, quae fabulas sapiant, aut ridicula videantur, (id, quod *Heumannus* in actis philosophorum tom. I. nr. 6. vbi a p. 138—159. illam Plotini vitam a Porphyrio compositam persequitur, clare docuit, et pag. 148. Porphyrium ipsum oraculi de Plotino ab Apolline editi architectum habuit,) ego, inquam h. l. pauca dabo; quae tamen Porphyrius de Plotini scriptis horumque collectione prodidit, ea integra cum versione lat. notisque Fabricii repetam, reliquam vero Porphyriani libelli partem, si placuerit lectoribus deusque vitam siuerit, in supplementorum volumine exhibebo.

De

De Plotino autem modo pressius, modo laxius, scripserunt

Eunapius de vitis philosophorum et sophistarum capp. de Plotino et Porphyrio pag. 11 sqq. Antwerp. 1568. 8.

Suidas voc. Πλωτῖνος, tom. III. pag. 133. vbi in nota Küsterus quaedam addit et Suidae errorem, Porphyrium fuisse Amelii discipulum, castigat.

Eudocia in Violario pag. 363. quae περὶ τῦ Πλωτίνϐ vitam a Porphyrio expositam contraxit.

Bayle in Diction. voc. *Plotin*, tom. III. pag. 757 sqq. vt plurimum sequitur Porphyrii narrationem fabulasque.

Brucker. in historia critica philos. vol. II. pag. 217 sqq. (qui Porphyrium fraudis, astutiae, iactantiae mendaciique facit reum, Plotinum vero scholae Ammonianae statorem quasi, sectaeque eclecticae alterum parentem, qui et scriptorum et discipulorum multitudine recentem sectam, quam Platonicam reformatam dixeris, maxime illustrarit,) et in adpendice, siue vol. VI. pag. 368.

Meiners in Beytrag zur Geschichte der Denkart der ersten Iahrhunderte nach Christi Geburt, in einigen Betrachtungen über die Neu Platonische Philosophie. Lipsiae 1782. 8. saepissime in tribus prioribus sectionibus.

Cudworth in systemate intellectuali illiusque doctior interpres atque commentator, *I. Laur. Moshemius*, tom. I. pag. 854 sqq. 864 sqq. 878 sqq. et multis aliis locis placita et errores Plotini persequuntur atque explicant partim, partim illustrant.

In primis ei, qui ingenium, dogmata laqueosque Plotini curatius cognoscere cupit, omnino conferenda sunt, quae cl. *Tiedemann* in: Geist der spekulatiuen Philosophie, tom. III. cap. X. pag. 263 — 433. erudite acuteque disputauit.

Adde *Hambergeri* zuverl. Nachr. tom. II. pag. 607 sq. *Saxii* Onom. I. pag. 367. *Eberhard* compendium historiae philos. germanice scriptum, edit. II. Halae 1796. 8. p. 211 — 214.

Natus est Plotinus *Lycopoli.* Narrabat quidem, teste Porphyrio, nemini, (id, quod ingenium eius singulare atque elatum satis testatur,) vnde genus duceret, quibus esset ortus parentibus, et qua patria oriundus. Eunapius vero, scribit, illum fuisse Aegyptium, patriam vero nominari Λυκώ. Hinc forsan Suidas ductus, vocauit eum Λυκοπολίτην. Duae autem fuere Lycopoles in Aegypto ciuitates, altera in Thebaide, cuius primus νόμος fuisse dicitur Λυκοπολίτης· altera in νόμῳ Sebennytico, quarum priorem fuisse Plotini patriam, Fabricius ad Porphyrii narrationem, cap. 1. iudicabat. *Eudocia* ἀπατρις, ait, μὲν Φαίνεται· τινὲς δὲ Λυκοπολίτην Φασὶν, ἀπὸ Λύκονος· τῦ ἐν τῷ Λυκοπολίτῃ νόμῳ τῆς Αἰγύπτϐ. Porphyrius, illum quidem noluisse effigiem corporis tradere pictoribus et plastis exprimendam, memoriae prodidit, Amelium tamen commouisse Carterium, pictorem suo tempore optimum, vt Plotini scholas ingrederetur et longa attentione illius imaginem mente conciperet: dein Carterium ex imagine, memoriae commendata, similitudinem rite retulisse, Amelium vero lineamenta emendasse ad consequendam similitudinem, eoque, pictoris ingenio simulacrum reddidisse, (Plotino nesciente,) simillimum. Serius accessit Plotinus ad studium philosophiae, et primum Alexandriae Ammonium Saccam philosophum per vndecim

vndecim annos audiuit: tum cum imperatore, Gordiano, ad philosophiam Persarum atque Indorum perdiscendam, in Persiam profectus est: vnde, Gordiano interemto, primum Antiochiam euasit non sine vitae periculo, deinde venit Romam, vbi et dicendo et scribendo nominis celebritatem atque auctoritatem est consequutus. In nonnullis placitis erat quidem Platonicus; in nonnullis vero eclecticus, praecipue tamen philosophiam platonicam cum pythagorica coniungere adlaborabat. conf. supra in vol. I. in catal. Pythagoricorum, voc. *Plotinus.* Singularis, multorum phantasmatum capax vanusque erat homo, vt in omni vita, ita etiam in disciplina et doctrina: curam valetudinis temere stolideque neglexit: nam, quum *coeliaco*, (non, *colico*, vti in prima Fabricii editione et a Bruckero l. c. pag. 225. male redditum est,) morbo saepe vexaretur, semper renuit clysteres, nec theriaca antidota vmquam accepit, quia nec ex animalium, etiam mansuetorum, corporibus capere se escam dicebat: abstinebat etiam a balneis solisque vsus est frictionibus: qua quidem incuria et valetudinis negligentia cum morbum, manibus tandem pedibusque vlceratis, et in putredinem abeuntibus, tum mortem miserabilem contraxit sibi et maturauit. Mire quidem Porphyrius extulit Plotini sui ingenium, philosophiae studium, iudicii acumen vitamque. Sic cap. X. iactitat, Plotinum ipsa geuitura (κατὰ γένεσιν) ab initio maius aliquid praeter ceteros possedisse, ex diuinorum ordine daemonum familiarem sibi habuisse, (nisi dixeris, id eius admiratores potius, quam ipsum Plotinum credidisse, eosque ad dignitatem auctoritatemque suae sectae constituendam vane edixisse;) et cap. XI. ipsum fuisse in cognoscendis moribus sagacissimum indolemque hominum penitus perspexisse. Cap. XIII. celebrat Plotini vim dicendi, sollertiam in inueniendo et promtum animum atque ingenium ad opportuna percipienda. Cap. XIV. ἐν τῷ γράφειν, ait, σύντομος γέγονε καὶ πολυνοῦς, h. e. *in scribendo erat concisus, at sensibus diues:* (ita enim graeca sunt vertenda:) et alia vana et incredibilia de Plotino narrat Porphyrius. Sed iam Heumannus in ora exempli ad initium narrationis Porphyrianae haec adscripsit. „Ex lectione huius vitae didici, Plotinum fuisse hominem anilis superstitionis, melancholicum, impostorem, enthusiastam, exigui iudicii, vti patet ex eius Platonopoli [a]). Porphyrius, scriptor huius vitae, pariter suam simplicitatem et ἀκρισίαν prodit et laborat extremo praeiudicio auctoritatis. Melancholicum se esse, ipse fatetur cap. XI. Et Plotinus et Porphyrius habuerunt temperamentum melancholico-sanguineum, sed ita, vt melancholicum praepolleret." Ex his autem mira sententiarum ac verborum obscuritas, opinio interioris cuiusdam cum daemonibus diisque consuetudinis, artis magicae studium, adsiduitas et contentio desidiaeque fuga aliaque, de quibus etiam Bruckerus egit, intelligi possunt. Neque tamen adeo spernendus est Plotinus. Omnino enim habuit ingenium sagax; multa noua excogitauit, aut noua ratione interpretari studuit, meliusque quaedam explicuit; sed defuit illi acies iudicii, lucidus rerum et verborum ordo; nec se laqueis mentis perturbatae falsaeque philosophiae suae potuit expedire. De eius tamen eruditione, ingenio, et opinionibus, placitis ac fallaciis postea ipse Fabricius disputauit;

a) Galienum enim eiusque vxorem, Saloninam, rogauit, vt dirutam quamdam olim in Campania ciuitatem philosophis aptam instaurarent, regionemque circumfusam donarent cultae ciuitati, concederentque ciuitatem habitaturis Platonis legibus gubernari, atque ipsam, quam ipse cum omnibus suis amicis incoleret, ciuitatem *Platonopolin* adpellari. Sed imperatoris amici fuerunt sapientiores, et stolidum illud consilium vt exitu careret sua effecerunt auctoritate. *Harl.*

tauit; latius vero iſta perſequuti ſunt Bruckerus ac Tiedemannus. Multa vero ille ſcripſit; ſed, quoniam ea, quae ſcripſerat, relegere iterumque percurrere haud ſuſtinebat, (quod quidem ei haud vertendum eſſe laudi videtur,) neque eleganter belleque litteras depingebat, neque clare exacteque diſtinguebat ſyllabas [b]), nec, vnice intentus commentationibus, intelligentiae ſenſuique, vllam orthographiae habebat rationem: libros ſuos commiſit curae atque diligentiae Porphyrii, qui eos in ordinem redigeret, atque emendaret et bene compoſitam, artificioque quodam, ſaltem expolitione diſtinctam redderet orationem: quod ille etiam ita fecerit, vt ſuis eos locupletaret opiniunculis et cogitatis. Porphyrius vero capp. IV. V et VI. recenſuit ſcripta Plotini primum ſecundum temporis ordinem, dein capp. XXIV — XXVI. ſecundum *enneadas*, in quas ille Plotiniana partitus eſt. Atque quod ego illa capita cum Ficini verſione notiſque Fabricii hic excerpta repeto, id lectoribus commodum nec ab inſtituto alienum fore arbitror. Ita vero Porphyrius:

Cap. IV.

Decimo autem Galieni imperatoris anno, ego Porphyrius e Graecia vna cum Antonio Rhodio Romam veniens Amelium reperi, octo et decem iam annos Plotino familiariter vſum, nihil tamen adhuc auſum ſcribere, praeter quaedam vt dixi commentariola, quae nondum in numerum creuerant centenarium. Proinde Plotinus decimo Galieni imperatoris anno ferme iam nouem et quinquaginta annos agebat, ego vero Porphyrius cum primum huic adhaeſi, triginta tunc annos impleueram. Plotinus quidem primo Galieni imperatoris anno, ſe ad ſcribendas conuertit qualeſcunque inciderint quaeſtiones, ac decimo eiusdem anno, quando ego Porphyrius Plotino ſum cognitus, ſcripſerat iam vnum vigintique libros, quos quidem traditos paucis deprehendi. Nondum enim facilis erat editio, neque quiuis eius conſcius erat, neque enim facile neque temere aliquid edebatur, ſed illi duntaxat accipiebant, qui eſſent maturo quodam iudicio comprobati. Scripta vero haec iam erant quae dicam,

Τῷ δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἐγὼ Πορφύριος, ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετὰ Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδίου γεγονὼς καταλαμβάνω μὲν τὸν Ἀμέλιον, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχοντα τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνουσίας, μηδὲν δέ πω γράφειν τολμήσαντα, πλὴν τῶν σχολίων, ἃ οὐδέπω εἰς ἑκατὸν τὸ πλῆθος αὐτῷ συνῆκτο. Ἦν δὲ ὁ Πλωτῖνος τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη καὶ ἐννέα. Ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὸ πρῶτον αὐτῷ συγγέγονα αὐτὸς ὢν τότε ἐτῶν τριάκοντα. Ἀπὸ μέντοι τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς προτραπεὶς ὁ Πλωτῖνος γράφειν τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις, τὸ δέκατον ἔτος τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς, ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῷ ἐγὼ ὁ Πορφύριος ἐγνωρίσθην, γράψας εὑρίσκεται εἴκοσι καὶ ἓν βιβλίον, ἃ καὶ κατείληφα ἐκδεδομένα ὀλίγοις. οὐ δὲ γὰρ ἦν πω ῥαδία ἡ ἔκδοσις οὐδὲ εὐσυνειδήτως ἐγίγνετο, οὐδὲ ἁπλῶς καὶ τοῦ ῥᾷστου, ἀλλὰ μετὰ πάσης κρίσεως τῶν λαμβανόντων. Ἦν δὲ καὶ τὰ γεγραμμένα ταῦτα, ἃ διὰ τὸ μὴ αὐτὸν ἐπιγράφειν, ἄλλος ἄλλο ἑκάστῳ

b) *Porphyrius* cap. VIII. ἔγραφε — ait, οὔτε εὐσήμως τὰς συλλαβὰς διαιρῶν· vnde *Villoiſon.* in anecdot. graec. II. pag. 146. not. concludit, Plotinum in ſcribendis ſuis operibus ταχυγράφον fuiſſe, ac proinde *litteris curſiuis* atque inter ſe implicitis et connexis vſum.

ἑκάστῳ τἀπίγραμμα ἐτίθει. Αἱ δὲ ἐν κρατήσασαι ἐπιγραφαί εἰσιν αἵδε·

1. περὶ τοῦ καλοῦ.
2. περὶ ψυχῆς ἀθανασίας. [?]
3. περὶ εἱμαρμένης.
4. περὶ οὐσίας τῆς ψυχῆς.
5. περὶ νοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὄντος.
6. περὶ τῆς εἰς τὰ σώματα καθόδου τῆς ψυχῆς.
7. πῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου τὰ μετὰ τὸ πρῶτον καὶ περὶ τοῦ ἑνός.
8. εἰ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ μία;
9. περὶ τἀγαθοῦ, ἢ τοῦ ἑνός.
10. περὶ τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων.
11. περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.
12. περὶ τῶν δύο ὑλῶν.
13. ἐπισκέψεις διάφοροι.
14. περὶ τῆς κυκλοφορίας.
15. περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος.
16. περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς.
17. περὶ ποιότητος.
18. εἰ καὶ τῶν καθέκαστά εἰσιν ἰδέαι.
19. περὶ ἀρετῶν.
20. περὶ διαλεκτικῆς.
21. πῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀμερίστου καὶ μεριστῆς οὐσίας μέση εἶναι λέγεται.

Ταῦτα μὲν οὖν εἴκοσι καὶ ἓν ὄντα, ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῷ προσῆλθον ἐγὼ ὁ Πορφύριος, εὕρηται γεγραμμένα. πεντηκοστὸν δὲ καὶ ἔνατον ἔτος ἦγε τότε ὁ Πλωτῖνος.

Cap. V. Συγγεγονὼς δὲ αὐτῷ τοῦτό τε τὸ ἔτος, καὶ ἐφεξῆς ἄλλα ἔτη [?] πέντε, ὀλίγον γὰρ ἔτι πρότερον τῆς δεκαετίας ἐγεγόνειν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Ῥώμῃ τοῦ Πλωτίνου, τὰς θερινὰς μὲν ἄγοντος ἀργοῦς,

dicam, quae cum ipse neqnaquam certis titulis inscripsisset, alius aliter libros inscripserat. Inscriptiones igitur quae magis obtinuerunt, eiusmodi sunt:

De pulcro Ennead. I. lib. 6.
De animi immortalitate. IV. 7.
De fato. III. 1.
De essentia animae. IV. 1.
De intellectu et ideis et ente. V. 9.
De animi descensu in corpora. IV. 8.
Quomodo a primo fit, quod est post primum, atque de uno. V. 4.
Vtrum omnes animae vna sint. IV. 9.
De ipso bono vel vno. VI. 9.
De tribus principalibus substantiis. V. 1.
De generatione et ordine eorum, quae sunt post primum. V. 2.
De duabus materiis. II. 4.
Considerationes variae. III. 9.
De circulari motu coeli. II. 2.
De suo cuiusque nostrum daemone. III. 4.
De rationali exitu. I. 9.
De qualitate. II. 6.
Vtrum singularium sint etiam ideae. V. 7.
De virtutibus. I. 2.
De dialectica. I. 3.
Quomodo anima inter essentiam indiuiduam et diuiduam media esse dicatur. IV. 2.

Hi ergo libri vnus atque viginti, quando eum primo conueni, scripti iam erant, quando et Plotinus nonum et quinquagesimum aetatis annum agebat.

Ego autem et hunc ipsum annum, et insuper quinque deinceps cum Plotino versatus sum. Quin etiam alias paullo supra decennium Romam veneram, quo tempore Plotinus otiosas ducebat

cebat aestates: quamuis confabulantium consuetudinem minime deuitaret. In his autem sex quos modo dicebam annis, quaestiones multae in disputando discussae sunt diligenter. Ideoque Amelio meque simul hortantibus scripsit libros de eadem quaestione duos, probans *vnum et idem vbique totum simul adesse.* (Ennead. VI. lib. 4. 5.) Scripsit deinceps duos insuper alios, quorum alter quidem asserit (Ennead. V. 6.) *quod est superius ente, non intelligere.* Alter vero distinguit, *quid primo intelligat, quidue secundo.* Scripsit etiam librum: *De eo, quod est in potentia, quodue existit in actu.* II. 5.

γὰς, συνόντος δὲ ἄλλως ἐν ταῖς ὁμιλίαις· ἐν δὲ τοῖς ἓξ ἔτεσι τούτοις, πολλῶν ἐξετάσεων ἐν ταῖς συνουσίαις γιγνομένων, καὶ γράφειν αὐτὸν ἀξιούντων Ἀμελίου τε καὶ ἐμοῦ, γράφει μὲν (22. 23.) περὶ τοῦ, τὸ ὂν πανταχοῦ ὅλον εἶναι ἓν καὶ ταυτὸ, βιβλία δύο. γράφει δὲ ἐφεξῆς ἄλλα δύο. ὧν (24.) τὸ μὲν, περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν, καὶ τί τὸ πρώτως νοοῦν καὶ τί τὸ δευτέρως c), (25.) τὸ δὲ περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ. Γράφει δὲ καὶ τὸ βιβλίον

Item quomodo incorporea minime patiantur. III. 6.

Primum de anima. IV. 3.

Rursus de anima secundum. IV. 4.

Denique de anima tertium, vel quomodo videamus. IV. 5.

De contemplatione. III. 8.

De intelligibili pulcritudine. V. 8.

Quod intelligibilia non sint extra intellectum et de intellectu atque bono. V. 5.

Contra Gnosticos. II. 9. coll. cap. XVI.

De numeris. VI. 6.

Cur quae procul videntur exigua videantur. II. 8.

Vtrum in longitudine temporis felicitas consistat. I. 5.

De mixtione per omnia. II. 7.

Quomodo idearum exstitit multitudo, atque de bono. VI. 7.

De voluntario. VI. 8.

De

26. περὶ τῆς τῶν ἀσωμάτων ἀπαθείας.

27. περὶ ψυχῆς πρῶτον.

28. περὶ ψυχῆς δεύτερον.

29. περὶ ψυχῆς τρίτον, ἢ περὶ τοῦ, πῶς ὁρῶμεν.

30. περὶ θεωρίας.

31. περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους. [P]

32. ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητὰ καὶ περὶ νοῦ καὶ τἀγαθοῦ.

33. πρὸς τοὺς Γνωστικούς.

34. περὶ ἀριθμῶν.

35. πῶς τὰ πόῤῥω ὁρώμενα μικρὰ φαίνεται.

36. εἰ ἐν παρατάσει χρόνου τὸ εὐδαιμονεῖν.

37. περὶ τῆς δι' ὅλων κράσεως.

38. πῶς τὸ πλῆθος τῶν ἰδεῶν ὑπέστη, καὶ περὶ τἀγαθοῦ.

39. περὶ τοῦ ἑκουσίου.

40. περὶ

c) Male hoc loco Ficinus ex titulo vnius libri duos facit, vt patet ex inscriptione Ennead. V. libri 6. et ex numero librorum Plotini, qui ita essent 55. Ceterum vt hoc loco Porphyrius Plotini scripta recenset eo ordine, quo ab auctore composita sunt, ita in Enneades digesta, qualia hodie exstant, argumenti adfinis habita vtcunque ratione, recenseotur infra cap. 24 sq. Numeros vero libro cuique adscripsi, vt facilius euolui possint.

40. περὶ τοῦ κόσμου.
41. περὶ αἰσθήσεως καὶ μνήμης.
42. περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν πρῶτον.
43. περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν δεύτερον.
44. περὶ τῶν τοῦ ὄντος γενῶν τρίτον.
45. περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου.

Ταῦτα τὰ εἴκοσι καὶ τέτταρα ὄντα, ὅσα ἐν τῷ ἑξαέτει χρόνῳ τῆς παρουσίας ἐμοῦ Πορφυρίου ἔγραψεν, ἐκ προσκαίρων προβλημάτων τὰς ὑποθέσεις λαβόντα, ὡς ἐκ τῶν κεφαλαίων ἑκάστου τῶν βιβλίων ἐδηλώσαμεν, μετὰ τῶν πρὸ τῆς ἐπιδημίας ἡμῶν εἴκοσι καὶ ἑνός. τὰ πάντα γίνεται τεσσαράκοντα πέντε.

De mundo. II. 1.
De sensu atque memoria. IV. 6.
De generibus entis primum. VI. 1.
De generibus entis secundum. VI. 2.
De generibus entis tertium. VI. 3.
De aeternitate et tempore. III. 7.

Hi ergo libri quatuor et viginti, quos in sex illis annis, quos cum eo vixi, conscripsit, assumens videlicet ex occurrentibus quaestionibus occasionem opportunitatem que scribendi, quemadmodum ex capitibus vniuscuiusque libri significauimus. Hi inquam libri vna cum viginti et vno, quos, antequam accederem, composuerat: summatim quinque super quadraginta consistunt.

Cap. VI. Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ διατρίβοντός μου, (ἐκεῖ γὰρ ἀνεχώρησα [?] περὶ τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας Γαλιήνου.) ὁ Πλωτῖνος γράψας πέντε βιβλία ἀπέστειλέ μοι ταῦτα·

46. περὶ εὐδαιμονίας.
47. περὶ προνοίας πρῶτον.
48. περὶ προνοίας δεύτερον.
49. περὶ τῶν γνωριστικῶν ὑποστάσεων καὶ τῶν ἐπέκεινα.
50. περὶ ἔρωτος. [n. secundum dogma Platonicum.]

Quo vero tempore in Sicilia vitam agebam quo perueneram circa quintum decimumque Galieni imperatoris annum, Plotinus libros quinque composuit, et ad me in Siciliam misit:

De beatitudine. Ennead. I. lib. IV.
De prouidentia primum. III. 2.
De prouidentia secundum. III. 3.
De substantiis cognoscentibus, atque illis superiore. IV. 3.
De amore. III. 5.

Ταῦτα μὲν οὖν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Κλαυδίου πέμπει βασιλείας. ἀρχομένου δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτε καὶ μετ' ὀλίγον θνήσκει, πέμπει ταῦτα·

51. τίνα τὰ κακά;
52. εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα;
53. τί ὁ ἄνθρωπος. τί τὸ ζῷον;
54. περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ, ἢ περὶ εὐδαιμονίας.

Hos itaque libros misit ad me primo Claudii imperatoris anno. Inter initia vero anni secundi, quando et paulo post ex hac vita migrauit, hos praeterea misit:

Quae sint mala? Ennead. I. lib. 8.
Vtrum stellae aliquid agant? II. 3.
Quid homo, quid animal? I. 1.
De primo bono, ceterisque bonis. I. 7.

Ταῦτα μετὰ τῶν τετταράκοντα πέντε τῶν πρώτων καὶ δευτέρων γραφέντων γίνεται τέτταρα καὶ πεντήκοντα,

Hi vero libri vna cum quinque et quadraginta, primo tempore scriptis atque secundo, quinquaginta et quatuor compu-

computantur. Quemadmodum vero conscripti sunt, alii quidem in aetate prima, alii vero in ipso vigore vitae, alii denique defesso iam corpore, sic ferme libri vim similem ipsi declarant. Primi namque vnus et viginti, si cum proxime sequentibus conferantur, leuiorem vim habere videntur, nondum satis constans robur habentem: qui vero medio tempore compositi sunt, virtutis florem praeferunt ad summum vsque vigentem. Talesque sunt quatuor et viginti, exceptis quibusdam paucis, perfectissimi. Vltimi denique nouem remissiorem iam referunt facultatem, idque postremi quatuor magis quam antecedentes quinque declarant.

τα. ὥσπερ δὲ ἐγράφη τὰ μὲν κατὰ πρώτην ἡλικίαν [d]), τὰ δὲ ἀκμάζοντος, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ σώματος καταπονουμένου· οὕτω καὶ τῆς δυνάμεως ἔχει τὰ βιβλία, τὰ μὲν γὰρ πρῶτα εἴκοσι καὶ ἕν, ἐλαφροτέρας ἐστὶ δυνάμεως, καὶ οὐδέπω πρὸς εὐτονίαν ἀρκοῦν μέγεθος ἐχούσης· τὰ δὲ τῆς μέσης ἐκδόσεως τυχόντα, τὸ ἀκμαῖον τῆς δυνάμεως ἐμφαίνει [P] καὶ ἐστι τὰ εἰκοσιτέσσαρα πλὴν τῶν βραχέων τελεώτατα. τὰ μέν τοι τελευταῖα ἐννέα, ὑφειμένης ἤδη τῆς δυνάμεως γέγραπται. καὶ μᾶλλον μετὰ τελευταῖα τέσσαρα, ἢ τὰ πρὸ τούτων πέντε.

A capite autem XXIV. Porphyrius incipit Plotini libros eo ordine recensere, quo in Enneadas est partitus. Ita vero ille pergit.

Hactenus historico more de vita Plotini sit dictum. Quoniam vero Plotinus nobis commisit, vt ordinem emendationemque librorum suorum curaremus, ego autem et illi viuenti promisi, et ceteris familiaribus pollicitus sum efficere: inprimis quidem operae pretium fore censui, ne libros permitterem ita iacere permixtim, sicut deinceps sunt temporis successione compositi, sed quemadmodum Apollodorus Atheniensis Epicharmi comoedias in volumina decem collegit, et Andronicus peripateticus,

C. XXIV. Τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ Πλωτίνου ἡμῖν ἱστόρηται βίος. Ἐπεὶ δὲ αὐτὸς τὴν διάταξιν καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν βιβλίων ποιεῖσθαι ἡμῖν ἐπέτρεψεν [e]), ἐγὼ δὲ κἀκείνῳ ζῶντι ὑπεσχόμην καὶ τοῖς ἄλλοις ἑταίροις ἐπηγγειλάμην ποιῆσαι τοῦτο, πρῶτον μὲν τὰ βιβλία οὐ κατὰ χρόνους ἐᾶσαι φύρδην ἐκδεδομένα ἐδικαίωσα. μιμησάμενος δὲ Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀθηναῖον, [P] καὶ Ἀνδρόνικον τὸν Περιπατητικὸν, ὧν ὁ μὲν Ἐπίχαρμον τὸν κωμῳδογράφον εἰς δέκα τόμους φέρων συνήγαγεν, ὁ δὲ τὰ Ἀριστοτέλους

 καὶ

d) Nihil absurdius. cap. IV. dixit, Plotinum coepisse scribere, natum 49 annos: et ab anno aetatis 49. ad 59. scripsisse 21 libros. Si haec adhuc prima aetas fuit Plotini, sequitur, eum stolidiorem fuisse Sueuis, quibus prouerbio obiiciunt, eos non sapere ante annum 40. *Heum.* Grauem hanc dicam idem scripsit in actis philos. l. c. p. 154. Enimuero Heumannus vt bonis Sueuis, ita quoque Porphyrio fecit iniuriam, deceptus forsan versione lat. Ficini. Porphyrius enim non intelligit πρώτην ἡλικίαν de primis vitae naturalis annis, sed illa verba retulit ad annos philosophiae iudiciique illius studio subacti: studii enim philosophici, non vitae annos computabat Porphyrius. Intelligendi igitur libri, quos Plotinus non multo post, quam accessit ad philosophiae studium, conscripsit. add. *Brucker.* l. m. II pag. 222. not. *Harl.*

e) Supra cap. 7.

καὶ Θεοφράστου εἰς πραγματείας διεῖλε, τὰς οἰκείας ὑποθέσεις *f*) εἰς ταὐτὸν συναγαγών· οὕτω δὴ καὶ ἐγὼ πεντήκοντα τέσσαρα ὄντα ἔχων τὰ τοῦ Πλωτίνου βιβλία, διεῖλον μὲν εἰς ἓξ ἐννεάδας, τῇ τελειότητι τοῦ ἓξ ἀριθμοῦ καὶ ταῖς ἐννεάσιν ἀσμένως ἐπιτυχών, ἑκάστῃ δὲ ἐννεάδι τὰ οἰκεῖα φέρων συνεφόρησα, δοὺς καὶ τάξιν πρώτην τοῖς ἐλαφροτέροις προβλήμασιν.

Ἡ μὲν γὰρ πρώτη Ἐννεὰς ἔχει τὰ ἠθικώτερα τάδε.

53. Τί τὸ ζῶον *g*) καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος;
19. περὶ ἀρετῶν.
20. περὶ διαλεκτικῆς *h*). [¶]
46. περὶ εὐδαιμονίας.
36. εἰ ἐν παρατάσει χρόνου τὸ εὐδαιμονεῖν *i*);
1. περὶ τοῦ καλοῦ.
54. περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν *k*).
51. πόθεν τὰ κακά *l*);
16. περὶ τῆς ἐκ τοῦ βίου εὐλόγου ἐξαγωγῆς *m*).

ticus, Aristotelis et Theophrasti libros distribuit in tractatus, suppositiones in vnum proprias colligens: sic et ego quinquaginta quatuor Plotini libros *in sex Enneadas* sum partitus, occasione perfecti numeri, senarii scilicet et nouenariis gaudens, vnicuique vero Enneadi, id est nouenario propria tribuens, ita simul cognata congessi, priora semper in ordine numeri proposita, quae sunt leuiora, constituens.

Prima igitur *Enneas* materias praecipue morales continet.

I. *Quid animal, quid homo?*
II. *De virtutibus.*
III. *De dialectica.*
IV. *De beatitudine.*
V. *Vtrum beatitudo in temporis productione consistat.*
VI. *De pulchro.*
VII. *De primo bono ceterisque bonis.*
VIII. *Vnde mala.*
IX. *De rationali exitu ex hac vita.*

Ἡ Prima

f) i. e. scripta adfinis argumenti in vnum coniungens. Ceterum de Apollodoro, vide si placet, quae dixi lib. III. cap. 27. et de Andronico Rhodio lib. III. cap. 8. [vol. III. pag. 464.] Similiter Democriti ac Platonis scripta in tetralogias digessit Thrasyllus.

g) Numeri minores siue cifrae, singulorum librorum titulis a me praefixae, designant locum, quem iidem libri occupant inter Plotini scripta ordine chronologico supra cap. 4 sq. a Porphyrio recensita. Ibi liber primus Enneadis primae inscribitur τί ὁ ἄνθρωπος, τί τὸ ζῶον, recte, nam ita et apud *Macrobium* II. 12. in somnium Scip. *quid animal, quid homo?* Ab eodem *Macrobio* lib. I. cap. 2. adfertur locus ex Plotini de virtutibus libro, cui adde, si placet, quae de gradibus virtutum scripsi in prolegomenis ad vitam Procli, compositam a Marino.

h) Per Dialecticam Plotinus perinde vt Plato metaphysicam intelligit, itaque pag. 21. illam definit ἐπιστήμην περὶ πάντων, ἃ δόξαν, παύσασαν δὲ τῆς περὶ τὸ αἰσθητὸν πλάνης, ἐνιδρύσασαν τῷ νοητῷ καὶ ἐκεῖ τὴν πραγματείαν ἔχουσαν.

i) Titulus, qui libro ipsi inter Plotini opera praefigitur, ita se habet: εἰ εὐδαιμονεῖν ἐπίδοσιν (al. ἐπίτασιν) χρόνου λαμβάνει; Nouam huius libri versionem latinam exhibet *Barthius* lib. L. cap. 8. Aduersar. quam, ait, duodecenni sibi puero excidisse.

k) Supra cap. 6. περὶ τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ, ἢ περὶ εὐδαιμονίας.

l) In Plotino ipso titulus est: περὶ τοῦ, τίνα καὶ πόθεν τὰ κακά.

m) Supra cap. 4. περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς. In hoc libro disputat, non temere sibi quemquam necem debere

Prima igitur, vt dixi, Enneas haec continet, morales positiones potius comprehendens. *Secunda* vero naturalia colligit, quae mundi sunt, quaeue ad mundum attinent, in se complectens. Haec vero sunt:

Ἡ μὲν ὖν πρώτη Ἐννεὰς τάδε περιέχει, ἠθικωτέρας ὑποθέσεις περιλαβῦσα. ἡ δὲ δευτέρα τῶν φυσικῶν συναγωγὴν ἔχυσα, τὰ περὶ κόσμυ καὶ τὰ τῷ κόσμῳ ἀνήκοντα περιέχει. ἔϛι δὲ ταῦτα·

I. *De mundo.* — 40. περὶ τῦ κόσμυ n).

II. *De circulari motu.* — 2. περὶ τῆς κυκλοφορίας o).

III. *Vtrum stellae aliquid agant?* — 52. εἰ ποιεῖ τὰ ἄϛρα p);

IV. *De duobus materiis.* — 12. περὶ τῶν δύο ὑλῶν q). [P]

V. *De eo quod in potentia est, et quod in actu.* — 25. περὶ τῦ δυνάμει r) καὶ ἐνεργείᾳ.

VI. *De qualitate et specie.* — 17. περὶ ποιότητος καὶ εἴδυς s).

VII. *De mixtione per omnia.* — 37. περὶ τῆς δι᾽ ὅλων κράσεως.

VIII. *Cur, quae videntur procul, exigua videantur.* — 35. πῶς τὰ πόῤῥω ὁρώμενα μικρὰ φαίνεται t);

IX. *Contra putantes mundi opificem esse malum, mundumque malum.* — 33. πρὸς τὺς κακὸν τὸν δημιυργὸν τῦ κόσμυ, καὶ τον κόσμον κακὸν εἶναι λέγοντας u).

Tertia quoque Enneas, quae mundi sunt continens, comprehendit ea, quae circa mundum considerantur.

Ἡ δὲ τρίτη Ἐννεὰς, ἔτι τὰ περὶ κόσμυ ἔχυσα, περιείληφε τὰ περὶ τῶν κατὰ κόσμον θεωρυμένων ταῦτα.

I. *De fato.* — 3. περὶ εἱμαρμένης v).

II. *De* — 47. περὶ

debere conseiscere. Prius autem hunc librum composuit Plotinus, quam ad eum Porphyrius accederet, itaque de alio eius scripto intelligenda sunt, quae supra cap. 11. leguntur.

n) Citat *Philoponus* XIII. 15. contra Proclum de mundi aeternitate.

o) In Plotino ipso hic liber inscribitur περὶ κινήσεως ὐρανῦ.

p) Confer supra cap. 15. et Firmicum lib. I. Mathes. vbi Plotinum notat, quod vim stellarum agnoscere noluerit incolumis, quam sentire coactus fuerit aegrotus. Meminit huius libri Plotini *si faciunt astra*, etiam *Macrobius* lib. I. cap. 19. in somnium Scipionis.

q) In Plotini Enneadibus titulus huius libri est περὶ ὕλης. Contendit vero, rerum incorporearum quoque esse ὕλην quamdam. Confer *Alcinoum* cap. 8. et *Petauium* lib. I. de Angelis cap. 4. Hunc Plotini librum pluribus illustrauerat Porphyrius libris sex περὶ ὕλης, Suidae memoratis. τὸ Πλωτίνυ διαιρῦντων βιβλίον, inquit *Aeneas Gazaeus* in Theophrasto pag. 56.

r) In Plotino ipso: περὶ τῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ.

s) Supra cap. 4. tantum περὶ ποιότητος, et in Plotino: περὶ οὐσίας καὶ ποιότητος.

t) In Plotino: περὶ ὁράσεως, ἢ πῶς τὰ πόῤῥω μικρὰ φαίνεται.

u) Hunc librum *Porphyrius* ipse supra cap. 16. testatur, se inscripsisse πρὸς τὺς Γνωϛικὺς, atque ita etiam legitur hic titulus cap. 5. et in ipso Plotino. Gnosticorum in Graecis Plotini nulla mentio; sed in Ficini versione p. 215. vbi Magiam et ἐπωδὰς illorum philosophus explodit.

v) Fatum in hoc libro impugnauit Plotinus, quemadmodum in duobus, qui sequuntur, egregie differit de prouidentia, et in vita, quae possint videri molesta atque mala per similitudinem dramatis, picturae et harmonici concentus eleganter illustrat. Loca exinde producit *Theodoritus* VI. therapeut. pag. 96 sq.

47. περὶ προνοίας πρῶτον.
48. περὶ προνοίας δεύτερον.
15. περὶ τοῦ w) εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος. [¶]
50. περὶ ἔρωτος.
26. περὶ τῆς ἀπαθείας τῶν σωμάτων x).
45. περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου.
30. περὶ φύσεως καὶ θεωρίας καὶ τοῦ ἑνός y).
13. ἐπισκέψεις διάφοροι.

II. *De prouidentia primum.*
III. *De prouidentia secundum.*
IV. *De eo, qui nos sortitus est, daemone.*
V. *De amore.*
VI. *Quod incorporea minime patiantur.*
VII. *De aeternitate ac tempore.*
VIII. *De natura contemplationeque et vno.*
IX. *De diuersis considerationibus.*

C. XXV. Ταύτας τὰς τρεῖς ἐννεάδας, ἡμεῖς ἐν ἑνὶ σωματίῳ τάξαντες κατεσκευάσαμεν.

Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ Ἐννεάδι ἐτάξαμεν καὶ τὸ περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος, ὅτι καθόλου θεωρεῖται τὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἔστι τὸ πρόβλημα καὶ παρ' αὐτοῖς τὰ κατὰ τὰς γενέσεις τῶν ἀνθρώπων σκεπτομένοις. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ περὶ ἔρωτος τόπος. τὸ δὲ περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου, διὰ τὰ περὶ τοῦ χρόνου ἐνταῦθα ἐτάξαμεν. τὸ δὲ περὶ φύσεως καὶ θεωρίας, καὶ τοῦ ἑνός, διὰ τὸ περὶ φύσεως κεφάλαιον ἐνταῦθα τέτακται.

Has vtique tres Enneades in vno corpore nobis placuit collocare. Iam vero in tertia Enneade connumerauimus materiam de daemone, nos sortito, quoniam de eo communiter pertractatur. Atque est eiusmodi propositio, siue quaestio illi considerationi conueniens, quae hominum genituras inquirit, similiter et de amore locus hic quoque patet. Tractatum vero de aeternitate et tempore propter illa quae de tempore disputantur, hic recte posuimus. Praeterea disputationem de natura et contemplatione et vno, propter ipsam de natura inscriptionem hic placuit numerare.

Ἡ δὲ τετάρτη Ἐννεὰς μετὰ τὰ περὶ κόσμου τὰ περὶ ψυχῆς εἴληχε συγγράμματα. ἔχει δὲ τάδε·

4. περὶ οὐσίας ψυχῆς, πρῶτον. [¶]
21. περὶ οὐσίας ψυχῆς δεύτερον z).
27. περὶ

Quarta vero Enneas post libros de mundo, libros de anima comprehendit. Hi vero sunt:

I. *De essentia animae primus.*
II. *De essentia animae secundus.*
III. *De*

w) In hoc libro, cuius itidem supra cap. 10. et apud *Ammianum Marcellinum* XXI. 14. mentio, Plotinus tuetur etiam dogma de animorum recidiuatu siue reciproco discursu, vt Tertulliani vocibus vtar. Contra illam Plotini sententiam Anonymi ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχουσιν αἱ ψυχαί, μήτε ἐξ ἑτέρων μεταχωροῦσι. MS. in bibl. caesarea, teste *Lambecio* lib. VII. pag. 259. [pag. 553. edit. Kollarii.]

x) Ficinus legit ἀσωμάτων, vt supra cap. 5. et in ipso Plotino. Ac mentem certe passionis expertem in hoc libro Plotinus disputat. Sed tamen materiam quoque negat pati pag. 311. atque eo nomine reprehenditur non ab re a *Petro Petito* lib. II. cap. 11. Miscellanearum obseruationum.

y) Supra cap. 5. tantum inscribitur περὶ θεωρίας.

z) Supra cap. 4. πῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀμερίστου καὶ μεριστῆς οὐσίας μέση εἶναι λέγεται, et in Plotino ipso notatur, hunc prae aliis eius philosophi de anima scriptis primo loco esse legendum, ὃν πρὸ πάντων τῶν περὶ ψυχῆς λόγων ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι. In huius libri limine verbo tangitur sententia Aristotelis,

III. *De dubiis animae primus.*

IV. *De dubiis animae secundus.*

V. *De dubiis animae tertius, vel de visu.*

VI. *De sensu atque memoria.*

VII. *De immortalitate animae.*

VIII. *De animae descensu in corpora.*

IX. *Vtrum omnes animae vna sint?*

Quarta igitur Enneas omnes de anima suas materias habuit. *Quinta* vero habet quidem de intellectu. Habet etiam vnusquisque liber nonnihil de eo quod est intellectu superius, ac etiam de intellectu, qui animae inest, atque de ideis. Haec igitur habet:

I. *De tribus substantiis principalibus, siue principii rationem habentibus.*

II. *De generatione et ordine eorum, quae sunt post primum.*

III. *De substantiis cognoscentibus, atque superiore.*

IV. *Quomodo a primo fiat, quod est post primum, atque de vno.*

V. *Quod intelligibilia non sint extra intellectum, atque de bono.*

VI. *Quomodo quod est superius ente non intelligat, quidue primo sit intelligens, quidue secundo.*

VII. *Vtrum*

27. περὶ ψυχῆς ἀποριῶν [aa]) πρῶτον.

28. περὶ ψυχῆς ἀποριῶν δεύτερον.

29. περὶ ψυχῆς ἀποριῶν τρίτον, ἢ περὶ ὄψεως.

41. περὶ αἰσθήσεως καὶ μνήμης.

2. περὶ ἀθανασίας ψυχῆς [bb]).

6. περὶ τῆς εἰς τὰ σώματα καθόδου τῆς ψυχῆς.

8. εἰ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ, μία;

Ἡ μὲν οὖν τετάρτη Ἐννεὰς τὰς περὶ ψυχῆς αὐτῆς ὑποθέσεις ἔσχε πάσας. ἡ δὲ πέμπτη ἔχει μὲν τὰς περὶ νοῦ, περιέχει δὲ ἕκαστον τῶν βιβλίων ἔν τισι καὶ περὶ τοῦ ἐπέκεινα, καὶ περὶ τοῦ ἐν ψυχῇ νοῦ, καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν, ἔστι δὲ τάδε·

10. περὶ τῶν τριῶν ἀρχικῶν ὑποστάσεων [cc]). [¶]

11. περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.

49. περὶ τῶν γνωριστικῶν ὑποστάσεων καὶ τοῦ ἐπέκεινα.

7. πῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου τὸ μετὰ τὸ πρῶτον [dd]) καὶ περὶ τοῦ ἑνός.

32. ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητὰ [ee]) καὶ περὶ τἀγαθοῦ.

34. περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν, καὶ τί τὸ πρώτως νοοῦν, καὶ τί τὸ δευτέρως.

18. περὶ

telis, qui animam pro entelechia siue forma actuali corporis habuit, sed prolixam disputationem, opinioni illi oppositam *Eusebius* XV. 10. praeparationis Euangelicae adfert ex Plotini περὶ ἀθανασίας ψυχῆς secundo libro. Eam vnde habuerit Eusebius, mirum est; nam in iis quidem, quae exstant, Plotini scriptis incassum illam quaeres.

aa) Vocabulum ἀποριῶν in omnibus tribus libris supra cap. 5. desideratur. Ex hoc tertio libro Enneadis quartae locum citat *Augustinus* VIII. 10. de Ciuitate Dei.

bb) Confer *Eusebii* praeparat. lib. XV. cap. 22.

cc) Ex hoc libro loca adferunt *Eusebius* XI. 17. praeparat. *Cyrillus* I. contra Iulian. pag. 67. IV. pag. 145. VIII. pag. 273. 275. 276. 280. *Theodoritus* II. Therapeut. pag. 33.

dd) Rectius supra cap. 4. τὰ μετὰ τὸ πρῶτον. Nam post vnum illud non vnum tantum, sed plura et infinita deinceps sequuntur: vnde et Enneadis V liber II. iam fuit περὶ γενέσεως καὶ τάξεως τῶν μετὰ τὸ πρῶτον.

ee) De hoc libro et Porphyrii, qui contra scripserat, retractatione supra cap. 18. et cap. 20. in Longini fragmento sect. 13. Ex Plotini περὶ νοητῶν ἢ περὶ τἀγαθοῦ locum producit *Philoponus* contra Proclum de mundi aeternitate II. 5. et IV. 16.

18. περὶ τοῦ, εἰ καὶ τῶν καθέκαστά ἐστιν εἴδη [ff]).

31. περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους.

5. περὶ νοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ὄντος [gg]).

VII. *Vtrum singularium sint etiam ideae.*

VIII. *De intelligibili pulchritudine.*

IX. *De intellectu, ideisque et ente.*

C. XXVI. Καὶ τὴν τετάρτην οὖν καὶ τὴν πέμπτην Ἐννεάδα εἰς ἓν σωμάτιον κατετάξαμεν, λοιπὴν δὲ τὴν ἕκτην Ἐννεάδα εἰς ἓν ἄλλο σωμάτιον, ὡς διὰ τριῶν σωματίων γεγράφθαι τὰ Πλωτίνου πάντα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον σωμάτιον, ἔχει τρεῖς Ἐννεάδας, τὸ δὲ δεύτερον δύο, τὸ δὲ τρίτον, μίαν. [P] ἔστι δὲ τὰ τοῦ τρίτου σωματίου, Ἐννεάδος δὲ ἕκτης, ταῦτα.

42. περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος, πρῶτον.

43. περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος, δεύτερον.

44. περὶ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος, τρίτον.

22. περὶ τοῦ τὸ ὂν ἓν καὶ ταὐτὸ ὂν ἅμα, πανταχοῦ εἶναι ὅλον, πρῶτον.

23. περὶ τοῦ τὸ ὂν ἓν καὶ ταὐτὸ ὂν ἅμα, πανταχοῦ εἶναι ὅλον, δεύτερον.

34. περὶ ἀριθμῶν [hh]).

38. πῶς τὸ πλῆθος τῶν ἰδεῶν ὑπέστη, καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

39. περὶ τοῦ ἑκουσίου καὶ θελήματος τοῦ ἑνός [ii]).

9. περὶ τἀγαθοῦ ἢ τοῦ ἑνός.

Τὰ μὲν οὖν βιβλία εἰς ἓξ Ἐννεάδας τοῦτον τὸν τρόπον κατατετάξαμεν, τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ὄντα. καταβεβλήμεθα δὲ καὶ εἴς τινα αὐτῶν ὑπομνήματα ἀτάκτως, διὰ τοὺς ἐπείξαντας ἡμᾶς ἑταίρους γράφειν, εἰς ἅπερ αὐτοὶ τὴν σαφήνειαν αὐτῶν γενέσθαι ἠξίουν. Ἀλλὰ

Quartam igitur atque quintam Enneadem in corpus vnum redegimus: *Sextam* vero Enneadem in vnum aliud corpus cogere placuit, vt scripta Plotini omnia in tria corpora redigantur, quorum primum quidem tres continet Enneades, secundum vero duas, tertium denique vnam. Libri vero tertii corporis, sed Enneados sextae ita sequuntur:

I. *De generibus entis, primus.*

II. *De generibus entis, secundus.*

III. *De generibus entis, tertius.*

IV. *Quod vnum idemque simul vbique sit totum, primus.*

V. *Quod vnum idemque simul vbique sit totum, secundus.*

VI. *De numeris.*

VII. *Quomodo idearum exstitit multitudo, atque de bono.*

VIII. *De libertate voluntateque vnius.*

IX. *De bono vel vno.*

Libros igitur quatuor et quinquaginta in sex nouenarios ita dispofuimus, inseruimus autem in libros quosdam absque certo ordine commentaria, quoniam amici, qui nos vrgebant ad commentandum, ea potissimum a nobis exigebant exponi, quae maxime declaratione

ff) Supra cap. 4. pro εἴδη legitur ἰδέαι, eodem sensu.

gg) Vide supra cap. 19.

hh) Citat *Proclus* lib. I. theologiae platonicae cap. 11. pag 27. respicit et IV. 32.

ii) Titulus generalior supra cap. 5. περὶ τοῦ ἑκουσίου.

tione apud illos egebant: quin etiam capitula omnium secundum editionis librorum tempora fecimus, praeterquam de pulchro. Nam deerat hic nobis notitia temporis. Verum in his non capitula solum secundum vniuscuiusque libri modum exposita sunt, verum etiam argumenta, quae sunt capitulorum more connumerata. Nunc vero libros singulos percurrentes puncta etiam signaque adhibere conabimur, et si quid vsquam in dictionibus erratum fuerit, emendare, ac si quid aliud nos moueat, opus ipsum significare potest.

Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ κεφάλαια αὐτῶν πάντων, πλὴν τοῦ [P] περὶ τοῦ καλοῦ kk) διὰ τὸ λεῖψαι ἡμῖν, πεποιήμεθα κατὰ τὴν χρονικὴν ἔκδοσιν τῶν βιβλίων, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρήματα, ἃ ὡς κεφάλαια συναριθμεῖται. νυνὶ δὲ πειρασόμεθα ἕκαστον τῶν βιβλίων διερχόμενοι, τάς τε στιγμὰς ll) αὐτῶν προσθεῖναι, καὶ εἴ τι ἡμαρτημένον εἴη κατὰ λέξιν, διορθοῦν, καὶ ὅτι ἂν ἡμᾶς ἄλλο κινήσῃ, αὐτὸ σημαίνει τὸ ἔργον.

Hactenus Porphyrius. *Harl.*

I. *De Plotino.* II. *Eius obscuritas. Genius.* III. *Num Spinosismo faueat.* IV. *Dogma eius de diuina trinitate.* V. *Iulii Firmici et Petri Petiti de Plotino censurae.* VI. *Scripta eius ab Eustochio, Porphyrio, Proclo recensita vel illustrata.* VII. *Dexippus contra Plotinum de decem praedicamentis.* VIII. *Indiculus scriptorum, a Dexippo citatorum. Anonymus graecus aduersus Plotinum de anima.* IX. *Plotini operum a Porphyrio in Enneades distributorum editiones. Scripta Plotino tributa, quae in Enneadibus non exstant.* X. *Indiculus scriptorum a Plotino laudatorum.* XI. *Ammonius Saccas, Plotini praeceptor. Cum Ammonio, peripatetico,* [P] *eiusdem aetatis et cum Ammonio Hermeae non confundendus, nec cum Ammonio Christiano saeculi tertii scriptore.* XII. *De Ammonio Hermeae.* XIII. *Eius scripta.* XIV. *Index scriptorum, in vniuersis Ammonii huius commentariis citatorum.* XV. *Alii decem Ammonii scriptis clari. Index scriptorum, quos laudat Ammonius, grammaticus, in libro de differentiis vocabulorum.*

I.

Constat aliorum etiam testimoniis auctorum, quanta fuerit Plotini inter philosophos auctoritas, quantum etiam post fata nomen, vt velut alterum Platonem reddidisse aetati suae videretur. Vnde *Proclus* in Theologia Platonica libro et capite primo, Τούτους δή, inquit, τοὺς τῆς Πλατωνικῆς ἐποπτείας ἐξηγητὰς καὶ τὰς πανιεροτάτας ἡμῖν περὶ τῶν θείων ὑφηγήσεις ἀναπλώσαντας καὶ τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι (τῷ Πλάτωνι) παραπλησίαν τὴν φύσιν λαχόντας

kk) Ennead I. liber VI. Ceterum commentarii Porphyrii, quibus scripta Plotini illustrauit, interciderunt, scripta Plotini ipsa ex eius recensione habemus, quae chronologico etiam, quo scripta sunt, ordine supra cap. 4 sq. recensui. Illam capitum, quam hic commemorat, temporis ordine factam descriptionem itidem amisimus. Porro ἀφορμὰς Porphyrii πρὸς τὰ νοητὰ Holstenius, qui eas auctiores e codice Vaticano edidit, pridem obseruauit, nihil aliud esse, quam introductionem quamdam in Plotini scripta.

ll) Criticorum munus, interpungere colis et punctis celebrium scriptorum monumenta, quod interdum facere non est cuiusuis, vt de Heracliti scriptis *Aristoteles* III. 6. Rhetor. τὰ Ἡρακλείτου διαστίξαι ἔργον. *Fabric.* conf. *Villoison*, anecd. gr. II. pag. 139. *Harl.*

λαχόντας εἶναι θείην ἂν ἔγωγε ΠΛΩΤΙ͂ΝΟΝ *τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τοὺς ἀπὸ τούτου παραδεξαμένους τὴν θεωρίαν,* ἈΜΕΛΙΟ͂Ν *τε καὶ* ΠΟΡΦΥΡΙΟΝ, *καὶ τρίτους οἶμαι τοὺς ἀπὸ τούτων ὥσπερ ἀνδριάντας ἡμῖν ἀποτεχθέντας,* ἸΑΜΒΛΙΧΟ͂Ν *τε καὶ* ΘΕΟ͂ΔΩΡΟΝ [a]), *καὶ εἰ δή τινες ἄλλοι μετὰ τούτους ἑπόμενοι τῷ θείῳ τούτῳ χορῷ περὶ τῶν τοῦ Πλάτωνος τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν ἀνεβάκχευσαν.* Eunapius: *Πλωτίνου θερμοὶ βωμοὶ νῦν, καὶ τὰ βιβλία οὐ μόνον τοῖς πεπαιδευμένοις διὰ χειρὸς ὑπὲρ τοὺς Πλατωνικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ πλῆθος ἐάν τι παρακούσῃ δογμάτων, εἰς αὐτὰ κάμπτεται.* *S. Augustinus* IX. 10. de ciuitate Dei: *Plotinus certe nostrae memoriae vicinus temporibus, Platonem ceteris excellentius intellexisse laudatur.* Et VIII. 12. *Ex Platonicis sunt valde nobilitati Graeci, Plotinus, Iamblichus, Porphyrius.* Idem III. 18. contra Academicos: *osque illud Platonis, quod in philosophia purgatissimum est et lucidissimum, dimotis nubibus [P] erroris emicuit maxime in Plotino, qui Platonicus philosophus ita eius similis iudicatus est, vt simul eos vixisse: tantum autem interesse temporis, vt in hoc ille reuixisse putandus sit.* *Φιλοζητητὴς ὢν ἄγαν, καὶ διὰ πάσης, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἰσχνομυθίας ἐληλακώς,* quod *S. Cyrilli* de eo elogium est VIII. contra Iulian. pag. 273. *Inter philosophiae praeceptores cum Platone princeps*, iudice *Macrobio* lib. I. in somnium Scipionis cap. 8. Laudant Plotinum praeterea Eusebius, Iulianus imperator, Theodoritus, Aeneas Gazaeus in Theophrasto, Syrianus, Sidonius III. epist. 6. ad Eutropium, quem Plotini consectaneum vocat, et alii infiniti. E recentioribus vnum memorabo *Ioannem Picum Mirandulanum*, cuius Hexameron quum legisset Hermolaus Barbarus, ita ad eum scripsit a. 1499 Venetiis pridie Non. Septembr. (inter epistolas Politiani XII. 36.) *Omitto, quam multa ex Plotino egregia, quam cursim et eleganter attigeris, vt quicquid fere quatuor eius et quinquaginta volumina in sex nouenarios a Porphyrio digesta continent, non plus legisse, quam edidisse videaris.* [conf. *Pope-Blount* censur. celebrior. auctor. pag. 203 sqq.]

II. Obscuritatem in eo praeter Longinum ipse notat *Porphyrius* cap. 18. et *Eunapius* Porphyrium Plotino defuncto ait, tanto magis Romae communiter fuisse probatum, quod cuncta aperte ac dilucide traderet, quum Plotinus *τῷ τε τῆς ψυχῆς οὐρανίῳ καὶ τῷ λοξῷ καὶ αἰνιγματώδει τῶν λόγων βαρὺς ἐδόκει καὶ δυσήκοος.* Caussae obscuritatis, quod *magis quam quisquam verborum parcus* fuerit, vt de illo est apud *Macrobium* II. 12. in somnium Scipionis, cui rei accessit subtilitas abstrusarum profundarumque cogitationum, non habentium semper vbi consistant, et de rebus a captu non minus hominis quam sensu remotis, cum dubitatione quadam audax et praefidens disputatio, et mystico interdum atque allegorico velo obducta. Interim Socratis exemplo genium se habere iactauit, neque aliquod e vulgo daemonium, sed Deum [b]) quempiam maiorem daemonibus, quin imo ad summi Dei [c]) coram fruendi contemplationem procul forma et idea quacunque, actu ipso aliquoties admissum se gloriatus est. Itaque et *Ammianus Marcellinus* [d]) inter eos, quibuscum familiares genii versati

a) Theodorum Asinaeum puto a Proclo innui, quem saepe laudat commentariis in Timaeum. Etiam *Sopatrum* Apamensem *προεστῶτα τῆς Πλωτίνου διαδοχῆς* vocat *Sozomenus* lib. I cap. 5. hist. Iamblichi nempe discipulum a Constantino M. interemtum, teste Eunapio in Aedesii vita, Zosimo lib. II. et Suida in *Σώπατρος*.

b) *Porphyr.* in Plotini vita cap. 10.

c) *Porphyr.* in Plotini vita cap. 23.

d) Lib. XXI. histor. cap. 14.

ſati ſunt, refert Plotinum, *auſum quaedam* [?] *ſuper hac re diſſerere myſtica, atque monſtrare* [*], *quibus primordiis hi genii animis connexi mortalium, eas tanquam gremiis ſuis ſusceptas tuentur quoad licitum eſt, docentque maiora, ſi ſenſerint puras, et a colluuione peccandi immaculata corporis ſocietate diſcretas. Fabric.* G. *Naudé* apologie pour tous les grands perſonnages, qui ont eſté fauſſement ſoupçonnez de Magie, (Hagae 1679. 8.) pag. 268. a magiae crimine abſoluit Plotinum, arbitrans, illa de daemone et miraculis Plotini ficta fuiſſe ab illius ſectatoribus, et ad opinionem Chriſtianorum de ſua doctrina, miraculis ſtabilita, illudendam atque euertendam. Verum compara *Meiners* Beytrag etc. pag. 20 ſqq. pag. 47 ſqq. *Brucker* l. c. pag. 228. 230 ſq. *Tiedemann* l. c. pag. 281 ſqq. 372 ſq. *Harl.*

III. *Petrus Baelius*, qui vitae Plotini a Porphyrio ſcriptae compendium amoeno ſtilo gallico condidit, inſeruitque dictionario ſuo hiſtorico, inter alia pag. 2455. [pag. 758. edit. nouiſſ.] D. notat, Plotini philoſophiam non longe diſtare a Spinoſiſmo: nec diffiteor, quaedam eius dogmata propius ad eum accedere videri; tamen ſi attentius conſideraueris, plurimum diſtant. Nam Deum concipit ſibi Plotinus primam cauſſam omnium rerum, vt luminis ſolem [f]): prouidere omnibus rebus, adeo diuerſam [g]) ab illis omnibus, quarum cauſſam voluntate et ratione [h]) illum eſſe agnoſcit, vt, quicquid in his vel ſenſibus vel intelligendo etiam concipitur, locum tempusque Deo inferius eſſe putet, adeoque ab illo remoueat: at ita remoueat, vt tamen habere illum aliquid omni ſenſu et intelligentia ſublimius, pulcrius, perfectiusque et amabilius profiteatur, ad cuius contemplationem beatiſſimam vnionemque ſenſu omni et intelligentia ſuperiorem puritate mentis, huiusque acie in ipſum demerſa atque in illo aequieſcente accedatur. Quod vero Ennead. VI. 4 ſq. diſputat, *ens vnum idemque exiſtens ſimul eſſe vbique totum*, non ad Spinoſae impietatem [?] pertinet, ſed ne Deum magnitudine corporea menſuremus aut loco includamus [i]), verum pariter perſuaſi ſimus, in ipſo nos viuere, eſſe ac moueri, quam ipſum adeſſe vnicuique noſtrum, vt adeo in Deo vnum ſimus et iterum diuerſa ab eo, vt a ſole radii. Similiter quod VI. 5. et IV. 9. animam vnam vbique et vitam vnam vnamque rationem per vniuerſum ſparſam contendit, ſic ipſe explicat [k]), vt vna ſcientia dici poteſt pluribus ineſſe: vnde patet, vnitatem hanc originis, exempli

e) Reſpicit Ennead. III. librum 4. *περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος.* Sic heroibus ſuis adſignat Homerus primi plerumque ordinis Deos, *Vlyſſi Mineruam, Ach(i)lli Thetidem, Paridi Venerem, Hectori Apollinem*, et ſic de aliis, quae Henrici Dodwelli obſeruatio eſt praelect. 2. Cambdenian. §. 3. vbi de daemonibus ſiue geniis non procrita.

f) Ennead. VI. lib. 9. p. 761. et lib. 7. p. 709.

g) Ennead. III. lib. 2. pag. 263. Ennead VI. lib. 7 pag. 733. etc. Nolo enim plura loca adſcribere, quia eam, quam dixi, mentem Plotini eſſe, euolutio eius librorum, praecipue trium poſtremorum Enneadis vltimae lectorem attentum ſatis edocebit

h) Ennead. VI. lib. 8. p. 753. de Deo inter alia, quod ſit cauſſa omnium cauſſarum, *μειζόνως ἄρα οἷον αἰτιώτατον καὶ ἀληθέστερον αἰτία, ὁμοῦ πάσας ἔχον τὰς μελλούσας ἀπ' αὐτοῦ ἔσεσθαι νοερὰς αἰτίας, καὶ γεννητικὸν τοῦ οὐχ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ὡς ἠθέλησεν αὐτός.* (adde pag. 751.) *ἡ δὲ θέλησις οὐκ ἄλογος ἦν οὐδὲ τοῦ εἰκῆ, οὐδ' ὡς ἐπῆλθεν αὐτῷ, ἀλλ' ὡς ἔδει κ. τ. λ.* Neque cum hoc pugnat, quod lib. 7 pag. 729. negat, Deum *ποιεῖν*, aut vllum eius eſſe *ἔργον*, ipſum enim ſufficere ſibi et rebus omnibus. Nam nec ſolem dixerit aliquis radios facere, quibus tamen emittendis ſufficit. Eo autem Deus cauſſa praeſtantior, quod illum voluntate et ratione omnium cauſſam eſſe iam faſſus eſt Plotinus.

i) Hinc pag. 750. ait, Deum eſſe *πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ.* Confer, quae Carteſii ſectatores diſputant de nullibitate (ſit verbo venia) ſpirituum.

k) Pag. 480 ſq.

pli et ſpeciei, eum multitudini et varietati indiuiduorum opponere, vel iſtam negare certe haud voluiſſe. Neque huic aduerſatur, quod moriturus Plotinus ad Euſtochium dixit, ſe in eo eſſe, vt, quod in ſe haberet, diuinum πρὸς τὸ ἐν τῷ παντὶ θεῖον adduceret, quam eius vocem litteris aureis, vel ſi quid etiam auro reperitur pretioſius, perſcribendam adfirmauit *Coelius Rhodiginus* XXI. 10. antiquar. lectionum. *Fabric.* A ſpinozismi crimine liberant quoque Plotinum *Io. Franc. Buddeus* in exercit. de ſpinozismo ante Spinozam §. 12 ſqq. in Analectis hiſtoriae philoſ. pag. 329 ſqq. *Reimmann.* in hiſtoria atheismi, pag. 167 ſq. et *Villoiſon.* in anecdotis graecis, tom. II. pag. 226. Eum tamen et pantheismi et ſpinozismi reum facit *Tiedemann* l. c. pag. 428 ſqq. *Harl.*

IV. Alii ab Ammonio praeceptore arcana l) chriſtianismi edoctum ſub ſilentii fide, et ad ſacra dogmata propius accedere Plotinum ſibi perſuaſerunt, nimis et illi in alteram partem faciles, licet *S. Auguſtinus* epiſtola 56. ad Dioſcorum m) aliquos Plotini condiſcipulos in Chriſti militiam tranſiiſſe ſcribat, Origenem fortaſſe in animo habens, et Adamantium adeo cum Plotini συμφοιτητῇ confundens n): et *Theodoritus* lib. VI. Therapeut. pag. 96. tradit, ὡς ȣ̓ μόνον τὰ τῶν Ἑβραίων etc. *quod non modo Hebraeorum, vt Plato, ſed piſcatorum quoque* (Petri et aliorum apoſtolorum) καὶ τὰ τȣ̃ σκυτοτόμȣ *et Pauli perdoctus dogmata, ab iis didicerit, ex Mente Verboque, quod ex Mente gignitur et emanat, omnia conſtare et digeſta, congruentemque harmoniam conſequuta eſſe.* Nam Ammonium, Plotini praeceptorem, a Chriſtiano ſcriptore huius nominis diſtinguendum, et cum Plotinum inſtitueret, alieniſſimum iam a Chriſti ſacris fuiſſe, Porphyrius diſerte docet, et infra pluribus argumentis a me confirmabitur. Quae de Trinitate [f] diuina a Plotino et aliis Platonicis agnita iactantur, a ſacris litteris et catholicae eccleſiae chriſtianae ſcitis longiſſime diſtant. Nam Platonis et Plotini ſacra Triga nihil aliud eſt, quam ſub *Deo* ſummo *mens* ſiue mundus intelligibilis, et *anima* ſiue ſpiritus mundi huius adſpectabilis, vnde Plotinum tritheismi arguit *Johannes Henricus Feuſtkingius* diſp. ſingulari de tribus hypoſtaſibus Plotini, edita Witebergae 1694. et *Albertus Chriſtianus Rothius* in exercitatione de Trinitate Platonica Lipſ. 1693. Certe graui de cauſſa cardinalis Beſſarion lib. II. in Calumniatorem Platonis cap. 4. monet, ne quis ſiue Platonem ſiue Ariſtotelem ideo laudandum cenſeat, quod Trinitatem diuinam aut coluerint aut ſcripſerint. Vterque enim verae opinionis exſors fuit, et noſtrae pietatis ignarus. Confer eumdem lib. III. cap. 15—19. *Fabric.* adde *Tiedemann* l. c. pag. 370 ſqq. 387 ſqq. etc. *Harl.*

V. Grauis eſt cenſura ſiue criminatio *Petri Petiti*, qui lib. I. de Sibylla cap. 6. pag. 23. Plotinum refert inter eos, quos vocat ſapientiae Antiſtites, *qui modo aliquid, quod ad propoſitum alludat, dicant, parum, id verum an falſum ſit, curant.* Sane ſerium veritatis ſtudium

l) *Holſten.* de vita Porphyrii cap. 6. *Labbeus* de S. E. tom. I. pag. 58. *Baron.* ad a. Chr. 234. *Fabric.* et *Heineccius* in diſſ. de philoſophis ſemichriſtianis, Halae Magdeb. 1714. §. 19. p. 26 ſqq. *Harl.*

m) Tom. II. pag. 269. *Tunc Plotini ſchola Romae floruit, habuitque condiſcipulos multos acutiſſimos et ſolertiſſimos viros. Sed aliqui eorum magicarum artium curioſitate deprauati ſunt, aliquid Dominum Ieſum Chriſtum ipſius veritatis atque ſapientiae incommutabilis, quam conabantur attingere, cognoſcentes geſtare perſonam, in eius militiam tranſierunt.*

n) Vide ſupra, vol. III. pag. 186 ſq. *Harl.*

dium vbique prae se fert Plotinus; sed abstrusissima quaeque sectantem se a rerum sublimitate vinci quandoque, ipse non obscure passim innuit, et quod verbis aequari magnitudo rerum diuinarum non possit neque cogitatione humana satis attingi, diserte prae se fert ac profitetur. Est etiam, vbi Platonicis dogmatis innutritum abripit vel superstructa illis subtilior meditatio, vel imaginationis foecunditas speciosam phantasmatum nubem obducit veritati.

Aliud in Plotino reprehendit *Iulius Firmicus Maternus*, quod in eo laudandum potius multis videbitur: vitio enim vertit illi, quod astrologorum diuinationibus non nimium tribuerit. Neque tamen hoc temere fecit Plotinus; sed quum plurimum studii illi disciplinae impendisset, et vanitatem eius agnouisset, vt a Porphyrio obseruatum in eius vita cap. 14. Firmici tamen locum integrum adscribam, quia praeter insigne de Plotino testimonium, etiam alia de eius morbo et extrema vitae parte continent, quibus Porphyrii narratio illustratur. Ita vero ille libro primo siue prooemio Matheseos pag. VI. *Ad te nunc, singularem virum, Plotine, veniemus, vt citationes nostras recentium exemplorum patrociniis muniamus. Quas ille philosophiae non attigit partes, cum doctrina eius vitae sequeretur insignia, cum id, quod docebat, sed propriae virtutis ostenderetur exemplo, cuius ex [?] ore, tamquam ex adyto quodam diuinae sententiae proferebantur. Fuit namque ille vir ad omnia virtutis ornamenta compositus, et omni diuinarum dispositionum studio firmatus: iustus, fortis, prouidus, temperatus* [o]), *et qui se crederet fortunae impetus prouidentiae posse ratione superare. Primum itaque locum sibi quietae sedis elegit, vt ab omni humanae conversationis strepitu separatus, fortunae se liberaret inuidia, solis diuinae institutionis vacaturus insignibus: vt contra fortunae omnes minas integro se et incorrupto praesidio virtutis armaret. Ista itaque confidentia mentis erectus, etiam corporis sui* [p]) *curam tuitionemque suscepit, vt nihil vacuum ac nudum relinqueret, vbi se posset licentia fortunae saeuientis exercere, in salubri se ac pura regionis parte constituit. Nam ad collocandam sedem amoenum sibi Campaniae* [q]) *ciuitatis solum elegisse narratur, vbi semper aëris quieta moderatio cunctos incolas salubri vegetatione sustentat, vbi nec vis hiemis nec flagrantis solis accessio, sed composita temperies ex vtroque moderatur, vbi aegritudine aliqua laborantibus hominibus ingentium fontium calore, et feruescentium aquarum salutari fomento conciliata sanitas irrigatur. Illic constitutus, honorum primo contempsit insignia, illos veros honores putans, quoscunque illi diuinum prudentiae magisterium contulisset. Nulla illum diuitiarum desideria ceperant, sed has putabat esse diuitias, quibus animus ornatus auctorem posset propriae originis invenire. Hicce in quadam parte orationis suae* [r]), *(sicut mihi videtur, inprouidus et incautus,)*

o) Laudat Firmicus Plotinum a quaternario virtutum numero, vt *Ammianus Marcellinus* XXV. 4. Iulianum imp., M. Antoninum *Aristides* tom. I. oratione 10. Traianum *Dio Chrysostomus* diss. 3. de regno pag. 37 sq. Pythagoram *Iamblichus* in eius vita cap. 29 — 32. *Marinus* Proclum etc. Deum Amorem Agatho apud *Platonem* in Conuiuio pag. 325. edit. Ficini.

p) Corporis sui adeo nullam alioqui curam gessit Plotinus, vt illius etiam eum puderet, quamobrem ne εἴδωλον εἰδώλου exstaret, nec pingi se, nec fingi voluit, vt narrat Porphyrius cap. I. vitae, cuius exemplo *Aeneas* etiam *Gazaeus* epist. 12. ἐμοὶ δὲ ἦν δεδογμένον μηκέτι τοῦ εἰδώλου τὸ εἴδωλον ἐγκαταγράφειν.

q) Confer *Porphyrium* in Plotini vita cap. 2 et 7.

r) Ennead. 2. lib. III. et alibi, vt dixi ad Porphyrii cap. 15.

tus,) vim fatalis necessitatis aggreditur, et homines fortunae decreta metuentes seuera orationis obiurgatione castigat, nihil potestati stellarum tribuens, nihil fatorum necessitatibus reseruans, sed totum dicens in nostra positum esse potestate. Longum est enarrare, quid de rebus singulis senserit, qua se ratione fatali sorti subtraxerit, qua vim istam, id est, stellarum atque fati, sententiarum argumentatione turbauerit. Sed haec adhuc integer incolumisque narrabat. Numquam ille ad Socratis finem, Platonisue exitum comorsit oculos vel mentem, vtique sicuti suspicari [?] *datur, multa illorum mentibus, multa vitiis adscribens. Ecce se illi, in ipsa confidentiae animositate securo, tota fatorum potestas imposuit* s), *et primum membra eius frigido sanguinis corpore riguerunt, et oculorum acies splendorem paulatim extenuati luminis perdidit, postea per totam eius cutem magnis humoribus nutrita pestis erupit, vt putre corpus deficientibus membris, corrupti sanguinis morte tabesceret, per omnes dies ac per omnes horas serpente morbo, minutae partes viscerum defluebant, et quicquid paullo ante integrum videras, statim confecti corporis exulceratio deformabat: sic corrupta ac dissipata facie, tota ab illo figura corporis recedebat, et in mortuo, vt ita dicam, corpore solus superstes retinebatur animus, vt ista grauis morbi continuatione confectus et tormentis propriis coactus, ac verae rationis auctoritate conuictus vim fati potestatemque sentiret, et vt confecti corporis laceratione quassatus sententiam fortunae pronunciantis exciperet. Quid nunc de huius famosa dicemus morte, cur eum non potuere virtutes, id est prudentia, temperantia, fortitudo, iustitia ab istis fortunae animaduersionibus liberare? Sensit itaque iste etiam vim fati et excepit finem, quem illi stellarum ignita iudicia decreuerant: et istius valetudinis acerbitate confectus proprio exemplo, non sermonis licentia, cunctos homines docuit, vim potestatemque fatorum nulla posse ratione contemni.*

VI. Opera Plotini praeter *Porphyrium*, ex cuius emendatione et recensione illa ad nos peruenerunt, digesserat etiam *Eustochius*, Alexandrinus, medicus, Plotini discipulus, Porphyrio in Plotini vita cap. 2 et 7. memoratus, cuius ἔκδοσιν aliquando diuersam fuisse a Porphyriana in distinctione librorum, docemur Ennead. IV. lib. IV. pag. 413. vbi haec verba adnotata reperies: *ἕως τούτου ἐν τοῖς Εὐστοχίου τὸ δεύτερον περὶ ψυχῆς, καὶ ἤρχετο τὸ τρίτον. Ἐν δὲ τοῖς Πορφυρίου συνάπτεται τὰ ἑξῆς τῷ δευτέρῳ.* *Proclum* quoque commentariis illustrasse Plotini Enneades, testatur anonymus scholii auctor, quod Iamblichi libro de mysteriis Aegyptiorum in codd. MSS. praefixum inuenerunt viri docti. *Ἰστέον, ὅτι ὁ φιλόσοφος Πρόκλος ὑπομνηματίζων τὰς τοῦ μεγάλου Πλωτίνου Ἐννεάδας, λέγει, ὅτι ὁ ἀντιγράφων εἰς τὴν προκειμένην τοῦ Πορφυρίου* [?] *Ἐπιστολὴν, ὁ θεσπέσιός ἐστι Ἰάμβλιχος.* *Horum commentariorum*, inquit praestantissimus Galeus, *quae in Plotinum scripsit Proclus, praeter anonymum hunc, qui meminerit, vix reperio. Nisi forte ea intelligat Damascius quodam loco περὶ ἀρχῶν. Nam Ficinus aliique post eum*, (vt *Lilius Gyraldus* dialogo 2.

s) De aegrotatione Plotini, Porphyrius cap. 2. Morbo sacro laborasse, scribit, nescio quo auctore Suidas in Πλωτῖνος. Fugit autem Firmicum ratio, quod fato tribuit et astris, quae non potest negare ex aliis caussis accidere homini posse. Et Ptolemaeus ipse, astrologorum princeps, fatetur, geniturae speciali singulorum hominum praeualere mala epidemica, (*τὰ διὰ καθολικωτέρας περιστάσεως τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνοντα κατὰ μεγάλας καὶ δυσφυλάκτους τοῦ περιέχοντος τροπὰς ἐκ πυρώσεων ἢ λοιμῶν, ἢ κατακλυσμῶν*, lib. I. tetrabil. cap. 3.) quale tunc fuit pestilentiae, quae Plotinum corrupit.

logo 2. hist. poetar. *Labbeus* bibl. nou. MSS. pag. 286. et *Bullialdus* ad Theonem pag. 224.) *Anonymum sequuntur.* Fallitur tamen Colomesius, qui in notis ad Gyraldum pag. 77. pro Plotino Platonem legere iubet; siquidem non Plotinum tantum, sed Plotini etiam Enneades diserte anonymus memorat. *Vtinam* vero, inquit Ficinus, *in mysteriis Plotini interpretandis adminiculum Porphyrii, aut Eustochii, aut Procli, qui Plotini libros dispofuerunt atque exposuerunt, nobis adesset.* Nam Porphyrius quoque non modo digessit libros Plotini in Enneades, et ita, vt hodie exstant, emendauit, Plotino rogante, (vide vitam eius cap. 7.) sed etiam ipse cap. vltimo vitae innuit, se argumenta et capitum consignationes obscurisque locis commentaria illustrandi caussa addidisse in gratiam amicorum. Meminit et cap. 20. Amelium Plotini, praeceptoris sui, monumenta ex eius autographis exscripta habuisse, et cum Longino communicasse.

VII. Quum *Plotinus* Ennead. VI. lib. 1. doctrinam Aristotelis de praedicamentis examini suo subiecisset, haec enim est *Simplicio* in Categor. pag. 4. b. memorata Πλωτίνε πρὸς τὰς κατηγορίας ἀντιλογία, dubitationibus eius et obiectionibus occurrit *Dexippus* libris tribus quaestionum in praedicamenta Aristotelis, libro maxime secundo et, (cuius maior pars videtur intercidisse,) tertio. Constat ex eodem *Simplicio* pag. 1. *Dexippum* hunc [t]) Iamblichi fuisse discipulum, adeoque iuniorem Dexippo Herennio, Atheniensi. [†] [Plura vid. supra in vol. III. pag. 39 sq.] Neque Francisco Patricio adsentior, qui verba Simplicii ita intellexit, vt Dexippum, philosophum, Iamblichi filium esse putaret, discuss. Peripatet. pag. 140. *Dexippi* libri tres quaestionum in Categorias, dialogi more conscripti sunt, quaerente *Seleuco* discipulo, et Dexippo magistro respondente [u]). Prodierunt latine tantum hactenus, *Ioanne Bernardo Feliciano* interprete, Venet. apud Hieron. Scotum 1546. 1566. fol. ad calcem Porphyrii in praedicamenta, et separatim Parisiis apud Vascosanum 1549. 8. Graece illos ex Italiae vel Galliae vbi delitescunt bibliothecis nemo adhuc protulit: [*Iriartum* tamen pauca euulgasse, adnotauimus.]

VIII. *Indiculus scriptorum, in Dexippi libris tribus ad Categorias citatorum.*

Alexander in Categorias lib. I. cap. 2. peripateticus II. 12.
Andronicus I. 17.
Archytas I. 6. pythagoricus III. 1.

Aristoteles

t) Verba *Simplicii* sunt: Καὶ Δέξιππος δὲ ὁ Ἰαμβλίχε, καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τῆ Ἀριστοτέλες βιβλίον συντόμως ἐξηγήσατο, προηγεμένως δὲ τὰς Πλωτίνε ἀπορίας ὡς ἐν διαλόγῳ προτεινομένας αὐτῷ διαλύειν προτέθειται. *Tzetzes* Chil. IX. v. 498. Δέξιππος φιλόσοφος μύστης ὢν Ιαμβλίχε.

u) Codices Matritenses iam supra memoraui in vol. III. pag 17[illegible]. et pag. 486. *Iriarte* tamen l. ibi citato pag. 27[illegible] graece quaedam euulgauit. Viroque autem Fabricii loco agitur de Dexippo. — Denique in Aristotelis categorias quaestion. illarumque solution. lib. est quoque in biblioth. Paris. cod. MMDCCCCXLII. tum in cod. Coislin. CCCXXXII. teste *Montfauc.* catal. bibl. coislin. pag. 447. — *Bononiae* in coenobio canonic. *Dexippi* in *Platonem* codex exstare dicitur a *Montfaucon.* in diario italico pag. 409. — *Florentiae* in biblioth. medic. cod. XXXIII. nr. IV. plut. 71. et cod. XXI. plut. 72. (vid. de vtroque cod. *Baudin* catal. III. col. 21 et 37.) *Harl.*

Ariſtoteles vndecimo Metaphyſ. II. 3. 12.
Boethus I. 17. peripateticus II. 12.
Heſiodus I. praefat. et III. praefat.
Homerus I. praefat.
Iamblichus in Categorias I. praefat.
Pindarus III. praefat.
Plotinus, platonicus philoſophus I. praef. et lib. ſecundo ſingulis capitibus, et III. 1. 2. 4. 5. 7.
Porphyrius in Categorias I. praefat. et cap. 2.
Pythagorici 1. 6. 7. III. 1. (Veteres I. 19. 21. II. 21.)
Soſigenes, peripateticus, I. 3.
Stoici I. 19. 21. 24. 35. II. 22.

Scripſit etiam aduerſus Plotini dogmata de Animae Προϋπάρξει et transmigratione Anonymus quidam graecus, qui in caeſarea bibl. ſupereſt MS. vt dixi ſupra ad Plotini vitam cap. 24. nota r. [ꝑ]

IX. *Editiones Plotini operum.*

Graeco-latina vnica hactenus prodiit cum verſione et argumentis atque analyſi *Marſilii Ficini*. Baſil. 1580. fol. ad Perneam Lecythum, hoc eſt ex officina Petri Pernae, qui codicem graecum vtendum accepit a Ioh. Sambuco v). Is codex hodie exſtat in bibl. caeſarea, teſte *Lambecio* VII. pag. 21. [pag. 43 ſqq. edit. Kollarii] vbi memorat, in eodem MS. duas inſuper exſtare diſſertationes extraordinarias Porphyrio non memoratas w), nec tamen Plotino indignas x). Vna inſcribitur: *Πλωτίνȣ περὶ τȣ̃ πῶς δρᾷ ἡ ȣ̉ρανία διάθεσις εἰς τὸν περίγειον κόσμον.* Incipit: *ἐπειδὴ πεπίϛευται, ὡς διὰ τῶν ἄϛρων πολλὰ τελεῖται.* Altera: *Πλωτίνȣ περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν πάντων, ἤτοι περὶ τȣ̃ ἑνός.* Incipit: *Ἐπειδήπερ δεῖ εἶναι τὸ ἐπέκεινα τȣ̃ νοός* etc. adde pag. 36 ſq. vbi Lambecius meminit alterius codicis operum Plotinianorum mutili, in eadem bibliotheca obuii, quem Perna non vidit y). Nonnullis exemplis Baſileenſis editionis nouus titulus praefixus praefert annum 1615. impenſis Ludouici Regis.

Latine

v) Perna tamen in dedicat. ad ſenatum Norimberg. ſe non ſolum cod. Sambuci, ſed tribus quoque italicis vſum eſſe profitetur. *Harl.*

w) Etiam quae ex libro ſecundo Plotini *περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς* profert *Euſebius* XV. 10. praeparat. in Plotini nouenariis editis non exſtant, vt iam ſupra monui. [Illa Plotiniana apud Euſebium exſtant quoque Vindobonae in cod. *Caeſareo* XI. nr. 6. pag. 73. Kollarii, et cod. XIV. nr. 4. pag. 80 ſq. In vtroque cod. ſunt quoque in iisdem excerptis ex Euſebii Pr. Eu. fragmenta Plotini de ſecundo principio. *Harl.*

x) Sed ſunt in editis. vid. *Grimmi* comment. paullo infra laudatam pag. 5 et 8. *Harl.*

y) Eum Lambec. collatu digniſſimum cenſet. Eſt vero cod. XIII. pag. 76. *Lambecii* comment. edit. Kollarii. Eaedem duae diſſertatt. ſunt in cod. Caeſar. XIV. apud Lambec. VII. pag. 80. vt in nota iam memorauimus. Sed in cod. XII. (pag. 75.) continentur *Plotini* diſſ. philoſophicar. Platonicarum Enneades ſex: item eiusdem *Plotini* ſermo de principio vniuerſi ſiue de vno: nec non ex eiusdem Plotini libro ſecundo de immortalitate animi fragmentum, (quod etiam apud Euſebium de praepar. euang. exſtare iam animaduertimus.) — In cod. CXXXVI. nr. 2. eſt Enneadis primae liber primus: de eo, *τί τὸ ζῶον; καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος;* teſte *Kollario* in ſupplem. ad Lambecii commentar. pag. 767.

In bibl. elector. *Bauar. Mon.* in cod. CLIV. et cod CCXLIV. vita Plotini, auctore Porphyrio, et Plotini Enneades. (vid. catal. codd. etc. pag. 60 ſq.

et

Latine ex versione Ficini, qui post Platonem etiam Plotinum in Cosmi Medicis gratiam transtulit vna cum eius commentariis siue argumentis lucem viderunt *Plotini* Enneades, Florentiae [z]) 1492. fol. et Saligniaci anno 1540. fol. apud Io. Soterem, et Basil. apud Petrum Pernam, 1559. fol. Argumenta siue commentarii Ficini exstant etiam in tomo secundo operum Marsilii, plus simplici vice excusorum. [Conf. quae notaui in Introduct. in hist. L. Gr. II. part. I. p. 274. et de editt. opp. Marsilii Ficini *Clement* bibl. curieuse etc. tom. VIII. p. 313 sqq. — Cel. *Villoison* in duobus codd. Venetis se reperisse ratus duas Plotini dissertatt. (quae etiam sunt in cod. Vindob.) adhuc nondum editas; eas in Anecd. graec. tom. II. pag. 227 sqq. primus, vt sibi videbatur, graece euulgauit cum paucis notis criticis. Sed postea suum ipse agnouit errorem, et *Frid. Christ. Grimmius* in comment. *qua Plotini de rerum principio Ennead. III. lib. VIII. cap. 8 — 10.* (quae est particula prima posterioris dissertationis, a Villoisonio, tamquam ineditae, in lucem prolatae,) *animaduersionibus illustrauit*, Lipsiae 1788. 8. ostendit,

Tttt 2

et 83.) — Eaedem in codice biblioth. *Augustanae Vindel.* (ex direptione Budensis biblioth.) cum Schegkii glossis mstis, teste *Reisero*, in catalog. pag. 73.

Venetiis in biblioth. D. Marci, cod. CCIX. *Plotini* de animi immortalitate: quid homo? quid animal? de essentia animi. (catal. codd. gr. p. 113.) — codd. CCXL et CCXLI. *Plot.* enneades sex. — codd. CCXLII. enneades duae priores; enneadis tertiae libri VII. posteriores, quarum postremus fine mutilus; quintae lib. VIII et IX. sine vlla distinctione; sextae a libro IV. vsque ad IX. inclusiue; tum duae illae dissertatt. quas Fabricius in cod. Vindobon. exstare, e Lambecio iam memorauit, et nr. 6. ex Plotino excerpta de principiis rationem habentibus. — Duae illae diss. sunt quoque in cod. CCXLIV. in quo etiam continentur capp. ex Enneadibus de aeternitate ac tempore: de intelligibili pulcritudine, et quod vnum idemque simul vbique sit totum; et aliud eiusdem opusculum sine vlla inscriptione: incipit Νοῦς ὁρῶ, — —, quod publicauit *Villoison.* in anecd. graecis II. pag. 241 sq. (catal. pag. 121 sq. — *Ibid.* in biblioth. monast. S. Michaelis, *Plot.* Enneades VI. cum Plot. vita, a Porphyrio enarrata, cod. chart. gr. saec. XV. cum notis graecis ac lat. Hermolai Barbari. vid. *Mittarelli* bibl. codd. illius monasterii, pag. 911. — *Florentiae* in bibl. medic. cod. XV. plut. 85. Plotini vita a Porphyrio exposita, et Plotini enneades sex. (*Bandin.* catal. codd. gr. III. col. 274.) eaedem in cod. III. (quo vsus est Marsilius Ficinus,) plut. 87. (*Bandin.* l. c. col. 383.) — Eaedem in bibl. *Taurinensi*, cod. CCXXXII. (teste catal. pag. 316.)

Romae in Barberin. bibl. saec. XV. — in bibl. Chiggian. saec. XIV. teste *Montfauc.* in diario ital. pag. 238.

In *Hispaniis* in bibl. *Escorialensi* 1) Enneas I et II. 2) Enneades mutilatae, cum eiusdem vita per Porphyrium; 3) Enneades VI. teste *Pliiero* in itinerar. per Hispan. pag. 187.

In bibl. *Leidensi* inter codd. Vossian. vita et enneades, (sec. catal. bibl. Leidensis pag. 391. nr. 8. catal. codd. Angliae et Hibern. tom. II. pag. 58. nr. 2116.)

In biblioth. *Paris.* vita et enneades, in codd. MDCCCXVI. (cum notis latinis exegeticis.) MDCCCCLXVIII. MDCCCCLXIX. MDCCCCLXX. MDCCCCLXXVI. MMLXXXII. — Plotini fragmentum de virtutibus, de dialectica et beatitate, in cod. MDCXLIV.

Oxoniae in bibl. collegii corporis Christi, cod. MDLXXXV. Plotini vita et enneades. — in bibl. *Baroccian*a in cod. CXLV. ampliora fragmenta, (vid. catalog. pag. 19.) — *Cantabrigiae*, cod. CCCXVIII. bibl. collegii S. Trinitatis, opp. Plotini, gr. — In biblioth. *Georg. Wheleri*, canonici quondam Dunelmensis, Plot. enneades, gr. (catal. cit. pag. 357. nr. 9090.) *Harl.*

z) Sumtu Laurentii Medicis — impressit ex archetypo Antonius Miscominus. MCCCC. LXXXXII. (1492.) nonis Maii. vid. *Braun* in notitia de libris saec. XV. in bibl. monast. ad SS. Vdalr. et Afram Augustae Vindel. tom. II. pag. 234. cl. *Morell.* ad Pinelli catalog. I. nr. 1331. pag. 231 sq. *Audiffred.* specim. editt. italic. saec. XV. pag. 329. qui editionem Florent. a. 1482. ex catalogo quodam a Maittario, A. T. IV. pag. 437. citatam, cum hoc ipso, iure censet spuriam. *Harl.*

oſtendit, priorem illarum ex Ennead. IV. lib. IV. cap. 30 ſqq. poſteriorem vero e pluribus particulis, iam vulgatis fuiſſe cognitam. Plura ſcripſi in Introd. l. c. pag. 275. *Harl.*]

X. *Indiculus ſcriptorum et virorum illuſtrium, a Plotino memoratorum, concinnatus a me.*

Ad paginas editionis graeco - latinae.

Aegyptiorum ſapientes et hieroglyphica. pag. 547.
Anaxagoras. 162. 450. [P]
Ariſtoteles. 97. 174. 490. entelechia. 361. (et apud Euſeb. XV. 10. praeparat.) doctrina de decem praedicamentis. 566 ſq.
(*Διονύσου κάτοπτρον.* 381.)
Empedocles. 162. 468. 469. 473. 490.
Epicurus. 213. perſtringitur et ſuppreſſo nomine. 230. 457 ſq.
Fabula Vlyſſis. 57. de Helena, Paride et Idomeneo. 274. Therſite. 257. *Πριαμικαὶ Τύχαι.* 32. de Prometheo et Epimetheo. 383. de Penia et Poro. (ex Platonis Conuiuio pag. 328.) 317. 290 ſq. de Hercule, apud inferos reminiſcente. 392. 396. de Saturno ligato. 554. de *ἀναβάσεσι* animarum ex ſpelaeo. 203. *τὰ μυστήρια καὶ οἱ μῦθοι περὶ Θεῶν αἰνίττονται* 489.
ὁ Γεωμέτρης. (Euclides) 481.
Heraclitus. 97. 468. 473. 490.
Hippocrates. 738.
Homerus (*ὁ ποιητής*). 7. 527.
Lex, *σώζεσθαι ἐκ πολέμων φησὶ δεῖν ὁ νόμος ἀνδριζομένους ἀλλ' οὐκ εὐχομένους.* 261.
(Lynceus. 545.)
Magi. *δυνάμεις Μάγων* 382. 479. et *γοητείαι* 434 ſq. *ἡ θεωρία ἀγοήτευτος.* 438.
Minos *ὀαριστὴς Διός.* 763 ſq.
Myſteria, *οἱ πάλαι σοφοὶ ἐν τελεταῖς.* 321. 380. 547.
Oraculum, *Θεοῦ παρακέλευσμα αὐτοὺς γινώσκειν.* 371. 733. *ἀναπόδραστος ὁ θεῖος νόμος.* 389. *Θεία φήμη Ἀδράστεια.* 262.
Parmenides. 489 ſq. nomine diſſimulato, 648.
(Phalaridis taurus. 37.)
Pherecydes. 491.
(Phidiae Iupiter. 542.)
Τινὲς τῶν ἀρχαίων καὶ μακαρίων φιλοσόφων. 325.
Plato. 6. 21. 38. 97. 99. 100. 101. 102. 109. 145 164. 203. 204. 215. 292. 296. 313. 329. 338. 357. 364. 372. 414. 473. 489. 491. 546. 594. 595. 614. 616. 674. 698. 717. 729. 753. et omiſſo nomine. 7. 8. 74. 75. 76. 77. 144. 259 283. 284. 285. 287. 315. 337 347. 356. 385. 417. 470. 615. 688. 690. 708. 721. 727. 732. 739 *ὁ θεῖος Πλάτων πολλὰ πολλαχῆ περὶ ἔρωτος γράψας.* 291. *πολλά τε καὶ καλὰ περὶ ψυχῆς εἶπε.* 469. *οἱ πάλαι περὶ ψυχῆς ἄριστα φιλοσοφήσαντες.* 658 *Μῦθος* Platonicus de Penia et Poro 29 ſq. 317. Plato *ἐν Θεαιτήτῳ.* [P] 491. *Ἐν Φαίδρῳ.* 298. *Φαίδωνι.* 491. *Φιλήβῳ.* 298. 376.

376. 717. Συμποσίῳ. 293. 295. Τιμαίῳ. 142. 203. 285. 376. 469. Respicitur et Timaeus Platonis 77. 285. 286. 326. 330. 337. 356. 361. 376. 491. 562.

Poetae verba. 7. 438. 483. 527.

Τοῖς σοφοῖς τῶν προφητῶν αἰνίττεται. 770. ὑπὸ Θεοῦ κατασχεθεὶς, φοιβόληπτος ἢ ὑπό τινος Μούσης. 552. θείᾳ φήμῃ καὶ φύσει ἀπομαντευόμενοι. 419.

Pythagoras. 468. 491.

Pythagorici. 491. 525. 674. Ex aureis carminibus locus. 465.

Contra Stoicos τὶ genus entis ponentes, et ſub eo quatuor claſſes rerum ſtatuentes. 588 ſq.

Theologi. 292. 298.

Timaeus. 100.

XI. Plotini praeceptor a Porphyrio in vita ipſius, Ammiano Marcellino XXII. 16. et aliis dicitur AMMONIVS [aa]), Alexandrinus, cognomento *Saccas* [bb]), (Σακκᾶς) quod prius fuiſſet *saccarius*, (σακκοφόρος,) vt notat Suidas in Πλωτῖνος, ſiue ſaccis frumenta transportando antea victum quaeſiuiſſet, donec, eis relictis, ad philoſophiam acceſſit, vt ſcribit *Theodoritus* VI. Therapeut. pag. 96. Ad hunc plura referre ſolent viri docti, quae ad alios Ammonios pertinere mihi perſuadeo. Ex Porphyrio quidem et Longino, qui res eius ignorare non potuerunt, hactenus de Ammonio iſto, Plotini magiſtro, nobis conſtat, quod Chriſtianis natus parentibus, ſimulac adoleuit, ad ethnicos acceſſit [cc]), conſtanterque

Tttt 3 apud

[aa]) Conf. *Ionſius* III. 13, 3. [qui vero, quando illi adtribuit *vitam Ariſtotelis*, etiamnum ſuperſtitem, Ammonium Saccam confundit cum Ammonio Hermeae F.] *Bayle* diction. voc. *Ammon* pag. 199 ſq. [pag. 188 ſqq. edit. quintae,] *Olearius* de eclecticis cap. 3. diſſ. [quae ſubiecta eſt tom. III. eius latinae verſioni Stanleianae hiſtor. philoſ. pag. 348 ſq. edit. Venetae,] *Weismann.* hiſtor. eccleſ. pag. 171 ſq. *Moshem.* inſtitutt. hiſt. eccleſ. pag. [illegible] ſq. *Pagius* annal. ad a. Chr. 232. §. 4. *Heum.* — adde *Moshem.* de turbata per Platonicos eccleſia, §. 7 ſqq. et quos laudaui ſupra in vol. III. pag. 161. et pag. 460. et in Introd. in hiſt. L. Gr. II. part. I. pag. 272. *Harl.*

[bb]) *Valeſ.* ad Ammian. pag. 344. *Burmann.* ad Petron. pag. 234. *Iac. Gothofredus* ad Cod. Theodoſ. XIV. 22. de ſaccariis portus Romae tom. V. pag. 161. *Küſterus* ad Suidam in Ἀμμώνιος. Aliud nomen Σάκας, pro Barbaro, Thrace vel Scytha vſurpatum, quod cum Sacca male confundit Colomeſius, quem, ſi placet, vide pag. 163. ad Gyraldi dialogos de poetis.

[cc]) *Porphyrius* apud Euſeb. VI. 19. hiſt. Ἀμμώνιος μὲν γὰρ χριστιανὸς ἐν χριστιανοῖς ἀνατραφεὶς τοῖς γονεῦσιν, ὅτε τοῦ φρονεῖν καὶ τῆς φιλοσοφίας ἥψατο, εὐθὺς πρὸς τὴν κατὰ νόμους πολιτείαν μετεβάλετο. Suid. in Ἀμμώνιος. *Fabric.* Porphyrium mendacii accuſat *Hieronymus* catal. S. E. cap. 55. p. 132. edit. Fabricii, et Euſebius loco cit. *Holſtenius* in lib. de vita Pythagorae duos Origenes, Plotini diſcipulum alterum, alterum, Adamantium, perpetuo confundit, et vnum tantum agnoſcit Origenem, chriſtianum. Conf. *Vincentii Lirini* commonitor. cap. 23. *Heumann.* Etiam Fabricius in vol. III. pag. 460. inter philoſophos peripateticos Ammonium Saccam nominauit Chriſtianum. Atque Euſebium et Hieronymum ſequuti, Ammonium Saccam vsque ad vltimum vitae in profitenda doctrina chriſtiana perſtitiſſe, Valeſius, Ionſius, Caveus, Bayle, Basnagius, Seldenus, Caſimirus Oudinus, aliique multi, (apud *Bruckerum* in hiſtoria critica philoſ. vol. II. p. 206. vbi a p. 205. de noſtro Ammonio multus eſt,) etiam, vt videtur *Saxius*, (qui in Onomaſt. I. pag. 352. illius aetatem nominisque florem ad a. Chr. 220. refert,) contenderunt. *Franciſcus Baltus* in Defenſe de SS. Peres accuſez de Platoniſme lib. I. cap. 3. p. 21. in eam quidem inclinauit ſententiam, Ammonium eclecticum eſſe diuerſum ab Ammonio, de quo loquuntur Euſebius et Hieronymus; at tamen noluit incertae narrationi, virorum eccleſiaſticorum auctoritate confirmatae, nuntium mittere; et vero in eum incidit errorem, vt iudicaret, Ammonii conciliationem in eo fuiſſe verſatam, vt philoſophiae,

apud eos mansit. Deinde quod, alios philosophos longe cum vinceret ingenio ac doctrina, platonicam [dd]) philosophiam docuit Alexandriae, multosque habuit discipulos [ee]), in his *Origenem* vtrumque, Adamantium nempe illum, qui, ex ethnicis natus [ff]), christianae deinde ecclesiae tantum nomen [₱] euasit, tum iuniorem alterum [gg]), qui nihil quicquam scripsit praeter librum, quo exposuit magistri sui sententiam de daemonibus [hh]), et aliud scriptum ad imperatorem Galienum. Praeterea *Longinum* [ii]), *Herennium*, *Olympium* Alexandrinum [kk]), *Antonium*, atque inprimis *Plotinum*, qui ei adhaesit ab anno aetatis suae duodetrigesimo inchoato vsque ad finem duodequadragesimi, hoc est, annum Christi 241. Gordiani imp. 6. [ll]) morte tunc fortassis exstincto et plusquam [mm]) octogenario. Nihil porro

losophiae, quam professi sunt idolorum cultores, placita ad scripturae sacrae normam emendaret. Praeter ea *Olearius* l. c. adfirmat, Ammonium, quod professionem christianae doctrinae ad finem vitae retinuit, ita suam philosophandi viam Christianis pariter atque alienis a vero dei cultu monstrauisse. In primis *Heineccius* in disp. de philosophis semichristianis §. 19. pag. 26—32. omnes ingenii atque eruditionis vires intendit, vt testimoniis Eusebii et Augustini atque iudiciis recentiorum nixus demonstret, Ammonium non solum numquam desciuisse a coetu et doctrina Christianorum, sed etiam praeter philosophica scripta, (de quibus tantum loquatur Longinus,) etiam alia theologici argumenti confecisse. Contra a Fabricii partibus tutius rectiusque stant, eiusque sententiam pluribus argumentis ornant firmantque cum *Hambergerus* l. m. qui quidem pag. 563. discernit eum ab Ammonio seriore negatque Amm. Saccam composuisse libros, et *Moshemius* (in comm. de turbata per recentiores Platonicos ecclesia, tom. II. versionis lat. Cudworthiani operis pag. 757 sq. edit. Leidensis, tum inprimis *Bruckerus* l. c. pag. 207 sqq. qui etiam Seldeni reiicit sententiam, esse hunc Ammonium Plotini atque Origenis praeceptorem, eumdemque canonum euangelicorum auctorem, facileque fieri potuisse, vt deficeret a fide; reuocatum tamen ab Heracla patriarcha alexandrino postea in professione doctrinae christianae tenacissimum vsque ad obitum mansisse. *Harl.*

dd) Longinus apud *Porphyr.* vita Plotini c. 20. sect. 4.

ee) *Ruhnken.* in disp. de Longino §. V. pag. 9. (edit. II. Longini a Toupio editi,) „magna, inquit, huius philosophi fama erat; partim iustis de caussis orta, partim ab adolescentibus, temere, vt fieri solet, nouitatem disciplinae mirantibus, commota. Etenim rem inauditam et prope incredibilem profitebatur, se ex diuersarum sectarum sententiis vnum quasi philosophiae corpus confecturum, Platonemque cum Aristotele in concordiam redacturum." *Harl.*

ff) *Porphyr.* apud Euseb. loco laudato.

gg) Vita Plotini cap. 3. hunc enim Origenem ab altero distinguendum esse argumentis clarissimis euicerunt *Valesius* ad Euseb. lib. VI. cap. 14 et 19. *Huetius* in Origenianis lib. I. cap. 1. sect. 7. *Pearson.* Vindic. Ignatii II. pag. 10. *Tillemontius* memor. hist. eccles. tom. III. part. II. p. 86.* *Fabric.* Adde *Moshem.* diss. de turbata per Platonicos ecclesia §. 7 sqq. et historiam christiani saeculi II. §. 27 sqq. *Ruhnken.* in diss. de Longino, §. V. *Pagium* ad A. C. 246. §. 2. *Harl.*

hh) De illo aliisque duobus scriptis Origenis vid. supra in vol. III. pag. 181. De titulo alterius scripti ibidem Ruhnkenii coniecturam adtuli. Idem Ruhnk. cum Fabricio ad vitam Plotini cap. 3. repudiat Valesii opinionem, libellum, in Porphyrii textu gr. ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεύς, vi[illegible]e inscriptum, fuisse comparatum ad imperatoris Gallieni facultatem poeticam laudandam. Heumannus vero in ora exempli Fabric. ad cap. 3. vitae hanc scripsit notam. „In Gallieni gratiam hunc librum esse scriptum, inde patet, quod Porphyrius hic Gallienum nominat. Neque enim nominat principem, sub quo Origenes alterum librum scripserit. Videtur scriptura esse deprauata. Fortasse legendum: νοητὸς, (quod est vocab. platonicum,) pro edito, ποιητής." *Harl.*

ii) Longinus ipse loco laudato.

kk) De *Olympio* vide vitam Plotini cap. 10. de *Antonio* Proclum pag. 187. lib. III. ad Timaeum Platonis.

ll) Vita Plotini cap. 3.

mm) *Ionsius* III. 13. pag. 282.

porro ſcripſit Ammonius iſte [nn]), ſed ſatis ipſi fuit, auditores ſuos viua voce inſtituere, inter quos ipſos etiam initio conuenerat dogmata ab Ammonio accepta habere ἐν ἀπορρήτοις, et cum familiaribus quidem communicare, neutiquam vero in vulgus edere [oo]): at Herennius primus promiſſo non ſtetit, inde Origenes librum vulgauit de daemonibus, ac denique Plotinus plurima ſcriptis expoſuit. Igitur quod S. *Gregorius Nyſſenus* de anima tom. II. pag. 91 et 109. ſiue potius *Nemeſius* [pp]) libro de homine cap. 2. pag. 41 et 94. edit. Oxon. Ammonii placita de animae natura et coniunctione profert, non ex ſcripto ipſius, ſed ex eius diſcipulorum aliquo hauſiſſe exiſtimandus eſt, neque ſcriptum vllum Ammonii laudat; Plotini tamen magiſtrum vtroque loco adpellat, non etiam Numenii, vt Iohannes *Cono* [qq]), Nyſſeni interpres, male accepit [ꝑ] verba: τὰ παρὰ Ἀμμωνίου τοῦ διδασκάλου Πλωτίνου καὶ Νουμηνίου Πυθαγορικοῦ εἰρημένα. Rectius enim Nemeſii interpres: *quae ab Ammonio, doctore Plotini, et Numenio Pythagoreo diſputata ſunt:* Numenius enim Ammonio ipſo fuit antiquior, et ad Antoninorum tempora a Ionſio III. 10. non abſurde refertur. Quod autem *Hierocles* lib. de prouidentia, (apud *Photium* cod. CCXIV. pag. 283. et cod. CCLI. pag. 570.) Ammonii huius, quem Θεοδίδακτον, *diuinitus edoctum* adpellat [rr]), ſapientia, ait, primum philoſophorum illuſtrium, Platonis maxime et Ariſtotelis ſententias, quae inter ſe diſſidere hactenus videbantur, purgatas et in concordiam reuocatas fuiſſe, hoc etiam ex eius diſciplina tenuit Plotinus, licet vnum alterumue Ariſtotelis dogma impugnet: nam, vt de illo Porphyrius in eius vita cap. 14. notat, in eius ſcriptis obſerues Stoicorum Peripateticorumque dogmata, praeſertim vero frequentes ex metaphyſicis Ariſtotelis ſententias. Et Porphyrius, Plotini diſcipulus, inter alia ſeptem libros, teſte Suida, ſcripſerat, quibus probauit, vnam ſectam eſſe Platonis atque Ariſtotelis. Apud eundem *Photium* pag. 285. quia Hierocles hunc Ammonium Alexandrinum vocat, laudatque γνωρίμους eius ἐπιφανεστάτους Plotinum et Origenem, ne putes, eum loqui de Ammonio antiquiore, Plutarchi magiſtro, quem inter eclecticos philoſophos a doctiſſimo *Voſſio* cap. 21. de ſectis philoſophor. §. 6. poni, noſtro omiſſo, miror.

Ex his, quae de Ammonio Sacca dicta iam a me ſunt, non obſcure adparere puto, illum diuerſum eſſe ab Ammonio chriſtiano ſaeculi III. ſcriptore, et ab Ammonio, peripatetico, de quo Philoſtratus: tum ab Ammonio, Hermeae F. et ab aliis huius nominis, quos deinceps, ordine temporis ſeruato, ſtrictim recenſebo, cum prius de *Ammonio Hermeae,* licet multo iuniore, dixero, quoniam ſcripta eius quaedam ad nos peruenerunt.

XII. AM-

nn) Longinus loco laudato, vbi Ammonium primum memorat inter Platonicos philoſophos ſuae aetatis, qui nihil ſcripſerunt.

oo) Vita Plotini cap. 3.

pp) Multi iam notarunt, libellum de anima, inter *Greg. Nyſſeni* opera tom. II. graece et lat. editum, nihil aliud eſſe, quam caput ſecundum et tertium e libro Nemeſii Emeſeni de homine. Et iam pridem totum illum Nemeſii librum plus ſimplici vice editum et latine verſum a Iohanne Conone Norimontano conſtat ſub falſo titulo librorum octo Greg. Nyſſeni philoſophiae de homine.

qq) Ante Cononem Gotfridus Viterbienſis in Chron. *Contra omnes, animam corpus eſſe dicentes, ſufficiant, quae ab Hammonio, Magiſtro Plotini et Mummii,* (recte Ionſius pag. 265. legit Numenii, ſed locus, vnde haec hauſerat Viterbienſis, eum fugit) *Pythagorici, dicta ſunt.*

rr) Conf. *Bayle* l. c. not. *D. E.* p. 189. *Harl.*

XII. AMMONIVS, Hermeae F. [ss]) Alexandriae docuit, ipse antea Athenis vna cum Heliodoro, fratre suo, discipulus *Procli* [tt]), defuncti a. Chr. 484. praeceptor vero *Simplicii*, *Asclepii* Tralliani, *Iohannis* Philoponi, grammatici Alexandrini et [?] *Damascii* [uu]), qui cum non parum ceteris suae aetatis philosophis praestitisse scripsit, ac praecipue mathematicarum disciplinarum peritia enituisse, cuius rei passim vestigia in eius, quae supersunt, commentariis [vv]) occurrunt. Qualem oporteat esse eum, qui Aristotelis libros interpretari velit, ipse describit his verbis commentario in categorias pag. 5. Ὁ δὲ τούτων ἐξηγούμενος ὀφείλει μήτε κατ᾽ εὔνοιαν ἐπιχειρεῖν τὰ κακῶς λεγόμενα συνιστᾶν, καὶ ὡς ἀπὸ τρίποδος ταῦτα δέχεσθαι, μήτε τὰ καλὰ κακοτρόπως δέχεσθαι κατὰ ἀπέχθειαν, ἀλλὰ κριτὴς ἀπαθὴς τῶν λεγομένων ὑπάρχειν, καὶ πρῶτα μὲν τὴν διάνοιαν τοῦ ἀρχαίου σαφηνίζειν καὶ ἑρμηνεύειν τὰ αὐτῷ δοκοῦντα, ἔπειτα τὴν παρ᾽ ἑαυτῷ ἐπιφέρειν κρίσιν. *Qui explicare Aristotelis libros velit, eum decet neque beneuolentia adductum dare operam, vt falsas sententias defendat, neque eas perinde accipere, ac si ab Apollinis tripode manarent: neque vt, quae vere ac recte dicta sunt, pro peruersis per odium copiat; sed incorruptum esse eorum, quae dicuntur, iudicem, ac primum quidem auctoris debet explicare sententiam, et, quae illi probantur, interpretari, deinde de eisdem ferre iudicium.* Non contemnendum monitum, omnibus, qui veteres scriptores interpretantur, diligenter obseruandum. Neque vero Aristoteli adeo ἀπρὶξ Ammonius iste adhaesit, vt non Platonem in plurimis etiam probauerit, (exemplo antiquioris Ammonii Saccae et ex eius schola profectorum philosophorum, Plotini, Porphyrii, Iamblichi et ipsius Procli,) atque dogmata vtriusque inter se conciliare [ww]) fuerit conatus, vnde ὁ τῶν Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους δογμάτων ἐξηγητὴς ὁ τὰς Ἀθήνας μὲν καταλιπὼν, ἥκων δὲ παρὰ τοῦ Πρόκλου, dicitur Zachariae Scholastico sub init. dialogi, quo Ammonii huius, ethnici videlicet philosophi, placitum de aeternitate mundi oppugnat. Nihil tamen ex eius scriptis, quibus Platonem vel Ptolemaeum ex instituto illustrauit, peruenit ad nos, et ex illis quoque, quae Aristotelicis operibus illustrandis impendit, plurima perierunt, vt quae in Πραγματείαν Stagiritae de ethicis virtutibus, memorat idem Zacharias pag. 107. vide supra in cap. de Aristotele passim adnotata. Quae autem ipsius monumenta in lucem edita exstant, (ne de his, quae ex ore eius excerpta in variis Iohannis Philoponi editis [?] et Asclepii Tralliani ad sex libros metaphysicorum ineditis commentariis leguntur, in praesenti dicam,) haec sunt:

XIII. *Am-*

ss) Conf. supra in vol. III. pag. 161. et p. 461. *Buhle* tom. I. Opp. Aristotel. pag. 294 sq. *Hamberger* Zuverläss. Nachr. III. pag. 293 sqq. *Saxii* Onom. (qui eum Marini aequalem circ. a. Chr. 485. esse putat,) et quae scripsi in introd. in hist. L. Gr. II. 1. pag. 392 sqq. *Harl.*

tt) Ammonius ipse in limine commentarii ad librum περὶ ἑρμηνείας· ἀπομνημονεύσαντες τῶν ἐξηγήσεων τοῦ θείου ἡμῶν διδασκάλου Πρόκλου, τοῦ Πλατωνικοῦ διαδόχου. Confer Zachariam Mitylenaeum sub initium dialogi de mundi aeternitate.

uu) *Photius* cod. CLXXXI. pag. 213. de Damascio: Τῆς δὲ φιλοσόφου θεωρίας ὅ τε Ζηνόδοτος αὐτῷ καθηγεμὼν Ἀθήνησι καὶ αὐτὸς ἐγεγόνει, (διάδοχος δὲ καὶ οὗτος Πρόκλου, τὰ δεύτερα Μαρίνου φέρων,) καὶ Ἀμμώνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ Ἑρμείου, ὃν οὐ μικρῷ μέτρῳ τῶν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ φησὶ διαφέρειν, καὶ μάλιστα τοῖς μαθήμασι.

vv) Vide loca in indice scriptorum infra citata, vocabulo *Geometrae*.

ww) Confer *Zachariam Scholasticum* pag. 208. edit. Casp. Barthii. [conf. *Bayle* l. m. pag. 190. not. I. *Harl.*]

XIII. *Ammonii, Hermeae F. scripta edita.*

1. Commentarius *in Isagogen Porphyrii de quinque praedicabilibus.* Graece editus ab Aldo, separatim, Venet. 1500. fol. minore et a Io. Bernardo Feliciano, qui Aloisio Cornelio, magno Cypri commendatario inscripsit. Venet. 1545. 8. xx) Praeter ἔκδοσιν illam vtramque graecam versiones latinas possideo tres, vnam *Ioh. Baptistae Rasarii*, medici Nouariensis, qui omnia Ammonii transtulit, Venet. 1569. fol. apud Vincentium Valgusium. Prodierat etiam antea a. 1558. Nam Labbeo memoratas editiones Lugd. a. 1547. et 1555. non vidi. [1547. 1555. 1558. ap. *Buhl.* Opp. Aristot. I. pag. 294.] Lugd. a. 1547. subiectus est *Nili* libellus de ratiocinationibus, ex eiusdem Rasarii interpretatione, qui num alibi editus sit, nescio.

Alteram *Petri Rosetini*, medici physici, qui itidem omnia Ammonii est interpretatus, Venet. apud haeredem Hieron. Scoti, 1581. fol. Labbeus etiam editionem anni 1559. commemorat. [Eamdem, et edit. a. 1553. memorat *Buhle* l. c.]

Tertiam *Anonymi* separatim editam Paris. apud Ioh. Roingy, 1542. fol. hoc titulo: *Porphyrii Phoenicis de quinque vocibus Institutio, Boethio interprete, vna cum Ammonii Hermaei in eandem commentario. Additae sunt ex Boethio quorundam locorum enodationes, quibus accesserunt luculenta viri cuiusdam vt docti ita acuti philosophi scholia* etc. Labbeus praeterea meminit editionis Venetae a. 1539. et versionis elucubratae ab amicis Nicolai Martimbosii, Paris. 1542. 4.

2. *In Categorias Aristotelis* ὑπόμνημα siue commentarius, cui *Vita Aristotelis* yy) praefigitur, quam *Ammonio Saccae* quidam praeter rem tribuunt, at msti codices nonnulli, vt

xx) In serie dell' ediz. Aldine ed. II. citantur edit. Aldinae gr. Ammonii in Porphyrium comment. 1545. 8. (pag. 80. et p. 86.) Ammonii Hermeae in voces Porphyrii commentar. Venet. 1546. 8. — In catalog. biblioth. *Pinell.* I. pag. 211. Ammonii Hermeae comment. in V. voces Porphyrii, gr. Venet. apud Aldi fil. 1546. 8. — commentar. in V. voces Porphyrii, in Aristotelis praedicamenta, et librum de interpretat. gr. Venet. Aldi fil. 1546. 8. (adde *Hamberger* Zuv. Nachr. III. p. 298.) De codd. msst. vid. supra in vol. III. pag. 208 sqq. et paullo infra in cap. de Porphyrio. *Maittaire* in A. T. IV. pag. 583. ex catal. Mearsf. citat lat. versionem Ammonii in V. voces Porphyrii per Pompon. Gauricum. Venet. 1494. fol. — Codd. *Romae* in cod. Barberino CCLXIV. et *Ammonii* comment. de quinque vocalibus. — eiusdem comm. in Porphyrii isagogen, in cod. *Bauarico* CLX. — in V. voces Porph. comm. in cod. *Veneto* D. Marci CCXXV. — *Venet.* in biblioth. *Naniana* cod. CCXCVI. catal. pag. 497. — *Florent.* in biblioth. *medic.* saepius, vid. *Bandin.* catalog. codd. gr. I. pag. 493. II. 117. III. 3 et 8 et 17. 23. 31. 38 et 237. *Harl.*

yy) Haec vita graece et latine cum veteri translatione et *Petri Ioh. Nunnesii* erudito commentario prodiit Lugd. Bat. 1621. 8. edente Holstenio, vt ipse testatur cap. I. de vita Porphyrii, et Helmstadii 1666. 4. vna cum eiusdem Nunnesii institutione peripateticae philosophiae, et oratione de caussis obscuritatis Aristotelis, earumque remediis. *Fabric.* Conf. supra in vol. III. p. 196 sq. *Hambergerus* vero in Zuverl. Nachr. III. pag. 297. tres edit. ita distinguit; primam Lugd. Bat. 1621. 12. (in *Pinelli* catal. III. pag. 165. non, vt Fabricius scripserat, a. 1631. 8.) alteram, *Ammonii siue Io. Philoponi vita Aristotelis.* Accessit *eiusdem* vita ex vetere translatione cum *Petri Ioannis Nunnesii* locupletissimis et doctissimis scholiis, quibus accurate de Aristotelis vita, moribus, philosophandi ratione, scriptis, auditoribus successoribusque disputatur. Helmstadii, I. Müller. 1666. 4. Denique cum *Nunnesii* peripateticae philosophiae institution:;

vt Vindobonensis, rectius referunt ad *Iohannem Philoponum* [zz]. In eodem praestantissimo [?] Vindobonensi codice ab Ammonii *ἀποσημειώσεσι* probe distinguuntur Philoponi eiusdem *Ἴδιαι ἐπιστάσεις*, quae in editis confusa omnia exhibentur sub vno Ammonii nomine, additurque *Κατηγοριῶν σύνοψις* adhuc inedita, *Photio* auctore. Titulus ibi est: *Ἰωάννου Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου σχολικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὰς Ἀριστοτέλους δέκα κατηγορίας.* Vide *Nesselium* parte IV. p. 7 sq. [aaa]) Erudita quoque sunt et iucunda lectu, quae commentariis huice praefiguntur de variis haeresibus philosophorum, de diuersis generibus scriptorum Aristotelis, ordine ea legendi, de caussis obscuritatis eius, et qualem auditorem, qualem interpretem poscat, denique vnde factum sit, vt iampridem plura scripta ad eum relata tamquam auctorem sint, quae non sunt ipsius, et quomodo genuina a spuriis oporteat dignoscere. Operae pretium quoque est videre, quomodo immortales esse animos et per prouidentiam diuinam omnia regi probat f. 60 sq. (edit. gr. in 8. pag. 113. b.) *Graece* edidit Aldus et Alberto Pio Carporum principi, inscripsit Venet. 1503. min. fol. vna cum commentario Ammonii, Magentinique Metropolitae Mitylenaei in librum Aristotelis de interpretatione, et Mich. Pselli paraphrasi eiusdem libri. Post editionem hanc, quam habeo manu Henrici Stephani passim notatam, Ammonii commentarius vulgatus a *Feliciano* graece est separatim; perinde vt eius commentarius in Porphyrii isagogen, Venet. 1545. 8. [vid. ad nr. anteced. In Pinelli catal. I. p. 211. citatur edit. Amm. commentar. in praedicamenta Aristot. gr. Venet. Ald. fil. 1546. 8. et sic quoque apud *Hamberger* zuverl. Nachr. III. pag. 298.] Praeter latinam versionem *Rasarii* et alteram *Rosetini*, teneo et tertiam *Bartholomaei Syluanii*, Salonensis, recognitam a *Gasp[?]ono Sala*. Paris. 1542. fol. apud Simonem Colinaeum. Hac omissa alias duas versionis huius editiones *Labbeus* memorat, Venet. 1541. fol. et Paris. 1554. fol. [conf. infra, cap. V. libr. V. vol. VI. pag. 383. edit. vet.]

3. *In librum Aristotelis περὶ ἑρμηνείας*, siue *de interpretatione*, commentarius, in quinque *Τμήματα* [bbb]) diuisus, in quorum secundo inter [?] alia pag. 57 sqq. editionis Aldinae

stitutione. Helmstadii 1667. 4. adde infra, libr. V. cap. 37. de Io. Philopono, vol. IX. pag. 363. *Harl.*

zz) De hoc Iohanne Philopono, Ammonii discipulo, eiusque scriptis infra differendi locus erit libro V. In praesenti sufficiat notasse, grauiter errare pandectarum Brandenburgicarum scriptorem, qui pag. 153. Ammonium cum Iohanne Philopono eumdem facit. *Fabric.* vid. supra in vol. III. pag. 209 sq. *Harl.*

aaa) In primis *Lambecii* comment. vol. VII. col. 143 sqq. *Bahle* l. c. pag. 147. In bibl. *Paris.* (vti in cod. *medic.* vid. *Bandin* II. pag. 116. 685. III pag. 8.) manu exarata adseruantur *Ammonii prolegomena in vniuersam philosophiam*, quae *Bandino* l. c. pag. 294. videntur eadem esse cum prooemio, huic commentario in categorias plerumque praefixo. In cod. *Bauarico* CLX. sunt *Ammonii* prolegom. in categorias et scholia. — in cod. *Venet.* D. Marci CCXVII. in codd. *Medic.* teste *Bandin.* III. 4. 24. 33. 35 et 38. *Harl.*

bbb) Itaque pag. 98. pro verbis: *ἐν τῷ συμπεράσματι τοῦ πρώτου σχήματος τοῦδε τοῦ βιβλίου* pro *σχήματος* legendum *τμήματος*. Ceterum *τμῆμα* quintum a Porphyrio non fuisse illustratum, et post Aristotelem ab alio additum sibi videri, scribit pag. 108. *τὰ γὰρ ἐφεξῆς ὑποπτεύω ἤτοι μὴ εἶναι γνήσια τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ προστεθεῖσθαι ὑπό τινος τῶν μετ' αὐτόν, — διὸ καὶ τὸν φιλόσοφον Πορφύριον ὑπολαμβάνω παραιτήσασθαι τὴν ἐξήγησιν τοῦδε τοῦ θεωρήματος.* *Fabric.* Conf. supra in vol. III. p. 212 sq. — In cod. *Neapolit.* regio CXXIX. est Aristot. *περὶ ἑρμηνείας* cum glossis interlinear. et scholiis marginal. *Ammonii*. — In codd. Medic. *Florent.*

nae occurrit luculenta disputatio de prouidentia et πρεγνώσει Dei atque libero hominis arbitrio, qua fatum impugnatur. Hanc latine vertit et in sententiis philosophorum de fato edidit magnus *Grotius*, Paris. 1648. 4. et Amstelod. anno eodem, forma minore, et inter opera theologica, tomo tertio, ibid. 1679. fol. Subiicitur etiam graece et latine [ex cod. Bodleiano correctior] editioni Londinensi libelli Alexandri Aphrodisei de fato, 1688. ccc) 8. vulgati. Commentarius Ammonii integer prodiit graece vna cum commentario in Categorias, Venet. apud Aldum, 1503. fol. [conf. *Hamberger* zuverl. Nachr. III. pag. 296.] et separatim, Feliciano edente, Venet. 1545. 8. [al. 1546.] Latine vertit praeter Rasarium, Roserimumque, Bartholomaeus Syluanius ibid. 1549. 8. nam duas *Labbeo* memoratas editiones Venet. 1543. et Paris. 1544. non vidi.

4. Scholia *in Metaphysicorum libros septem* primores, msta in codice Bauarico CLVI. *Fabric.* Conf. supra in vol. III. p. 258. In bibl. *Paris.* superest in cod. MDCCCCLXXIV. saec. XV. mstus commentarius Ammonii in Aristotelis analytica priora et posteriora nondum editus. — In *Topica Aristotelis* scripserat Ammonius commentarium, quem arabice, non syriace, conuertit *Isaacus*, vt et postea *Iahia Ben Adi*, vid. *Casiri* bibl. arab. hispan. I. pag. 305. — In bibl. *Escorial.* (teste Plüero in itinerario per Hispan. pag. 156.) sunt graeci codd. *Ammonii Hermiae* 1) in quinque voces Porphyrii; 2) in easdem, in decem categor. Aristot. et in eiusdem libr. de interpretatione; 3) in eiusdem metaphysicam; 4) *methodus construendi astrolabium.* — *Ammon.* de vsu astrolabii in cod. Medic. XXI et XXXI. (vid. *Bandin.* catal. codd. gr. II. pag. 39 et 55.) *Harl.*

XIV. *Index scriptorum, in Ammonii, Hermeae F. commentariis memoratorum, concinnatus a me ad paginas*

Vitae Aristotelis, edit. graecolatinae Helmst. 1667. 4.
In Porphyrii Isagogen, edit. graecae Venet. 1545. 8.
In Categor. edit. graecae Aldi fol. 1503.
In librum de Interpretat. id., cui numeris paginarum destitutae, adscribi illos oportuit.

(Accentibus destituti veteres graeci libri. *de interpret.* pag. 10. 43. 50. 52. Accentu differentia vocabula. *In Categor.* pag. 9.)

Ὁ Ἀκραγαντῖνος σοφὸς (Empedocles) ἐπιῤῥαπίζων τὰς περὶ Θεῶν ὡς ἀνθρωποειδῶν ὄντων παρὰ τοῖς ποιηταῖς λεγομένας μύθους. *de interpret.* pag. 107. eius versus ibid. (adde Tzetz. Chil. 13. hist. 464.)

(Apud Aegyptios luna generis masculini. *de interpret.* pag. 15.)

 Alexander.

rent. IV. plut. 71. VII. et XXXIII. plut. 72. cod. I. plut. 85. (teste *Bandinio* catal. codd. gr. III. p. 5. 31. 38 et 219.) — In cod. *Veneto* D. Marci CCXXXV. *Amm.* in libr. Aristot. de interpretatione. — In bibl. *Parisina* sunt in II. codd. Ammonii memorata prolegomena in vniuersam philosophiam; in octo codd. commentarii in Aristotelis categorias; in quatuor codd. comm. in libros de interpretatione; in octo codd. comm. in Porphyrii isagogen; adde ad nr. seq. *Harl.*

ccc) Hoc loco et supra in cap. de Aphrodis. Fabric. ponit ann. editionis 1588. sed vitiose, opinor: meum quidem exemplar habet notam a. 1658. *Harl.*

Alexander. *in Categor.* pag. 6. ὁ ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξηγητής. *de interpret.* pag. 6. 7. 12. 17. 25. 29. 44. 67. 87. 104. 114.

Ammonius ipſe ὡς ἐν τοῖς προοιμίοις ῥηθήσεται τῶν Ἀναλυτικῶν. *de interpret.* pag. 5. ὡς δέδεικται ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ. *ad Iſagog.* pag. 57. ὥσπερ ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς [?] ἐμάθομεν. *in Categor.* pag. 8. ὡς ἐν εἰσαγωγαῖς ἀπεδόθη. id. pag. 4?. κατὰ παραδεδομένην ἐν τῇ εἰσαγωγῇ μέθοδον. id. pag. 83.

Andronicus, Rhodius, ἑνδέκατος ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους. *de interpret.* p. 2. non recte librum περὶ ἑρμηνείας Ariſtoteli ſuppoſitum eſſe exiſtimauit, pag. 3. Boethi Sidonii praeceptor. *in Categor.* pag. 5.

Antiſthenis dictum ἵππον μὲν ὁρῶ, ἱππότητα δὲ οὐχ ὁρῶ. *ad Iſagog.* pag. 29. a. b.

Οἱ κατὰ Ἀπολλώνιον τὸν ποιητὴν Γίγαντες. *ad Iſagog.* pag. 14.

Archilochus. *ad Iſagog.* pag. 9.

Archimedes μόνος τὸ σύνεγγυς ἀνεῦρε τοῦ τοῦ κύκλου τετραγωνισμοῦ. *in Categor.* pag. 58.

Archytae κατηγορίαι. *ad Iſagog.* pag. 20. 23. b.

Ariſtarchus, grammaticus. *de interpret.* pag. 91. Ariſtarchi grammatica. *in Categor.* pag. 22.

Ariſtotelis λέξις συνεστραμμένη, ἐμφάσεως καὶ πολυνοίας γέμουσα, καὶ ὑπὸ βραχείας παραλλαγῆς ἅπαν ἐνίοτε τὸ νόημα ἐξαλλάττουσα, καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων τούτων πεπονθυῖα. *de interpretat.* pag. 4. συντομίας ſiue breuitatis ſemper amans. *in Categor.* pag. 8. τὴν ἀσάφειαν ἐπιτηδεύων. id. pag. 17. delectatur vocibus vſu parum tritis nec vulgo cognitis. id. pag. 19.

De ordine legendorum librorum eius, eorumque claſſibus et generibus: de ſcriptis exotericis ſiue per dialogos compoſitis et acroamaticis etc. *in Categor.* p. 5. de cauſſis obſcuritatis. *ibid.*

Ariſtotelis definitio philoſophiae. *ad Iſagog.* pag. 7. b.

Ariſtoteles Θεολογῶν. *de interpret.* pag. 58. Eius Θεολογικὴ πραγματεία. id. pag. 12. Θεολογικά. *in Categor.* pag. 4.

κατ' ἀρχὰς τῶν Ἀναλυτικῶν ἐν τῷ περὶ τῶν ἀντιστροφῶν λόγῳ. *de interpretat.* pag. 105.

ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ (Analytic. poſter.) *in Categor.* pag. 35.

ὅπως δεῖ τὰς ἀποικίας ποιεῖσθαι, ad Alexandrum regem. id. pag. 4.

περὶ βασιλείας liber ad eumdem regem. id. pag. 4. et *Vita Ariſtot.* pag. 7.

ἔγραψε καὶ γραμμάς τινας. *in Categor.* pag. 4.

Epigramma in Platonis laudem. *Vita Ariſtot.* pag. 5.

Epiſtolae, *in Categor.* pag. 4. συστατικαὶ ad Alexandrum regem. *Vita Ariſtot.* p. 6. [?]

Liber περὶ ἑρμηνείας, non ſatis elaboratus, ὑπομνηματικώτερον ddd) βιβλίον. *de interpret.* pag. 92.

ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν Ἀριστοτέλους ἑταίρων (Eudemus, Phanias, Theophraſtus. *in Categor.* pag 5.) κατὰ ζῆλον τοῦ διδασκάλου ἔγραψαν κατηγορίας, καὶ περὶ ἑρμηνείας, καὶ ἀναλυτικά. *ad Iſagog.* pag. 20.

Liber κατηγορίαι, περὶ τῶν γενῶν τῶν μόνως κατηγορουμένων. *in Categor.* pag. 8. ſcopus et vſus libri pag. 7.

In

ddd) Ammonius in Categor. p. 4. ὑπομνηματικὰ ἐκεῖνα καλοῦσιν, ὅσα πρὸς οἰκείαν ἀπεσημαίνοντο ὑπόμνησιν.

In Ptolemaei Philadelphi bibliotheca reperti XL. libri Ἀναλυτικῶν. *in Categor.* pag. 6. et duo κατηγοριῶν. *ibid.* in omnibus fere iidem. *id.* pag. 8.
Aristotelis Ὁμήρου προβλήματα. *vita Aristot.* pag. 4.
Physicae acroaseos libros quatuor postremos doctrinae de motu impendit Aristoteles. *in Categor.* pag. 89.
Aristotelis περὶ τῆς ποιητικῆς. *in Categor.* pag. 4. περὶ ποιητικῶν καὶ πρὸς ποιητάς. *vita Aristot.* pag. 4.
Πολιτεῖαι σνέ. *vita Aristot.* pag. 7.
Aristotelis scripta vndique diligenter et curiose conquirens largeque remunerans Ptolemaeus Philadelphus rex, fecit, vt sub illius nomine multa falso sint obtrusa. *in Categor.* p. 5.
Aristotelis domus, domus Ἀναγνώστου dicta a Platone. *vita Aristot.* pag. 6.
Ἀριστοτελεία ἑορτὴ celebrata a Stagiritis. *vita Aristot.* pag. 4.
Οἱ Ἀριστοτελικοί. *ad Isagog.* pag. 32. b.
Alii Aristoteles, quorum συγγράμματα ad Stagiritam male relata. *in Categor.* pag. 5.
Arius, Patrensis, infra in Dusarius.
(Atticus mos εἰς δῆμον πλείονα ἅμα ψηφίσματα εἰσφέρειν. *de interpretat.* pag. 21.)
Βόηθος καὶ Σιδώνιος (leg. ὁ Σιδώνιος). *in Categor.* pag. 4. Andronici Rhodii discipulus. *id.* pag 5.
Callimachi epigramma in Cleombrotum, qui lecto Phaedonis Platone se interemit. *ad Isagog.* pag. 6. Vide et infra, Cyrenaeus.
(Cnemone et Timone μισανθρωπότεροι. *de interpret.* pag. 50.)
Cynici. *in Categor.* pag. 3.
Ὁ Κυρηναῖος (Callimachus). *de interpret.* pag. 16.
Cyrenaici ab Aristippo. *in Categor.* pag. 3.
Οἱ Κωμῳδοποιοί. *de interpret.* pag. 11. [?]
(ὁ μῦθος ὁ περὶ Δαιδάλου ὅτι πτερῶσαι ἐπινενόηκεν ἑαυτὸν καὶ τὸν υἱὸν Ἴκαρον. *in Categor.* pag. 57.)
ὁ Δημήτριος τὸ περὶ λογογραφικῆς ἰδέας βιβλίον συγγράψας καὶ αὐτὸ ἐπιγράψας περὶ ἑρμηνείας. *de interpret.* pag. 2.
Demosthenes. *de interpret.* pag. 21. 28. 115. eius ἐννέα λόγοι τῶν δημοσίων et ἕνδεκα κατὰ Φίλιππον. *in Categor.* pag. 49.
Diodorus, dialecticus. *de interpret.* pag. 16.
Dionysius, (Thrax, grammaticus). *de interpret.* pag. 10. οἱ τὴν γραμματικὴν μετιόντες τέχνην. pag. 19.
Ὁ Πατραῖος Δυσάρειος (interpreti Rasario Arius Patrensis). *de interpret.* pag. 17.
ὁ Ἐλεάτης ξένος (apud Platonem sophista). *de interpret.* pag. 80. ὁ Ἐλεάτης σοφός, pag. 81.
Epicurus (haud nominatus) perstringitur. *de interpret.* pag. 58.
Epicurei ἡδονικοί. *in Categor.* pag. 3.
Epigramma in Aristotelem, *vita Aristot.* pag. 3.
Euclides ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ αὐτοῦ θεωρήματι. *ad Isagog.* pag. 48. b.
Eudemus. *in Categor.* pag. 5. vide supra in Aristotele.
Euripides, (Phoenissis vs. 1386.). *de interpret.* pag. 8.
Eustathius (Aristotelis interpres). *in Categor.* pag. 6.

Geometrae. *in Categor.* pag. 43. 58. 87. 90. *ὁ Γεωμέτρης* (Euclides). *id.* pag. 43. 66.
Heraclitus. *de interpret.* p. 415 16. *in Categor.* p. 37. Pyrrhonis discipulus. *in Categor.* p. 3.
Herminus. *de interpret.* pag. 10. 23.
Herodianus. *in Categor.* f. 82. vbi Etymologia *τῦ σκότυς, παρὰ τὸ σχέθειν, a cohibendo.*
Hesiodi versus, *Αἰεὶ δὲ ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει.* *in Categor.* pag. 67.
Hippocrates. *ad Isagog.* pag. 76. b.
Homerus. *de interpret.* pag. 57. 80. 89. 115. *vita Aristot.* pag. 7. *in Categor.* pag. 62.
Homeri versus respiciuntur. *de interpret.* pag. 1. 5. 19. 26. 34. 42. 43. 50. 58. 64. *ad Isagog.* pag. 9. 64. 67. b. *in Categor.* pag. 11. 16. 38. 82. *ἡ μυθολογία πατέρα ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν καλεῖ τὸν Δία.* *id.* pag. 54. b.
ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος. *de interpret.* pag. 87. *ὁ μέγας Ἰάμβλιχος.* *ibid.* *οἱ δὲ ἀκριβέστερον λέγοντες, ὧν εἷς ἐστι καὶ Ἰάμβλιχος.* *in Categor.* pag. 6.
eius *ὑφήγησις* oraculorum. *de interpret.* pag. 59.
Isocrates. *ad Isagog.* pag. 13. b.
Megarici ab Euclide. *in Categor.* pag. 3. [P]
Νικοκλῆς ἢ Λυσίμαχος, (titulus orationis credo Isocratis,) *de interpret.* pag. 89.
Nicomachus, Amyntae regis medicus, Aristotelis pater. *vita Aristot.* pag. 3.
Nicomachus, Aristotelis filius, ad quem Nicomachea pater scripsit. *vita Aristot.* pag. 3.
Oracula. *de interpret.* p. 59. *ὅτι καὶ τῦ συμφέροντος ἕνεκεν τῶν ἀκυόντων πολλάκις ἀμφίβολοι δέονται χρησμοὶ, τὴν διάνοιαν αὐτῶν γυμνάζοντες,* p. 60. Oraculo monitus Aristoteles, vt se philosophiae daret. *vita Aristot.* pag 4. Aliud oraculum, *οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμυ τ' ἀριθμόν.* *ad Isagog.* pag. 58. *ὑπερβάθμιον πόδα μὴ πέμπειν.* *in Categor.* pag. 5.
Parmenides. *de interpret:* pag. 4. *ὐχ ὁ παρὰ Πλάτωνι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς οἰκείοις ἔπεσιν,* pag. 58. *ὁ μέγας Παρμενίδης,* pag. 59. eius versus *ὐ γὰρ ἔην ὐδὲ ἔσαι ὁμῦ πᾶν, ἔστι δὲ μῦνον.* *ibid.*
Peripatetici. *in Categor.* pag. 2. 3. 38. *de interpret.* pag. 19. *ad Isagog.* pag. 32. illorum *ἀξιώματα.* *id.* pag. 69. Aristotelis discipuli peripatetici e Lyceo, Xenocratis vero auditores peripatetici ex academia, pag. 32. b. *Πλάτων γυμνασίας ἕνεκεν περιπατῶν ἐποιεῖτο τὰς πρὸς τὺς ἑταίρυς συνυσίας, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης διαδεξάμενος ἔσχε τὴν ἐκ τῆς ἐνεργείας, ἤτοι τὴν ἐκ τῦ συμβεβηκότος ἐπωνυμίαν.* *in Categor.* pag. 4.
Pindarus, Thebanus. *ad Isagog.* pag. 35.
Plato antea dictus Aristocles. *de interpret.* pag. 9. ab Aristotele per viginti annos auditus. *vita Aristot.* pag. 4. 5. 9.
Dialectica eius ab Aristotelis longe diuersa. *ad Isagog.* pag. 25. b.
Plato citatur. *de interpret.* pag. 12. 47. 66. *ad Isagog.* pag. 5. 6. 12. b. 18. 26. 30. a. b. 31. 32. b. 36. b. *in Categor.* pag. 3. 4. 11. 18. 21. 37. 39. 66. 78. 85.
Conuiuio. *de interpret.* pag. 15.
Cratylo. *de interpret.* pag. 14. 15. 16. 18. 26. *ad Isagog.* pag. 40.
Gorgia. *de interpret.* pag. 21. 87. 88. 96. *in Categor.* pag. 2. 4. 54.
De Legibus. *de interpret.* pag. 4. 58.
Parmenide. *ad Isagog.* pag. 32. *de interpret.* pag. 38. *in Categor.* pag. 2.
Phaedone, *ἢ περὶ ψυχῆς.* *de interpret.* pag. 87. 89. Supra in Callimacho.

Phaedro. *de interpret.* pag. 28. 112. *in Categor.* pag. 2.
Philebo. *de interpret.* pag. 28. 113.
De Rep. *de interpret.* pag. 6. 92. 109.
Sophista. *de interpret.* pag. 18. 20. 21. 80. 81. 109. 113. *ad Isagog.* pag. 57.
Theaeteto. *in Categor.* pag. 51. [?]
Timaeo. *in Categor.* pag. 28. *de interpret.* pag. 34. 58. 59. *ad Isagog.* pag. 48. b.
In Platonis laudem, epigramma Aristotelis. *vita Arist.* pag. 5.
Οἱ Πλατωνικοί. *ad Isagog.* pag. 30. *in Categor.* pag. 38.
Ὁ θεῖος Πλωτῖνος. *ad Isagog.* pag. 11. b. *in Categor.* pag. 5. 21.
Porphyrius, philosophus. *in Categor.* pag. 6. 20. *de interpret.* pag. 7. 14. 19. 21. 22. 24. 30. 32. 41. 42. 43. 48. 74. *ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς. in Categor.* pag. 19. platonicus. *ad Isagog.* pag. 32. b. tamen in Isagoge de quinque vocibus non Platonica sed Aristotelica placita sequitur. *id.* pag. 72. *in Categor.* pag. 35. quia debet esse introductio ad Aristotelis Categorias. *ad Isagog.* pag. 18. b. 32. b. 36. b. 70. 71. b. scripta ad discipulum Chrysaorium, et genuina esse cognoscitur διὰ τὸ φράσεως σαφὲς etc. *id.* pag. 16. b. 17. b.
Τμῆμα quintum libri Aristotelis *περὶ ἑρμηνείας* interpretari omisit. *de interpret.* pag. 108.
ἀπομνημονεύσαντες τῶν ἐξηγήσεων τοῦ θείου ἡμῶν διδασκάλου Πρόκλου τοῦ Πλατωνικοῦ διαδόχου. de interpret. pag. 5.
Protagoras, sophista. *in Categor.* pag. 51.
Pyrrho (rr), auctor haereseos ἐφεκτικῆς. *in Categor.* pag. 3.
Pythagoras. *ad Isagog.* pag. 9. a. b. 12. b.
ὁ Σίμων ὁ τῷ Σωκράτει γνώριμος. de interpret. pag. 88.
Socratis per tres annos discipulus Aristoteles. *vita Arist.* pag. 4. annos XVII. natus ad eum accessit. *id.* p. 9. Dictum eius *amicus Socrates, sed φιλτάτη ἡ ἀλήθεια, amica maxime veritas. id.* pag. 5. *Σωκράτης υἱὸς Σωφρονίσκου, Ἀθηναῖος, φιλόσοφος, πρεσβύτερος, φαλακρός, γενειήτης. ad Isagog.* pag. 39. b. 61.
Speusippus, Platonis successor, filius Potonae, Platonis sororis. *vita Arist.* pag. 6.
Stoici. *de interpret.* pag. 1. 7. 19. contra eos disputatur, logicam non esse partem philosophiae. *in Categor.* pag. 2.
ὁ μέγας Συριανός. de interpret. pag. 60. 109.
Thales rationem eclipseos lunaris primus repperit. *in Categor.* pag. 57. 59.
Theophrastus antea Tyrtamus. *de interpret.* pag. 9. *ἑταῖρος* Aristotelis pag. 69. citatur p. 28. 39. 69. 70. *in Categor.* pag. 5. vide supra in Aristotele. Eius patria Eressus ab Aristotele exemta periculo. *vita Arist.* pag. 6.
Timaeus. *de interpret.* pag. 94. Vide supra in Platone. [?]
ὡς ὁ Τίμαιος ἡμᾶς ἐδίδαξε. de interpret. pag. 58. *ὡς ἐν Τιμαίῳ παρειλήφαμεν. id.* p. 59.
Xenocrates, Platonis post Speusippum successor. *vita Arist.* pag. 6. eius discipuli Ἀκαδημαϊκοί. *in Categor.* pag. 3. *περιπατητικοὶ ἐξ Ἀκαδημίας. ad Isagog.* pag. 32. b.
ἐξηγητῶν οἱ ἀκριβέστεροι. de interpret. pag. 72. *τινὲς τῶν ἐξηγησαμένων. id.* pag. 76. *οἱ πλεῖστοι ἐξηγητῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. id.* pag. 93.

οἱ

rr) Miror Pyrrhonis discipulum ab Ammonio ibidem dici Heraclitum, qui eum longe aetate antecessit.

οἱ διὰ μυθολογίας παραδόντες ἡμῖν τὰς Θεολογίας. *de interpret.* pag. 16.

Versus poetae, ἄλλη γὰρ ἄλλω γλῶσσα. *de interpret.* pag. 8. ἁπλῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ. *in Categor.* pag. 22. πάντες γὰρ σείοντο πόδες πολυπίδακος Ἴδης. *in Categor.* pag. 60. κείνε γὰρ ποίη κεφαλὴ τοιαὶ δέ τε χεῖρες. *ibid.*

οἱ παλαιοί. *de interpret.* pag. 8. 86. 89. *in Categor.* pag. 52. 54. etc. ἐδὲ ἐν ὀνείρῳ ἴχνει τῆ ἐναρέτε (ἀπὸ τῆς ἀρετῆς) οἱ παλαιοὶ μέμνηνται. *in Categor.* pag. 16.

οἱ ποιηταί. *ad Isagog.* pag. 5. a. b.

οἱ φιλόσοφοι. *in Categor.* pag. 34.

De philosophorum sectis locus insignis *in Categor.* pag. 3 sq. de scientiarum generibus et disciplinarum pag. 4.

XV. *Alii, decem amplius, Ammonii, scriptis clari.*

1. Ammonius, Ammonii F. grammaticus, Alexandri discipulus, Alexandrinus et in schola Aristarchi, paullo ante Augusti imperium, successor, teste Suida, [et *Eudocia* p. 56.] Hic videtur, qui plus simplici vice citatur in scholiis ad Pindarum et Aristophanem. *Fabric.* [Citatur quoque aliquoties in scholiis ad Homeri Iliada Venetis, a Villoisonio editis, vide supra in vol. I. pag. 444. voc. *Ammonius.* Ad Iliad. *l.* vers. 356. laudatur *Ammonius* ἐν τῷ περὶ τῶν ὑπὸ Πλάτωνος μετενηνεγμένων ἐξ Ὁμήρε. ad Iliad. *κ'.* 397. ἐν τῷ περὶ τῆ μὴ γεγονέναι πλείονας ἐκδόσεις τῆς Ἀρισαρχείε διορθώσεως, et *τ'.* 365. ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπεκδοθείσης διορθώσεως. A scholiastis autem innui Ammonium grammaticum, de quo paullo inferius, nr. 8. agitur, vix credo. vid. supra in vol. I. p. 503. *Fabric.* infra in vol. VII. lib. V. cap. 7. p. 49. adde *Villoison.* prolegom. ad Homerum pag. XXVI sq. et in anecd. graec. II. pag. 184. not. *Harl.*]

2. Ammonius λιθοτόμος laudatus *Celso* VII. 26. nescio, an diuersus ab *Ammonio chirurgo* apud Aetium plus semel memorato, et ab *Ammonio*, cuius apud Paulum Aeginetam mentio. *Fabric.* De vtroque, et alio Ammonio medico, vid. in elencho medicorum infra in vol. XIII. pag. 55 sq. *Harl.*

3. Ammonius Λαμπρεὺς, siue vt rectius in scholiis ad Hermogenem pag. 407. Λαμπρεὺς, e Lampris Atticae pago, citatur ab altero, de quo mox dicam, Ammonio, (qui de differentiis verborum scripsit,) in βωμός· Ἀμμώνιος ὁ Λαμπρεὺς ἐν πρώτῳ περὶ θυσιῶν. Inscriptio integra operis fuit περὶ βωμῶν καὶ θυσιῶν, vt patet ex *Harpocratione* in Ἀμαζόνιον, et *Athenaeo* XI. pag. 476. Sed ab eodem Harpocratione in Ἐσχάρα et in Θολὸς, (vbi quartum librum citari videas,) et laudato scholiorum ad Hermogenem loco tantum altera pars tituli exstat περὶ βωμῶν. [?] Idem Ammonius intelligitur a Suida in Ἐσχάρα, Harpocrationis vestigiis insistente. Idem quoque videtur, qui scripsit περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων, teste *Athenaeo* XIII. pag. 576. licet res non plane sit explorata. *Fabric.* conf. *Bayle* diction. voc. *Ammonius* de hoc et nr. 4. prolato Ammoniis tom. I. pag. 187 sq. Sed *Corsin.* in vita Plutarchi pag. V sq. hunc et superiorem nr. 3. vnum eumdemque esse opinatur. vide supra in hoc volum. cap. 13. pag. 153 sq. *Harl.*

4. Ammonius, Plutarchi praeceptor, Athenis defunctus, de quo vide, si placet, supra [in vol. III. in catal. peripatet. pag. 460.] hoc libro IV. cap. 13. §. 1. [ibique notam,] et

Io.

Io. Ruáldum in Plutarchi vita cap. 7. Hunc saeculo integro antiquiorem, male cum Ammonio Sacca confundunt Hadrianus Iunius ad Eunapium, Hendreichius in pandectis Brandenburgicis aliique.

[*Hammonii* legati regis Aegypti mentio fit apud *Ciceron.* ad diuerſ. I. 1. ex qua scriptura patet, hoc nomen factum esse a Ioue *Hammone. Heum.*]

5. Ammonius, peripateticus, qui, (φιλολογώτατος licet,) nihil ſcripſit, niſi quod amici cauſſa poemata quaedam et declamationes miſit in litteras, teſte *Longino* apud Porphyrium in Plotini vita cap. 20. Idem eſt Ammonius ὁ ἀπὸ τοῦ περιπάτου, quo πολυγραμματώτερον neminem nouiſſe ſe teſtatur *Philoſtratus* in Hippodromi vita lib. II. ſophiſt. c. 27. §. 4. Sed diuerſus haud dubie ab Ammonio, Plotini praeceptore, quem Platonicis adſcribit, et a peripatetico clariſſime diſtinguit Longinus loco laudato, vt Baelius in lexico hiſtorico [l. c. p. 190. not. *H. Harl.*] pulcre etiam obſeruauit, et Tillemontius tom. III. memor. eccleſiaſt. part. II. pag. 391 ſq. *Fabric.* Confuderunt illos Ionſius de ſcript. hiſt. phil. III. 13. et *Olearius* ad Philoſtrati l. m. pag. 618. ſed omnino ſunt diuerſi. adde quoque *Ruhnken.* diſſ. de Longino. §. 4. fin. pag. 8. ante edit. Longini Toupianam. *Harl.*

6. Ammonius, Chriſtianus, ſcriptor Monoteſſari euangelici, (de quo dixi in codice apocrypho Noui Teſt. p. 378 ſq.) et libri deperditi περὶ τῆς Μωϋσέως καὶ Ἰησοῦ συμφωνίας, quem memorat *Euſebius* VI. 19. hiſt. atque *elegans opus* vocat *Hieronymus* de ſcript. eccleſ. cap. 55. fff) diuerſus mihi videtur ab Ammonio Sacca, Plotini praeceptore. Nam Porphyrius apud *Euſebium* pag. 220. diſerte teſtatur, hunc natum quidem et educatum a Chriſtianis, ſimul ac autem philoſophiae limen adtingere potuit, ſtatim πρὸς τὴν κατὰ νόμους πολιτείαν, hoc eſt ad ethnicismum ſe contuliſſe. Huic accedit, quod non videtur credibile, Plotinum per annos vndecim chriſtiano homini tam familiariter fuiſſe adhaeſurum, neque Chriſtianum ei traditurum fuiſſe veluti arcana et ἀπόῤῥητα de daemonibus dogmata, quae [?] Herennius deinde et Origenes, (diuerſus ab Adamantio,) libro de daemonibus vulgarunt. Certe qui vitam Plotini a Porphyrio ſcriptam adtente legerit, neutiquam adſentietur viris doctis, qui Ammonium diſcipulis ſuis, Plotino, Herennio, Origeni religionis chriſtianae arcana ſub ſilentii fide communicaſſe ggg) ſcribunt, aut eos edocuiſſe, quod, quicquid praeclari in Graecorum philoſophis continetur, multo prius traditum ſit a prophetis, et longe pulcrius in ſacris Chriſtianorum libris contineatur. Itaque Euſebius duos Ammonios inter ſe confudit, et ſcriptoris chriſtiani libros Ammonio, Plotini praeceptori, quem nihil ſcripſiſſe Longinus teſtatur, praeter rem tribuit hhh). Euſebii veſtigia, non mirabitur lector, quod S. Hieronymus et alii [v. g. *Petauius* in rationar. temp. part. I. lib. V. cap. XI. pag. 197. *Heum.*] magno numero ſunt inſequuti. *Fabric.* Scripſerat *harmoniam euangelicam*, quam a Victore Capuano, ſed ipſo incerto atque haeſitante, perperam eſſe Tatiano tributam, nec a Tatiano profectam eſſe harmoniam euangelicam, vulgo Ammonianam, ab Ottomaro Luſcinio editam, docet Fabric. in cod. apocrypho N. T. pag. 378 ſq. not. qui alios quoque ſententiae ſuae patronos adpellat. Adde *Hamberg.* Zuverl. Nachr. II. pag. 562 ſqq. eosque, quos citat, bene multos

fff) Conf. *Lambec.* comment. de biblioth. caeſar. III. col. 111. *Harl.*

ggg) Vide ſupra hoc capite §. VII.

hhh) Hoc eſt firmiſſimum argumentum ad probandum, Ammonium Chriſtianum diuerſum eſſe ab Ammonio platonico. *Heum.* vid. ad §. XI. *Harl.*

multos viros doctos. Ille vero harmoniam, a Victore adtributam Tatiano, scribit, a Zacharia Chrysopolitano, scriptore saec. XII. fuisse Ammonio adsignatam et explicitam: eam vero, quam publicauit Luscinius, f. Nachtigall, negat Ammonium habuisse parentem. Idem vberius id docet lib. et tom. cit. pag. 396. *Riederer* tamen, theologus quondam Altdorfinus, in: Nachrichten zur Kirchen- Gelehrten- und Bücher-Geschichte, tom. II. Ammonianam harmon. euang. Tatiano adscribendam esse statuit. Prioris, a Victore versae, editiones sunt, notante Hamberg.

Ammonii, vulgo *Tatiani Diatessaron* (pro quo voc. apud Victor. olim male scriptum esse *diapente*, idque criticos vexasse, docet Fabricius l. c.) *f. Harmonia in quatuor euangelia, Victore Capuano interprete*, in Monumentis P. P. orthodoxogr. Basil. 1569. vol. I. tom. II. pag. 659. et in biblioth. P. P. max. Lugd. tom. II. part. II. pag. 203. et alibi. conf. *Thom. Ittig.* de bibliothecis et catenis patrum, Lipsiae 1707. 8. pag. 20. 34. 73. 125. 423. 489. — supra, in vol. III. pag. 880 sq. — sub nomine *Tatiani* illa harmonia e latina Victoris Capuani versione translata est in linguam *theotiscam antiquissimam*, et edita a *Io. Phil. Palthenio*, Gryphiswaldiae 1706. 4. et e codd. duobus emendatius a *Io. Schiltero*, Vlmae 1727. fol. adpendicis loco ad Schilteri antiquitatum teutonicarum tom. I. vid. *Hamberger*. l. c. p. 298. — Alterius harmoniae editt. sunt:

Ottom. Luscinii euangelicae historiae ex quatuor euangelistis perpetuo tenore, ex *Ammonii Alexandrini* fragmentis quibusdam e graeco versa etc. Augustae Vindel. per Simpert. Ruff. 1523. 4. vid. *Riederer* lib. mem. tom. III. pag. 109 — 113. — Eadem Luscinii versio recusa est in Monument. P. P. Orthodoxogr. Basil. 1569. vol. I. tom. II. pag. 747. — in bibl. P. P. maxima, Lugd. tom. III. pag. 265. — cum veterum quorumdam theologorum breui elencho, Basil. 1550. fol. — in bibliotheca theologica, Basil. 1555. fol. — in Marg. de la Bigne bibliotheca sanctorum patrum, tom. II. Paris. 1676. fol. — Vita Iesu Christi ex quatuor euangelistis ex *Ammonii Alex.* fragmentis graecis latine versa per *Ottom. Luscin.* et edita a *Gasp. Bruschio.* Erfurt. 1544. 8. vide *Am Ende* de vita et scriptis Ottmars *Nachtgalls* in Strobelii Miscellaneen literarischen Inhalts, part. IIII. pag. 61 sq. et pag. 50. agit de versione germanica, cuius inscriptionem refero ex *Schelhornii* amoenitatt. litterariis tom. V. pag. 487.

Dys euangelisch Histori nach aller Ordnung, wie sie ergangen, in ain Red gestelt, allen Christlichen Gemyeten nützlich zu betrachten, vnd zu ayner Gedächtnuss der Göttlichen Guttat zu machen dienstlich: Von Ammonio Alexandrino *Kriechisch beschrieben, vnd durch* Othmarum Nachtgal *Doctorem zu Latein vnd Teutschen gebracht.* Augustae Vindel. ex offic. Symp. Ruff. 1524. 8. conf. infra, libr. V. 1, 19. vol. V. pag. 83. edit. vet. — et lib. V. 4, 15. vol. VI. pag. 96 sq. Nomen eius (aut forsan rectius, *Ammonii presbyteri*, de quo nr. 10.) et fragmenta occurrunt quoque in catena patrum, e. gr. in Danielem in psalmos, acta et epistolas catholicas, vide infra, V. 17, 9. vol. VII. pag. 764. et pag. 790. *Montfauc.* biblioth. Coislin. cod. CLXXXIX. pag. 244. cod. CCII. pag. 263 cod. XXXVII. pag. 111. cod. CXXII. pag. 198 et pag. 299. in cod. CCLXXXII. vita *Amun*, (qui si noster Ammonius esse et haberi potest,) atque vxoris, ex historia Lausiaca. In expositione siue catena patr. in Psalmos, edita a *Corderio*, Antwerp. 1643 et 1646. III. tom. e cod. Vindob. X. (vid. *Lambec.* comm. III. col. 53 sq.) in cod. XIV. ex quo Corderianam collectionem augeri posse, monet *Lambec.* ib. col. 64 sqq. *Harl.*

7. Ammo-

7. Ammonius, monachus Alexandrinus, qui ad episcopatum cum trahi se videret, aurem sibi amputauit, teste *Socrate* IV. 23. et Palladio in historia Lausiaca pag. 27 sq. Huic *Guil. Caueus* verisimili prorsus coniectura tribuit historiam de excisione monachorum montis Sinai et Raithu a. Chr. 377. a Saracenis facta, quam ex Aegyptiaco versam graece a Iohanne quodam presbytero, cum latina versione et notis edidit *Franciscus Combefisius* ex cod. Mazarin. et Seguieriano, in actis martyrum antiquis Paris. 1660. 8. pag. 88—132. *Fabric.* Conf. infra, lib. V. 45. vol. X. pag. 475. IX. pag. 125. — Cod. Coislin. olim Seguerian. CV. cod. CCLXXXIII. et cod. CCCVII. vid. *Montfaucon.* biblioth. Coislin. CLXXIX ac CCCXCIX et CCCCXXIII. — codd. DXIII et MCLXXIX. in bibl. publ. *Parisina. Harl.*

8. AMMONIVS, grammaticus, cuius et Helladii, itidem grammatici, auditorem fuisse se, (Ammonium vero πιθήκȣ *Simiae* sacerdotem,) testatur *Socrates* historiae ecclesiasticae scriptor. V. 16. pag. 275. edit. Mogunt. narratque Alexandria eos profugisse in graui illo tumultu, qui accidit a. Chr. 389.[iii]) ob euersa Theodosii imp. iussu ethnicorum templa. Exstat huius, vt suspicor, Ammonii περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων [kkk]), siue de distinguendis vocabulis adfinem significationem habentibus liber lexici more conscriptus ordine alphabetico.

[*Codices* mssti hi fere sunt. In biblioth. *Veneta* D. Marci cod. DCLII. *Ammonii* περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων vsque ad voc. Οἰκῆσαι. vid. *Villoison.* anecd. gr. tom. II. p. 102 et 149. — *Paris.* in bibl. publ. in codd. MMDCLII et MMDCLXIX. at in cod. MMDCLXII. esse dicitur (catal. codd. tom. II. pag. 536.) anonymi de similibus et differentibus vocabulis libellus, ab Ammonio et Ptolemaeo Ascalonita diuersus, cuius tamen ope Ammonius prodire possit emendatior. In eadem bibl. est auctore *Labbeo* in noua bibl. MSSt. libror. Paris. 1653. pag. 103. cod. MD. (apud Fabr. scriptum erat, cod. XXIV.) Ammonio de different. adiunctus est eiusdem auctoris libellus [lll]) περὶ ἀκυρολογίας. Eiusdem tituli libellus mstus auctore *Polybio Sardiano* exstat in bibl. regia *Matrit.* teste Iriarto in catal. codd. gr. I. pag. 117.

Xxxx 2 conf.

iii) Ad hunc annum refert quoque Ammonii aetatem *Saxius* in Onom. I. p. 449. *Valckenaer* tamen in praef. ad suam edit. pag. XVI sqq. iudicat, argumentis vsus speciosis, Ammonium grammaticorum, qui supersunt, fere antiquissimum, saeculo post Christum natum primo, seu sub initium secundi maxime floruisse: sed nouissimus editor, qui magnam praefationis Valckenarianae partem suae subiecit praefationi, p. XLV sq. et p. XXI sq. suae praefat. discedit a sententia Valckenarii. Vid. quae scripsi in Introd. in hist. L. Gr. pag. 338 sq. Ceterum de ipso Ammonio, eius opere huiusque editionibus conferes praefationes *Valckenarii*, qui hunc libellum Ammonio copiose docteque vindicauit, atque recentissimi editoris, *Christph. Frid. Ammonii. Harl.*

kkk) Valcken. praef. pag. XX. credibile videtur, Ammonium posuisse περὶ διαφόρων λέξεων, *de vocum differentia;* quod tamen paucula quidem, ὅμοια, apud antiquos promiscue vsurpata, recentiore autem aeuo male disparata', Κωφὸς et ἐνεός, περιμάξαι et ἐκμάξαι, τύραννος et βασιλεύς, Ammonius ostendit; accidisse putat Valck. vt librarii postea libello facerent titulum, περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων. Idem pag. IV. sibi persuadet, et probabiles adfert rationes, Ammonium lexicon suum conscripsisse ἄτακτον, et, quas tradit, differentias verborum in certas potius disparasse classes, neque vllam habuisse ordinis litterarum rationem. *Harl.*

lll) Hunc libellum non solum genuinum esse Ammonii opus, sed alterum veluti huius de differentiis etc. opusculi partem constituisse, censet *Valcken.* praefat. pag. XVI.

conf. ſupra in vol. IV. pag. 334. — In *Britannia* in biblioth. aedium Iacobaearum, in cod. DCCCXLI. ſecundum catal. MSSt. Angliae et Hiberniae, vol. II. pag. 246. — In biblioth. *Leidenſi* inter codd. Voſſianos ſunt in collectione plurium opuſculorum etc. (vid. catal. bibl. Lugdun. Bat. p. 399. nr. 7.) variae in Ammonium lectiones, quas e MS. aduerſariis inſeruerat If. Voſſius, ſuis etiam emendatt. interpoſitis, vsque ad voc. Ἐμπειρία. Ex iis ſe multum profeciſſe, *Valcken.* qui eas omnes produxit, in praef. pag. VII. teſtatur. Attamen ex cod. Pariſin. decerptas eſſe varias illas lectt. putat Valck. in praef. pag. XVI. vbi de aliis quoque codd. agit.

Editionum tres claſſes conſtitui poſſunt, Aldina, Stephaniana et Valckenariana. Agmen igitur ducit edit. *Aldina: Dictionarium graecum* copioſiſſimum ſecundum ordinem alphabeti cum interpr. latina; *Cyrilli* opuſculum de dictionibus — gr. et lat. *Ammonius de differentia dictionum per litterarum ordinem, graece* etc. Venetiis in aedibus Aldi Manutii M. IIID. (1497.) fol. conf. *Maittaire* A. T. IV. 2. pag. 637 ſq. et *Foſſii* catal. codd. ſaec. XV. impr. in bibl. Magliabech. I. pag. 607. *Bure* bibliogr. inſtruct. B. L. nr. 2225. Hanc editionem, a qua poſtea operarum negligentia et mala correctorum ſedulitate in plurimis fuit receſſum, valde laudat Valcken. in praef. pag. VI ſq.

Poſtea lib. Ammonii acceſſit operi: *Dictionum graecarum theſauro* etc. per *Io. Mociochium Bondenum*, Ferrariae, 1510. fol. (vid. *Maittaire* II. 1. p. 220.) et *Lexico graeco*, Pariſ. 1521. — Baſileae, typis nitidis Valentini Curionis, 1522. (teſte Valcken.) ibid. 1525. (vid. *Maittaire* A. T. II. 2. pag. 669.) 1532. — Pariſ. 1530. vitioſe.

A prima Veneta edit. interdum diſſidet altera *Veneta*, eaque auctior, collectio grammaticorum: *Dictionarium graecum* etc. (in quo etiam continentur: collectio dictionum, quae differunt ſignificatu —. *Ammonius*, — *Orbicius*, — *Corinthus*, — *Herodianus*, — *Thom. Magiſter*, — *Phrynichus* et alii,) Venet. in aedibus Aldi et Andreae Aſulani ſoceri, 1524. fol. vid. *Maittaire* A. T. IV. 2. pag. 655. et *Fabric.* infra in vol. VII. pag. 15.

Correctior comparuit Ammonius ſubiectus Lexico gr. a *Iac. Tuſano* curato Pariſ. 1552. fol. — Aldina I. tamen excepta, omnium editionum ante Stephanianam optima fuit a *Io. Frellonio* Lugduni a. 1553. vulgata, a qua Baſileenſis a. 1554. latum vnguem vix diſcedit. — Contra ab Aldina I, *H. Stephanus*, qui in Adpendice ad Theſaurum L. Gr. col. 45 ſq. (a. 1572. fol.) dedit Ammonium, quam longiſſime receſſit. Is enim, animaduertente Valckenario, Homeri et aliorum ſcriptorum loca, quae minus plene adferri videbantur, ſuo periculo ex editis ſuppleuit et correxit, malo inſtituto, ſed ſatis tum vulgato. — Ex Stephaniana recenſione repetitum eſt Ammonii opuſculum in adpendice ad *Scapulae* lexicon, ſaepius editum: item in libello, inſcripto: Σταχυολογία τεχνολογική, Venet. 1694. 8.

Ammonius quoque ex Stephani quidem recenſione, at multis locis correctior, a *Bonavent. Vulcanio* inſertus eſt *theſauro vtriusque linguae*, quo gloſſaria et veteres grammatici de proprietate et differentiis vocabulorum vtriusque linguae continentur. Lugduni Bat. 1600. fol. (de qua edit. vid. *Fabric.* B. Gr. lib. V. 40. 8. vol X. pag. 59. not.) — Etiamnum, (vt ait Fabricius,) ope MSS. vel maxime indigere hunc librum notauit *Io. Pearſon* part. II. vindiciarum Ignatii pag. 151. vbi ex codice regis Angliae bina loca ſupplet. — Nec defuit libro Ammonii emendando diligentia et ſollertia V. D. In actis eruditorum Sueciae, a. 1723.

a. 1723. p. 432. exstat *Zach. Plantini* coniecturarum in textum Ammonii graecum, breue specimen. *H. Valesius* in notis in notas Maussaci ad Harpocrat., p. 84. et in emendationum libr. IV. cap. 9. p. 110. *Burmann.* in not. ad illud opus lib. V. cap. 17. p. 134. saepius *Hemsterh.* ad Lucianum, *Nunnesius* ad Phrynichum, *Doruillius* ad Charitona, et alii tentarunt aut curarunt loca Ammonii corrupta. Atque nouam editionem moliti erant, *Sallerius* et *Cor. Andreas Duckerus*, (vid. ephem. litter. Lipsiens. 1727. p. 179. et obss. miscell. vol. V. part. II. p. 31.) atque *Emman. Martinus.* (vid. Valcken. praef. pag. II.) Sed quia illi consilium postea abiecerant: faustis auibus Grammatici curam suscepit *Valckenaer*, qui illud Ammonii opusculum separatim edidit, vsus collatione MS. et variarum editionum, doctorum coniecturis, (inter quos elucent Scaligeranae, exemplo thesauri Vulcanii adscriptae,) veteribusque graecis grammaticis, praecipue Thoma Magistro et Ptolemaeo Ascalonita, qui Ammonii notas descripserunt. Stephanianam quidem editionem recentauit, sed eam ex prima edit. Aldin. et reliquis, quae habuit, subsidiis, ingeniique bonitate frequenter dedit emendatiorem, et veteris grammatici verba non minus quam multorum aliorum veterum auctorum loca cum in notis substratis, tum in primis in animaduersionum libris adiectis erudite copioseque explicuit atque illustrauit et nouis locupletauit opusculis. Inscriptio autem egregiae editionis haec est:

Ἀμμωνίȣ — *Ammonius de adfinium vocabulorum differentia. Accedunt opuscula nondum edita, Eranius Philo de differentia significationis; Lesbonax de figuris grammaticis; incerti scriptoris de soloecismo et barbarismo; Lexicon de spiritibus dictionum ex operibus Tryphonis, Choerobosci, Theodoriti etc. selectum. Ammonium ope MS. primae editionis Aldinae et aliunde, emaculauit et notis illustrauit: reliqua ex codd. MSS. bibliothecae Lugduno-Batauae nunc primum vulgauit Ludov. Casp. Valckenaer.* Lugd. 1739. 4. — Accessit opus insignis eruditionis doctrinaeque amplissimae: *L. Casp. Valcken. animaduersionum ad Ammon. Grammaticum libri III. in quibus vett. scriptorum loca tentantur et emendantur. Acc. specimen scholiorum ad Homerum ineditorum ex cod. Vossiano bibl. Lugd. Bat.* ibid.

Neque tamen Valcken. ita potuit emaculare et perpolire omnia Grammatici loca, vt in verbis Ammonii curandis atque interpretandis nihil superesset futurae criticorum ingenio atque diligentiae: immo potius latum aliis, qui periculum facerent in eodem decurrendi stadio, reliquit campum. Ipse Valcken. in notis ad Herodotum edit. Wesselingii, ad Euripidis Phoenissas atque Hippolytum quaedam suggessit. Inprimis *Pierson* ad Moerin et viri docti ad Thomam Magistrum in edit. Bernardi frequenter, et aliquoties *Toup.* in emendatt. in Suidam atque Hesychium versati sunt in locis Ammonii corrigendis atque illustrandis. Huc quoque pertinet *Caroli Segaar* epistola critica ad — Valcken. complectens collationem msti etymologici Traiectini cum *Ammonio* et cum Etymologico M. quod ad excerpta, quae habet ex dictionario ecclesiastico. Traiecti ad Rhen. 1766. 8. Ex illa vero epistola conspectum V. L. e cod. depromtarum dedit *Ammon*, in praesenti theologus Gottingensis, in sua edit. pag. LX sqq. prolegomenor. Hic vero V. D. quum adhuc in vniuersitate litterarum Erlangensi humanis diuinisque litteris operaretur, primum in disputatione, me praeside habita, edidit: *Animaduersionum in quaedam Ammonii grammatici loca spicilegium, praemissa breui de vita eius disquisitione*, Erlangae 1786. 4. Tum ipse curauit editionem, inscriptam:

 Ἀμμω-

'Αμμωνίου — *Ammonius de adfinium vocabulorum differentia*, cum selectis L. C. Valckenarii notis atque animaduersionibus edidit, suas obseruatt. adiecit *Christoph. Frid. Ammon*, Baruthinus. Erlangae sumt. Palmii, 1787. m. 8. Aliquoties discessit a lectione et iudicio Valcken. In prolegg. et ipse de nostro aliisque Ammoniis disseruit et magnam Valckenarianae partem recudi fecit. *Harl.*]

Similem libellum *Ptolemaei Ascalonitae*, Ammonio etiam laudati, dabo infra, [lib. IV. cap. 33. §. V.] vbi de lexicis graecis differam. *Herennii Philonis* περὶ διαφόρων σημαινομένων, siue de differentiis vocabulorum per alphabetum, in codice DCCCCI. regis christianissimi exstare scribit *Labbeus* biblioth. noua MSS. pag. 103. et hoc ipsum, quod Ammonio tribuitur, ad Herennium Philonem potius veluti auctorem referendum esse, Eustathii suffragio quibusdam videtur apud *Leopardum* IX. 19. et X. 6. emendationum mmm). Idem audacter tamquam rem certam adfirmat *Menagius* ad Laertii Anaximenem pag. 72. Sed pleraque omnia *Ptolemaei Ascalonitae* etiam, in isto Ammonii libello iisdem verbis leguntur, et verisimile est, plures grammaticos in hoc genere elaborasse, quamquam adhuc dum ieiuna et tenuis admodum collectio ista esse videtur *Gisberto Voetio* in bibliotheca studiosi theologiae p. 373. adeoque perfectius quiddam in hoc genere ab aliquo viro docto exspectandum. Ammonii obseruationem de differentia inter Κύριον et δεσπότην exhiberi ab *Eustathio* ad Odyss. ξ'. notat idem *Pearsonius* commentario ad symbolum apostol. pag. 257. sed Ammonii nomen apud Eustathium dissimulatur, qui illam forte in Herennio Philonis libro legerat nnn). Ammonio, Hermeae F. (de quo iam dixi,) adscribere aliquando libellum istum non dubitavit *Ionsius* lib. III. cap. 18. pag. 300. de scriptoribus hist. philosoph. [et Martinus, vid. *Valcken.* praefat. pag. XVII.] quoniam scilicet ille *Photio*, teste cod. CCXLII. ἠγάπα τὴν ἐπὶ ποιητῶν ἐξηγήσει καὶ διορθώσει τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως καθημένην τέχνην. Sed de Ammoniano quodam grammatico, Syriani propinquo, id scribit p. 552. Photius, ex quo repetit illud etiam Suidas in Ἀμμωνιανός, neque audiendus *Langbaenius*, qui Ammonium in Suidae codicibus reponere iubet pag. 100. ad Longinum: videtur enim Ammonius Hermeae ab Ammoniano illo diuersus esse. Ammonius iste in voce Σταφυλὴν Heraclidem in testimonium citans, vocat ἡμέτερον ooo). [[?]] Sed age aliorum etiam scriptorum catalogum in hoc Ammonii libello citatorum, cum doctissimi viri, qui eum concinnauit, Bonau. Vulcanii et nostris emendationibus quibusdam subiungamus.

Index auctorum, qui ab Ammonio grammatico citantur et interdum reprehenduntur

[Ex editione Valckenarii correctior et auctior.]

Insertae sunt variorum locorum emendationes.

Aeschines ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου. Voce Κέλης et voce Κίθαρις ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. Voce Μάγος.

Aeschylus ἐν Ἀμυμώνῃ. Voce Γῆμαι et voce Θεωρός.

Alcman. Voce Ἶπες.

Alexion

mmm) Compara Valck. praef. p. XIII sq. *Harl.*

nnn) Conf. omnino *Valcken.* praef. p. XIV sqq. *Harl.*

ooo) Conf. Valcken. (pag. XIX sq.) et Ammon. (pag. XVII sq.) dissentientis, praefat. *Harl.*

Alexion ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Διδύμου συμμίκτων. Voce Γέρων.
Ammonius, ὁ Λαμπρεὺς, ἐν πρώτῳ περὶ θυσιῶν. Voce Βωμός.
Anacreon. Voce Γῆμαι et ἐν δευτέρῳ, voce Διαβόητος.
Antiphanes, ἐν Ἀφροδίτης γοναῖς. Voce Λυχνίον.
Antiphon, ἐν τοῖς Φοινικοῖς ppp). Voce Ἐνθύμημα.
Idem ἐν τῇ τέχνῃ. Voce Σημεῖον.
Apollodorus ἐν ἐφήβοις. Voce Σχισαί.
Apollonides, ὁ Νικαεὺς, ἐν ὑπομνήματι περὶ παραπρεσβείας Δημοσθένους. Voce Ὀφλεῖν.
Idem ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κατεψευσμένων. Voce Κατοίκησις.
Archilochus, voce Αἶνος et voce Ῥόδον.
Aristocles ὁ Ῥόδιος, ἐν τῷ περὶ ποιητικῆς. Voce Ἐπικήδειος.
Aristonicus ἐν ὑπομνήματι. Voce Ὀλίγον. [vbi v. Valcken.]
Ariston, περὶ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ αὐξήσεως ἄχρι γήρως. Voce Γέρων. [Sed Valcken. in animadu. cap. XII. pag. 50 sq. pro Ἀρίστωνος legendum censet docuitque Ἀριστοφάνους. Hinc in suo indice omisit voc. *Ariston. Harl.*]
Aristophanes, (grammaticus, voc. Ἄρρωστος. — περὶ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ αὐξήσεως ἄχρι γήρως, ex Valcken. coniectura,) voc. Γέρων.
Aristophanes, Βαβυλωνίοις. Voce Χόλικες.
Idem, voce Ἀλεᾶν, et Ἀρρωστῶν, Καταχύματα. [Παρειαί. Ὑπάγειν.]
Idem, Κόραις. Voce, Διέφθαρται.
Idem, ἐν νεφέλαις, voce Ἐδίδαξε et voce Κυπτάζειν, [?] [Κύπτειν.]
Idem Λημνίαις. Voce Τύραννος.
Idem Ἀχαρνεῦσιν. Voce Χόες.
Aristoteles, voce Βίος et voce Χλαμύς.
Idem ἐν δικαιώμασι τῶν qqq) πολέμων. Voce Νῆες.
Aristoxenus, ἐν τῷ περὶ ὀργάνου. Voce Κίθαρις.
Idem ἐν τῷ πρώτῳ τραγῳδοποιῶν περὶ νεωτέρων. Voce Ῥύεσθαι et Ἐρύεσθαι.
Idem ἐν Δικαιώμασι τῶν πολέμων. Voc. Νῆες.
Aristoxenus ὁ μουσικὸς, (idem cum superiore) voce Αἰδώς.
Ascalonita voc. Τριέτες.
Asclepiades, voce Ἅμα.
Caecilius, (sub testimonio Lysimachidae,) voc. Θεωρός.
Callimachus, voce Αἶνος, reprehensus.
Idem voce, Αὖθις (voce Γῆμαι.) Voce Γράμμα. Voce Ἡμέρα et Ἠὼς reprehensus.
Idem ἐν Ἑκάλῃ bis reprehensus. Voce Τοὔνεκα.
Idem voce Τοὔνεκα et Οὕνεκα reprehensus. Voce Φθοῖον.
Callimachi versus emendatus, voce Αἶνος.
Demosthenes, voce Αἰκίαι. Voce Βασκαίνειν. Voce Καταχύματα. Voce Ξενίζειν. Voce Ὅσιον. Voce Παρέχεσθαι. Voce Παῖς. Voce Πομπεία. [Πομπή.] Voce Πιστός.
Didymus, ἐν ὑπομνήματι τῷ πρώτῳ τῶν παιάνων Πινδάρου. Voce Θηβαῖοι. Voce Συμμαχεῖν.

Idem

ppp) Lege Φοινικοῖς.

qqq) Lege πόλεων.

Idem ἐν δεκάτῳ ῥητορικῶν ὑπομνημάτων. Voce Νῆες.
Idem ὑπομνήματι δευτέρῳ Ἰλιάδος. Voce Χλαμὺς, et Χλαῖνα et voce Λειτουργεῖν.
Idem ἐν ὑπομνήματι Βακχυλίδου ἐπινικίων. Voce Νηρεΐδες et voce Συμμαχεῖν.
Dinarchus, ἐν τῷ κατὰ Κλεομέδοντος αἰκίας. Voce Μαρτυρία et voc. Ἐκμαρτυρία.
Diphilus, ἐν Πύῤῥᾳ. Voce Εὑρεῖν.
Eius versus emendatus. ibid.
Ephorus, ἐν τῇ δευτέρᾳ, voce Θηβαῖοι.
Eius locus emendatus. ibid.
Eubulus, ὁ τῆς μέσης κωμῳδίας ποιητὴς, ἐν Καλαθηφόροις. Voce Ἔνδον.
* Idem, reprehensus. ibid.
Euphemus, voce Ἴσθι.
Eupolis, ἐν ταξιάρχοις. Voce Ἀμυγδαλῆ. Eius locus ibi emendatus.
Idem, Φίλοις. Voce Σχισαί.
Idem, ἐν δήμοις. Voce Τύραννος. [?]
Idem, ἐν Βάπταις. Voce Ὑπάγειν.
Euripides, voce Ἀῤῥωδεῖν, [Θεωρὸς] Κύειν.
Idem, ἐν Ἀλόπῃ. Voc. Τροχοί. Idem ἐν Πλεισθένει. Voce Βωμός.
Idem, ἐν Ἡρακλείδαις, voce Ἔνδον. Reprehensus.
Idem, ἐν Ὀρέστῃ voce Μεταβάλλεσθαι. Reprehensus.
Idem, ἐν Τηλέφῳ voce Πρόξενος.
Euripidis locus correctus. Voce Τροχοί.
Heraclides, ἐν πρώτῃ περὶ καθολικῆς προσῳδίας. Voce Νῦν et Νυνί.
Idem, Heraclide rrr) ὁ ἡμέτερος, voce Σταφυλή.
Idem, voce Ἱκέσθαι.
Herodotus, voce Δέος, et voce Ἱερεῖον. Voce Ἱστοριογράφος. Voce Μάγον. Voce Τύραννος. Voce Ξυστός.
Hesiodus, voce Αἶνος. Voce Βωμός. Voce Ἡμέρα. Voce Ὄρθρος. Voce Ἑστίη. Voce Ζῆλος. Voce Μετρεῖσθαι. Voce Ὀψαρότης. Voce Οὗτος. Voce Πρωΐ. [Voc. Ὀψέ. vid. Valck.]
Homerus. Voce Ἀλλοίωσις. Voce Ἄστυ.
Idem, voce Ἔρως. Voce Ἑταῖρος. Voce Ἕτερος et Ἄλλος. Voce Ἧς et Ἧ. Voce Ἱκέσθαι. Voce Ἵστασθαι. Voce Ἰσοδόκη. Voce Κωφός. Voce Λαγχάνειν. Voce Λέχος. Voce Λέσαι. Voce Λειτουργεῖν. Voce Μαστός. Voce Οἰκῆες. Voce Ὀλίγον. Voce Οὐδέν. Voce Οὕνεκα et Εἵνεκα. Voce Οὗτος. Voce Οὐλή, et Ὠτειλή. Voce Οὐρός. Voce Ὀψέ. Voce Παραβολὴ et Παράδειγμα. Voce Πατρίς. Voce Πόλις. Voce Πῶ. Voce Πρότερος et Πρῶτος. Voce Πρωΐ. Voce Σταφυλή. Voce Σοῖο et Σέο. Voce Σφάξαι et Θῦσαι. Voce Τρίετες. Voce Ὑπάγειν. Voce Φθῖοι et Φθία. Voce Φράσαι. Voce Χλαῖνα et Χλανίς. Voce Χολάδες. Voce Ψάμαθος et Ἄμαθος.
Hyperides, ἐν τῷ κατὰ Ἀρχιστρατίδου. Voce Ἱερά.

[*Inter-*

rrr) Id est, ex Aristarchi schola grammaticus. [conf. Valcken. praef.]

[*Incertorum fragmenta;* voc. Ἀκαρής. Ἀναγκάζειν. Διαβόητος. Εὐθύς. Ἐπικηρύξαι. Ἑσπέρα. Κατοίκησις. Κέδρος. Ληπυργεῖν. Οἰκίζεται. Ὀλίγον. Οὐδέν. Πρόξενος.]

Οἱ ἰσορικοί. Voce Ἔκγονος.

Lucius Tarrhaeus, ἐν τῷ πρώτῳ παροιμιῶν. Voce Αἶνος.

Lyſimachides, ἐν τῷ πρὸς Καικίλιον περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ῥητόρων. Voce Θεωρός. [Sed Valcken. in animadu. pag. 95 et 96. Lyſimachides non videtur ſcripſiſſe περὶ ῥητόρων, ſed περὶ ἑορτῶν.]

Idem, voce Θεωρικόν.

Menander, ἐν τῷ ὕμνιδι. Voce Αἰτῶ, et voce Ἁρπαγή.

Idem, ἐν Ἡνιόχῳ. Voc. Ἁρπαγή et Χειμάζειν.

Idem, ἐν Παιδίῳ. Voce Δικαστής.

Idem, ἐν ἀδελφοῖς. Voce Διέφθαρται. [?]

Idem, ἐν δυσκόλῳ. Voce Εὐθύς, et Εὑρεῖν.

Idem, ἐν ψευδηρακλεῖ. Voce Ἧς.

Idem, ἐν παρακαταθήκῃ. Voce Θύρα.

Idem, ἐν ἧρ ? Voce Ἴσθι.

Idem, vo. . Ἀποκηρύττω. Κηρύξαι. Πότος.

Idem, ὑποβολιμαίοις. Voce Λέμβοι.

Idem, ἐν νομοθέταις. Voce Λυχνίον.

Idem, ἐν δακτυλίῳ. Voce Παιδίσκη, et voce Πότος.

Menandri locus emendatus, voce Εὐθύς.

Eiusdem verſus correctus, voce Αἰτῶ et Αἰτοῦμαι.

Eiusdem locus ἐν δακτυλίῳ correctus. Voce Παιδίσκη.

Menarchus [sss]), ἐν τῷ κατὰ Κλεομέδοντος. Voce Ἐκμαρτυρία.

Mnaſeon [ttt]), ἐν τοῖς περὶ τῆς Εὐρώπης. Voce Νηρεΐδες.

Neanthes, ὁ Κυζικηνός, ἐν τρίτῳ τῶν κατὰ πόλιν. Valck. in animadu. pag. 50. corrigit ἐν τρίτῳ τελετῶν.] Voce Βωμός.

Nilus, voce Πειρατής. vbi vide Valck.

Philemon, ὁ ἀγξωνεύς. Voce Πονηρόν. [*Philoſophi* voc. Ἐρωτᾶν· Λαλεῖν.]

Philarchus, voce Χλαμύς. ſub teſte Didymo.

Pindarus, voce Δίσκος.

Plato, ἐν Πρωταγόρᾳ. Voce Δύναμις.

Idem, voce Εὐφραίνεσθαι. Voce Ἴσοι. Voce Λαλεῖν. Voce Πρῶτος.

Idem, ἐν ὅροις. Voce Παίδευσις.

Pliſthenis verſus emendatus, voce Βωμός.

Ἔνιοι τῶν ποιητῶν voc. Διαβόητος.

Polemo, voce Χλαμύς.

[Poſidippus voc. Βᾶρις, ex coniectura Valck. pro vulgato Φιλίππου.]

Ptolemaeus, ἐν πρώτῳ περὶ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως. Voc. Ἰδουμαῖοι.

Ptolemaeus, Aſcalonites, voce Τρίετες.

Ptolemaeus,

sss) Lege *Dinarchus.*

ttt) Lege *Mnaſeas.*

Ptolemaeus, ἐν δευτέρᾳ περὶ τῶν ἐν Ἰλιάδι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ προσῳδιῶν. Voce Σταφυλή.
Pythia. Voc. Κωφός.
Sappho, voce Ἀρτίως et voce Χλαῖνα et Χλαμύς.
Sapphus versus emendatus, voce Ἀρτίως.
Solon, ἐν τοῖς ἄξοσιν. Voce Οἰκοτρίψ.
Sophocles, ἐν Χρύσῃ. Voce Βωμός.
Idem, ἐν Τραχινίαις. Voce Ἔνδον, reprehensus.
Idem, ἐν Ἠλέκτρᾳ. Voce Ἐνταυθοῖ.
Sophron, voce Πῦς.
Theopompus, voce Διαπολιτεύεσθαι, et ἐν εἰκοστῇ ἕκτῃ, voce Ἱερά. [?]
Thucydides, voce Ἄγγελος, et voc. Μοχθηρός, et voc. Παρέχειν, et voce Συγγραφεύς, et voce Πρόξενος, et voce Φάκελος, et ἐν τῇ πρώτῃ voc. Συμμαχεῖν.
Trypho, ἐν πέμπτῳ περὶ ἑλληνισμοῦ. Voce Δίσκος. Voce Χλαῖνα.
Idem, ἐν δευτέρῳ περὶ ἀττικῆς προσῳδίας. Voce Ἐξανεψιοί.
Idem, Θαλαμαῖς. Voce Μισήση. Τροχοί.
Idem, voce Πονηρὸν reprehensus.
Idem, voce Τριέτες.
Idem, voce (ψιλὴ προσῳδία.) Δήμητερ. Ἐπιτήδειος. Ψάλλιον.
[Veteres, οἱ παλαιοί, in voc. Γράμμα. Κωφός. Μετρεῖσθαι.
τινὲς τῶν ἀρχαίων. in voc. Εὐθύς.
οἱ ἀρχαῖοι. Voc. Εὐθύς. Τύραννος.]
Xenophon, ἐν τῇ ἀναβάσει. Voce Ἀποδρᾶναι.
Idem, ἐν οἰκονομικῷ. Voce Ξυστός. Voce Χλαῖνα. (citatus Tryphoni.)
Zenodotus reprehensus, voce Οὐθέν.

[Add. *Strodtmanni* epist. — seu specimen differentiarum Gr. L. collectarum ad Ammonii libel. περὶ ὁμοίων. Altonae 1745. 4. Nuper etiam *Piersonii* obss. criticae, quas margini ed. Valck. adscripserat, a *Bruiningio* vulgatae in Actis litter. societ. Traiect. tom. II. (1795.) p. 164—168.]

Ammonii varii.

9. Ammonius, poeta, qui de Gainae Gothi tyrannide ab Arcadio imp. oppressa carmen composuit et a. Chr. 438. recitauit coram Theodosio iuniore, et ipsi vehementer est probatus, teste *Socrate* VI. 6. hist. tripartita X. 6. *Nicephor. Callistus* XIII. 6. Ex illo videntur petita, quae adfert Etymologici M. scriptor in Μίμαντες. *Fabric.* Num hic an alius Ammonius, *rhetor* ac *philosophus* innuatur, cui in cod. *Veneto* D. Marci CCCCLXXXI. (catal. codd. gr. p. 253.) adscribitur metaphrasis epica euangelii S. Ioannis, sub nomine *Nonni Panopolitae* edita, equidem definire non ausim. *Harl.*

10. Ammonius, ecclesiae Alexandrinae presbyter et oeconomus, qui a. Chr. 458. subscripsit epistolae episcoporum Aegypti ad Leonem imp. pro defensione concilii Chalcedonensis. Hic est Ammonius, presbyter, de quo haec ex *Mich. Glycae* epistola 56. adfert *Allatius* de libris ecclesiasticis Graecorum pag. 325. ἐπιβεβαιοῖ δὲ ταῦτα καὶ ὁ πρεσβύτερος Ἀμμώνιος λέγων, ὅτι τοῦ Χριστοῦ κατελθόντος εἰς ᾅδην αἱ ψυχαὶ πᾶσαι αὐτῇ ἡ τοῦ ἰούδα τῶν δεσμῶν ἀπελύθησαν. Idem esse videtur Francisco Combefisio in bibl. Concionatoria, cuius multae in Catenis ad N. T. (Iohannem praesertim) occurrunt symbolae, in quibus Cyrillum

Cyrillum et Chrysostomum videtur sublegisse. Confer etiam *Rich. Simonis* lib. III. hist. criticae N. T. pag. 410. Anastasio Sinaitae in Hodego pag. 278. dicitur ὁ περὶ πάντα πολυπειρότατος τῶν ἐξηγητῶν Ἀμμώνιος ὁ Ἀλεξανδρεύς, et contra Iulianum Halicarnasseum Eutychianae haereseos antesignanum, scripsisse cognoscitur etiam ex pag. 266. Atque p. 284. ante verba ἔτι γοῦν τὸ παρ' αὐτοῖς τοῖς τῆς συνόδου Χαλκηδόνος ἐπιμεμφομένοις, in MS. caesareo CCCVI. teste *Nesselio* uuu) legitur: Ἀμμωνίου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ πρὸς τῆς αἱρέσεως Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου. Eumdem esse putat doctissimus *Caueus*, qui in Nicetae Catena in Psalmos [?] citatur sub nomine Ammonii iunioris vvv), et ex cuius ἑρμηνεία τῶν πράξεων fragmentum MS. memorat *Lambecius* lib. V. pag. 154. [pag. 325. edit. Kollar. it. in cod. Medic. Laurent. cod. IV. plut. VI. nr. 2. teste *Bandin.* I. pag. 98] Commentarium huius Ammonii, probatissimi ecclesiae Alexandrinae ἐξηγητοῦ, in Hexaemeron e SS. Patrum et Cyrilli maxime scriptis concinnatum, laudat idem Anastasius praefatione Anagogicarum suarum in Hexaemeron contemplationum.

Fuere et alii quidam *Ammonii*, vt:

Ammonius, Anastasius, grammaticus Pictauiorum, ab Ausonio celebratus.

Ammonius, episcopus, ab Arianis in exsilium pulsus, teste S. *Athanasio* in apologia ad imp. Constantinum tom. I. pag. 705. [conf. *Fabr.* Bibl. Gr. vol. VIII. pag. 343 sq. et X. pag. 475. vbi plures *Ammones* recitantur, et indicem.]

Ammonius, episcopus www) ab Heracla, patriarcha Alexandrino, constitutus, sed religionis desertor, cuius mentio apud *Eutychium* tom. I. Annal. pag. 332.

Yyyy 2   Ammonius

uuu) Aut *Lambecio* comm. vol. V. col. 268. item in cod. reg. *Taurin.* vid. catalog. codd. gr. pag. 298. cod. CC. nr. 19. *Harl.*

vvv) Vid. nr. 7. et sub nomine *Ammonii iunioris* citat *Lambecius*, (vt ibid. notaui). In cod. V. plut. 6. nr. IV. bibliotb. *Medic. Laurent.* (vid. *Bandin.* catal. codd. gr. I. pag. 101 sq.) est catena quorumdam interpr. in VII. epistolas canonicas: in qua memoratur quoque Ammonius presbyter. — it. in catena ad Danielem, et in quatuor euangelistas. vid. *Bandin.* l. c. pag. 21 et 161. adde *Fabric.* B. Gr. VII. pag. 764. et pag. 790. de cod. Oxoniensi, in quo est catena in Acta et epistolas catholicas, et in illa symbolae *Ammonii.* — In cod. *Coisliniano* VIII et XXV. est *Seueri Antiocheni* epistola ad Ammonium presbyterum (ἐν τῆς πρὸς Ἀμμώνιον πρεσβύτερον,) teste *Montfaucon* in biblioth. Coislin. pag. 55. nr. 2 et 29. sed posteriore loco is obseruat, in regio cod. legi ad *Ammonium scholasticum*, qui illi videtur alius esse ab *Ammonio presbytero.* Ibid. pag. 56. nr. 37. eiusdem Seueri epistola ad *Ammonium* et Petrum in cod. Coislin. LXXXI. memoratur. — Cod. *Coislin.* XXV, saec. X. complectitur Acta apostolorum et epistolas catholicas cum commentariis, ex Chrysostomo aliisque patribus et auctoribus collectis in ordinemque digestis ab Andrea presbytero. In illis frequentissime occurrit nomen Ammonii, semel memorato libro vel libri parte, cui titulus παραγραφή· et *Montfaucon* l. c. 76. ponit fragmenti initium, in quo respondet Ammonius Caesario scholastico interroganti, adfirmans, quum descendisset Iesus ad inferos, omnium animorum vincula esse soluta. Secus sentit *Seuerus Antiochenus* in epistola ad Ammonium. (ibid. pag. 77.) Quum vero *Seuerus* ille *Antiochenus* vixisset a. Chr. 512. a quo anno episcopus Antiochenus factus est, (vid. *Saxii* Onom. II. pag. 17. et *Fabric.* B. Gr. vol. IX. pag. 343.) sequitur, vt Ammonius ille presbyter aut scholasticus, ad quem scripsit Seuerus, diuersus sit ab Ammonio, de quo hic egit Fabric. *Harl.*

www) *Seldenus* in Originibus ecclesiae Alexandrinae pag. 147. hunc Ammonium eundem facit cum Ammonio Sacca, Plotini praeceptore, sed merito diuersus ab illa sententia abit *Tillemontius*, memor. histor. eccles. tom. III. part. II. pag. 392.

Ammonius, martyr ſub Diocletiano, memoratus *Euſebio* VIII. 13. hiſt. p. 308. vt alios huius nominis, in Martyrologiis laudatos, omittam. Acta paſſionis *Ammonii* ſpuria eſſe, docet *Iac. Basnage* in epiſtola de ſyntagmate fidei, S. Athanaſio tributa pag. 142.

[*Ammonius*, abbas, ex cuius inſtitutionibus aſceticis ſunt capita viginti duo in cod. Vindob. CL. nr. 2. et capita ſeptemdecim in cod. CLVI. nr. 6. teſte *Lambecio* in comment. de biblioth. Vindob. IV. col. 318 et 325. atque Lambecius priore loco in nota: „videtur, ait, hic intelligi Abbas ille Ammon vel Ammonas, pater ter mille monachorum, quem *Rufinus Aquileienſis* in opere de vitis patrum ab Heriberto Rosweido edito, lib. II. cap. 3. refert, ſe vidiſſe in Thebaide, regione Aegypti, et virum adpellat ingentis abſtinentiae. Idem quoque confirmat *Palladius*, epiſcopus *Helenopolitanus*, eiusdem operis lib. VIII. cap. 48." Nouemdecim capp. exſtant inter opera *S. Ephraemi Syri*, a *Gerardo Voſſio*, praepoſito Tungrenſi, latine, pag. 499 ſqq. Colon. apud Quentel. 1603. fol. Kollarius autem addit, prima huius opuſculi quatuor capita nihil aliud eſſe, quam illius Ammonae lucubratiunculam, cuius meminit *Labbeus* (biblioth. nou. MSSt. p. 91.) apud *Caueum*, (quem conferes,) tom. II. diſſ. I. pag. 3. reliqua a recentiore quodam Graeculo miſere truncata, contracta, diſcerptaque cum illis, vetuſtiori manu ſcriptis, conuenire, quae cod. CLVI. nr. 6. indicantur. Ex iis capp. XVII. aſceticis quaedam a Ioanne, patriarcha, qui claruit circa a. 1090 excerpta eſſe in Eclogis aſceticis, idem Caueus l. c. prodit. — In cod. Florent. Medic. III. plut. X. (apud *Bandin.* I. pag. 472. nr. XXII.) ſunt abbatis, Ammonae, *capp. vtilia* XIX. (τοῦ Ἀββᾶ Ἀμμωνᾶ κεφάλαια ὠφέλιμα ιθ'.) — Primum, (vti in cod. CLVI. Vindobon.) incipit: *Τήρει σεαυτὸν ἀκριβῶς, ἀγάπητε* etc. adde infra, libr. V. cap. 24. in vol. VIII. pag. 343. et vol. X. pag. 475. *Harl.*]

CAPVT

CAPVT XXX (olim XXVII)

DE PORPHYRIO PHILOSOPHO

I. *Porphyrii aetas.* II. *Scripta edita.* III. *Inedita.* IV. *Deperdita.* V. *Index autorum, in scriptis Porphyrii editis citatorum.* [P]

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

[Ne oratio Fabriciana, interiectis meis et Heumanni adnotationibus, nimis discerpatur, iisque fiat paullo obscurior: initium paragraphi ipsum ita constituam, vt quae supplenda videantur, aut ab aliis sint adnotata, congeram et in perpetua oratione verbis immisceam Fabricianis.]

Porphyrius patrio nomine *Malchus*, quod Syrorum lingua *regem* sonat, dicebatur. Hinc ipse in narratione de vita Plotini, se, cap. 16. prodit, ab Amelio, qui ipsi librum dicarat, ipsa inscriptione cognominatum fuisse *βασιλέα*. Atque *Longinus περὶ τέλυς* apud Porphyr. l. c. cap 20 circa fin. laudat eum, tamquam communem amicum, citando nomen Βασιλέα (h. e. *Malchum*) τὸν Τύριον. *Hieronym.* tom. I. epist. 52. pag. 165. *Erat*, inquit, *illic quidam senex*, *nomine* Malchus, *quem nos latine* Regem *possumus dicere*. Idem tamen *Longinus*, patrium Malchi nomen, graecis auribus molestum, mutauit in Πορφύριος, veluti *purpureus*, (et Holstenio nomini graeco, *Porphyrius*, apud Latinos respondet *Purpureonis* adpellatio, quo nomine apud Liuium est *L. Furius Purpureo*, XXVII. 2, 10. et XXXI. 6, 2. et ad vtrumque locum vide *Sigonium* de scriptura nominis). Detorta igitur fuit significatio ad purpuram, regium in vestimento insigne, ἐς τὸ, (vt ait Eunapius in Porphyrio, pag. 13.) *βασιλικὸν τῆς ἐσθῆτος παράσημον τὴν προσηγορίαν ἐπιτρέψας*. adde Eudociae explicationem pag. 364 ea autem nominis mutatio a Longino, qui eum graeco nomine primum cum Amelio adpellasset Βασιλέα, post ea temporis facta fuisse videtur. Hac quidem ratione vindicari potest *Eunapius* a crisi *Valesii* de critica I. cap. 18. pag. 116. Conf. *Ruhnken.* diss. de Longino, §. 8. De alio *Malcho*, Philadelphiensi Syro, sophista, vid. *Fabric.* B. Gr. V. 5. sect. 5. vol. VI. pag. 236. Plures eiusdem nominis refert *Holstenius* de vita Porpbyrii cap. 2. circ. initium. Noster autem *Porphyrius* fuit *Bataneotes* Tyrius [a]), natus

a) Quoniam Porphyrius diserte Bataneotes dicitur non modo a S. *Hieronymo* praef. epistolae ad Galatas, sed etiam a S. *Chrysostomo* homil. VI. in 1. ad Corinth. pag. 58. suspicor, patriam veram eius fuisse Bataneam, oppidum Syriae, de quo Stephanus Byz. Tyriorum fortasse coloniam, vnde Porphyrius maluit Tyrium se adpellare, vt in vita Plotini cap. 7. [Sed apud Hieronymum verborum structura repudiat illam sententiam, et refutat *Holstenius* de vita Porphyrii cap. V. vbi varias in locum Hieronymi adfert coniecturas: ipse vero suspicatur, *βιαθάνατος sceleratus ille Porphyrius. Heum.*] Noui quidem, viros doctos esse, qui *Bataneoten* dictum putent, quod instar taurorum Βαταναιωτῶν Psal. XXII. 22. petuleo impetu nomen Christi et sacra nostra inuaserit. Confer, si placet, *Steph. Lemonium* ad varia sacra pag. 607. *Tan. Fabrum* lib. I. epist. pag. 216. *Ionsium* III. 15. et *Ioachimum Kühnium* in pentade I. quaest. philolog. 5. Sic Iulianus imperator *κασσίταυρος* dicitur *Tzetzae* Chil. XIII v. 546. Paullo coactius tamen id mihi videtur, perinde vt altera, erudita licet, Sirmondi coniectura, qui Βαλανειώτην legebat, hoc est, *περίεργον* et *πολυπράγμονα*, in epistola ad Holstenium tom. IV. opp. pag. 656. Itaque nec Holstenio ipsi illa satis se probauit, vt testatum

natus vero anno 12. Alexandri Seueri imper. a. Chr. 233. Admodum adolescens Origene vsus est praeceptore, teste *Vincentio Lirinensi*, Commonit. cap. I. 23. apud Holstenium cap. 2. coll. tamen *Bruckero* in historia crit. phil. vol. II. pag. 241 sq. qui Holstenii iudicium et rationes castigat. Postea Athenas profectus in arte grammatica praeceptorem habuit *Apollonium*, vt ipse ait quaest. homeric. 25. Tum subtiliorem grammatices atque critices et vniversae eruditionis, adeoque probabiliter philosophiae (elegantioris, non abstrusae illius et obscurae) scientiam ibidem hausit ex *Longini* praeceptis scholisque. Ita autem ego intelligo verba *Eunapii* in Porphyrio p. 13. παρ' ἐκείνῳ (Longino) τὴν ἄκραν ἐπαιδεύετο παιδείαν, γραμματικῆς τε εἰς ἄκρον ἀπάσης, ὥσπερ ἐκεῖνος ἀφικόμενος καὶ ῥητορικῆς· πλὴν ὅσον οὐκ ἐπ' ἐκείνην ἔνευσεν, φιλοσοφίας τε πᾶν εἶδος ἐκματτόμενος. Qua ratione Eunapius cum ipso Porphyrio mihi videtur posse conciliari, quum secus sentiret *Valesius* de crit. l. c. atque Eunapium oscitantiae ac negligentiae adcusaret. Sed quum Longinus liberalem illam philosophiam platonicam sectaretur; Porphyrius autem, qui natura esset melancholicus, (vt ipse testatur in vita Plotini cap. 11.) fama Plotini, cuius philosophandi ratio et doctrina ipsius ingenio videbatur aptior, permotus Romam a. Chr. 263. triginta annos natus migrauit ad Plotini scholam, (vid. in superiore capite conspectum vitae Plotini,) eique per sexennium ibi ita adhaesit Plotino, vt se illi totum traderet. In eo tamen superauit Plotinum, quod Longini, magistri sui, exemplo philologiam cum philosophia vinculo coniunxit artiore. Atque

trstatum reliquit cap. 5. vitae Porphyrii. *Fabric.* Diuersas sententias rrcitarunt aut nouas excluserunt *Clericus* B. ant. et mod. tom. I. pag. 165 sq. V. D. in actis crud. Lips. 1686. pag. 149. et in noua biblioth. (germanice scripta,) tom. IV. p. 730. atque in Gundlingianis tom. VIII. part. 40. pag. 444 sqq. *Relandus* in Palaestina p. 483. *Iac. Hasaeus* lib. de acad. Brryt. cap. XI. §. 3. *Tanaquilli Fabri*, qui *Botanioten* rescribit, quod herbis vesceretur, sententiam probat *Vrbanus Cheuraeus* in Opusc. pag. 415. Vt autem a Sirilia *Siciliotes*; ita a Bithynia *Bithyniotes* fortasse dictus est Porphyrius. conf. *Lactant.* lib. V. rap. 2 et 11. [Haec autem minus probabilis conirctura niti videtur Baroniana opinione, ab Holstenio autem reiecta, in Bithynia Porphyrium scripsisse famosos suos contra Christianos libros. Baronius enim in Lactantiani prioris loci verbis (Bithyniae) *alter antistitem se philosophiae profitebatur* etc. intrllexit Porphyrium. Illius autem interpretationis falsitatrm vtut *Holstenius* de vita Porphyr. rap. 3. *Bayle* in diction. voc. *Hierocles*, aliique a *Bilnemanno* in nota ad Lactantii locum pag. 577. ritati, abunde refutassent: de Porphyrio tamen, alteram quidrm Lactantiani loci partem denno intellexit *Siberus* in Miscell. Lips. tom. I. pag. 331 sqq.] — *Ioannes Botaniotes* laudatur a *Fabricio* B. Gr. V. 7. p. 17. pag. 45 et 63. vol. VII. et *Nicephorus Botaniotes* ab eodem lib. V. 5. pag. 547. vol. VI. (vet. edit.) *Heum.* — Gundlingii explicationem, qui *Bataneotae* nomen confictum putat ab Hieronymo ex *Battus*, cuius nominis poeta *battologiae* nomen fecit, et νεώτης, adeoque ita vocari *nouum nugivendulum*, reiecit *Heumannus* in Poecil. tom. III. art. 6. pag. 46 sqq. qui tamen nouam, ingeniosam quidem, at minus probabilem excogitauit interpretationem. Loco enim Chrysostomi in eam sententiam adductus est, vt crederet, a Porphyrio suum illud opus editum fuisse Ψευδωνύμως, hineque verba Hieronymi ita emendanda esse: *quod nequaquam intelligens* Bataneotes, *id* est, (editi libri habent, *et*) *sceleratus ille Porphyrius*, *in primo operis sui aduersus nos libro* etc. Inde coniecit etiam, ideo hoc nomen adscititium praefixisse operi suo aduersus Christianos Porphyrium, vt Christiani crederent, auctorem illius operis, quem versatissimum esse in codicis sacri lectione adparebat, esse natione Iudaeum, in regione *Batanea* natum. Sed illam Heumannianam coniecturam atque expositionem sub examen vocat et reiicit *Bruckerus* l. c. pag. 238. qui diuersas variorum V. D. opiniones collegit, et Ionsii, quem secutus est Fabririus, sentrntiam amplexus ornansque statuit, Bataneoten fuisse Porphyrium; sed a loco nobiliore, vbi educatus est, Tyrium cognominatum et hoc quoque nomine notum. *Harl.*

Atque Longinus eius discessum moderate tulit, nec se a Porphyrio contemtum censuit: id, quod patet tum ex libro Longini de finibus bonorum ae malorum, (περὶ τέλες) in Porphyrii vita Plotini cap. 20. circa fin. tum ex epistola, quam hic e Phoenice scripsit ad Porphyrium, qui tum in Sicilia aeger morabatur. Nam, quod atra bile laborabat, atque mortem voluntariam sibi consciscere aliquando cogitabat; Plotini suasu, ad animum corpusque reficiendum, Roma relicta, profectus est in Siciliam, cognito, *Probum*, philosophum [b]), tunc circa Lilybaeum habitare: quo quidem, (vt ipse profitetur in vita Plot. cap. XI. fin.) factum est, vt hac animi perturbatione liberaretur; sed interea impediretur, cum Plotino ad eius obitum vitam ducere. In Sicilia doctrinam christianam oppugnasse et fabulis poetarum subtilius interpretandis, prauas atque superstitiosas opiniones defendisse dicitur, testibus *Eusebio* H. E. lib. VI. cap. 19. et Hieronymo in catalogo illustrium script. vbi Eusebii opera recenset. Enimuero, num philosophus noster Pythagoreo-Platonicus et mathematicus idem fuerit, atque acerbus iste veritatis christianae et purioris doctrinae hostis, cum *Pagio* in critic. Baron. ad a. Chr. 302. nr. X—XIII. p. 316 sqq. dubitauerit *Saxius* Onom. I. p. 375 sq. Atque ab hac opinione parum discessisse videtur, Baronii quidem sententiam, praecipue eam, Porphyrium non in Sicilia, sed in Bithynia impiis suis libris disciplinam christianam oppugnasse, late refutat *Holstenius* l. c. cap. 3. et tamen *Pearsonius* in prolegom. ad Hieroclem ac *Siberus* in miscell. Lipsiens. tom. I. pag. 332. accesserunt Baronii sententiae. Immo vero in eadem haeresi versatus *Lardner* in Collection of ancient Iewish and Heathen Testimonies to truth of the Christian Religion, vol. III. cap. 37. non solum cum multis existimat, eum fuisse acrem Christianorum hostem, sed de eo quoque et eius obiectionibus contra vaticinia Danielis atque aliquot N. T. loca copiosius differit. Sed v. *Brucker*. l. c. pag. 246 sq. et pag. 249 sqq. qui quidem nostrum philosophum fuisse, contendit, hostem istum christianorum sacrorum acerrimum. Recte autem idem, temporis rationibus adductus, reiicit Holstenii sententiam, Porphyrium ex Sicilia ad Longinum Athenas transiisse. Contra rediit Romam, ibique philosophiam et artem orandi, plaudentibus Romanis, docuit, teste Eunapio. Romae quoque obiit septuagenario, vt videtur, maior, postremis Diocletiani annis, circa a. Chr. 304 aut 305. neque enim ad Constantini M. tempora, aetatem produxisse eum, contra Baronium, *Holsten.* cap. IV. et *Bruckerus* l. c. liquido demonstrarunt. In vita autem Plotini cap. 23. (vt Fabricius pergit,) memorat, quid sibi, duodeseptuaginta annos nato, acciderit, quomodo scilicet diuinam lucem sibi modo quodam sensum omnem et intellectum supergrediente perceperit adsulgentem. Multa eius loca praeparationi suae euangelicae inseruit, suppar illi, *Eusebius*, qui III. 6. ita de eo scribit: Μάλιστα φιλοσόφων ὗτος τῶν καθ' ἡμᾶς δοκεῖ καὶ δαίμοσι καὶ οἷς φησι Θεοῖς ὡμιληκέναι, ὑπέρ τε τύτων πρεσβεῦσαι, καὶ πολλῷ μᾶλλον τὰ παρ' ἑαυτῶν ἀκριβέστερον διηρευνηκέναι. et V. 14. ὁ γενναῖος Ἑλλήνων φιλόσοφος, ὁ θαυμαστὸς θεολόγος, ὁ τῶν ἀποῤῥήτων μύστης etc. *Cyrillo* I. in [P] Iulian. pag. 19. dicitur ἐπὶ παιδείᾳ κοσμικῇ δόξαν ἔχων παρ' Ἕλλησι ὐκ ἀγεννῆ. Quam eruditus vero disertusque fuit, tam parum sibi constans, vt *Georgius Pisides* de eo canit vs. 1045.

Τῷ

b) De *Probo* hoc Siculo, cuius mentionem nullam fecit Fabricius, vide *Mongitor.* in bibl. Sicula, tom. II. pag. 129. qui non solum plures de eo scriptores excitat, sed eum quoque scripsisse tradit *philosophicas lucubrationes.*

Τῷ Πορφυρίῳ γλῶσσα μὲν τεθηγμένη.
Γνώμης δὲ φύσις ἀσεπῶν ἠθισμένη.

Sane in posterioribus scriptis suis multa tradidit, (teste [c]) Eunapio,) prioribus suis ingenii monumentis repugnantia. Licet quoque fuisset primitus Christianus [d]), vt *Socrates* III. 23. p. 200. testatur, et Augustinus X. 28. de C. D. innuit: acerbus tamen postea ac vehemens sacrae religionis nostrae euasit hostis et insectator, vnde *τῆς καθ' ἡμῶν ἀθυρογομίας πατὴρ* eidem *Cyrillo* audit lib. III. pag. 87. Ex discipulis eius celeberrimus fuit Iamblichus, de quo infra dicturus sum. De Theodoro Asinensi et aliis, qui ex Porphyrii schola prodiere, vide, si placet, Holstenium capite VI. [et *Brucker* l. c. pag. 249.] De *Optatiano Porphyrio*, quem cum nostro quidam, inprimis Baronius, male confuderunt, vid. Holsten. de vita Porphyrii cap. 4. et quae ego dixi in Bibliotheca Latina. *Fabric.* — De Porphyrio eiusque philosophia librisque praeter *Eunapium* l. m. *Eudociam* in Violario pag. 364 sq. *Ionsium* de script. hist. philos. III. cap. XV. p. 90 sqq. edit. Dornii, *Bruckerum* l. c. p. 235—260. et in adpendice s. vol. VI. p. 368 sq. *Vossium* de histor. graecis II. cap. 16. p. 197—199. atque de scient. mathem. cap. 61. §. 6. pag. 358. atque *Holstenium* in diss. de vita et scriptis Porphyrii adiecta eius vitae Pythagorae, Romae 1630. 8. (quam diss. Fabricius in vetere edit. pag. 207 sqq. recusam capiti nostro subiunxerat,) et scriptores tam ecclesiasticae quam civilis atque catholicae historiae copiosius egerunt *Sam. Basnagius* tom. II. annal. ad a. Chr. 278. *Tillemontius* tom. IV. historiae imperatorum pag. 107 sq. *Christoph. Arnoldus* in spicilegio ad I. H. Vrsini librum de Zoroastre pag. 62 sqq. *Meiners.* V. C. in historia ortus etc. doctrinarum apud Graecos et Romanos, germanice scripta tom. I. pag. 257—270. dum vitam Pythagorae a Porphyrio confectam sub examen vocat, in genere quidem laudat philosophum nostrum ab ingenii subtilitate acieque iudicii et litterarum copia, eumque defendit a crimine Lloydii, Küsteri, Moshemii, Bruckeri aliorumque multorum, illum ipsum plurima, Pythagorae tributa, miracula eo consilio effinxisse, vt miracula, a sotere nostro eiusque discipulis patrata, in suspicionem adducerentur eorumque vis fidesque frangeretur ac debilitaretur; eius tamen vitam pythagoricam tum ex aliis scriptoribus, vt plurimum detectis ac nominatis, inscite compilatam, tum testem esse animi leuis ridiculisque phantasmatibus

c) *Eunapius* pag. 21. *φαίνεται δὲ ἀφικόμενος ἐς γῆρας βαθύ. Πολλὰς γοῦν τοῖς ἤδη πεπραγματευμένοις θεωρίας ἐναντίας κατέλιπε, περὶ ὧν ἐκ ἔστιν ἕτερόν τι δοξάζειν, ἢ ὅτι προϊὼν ἕτερα ἐδόξαζεν.*

d) Verum enim vero Porphyrium initio fuisse Christianum, negant *Iac. Thomasius* et *Heumannus* in obseru. de Porphyrio apostata, in Poec. tom. III. pag. 53 sqq. vbi pag. 57. quidam opinionis, Porphyrium a sacris christianis defecisse, patroni nominantur. Illam tamen de apostasia Porphyrii sententiam omnibus fere subsidiis eruditionis et ingenii adhibitis acriter propugnauit *Vrban. Godofr. Siber* in Misc. Lips. tom. I. pag. 317 sqq. Sed *Brucker*: l. c. pag. 252. argumenta Siberiana in compendium redacta et curatius examinata refutat, ipsamque historiolam fabulis adnumerat Milesiis. adde *Scharbau* in iudaismo detecto, p. 105 sqq. — Idem Brucker. l. mem. caussam, cur Ariani in edicto quodam Constantini M. apud Socratem h. eccles. lib. I. cap. 9. p. 32. vocati sint Porphyriani, inquirit et variorum interpretationes sententiasque persequitur, ipse vero censet, id eam ob caussam factum esse, quod Arius eiusque sectatores mores Porphyrii sint imitati, et doctrinam ac religionem christianam subruere tentauerint. adde de *Rhoer* iudicium infra vbi eius edit. Porphyrii de abstinentia recensetur. De Porphyrii autem ingenio, disciplina, philosophandi commentandique ratione, eruditione moribusque idem ille Brucker. minus benigne, nedum aeque superbe sentit, ac *Holsten.* cap. VI. fecerat. At enim, medium tenuere beati. *Harl.*

tasmatibus occupati; superstitionis incredibilis turpisque negligentiae locupletissimam demonstrat.

Cel. *Dieter. Tiedemann* in tom. III. operis, inscripti: Geist der spekulativen Philosophie, cap. XI. pag. 433 sqq. philosophandi rationem et placita deliriaque Porphyrii persequitur. — *Cudworth* in systemate intellectuali eiusque interpres, *Moshemius*, in notis dogmata et errores Porphyrii passim et vero frequenter adserunt explicantque. *Harl.*

II. *Scripta Porphyrii, quae exstant.*

1. Πυθαγόρε βίος, *Pythagorae vita* [e]), sed initio et extrema parte mutila, et forte fragmentum ex Porphyrii libro I. historiae philosoph. in quo de Pythagora egisse Porphyrium testatur *Cyrillus* IX. contra Iulian. pag. 300. vbi locus de Pythagorae symbolis, qui in vita non exstat. Vide et lib. III. pag. 87. Ex hac Iamblichus pleraque ad verbum in suam Pythagorae vitam transtulit. [vid. *Meinersf.* l. paullo ante cit.] Editionem libri Porphyrii meditatus fuerat *Ioh. Wowerauus*, vt testatur cap. 28. Polymathiae pag. 335. MStum codicem ad Velserum miserat *Ioh. Vincentius Pinellus*, teste *Hoeschelio* pag. 985. ad Photium. [Codd. huius opusculi in tanta copia aliorum Porphyrianorum, qui adhuc supersunt, librorum mstorum, admodum infrequentes esse videntur. Rittershusius autem, vnde suum acceperit, haud significauit. Forsan fuit Velserianus. *Mediolani* in biblioth. Ambrosiana est Pythagorae vita per *Malchum*, teste *Montfaucon.* in diario ital. pag. 14. — *Porphyrius* a Montfaucon. dicitur exstare in biblioth. Pellicierii, Traiecti Mosae, (*Montpellier.*) Sic in genere in catalogis MSS. interdum, at negligentius, citatur Porphyrius, aut Porphyrii opera: in quibus num insit Pythagorae vita, expiscari mihi non licuit. Nec editiones multae possunt numerari. *Harl.*]

Primus edidit graece, duobus ante obitum Wowerii annis, *Conradus Rittershusius*, Altdorfii 1610. 8. sine versione, at cum notis, in quibus adcuratam diligentiam laudat *Holstenius* pag. 77. etsi leues illae vocantur *Ionsio* pag. 287. de scriptoribus hist. philos. *Malchi* nomen in [?] MSto codice suo reperit *Rittershusius*, et sub *Malchi* nomine libellum edidit, non sane Malchi, Philadelphiensis, cui e Rittershusii coniectura tribuitur in *Hydei* catalogo bibl. Bodleianae; sed Malchi Tyrii, quem graeco nomine βασιλέα [f]) et Πορφύριον dictum esse iam obseruaui. Non aspernanda autem mihi videtur viri docti coniectura, qui Malchi nomen a librariis praefixum existimat, vt eo magis liber in manus hominum iret, cum Porphyrii scripta Christianorum imperatorum edictis grauissime prohibita essent. Latine vertit vitam Pythagorae, a Porphyrio scriptam, *Iohannes Donatus Ferrarius*, Mediolani 1629. 8. Anno post, vir doctissimus *Lucas Holstenius* graece a se recensitam cum latina sua versione et notis pereruditis, sed exiguam duntaxat partem libri illustrantibus, (in pagina 17. enim subsistunt, auctore per iter, in vltimam vsque, vt ait, Sarmatiam suscipiendum, impedito) vulgauit Romae 1630. 8. [Plura inesse in hac editione, patebit ex inscriptione libri: *Porphyrii philosophi liber de vitâ Pythagorae: Eiusdem sententiae ad intelligibilia ducentes. De antro*

e) De consilio Porphyrii et ratione scribendi vid. supra in vol. I. pag. 763 sq. *Harl.*

f) Atque cod. additum habuisse ἢ βασιλεύς, ipse Rittershus. testatur pag. 3. notar. *Harl.*

antro Nympharum, quod in Odyssea describitur. Lucas Holstenius latine vertit, dissertationem de vita et scriptis Porphyrii et ad vitam Pythagorae observationes adiecit. Romae, typis Vaticanis, 1630. 8. Holsten. *sententias* auxit capitibus XXIV. addidit quoque *fragmentum de Styge* et anonymi *vitam Pythagorae. Harl*] Repetita dehinc editio ista graeco-lat. Cantabrig. 1655. 8. adiunctis Arriani dissertationibus Epicteteis et opere *Porphyrii περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων.* Etiam Iamblicho de vita Pythagorae, noua cura a se expolito, *Ludolphus Küsterus* Porphyrium & Holstenii editione, adiunctis Rittershusii notis, subiunxit Amst. 1707. 4. Transtulit etiam vitam Pythagorae, a Porphyrio scriptam, *Andreas Schottus,* cuius versio latina MS. fuit in biblioth. Nic. Heinsii. Vide catalogum eius bibl. parte I. p. 253.

2. Περὶ Πλωτίνε βίε κὰι τῆς τάξεως τῶν βιβλίων αὐτȣ̃, *de vita Plotini, et ordine scriptorum eius* liber, scriptus a Porphyrio circa annum aetatis LXX. vt e capite 32. colligas. Eunapio memoratus et Theodulo siue Thomae Magistro in epistola ad Iohannem philosophum apud Cangium adpendice ad glossar. graec. pag. 5. in Ἀγγελικὸς βίος. Plotini Enneadibus praemittitur, in latinis et graeco-latinis editionibus, quas, si placet, superiore capite recensitas vide, [vbi et illius ipsius vitae pars cum Marsilii Ficini versione et notis Fabric. breuibus exhibita est.] MSta exstat in biblioth. Augustae Vindelicorum. Nam in Antonii Reiseri catalogo librorum illius bibliothecae pag. 73. vbi memoratur Porphyrii oratio de vita Platonis et dispositione librorum eius, legendum Λόγος siue liber de vita Plotini. [?] *Fabric.* [Codd. mssti praeter Augustanum hi fere sunt: in biblioth. publ. *Parisina* vt plurimum cum Plotino, codd. MDCCCCXVI. MDCCCCLXVIII. MDCCCCLXIX. MDCCCCLXX. MDCCCCLXXVI. MMLXXXII. MMCCXC. — In biblioth. *Coislin.* cum Plotino, cod. CLXIX. teste Montfaucon. in biblioth. Coislin. pag. 225. — Ex Porphyrii scriptis sunt excerpta s. eclogae in cod. Coislin CCXCIV. auctore Montfaucon. l. c. pag. 412 — *Florentiae* in biblioth. medic. cod. XV. plut. 85. cod. III. plut. 87. (*Bandin.* catal. codd. gr. III. col. 274 et 383.) — *Venetiis* in biblioth. monast. S. Michaelis cum Plotino, vt alibi, (vid. *Mittarelli* biblioth. codd. MSStor. col. 957. — *Vindobonnae* in cod. CLXXV. nr. 2. (*Lambec.* comment. VII. col. 405) — *Monaci* in biblioth. elector. Bauar. cod. CCXLIV. (catal. pag. 83.) — In biblioth. *Escorial.* teste quidem *Ant. Augustino* in catal. Tarracone 1597. 4. codd. gr. nr. 199. sed a Plüero et Clarkio in indice codd. gr. omittitur; nisi in Plüeri indice, *de vita Platonis et de ordine librorum eiusdem* vitiose pro *Plotino* exaratum fuerit *Platonis* nomen. — *Oxonii* in biblioth. collegii corporis Christi, cod. MDLXXXIV. (catal. codd. Angliae et Hibern. tom. I. part. II. 51.) *Harl.*]

3. Περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων, *de abstinentia ab esu animantium* [g]) ad Firmum Castritium [h]), condiscipulum et amicum suum, libri IV. quibus excutit rationes Heraclidis Pontici, Hermachi

g) Conf. Nouvelle bibl. choisie, tom. I. cap. I. Amstel. 1714. 12. *Harl.* — Cleric. B. anc. et mod. tom. I. p. 165. *Pag. Gaudentius* de philos. Rom. cap. 16. *Heum.*

h) Fum Porphyrius in vita Plotini cap. 7. laudat his verbis, vbi Plotinum in eius praedio ad sextum lapidem ante Minturnas in Campania, versatum refert: ΚΑΣΤΡΙΚΙΟΣ ὁ Φίρμος καλλίστος, ἀνδρῶν τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοκαλώτατος γεγονὼς, κὰι τόν τε Πλωτῖνον σεβόμενος, κὰι τῷ Ἀμελίῳ οἷα οἰκέτης ἀγαθὸς ἐν πᾶσιν ὑπηρετούμενος, κὰι Πορφυρίῳ ἐμοὶ οἷα γνησίῳ ἀδελφῷ ἐν πᾶσι προσεσχηκώς. Ibidem politicam vitam amplexum, siue ad remp accessisse testatur. [add. *Rhoer* not. 1. pag. 2. edit.]

Hermachi Epicurei, aliorumque peripateticorum, ſtoicorum et epicureorum, ſingillatim *Claudii Neapolitani* [i]) in libro, quem aduerſus eos, qui a carnium eſu abſtinent, ſcripſerat.

[Plotinum in hoc quoque libro, alias reliquorum illius opp. fere grauiſſimo et a plurimis VV. DD. maximi aeſtimato, eſſe miſerum compilatorem, qui ex Theophraſto, Dicaearcho aliisque ea, quae ceteris meliora et venuſtiora eſſent, exſcripſiſſet, oſtendit *Meiners* in hiſtoria dogmatum etc. I. pag. 266. not. — *Codices* autem, in quibus id opus ſeruatur adhuc, hos, qui ſequuntur, notatos deprehendi. *Pariſ.* in biblioth. publ. codd. MMLXXXIII et MMLXXXIV. — E biblioth. patrum S. I. e Francia cum aliis *Meermannus* acquiſiuerat ſibi cod. rec. chartac. — *Florent.* in biblioth. medic. cod. XV. plut. 80. (*Bandin.* catal. III. col. 205. — In biblioth. regia *Taurin.* cod. I. (catal. codd. gr. pag. 67.) — In biblioth. *Eſcorial.* bis. (*Pliier* itinerar. per Hiſp. p. 188.) — *Oxoniae* in codd. *Bodlei.* MMCCCXLVIII et MMMCCCLXVII. (catal. p. 121 et 122. — In bibl. *Harleiana* cod. MMMMMMCCXCVI. cum notis paucis Io. Meurſii, ad calcem adiectis, (catal. vol. II. Londin. 1769. ſub illo numero.) — In biblioth. *Auguſtana* Vindel. (vid. *Reiſer.* catal. pag. 81.) — In cod. *Bauar. Monac.* CXXXV. (catal. p. 55.) — *Lipſiae* in biblioth. Paullina; de quo cod. egit Rhoer in praefat. ad ſuam edit. *Harl.*]

Primus illos [vna cum eiusd. Porphyrii ſelectis breuibusque ſententiis, ducentibus ad intelligentiam rerum, quae mente noſcantur,] *graece* e codice Mediceo edidit *Petrus Victorius*, praemiſſos *Michaelis Epheſii* ſcholiis in IV. libros Ariſtotelis de partibus animalium et ſubiecta Porphyrii vita, ab Eunapio ſcripta. Florent. 1548. fol. *Latine* primus circa idem tempus nec infeliciter vertit vir doctus *Io. Bernardus Felicianus*, et praemiſſa ad Aloiſium Michaelium praefatione latine edidit Venet. 1547. 4. apud Iohannem Gryphium. Rarius obuia eſt haec interpretatio, et neutri interpretum [k]) qui poſtea libros hos latine verterunt viſa, non *Franciſco de Fogerolles* [l]), conſiliario et medico regio, qui cum verſione ſua, longe infra priorem ſubſidente, illos graece et latine edidit Lugd. in Galliis, 1620. 8. Neque viſa eſt Feliciani verſio *Iohanni Valentino*, cuius melior interpretatio et emendationes [m]) adiunctae ſunt in editione graeco-latina librorum Porphyrianorum Cantabrigienſi a. 1655. 8. Argumenta autem, quae libris et ſectionibus ſingulis ibi praemittuntur, Fogerolleſii ſunt, qui etiam ſuae ἐκδόσει carmen heroicum de Apoche Pythagorica, et diſſertationes quasdam de virtutum mediocritate, virtutibus heroicis et abſtinentia chriſtiana praemiſit. [Plures quidem moliti ſunt aut promiſerunt nouas editiones, *Mericus Caſaubonus*, (vid. not. ad Diogenem Laertium lib. II. ſegm. 7.) *Thomas Galeus*, (vid. not. illius ad Iamblich. de myſteriis ſect. V. cap. 4.) *Hoeſchelius*, (notante ipſo Fabricio,) *Dauiſius*, *Lakemacherus*, *de la Croze*, in primis *Io. Frid. Thomas*, gymnaſii Suidnicenſis in Sileſia rector, qui quidem in epiſt. III. ad Siberum, (in Miſcell. Lipſienſ. tom. I. pag. 315.) ſignificabat, ſe per Gentilottum ab Engelsbrun, praefectum

i) Huius meminit quoque Porphyrius in fragmento, quod edidit *R. Bentlei.* in epiſt. ad Millium p. 49. neque alium eius meminiſſe, ait Bentlei. *Harl.*

k) Excepto tamen *de Rhoer*, qui in praefat. quoque intelligenter diſſerit de illa verſione. *Harl.*

l) In huius verſionem acriter inuehitur *Holſtenius* in vita Porphyrii cap. IX. pag. 259. et cap. X. pag. 267. atque *Duportus* ad Theophr. charact. cap. 14. pag. 427 ſq. *Heum.*

m) Verſio et notae a Petito obſeru. I. cap. 5. auctore eat. Bin aliusque male tribuuntur Holſtenio, cuius vita Porphyrii addita eſt. *Harl.*

fectum biblioth. Vindobon. integram cod. Vaticani defcriptionem et Holftenii animaduerff. ad cod. Vatic. ineditas accepiffe: atque *de la Croze* in epift. ad Moshem. (in thefauro epift. Lacroziano, tom III. pag. 225.) fcribit, fe non folum fuas emendationes atque obferuationes cum *Petri Petiti* notis autographis in exemplari Florentino Spanhemianae bibliothecae exftantibus, Thomae mififfe, fed etiam comperiffe, *Vaticanum exemplar* antiquum et elegans ad illum Roma delatum adeoque eius editionem praelo effe paratam. Et tamen Rhoerius neque Romae illum cod. Vatican. neque Vindobonae Holftenii notas adhuc reperiri, in praefat. conqueftus eft. Lackemach. vero et de la Croze, confilio Thomae cognito, huic prouinciam reliquerunt. vid. thef. epift. La Croz. tom. I. pag. 308 et 309. pag. 340 — 343. tom. II. pag. 99. ac pag. 120 — 123. de Dauifii confilio et Galei adnotatt. et emendatt. ad Thomam miffis. Enimuero vel Thomae conatus, nefcio, quo cafu, felici caruit exitu: atque diu multo poft, Porphyrianum opus, nouo veftitu ornatum et perpolitum, denuo lucem vidit. Editio autem, a fplendore externo typorum chartaeque non magis quam ab eruditione curaque editoris commendabilis, infcripta eft:

Πορφυρίυ — *Porphyrii philofophi de abftinentia ab efu animalium libri quatuor, cum notis integris Petri Victorii et Ioannis Valentini et interpretatione latina Io. Bernard. Feliciani. Editionem curauit et fuas itemque Io Iac. Reiskii notas adiecit Iac. de Rhoer. Accedunt IV. epp de ap. flafia Porphyrii. Traiecti ad Rhen.* 1767. 4. Fundus eft edit. Cantabrig. fed a mendis purgata et e codd. caftigata correctaque. In praefat. agit de Porphyriano libro, de editionibus et aliis fubfidiis, quibus vfus eft ad emendandum et illuftrandum textum; praeterea laudat Abrefchium, qui varias fuppeditauit obff. ac Reiskium, qui non folum contulit cod. Lipfienf. fed etiam de plerisque iudicium addidit lectionibus et ingentem emendationum fuarum copiam philofopho adfudit. Sub finem praefationis, „crediderim, ait, paene, Porphyrium fimulaffe per aliquod tempus animum, a religione chriftiana haud alienum, vt folebant callidi illi homines, loquendi etiam formulas doctrinamque ipfam Chriftianorum praeceptis adcommodare, vt eo melius incautos circumuenirent. Hinc orta perfuafio, facris illis nomen dediffe philofophum; fed a quibus, Platonismi cauffa id exigente, refiliebat. Ideoque forte imperator Conftantius Arianos publico edicto Porphyrianos vocari voluit. — — cauere volebat imperator, ne fub fpeciofo nomine credulis imponeretur." etc. *Harl.*]

Gallice libros Porphyrii vertit *Philippus Iacobus Mauffacus*. Parif. 1622. 8. [item *de Burigny*, cum vita Plotini, a Porphyrio compofita, et diff. de Geniis. Parif. 1747. 12. vid. noua acta erudit. Lipf. a. 1752. m. Mart. pag. 185 fqq.] Editionem Porphyrii περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων ad MSS. codices parauit olim etiam *David Hoefchelius*, vt cognofcitur ex eius litteris ad Ioh. Kirchmannum, poft Gudianas pag. 187. Codex MS. huius operis, *Eufebio* IX. praeparat. *Theodorito* VII et IX. Therapeut. Cyrillo contra [?] Iulian. IV et IX. pag. 310. X. pag. 348. Hieronymo, Stobaeo et aliis veteribus lecti.

4. *Epiftola ad Anebonem, Aegyptium*, πρὸς Ἀνεβῶ τὸν Αἰγύπτιον [n]), ex qua loca ampla feruauit *Eufebius* in praeparat. euangelica lib. III. pag. 92. 97. 98. et lib. V. pag. 192. 197 — 199.

n) *Abnebonem* per *Ab Nebüm*, i. e. patrem prophetarum explicat *Hornius* hiftor. philof. lib. V. cap. 5. pag. 27. *Heum.*

197—199. XIV. pag. 741. et *Theodoritus* I. Therapeut. pag. 11. et lib. III. pag. 47. 48. Vide et S. *Augustinum* X. 11. de ciu. Dei. Quaestiones et dubia continet de diis, daemonibus eorumque natura et colendi eos adque illos accedendi ratione, ad quam respondet, et Porphyrii saepe ipsius scitis dubitationes soluit sub *Abammonis* nomine delitescens *Iamblichus*, de cuius libro de mysteriis Aegyptiorum dicturus infra sum cap. XXVIII. §. 2. Huic Iamblichi libro epistolam istam cum latina versione sua praemittens *Thomas Galeus*, Oxon. 1678. fol. negat, se illam satis integram potuisse in lucem proferre, sed, *scio me*, inquit, *non Porphyrium, sed Afyrtum aut Hippolytum aliquem tibi ponere. Fabric.* — *De diuinis atque daemonibus*, cum Iamblicho, Proclo et aliis, Venetiis apud Aldum 1497. fol. vid. *Panzer* A. T. III. pag. 420 sq. *Harl.*

5. Πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμαὶ, *sententiae ad intelligibilia ducentes*, magnam partem e Plotino excerptae, ac velut introductio quaepiam ad Plotini scripta. *Latine* ex *Marsilii Ficini* versione saepius prodierunt cum Iamblicho de mysteriis Aegyptior. et aliis scriptis pluribus, etiam inter Ficini opera tom. II. pag. 870 sq. Paris. 1641. fol. Graece viderunt lucem, subiectae libris Porphyrii περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων, Florent. 1548. fol. *Graece* vero *et latine* ad calcem eorundem librorum, cum versione *Francisci de Fogerolles* Lugd. 1620. 8. et cum versione meliori, *Lucae Holstenii*, auctiores sex capitibus e biblioth. *vaticanae* codicibus, post vitam Pythagorae, a Porphyrio scriptam, Rom. 1630. 8. et Cantabrig. 1655. 8. In hac Holsteniana editione pro XXXIX. sunt capita sententiarum XLV. *Fabric.* Codd. mssti sunt in biblioth. *Venet.* D. Marci codd. CCLXIII et DXIX. (catalog. pag. 130 et 179.) et in biblioth. *Florent.* Medic. cod. XV. plut. 80. (*Bandini* catal. III. col. 205.) conf. infra, ad nr. 10. circa fin. notata ex Casiro. *Harl.*

6. Ὁμηρικὰ ζητήματα, *Homericae quaestiones XXXII.* ad Anatolium, quas cum libello de antro Nympharum graece, post editionem Rom. 1518. 8. o) Leoni X. dicatam, edidit *Andreas Asulanus* Venet. ex offic. Ald. 1521. 8. qui in praefat. *hunc*, inquit, *ex antiquis excerptum exemplaribus et solerti nostra, vt vides, repurgatum opera, tibi lector nunc damus, daturi propediem et Didymum et Aristarchum, et quotquot alios Homeri optimos interpretes ex imis librorum sepulcris eximere poterimus* p). Vterque Porphyrii libellus subiunctus scho-

 liis

o) *Van Goens* in praefat. mox citando p. XV sq. dum agit de illa rarissima editione, quam e bibl. Schultensii habuit et quae inscripta est: Πορφυρίε — *Porphyrii philosophi homericarum quaestionum liber: et de nympharum antro in Odyssea: opusculum Leonis X. pont. M. beneficio e tenebris erutum, impressumque Romae in gymnasio mediceo ad Caballinum montem*, editam illam esse scribit non solum reliquis fere accuratiorem, sed etiam a. 1518. in forma tertia seu octaua: contra Maittaire in A. T. II. pag. 302. atque ex eo forsan Fabricius noster in altera edit. B. Gr. et a. 1517. et formam quartam significant. *Harl.*

p) Constat tomis quasi duobus: et in fronte totius collectionis legitur Σχολια παλαια τε και καινα ωφελιμα εις την τε Ὁμηρε Ιλιαδα και εις την Οδυσσεια (sic.) prior autem tomus continet scholia, quae vocantur, minora in Iliadem, ac post ea *Porphyrii quaestiones homericas* atque *dissertat. de antro Nympharum*; in calce: *Venetiis in aedibus Aldi et Andreae soceri. m. Maio* MDXXI. (1521.) posterior inscriptus est Διδυμε — *Didymi antiquissimi auctoris interpretatio in Odysseam*, in calce: *Venetiis in aedibus Aldi* etc. M. D. XXVIII. (1528.) Vna igitur est editio: conf. supra ad vol. I. pag. 389. et *R. M. van Goens* praefat. ad Porphyr. de antro Nymphar. pag. XVI sq. vbi de editt. diligenter egit. *Harl.*

liis minoribus in Homerum, (quae Didymo vulgo tribuuntur,) in edit. Argentoratensi 1539. 8. [r]) et ad calcem [?] Homeri cum iisdem scholiis excusi graece Basil. 1541. fol. tum, aut forsan titulo tantum renouato, 1543. posthaec] 1551. 4. edente *Ioach. Camerario* et *Iacobo Micyllo.* Has quaestiones latine vertisse se testatur Gesnerus epistola de scriptis a se editis pag. 22. Sed edita non est eius, quod sciam, interpretatio. *Fabric. Valckenar.* qui in diss. de scholiis in Homerum ineditis, (subiuncta *Vrsini* Virgilio collatione scriptorum graec. illustrato,) multus est de Porphyrii scholiis et quaestionibus homericis, pag. 143. suspicatur, tria opuscula Porphyrii, de antro Nympharum, fragm. de Styge et homericas quaestiones ex Porphyrii in Homerum commentario, quocumque fuerit insignis nomine, fuisse repetita. Porphyrii autem ζητήματα non solum citantur in editis ad Homerum scholiis, sed in codicibus quoque inter cetera scholia interdum leguntur, obseruante *Valcken.* p. 127 sqq. 135 sqq. 139 sqq. etc. adde supra in vol. I. pag. 519 sq. et *Vales.* de critica lib. I. cap. 18. pag. 166 sq. *Harl.*

7. *Moralis interpretatio errorum Vlyssis,* ἐπίτομος διήγησις εἰς τὰς καθ' Ὅμηρον πλάνας τοῦ Ὀδυσσέως μετά τινος θεωρίας ἠθικωτέρας φιλοπονηθεῖσα sine nomine auctoris edita graece Hagenoae per Obsopoeum an. 1531. 8. et latine *Conrado Gesnero* interprete, Tiguri 1542. 8. ac denique graece et latine cum notis *Io. Columbi,* Aboae a. 1678. 8. [rec. Lugd. Batau. 1745. 8.] ad Porphyrium auctorem a quibusdam refertur. *Fabric.* Enimuero moralis illa interpretatio, mille circiter annis post obitum Porphyrii demum scripta, patrem habet *Nicephorum Gregoram* (natum a. 1295. mortuum a. 1359.) qui disertis verbis nominatur in cod. Vindobon. CCCXXXII. nr. 9. teste *Lambecio* in comment. de bibl. Vindob. tom. V. col. 613. edit. Kollarii. adde supra in vol. I. pag. 406. *Harl.*

8. *De antro Nympharum* [r]) (Odyss. XIII.) περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῶν Νυμφῶν ἄντρου, allegorica et philosophica commentatio [s]), graece saepius edita cum Homericis Porphyrii quaestionibus, et cum latina versione *Lucae Holstenii,* subiuncta vitae Pythagorae, ab eodem Porphyrio scriptae, cuius vtriusque libri editiones iam recensui. Vertit etiam *Gesnerus* et latine edidit Tiguri 1542. 8. *Fabric.* Editiones hae sunt: Romae 1518. 8. Forsan est illa eademque edit. sine loco et anno membranis impressa, cui vero deest primus quaternio, in biblioth. Laurent. (vid. *Bandin.* II. pag. 319.) — cum scholiis, quae vocantur, minoribus in Homerum, Venet. apud Ald. 1521. 8. Argent. 1539. 8. — cum Homero, adiectis scholiis, Basil. curante Camerario, 1541. fol. 1543 et 1551. fol. — ab *Holstenio* cum fragm. de styge et Porphyrii vita Pythagorae, gr. et lat. 1630. 8. rec. cum Epicteto et Arriano, Cantabrig. 1655. 8. — a *Barnesio,* gr. praemissa sunt opuscula, homeric. quaestion. et de nympharum antro editioni Homeri, Cantabrig. 1711. 4. pag. LXXXIII sqq. de quibus paullo copiosius egit *van Goens* in praefat. ad suam locupletissimam et doct. editionem, huius sententiae:

Πορφυ-

q) Vide supra, vol. I. pag. 389. *Harl.*

r) Confer praeter interpretes Homeri *Macrobium* lib. I. in somnium Scipionis cap. 12. *Petrum Petitum* de Sybilla II. 10. *Mottanum Vayerum* in Hexaemero rustico die IV.

s) Porphyrium locum poetae tenebris inuoluisse potius, quam illustrasse, ait *van Goens,* praef. pag. XXII. *Harl.*

Περφυεις. — *Porphyrius de antro Nympharum, graece cum latina L. Holstenii versione. Graeca ad fidem editionum restituit; versionem C. Gesneri et animaduersiones suas adiecit R. M. van Goens*, Traiectinus. *Praemissa est dissert. homerica ad Porphyrium.* Traiecti ad Rhen. 1765. 4. — In praef. pag. XXVII sq. agit de rarissima Gesneri versione et editione, cuius inscriptio haec est: *Moralis interpretatio errorum Vlyssis Homerici. Commentatio Porphyrii philosophi de Nympharum antro in XIII. libro Odysseae homericae, multiplici cognitione rerum variarum instructissima. Ex commentariis Procli Lycii, philosophi Platonici in libros Platonis de republ. apologiae quaedam pro Homero et fabularum aliquot enarrationes. Interprete Conr. Gesnero, medico Tigurino. Omnia nunc primum nata, et excusa Tiguri apud Froschouerum.* 1542. 8. Valesius de critica lib. I. cap. XVIII. (vbi de Porphyrio paucis agit,) suspicatus est, libr. de antro Nympharum in Odyssea, partem fuisse homericarum quaestionum libri, quem imperfectum ad nos peruenisse, dolendum esse iudicat. *Harl.*

9. Fragmentum ex libro *de Styge*, (ad illustranda loca Homeri Iliad. ό. et Odyss. ί.) seruatum a *Stobaeo* in eclog. phys. pag. 129 sq. Antwerp. 1575. fol. et ex integriore codice Antonii Augustini descriptum ab *Andrea Schotto* lib. V. humanar. obseruationum Hanou. 1615. 4. *Holstenius* inde Rom. 1630. 8. ex MS. Vaticano emendatum ac suppletum cum sua versione subiunxit Porphyrii scripto de antro nympharum, de quo iam dixi, atque inde a. 1655. 8. recusum etiam Cantabrigiae est ex editione Holsteniana, cuius immemor *Iacobus Tollius* idem fragmentum ex Schotti editione, etsi multis mendis inquinata, vertit, et latine cum obseruationibus suis inseruit capiti duodetricesimo Fortuitorum, Amst. 1687. 8. pag. 230 sq. *Fabric.* Id fragm. emendatius dedit cl. *Heeren* in sua Stobaei eclog. physic. ed. Göttingae 1794. 8. a pag 1018. Inde graece repetendum curauit, notis eruditis, etiam criticis illustratum cl. *M. Frider. Guil. Sturz*, ill. Ruthen. prof. publ. in prolusion. I et II. *de vestigiis doctrinae de animi immortalitate in Homeri carminibus*, Gerae 1795 et 1796. 4. Sed quaedam Porphyrii de hoc argumento verba adhuc restant, quae alio tempore et ita illustrata daturus est Sturz, vir humanissimus, vt epicrisin suam et vberiorem eiusdem argumenti tractationem adiungat. In priore prolus. paucis quoque agit de Porphyrio et de illo fragmento. Eorum autem accedit sententiae, Porphyrium vocari Tyrium, quam Bataneoten maluisse, quia in vrbe celeberrima Tyro per aliquod tempus vixisset. Illud autem libri Porphyriani de Styge fragmentum, quod ex Antonii Augustini cod. primus edidit *Andreas Schottus* in obss. humanis, inde *Holsten.* vna cum Porphyrii libro de antro Nympharum, pag. 140 — 153. edit. romanae, atque *Heeren* in Stobaei eclogis physicis pag. 140 — 152. et quod latine vertit *Tollius* l. c. illud, inquam, cl. *Sturz* prorsus ab eo, quod in prolusf. suis euulgauit, diuersum esse iudicat, quamquam Fabricius h. l. alia omnia praecipere videatur. *Harl.*

10. Εἰσαγωγὴ t) siue libellus περὶ τῶν πέντε φωνῶν. De quinque vocibus siue praedicabilibus *Isagoge* in Sicilia a Porphyrio composita ad *Chrysaorium*, discipulum, quae cum Organo

t) Qui εἰσαγωγὴν εἰς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας inscribunt, verum quidem dicunt, sed alium quam auctor adponunt titulum. Vide Ammonium p. 18. *Fabric.* Porphyrium, non Aristotelem, esse auctorem praedicabilium, s. vniuersalium quidam putant. *Heum.*

Organo Aristotelis saepissime edita est graece et latine, eidemque praemittitur, [P] vt dixi lib. III. cap. V. post nr. 5. [pag. 219. de edd. pag. 311. pag. 328 sqq.]

[Multi supersunt codd. huius Isagoges. (Conf. *Buhle* tom. I. opp. Aristot. p. 157 sqq. et p. 164 sqq.) — *Romae* in bibl. Barberin. Porphyrii Logica, eiusdem isagoge in logicam Aristotelis. — *Neapoli* in bibl. regia cod. II. isagoge *εἰς ἑ φωνάς*; et in cod. CXXIX. eadem cum commentario Ammonii. — *Venetiis* in bibl. S. Michael. cod. XII. gr. saec. XII. Isagoge, h. e. vt *Mittarelli* in biblioth. codd. illorum col. 956. ait, introductio in logicam Aristotelis, nimirum in ipsius praedicamenta, in libr. de enuntiatione, in libros II. resolutionum priorum et in libros octo de locis, in libr. de sophisticis redargut. et in libros decem ethicorum ad Nicomachum: cum notis graecis et latinis aliquot, nec non figuris: — cod. CCLIX. isagoge in categorias, in praedicamenta et in libr. *Perihermenias* Aristotelis. — cod. CLXXX. (Mittarelli col. 565.) principium introductionis in quinque voces: praeter ea is continet *praxes* XXIII. et expositionem decem categoriarum philosophiae ex ore *Dauidis*. — *Venetiis* in bibl. D. Marci cod. CCXXXV. *Dauid* in categorias Aristotelis commentarii. — *Florentiae* in bibl. Laur. medic. cod. XXXVII. plut. 31. nr. XV. *Porph.* introductio etc. cum scholiis vberrimis marginalibus et glossis interlin. nr. autem XI. *Ammonii* comm. in quinque Porphyrii voces. (teste *Bandinio* cat. codd. gr. II. col. 117.) — cod. XVII. plut. 59. nr. 34. introd. cum scholiis vberr. marginal. et quibusdam praeliminarib. Ex scholiis nonnulla *Scholarii* nomen prae se ferunt. (*Bandin.* II. col. 535.) — in cod. IV. plut. 71. introduct. cum glossis interlin. et scholiis in margine positis; inter quae sunt, notante *Bandinio* III. col. 3. ex *Pselli* enarrationibus in illud opus, excerpta s. scholia atque expositiones *Dauidis*, Magentini et *Mich. Pselli* expositio in caput Porphyrii de differentia. Sequitur nr. IV. anonymi synopsis quinque vocum et nr. V. *Ammonii*, Hermeae F. expositio in V. voces. — cod. XI. plut. 71. 1) fragmentum praefat. in interpretationem lib. Porphyriani, *Isagoge*. 2) prolegomena in introductionem Porph. excepta ab ore *Eliae*, philosophi, (quae tamen in cod. I. plut. 72. nr. II. sub nomine *Dauidis* multoque vberiora occurrunt. 3) *Porphyrii* isagoge cum glossis interlinearibus. 4) *Ammonii*, Hermeae F. expositio V. vocum s. potius in ipsam expositionem introductio; 5) eiusdem *Ammonii* commentar. in quinque voces, cum Porphyrii textu. (*Bandin.* III. col. 7 sq.) — cod. XXXII. et cod. XXXV. it. cod. XXII. plut. 71 et 72. Porph. isagoge, cum *Ammonii* enarratione. (*Bandin.* III. col. 17 et 23 ac 38.) — In cod. I. plut. 72. *a*) prolegomena philosophiae dictante *Dauide*; *b*) prolegomena in Porphyrii introduct. excepta ab ore *Dauidis*. — cod. III. et cod. IV. *Porphyrii* introduct. — cod. V. *a*) prolegg. philosophiae excepta ab ore *Dauidis*, *b*) prolegg. in Porphyrii introduct. excepta ab ore *Eliae*, philosophi. *c*) *Porphyrii* introductio in V. voces. (*Bandini.* III. col. 25—30.) — cod. XVI. plut. 87. et cod. LXVII. plut. 89. *Porphyrii* introd. (*Band.* III. 397 et 414.) Adde *Buhl.* tom. I. opp. Aristot. pag. 164 sq. — *Florentiae* in bibl. monast. B. Mariae, bis, teste *Montfauc.* in diario ital. pag. 367 et 370. — ibid. pag. 14. memoratur Porphyr. in Aristotelem, in bibl. Ambros. *Mediolanensi.* — *Patauii* in bibl. S. Ioann. scriptum super lib. Porphyrii praedicamenta, Perihermenias. (*Thomasini* bibl. Patauinar. MSS. pag. 37.) — ibid. in bibl. S. Antonii liber Porphyrii, Perihermenias, et, (si verba Tomasini l. c. pag. 54. recte intelligo, et, nisi nomen Aristotelis omissum est,) Topica, libri duo priorum. — Ibid. (pag. 55.) quaestiones in libr. Porphyrii.

rii. — *Parif.* in bibl. publ. Prolegomena in philofophiam, cod. MDCCCCLXXVII. at auctor catal. notat, minus recte tribui Porphyrio, quia ibi Proclum, Porphyrio iuniorem, laudatum reperias. — quinque voces, codd. MDCCCXLIII. MDCCCCXXVIII. (cum fcholiis Magnentii, vti in cod. MDCCCCLXXII.) MDCCCCLXXI. MDCCCCLXXIII. (cum anonymi comm.) MDCCCCLXXIV. cum Ammonii comm. MDCCCCLXXV. MMLI. et in cod. MMLXXXV. Porphyr. cum Ammonii comm. codd. MMLXXXVI et MMCXX et MMDXI. Porph. ifagoge cum fcholiis quibusdam. *Ammonii* comment. eft omnino in XI. codd. — In bibl. *Coislin.* in cod. CCCXXIX. et cum commentario, CCCLXXXVII. tefte *Montfauc.* bibl. Coislin. pag. 446 et 590. — In bibl. *Leidenfi* inter codd. Voffian. *Dauidis*, philofophi, interpretatio quinque vocum et *Porphyrii* introductio. (vid. catal. p. 392. nr. 17.) adde quae paullo poft de hoc cod. inter Anglicanos adnotata funt. — *Matriti* in bibl. regia, commentarius in Porphyrii ifagogen, ab omnibus, qui adhuc innotuere, diuerfus, forfan a Conftantino Lafcare, cuius manu exaratus eft, confectus; tum *Porphyrii* ifagoge cum anonymi fcholiis marginalibus, et alia. vid. *Iriarte* catal. pag. 53. — In bibl. *Oxonienfi* (fecundum catal. MSStor. Angliae et Hiberniae,) in collegio Baliolenfi, Porphyr. ifagoge, cod. CCCXCII. — in collegio Mertonenfi, anonymus fuper libros Porphyrii de praedicabilibus, cod. DCCLV et DCCLXIII. atque *Porphyrii* ifagoge, *hebraice*, cod. DCCXCIX. — in collegio S. Trinitatis, Porphyr. ifagoge, gr. cod. MDCCCCLXVII. — in collegio S. Mariae Magdalenae, (Burlaei) commentarii logicales in Porphyrium, cod. MMCCCXXVIII. — In colleg. corporis Chrifti cod. MDLXXXII. *Ammonius* in Porphyrium gr. — In biblioth. *Bodleiana* inter codd. Barocc. Porph. ifagoge, cum fcholiis margin. forte Io. Argyropuli, cod. LXXXVII. — Ifagoge cod. CXV. introductio in Organon Ariftotelis, atque praefatio f. pars commentarii in V. praedicabilia, cod. CXVII. — Porphyr. introduct. et Organon Ariftot. cod. CLXXVII. et bis, inter codd. Laudi, cod. DCCCXC et DCCCXCI. — inter msst. Digbaei, comment. in Porphyrii ifagogen, cod. MDCCXXXVIII. — inter codd. Bodlei. commentarii et quaeftiones logicae in Porphyrium, cod. MMCLX. — Propofitiones defumtae ex Porphyrio de V. vocibus, ex topicis Boethii, ex Ariftotelis categoriis etc. cod. MMCXCIV. — inter codd. Seldeni, Porph. introd. cod. MMMCCCLXX. — *Cantabrigiae* in colleg. Gaio-Gonuil. *Porphyr.* Ifagoge cod. MXI et MXVI et MXXII. — in bibl. domus S. Petri, commentar. in Porphyrium et organon Ariftot. cod. MDCXCIV. — *Antonius* in Porphyrium cod. MDCXCIII. — Inter codd. ecclef. cathedralis apud Vigorniam, (tom. II. pag. 17. 18 et 21.) citantur cod. DCCXLI. *Porphyrii* libri V. vniuerfalium; et al. cod. DCCXLVIII et DCCCLXXIV. Porph. vniuerfalia, et alia, quae num Porphyrii, an Ariftotelis fint, non adnotatur. — Inter codd. Norfolcian. (ibid. pag. 82. nr. 3270.) cod. *lat. Porphyrii* ifagoge in Ariftotelis *analyticos* libros. — Inter codd. Voffianos in hoc catalogo msstor. Angl. etc. vol. II. cod. MMCXX. Porphyr. interpretatio τῶν πέντε φωνῶν, cum aliis eiusdem; tum *Dauid*, philofophi, interpretatio V. vocum: vbi Colomefius, confector illius catalogi codd. Voff. haec adnotauit. „Dauid ifte Nicetas Δαδύβρυ vocatur in cod. Auguftano Paraphrafis, quam fcripfit, verfuum Gregorii Nazianzeni in obitum Bafilii M. Δάδυβρος autem fuit Paphlagoniae vrbs, Dauidis huius, vt opinor, patria. Pro Δαδύβρυ in editis libris τῦ Δαβὶδ legi, ait optimus Hoefchelius. Male. Paffim enim in melioris notae codd. msstis philofophus ifte *Dauid* etiam vocatur." — *Dublini* in Hibernia (catal. pag. 32. vol. II. part. II.) cod. CCCCLII. commentar. in Porphyrii ifagogen. — In bibl.

Harleiana secundum catal. tom. II. Porphyr. isagoge, cod. MMMMMDXCIX. — Inter codd. MSSt. ibid. numeratur cod. MMMCCCXVIII. in quo nr. 9 et 10. sunt Porphyrii opp. quae desiderantur, fragm. ex Theodoreto et Eusebio, gr. et lat. ac Meursii syntagma de Porph. gr. et lat. — *Augustae Vindel.* cod. Isagoge etc. teste *Reisero* in catal. pag. 74. — *Wimariae* in bibl. ducali, *Ammon.* in V. voces Porphyrii. — In bibl. caesarea *Vindobon.* (*Lambec.* I. col. 290 et 391.) cod. XXII ac LXI. *Ibn Ruschad* s. *Auerrois* comm. in organum Aristotelis; isagogen Porphyrii etc. translat. ex *arabico* in *hebraeum* sermonem a *R. Iac. Antoli*, iussu et impensis imper. Friderici II. — cod. XXXIII et LXX. (*Lambec.* l. c. col. 294 et 393.) *Porphyrii* isagoge in V. voces cum expositione Auerrois, *hebraice.* (adde supra in vol. III. p. 211 sq.) — In eadem bibl. caesarea est in cod. XXVII. (*Lambec.* VII. col. 139 sq.) *Ioannis Tzetzae* (memoratu digna, ab Labbeo autem et Fabricio praetermissa silentio, necdum edita,) expositio isagoges Porphyrii, siue libri de quinque vocibus, versibus politicis, gr. — *Porph.* isag. cum scholiis, graece, in cod. LIX. teste *Kollario* in supplem. I. ad Lambecii comm. col. 417. — In bibl. *Escorial.* Porph. isagoge et V. voces (teste *Pläero* in itiner. per Hispan. pag. 188. — et pag. 165) *Dauid* in V. vocc. Porphyrii et in Aristot. libr. categoriarum. — In bibl. elector. *Bauar. Monac.* cod. CLX. prolegom. Ioannis cuiusdam, (fort. Philoponi) in Porphyrii isagogen: in eamdem Ammonii commentar. Ammonii prolegg. in categorias et scholia. Porphyr. in categorias, at vltimus lib. est mancus. *Harl.*]

E graecis veteribus exstant in hanc isagogen commentarius *Ammonii Hermeae*, quibus permixta *Ioh. Philoponi* scholia [u]). Vide *Holstenium* in Porphyrii vita cap. 7. et quae supra de Ammonio dixi. Praetereo epitomas editas *Georgii Pachymeris* et *Mich. Pselli*, et ineditam *Neophyti*, de qua *Lambecius* lib. VII. pag. 256 [p. 548. ed. Kollarii;] tum *Georgii Scholarii* ac *Dauidis* [v]) cuiusdam scholia, nondum credo in lucem edita, et *Nicephori Blemmidae* disquisitionem plus simplici vice vulgatam, quod nec plura [w]) nec pauciora sint praedicabilia quam quinque.

Latine vertit isagogen Porphyrii, *Victorinus*, rhetor, et Menantio inscripsit. Memorat *Isidorus* II. 25. origg. In Victorini interpretationem exstat commentarius *Boethii* ad Fabium, in

u) Ammonii et reliquorum, quos memorat Fabricius, scholia, iam in notitia codd. significaui. adde supra, in vol. III. pag. 208 sqq. — In cod. regio *Matrit.* XXXIV. est *Io. Philoponi* grammatici in V. voces liber, quem, animaduertit *Iriarte* in catal. codd. gr. pag. 137, plane discrepare ab eo, qui apud Nesselium in catal. codd. *Vindobon.* part. IV. cod. CXXXIX. nr. 1. inscribitur, Ἰωάννου Γραμματικοῦ τοῦ Φιλοπόνου προλεγόμενα εἰς τὴν Πορφυρίου εἰσαγωγὴν ἀπὸ φωνῆς Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου. In cod. Matrit. videtur ipsius Philoponi commentarius hinc forte συγγραφήν τινα οἰκείαν συγγράψαι se professus est ab initio,) in cod. autem Vindobon. Ammonii dictata, a Porphyrio edita, aut prolegomena Porphyr. in illa. adde supra, III. pag. 209. not. nn. *Harl.*

v) Vide notitiam codd. et in vol. III. l. cit. *Venet.* in biblioth. S. Michael. praeter prolegom. in philosophiam s. V. voces et Porphyrii introd. est expositio decem categoriarum philosophiae ex ore *Dauidis*, *dei amantissimi philosophi*, et Mittarelli in biblioth. MSS. S. Michaelis col. 312. „*Dauidem*, ait, philosophum super Aristotelem et *Porphyrium* ineditum adfert *Scipio Maphaeus* in sua Verona illustrata part. III. pag. 273. quem in bibliotheca suorum msst. seruare se scribit. De eo multa exstant in biblioth. Medicea, pluteis LXXII et LXXXV." adde *Buhle* de librorum Aristot. interpretibus graecis, tom. I. opp. Aristot. pag. 298. 294. 308. et de Porphyrio pag. 310. *Harl.*

w) Contra disputat Vossius de logicae natura pag. 64 sq.

in libros II. diuisus, quo subinde Victorinum reprehendit. Exstat et alter *Boethii* commentarius in suam ipsius versionem libri Porphyriani, quam simplicem magis et verbum verbo expressam composuit, libris quinque. Ex Arabibus eumdem Porphyrii librum *Auerroes* illustrauit. Memorat et Herbelotus in bibl. orientali pag. 501. voce *issagogi* exstare arabice prosa et versibus, et commentario illustratum *x*). E recentioribus *Ianutius Manettus*, Florentinus, vt alios quamplurimos in praesenti mittam. Primus graece edidit Aldus vna cum Aristotelis libris logicis Venet. 1495. fol. *Fabric.* Edit. lat. vid. supra in vol. III. pag. 310 sq. *Harl.*

11. *In Categorias* Aristotelis explanationem κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν, *per interrogationem et responsionem*, memorat Simplicius in categorias pag. 3. [Confer supra, in vol. III. pag. 210. Praeter ea codices mssti, in quibus illa Porphyrii reperitur explanatio, exstant *Venetiis* in biblioth. D. Marci cod. CCXXXIV. (catal. pag. 119.) — *Florentiae* in biblioth.

x) Vide *Buhle* l. c. pag. 310. *Wolf.* biblioth. hebraic. nr. 1820. supra in vol. III. pag. 211 sq. et supra in notitia codd. Vindob. atque Oxon. quibus adde duo codd. Organi cum Porphyrii Isagoge ex versione *hebraica Iacobi F. R. Aba Mori, filii R. Antolii*, in biblioth. *Harleiana*, secundum catal. MSSt. biblioth. Harlei. vol. II. nr. 5517 et 5523. — In biblioth. *Paris.* versio Organi *arabica*, ex Syriaco sermone confecta, cum *Alhireddini* tractatu in isagogen Porphyrii et anonymi scholia. vid. catal. bibl. Paris. tom. I. pag. 199. — ibid. pag. 94. commemoratur codex, in quo est versio *armenica* isagoges Porphyrii, categor. et libri de interpretatione, auctore *Dauide* et cum eiusdem commentariis, — *Romae* in bibl. Vaticana *liber pupillarum*, complectens Porphyrii isagogen et alia, ex versione *arabica* Gregorii Bar-Hebraei. vid. *I. Sim. Assemanni* bibl. orient. Clement. Vatic. II. pag. 269. — In biblioth. *Escorial.* est, (teste *Casir.* in biblioth. arabica-hispana I. pag. 185.) in cod. arabic. est 1) commentarius in Isagogen Porphyrii auctore *Athireddino Mofadhel ben Omar*, Persa, *Abharita*, ex vrbe *Abhara:* qui liber eo habetur apud Mahometanos in pretio, vt quam plurimi ad illum siue commentariis siue scholiis illustrandum locupletandum accesserint: complura huius operis referuntur exemplaria in biblioth. Parisiensi. 2) Anonymi scholia in eiusdem Athireddini commentarium. 3) eiusdem tractatus de quinque praedicamentis. *Casir.* ibidem prodit, in arabica bibliotheca philosophorum, et ex ea in Abulpharagii historia dynastiarum pag. 83. agi de Porphyrii vita et operibus. Auctor bibl. arab. philos. pag. 285. Porphyrius Syrus, ait, ex vrbe maritima Tyri, qui et antea *Ammonius* *) dictus esse traditur, philosophiae peritia excellens, et in libris Aristotelis intelligendis versatissimus, quorum aliquot explanauit, notisque adornauit, videlicet librum Cathegoriarum, librum *Ethicorum* et librum *Perihermenias.* — — Ex libris autem, quos composuit, sunt *liber isagoges, liber syllogismorum topicorum, duo libri ad Libanium*, lib. responsionis ad Pammachium *de intellectu et intelligibili*, nouem tractatibus comprehensus, qui *syriace* legitur, et *liber elementorum*, qui et *syriace* exstat. Quando Casir. miratur, neque auctorem arab. bibl. neque Abulpharagium nullam prorsus mentionem fecisse quindecim illorum aduersus christianam disciplinam voluminum, quibus tamen postea Methodius, Eusebius et Apollinaris triginta libris apologeticis respondissent, et caussam esse putat, quia illa ab imperatore Theodosio flammis iure damnata ex hominum memoriam per ea tempora excidissent, vel quia eadem, vt Mahometanis inutilia, Christianis contraria, nec arabice nec syriace sint conuersa; ego potius suspicor, caussam fuisse probabiliorem, quoniam illa volumina ab illis non pro genuinis Porphyrii nostri operibus habebantur. *Casirus* ibid. pag. 195. laudat cod. quo continetur versio *syriaca* Aristotelis organi et *Porphyrii* Isagoges in Aristotelem, et animaduertit, omnia fere Porphyrii opera *syriace* versa fuisse, et Abulpharagii tempore adhuc exstitisse. *Harl.*

*) Id vel falsum est, vel *Ammonianus*, h. e. e schola et disciplina Ammonii, praeceptoris Plotini, cuius adsecla fuit Porphyrius, legendum aut interpretandum.

biblioth. Laurent. medic. cod. XXX. plut. 71. (vid. *Bandini* catal. III. col. 14 sq.) — *Parif.* cod. MDCCCCXLIII. nr. 4. Porphyrius in decem categorias, per interrogata et refponfa. — in bibl. *Efcorial.* (auctore *Pliiero* l. m. pag. 188.) Forfan in multis quoque eorum codd. quos ad nr. 10. laudaui, quoniam in catalogis codd. raro indicatur dilucide titulus verus et argumentum libr. *Harl.*]

Latine vertit *Iohannes Bernardus Felicianus*, cuius interpretatio Iohanni Cafae, archiepifcopo Beneuentano, pontificis max. apud Venetos legato infcripta lucem vidit Venet. 1546. fol. apud Hieron. Scotum, et 1566. fol. fubiunctis itidem latine *Dexippi* y), qui Iamblichi difcipulus fuit, in praedicamenta libris tribus quaeftionum. *Graeca* huius explanationis Porphyrianae editio prodiit Parifiis apud Iacobum Bogardum a. 1543. 4. Aliud quoddam breue de decem praedicamentis apofpasmation fub Porphyrii nomine editum eft latine ex *Antonii Gogauini*, Grauienfis, verfione ad calcem harmonicorum Ariftoxeni et Ptolemaei, Venet. [?] 1563. 4. pag. 162. ad 165. Incipit: *Iam vero de rebus agendum, quas nonnulli fane decem categorias* etc.

12. *In naturalis* etiam *audientiae libros*, (Ariftotelis φυσικῆς ἀκροάσεως) explanationes edidit *Porphyrius*, ex quibus exftant nonnulla. Haec Felicianus praef. ad Porphyrium in Categorias. Ipfe enim numquam vidi. *Fabric.* conf. *Cafir.* l. cit. I. pag. 244. *Harl.*

13. *In Harmonica Ptolemaei*, commentarius, (definens in capite VII. libri fecundi,) graece et latine cum *Ioh. Wallifii* verfione prodiit in tomo tertio, operum viri huius clariffimi. Oxoniae 1699. fol. Confer fi placet, quae dixi fupra, libro hoc IV. cap. 16. §. 12. [pag. 292 fqq. et vol. IV. pag. 160 fq.] *Eudoxio* hic commentarius a Porphyrio infcribitur, et quae Porphyrius non abfoluit, dicitur continuaffe *Pappus*, Alexandrinus. Porphyrii commentarius, antequam in lucem ederetur, laudatus eft a *Patricio* difcuff. peripatet. tom. I. pag. 85. *Bullialdo* ad Theonem, Smyrnaeum, *M. Meibomio* ad muficos veteres, et lib. de proportionibus pag. 190. etc. *Tho. Galeo* ad Iamblichum de myfteriis Aegypt. pag. 182. *If. Voffio* de viribus rhythmi, *Holftenio* vita Porphyr. cap. 6. aliisque. *Fabric.* Multi huius commentarii exftant codices; (vid. quoque fupra, in vol. IV. pag. 221.) e gr. *Matriti* in bibl. regia, cod. LXXVI. complectens tantum praefationem et caput primum, idque non integrum; Ptolemaei autem textus, qui explanandus fufcipitur, priora tantum verba, non omnia exhibentur: tefte *Iriart.* catal. codd. etc. pag. 273. — Quosdam codd. comm. in harmonica et tetrabiblon iam excitaui fupra in hoc vol. pag. 284 fqq. Hic plures codd. Porphyrii comm. excitabo. In bibl. Angelica *Romae* Porph. in Ptolem. vid. introd. meam in hift. L. Gr. I. pag. 66. — *Ibid.* in bibl. *Vatic.* bis terue, notante *Holften.* cap. VII. fin. de vita Porphyrii. — *Neapoli* in bibl. regia codd. CVIII et CXLI. — *Florentiae* in biblioth. Laurent. cod. XXIX. plut. 58. prooemium excipit comment. in prima tantummodo libri I. capita quatuor integra. (*Bandin.* catal. codd. gr. II. col. 475.) — *Venet.* in bibl. D. Marci. cum Ptolemaei textu in codd. CCCXVIII. CCCXXI. et Porph. comm. definens in capite VII. libri II. in cod. DXCIII. — Ibid. in bibl. S. Michael. cod. LXXXIII. tefte *Mittarellio* l. c. col. 957. — *Patauii* in bibl. Triuifana cod. gr. tefte *Tomafino* in bibl. Patauinis p. 115. — *Parif.*

y) De hoc dixi fuperiore capite §. 7 fq.

Paris. in bibl. publ. in codd. MMCCCCLI. MMCCCCLIV. MMCCCCLVI. MMCCCCLVII. — *Oxoniae* (sec. catal. codd. Angl. et Hibern.) in coll. vniuersitatis, cod. CXL. Πορφ. εἰς τὰ ἁρμονικὰ Πτολεμαίου ὑπόμνημα· Κλαυδίου Πτολεμ. ἁρμονικῶν τῶν εἰς τρία τὸ τρίτον. — in colleg. S. Mar. Magdal. nr. catal. MMCXXXVIII. — in biblioth. *Bodleiana* inter codd. Barocc. nr. 41. cum Ptolem. textu. — inter codd. Bodlei. nr. MMDCCCCL. — Inter adversaria Langbaeni ex Porphyrii comm. in bibl. colleg. Magdal. (catal. I. pag. 268. nr. 3.) — Inter codd. Vossian. (catal. II. pag. 59. nr. 2164. nunc in bibl. Lugd. Bat. vid. catal. p. 394. nr. 68.) — inter codd. Th. Gale. (ibid. p. 190. nr. 6045.) — In bibl. elect. *Bauar. Mon.* cum textu Ptolemaei, cod. CLIV. (catal. p. 61.) — In bibl. *Heidelbergensi* quondam fuit, teste Sylburgio, catalog. CCCLXXXVIII. — *Augustae Vindel.* cum textu Ptolem. et *Guelferbyti* ex bibl. Gudiana nr. 24. — In bibl. *Escorialensi*, teste *Plüero* l. c. pag. 188. *Harl.*

14. Tribuitur etiam Porphyrio *Isagoge in Ptolemaei tetrabiblon*, quam alii ad *Antiochum* referunt vt *Petrus Petitus* pag. 133. Obseruationum, et *Tho. Gale* ad Iamblichum de Mysteriis Aegypt. pag. 304. codicem MS. citans, *e quo corruptissima*, inquit, *multa in editis emendare liceret.* Illum intellige Antiochum, astrologum, qui in Demophili ad idem tetrabiblon scholiis pag. 194. citatur, et cuius apotelesmatica siue thesauri apotelesmatum in variis occurrunt bibliothecis manu exarati. Prodiit illa isagoge graece et latine cum Hieron. Wolfii versione. Basil. 1559. fol. ante scholia Demophili et Hermetem de reuolutionibus natiuitatum. *Fabric.* In bibl. *Escorial.* teste *Plüero* l. c. — *Romae* in bibl. Barberina cod. DCCXLVII. in Ptolem. apotelesmata. — *Neapoli* in bibl. regia cod. CXXIV. — *Venetiis* in bibl. D. Marci, cod. CCCXIV. (catal. pag. 146.) — *Florentiae* in bibl. medic. cod. XX. plut. 28. cum figg. geometricis. (*Bandin.* catal. codd. gr. II. col. 38.) — *Oxonii* in colleg. corporis Christi, catal. pag. 51. nr. MDLXVII. — in biblioth. *Bodlei.* nr. MMMCCCXXXVIII. — inter codd. Sauilianos, nr. MMMMMMDLII. — In bibl. Pellicieri, in vrbe *Montpellier*, teste Montfauc. — *Paris.* in bibl. publ. codd. MMCCCCXIII. MMCCCCXIV. MMCCCCXC. — In biblioth. caesarea *Vindobon.* cod. XLVII. sunt nr. 5. Excerpta, ex *Antiochi* thesauris, capita XLIV. de astrologia iudiciaria, et *Lambec.* comment. tom. VII. col. 192 sq. e Frisio et Labbeo memorat, in cod. Vaticano Romae exstare *Antiochi* thesauri apotelesmatum capp. 107. et in bibl. Paris. cod. MCCCVI. Antiochi isagogen astrologicam: Kollar. vero in nota *B.* repetit Fabricii nostri verba de Antiocho, additque, excerptorem thesaurorum Antiochi esse *Rhetorium*, atque diserte tribuuntur excerpta illa *Rhetorio*, in cod. CXXXVII. de quo vid. Lambecium l. c. col. 549 sq. *Harl.*

III. *Scripta Porphyrii inedita.*

1. *Isagoge* MS. praemissa *grammaticae* Dionysii, Thracis, citatur a *Tho. Galeo* p. 198. ad Iamblichum de Mysteriis Aegyptior. *De Prosodia*, MS. Venetiis, Gesnero teste, et in codice Vaticano, cuius prima verba dat Holstenius cap. 7. *Fabric.* Ex cod. *Veneto* D. Marci, DCLII. cl. *Villoison.* in Anecd. gr. tom. II. pag. 103—118. primus edidit Porphyr. comm. περὶ προσῳδίας s. potius commentarium in eam Dionysii, Thracis, τέχνης γραμματικῆς partem, in qua *de prosodia* agitur. (add. eumdem pag. 249. de illo codice.) Ad illum quoque in Dionysii, Thracis, τέχνην commentarium pertinere videtur fragmentum Porphyrii, a *Villoisonio* l. c. pag. 181. publicatum. — Περὶ προσῳδίας ad Dionys. Thra-

cem, MS. in bibl. Ioannea vrbis Hamburgensis; it. in cod. ***Westmonaster.*** bibl. Iacobaeae, secundum Bernardi catal. MSSt. Angl. et Hiberniae, tom. II. nr. 8563. pag. 246. — in cod. *Barocciano* CXVI. ibid. tom. I. pag. 13. — et in cod. L. (catal. I. pag. 5.) περὶ τῶ κνὰξ, ζβὶ, χθὸν, φλεγμῶ, δρὸψ ἑρμηνεία, quod fragmentum edidit *Rich. Bentlei.* in epist. ad Io. Millium pag. 49. — inter codd. *Vossian.* (ibid. II. 2. p. 62.) nr. MMCCXCIII. Dionysii Thracis grammat. cum scholiis Georg. Choerobosci, Diomedis, scholastici, Theodosii, *Porphyrii* et aliorum. it. in cod. quondam *Heidelbergensi*, ap. Sylburgium, LXX. — In cod. MMDXLII. bibl. *Paris.* est nr. 4. *Porphyrii* opusculum de grammatica, et nr. 5. id. de spiritibus. *Harl.*

De grammatica et regulis spirituum e MS. Colbertino [1212.] laudatur a *Congio* [?] in glossario mediae et infimae graecitatis. Memini etiam Lipsiae illa me videre MSS. apud D. Godfridum Olearium. [Pars isagoges fuisse videtur.]

2. De *scholiis* ineditis Porphyrii *ad Homerum* dixi supra lib. II. cap. 3. §. 13. [vol. I. pag. 399 sq. 401.] loca ex illis profert *Ezech. Spanhemius* [z]) desideratissimum omnibus doctis nomen, commentario eruditissimo ad Callimachum pag. 193. 233. etc. *Fabric.* — *Valckenarium* tamen edidisse carm. Homer. Hectoris interitum, s. II. libr. XXII. cum scholiis *Porphyrii* et aliorum, atque de Porphyrii scholiis vberius disseruisse, supra ad vol. I. p. 399. iam pluribus adnotaui. Idem Valck. in laudata diss. pag. 94 sqq. quaedam, a Spanhemio prolata, emendauit; insuper plura euulgauit Porphyrii scholia, quae, (vt ait pag. 139. et exemplis probat,) vel sunt ἀπορίαι καὶ λύσεις, vel ἐξηγήσεις dictionum locorumque Homeri. Forsan autem sumta erant scholia ex maiore Porphyrii in Homerum commentario, ad quem pertinere videtur fragmentum, scholiis gr. in Dionys. Thracem insertum et a Villoison. l. c. pag. 185. editum. adde paullo ante ad nr. 6. scripta. *Villoison.* in Anecd. gr. II. p. 266. not. promisit editionem Porphyrii notarum in Iliada, in bibl. Vaticana latentium et ab Holstenio memoratarum, quas acceperat a Vernazza transscriptas. Has postea suae inseruit Hom. Iliados editioni. vid. eius proleg. ad Hom. Il. pag. XLVII. *Harl.*

3. In *Platonis philosophiam libros duos* Gesnerus scripsit suo tempore exstare in Carpensi bibliotheca. *Fabric.* Hoc opusculum forsan pars fuit historiae philosophicae, infra nr. 40. memoratae. Atque *liber quartus histor. philos. de vita Platonis* citatur a Cyrillo contra Iulianum libro VIII. notante *Holsten.* de vita Porphyrii cap. VIII. Nisi error est scripturae, et pro *Platone*, legendum, *Plotinus*, exstat in bibl. *Escorial. Porph.* de *vita Platonis* et de ordine librorum eiusdem, (teste *Plüero* l. c.) et in bibl. *Augustana* Vindel. (in *Reiseri* catal. pag. 73.) *Porphyrii* oratio de vita Platonis et dispositione librorum eius: additae autem sunt Plotini Enneades sex. vide supra ad nr. 2. libror. editor. *Harl.*

4. *De Virtutibus:* et *Philosophiae prolegomena*, et alia in Organum Aristotelis, memorat *Labbeus* biblioth. nou. MSS. pag. 114. *Fabric.* Opusc. *de virtutibus* pars fuit vel commentarii in Aristotelis ethica, vel alius operis. In cod. quidem *Veneto* D. Marci CCLXIII. sunt Porphyrii sententiae, ad intelligibilia ducentes, capitibus XXXIV. quorum vicesimum

z) Obiit octogenario maior, anno 1710. mense Nouembri, Londini, vbi potentiss. regis Borussiae ad serenissimam Reginam legatum gerebat.

cesimum nonum, (vt ait editor catal. codd. gr. illius bibl. pag. 130.) tantum inscriptionem praefert: *περὶ ἀρετῶν, de virtutibus.* init. ἄλλαι ἀρεταὶ τοῦ πολιτικοῦ etc. De prolegom. philosophiae in notitia codd. me quaedam adnotare memini. — Inter codd. *Vossianos* auctore catalogi bibl. Leidensis pag. 397. nr. 47. monente opus occurrit forsan suppotititium: *Varia Chemica* sub nominibus Ostanis, Democriti, Cleopatrae, Archelai, *Porphyrii* et aliorum, cum figuris vasorum et glossario graeco vocabulorum chemicorum etc. *Harl.*

IV. *Scripta Porphyrii deperdita* aa).

1. Περὶ ἀγαλμάτων de statuis, siue imaginibus deorum, aut de cultu simulacrorum. *Eusebius* III. 7. praep. *Stobaeus* I. Eclog. Phys. cap. 25. MS. vide *Holstenium* cap. 10. de Porphyrii vita, et *Gale* supplem. ad Phornuti cap. 2. [vid. *Fabr.* supra in vol. IV. pag. 250.]

2. Περὶ ἀνόδου ψυχῆς. *De regressu animae*, libri Augustin. de C. D. X. 9. 10. 24. 26. 28. 29. 32. adde Holstenium cap. 9. *Fabric.* Verti debet *descensu.* vid. *Scheffer.* de philosophia italica cap. IX. pag. 76. 77. *Heum.*

3. Περὶ τοῦ μίαν εἶναι τὴν Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους αἵρεσιν, *de philosophiae Aristotelis et Platonis consensu libri VII.* Suid. [et Eudoc. pag. 365.] Alio spectat quod *Proclus* I. in Timaeum pag. 18. ait Porphyrium περιπατητικὰς ἀποδόσεις παρεισφέροντα λύειν τὰς Πλατωνικὰς ἀπορίας. *Fabric.* vid. supra in vol. II. pag. 145. *Harl.*

4. *Expositio libri Aristotelis de Interpretatione. Boethius* II. in Arist. de interpretat. *Fabric.* Exstat in cod. *Veneto* bibl. S. Michaelis, Isagoge in librum Perihermenias Aristotelis, teste *Mittarellio* bibl. codd. illius bibl. pag. 957. Conf. supra in notitia codd. atque in arabica philosophorum bibliotheca apud *Casir.* l. c. pag. 305. Porphyrius adnumeratur commentatoribus libri Perihermenias. adde supra, in vol. III. pag. 213. *Harl.*

5. Πρὸς Ἀριστοτέλην, περὶ τοῦ εἶναι τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν. Suid. [et Eudocia.] *Num anima entelechia sit, aduersus Aristotelem.*

6. *In Aristotelis Categorias*, ἐξήγησις τῶν κατηγοριῶν, *lib. VII. ad Gedalium.* Simplicius in Categ. testatus, Iamblichum in commentario prolixo ad easdem Categorias Porphyrii vestigiis strenue institisse. Porphyrium ἐν τοῖς πρὸς Γεδάλιον laudat *Eustath.* ad Iliad. γ. pag. 293. et Porphyrium *Boethius* in Categor. et Dexippus. [adde *Casir.* bibl. arab. hispan. I. pag. 304.]

7. Περὶ ἀρχῶν, *de Principiis* libri II. Suid. [et Eudocia.] *Proclus* I. theol. Platon. cap. 11. [?]

8. Περὶ ἀσωμάτων. *De incorporeis.* Suid. Eudoc.

Βίοι φιλοσόφων. Vide infra, φιλοσόφου ἱστορίας.

Πρὸς Γεδάλιον siue Γεδάλειον. Vide paullo ante, *in Aristotelis Categorias.*

9. Περὶ τοῦ γνῶθι σεαυτόν, *de sui ipsius cognitione* libri IV. Suid. Eudoc. et Stobaeus.

10. Γραμ-

aa) De multis copiosus est Holsten. in vita Porphyrii, quod semel monuisse sufficiat. *Harl.*

10. Γραμματικαὶ ἀπορίαι. *Dubia Grammatica.* Suid.

11. Contra *Diophanis*, rhetoris, apologiam pro Alcibiade in Sympofio Platonis. *Porphyr.* in Plotini vita cap. 15.

13. Εἰσαγωγὴ (Rhetorica in Hermogenem) fchol. Aphthonii pag. XVI. *Fabric.* adde *Valef.* de critica I. pag. 167. qui tamen dubius eft, annon quis illam Ifag. e commentar. Porphyrii in artem Minuciani defumtam et translatam effe crediderit. *Harl.*

14. Ἐπιγράμματα. Euftathius in Homer. non vno loco.

15. Περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν, *de eo, quod in noftra eft poteftate*, ad Chryfaorium. *Stobaeus* Eclog.

16. Contra fpurium librum, a Gnofticis falfo fub Zoroaftris nomine iactatum. Porphyr. vita Plotini cap. 16.

17. Περὶ θείων ὀνομάτων, *de diuinis nominibus.* Suid.

Librum *de allegoriis Graecae et Aegyptiacae Theologiae* περὶ τῆς ἀλληγορουμένης Ἑλλήνων καὶ Αἰγυπτίων Θεολογίας Porphyrium fcripfiffe *Petauius* ad Iulianum pag. 88. colligit ex Eufebii III. 10 fq. praeparationis et illum ipfum effe librum, quem fe legiffe negat *Iulianus* orat. V.

18. Εἰς τὸ Θεοφράστου περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως. *In Theophraftum de adfirmatione et negatione.* Boethius I. in Ariftot. de interpretatione.

19. Εἰς τὸ Θουκυδίδου προοίμιον, πρὸς Ἀριστείδην. *In prooemium Thucydidis*, aduerfus Ariftidem (rhetorem) libri VII. Suid. *Fabric.* In Küfteri edit. pag. 158. tom. III. et apud Eudociam duo funt opufcula et fic intercifa: Εἰς τὸ Θουκυδίδου προοίμιον· πρὸς Ἀριστείδην ζ'. *Harl.*

20. Περὶ ἰδεῶν, πρὸς Λογγῖνον. *De Ideis* aduerfus Longinum. *Porphyr.* vita Plotini, cap. 20.

21. Ὁ ἱερὸς γάμος, *facrum connubium.* Poema in Platonis natali recitatum. *Porphyrius* ipfe in Plotini vita cap. 15. Confer Holften. cap. IX.

22. Εἰς τὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ χαλδαίου φιλοσόφου ἱστορίαν. *In hiftoriam Iuliani, philofophi Chaldaei* libri IV. Suid. De hoc *Iuliano* dixi fupra lib. I. cap. 36. §. 11. *Fabric.* *Küftero* ad Suidam l. c. admodum verifimilis effe videtur emendatio et diftinctio, a *Valefio* ad Sozomen. lib. I. cap. 18. propofita: Εἰς τὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ Χαλδαίου. Φιλοσόφων ἱστορίαν, quia non videatur Suidas voluiffe operis Porphyriani de vitis philofophorum mentionem praetermittere. *Harl.*

23. Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας. *de Philofophia ex Oraculis* libri. *Eufebius* in libris praeparat. faepiffime et V. 10. vbi vocatur ἡ τῶν λογίων συναγωγή· Male apud *Firmicum* de errore profan. relig. cap. 14. legitur εὐλογιῶν, vti apud *Auguftin.* XIX. 23. de ciu. dei Θεολογιῶν φιλοσοφίας. Vide Holftenium cap. 9. de vita Porphyrii, et Ionfium de fcript. hift. phil. III. cap. XV. 5. pag. 84 fq. edit. Dorn. horumque obferuatis adde, quod apud *Philopo-*

Philoponum quoque IV. 20. de creatione [*] similiter male scribitur περὶ ἐκλογῶν. Πορφύριος ὁ περὶ πᾶσαν ἀγυρτίαν ἐσπεδακὼς ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῆ περὶ ἐκ λογίων φιλοσοφίας συντάγματος etc. Laudat et hos Porphyrii libros plus simplici vice Theodoretus therapeut. [adde supra in vol. I. pag. 309 sq.] Quare non adsentior elegantissimo *Fontenello* [bb]), qui hoc opus Porphyrio suppositum esse suspicatur in historia oraculorum. At nec erudito adsentior auctori [cc]), qui aduersus Fontenellum de oraculis gallice scripsit (Argentorat. 1707. 8) et hos Porphyrii libros pag. 37. putat innui ab Eunapio, cuius verba longe aliter intelligenda esse ostendi in notis ad Eunapium: [quae vero notae adhuc latent in scriniis.]

24. Πρὸς Μαρκέλλαν γυναῖκα. *Liber ad Marcellam coniugem.* Eunapius in Porphyrii vita. De hac Marcella *Cyrillus* VI. contra Iulian. pag. 209. Πορφύριος δὲ τὴν Μαρκέλλαν ὑπεράγασθαι μὲν τῆς φιλοσοφίας φησὶν, εἰσοικίσασθαι δὲ ἀσμένως, καὶ συμβιωτεύειν ἑλέσθαι γαμικῶς.

25. Εἰς τὴν Μινεκιανῆ τέχνην. *In Minutiani artem rhetoricam.* Suid. Eudoc.

26. Ὁ πρὸς Νημέρτιον λόγος. *Liber ad Nemertium. Cyrill.* III. contra Iulian. p. 79. 85. 95. V. pag. 166. e quo Holstenius cap. 9. collegit, egisse de Dei prouidentia.

27. Ὅτι ἔξω τῆ νῆ ὑφέστηκε τὸ νόημα, *quod ea, quae intelliguntur, extra intellectum consistant*, ad illud Zoroastreum: ἔφρα μάθῃς τὸ νοητὸν, ἐπεὶ νόυ ἔξω ὑπάρχει. [Pars forsan fuit operis de intellectu et intelligibili. vid. ad nr. 15. fin. de editis opusc. Porphyr.] Hoc scriptum, ab Amelio oppugnatum, Porphyrius, apologia aduersus Amelium composita defendit, quam cum iterato scripto Amelius confutasset, Porphyrius argumentis eius motus dedit manus et palinodiam scripsit, vt ipse testatur in Plotini vita, cap. 18. Contra Porphyrium deinde de ideis scripsit *Longinus.* id. cap. 20.

28. Περὶ τῆς Ὁμήρε φιλοσοφίας. *De Homeri philosophia.* Suid. Eudocia.

29. Περὶ τῆς ἐξ Ὁμήρε ὠφελείας τῶν βασιλέων, *de vtilitate, quam reges ex Homero capere possunt, libri X.* Suid. Eudocia.

30. Περὶ παραλελειμμένων τῷ ποιητῇ ὀνομάτων. *De vocabulis ab Homero omissis.* Schol. Homeri ad Iliad. pag. 250 et 314. [Tria haec opusc. partes fuisse videntur commentariorum in Homerum.]

31. Παραδόξε ἱστορίας libri tres, de differentia phoeniciae et graecae philosophiae, quos inter Porphyrii scripta refert *Vossius* II. 16. hist. gr. pag. 244. Philonis Byblii sunt, non Porphyrii, vt patebit inspicienti *Eusebium* lib. I. cap. 9. praeparat. pag. 2. Idem dicendum est de reliquis duobus, quae apud Vossium sequuntur, [*] libro περὶ Ἰεδαίων et ἐθνικῶν ὑπομνήμασι. Vide *Eusebium* lib. II. cap. 10. pag. 40 et 41.

32. περὶ

bb) Et *Lardnero* in Large Collection of ancient Iewish and heathen testim. (vid. ephem. litt. Götting. a. 1766. pag. 702.) cui adstipulatur *God. Less.* in Beweis der christl. Religion pag. 339. *Wernsdorf.* not. msta. *Harl.*

cc) Est is Franciscus Baldus, collegii S. I. Argentorati professor.

32. Περὶ τῶν κατὰ Πίνδαρον τῦ Νείλυ πηγῶν. *De fontibus Nili* (ad Pindari Isthm. VI. Epod. I. vs. 33.) Suid. Eudocia.

33. Multos *Plotini* libros interpretatum esse Porphyrium, testatur Eunapius in huius vita, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν βιβλίων ἑρμηνεύσας αὐτῦ φαίνεται. Confer infra περὶ ὕλης, et Porphyrium ipsum vita Plotini cap. vlt. *Fabric.* In vita Plotini promisit, se Plotini editionem curaturum, interpunctiones additurum, et, si quid erratum fuerit in dictione, esse emendaturum. vid. *Villoison.* anecd. gr. II. pag. 139. not. et pag. 146. not. *Harl.*

34. Εἰς τὸν Σοφιστὴν τῦ Πλάτωνος. *Commentarii in librum Platonis, qui Sophistes inscribitur.* Boeth. praefat. libri de diuisione.

35. Περὶ συλλογισμῶν κατηγορικῶν, *de categoricis syllogismis liber.* Boeth. I. in Aristot. de interpretatione, et dialogo I. in Porphyrii isagogen, a Victorino translatam. [nisi idem fuerit cum opusc. nr. 4. conf. ad nr. 10. editorum notata.]

36. Συμμίκτων ζητημάτων, *Miscellanearum quaestionum* libri VII. Suid. Eudoc. Laudat et Porphyrii σύμμικτα *Proclus* II. in primum Euclidis pag. 16. et σύμμικτα προβλήματα ad lib. IV. politic. Platonis pag. 415.

37. Τὰ εἰς τὸν Τίμαιον ὑπομνήματα. *Commentarii in Timaeum Platonis.* Macrobius II. 3. in somnium Scip. Proclus in Timaeum passim. *Iohannes, grammaticus,* contra Proclum de mundi aeternitate VI. 10 et 15.

38. Περὶ Ὕλης, *de materia prima* libri VI. Suid. Eudocia. *Aeneas Gazaeus* in Theophrasto pag. 56. edit. Barthii, vbi ait, eum in illo opere Plotini διανοῖξαι βιβλίον, librum intellige Plotini περὶ ὕλης. Ennead. 2. lib. IV.

39. Φιλολόγυ ἱστορίας, *philologicae historiae libri V.* Suid. Eudocia et *Eusebius* X. 3. praeparat. qui locum longiorem de furtis siue plagiis scriptorum profert ex libro I. Porphyrii φιλολογίας ἀκροάσεως. adde *Ionsium* p. 287. *Io. Wower.* de polymathia cap. XV.

40. Φιλοσόφυ ἱστορίας, *historiae philosophicae libri IV.* quibus philosophorum dogmata et vitas est persequutus vsque ad Platonem. Vide *Holstenium* de scriptis Porphyrii cap. 8. *Vossium* II. 16. de hist. gr. pag. 243 sq. et *Ionsium* III. 1. cap. 2. et *Ionsium* diss. de histor. peripatet. pag. 397 sqq. qui perperam adfirmat, hoc opus diuisum fuisse in libros quinque. Fragmentum ex hoc opere videtur, quae exstat, vita Pythagorae, de qua dictum est ante inter edita Porphyrii scripta: [et ad illos pertinuerunt libr. de Platone. vid. ad nr. 3. ineditorum. *Harl.*]

41. Κατὰ χριστιανῶν, *Aduersus Christianos libri XV.* quos in Sicilia [dd]) a Porphyrio [?] compositos testatur Eusebius hist. eccl. lib. VI. cap. 19. et Hieron. [In hoc opere fortasse etiam de libris Zoroastris egit Porphyrius, quem vide in vita Plotini cap. 16. *Heum.*]

De

dd) Hinc Porphyrius quibusdam veteribus dicitur Siculus, vt S. Augustino de consensu Euangelistarum lib. I. cap. 15. In Siciliam profectus est anno aetatis 35. Christi 268. Vide vitam Plotini capp. 5. 6 et 11. *Holstenium* cap. 2. Ex Sicilia videtur in Africam traiecisse, nam Carthagine versatum se innuit lib. III. de abstinentia ab animatis pag. 251. Fallitur autem haud dubie *Octauius Caietanus*

De hoc opere vide *Socratem* III. 23. hist. *Holstenium* in vita cap. 3. et 10. *Tillemontii* hist. imperatorum tom. IV. pag. 118. et *Ioh. Andreae Losi* epistolas ad Reinesium pag. 66 sq. [*Dominic. Mellin.* in veteres christiani nominis obtrectatores libri IV. Florent. 1577. fol. *Fabric.* de scriptor. de veritate religionis christianae cap. 3. pag. 163. *Heum.* Qui ecclesiae patres fragmenta attulerint laudat Schroeckh. Hist. Eccl. tom. IV. pag. 345 sq.] In pseudo-Dextri Chronicis ad a. Chr. 310. legas, triginta circiter scriptores catholicos et in his nonnullos Hispanos aduersus Porphyrii blasphemias scripsisse. Equidem *Apollinaris*, Laodicenus, triginta libris Porphyrium confutauerat, quem memorat etiam *Vincentius Lirinensis*, et Eusebio ac Methodio ἐπὶ πολὺ κρατεῖν siue multum praeferendum duxit *Philostorgius* VIII. 14. *Eusebius* libris quinque et viginti teste Hieronymo epist. ad Magnum, oratorem. Vide *Socratem* III. 23. pag. 200. *Methodius* in opere aduersus Porphyrium, quod, Hieronymo teste, processit ad decem millia vsque versuum, et cuius pauca quaedam fragmenta collegit Combefisius. Confer *Iac. Gothofredi* notas pag. 347 sq. ad *Philostorgium*, qui et ipse se aduersus Porphyrium scripsisse testatur X. 10. Ceterum *Nicephorus* X. 36. vbi ait, Origenem aduersus Marcellum et Porphyrium scripsisse, pro Origene Eusebium nominare debuit, cuius aduersus Marcellum Ancyranum libri etiamnum exstant. In Conringianis, Helmstadii a 1708. 12. editis, pag. 71 legas, Saluium multum laborasse, vt hos Porphyrii libros sibi compararet, quos ex If. Vossio intellexerat clanculum adseruari hodieque Florentiae in bibliotheca magni ducis. Sed non potuit sibi persuadere Conringius, adhuc superesse opus, quod iampridem vndique conquisitum et auctoritate publica combustum constet ex edicto Constantini et Theodosii, impp. Philosophus porro, quem Lactantius V. 2. tres libros in Bithynia aduersus Christianos scripsisse adfirmat, alius a Porphyrio est, vt notauit *Tillemontius* tom. IV. hist. imperat. pag. 531. [et supra §. 1. etc. *Bayle* Dict. critiq. voc. *Hierocles* not. C.]

24. Περὶ ψυχῆς, *de anima, aduersus Boethum* ee) *libri V. Eusebius* praeparat. [P] XIV. 10. pag. 812 sq 818. *Theodoritus* Therapeut. I. pag. 11. Suid. in Πορφύρ. Respicit et *Nemesius* de anima. *Fabric.* In cod. *Medic.* Florent. XXXII. plut. 10. separatim est Porphyrii textus, particula forsan operis de anima,) quod anima non sit actus corporis; sed quod immortalis, apud *Euseb.* de praep. euang. cap. 28. pag. 554. edit. Colon. teste *Bandin.* catal. codd. gr. tom. I. pag. 496. *Harl.*

43. Περὶ τῶν ψυχῆς δυνάμεων, *de facultatibus animae.* Stobaeus Eclog.

Vide et supra περὶ ἀνόδου ψυχῆς, et πρὸς Ἀριστοτέλην περὶ τοῦ μὴ εἶναι τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν.

Caietanus S. I. qui in Isagoge postuma ad historiam sacram Siculam (edita Panormi 1707. 4.) cap. 34. pag. 238 sq. Porphyrium Siculum a Tyrio distinguit. *Fabric.* Caietani tamen sententiam acriter defendit et de duobus Porphyriis copiose disserit *Mongitor.* in biblioth. Sicula, tom. II. pag. 191 sq. *Harl.*

ee) Holstenius eumque sequutus *Tillemontius* tom. IV. hist. imperator. pag. 116. intelligunt Boethum Sidonium, peripateticum, Augusti temporibus clarum, *Ionsius* III. 15, 5. Boethum Platonicum, Porphyrii aetati propiorem, quod mihi magis placet. Laudatur is Boethus vna cum Plotino, Harpocratione, Amelio et Porphyrio apud *Aeneam Gazaeum* pag. 16. Theophrasti. *Fabric.* Ab *Eudocia* pag. 364 citatur περὶ ψυχῆς πρὸς Βόηθον ε', vti apud Suidam exstat. *Harl.*

V. *Index scriptorum, in vniuersis Porphyrii scriptis citatorum.*

De abstin. de abstinentia ab animal. paginas citaui edit. Lugdunensis.

In Categor. edit. latinam Feliciani Venet. 1546. fol.

Plotin. vitam Plotini, in sectiones distributam, qualis a me exhibetur.

De X. praedicamentis, latine a Gogauino Venet. 1563. 4.

Quaest. Homer. citantur numeri quaestionum Homericarum.

Ptolem. Commentarium in Ptolemaei musica, edit. Oxon. 1699. fol.

De Antro. de antro Nympharum, edit. graecae Argent. 1539. 8.

Pythag. vitam Pythagorae ed. Rom. 1630. 8. *Sententiarum* numeros, et in Fragm. *de styge* paginas edit. Cantabrig. etc.

Adelphius, Christianus. *Plotin.* cap. 16.

Adrastus, peripateticus, ἐν τοῖς εἰς τὸν Τίμαιον. *Ptolem.* pag. 270. eius scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.

Aegyptii. *de antro* pag. 62. 70. *de abstin.* lib. I. pag. 41. lib. II. pag. 138. (πάντων λογιώτατοι. 168.) 236. lib. III. pag. 284. Eorum prophetae et sacerdotes, Ἱεροστολισταὶ, Ἱερογραμματεῖς, ὡρολόγοι, παστοφόροι, νεωκόροι etc. lib. IV. p. 371. ὑμνῳδὸς p. 374. Ab Aegyptio ff) edoctum se profitetur. *de abstin.* lib. II. pag. 212.

Aegyptiorum μοσχοσφραγιστικὰ βιβλία. lib. IV. pag. 366. Confer quae de his dixi lib. I. cap. 11. §. 5.

Aelianus, platonicus. *Ptolem.* pag. 266. ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν εἰς τὸν Τίμαιον ἐξηγητικῶν. *id.* pag. 216. 218. 270. [P]

Aeschinis dictum, eamdem officinam a fabro aerario aerariam, a fullone fulloniam dici. *de X. praedicament.* pag. 164.

Aeschyli fratrum paean in Apollinem. *de abstin.* lib. II. pag. 152.

Aeschylus. *de abstin.* lib. III. pag. 292.

Agenoria secta musicorum ante Aristoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Agonia secta musicorum post Aristoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Ἀλκμανικὸν σχῆμα. *quaest. Homer.* 7.

Alexandri, peripatetici, scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.

Alexandri, Libyci, συγγράμματα. *Plotin.* cap. 16.

Alexander, ὁ Κοτυαεύς. *quaest. Homer.* 7. 8 et 25. reprehensus de Herodotei loci castigatione a Philemone. *quaest. Homer.* 8.

Allogenis apocalypses. *Plotin.* cap. 16.

Amelius, Tuscus, Plotini discipulus, cuius scripta habuit ex autographo eius descripta. *Plotin.* cap. 20. Mentio et cap. 1. 2. 3. 7. 10. 19. Longini amicus et Porphyrii. Eius scripta cap. 2. 3. 17. 18. libri quadraginta contra librum Zostriani. cap. 16. Vide et infra in Longino, Numenio et Porphyrio. Gentilianus cognomine. cap. 7. 20. Amerius dici maluit. id. Romae vixit cap. 20.

Amphiclea,

ff) Forte hic Aegyptius sacerdos, de quo et in vita Plotini cap. 10. fuerit Anebo ille, vt fas est suspicari, ad quem epistola Porphyrii, de qua inter scripta eius edita dixi nr. 4.

Amphiclea, Ariftonis filia, Iamblichi filii vxor, difcipula Plotini. *Plotin.* cap. 9.

Ammonius, Alexandrinus, Plotini praeceptor. *Plotin.* cap. 3. et Theodofii. cap. 7. Platonicus. cap. 20. vbi Longinus teftatur, fe cum illo et Origene plurimum temporis verfatum effe.

Ammonius, peripateticus, φιλολογώτατος nihil fcripfit praeter ποιήματα et λόγυς ἐπιδεικτικὺς. *Plotin.* cap. 20.

Anatolio infcribit Porphyrius quaeftionum Homericarum librum.

Annius, ftoicus. *Plotin.* cap. 20.

Antimachi opera emendauit Zoticus, Plotini difcipulus. *Plotin.* cap. 7.

Antipater. *de abftin.* lib. III. pag. 315.

Antiphanes (comicus) ἐν μύςιδι. *de abftin.* lib. II. pag. 151.

Antiphon ἐν τῷ περὶ βίυ τῶν ἐπ' ἀρετῇ πρωτευσάντων. *Pythag.* p. 5. *et apud Cyrillum X. contra Iulian.* pag. 340.

Antonius, Rhodius, Plotini difcipulus. *Plotin.* cap. 4.

Apio. *quaeft. Homer.* 16.

Apis primus leges tuliffe dicitur Graecis. *de abftin.* lib. III. pag. 283. [?]

Apollodorus. *de abftin.* lib. II. pag. 224.

Apollonius ἐν τοῖς περὶ Πυθαγόρυ. *Pythag.* pag. 2.

Ἀπολλώνιος ὁ διδάσκαλος ἡμῶν. *quaeft. Homer.* 25.

Apollonius Molonis. *quaeft. Homer.* 4.

Apollonius, Tyanenfis. *Pythag.* pag. 18. *de abftin.* lib. III. p. 246. γράφων τοῖς Βραχμᾶσιν. *de ftyge* pag. 285.

Aquilinus, Chriftianus. *Plotin.* cap. 16.

Οἱ ἀρχαῖοι (Pythagorici). *Sentent.* 18. 40.

Archeftratia muficorum fecta poft Ariftoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Archilochus. *quaeft. Homer.* XI.

Archippus Πλύτῳ. *quaeft. Homer.* I.

Archytas, Tarentinus. *Ptolem.* pag. 210. 267. 269. 277. 280. pythagoricus, pag. 313. cuius fcripta maxime γνήσια in exponendis Pythagoricorum fcitis. pag. 263. ἐν τῷ περὶ μαθηματικῆς. ibid. περὶ μυσικῆς. pag. 267.

Ariftarchus, grammaticus. *in Categor.* pag. 5. b. 6. b. 24. b. *quaeft. Homer.* 2?.

Οἱ Ἀριςάρχειοι. *quaeft. Homer.* 8.

ὁ βέλτιςος Ἀριςοφάνης (grammaticus). *quaeft. Homer.* 8.

Arifto. *Plotin.* cap. 9. Iamblichi focer. id.

Ariftoteles. *Ptolem.* pag 220. 221. 222. 223. 227. *quaeft. Homer.* 25.

σύγγραμμα περὶ ἀκυσῶν. *Ptolem.* pag. 231. totum fere infertum pag. 246—254.

περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. *Ptolem.* pag. 329.

περὶ ζώων φύσεως. *quaeft. Homer.* 8. ad idem opus refpicit *de abftin.* lib. III. pag. 257. 259. 265. 270. 276. Ariftotelem laudans et pag. 283. οἱ κατὰ μέρος περὶ τῶν ζώων συγγράψαντες.

Metaphyfica. *in Categor.* pag. 23. 25.

περὶ συμβόλων τῦ Πυθαγόρυ. *Pythag.* pag. 27.

Ex Aristotelis physicis plures sententias petiit Plotinus. *Plotin.* cap. 14.
β'. περὶ ψυχῆς. *Ptolem.* pag. 228.
Aristoxenus, musicus. *in Categor.* pag. 24. b. De differentia sectae musicorum Aristoxeniae a Pythagorica scripsit Didymus. *Ptolem.* pag. 209.
α. τῶν ἁρμονικῶν στοιχείων. *Ptolem.* pag. 297.
δ'. περὶ μελοποιΐας. *Ptolem.* pag. 298.
ἐν τῷ περὶ τȣ̃ Πυθαγόρȣ βίȣ. *Pythag.* pag. 41. respicit et pag. 6. 14. 42.
Artemidorus, Ephesius. *de antro* pag. 58. [P]
Asclepiades, Cyprius. *de abstin.* lib. IV. pag. 395. ἐν τῷ περὶ Κύπρȣ καὶ Φοινίκης pag. 396.
Aspasii, peripatetici, scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.
Athenaeus, stoicus, Atheniis. *Plotin.* cap. 20.
Athenodorus. in *Categor.* pag. 2. stoicus, libros aduersus Aristotelis praedicamenta scripsit, pag. 10. Vide et infra Cornutus.
Τὸν Ἀτλαντικὸν (λόγον apud Platon.) εἰς ποίησιν μετέβαλε πάνυ ποιητικῶς Zoticus, Plotini discipulus. *Plotin.* cap. 7.
Atticus. *in Categor.* pag. 4. platonicus, cuius scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.

Bardesanes ὁ ἐκ Μεσοποταμίας. *de styge* pag. 282. Antonino imperante scripsit de lacu probationis apud Brachmanes. id. seq. Babylonius, ἐπὶ τῶν πατέρων ἡμῶν γεγονὼς καὶ ἐντυχὼν τοῖς περὶ Δαμάδαμιν (al. Δάνδαμιν) πεπεμμένοις Ἰνδοῖς Πρὸς τὸν Καίσαρα. *de abstin.* lib. IV. pag. 405.
Boethus in Categorias Aristotelis. *in Categor.* pag. 2.

Caius (Γάϊος), platonicus, cuius scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.
Callimachus, ἀκριβέστατος καὶ πολυμαθέστατος. *quaest. Homer.* 4.
Canonici musici. *Ptolem.* pag. 267.
Carneades. *de abstin.* lib. III. pag. 296.
Carterius, pictor. *Plotin.* cap. 1.
Firmo Castricio Porphyrius inscripsit libros quatuor περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων.
Castricii mentio *Plotin.* cap. 2. vbi male editum in Basil. Καπρικίȣ, et cap. 7. vbi laudatur, Plotini et Amelii discipulus.
Chaeremon, stoicis ἀφηγούμενος ὃς καὶ φιλοσόφȣς ὑποληφθῆναι φησὶ παρ' Αἰγυπτίοις. *de abstin.* lib. IV. pag. 360. ἀνὴρ φιλαλήθης καὶ ἀκριβὴς ἔν τε τοῖς στωικοῖς πραγματικώτατα φιλοσοφήσας, pag. 371.
Chione, Plotini contubernalis. *Plotin.* cap. 11.
Chrysaorio, discipulo suo. Porphyrius inscripsit isagogen de quinque praedicabilibus, et librum deperditum περὶ τȣ̃ ἐφ' ἡμῖν.
Chrysippus. *de abstin.* lib. III. pag. 295.
Claudii, Neapolitani, liber πρὸς τȣ̀ς ἀπεχομένȣς τῶν σαρκῶν. *de abstin.* lib. I. p. 7. (29.) 49.
Cleanthes ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν μυθικῶν. *Pythag.* pag. 1.
(Cleomenis regis dictum. *de abstin.* lib. III. pag. 305.)
Cornutus. *in Categor.* pag. 2. in rhetoricis suis artibus, et in iis, quae ad Athenodorum scribit. pag. 10. [P]

Craterus,

Craterus, medicus. *de abſtin.* pag. 36.

Cratinus. *quaeſt. Homer.* 8.

Cretenſes ſacrae columnae αἱ ἐν κύρβεσιν ϛῆλαι αἱ τῶν Κρήτηθεν εἰσὶ Κορυβαντικῶν ἱερῶν οἷον ἀντίγραφα. *de abſtin.* lib. II. pag. 157.

Critias. *de abſtin.* lib. IV. pag. 352.

Cronius. *de antro* pag. 57. Numenii ἑταῖρος. *ibid.* pag. 67. platonicus. Eius ſcripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.

Cynici. *de abſtin.* pag. 84.

Damonia ſecta muſicorum ante Ariſtoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Darii, Hyſtaſpis F. monumentum, quo ſe Magorum diſcipulum eſt profeſſus. *de abſtin.* lib. IV. pag. 399.

Demetrius. *Ptolem.* pag. 269. mathematicus. pag. 267. ἐν τῷ περὶ λόγυ συναφῆς contra Diodorum. pag. 267.

Democrates. *de abſtin.* lib. IV. pag. 430.

Democritus. *de abſtin.* lib. III. pag. 259.

Democritus, Platonicus. *Plotin.* cap. 20.

Demoſtrati συγγράμματα. *Plotin.* cap. 16.

Dicaearchus. *Pythag.* p. 11. accuratioribus accenſetur pag. 38. peripateticus τῶν συντόμως τε ὁμῦ καὶ ἀκριβῶς τὰ Ἑλληνικὰ συναγαγόντων. ὃς τὸν ἀρχαῖον βίον τῆς Ἑλλάδος ἀφηγέμενος. *de abſtin.* lib. IV. pag. 343. 344. 347.

Didymus. *Ptolem.* pag. 280. muſicus. Eius σύγγραμμα περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριςοξενέων καὶ Πυθαγορείων. 189. 209. 210.

Diodorus. Vide ſupra in Cornutus.

Diogenes. *Pythag.* pag. 21. ἐν τοῖς ὑπὲρ Θύλην ἀπίςοις. pag. 6.

Diogenes (Cynicus). *de abſtin.* lib. I. pag. 94.

Dionyſiphanes. *Pythag.* pag. 9.

Dionyſius. *Ptolem.* pag. 269. 277. muſicus, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοιοτήτων. pag. 219. Halicarnaſſenſis. pag. 267.

Diophanis, rhetoris, apologia pro Alcibiade in Sympoſio Platonis debacchante. *Plotin.* cap. 15.

Draconis Lex, *de abſtin.* lib. IV. pag. 433.

Duris, Samius, ἐν δευτέρᾳ τῶν ὥρων (ita et ſchol. Euripid. ad Hecub. vſ. 934. ſed Voſſius de hiſt. graecis pag. 97. malit ὅρων (*de finibus Samiorum*). *Pythag.* pag. 3.

(Eleuſinia ſacra. *de abſtin.* lib. IV. pag. 402. ὅςις δὲ φασμάτων φύσιν ἱςόρησεν, i. e. qui ſpectacula in illis Myſteriis vidit. id. [?]

Empedocles. *de abſtin.* lib. I. pag. 3. 7. 8. lib. III. pag. 259. verſiculi ſex de Pythagora. *Pythag.* pag. 20. alii eius verſiculi. *de abſtin.* lib. II. pag. 157. 158. 172. (Euſeb. IV. 14. praeparat.) 181.

Empedoclis quoque verba ſunt. *ſentent.* 41. φυγὰς Θεόθεν καὶ ἀλήτης.

Epicharmi dictum νῦς ὁρᾷ, νῦς ἀκύει. *de abſtin.* lib. III. pag. 105.

Epicurus. *de abſtin.* lib. I. pag. 107.

Epicurei.

Epicurei. *Ptolem.* pag. 216. *de abstin.* lib. I. pag. 7. 12. 28. 96.

Epidaurii templi inscriptio ἁγνὸν χρὴ ναοῖσι θυώδεος ἐντὸς ἰόντα ἔμμεναι. *de abstin.* lib. II. pag. 155.

Epigonia secta musicorum ante Aristoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Eratosthenes. *Ptolem.* pag. 267.

Eubulus. *de antro* pag. 59. Athenis, Platonicus διάδοχος cap. 15. eius συγγράμματα ὑπὲρ τινων Πλατωνικῶν ζητημάτων. *Plotin.* cap. 15. Expositio in Philebum et Gorgiam, et de his quae Aristoteles Platonis reip. opponit. cap. 20. Vide et infra *Symbulus.*

Euclidis στοιχειωτοῦ ἡ τοῦ κανόνος κατατομή. *Ptolem.* pag. 267. 269. 272.

Euclides, Platonicus. *Plotin.* cap. 20.

Eudemus, ἐν τῷ πρώτῳ τῆς ἀριθμητικῆς ἱστορίας. *Ptolem.* pag. 288.

Eudoxio inscribit Porphyrius suos in Ptolemaei musica commentarios.

Eudoxus ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῆς γῆς περιόδῳ. *Pythag.* pag. 5.

Euelpis Carystius. *de abstin.* lib. II. pag. 224. (Euseb. IV. 16. praeparat.)

Euphantus ex Aegyptio idiomate in graecum interpretatus orationem ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ. *de abstin.* lib. IV. pag. 379.

Euripidis versus: πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος. *de quinque voc.* alii, de animantium cognatione cum hominibus. *de abstin.* lib. III. pag. 324. de Iouis prophetis in Creta lib. IV. pag. 416 sq.

Eustochius. *Plotin.* cap. 2. Alexandrinus, medicus. cap. 7.

Firmicus Castricius. supra in Castritius.

Ad Gedalium Porphyrius scripserat libros VII. exegeseos τῶν κατηγοριῶν qui interciderunt.

Gentilianus, vide supra in Amelio.

Gemina, mater et filia, Plotini discipulae. *Plotin.* cap. 7.

Hebraei. *de abstin.* lib. II. pag. 236.

Heliodorus, Alexandrinus, peripateticus. *Plotin.* cap. 20.

Heraclides εἰσαγωγὴ Μουσική. *Ptolem.* pag. 213.

Heraclides, Ponticus. *de abstin.* lib. I. pag. (8.) 49.

Heraclitus. *de antro* pag. 62. 63. [?]

Heratoclea secta musicorum ante Aristoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Herennius, Plotini condiscipulus, Ammonii dogmata prodit. *Plotin.* cap. 3.

Hermachus, epicureus. *de abstin.* lib. I. pag. (12.) 49.

Herminus. *in Categor.* pag. 2. 16. stoicus. *Plotin.* cap. 20.

Hermippus ἐν δευτέρῳ περὶ τῶν νομοθετῶν. *de abstin.* lib. IV. pag. 431.

Hermippea secta musicorum post Aristoxenum. *Ptolem.* pag. 189.

Herodotus. *quaest. Homer.* 8. Αἰγυπτιακὴ βίβλος liber secundus. ibid. vbi de Alexandro, Cotyaensi, et Philemone, super scriptione loci Herodotei disceptantibus.

Hesiodus. *Pythag.* pag. 21. *de antro* pag. 71. *de abstin.* lib. I. pag. 10. lib. II. pag. 153. lib. III. pag. 338. (ex 1. Ἔργ. vs. 118 sq.) lib. IV. pag. 421.

Hippobotus. *Pythag.* pag. 42.

Hippocra-

Hippocrates, medicus. *in Categor.* pag. 24. b.
Homerus. *de abstin.* lib. II, pag. 231. (ex Iliad. α΄. 315.) lib. III. pag. 297. lib. IV. p. 342. 425. *Pythag.* pag. 17. *in Categor.* pag. 4. b. *quaest. Homer.* et *de antro.*
Ἐν ταῖς παραποταμίαις. *quaest. Homer.* 8.
Hymnus in Apollinem. *de antro* pag. 60.
Hyperides ἐν τῷ κατὰ Δημάδυ. *quaest. Homer.* 1.

Iamblichi, filii, vxor, Amphiclea, Aristonis filia. *Plotin.* cap. 9.
Indorum gymnosophistae. *de abstin.* lib. IV. pag. 404. Brachmanes et Samanaei. ibid. seq.
Iosephus ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἰυδαϊκῆς ἱστορίας ἣν δι᾽ ἑπτὰ βιβλίων συνεπλήρωσε. *de abstin.* lib. IV. pag. 381. Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς ἀρχαιολογίας ἣν διὰ εἴκοσι βιβλίων ἐπραγματεύσατο. pag. 382. καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ πρὸς τὺς Ἕλληνας, εἰσὶ δὲ δύο τὰ βιβλία. ibid.
Ister (Ἴστρος) ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Κρητικῶν. *de abstin.* lib. II. pag. 225. (Euseb. IV. 16. praeparat.)
Iudaei. *de abstin.* lib. II. pag. 167. lib. IV. pag. 380 sq. τριτταὶ ἰδέαι φιλοσοφιῶν apud Iudaeos. pag. 381. de Essaeis illorum pag. 382 — 393. quem locum respicit Cyrillus Porphyrium laudans V. contra Iulian. pag. 180. Sacri Iudaeorum libri et prophetarum apophthegmata pag. 393.

Latini τῇ σφῶν διαλέκτῳ. *de abstin.* lib. IV. pag. 401.
Longinus φιλαρχαῖος. *Plotin.* cap. 14. κριτικώτατος, ἐλλογιμώτατος, ἐλεγκτικώτατος. cap. 20. φιλόλογος non φιλόσοφος Plotini iudicio. ibid. [P] Eius liber περὶ ἀρχῶν apud Plotinum lectus. ibid. librum περὶ ὁρμῆς Cleodamo et Porphyrio dicauit. cap. 17. Epistola ad Porphyrium, qua ex Sicilia ad se venire in Phoeniciam et Plotini scripta emendata ad se adferre rogat cap. 19. libri superstite adhuc Plotino scripti πρὸς Πλωτῖνον καὶ Γεντιλιανὸν Ἀμέλιον περὶ τέλυς prooemium. cap. 20.
Lycurgus, Lacedaemonius. *de abstin.* pag. 348. 353.
Lycus ἐν τετάρτῃ τῶν ἱστοριῶν. *Pythag.* pag. 4.
Λυδῶ συγγράμματα. *Plotin.* cap. 16.
Lysimachus, Amelii praeceptor. *Plotin.* cap. 3. stoicus cap. 20.

Ad Maccabaeorum historiam respicere videtur, *de abstin.* lib. I. pag. 5 sq. lib. II. p. 236 sq. lib. III. pag. 391.
Magi Persarum. *de abstin.* lib. IV. pag. 398. Darius Hystaspis Magorum discipulus. pag. 399.
Manethos, Μανεθὼς ἐν τῷ περὶ ἀρχαϊσμῦ καὶ εὐσεβείας. *de abstin.* lib. II. pag. 22. (Euseb. IV. 16. praeparat.)
Marcellus, Orontius, senator, Plotini discipulus. *Plotin.* cap. 7. Huic Longinus librum περὶ τέλυς inscripsit. cap. 20.
Maximum Μεγάλον vocauit Numenius. *Plotin.* cap. 17.
Μήδιος, stoicus. *Plotin.* cap. 20.
Melampus. *de abstin.* lib. III. pag 246.
Menander, comicus, ἐν δυσκόλῳ. *de abstin.* lib. II. pag. 151. eius versus de Syrorum intemperantia, lib. IV. pag. 398.

Mesi Apocalypses. *Plotin.* cap. 16.
(Mithrae Mysteria. *de abstin.* lib. IV. pag. 399. infra in Symbulus, et Pallas.)
Moderatus, Gaditanus, Μοδέρατος ὁ ἐκ Γαδείρων πάνυ συνετῶς ἐν ἕνδεκα βιβλίοις συναγαγὼν τὸ ἀρέσκον τοῖς ἀνδράσι (τοῖς Πυθαγορείοις). *Pythag.* pag. 32.
Moses. *de antro* pag. 62.
Musonius, stoicus, Athenis. *Plotin.* cap. 20.

Neanthes. *Pythag.* pag. 4. 38. Cyzicenus. *de abstin.* lib. IV. pag. 395.
Nicander. *quaest. Homer.* 8.
Nicomachus. *Pythag.* pag. 13. 41.
Nicothei Apocalypses. *Plotin.* cap. 16. [P]
Numenius. *de antro* pag. 62. 67. 73. scripta eius apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14. Apameensis. *id.* cap. 17. dogmata eius scripsit et collegit Amelius. *id.* cap. 3. Tryphon Plotinum plagii, in Numenii scripta commissi, arguit, itaque Amelius scripsit ad Porphyrium περὶ τῆς κατὰ τὰ δόγματα Πλωτίνυ πρὸς τὸν Νυμήνιον διαφορᾶς. *id.* cap. 17.

Olympius, Alexandrinus, Ammonii discipulus, aemulus Plotini. *Plotin.* cap. 10.
Oraculum. *de abstin.* lib. II. pag. 230 sq. Clymeni redditum. *id.* pag. 135. aliud Hermioni pag. 145. Magnesio cuidam pag. 147 sq. de Docimi libris. pag. 150. aliud de Diomo. pag. 175.
Origenes, Plotini condiscipulus. *Plotin.* cap. 3. 14. 20. eius liber περὶ δαιμόνων. *id.* cap. 3 et 14. ad Gallienum imp. ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεύς. *id.* cap. 3.
Marcellus, Orontius. Vide supra Marcellus.
Orpheus. *de antro* pag. 64. 65.

Οἱ παλαιοὶ ἐν τοῖς περὶ ζώων φρονήσεως. *de abstin.* lib. III. pag. 270.
Pallas, ὁ ἄριστα τὰ περὶ τῶν τῦ Μίθρα συναγαγὼν Μυστηρίων ἐφ' Ἀδριανῦ τῦ αὐτοκράτορος. *de abstin.* lib. II. pag. 225. (*Euseb.* IV. 16. praeparat.) lib. IV. pag. 400.
Panaetius. *Ptolem.* pag. 269. iunior ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ Γεωμετρίαν καὶ Μυσικὴν λόγων καὶ διαστημάτων. *id.* pag. 244. mathematicus, pag. 267.
Parmenides ἐν τῷ Φυσικῷ. *de antro* pag. 68.
Parmeniscus (grammaticus). *quaest. Homer.* 7.
Paulinus, Scythopolitanus, medicus, Plotini discipulus. *Plotin.* cap. 7.
οἱ τὰς περιηγήσεις τῆς νήσυ (Ἰθάκης) γράψαντες. *de antro* pag. 56.
Peripatetici. *de abstin.* pag. 7. 12. peripatetica dogmata, Plotini scriptis inspersa. *Plotin.* cap. 14.
Pherecydes Syrius. *de antro* pag. 71.
ἐν τοῖς Φιλήμονος συμμίκτοις περὶ Ἡροδοτείυ διορθώματος ὁ Γραμματικὸς διαλεγόμενος. *quaest. Homer.* 8. [P]
Philetas. *quaest. Homer.* 8.
Philiscia secta musicorum post Aristoxenum. *Ptolem.* pag. 189.
Philistus. *quaest. Homer.* 8.

Philo Byblius. Vide infra in Sanchoniathon.
Philocomi συγγράμματα. *Plotin.* cap. 36.
Philolaus. *Ptolem.* pag. 266.
Philosophorum vulgus. *de abstin.* lib. II. pag. 200.
Philosophus Θεῷ τῷ ἐπὶ πᾶσιν ἱερεύς. *de abstin.* lib. II. pag. 214.
Phoebion, stoicus. *Pythag.* cap. 20.
Phoenices. *de abstin.* lib. II. pag. 138. 224.
Phylarchus ἱστορεῖ. *de abstin.* lib. II. pag. 226. (*Euseb.* IV. 16. praeparat.)
Physici. *de abstin.* lib. I. pag. 35.
Pindarus. *de abstin.* lib. I. pag. 73. ἐν προσῳδίαις, lib. III. pag. 285.
Plato. *in Categor.* pag. 17. *Ptolem.* pag. 220. *de antro* pag. 67. *quaest. Homer.* 9. *de abstin.* lib. I. pag. 77. 78. lib. II. pag. 192. 194. 201. 234. 235. lib. III. pag. 259. 311.
in Gorgia. *de antro* pag. 71.
νόμων α. *quaest. Homer.* 1.
in Philebo. *Ptolem.* pag. 259.
(in Theaeteto). *de abstin.* lib. I. pag. 71—73.
in Timaeo. *Ptolem.* pag. 227 sq. 267.
Platonici. *in Categor.* pag. 24 *Ptolem.* pag. 228. *de abstin.* pag. 190.
Plutarchus. *de abstin.* lib III. pag. 289. ἐν πολλοῖς βιβλίοις contra stoicos et peripateticos docens, mutas animantes ratione non destitui, 321. lib. IV. pag. 353. vbi Lycurgi vitam respicit.
Poetae versus *de abstin.* lib. II. pag. 234. lib. IV. pag. 420.
Poetae versiculi de Thoibus, gente athea Thracum. *de abstin.* lib. I. pag. 30. lib. II. p. 132.
Poetae Samii distichon de Pythagora. *Pythag.* pag. 2.
Poetarum dicta, deos sacrificia non curare, nisi pura mente offerantur. *de abstin.* lib. II. pag. 230.
Poetae δρακεῖν dicunt pro βλέπειν, ab acie visus, quae est in dracone. *de abstin.* lib. III. pag. 264.
Polemo. *Plotin.* cap. 11.
Polyclitus Πολύκλειτος (grammaticus, vt videtur,) *quaest. Homer.* 8. [?]
Porphyrius (Βασιλεύς et Μάλχος *Plotin.* cap. 17.) Tyrium se et a Plotino ad scripta eius emendanda adscitum testatur. *Plotin.* cap. 7. poema eius in Platonis natalitiis praelectum, cui titulus ἱερὸς γάμος cap. 15. Apologiae Alcibiadis, a Diophane, rhetore, scriptae, confutatio. ibid. contra Plotinum liber et ab Amelio confutati eiusdem libri palinodia, cap. 18.
Potamo. *Plotin.* cap. 9.
Proclinus, platonicus, ὁ περὶ τὴν Τρωάδα διατρίψας. *Plotin.* cap. 20.
Propheta (Moses). *de antro* pag. 62. ex Numenio.
Ptolemais Cyrenaea Pythagorica ἐν τῇ μουσικῇ στοιχειώσει. *Ptolem.* pag. 207. 208. 209.
Ptolemaeus, peripateticus, nihil scripsit praeter ποιήματα καὶ λόγους ἐπιδεικτικούς. *Plotin.* cap. 20.
(Pygmalion Phoenix, Cypri rex. *de abstin.* lib. IV. pag. 395 sq.)

Pythagoras. *de antro* pag. 70. *quaest. Homer.* 25. *de abstin.* lib. I. pag. 35. 42 sq. 48. lib. III. pag. 259. 325. lib. IV. pag. 412.
eius epigramma in sepulcrum Ionis. *Pythag.* pag. 11. *et apud Cyrillum pag. 342. lib. X. in Iulian.* in sepulcrum Apollinis ἐλεγεῖον. pag. 10. Versiculi ex aureis carminibus, pag. 26. πυθαγόρειος δόξα, omnes animas, sensu praeditas, rationabiles esse. *de abstin.* lib. III. pag. 240. ἐψὸν τροφῆς, τὸ μηδένα ἀδικεῖν, pag. 328.
Pythagorei. *de antro* pag. 70. *de abstin.* lib. I. pag. 49. 70. lib. II. pag. 172. 188. lib. III. pag. 299.
Pythagoricos plurimum sequitur in musicis Ptolemaeus. *Ptolem.* pag. 193. De Pythagoricorum ab Aristoxeniis differentia Didymus scripsit. *id.* pag. 209.

Rhadamanthus per animantes iurans. *de abstin.* lib. III. pag. 284. 285.
(Rogatianus, senator, Porphyrii aequalis. *de abstin.* lib. I. p. 106. Plotini discipulus. *Plotin.* cap. 7.)

Sabinillus, senator, Plotini discipulus. *Plotin.* cap. 7.
Sanchuniathonis Φοινικικὴ ἱστορία, quam Phoenicum ille lingua scripsit et Philo Byblius graece vertit. *de abstin.* lib. II. pag. 225. (*Euseb.* IV. 16. praeparat.)
Sandales. *de styge* 283. 285. [?]
Scythae. *de abstin.* lib. III. pag. 283. 287. lib. IV. pag. 429.
Seleucus, theologus. *de abstin.* lib. II. pag. 223. (*Euseb.* IV. 16. praeparat.)
Septem sapientes. *de abstin.* lib. I. pag. 35.
Serapion, Alexandrinus rhetor, auditor Plotini. *Plotin.* cap. 7.
Seueri, platonici, scripta apud Plotinum lecta. *Plotin.* cap. 14.
ὥς τις ἀνὴρ σοφὸς ἔφη, lib. II. pag. 185. (apud Euseb. IV. 11. praepar.) *ὡς ἔφη τις λέγων* ὀρθῶς, lib. III. pag. 278.
Sextus. *quaest. Homer.* 28.
Simonides. *quaest. Homer.* 8.
Socrates. *de abstin.* lib. I. pag. 35. lib. III. pag. 239. 284. 286. 311. 328.
Sophista. *de abstin.* lib. IV. pag. 411. apud Lacedaemonios nullus, id. pag. 351.
Sophocles Ἀλκμαίωνι. *quaest. Homer.* 1.
Πολυείδῳ. *de abstin.* lib. II. pag. 153.
Stoici. *in Categor.* pag. 19. b. 24. *de antro* pag. 62. *de abstin.* lib. I. pag. 7. 12. lib. III. p. 241. Stoica dogmata libris Plotini inspersa. *Plotin.* cap. 14.
Stratonis, physici, λόγος siue liber, quo probauit, sensum non posse esse sine intelligentia. *de abstin.* lib. III. pag. 304.
Παρ' ἐνίοις δὲ ἱστόρηται τῶν συγγραφέων. *de abstin.* lib. II. pag. 149.
Symbulus, Σύμβουλος, ὅπερ τὴν τοῦ Μίθρα ἱστορίαν ἐν πολλοῖς βιβλίοις ἀναγράψας. *de abstin.* lib. IV. pag. 399. lege Εὔβουλος.
Syri. *de abstin.* lib. II. pag. 236. lib. IV. pag. 395.

Thaletis παιᾶνες ἀρχαῖοι. *Pythag.* pag. 21.
Thaumasius, Plotini auditor. *Plotin.* cap. 13.
Themistocles, stoicus. *Plotin.* cap. 20.

Theodo-

Theodosius, Ammonii discipulus. *Plotin.* cap. 7.
Theodotus Ἀθήνησιν διάδοχος. *Plotin.* cap. 20.
Theologi. *de abstin.* lib. II. pag. 206. 207. 212. 229. *de antro* pag. 67. Θεόσοφοι. *de abstin.* lib. II. pag. 187. ἅτε φησὶν ὁ Θεολόγος, pag. 189.
Theophrastus. *de abstin.* lib. II. pag. 124. 131. 139. lib. II. pag. 167. 183. 206. 221. lib. III. pag. 321. lib. IV. pag. 354. 426. β'. περὶ Μουσικῆς. *Ptolem.* pag. 240 sq. διὰ πολλῶν ταῖς παρ' ἑκάστοις πατρίων ἐπιδείξας etc. *de abstin.* lib. II. pag. 156.
Theopompus ἱστόρηκεν. *de abstin.* lib. II. pag. 146.
Thrasyllus ἐν τῷ περὶ τῶν ἑπτὰ τόνων (ita leg.). *Ptolem.* pag. 266. [?]
Thucydides. *quaest. Homer.* 8.
Timaeus. *Pythag.* pag. 4.
Tiresias. *de abstin.* lib. III. pag. 246.
Tragoedia. *Plotin.* cap. 17.
Triptolemus, antiquiss. legislator Atheniensium. *de abstin.* lib. IV. pag. 431. eius tres leges Eleusine, ibid.
Tryphon, stoicus et platonicus. *Plotin.* cap. 17.
Tynnichi paean in Apollinem. *de abstin.* lib. II. pag. 152.

Xenocrates. *de abstin.* lib. IV. pag. 431. 432. dialecticam tractaturus, a voce incipit, quod ei vitio vertitur. *Ptolem.* pag. 193.

Zeno, 3. *de abstin.* pag. 311.
Οἱ ἀπὸ Ζήνωνος (stoici). *de abstin.* lib. III. pag. 294. *sentent.* 44.
Zenodotus. *quaest. Homer.* 25. 30.
Zethus. *Plotin.* cap. 2. Arabs, Plotini discipulus, medicus, cap. 7.
Zoroaster. *de antro* pag. 59.
Zoroastris apocalypses. *Plotin.* cap. 16. supposititias esse, Porphyrius συχνοῖς ἐλέγχοις demonstrauit. ibid.
Zostriani liber, libris quadraginta ab Amelio confutatus. *Plotin.* cap. 16.
Zoticus, criticus et poeta, Plotini discipulus. *Plotin.* cap. 7. Vide et supra in Antimachus, atque Ἀτλαντικόν.

[Fabricius subiunxerat eruditam quidem, at verbosam *Lucae Holstenii de vita et scriptis Porphyrii philosophi dissertationem*, in qua potissimum scripta Porphyrii docte lateque recenset. Enimuero quoniam et multa insunt, a consilio nostro aliena, et memoratu digniora iam a me et Fabricio supra sunt exposita; denique haud pauca occurrunt, quae castiganda sint, et partim ab aliis, e. gr. a *Bruckero* in historia critica philos. vol. II. p. 241. z. atque a *Ruhnkenio* in disput. de Longino §. 8. ac §. 9. sunt notata: illam dissertationem h. l. excludendam esse censui. Contra substitui ad calcem voluminis huius ineditum *Catalogum MSSt. graecorum bibliothecae regiae Neapolitanae*, ab ill. *Bassio* confectum, de quo in praefat. ad vol. quartum cum testificatione pii gratique animi iam vberius disserui. Id autem ea de caussa feci, quoniam in prioribus voluminibus codicum Neapolitanorum nullam potui mentionem iniicere; in sequentibus autem voluminibus ex illo catalogo paucis tantum et laudaui et deinceps laudaturus sum illos codices. Et tamen pleniorem illorum commemorationem haud paucis gratam acceptamque fore arbitror. *Harl.*]

CAPVT XXXI (olim XXVIII)

DE IAMBLICHO CHALCIDENSI

I. *Iamblichi aetas.* II. *Alius iunior hoc nomine, ad quem Iuliani et Libanii epistolae.* III. *Iamblichi liber de mysteriis Aegyptiorum.* IV. *De vita Pythagorica liber.* V. *Index scriptorum, in illo libro laudatorum.* VI. *Hortationes ad philosophiam.* VII. *Index scriptorum, in protreptico Iamblichi citatorum.* VIII. *Liber (antea) ineditus περὶ κοινῆς μαθηματικῆς.* IX. *Commentarius in Nicomachi Gerafeni arithmetica.* X. *Index scriptorum, in illo commentario citatorum.* XI. *Theologumena arithmeticae et Iamblichi scripta deperdita.* XII. *Alii Iamblichi.*

[Cum supplementis *G. C. Harles.*]

I.

De hoc IAMBLICHO eiusque ingenio, disciplina scriptisque haud pauci, modo latius, modo strictius diuersa ratione disputarunt ac iudicarunt. Ex antiquioribus vero breuiter egerunt de eo *Suidas* II. pag. 90. (vbi vid. Kůsteri not. qui in nota 1. contendit, Iamblichum, philosophum, vixisse sub Iuliano;) et ex illo *Eudocia* pag. 244. fusius autem *Eunapius*, (qui multus est in ornando Iamblicho,) de vitis philosoph. pag. 20. quod caput etiam legitur praefixum edit. Arcerii Iamblichi libr. de vita pythagorica, et graecae editioni operis de mysteriis. E recentioribus nominandi sunt *Leonardus Cozzandus* in libr. I. de magisterio antiquorum philos. (Geneu. 1684. 12.) p. 86 sqq. qui vero et perperam eum adnumerat philosophis platonicis, et peius eum confundendo cum alio Iamblicho, Iuliani imperatoris magistrum fuisse scribit: tum *Ionsius* de scriptor. hist. phil. III. 16, 2. p. 88 sqq. edit. Dornii; sed is quoque minus recte adfirmauit, Iamblichum fuisse philosophum platonicum, et sub Constantino atque *Iuliano* vixisse. Sed in eodem errore plures sunt versati. Curatius tamen et copiosius persequuti sunt vitam doctrinamque Iamblichi

Brucker in historia critica philos. vol. II. pag. 260 sqq. Paullo autem pleniorem Iamblichi dedit notitiam, quod Fabricius tantummodo ea, quae ad historiam litterariam scriptorum illius pertinent, potissimum exposuit. Fabricius quidem ab initio huius paragraphi scripserat, se nolle de Iamblicho in praesenti recoquere ea, quae ad vitam eius scriptam ab Eunapio pridem adnotasset. Verum Fabricii animaduersiones ad Eunapium adhuc in scriniis sepultae iacent, nec eius editio lucem adspexit. Idem *Bruckerus* l. c. pag. 431 sqq. theologiam Iamblichianam late explicuit: in Adpendice autem siue volumine sexto pag. 369. pauca addidit de Chalcide in Syria.

Hambergerus in zuverläss. Nachrichten etc. tom. II. pag. 691 sqq.

Christoph. Meiners in historia originis etc. doctrinarum in Graecia et Romae, (Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom.) tom. I. p. 258 sqq. in primis p. 270 sqq. atque in Beytrag zur Geschichte der Denkart der ersten Iahrhunderte nach Christi Geburt, in einigen Betrachtungen über die Neu-Platonische Philosophie, Lipsiae 1782. 8. pag. 20. 56 sqq. 62. 65 sq. 79 sq. 101. et passim saepius.

Dieder. Tiedemann in: Geist der spekulativen Philosophie, tom. III. pag. 451 sqq.

Georg.

Georg. Ernest. Hebenstreit in diss. de Iamblichi, Philosophi Syri, doctrina, christianae religioni, quam imitari studet, noxia. Lipsiae 1764. 4. — *Olearius* in diss. de eclecticis, cap. 3.

Praeter ea dogmata quaedam Iamblichi adtingunt aut examinant *Cudworth* in systemate intellectuali, eiusque interpres et adnotator, *Moshemius*, in notis, tom. I. edit. Leidens. in 4. pag. 323. 478. 501. 529 et 959. Atque ego in Introd. in histor. L. Gr. II. 1. pag. 300 sqq. de eius vita atque ingenio scriptisque iam fui copiosus. Heumannus vero in not. msst. ex *Hilleri* Onomastico sacro pag. 222. animaduertit, Iamblichi nomen occurrere in sacro codice. *I. Burton* denique in historia L. Gr. pag. 649. (in noua conlect. libror. rarior.) in textu nomen eius scripsit *Iambulichus*, atque editor illius collect. in nota obseruat, illam scripturam ab etymologia vim roburque accipere. *Harl.*]

Patria fuit IAMBLICHO Chalcis, Coeles Syriae ciuitas [a]), cuius ciues Chalcidenos adpellatos, (non, vt a Chalcide Euboeae, Chalcidenses,) Stephanus auctor est. Nihilominus Χαλκιδέα vocant non modo inscriptiones librorum eius, sed etiam *Eustathius* ad Iliad. β'. vs. 537. et *Iulianus* imp. orat. IV. pag. 146. Genus duxit fortassis a Iamblicho, itidem Syro [b]), Babyloniorum scriptore, qui sub Traiano atque deinceps vsque ad Antoninos vixit. Noster longe iunior; hunc enim Constantini M. aetate claruisse haud dubium est [c]). Praeceptor ei *Anatolius* [d]) primum, deinde Porphyrius [e]), de quo iam dictum, et quo *moribus atque ingenio melior* fuisse videtur *Ludouici Viui* commentario ad S. Augustini VIII. 12. de ciuitate Dei, vbi Iamblichum vna cum Plotino et Porphyrio *nobilioribus Platonicis* praesul Hipponensis adnumerat. Atque [P] cardinali Bessarioni etiam Iamblichus hic *eorum, qui Platonem sequuntur, decus* audit, libro secundo contra calumniatorem Platonis capite IX. Quin ipso Platone *tempore fuit non re inferior*, iudice Iuliano [f]). Sed in scriptis suis ita Platonem sectari se innuit, vt alios etiam philosophos consuleret, Pythagoricos maxime, neque Graecorum modo sapientes, sed quoque Aegyptios et Chaldaeos et alios quoscumque, atque ex cunctis excerpens, quae ipsi placebant, pulchrum corpus effingeret doctrinae admirandae et singularis, siue vt eiusdem Iuliani de altero Iamblicho [g]) verbis vtar, tamquam

a) Conf. *Brucker.* II. pag. 260. not. *d.* et in adpend. l. c. *Harl.*

b) De hoc dicturus sum infra, libro V. cap. 6. §. 13. [pag. 822.] vbi de scriptoribus eroticis.

c) Hinc *Saxius* in Onom. I. pag. 391. adsignat Iamblichi aetatem circ. a. Chr. 310. alterius autem *Iamblichi*, scriptoris erotici, aetatem, (pag. 326.) circ. a. Chr. 176. imperantibus M. Aurelio et Commodo. *Harl.*

d) Cui Porphyrius quaestiones homericas inscripsit. Hic autem Iamblichi praeceptor distinguendus est ab *Anatolio*, qui a. Chr. 270. Alexandriae floruit, et ad Laodicensem episcopatum tandem est euectus, (quamquam *Henr. Valesius* adnotat. ad Euseb. p. 158. secus sentiat. vid. supra in vol. III. pag. 461 sq. inter philosophos peripateticos,) et ab *Anatolio*, Iamblichi familiari, cuius frequentem facit mentionem Libanius. vid. *Brucker.* II. pag. 260 sq. et *Wolf.* ad Libanii epist. 1072. pag. 509. edit. maioris. *Harl.*

e) Eunapius in Iamblichi vita, sub init.

f) *Iulianus* orat. IV. pag. 146.

g) *Iulianus* epistola XXXIV. ad Iamblichum: *Καίτοι σύγε οὐ Πίνδαρον μόνον, οὐδὲ Δημόκριτον ἢ Ὀρφέα τὸν παλαιότατον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαν ὁμοῦ τὸ Ἑλληνικὸν ὁπόσον εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἐλθεῖν μνημονεύεται, καθάπερ ἐκ λύρας ποικίλων φθόγγων ἐναρμονίῳ συνᾴσας, πρὸς τὸ ἐντελὲς τῆς μουσικῆς πέρας ἔχεις.* Epistola XL. idem Iulianus Iamblichum illum vocat *παντὸς Ἑλληνικῶ Σωτῆρα*, aitque, malle se epistolam Iamblichi vnam, quam Lydium aurum possidere. *Fabric.* vide ad §. seq. *Harl.*

tamquam in lyrae variis e sonis concentu ad perfectam musicam coniungeret [h]). Versatus est ad extremum vsque in Syria, quotannis solitus in thermas Gadarenas [i]) excurrere. Incertum enim, num tandem Alexandriam concesserit, ibique [k]) post Alypium obierit. Hoc certe constat, regnante adhuc Constantino M. atque, vt videtur, ante a. Chr. 333. e vita discessisse; nam post Iamblichi mortem Sopater, eius discipulus, in Constantini M. se aulam contulit, teste *Eunapio* in Aedesio pag. 34.

II. Quod itaque Zonaras et Cedrenus Iamblicho huic tribuunt. oraculum proditarum (circa a. Chr. 371.) per Alectryomantiam primarum litterarum nominis Θεοδ. quo adpellaretur is, qui Valenti esset successurus, nec temporis ratio fert, et Ammiani Marcellini [l]), Socratis aliorumque silentio refellitur. Similiter patet, Iuliani imp. (a. Chr. 331. demum atque adeo vix ante Iamblichi mortem nati,) epistolas, haud quaquam posse esse datas ad nostrum Iamblichum, [?] sed ad alterum, iuniorem, itidem Syrum et doctum, Apameae [m]) commorantem, nisi, (quod nolim [n]),) cum *Dodwello* [o]) prorsus suppositas illas Iuliano epistolas, et

h) Iamblichum superstitionis aegyptiacae admiratorem et defensorem vocat *Conring.* de med. Herm. lib. I. cap. 2. pag. 11. De genio autem et miraculis Iamblichi vid. *Naudaeus* de magiae suspectis cap. 13. §. 10 et 11. *Heum.* — Ludouici Viuis de Iamblicho iudicium improbat *Brucker.* II. pag. 261. et pag. 266. de eius ingenio atque scribendi genere iudicans eumque comparans cum Porphyrio. Iamblichum enim ingenio quidem satis felici ac fertili abundantem, nec litterarum copia atque eruditione destitutum, Porphyrius, cuius et aliorum vitulo arauit, non solum dictionis elegantia et sermonis gratia; sed et ordinis, perspicuitatis et eruditionis lectionisque laude longe superauit. Cautius etiam, ait Brucker, et parcius mentitur Porphyrius, quam Iamblichus, impudentissimae frontis homo. Moribus vero melior dici potest Iamblichus, respectu tantum odii in Christianos et librorum pestilentissimorum. At enim mutata imperii facie, et Constantino M. doctrinam christianam profitente atque tuente, Iamblichum oportuit cautius mercari et callidius prudentiusque agere cum Christianis. Discipulis tamen, qui et nominis celebritate, et sanctitatis fama et theurgicae virtutis insolitis, quae de eo narrabantur, operibus moti, ad eum audiendum confluxerunt, erat, teste *Eunapio* p. 23. propter comitatem, liberalitatem, facilemque conuictum gratus et acceptus. vid. plura apud *Brucker.* l. c. pag. 263 sq. *Harl.*

i) *Eunapius* pag. 26.

k) Ita licet interpretari verba *Eunapii* pag. 31.

l) *Ammian.* lib. XXIX. cap. 1. *Socrates* IV. 19. *Sozom.* VI. 35. Tripartita VII. 35. *Niceph.* hist. eccles. XI. 45. oraculum illud memorantes, de Iamblicho et diuinatione per Gallum ne γρ. Ceterum de Alectryomantia illa exstat singularis libellus *Io. Praetorii*, Lips. 1681. 4. quam tangunt etiam *Athanas. Kircherus* tom. II. Oedipi Aegypt. part. II. pag. 472 sq. et *Iul. Caesar. Bulengerus* III. 40. de diuinatione. *Fabric.* — *Brucker.* II. pag. 269. *Harl.*

m) Hunc Apameensem Iamblichum a Chalcidensi distinguit etiam *Tillemontius* tom. IV. hist. imperatorum pag. 481. 926.

n) Nec *Bruckero* II. pag. 268 et 269. placet Dodwelli sententia. *Harl.*

o) *H. Dodwellus* diss. de aetate Pythagorae pag. 187. *Fabric. Dodwell.* enim fatetur, epistolas, quae sub *Iuliani* nomine ad Iamblichum exstant, sibi diu suspectas esse, easque omnes agere de argumentis admodum leuibus, sophista profecto, quam principe dignioribus. Immo vero, aegre profecto, ait, familiaritatem Iamblichi cum Iuliano principe reticuisset Eunapius, si tanta fuisset, quantam supponunt epistolae, a sophista confictae. Idem Dodwell. colligit ex Eunapio, Iamblichum haud sane adtigisse tempora Constantini; nec vllum, contendit, principis christiani vestigium esse in vitis Porphyrii et Iamblichi, quales describuntur ab Eunapio: nec putat, fieri potuisse, vt leges de magia et veneficis effugerent Iamblichi illae tam celebres Θεουργίαι, quarum meminit Eunapius, christianis principibus reipublicae praefectis,

et ab ſophiſta quodam, chronologia inconſulta effictas dicere velimus: Sopatrum vero, epiſtola XL. memoratum, diuerſum eſſe oportere a Sopatro, quem interfici iuſſit Conſtantinus, et idem *Iulianus* epiſt. XXVII. Ἰαμβλίχȣ τῷ θειοτάτῳ θρέμμα vocat, et iam mortuum innuit. Quod porro Iulianum nonnulli putant a Iamblicho Chalcidenſi, philoſophicis diſciplinis imbutum eſſe, veterum fide dignorum teſtium ſuffragio deſtituitur, neque apud Nazianzenum reperias, quod *Tennulius* pag. 62. ad commentarium in Nicomachi Geraſeni arithmeticam adfirmat, Iulianum Iamblichi Chalcidenſis diſcipulum a Nazianzeno adpellari. Locus autem *Iuliani* orat. IV. pag. 146. noſtrum ſane Iamblichum ſpectat; ſed non obſcure teſtatur ex ſcriptis illius, non viua inſtitutione Iulianum profeciſſe. Verba haec ſunt: Οἶδα μὲν ȣ̃ν καὶ Πλάτωνα τὸν μέγαν, καὶ μετὰ τȣ̃τον ἄνδρα τοῖς χρόνοις μὲν, ἔτι μὴν φύσει καταδεέςερον. Τὸν Χαλκιδέα φημὶ τὸν Ἰάμβλιχον, ὃς ἡμᾶς τά τε ἄλλα περὶ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ δὴ καὶ ταῦτα ΔΙΑ᾿ ΤΩ͂Ν ΛΟ΄ΓΩΝ ἐμύησεν. Ille vero iunior, ad quem exſtant Iuliani epiſtolae, idem eſt, ad quem etiam *Libanius* epiſtolas ſcripſit, quarum vnam e MSto codice Barocciano, cuius apographum D. Gotfridus Olearius mecum communicauit, cum verſione mea ſubiiciam [p]). Ἰαμβλίχῳ· Οὐδὲν δεινὸν, εἰ τȣ̃ πρὸς ἡμᾶς ἦρξας βασιλεύτερος ὤν· πρέπει γὰρ ὑμῖν τοῖς φιλοσόφοις τὸ ῥῆμα μᾶλλον, ἢ ὅτῳ ἐν τῷ ἔπει δέδοται. Γράμματα δὲ παρ᾿ ἡμῖν [δὲ ἡμῶν, *W.*] εἰ μὴ πολλὰ λαμβάνοις, μὴ θαυμάσῃς. Τῶν γὰρ σῶν ȣ̓δεὶς ἔτι μοι προσέρχεται. Τὴν δὲ αἰτίαν εἰδὼς ȣ̓κ ἐρῶ. Εἰ μὲν γὰρ κατηγόρȣν· εἶπον ἄν· ἀπολογȣμένῳ δὲ ἀρκεῖ κἀκεῖνο. Τὸν δὲ ἐρωτᾶ σȣ τὸν περὶ τὸν ἀγρὸν, διότι μὲν ȣ̓χ ὁρῶ σε, μέμφομαι· διότι δέ σε ποιεῖ θορύβων ἔξω, μάλ᾿ ἐπαινῶ. Ἔπρεπε δὲ ἄρα ἄνδρα φιλόμȣσον τὰ Μȣσῶν μιμεῖσθαι. Τῶν Μȣσῶν δὲ ἦν ἄρα ἐν ὄρει τὰ αὐτῶν ποιεῖν καθ᾿ ἡσυχίαν πολλήν· εἰ δ᾿ ἐν ἀγορᾷ τὰ ᾄσματα ὕφαινον, ἴσως ἂν καὶ ἐξεκρȣ́σθησαν. Νῦν δὲ ἐν ὄρει μὲν ἦσαν, ἐν ἐρημίᾳ δ᾿ ȣ̓δαμῶς, ὥσπερ ȣ̓δὲ σύ. Αἱ μὲν γὰρ ἀλλήλας εἶχον· σὺ δ᾿ ὧν ἧψαντο ἐκεῖναι. τὸν Πυθαγόραν, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριςοτέλην, ΤΟ`Ν ΟΜΩ΄ΝΥΜΟΝ ΘΕΙ͂ΟΝ. Πῶς ȣ̃ν ἂν εἴη ἐρημία, ȣ̃ χορὸς τοιȣ́των ἕςηκεν; *Iamblicho S. Non adeo graue eſt, ſi nobis imperes, qui magis rex es: hoc enim nominis philoſophis vobis maiore iure competit, quam cui apud poetam tribuitur. Si vero* [p] *litterae tibi a nobis non multae redduntur, noli mirari; ex tuis enim nullus ad me accedit. Cauſſam licet norim, non dico; dicerem,*

praefectis, odioſoque apud chriſtianos nomine philoſophi. Tum multis argumentis, ingenioſe quidem excogitatis et docte explicitis, probaſſe ſibi videtur, Diogenem Laertium haud potuiſſe multo antiquiorem eſſe Conſtantino M., immo vero exiſtimat, vix certe potuiſſe Laertium ignotum eſſe Porphyrio ſeu Iamblicho, ſi ſi tum proſtitiſſet, quem paullo poſt compertum habuiſſet Sopater, diſcipulus Porphyrii et condiſcipulus Iamblichi, nec probabile videri, alterumutrum ab illius Laertii mentione abſtinuiſſe, quem nuperrima memoria fcruiſſet ſcripſiſſe de philoſophis in vniuerſum omnium fuſiſſime. Iudicat igitur, Iamblichum aequalem fuiſſe vtrique. Ex his concludit, a Laertii ſilentio non poſſe argumentum duci, eum vtroque ſuperiorem fuiſſe aetate, ſi tum vixerit vterque, quum vixiſſet ipſe ſcripſiſſetque Laertius, qui cum illis hauſiſſet in vita Pythagorae conſeribenda ex fontibus communibus: nihil igitur Laertio debuiſſe Porphyrium ac Iamblichum, ſatis tamen idoneos habuiſſe fidei ſuae teſtes, et ne illis quidem inferiores, quos viderit aut excerpſerit ipſe Laertius. Fruſtra ergo, ait, aduerſarii ea omnia pro ſuſpectis habent, quae ſeruarunt Porphyrius et Iamblichus, nec tamen hauſta e Laertio. Quae quidem partim acutius quam vere dicta eſſe videntur. *Harl.*

p) Edidit illam *Chſtph. Wolf.* inter Libanii epp. pag. 509. edit. in fol. *Harl.*

cerem, si accusarem, sed excusanti iam hoc sufficit. Interim, quod te non video, tuum rusticae vitae amorem reprehendo, eumdem tamen laudo vehementer, quod a turbis te et molestiis liberat. Nimirum unum, Musas amantem, Musarum exemplo insistere fas erat. Musae enim consueuerunt in monte sua in multo otio et quiete agere, quae si in foro texere cantus instituissent, forte fuissent protrusae et explosae, itaque in monte instituerunt canere, nec tamen propterea in solitudine versantur, perinde ut nec tu. Nam illae mutuo se tenent, tu vero musis contactos Pythagoram, Platonem, Aristotelem, et cognominem tibi patruum tuum. Quomodo autem ibi solitudo fuerit, ubi eiuscemodi exsistit chorus? Hic luce clarius est, per τὸν ὁμώνυμον Θεῖον, *cognominem* Iamblicho, ad quem scribit Libanius, philosophum celebratissimum Chalcidensem intelligi; epistolam vero ipsam dirigi a Libanio ad Iamblichum quemdam iuniorem, philosophiae et ipsum strenue deditum, qui Θεῖῳ, hoc est, patrui sui et Pythagorae et Platonis et Aristotelis dogmata diligenter meditatus est, isque solitudinis suae taedium dispunxit. Incertum est, idemne cum hoc iuniore sit *Iamblichus*, Himerii F. Sopatri ἀδελφιδοῦς, quem iuuenem Aristaeneto commendat *Libanius* alia epistola, quam edidit *Lambecius* lib. VI, de bibl. Vindob, pag. 254. [In maiore epistolarum *Liban.* collectione Wolf. ep. 487. pag. 243. et *Heum.* in nota mst. addit: „Videtur. . Nam Himerius, Iamblichi huius pater, fuit Iuliani imp. scriba. vid. infra libr. IV. cap. 30. §. XII. pag. 414. edit. vet. *Harl.*]

III. Exstat liber q), qui vulgo inscribitur *de Mysteriis Aegyptiorum*, Chaldaeorum, Assyriorum: siue responsio ad Porphyrii epistolam ad Anebonem, prophetam, (de qua in superiore cap. §. 2. nr. 3. dictum est,) et solutiones dubitationum de diis et daemonibus hominumque cultu et commercio, atque adeo Theurgia siue animae cum Deo coniunctione ex mente Aegyptiorum, Chaldaeorum et Graecorum philosophorum, scriptae a Iamblicho r) sub nomine Abammonis Magistri. Ἀβάμμωνος διδασκάλυ πρὸς τὴν Πορφυρίε πρὸς Ἀνεβὼ Ἐπιςολὴν ἀπόκρισις καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις. In egregio hoc opere, quod compen-

q) Hic liber, de quo vide iudicium *Gundlingii* in hist. philos. moral. cap. 1. §. 8. pag 14. laudatur ab *Huetio* demonstr. euang. pag. 26. *Heum.* — Vberius recensetur hic liber ex edit. Galei, et placita Iamblichi referuntur atque expenduntur in Nachrichten von auserlesenen — in der *Thomasischen* Biblioth. vorhandenen Büchern, tom. I. part. V. pag. 422 — 447. addita epicrisi. — *Meiners* in Versuch über die Relig onsgeschichte der ältesten Völker, besonders der Egyptier, Gottingae 1775 8. id opus valde spernit, atque in iudicio de libro, qui de mysteriis Aegyptiorum inscribitur, in commentatt. societatis doctrinarum Gottingensis, vol. IV class. hist. et philol. pag. 50. Götting. 1782. et in Beytrag zur Geschichte der Denkart etc. pag. 59. 65. (vbi auctorem inter Iamblichum Proclumque vixisse scribit,) 67. et alibi, nec non *Tiedemann* in: Geist der spekulat. Philos. tom. III. pag. 453 — 455. culpant librum et negant, pluribus argumentis vsi, Iamblichum esse libri illius parentem, praecipue quod Iambl. ad naturas referat diuinas Angelos atque archangelos, qui tamen et antea philosophis graecis plane ignoti fuissent, nec ab adseclis Iamblichi agniti, et quod defendat Theurgiam. Quia Moshemius putauit, Iamblichum ipsum non intellexisse opus suum, Heumannus in [illegible] ta mst potest igitur, ait, hic liber inscribi *Mysterium Iamblichi* siue *aenigma. Harl.*

r) Hoc primus subodoratus est Proclus, quum Iamblichus ipse latere voluisset. Ita enim scholion, codicibus MSS. [vt Taurinensi, Vindobonensi etc.] huius libri praefixum: Ἴσέον, ὅτι ὁ φιλόσοφος Πρόκλος ὑπομνηματίζων τὰς τῦ μεγάλυ Πλωτίνυ Ἐννεάδας, λέγει, ὅτι ὁ ἀντιγράφων τῇ πρὸς Ἀνεβὼ τῦ Πορφυρίε ἐπιςολῇ ὁ θεσπέσιός ἐςιν Ἰάμβλιχος, καὶ διὰ

compendium Theurgiae gentilis Morhofius [s]) adpellat, passim etiam, illustri [t] *Huetio* [t]) iudice, *micant lucidissimae veritatis scintillae et stricturae quaedam Christianismi. Postquam enim fulgere coepit Christi philosophia, iam inde et ethnicam philosophiam lucis suae radiis late perfudit. Id tum in Porphyrii, Procli aliorumque scriptionibus perspicias, tum maxime in hoc Iamblichi libro.* Fateor tamen, vt theologiae naturalis insignita quaedam magnoque numero, ita christianismi proprie dicti vestigia me reperire in illo nulla potuisse.

[Codices huius libri mstos, quibus Gale vsus est, ipse Fabric. paullo post memorauit. Praeter ea reperitur hic Iamblichi liber in bibl. *Veneta* D. Marci, in cod. CCXLIV. chartac. saec. circiter XV. (teste catal. codd. gr. pag. 122.) — In biblioth. *Taurinensi*, cod. CXLVI. (catal. pag. 238.) — In bibl. regia *Neapolitana*, cod. CLXIII. — In biblioth. *Vindobon.* cod. CCLXIV. apud *Nessel.* in catal. pag. 136. part. IV. in primis apud *Lambec.* commentar. de bibl. caesar. vol. VII. pag. 264 sqq. cod. LXXVI. — In bibl. *Leidensi*, inter codd. Vossianos. (catal. pag. 396. nr. 22. In Anglia inter codd. Voss. in catal. pag. 60 et 62. duo codd. nr. 2212 et 2278. memorantur.) — *Paris.* in bibl. publ. in codd. MDCCCCLXXVIII. MDCCCCLXXIX et MDCCCCLXXXIX: secundum catal. codd. Paris. — In bibl. *Bodleiana*, cod. MMMMMMMMMDCLXXVII. (teste catal. pag. 374.) excerpta quaedam ex Matthaeo Blastare et *Iamblicho*, in vna scheda. — in bibl. *Galei*, (catal. nr. 6046.) *Iamblich.* de mysteriis Aegyptiorum; *idem* de communi mathematica. — In bibl. *Pinelli* fuerunt in cod. chart. in fol. excerpta ex Iamblicho de myster. Aegypt. vid. catal. tom. III. nr. 7949. — In bibl. *Escurial.* est teste Ant. Augustino, nr. 208. Iamblichus, sed quinam illius liber sit, non indicatur; sic in bibl. *Mediol.* Ambros. aliarumque notitiis, solum *Iamblichi* nomen citatum legi. *Harl.*]

Prodiit hic liber, nequaquam integer tamen, sed tantum ampliora et selecta ex illo excerpta, latine *Marsilio Ficino* interprete, Venet. 1483. [ibid ap. Ald. Manut. 1516. fol. de qua edit. vid. Lambec. l. cit.] et deinde saepius [u]) vna cum Hermetis Poemandro, et Asclepio, epistola Porphyrii, excerptis ex Proclo in Alcibiadem, Psello de daemonibus etc. Librum integrum latine vertit *Nicolaus Scutellius*, Tridentinus, Ord. Eremitarum S. Augustini Theologus, sed admodum infeliciter, et Petauii iudicio (pag. 275. ad Iulianum) tam imperite et absurde, nulla vt periodus veram sententiam exprimeret. Prodiit Romae 1556. 4. adiunctis amplius excerptis, per eumdem Scutellium latine redditis, non modo ex vita Pythagorae, a Iamblicho scripta, et protrepticis eius orationibus, sed etiam ex libro tertio de communi mathematica disciplina, qui graece nondum adspexit lucem. [Sed edidit Villoison.] Denique liber de mysteriis bene editus est a viro doctissimo *Thoma Galeo* [v]), graece quidem

ex

διὰ τὸ τῆς ὑποθέσεως οἰκεῖον καὶ ἀκόλουθον, ὑποκρίνεται πρόσωπον Αἰγυπτίου τινὸς Ἀβάμμωνος. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς λέξεως κομματικὸν (al. σημαντικὸν) καὶ ἀφοριστικὸν, καὶ τὸ τῶν ἐννοιῶν πραγματικὸν καὶ γλαφυρὸν καὶ ἔνθεον μαρτυρεῖ, τὸν Ἰάμβλιχον καλῶς κρίναντα καὶ ἱστορήσαντα.

s) Tom. I. lib. I. Polyhist. pag. 89. 93.

t) Demonstrat. euang. pag. 23.

u) Vide editiones a me memoratas supra lib. I. cap. 7. §. 4. [vol. I. pag. 52 sqq. quibus addes edit. lat. Basil. 1532. 8. de qua vid. Introd. m. in hist. l. Gr. II. 2. pag. 352. et de edit. Aldin. Venet. 1497. fol. vid. *Maittair.* A. T. IV 2 p. 6-2. ac *Fossium* catalog. — bibl. Maglıabechıanae tom II. col. 1 sqq. in primis *Denis* in Memorab. biblioth. Garellianae pag. 167 sqq. *Harl.*

v) In *Vincentii Placcii* consilio de studio philosophiae practicae pag. 56. Iamblichi editor perperam vocatur *Theophilus* Galeus.

ex MSto codice Isaaci Vossii, collatis variis lectionibus codicum bibl. regiae Parisiensis, et Basileensis Sebastiani Feschii, latine vero ex noua et accurata ipsius Galei versione, additis notis perquam eruditis. Oxoniae e theatro Sheldoniano, 1678. fol. Hic pag. 239. suspicatur, Scutellium plura aliquando in suis exemplaribus reperisse, quam ipse in suis.

IV. *De vita Pythagorica*, [siue potius, vt Küster statim a limine obseruatt. adnotauit, *de ratione vitae, quam Pythagoras eiusque sectatores ad eius exemplum instituerunt.*] περὶ τȣ̃ Πυθαγορικȣ̃ βίȣ, liber siue primus λόγων περὶ τῆς Πυθαγορείȣ αἱρέσεως, vt hoc opus inscribitur in codice caesareo, et regio Paris. quem titulum etiam eidem tribuit verba quaedam e sect. 112. citans vetus christianus scholiastes Hermogenis περὶ ἰδεῶν pag. 383. [Cl. *Meiners* in historia dogmatum etc. tom. I. primum pag. 258 sqq. ac pag. 270 sqq. et in Beytrag contra Lloyd, Küsterum, Moshem. et Brucker. aliosque w) negat, Porphyrium ac Iamblichum plurima, quae narrauit de Pythagorae miraculis, eo consilio excogitasse et amplificasse, vt miracula Iesu Christi atque apostolorum redderent suspecta: contra is, (vt iam Fabricius odoratus est supra in vol. I. pag. 763. §. II.) contendit docetque, illos ex antiquioribus scriptoribus hausisse et collegisse narrationes: hinc ipse praecepta, quae ad investiganda atque examinanda fragmenta et iudicia, a Porphyrio ac Iamblicho congesta, fixerit sibi atque adhibuerit, ingenue lateque proposuit atque explicuit. Tum a p. 271 — 290. Iamblichum turpis negligentiae atque secordiae arguit, fontesque, vnde hauserit Iamblichus, sagaciter aperuit, atque singula persequutus est fragmenta, ab isto temere compilata atque, nullo ordinis studio nulloque iudicio adhibito, imprudenter composita, et de fide atque auctoritate singulorum disseruit intelligenter. Küsteri quoque iudicium, (in praef. ad Iamblichi vitam Pythagorae,) notat refutatque, (quod iam Bruckerus etiam fecerat,) a Iamblicho vitae pythagoricae non esse vltimam manum impositam; sed varia tantum collectanea ad hoc argumentum pertinentia, confuse in schedas ab eo coniecta, vnde alii postea vitam hanc exigua cura ordinis et diligentia consarcinauerint. E contrario, Iamblichum id opus ante mortem suam euulgasse, post Bruckerum recte animaduertit. Atque Iambl. in hoc libro vel Porphyrium, cuius etiam alibi est plagiarius, transscripsisse, iam obseruauit *Holstenius* in vita Porphyrii cap. 7. circa finem.

In pluribus tamen *codd. msstis* seruata est haec vita. Codd. a Fabricio iam laudatis addi possunt codd. *Romae* in bibl. *Barberina* et *Angelica* (vti iam notaui in Introd. in hist. L. Gr. I. pag. 63 et 66.) De Vaticano cod. *Simplicii* commentarii vid. paullo infra §. XI. (conf. *Boecleri* bibliogr. crit. pag. 440.) — *Iamblich.* in cod. *Taurin* nst libri IV. (catal. p. 237.) vti in Vindobon. aliisque. — in cod. quoque *Veneto* D. Marci, (catal. p. 122.) — *Neapoli* in bibl. regia. — In bibl. *Augustae* Vindel. (vid. Reiser catal. pag 83. nr. 20 et 29.) Iamblichi sermones de haeresi pythagorica et eius in epistolam Porphyrii. — in bibl. publ. *Paris.* quatuor libri in codd. MDCCCCLXXXI et MMXCIII. — in cod. *Escorial.* IV libri, de secta pythagor. teste Plüero in itinerar. per Hispan. pag. 173. — in bibl. *Bernardi*, cum Iamblichi paraenesi, (catal. codd. Angliae et Hiberniae tom. II. pag. 227.) — In biblioth. *Bauarica*

w) Inter quos fuerunt *Heumannus*, (alias non adeo credulus,) in Actis phil. I. pag. 144. et (*Io. Franc. Buddeus*) in Obss. select. ad rem litterariam spectantibus, obs. X. §. 4. pag. 203.

Bauarica Monaci cod. CLV. (catal. pag. 61.) Iambl. lib. IV. de secta pythagorica. — In bibl. *Vindobonensi*, libri IV. de pythagor. secta, 1) de vita pythagorica: 2) exhortatio ad philosophiam; 3) de communi mathem. scientia: 4) de Nicomachi arithmetica introductione: de quo cod. vid. *Nesselii* catal. part. IV. pag. 9. in primis *Lambecii* comment. etc. vol. VII. col. 459 sqq. *Harl.*]

Hunc librum e bibl. cardinalis, Antonii Perrenoti Granvellani, primus graece in lucem edidit *Iohannes Arcerius Theodoretus* siue Theodori F. Frisius, addita versione sua et notis, Franekerae 1598. apud Aegidium Radaeum, 4. x) Sed codice admodum [¶] mendoso vsus vir optimus, in interpretando etiam saepius lapsus est, vt *Reinesio* in var. lect. pag. 416. *Rich. Montecutio* tom. I. originum eccles. pag. 167. *Marco Meibomio* et aliis viris doctis pridem animaduersum. Loca quaedam haud infeliciter emendauit Theodorus Canterus e Vaticano codice et eruditus anonymus, cuius castigationes notis suis Arcerius subiunxit: *Desiderius* item *Heraldus* animaduersionum libro in Iamblichum de vita Pythagorae, subiecto eius aduersariis Paris. 1599. 8. pag. 135 sqq. *Marcus Meibomius* ad Nicomachi Geraseni musicam pag. 46 sq. *Conr. Rittershusius* notis ad Malchum siue Porphyrium de Pythagorae vita. *Ioh. Scheferus* libro de natura philosophiae pythagoricae. *Aegidius Menagius* ad Diogenem Laertium et *Gisbertus Cuperus* in variarum obseruationum libris. Meliorem versionem adornauit atque paullo ante obitum praelis subiecit *Vlricus Obrechtus*, Argentorati a. 1700. 8. Pauca vero huius translationis latinae exempla sine auctoris nomine et loci notatione excusa quum essent, et Lucae Holstenii atque Thomae Galei conatibus, qui libri huius editionem receperant, quum intercessissent fata, praeclaram operam praestitit harum litterarum studiosis eruditissimus *Ludolphus Kusterus*, qui ope MSti codicis regii Parisiensis, et emendationibus vsus viri docti, (Iosephi Scaligeri, vt creditur,) quas marginibus codicis sui, qui iam Berolini est inter Ezech. Spanhemii libros Nic. Rigaltius adscripserat, plurimis mendis Iamblichum liberauit, (cuius rei iam specimen ediderat notis ad Suidam in Ἰάμβλιχος tom. II. pag. 90.) notisque illustrauit doctissimis, atque ita castigatum a se et expolitum cum Obrechti versione edidit Amstelodami a. 1707. 4. subiecta vita Pythagorae duplici, vna scripta a *Porphyrio*, (quem sequi Iamblichus amat,) cum Lucae Holstenii versione ac notis, notisque Rittershusii: altera composita ab Anonymo et ex *Photii* biblioth. cod. CCXLIX. deprompta, quam idem Holstenius latine transtulit y). Ex antiqua versione latina Iamblichi, non adeo ceteroqui praeclara, quae ex Holstenii beneficio exstat manu exarata in bibl. Iohannea huius ciuitatis Hamburgensis, nomina quaedam Pythagoricorum et Pythagoricarum emendaui supra lib. II. cap. 13. [¶]

x) In aliis exemplaribus, vt in biblioth. Pinell. tom. III. nr. 6573. *Francofurti in bibliopolio Commelino.* Addita sunt in fine *Theanus, Myiae, Melissae et Pythagorae aliquot epistolia*, gr. et lat. *Harl.*

y) De hac Kusteri edit. vid. Acta erudit. a. 1708. pag. 239 sq. *Stolle* in notitia librorum suorum, tom. I. pag. 218 sqq. qui de Iamblicho et hac edit. pauca; plura de Holstenio et Küstero adnotauit atque enarrauit. — In supplem. actor. erudit. tom. VIII. pag. 356 sq. sunt, Emendationes Iamblichi de vita Pythagorae, auctore I. C. S. h. e. *Io. Conr. Schwarz. Harl.*

V. *Index auctorum, a Iamblicho in vita Pythagorae laudatorum, depromtus ex editione Kusteri.*

Androcydes ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικῶν συμβόλων sect. 145.
Anonymus quidam poeta Samius. 5.
Apollonius. 254.
Archytas. 160.
Aristoteles ἐν τοῖς περὶ Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας. 31.
Aristoxenus. 251. ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικοῦ βίου. 233.

Empedoclis versus de Pythagora. 67.

Heraclitus. 173.
Hippobotus. 189.
Hippodamantis, poetae Salaminii, versus duo. 82.
Homerus. 245. 255. 260. Eius versus de Euphorbo. 63.

Iamblichus librum suum de *Musica* laudat sect. 120. Itemque librum de *symbolis* sect. 186.

Linus. 139.
Lysidis epistola ad Hipparchum. 35.

Metrodorus Thyrsi, patris Epicharmi. 241.

Neanthes. 189.
Nicomachus. 251.

Plato. 70. 167. ἐν τῇ πολιτείᾳ. 131.
Pythagorae λόγος ἱερός. 146.

VI. *Hortationes* [z]) *ad philosophiam*, siue Πυθαγορείων ὑπομνημάτων λόγος δεύτερος, περιέχων τοὺς προτρεπτικοὺς λόγους εἰς φιλοσοφίαν. Commentariorum Pythagoricorum *liber secundus*, ab eodem Arcerio [P] editus et latine versus, non sane magis feliciter. Neque valde probanda est interpretatio vetus, quae in biblioth. Iohannea huius vrbis MSta exstat. Meliorem editionem, versione noua et notis illustratam castigatamque ad lectiones codicis Parisiensis regii et Spanhemiani exspectamus vulgandam proxime a *Tiberio Hemsterhusio*, cui lampada hanc, (nam et ipse fateor, in expoliendo hoc libro post Dietericum de Dobbler, Hamburgensem, nonnihil temporis et studii posueram,) cessi haud inuitus [aa]).

Maiorem

z) M. Tullii Hortensium ad exemplum Protreptici scriptum notat *Trebellius Pollio* in Salonino Gallieno cap. 2. eiusque se lectione ad philosophiae studium succensum scribit. S. *Augustinus* procem. de vita beata et lib. I. de ordine cap. 10. Antisthenem ἐν προτρεπτικῷ laudat *Pollux* VI. sect. 98. et X. sect. 68. *Hortationem ad philosophiam* scripserat etiam Augustus, imper teste *Sueton o* cap. 85. Exstat et *Ausonii* Protrepticon ad Nepotem, Idyll. IV. et Statii ad Crispinum lib. V. silu. 2. *Clementis Alexandrini* προτρεπτικὸς λόγος πρὸς Ἕλληνας etc. *Iamblichi* προτρεπτικοὶ λόγοι subinde a Stobaeo in Florilegio laudantur. *Fabric.* Codd. mssti huius libelli Iamblichiani notaui ad §. antecced. *Harl.*

aa) Neque tamen Hemsterhusii editio lucem adspexit. Conf. vitam Fabricii, a Reimaro confectam,

Maiorem huius libri partem ex variis Platonis locis consutam esse constat. Ceterum caput vltimum, quo vndequadraginta Symbola Pythagorica exponit Iamblichus, respicitur ab ipso, in vita Pythag. sect. 186. ὡς ἐν τοῖς περὶ συμβόλων διεχθήσεται. A repetitionibus non abhorret hic scriptor; nam et in vita Pythagorae eadem bb) saepe bis leguntur, et in protreptico repetuntur aliquando, quae iisdem verbis priore libro dixerat.

VII. *Index auctorum, in Protreptico Iamblichi laudatorum.*

Anaxagorae siue Hermotimi dictum, νοῦς ἡμῶν ὁ θεός. pag. 53. aliud eius dictum, conditum se esse, vt coelum et astra intueretur, pag. 57.
Archytas ἐν τῷ περὶ σοφίας, pag. 12 sq. vsque ad 21.
Ex Aristotele petitus locus pag. 53.
Aurea carmina pag. 6 sq.

Euripides pag. 101.

Heracliti dictum θυμῷ μάχεσθαι χαλεπὸν, ὅ, τι γὰρ ἂν χρήζῃ γίγνεσθαι, ψυχῆς ὠνεῖται, *arduum est irae repugnare; quae enim cupit fieri, vel vitae pretio emit.* Ita reddendus ille locus pag. 140.
Hermotimus, vide Anaxagoras.
Homerus pag. 96. 112.

Μυθολογῶν τις κομψὸς ἀνὴρ ἴσως Σικελικός τις ἢ Ἰταλικός. pag. 101.

Pindarus pag. 85.
Ex Platone pag. 22. ad pag. 129. [?]
Prouerb. πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι pag. 77.
Pythagoras pag. 57.

Thales pag. 85.

VIII. Liber *tertius* commentariorum Pythagoricorum est περὶ κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, *de mathematica communi disciplina*, et hactenus ineditus delitescit, exceptis fragmentis, quae tum ex hoc tum ex duobus superioribus libris excerpsit et ex versione sua latine edidit *Nicolaus Scutellius* ad calcem libri de mysteriis Aegyptiorum, Rom. 1556. 4. [vid. ad §. III.] Graece MS. exstat in variis bibliothecis, vt Vaticana, Medicea, Caesarea, regia Parisiensi, Bodleiana. [vid. ad §. IV.] Incipit: ἡ μὲν πρόθεσις τῆς παρούσης ἐπισκέψεως τὴν κοινὴν βούλεται τῶν μαθημάτων θεωρίαν παραδεῖξαι etc. Latinae versiones antiquae ex dono Lucae Holstenii seruantur duae MStae in biblioth. Iohannea huius vrbis Hamburgensis. Vni integrae et in XXXV. capita distinctae, quae ex codice biblioth. *Vaticanae* descripta est,

ctam, pag. 56. inprimis pag. 272 sqq. vbi Hemsterhus. in epist. ad Fabric. emendationem loci cuiusdam proponit [illegible]

bb) Confer si placet sect. 68 et 188. 225. sect. 69 et 229. sect. 71 et 94. sect. 72. 74 et 89. sect. 86 et 137. sect. 101 et 230. sect. 135 et 177. sect. 139. 140 et 148. Protreptic. pag. 26. edit. Arcerii et pag. 44. Protreptic. pag. 130 sq. et vita Pythag. pag. 103. (sect. 104.) etc.

est, ac secundum et quartum librum etiam complectitur, hanc censuram Holstenius adscripsit: *versio puerilis, inepta, falsa, quae Iamblichi mentem ne per nebulam quidem perspexit, cuius auctor graecae et latinae linguae aeque ac philosophiae et mathematicarum disciplinarum imperitus fuit; vnde hoc opus merito ad βιβλιοταφείς aeternas tenebras fuit damnatum.* Altera, nihilo melior excerptorum e libro primo et libri secundi atque tertii, sed quibusdam Archytae, Brontini etc. quos Iamblichus laudat, locis truncata, incipit: *propositio praesentis considerationis* etc. Graece et latine edere hunc librum constituerant Thomas Galeus et Samuel Tennulius. Ante hos idem facere recepit *Holsten* in pag. 4 ad Porphyrium qui pag. 5. etiam et in Porphyrii vita cap. 7. vberiores in vitam Pythagorae, a Iamblicho scriptam, notas et omnium Iamblichi monumentorum editionem iussit a se exspectare. *Fabric.* Küsterus quoque atque Hemsterhus. spem fecerant nouae editionis, sed intra promissa steterunt. Illum tandem libellum et per se vilem, et qui multa veterum pythagoricorum, Philolai, Brontini, et Archytae fragmenta, dorica dialecto scripta, continet, *Villoisonius* e cod. Veneto D. Marci publicae luci exposuit, graece, in Anecdotis graecis tom. II. pag. 188.—225. — Graece et lat. illum librum editurus est add. obseruationibus M. *Iac. Georg. Friis* et in disputatione, inscripta: *Introductio in librum Iamblichi tertium de generali mathematum scientia,* Hauniae 1790. 4. duo fragmenta gr. et lat. recudi fecit atque illustrauit, praemissis quibusdam, quae ad historiam Pythagorae pertinent. — *Valcken.* ad Euripidis Hippolyt. p. 194. alter. columu. fin. locum quemdam, ex Iamblichiani libri cap. 24. prolatum, emendat, ὀλίγοι loco ὀλίγοις legendo. *Harl.*

IX. *Liber quartus*, siue *commentarius in institutiones arithmeticas Nicomachi Geraseni.* vide supra cap. de Nicomacho §. 3 et 7. fin. Titulus est: περὶ τῆς Νικομάχȣ Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς, ἥτις περιέχει τῆς ἁπλῶς μαθηματικῆς διδασκαλικῆς τὰς ἀρχικὰς λόγȣς, λόγος τέταρτος. [?] *Fabric.* *Codices* ad §. IV. memoraui, quibus adde Medic. *Florentiae* in plut. 86. cod. III. In biblioth. *Paris.* publ. codd. MMCCCCLXXXI. MDCCCCLXXXII. MMXCIII. (ex quo cod. Tennulius edidit libellum,) MMCCCCLXXXII. et in cod. MMXLIX. atque in cod. Palatino s. Romano est lib. *de fato.* — In biblioth. *Escorial.* teste Pliero in itinerario etc. pag. 174. — Editio inscripta est: *Iamblichus* — in Nicomachi Geraseni arithmeticam introductionem, et *de fato.* Nunc primum editus, in latinum sermonem conuersus, notis perpetuis illustratus a *Samuele Tennulio.* Accedit *Ioach. Camerarii* explicatio in duos libros Nicomachi, cum indice etc. Arnhemiae. Prostant apud Io. Frid. Hagium; Dauentriae typis descripsit Wilh. Wier. 1668 4. — Camerarii explicatio aeque, ac notae Tennulii in Iamblichi arithmetic. peculiares habent inscriptiones et notas loci annique: *Dauentriae typis Wilh. Wier.* CIƆIƆCLXVII. (1667.) Tennulius quatuor contulit codd. mstos, et libellum de fato cc), ab opere de mysteriis Aegyptiorum diuersum et fragmentum esse maioris operis cuiusdam Iamblichiani iudicat; alii potius esse putant septimum et octauum cap. sectionis octauae operis de mysteriis Aegypt. — Ab *Humbergero* memoratur editio Iamblichi: — — τὰ θεολογȣμένα τῆς ἀριθμητικῆς. Habes hic, o studiose lector, nouum opusculum

cc) Ex duobus codd. regiis descriptum, vt ipse ait Tennul. pag. 181. in catal. autem codd. Paris. vnus tantum cod., qui lib. de fato habeat separatum, indicatur.

lum, antehac nusquam excusum, in quo ita numerorum ratio explicatur, vt non sit obscurum intelligere, hanc arithmeticam ad interiorem de philosophia disputationem, quam theologiam veteres vocabant, conferre plurimum. Paris. apud Chr. Wechel. 1543. 4. — Iamblichi errorem quemdam, pag. 86. edit. Tennulii commissum, culpat *Kästner* in: Neue philolog. Bibl. tom. II. Lipsiae 1777. 8. pag. 1 sq. *Harl.*

X. *Index scriptorum, in commentario Iamblichi ad Nicomachi arithmetica citatorum.*

Archytas pag. 9. 141. 159. 163. Tarentinus, pag. 168.
Aristaeus, Crotoniates, pythagoreus, pag. 168.

Οἱ Χρυσίππειοι pag. 12.

Eratosthenes pag. 163.
Euclides notatur pag. 26. 31. 34. 105. τῷ τρίτῳ τῶν Ἀριθμητικῶν pag. 32.
Eudoxus, pythagoreus, pag. 11. 142.
Euphranor, pythagoricus, pag. 163.

Iamblichus commentarium in musicam εἰσαγωγὴν promittit pag. 73. (adde 77.) 172. 176. λόγον περὶ Γεωμετρικῆς pag 141. 176. Isagogen sphaericam, ibid. aliud opus de numeris pag. 167. Δέκα δὲ τῶν πασῶν ἡμῖν ἀναφανεισῶν etc. *Decem igitur medietatibus ita declaratis, non vulgaris hinc laus denarii exsurgit capientis omnium entium rationes, unde a veteribus dictus* πᾶν καὶ ὅλον καὶ οὐρανὸς, ὡς ἐν τῷ περὶ αὐτῆς (δεκάδος) λόγῳ πειρασόμεθα δεῖξαι, ὅταν καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ μονάδος μέχρις αὐτῆς ἀριθμῶν ἑκάστου ἐπανθήματα εὐθὺς ἑξῆς μετὰ τήνδε εἰσαγωγὴν δεικνύσομεν. Et pag. 176. Καὶ ὅσα δὲ ἄλλα ἐπανθεῖ τοῖς ἀπὸ μονάδος μέχρι δεκάδος ἀριθμοῖς κατὰ τὸν Φυσικὸν λόγον καὶ τὸν ἠθικὸν καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὸν Θεολογικὸν καταστάξαντες συμφιλολογήσομεν. ἵνα ἀπ᾽ αὐτῶν εὐμαρεστέρα σοι λοιπὸν καὶ ῥᾴστη τῶν ἑξῆς τριῶν εἰσαγωγῶν Μουσικῆς, λέγω καὶ Γεωμετρικῆς καὶ Σφαιρικῆς, ἡ παράδοσις γένηται.
Οἱ περὶ Ἵππασον ἀκουσματικοὶ pag. 11.
Hippasus pag. 142. 159. 163.

Nicomachus, pythagoreus, pag. 176. in Ἀριθμητικῇ τέχνῃ omnia scripsit κατὰ γνώμην τοῦ Πυθαγόρου pag. 3.

Philolaus pag. 7. 11. 25. 109.
Plato pag. 9. 111 117. 147. 154. 163. a Timaeo dialogum cognominem mutuatus, pag. 148. ἐν τῇ Πολιτείᾳ pag. 116. ἐν Τιμαίῳ pag. 168.
Pythagoras pag. 5. 11. 47. 171.
Pythagorici pag. 14. 20. 47. 48. 87. 103. 105. 115. 124 148. 155. 168. 170. eorum industria et accuratio in mathematicis disciplinis pag. 102. [P.]

Τεμυωνίδης, Pythagoricus, pag. 163. al. leg. Myonides.
Thales pag. 10.
Thymaridas pag. 11. 36. 88. 91. 95.

Timaeus Locrus pag. 168. ἐν τῷ περὶ Φύσεως κόσμε pag. 148.
Timon ὁ τὰς σίλλας ποιήσας pag. 148.

[Iamblichus quoque scripsisse videtur *rhetorica:* nam cod. *Vindobon.* CXXXVII. nr. 3. apud Lambec. in comment. de biblioth. caes. VII. col. 550 sqq. continet *syntagma expositionum variarum in Hermogenis artem oratoriam*, nempe Longini, *Iamblichi*, Syriani et Simplicii, qui fuerunt gentiles, et Io. Siculi, Io. Geometrae, Gregorii, metropolitae Corinthi, Io. Doxopatrae et Georgii Diaeretae, qui fuerunt Christiani. *Harl.*]

XI. *Scripta Iamblichi deperdita.*

De physicis, ethicis et diuinis, quae in numerorum doctrina obseruantur, Φυσικὰ, ἠθικὰ καὶ Θεολογύμενα Ἀριθμητικῆς, liber *quintus*, *sextus*, et *septimus* collectionis pythagoricorum dogmatum. Ex his postremus siue septimus de theologumenis arithmeticae videtur adhuc superesse, vt cap. XXII. notaui. Ille ipse nempe, qui cum versione et notis infra a me exhibebitur. Librum quintum citat Syrianus in metaphysica Aristot. pag. 90. librum septimum pag. 83. b.

Εἰσαγωγὴ Μυσικὴ siue περὶ Μυσικῆς τῆς παρὰ Πυθαγορείοις, liber *octauus*. *Institutiones musicae* ad mentem Pythagoreorum. Vita Pythag. sect. 120. et ad Nicomachi arithmeticam pag. 73. 77. 172. 176.

Εἰσαγωγὴ Γεωμετρική. Liber *nonus*. *Institutiones geometricae*, ad eorumdem Pythagoreorum mentem. ad Nicom. arithm. pag. 141. 176.

Εἰσαγωγὴ Σφαιρική. Liber *decimus*, *Institutiones sphaericae* ad mentem Pythagoreorum. Nicom. arithm. pag. 176.

His decem libris vniuersum opus Iamblichi περὶ Πυθαγορείυ αἱρέσεως, siue collectionis Pythagoricorum dogmatum, vt Syrianus pag. 57. b. in Aristotelis metaphysica adpellat, absoluebatur, facitque Iamblichus horum omnium mentionem in extremo commentarii ad Nicomachi arithmeticen. Tituli etiam omnes, (excepto postremo,) seruati sunt in codice Mediceo, vt cap. XXII. §. 7. iam monui. Commentarios *Simplicii* in tres Iamblichi de Pythagorica secta libros Romae seruari in bibliotheca Vaticana, iam olim scripsit Gesnerus in biblioth. [notante *Ionsio* III. 19. §. 3.] Meminit etiam *Petrus Iohannes Nunnesius* de conficiendo curriculo philosophico cap. 2. pag. 24. Verum nemo fuit hactenus, qui in lucem proferret. Opus vero ipsum Iamblichi memorauit etiam *S. Hieronymus* libro III. in Rufinum pag. 469. edit. Ioh. Marcianaei: *Cuius enim sunt illa* χρυσᾶ παραγγέλματα; *nonne Pythagorae*, [¶] *in quibus omnia eius breuiter dogmata continentur, et in quae latissima opere philosophus commentatus est Iamblichus, imitatus ex parte Moderatum, virum eloquentissimum, et Archippum ac Lysidem, Pythagorae auditores?*

Περὶ ἀγαλμάτων siue de diuinitate imaginum liber, quem confutauit Ioh. Philoponus, teste *Photio*, quem vide codice CCXV. *Porphyrium* quoque de hoc argumento scripsisse constat, quem Iamblichus libenter solitus est imitari. [vid. supra libr. III. cap. 24. vol. IV. pag. 249 et 250.]

Alypii

Alypii vita, de qua Eunapius.

Ad *Aristotelis* varia, vt *in Categorias* Simplic. Dexippus et Boeth.

in I. *Analytic.* Philoponus pag. 8. b. *οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τῶν ἐξηγητῶν, ὡς ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος* etc. [ad lib. *de anima.* vid. supra, vol. III. pag. 235. §. XIV.]

Epistolae ad Agrippam, Anatolium, Aphaleûm, Aretem, Dexippum, Dyscolum, Macedonium, Olympium, Sopatrum etc. Fragmenta harum vide apud Stobaeum.

Περὶ Θεῶν, e quo opere non pauca mutua sumsit *Iulianus* oratione IV.

Περὶ κρίσεως ἀρίστου λόγου. Schol. *Hermogenis* pag. 378.

Ad *Platonis* varia, vt *in Parmenidem. Syrianus* pag. 29 b. in Aristotelis metaphys. [in Alcibiadem α´. Proclus et Olympiodor. vid. supra in vol. III. pag. 83. — in Polit. ibid. pag. 92 et 95.]

— — — — — *in Timaeum*, Proclus in Timaeum, passim: [vid. infra, vol. VIII. lib. V. 26. §. 14. pag. 524.]

— — — — — *in Phaedonem*, Olympiodorus MS.

Περὶ τῆς τελειοτάτης Χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας, librum XXVII. citat Damascius MS. περὶ ἀρχῶν. Vide et *Thomam Galeum* ad lib. de Mysteriis pag. 202. 244. *Marinum* vita Procli cap. 26. et *Ammonium* ad lib. de interpretatione pag. 59. vbi ὑφήγησιν oraculorum a Iamblicho suppeditatam, laudat. *Fabric.* Iamblichi comment. in Λόγια. vid. supra in vol. I. pag. 309. §. VII. *Harl.*

Μονόβιβλος, ὅτι οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων εἰς ἄλογα, οὐδὲ ἀπὸ ζώων ἀλόγων εἰς ἀνθρώπους αἱ μετενσωματώσεις γίνονται, ἀλλ' ἀπὸ ζώων εἰς ζῶα, καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων εἰς ἀνθρώπους. *Nemesius* cap. 2. de anima pag. 85. Respicit *Aeneas Gazaeus*, Iamblichum laudans pag. 16. Theophrasti sui.

Περὶ ψυχῆς. *Priscianus Lydus* ad Theophrastum de sensu pag. 276. et Stobaeus, qui magna eius fragmenta seruauit. Huius operis pars περὶ ἀποκαταστάσεως a Damascio citatur. [*Problemata.* vid. supra, vol. III. pag. 254.]

Non omittendum, quod *Athanasius*, recens scriptor ac rhetor Byzantinus, qui a. 1641. opus suum, graece et latine Parisiis in 4. editum, inscripsit Petro Seguierio, Galliae Cancellario, et Achilli Harlaeo, Maclouiensium episcopo, libros duos, quibus titulus: Ἀριστοτέλης ἑαυτὸν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς διατρανῶν, *Aristoteles* [?] *proprium de animae immortalitate mentem explicans*, testatur, maximam partem ex Iamblicho se collegisse. Iisdem subiicitur μέθοδος ᾗ διαπληκτίζεται τὰ λογικά. *Methodus, qua ratione praedita inter se certant.* Deinde συνοπτικὴ μέθοδος ᾗ τὴν νίκην ἀληθῶς αἱρεῖ ὁ μαχόμενος ἢ ἡ τὰ μέσα πρὸς μάχην καὶ νίκην εὑρίσκεται, καθάπερ ἐκ τῶν φιλοσόφων Ἀδράστου καὶ Μοδεράτου κατ' Ἀριστοτέλην ὁ θαυμαστὸς καὶ μέγας ἐξέθησεν Ἰάμβλιχος. *Breuis methodus obtinendae victoriae aut parandorum ad pugnam et victoriam mediorum, vt ex philosophis, Adrasto et Moderato, secundum Aristotelem, admirandus et magnus exposuit Iamblichus.*

Denique Τρυφὴ ψυχῆς, ἢ κῆπος ἐκ τῶν τῷ μεγάλῳ Ἰαμβλίχῳ πονηθέντων φυτευθείς. *Delitiae animae, siue hortus* (de anima et virtutibus ac vitiis) *ex magni Iamblichi scriptis consitus. Fabric.* Exemplar, quod seruat biblioth. nostra acad. non complectitur Athanasii rhet. Aristotelem de animae immortalitate etc. (de qua editione postea sermo erit,) sed duo reliquos a Fabricio memoratos libellos, at seorsum excusos, et suo quemque titulo instructum. Prioris inscriptio haec est A. του Ρος. (h. e. Ἀθανασιυ τυ Ρητορος.) τρυφὴ ψυχῆς ἢ Κηπὸς ἐκ τῶν τῷ μεγάλῳ Ἰαμβλίχῳ πονηθέντων φυτευθείς. P. A. O. R. IS. (h. e. patris Athanasii oratoris) *Delitiae animae siue hortus ex iis, quae Iamblicho magno elaborata sunt, consitus.* Lutetiae M.DC.XXXIX. (1639.) ap. viduam Nic. Buon. 4. gr. ac lat. — Posterior autem inscriptus est A. ΤΟΥ ΡΟΣ. Φιλοσοφικὰ ξυνταγμάτια τέτταρα· ὧν τὰς ἐπιγραφὰς ἐν ταῖς ἑκάστων ὄψει ἀρχαῖς. *P.* (atris) *A.* (thanasii) *ORIS* (oratoris) *opusc. philosophica quatuor: quorum inscriptiones in singulorum videbis principiis.* Lutetiae M.DC.XXXIX. (1639.) apud vid. Nic. Buon. gr. ac lat. 4. Fabric. omiserat III. opusculum; Σύντομος πραγματεία, ἢ τίνι ποτὲ νικᾷ ὁ μαχόμενος. ἢ τὰ μέσα πρὸς τὸ ἑλεῖν ποτε τὴν νίκην διδάσκουσα, ἐκ τῶν αὐτῶν ξυλλεχθεῖσα φιλοσόφων· *breuis tractatus nec victoriae nisi aliquando pariendae idoneus, vel ad hoc media docens ex philosophis collectus.* Quartum opusculum, (quod in priuilegio regio etiam quarto loco ponitur,) *delicias animae* etc. peculiarem, quem paullo ante iam significaui, habet titulum, et in nostro exemplari primum obtinet locum. Vir quidam doctus in initio voluminis manu scripsit: *Athanasii deliciae animae* etc. exstant in tom. II. bibl. Kielmanseghianae nr. 969. Q. idem titulum operis, (in quo illa opuscula cum Aristotele etc. iunctim edita fuisse videntur,) sic indicauit: *P. Athanasii Rhetoris Byzantini* Aristoteles de animae immortalitate scriptum explicans, cum eiusd. syllogismos conficiendi ac disputandi vincendique methodis, gr. lat. interprete *Io. Curterio,* Aruerno. Paris. 1641.

Praeter Heraldum, I. C. Schwarz et Friis aliosque iam memoratos illustrarunt aut emendarunt quaedam Iamblichi loca

Lucas Holstenius in epistola de pythagorico symbolo, vasis acetarii, siue acetabuli remotionem iubente, apud Iamblichum lib. II. de secta Pythagor. ad Fortun. Licetum, cum huius responsione, in *Liceti* responsis per epistolas, Bonon. 1640. 4. tom. I. pag. 2.

Chrph. Aug. Heumann in hebdomade Iamblichiana, in Parergis criticis, Ienae 1712. 8. pag. 88 — 93.

Lambert Bos. in animaduersionibus ad Iamblichi vitam Pythagorae, in suis Animadu. in scriptor. graecos, Franecker. 1715. 8. pag. 49 — 55.

Iac. Loganus in epistola ad I. A. Fabricium, continente coniecturas quasdam in Iamblichi vitam Pythagorae, in nouis miscell. obseruatt. in auctores a. 1740. pag. 91 sq.

Menagius ad Diog. Laert. VIII. sect. 39. pag. 371. et sect. 42. pag. 373. emendat loca Iambl. de vita Pythagorae, et ad libr. IX. sect. 20. pag. 401. dubitat de quadam Iambl. lectionis veritate.

Hemsterhus. ad Lucian. tom. I. pag. 212. not. 82. locum in Iambl. Protr. p. 4. et alium locum eiusdem libri et pag. ex cod. Reinesiano corrigit.

Valcken.

Valcken. in notis ad Euripid. Phoen. 120. pag. 42. corrigit locum Iambl. de vita Pyth. laudatque codd. msst. Cizensem et Franequeranum: pag. 200. autem ad vs. 541. locum in Protrept. cap. 19. pag. 109. *Io. Toup.* in emendatt. in Suidam et Hesych. tom. II et IV. aliquot loca in Pyth. vita et in Protrept. modo emendat, modo vindicat. Atque ita alii passim in suis libris aut editionibus. *Harl.*

XII. *Plures Iamblichi.*

Praeter hunc nostrum Constantini M. temporibus defunctum, alii etiam fuere hoc nomine, antiquiores quidem duo Iamblichus *pater*, Sampsicerani F. Phylarchus Arabum [dd]), et *filius* qui in regno Emesenorum patri per Antonium peremto successit atque ab Augusto restitutus est. Vide Henrici Noris diss. 2, de epochis Syro-Macedonum §. 3. pag. 93 sq. 3) Babylonicorum scriptor [ee]), Traiani iam aetate clarus, de quo infra libro VI. inter scriptores Eroticos. Deinde iuniores 4) *Iamblichus*, ad quem Iuliani imp. et Libanii epistolae, de quo supra §. 2. 5) Diuersus ab hoc, vt videtur, et paullo iunior *Iamblichus*, Himerii fil. cuius itidem in Libanii epistolis mentio. 6) *Iamblichus*, medicus CPolitanus, in quem Leontii epigramma lib. IV. Anthologiae cap. 13. [vid. in elencho medicorum, infra in vol. XIII. pag. 252. — *Iamblichus*, chemicus, de cuius ποιήσει, cod. msto infra vol. XII. pag. 771.] Etiam *Iamblichum*, Procli διδάσκαλον memorat *Zonaras* tom. III. pag. 28. et *Cedrenus* pag. 313. vbi eum cum Libanio per alectryomantiam referunt inquisiuisse de successore Valentis imp. Atque de hoc etiam capies, quod apud Marinum in vita Procli cap. 32. in somnio Numen ipsi visum est dicere: Τὶ δαὶ, Ἰαμβλίχου οὐκ ἀκήκοας λέγοντος ὕιες οἱ δύο, καὶ ὑμνοῦντος. Μαχάονά τε καὶ Ποδαλείριον; [Alius *Iamblichus*, philos. de quo vid. *Symmachus* lib. IX. ep. 2. *Heum.*]

A nomine *Iamblichi* etiam non longe abludit ימלך 1 Paral. IV. 34. [P]

[Fabricius subiecerat in cap. peculiari *Anatolii*, qui Iamblichi magister fuit, fragmentum, antea ineditum, περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν, vna cum apospasmatio eiusdem argumenti, sub falso *Democriti* nomine, pariter autea nondum vulgato: ambo versione atque notis illustrata a D. *Io. Rendtorfio*, Hamburgensi: sed illa in supplementorum parte iure maiore, si videbitur aequis lectoribus, locum obtinebunt. *Harl.*]

dd) Huius mentionem facit *Cicero* tom. XV. epist. 1. *Heum.*

ee) Vid. *Colomes.* cimel. liter. cap. 7. *Heum.*

CATALOGVS MSS. GRAECORVM BIBLIOTHECAE REGIAE NEAPOLITANAE.

1) *Quatuor euangelia vſui eccleſiaſtico accommodata.* Codex bombycinus ſaeculi XIII. mutilus in principio et in fine, incipiens a. v. 23. cap. XII. *Matthaei* καὶ ἐξίσαντο πάντες οἱ ὄχλοι, et deſinens in v. 36. cap. XVIII. *Ioannis* ἀπεκρίθη ὁ Ἰησῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ὀυκ ἔστιν ἐκ τῦ κόσμυ τύτυ.

2) *Porphyrii* εἰσαγωγὴ εἰς ε̄ φωνάς.
Ariſtotelis κατηγορίαι. In fine legitur: χειρὶ γραφῆσαι Νικάνδρυ φανέντα, cuius miſelli librarii manu totus codex eſt deſcriptus.
Ioannis Tzetzae εἰς ε̄ φωνὰς metrica expoſitio. Inc. οἱ νῦν ἀμαθεῖς τῶν ἀλαζόνων πλέον, Ἄλλυς δοκῦσιν ἀμαθεῖς πεφυκέναι. Finis: δέξαι προστησῶς, ἀνδρόνικε, τὴν βίβλον ποίημα μικρὸν φιλαδέλφυ καρδίας.
Ariſtoteles περὶ ἑρμηνείας.
Adagiorum collectio ordine alphabetico digeſta. Inc. ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα· ἀπὸ τῦ ὑπ' αὐτῶν συκοφαντεῖσθαι τὰς ξένας.
Diuerſorum *epiſtolae eroticae.* Inc. . . . Σωσιπάτρῳ. λίαν ἀγεννῶς ὀδύρεσθαί σε τὴν πενίαν ἀκήκοα.
Aenigmata quaedam.
Ioannis Cinnami ethopoeia de Apolline et Daphne.
Gregorii Nazianzeni et *Baſilii M.* epiſtolae amoeboeae.
Seueri, *ſophiſtae*, ethopoeia de Chryſeide.
Theodori Prodromi iambi aliquot.
Alexii, imp. verſus funebres ad Manuelem patrem.
Baſilacis epiſtola ad amicum.
Theodori Prodromi epiſtolae ad Logothetam Stephanum Melitenum et alios.
Leonis, Metropolitae Sardieenſis, epiſtola. Inc. ἄρτι τῆς ἑῶας διαυγαζύσης.
Syneſii Cyrenaei epiſtola ad fratrem, et ad Herculianum.
Seueri, *ſophiſtae*, ἠθοποιΐα περὶ σινάχυ ἐρῶντος.
Theodori Prodromi epiſtola, cuius initium: τῦτο ἐκεῖνο γλῶσσα.
Baſilii M. homilia (forte homiliae pars εἰς τὸ γνῶθι σεαυτόν). Inc. τῷ ὄντι γὰρ ἔοικε πάντων εἶναι χαλεπώτατον ἑαυτὸν ἐπιγνῶναι. Definit in haec verba: ἐλπίδες δὲ καὶ προσδοκίαι γαμήλιοι.
Iſaaci Tzetzae ſcholiorum in Lycophronem particula.
Photii, patriarchae CP. deſcriptio templi B. Virginis in Palatio conditi ab imp. Baſilio, et epiſtolae ad diuerſos.
Chreſtomathiae.
Maximi ſermones et chreſtomathiae.
Incerti (forte *Theodori Prodromi*) tetraſticha iambica in Geneſin. Inc. γῆς υἱὸς ἀδάμ, γῆς ἄναξ, γῆς ἐργάτης. Codex bombycinus ſaec. XIV.

3) *Manuelis Moſchopuli* inſtitutiones grammaticae. Codex membranaceus, ſaec. XV.

4) *Ocellus Lucanus* περὶ τῆς τῦ παντὸς φύσεως. Codex chartaceus vergente ſaec. XV. eleganter exaratus.

5) *Heronis* liber de geometria, quae ad agrorum menſuram pertinet.
Geoponicorum libri XX. Exſtat ad calcem index capitum libri XXI. de Hippiatrica, qui deſideratur. Codex chartaceus, ſaec. XV.

6) *Caliſtus Fidus* de quinque Graecorum dialectis in alphabeti, latini ſc. et graeci, formam redactis; auctoribus tamen Ioanne grammatico, Euſtathio, atque Corintho; adpoſito etiam indice omnium fere dictionum, quae ab iisdem auctoribus de ipſa linguarum proprietate exhibentur: ad Alexandrum Card. Farneſium. Codex chartaceus ann. 1555. exaratus.

7) *Hippiatrica*, ſiue de veterinaria medicina ſcriptores graeci *Abſyrtus*, *Hierocles*, *Pelagonius*, *Tiberius*, *Theomneſtus*. Collectio in capita 132. digeſta.
Diodorus et alii περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων. Codex chartaceus, ſaec. XV.

8) Τὰ θεολογύμενα τῆς ἀριθμητικῆς.
Ariſtotelis μηχανικά.
Plethonis νόμων συγγραφῆς libri tres, quibus praemittitur index capitum. Inc. περὶ διαφορᾶς τῶν περὶ τῶν μεγίστων ἀνθρώποις δοξῶν. Τάδε συγγέγραπται περὶ νόμων τε καὶ πολιτείας τῆς ἀρίστης, ἧ ἂν διανοούμενοι ἄνθρωποι, καὶ ἄττ' ἄν, καὶ ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ, μετιόντες τε καὶ ἐπιτηδεύοντες ὡς δυνατὸν ἀνθρώπων κάλλιστά τε καὶ ἄριστα βιῷεν, καὶ ἐς ὅσον οἷόν τε εὐδαιμονέστατα. Codex chartaceus, ſaec. XV.

9) *Eunapii*,

9) *Eunapii*, Sardiani, ἐγγράμματα βίων φιλοσόφων.
Theonis Smyrnaei περὶ τῶν κατὰ τὸ μαθηματικὸν χρησίμων εἰς τὴν Πλάτωνος ἀνάγνωσιν.
Libanii declamatio de moroso, qui vxorem loquaculam duxerat, et ἐπιστολιμαῖοι χαρακτῆρες. Codex chartaceus, saec. XV.

10) *Polyaeni* στρατηγικῶν libri VIII. Codex chartaceus, saec. XV.

11) *Olympiodorus* εἰς τὸν Πλάτωνος Φαίδωνα. Codex chartaceus mutilus in principio. Inc. εἰπὼν ὁ Σωκράτης ὅτι, ὁ φιλόσοφος Εὐηνός, ἐθελήσει ἀποθνήσκειν, sed in margine adnotatur: λείπεται δὲ τούτοις τὰ ἐξ ἀρχῆς ἑκκαίδεκα φύλλα. Saec. XV.

12) *Constantini Lascaris* Byzantini ἐπιτομὴ τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων. περὶ πασῶν τῶν λέξεων ἐν τῶν τοῦ γραμματικοῦ τρύφωνος.
Georgius Scholarius περὶ τῆς κλίσεως τῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων. Codex chartaceus, saec. XV.

13) *Manuelis Moschopuli* ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν Agapeti diaconi cum analysi grammatica.
Μῦθοι αἰσώπειοι κατὰ στοίχων διορθωθέντες ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου κυροῦ Μαξίμου τοῦ πλανούδη. Codex bombycinus, saec. XIV.

14) *Lexicon* graeco-latinum et latino-graecum duobus voluminibus comprehensum. Accedit adpendix de temporum formatione et de dialectis. Codex membranaceus, saec. XV.

15) *Nicephori Blemidae* γεωγραφία συντομωτέρα. Inc. Βουλόμενοι δὴ εἰς ἐν συντόμῳ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ζωγραφῆσαι τῷ λόγῳ. Codex chartaceus, saec. XVI.

16) *Aristophanis* Plutus, Nubes et Ranae cum glossis interlinearibus et scholiis marginalibus.
Excerpta ex *Aristotelis* libris metaphysicis.
Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ διαφορᾶς κωμῳδιῶν. Codex chartaceus, saec. XV.

17) *Maximi Bryaenii* harmonicorum libri tres.
Bachii senioris εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς.
Dionysii εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς. Inc. τῇ μουσικῇ τέχνῃ πᾶσαν τὴν δογματοποιίαν.
Eiusdem *Dionysii* iambi in musam, in solem et in nemesin cum notis musicis.
Aristidis Quintiliani de musica libri tres.
Incerti τέχνη μουσική. Inc. ὁ ῥυθμὸς συνέστηκεν ἐκ τε ἄρσεως καὶ θέσεως καὶ χρόνου τοῦ καλουμένου ἐπί τινι κοινοῦ. Codex bombycinus, saec. XIV.

18) *Constantini Manassis* chronicon ab orbe condito ad A. C. 1087. siue *Nicephori Botoniatae* imperium et *Alexii Comneni* initia, versibus politicis conscriptum.
Ioannis Damasceni κεφάλαια δογματικά, siue ἔκθεσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Codex chartaceus, saec. XV.

19) Σύνοψις ἐν ἐπιτόμῳ τῆς παλαιᾶς διαθήκης.
Κοσμᾶ Πλούτου in psalmos Dauidis.
Eusebii Pamphili diuisio psalmorum.
Ex sermone *Athanasii* diuisio psalmorum.
Incerti χρονογραφεῖον σύντομον ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆς Χριστοῦ παρουσίας.
Ex *Michaelis Pselli* dubiis astronomicis.
Breuis methodus inueniendi pascha.
Matthaei Hieromonachi expositio cycli paschalis.
Officia magnae ecclesiae.
Leonis τοῦ σοφοῦ de ecclesiis sedi CP. subiectis.
Περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων.
Epitome canonum apostolicorum et conciliorum.
Nicephori Callisti Xanthopuli Festa sanctorum per annum, versibus iambicis.
Series imperatorum et patriarcharum CP. versibus iambicis.
Officia Palatina. Codex bombycinus, saec. XV.

20) *Euripidis* Hecuba, Orestes, Andromacha, Hippolytus, cum glossis interlinearibus et scholiis marginalibus.
Scholia vberiora in *Hippolytum*.
Euripidis Phoenissae. Codex chartac. saec. XV.

21) Ἑρμηνεία σοφοῦ καὶ μεγάλου ἀνδρὸς (*Gennadii*) ὑπὲρ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, ὅτι ὀρθῶς ἐγένετο, ὑπεραπολογουμένη τῶν ἐν τῷ ὅρῳ αὐτῆς πέντε κεφαλαίων. Codex chartaceus, saec. XV.

22) *Georgius Gemistus Pletho* περὶ ὧν Ἀριστοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέρεται, καὶ εἰς βελτίω τὰ Πλάτωνος.
Eiusdem *Plethonis* πρὸς τὰς Σχολαρίου ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἀντιλήψεις. Codex chartaceus, saec. XVI.

23) *Pindari* Olympia cum glossis interlinearibus.
Claudii Ptolemaei καρπός, siue fructus librorum suorum centum aphorismis astrologicis.
Herodoti vita Homeri. Codex chartaceus, saec. XV.

24) *Aeschyli*

24) *Aeschyli* Προμηθεὺς δεσμώτης, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, cum glossis interlinearibus et scholiis marginalibus.

25) *Sophoclis* Aiax, Antigone, cum glossis interlinearibus et scholiis marginalibus. Codex chartaceus, saec. XV.

26) *Aeschyli* Προμηθεὺς δεσμώτης, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. *Hesiodi* ἔργα καὶ ἡμέραι. Omnia cum scholiis marg. et gloss. interl. Codex chartaceus, saec. XIV.

27) *Ioannis Damasceni* iambi εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὰ ἅγια Φῶτα.
Cosmae, monachi, κανὼν τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων, εἰς τὴν μεγάλην ἑβδομάδα.
Manuelis Moschopuli erotemata.
Eiusdem *Moschopuli* expositio grammatica εἰς σχολὴν βασιλικήν.
Agapeti, diaconi, εἰς τὰ ὀνομαστὶ τὰ ἐν τῇ ὀκταηχῳ, ἃ μετεποίησεν ὁ Πεδιάσιμος διὰ στίχων ἰαμβικῶν, in iambos *Ioannis Damasceni* εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, et in *Epicteti* enchiridion.
Eiusdem ὀνομάτων ἀττικῶν συλλογὴ ἐκλεγεῖσα ἀπὸ τῆς τεχνολογίας τῶν ἀκόνων τοῦ Φιλοστράτου, καὶ ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν ποιητῶν.
Ἐκλογὴ ἀττικῶν ὀνομάτων συλλεγεῖσα παρὰ τοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυροῦ Θεοδούλου (*Thomae*) τοῦ μαγίστρου.
Catonis disticha ex interpretatione *Maximi Planudae*.
Homeri Βατραχομυομαχία.
Incerti drama de felis et murium pugna, seu γαλεομυομαχία.
Michaelis Ἀπλόχειρος (Fabricio, *Plochiri*) poemation dramaticum Musarum et fortunae querimoniam continens.
Pythagorae χρυσᾶ ἔπη.
Isocratis λόγος παραινετικὸς πρὸς Δημόνικον.
Anonymi διήγησις σαφεστάτη, πῶς δεῖ συντάττειν.
Georgius Choeroboscus de figuris poeticis, de vocabulorum adfectionibus, περὶ τῶν τελοποφανῶν σχημάτων τίνα τίνων διαλέκτων εἰσί.
Trypho de vocabulorum adfectionibus.
Manuel Moschopulus de vocabulorum adfectionibus.
Ioannes, grammaticus, de dialectis.
Manuel Moschopulus de dialectis homericis.
Anonymus de metris.
Dionysius de pedibus.
Isaacus Argyrus de metris poeticis.
Maximi Planudae παρεκβληθέντα ἀναγκαῖα τῆς τῶν ἀττικῶν συνηθείας.
Pelagii, patricii, Homerocentones. Praemittitur epigramma *Eudociae* Augustae. Titulus integer est: Ἀπολογία Εὐδοκίας λαμπροτάτης καὶ τὸν παρόντα ὁμηροκεντρῶνα τὸν συντεθέντα παρὰ Πατρικίου τινὸς ἐπισκόπου διορθωσαμένης, ὑπέρ τε τοῦ αὐτὸν ταύτην διορθῶσαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐν μὲν τῷ ὁμηροκεντρῶνι, ὃν Πατρικίος ἐκ τοῦ Ὁμήρου τὰ μεθ᾽ Ὅμηρον ἔγραψεν, δύο στίχοι ἐξεῖης κομίσαι ὑπηρετικὴ μὴ εὑρίσκεσθαι· ἐν τούτῳ δὲ πολὺ τὸ τοιοῦτον ἄγει. Πρώτη δὲ ἡ τῆς ἀπολογίας καὶ τοῦ ὑπομνήματος ὑπόθεσις τέτακται, εἰς ἀπὸ τῆς διορθωσαμένης πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας.
Explicatio vocabulorum *Dionysii Areopagitae*. Codex chartaceus, saec. XV.

28) *Ioannis Chrysostomi* sermones XX. Codex chartaceus, saec XV.

29) Incerti commentaria in *Aristotelis* Metaphysica. Codex bombycinus, saec. XIV.

30) *Onosandri* στρατηγικόν, siue de imperatoris institutione ad Q. Veranium.
Mauritii στρατηγικὸν libris XII. Praemittitur singulis libris index capitum. Cap. I. lib. I. πῶς δεῖ γυμνάζειν τὸν καθ᾽ ἕνα ἄνδρα ἐν ταῖς μελέταις. Inc. εἰς τὸ τοξεύειν πεζῇ συντόμως ἢ τε ῥωμαϊστὶ ἢ τε περσιστί. In fine adpendicis loco Vrbicii ἐπιτήδευμα. Inc. οἱ μὲν πρότεροι στρατηγικοὶ τάξεις εὑρήματα τῶν παλαιῶν εἰσὶν ἀνδρῶν. Codex membranaceus, saec. XI. elegantissime exaratus cum figuris tacticis.

31) *Manuelis Moschopuli* Erotemata. Codex chartaceus, saec. XV.

32) *Demosthenis* orationes Olynthiacae cum argumentis Libanii.
Μονῳδία ἐπὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Inc. ὦ πόποι.
Manuelis Moschopuli collectio vocum atticarum ex Philostrato et ex libris poetarum. Tractatus mutilus desinens in littera Γ.
Libanii et *Aristidis* declamationes aliquot.
Chrestomathiae ex PP. Graecis.
Nili Thessalonicensis archiep. oratio de caussa dissidii ecclesiarum latinae et graecae.
Maximi Planudae τέχνη γραμματική. Codex chartaceus, saec. XV.

33) *Aeschyli* Προμηθεὺς δεσμώτης, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, Πέρσαι, Ἀγαμέμνων, Εὐμενίδες, cum glossis interlinearibus, et scholiis margin. antiquis, Thomae

Thomae Magistri, et Demetrii Triclinii. Quum scholiis Triclinii fere perpetuo praefigatur ἡμέτερον, et initio ἡμέτερον Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου, codex hic bombycinus aut αὐτόγραφος est, aut ex αὐτογράφῳ descriptus: certe saeculi est XIV. ad finem vergentis, quo tempore Triclinius floruit.

34) *Lycophronis* Alexandra cum glossis interlinearibus, et scholiis Isaaci Tzetzae. Codex chartaceus, saec. XV.

35) *Gregorii Nysseni* λόγος κατηχητικὸς ὁ μέγας.
Ioannis Damasceni epistola ad Iordanem Archimandritam de Trisagio.
Eiusdem *Damasceni*, sermo dialecticus aduersus imaginum calumniatores. Codex chartaceus, saec. XV.

36) *Ioannis Zonarae* et *Theodori Balsamonis* expositio canonum apostolicorum. Codex chartaceus manu Ioannis Rosi Cretensis exaratus.

37) *Aristophanis* Πλοῦτος, Νεφέλαι, cum argumentis *Thomae Magistri*. Codex membranaceus, saec. XV.

38) *Gorgiae Leontini* Helenae encomium.
Manuelis Chrysolorae epistolae duae ad Colucium Salutatum.
Anonymus de Pronomine, et de Praepositione. Codex chartaceus, saec. XV.

39) *Demosthenis* oratio de corona. Codex membranaceus, saec. XV.

40) *Theodori Gazae* γραμματικῆς εἰσαγωγῆς libri IV. Codex chartaceus, saec. XV.

41) *Iuliani*, imp. συμπόσιον ἢ κρόνια.
Corinthus de dialectis. Codex chartac. scriptus Florentiae ann. 1489.

42) *Sophoclis* Αἴας μαστιγοφόρος, mutilus in principio, Electra, Oedipus, tyrannus, cum scholiis marginalibus et glossis interlinearibus. Codex chartaceus, saec. XV.

43) *Iuliani*, imp. Μισοπώγων. Codex chartac. quem Romae describendum curauit Augustinus Steuchus Eugubinus ann. 1537.

44) *Dionysii*, Alexandrini, οἰκουμένης περιήγησις. Codex chartaceus, saec. XV.

45) Collectio dictionum atticarum. Codex chartaceus, saec. XV.

46) *Euripidis* Hecuba, Orestes, Phoenissae cum glossis interlinearibus. Codex chartaceus, saec. XV.

47) (*Leonis*, imper.) Πολεμικῶν παρασκευῶν διατάξεις ιη'. Codex chartaceus mutilus saec. XV. incipiens a VI. constitutione: δεῖ τοίνυν ὁπλισθῆναι τοὺς στρατιώτας διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀρχόντων. Finis: πολλάκις ἄχρηστον τὴν δύναμίν τινες ἀπεργάζονται.

48) *Apollodori*, Atheniensis grammatici, βιβλιοθήκη. Codex chartaceus, saec. XV.

49) *Euripidis* Hecuba, Orestes, Phoenissae. Codex chartaceus, saec. XIV.

50) *Epistolarum* collectio, sc. Apollonii, Pythagorae, Anacharsidis, Aeschinis, Chionis, Euripidis, Diogenis, Cratetis, Lysidis, Melissae, Myae, Theanûs, Musonii, Platonis, Heracliti, Democriti, Dionysii Antiocheni sophistae, Dionis.
ΠΛΑΤΩΝΟΣ ὅροι.
Excerpta ex *Philone*.
Theocriti βωμὸς καὶ σύριγξ cum glossis interlin. et scholiis marginalibus. Codex chartaceus, saec. XV.

51) *Euripidis* Hecuba, Orestes cum glossis interl. Codex chartaceus, saec. XV.

52) *Dionysii Halicarnassei* ars rhetorica, περὶ τῶν ἐν μελέταις πλημμελουμένων, περὶ λόγων ἐξετάσεως, περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων.
Ex *Demetrio Phalereo* περὶ γλαφυροῦ χαρακτῆρος.
Ex *Dionysio* πῶς δεῖ ἐπιστέλλειν.
Menandri, rhetoris, διαίρεσις τῶν ἐπιδεικτικῶν.
Ex *Aristide* περὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου.
Ex *Apsine* περὶ τῆς τῶν κεφαλαίων παρασκευῆς, περὶ προσωποποιίας.
Cornutus siue *Phornutus* de diis.
Ἀποφθέγματα τῶν ἔξω σοφῶν Διογένους, Ἀριστοτέλους, Ἀριστίππου, Βίωνος, Θεοφράστου, Μητροκλέους. Codex chartaceus, saec. XV.

53) *Libanii* epistolae CXXXI.
Synesii oratio in laudem Anysii, Libyae praefecti. — *Eiusdem* homiliae duae, quarum prima inc. ὁ Θεσμός. 2da νὺξ ἱερά. — Epistola ad Nicandrum.
Epistola *Amasidis*, regis Aegypti, ad Polycratem.
Lysidis, Pythagorei, epistola ad Hipparchum.
Synesii epistolae CLVIII.
Phalaridis, tyranni Agrigentini, epistolae.

Basilii M. et *Libanii* epistolae amoeboeae.
Gregorii Nazianzeni epistolae CCXXXVII.
Photii epistolae aliquot.
Theophylacti Simocattae epistolae ethicae, rusticae et amatoriae.
Anonymi narrationes poeticae et mythologicae.
Antonini, imp. epistola ad Euxianum Pompilionem de Abercio, Hierapolitano episcopo, quem *μετὰ αἰδοῦς καὶ τιμῆς ἀπαιτεῖ* ad se arcessit.

54) *Armeniorum* haereses VI. (forte Meletii, vt coniicit Le Quien, Damasceni editor.)
Anathematismi aduersus Origenem ex VI. synodo.
Cyrilli, *Alexandrini*, anathematismi aduersus Nestorium, cum scholiis.
Eiusdem *Cyrilli* epistolae ad Nestorium, Ioannem Antiochenum, Succensum Diocaesareae in Isauria episcopum, ad Acacium, episcopum, ad Eulogium, presbyter.
Excerpta ex sermonibus asceticis *Basilii M.*
Gregorii, *Thaumaturgi*, expositio fidei, cum scholiis.
Gregorii, *Theologi*, (Naz.) epistola ad Nectarium, episcopum CP.
Eiusdem epistola ad Cledonium aduersus Apollinarium.
Leonis, papae, epistola ad Flauianum aduersus Eutychetem.
Ioannis Damasceni isagoge dogmatica ad Ioannem, episcopum Laodicenum.
Ioannis, *presbyteri*, epistola ad Cosmam, episcopum Maiumae.
Ioannis Damasceni orthodoxae fidei accurata expositio.
Idem *Damascenus* de haeresibus. Codex membranaceus, saec. XII.

55) *Splenius*, philosophus, *περὶ γεννήσεως ἀνθρώπου καὶ διαλύσεως.*
Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέραι, cum scholiis.
Catonis disticha ex interpretatione *Maximi Planudae.*
Anonymus de XII. signis Zodiaci, cum solutione problematum astrologicorum ex superstitionis faece.
Quaedam in scripturam per interrogata et responsa ex *Chrysostomo* et *Athanasio*.
Athanasii symbolum.
Ioseph. Philagrius de lege.
Scholia in principium euangelii secundum Ioannem.

Κεφάλαια διάφορα ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων συντεθειμένα ἐν ταῖς συνόδοις κατὰ Λατίνων. Inc. ὁ πάπας Ῥώμης καὶ ὅσοι τῷ μέρει τῆς δύσεως χριστιανοί.
Ποίημα Πέρσου φιλοσόφου τοῦ Μαζανατῆ (sic semper in hoc codice pro Ζανατῆ, quod alii habent,) αὐτὸς γὰρ ἐτεχνεύσατο καὶ κατεσοφίσατο τήνδε τὴν τέχνην διὰ ψάμμου πρὸς μεταβολὰς καὶ ποιότητας τῶν ἀστέρων, τοῖς βουλομένοις λέγων τὰ συμβησόμενα, ἀγαθά τε, καὶ φαῦλα, καθὼς μετὰ μικρὸν καθόλου δηλωθήσεται. Ὑπομνῆσαι δὲ ἀρτίως, ὅπως καὶ πότε μετεστοιχειώθη ἀπὸ στοιχείων καὶ γλώσσης Περσίδος εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων γραφὴν καὶ διάλεκτον παρὰ Ἀρσενίου μοναχοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ͵ςψοδ ἔτει (A. C. 1266.) ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐξ ἐπιτροπῆς τῆς εὐσεβεστάτης κυρίας Θεοδώρας ἡ βίβλος αὕτη τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι οἱ προσάλληλοι τῶν ἀστέρων σχηματισμοὶ συγκρινομένης τῆς διαδόσεως αὐτῶν ποικίλας ἀποτελοῦσι τὰς μεταβολάς. Sequitur porro tractatus hic astrologicus, meram superstitiosarum diuinationum farraginem continens, non versibus politicis, vt codex caesareus, descriptus a Lambecio, sed soluta oratione. Sub schemate, quod cernitur ad calcem tractatus, legitur: ὦ σοφία, πόση δύναμις· πρόσχες ἄνω τῆς τέχνης τὴν ἀκρίβειαν; ad latus: ὁ γραμματικὸς ἔμπροσθεν βλέπει βλέπων. Καὶ ὁ γραμματικὸς ὄπισθεν βλέπει ὁ βλέπων.
Reliquos tractatus quaere post nr. 245.

56) *Aeschyli* Προμηθεὺς δεσμώτης, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.
Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέραι. Omnia cum scholiis margin. et glossis interlin. Codex chartaceus scriptus ann. 1506.

57) *Aristophanis* Πλοῦτος, Νεφέλαι, Βάτραχοι. Codex chartaceus, ad cuius calcem legitur: Μιχαῆλος Ἀποστόλης Βυζάντιος πενίᾳ συζῶν ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψεν.

58) Anonymi graecae grammatices rudimenta latine conscripta. Codex chartac. saec. XVI.

59) *Aeschyli* Προμηθεὺς δεσμώτης cum scholiis marginalibus et glossis interlin.
De constructione verborum tractatus ordine alphabetico digestus.
Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέραι cum scholiis margin. et glossis interlin. vsque ad v. 78.
Homeri Βατραχομυομαχία vsque ad v. 154.
Iosephi, Methonensis episcopi, Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον Θωμᾶν τὸν ἀγχίναν, οὗ ἡ ἀκροστιχίς· Θωμᾶν

θυμῶν ἱκανῶς εἰκαμένη φατῆρα. Codex chartaceus, saec. XV.

60) *Simplicii* commentarius in Epicteti enchiridion. Codex chartaceus, saec. XV.

61) *Psalterium*, graece cum versione vulgata e regione. Codex chartaceus, saec. XV.

62) *Manuelis Moschopuli* Erotemata. Codex chartaceus, saec. XV.

63) *Aristoteles* περὶ ψυχῆς, περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν, περὶ μνήμης καὶ τῆ μνημονεύειν. Codex chartaceus, saec. XV.

64) *Anthologiae Planudeae* libri I. pars. — *Libanii*, sophistae, vita ex *Eunapio*. Codex chartaceus, saec. XV.

65) *Dionysii Areopagitae* opera, sc. de diuinis nominibus, de ecclesiastica hierarchia, de mystica theologia, epistolae: omnia cum scholiaste.
Ioannis, theologi, apocalypsis cum commentariis Andreae, archiepiscopi Caesareae Cappadociae. Codex membranac. saec. XIII.

66) *Theodori Gazae* εἰσαγωγῆς γραμματικῆς libri IV. Codex chartaceus, saec. XV.

67) *Ioannis Zonarae* commentaria in canones anastasimos siue octoechum Ioannis Damasceni. Deest initium, sed in fine prooemii legitur periocha citata ab Allatio apud Fabricium tom V. pag. 74. (edit. vet.) τῷ φιλ σε. φα περὶ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ἐξηγητοῦ εἰς τὰς ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναστασίμοις ἑορταῖς ἐκτεθείσας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων μελῳδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννα. Inc. Ἐκεῖνος. Codex bombycinus, saec. XIV.

68) *Diogenis Laertii* vitae philosophorum.
Lampriae, Plutarchi filii, epistola, in qua scriptorum Plutarchi catalogus exhibetur. Codex membranaceus, saec. XII.

69) *Homeri* Ilias cum glossis interlin. et scholiis. Codex bombycinus, saec. XIV.

70) *Aristotelis* de physica auscultatione libri VIII. cum commentariis integris *Ioannis Philoponi*, Alexandrini, τὸ ἐκείνων σχολαστικῶ.
Eiusdem de anima libri III. Codex bombyc. saec. XIV.

71) *Laonici Chalcondylae* historiae Turcicae libri X. Codex chartaceus, saec. XV.

72) *Philippi* (*Solitarii*) dioptra ad Callinicum, monachum, versibus politicis conscripta. Codex bombyc. saec. XIV.

73) *Demosthenis* opera varia, sc. orationes Philippicae, contra Aristocratem, de corona, adversus Cononem, aduersus Midian, aduersus Timocratem, de male gesta legatione, pro Megalopolitanis, pro Rhodiorum libertate, pro iis, qui Alexandro se coniunxerunt, suasoria de coordinatione. Codex bombycinus, saec. XIV.

74) *Aristotelis* de arte rhetorica libri III. Codex chartaceus, saec. XVI.

75) *Alexii Aristeni* nomocanon cum scholiis. Codex bombyc. saec. XIV.

76) *Euripidis* Hecuba, Orestes, Phoenissae, cum glossis interlin. et scholiis margin.
Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέραι, cum glossis interlinearibus. Codex bombyc. saec. XIV.

77) *Manuelis Moschopuli* erotemata.
Eiusdem σχεδογραφία, vbi exempla analyseos et exercitationis grammaticae traduntur. Codex bomb. saec. XV.

78) *Libanii*, sophistae, orationes et declamationes. Codex bomb. saec. XIV.

79) *Menologium*. Codex membranac. saec. XII.

80) *Aristophanis* Plutus. Codex chart. saec. XV.

81) *Gregorii Nazianzeni* orationes duae εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν, καὶ εἰς τὰ ἅγια φῶτα.

82) *Apollonii, Rhodii*, Ἀργοναυτικῶν liber 2. 3 et 4. pars vsque ad v. 494. Codex chartac. saec. XV.

83) *Nonni Panopolitani* Διονυσιακῶν libri XLVIII. Codex chartac. saec. XV.

84) *Maximi Planudae* tractatus περὶ συντάξεως.
Eiusdem dialogus de quaestionibus grammaticis, qui inscribitur Neophron et Palaetimus. Codex chartac. saec. XV.

85) *Georgius Gemistus Pletho* de Platonicae atque Aristotelicae philosophiae differentia. Inc. οἱ μὲν ἡμῶν παλαιότεροι.
Idem περὶ ἀρετῶν. Inc. ἀρετὴ ἔστι ἕξις.
Eiusdem *Plethonis* expositio in oracula magica Zoroastris. Codex chartac. saec. XV.

86) *Philostrati* imagines cum scholiis marginalib. heroica, et vitae sophistarum. Codex membranaceus, saec. XV.

 87) *Ioan-*

87) *Ioannis Stobaei* eclogae physicae. Quaedam capita vberiora sunt, quam in editis antehac. Codex chartac. saec. XV.

88) *Corinthus* de dialectis. Codex membran. forma oblonga, saec. XV.

89) *Scholia* in orationes *Gregorii Nazianzeni*. In margine identidem legitur nomen Basilii, Georgii, et raro Maximi. Incipiunt ab oratione *εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Φαίνεται ἆτος ὁ λόγος πρὸ τῆ μεγάλε ἀπολογητικῆ.* Codex membran. saec. XIII. similis codici, quem recenset Lambecius ad calcem lib. III. Post paginam 264. adsutae sunt quatuor paginae alieni argumenti, sed eiusdem scriptoris, in quarum prima legitur fabula de Nessi, centauri, sanguine, qua Herculis tunica fuit infecta, vti apud Apollodorum lib. 2. biblioth. sed aliis verbis.

90) *Gregorii Nazianzeni* orationes XVI. cum expositione *Ioannis Zonarae*, hoc titulo: *ἐξήγησις τῆ ἱερωτάτε μητροπολίτε Ἡρακλείας Ἰωάννε τῆ Ζωναρᾶ.* Inc. *ἄκων χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ὁ θεῖος Γρηγόριος.* Edita circumferuntur haec scholia sub nomine *Nicetae*, qui ex Serrarum Macedoniae episcopo fuit Heracleensis metropolita renunciatus: falso igitur Zonarae tribuuntur.

Basilii M. orationes IX. in hexaëmeron. Codex membran. saec. XIII.

91) *Oppiani ἁλιευτικῶν* libri III. priores et principium IV. qui desinit in v. 46. cum glossis interlin. et scholiis marginalib. Codex chartac. saec. XIV.

92) *Apollinaris* metaphrasis psalmorum Dauidis.

Metaphrasis carmine iambico canticorum Mosis, matris Samuelis, Habacuc, Isaiae, Ionae, trium puerorum, et B. virginis, *ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννε γεωμέτρε.* Codex chart. saec. XV.

93) *Nicomachi Geraseni εἰσαγωγῆς ἀριθμητικῆς* libri II. cum scholiis interlinearibus et marginalibus. Codex chartac. saec. XV.

94) *Orphei* hymni. Codex chartac. saec. XIV.

95) *Marci*, metropolitae Ephesini, epistola encyclica ad omnes Christianos de Florentina synodo non recipienda, cum responsione *Gregorii Protosyncelli*.

Emanuelis Chrysolorae descriptio et comparatio veteris et nouae Romae. Inc. *ἄριστε βασιλεῦ ἃ μὲν ἴδα διὰ πολλῶν.*

Eiusdem *Chrysolorae* de eodem argumento epistola ad Ioannem Chrysoloram. Inc. *ἐμοί τε ἥδιον ἔμελλεν ἡ Ῥώμη φαίνεσθαι.* Codex chartaceus, saec. XV.

96) *Constantini Lascaris τέχνη γραμματική.* Codex chartaceus, saec. XV.

97) *Aristotelis* ethica ad Nicomachum. Codex chartaceus, saec. XV.

98) *Hephaestionis ἐγχειρίδιον περὶ μέτρων.* Codex chartaceus, saec. XV.

99) *Ioannis Chrysostomi* epistolae CLXXII.

Basilii M. epistolae aliquot. Codex membran. saec. XII.

100) *Michaelis Pselli* paraphrasis in sophisticam Aristotelis. Inc. *ἐκ αὐτόθεν τοῖς φιλοσοφᾶσιν τὸ περὶ τὴν σοφιστικὴν πραγματεύεσθαι.*

Eiusdem paraphrasis in Aristotelis librum *περὶ ἑρμηνείας.*

Ioannis Philoponi expositio in I. librum posteriorum analyticorum Aristotelis. Inc. *τῦτο τὸ βιβλίον, λέγω δὴ ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος, τέλος ἐστὶ τῆς λογικῆς πραγματείας.* Desinit in cap. 26. *ἐπειδὴ ἐμνήσθη τῆ προτέρε, λέγων δεῖν ἐκ προτέρων καὶ προγινωσκομένων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν.* Codex chartaceus, saec. XV.

101) *Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέραι* cum glossis interlin. et scholiis margin.

Manuelis Moschopuli ἐξήγησις τῶν ἔργων καὶ ἡμερῶν Ἡσιόδε.

Pindari Olympia cum scholiis margin. et glossis interlin. Codex chartaceus, saec. XIV.

102) *Gregorii Nazianzeni* tragoedia, Christus patiens.

Eiusdem epistolae CIII.

Nicephori Callisti Xanthopuli menologium sanctorum compendiarium, *Τριωδίε σύνοψις*, series imperatorum CP. series patriarcharum CP. omnia versibus iambicis.

Eiusdem *Nicephori χαιρετισμὸς εἰς τὸν εὐαγγελισμόν.* Inc. *χαρᾶς χορηγὸν τὴν ἑορτὴν εἰδότες.* Codex chartaceus, saec. XIV.

103) *Hieronymi* (Aleandri, sine dubio,) adnotationes valde doctae in *Demosthenis* orationes olynthiacas et Philippicas, de pace, et de corona; in *Luciani* somnium, Nigrinum, iudicium vocalium, Timonem, Alcyonem, de non temere credendo calumniis, de vera et falsa eloquentiae ratione, Demosthenis encomium, Abdicatum, Phalaridem I et II. et Alexandrum;

Alexandrum; in Plutarchum de liberis educandis, et de audiendis poetis. Codex chartac. ſcriptus ab ann. 1504. ad 1507.

104) *Baſilii M.* epiſtolae, ſed ordine valde perturbato bibliopegi culpa. Codex membranaceus, ſaec. XI.

105) *Concilium Tridentinum* graece redditum a Matthaeo Deuario. Codex autographus, in quo plurimae liturae, correctiones et adnotationes ad marginem ab ipſomet auctore videntur adpoſitae.

106) *Chriſtoduli (Thomae) Magiſtri* collectio vocum atticarum.

Eiusdem tractatus *περὶ συντάξεως*. Inc. *Ἀγορανομῶ γενικῇ. ἀγορανομῶν δὲ ῥωμαίων ἀνελεύτησε σίλενκοι.* Codex chartaceus, ſaec. XV.

107) *Ariſtophanis* Plutus, Nubes, Ranae. Codex chartac. ſcriptus Romae manu *Ioannis Roſi*, Cretenſis, qui fere omnibus aliis codicibus ſua manu ſcriptis ad calcem adpoſuit iambos: *ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, Καὶ οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λιμένα, Οὕτω καὶ οἱ γράφοντες βιβλίου τέλος.*

108) *Porphyrii* in Ptolemaei harmonica commentariorum prooemium.

Maximi Planudae poematium 50. verſuum *εἰς τὴν γεωγραφίαν Πτολεμαίου χρόνοις πολλοῖς ἀφανισθεῖσαν, ἅτινα δὲ παρ' αὐτοῦ πόνοις πολλοῖς εὑρεθεῖσαν.* Inc. *Θαῦμα μέγα χθονίοιο περίτροχον ἄντυγα κόσμου.*

Cl. Ptolemaei harmonicorum libri III.

Plutarchi dialogus de muſica.

Theonis Smyrnaei de vtilitate ſcientiarum mathematicarum in Platone legendo.

Nicomachi Geraſeni Harmonices manualis lib. I.

Maximi Planudae fragmentum ſomnii Scipionis, graece redditi. Inc. *Πυθαγόρας πρῶτος πάντων ἀνθρώπων εἰς τοῦ ἔλαβε.*

Tria poſtrema capita libri III. harmonicorum *Ptolemaei*, quae circumferuntur, eorumque confutatio a Barlaamo, monacho Calabro, conſcripta, quae inc. *ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν μὴ συζευγνύντων ἀπαιτεῖ ἡμᾶς ἐξηγήσασθαι.* Codex chartac. ſaec. XV.

109) *Luciani*, Samoſatenſis, dialogi. Codex chartac. ſaec. XIV.

110) *Ioannis Chryſoſtomi* homilia de transfiguratione D. N. I. C. *ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων διελέχθη.*

Andreae Cretenſis homilia de eodem argumento. *Ὅσοι τῇ καινῇ.*

Ioannis Chryſoſtomi homilia in decollationem Ioannis Baptiſtae. *Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται.*

Alexandri, monachi, ſermo hiſtoricus *περὶ εὑρέσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.* Inc. *τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας πατρικῆς ὁσιότητος.*

Athanaſii λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντήν. Inc. *Τὰ τῆς παρούσης ἱερᾶς.*

Procli, patriarchae CP. encomium B. Virginis. *Παρθενικὴ πανήγυρις.*

Leonis, imper. encomium B. Virginis. *Αὕτη ἡ ἡμέρα κυρίου.*

Iacobi, patriarchae Hieroſol. ſermo hiſtoricus in natiuitatem B. Virginis. *Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν.*

Ioannis Chryſoſtomi encomium *τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ. Τί εἴπω ἢ τί λαλήσω;*

Eiusdem encomium in conceptionem Ioannis Baptiſtae. *Εὔκαιρος ἡμέρα.*

Germani, patriarchae CP. *τοῦ ὁμολογητοῦ* ſermo in adnunciationem B. virginis. *Τῆς παρούσης τιμίας βασιλικῆς συνάξεως.*

Nicephori Blemmidae encomium Ioannis Euangeliſtae. Inc. *Εὐαγγελιστῇ θεολόγῳ προσήκοι ἂν αἶνος.* Codex membranaceus, ſaec. XIII.

111) *Dionis Chryſoſtomi* diſſertationes VII. quarum 1. de virtute, 2. de ſeruis, 3 et 4. de ſeruitute et libertate, 5. de auaritia, 6. de dicendi exercitatione, 7. quod libentius alios rhetoras audiat. Codex chartac. ſaec. XV.

112) *Homeri* Odyſſea. Codex chartac. ſaec. XV.

113) *Herodoti* hiſtoriarum libri IX. Codex chartac. ſaec. XV.

114) *Ariſtotelis* metaphyſicorum libri XIV.

(*Alexandri Aphrodiſienſis*) commentaria in XII. priores libros metaphyſicos Ariſtotelis, qui in hoc codice alio, quam in editis, ordine recenſentur. Codex chartac. ſcriptus *διὰ χειρὸς Ἀντωνίου τοῦ Μαρκετζῆ*, curante Hermolao Barbaro.

115) *Thucydidis* conciones, cum gloſſis interlinearibus et ſcholiis marginalibus. Cod. chartaceus, ſaec. XV.

116) *Xenophontis* de Cyri vita ac diſciplina libri VIII. latinitate donati a Poggio Florentino. Praemittitur epiſtola dedicatoria ad Alphonſum Arragonum et Siciliae regem. Codex chartac. ſaec. XV.

117) *Lexicon* graeco-latinum et latino-graecum, in quo dictiones secundum classes digestae exhibentur. Codex chartaceus oblongus, saec. XV.

118) *Damascii*, philosophi, Ἀπορίαι καὶ λύσεις περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν. Codex chartaceus, saec. XV.

119) *Epicteti* enchiridion cum commentariis *Simplicii*. Codex chartac. saec. XV.

120) *Aristoteles* περὶ ἑρμηνείας, cum glossis interlin. et Anonymi scholiis marginal. longioribus, quae inc. Μέλλων διδάξαι ἐν τῇ συλλογιστικῇ μεθόδῳ.

Theodori Prodromi περίφρασις εἰς τὰ ὕστερα τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν Ἀριστοτέλους. Inc. ἀπὸ τῆς Ἀριστοτέλους μεγαλονοίας, ἅτε τῆς ἡμετέρας ἀσθενείας ἐπιλαθόμενοι.

Alexandri Aphrodisiensis ἀποσημειώσεις εἰς τοὺς σοφιστικοὺς ἐλέγχους. Inc. ὅτι μὲν ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος τέλος ἐστὶ τῆς λογικῆς ἁπάσης πραγματείας. Codex chartac. saec. XV.

121) *Polybii* historia in epitomen redacta a VII. libro ad XVII. Codex chartac. saec. XV.

122) *Demosthenis* oratio aduersus Midiam, cum scholiis identidem ad marginem adspersis. Codex chartac. saec. XV.

123) *Iamblichi*, Chalcidensis, περὶ τοῦ πυθαγορείου βίου λόγος α'. in capita XXV. distinctus. — ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ὑπομνημάτων περιεχόντων τοὺς προτρεπτικοὺς λόγους εἰς φιλοσοφίαν λόγος β'. κεφ. α'. In fine huius II. libri leguntur iambi: Θαυμαστὸν ἐξήνεγκε τοῦτον τὸν λόγον, Γέμοντα πάσης γνωστικῆς θεωρίας, Καὶ δείξεων ἔχοντα πίστεις εὐτόνους. — περὶ κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης λόγος γ'. κεφ. λέ. Inc. ἡ μὲν πρόθεσις τῆς παρούσης ἐπισκέψεως. Definit in haec verba: ἃ δέ πη τισὶ παραλείπεται κ. τ. λ. Additur in fine voluminis index capitum hoc titulo: Κεφάλαια τοῦ α'. λόγου περὶ αἱρέσεως τῶν Πυθαγορείων. α'. περὶ τοῦ Πυθαγορείου βίου. β' προτρεπτικὸς ἐπὶ φιλοσοφίαν. γ'. περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. δ'. περὶ τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς, ὃς περιέχει καὶ περὶ ἀριθμητικῆς ἐπιστήμης, καὶ περὶ γεωμετρίας, καὶ περὶ μουσικῆς τῆς παρὰ Πυθαγορείοις. Sed IV. hic liber deest. Codex chartac. elegantissime scriptus, curante Alex. Card. Farnesio.

124) *Claudii Ptolemaei* τῶν πρὸς Σύρον ἀποτελεσματικῶν libri IV.

Ἐξήγησις εἰς τὴν τετράβιβλον Πτολεμαίου ἀνώνυμος. Inc. τὰ προοίμια ποιεῖται ὁ Πτολεμαῖος.

Porphyrii εἰσαγωγὴ εἰς ἀποτελεσματικὴν Πτολεμαίου. Inc. ἐπειδὴ τὰ περὶ τῆς συγκρατικῆς θεωρίας.

Ἕτερα εἰς τὰ ἀποτελεσματικὰ συμβαλλόμενα ἐν δυσὶ βιβλίοις, ἀνεπίγραφα. Inc. ὁ μὲν ἐν παντεπόπτης ἥλιος πυρώδης ὑπάρχων. Codex membranaceus, saec. XV.

125) *Orphei* Argonautica. Codex chartaceus, saec. XV.

126) *Ioannis Chrysostomi* homiliae in Matthaeum. Codex membran. saec. XI. mutilus in principio et fine: incipit enim a dimidio homiliae VII. et definit in homilia XLIV.

127) *Herodoti* historiarum libri IX. Praemittitur σχεδίασμα περὶ διαλέκτου Ἰάδος καὶ προφορᾶς αὐτῆς, et breue lexicon Herodoteum. Codex chartaceus, saec. XV.

128) *Herodoti* historiarum aliud exemplar chartaceum, in cuius extrema pagina legitur: ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον μηνὶ αὐγούστῳ ιδ'. γ'. ἔτους ςϡπϛ (a. Chr. 1478.) διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου διακόνου καὶ δευτερεύοντος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Λακεδαιμονος τοῦ Χαλδαίου.

129) *Porphyrii* εἰσαγωγὴ εἰς ε' φωνάς, cum commentario *Ammonii*.

Aristotelis κατηγορίαι, cum glossis interlin. et scholiis marg. *Philoponi*, quibus praefigitur Aristotelis vita, hoc titulo: ἐκ τῶν τοῦ Φιλοπόνου σχολίων παρεκβολαί. Βίος Ἀριστοτέλους.

Aristoteles περὶ ἑρμηνείας, cum glossis interlin. et scholiis margin. Ammonii.

Eiusdem analytica priora et posteriora, cum glossis, et scholiis *Philoponi*.

Eiusdem topicorum libri VIII. cum scholiis margin. *Alex. Aphrodisiensis*.

Eiusdem de sophisticis elenchis libri II. cum scholiis *Aphrodisiensis*. Codex chartaceus, saec. XIV.

130) *Gregorii Nazianzeni* carmina. Absunt, ni fallor, ab editis sequentia: Δεῦρ' ἄγε καὶ διασσοῖο νόμε λόγον ἐξερέεινε — Ἀλλὰ τὰ μὲν μετέπειθε — Εἰ μὲν δὴ μὴ τρεπτὸς ἔην βροτὸς — Εἴ τις ἐὼν κακίης στυγερὸν τέκος — παίζει καὶ πολιή, τὰ δὲ παίγνια σεμνά — πολλὰ λέγεις με κακῶς.

Iosephi

Iosephi τοῦ ἱεροδιακόνου sermo encomiasticus de martyre Iesu Christi Theodoro Tyrone. Inc. ἅπασι μὲν ἐκ ἐφικτὸν τοῖς ἐγχειρεῖν βουλομένοις. Codex bombycinus, saec. XIV.

131) *Apollonii, Rhodii,* Argonautica, cum versione latina interlineari. Codex chartae. saec. XV.

132) *Euripidis* Hecuba, Orestes, Phoenissae, cum glossis interlin. et scholiis marg. Codex chartaceus, saec. XIV.

133) *Scholia* breuiora, siue potius glossae in *Homeri* Iliadem. Cod. chart. saec. XIV.

134) *Pauli Aeginetae* περιοδεύτα artis medicae compendium. Definit in cap. 49. libri IV.
Aristotelis magnorum moralium libri II. Codex chartaceus, saec. XV.

135) *Aristotelis* moralium ad Eudemum libri VII. Ὧρα Ἀπολλωνος Νειλώου ἱερογλυφικά, ἃ ἐξήνεγκε μὲν αὐτὸς αἰγυπτίᾳ φωνῇ, μετέφρασε δὲ Φίλιππος εἰς τὴν ἑλλάδα διάλεκτον. Codex chartaceus, saec. XV.

136) *Simplicii* commentariorum in *Epictetum* fragmentum a cap. 20. ad principium cap. 32.
Xenophontis Cyropaediae liber 1. 2. 3. et pars 4. Cod. chartac. saec. XV.

137) *Platonis* Gorgias siue de rhetorica, cum scholiis margin.
Plutarchi opuscula duo, πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ᾽ ἀρετῇ. Πῶς ἄν τις διακρίνοιε τὸν κόλακα τοῦ φίλου.
Boethius de consolatione philosophiae graece per *Maximum Planudam*, cum praefatione et adnotationibus marginalibus.
Polemonis, sophistae, sermo funebris in Callimachum et Cynaegirum.
Catonis disticha moralia graece reddita a *Maximo Planuda*, cum adnotationibus margin. Codex bombycinus, saec. XIV.

138) *Anonymi lexicon etymologicum.* Inc. ἅπαντος ὁ ἀπροσπέλαστος ἄψαυστος παρὰ τὸ ἅπτω, ἅπτος καὶ ἄαπτος. definit in v. ὠφίσθη ἐβράδυνεν. Codex chartaceus, saec. XV.

139) *Demosthenis* orationes aliquot, et *Aeschinis* oratio aduersus Ctesiphontem. Codex chartaceus, saec. XV.

140) *Hieronymi Aleandri* commentaria in I et II librum anthologiae epigrammatum graecorum Planudeae, additis in fine explicationibus in aliquot epigrammata erotica. Codex chartaceus, conscriptus Patauii ann. 1522.

141) *Nicomachi Gerasceni* ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς libri II. cum scholiis margin.
Claudii Ptolemaei harmonicorum libri III. hoc titulo: περὶ τῶν ἐν ἁρμονικῇ κριτηρίων.
Plutarchi dialogus de Musica.
Porphyrii in harmonica Ptolemaei commentarius.
Aristides Quintilianus de Musica.
Bacchii Senioris introductio artis musicae.
Dionysii, musici, Iambi in Musam, in Apollinem, et in Nemesin, cum notis musicis. Codex partim membranaceus, partim chartaceus, saec. XIV.

142) *Cl. Ptolemaei* μαθηματικῆς συντάξεως libri XIII. Codex membranaceus, scriptus a. 1336.

143) *Athenaeus* περὶ μηχανημάτων.
Bitonis κατασκευαὶ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν.
Heronis χειροβαλλίστρας κατασκευὴ καὶ συμμετρία.
Heronis Ctesibii βελοποιϊκά.
Anonymi ὑποδείγματα πρὸς πολιορκίαν εὔχρηστα. Inc. ἀναγνοὺς σου, δέσποτα, τὴν περὶ τῶν μηχανημάτων ἐπιστολήν.
Κατασκευὴ ἑλεπόλεως κόρακος λεγομένης (forte, *Epimachi*). Inc. ἡ ἑλέπολις αὕτη ἐκ τριῶν μερῶν τῶν μεγίστων σύγκειται.
Anonymi Strategetica. Praecedit index in capita LXX. distinctus, 1) περὶ ὁπλίσεως, 2) περὶ πολεμίων φθορᾶς etc.
Iulii Africani Cestus.
Leonis, imperatoris, Tactica.
Nicephorus, imper. de excursionibus. Inc. τὴν τῆς παραδρομῆς μέθοδον παραδοῦναι βουλόμενοι. Codex chartaceus, saec. XV. cum formis eleganter descriptis.

144) *Platonis* Alcibiades I. cum commentariis *Procli* usque ad ea verba: οὐδὲν ἄρα τῶν καλῶν, καθ᾽ ὅσον καλὸν, κακὸν, οὐδὲ τῶν αἰσχρῶν, καθόσον αἰσχρὸν, ἀγαθόν.
Platonis Phaedo, Charmides, Laches. Codex bombycinus, saec. XIV.

145) *Ioannis Stobaei* eclogae physicae et ethicae auctiores, quam in editis, cum longioribus adnotationibus passim ad marginem adspersis.
Προλεγόμενα εἰς τὸ τοῦ Γαληνοῦ περὶ στοιχείων. Inc. ἐπειδὴ τὰ ἀνθρώπεια σώματα, cum scholiis marginalibus.

Galenus

Galenus περὶ ὄρων πρὸς τοὺς εἰσαγομένους, cum scholiis marginalibus.

Anonymus εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς φιλοσοφίας (forte *Ioannis Damasceni* dialectica). Inc. Μέλλοντας ἡμᾶς ἄρχεσθαι φιλοσόφων λόγων δεῖ εἰδέναι τί ποτ' ἐστὶ φιλοσοφία. Cod. chartac. saec. XIV.

146) *Lucianus* de Herodoto. — *Eiusdem* Zeuxis siue Antiochus. — Harmonides. — Pro eo, qui inter salutandum verbo lapsus erat. — Fugitiui.

Thucydidis historiarum libri VIII. Cod. chartaceus, saec. XIV.

147) *Flauii Iosephi* περὶ ἁλώσεως libri VII.

Agathiae scholastici Myrinaei historiarum libri V.

Thucydidis Conciones. Cod. chartac. saec. XIV.

148) Anonymi *Lexicon etymologicum*, mutilum in principio et fine. Incipit in v. ἀλέξανδρος παρὰ τὸ ἀλέξειν ἄνω ἀνδρῶν, ἤγουν βοηθεῖν, et definit in v. πάππος οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ πᾶ πόθον, καὶ συγκοπῇ τοῦ θον, καὶ ἐπεκτάσει. Codex chartaceus, saec. XIV.

149) Anonymi compendium *Homeri* Iliados latino carmine redditum, cuius initium: *Iram pande mihi Pelidae, Diua, superbi, Tristia qui miseris iniecit funera Graiis.* Conclusio: *Sed modo siste gradum finemque impone labori, Calliope, vatisque tui moderare carinam, Quem cernis paucis stringentem litora remis*, etc. Codex membranaceus, saec. XIV.

150) *Aristotelis* de partibus animalium libri IV.

Eiusdem de generatione animalium liber I. II et III. pars vsque ad cap. X. Codex chartaceus, saec. XV.

151) *Simplicii* commentarius in *Aristotelis* libros de coelo. Codex chartaceus, saec. XV.

152) *Hermiae*, *philosophi platonici* commentaria in Platonis Phaedrum. Codex chartaceus, saec. XVI.

153) *Hermogenis* τέχνη ῥητορικὴ περὶ στάσεων. Codex chartaceus, saec. XV.

154) *Ioannis Xiphilini* imperatorum romanorum vitae, ex Dionis Cassii historiis excerptae et collectae. Codex chartaceus, saec. XV.

155) *Aretaei Cappadocis* de caussis et signis acutorum morborum liber II. qui incipit a medio capitis 2. — *Eiusdem* de caussis et notis diuturnorum adfectuum libri II. — *Eiusdem* de acutorum morborum curatione libri II. Deest caput vlt. libri II. Codex chartaceus, saec. XV.

156) Θέωνος καὶ ἑτέρων σοφῶν καὶ μαθηματικῶν ἀνδρῶν προλεγόμενα εἰς τὴν μεγάλην σύνταξιν τοῦ Πτολεμαίου. Inc. τὴν ἀστρονομίαν ἐν τοῖς πρὸς Σύρον γενεθλιακοῖς τετραβιβλίοις ὁ Πτολεμαῖος οὕτως ὡρίσατο.

Κατασκευὴ καὶ χρῆσις κυκλικοῦ ἀστρολάβου. Inc. Λαβόντες κύκλους τρεῖς ἀκριβῶς τετορευμένους.

Barlaami, monachi Calabri, πῶς δεῖ ἐκ τῆς μαθηματικῆς τοῦ Πτολεμαίου συντάξεως ἀκριβέστερον ἐπιλογίζεσθαι ἡλιακὴν ἔκλειψιν. Inc. αἱ μὲν αἰτίαι αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῶν κατ' οὐρανὸς γινομένων συμπτωμάτων.

Eiusdem *Barlaami* λογιστικῆς libri VI.

Cl. Ptolemaei μαθηματικῆς συντάξεως libri XIII.

Ἀδράστου περιπατητικοῦ ἁρμονικῶν libri III. Inc. Ἐπειδήπερ ὁ χρόνος καὶ τὴν ἁρμονικὴν ἐπιστήμην. Definit in haec verba: ὧν ἕκαστον ἐναργῶς σὺν θεῷ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξεθέμεθα. Edidit Ioannes Wallisius sub Manuelis Bryennii nomine, cuius reuera foetum esse et alius antiquior huius bibliothecae codex testatur, qui *Bryennii* nomen prae se fert. Codex membran. scriptus ann. 1558.

157) *Alexandri Aphrodisiensis* commentaria in *Aristotelis* metaphysica. Codex chartaceus eleganter scriptus saec. XVI.

158) *Asclepii Tralliani* commentaria in *Aristotelis* metaphysicorum libros priores VI. ex ore *Ammonii Hermiae*. Inc. πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται etc. Δεῖ ἡμᾶς ἀρχομένους τῆς πρώτης πραγματείας εἰπεῖν τὸν σκοπόν. Codex chartaceus, saec. XVI.

159) *Homeri* Ilias cum glossis interlin. ad duos priores libros. Codex chartac. scriptus Romae ann 1479. manu Ioannis Rosi, Cretensis.

160) *Polybii* historia in epitomen redacta a lib. VI. ad XVII. Codex chartaceus, saec. XVI.

161) *Dionysii Thracis* ars grammatica cum variorum commentariis. Inc. γραμματική ἐστιν ἐμπειρία τῶν παρὰ ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγομένων. Πόσα σημαίνει ἐμπειρία; δύο, τὴν ἄλογον τριβὴν καὶ τὴν λογικὴν γνῶσιν.

Σχόλια

Σχόλια εἰς τοὺς ὀνοματικοὺς κανόνας ἀπὸ φωνῆς Γεωργίου τοῦ Χοιροβόσκου. Inc. *ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων. Κανὼν α. ἑνικά· ὁ Αἴας τοῦ Αἴαντος. Διαλαμβάνει ὁ Τεχνικὸς περὶ τῆς κλίσεως τῶν εἰς ας δισυλλάβων.* Codex chartaceus, saec. XV.

162) *Aristotelis* physicae auscultationis libri VIII. cum commentariis *Ioannis Philoponi* et *Simplicii* vsque ad cap. 7. libri VI. vbi legitur: *τέλος τῆς ὅλης ἐξηγήσεως.*

Eiusdem de partibus animalium libri IV. et de generatione animalium libri V. cum scholiis margin. anonymis. Cod. chart. saec. XIV.

163) *Iamblichus* de mysteriis Aegyptiorum. Codex chartaceus, saec. XVI.

164) Anonymus de pedibus et metris. Inc. *πούς ἐστι μετρικὸν σύστημα συλλαβῶν, ὁ μὲν ἁπλοῦς ἐκ δύο ἢ τριῶν.*

Maximus (*Planudes*) *περὶ ἀντιθέσεων.* Inc. *αἱ ἄλυτοι ἀντιθέσεις ὅτι μὲν οὐκ ἐπιδέχονται λύσιν ἐμφανοῦ, πρόδηλον.*

Aphthonii, sophistae, progymnasmata, cum prolegomenis, et commentariis margin. Inc. *ὁ μῦθος ποιητῶν, μὲν προῆλθε.*

Troili, sophistae *προλεγόμενα τῆς ῥητορικῆς Ἑρμογένους.* Inc. *Ἐπειδὴ σὺν Θεῷ τῆς ῥητορικῆς ἀρχόμεθα τέχνης.*

Anonymi *προλεγόμενα τῶν στάσεων.* Inc. *πολλοὶ πολλὰ ἐς τοῦ παρόντος βιβλίου τὰς ἀρχὰς ἐποιήσαντο.*

Ἕτερα προλεγόμενα τῶν στάσεων. Inc. *οἱ καὶ δόξειεν ἄν τινι παράδοξον τὸ ἐπάγγελμα.*

Φοιβάμμωνος σοφιστοῦ περὶ σχημάτων ῥητορικῶν. Inc *ὅτι χρήσιμος ἐστὶν ἡ περὶ τούτων γνῶσις.*

Ἕτερα προλεγόμενα τῶν στάσεων. Inc. *τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἄλλοι ἄλλως ὡρίσαντο.*

Ἑρμογένους τέχνης ῥητορικῆς περὶ τῶν στάσεων, cum variorum commentariis marginal.

Eiusdem *Hermogenis περὶ εὑρέσεων* libri IV. cum commentariis et prolegomenis variorum, quae inc. *Ἰστέον, ὅτι ἀπὸ τοῦ πράγματος δεῖ ποιεῖν τόπους.*

Eiusdem περὶ ἰδεῶν λόγου libri II. cum commentariis marginalibus.

Eiusdem περὶ μεθόδου δεινότητος cum commentariis margin. et vberioribus variorum. Codex bombyc. saec. XIV.

165) *Clementis*, *Alexandrini*, Paedagogus, hymnus ad Christum, et anonymi versus in Clementis Paedagogum.

Excerpta prolixa ex VII. libris Stromatum *Clementis*, *Alex.* Inc. *τέρατα προγινώσκει καὶ ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων ὁ τῆς σοφίας μαθητής·* quae in editis initio libri I. mutilis desunt.

166) *Constantini Manasse* Synopsis chronica, quae tamen non progreditur vltra tempus diluuii Noachici.

Athanasii, Cretensis, patriarchae CP. epistolae varii argumenti ad imp. CP.

Anonymi, (forte eiusdem *Athanasii*,) expositio in librum Iob. et aliquot homiliae in euangelia. Liber initio mutilus et valde perturbato ordine compactus. Codex chartaceus, saec. XV.

167) *Photii*, patr. CP. Nomocanon, per titulos XIV. digestus.

Nicephori, patriarchae CP. *χρονογραφικὸν ἐν συντόμῳ*

Anni episcoporum et patriarcharum ecclesiae Constantinopolitanae, Romanae, Hierosolymitanae, Alexandrinae et Antiochenae.

Indiculus Metropolion et Episcopatuum patriarchae CP. subiectorum. Codex membran. saec XII.

168) *Gregorii Thaumaturgi* quaestiones VII. de anima.

Plutarchus περὶ παίδων ἀγωγῆς.

Lycophronis Cassandra cum scholiis Tzetzae. Codex chartaceus, scriptus manu Ioannis Rosi, Cretensis.

169) *Hermogenis* Progymnasmata. Inc. *περὶ μύθου. Τὸν μῦθον πρῶτον ἀξιοῦσι προσάγειν τοῖς νέοις.*

Eiusdem tractatus reliqui rhetorici *περὶ στάσεων, περὶ εὑρέσεων, περὶ ἰδεῶν, περὶ μεθόδου δεινότητος.* Codex chartaceus, saec. XV.

170) *Lexicon* graeco-latinum. Codex chartaceus, saec. XV.

171) *Heronis*, *Alexandrini*, *πνευματικά*, cum figuris, ad marginem et in calce adpositis. Codex chartaceus, saec. XVI.

172) *Themistii* paraphrasis in *Aristotelis* libros de anima. Codex chartaceus, saec. XV.

173) *Eustathius* de Ismeniae et Ismenes amoribus. Codex chartaceus, saec. XV.

174) *Ioannis Damasceni* opera varia, hoc titulo: *Βίβλος λεγομένη ἐπλαθήκη κατὰ τὸ πρῶτον σύνταγμα*

τυγμα Ἰωάννε τῦ Δαμασκηνῦ τῦ ἐπίκλην Μανσύρ. Et I. τόμος ὡς ἐκ προσώπε Πέτρε τῦ ἁγιωτάτε ἐπισκοπῦ Δαμάσκε πρὸς τὸν ἐπίσκοπον δῆθεν ταδαραίης. Lacuna vnius paginae post principium. — II. De duabus in Christo voluntatibus. — III. Aduersus Nestorianos. — Epistola de Trisagio ad Iordanem, archimandritam. — Dialogus contra Manichaeos. — Sermones tres de sacris imaginibus. Codex membranae. saec. XII.

175) *Aristotelis* metaphysicorum libri XIII. — De anima libri III. — Problemata.
Alexandri. Aphrodisiensis, problemata.
Theophylacti Simocattae διάλογος περὶ διαφόρων φυσικῶν ἀπορημάτων καὶ ἐπιλύσεων αὐτῶν. Codex chartaceus, saec. XV.

176) Index codicum graece manuscriptorum bibliothecae Vaticanae, hoc titulo: πίναξ σὺν θεῷ πάντων τῶν Ἑλληνικῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης τῦ παλατίε κατὰ ἀλφάβητον, confectus a Michaele Rosaeto, viro graeco, qui et epistolam ad studiosos praefixit. In fine legitur: τέλος εἴληφε τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμῦ Ἰωάννε μαυρομάτε τῦ ἐκ κερκυρῶν κατὰ μῆνα δεκέβριον κ΄. ‚αφνε ἀπὸ Χριστῦ γεννήσεως. Codex chartaceus.

177) *Ioannis Chrysostomi* homiliae XXVIII. quarum I. περὶ ὑπομονῆς, etc.
Basilii M., *Anastasii Sinaitae*, *Iosephi Thessalonicensis* homiliae aliquot. Codex chartaceus, saec. XIV.

178) *Homeri* Iliados libri aliquot, sc. I. ad VIII. XIII. ad XVII et XXII.
Ὑπόθεσις Ὁμήρε Ἰλιάδος ἀλληγορηθεῖσα παρ' Ἰωάννε τῦ Τζέτζε τῇ ἐξ Ἀλαμανῶν δεσποίνῃ. Inc. ἐπεὶ φαιδρὰ πανσέληνε σελήνη σελασφόρε. Desunt reliqua a libr. VIII. deinceps.
Scholia in I et II. Iliadis librum. Inc. Μῆνιν. ἐζήτηταί τί εὐθὺς ἀπὸ τῶν τελευταίων ἤρξατο τῦ πολέμε ὁ ποιητής. Codex chartae. saec. XV.

179) Anonymi *Lexicon etymologicum* (forte *Hori Milesii*), codex chart. saec. XIV. mutilus in principio et fine. Incipit in voc. Ἀστράγαλος, et definit in voc. Νεαρόν. Speciminis loco sit initium litterae E. Τὸ Ε θαυμάσαιμι τῆς ὄνομα ἐπὶ. Τήν τε γὰρ ἐπέκτασιν καὶ τὸ κυκλοτερὲς τῦ αἰῶνος ἐν τῷ ἰδίῳ τύπῳ δηλοῖ· ἐπέκτασιν μὲν τὴν εἰς μέσον μακρὰν ἔχων· κυκλοτερὲς δὲ τὸ περὶ τὴν μακρὰν πέριξ, ὅτι τῦ ὄντος αἰῶνος μιμῶνται τὰ πέριξ.

180) *Theophylacti* catena graecorum patrum in Pauli, apostoli, epistolas. Codex chartaceus, saec. XIV.

181) *Basilii M.* homiliae IX. in Hexaëmeron.
Gregorius Nyssenus de opificio hominis.
Eiusdem *Basilii M.* vita. Codex membranae. saec. XII.

182) Excerpta longiora ex *Fl. Iosephi* antiquitatibus iudaicis a cap. 5. libri IV. deinceps, et ex libro II. et seqq. de excidio Hierosolymitano. Codex bombyc. saec. XIV.

183) *Manuelis Möschopuli* Erotemata. Codex chartae. manu Io. Rosi scriptus ann. 1493.

184) *Plutarchi* opuscula sequentia: Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. — Εἰ αὐταρκὴς ἡ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν. — περὶ φιλοπραγμοσύνης. — πῶς ἄν τις διακρίνοι τὸν κόλακα τῦ φίλε. — πότερον τὰ τῆς ψυχῆς ἢ τῦ σώματος πάθη χείρονα. — περὶ φιλοπλουτίας. — περὶ τῦ ἑαυτὸν ἀνεπιφθόνως ἐπαινεῖν. — πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ. — πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκύειν. — περὶ ἀοργησίας. — περὶ εὐθυμίας. — περὶ δυσωπίας. — περὶ φιλαδελφίας. — ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή. — περὶ φθόνε καὶ μίσυς. — περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς. — περὶ τῆς εἰς τὰ ἔγγονα φιλοστοργίας. — περὶ παίδων ἀγωγῆς. — περὶ πολυφιλίας. — περὶ τύχης. — πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφέλοιτο. — περὶ δεισιδαιμονίας. — περὶ ἀδολεσχίας. — περὶ τῦ ἀκύειν. — περὶ εἱμαρμένης. — παραμυθητικὸς εἰς Ἀπολλώνιον. — περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος. — περὶ τῶν ὑπὸ τῦ θείυ βραδέως τιμωρυμένων. — περὶ φυγῆς. — πότερον ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι. — παραμυθητικὸς πρὸς τὴν ἑαυτῦ γυναῖκα. — περὶ σαρκοφαγίας λόγος β΄. — εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον. — Συμποσίων φιλοσόφων. — αἰτίαι φυσικαί. Codex chartaceus, saec. XIV.

185) *Libanii*, sophistae, epistolae DCCCCLXXVIIII. Codex chartaceus, manu *Ioannis Rosi* scriptus, qui hanc collectionem in V. libros distinxit, quorum singuli CCC. epistolas continerent.

186) *Theophrasti* opuscula sequentia: de igne, — metaphysica, — de lapidibus, — de vertigine, — de lassitudinibus, — de sudoribus, — de piscibus, — de ventis, — de odoribus. Codex chartaceus, manu Ioannis Rosi scriptus.

187) *Theo-*

187) *Theophylacti* commentaria in Hoseam, Habacuc, et Ionam. Codex chartac. saec. XV. desinens in principio cap. IV. Ionae.

188) *Aeliani* περὶ ζώων ἰδιότητος libri XVII.
Eunapii, Sardiani, vitae philosophorum et sophistarum. Codex chartaceus, saec. XV.

189) *Aristotelis* historiae animalium libri X. duobus voluminibus, manu Ioannis Rosi, Cretensis, scriptus ann. 1493.

190) *Aristotelis* de generatione animalium libri V. Codex chartaceus, manu Ioannis Rosi scriptus ann. 1494.

191) *Aristotelis* de partibus animalium libri IV. — de incessu animalium liber singularis. — de motu animalium. Codex chartac. manu Ioannis Rosi scriptus ann. 1493.

192) *Procli* commentariorum in Platonis Parmenidem libri VII. Inc. Εὔχομαι τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις ποδηγῆσαί με τὸν νοῦν. Codex chart. saec. XV.

193) *Diodori Siculi* bibliothecae libri V. priores. Codex bombyc. saec. XIV. mutilus in principio et in fine.

194) *Ioannis Cantacuzeni* sub nomine *Ioasaphi*, monachi, paraphrasis ethicorum Aristotelis ad Nicomachum. Codex chartac. saec. XV.

195) *Ioannis Zonarae* expositio canonum. Codex bombyc. saec. XIV.

196) *Ioannis Chrysostomi* homiliae in epistolam ad Romanos. Codex membran. saec. XI. mutilus in principio et fine.

197) *Theodori Metochitae* capita philosophica et historica miscellanea CXX. Inc. Ἀλλ' ἡμῖν ἄρα τοῖς ὀψὲ τῶν χρόνων νῦν ἥκουσι παρῳχηκόσι τῷ βίῳ ἐν ἔστιν ὑπὲρ τῷ λόγῳ χρῆσθαι.
Alexandri, *Aphrodisiensis*, ὑπόμνημα εἰς τὸ β΄. τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. Inc. Ἐν τίσιν μὲν ἐν σχήμασι, καὶ διὰ ποίων καὶ πόσων προτάσεων, καὶ πότε καὶ πῶς γίνεται πᾶς συλλογισμὸς, δέδειχεν ἡμῖν ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ. Codex chartac. scriptus ann. 1561.

198) *Theodoreti* commentarius in Psalmos. Codex chartaceus, saec. XVI.

199) *Theodoreti* commentarius in Psalmos, cum variis lectionibus, in margine adnotatis.
Ἑρμηνεία διαφόρων ἐξηγητῶν εἰς τὰς ᾠδὰς, sc. in Cantica V. et N. T.

Catena P. P. in Psalmum I. In capite expositionis Psalmi II. legitur: Ἐνθάδε ἄρχεται τῆς ἐξηγήσεως μόνον ὁ τῆς Ἀντιοχείας Θεόδωρος. Sed dolendum, vix ultra dimidium huius Psalmi *Theodori Mopsuesteni* expositionem progredi, culpa procul dubio bibliopegi, qui operis continuationem ad aliud forte volumen transtulit. Codex chartaceus, saec. XVI.

200) *Athanasii* vita. — *Eiusdem* opuscula XIX.
Anastasii Sinaitae Quaestiones et Responsiones CLIX. varii argumenti.
Polycarpi episcopi Smyrnensis epistola ad Philippenses.
Methodii, Patarensis episcopi, περὶ τῆς βασιλείας τῶν ἐθνῶν καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς ἀκριβὴς ἀπόδειξις. Codex chartaceus, saec. XV.

201) Collectio Canonum, sc. *Concilii Oecumenici* VII et VIII Carthaginiensis sub Cypriano habiti, Ancyrani, Neocaesariensis, Gangreni, Antiocheni, Laodiceni, Sardicensis, et codex canonum ecclesiae Africanae: omnia cum scholiis. Codex chartaceus, saec. XV.

202) Collectio *constitutionum canonicarum* ex conciliis Oecumenicis et Patribus.
Promtuarium legum in titulos XL. digestum, sub nominibus Basilii, Constantini, et Leonis impp. Inc. Τὸν μέγαν καὶ φύσει ἀληθῆ θεὸν καὶ σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν διαπαντὸς ἐπικαλούμενοι.
Leges militares LII. hoc titulo: περὶ στρατιωτικῶν καταστάσεων καὶ ἐπιτιμίων ἐκ τῶ Ῥούφω καὶ τῶν τακτικῶν.
Νόμοι γεωργικοὶ κατ' ἐκλογὴν ἐκ τοῦ Ἰουστινιανοῦ.
Νόμος Ῥοδίων ναυτικὸς, ὃν ἐθέσπισαν οἱ θειότατοι αὐτοκράτορες. Codex chartaceus, saec. XV.

203) *Photii* Nomocanon, Canones apostolici et conciliorum, et PP. epistolae canonicae, cum scholiis. Cod. bombyc. saec. XIV.

204) *Euthymii* Zygabeni Panoplia dogmatica.
Theophylacti Catena graecorum PP. in Pauli epistolas. Codex chartac. scriptus a. 1561.

205) *Cyrilli*, *Alexandrini*, libellus adversus Iudaeos per interrogata et responsa. Inc. Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων υλικῶν καὶ χρωμάτων ὕφασμα κιβώτιον ὁ νομοθέτης ὀνομάζων.
Eiusdem συναγωγαὶ σύντομοι εἰς τὰς περὶ τοῦ νόμου λαμβάνοντας. Inc. Εἰς τὸν Ἄβελ. Οἱ ὀρθαῖς καὶ ἀληθιναῖς ἐστεμμένοι ταῖς ἀρεταῖς προσφέ-

ρα τῷ Θεῷ τὰ τῆς ψυχῆς κατὰ θεωρίαν κινήματα, γέγονεν Ἄβελ.

Theodoreti quaestiones in Pentateuchum, in libros Iosuae, Iudicum, Ruth, Regum et Paralipomenon.

Cyrilli, Alexandrini, Maximi, et aliorum συναγωγὴ τῶν ἀναγωγικῶν ἑρμηνευομένων ῥητῶν τῆς παλαιᾶς γραφῆς.

Michaelis Glycae quaestiones epistolicae LIV. Argumentum epistolae LIV. est: τῷ αὐτῷ (sc. τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ κυρῷ Χαρίτωνι) περὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ, πότερον οὕτω φύσεως κοινῷ θανάτῳ κεκοίμηται, ἢ μή. Argumentum epistolae LV. quae in hoc codice deest: τῷ αὐτῷ περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀθλίου Ἰούδα τοῦ προδότου, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἀπήγξατο, γέγονε, καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ μετὰ ταῦτα καιρῷ, ὥς τινες οὐκ ὀρθῶς ὑπετόπησαν. Codex chartaceus, saec. XV.

206) *Ioannis Chrysostomi* Homiliae in Genesin. Codex membranaceus saeculi XI. mutilus in principio et fine: incipit enim ab homilia XXXIII. et definit in LXIII.

207) *Aphthonii*, sophistae, Progymnasmata. — *Hermogenes* περὶ στάσεων, περὶ εὑρέσεων, περὶ ἰδεῶν, περὶ μεθόδου δεινότητος, duobus voluminibus. Ioannes Rosus Cretensis ad calcem II. voluminis, vt in omnibus fere codicibus huius bibliothecae, sua manu scriptis, haec adnotauit: Μετεγράφη ἡ παροῦσα βίβλος ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γενέσεως αφϟθ' σεπτεμβρίου κδ' ἐν Ῥώμῃ ἁγίᾳ, ἀναλώμασι μὲν τοῦ αἰδεσιμωτάτου καὶ ἡμετέρου κυρίου, κυρίου Ἀλεξάνδρου Φαρνέζε διακόνου τῆς ἱερουσ̆ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καρδιναλίου, χειρὶ δὲ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσου τοῦ Κρητός.

208) *Simeonis, metaphrastae* vitae et elogia SS. mensis Nouembris a I die vsque ad 17. Codex membranaceus, saec. XI.

209) *Xenophontis* Cyropaedia. Cod. chartaceus, saec. XV.

210) *Libanii* epistolae in VI. libros digestae, quorum singuli CCC. epistolis constant, praeter VI. qui continet XL. Cod. chart. saec. XIV.

211) *Dionis Chrysostomi* περὶ βασιλείας dissertationes tres priores. Codex chartac. saec. XVI.

212) *Lexicon* graeco-latinum. Codex chartaceus, saec. XV.

213) *Aristotelis* Ethica ad Nicomachum. — *Eiusdem* Oeconomicus.

Phocylidis ποίημα νουθετικόν. Cod. membran. saec. XV.

214) *Aphthonii* Progymnasmata. — *Hermogenes* περὶ στάσεων, περὶ εὑρέσεων, περὶ ἰδεῶν, περὶ μεθόδου δεινότητος. Cod. bombyc. saec. XIV. mutilus in fine.

215) *Sophoclis* Aiax flagellifer, Electra, Oedipus tyrannus, cum glossis interlin. et scholiis margin. Oedipus Coloneus, Trachiniae, Philoctetes. Omnia cum argumentis Thomae Magistri, qui et vitam Sophoclis praemisit. Cod. chartac. saec. XV.

216) *Aristotelis* politicorum libri VIII. — *Eiusdem* oeconomicus. Codex chartac. manu Ioannis Rosi scriptus ann. 1493.

217) *Theocriti* Idyllia cum glossis interlin. et scholiis margin. In eumdem *Theocritum* scholia seorsim.

Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέραι. Codex chartaceus, saec. XIV.

218) *Ioannis Philoponi* εἰς τὸ περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους σχόλια καὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν Ἀμμωνίου τοῦ Ἑρμείου μετὰ τινῶν ἰδίων ἐπιστάσεων. Cod. bombyc. saec. XIV. mutilus in fine.

219) *Dionysii, Areopagitae*, opera omnia, cum scholiis *Maximi*. Praemittitur effigies Dionysii adfabre depicta, et in eum Iambi Christophori Patricii Mitylenaei.

Excerpta hoc titulo: περὶ τῶν ἐκ περιτομῆς πιστευσάντων ἐν αἰγύπτῳ χριστιανῶν ἅμα καὶ μοναχῶν, ἐκ τοῦ ἐπιγεγραμμένου λόγου αὐτῷ περὶ βίου θεωρητικοῦ ἢ περὶ ἱκετῶν. — Πολυκράτους διαδόχου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Βίκτορα τὸν διάδοχον καὶ ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης. — Κλήμεντος πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας ἡγουμένου τῆς σχολῆς, ἐκ τοῦ ἐπιγεγραμμένου αὐτῷ λόγου, τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος.

Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν ἀρεοπαγίτην.

Gregorii, Nazianzeni, apologeticus de fuga sua et officio episcopi. —

Eiusdem orationes V. de theologia aduersus Eunomianos et Macedonianos. Codex chartaceus, saec. XIV.

220) *Eusebii*, Caesariensis, παρασκευῆς εὐαγγελικῆς libri XV. Codex chartaceus, saec. XIV

221) *Th*a-

221) *Thucydidis* de Bello Peloponneſiaco libri VIII.
Platonis de Republica libri X. — *Eiusdem* Timaeus.
Syneſius περὶ βασιλείας. — *Aegyptius*, ſiue de prouidentia. — *Dion*, ſiue de ſui ipſius inſtituto. — περὶ ἐνυπνίων. — Diſſertatio ad Paeonium de dono aſtrolabii.
Demoſthenis oratio I. olynthiaca, cum ſcholiis marginalibus.
Ariſtotelis φυσικῆς ἀκροάσεως libri VIII. Cod. bombyc. ſaec. XIV.

222) *Apollonii Rhodii* Ἀργοναυτικῶν libri IV. Cod. membr. ſaec. XV.

223) Acta Apoſtolorum, epiſtolae catholicae et Pauli, et Apocalypſis mutila in fine. Omnia praeter Apocalypſin cum praefationibus, argumentis, indice lectionum, capitum, verſuum, et teſtimoniorum e ſacris libris vel e profanis ſcriptoribus. Praemittitur praefatio ἀνεπίγραφος ad Athanaſium, quae inc. Ὅσοι τῆς ὄντως πάνυ πως ἀγχιθέα καὶ θεοφιλῦς ἀθανασίας αὐτῶν ἐρασαί· et alia praefatio ſpecialis in Acta ad Euſebium, epiſcopum, quae inc. Πάλαι καὶ πρώπαλαι θείᾳ χάριτι τὴν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ μακαριωτάτου Λουκᾶ ἑρμηνείαν συμπεπληρώκαμεν, ὥσπερ ἅμα καὶ τὴν βίβλον καθὰ προσέταξας διὰ τοῦ γράμματος αὖθις ἐνδειξάμενοι ἀπεστάλκαμεν, ὦ θαυμασιώτατε καὶ πάντων ἐμοὶ προσφιλέστατε ἐπισκόπων Εὐσέβιε. Praefatio in epiſtolas catholicas, item ad Athanaſium inc. Μικροῖς μὲν καὶ μικρὰ τολμῶσιν ἀναίδεις, ὁ δὲ ἐλάχιστος ἐγὼ τοῖς ὑπὲρ ἐμὲ πόνοις ἐγχειρῶν οὐχ ἥκιστα πέφυκα κίνδυνος. Praefatio in Pauli epiſtolas inc. τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον ἀγάμενος τῆς σῆς ἀγάπης, πάτερ τιμιώτατε, αἰδοῖ τε καὶ πόθῳ εἴκων. Libri *Noui Foederis*, qui in hoc codice ſunt comprehenſi, recenſentur hoc ordine: Acta, epiſtolae Iacobi, Petri, Ioannis, Iudae, Pauli ad Romanos, ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, ad Theſſalonicenſes, ad Hebraeos, ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, Apocalypſis. Poſt praefationes, argumenta, et ſupradictos indices fuſius expoſitos exhibetur horum ἀνακεφαλαίωσις, hoc pacto: Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ἀναγνώσεις εἰσὶν ιϛ΄. κεφάλαια μ΄. μαρτυρίαι λ΄. στίχοι βφις. Ὁμοῦ τῶν ιδ΄. ἐπιστολῶν ἀναγνώσεις λβ΄. κεφάλαια ρμϛ΄. μαρτυρίαι ρμζ΄. στίχοι δρλς. In fine praefationis epiſtolarum Pauli legitur: Εὐάγριος διελὼν τὰς ἀναγνώσεις καὶ ἐπιστίχισας πᾶσαν τὴν ἀποστολικὴν βίβλον ἀκριβῶς κατὰ ς΄ στίχους καὶ τὰ κεφάλαια ἑκάστης ἀναγνώσεως παρέθηκα, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ φερομένας μαρτυρίας, ἔτι δὴ καὶ ὅσων ἡ ἀνάγνωσις στίχων τυγχάνει. In fine vero Pauli epiſtolarum legitur: Μαρτύριον τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ καίσαρος Ῥωμαίων ἐμαρτύρησεν αὐτόθι Παῦλος ὁ ἀπόστολος ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς κ. τ. λ. Ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρόνος ἐξ οὗ ἐμαρτύρησεν, τ̄ ἔτη μέχρι τῆς παρούσης (ſic) ὑπατείας τετάρτης μὲν Ἀρκαδίου, τρίτης δὲ Ὀνωρίου τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοκρατόρων σύγχρονον ἐνάτης ἰνδικτιῶνος τῆς πεντεκαιδεκαετηρικῆς περιόδου μηνὸς Ἰουνίου εἰκάδι ἐνάτῃ ἡμέρᾳ etc. vt in codice Carbonarienſi et aliis. Pergit: Εὐάγριος ἔγραψα καὶ ἐξεθέμην κατὰ δύναμιν στιχηρὸν τόδε τὸ τεῦχος Παύλου τοῦ ἀποστόλου πρὸς ἐγγραμμὸν καὶ εὐκατάληπτον ἀνάγνωσιν τῶν καθ᾽ ἡμᾶς ἀδελφῶν, παρ᾽ ὧν ἁπάντων τόλμης συγγνώμην αἰτῶ, εὐχῇ τῇ ὑπὲρ ὑμῶν τὴν συμπεριφορὰν κομιζόμενος. Ἀντεβλήθη δὲ ἡ βίβλος πρὸς τὸ ἐν Καισαρείᾳ ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου Παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον. Codex membranaceus, ſaec. XI.

224) *Platonis* de Republica libri X. — Cratylus, Alcibiades I et II. Theaetetus et Sophiſta.
Plutarchi ἐπιτομὴ περὶ τῆς ἐν τῷ Τιμαίῳ ψυχογονίας.
Timaeus Locrenſis περὶ ψυχᾶς κόσμω καὶ φύσιος. Codex membranaceus, ſaec. XV.

225) *Ioannis Chryſoſtomi* in Pauli epiſtolam priorem ad Corinthios homiliae XLIV. Codex membranaceus, ſaec. XI.

226) *Stephanus Byzantinus* de vrbibus. Codex chartaceus, ſaec. XVI.

227) *Michaelis Pſelli* ſyntagma ſynopticum quatuor diſciplinarum mathematicarum.
Euclidis elementorum geometriae libri V. priores. Codex chartaceus, ſaec. XV.

228) *Syrianus* περὶ τῶν ἐν τῷ Β΄. τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους πραγματείας λογικῶς ἠπορημένων καὶ διχότης ἠξιωμένων.
Eiusdem ἐπισκέψεις τῶν Ἀριστοτέλους ἀποριῶν πρὸς τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰς ἀριθμοὺς τῶν ἐν τῷ Μ. καὶ Ν. τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ πραγματείας. Inc. Ἐν τῷ μείζονι Α τίς ἡ παροῦσα σκέψις· αὐτὸν, ὅτι ἡ τοῦ ὄντος. Definit in haec verba: Ἡμεῖς μὲν οὖν τοῖς ἐφόροις τῆς φιλοσοφίας θεοῖς εὐξάμενοι τὸν λόγον καταπαύσομεν· πολλῶν δὲ ῥηθέντων ἐφ᾽ ἑκάτερα λόγων

γων κρατοίη τῆς τῶν ἐντυγχανόντων διανοίας τὰ ἀληθέστερα καὶ θεοφιλέστερα.

Εἰς τὰ περὶ προνοίας τίνα συντελοῦντα. Inc. τῶν ὄντων κατὰ Ἀριστοτέλην ἡ μὲν ἐστὶν ἀσώματος. Codex chartaceus, saec. XV.

229) *Heronis* ἀρχὴ τῶν γεωμετρουμένων ad Dionysium. Inc. καθὼς ἡμᾶς ὁ παλαιὸς διδάσκει λόγος.

Eiusdem εἰσαγωγαὶ τῶν στερεομετρουμένων. Inc. Σφαίρας δοθείσης τῆς διαμέτρου ποδῶν ι εὑρεῖν τὸ στερεόν. Codex chartaceus, saec. XVI.

230) *Leonis* imp. τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν σύντομος παράδοσις.

Constitutio XVIII. siue vltima hoc habet Lemma: περὶ μελέτης διαφόρων ἐθνικῶν τε καὶ ῥωμαϊκῶν διατάξεων, et dispescitur in 32 capita.

Nicephorus imp. περὶ παραδρομῆς πολέμου in capita 26. cum praefatione distinctus, quorum I. περὶ βίγλων καὶ πόσον διάστημα ὀφείλει ἀπ' ἀλλήλων μία ἑκάστη διΐστασθαι. Inc. τὰς τῶν μεγάλων· vltimum siue 26. περὶ ἑτέρας κατασχέσεως ὁδοῦ τῆς εἰς τὴν κατάβασιν δυσχωρίας ἀποτελούσης, et inc. εἰ δέ γε ἡ ὁδὸς, ἣν ὑποστρέφουσιν εὑρεθῇ. Desinit in haec verba: ἅπερ ὡς ἐξεθέμεθα ὁ μὲν αὐτῶν παρασκευασθήσεται πόλεμος, μᾶλλον δὲ κατὰ κράτος ἡττηθήσονται χάριτι τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος etc.

Anonymi (*Heronis*) παρεμβολαὶ ἐκ τῶν στρατηγικῶν παρατάξεων. Inc. περὶ τοῦ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν στρατηγόν. Ὅτι ἐπιμελητὴν καὶ ὀξὺν καὶ ἀνδρεῖον. Codex chartaceus, saec. XVI.

231) *Leonis* imp. τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τακτικῶν σύντομος παράδοσις. Praemittitur index XVIII. constitutionum, vt in praecedenti codice, sed nonnisi priores VII. descriptae sunt. Codex chartaceus, saec. XVI.

232) *Pappi Alexandrini* mathematicarum collectionum libri VIII. Inc. οἱ τὰ ἐν γεωμετρίᾳ ζητούμενα βουλόμενοι τεχνικώτερον διακρίνειν, ὦ κράτιστε Πανδρόσιον, πρόβλημα μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν. Codex chartaceus, saec. XVI. cum diagrammatibus.

233) *Theonis Alexandrini* commentaria in magnam *Ptolemaei* syntaxin, cum vberrimis et doctissimis accessionibus *Hieronymi* Munnos Valentini, qui ad calcem voluminis haec adnotauit: die 17. veteri calculo, 27. vero die nouo, Octobris mensis ann. 1582. decima hora antemeridiana absoluebat, Salmanticae Hieronymus Munnos, Cathedraticus astrologiae gymnasii Salmanticensis, translationem commentariorum Theonis Alexandrini in magnam constructionem Cl. Ptolemaei. Finis commentariorum Theonis Alexandrini, quae quidem exstant in latinam linguam translatorum.

234) *Vitae P. P.* hoc titulo: πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν ἁγίων πατέρων. Ἐν τῇ δὲ τῇ βίβλῳ ἀναγέγραπται ἐνάρετος ἄσκησις καὶ θαυμαστὴ βίου διαγωγὴ καὶ ῥήσεις ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. Inc. ἀποφθέγματα γερόντων κατὰ στοιχεῖον· στοιχεῖον Α. περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου. Ὁ ἅγιος ἀββᾶς Ἀντώνιος καθεζόμενος ποτὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Post vitas et apophthegmata P. P. alphabetico ordine digestas sequuntur alia apophthegmata, quae inc. ἠρωτήθη ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας.

Basilii M. εἰ ἀκίνδυνόν ἐστιν μὴ καθαρεύοντα τὴν καρδίαν ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς ἢ ἀκαθαρσίας ἢ μολυσμοῦ ἱερατεύειν, ἀπόκρισις. Μωϋσῆς μὲν τύπον δίδωσι τοῖς τότε πρὸς νουθεσίαν ἡμετέραν ἐν τῷ νόμῳ. Codex membranaceus, saec. XII.

235) *Simeonis Metaphrastae* vitae et elogia sanctorum mensis Iunii, Iulii, et Augusti. Codex chartaceus scriptus ann. 1380.

236) *Nomocanon.*

Basilii ἡ οσία μυσταγωγικὴ ἐκκλησιαστικὴ vberior, quam quae edita est inter opera Cyrilli Hierosolymitani. Germano Iuniori patriarchae CP. qui defunctus est circa ann. 1255. tribuit Fronto Ducaeus apud Fabr. tom. VII. pag 548. Sed quam recte, indicant haec verba, quae ad calcem huius codicis leguntur: τέλος εἴληφεν ὁ παρὼν νομοκάνονας χειρὶ ἁμαρτωλοῦ νόνα ἀββᾶ πρεσβυτέρου ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ ἔχοντα τοῦ ἔτους ς χ μ η (a. Chr. 1140.) μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰς τὰς ις' ἡμέρᾳ σαββάτῳ ὥρᾳ Θ! In membranis.

237) *Ioannis Chrysostomi* εἰς νεωτέραν χηρεύουσαν. — *Eiusdem* ad eamdem περὶ μονανδρίας. Cum interpretatione latina Constantini Pulcharelli, absoluta, ann. 1606. Codex chartaceus.

238) *Michaelis Pselli* διδασκαλία παντοδαπὴ, tractatus in capita 121. distinctus, auctior, quam editus a Fabricio, et alio ordine. Caput I. quod deest in edit. Fabricii, caret epigraphe; sed agit de mundi creatione, de Paradiso, et de

de hominis creatione et lapsu. Inc. Θεὸς ἐχὶ τὸν παράδεισον μόνον, ὡς ἄν τινες οἴονται, τοῖς πρωτοπλάστοις δέδωκεν ἐξ ἀρχῆς.

Nicephori Blemmydae ἔκδοσις ἀκριβὴς περὶ λογικῆς ἐπιστήμης, ἐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. Liber mutilus, desinens in cap. 35. περὶ τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν.

Dionysii, Alexandrini, Οἰκουμένης περιήγησις, cum glossis interlin. et scholiis *Eustathii*. Codex chartaceus, saec. XV.

239) *Ioannis Chrysostomi* homiliae XIV. in Genesin a XXXIX. ad LII. Codex chartaceus, saec. XV.

240) *Georgii Cartesii Scholarii* περὶ στοιχείων, ἤτοι γραμμάτων, καὶ τῶν προσῳδιῶν, καὶ τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν, ἤγουν εἰς γραμματικὴν εἰσαγωγὴ πρώτη. Inc. τῶν στοιχείων, ἃ καὶ γράμματα λέγονται, εἴκοσι καὶ τεσσάρων ὄντων τὸν ἀριθμόν.

Anonymi liber de *musica ecclesiastica* recentium Graecorum, hoc titulo: ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς ματικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιόντων καὶ κατιόντων σωμάτων τε καὶ πνευμάτων, καὶ πάσης χειρονομίας καὶ ἀκολουθίας συντεθειμένης εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν κατὰ καιρὸν ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων. Inc. Ἀρχὴ, μέση, τέλος, καὶ σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τὸ ἴσον ἐστί· χωρὶς γὰρ τούτου ἐ κατορθοῦται φωνή. Codex membranaceus, saec. XV.

241) *Libanii*, sophistae, epistolae 263. Codex chartaceus, saec. XV.

242) *Q. Calabri* τὰ Ὁμήρῳ παραλειπόμενα, cum versione latina interlineari ad V. priores libros. Codex chartaceus, saec. XV.

243) *Basilii M.* sermo περὶ ἀσκήσεως, καὶ πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν.

Ephraem Syri sermo πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων καὶ τιμὰς ἐπιζητούντων.

Διηγήματα μεγάλων γερόντων. Inc. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀγάθων ἀγαπητός μου, τίς ἄρα ἡ καθυπερβολή.

Pachomii ἐντολαί. Inc. αὕτη ἡ ἀρχὴ τῶν οἰκοδόμων.

Theodori Studitae ἐπιτίμια κοινὰ τῆς ὅλης ἀδελφότητος. Inc. ἐπὶ τῶν ὑπολειπομένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς τὸν κανόνα.

Antiochi, monachi Laurae Abbatis Sabae διηγήματα διάφορα, siue selecta capita XXIII. ex eiusdem pandecte s. scripturae: περὶ γαστριμαργίας, περὶ μέθης, περὶ ἐγκρατείας, περὶ νηστείας, περὶ πόνου, περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾷν τὸν κόσμον, περὶ πορνείας, περὶ λύπης, περὶ καταλαλιᾶς, περὶ ἀργολογίας, περὶ κλοπῆς, περὶ ὑπερηφανίας, περὶ τοῦ μὴ ἐξουθενεῖν, περὶ τοῦ μὴ κατακρίνειν, περὶ τοῦ συγχωρεῖν τῷ πλησίον, περὶ τοῦ εὔχεσθαι ὑπὲρ ὑπομονῆς, περὶ ἐνυπνίων, περὶ ἀκτημοσύνης, περὶ τοῦ παραιτεῖσθαι τὰς ἀκαίρες συντυχίας, περὶ ἡσυχίας, περὶ κατανύξεως.

Ἀρσενίου μοναχοῦ τοῦ σινᾶ ὄρους λόγος περὶ τῆς ἁγίας συντάξεως καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν καὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν. Codex membranaceus, saec. XI.

244) Catena graecorum PP. in librum Iob. hoc titulo: Ἐξήγησις εἰς τὸν μακάριον Ἰὼβ συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας κυρίου Νικήτα. Codex chartaceus, saec. XV. cum variis lectionibus e cod. MS. depromtis et adnotationibus marginal. Alphonsi Salmeronis.

245) *Aristoteles* περὶ ἑρμηνείας. — *Eiusdem* analytica priora et posteriora cum glossis interlin. et scholiis margin. Codex bombycinus, saec. XIII.

Addenda ad nr. 55.

Ἀκριβὴς φιλοσοφία τῶν Χαλδαίων. Inc. Ἐπειδὴ οἱ ἀποτελεσματικοὶ ἐκ τύπου τῶν προφάσεων ἀποτελοῦσι τὴν γέννησιν τῶν ἀνθρώπων.

Κανὼν διὰ στίχων ἰαμβικῶν εἰς τὴν χριστοῦ γέννησιν, cum glossis interlin. et fusiori explicatione, vt et duo sequentes, sc. κανὼν εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια, et *Ioannis*, monachi, τοῦ ἐπικαλουμένου Ἀρκλᾶ, κανὼν εἰς ἑορτὴν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

Michaelis τοῦ παρασκευᾶ epistolae aliquot, quarum ia πρός τινα πνευματικὸν, inc. θεοσεβέστατε ἱερομόναχε καὶ ἀξιέραστε φιλόθεε.

Διήγησις τινὸς μοναχοῦ Δοσιθέου τοῦ Καππάδοξ πρὸς τὸν ἱερέα Νικόλαον τὸν καλομμάτι. Inc. Οἶδα τὸ πρόσχημα, βέλτιστε τῶν ἐμῶν.

Ioannis Chrysostomi Ὁμιλία εἰς τὸ νέον ἔτος. Inc. Θαυμασταὶ τῶν ὀρθοδόξων αἱ πανηγύρεις.

Meletii vita Simeonis Stylitae. Inc. Ἀγαθὸς μὲν ἦν τοῖς χριστιανοῖς.

Antonii, *monachi*, θαῦμα γενόμενον ἐν ταῖς χωναῖς ἐν Κολασσαῖς τῆς Φρυγίας παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Inc. ὁ πανάγαθος καὶ φιλοικτίρμων θεός.

Athanasii μοναχοῦ ταχυγράφου μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης. Inc. ἔτους τριακοστοῦ πέμπτου.

Μαρτύριον

Μαρτύριον τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος παρασκευῆς, σύγγραμμα Ἰωάννου πρεσβυτέρου Εὐβοίας (sic). Inc. θαυμαστὴ μὲν εἰς ἀκοήν.

Georgii, rhetoris, ἐγκώμιον εἰς μάρτυρας. Inc. Μέλλων ἂν πᾶσιν ἐπιδεικνύειν.

Gregorii Nazianzeni carmen de Angelis. Inc. Οἵη δ' ὑστείοιο κατ' ἠέρος ἰνδιόωντος.

Theodoti episcopi Ancyrani λόγοι εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον. Inc. Ἡνίκα ἡ ὕλη τῶν εἰδώλων ἐξεφαιδρύνετο.

Georgii, rhetoris, μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Inc. οἱ μὲν τὴν χρυσίτην γαῖαν μεταλλατεύειν λαχόντες.

Συμεῶν τοῦ λογοθέτου βίος καὶ πολιτεία *Nicolai*, episcopi Myrensis. Inc. Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφου χείρ.

Hesychii, presbyteri CP. ὑπόμνησις εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων ὁ μαρτύρων τῶν ἐν κρίτῃ μαρτυρησάντων. Inc. Ἀεὶ μὲν ὁ πανάγαθος θεός.

Gregorii Nazianzeni vita conscripta a *Gregorio, presbytero*, eius discipulo. Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες.

(Vita *Ioannis Chrysostomi*,) inc. πᾶσι μὲν τοῖς ἀμαθέσιν ἐπικερδὲς ἦν τὸ μὴ ὑπέρογκα φθέγγεσθαι, et post 12. lineas: Οὗτος τοίνυν, ὦ οὗτος, ὁ σοφώτατος καὶ θεῖος ἀνήρ, Ἰωάννης ὁ μέγας, Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν τὸ γένος.

Meletii, monachi, σύγγραμμα εἰς τὸν βίον τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου. Inc. Ἀγαθὸν μὲν ἀεὶ πᾶσι χριστιανοῖς τὸ ποιεῖν τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διάλεξις σύντομος γενομένη ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου περὶ πίστεως χριστιανῶν καὶ νόμου Ἑβραίων. Inc. ὁ χριστιανὸς εἶπε· πρὸ πάντων τοῦτον ἐρωτῆσαι θέλω.

Διάγνωσις τῶν ζωδίων lingua graeca vulgari. Inc. ὁ κριὸς ὠφελεῖ διὰ νὰ βάλῃ χαρτίον. Tractatus astrologicus, vbi de diuinatione per catinum, et alia superstitionis plena.

Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου. Inc. εὐλογητὸς εἶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ.

Anonymi institutiones grammaticae. Inc. περὶ γραμμάτων γράφειν προθέμενοι.

Βασιλεῖ μεγάλῳ Πτολεμαίῳ Ἀτρώψυχος ἱεροὺς καὶ βίβλους ἐπιγραφεὺς ἰδίῳ δεσπότῃ. Inc. Ὅτι μηδὲν ὀφείλει σε τῶν καλῶν λανθάνειν.

Πετοσίριος φιλοσόφου. Inc. περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὑπ' ἐμοῦ εὑρισκομένων εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον.

Michaelis Pselli ἐπιλύσεις σύντομοι καὶ ἐξηγήσεις ἀπορειῶν φυσικῶν ad Michaelem Ducam imp. in capp. CLXIIII. distinctae.

Ἑτέρα ἐξήγησις τινὸς περὶ σεισμοῦ, περὶ θερμῶν ὑδάτων, περὶ τῶν ἐπιγαίων καὶ ἐπουρανίων κατασκευῆς, περὶ τῶν δ' στοιχείων, περὶ νεφελῶν, περὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν. Inc. ὁ σεισμὸς οὕτως γίνεται· ἡ γῆ ἔχει φλέβας ἀερικάς.

Ἕτερα κεφάλαια ἐκβληθέντα ἐκ τῆς ἀστρονομικῆς τέχνης. Capita sunt 25. Inc. τὸ οὐράνιον σῶμα τινὲς κρύσταλλον πεπηγμένον εἶπον εἶναι. Cap. 2. est Πρόκλου ὁρμοδρόμου. Cap. 6. Κανόνιον τῶν κδ' βαθμῶν καὶ τῶν δ' ἀνέμων. Ἀντιόχου cap. 7. Παύλου ἀλεξανδρέως ἐπίσκεψις ἀστρονομικὴ περὶ τῶν ιβ' ζωδίων. Cap. 12. hoc titulo: σχόλιον Πρόκλου ὁρμοδρόμου περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων. Inc. περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων ἄστρων εἰπεῖν ἀστρολογικῆς ὡρμημένῳ μοι. Cap. 13. Κλαυδίου περὶ ἀγαθῶν καὶ κακοποιῶν ἄστρων. Cap. 16. Ἰουλιανοῦ Λαοδικέως. Cap. 17. Ἡλιοδώρου ἐπίσκεψις τῶν πλανητῶν, πῶς κυριεύουσι τὰς ζ' ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος καὶ τὰς ιβ' ὥρας. Cap. 21. περὶ τῶν τῆς σελήνης παρατηρήσεων, Πέρσου φιλοσόφου τοῦ Μαζανατῆ. Inc. τῆς σελήνης οὔσης ἐν τῷ κριῷ καλόν ἐστιν ἐνδύειν. Cap. 23 περὶ ἄστρων ποιούντων ταραχὰς καὶ κινδύνους ἢ ὄμβρους ἢ ἀνέμους ἢ πυρκαϊάς. Πέρσου φιλοσόφου τοῦ Μαζανατῆ.

Χρήσμιον (sic) τεχνωθὲν παρὰ τοῦ Οὐάλεντος. Inc. Ὄργανον θεοῦ ἐστιν ἡ φύσις.

Μερικὰ ἀποτελέσματα ἐκ διαφόρων ἀποτελεσματικῶν, Οὐάλεντος, μασάλα, ῥητορίου, μαξίμου, ὑφαιστίωνος, πρωταγόρου, ἰουλιανοῦ λαοδικέως. καὶ ἑτέρων.

Ἐκ τῆς Ἡλιοδώρου ἀστρονομικῆς διδασκαλίας περὶ δεκανῶν ζωδίων. Inc. Ἰστέον ὅτι ἐν ἑκάστῳ ζωδίῳ ἔχει δεκανοὺς γ'.

Περὶ αἱρέσεως τῶν ἄστρων. Ἀντιόχου, Παύλου ἀλεξανδρέως, ἰουλιανοῦ.

Ἐπιστολὴ Πέτρου φιλοσόφου εἰς τὸν πατριάρχην κύριον Λουκᾶν. Inc. Ὠλίσθη, θεοτίμητέ μοι δέσποτα, ἀστρολογία πᾶσα ἑλληνική (ἵνα δή σοι τῶν σῶν πρωτογεννημάτων ἐφ' ἑτέρας εὐθὺς ἀπάρξωμαι) φθαρέσθωσαν ἂν ἡμῖν κύνες ἀστράπτοντες, καὶ ταῦροι ὑβρίζοντες, καὶ ναῦς ἀφιεῖσα φωνήν, καὶ ὁ τῆς ἀδικίας ζυγός. Συμφθαρέσθω τούτοις καὶ τὰ πρῶτα τῆς ἀπάτης μυθεύματα, κ. τ. λ.

Τοῦ αὐτοῦ Πέτρου φιλοσόφου ἔκθεσις περὶ ἀστρονομίας. Inc πάντα φθαρτὰ καὶ τρεπτὰ τὰ κτιστὰ λέγειν τε καὶ φρονεῖν ὀφείλομεν, μηδενὶ τούτων λατρείαν ἢ προσκύνησιν προσάγοντες, τὰ εἰς ἡμῶν δουλείαν ὁρισθέντα ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δεσπότου ἡμῶν μή τε ἀνεχόμεθα εἰπεῖν θεῖα ἄστρα ἀγαθοποιά τε καὶ κακοποιά, ἀφρόνως ὑπὸ τῶν τὴν ματαίαν καὶ ματαιοπόνον τῶν Ἑλλήνων ἀστρολογίαν ἐκμαθόντων, ἥτις εἰς μυρίας βλασφημιῶν καὶ οἰωνισμῶν βόθρους κατάγει

κατάγει τὰς αὐτὴν καταδεχομένας. Ἀλλ' ἀπίτω ἡμῶν πᾶσα αὐτοῖς ἔννοια καὶ μηδὲ κατ' ὄναρ ὀφθήτω, μηδ' ἐν λογισμῷ ἀναβήτω, ἀρκεσθησόμεθα τῇ παρούσῃ ἀστρονομικῇ φιλοπονίᾳ ὡς ἀναγκαίᾳ καὶ χρησιμωτάτῃ πρὸς τὸ δι' αὐτῆς γνωρίσαι, ὥς φησιν ὁ Θεὸς, σημεῖα καὶ καιροὺς καὶ ἡμέρας καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ ἄλλα πάντα τοῦ κτίσαντος νοῆσαι, ὡς ἀκαταπαύστως κινούμενα, κ. τ. λ.

Περὶ σελήνης, πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὸ θεμέλιον αὐτῆς. Inc. ἄκουε· ἀνάλυε τὰς τξε ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Τοῦ ἁγίου Μαξίμου μέθοδος τῆς ιδ' ἐν συντόμῳ. Inc. πάντοτε ὁ πρῶτος κύκλος τῆς σελήνης.

Ἥρωνος εἰσαγωγὴ τῶν γεωμετρουμένων. Inc. καθὼς ἡμᾶς.

Photii, patriarchae CP. epiſtolae, inter quas quaedam, quae abſunt ab editis.

Alia *aſtrologica*, quo quisque ſub Zodiaci ſigno natus. Inc. ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίῳ τοῦ κριοῦ ἔσται εἰκαδής. Codex chartaceus ſcriptus manu Ioannis τοῦ ἐπίκλην ξηροκεφαλίτα, coeptus anno 1484. abſolutus anno 1495. paginis vtrinque notatis 1232.

Paſchalis Baffius, Regius Bibliothecarius, recenſebat raptim menſe Aprili ann. 1792.

Index auctorum et ſcriptorum, in codd. Neapolit. memoratorum.

A.

Acta Apoſtolorum nr. 223
Adraſtus, peripateticus, 156
Aegineta (Paulus) 134
Aelianus 188
Aeſchylus 24. 26. 33. 56. 59
Aeſopus 13
Agathias 147
Alexander, monachus, 110
Alexius Ariſtenus 75
Alexius, imp. 2
Amaſis 53
Ammonius 129
Anaſtaſius, Sinaita, 177. 200. 243
Andreas Arch. Caeſar. 65
Andreas, Cretenſis 110
Anonymi, paſſim
Antiochus, monachus, 243
Antoninus, imp. 53
Antonius, monachus 55
Apollinaris 92
Apollodorus 48
Apollonius, Rhodius, 82. 131. 222
Aphrodiſienſis (Alexander) 114.120.129. 157. 175. 197
Aphthonius 164. 207. 214
Apſines 52
Apocalypſis 65
Apophthegmata 52
Aretaeus 155
Ariſtides 32. 52
Ariſtides Quintilianus 17. 141
Ariſtophanes 26. 37. 57. 80. 107
Ariſtoteles 2. 8. 63. 70. 74. 97. 114. 120. 129. 134. 135. 150. 162. 175. 189. 190. 191. 213. 216. 221. 245
Aſclepius Trallianus nr. 158
Aſtrampſychus 55
Athanaſius 19. 55. 110. 200
Athanaſius, Cretenſis, 166
Athanaſius, monachus, 55
Athenaeus 143

B.

Bacchius 17. 141
Balſamo 36
Barlaamus 108. 156
Baſilaces 2
Baſilius 2. 53. 54. 90. 99. 104. 177. 181. 234. 236. 243
Bito 143
Boethius 137
Bryennius 17. 156

C.

Calaber (Quintus) 242
Caliſtus Fidus 6
Cato 137
Chalcondylas 71
Choeroboſcus 27. 161
Chryſoloras 38. 95
Chryſoſtomus 28. 55. 99. 110. 126. 177. 196. 206. 225. 237. 239
Clemens, Alex. 165
Concilium Tridentinum 105
Corinthus (Gregorius) 41. 88
Cornutus 52
Coſmas 27
Coſmas, Pleuſtes 19
Cyrillus 55. 205

D.

Damafcenus (Ioannes) nr. 27. 35. 54. 55. 81. 174
Damafcius 118
Demetrius Phalereus 52
Demofthenes 32. 39. 73. 122. 139. 221
Dio Chryfoftomus 111. 211
Diodorus, grammaticus, 7
Diodorus, Siculus, 193
Dionyfius, Alexandrinus, 44. 238
Dionyfius, Areopag. 65. 219
Dionyfius, grammaticus, 27
Dionyfius, Halicarnaffeus, 52
Dionyfius, muficus, 17. 141
Dionyfius, Thrax, 161
Dofitheus 55

E.

Ephraim, Syrus 243
Epictetus 119
Epiftolica collectio 50
Euagrius 223
Euangeliftarium 1
Euclides 227
Eunapius 9. 64. 188
Euripides 20. 46. 49. 51. 76. 132
Eufebius 19. 220
Euftathius 173
Euthymius, Zygabenus 204

F.

Flauius Iofephus 147. 182

G.

Galenus 145
Gaza 40. 66
Gennadius 21
Geoponici 5
Georgius, rhetor, 55
Georgius, fcholarius, 12. 240
Germanus 110
Gorgias 38
Gregorius, Protofync. 95
Gregorius, Thaumaturgus, 54. 158

H.

Heliodorus 55
Hermias 152
Hermogenes 153. 164. 169. 207. 214
Hephaeftio 98
Hero 5. 55. 143. 171. 229
Herodotus 23. 113. 127. 128
Hefiodus 26. 55. 56. 59. 76. 101. 117
Hefychius nr. 55
Hieronymus Aleander 103. 140
Hippiatrici 7
Homerus 27. 59. 69. 112. 159. 178
Horus 135

I.

Iacob, Hierofol. 110
Iamblichus 113. 167
Index Bibl. Vaticanae 176
Ioannes, Cantacuzenus 194
Ioannes Cinnamus 2
Ioannes, geometra, 92
Iofeph. diaconus, 130
Iofeph. Methonenfis, 59
Iofeph. Philagrius, 55
Iofeph. Theffal. 177
Ioannes Tzetzes 2. 178
Ifaacus Argyrus 27
Ifaacus Tzetzes 2
Ifocrates 27
Iulianus, imp. 41. 43
Iulius, Africanus 143

L.

Laertius (Diogenes) 68
Lamprias 68
Lafcaris 12. 96
Leo, imp. 19. 47. 110. 143. 230. 231
Leo, papa, 54
Leo, Sardicenfis 2
Libanius 9. 32. 53. 78. 185. 210. 241
Lexicon 14. 117. 138. 148. 170. 179. 212
Lucianus 109. 146
Lycophron 34. 168
Lyfis 53

M.

Manaffes 18. 166
Marcus, Ephefinus, 95
Matthaeus, Hieromonachus, 19
Mauritius 30
Maximus 2. 55. 205
Mazunate 55
Meletius 55
Menander, rhetor, 52
Metaphraftes 55. 208. 235
Methodius, Patarenfis, 200
Michael, Apluchirus, 27
Michael, Glycas, 205
Michael, Parafceuas, 55
Mofchopulus 3. 13. 27. 31. 32. 62. 77. 101. 183

N. Nazian-

N.

Nazianzenus (Gregorius) nr. 2. 53. 54. 81. 90. 102. 136. 219
Nicephorus 167
Nicephorus Blemmidas 15. 110. 238
Nicephorus, Botaniota, 18
Nicephorus Callistus 19. 102
Nicephorus, imp. 143. 230
Nicetas 90. 244
Nicomachus, Gerasenus, 93. 108. 141
Nilus, Thessalonic. 32
Nomocanon 236
Nonnus 83
Nyssenus (Gregorius) 35. 181

O.

Ocellus 4
Olympiodorus 11
Onosander 90
Oppianus 91
Orpheus 94. 125

P.

Pachomius 243
Pappus, Alexandrinus, 232
Pelagius, Patricius 27
Petosiris 55
Petrus, philosophus, 55
Phalaris 53
Philippus Solitarius 72
Philo 50
Philoponus 70. 100. 129. 162. 218
Philostratus 86
Phocylides 213
Phoebammon 164
Photius 2. 53. 55. 167. 203
Pindarus 23. 101
Planudes 27. 32. 55. 84. 108. 137. 164
Plato 50. 137. 144. 221. 224
Platonius 16
Pletho 8. 22. 85
Plutarchus 108. 137. 141. 168. 184. 224
Polemo 137
Polyaenus 10
Polybius 121. 160
Polycarpus 200
Porphyrius 2. 108. 124. 129. 141
Proclus 110. 144. 192

Psellus nr. 19. 55. 100. 227. 238
Psalterium 61
Ptolemaeus 23. 108. 124. 141. 142. 156
Pythagoras 27

S.

Scholia in Homerum 133
Scholia in Nazianz. 89
Seuerus, sophista, 2
Simplicius 60. 136. 151. 162
Sophocles 25. 42. 215
Splenius 55
Stephanus, Byzantinus, 226
Stobaeus 87. 145
Synesius 2. 53. 221
Syrianus 228

T.

Themistius 172
Theon 9. 108. 156. 233
Theocritus 50. 217
Theodoretus 198. 199. 205
Theodorus, Metochita, 197
Theodorus, Mopsuestenus, 199
Theodorus, philosophus, 67
Theodorus prodromus, 2. 120
Theodorus, studita, 243
Theodotus, Ancyranus, 55
Τὰ θεολογούμενα 8
Theophrastus 186
Theophylactus 53. 175. 180. 187. 204
Thomas Magister 27. 106
Thucydides 115. 146. 147. 221
Timaeus, Locrus, 224
Troilus 164
Tryphon 12. 27

V.

Valens 55
Vrbicius 30

X.

Xenophon 116. 136. 209
Xiphilinus 154

Z.

Zonaras 56. 67. 90. 195

CODICES GRAECI MSS. QVI ADSERVANTVR NEAPOLI IN BIBLIOTHECA AVGVSTINENSIVM S. IOHANNIS AD CARBONARIAM *).

1) *Aeliani* historiae animalium libri XVII. In charta bombycina, saeculi XV. Ad calcem, vt in plerisque codd. adnotatur: *Antonii* Seripandi ex Iani Parrhasii testamento.

2) *Aeschyli* tragoediae cum scholiis et glossis interlinearibus. Codex chartaceus, saec. XVI. exaratus.

3) *Aeschyli* tragoediae tres, sc. προμηθεὺς δεσμώτης, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, πέρσαι, cum scholiis et glossis interlinearibus. Codex chartaceus, saec. XV.

4) *Alexandri, Aphrodisiensis*, φυσικῶν σχολίων ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλία γ'. *Eiusdem* σχολίων ἠθικῶν ἀποριῶν καὶ λύσεων βιβλίον δ'. Codex chartaceus scriptus ann. 1523.

5) *Aesopi* fabulae aliquot. — Ἐκ τοῦ ἐγχειριδίου Ἡφαιστίωνος ἐπιτομὴ τῶν θ' μέτρων. — *Aristophanis* Plutus, cum scholiis *Thomae Magistri;* eiusdem Nubes, et Ranae. Codex chartaceus, saec. XV.

6) *Aristidis opera.* — *Gregorii Cyprii* epistolae, et oratio ad Andronicum, Palaeologum. — *Libanii* et *Basilii* epistolae amoebaeae. — *Bruti* epistolae. Codex bombyc. saec XIV.

7) *Scholia* in *Aristophanis* comoedias sex, sc. Acharnanas, Equites, Aues, Pacem, Vespas, Lysistratam. Codex chartaceus, saec. XV.

8) *Arati* Φαινόμενα libri IV. — *Lucianus* περὶ ὀρχήσεως. Codex chartaceus, saec. XV.

9) *Aristotelis* rhetorica ad Alexandrum. Codex bombycinus, saec. XIV.

10) Collectanea *Anastasii Sinaitae, Basilii, Chrysostomi*, *Theodoreti*, *Origenis*, *Ephraem Syri*. — Vita Nili Calabri. — Vita Philareti Calabri.

11) *Arriani* ἀλεξάνδρου ἀναβάσεως ἱστοριῶν βιβλία ζ'. Codex bombycinus, saec. XV.

12) *Basilii* ὁμιλία πρὸς τοὺς νέους. — *Plutarchus* περὶ παίδων ἀγωγῆς. — *Eiusdem* πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν. — *Isocratis* λόγος παραινετικὸς πρὸς Δημόνικον, περὶ βασιλείας πρὸς Νικοκλέα, κατὰ σοφιστῶν. — *Pythagorae* carmina aurea. — *Phocylidis* ποίημα νουθετικόν. Codex chartaceus, Constantini Lascaris manu scriptus.

13) *Stephanus, Byzantinus*, περὶ πόλεων καὶ δήμων. Codex chartaceus, saec. XV.

14) *Iohannis Curopalatae* historiae compendium. Codex bombycinus, saec. XV.

15) Χρηστομάθεια ex variis auctoribus, sc. ex libris V. et N. Testamenti, ex Basilio, ex Chrysostomo, ex Synesii epistolis. — Synopsis V. Testamenti. — Collectanea ex operibus Iohannis Damasceni, Herodiani, Platonis, Thucydidis, Herodoti, Isocratis, Philostrati, Libanii, Plutarchi, Xenophontis, Fl. Iosephi, Aristidis, Iuliani imp., Himerii sophistae, Luciani, Maximi, Polybii, Aeliani, Mercurii Trismegisti, Hippocratis. Codex bombycinus, saec. XIV.

16) Μέλισσα τοῦ μεγάλου Βασιλείου. Eclogae ethicae ex variis auctoribus sacris et exoticis, et ex ipsomet *Basilio*, cuius nomen prae se ferunt, in capita digestae sequentia: περὶ βίου ἀρετῆς καὶ κακίας, περὶ φρονήσεως καὶ βουλῆς, περὶ ἀγνοίας καὶ σωφροσύνης, περὶ ἀνδρείας καὶ ἰσχύος, περὶ δικαιοσύνης, περὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἄριστον. Codex chartaceus, saec. XV.

17) *Augustini* soliloquia, in graecam linguam versa a Demetrio Cydonio. — Precationes aliquot *Ephraem*, *Syri*, et *Nicephori Blemmidae*. Codex chartaceus, saec. XV.

18) Excerpta moralia et historica ἀνεπίγραφα. Opusculum chartaceum, saec. XVI.

19) *Iohan-*

*) Notitiam atque indicem horum codd. MSSt. debeo liberalitati atque humanitati cel. *Caietani de Ancora*.

19) *Iohannis, Damasceni*, λόγος εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, et alia opuscula. Codex chartaceus, saec. XV.

20) *Eustathii* scholia in Dionysium, periegeten. Codex chartaceus, saec. XV.

21) *Eusebii* de praeparatione euangelica libri XVII. — *Theonis Smyrnaei* τῶν κατὰ τὸ μαθηματικὸν χρησίμων εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος ἀνάγνωσιν ὅτι ἀναγκαῖα τὰ μαθήματα. — Περὶ ἀριθμητικῆς, περὶ ἑνὸς καὶ μονάδος. Definit haec tractatio in haec verba: λείπεται δὲ μνημονεῦσαι στοιχειωδῶς καὶ τὰ κατὰ ἀστρονομίαν. Codex bombycinus, saec. XV.

22) *Georgii Gemisti Plethonis* περὶ τῶν ἀρετῶν, Μονῳδία ἐπὶ τῇ δεσποίνῃ, περὶ εἱμαρμένης, Ἐπιτομὴ τῶν νόμων, περὶ ὧν Ἀριστοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέρεται, περὶ τοῦ ὄντος ἐπωνυμίας. — *Timaeus, Locrus*, de mundo et anima, cum scholiis marginalibus. — *Synesius* περὶ ἐνυπνίων, cum Nicephori Gregorae commentariis. — *Cleomedis* κυκλικῆς θεωρίας μετεώρων βιβλία β'. *Iohannis, Alexandrini*, grammatici, περὶ τῆς τοῦ ἀστρολάβου χρήσεως. — *Platonis* Timaeus. — Ἀριστοτέλους περὶ παντὸς κόσμου πρὸς Ἀλέξανδρον, βασιλέα. Codex chartaceus, saec. XV.

23) *Theodori Gazae* grammatices libri IV. Codex bombycinus.

24) *Geoponicῶν* libri XX. Codex bombycinus, saec. XV.

25) *Hesiodi* opera ex editione Aldi Venet. 1495. cum scholiis mss. marginalibus et glossis interlinearibus in Ἔργα καὶ Ἡμέρας. Praemittitur συνταγμάτιον ms. Theogoniam physice enarrans vsque ad v. 178. ὁ δ' ἐκ λοχεοῖο πάϊς ὠρέξατο χειρί.

26) *Herodoti* historiarum libri IX. Codex bombycinus, saec. XV.

27) *Hippocratis, Diogenis*, et *Bruti* epistolae. — *Aristotelis* τὰ μηχανικά. Codex membranaceus, saec. XIV.

28) *Theophanis Ceramei* homiliae LXI. Codex bombycinus ann. 1583. scriptus.

29) *Hermiae, philosophi*, in Platonis Phaedrum commentariorum libri III.. Codex chartaceus, saec. XV.

30) *Flauii Iosephi* de Bello Iudaico libri VII. Codex bombycinus, saec. XIV.

31) *Lycophronis* Alexandra, cum scholiis Iohannis Tzetzae et glossis interlinearibus. — *Hesiodi* ἡ ἀσπὶς Ἡρακλέους. — *Dionysii* οἰκουμένης περιήγησις, cum scholiis Eustathii. — *Iohannis, Antiocheni*, ἀρχαιολογία ἔχουσα διασάφησιν τῶν μυθευομένων. — *Theodori Prodromi* iambi varii argumenti. — περὶ προσῳδίας καὶ μέτρων. — *Phocylidis* ποίημα νουθετικόν. — Μουσαίου Γραμματικοῦ τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον. — Διονυσίου Ἀλεξανδρέως προσῳδία ἀπὸ διαφόρων ἐξηγητῶν, mendoso titulo: non enim de Prosodia hic agitur, sed de totius grammatices elementis. Siquidem exhibentur variorum commentaria in Dionysii huius Alexandrini τέχνην εἰσαγωγικήν, quorum nomina passim in ora codicis occurrunt, nempe Diomedis, Isidori, Stephani, Heliodori etc. — Θεοδοσίου γραμματικοῦ, Theodosii, grammatici, tractatus imperfectus et in fine mutilus. Codex bombycinus, saec. XIII.

32) *Libanii*, sophistae, declamationes. Codex bombycinus, saec. XIV.

33) *Diogenis Laertii* vitae philosophorum. Praemittitur index capitum manu Theodori Gazae, cuius hic codex erat.

34) *Libanii* epistolae CCLXIII. Codex chartaceus, saec. XV.

35) *Luciani*, Samosatensis, Τίμων ἢ μισάνθρωπος, Νεκρικοὶ διάλογοι. Codex membranaceus, saec. XIII.

36) *Manuelis Moschopuli* ὀνομάτων ἀττικῶν συλλογή. Codex bombycinus, saec. XV.

37) *Manuelis Moschopuli* ἡ πρώτη σχέδη, commentarii, grammaticam analysin exhibentes. Codex chartaceus, saec. XV.

58) Scholia in *Nicandri* θηριακά. Codex chartaceus, saec. XV.

39) Νικηφόρου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ κτήτορος εἰσαγωγικῆς ἐπιτομῆς, *Nicephori Blemmidae* epitome isagogica, physicam continens capitibus XXXI. — *Idem* περὶ οὐρανοῦ. Codex chartaceus, saec. XV.

40) *Oppiani* Halieutica et Cynegetica, cum scholiis et glossis interlinearibus. — *Coluthi*, Thebani,

Thebani, Ἑλένης ἁρπαγή. — Τρυφιοδώρου Ἰλίου ἅλωσις. Codex chartaceus, saec. XV.

41) *Onomasticon* graec. latin. Codex chartaceus, saec. XV.

42) *Oribasii* ἰατρικῶν συναγωγῶν βιβλία ιέ. sc. primores tantum totius collectionis medicinalis libri XV. Codex bombycinus, saec. XV.

43) *Achmetis* ὀνείρων διάκρισις. Codex bombycinus, saec. XV. mutilus in principio.

44) *Pollucis* onomasticon. Codex chartaceus scriptus ann. 1491.

45) *Timaeus* de mundo et anima. — *Proclus* in Platonis Timaeum. — *Procli* scholia in Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέρας. — *Artemidori* onirocritica. Codex bombycinus scriptus an 1314.

46) *Polemonis*, *sophistae*, εἰς Κυναίγειρον καὶ Καλλίμαχον. — *Hesychius*, *Milesius*, illustris περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων. — Ἐκ τῶν τοῦ Φιλοστράτου βίων σοφιστῶν. Codex chartaceus, saec. XV.

47) *Polyaeni* strategematum libri VIII. Codex bombycinus, saec. XV.

48) *Polybii* historiarum liber VI. Sequuntur reliquorum excerpta vsque ad lib. X. Codex chartaceus, saec. XV.

49) *Pausaniae* Ἑλλάδος περιήγησις. Codex bombycinus, saec. XV.

50) *Q. Calabri* τῶν μεθ' Ὅμηρον παραλειπομένων libri VII. — *Orphei* hymni. Codex chartac. saec. XV.

51) *Theodori Studitae* κατηχήσεις πρὸς τὰς αὐτοῦ μαθητάς. — *Eiusdem* ὑποτύπωσις τῆς καταστάσεως τῆς μονῆς τῶν στουδίου, et inibi varii argumenti. — Ναυκρατίου πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἐπιστολή. Codex membranaceus, saec. XI.

52) *Thucydidis* historiarum libri VIII. Codex bombycinus, saec. XV.

53) *Thucydidis* historiarum libri VIII. Codex chartaceus, saec. XV.

54) *Euripidis* tragoediae IV. Hecuba, Electra, Orestes, Troades, cum scholiis Moschopuli, Maximi Planudis, et glossis interlinearibus. — *Sophoclis* tragoediae III. Aiax, Electra, Oedipus tyrannus, cum scholiis Moschopuli, Maximi Planudis, Procli, Tzetzae, et glossis interlinearibus. — *Hesiodi* ἔργα καὶ ἡμέραι, cum scholiis Procli, Moschopuli, Maximi Planudis, Tzetzae, et glossis interlinearibus. — *Theocriti* Idyllia cum scholiis Moschopuli, et Maximi, et glossis interlinearibus. Codex bombycinus, saec. XIV.

55) *Acta Apostolorum*, *Epistolae Pauli, apostoli*, et *catholicae*. Codex chartaceus, saec. XV.

56) *Acta Apostolorum*, *Epistolae catholicae*, *et Pauli, apostoli*. Praemittitur longa praefatio, cum canone et variis indicibus. In fine praefationis legitur: Ἐπὶ Νέρωνος Καίσαρος Ῥωμαίων ἐμαρτύρησε Παῦλος ὁ ἀπόστολος ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς ἐν τῷ λϛʹ. ἔτει τοῦ σωτηρίου πάθους, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενος ἐν Ῥώμῃ ἐ. ἡμέρᾳ πανέμου μηνὸς, ἥτις λέγοιτ' ἂν παρὰ Ῥωμαίοις ἡ πρὸ τριῶν καλανδῶν ἰουλίων, καθ' ἣν ἐτελειώθη ὁ ἅγιος ἀπόστολος τῷ κατ' αὐτὸν μαρτυρίῳ, ἑξηκοστῷ καὶ ἐνάτῳ ἔτει τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρόνος, ἐξ οὗ ἐμαρτύρησε τριακόσια τριάκοντα ἔτη, μέχρι τῆς παρούσης ταύτης ὑπατείας τετάρτης μὲν Ἀρκαδίου, τρίτης δὲ Ὁνωρίου τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοκρατόρων αὐγούστων, ἐνάτης ἰνδικτιῶνος τῆς πεντεκαιδεκαετηρικῆς περιόδου μηνὸς ἰουνίου κθʹ. ἡμέρᾳ. Codex membranaceus, saec. XI.

57) Codex membranaceus saec. X. forma enchiridioli continens IV. *Euangelia*, elegantissimis characteribus exarata. Praemittitur epistola Eusebii ad Carpianum cum canone concordantiae Euangelistarum.

58) Codex membranaceus, saec. XIII. eadem forma, qua superior, continens IV. *Euangelia*.

59) Codex, in membranis continens *Euangelium* secundum Iohannem et secundum Lucam. saec. XI.

60) Codex bombycinus, saec. XV. mutilus; continens *Octoechi* partem et *Pentecostarium*.

In fine legitur: Χεὶρ Γενναδίου (μοναχοῦ).

61) Codex in membranis, saec. XIV. continens *menologia* Septembris, Octobris et Nouembris.

62) Codex chartaceus, s. XV. saec. continens *officium Ecclesiasticum* Hebdomadae Sanctae, e Triodio desumtum.

In

In Bibliotheca . . . *Ruffi Principis Scyllae* adferuatur

63) Codex MS. chartaceus, complectens historiam de rebus Constantinopolitanis sui temporis, a *Georgio Phrantza* conscriptam, in quo disputationes contra sectam Moammedicam exhibentur arabice seu turcice, sed graecis characteribus, et graeca interpretatione.

Index auctorum.

A.

Achmet cod. 43
Aelianus 1
Aeschylus 2. 3
Aesopus 5
Alexander, Aphrodisiensis, 4
Aristides 6
Aristophanes 7
Aristoteles 5. 9. 22. 27
Arrianus 11
Artemidorus 45
Augustinus 17

B.

Basilius 6. 10. 12. 16
Brutus 27

C.

Chrysostomus 10
Cleomedes 32
Coluthus 40

D.

Damascenus 19
Diogenes 27
Dionysius 31

E.

Ephraem Syrus 10
Euripides 54
Eusebius 21
Eustathii schol. 20

G.

Gaza 23
Geoponica 24
Gregorius Cyprius 6
Gregorius Gemistus Pletho 22

H.

Hermias 29
Herodotus 26
Hesiodus 25. 31. 54
Hesychius cod. 46
Hippocrates 27

I.

Ioannes, Alexandrinus, 22
Ioannes, Antiochenus, 31
Ioannes, Curopalata, 14
Iosephus 30

L.

Libanius 34
Liturgica 60. 61. 62
Lucianus 35
Lycophron 31

M.

Manuel Moschopulus 36. 37
Menologia 61
Musaeus 31

N.

Naucratius 57
Nicander, schol. in eum 38
Nicephorus 39

O.

Onomasticum 41
Oppianus 40
Oribasius 42
Origenes 10
Orpheus 54

P.

Pausanias 49
Pentecostarium 61
Philostratus 46
Phocylides 21. 31
Phranza 63
Plato 22
Pletho 22
Plutarchus 12
Polemon 46
Pollux 44
Polyaenus 47

Polybius cod. 48
Proclus 45
Pythagoras 12

Q.

Quintus Calaber 50

S.

Sophocles 54
Stephanus, Byzantinus 13
Synesius 22

T.

Testamenti noui libri 55 — 59
Theocritus 54
Theodoretus 10
Theodorus Prodromus 31
Theodorus Studita 51
Theon, Smyrnaeus, 21
Theophanes 28
Thucydides 52. 53
Timaeus, Locrus, 22
Tryphiodorus 40

FINIS VOLVMINIS QVINTI.